13
1 N
18

13-17, F, 7

D.D. NICOLAI RODRIGUEZ

FERMOSINI,

HISPANI,

EPISCOPI AUSTURICENSIS,

OPERA OMNIA.

TOMUS SECUNDUS.

Digitized by Google

D.D. NICOLAI RODRIGUEZ

FERMOSINI,

HISPANI,

EPISCOPI AUSTURICENSIS,

DE

OFFICIIS ET SACRIS ECCLESIÆ,

AD TITULUM XXII. LIBRI I. DECRETALIUM

GREGORII PONTIFICIS IX.

TRACTATUS PRIMUS,

A TITULO DE

POSTULATIONE PRÆLATORUM

AD TITULUM

DE OFFICIO VICARII.

EDITIO ALTERA.

COLONIÆ ALLOBROGUM,

Sumpt. HÆREDUM CRAMER & FRATRUM PHILIBERT.

MDCCXLI.

ILLUSTRISS. AC REVER. D.D.

ANTONIO DE PIÑA

E T

H E R M O S A,

JAMDIU COLLEGÆ S. SALVATORIS OBETEN

APUD SALMANTINOS, ET IN EJUS UNIVERSITATE
INSTITUTIONUM PRIMARIO;

INDE AUDITORI CONSILII NAVARRÆ REGNI CREATO,
AC SENATUI GRANATENSIS CANCELLARIÆ ASSIGNATO;

POST HÆC IN NOSTRO CONSILIO SUPREMÆ
INQUISITIONIS LAUDABILITER SE GERENTI, AD PRÆSULATUM REGALIS CANCELLARIÆ VALLISOLETANÆ VOLANTI, MIREQUE HABITO, ET EPISCOPO SALMANTINO NOMINATO, ELECTO, ATQUE CONFIRMATO INIBI ACCEPTIONE COMMUNI GUBERNANTI, QUASI INTEMPESTE TRANSLATO AD ECCLESIAM MALAZOTENS. IN PRÆSENTIARUM EJUS, JUSTO ET INTEGERRIMO MODERATORI,

SUUS EX CORDE

D.D. NICOLAUS RODRIGUEZ FERMOSINO.

JAMPRIDEM *mihi in Votis fuit* (CLARISSIMÆ TANTÆ DIGNITATIS ECCLESIASTICÆ PRÆSUL) *inter nonnullas lucubrationes Canonici Juris Tibi, quæ propriſſima eſſent aſſignare, & quia Te aſpicerem in initio hujus cogitationis ſcientiæ legalis practicum Profeſſorem, inclinabar animo Te Patronum adciſcere alicujus ex Tractatibus* Lib. II. Decretalium, *ad praxim litium accommodatiorem. At quia jam te inſpexerim gravem ſpiritualis rei Amatorem, in animum revocavi exercitationes quaſdam optimi Paſtoris Eccleſiaſtici*

tuo conſpectui repræſentare, ut quod ego ſpeculativè pervigilaſſem, deauratum practicè tuâ doctrinâ, & exemplo redderetur. Multi quidem peritiores rem difficilem exiſtimarunt, quam ego aggredi, decrevi, ut parum cultam & à Doctoribus Antiquis, & à Neothericis eam potiùs ſilentio commendantibus, quàm colere curantibus; aut quia inſolitam, aut infructuoſam, & non ſine fundamento, cùm Lambertinus, Mendoſius, Nicolaus Garcia, ac alii, materiam Poſtulationum & Electionum, (*ut infrà adverto in principio Rubricæ de Electione*) *ab aula receſſiſſe firmarent, qui, & ſecuriùs de aliis ſubſequentibus Titulis Libri I. Decretalium, uſque ad Titulum de Officio Vicarii poſſent confirmare; eò quòd D D. Canoniſtæ aliorum quinque Librorum Decretalium, ſubtiliſſimi atque copioſi Scriptores de his, quibus Nos ſtuduimus manu levata, & quaſi calamo obtuſo, tranſeundo divagarunt, & non miramur attenta Rubricarum ſerie, quarum nonnullæ Theologorum ingeniis egeant, aliarumve officia Miniſtrorum Eccleſiæ pertingentes parum utilitatis afferentium. Hac inquam Præfatione manifeſtum profero meæ inſufficientiæ ad rem ſic aridam uberem reddendam. Sed quia, Te Doctorem toto corde conſpicio, jam Manuductorem Te adverto, ut felicior ad portum perveniam; Accipe, lege & protege Benevolus* (Amantissime Antistes) *Tractatum hunc in duos Tomos ſparſum* DE OFFICIIS ET SACRIS ECCLESIÆ, *compaginatum ſuper* Lib.I. Decretal. à Titulo de Poſtulat. Prælator. *Titulos* 22. *comprehendentem*, uſque ad Titulum de Officio Vicarii, *quem ſic intitulavi, partitionis formam ſequendo ad quinque Libros Decretalium, cùm inter alios Gregor. IX. nulli alii ſint curæ, & Gubernatoris Eccleſiaſtici Officio intra propriam ejus Eccleſiam aptiores. Et licèt non ignorem nonnullos ſimiles Tractatus compoſitos eſſe, ſed ſuper ſingulis Capitibus illorum, non ſic abundè huc-uſque alius, cùm capiant illum ferè* 1200. *Quæſtiones, præter alias tantùm ſignatas. Vive in annos proſperos, ut proſequaris benefaciendo ſimilia in me conferens, ex tot beneficiis à tempore jam collatis, &* Vale.

ELEN-

ELENCHUS CAPITUM

QUÆ REPETUNTUR SUB

HIS TITULIS XXII.

A Titulo de Poſtulatione Prælatorum, uſque ad Titulum de Officio Vicarii.

Ad Rubricam & Titulum, de Poſtulatione Prælatorum.. folio 1

AD Cap. I. In ipſo. *fol.* 3

Ad Cap. Gratum II. in ipſo. *ibidem.*

Ad Cap. Bonæ III. in ipſo. *folio* 4

Ad Cap. Bonæ memoriæ IV. in ipſo. *ibid*

Ad Cap. Poſtulationem V. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. VI. & fin. de Poſtulat. Prælatorum, in ipſo. *f.* 5

Ad Rubricam de Electione. ibid.

AD Cap. I. in ipſo. *Cum* 42. *quæſtionibus.* *folio* 53.

Ad Cap. Oſius II. in ipſo. *f.* 54

Ad Cap. Poſtquam III. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Significaſti IV. in ipſo. *f.* 55

Ad Cap. Quid diligentia V. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Licet de Vitanda VI. in ipſo. *f.* 56

Ad Cap. Cum in conctis VII. in ipſo. *f.* 59

Ad §. Cum vero electus hujus Capitis, in ipſo. *f.* 60.

Ad §. Inferiora hujus textus, in ipſo. *ibid.*

Ad §. Clerici hoc Tit. in ipſo. *f.* 61

Ad Cap. Cauſam VIII. in ipſo. *f.* 62

Ad Cap. Noſti IX. in ipſo. *ibid*

Ad Cap. Conſideravimus X. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Suffraganeis XI. in ipſo. *f.* 63

Ad Cap. Super eo XII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Cum Monaſterium XIII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cop. Cum in terra XIV. in ipſo. *f.* 64

Ad Cap. Tranſmiſſam XV. *Cum.* 33. *quæſtionibus.* *ibid.*

Ad Cap. Cum inter XVI. in ipſo. *f.* 95

Vd Cap. Qualiter XVII. in ipſo. *ibid.*

pV Cap. Cum inter XVIII. in ipſo. *f.* 96

Ad Cap. Cum nobis XIX. *Cum.* 1. *quæſtione.* *ibid.*

Ad Cap. Innotuit XX. *Cum* 1. *quæſtione.* *f.* 97

Ad Cap. Cum inter XXI. in ipſo. *f.* 99

Ad Cap. Dudum XXII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Bonæ memoriæ XXIII. *Cum.* 2. *quæſtionibus.* *f.* 100

Ad Cap. Querelam XXIV. in ipſo. *ibid.*.

Ad Cap. Ubintonicen. XXV. *Cum.* 1. *quæſt.* *fol.* 103.

Ad Cap. Per Inquiſitionem XXVI. in ipſo. *fol.* 104.

Ad Cap. Cauſam XXVII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Quod ſicut XXVIII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Auditis XXIX. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. In cauſis XXX. in ipſo. *f.* 105

Ad Cap. Cum Eccleſia Vultarana XXXI. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Cum dilectus XXXII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Cum io Jure XXXIII. in ipſo. *fol.* 106.

Ad Cap. Venerabilem XXXIV. *Cum.* 2. *quæſtionibus.* *ibid.*

Ad Cap. Coram. XXXV. in ipſo. *f.* 108

Ad Cap. Bonæ memoriæ XXXVI. in ipſo. *f.* 109.

Ad Cap. Ad noſtram XXXVII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Officii tui XXXVIII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Illa quotidiana XXXIX. *Cum.* 5. *quæſtionibus.* *f.* 110

Ad Cap. Scriptum eſt XL. in ipſo. *f.* 114

Ad Cap. Ne pro defectu XLI. in ipſo. *f.* 115

Ad Cap. Quia propter XLII. in ipſo *ibid.*

Ad §. Illud ejuſdem textus. in ipſo. *f.* 116

Ad §. Electiones ejuſdem textus. *Cum* 16. *quæſtionibus.* *ibid.*

Ad Cap. Quiſquis XLIII. in ipſo. *f.* 136

Ad Cap. Nihil eſt XLIV. in ipſo. *f.* 137

Ad Cap. Ut præteritæ XLV. in ipſo. *f.* 138

Ad Cap. Cum poſt. XLVI. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Conſtitutis XLVII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Eccleſia veſtra XLVIII. in ipſo. *f.* 139.

Ad Cap. Cum. Magiſtrum XLIX. in ipſo *ibid.*

Ad Cap. Cummana L. in ipſo. *f.* 140

Ad Cap. Sacroſancta LI. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Cum in Veteri LII. in ipſo. *f.* 141

Ad Cap. Congregato LIII. in ipſo. *ibid.*

Ad Cap. Dudum LIV. in ipſo. *f.* 143

Ad Cap. In Geneſi LV. in ipſo. *f.* 144.

Ad Cap. Meſana LVI. in ipſo. *f.* 145

Ad Cap. Eccleſia veſtra LVII. in ipſo. *f.* 146

Ad Cap. Publicato LVIII. in ipſo. *f.* 147

Ad Cap. Si alicujus LIX. in ipſo. *f.* 148

Ad Cap. His, quibus LX. in ipſo. *f.* 149

Ad

Ad Rubricam & Titulum de Tranſlatione Epiſcopi. ibid.

AD Cap. I. *Cum* 2. *quæſtionibus folio* 150
Ad Cap. Inter corporalia II. in ipſo. *f.* 155
Ad Cap. Quanto III. in ipſo. *f.* 156
Ad Cap. Licet in tantum fin. hoc titulo. *Cum* 7. *quæſtionibus.* *f.* 158

Ad Rubricam & Titulum, de Authoritate & uſu Palii. fol. 165

AD Cap. I. *Cum* 11. *quæſtionibus.* *f.* 166
Ad Cap. II. in ipſo. *f.* 171
Ad Cap. Niſi ſpecialis III. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Ad honorem IV. in ipſo. *f.* 172
Ad Cap. Ex tuarum V. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum ſis VI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. VII. & finali hoc titulo. in ipſo. *f.* 173.

Ad Rubricam & Titulum de Renuntiatione. ibid.

AD Cap. I. in ipſo. *f.* 175
Ad Cap. II. in ipſo. *f.* 176
Ad Cap. Ex tranſmiſſa III. io ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Admonet IV. *Cum* 5. *quæſtionibus.* *f.* 177.
Ad Cap. Super V. io ipſo. *f.* 182
Ad Cap. In præſentia VI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Sane VII. in ipſo. *f.* 183
Ad Cap. Quod in dubiis VIII. *Cum* 4. *quæſtionibus.* *f.* 184.
Ad Cap. Ad ſupplicationem IX. in ipſo. *f.* 183
Ad Cap. Niſi cum pridem X. io ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Poſt tranſlationem XI. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cedendi XII. in ipſo. *f.* 189
Ad Cap. Veniens XIII. in ipſo. *f.* 191
Ad Cap. Lectæ XIV. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. fin. hoc titulo. *Cum* 11. *quæſtionibus.* *ibid.*

Ad Rubricam & Titulum de ſuppl. neglig. Prælator. folio 199

AD Cap. I. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Sicut II. in ipſo. *f.* 200
Ad Cap. III. in ipſo. *f.* 201
Ad Cap. Litteras IV. in ipſo. *f.* 202
Ad Cap. fin. hoc titulo. in ipſo. *ibid.*

Ad Rubricam & Titulum de Temporibus Ordinationum. Cum 16. Quæſtionibus. *ibidem.*

AD Cap. I. II. & III. item ad Cap. XIII. in ipſo. *f.* 214
Ad Cap. Ex tenore IV. in ipſo. *f.* 217
Ad Cap. Ad aures V. *Cum* 8. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Si Archiepiſcopus VI. & VII. *Cum* 15. *Quæſtionibus.* *f.* 221
Ad Cap. VIII. & XVI. *Cum* 4. *quæſtionibus.* *f.* 236.
Ad Cap. Cum ſecundum regulas IX. *Cum* 2. *quæſtionibus.* *f.* 241
Ad Cap. Ex parte X. in ipſo. *f.* 242
Ad Cap. Quod translationem XI. *Cum* 60. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Cum in diſtribuendis XII. in ipſo. *f.* 289.
Ad Cap. Litteras XIII. in ipſo. *f.* 290
Ad Cap. Non eſt compos XIV. in ipſo. *Cum* 20. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Dilectus XV. in ipſo. *f.* 299
Ad Cap. Conſultationi XVI. *Cum* 4. *quæſtionibus.* *f.* 300
Ad Cap. XVII. & fin. hoc titulo. *Cum* 14. *quæſtionibus.* *f.* 303

Ad Rubricam, & Titulum, de Scrutinio in ordine faciendo in ipſo. Cum. 2. quæſtionibus. *f.* 310

Ad Rubricam, & Titulum, de Ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui. f. 315

AD Cap. I. *Cum* 6. *quæſtionibus.* ibid.
Ad Cap. II. *Cum* 8. *quæſtionibus.* *f.* 321

Ad Rubricam, & Titulum, de ætate, & qualitate Ordin. Cum 10. quæſtionibus. f. 326.

AD Cap. I. *Cum* 7. *quæſtionibus.* *f.* 342
Ad Cap. Ex ratione II. in ipſo. *f.* 355
Ad Cap. Indecorum III. *Cum* 12. *quæſtionibus.* *ibid.*
Ad Cap. Eam te IV. *Cum* 7. *quæſtionibus.* *fol.* 366.
Ad Cap. Præterea V. in ipſo. *f.* 374
Ad Cap. Quaeris à nobis VI. *Cum* 2. *quæſt.*
Ad Cap. Ad aures VII. *Cum* 8. *quæſtionibus.* *f.* 377.
Ad Cap. Cum bonæ VIII. *Cum* 14. *quæſtionibus.* *f.* 386
Ad Cap. A multis IX. *Cum* 11. *quæſtionibus.* *f.* 394
Ad Cap. Tuam in Domino X. in ipſo. *f.* 403.
Ad Cap. Cum contingat XI. *Cum.* 22. *quæſtionibus.* *f.* 405
Ad Cap. Intelleximus XII. in ipſo. *f.* 424
Ad Cap. Accepimus XIII. in ipſo. *ibid.*
Ad Cap. Cum ſis ars XIV. *Cum* 4. *quæſtionibus.* *f.* 425
Ad Cap. XV. & fin. hoc titulo. *Cum.* 9. *quæſtionibus.* *f.* 430

TOMUS SECUNDUS.

De Officiis, & Sacris Eccleſia.

Ad Rubricam, & Titulum XV. lib. 1. Decretal. de ſacra unctione, cum Cap. 1. & ſuis §§. Cum 15. quæſtion. f. 1.

AD Cap. I. De Sacramento Extremæ Unctionis. f. 14
Ad §. Quia verò Chriſtus dicti Capitis unici noſtri tituli in ipſo. *Cum 67. quaſtionibus.* f. 55
Ad §. Per frontis Chriſmationem textus noſtri in ipſo. *Cum 83. quaſtionibus.* f. 56

De Sacramento Confirmationis: ibid.

Ad Rubricam, & Titulum, de Sacramentis non iterandis. Cum 23. quæſtionib. f. 103

AD Cap. Paſtoralis I. *Cum 16. quaſtionibus.* f. 117
Ad Cap. A nobis II. *Cum 13. quaſtionibus.* f. 156
Ad Cap. III. & fin. *Cum 15. quaſtionibus.* f. 165

Ad Rubricam, & Titulum, De filiis Presbyterorum, & aliis illegitimè natis. f. 178

AD Cap. I. Cap. Litteras XIV. & Cap. fin hoc titulo. *Cum 47. quaſtionibus.* & Cap. I. & II. eodem libro 6. *Cum 31 quaſtionibus.* f. 181
Ad Cap. II. uſque ad XVII. hoc titulo & in Cap. XV. Trid Seſſ. 25. & Clem Conſtit. f. 227

Ad Rubricam, & Titulum, De ſervis non ordinandis, eorum manumiſſione. Cum 4. quæſtionibus. f. 247

AD Cap. I. II. III. IV. & V. *Cum 6. quaſtionibus.* f. 250
Ad Cap. Servorum II. *Cum 11. quaſt.* f. 256
Ad Cap. De famulis III. *Cum 8 quaſtionibus.* f. 263
Ad Cap. Nullus IV. *Cum 7. quaſt.* f. 270
Ad Cap. Conſuluit V. in ipſo. *Cum 2. quaſtionibus.* f. 275
Ad Cap. Es libentius VI. in ipſo. ibid.
Ad Cap. Miramur VII. *Cum 2. quaſt.* ibid.
Ad Cap. VIII. & fin. *Cum 15. quaſt.* f. 276

Ad Rubricam, & Titulum, de Obligatis ad ratiocinia Ordinat vel non, & in Cap. unico. Cum 19. quæſtionibus. f. 288

Ad Rubricam, & Titulum, de Corpore vitiatis Ordin. vel non. Cum 20. quæſtionibus. f. 303

AD Cap. I. & Cap. Expoſuiſti VI. & Cap. fin. *Cum 10 quaſtionibus.* f. 315
Ad Cap. Super eo II. *Cum 26. quaſt.* f. 319

Ad Rubricam, & Titulum, de Bigamis non ordin. Cum 9. quæſtionibus. f. 342

AD Cap. I. II. & penult. *Cum. 10. quaſtionibus.* f. 349
Ad Cap. Super eo II. *Cum 17. quaſt.* f. 357
Ad Cap. III. in ipſo. f. 366
Ad Cap. Nuper IV. *Cum 13. quaſt.* f. 367
Ad Cap. Debitum V. *Cum 2 quaſtionibus.* f. 386
Ad Cap. Quia circa VI. in ipſo. f. 388
Ad Cap. Nullus VII. & fin. *Cum 13. quaſtionibus.* f. 389

Ad Rubricam, & Titulum, de Clericis Peregrinis. f. 395

AD Cap. Tua nos I. *Cum 8 quaſtionibus.* f. 395
Ad Cap. Inter quatuor II. in ipſo. f. 401
Ad Cap. De nobis III. & fin. in ipſo. f. 402

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Archidiaconi Cum 9. quæſtionibus. f. 403

AD Cap. I. Cap. II. Cap. IV. & VI. Cap. hac. *Cum 8. quaſtionibus.* f. 522
Ad Cap. Officium II. & Cap. III. *Cum 15 quaſtionibus.* f. 427
Ad Cap. III. io ipſo. f. 438
Ad Cap. Cum ſatis IV. in ipſo. ibid.
Ad Cap. Archidiaconus V. Cap. Significaſti VIII. Cap. Ut noſtrum. *Cum 5. quaſtionibus.* ibid.
Ad Cap. Mandamus VII. in ipſo. f. 443
Ad Cap. Ad hæc VIII. *Cum 2. quaſt.* ibid.
Ad Cap. Significaſti IX. in ipſo. ibid.
Ad Cap. Ut noſtram X. in ipſo. ibid.
Ad Cap. fin. ibid.

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Archipresbiteri. Cum 25. quæſtionibus.

AD Cap. I. in ipſo. f. 501
Ad Cap. Myſterium II. & Cap. III. *Cum 10. quaſtionibus.* ibid.
Ad Cap. Officium III. in ipſo. f. 523
Ad Cap. Ut ſingulæ IV. & fin. *Cum 10. quaſtionibus.* ibid.

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Primicerii. f. 529

AD Cap. unicum. *Cum 14. quaſtionibus. ibid.*

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Sacriſta, & Cuſtodis in ipſo Cap. unico. f. 538

AD Cap. Unicum. *Cum 10. quaſtionibus, f. 539.*

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Cuſtodis. f. 544

AD Cap. I. *Cum 8. quaſtionibus.* ibid.
Ad Cap. fin. *Cum 12. quaſtionibus.* f. 557

Ad Rubricam, & Titulum, de Officio Vicarii. Cum 7. quæſtionibus. f. 555

AD Cap. I. & Cap. II. in ipſo. *Cum 25. quaſtionibus.* f. 563
Ad Cap. III. & fin. f. 564
Ad Cap. Clericos IV. f. 583
Ad Cap. Sua nobis V. *Cum 11. quaſt.* f. 590
Ad Cap. fin. in ipſo. *Cum 26. quaſtionibus.* f. 644

Sub his Capitibus includuntur 1184. Quaſtiones ex propoſito tractata prater alias, qua alibi tractata aut tractanda inſinuantur ſub Paraphraſi cujuſque Capituli.

SERIES
CAPITUM ET QUÆSTIONUM,
Quæ continentur in TOMO PRIMO, & SECUNDO, de *Officiis, & Sacris Eccleſiæ.*

Ad Rubricam, & Titulum, De poſtulatione Prælatorum. pagina 1

Ad Textum in Cap. I. hoc titulo, De Poſtulatione Prælatorum, in ipſo. p. 3.

Ad Textum in Cap. Gratum, II. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Bonæ, III. hoc titulo in ipſo. p. 4

Ad Textum in Cap. Bonæ memoriæ, IV. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Poſtulationem, V. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. fin. hoc titulo, De Poſtulatione Prælatorum. p. 5

Ad Rubricam, & Titulum, de Electione. pag. 5

QUÆST. I. AN ſi io electionibus ferantur vota ſub conditione, vel pro perſonis incapacibus, habenda ſine pro nullis; ita ut qui à majori parte aliorum votorum fuerit electus, ritè dicatur electus; ubi qui eligere, ſeu eligi poſſint? Et an accuſatus, vel denuociatus debeat expelli ab electione?

II. An eligentes ad Majoratum Cathedram, & Capellam, poſſint pro his accipere pecuniam? An Regibus Hiſpaniæ nominando, ſive eligendo ad officia, ſive Epiſcopatus, venditio permittatur, vel teneantur ad illa utique digniores eligere? An minor pars in aliquo Capitulo, poſſit concurrere cum majori ad eligendum indignum? p. 11

III. Si electio maneat apud duos, an unus alterum eligere poſſit? An licitum ſit ferre ſuffragium, quando jam eſt concluſum negotium injuſtum? Et an electores ad faciendam electioonem, debeant in unum convenire? Et an debeant habere ætatem determinatam, ſeu alia requiſita? p. 13

IV. An regulares, & alii electores, teneantur eligere digniores in Superiores? Et an Regularis ſit intelligibilis, ſi cœcus ſit, vel ſurdus, ut interveniat alicui Capitulo Generali? Et an poſſit Generalis ad aliud ſexennium in Religione Clericorum Regularium ſine diſpenſatione. Ubi de electione Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ; Et in qua ætate, ac de aliis requiſitis; *pag.* 16.

V. Et an quæ eſt eligenda in Abbatiſſam, debeat eſſe virgo, ſeu poſſit vidoa, ſive Bigama? An Abbatiſſa poſt expletum triennium, poſſit Monaſterium gubernare? Et an triennales Abbatiſſæ, debeant benedici ſicut perpetuæ? Et an ſoror Abbatiſſæ poſſit ei ſuccedere immediatè io officio? Et quæoam poſſint Abbatiſſæ, ſive Prioriſſæ exercere reſpectu ſuarum ſubditarum? Et an liceat Abbatiſſis, finito ſuo Abbatiſſatus tempore, cooſtituere eorundem Monaſteriorum Præſidentes, donec aliæ Abbatiſſæ eligantur? Et an tractatus, ſeu pacta eligendi ex una partialitate Abbatiſſas, ſive alios Superiores Regulares, liceant? *p.* 21

VI. An electores ad electionem faciendam, debeant prius invocare Spiritus ſancti gratiam? Et an electio Epiſcoporum debeat oeceſſario a Papa confirmari? Ubi aliqua de priſco more eligendi? Et an nomen electionis habeat locum in beneficiis, ſicut in Epiſcopatibus? *p.* 24

VII An Principes toto cœlo curare debeant, ut Magiſtratus, ſeu Officiales publici, creandi ſint comparativè habiliores, vel ſufficiat habiles eligere? Ubi de electiooe per ſortes? Et an Regis Mioiſtri ſuperiores ad eligendos alios conſtituti, teneantur utique digniores, & peritiores eligere ſub pæna peccati, & obligatione reſtituendi? Ubi an in aliquo caſu idem practicare debeant Papa, & Principes? Et quid de Prælatis Eccleſiæ quoad officia ſæcularia? Comitia, quæ olim fuerant? Item & de Calatis Comitiis? ſive Curiatis, Centuriatis, ſeu Tributitiis? Et an electiones Officialium annalium, illico in Republica exequantur? *p.* 28

VIII. An eligendi Pontifices, & Epiſcopos modus fuerit ſemper unus à principio naſcentis Eccleſiæ, vel variationes acceperit, qualis hodie obſervetur? Et num conveniat unus perpetuus, propter vitanda ſchiſma? Et an Pontifices, & Epiſcopi poſſint abſolutè, & indopendenter eligera ſibi ſucceſſores, ſeu diſponere, ut jure ſanguinis, ſive hæreditario, deferan-

Digitized by Google

ferantur Pontificia, & Epiſcopalis Dignitas? Et an queat renunciando Papatui liberè, ſeu aliquorum conſenſu, alium ſibi ſucceſſorem eligere? p. 37

IX. An Pontifices poſſint titulum, & inſignia Regia Principibus ſæculi de Eccleſia benemeritis conferre, & condonare? p. 44

X. An electio Decurionum, & aliorum in Republica, debeant fieri aliqua ſolemnitate? Et an ſi ſuſpenſa fuerit electio Officialium per controverſiam, & pendente lite, annus dabatur reſtituti poſt annum elapſum, nondum facta electione, poſſint facere eam de Officialibus anni, ſcilicet ſequentis? Et an ab electione Decurionatus, aliorumve Officiorum Reipublicæ appellationes, ſive excuſationes admittantur? p. 46

XI. An Decuriones populorum poſſint iterum eligere eoſdem Officiales, qui in eodem fuerunt? Et an finito, poſſit aliquis damno vocari, vel compelli ſervire in eodem officio juriſdictionis? Et an ſubeſſe poſſit aliqua juſta cauſa, quare in annis continuetur unius perſonæ electio? Et an Plebei poſſint eligi ad Nobilium officia? Ubi quæ vacatio, vulgò *Gueco* admittatur, & olim contingeret? p. 49

Ad Textum in Cap. I. *hoc titulo. De Electione, in ipſo.* p. 52

Ad Textum in Cap. Oſius II. *hoc titulo in ipſo.* p. 54

Ad Textum in Cap. Poſtquam III. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Significaſti, IV. *hoc titulo in ipſo.* p. 55

Ad Textum in Cap. Quia diligentia, V. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Licet de vitanda, VI. *hoc titulo in ipſo.* p. 56

Ad Textum in Capite, Cum in Cunctis, VII. *hoc titulo in ipſo.* p. 59

Ad §. Cum Verò electus hujus capitis. p. 60

Ad §. Inferiora hujus Textus. ibid.

Ad § Clerici, hoc titulo. p. 61

Ad Textum in Capite, Cauſam, VIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 62

Ad Textum in Cap. Noſti, IX. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Conſideravimus, X. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Suffraganeis, XI. *hoc titulo in ipſo.* p. 63

Ad Textum in Capite, Super eo, XII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Cum Monaſterium, XIII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Cum in terra, XIV. *hoc titulo in ipſo.* p. 64

Ad Textum in Capite, Tranſmiſſam. XV. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN confirmatio electionis Epiſcopi nominati, ſive alterius ad dignitatem aliam inferiorem, debeat ab electo peti intra certum tempus, ſub qua pœna? Et num confirmatori ſit tempus aſſignatum? Et quis ſit? Ubi quæ debeat de electo inquirere confirmator? Et an habeat jus caſſandi, vel confirmandi electionem; prout ſibi videatur? An electio nulla poſſit confirmari? Quæ ſit forma confirmationis, & quos pariat effectus? p. 65

II. An electus, ſiva ad Epiſcopatum, aliamve Dignitatem, ſive ad beneficia, queat in illis adminiſtrare ante confirmationem? Et an requiratur ultra confirmationem poſſeſſio realis, & vera? Et an ingerens ſe beneficii adminiſtrationi ante confirmationem, amittat beneficii jus? Et an Abbatiſſa electa à majori parte poſſit adminiſtrare, non obſtante quod impugnetur confirmari? p. 74

III. An poſſit dignior electus, ſiva proviſus ante collationem fructus, percipere etiam, uti adminiſtrator, ſi antea eſſet conſtiturus adminiſtrator? Et an Epiſcopus, & Prælatus electus, & confirmatus, ſeu inſtitutus, vel proviſus à Papa, poſſit conferre beneficia, adminiſtrare, vel exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis ante inſtallationem, vel inductionem in poſſeſſionem? Et quid poſſit in utroque caſu conſuetudo? Et an Parochialis vacans poſſit conferri in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit judicatus, & electus, dum affert Bullas Papæ, ſeu poſſit interim conſtitui Vicarius in ea, aut ei quoquomodo perfici? Et an dato, quod magis idoneus judicatus, & electus ad Parochialem in concurſu; ex eo quia in ea adminiſtravit, ut Vicarius amitteret jus ſibi competens gratia, & proviſio de illa à Papa ei facta, ſit valida, etiam non facta mentione deducta intruſione, ſeu adminiſtratione? p. 77

IV. An ſi Clericus ingerat ſe in adminiſtrationem tantùm unius fundi Eccleſiæ, ad quam electus eſt, incurrat in pœnas noſtri textus, &

& cap. avaritiæ hoc titulo? An hodie in aliquo ſint immutata dicta in præcedentibus quæſtionibus per extravag. iojunctæ hoc titulo, cujus praxis aſſignatur circa admioiſtrationem proviſi ad Epiſcopatum Abbatias, aliaſve Dignitates, Bullas Apoſtolicas exigentes? Ao penſio exigi, ac ſolvi poſſit litteris ſuper illius reſervatione, noodum expeditis? An poſſit quis accipere poſſeſſionem beneficii authoritate propria? Et an gratia Pontificis ſit præcisè probanda per litteras, aut poſſit etiam per teſtes? Et quibus pœnis puniantur admittantes electos, ut adminiſtreot litteris non oſtenſis? p. 80

V. An ut electus, & confirmatus admittatur à Capitulo præcisè, requiratur præſeotatio litterarum, vel ſufficiat quod Capitulum habuerit notitiam de proviſiona, & de litteris expeditis? Et num ſi Rex de tali expeditione fidem Capitulo faciat ſchedula, aliove teſtimooio, teneantur Capitulares ad rogitum Regis electum admittere, ſi noo ut Epiſcopum, ſaltem ut Gubernatorem donec litteras originales præſentet: Ubi refero caſum de facto cum Eccleſia Auſturicenſi anno præterito 1640. Ao validaverit conſecratio Epiſcopi, antequam recipiat Bullas Romæ emanatas, ut poſſit conſecrari, etiam ab uno Epiſcopo? Et quid de accipienda poſſeſſione Epiſcopatus? p. 86

VI. An Cardinales ad Epiſcopatum aſſumpti poſſint adminiſtrare, & beneficia conferre ſine oſtenſione litterarum, & nondum poſſeſſione obtenta? An poſſint conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum? Et ao in Eccleſiis ſibi commiſſis exercere juriſdictionem, ante captam poſſeſſionem, & oſtenſionem litterarum? Et ao Epiſcopus dando mandatum ad reſignandum Epiſcopatum in Curia, poſſit beneficia conferre poſt reſignationem admiſſam? Et oum idem dicendum ſit de Epiſcopo ad alium Epiſcopatum tranſlato, ſeu cui datus eſt coadiutor. p. 90

VII. An Legaó Cardinaliom excipiantur à regula dictæ extravagantis injunctæ de electione? Et quid de feudalibus: Ubi de aliis remiſſivè ad dictam extravagantem? Et ao filius incapax ioſtitutus ſub conditione, ſi legitimatur, poſſit pendente conditione, per ſe mitti in poſſeſſionem bonorum? p. 93

Ad Textum in cap. Cum inter XVI. hoc titulo in ipſo. p. 95

Ad Textum in Cap. Qualiter XVII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Cum inter XVIII. hoc titulo in ipſo. p. 96

Ad Textum in Cap. Cum nobis XIX. hoc titulo. ibid.

QUÆST. I. AN electio legitimè facta vitietur per ſecundam, ut debeat valere prima etiamſi primò electus à ſecunda non appellaverit? p. 97

Ad Textum in Capite, Innotuit, XX. hoc titulo. p. 97

QUÆST. I. AN infans ex genere Mahometano baptizatus eſt poſtea Religionem ingreſſus, poſſit ſine ulla diſpenſatione eligi in Prælatum? p. 98

Ad Textum in Cap. Cum inter XXI. hoc titulo in ipſo. p. 99

Ad Textum in Cap. Dudum XXII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Capite, Bona memoria XXIII. hoc titulo. p. 100

QUÆST. I. AN electio debeat eſſe libera à metu? Et an ſuſtineatur conſuetudo, ut fiat ex certo genere perſonarum, vel ex uno de duobus nominatis? p. 101

Ad Textum in Cap. Querelam XXIV. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Ubintonicen. XXV. hoc titulo. p. 103

QUÆST. I. AN ſicut eligendi facultas amittitur per electionem indigni, ſic, & per præſentationem? *ibid.*

Ad Textum in Capite, Per inquiſitionem XXVI. hoc titulo in ipſo. p. 104

Ad Textum in Cap. Cauſam XXVII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Quod ſicut XXVIII. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad textum in Cap. Auditis, XXIX. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. In cauſis, XXX. hoc titulo in ipſo. p. 105

Ad Textum in Cap. Cum Eccleſia Valterana, XXXI. hoc titulo in ipſo. p. 105

Ad Textum in Capite, Cum dilectus, XXXII. hoc titulo in ipſo. ibid

---

Ad Textum in Cap. Cum in Jure, XXXIII. hoc titulo in ipſo. p. 160

Ad

Digitized by Google

Ad Textum in Capite, Venerabilem, XXXIV. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN numerus electorum Imperatoris augeri, vel minui queat, inconſulto Romano Pontifice? Et an Pontifex habeat poteſtatem ordinandi Principes laicos titulo Regio, ſeu ditatus p. 107

Ad Textum in Capite, Coram, XXXV. *hoc titulo in ipſo.* p. 108

Ad Textum in Capite, Bonæ memoriæ, XXXVI. *hoc titulo in ipſo.* p. 109

Ad Textum in Capite, Ad noſtram, XXXVII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap Officii tui, XXXVIII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Illa quotidiana. XXXIX. *hoc titulo.* p. 110

QUÆT. I. AN hæretici ſint prohibiti ab electionibus Canonicis? Et an accuſatus de hæreſi in ſancto officio Inquiſitionis, habeat in illis vocem activam? An electio tempore peſtis facta ſit valida? Et an ſurdi, & muti poſſint eligere, aut eligi, ſeu an cæcus elector admittatur? Et an ſi quis eligatur in viſitatorem alicujus Religionis, & poſtea ſit factus cæcus, queat viſitationem continuare cum alio ſacro Viſitatore, & ſocio? p. 111

Ad Textum in Cap Scriptum eſt, XXXX. *hoc titulo in ipſo.* p. 114

Ad Textum in Capite, Ne pro defectu, XXXXI. *hoc titulo in ipſo.* p. 115

Ad Textum in Capite, Quia propter, XXXXII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad § Illud ejuſdem Textus p. 116

Ad §. Electiones ejuſdem Textus. ibid.

QUÆST. I. AN Canonici in electionibus capitulariter faciendis, debeant præcisè ſervare formam Capituli, quia propter de quo nunc diſputamus; item & in electionibus Prælatorum inferiorum, utpote Eccleſiarum Collegiatarum, Abbatum, Priorum, & in electione Regularium Prælatorum, ſeu beneficiorum? Et an ea non ſervata, electio ſit ipſo Jure nulla? Et quænam formæ uſitatæ fuerint? p. 117

II. An Scrutatores debeant eſſe tres præcisè, & non pauciores? Et an debeant eſſe de Capitulo? Et an coſuetudine introduci poſſit, ut aliqui extra Collegium interveniant in electione, poſſintque eligi ſcrutatores? Et an de ſubſtantia ſit electionis per ſcrutinium, ut eligentium vota exquirantur ſecretè, & quod nunquam publicentur eligentium vota; ſe ſemper maneant ſecreta? p. 121

III. An ut electio legitimè fiat per ſcrutinium, debeant Scrutatores collegialiter in unum conveniri in aliquo loco publico, non occulto, & clandeſtino? Et an requiratur, ut facta publicatione ſuffragiorum, fiat ſtatim collectio numeri, meriti, & zeli; ita ut non ſufficiat habere majorem ſuffragiorum partem, ſed requiratur ulterius eandem eſſe ſanctiorem? Ubi quid hodie obſervetur in praxi? Et an ſi vota in electione Canonica dividantur in duas æquales partes, præferatur ille, qui majoribus juvatur meritis, & ſtudiis: ſeu an ſit forte dubium detrimentum, vel tantùm ſit electiu facienda de illo, qui inter coppoſitores eſt in ætate major cæteris? Ubi de decreto in ſcriptis ipſius electionis factæ? Et an ſit locus Juri collitigantis ſuperſtitis habentis paritatem votorum, ſi unus moriatur ante vel poſt adeptam poſſeſſionem ſibi adjudicatam à Capitulo eligentium? Et an ſit faciendus novus concurſus, ſi decedente magis idoneo, alius idonior cæteris remaneat? p. 127

IV. An electio facta de quodam Religioſo in Abbatem a conventualibus vocalibus quibus competit jus eligendi intra tres dies loco Abbatis demortui, poſſit nulla dici; eò quod Pater Generalis opponat ſibi illud eligendi jus competere jure devoluto? Et an lis ſuper hoc mota, ſit ſupplantanda in prima inſtantia coram Illuſtr. Legato Nuncio Pontificis in his partibus exiſtente, ſeu ſpectet ad ipſum Rever. Patr. Gener. aut ad ſolum Romanum Pontificem? Et num à conventualibus electio interim dum lis durat, competat manutentionis? p. 132

Ad Textum in Cap. Quiſquis XXXXIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 136.

Ad Textum in Cap. Nihil eſt, XXXXIV. *hoc titulo in ipſo.* p. 137

Ad Textum in Capite, Ut præterita. XXXXV. *hoc titulo in ipſo.* p. 138

Ad Textum in Cap. Cum poſt, XXXXVI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Conſtitutis, XXXXVII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Eccleſia veſtra, XXXXVIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 139

Ad Textum in Capite, Cum Magiſtrum, XXXXIX. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Cum mana. L. *hoc titulo in ipſo.* p. 140

Ad Textum in Cap. Sacroſancta, LI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Cum in veteri, LII. *hoc titulo in ipſo.* p. 141

Ad Textum in Cap. Congregato LIII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Dudum, LIV. *hoc titulo in ipſo.* p. 143

Ad Textum in Cap. In Geneſi, LV. *hoc titulo in ipſo.* p. 144

Ad Textum in Capite, Meſana, LVI. *hoc titulo in ipſo.* p. 145

Ad Textum in Cap. Eccleſia veſtra, LVII. *hoc titulo in ipſo.* p. 146

Ad Textum in Cap. Publicato, LVIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 147

Ad Textum in Cap. Si alicujus, LIX. *hoc titulo in ipſo.* p. 148

Ad Textum in Capite, His quibus, LX. *& fin. hoc titulo in ipſo.* p. 149

Ad Titulum, De Tranſlatione Epiſcopi. p. 149

Ad Textum in Capite I. p. 150

QUÆST. I. AN Epiſcopus per ſe, aut unà cum ſuis Canonicis poſſit transferre Eccleſiam Cathedralem de una civitate ad aliam, ut ibi reſideant, & pergant Officia divina, primum deſtituendo locum? Et quid de Capitulo Sede vacante ſine Papæ auctoritate? Et an Papa id pro voluntate ſua facere poſſit ſine cauſa, & quæ dicatur ſufficare? *p.* 151

Ad Textum in Cap. Inter Corporalia, II. *hoc titulo in ipſo.* p. 155

Ad Textum in Capite, Quanto III. *hoc titulo in ipſo.* p. 156

Ad Textum in Capite, Licet in tantum, fin. hoc titulo. p. 157

QUÆST. I. AN Pontifex poſſit transferre Epiſcopum de una Eccleſia ad aliam, ob pinguiores redditus? Et quæ ſint translationis cauſæ? *ibid.*

II. An translatio Epiſcopi de una Eccleſia ad aliam debeat, aut queat fieri ob defectum œconomiæ, atque adminiſtrationis rei temporalis, Eccleſiaſticæ? Quid ob Epiſcopi infirmitatem? Et an, & queat Pontifex diſſolvere matrimonium ſpirituale per conſecrationem magis, quàm carnale confirmatum? Et an Epiſcopus transferri à Papa queat ſine ejus conſenſu? *p.* 158

III. Nominatus Epiſcopus nuper à Rege Hiſpano ad unam Eccleſiam, ad quam electus & confirmatus à Papa fuit; an ad libitum per Conſiliarios, tuta conſcientia, proponi valeat ad aliam? *p.* 159

Ad Titulum, De authoritate, & uſu Pallii. pag. 165

Ad Textum in Capite I. *hoc titulo, De authoritate, & uſu Pallii.* p. 266

QUÆST. I. AN Epiſcopus factus Archiepiſcopus ante receptum Pallium, poſſit Ordines conferre? Et an qui ſemel habuit Pallium unius Archiepiſcopatus, ſi ad alium transferatur, & iterum redeat ad primum, indigeat novo Pallio? Quid ſi ſua ſponte ſe abdicaverit, & iterum ad eandem Eccleſiam eligatur? Et quid ſi perdidiſſet Pallium, aut combureretur? Et an Archiepiſcopus factus Epiſcopus poſſit uti pallio? *ibid.*

II. An Archiepiſcopus, Patriarcha, ſeu Legatus Apoſtolicus, poſſint habera Baldachinum, & excommunicare eos impedientes? Et an Pallium, & Baldachinum ſint idem? Et num in propoſito, de quo loquimur, ſit ſcribendum Pallium, vel Paleum? Et an Archiepiſcopi utantur etiam aliis inſigniis præter Pallium? p. 168

III. An Archiepiſcopus poſſit lite pendente, uti inſigniis Archiepiſcopalibus? Et an Pallii traditio per objectum crimen, queat retardari? Et an ſi Archiepiſcopus faciat ea, quæ ſibi proveniunt ex Pallio, ſine eo valida ſint? p. 170

Ad Textum in Capite II. *hoc titulo in ipſo.* p. 171

Ad

Ad Textum in Capite, Niſi ſpecialis, III. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Ad honorem IV. *hoc titulo in ipſo.* p. 172

Ad Textum in Capite, Ex tuarum, V. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Cum ſis VI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. VII. *fin. hoc titulo in ipſo.* p. 173

Ad Rubricam, & Titulum, de Renunciatione ibid.

Ad Textum in Capite I. *hoc titulo in ipſo.* p. 175

Ad Textum in Cap. II. *hoc titulo in ipſo.* p. 176

Ad Textum in Cap. Ex tranſmiſſa, III. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Admonet, IV. *hoc titulo.* p. 177.

QUÆST. I. RESignatio, ut locum habeat, an debeat cauſa, vel conditio adimpleri in forma ſpecifica? Et an reſignans poſt reſignationem factam ſimpliciter, vel ſub conditione, poſſit percipere fructus; Ubi de effectibus reſignationis; Et an reſignatio beneficii juris patronatus, ſit nulla ſine licentia Patroni? Et Judex Eccleſiaſticus faciat vim, qui admittit reſignantem ab beneficium, appellatione remota, & abſque nova collatione? p. 178

Ad Textum in Capite, Super, V. *hoc titulo in ipſo.* p. 182

Ad Textum in Capite, In præſenti, VI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Sané, VII. *hoc titulo in ipſo.* p. 183

Ad Textum in Capite, Quod in dubiis, VIII. *hoc titulo.* p. 184

QUÆST. I. AN reſignans, ſi Judex eligatur, poſſit eſſe Judex? Et effectuatio reſignationis; Ubi an ſint purificatæ conditiones, antequam reſignatario detur poſſeſſio, ſeu manuteneatur reſignans; An Coadjutor poſſit dari in beneficio juris Patronatus? p. 185

Ad Textum in Capite, Ad ſupplicationem, IX. *hoc titulo in ipſo.* p. 188

Ad Textum in Cap. Niſi pridem. X. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Poſt translationem, XI. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Cedendi, XII. *hoc titulo in ipſo.* p. 189

Ad Textum in Capite, Uniens, XIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 190

Ad Textum in Capite, Lecta, XIV. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite finali, hoc titulo. ibid.

QUÆST. I. AN renunciatio facta coram Epiſcopo, & cæteris ordinariis collatoribus ſub conditione retinendæ petitionis, aut alterius rei temporalis, ſit ſimoniaca? p. 192

II. An renunciatio conditionalis in favorem certæ perſonæ, abſque ulla penſionis reſervatione coram ordinario fieri poſſit? Et an hodie propter conſtitutionem Pii V. ſit cenſenda renunciatio ſimoniaca ſimpliciter facta ea mente, & ſpe, ut certæ perſonæ conferatur? Et an liceat inſimul renuncianti id procurare? Et an irregularis queat renunciare? p. 193

III. An ſi ex aliqua cauſa beneficium reſignatum, non quæratur Reſignatario, dicatur nihilominus vacare? Et an ſi reſignans, reſervata penſione, vacet, ſi ea penſio in minori quantitate ſit aſſignata? Et quænam ſit differentia inter ſimplicem, & conditionatam reſignationem, numquid earum aliqua poſſeſſio beneficii amittatur? p. 195

IV. An poſſit Papa liberè renunciare Papatui, abdicando à ſe poteſtatem juriſdictionis per modum voluntatis ſufficienter expreſſum? Et eſto renunciet, apud quem fiet, cum non detur ſuperior, qui eam Papatus renunciationem acceptet? Et an Papa poſſit ardua negotia ſine conſilio Cardinalium diſponere? p. 196

Ad Titulum, De ſupplenda negligentia Prælatorum. p. 199

Ad Textum in Capite I. *hoc titulo, De ſupplenda negligentia Prælatorum.* ibid.

Ad

Ad Textum in Cap. Sicut, II. *hoc titulo in ipſo.* p. 200

Ad Textum in Cap. III *hoc titulo in ipſo.* p. 201

Ad Textum in Cap. Litteras, IV. *hoc titulo in ipſo.* p. 202

Ad Textum in Capite finali, hoc titulo, De ſupplenda negligentia Prælatorum. ibid.

Ad Rubricam, & Titulum De temporibus Ordinationum. ibid.

QUÆST. I. AN materia, & forma ordinum fuerit inſtitnta à Chriſto Domino? Et an qui in Ordinatione Sacerdotii tetigit tantùm Calicem, & non Patenam, validè ordinatus fuerit? Et an poſſit promiſſis dicendis accipere ſtipendium? An ſit valida ordinatio, ſi porrecta Patena cum Hoſtia, vinum intra Calicem ex incuria non apponatur? Et an Pontifex diſpenſare poſſit, ne contactus Phyſicus inſtrumentorum adhibeatur in ordine? An Subdiaconus ordinatus cum Calice non conſecrato, debeat iterùm ordinari? p. 204

II. An Epiſcopus ſolus ſit Miniſter Ordinis Sacramenti? Et an conſerat ordinem, quem non ſuſcepit? Et an conferat etiam Epiſcopalem ordinem? An ordinatio Epiſcopalis diſtinguatur ab ordinatione Presbyterii? Et an ordinatio Epiſcopalis ſit ſacramentum? Et cujuis ſit ordinare Eccleſiæ Miniſtros? p. 208

III. An initiatus Ordinibus Minoribus, & ſacris, non ſuſcepta prima tonſura, ſit irregularis, teneatur dictam tonſuram ſumere? Et quam inteotionem debeat habere Sacerdos noviter ordinatus, quando cum Epiſcopo in miſſarum ſolemniis celebrat? Et an, & quando ordinandi debeant ſe præſentare examinatoribus? Et an ſacer Ordo per vim & metum ſuſceptus imprimat caracterem, & teneatur ad votum continentiæ ſic ordinatus? p. 212

Ad Textum in Cap. I. II. & III. *Item ad Cap.* XIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 214

Ad Textum in Capite, Ex tenore, IV. *hoc titulo in ipſo.* p. 217

Ad Textum in Capite, Ad aures, V. *hoc titulo in ipſo* ibid.

QUÆST. I. AN Religioſi, qui ordinari volunt, debeant habere dimiſſorias à Diœceſano Epiſcopo? An Prælati Regulares locales poſſint concedere dimiſſorias ſuis Novitiis ut ordinentur ab Epiſcopo? An Abbates inſulati poſſint conferre Ordines Minores laicis ſibi non ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat? Et an Epiſcopi abſque alia inquiſitiona vitæ ordinandorum, taneatur Religioſos ordinare, habitis dimiſſoriis tantùm ſuorum Prælatorum? p. 218

II. An Religioſi, ſi parum intelligant linguam Latinam ordinari queant? Vel an Regulares non multum litterati ſint ordinandi? Et an irregularis diſpenſatus ad beneficia? Et an illegitimus diſpenſatus, ut Clericus fiat, intelligatur diſpenſatus ad omnes ordines minores? Et ad alias quæſtiones *remiſſivè.* p. 220

Ad Textum in Cap. Si Archiepiſcopus VI. & VII. *hoc titulo.* p. 221

QUÆST. I. AN Conſecratio Epiſcopi, debeat ita præcisè fieri tribus Epiſcopis, ut ſi fiat à paucioribus ſit ordinatio nulla omnino? Et an Papa queat diſpenſare, ut in conſecratione Epiſcopi, adſit tantum unus Epiſcopus? Et an conſecratus Epiſcopus contrahat vinculum coram Eccleſia? Et quæ ſit forma præfatæ conſecrationis? p. 223

II. An ſi aliquis ex tribus Epiſcopis non imponeret manus ſuper caput conſecrandi, vel non proferret formam *accipere Spiritum ſanctum*, conſecratio eſſet invalida? Et an ſi aliquis non ſacerdos, ſeu infans, ſeu ante legitimam ætatem conſecraretur Epiſcopus, conſecratio eſſet invalida? Seu ſic conſecratus aliquam incurraret cenſuram? Ubi de ſœmina, & Hermaphrodita? An conſecratio Græcorum differat à Latina? Et an Epiſcopus aliqua conſecratione datus, validè conſecret aliquem in Epiſcopum? p. 227

III. An Epiſcopus conſecrando aliquem in peccato, peccet mortaliter? Et quid de ſuſcipiente? Et quot peccata committat Epiſcopus, qui conſecrat plures Epiſcopos, ſimul in peccato mortali? Et an Epiſcopi conſecratio inducat circumſtantiam in confeſſione explicandam, ſeu obliget illum voto obedientiæ ad firmitatem ſtatus emiſſæ? An conſecratio Epiſcopalis ſit major ordinationa Sacerdotali, Et an Epiſcopi conſecrat negligentes ſeu per pſaltum promoti puniantur? Ubi breviter de aliquibus dubiis circa cæremonias, & inſignia conſecrandorum. p. 232

Ad Textum in Cap. VIII. & *Cap.* XVI. *hoc titulo.* p. 236

QUÆST. I. AN ordinatus extra tempora, maneat ſuſpenſus, aut ſuſpendatur? Et an cum eo Papa vel Epiſcopus diſpenſet? *ibid.*

II. An ſi Ordinatores & Ordinandi, non ſervent de uno ordine alium interſtitia temporum, ſuſpendantur ab executione ordinum? Et an Epiſcopus diſpenſet in illis? p. 238

Ad Textum in Cap. Cum ſecundum regulas IX. *hoc titulo.* p. 241

QUÆST. I.

Digitized by Google

QUÆST. I. AN Græci ſubſint in aliquo Latinis ordinariis? Et an ſit irregularis ſi ordinetur à Græco Latinus vel Græcus ſi ordinetur à Latino? *ibid.*

Ad Textum in Cap. Ex parte X. hoc titulo in ipſo. *p.* 242

Ad Textum in Cap. Quod translationem XI. hoc titulo. *ibid.*

QUÆST. I. AN ſummus Pontifex poſſit permittere, ut Græci adminiſtrent ſacerdotium ſine inſtrumentorum protectione? Et an qui ſuſcipit Ordines minores ab Epiſcopo domicilii, poſſit variare, & accipere ſubdiaconatum ab Epiſcopo originis propriæ, vel paternæ, & poſtea accipere Diaconatum, & Presbyteratum ab Epiſcopo beneficiorum? Ubi nonnulla circa eos, qui dicantur Epiſcopi proprii ad Ordines conferendos? *p.* 243

II. An ſi quis habeat duo domicilia, poſſit ab utroque Epiſcopo ordinari? An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem, cujus Pater natus eſt in ſua Diœceſi; licet filius fuerit natus in alia? Et quid de Avo? Et an poſſit ordinari aliquem, qui fortuitu natus eſt in ſua Diœceſi; ita ut ſit ei ſubditus ratione originis? Vel an poſſit ordinare aliquem, qui ex fornicatione natus ex matre, certo loco habente domicilium, & à Patre alio? Et an dicatur Epiſcopus originis, in cujus Diœceſi natus eſt Pater Clerici ordinandi? *p.* 246

III. An filius alicujus Officialis Regii, ut Senatoris, poſſit ab Epiſcopo illius loci ordinari? Et an poſſit Epiſcopus ordinare Barones feudatarios, & ejus filios, vel ordinare ſcholares Univerſitatis? Et an profeſſi ejecti à Religione ob delicta, quibus fuerunt ordine, & habitu exuti, ordinentur ab Epiſcopo originis? Et à quo relegatus debeat, ac poſſit ordinari? Et quo pacto ratione Domicilii quis ordinari poſſit? *pag.* 249

IV. An Epiſcopus poſſit familiarem non ſibi ſubditum ad ordines promovere, ſi ultimus triennii dies ſit inceptus? Et quid ſi ſervitium inceptum ſit ante aſſumptionem ad Epiſcopatum? Et an poſſit Epiſcopus ordinare familiarem, qui illum in Civitate ſervit, ſed extra ejus domum? Et quid ſi familiaris Epiſcopi degeret per triennium in Religione remota? Et an poſſit ordinare famulum ſui familiaris? Et quo pacto probetur triennalis familiaritas? *p.* 252

V. An ſtatim debeat Epiſcopus conferre beneficium ſuo familiari triennali, ut poſſi illum ordinare? Sed an ſi conferat ei beneficium in ſua Diœceſi, poſſit illum ordinare? non expectato triennio? An poſſit Epiſcopus ordinare ante triennium familiarem ſibi non ſubditum ratione beneficii obtenti in alia Diœceſi? Et an ad titulum Patrimonii, ſeu penſionis? Et quid de familiaribus Cardinalium, ſeu de Magiſtro actorum? Et an privilegium Trid. in Capite nono, Seſſione vigeſima tertia, extendatur ad Epiſcopum titularem tantùm? Et an Epiſcopus poſſit cum ſuo familiari triennali diſpenſare in interſtitiis, aut dimiſſorias concedere, ut ab alio ordinetur Epiſcopo? *p.* 254

VI. An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione beneficii, & num debeat eſſe perpetuum? Et an ſufficiat, ut ſit ſimplex? Quid ſi illud ſit tenue, vel poſſit ordinare illum, cui paulò ante beneficium confert? Et an ſi habeat beneficia in Diœceſibus pluribus, poſſit quolibet Epiſcopo cujuſque beneficii ordinari? Et an ſola actualis beneficii poſſeſſio ſine titulo, & collatione, ſufficiat, ut quis ordinari queat *p.* 259

VII. An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem, qui in ſua Diœceſi haberet penſionem, commendam, aut præſtimonium, ſeu alia beneficia? Et an ad titulum Patrimonii, & quale ſit ſufficiens? Et an poſſit diſpenſare in interſtitiis Epiſcopus benefic[illegible], vel concedere dimiſſorias, ut quis ab alio ordinetur? Et quid de Epiſcopo, qui ordinat ad titulum Patrimonii? Et an Clericus poſſit alienare Patrimonium abſque licentia Epiſcopi, ſi alinndè acquiſivit beneficium, vel alia bona ſufficienter pro victu? *pag.* 262

VIII. An contracto jam ære alieno, tempore, quo Patrimonium in titulum alicui collatum eſt nondum tamen ſuſceptis Ordinibus, ejus prætextu juſtè ad Ordines promoveatur, vel ob cauſam poſt factam Ordinationem, Patrimonii alienationem patiatur? Et an donatio Patrimonii abſolutè, & illimitate facta Clerico, cauſa ſuſcipiendi Ordines ſacros, ad hæredes tranſmittatur? an vero mortuo donatario, ad donantem revertatur? Et an ſufficiat ab alio donatum ſub conditione, ut caſſet ſtatim, ac ordinando de ſuſtentatione proviſum eſt? Et an Patrimonium Clerici illi à Patre donatum, ut poſſit ordinari, ſit ſupputandum inter bona legitima? Et num Patrimonii bona gaudeant privilegiis Eccleſiaſticorum? Et de aliis? *p.* 269

IX. An Epiſcopus in aliena Diœceſi poſſit ſine licentia conferre ſuis ſubditis primam tonſuram? Et an Epiſcopus invitatus ad ordinandum in aliena Diœceſi, poſſit ibi ordinare non ſolum ſuos ſubditos, ſed etiam alienos, litteras dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum reportantes? Et an dans primam tonſuram ſine licentia proprii Epiſcopi, peccet mortaliter? Et an ſit nulla collatio primæ tonſuræ ab alieno Epiſcopo ſine licentia proprii Epiſcopi, non ſubditos ordinare, hoc eſt, ſine litteris dimiſſoriis, vulgò *reverendas*? *pag.* 272

X. An laicus ordinatus ab alieno Epiſcopo gaudeat fori privilegio? Et an poſſit in alia Diœceſi celebrare Pontificalia, vel confirmare aliquem afferentem litteras dimiſſorias ſui Epiſcopi, ut ordinetur? Et an quis valeat in locum exemptum, & perſonas, exercere juriſdictionem? Et an peccet Epiſcopus ſi confirmet in ſua Diœceſi ſubditos alterius Epiſcopi? Et an Prælatus alienus poſſit abſolvere alterius ſubditum à caſibus reſervatis? *p.* 274

XI. Epiſcopus ordinans alienum ſubditum ; item & ordinatus ſine licentia proprii Epiſcopi, an contrahant ſuſpenſionem, & quas alias pœnas ? Et an Ordinatores, & Ordinatiadn titulum falſi Patrimonii, & tituli ? Et an Epiſcopus, qui ordinat ſubditum alienum ex ratihabitione, incurrat ſuſpenſionem ? E an incurrat ſuſpenſionemconferens ttonſuram in Diœceſi aliena ? Et an Ordinatus ſine titulo cum ſola fidejuſſione alimentorum, ſit ſuſpenſus ? Et remiſſivè de aliis *p.* 278

XII. An ad fugiendam Juriſdictionem Epiſcopi domicilii, poſſit quis ordinari alibi titulo beneficii ? An ejectis à Societate JESU, ſi ſint in ſacris conſtituti, debeatur aliquid pro Patrimonio ? Et an poſſit Epiſcopus ordinare illum, qui in ſua Diœceſi nullum habet beneficium, & hac intentione ſola illi confert ? Et quid de interſtitiis ? Et an qui ficto titulo impetrat dimiſſorias, puniatur ? Ubi an incurrat ſuſpenſionem ordinans ficto titulo. *p.* 287

Ad Textum in Capite, Cum in diſtribuendis, XII. *hoc titulo in ipſo.* p. 289

Ad Textum in Cap. Litteras, XIII. *hoc titulo in ipſo.* p. 290

Ad Textum in Cap. Non eſt compos, XIV. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN ſuſpenſio hujus Capitis, & aliorum de Ordinato ante legitimam ætatem, ſit impoſita ipſo jure, aut veniat imponenda ? Et quid ex conſtitutione Pii II. Et ao ſi quis recipiat Ordines minores extra tempora ante legitimam ætatem, incidat in Bullam ipſius Pii II. latam anno 1401. Et quid ſi ſuſcipiat Ordines ſacros ? Quid autem ſi ordinatur cum ignorantia craſſa, vincibili, aut invincibili ? Et ao ordinatus ordinibus ſacris ante pubertatem, teneantur cootinere ? *p.* 291

II. An irregularitatem contrahat, qui non expleto 24. anoo ſuſcepit ordinem Presbyterii ; aut in tempore interdicti, vel ſine titulo, vel ſine dimiſſoriis ab alieno Epiſcopo, aot extra tempus ſtatutum ? Et an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, ſi canat Evangelium, Epiſtolamque in eadem Miſſa, incurrat irregularitatem ? Et an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, poſſit celebrare, illa completa ſine alia diſpenſatione ? Vel an ſufficiat diſpenſatio, deſumpta ex tolerantia Epiſcopi ? *p.* 295

III. An ſuſpenſus propter Ordines ſuſceptos ante legitimam ætatem, poſſit exercere ordines alios jam vitæ ſuſceptos ? An pœna ſuſpenſionis locum habeat in eo, qui ante legitimam ætatem Epiſcopus eſt ordinatus ? An Regulares ipſo jure ſuſpenſi ſint, ſicut & Clerici, qui ante legitimam ætatem ſacros ſuſceperoot ordioes ? Et an Prælatus Regularis poſſit eis impertiri diſpeoſationem, ut miniſtrent ? Et an ſuſpenſus ab aliquo ordine, ſi aſcendit ad ſuſperiores, abſque eo, quod illos exerceat, efficiatur irregularis ? An gaudeat fori privilegio qui ordinatus eſt aote legitimam ætatem ? An ſuſcipjentes primam tonſuram, & Ordines minores cauſa evadeodi judicium ſæculare peccent mortaliter ? *p.* 296

IV. An Epiſcopi ordinantes aliquos ante legitimam ætatem, incurrant ſuſpenſionem noſtri textus, aut Bullæ Pü II. latam etiam adverſus ſic ordinatos in ſacris ? Et quare conferens infanti tonſuram ab illius collatione, tantum ſuſpendatur, & conferens eidem Subdiaconatus ordinem, non tantum à collatione illius, ſed etiam à cæterorum ſuſpenſiooe dignus ſit ? Et à quo talis auſeratur ſuſpenſio ? *p.* 298

Ad Textum in Cap. Dilectus XV. *hoc titulo in ipſo.* p. 299

Ad Textum in Capite, Conſultationi XVI. *hoc titulo.* p. 300

QUÆST. I. AN Ordines Regularium habentes privilegium, ut poſſint ordinari Regulares extra tempora, poſſent eo uti, ubi Concilium Trid. receptum eſt ? An ſuperior Regularis differens ex induſtria mittere ſubditum ad Epiſcopum Diœceſanum ordinantem, ut poſtea illum mittat ad alium Epiſcopum, peccet mortaliter, & incurrat pœnas, ſtante decreto Clem. VIII. 1596. ſub die 15. Martii ? An pro Epiſcopis in diſpenſatione interſtitiorum cum Regularibus, ſufficiat ſola atteſtatio ſuperiorum ? Et an Prælati poſſint quoad interſtitia diſpenſare cum ſuis ſubditis, ut ordinentur extra tempora ? *ibid.*

Ad Textum in Capite XVII. *fin. hoc titulo, De temporibus ordinationum.* p. 302.

QUÆST. I. AN Epiſcopus in aliquo caſu poſſit diſpenſare cum homicida voluntario ad ordines ſuſcipiendos ? Et an poſſit diſpenſare cum irregulari ex homicidio occulto, ot mioiſtret io ordinibus ſuſceptis ? Et an poſſit diſpenſare in irregularitate, ſi delictum fuit deductum ad Forum contentioſum, & punitum ? Ao irregularitas orta ex homicidio juſto, ſit per Epiſcopum diſpenſabilis ? Et quid de Prælatis Regularium ? An crimen inducent irregularitatem, ſi ſit occultum, dummodo ſit externum, inducat irregularitatem ? *p.* 303

II. An pro homicidio voluntario qualificato, Clericus deponi debeat, vel Curiæ ſæculari ſit tradendus ? Ao irregularitas ex infamia juris contrahatur, ſi crimen ſit occultum ? Et an qui facit opus, cui imponitur inhabilitas, iocurrat ipſo facto irregularitatem abſque ſententia ? An io dubio ſi peccator ſit publicus, detur ei Euchariſtia ? Et ao liceat miniſtrare peccatori ſcienti, & petenti ſibi dari Euchariſtiam noo cooſecratam ad ſacrilegium ipſius, & grave damnum vitandum ? *p.* 306

III. An Epiſcopus conferendo ordines minores in peccato ; vel conſecrando Chriſma, peccet ? Ao peccator publicus, celebrando, fiat irregularis, vel an Sodomita ? Ubi etiam ad quæſtionem de ſubiotroductis mulieribus, ac da aliis, quæ poſſunt hic tractari ? Et quar-

quando delictum dicatur occultum ad effectum, ut queat Epiſcopus diſpenſare? An Prælati Regulares poſſint diſpenſare in irregularitata occulta contracta ex homicidio voluntario? p. 308

Ad Titulum, De Scrutinio in ordine faciendo. p. 310.

QUÆST. I. AN Epiſcopi, ſeu Prælati recepturi ſubditos ad ordines, debeant prius informationem recipere de eorum ſcientia, moribus, & genere? Et qui teſtes ſufficiant ad probandum ordinandi idoneitatem? p. 311

Ad Titulum, De Ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui. p. 315

Ad Textum in Capite I. hoc titulo. ibid.

QUÆST. I. AN Epiſcopus titularis poſſit licitè Ordines conferre? Et an quemadmodum ex textu noſtro requiritur, ut rogatus ſit Epiſcopus, qui renunciavit loco tantùm ad hoc, ut poſſit ordines conferre minores, & majores; ſic etiam quando renunciavit Dignitati Epiſcopali, debeat eſſe rogatus, ut queat minores ordines conferre? Et an pœna textus noſtri ſit ſuſpenſionis cenſura, vel irregularitas? Et an cum redum excuſat ordinatum ex ignorantia, ſit intelligendum de vincibili aut invincibili? Et an nunciat Epiſcopus, intelligatur in dubio renunciaſſe loco tantùm, vel loco, & Dignitati ſimul. p. 317

Ad Textum in Capite II. hoc titulo. p. 381

QUÆST. I. AN Epiſcopus excommunicatus degradatus, validè conferat Ordines? Et an Epiſcopus ſuſpenſus à collatione Ordinum minorum, poſſit conferre Ordines minores? Et an ordinatus incurrat ſuſpenſionem, qui recepit Ordines ab Epiſcopo excommunicato vitando? Et quid ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo per vim, aut metum cadentem in virum conſtantem? Et an Epiſcopus conſecrationem recipiens ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo, afficiatur cenſura aliqua? p. 322

II. An ordinatus ab Epiſcopo hæretico, vel ſchiſmatico, incurrat ſuſpenſionem, de qua hic; etiam ſi fiat per metum? Ubi de aliis, *remiſſivè.* Et an Pontifex poſſit habere invalidas ordinationes minorum factas ab Epiſcopis excommunicatis, vel ſuſpenſis? p. 324

Ad Titulum, De ætate, & qualitate ordinandorum. p. 326

QUÆST. I. AN ante ſeptennium prima tonſura, ſeu tres primi Ordines minores, poſſint conferri? An detur parvitas materiæ in ætate ad Ordines? An Epiſcopus in Epiſcopum ordinans infantem ante rationis uſum, validè illum ordinet? An qui veſpere ingreditur, annum aſſignatum pro aliquo ordine ſuſcipiendo, poſſit mane præcedenti illum ſumere? Et per quas demonſtrationes exiſtimetur annus completus? p. 332

II. An ante ſepteonium poſſint conferri, & in qua ætate Acolytatus, ſiva ſacri ordines, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus? Et an ut quis ordinetur Epiſcopus, requiratur præciſe ætas annorum triginta? Et quid de ſuis Coadjutoribus, vel de Pontifice, aut Cardinali? p. 336

III. An Epiſcopus poſſit ordinare, aut dimiſſorias concedere filio alicujus ſatellitis aut meretricis, aut aliis? An dies vixeſtilis ſupputetur in ætate ordinandi, aut profitendi? p. 340

Ad Textum in Cap. I. De ætate, & qualitate ordinandorum. p. 342

QUÆST. I. DEcanatus an ſit Dignitas in Eccleſia? Et quæ ætas requiratur ad eam? Et quid de Præpoſitis? Abbates qui propriè dicantur in Eccleſia? Quæ eorum dignitas? Et quam ætatem deſiderunt? Et quid de Guardianis, & Prioribus Eccleſiarum Cathedralium, aut Religionum? Et quid de Provincialibus, aut Generalibus? *ibid.*

II. Imperatores, Reges, & Magiſtratus, aliæque Dignitates ſæculares, an debeant habere certam, & determinatam ætatem, ut eligi valeant? p. 352

Ad Textum in Capite, Ex ratione II. hoc titulo in ipſo. p. 355.

Ad Textum in Capite, Indecorum III. hoc titulo. ibid.

QUÆST. I CUr minori regimen Eccleſiæ concedi nequeat, cum aliqua beneficia, etiam concedantur minoribus annis quatuordecim? Et an ætas annorum quatuordecim ſufficiat ad perſonatos ſine cura? Et quæ ætas in beneficiis ſimplicibus, & inferioribus? Quæ in Collegiatis? Quid de Portionariis, & dimidiis, etiam in Cathedralibus? Et quæ ætas ad obtinendam penſionem? Et parvuli nomen, in qua ætate concipiatur? *ibid.*

II Perſonatus nomen, an differat à Dignitate, & officio? Et in qua ætate Canonici in Cathedralibus debeant eligi? Et an ad receptionem Canonici Doctoralis, Magiſtralis, ſeu Scripturarii, exigatur alia determinata ætas, quam requiritur in cæteris ordinariis Cathedralium Canonicis? Et quare ætas annorum quadraginta exigatur in eligendo Canonico Pœnitentiario? p. 360

III. Dignitas Sacerdotalis, & Eccleſiaſtica, an liberet filium à patria poteſtate? An Cardinalitia Dignitas? Et an Monachus liberetur? Et an matrimonio inito? An Judicatura liberet? *pag.* 364

Ad Textum in Capite, Eam te, IV. *hoc titulo* p.366

QUÆST.I. AN qui eligitur ad curatum beneficium, debeat non ſolùm eſſe in ætate annorum 25. verùm & quod ſit in ordine Presbyteratus inſignitus, vel intra quod tempus debeat eum ordinem recipere, ut per ſe adminiſtret? Et an Epiſcopo permitteretur de jure communi conferre beneficium curatum Clerico annorum quatuordecim?

II. An ſi Parocho electo, & pacificè poſſidenti occurrat impedimentum in fine anni; quominus ordinari queat, excuſetur? Et an obtinens Parochialem inſufficientem ad victum, teneatur promoveri ad ſacerdotium intra annum? Et an Parochus, qui Parochiam ſuſcepit animo dimittendi, & non ſuſcipiendi ſacerdotium, poſſit fructus ſuos facere? Quid ſi animo ordinem ſuſcipiendi, & poſtea mutet voluntatem? Et an poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut promotus ad Parochialem Eccleſiam, non affirmet intra annum, & durante ſtudiorum tempore, quorum cauſa diſpenſat? *pag.*370

Ad Textum in Cap. Præterea, V. *hoc titulo in ipſo.* p.374

Ad Textum in Cap. Quæris à nobis, VI. *hoc titulo.* p.375

QUÆST.I. AN ſit culpa mortalis accipere beneficium ſimplex animo non perſeverandi in ſtatu Clericali, aut non aſcendendi ad Ordines ſacros? Et an qui ſuſcipit primam tonſuram, vel minoribus Ordinibus initiatur animo non aſcendandi ad alios Ordines? *ibid*

Ad Textum in Capite, Ad aures VII. *hoc titulo.* p. 377

QUÆST.I. AN Medicus propter eventum mortalitatis infirmi, impediatur ad Ordines ſacros promoveri, ſi peritus, & ſollicitus eſt, ac traditiones artis Medicæ obſervet? Et an Medicus de publico ſtipendiatus fiat irregularis, ſi ex amiſſione curandi, pereat infirmus? Et an Medicus effectus ſacerdos, poſſit ſine peccato mortali exercere artem Medicinæ? Et an Medicinæ ars ſit liberalis, & nobilis, ſicut Advocatiæ? Et an Medici teneantur, cum gradum Univerſitatis recipiunt, emittere fidei profeſſionem? *p.*378

II. An Clericus in ſacris exercens Chirurgiam per inciſionem, vel aduſtionem, ſit irregularis, morte ſequuta; licet adhibeat neceſſariam diligentiam; Et an venæ inſectio, ſit Clericis, & Religioſis prohibita; ſic ut incurrant irregularitatem latam in Cap. Tua nos, de Homicidio; & ſi vulneratus vulnere non lethali mortuus ſit Medici, vel propria incuria, incurratur irregularitas? Et an Clericus in minoribus conſtitutus poſſit exercere Medicinam ſine alia diſpenſatione Pontificia? *p.*383

Ad Textum in Cap. Cum bona, VIII. *hoc titulo.* p.386

QUÆST.I. AN qui manet ſuſpenſus privatur beneficio? Et an ſuſpenſo ab officio illicitè, conferatur beneficium? Et an ſuſpenſus, qui abſolutionem obtinuit, poſſit retinere beneficium tempore ſuſpenſionis ſibi collatum? Et an ſuſpenſus, ut privetur beneficio, debeat per triennium eſſe contumax, tam in cauſa civili, quàm criminali? Vel ſufficiat, ut per annum contumax perſeveret? Et per quod tempus, tranſacto tali tempore, debeat judex eum ſpectare, ut illum privet beneficio? *p.*386

II. An ſuſpenſus à beneficio validè accipiat aliud beneficium? Et an ſuſpenſus à beneficio, validè ſuſpendatur à jure collationis beneficii, confirmationis, electionis, &c. ſibi proveniente ratione beneficii à quo ſuſpenſus eſt? Et an collatio beneficii facta excommunicato tolerato, ſit valida? Et quid de ea, quæ facta eſt ſuſpenſo, vel interdicto? An excommunicatus validè acceptet beneficium, ſi ante excommunicationem fuerit ei collatum? Et an excommunicatus ſit inhabilis ad recipiendas penſiones? *p.*390

III. An excommunicatus, cui facta eſt collatio beneficii, poſſit poſt abſolutionem retinere, vel acceptare illud, ſine nova collatione? Et quid ſi cum eo fuerit ab Epiſcopo diſpenſatum? Et remiſſivè de aliis. *p.* 393

Ad Textum in Capite, A multis, IX. *hoc titulo.* p.394

QUÆST.I. ORdo Epiſcopalis an neceſſariò includat Presbyteratum, ſub textu noſtro, art. 1. & art. 7. An laicus poſſit eligi in Epiſcopum? Et an cum quis eligitur, ſeu Epiſcopus debeat promittere continentiam? Et an Subdiaconus debeat continentiam vovere expreſsè, aut tacitè, cum ordinatur, ſicut facit qui ordinatur Diaconus, & Presbyter? Et an hæc obligatio ſit à natura Ordinum ſacrorum, ſeu ex jure tantùm Eccleſiæ? Et an ſacer Ordo ante rationis uſum, aut poſt eum ante pubertatem, obliget ad continentiam; & ſic, ut cœlibatus ſit de ejus eſſentia? *p.* 396

II. An poſſit Eccleſia inſtituere, ut initiati in minoribus, aut in poſterum initiandi, ſint ad matrimonium inhabiles, perdantve privilegium Clericale, ſi continere nolint? Et an teneatur voto initiatus minoribus Ordinibus, exiſtimans votum caſtitatis illis annexum, dirimere ſubſequens matrimonium? Et an conſtitutus in ſacris teneatur, ſi non caſtè vixerit opere, aut mente Sacerdoti illam circumſtantiam detegere? Ubi de ratione, qua Clerici in ſacris tenentur ad continentiam, & caſtitatem? *p.* 399

Ad

Ad Textum in Capite, Tuam in Domino, X. *hoc titulo in ipſo.* p. 403

Ad Textum in Capite, Cum contingat, XI. *hoc titulo.* p. 405

QUÆST. I. AN Abbates, qui ex textu noſtro poſſunt minores Ordines conferre, propriè dicantur illi Rectores Eccleſiarum Parochialium, qui vulgò in Regno Gallaciæ, & in aliis Regni partibus vocantur *Abades*, ſeu illi, qui dignitates in Eccleſiis Cathedralibus habent, vel dignitatem primam in collegiatis, eo nomine nuncupati, ſeu illi, qui apud nos Hiſpanos ſunt Abbates S. Iſidori Legionen. Abbas *de Alcala la Real*, Abbas *de Ronces Balles*, Abbas *de Arbas*, & alii hujus generis, ſeu illi, qui ſunt Abbates Præpoſiti Religionum Monachalium, ut S. Benedicti, Baſilii, S. Bernardi, aut Abbas Peromonſtraten. Et numquid deciſio textus noſtri porrigatur ad Priores Ecclatiaſticos Conventuum Ordinum militarium Divi Jacobi, Divi Joannis Alcantaræ, aut Calatravæ, aut ad alios hujus generis conſiſtentes in aliis Regnis ultra hos Caſtellæ? p. 406

II. An ſi Abbas Benedictinus contulit Ordines minores non ſibi ſubditis, qui poſtea Ordines ſuſceperunt, & in illis miniſtrarunt, potuerit ſic ordinatos ſub obligatione reiterandi Ordines? Et an Abbates inſulati poſſint conferre Ordines minores laicis ſibi non ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat? Et an Abbates conferentes tonſuram, vel minores Ordines aliis, quàm ſuis ſubditis regularibus, incurrant ſuſpenſionem? p. 409

III. An Abbates Benedictini, aut alii, attento Concilii Tridentini decreto, ſeſſione 23. cap. 10. taliter non poſſent dimiſſorias concedere ſuis ſubditis, ut eas concedentes in omni eventu incurrerent ſuſpenſionem, aut alias pœnas; An Novitii poſſint ſuſcipere Ordines minores à ſuis Abbatibus Regularibus? Et an Abbates conferentes Ordines minores Novitiis, incidant in ſuſpenſionem? Et quid ſi concedant dimiſſorias Novitio? An aliqui Abbates poſſint hodie ſuis ſubditis conferre Ordines minores? An Monachi Benedictini incurrant ſuſpenſionem, ſi non utantur habitu præſcripto in Clem. 1. §. *Si quis autem*, de ſtatu Monachorum? p. 412

IV. An ſimplex Sacerdos ex conceſſione Pontificia, poſſit conferre Ordines minores? Et an Pontifex poſſit ante conſecrationem concedere ſimplici Sacerdoti, ut conferat minores, & majores Ordines? Et an poſſit diſpenſare, ut ſimplex Sacerdos conferat Ordinem Subdiaconatus, aut Diaconatus? Et quid ut poſſit aliis Ordinem Presbyteratus conferre? Et an poſſit dare facultatem, ut Diaconus alium Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum ordinet? Et an Pontifex diſpenſare queat, ut fœmina initietur prima tonſura? Et an irregulares poſſint ordinari prima tonſura, ſine prævia diſpenſatione? p. 415

V. Epiſcopus, an poſſit non Epiſcopo facultatem committere Ordines conferendi, ſeu Cor Epiſcopo? Et an Abbates, qui ordinarii ſunt, & habent juriſdictionem, quaſi Epiſcopalem, poſſint omnia, quæ ſunt juriſdictionis, ſicut Epiſcopi in ſuo territorio? p. 419

Ad Textum in Capite, Intelleximus, XII. *hoc titulo in ipſo.* p. 424

Ad Textum in Capite, Accepimus, XIII. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Capite, Cum ſit ars, XIV. *hoc titulo.* p. 425

QUÆST. I. AN Sacerdotis Presbyteri officium ſit idem in Eccleſia axercere, ac ille, qui habet in Parochiis animarum curam? Et in quo conſiſtat utriuſque obligatio? p. 426

II. An Parochi, ſeu Presbyteri teneantur rudimenta Fidei Chriſtianæ docere, & explanara ſuis Parochianis? Et an nulliter Ordines ſuſcipiat ille, qui non fuerat ſanæ mentis? p. 429

Ad Textum in Capite fin. De ætate, & qualitate ordinandorum? p. 430

QUÆST. I. AN litterati in aliquo modo poſſint ordinari, aut beneficiari? Et an Epiſcopus poſſit diſpenſare cum illiterato habente aliquod principium Grammaticæ ad ordines? Ubi nonnulla de illiteratis? An collatio beneficii facta imperito, aut illiterato, ſit ipſo jure nulla? Et an facta irregulari ſit irrita ante Judicis ſententiam? p. 431

II. An poſſint Epiſcopi aliquoties examinare Parochos curam animarum exercentes? Et quid de Vicariis perpetuis, remiſſivè? Et an poſſint ad libitum reexaminara ſimplices Sacerdotes approbatos ad Confeſſiones? Et an Regulares ſemel examinati, poſſint in eadem Diœceſi ab eodem Epiſcopo, vel ſaltem ſucceſſore iterum examinari? Et an qui raputatur dignus ad unam Dignitatem, ſi aligatur ad aliam, debeat tunc etiam dignus raputari? p. 435

TOMUS SECUNDUS.

De Officiis, & Sacris Eccleſiæ.

Ad Rubricam, & Titulum XV. *lib.* 1. *Decretal. de ſacra Unctione, cum Cap.* 1. *& ſuis* §§. p. 1

AN Unctio conſecrationis Epiſcopalis, differat à Regia, & à Pontificia? Et quare Rex, & Imperator in humero ungatur tantùm oleo, Papa, & Epiſcopus in capite, & Chriſmate etiam? Et cur Epiſcopo, & Papæ

Papæ conſecrandi ungantur manus, & caput? Et quibus Regibus Chriſtianis olim jus ungendi fuiſſet? p. 5

II An Unctio non facta in conſecratione Epiſcopo Chriſmate confectn ex oleo, & balſamo, ſit ſupplenda, & iteranda per tres Epiſcopos? Et an quando aliquid eſt relictum in conſecratione Epiſcopali, ſit ſemper eodem modo reiterandum? Et an conſecratio Epiſcopalis miniſtrata cum opinione probabili, ſit reiteranda cum conditinne? Et an ſit neceſſaria mixtio balſami cum oleo? p. 10

III. An ſi conſecrans aliquem Epiſcopum, adhiberet prius Unctionem Chriſmaticam & poſtea traditionem libri, conſecratio ſit tantum illicita, aut invalida? An Epiſcopus conſecrandus, ſi non fuerit inſignitus Sacramento Confirmationis, peccet mortaliter? Et an Conſecratores? Et an in conſecratione Epiſcopi, contrahator ab Epiſcopo matrimonium ſpirituale. Et an peccet mortaliter Epiſcopus conſecrator, qui in Epiſcopali conſecratione uteretur Unctione Chriſmatica abſque balſamo? pag. 12

IV. An Chriſma adhibendum in conſecratione, ſit benedicendum ab Epiſcopo? An Epiſcopus peccet mortaliter, ſi in conſecratione Epiſcopali adhibeat Unctionem Chriſmaticam confectam ex balſamo adulterino? Vel ſi uteretur Unctione Chriſmatica alterius anni? pag. 14.

De Sacramento Extremæ Unctionis. ibid.

QUÆST. I. AN Unctionis Sacramentum immediatè fuerit inſtitutum à Chriſto Domino, & quando? An probetur ex D. Jacobi epiſtola Canonica, Cap. 5. verſ. 14. Et ex Evangelio D Marci, Cap. 6. verſ. 13. Et an fuerit inſtitutum in illis verbis Joannis 20. *Quorum remiſeritis peccata*, &c. Et num ſit unum ſpecie infima? Et qualiter diffinietur? ibid.

II. An oleum olivarum ſine admixtione balſami, ſit omnis materia Sacramenti Unctionis? Et num debeat eſſe benedictum ab Epiſcopo? Ubi de aliis circa materiam? Et circa formam? Et quæ dicatur materia proxima? p. 16

III. An ſi pro adminiſtratione hujus Sacramenti, addatur oleo conſecrato major quantitas olei non conſecrati, ramaneat, hoc non obſtante conſecratum? An una gutta olei ſit ſufficiens in unaquaque Unctione? Et an benedictio olei ſit de neceſſitate Sacramenti, aut ſolum præcepti? Et an ſit de neceſſitate quod fiant Unctiones in formam Crucis, & manu immediata Sacerdotis, aut virgula? p. 20.

IV. An forma deprecativa in Sacramento Extremæ Unctionis, ſit de neceſſitate Sacramenti? Et an Unctio debeat applicari ad hujuſmodi ſacramenti effectum omnibus partibus? Et quid queat Parochus facere in caſu neceſſitatis, ut peſtis? Seu an debeat in tali tempore miniſtrare Extremam Unctionem, & Euchriſtiam cum periculo vitæ? p. 22

V. An poſſit permittere Pontifex tempore peſtis ex penuria Sacerdotum, ut queat miniſtrari Sacramentum hoc ab unicâ Unctione? Et an ſit validum hoc Sacramentum miniſtratum in qualibet parte corporis extra ſenſus? Vel ſit de neceſſitate quod fiant ſeptem Unctiones, vel quod utrumque organum unius ſenſus inungatur. Ubi de Unctione Sacerdotum, & de ordine Unctionis faciendæ? Et an ſit de neceſſitate Sacramenti, ut ſenſus, qui ungitur nominetur? p. 26

VI. An recepturi hoc Sacramentum, debeant eſſe rationis capaces, vel queat miniſtrari puero, de quo dubium eſt, num habeat uſum rationis? Et an illis, qui inciderunt in amentiam, ſit in periculo mortis miniſtranda extrema Unctio? Et an pueri in articulo mortis ſint ungendi, quando ſunt capaces Sacramenti Euchariſtiæ? Seu ſit miniſtranda Extrema Unctio adulto in periculo mortis, ſtatim poſt ſuſceptum Baptiſmum? Et an teneatur Parochus ſi cognoſcat per confeſſionem puerum, nunquam actualiter peccaſſe miniſtrare Extremam Unctionem? p. 29

VII. An moribundus ſit inungendus tempore interdicti, non valens alia Sacramenta recipere, ſi non habet Bullam cruciatam? An ſit abſolvendus moribundus, qui non vult recipere Extremam Unctionem? Et an ut conferatur debeat ſuſcepturus infirmari lethaliter? Et ſic poſſit dari lethaliter vulneratis, vel peſte percuſſis, aut læſis morſu viperarum. Item & in partu, deficiente, ſeu ſenio confectis. Ubi quænam diſpoſitio requiratur in ſuſcipiente, ſeu debeat prius ſuſcipi Euchariſtia? Et in quo ſtatu infirmitatis ſit conferendum? p. 33

VIII. An ſit neceſſarium ut infirmus in lecto jaceat ad conferendum Unctionis Sacramentum? Et an in infirmitate diuturna, poſſit infirmus bis ungi? Ubi num iterum conferendum ſit collatom jam ſemel infirmo, non periculoſo, ſi poſtea laboret periculosè? An cœci à nativitate, vel mutilati debeant ungi in partibus propinquioribus, partibus abſciſſis? Et an de facto B. Virgo receperit hoc Sacramentum? p. 38

IX. An ſolus Epiſcopus ſit propriè Miniſter hujus Sacramenti, & Parochi, ſeu alii Sacerdotes ex gratia tantùm? Et an quilibet Sacerdos poſſit validè illud conferre, etiam ſi Religioſus, ſit, aut ſaltim Parocho nolente? Et num liceat Parochis præbere laicis oleum Extremæ Unctionis, ut ipſi infirmos ungant ad ſanitatem recuperandam, ſeu Diaconis, aut Clericis in minoribus vel mittere ad infirmos ut ipſi eo ungatur? p. 40

X. An plures Sacerdotes ſimul, aut aliquis alius cum Parocho poſſint adminiſtrare hoc Sacramentum? Et an ut ritè adminiſtretur, re requiratur quòd Sacerdos ſit expoſitus, & ad confeſſiones audiendas approbatus? An Sacerdos moribundus poſſit ſeipſum ungere, vel ſolus adminiſtrare, & & ſibimet reſpondere? An alius Sacerdos debeat perficere Sacramentum Extremæ Unctionis, ſi primus morte præventus, aut ob aliam cauſam non perficiat? p. 44

XI. An excommunicatus nominatim, vel ſuſpenſus, poſſit in articulo mortis miniſtrare infirmo Sacramentum Extremæ Unctionis? Et num Sacerdos exiſtens in peccato mortali? Vel num Parochus excommunicatus, aut ſuſpenſus poſſit dare licentiam, ut alter Sacerdos miniſtret hoc Sacramentum

Digitized by Google

tum? An Epiſcopus hoc Sacramentum miniſtrans debeat ungere oleo; at vero Chriſmate? Et an ſi Parochus portet domi oleum Extremæ Unctionis timens de nocte ad moribundum ungendum vocari, ſecluſo ſcandalo, peccet mortaliter? An ægrotus ſi non fuerit confeſſus, & ſit in articulo mortis, teneatur Parochus cum periculo vitæ Sacramentum Extremæ Unctionis illi miniſtrare? p. 44

XII. An Parochus ratione officii teneatur ex juſtitia hoc Sacramentum Fidelibus miniſtrare; ſin autem mortaliter peccet, ſi petenti neget? An ſimplex Sacerdos teneatur ſub peccato mortali adminiſtrare hoc Sacramentum tempore neceſſitatis, ſi licitè, & facilè poſſit? Et an peccet mortaliter ſi adminiſtret hoc Sacramentum, prætermiſſis precibus ab Eccleſia ſolitis præcanter poni? Et an Parochus cum periculo vitæ teneatur illud miniſtrare, infecto peſti, qui antequam incideret in amentiam, incidit in peccatum mortale, de quo habuit Attritionem tantùm? p. 48

XIII. An qui poſt miniſtratum Sacramentum Extremæ Unctionis, omittit dicere ritus præambulos, quos propter periculum inſtans non præmiſit, & etiam quæ ſolent dici poſt illum miniſtratum, peccet mortaliter? Vel peccet ſi illud adminiſtret in neceſſitate ſine veſtibus ab Eccleſia præſcriptis? Ubi de aliis? Et an in caſu neceſſitatis Sacerdos non habens Clericum ad reſponſiones, poſſit uti miniſterio fœminæ ſine peccato? Et an hoc Sacramentum conferat effectum ſuum poſt omnes Unctiones, aut poſt primam tantum? p. 49

XIV. An præcipuus effectus hujus Sacramenti, ſit remiſſio peccatorum venialium? Et etiam ſit ejus præcipuus effectus tollere reliquias peccatorum. Et quæ illæ dicantur? Et an tribuat aliquando ſanitatem corporis? An Pontifex poſſit præcipere uſum Sacramenti Unctionis, & contra tranſgreſſores pœnam imponere? Seu an detur caſus, in quo infirmus ex defectu aliorum mediorum obligetur ad hoc Sacramentum ſuſcipiendum? p. 52

Ad §. Quia verò Chriſtus, dicti Cap. unici, noſtri tituli. p. 55

Ad §. Per frontis Chriſmationem textus noſtri. p. 56

De Sacramento Confirmationis.

QUÆST. I. AN Sacramentum Confirmationis colligatur ex ſacris Litteris? An ſit à Chriſto Domino inſtitutum? Et quando? Quibus nominibus nuncupetur? *ibid.*

II. An Chriſma ſit materia remota Sacramenti Confirmationis? An mixtio balſami in Chriſmate, ſit de neceſſitate hujus Sacramenti? Et an debeat eſſe benedictum? Et ab Epiſcopo? Ubi de conſecrato unguento? p. 60

III. An materia Sacramenti Confirmationis fuerit ab Eccleſia, an à Chriſto inſtituta? Sitque de neceſſitate Sacramenti? Et qualiter conficiatur hoc ſacrum unguentum? Et quando? Qualiſque benedictio Epiſcopi in Chriſmate requiratur? Ubi de ritu hujus Sacramenti in benedictione Chriſmatis? Et de proxima materia hujus Sacramenti? p. 97

IV. An impoſitio manuum ſit eſſentialis materia proxima Confirmationis diverſa ab Unctione? An hæc Unctio de neceſſitate Sacramenti debeat fieri in fronte, & in forma Crucis, & quod fiat Unctio manu Epiſcopi, & police dextro? Et num ſint ungendæ illæ partes corporis? Ubi de alapa, & panno, quo circumcingitur frons, Chriſma? p. 69

V. An forma hujus Sacramenti eadem ſit apud Græcos, ac eſt apud Latinos? Sitque de neceſſitate Sacramenti? Ubi an omnia ejus verba ſint eſſentialia ad valorem Sacramenti? Sitque neceſſaria expreſſa invocatio ſanctiſſimæ Trinitatis? Seu ſufficiat dicere verba, *Confirmetur*, & *ſignetur* ſervus Chriſti, aut alia verba æquipolentia? Poſſitque Pontifex aliqua mutare? p. 73

VI. An poſſit Epiſcopus benedictione à ſe compoſita, ſacrum oleum, & Chriſma conſecrare? Et an in novo orbe, amiſſo Pontificali, quod per plurimos annos nequeat haberi, poſſit Epiſcopus licitè conſecrare Chriſma, & ſanctum oleum benedictione à ſe compoſita? Et an poſſint validè Sacramenta Confirmationis, & Extremæ Unctionis diverſis oleis miniſtrari? Et an poſſit Papa prohibere Epiſcopo, ne Sacramentum Confirmationis conferat? An ſi Epiſcopus omittat aliquam cæremoniam oppoſitam in Pontificali pro benedictione Chriſmatis, dicatur, hoc non obſtante, Chriſma benedictum? p. 79

VII. An Epiſcopus ſolus ſit Miniſter ordinarius Sacramenti Confirmationis? Et an poſſit etiam ex delegatione Pontificia hoc Sacramentum adminiſtrare ſimplex Sacerdos? Seu an Presbyter ſit ſufficiens Miniſter, quamvis peccet in conferendo? Et qua ratione conveniat Epiſcopo eſſe Miniſter ordinarius hujus Sacramenti? Et an ſecluſa Romani Pontificis prohibitione, ſolo Jure Divino attento, Presbyter ex ſolo ſui Epiſcopi aſſenſu, validè confirmet? Et an hodie regulares miſſionarii in terris infidelium miniſtrare queant hoc Sacramentum? p. 84

VIII. An Diaconus, ſeu alius Clericus non Presbyter, poſſit ex commiſſione Pontificia miniſtrare, & conferre Sacramentum Confirmationis? An Abbates? Seu an poſſit Pontifex diſpenſare ad illud adminiſtrandum per Sacerdotem ſolum priori ordinatione conſecratum? Et an ſoli Pontifici competat privativè talis diſpenſandi poteſtas, vel etiam Epiſcopo? Vel an poſſit Pontifex diſpenſare, ut ſimplex Sacerdos conſecrare queat ſanctum Chriſma? Et an ſi ſine cauſa diſpenſet, ut ſimplex Sacerdos conferat Sacramentum Confirmationis, ſit diſpenſatio valida? Et an Pontifex tantum electus, & nondum conſecratus in Epiſcopum, poſſint hanc poteſtatem ſimplici Sacerdoti concedere? Vel an facultas talis conceſſa ſimplici Sacerdoti, expiret mortuo Pontifice? Vel ſi ſit conceſſa ex cauſa, ea ceſſante, expiret? An Regulares miſſionarii in partibus infidelium? præſer-

præſertim in novo orbe, habeant à Sede Apoſtolica privilegium miniſtrandi hoc Sacramentum? p. 88

IX. An conſuetudo ſit potens concedere Presbyteris facultatem adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis, & benedicendi, ſive conſecrandi Chriſma? Et quid in hoc potuerit Græcorum conſuetudo? Ubi de uſu commiſcendi oleum cum Chriſma? Et energumeni ſi ad Epiſcopum deferri non poſſint, à Presbytero de licentia Epiſcopi queant conſignari, & illis manus imponi? An E. piſcopus hæreticos degradatus, vel excommunicatus poſſit validè confirmare? Et an Epiſcopus non confirmatus, peccet mortaliter alios confirmans? Et an Epiſcopus, dum adminiſtrat hoc Sacramentum, debeat eſſe ſine conſcientia peccati mortalis, & habere intentionem ſaltem virtualem? p. 92

X. An ſaltim peccet mortaliter Epiſcopus, qui ordinat illum, qui non eſt confirmatus? Vel ſic peccet ordinatus non confirmatus? An peccet mortaliter confirmans in ſua Diœceſi ſubditos alterius Diœceſis? Vel poſſit ſine gravi peccato confirmare in aliena Diœceſi ſine expreſſa licentia proprii Epiſcopi? Vel debeat eſſe jejunus, dum confirmat? Aut confirmare in Eccleſia? Et an Epiſcopus non confirmans in ſua Diœceſi, opportunis temporibus, peccet mortaliter? Vel an queat confirmare interdicti? p. 98

XI. An Epiſcopus debeat admittere ad Sacramentum Confirmationis omnes homines, etiam infantes, & adultos? Seu requitatur ætas determinata? Et quæ ſit convenientior? Et ſub qua diſpoſitione debeat eſſe adultus? Aut numquid ſit præmittenda confeſſio in habente peccatum? p. 102

XII. An poſſit Pontifex diſpenſare, ut infantes ante uſum rationis confirmentur? An adultis poſſit miniſtrari hoc Sacramentum in articulo mortis; vel infantibus ante uſum rationis morituris? Et an hodie in novo orbe, & in partibus infidelium, ubi fervet pe ſecutio, ſtatim poſt Baptiſmum ante uſum rationis infantes ſint confirmandi? Et an in aliquo caſu in articulo mortis teneatur quis ſumere Sacramentum Confirmationis? Et an infantibus filiis Principum ſit conferendum, non obſtante, quod non niſi ſeptennis ſit miniſtrandum? p. 105

XIII. An perpetuò amentes poſſint validè confirmari? Vel ſint de facto confirmandi? Et an ægrotis, & conſtitutis in periculo mortis miniſtretur? Et an energumenis poſſit hoc Sacramentum Confirmationis miniſtrari? Et an ſi Epiſcopus confirmares infantes ante uſum rationis abſque juſta cauſa, peccet mortaliter, ſive venialiter, aut nullo modo? p. 106

XIV. An Sacramentum Confirmationis ſit ad ſalutem neceſſarium ex vi ſuæ inſtitutionis? Vel præcepti Divini poſitivi? Seu an ſit aliquod præceptum Eccleſiaſticum ſuſcipiendi illud? Vel an quis peccet mortaliter non ſuſcipiens hoc Sacramentum Confirmationis? Vel ſaltim ſit peccatum veniale illud non recipere ex negligentia? Et an poſſit Pontifex præcipere ſumptionem hujus Sacramenti ſub peccato mortali? p. 109

XV. An de neceſſitate Sacramenti Confirmationis, ſit neceſſarius Patrinus, & quod ipſe ſit confirmatus, ut contrahat cognationem, alias non? An plures in numero cum qua obligatione? Ubi de Religioſis, ac verò reſpectu uxoris? Ubi etiam breviter de effectibus, quos producit Sacramentum Confirmationis? p. 113

Ad Rubricam, & Titulum, De Sacramentis non iterandis. p. 117

QUÆST. I. An ratio non iteranda Sacramenta, dependeat à caractere, qui imprimitur illorum ſuſceptione? Et in quibus Sacramentis hæc caracteris impreſſio contingat, in quibus verò non? *ibid.*

II. An caracter ita ſit indelebilis, ut etiam poſt mortem, tam in Beatis, quàm damnatis permaneat? Et an ita in alia vita permaneat, ut maneat cum poteſtate ſibi annexa ad validè recipienda, vel danda alia Sacramenta? Et an Circumciſio in lege veteri caracterem imprimeret? Et an ſi, v. g. Matrimonium imprimeret caracterem indelebilem, poſſet reiterari etiam inter diverſos conjuges? p. 121

III. An quia Rubrica noſtra inſcribitur de Sacramentis non iterandis, congruè nihilominus agi poſſit de cæteris Sacramentis reiterabilibus, & de eorum uſu, adminiſtratione, ac ſubjecto, cui miniſtrantur? Ubi quid ſit Sacramentum, quibus nominibus ſumatur, & quid ſit ſignum? An Chriſtus Dominus ea inſtituerit? Quo in loco? Qua ratione? Quæ ſit eorum natura? Et quo inquam numero in lege gratiæ fuerint inſtituta, ac de aliis breviter? p. 123

IV. An in lege Evangelica fuerint neceſſaria Sacramenta? Et an conſtent eſſentialiter ex rebus, & verbis? An Chriſtus materiam, & formam Sacramentorum determinaverit pro toto orbe? An detur in omnibus materia proxima, & remota, determinata ex Chriſti inſtitutione? Et an requitatur quod materia, & forma eorum ſimultate temporis coexiſtant? p. 131

V. An Eccleſia poſſit variare materiam Sacramentorum à Chriſto aſſignatam? Quid de variatione formæ? Quibus modis contingat? Et an in conjunctione materiæ, & formæ Sacramentorum, detur parvitas materiæ? An detur in verbis formæ Sacramentorum? Et an ea detur in interruptione formæ Sacramentorum? An quis peccet mortaliter variando formam, & materiam? Et quid ſi formam abſolutionis variet in Sacramento Pœnitentiæ; dum tamen verba ſignificent actum judicialem? pag. 134

Ad Textum in Capite, Paſtoralis I. hoc titulo, De Sacramentis non iterandis. p. 138

QUÆST. I. Quare ordinati in Subdiaconatum, deficiente manus impoſitio, non iterùm ordinetur ſed caute ſit ſupplendum quod incautè fuerat prætermiſſum? Et quare idem dixerit Pontifex de Confirmato, non Chriſmatis, ſed oſei Unctione? Cum revere ſubdiaconus ordinatus cum Calice

Calice non conſecrato, debeat iterùm ordinari ? Et ſic iterum confirmari qui tantùm oleo ſuerit confirmatus, cum Chriſma neceſſarium in adminiſtratione Sacramenti Confirmationis videatur ? p.138

DE SECUNDA PARTE

Textus noſtri.

QUÆST.II. AN Pontifex poſſit ſi balſami copia deeſſet, diſpenſare, ut Sacramentum Confirmationis adminiſtraretur cum ſolo oleo olivarum ? Seu an præcipere, ut in articulo mortis confirmetur aliquis cum ſolo oleo, ſi balſamum non inveniretur ; ſic ut valeat taliter hoc Sacramentum, ut denuò præſtandum non ſit, ſeu iterandum, ſaltim ſub conditione ? p. 146

III. An quoties probabilis opinio fert aliquod Sacramentum non fuiſſe validum, poſſit quis illud ſub conditione repetere ? Et quid poſita conditione ſaltim in mente ? Et an ſit peccatum mortale reiterare Sacramenta Baptiſmi, Confirmationis, & Ordinis, ſi adſit tantùm ſcrupulus de eorum validitate ? Seu reiterare formam Sacramentorum ſine cauſa ſupra eandem materiam ? An poſſit præcipere Pontifex, ut in articulo mortis, deficiente materia certa, miniſtrentur Sacramenta in materia dubia ? p. 148

IV. An ſi Epiſcopus proferat formæ verba, antequam applicetur materia, vel è contra, ordo ſit iterandus ? An ſi adſint opiniones probabiles pro validitate, vel nullitate alicujus ordinis, teneatur quis in hoc caſu ordinem denuo ſuſcipere ? An Pontifex ſuppleat defectum juriſdictionis, miniſtrantibus Sacramentum cum opinione probabili ? Vel ſuppleat illam in adminiſtratione Sacramentorum, ſtante errore communi abſque titulo colorato ? Et an qui bis Sacramentum Confirmationis contulerit, vel ſuſceperit, irregularitatem incurrat ? Idemque interrogatur de ſuſcipiente bis ordinem aliquem, aut Baptiſmum ? p. 151

Ad Textum, in Capite II. A nobis, hoc titulo, De Sacramentis non iterandis. p. 156

QUÆST.I. QUare corpora mortuorum ſepulta à Schiſmaticis, non ſunt exhumanda, cum è contra inquam, ſi ſepeliatur excommunicatus denunciatus, ejus corpus ſit projiciendum extra Eccleſiam, ſi ab aliis decerni poſſit ? Et num idem contingat ſi ſepeliatur Paganus, & Infidelis ; ſic ut egeat nova benedictione, ſeu conſecratione Eccleſia, eò quòd ſit polluta ? Et num polluatur Eccleſia ex ſepultura hominis interdicti ? Seu an reiteretur Epiſcopi conſecratio ? Sive ſuppleatur aliquo in ea deficiente ? p. 157

II. An ad valorem Sacramentorùm ſit neceſſaria fides Miniſtri ? Vel ſaltim requiratur probitas, ſeu ſanctitas Miniſtri ; ita ut aliàs debeant repeti Sacramenta, vel tantùm dicatur neceſſaria, ut licitè adminiſtret ? An ſit licitum petere Sacramentum extra mortis articulum à miniſtro non tolerato, ſeu à Miniſtro malo tolerato, & parato etiam extra caſum neceſſitatis, ſeu non parato ? Et an liceat petere à malo Miniſtro exiſtente tantùm in peccato mortali ? p.159

III. An Miniſter per accidens miniſtrando Sacramenta, peccet mortaliter, aut venialiter ? An qui vult ſuſcipere Sacramenta ab aliquo Miniſtro, teneatur inquirere, num ſit improbus, aut probus ? An exercentes præcisè ſine Sacramentorum confectione functiones, & actiones ordinum, exiſtentes in peccato mortali, peccent mortaliter ? Et quid de Epiſcopo benedicente ſacras veſtes, conficiente Chriſma, conſecrante Eccleſias, aut habente conditionem ad populum ? Et de Parocho benedicendo aquam, aut aſſiſtendo matrimonio, aut de exercente ſacramentalia ? p.163

Ad Textum in Capite fin. De Sacramentis non iterandis. p.165

QUÆST.I. AN manus impoſitio in ordine Presbyteratus, ac Diaconatus, ita ſit de eſſentia iſtorum ordinum, ut ea omiſſa, & ſi alia materiæ neceſſaria poſita ſint, Sacramentum Ordinis iteretur, aut ſufficiat ſola ſuppletio manuum ? Et quot manus impoſitiones inveniantur uſitatæ ? Ubi de ritu Ordinis Presbyteratus Latinæ, & Græcæ Eccleſiæ, item & Armeniæ ? ibid.

II. An ſi in aliqua ordinatione non fuit applicata debita materia, poſſit die ſequenti adhiberi, non expectando aliam ordinationem ? An ſi Sacerdos, ac Epiſcopus non tetigit vaſa ſacra, aut illud inſtrumentum, in cujus porrectione imprimitur character, teneatur iterare ordinem, tam in Presbyteratu, quàm Diaconatu, & Subdiaconatu ? Et an qui tetigit tantùm Calicem, & non Patenam, validè ſit ordinatus ? Et de aliis remiſſivè ? An Epiſcopus poſſit ordinare extra tempora Subdiaconum, qui ſuſceperat ordinem Subdiaconatus, aut Diaconatus, aut Presbyteratus cum actuali intentione, & proteſtatione illud non ſuſcipiendi ? Et an habuerit Eccleſia authoritatem, & poteſtatem determinandi materias, & formas ſpecificas ordinationum, eò quod Chriſtus Dominus in hoc Sacramento in genere tantum, ut in aliquibus inſtituerit, præcipiens rebus, & verbis aptis ad ſignificandam practicè gratiam, & effectum Sacramentorum ea conſici ? p.170

II. An character per conſtitutionem Eccleſiæ circa materiam, & formam ordinum imprimi valeat, & qualiter ? Et an cum quis ordinando ungit, debeat inſimul orationes dicere ? Et quid fiet, ſi aliquid deficiat, ſeu orationes mediet ? An alius Epiſcopus poſſit ſupplere defectus ordinis collati ab illo, qui contulit ? An manus impoſitio Presbyterorum adſtantium cum Epiſcopo, ſit tantùm cæremonialis, & ſupplenda ? Et quando ſit locus ſuppletione, & non iterationi juxta ſpeciê textus noſtri ? p.177

IV. An qui adminiſtravit Sacramentum Ordinis, vel Baptiſmi, invalidè teneatur cum periculo honoris, & vitæ manifeſtare hunc defectum ? p.177

Ad Titulum, De filiis Preſbiterorum, & aliis illegitimè natis, in ipſo. p. 178.

Ad Textum in Cap. I. Cap. Litteras XIV & Cap. fin. hoc titulo, & Cap. I. & II. eodem lib. 6. p. 181

QUÆST. I. Filii Preſbyterorum, & cæteri ex fornicatione nati, quare ad ordines non promoveantur, cum alias expoſiti, ut filii legitimi reputentur ad prædictos effectus, item & ad officia? An Baſtardi, ac ſpurii poſſint officia Reipublicæ obtinere? An filii Preſbyterorum ante Preſbyteratum concepti, valeant ordinari, & beneficiari? An hæc irregularitas imponatur etiam parentibus? p. 182.

II. An ſit legitimus reputandus ille filius, qui etſi expoſitus non ſit, ejus vero parentes non reperiuntur? Vel quando natus eſt ex matre habente virum, à quo creditur genitus, ſed revera eſt genitus ab alio? Vel tenentur credere matri dicenti cujus viri ſit filius genitus à conjugatis poſt matrimonium ratum, & non conſummatum, & utriuſque conjugis, aut alterius in Religione profeſſionem, ſit illegitimus, & irregularis? Ubi quid ſi vix ordinetur, & de expreſſiona, ut diſpenſetur? An profeſſione filii illegitimi tollatur irregularitas, quoad ordines, & beneficia? p. 185

III. An ingreſſus ſolus religionis abſque profeſſione auferat irregularitatem illegitimitatis quoad ordines, & beneficia? An quoad Prælaturas ingreſſus, ſive profeſſio tollat ſine diſpenſatione Papæ illegitimitatem? Et quid reſpectu Monialium, ut Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ fiat? Et an omnis illegitimus reddatur per profeſſionem ſolemnem, legitimatus, & aptus ad omnes prælaturas, & dignitates, ſeu officia intra Religionem obtinenda, aut ad Epiſcopi Vicariatum, vel Moniatum, ſeu Prioratum alicujus Conventus? p. 189

IV. An ſi illegitimus abſque diſpenſatione ordinatus eſt; deinde ingrediatur religionem, & in ea profiteatur poſſit non ſolum promoveri ad alios ordines, verum in ſuſceptis miniſtrare abſque diſpenſatione? An hodie per privilegia conceſſa religionibus, poſſint abſque diſpenſatione Pontificia & ex ſola electione facta ab habentibus poteſtatem eligendi profeſſi obtinere Prælaturas, & dignitates in ſuis religionibus, ſeu fiat diſpenſatio per Generales, & provinciales ſeorſum? Et ſi filius naſcatur ax parentibus profeſſis, ſive adſtrictis caſtitatis voto, an ſine profeſſione in religione cenſeatur legitimus ad ordines, & beneficia abſq; ulla diſpenſatione? p. 193.

V. An illegitimus occultus incurrat irregularitatem? An Pontifex legitimando illegitimus, habilitet illum quoad ſpiritualia, & temporalia ſicut habilitaretur legitimatus per ſubſequens matrimonium? Et an ſi illegitimus diſpenſetur à Papa quoad ordines, intelligatur diſpenſatus ad omnes ordines ſacros? Et beneficia ſimplicia ad patronatus, ad Curata, dignitates, & Epiſcopatus? Et an facultas conceſſa ſuperioribus Religionum ad diſpenſadum cum ſuis ſubditis illegitimis ad omnes Prælaturas porrigatur etiam ad obtinendam dignitatem Generalatus? p. 196

VI. An diſpenſatus quoad omnes ordines, beneficia & dignitates, cenſeatur diſpenſatus quoq; ad Epiſcopatum, & Cardinalatum? An diſpenſatus ad beneficium poſſit obtinere non ſolum ſimplex, verum, & Curatum Canonicatum, dignitatem, & etiam primam poſt Pontificalem in Cathedralibus, & ad duo inſimul beneficia; & ſic ut uno dimiſſo, poſſit aliud obtinera? Ubi de aliis remiſſivè? Et num hæc dicta de diſpenſato procedant quoque in legitimato à Pontifice? p. 303

VII. An illegitimus diſpenſatus ad ordines, intelligatur, & eo ipſo ad penſionem, An diſpenſatus illegitimus, ut Clericus fiat, intelligatur tantùm ad primam tonſuram? An diſpenſatus ad dignitatem inferiorem vi talis diſpenſationis, eligi poſſit ad dignitatem ſuperiorem, aut è contra? An illegitimus in ſæculo diſpenſatus ad omnia, & quæcumque beneficia, hoc ipſo poſſit eligi ad Prælaturas, ac dignitates regulares? Et an illegitimus, cui diſpenſatum eſt à Papa, ut poſſit obtinere beneficium Curatum, ſi poſtea efficiatur Religioſus, egeat nova diſpenſatione, ut Prælatus fiat irregularis? Et an irregularis illegitimus, qui ſuſcepit in ſæculo ſine diſpenſatione ordines ſacros, poſſit poſt religionis ingreſſum, non ſolum promoveri ad alios ordines, verum, & in ſuſceptis miniſtrare abſque alia diſpenſatione? An Religioſus diſpenſatus ad gradus, honores, & dignitates ordinis neceſſe ſit, ut exprimat qualitatem illegitimitatis? Num ſpurius ſit naturalis, ſacrilegus, aut in eſtuoſus? p. 208

VIII. An Epiſcopus poſſit etiam cum illegitimis, quibus habet diſpenſare in ſua Diœceſi quoad ordines, & beneficia, ſicut Papa in univerſo orbe, & qualiter? An Capitulum, ſede vacante, hoc idem poſſit? An ad Canonicatum, & dimidiam portionem? An ut ordinatus illegitimus poſſit ad ſacros ordines aſcendere, & in receptis miniſtrare? Et quid cum irregulari ex occulta illegitimitate? Et num eum proprio filio? Quid de Comiſſario Cruciatæ, ac delegato Papæ, vel Rege? p. 211

IX. An Epiſcopus promovendo ad ordines illegitimum, ſeu allium, qui de jure communi promoveri non poteſt, in caſibus tamen, in quibus poteſt diſpenſare, intelligatur cum eo diſpenſaſſe? An poſſit diſpenſare cum illegitimo ad pluralitatem beneficiorum ſimplicium? Et ut diſpenſatus à Papa ad unum ſimplex beneficium, poſſit obtinere Epiſcopi diſpenſatione? An poſſit diſpenſare cum Clerico conjugato? Et an diſpenſatio præſumatur, ſi illegitimus in habitu, & tonſura incedat? Et an diſpenſatus per ſuum Epiſcopum poſſit beneficiari in diverſa Dioceſi? Et de aliis pro praxi? p. 217

X. An filius in dubio præſumendus ſit naturalis; hoc eſt natus ex concubina? An verò ſpurius hoc eſt natus ex coitu damnato, & punibili ad defectum narrativæ pro diſpenſatione conſequenda illegitimitatis? Et an tollatur irregularitas illegitimitatis, non ſolum diſpenſatione, aut profeſſiona? verum peemorum probitatem, ſcientiam, & alias illegitimi dotes? p. 220

Ad

Ad Textum in Cap. II. *uſque ad* XVII. *hoc titulo, & in Cap.* XV. *Trid. ſeſſ.* 25. *& Clem. Conſt.* p. 221

QUÆST. I. AN illegitimus (ſuppoſita diſpenſatione) poſſit habere beneficium, in quo fuit beneficiatus ejus pater; qui tempore Concilii jam erat mortuus, vel reſignaverat? Vel obtinere illud beneficium quod olim pater poſſediſſet ſine legitimo titulo? Vel ſi pater ejus habuit tantum titulum, & proviſionem beneficii; non autem poſſeſſionem? Seu an filius Clerici prohibeatur obtinere beneficium, vel ſervire tanquam Capellanus amobilis in Eccleſia, in qua ejus pater tanquam Capellanus amobilis, ſeu Vicarius temporalis ſervivit? Ubi de multis caſibus? *p.* 223

II. An filii Presbyterorum poſſint habere penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes ſui obtinuerunt? An pater poſſit obtinere beneficium in Eccleſia, in qua filius ejus habuerit aliud etiam diſſimile? Et quid ſi de præſenti habet? An partes poſſint renunciare beneficia, quæ obtinebant ad favorem tertii, impoſita penſione, ſolvenda propriis filiis illegitimis? Et quid de patre habente facultatem transferendi penſionem? Et quid quando facta eſt reſignatio alicujus beneficii in favorem filii Clerici, reſervata penſione reſignanti ſuper beneficio de conſenſu patris? ubi qualiter probetur. Et an qui ante Concilium obtinuit beneficium in Eccleſia, in qua pater ejus olim fuit Beneficiatus, poſſit poſt Concilium ad aliud beneficium aſcendere, ſeu tranſire per optionem, aut alias? *p.* 227

III. An Trid. decretum in d. c. 15. ſeſſ. 25. de reform. habeat locum in habentibus penſionem ante Concilium ſuper beneficio à patre obtento? An in habente ante Concilium coadjutoria? Cum futura ſucceſſione? An regula de triennali juvet contra dict. decretum? An nepotes ex filio vel filia illegitimis, comprehendantur ſub d. decreto Trid. Et num extendatur ad fratres? Et an contra jus commune aliquid innovatum fuerit circa Presbyterorum filios, qui fuerunt nati ex legitimo matrimonio per Trid. in d. c. 15. & conſt. Clem. 7. *p.* 230

IV. An filius illegitimus Presbyteri poſſit obtinere ex Trid. in d. c. 15. & ex d. conſt. Clem. beneficia, quæ pater ante dimiſit, vel intra tres menſes à publicatione d. Concilii? An poſſit recipi in Clericum Eccleſiæ receptitiæ, in qua ejus pater fuit receptus? An Trid. Decretum in dict. c. 15. ſeſſ. 25. de reform. locum habeat, & ſe extendat ad illegitimos regulares filios Religioſorum? An filius Presbyteri, qui ſimul cum patre in eadem Eccleſia beneficium retinet, teneatur præciſè illud dimittere, renunciare, ſive permutare ſub pœna privationis, ut nec ſufficiat quod pater ſuum beneficium dimitteret intra illud tempus? Et de aliis dubiis? Et an procedat ſi ſuper beneficio filii, aliquis haberet regreſſum? Et quid ſi tantum eſſet beneficium in perſona patris, & filii cum alternativa reſidentiæ? *p.* 237

V. An Epiſcopus poſſit diſpenſare, ut filius Clerici illegitimus queat habere beneficium in Eccleſia, ubi pater, vel eadem beneficia, quæ pater habuit, vel ſpectet ad ſolum Papam hæc diſpenſatio? An ſaltim poſſit Epiſcopus, ſi quos invenerit in Eccleſia intruſos, aſſignare eis terminum competentem ad docendum de diſpenſatione Apoſtolica, ſi fortè ea ſint ſuffulti? An quælibet diſpenſatio generalis Pontificia ſufficiat, ſeu debeat eſſe expreſſa ad beneficia paterna? Ubi de pluribus caſibus, in quibus exemplificatur c. 2. hoc tit. Et an ſuffragetur tali illegitimo tolerantia Epiſcopi, ſive poſſeſſio quieta annorum ſcilicet 30. *p.* 238

Fermoſin. de Offic. & Sacris Eccleſ.

Ad Rubricam & Titulum, De ſervis non ordinandis, & eorum manumiſſione. p. 247.

QUÆST. I. AN ſervitus ſit naturæ contraria? Quid ſit? Unde origo etiam mancipiorum? Quibus modis contingat? An una ſit ſpecies ſervorum, ſeu plurimæ? Et quam poteſtatem dominis præſtent, quominus ſervus ordinari queat? Ubi de ſervis adſcriptitiis, cenſitis, inquilinis, ordinariis, Vicariis, & mediaſtinis & de aliis, qui ſub prædictis nominibus includuntur? *p.* 243

Ad Textum in Cap. I. II. III. IV. *&* VI *hoc titulo.* p. 250

QUÆST. I. MAnumiſſio quare requiratur, ut ſervus ordinari valeat ritè, & rectè, cum ſint plures ſervi, qui ſine ulla manumiſſione poſſint, non ſolum, domino contradicente ordinari; imò & ducere uxores, alioſque actus gerere in jure validos? Ubi plura de manumiſſione, & ejus effectibus, ac de libertis, & libertinis? *ibid.*

II. An oporteat ut manumiſſio ſit omninò libera, ad hoc, ut ſervus manumiſſus valeret ordinari, ſeu profiteri debeatque eſſe abſoluta, aut ſufficiat ſub aliqua conditione? An manumiſſio debeat antecedere ordinationem, vel ſufficiat per ordinationem ipſo facto fieri? Et an ſufficiat etiam licentia domini tacita? *p.* 254

Ad Textum in Cap. Servorum, II. *hoc titulo, De ſervis non Ordinandis.* p. 256

QUÆST. I. AN ſi Epiſcopus ſciens ordinet ſervum alienum in ſacris ſine licentiam domini, ſervus tunc fiat liber? Et an teneatur Epiſcopus, ſi ſcienter eum ſacris ordinet, reddere domino aliquam ſatisfactionem condignam? Et num idem procedat ſi ſervum tantum in minoribus ordinaret? An ſi ſervus ordinetur in minoribus contradicente domino, conſequatur nihilominus libertatem, ſi domino ſatisfactio reddatur nolenti? Et quid de ſervo, in quo jus pignoris habebam? Et quas pœnas incurrat ſervus, ignorante domino ordinatus? *p.* 257

II. Si Epiſcopus ignorans conditionem ſervitutis, ſervum in ſacris ordinet, an teneatur ad ſatisfactionem domino faciendam qui Epiſcopum induxerunt ad ordinationem, vel rogan-

rogando, vel falſum teſtimonium ferendo? Et an ſi interlocutores culpa careant, & bona fide, aut cum ignorantia rogarunt, teneantur nihilominus ſatisfacere domino, vel ſervus ipſe ordinatus? An ſi ſervus fraudibus uſus profiteatur? ubi per quod tempus ſi dominus taceat, nec petat ſi ſervum ordinatum reſtitui, aut profeſſum non audiatur? Et num monaſterium debeat aliquam domino redlere ſatisfactionem? p. 259

II. An ſi ſervus profeſſionem omittat intra triennium, caſu quo à domino revocari poteſt, validè profiteatur? An ſervus poſſit delinquere, & teneatur ex delicto? Et an dominus poſſit illum defendere pro ſuo intereſſe? Et an adverſus dominum detur actio propter damnum à mancipio ſuo culpabiliter illatum abſque domini culpa? Et an hæc obligatio liget illico in foro conſcientiæ, aut ſolum poſt Judicis condemnationem? Et quibus probationibus procedatur in ſervum? p. 261

Ad Textum in Cap. De famulis, III. *hoc titulo.* p. 263

QUÆST. I. AN ætas fuerit de jure antiquo, ut dominus ſervi eum poſſet manumittere? Et qua authoritate ſi eſſet ætatis minoris? Et in qua ætate ſervi poſſent, ac poſſint manumitti? Et an Dominus poſſit compelli, ut ſervum ſuum manumittat aliqua da cauſa? Et an ſit ætas conſtituta, ut in minori ætate poſſit ſervum manumitterra pupillus authoritate tutoris? p. 264

II. An ſervus, qui Domino ſuo operas præſtat, manumiſſus aliquo temporis ſpatio, ab hac præſtatione liberetur? Et quare ſervus ab Eccleſia manummiſſus poſſit ordinari, & poſt ſuum obitum quod acquirit ſit Eccleſiæ manumittentis? Et quare ſi Eccleſiam manumittentem accuſet, vel contra eam teſtificetur, debeat libertate, & ordine privari, cum jam ſemel libertatem adeptus, & ſibi acquirat, & poſſit in judicio petere, ac teſtificari? p. 267

Ad Textum in Cap. Nullus IV *hoc tit.* p. 270

QUÆST. I. AN ſervi adipiſci poſſint libertatem aliis modis præter manumiſſionem, & modos, de quibus dictum eſt ſub cap. 1. & in Rubr. q. 1. An per adoptiònem? An ſi Dominus conſentiat in matrimonium, perſona libera ignorante? An eam acquirat ſervus infidelis, ſeu hæreticus, ſi convertatur ad fidem? An ſervi Chriſtianorum, qui in Tribunali S. Inquiſitionis damnantur, tanquam hæretici fiant ipſo jure liberi? Et an ſervi, qui à Domino ad turpia ſollicitantur, maneant ipſo jure liberi? Et an ſervi, qui plenam libertatem acquirunt acquirant eam pro toto orbe? p. 271

Ad Textum in Cap. Conſulit, V. *hoc titulo in ipſo.* p. 273

Ad Textum in Cap. Ex libenter, VI. *hoc titulo in ipſo.* p. 275

Ad Textum in Cap. Miramur, VII. *hoc titulo* ibid.

QUÆST. I. AN Epiſcopus ſervo ſcienter alieno, conferat ordinem Subdiaconatus, teneatur Domino dare duplicem ſatisfationem, ſicut ſi conferret illi ordinem Diaconatus, ac Presbyteratus, vel reddi debeat Domino ſervus ipſe, veluti ſi tantum eſſet ordinatus in minoribus? p. 275

Ad Textum in Cap. fin. hoc titulo, De ſervis non ordinandis. p. 276

QUÆST. I. AN natus ex libera matre, & patre ſervo impediri poſſit ad ordines promoveri? Ubi quid quoad ſtatus conditionem, vel honores, nobilia, & dignitates? An natus ex uno parentum libero, alio vero ſervo, ſit liber, ſervus? Et ex quibus temporibus nativitatis filii hoc metiatur? p. 277

II. An fœtus ſit liber ſi tempore, quo mater ſe vendidit, vel à patre venundata eſt, prægnans eſſet? An domino promittente ſe manumiſſurum certo tempore ſervam, promiſſione ipſi ancillæ facta, & non impleta tempore præfixo, fœtus poſt id tempus conceptus, ſit liber? Et quid de Ancilla ſtatu libera, quæ peperit ante conditionis adventum? Et an aliqua conſuetudo, ſeu ſtatutum potens ſit quod filius natus quoad ſtatum patris, & non matris conditionem ſequatur, aut è contra quoad dignitates, & honores, ut non patris, ſed matris conditionem? p. 279

III. An natus ex ancilla communi, quæ ab aliquo dominorum manumiſſa eſt ante quam alteri domino pretium ſibi ſolutum ſit ſuæ partis habitæ in ipſa ancilla, liber naſcatur, vel ſit adhuc ſervituti ſubjectus? Et an libertas tradita ancillæ ex tempore certo, & præfinito, aut pro tali tempore v. g. ad duos annos, vel poſt duos annos faciat ut natus liber naſcatur, valeatque ordinari? Et quid de ignorantia ſtatus liberi, nempe ejus, cui conceſſa eſt libertas poſt certum tempus comparanda? Et an liberti ad honores admitterentur, ſi jus aureorum annulorum impetrarent, & non antea; ſic ut nec ordinari poſſent ſeu matrimonio jungi? Et an ſervi poſſint ſe aliquibus modis redimere à dominoHeri? Ubi de aliis? Et quid dicendum, ubi dubia eſt voluntas teſtatoris ſervo libertatem legantis? p. 283

Ad Titulum, De obligatis ad ratiocinia ordinandis, vel non, & in Cap. unico. p. 288

QUÆST. I. OBligati ad ratiocinia, qui reputentur tales, ut ante ea præſtita prohibeantur ordinari? An omnis obligatio ad ratiocinia prohibeat ordines ſuſcipi? Ubi quid ſi redditis ratiociniis reſultet ſolùm pecuniarum debitum abſque alia lite, vel infamia? p. 288

II. An irregulares ſint qui obligati ſunt ad reddendam rationem ex aliquo contractu, ut ex mutuo, conducto, depoſito, aut promiſſione, ſeu quolibet alio nullam adminiſtrationem continente? Et an illi, qui nimis ſunt

gravat

gravati ære alieno, ob quod depauperati judicentur? Et an ſit irregularis, qui reſervata ſibi congrua ſuſtentatione bonorum, ceſſionem facit obligatus ad ratiocinia reddenda? Et num ſit irregularis ille, qui fidejuſſorem præſtat aſſumentem in ſe onus ratiocinii pro ſe? p. 291

III. An obnoxii ratiociniis reddendis poſſint ingredi Religionem, ac in ea profiteri, ſi debita ſint certa? Et quid ſi ſint incerta? Et ſi non habent ſpem ſolvendi manendo in ſæculo? An ingreſſus Religionis liberet debitorem ab onere reſtituendi, ſeu conventus teneatur reſtituere pro eo? Et an ut ſolvat, teneatur exire de Religione, ſeu ejus profeſſio ſit nulla? Et an poſſit expelli à Religione ære alieno gravatus, & de aliis? p. 292

IV. An ordinati, ſive profeſſi, qui ære alieno gravati erant, & ad ratiocinia obnoxii, ſi conveniantur à creditoribus ſuis, debeat de eorum cauſa cognoſci coram Eccleſiaſtico, aut coram laico? An Epiſcopus poſſit compellere adminiſtratores piorum locorum ad rationem reddendam, ſeu ſemel redditam iterùm ad illam compellere? Et an minor 25. annis, qui aliena adminiſtravit negotia, rationem reddere teneatur? Et an non obſtante liberatione tutori à Minore, poſſit ab eo iterùm ratio peti? Ubi de computationibus, & calculationibus factis à Tabulariis? Et an qui tenetur reddere rationem, poſſit antea condemnari ad certam ſummam? p. 297

Ad Rubricam, & Titulum, De corpore vitiatis Ordinandis, vel non. p. 303

QUÆST. I. AN arreptitii, qui à Dæmone vexantur, qualis dicitur Dæmoniacus & energumenus, ſit omninò irregularis; etiam ſi ſemel, aut iterum ſit obſeſſus, & vexatus Dæmone? Et an ſi poſt ſuſceptos Ordines eorum corpora fuerint obſeſſa, poſſint in ſuſceptis Ordinibus miniſtrare, ſi omninò à tali vexatione liberati fuerint? Ubi quid de maleficiato, aut fingente in amentiam verſo, ſeu ebrioſo, aut ſtimulato amoris in furorem, arrepto ad tempus breve? Quid de non baptizato, non confirmato, furioſo, & ignorante? p. 305

II. An Prælati Regulares poſſint judicare de defectibus corporis circa ſuos ſubditos promovendos, ſeu hoc ſpectet ad Epiſcopum? Et an poſſit Prælatus Regularis diſpenſare cum ſubdito, qui ambulat cum pede ligneo? Et quando diſpenſatio ſuper corpore vitiatis ab Epiſcopo concedi poſſit? Et quomodo concedi ſoleat in Curia Romana? Et an claudus, qui ſine baculo incedere nequit, adeo irregularis ſit, quod egeat diſpenſatione Pontificia, tam ad ſacros ordines, quam ad primam tonſuram? p. 306

III. An Giboſus ſit irregularis? Ubi quid de Pygmeo, & Pumilione, vulgò *enano*, aut Gigante? Et an ſint irregulares febricitantes continuè, aut laborantes morbo Gallico, lepra, ſcabie, peſte, tuſſi, epilepſia, podagra, aut chiragra? Et quid de illo, qui vinum non poteſt bibere, quin evomat, qui abſtemius vocatur? Et an Papa poſſit cum illo diſpenſare, ut ad Sacerdotium promoveatur, conſecrando ſub una tantùm ſpecie? p. 309

IV. An ſexus muliebris, ſeu Hermaphrodita, ſive qui caret ætate ad ordines requiſita, dicantur corpore vitiati, ut ex tali vitio dicantur irregulares, vel ex alio capite? Ubi quid de fœmina erumpente à natura in virum? Et an quis ob nimiam & decrepitam ætatem, ſit prohibitus ordinari? Ubi de brevi doctrina ad intelligentiam præcedentium, & ſubſequentium in ſingulis capitibus? p. 314

Ad Textum in Cap. I. & Cap. Expoſuiſti IV. & Cap. fin. hoc titulo. p. 315

QUÆST. I. QUare Presbyter, qui in duello digiti partem amiſit, poſſit ex diſpenſatione ſui Epiſcopi in ſuo ordine miniſtrare, cum de jure qui directè non cooperatur ad occiſionem, non videatur incurrere irregularitatem? An irregularitas contrahatur ex mutilatione digitorum, quibus à Sacerdote Euchariſtia contrectatur? Et quid de illo, qui ſibi partem digiti volens abſciderit? Vel de eo, qui caret digitis dextræ, quibus in Miſſa fit Crucis ſignatio? Seu de illo, qui in dextra, vel ſiniſtra habet digitum medium, & indicem conjunctum ſine diviſione? ibid.

II. An digitos ſenos habens in manibus, ſit irregularis? Vel an poſſit ſuperfluos ſibi digitos amputare illos habens in manibus abſque irregularitate? An ſit irregularis, qui manum habet mutilatam, aut manus articulatas, ſive aridas, ſeu tremulas? Et an ſit irregularis ille cui deeſt ungula pollicis? Et an poſſit Pontifex diſpenſare, ut celebret Sacerdos cum una tantùm manu, aut ſi utramque habet truncatam? p. 318

Ad Textum in Capite, Super eo II. hoc titulo, De corpore vitiatis, &c. p. 319

QUÆST. I. AN macula in uno ſolo oculo, reddat ordinem irregularem? Seu ſint irregulares Lyppi, hoc eſt, qui lacrymantes oculos continuo habent? Vel qui Luſcus eſt, ſeu ſtrabo, id eſt, qui habet oculos diſtortos, aut diſpares, vel ſine palpebris? Vel qui habet unum oculum grandiorem altero? Vel qui habet unum tantum oculum; ſeu qui caret virtute videndi oculo, qui vocatur cannonis? Et quid de cœco ante, vel poſt ordines? Et qua diſpenſatione cœcus celebret? Et an Epiſcopus poſſit diſpenſare cum monoculo ad minores ordines? p. 327

II. An carens omnino, vel ex parte naſo, aut habens illum nimis parvum, aut magnum nimis, vel diſtortum, vel qui caret odoratus ſenſus, ſit irregularis? An habens os diſtortum, ſeu labia corroſa, vel abſciſſa, aut cui pars linguæ fuit abſciſſa, vel qui caret omnino dentibus, vel qui furore aliquo ſibi dentes extraxit, ſeu pugno avulſit alterius dentes; ſeu prominentia dentium extra os? Quid de muto à nativitate, vel caſu facto? Et de balbis? p. 325

III. An ſurdus omnino, aut ſurdaſter, aut qui una aure caret, ſit irregularis? An qui caret auriculis ſit irregularis, etiam ſi crinibus poſſit talem defectum detegere; vel qui per ſeipſum auriculam totam, vel partem amputavit? Vel ille, à quo per inſidias, ſeu vi inimicorum abſciſſæ ſunt auriculæ? Vel qui in pœnam culpæ fuit privatus auricula, vel qui alium auricula privat? p. 327

IV. An habens barbam corroſam, aliave deformitate maculatam, ſit irregularis? Et an qui capillis caret ob morbum Gallicum, aut ſimilem? Et an habens cicatrices in facie, ſeu faciem deformem? Et an color Æthyopis, ſeu Mauri, &c. faciat ordinandum irregularem? Vel qui Gibbum habet, vulgò *Lovanillo* in facie? p. 329

Ad Textum in Cap. III. IV. & V. hoc titulo. p. 330

QUÆST. I. AN qui non ſua ſponte, ſed in cunabulis caſtrati ſint, fiant irregulares? Et an qui caſo aliquo ſine culpa aliqua? Vel ſi à Barbaris abſciſſus ſit? Vel qui caret abſque culpa teſticulis? p. 337

II. An qui ſponte, aut ſine juſta cauſa ſibi virilia amputavit, aut fecit amputari, ſit irregularis? Et quid ſi ex indignatione, aut ſua culpa accident? Et an ſit irregularis ille, a quo dante operam rei illicitæ, virilia amputata ſint, ut ſi v. g. deprehendatur in adulterio? Ubi de aliis caſibus? Et an qui vel caſtitatis ſibi per ſe, vel per alium amputavit virilia? Et quid ſi id fecerit ob conſervandam vocem Et an incurrat irregularitatem, qui evirationem juſſum à Tyranno, vel quancumque aliam mutilationem, quæ non ſit partis neceſſariæ ad Ordines, patiantur, etiam ſi deformitatem inducat, ut majus malum evitet? Et an neceſſum ſit abſciſſo virilia in pulverem redacta, aut ſicca ſecum portare, ſi fiat Clericus, ut dicunt vulgares? p. 332

III. An Eunuchus, qui occultè, ſed ſponte ſe fecit caſtrare, ſit ab Epiſcopo diſpenſabilis, ut ad ſacros Ordines promoveatur? Et an mulier, quæ erumpente ipſa natura, in maſculum tranſivit, poſſit initiari ſacris Ordinibus, inconſulto Papa? Et quid de ordinato ſub prævalente ſexu virili, ſi poſtea ſœmineus prævaleat, num conſecret proferendo verba? p. 336.

IV. An qui vitio corporis cenſetur ad Ordines recipiendos irregularis; ſic etiam, ut nec miniſtret in ſuſceptis etiam in parte? Nec ut retinere poſſit beneficium ſemel jam ritè acceptum? Et quod dicatur modicum vitium, quæ notabilis deformitas, cur incumbat declarare? p. 339

V. Medica curatio Hernicorum qua teſte uno orbatur, aut cum privatur vir altero recondito intra inguem, an addat illum inhabilem ad matrimonium, & ad Ordines, ubi de quodam reſponſo Medicorum pro intermiſſo Romæ, ibique viſo, p. 340

Ad Rubricam, & Titulum de Bigamis non ordinandis. p. 342

QUÆST. I. AN irregularitas ex Bigamia, ſeu Polygamia ſit Jure Divino, vel tantum Canonico? Et an ad illam contrahendam requiratur, quod utrumque matrimonium ſit conſummatum, ſeu ſufficiant ſponſalia? Seu amplius requiratur ſeminis emiſſio intra vas mulieris? Et quod ipſa inſimul ſemen emittat? p. 343

II. An qui ante Baptiſmum duas habuit uxores legitimas, & cum utraque conſummavit, ſit Bigamus, maneatque irregularis poſt Baptiſmum? An qui contrahit duo matrimonia, ſed utrumque invalidum, ſit Bigamus? Et quid ſi duo conſummat matrimonia alterum quidem irritum? Et an Bigamia cadat ſupra infidelem pro tempora infidelitatis? Et an Monogamia fuerit in honore apud Gentiles? p. 346

Ad Cap. I. II. Penult. De Bigamis. p. 349

QUÆST. I. QUare Bigami exiſtimentur mariti repudiatarum uxorum, cum pateat nullum poſſe propriam legitimam uxorem repudiare? Et quare vera Bigamia dicatur illa, quæ ex duobus matrimoniis oritur ſucceſſivè, contractum ſecundum, mortua prima uxore, cum hic nullus detur ſubſtantialis defectus ex parte Sacramenti in ſecundo matrimonio; & è contra videamus pœnitentiam jure imponendam propter ſecundas nuptias? Et an ad Bigamiam veram contrahendam ſufficiat duplex matrimonium exterius contractum & conſummatum, quando contingit alterum eorum invalidum eſſe? p. 350

II. An Bigamia incurratur per multiplicem concubinatum, deficienti matrimonio jure, vel de facto? An Bigamus ſit, qui ducit eam, quæ ab alio corrupta eſt? Et quid ſi non recepto ſemine? Vel quæ integra manens ſemen virile receperit, aut extraordinariè, ſodomiticève cognita eſt? Et an Bigamus verus ſit, qui prima legitima ſuperſtite, & nondum uxore cognita, ad alias tranſivit nuptias, illaſque conſummavit, ſi poſtea coactus ab Eccleſia, ad priorem uxorem redeat, ac illam cognoſcat? Et, quid ſi quiſpiam prioris matrimonii, nullitate cognita propter impedimentum dirimens, aut ex defectu conſenſus, aliud ineat? Et quid ſi ignoraverit impedimentum ſubeſſe, quo poſtea cognito matrimonium reparetur judicio Eccleſiæ? p. 352

Ad Textum in Capite, Super eo, II. hoc titulo. p. 357

QUÆST. I. AN Pontifex Summus poſſit in vera Bigamia, irregularitate ab ea orta diſpenſare? Et qua poteſtate? Et an Epiſcopus ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, ſeu ad minores, vel diſpenſare cum Bigamis propriis, ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrent, vel ſaltem quoad minores ordines cum Bigamis interpretativis? Et num Commiſſarius Cruciatæ habeat facultatem diſpenſandi in Bigamia? *ibid.*

An

II. An ſi Bigamus proprius, vel interpretativus tranſeat ad Religionem, poſſit Epiſcopus cum eo diſpenſare ad ſacros Ordines ſuſcipiendos? Et an poſſit diſpenſare, quando merus laicus Bigamiam contraxit, qui nondum ſtatum, aut privilegia Clericalia habuit? Vel in caſu? quo adſit legitima, & evidens cauſa, ut notabilitatis, & ſcientiæ? Et an ad impetrandam diſpenſationem in Bigamia, debeat explicari, quod nuptiæ ter, aut quater, aut pluries ſint celebratæ, ut facere mentionem, quod eſt ligatus duplici Bigamia? Et an proprius Bigamus, aut interpretativus privetur privilegio fori, & canonis; item, & habitus Clericalis, ac beneficio Eccleſiaſtico, aliiſve miniſteriis Eccleſiæ? Et quid de Bigamo ſimilitudinario? *p.* 361

III. An diſpenſatio præventiva, & præſervativa removens de medio obſtaculum Canonis inductivi Bigamiam, impediat Bigamiæ incurſum, & efficiat ut permaneat præſervatus, non ſolùm Clericatus habitu indelebilis, ſed etiam exercitium ad effectum diſpoſitum? Et an dum Papa diſpenſat verè in defectibus juris poſitivi, remaneat quis propriè, & ſemper, prout ab initio erat ante Bigamiam, vel caſum irregularitatis? Et an talis diſpenſatio ſit ab initio purè præventiva, ſeu dependeat à caſibus futuris expreſſis in ea? Et an diſpenſatus pro penſionibus retineat clericatum illæſum ad defectum diſpenſatum? Ubi de Bullis Sixti V. loquentibus de præventiva Bigamiæ futuræ diſpenſationis? Et quas pœnas incurrat Epiſcopus ordinans Bigamum, & ipſe Bigamus ordinatus? *p.* 364

Ad Textum in Cap III. *hoc titulo, De Bigamis in ipſo.* p.366

Ad Textum in Cap. Nuper IV. *hoc titulo.* p. 367

QUÆST. I. AN ex unico matrimonio contrahatur interdum Bigamia interpretativa? Et an illam incurrat, quando cum vidua nulliter matrimonium contraxit? Et an qui contrahit verum matrimonium cum vidua a priori viro cognita, & conſumat illud, verè contrahat Bigamiam interpretativam, & irregularitatem defectu Sacramenti? Et an qui contrahit matrimonium cum corrupta ab alio, dicatur Bigamus interpretativus? Et quare talis non efficiatur, quando illam duxit à ſe corruptam? *p.* 368

II. An cenſeatur Bigamus interpretativus, qui contrahit cum vidua exiſtimans illam eſſe virginem, cum tamen ſit corrupta à priori marito? An qui poſtquam duxit virginem, quæ adulterata eſt, illam carnaliter cognovit, ſciens, aut ignorans; & etiam ſi ipſa vi oppreſſa ab alio cognita fuit; vel qui coactus ab Eccleſia per cenſuras, ut ad uxorem rediret, illam cognovit? Et an incurrat prædictam Bigamiæ irregularitatem, qui cognovit uxorem, quæ ex falſo rumore, fama mortis primi ſui mariti, ſecundas nuptias contraxerat? *p.*370

V. An ſi matrimonium cum vidua, vel corrupta, ſit validum juxta Eccleſiæ præſumptionem, quamvis in foro exteriori non ſit tale, incurratur irregularitas Bigamiæ interpretativæ? Et an ſi de facto cohabitet vir cum ſua uxore adultera, ſi illam amplius non cognoſcat? Et de aliis remiſſivè. *p.*372

IV. An Polygami delictum propter ſuſdictam hæreſim privativè ſubjaceat Tribunali Inquiſitorum, etſi Reus ex ſolo duplici præventus fuerit, vel ab Eccleſia, vel à Judice laico? Et an ſine metu irregularitatis poſſint Curiæ ſæculari tradere illum alio delicto irretitum, ſive familiares delinquentes, qui nequeunt foro Inquiſitionis potiri? *p.* 373

Textum in Cap. Debitum V. *hoc titulo.* p. 386

QUÆST. I. AN vir corruptus ducens virginem, & cum ea copulans, ſit Bigamus, & irregularis? Et quia negativè reſpondetur, tunc inquiritur de ratione, quare major caſtitas in uxore, quàm in viro requiratur, cum fides eorum ſoleat ad paria judicari? *p.*387

Ad Textum in Capite, Quia circa VI. *hoc titulo in ipſo.* p.388

Ad Textum in Cap. Nullus, *fin. hoc titulo.* p. 389

QUÆST. I. AN ex unico matrimonio nullo, interdum contrahatur irregularitas propter Bigamiam ſimilitudinariam? An profeſſus matrimonium iniens cum vidua, ſit irregularis? Et quid ſi Clericus in ſacris conſtitutus? Et an ſi virginem ducant, & an deſideretur copula, & qualis? *ibid.*

II. An Jeſuita poſt biennium jam ab eo, votis ſimplicibus emiſſis, matrimonium contrahendo, incurrat Bigamiæ ſimilitudinariæ irregularitatem? Et an illam incurrat, qui poſt emiſſum votum ſimplex caſtitatis, matrimonium contrahit vix ſolutus ducens in uxorem Monialem jam profeſſam? Et an Bigamia ſimilitudinaria privet in ſacris conſtitutum, aut profeſſum privilegio fori, & canonis? item, & beneficiis, aut officiis Eccleſiaſticis? *pag.*382

III. An Papa ſolus diſpenſet, ſeu poſſit etiam Epiſcopus cum Clerico in ſacris conſtituto, qui contraxit matrimonium cum vidua, vel corrupta? Et quid ſi contraxit cum virgine? Et num Abbates ſæculares, ſeu Commiſſarius Cruciatæ, aut Prælati Regulares queant cum illis diſpenſare? Et Epiſcopus poſſit diſpenſare in Bigamia ſimilitudinaria Religioſi profeſſi? Seu abſolutè diſpenſare quando talis Bigamia oritur ex delicto occulto? *p.*393

Ad Titulum, De Clericis peregrinis. p.395

Ad Textum in Capite, Tua nos I. *hoc titulo.* p. 396

QUÆST. I. QUare Clerici peregrini ultramarioi, & valdè remoti ordinationem ſuam probare debeant per quinque Epiſcoporum ſigilla, ut admittantur ad celebrandum, & Sacramenta adminiſtranda hic v g. in partibus, cum videamus multa eſſe Clericorum privilegia peregrinaotium. Et quod non requirantur plus, quàm tres ſubſcriptiones Tabellionum ſignantium, ut detur fides in quantumvis arduis actis in remotis, & admodum longinquis partibus? Ubi aliqoid de aliis translatis vocatis metroicis, ſeu mæcecis ? p. 397

II. An peregrini laici, aut Clerici poſſint tranſverſo itinere vagari ? Quid de Regularibus ad Indos miſſis ? Et quid de exteris peregrinis venientibus ad inviſenda limina D. Jacobi ? Et an Clerici peregrini poſſint petere eleemoſynam ? p. 399

III. An opiniones novæ vitandæ ſint, aut qua de cauſa ab antiquis dictis diſcedendum ? p. 400

Ad Textum in Capite, Inter quatuor II. *hoc titulo. in ipſo.* p.401

Ad Textum in Capite, Tua fraternitati III. *hoc titulo in ipſo.* p.402

Ad Textum in Capite, Te nobis, fin. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Rubricam, & Titulum, De Officio Archidiaconi. p.403

QUÆST. I. ARchidiaconus quare ſit major in Dignitate Archipresbytero, cùm ille tantùm præſit Diaconis, iſte verò Presbyteris ? Ubi de officio Diaconorum, & Subdiaconorum, & quo tempore utraqua creati ? Et de Diaconis ? Et num Apoſtoli fuiſſent oxorati ? p.408

II. An Diaconi, ut munus ſui ordinis adimpleant, teneantor prædicare ? Et an ſic continere, ut nunquam potuiſſent poſt Ordinem Diaconatus ſuſceptum, contrahere matrimonium ? Et an Papa diſpenſare valeat, ut in illo Ordine conſtitutus poſſit ducere uxorem, ſic ut liberetur ab obligatione Ordinis, & beneficii ? Et an Archidiaconi poteſtas porrigatur in Eccleſia ad alios Acolytos ? Et an Archidiaconus fieri poſſit, ſeu Canonicus portionarius, qui habet portionem aliqua penſione gravatam ? p. 417

Ad Textum in Capite, I. *Cap.* II. *Cap.* IV. & VI. *Cap. Ad hæc,* VII. *hoc titulo.* p.422

QUÆST. I. AN Archidiaconus ſic dicatur Vicarius Epiſcopi, ut habeat perpetuam Vicariam, & juriſdictionem ordinariam ? An eodem jure viſitare valeat ? Seu an mittere in poſſeſſionem inſtitutos ab Epiſcopo ? Seu valeat inſtituere ? Et an Sede vacante valeat eam exercere juriſdictionem ? Et an differant Archidiaconus, & Vicarius Epiſcopi in ſpectantibus ad juriſdictionem ? Et quis eorum præcedat quoad ſtallum in Choro ? Ubi de Vicario foraneo? Et an poſſit cauſas criminales cognoſcere ſine Capitulo ? *ibid.*

Ad Textum in Capite, Officium, II. & *Cap.* III. *hoc titulo* p. 427

QUÆST. I. AN Archidiaconus teneatur cum Epiſcopus celebrat ſolemniter, & ipſe etiam indutus paramentis Diaconalibus canere Evangelium, ſeu poſſit aliis committere ? Et quæ Archidiacono competant, dum Epiſcopus ſolemniter in Eccleſia incedit ? Et quæ alia circa horarum cantum præcipere, ac de cuſtodia ſacrorum vaſorum? Et an, abſente Epiſcopo, præferatur Archipresbitero in celebratione Miſſarum ſolemnium, ac in diferendo ſolemniter ſacram Euchariſtiam ? *ibid.*

II. An Acolyti, hoc eſt, minores alii Eccleſiæ Miniſtri, ſubſint etiam Archidiacono, ubi præter ſolemnia ordinum minorum, de quibus ſub Rubr. & Tit. de temporib. ordin. ac de ætate ordinandor. & alibi ſuprà, ſcitur quale ſit officium in Eccleſia, ſcilicet Acolyti in ſpecie, Exorciſtæ, Lectoris, Hoſtiarii, ſive Sacriſtæ, Pſalmiſtæ, Foſſarii, & Pſalmicantoris ? Et an omnes iſti validè poſſint contrahere matrimonium in officio Eccleſiæ remanendo ? Et num peccent miniſterium adimplentes in peccato mortali? p.431

Ad Textum in Capite, III. *hoc titulo. in ipſo.* p. 438

Ad Textum in Cap. Cùm ſatis, IV. *hoc titulo in ipſo.* ibid.

Ad Textum in Cap. Archidiaconus, V. *Cap. Significaſti,* VIII. *Cap. Ut noſtrum,* IX. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST. I. AN Archidiaconus poſſit exercere juriſdictionem ſuam, excommunicando, ſuſpendendo, & interdicendo ? An queat dare dimiſſorias litteras ad ordines, ſic ut per eas ordinatus nullam incurrat pœnam ? Et an Archidiaconus ordinandos valeat examinare, & Epiſcopo præſentare ? Et an Archidiaconi officium ſit ponere prælatos in Sede ? Vel an poſſit habere familiam armatam ad executionem ſententiarum, vel capiendo delinquentes, ut habet Epiſcopus ? *ibid.*

Ad Textum in Cap. Mandamus, VII. *hoc titulo in ipſo.* p.443

Ad Textum in Cap. Ad hæc, VIII. *hoc titulo.* ibid.

QUÆST

Digitized by Google

QUÆST. I. AN Archidiaconus de jure communi habeat curam animarum, & etiam in foro conteotioſo? Debeatque eſſe graduatus, & quo gradu? *p.* 444

Ad Textum in Cap. Significaſti, IX. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Textum in Cap. Ut noſtrum, X hoc titulo, in ipſo. ibid

Ad Textum in Capite fin. hoc titulo in ipſo. ibid.

Ad Rubricam, & Titulum, De Officio Archipresbyteri. p. 447

QUÆST. I. AN Presbyteri, & Sacerdotes ſubſint Archipresbytero? Et quale ſit eorum officium in Eccleſia Catholica Romana? Et qua de cauſa potuerit dicere Clemens Pontifex Presbyteros, & Sacerdotes legis Evangelicæ ad imitationem Gentilium creatos fuiſſe à D. Petro? Ubi de Sacerdotibus, & antiquæ lagis, & quo in honore fuerint? Item de Pontificibus illius temporis, ac noſtro Pontifice Romano, qui dicitur Summus Sacerdos? Ubi qui dicantur in Eccleſia Copiatæ, ſive Decani, aut Parabolaoi? Et quale officium iſtorum, & de Decania, ſive Diaconia? *p.* 449

II. An Cardinales, Patriarchæ, ſive Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, differant in poteſtate, & dignitate? Quale ſit omnium officium ſpeciale, & onus? Et an iſtæ dignitates poſitæ ſint in Eccleſia à Divo Petro, imitando Archiflamines, & Flamioes primos, & Diales, qoibus utebantur Pontifices Ethoici? Ubi aliquid de ornatu eorum, ac noſtrorum Principum Eccleſiæ? *p.* 456

III. An Canonici Aſſiſſii, ac Portionarii, ſive Miſſionarii habeant io Eccleſiis Cathedralibus, & Colegiatis peculiaria aliqua officia? Et quale dabeant exercere ex propria inſtitutione Caponeci Doctoralis, & Magiſtralis? Ubi de Bulla Urbani VIII. & Auctoris conſervatione in Eccleſia Valiſoletana ſimul cum Inquiſitiooe? *p.* 477

IV. An Canonici dignitates, & Aſſiſſii teneantur ſociare, & reducere Epiſcopum venientem ad Eccleſiam celebraturum, vel divina officia auditurum? Et quid reſpectu Dominorum temporalium venientium ad Cathedralem propriæ Civitatis? Et ao Epiſcopo celebranti, & alia Pontificalia axercenti aſſiſtere, ac inſervire teneantur? Et quale officium debeant, ac poſſint intra, aut extra Eccleſiam præſtare Canonici Coadjutores, & in quo loco ſedere, & cum proprietariis coadjutis concurrere? Et an Canonici, qui vocantur adjuncti habeant officium, ſeu juriſdictionem exercere ſimul cum Epiſcopo? Et ad quos effectus, & reſpectu quorum de Eccleſia beneficiatorum, & ſi quis ſedeat prius, aut ſtet? Et an officium Canooicorum debeat per ſe adimpleri, aut valeat per ſubſtitutas? Ubi an cogi poſſint ad canendam Epiſtolom, & Evangelium, ſi alius Canonicus, aut Portionarius celebret? Et de punctoria officio in Churo. *p.* 474

Ad Textum in Capite I. hoc titulo, De Officio Archipresbyteri, in ipſo. p. 501

Ad Textum in Cap. Myſterium, II. & III. hoc titulo, ibid.

QUÆST. I. AN Archipresbyter ſit parochorum primus; ſic ut quemadmodum quilibet Parochus in propria Parochia, ita ille io Cathedrali, & in cæteris totius Diœceſis? Et quæ iocumbant miniſtrari ab Archipresbytero, ſive quolibet Parocho ex officio Curæ? *p.* 502

II. Parochus an debeat curata, ut ſana doctrina, & boni mores in plebibus ſuis conſerventur, vitia avertantur, diſcordias componere, infirmos ſuæ Parochiæ viſitare, & opportunis remediis juvare? Et an Parochus debeat habere alios libros, præter librum Baptizandorum, ad inſcribendum matrimonia contraheotes in ſua Parochia, vel Eccleſia, & ad inſcribendum mortuos, ac ſepeliendos, ſepultoſve in ea? Et an debeat etiam habere matriculam omoiom, qui ſunt ſub ſua Parochia? In qua forma? Qua cuſtodia? Et quæ fides eis præſtetur? An debeat facere Proceſſiones per Parochiam, ſeu poſſit alius, eo nolente? Et an in die Sabbati ſancti poſt factam fontis benedictionem, aut in ipſa dia Reſurrectionis ſpectet privativè ad Parochos oſperiiones domorum facere, ac de aliis remiſſivè, quæ pertinent ad Parochi officium? *p.* 516

Ad Textum in Cap. Officium, III. hoc titulo in ipſo. p. 523

Ad Textum in Capite, Ut ſingula, fin. hoc titulo, De Officio Archipresbyteri. ibid.

QUÆST. I. AN Archipresbyter habeat ordionariam juriſdictiooem de jure inſtar Archidiaconi reſpecto Epiſcopi? Et in quo differat? An Archypresbyteri rurales eandem poteſtatem habeant, an Archipresbyter Cathedralis? Et in quæ opera inſtituti? Et an Decaoi rurales differant ab illis, & qui tales dicantur? Et an ſit dignitas in Eccleſia? Et quare plebs quælibet debeat habere ſuum Archipresbyterum? Ubi Plebanus, & Plebania quid ſint? Et an dignitatem plebanus retinaas? Et de aliis nomioibus infrà in Cap. 2. de Officio Cuſtodis, q. 2. *ibid.*

Ad Titulum, De Officio Primicerii. p. 529

Ad Cap. unicum. ibid.

QUÆST. I. AN Primicerius ſit idem quoad officia Eccleſiæ, quod Præceptor, & Cantor, ſeu Magiſter ſcholarum,

larum, ac Chabiſcolus? Qui propriè quilibet dicatur, & ad civilia munia quis diceretur Primicerius? An dignitatem habeant in Eccleſia? Et ſuccentor accentor Et quis dicatur, & ad quale officium? Et num Primicerius, Præceotor, Concentor, & Magiſtri ſcholæ Præferantur Acolythis, Exorciſtis, Pſalmiſtis, atque Lectoribus, ac de aliis? Et an Primicerius vocetor etiam Præpoſitus? *ibid.*

II. Ao Magiſter ſcholæ, ſeo ſcholaſticus io Cathedralibus, & Collegiatis diſtinguantur hodie jam à Primicerio, in officiu, ac dignitate? Et quale officium ſpeciale per Concilium Trid. exercera debeat diſtinctum ab illo, quod Primicerius, Cantor, ſive Præceotor exercent, etiam in docendo? Et ao dignitas Magiſtri ſcholæ debeat dari Doctoribus, ſive licentiæ gradibus inſignitis in ſacra Theologia, aut ſacris Canonibus, & per quam Univerſitatem? Ubi de Magiſtris ad docendum pueros, ſeminarii erecti in Cathedrali, juxta Trideot. ſeſſion 23. cap. 18. de reformat. Et de Magiſtro Capellæ, Magiſtro Chori, & de Magiſtro cæremoniarum, & de Magiſtris aliis ſcholæ puerorum? p. 535

Ad Titulum, De Officio Sacriſtæ, & Cuſtodis, in ipſo unico. p. 538

Ad Caput unicum, De Officio Sacriſtæ. p. 539

QUÆST. I. AN Sacriſta io aliquo differat à Theſaurario? Et quale officium otriuſque in ſpecie, hodie jam juxta uſum Eccleſiarum Cathedralium? An ſicut Theſaurarius dicitur hodie dignitas in Cathedralibus, & ſimiliter de Sacriſta verificetur? Et an ſicut jam nominatur Theſaurarius quidam major, exinde ioferatur ad alium Theſaurarium minorem, qui propriè, & io ſuo origioe ſit Sacriſta, ſicut de noſtro titulo ſolet cantari? Vel ao hodie Sacriſta, de quo titulus de Officio Sacriſtæ propriè Sacriſta major in ordine ad Cuſtodem eſſet, & Cuſtos in ordine ad illum Sacriſta minor ad inferiora Eccleſiæ officia deſtinatus? Et an Sacriſta habeat commune cum Archidiacono ſervare, & cuſtodire vaſa ſacra Eccleſiæ, ſeu ſit inter illos aliqua differentia quoad predictam Cuſtodiam; ſic ut nec unus pro alio uſurpetur? *ibid.*

II. An Sacriſta, Theſaurarius, & Cuſtos ex vi oomiois cujuſque denominentur ab eadem cauſa, & ad eundem finem? Et an Cimeliarca, Cimilcharchium, Siminile, ſeu Cimilia, vel Cimelia, habeant aliquam ſimilitudinem cum prædictis nominibus? Et quid ſi velit Ciminiarcha, & Sacellarius quoad Eccleſiaſtica? Et quæ differentia in uſu practico ſit inter Theſaurarium, & Sacriſtam? Et an Cuſtos Eccleſiaſticarum rerum poſſit habere dignitatem in Cathedralibus? p. 542

Ad Titulum, De Officio Cuſtodis, in Cap. I. pag. 544

QUÆST. I. CAmpanarum uſus in Eccleſiis quare introductus? Quando ad quos effectus? Et quid ſibi velit campanas baptizare? Et qui eas habere poſſint, quæ primo pulſantur? Corporale quid ſit? Unde dictum? Quid repreſentet? Cur Palla nominetur? Quotuplex ſit Palla, ac de aliis circa materiam, & uſum? Et lampades, ac lucernæ cur in Eccleſia introductæ? Et quare dicta hora lucernalis, &c. p. 545

Ad Textum in Cap. fin. hoc titulo, De Officio Cuſtodis. p. 551

QUÆST. I. INcenſi oblatio io Eccleſia à quo tempore introducta? Ubi de Thuribulo, & thymiamaterio? Quid ſignificet thuribulum? Incenſi uſus quare introductus io Eccleſia Catholica? Et thus apud Gentiles, quando in uſu? Et quod ab hæreticis incenſi uſus ineptè reiicitur? Ubi qui mittentes, thurificuli, & ſacrificati dicerentur?

II. Ao Archimandrita, Archigerontes, ſive Diœcetæ, Archipſaltes, & Archiphaxaphoniſta ſint Miniſtri deputati ad exercenda aliqua officia intra Eccleſiam? Et quæ illa fueruot, aut ſint? p. 554

Ad Rubricam, & Titulum, De Officio Vicarii.

QUÆST. I. VIcarii perpetui Parochialium, an dicantur beneficiati, ſicut & ipſi Parochi? Et an Vicarii earum alii, qui perpetui non ſunt dicantur amobiles, nec ullo modo beneficiari? Et qua differentia nomioentur ad ſervieodum io Parochialibus? Et an Rectore mortuo, duret nihilominus ſibi Vicarius perpetuò ſuffectus? Et an mortuo Præſide, ſiva Epiſcopo, poſſit ejus Vicarius exercere juriſdictionem? Et qui de materia Vicarii perpetui io beneficiis, aut temporalis; item & Epiſcopi agant? p. 558

Ad Textum in Cap. I. & II. hoc titulo, De Officio Vicarii, in ipſo. p. 563

Ad Textum in Cap. III. & fin. hoc titulo, De Officio Vicarii. p. 564

QUÆST. I. AN Vicarii perpetui conſtitutio, & inſtitutio ſpectet ad ordinarium Epiſcopum præciſè, ſeu queat ad alios pertinere ex Trid. ſeſſ. 7. de reform. cap. 7. io aliquibus caſibus? Et ao in Monaſteriis poſſit Epiſcopus ponere Vicarium perpetuum, ſive temporalem, quando transfertur in illum tota cura animarum? Ubi de differentia inter Rectorem proprium, & ejus Vicarium quoad curam, cæteraque munera Parochialia? Et cum quo ſtipendio, ſive coogrua portione? *ibid.*

II. An habens dignitatem, vel Canonicatum in Cathedrali, vel Collegiata Eccleſia, cui acceſſoriè, & in perpetuum eſt annexa Paro-

Parochialis per Vicarium temporalem eſſe deputatum ab immemoriali daſerviri ſolitum, poſſit in illius Curæ exercitio ſe intromittere? Et quid de Rectore, cui eſt unitum aliud beneficium ſimili obligatione, & unione? Et an ſi in ea ſe ingerant, faciant actum validum? Et an in Eccleſia, ubi eſt unus Paſtor principalis, poſſit, & alius æquè principalis, ſiva Vicarius perpetuus deputari; ſic ut eodem tempore amba deſervire valeant eidem cum plena juriſdictione Parochiali? Et an in Vicario temporali habent locum regulæ de annali, de trienmali, de nominationibus, aut reſervationibus? p. 569

III. An Vicarii debeant inſtitui ad præſentationem Canonici, vel beneficiati, cujus Canonicatui, vel beneficio Parochialis acceſſoriè eſt unita? Et quando dicatur unio facta plenè quoad temporalia, & ſpiritualia? Et in quo differat utraque, ſi quoad unum, & non aliud facta ſit? Et an Rector Eccleſiæ Patronatæ poſſit apponere Vicarium temporalem ſine conſenſu Patroni? Et an Rector, ſive Epiſcopus poſſint ſemel aſſigoatam portionem, ſive congruam Vicario perpetuo, aut temporali revocare, vel diminuere? Et an appellatio à nominatione Vicarii, vel aſſignatione congruæ operetur utrumque effectum? p. 574

IV. An Rectoris prohibitio ſe ingrediendi in cura animarum, ſpreto Vicario, abſolutè intelligatur, ſeu tantum procodat in Vicariis Parochialium unitarum alteri beneficio independenter? Et an Vicarii juxta Trideot. in cap. 7. de reformat. ſeſſ. 7. & conſt. Pii V. perpetui pro tempore deputati teneantur expedire novam proviſionem, & ſolvere annatam? Et an ſi dubium eſt, num Vicaria ſit perpetua, vel temporalis, debeat attendi ultimus ſtatus? Et an appellatio à nominatione Vicarii facta ab Epiſcopo, ſeu ab aſſignatione congruæ pro victu Vicarii, ſuſpendat utrumque effectum, vel tantum devoluat; non etiam executionem impediat? p. 576

V. An in Vicariis perpetuis Parochialium unitarum debeat fieri concurſus, ſicut in Parochialibus, ſaltim juris patronatus Eccleſiaſtici? Ubi quid ſi Vicaria ſit de per ſe, & ſi etiam unita? Et an procedat etiam quando Vicaria vacat in menſibus reſervatis? Et an Vicarii nominatio interim, dum vacat Parochialis, ſpectet ad Epiſcopum cum aliquo examine, an ad libitum removeri poſſit? Et intra quod tempus, tam iſte Vicarius, quàm aliquis alius perpetuus, ſive temporalis? Et alia de congrua tali Vicario aſſignanda? p. 578.

Ad Textum in Cap. Clericos IV. *hoc titulo.* p. 583

QUÆST. I. AN Vicarius Parochiæ perpetuus, ſive ad nutum amobilis, poſſit ponere alium Vicarium, ſibique in officio impendendo, Curati aliquando ſine Epiſcopo ſubſtituere? Et an Vicarius Epiſcopi ea facere queat ex ſola commiſſione generali abſque ſui Epiſcopi ſpecialis licentia? Et

Fermoſin, de Offic. & Sacris Eccleſ.

quid de Vicario, ſive Delegato Papæ? Et de Vicario Capituli, Sede vacante? *ibid.*

II. An Inquiſitores S. Officii, & Regii Auditores, fiſcales atque Judices ordinarii, deſervire poſſint per ſubſtitutum? An Decuriones? An cui datur facultas excommunicandi, detur facultas vices ſuas committendi? Et an ſubſtitutus gaudeat honoribus illum ſubſtituentis? Et num ſubſtituens poſſit mulctari ex defectu ſubſtituti? *ibid.*

Ad Textum in Capite, Sua nobis V. *hoc titulo.* p. 599

QUÆST. I. AN Vicarius Papæ habeat juriſdictiooem in alios Officiales Papæ, non ſolum in urbe, verum & extra? Et in quibus caſibus, aut circa quæ habeat cognoſcere, ſive diſponere? Et an officium ejus expiret, mortuo Pontifice? Ubi de aliis Vicariis mandatariis Papæ? An Vice Cancellarius Papæ præponetur adminiſtrationi juſtitiæ, ſeu alii ſpeciali officio Pontificis? Et num morte Papæ expiret? Quid de Camerario, Commiſſario Cameræ, & Clericis de Camera, ſive Magiſtro viarum? De Pœnitentiario ſummo, ſive Bibliothecario? Et an iſti poſt mortem Papæ durent in officio? Præpoſitus officio ſacræ generalis Inqoiſitionis; aut cuilibet alii officio ad libitum Romani Pontificis, ſint eligendi è ſacro Cardinalium Collegio? *ibid.*

II. An Vicarius Papæ ratione ſui officii ſine Epiſcopi proprii licentia, ordinare forenſem poſſit? An Auditor Cameræ habeat juriſdictionem ordinariam, & circa quæ? Et qualem Auditor Rotæ, & confidentiarum? Et num morte Papæ expirent eorum officia? Qualiterque vendantur auditoriatus, & Clericatus Cameræ? p. 595

III. An Referendatarii officium ſit ſignare ſupplicatiooes ordinarias, & extraordinarias, exiſtens cum aliqua dignitate Eccleſiaſtica? Quot eligi, ac quarum qualitatum? An Prælati retineant ſignaturæ gratiæ officia, Sede vacante? Et ad quam effectum Summi Pontifices ſignaturam gratiæ, & juſtitiæ conſtituerint? Abbreviatorum quæ ſint officia? Quibus potiantur quantum durent? Et an eadem dicenda ſint de Scriptoribus? Et de Secretario Brevium Pontificis? Ubi de Gubernatoribus, & qui olim fuerint Vice Dominus, Caſtaldus, & alii Papæ? Et Collectoris, atq; Subcollectoris officium quale, & cum qua juriſdictione? Et an Chanceleria ſuppleat Concilii derogationem? p. 599

IV. An Prothonotariorum participantium, aut titularium, ſeu extraordinariorum officium ſit dignitatis, & juriſdictionis; & ita Papæ Commenſales, ut eorum beneficia ſint reſervata? Et an qui habuit ſcriptoriam Apoſtolicam, & dimiſit, ob illam dimiſſionem deſinat eſſe Prothonotarius, ſicut deſinit eſſe Scriptor; ita ut beneficium, quod obtinebat intelligatur eſſe reſervatum, vel non? Et an finito officio, omnibus privilegiis veris Prothonotariis conceſſis, privetur? Et de aliis Notariis inferioribus Curiæ? Curſores Papæ qui dicantur? Advocati Conſiſtoriales qui?

Et qui ex officialibus Curiæ dicantur familiares, ac Papæ Commenſſales? Et de materia Vicarii Epiſcopi tam Generalis, quàm foranei; item Capituli, remiſſivè? p. 606

V. An Vicarius neceſſariò conſtituendus ſit ab Archiepiſcopo, & Epiſcopo pro rebus juſtitiæ, & gratiæ? Quis debeat eligi, & nominari? An ex quo creatus eſt, dicatur Judex delegatus, aut ordinarius, habens eandem juriſdictionem, ac Epiſcopus ipſe, vel limitatam ad caſus tnotum ſuæ commiſſionis? Et quænam exercere valeant ex ſolo mandato generali? p. 615

VI. An Vicarius foraneus Epiſcopi habeat juriſdictionem ordinariam? Et quare ab eo appelletur ad Epiſcopum, non ſic à Vicario Generali? Et an Vicarius, qui alias dicitur Generalis, in caſibus axceptis à jure, quibus deſideratur ſpecialis Epiſcopi commiſſio, ſit habendus in illis, non ut ordinarius, ſed tantum ut delegatus, & in illis appellatio admittitur à Vicario forameo? An à Vicario Epiſcopi, vel ab Epiſcopo ad Epiſcopum ipſum, valeat ſupplicari? Et an Vicarius Epiſcopi à Papa confirmatus poſſit recuſari ob juſtam Epiſcopi ſuſpicionem? Et an Delegato Epiſcopi provocetur ad ejus Vicarium? Seu poſſit provocari à Metropolitano reſidenta in Civitate Salmantina ad Archiepiſcopum Compoſtellanum? p. 622

VII. An Vicarius Generalis Epiſcopi poſſit in integrum reſtituere adverſus ſententiam ſui Epiſcopi, vel e contrà? An appellari valeat à ſententia interlocutoria Vicarii Generalis ad ipſum Epiſcopum? An poſſit Epiſcopus pro ſua Diœceſi binos Generales creare? Et qui tales ſint in Archiepiſcopato Toletano? Ubi an conſilium illius Archiepiſcopi Primatis conſtituat idem Tribunal cum eodem Archiepiſcopo? An à Vicario Civitatis appelletur ad ipſum Epiſcopum? Et an poſſit Epiſcopum ad libitum revocare quemlibet Vicarium Generalem, aut foraneum à ſe nominatum? p. 628

VIII. An Vicarii Generalis facultas requirat pro titulo Vicariatus formularium aliquod, quo demonſtretur, data ſibi Generalis commiſſio, ſicut requiritur ad caſus ſpeciales, qui alias ipſimet Epiſcopo reſervati ſunt; An hoc idem procedat in Vicario generali Capituli, Sede vacante? Et quam iſte poteſtatem habeat, ubi de illius nominatione, intra quod tempus, aut cui incumbat Capitulo non nominante? An plures Vicarios valeat conſtituere, ſicut & Epiſcopus? An uterque Vicarius obnoxius ſit Syndicatui? Vel an valeat ultra ſportulas ex officio provenientes ab Epiſcopo, vel à capitulo exigere amplius ſalarium? Et quibus de cauſis utrinſque juriſdictio finiatur? Ubi de aliis remiſſivè. p. 631

IX. An Coadjutores perpetui cum futura ſucceſſione, poſſint dari cauſa ſenectutis, infirmitatis, alteriuſve impedimenti Epiſcopis à Papa? Et eſto poſſit, num ſi conveniat, vel ut tantum nominetur eis Coadjutores temporalas, tanquam Vicarii ad nutum, etiam ſi ſit ad partes remotas Indorum, ubi ex mora ſucceſſoris, poteſt aliquod nocumentum parari integræ adminiſtrationi Epiſcopatus? p. 639

Ad Textum in Cap. fin. hoc titulo, De officio Vicarii in ipſo. p. 644

QUÆSTIONES 116. HIC INSINUATÆ SUNT, QUÆ

deducuntur ex littera cujuſque textus hic repetiti, & non ponuntur ad locum, quia cùm potiùs pertineant ad alia Capitula, ubi vel ſunt tractatæ, vel convenit tractari; ideò longos Commentarios fugiendo, ſufficit inſinuaſſe, ut deſideranti perlegere, facilis ſit earum perquiſitio:

Sub Tit. De Poſtulat. Prælator. in Cap. I.

F*AMA an poſſit matrimonium probare?* ibi ſub n. 7. de qua in cap. 32. de teſtibus q. 2. verſ. *ad ultimum.* pagina 3

Sententia, ut pronuncietur, an debeat eſſe redacta in ſcriptis? ibi ſub num. 10. de qua dixi in Rub. de re jud. q. 4. à n. 1. ibid.

Excommunicationis ſententia, an deſideret ſcripturam? ibid ſub dicto num. 10. & laté dicta quæſt. 4. verſ. *ad tertiam.* ibid.

In Cap. II.

E*Lector an poſſit variare, qui indignum elegit* ſub n. 3. de quo ſub cap. 7. de elect. & in cap. cum vos de officio ordin. aliquid infra ſub cap. 58. n. 15 ibid.

Excommunicati aliqui de Colegio, numquid impediant rectè fieri electionem? hic ſub n. 6. Vide ſub cap. 39. de elect. pag. 4

In Cap. Bonæ III.

A*Ppellatione pendente, non eſt aliquid innovandum.* hic num. 1. de quo ſub cap. 1. & cap. Bonæ 51. de appellat. ibid.

Quaſi poſſeſſio non acquiritur ex actis, qui ſiunt gratiâ jurium incorporalium. hic ſub num. 3. laté in cap. cum non liceat 12. de præſcript. ibid.

Expoſiti, quorum origo incerta eſt, an ſint irregulares, ſeu inhabiles ad officia publica? hic ſub

ſub n. 7. latè in cap. 16. de jud. q. 8. & infra ſub cap. 1. de filiis Presbyt. ibid.

Poſtulari queat dignus omiſſo digniori? hic n. 8. latè dico in cap. 29. de praeb. & dixi in c. de elect. & in Rub. ibi ſub quæſt. 2. ibid.

Avocationis, & inhibitionis materia hic inſinuatur ſub n. 10. dixi latè in cap. ut noſtrum 56. de appellationibus. ibid.

Theologus an ſit præferendus Canoniſtæ in aſſecutione Epiſcopatus? hic ſub n. 4. latè dixi in cap. Clerici 8. de judiciis, q. 13 ibid.

Cardinales an poſſint relinquere digniorem, eligendo? hic ſub n. 5. & 6. videbis in c. 29. de præbend. infra hic in §. *Clerici.* ibid.

In Cap. finali.

POſtulari an poſſint tantum Epiſcopi de una Eccleſia ad aliam? expenditur per dicta in titulo de translatione Epiſcoporum. p. 5

Sub titulo, de Electione; in cap. I.

FUndans, vel dotans Eccleſiam, an habeat jus eligendi, vel præſentandi? hic ſub num. 7. latè in cap. nobis de jure Patronatus. ibid.

Oratio indefinita quid comprehendat? ſub n. 8. & melius in cap. cum omnes de conſt. ibid.

In Cap. II.

EMendatus an poſſit ad Epicopatum aſſumi? hic ſub num. 3. & latè per dicta in cap. teſtimonium 54. de teſtib. & infra ſub cap. 12. p. 54

Proceſſus conficiendus ſuper qualitatibus eligendi. ſub num. 3. ſunt applicanda dicta in cap. quoſdam, & cap. quanto, De præſumpt. ibid.

In Cap. Significaſti IV.

FIdelitatis juramentum inſinuatur. num. 4. ſed latè dixi ſub cap. 4. & 5. de jurejurando. p. 55

Papa an ſubiiciatur legibus, ut alii conditores Principes Laici? ſub n. 5. & latè in cap. 1. de probationib. q. 8. & 9. ibid.

Papa an poſſit ab aliquo judicari, in dicto n. 1. latè in cap. 12. de judic. q. 8. ibid.

Papa non errat in pertinentibus ad fidem. n. 6. hic latè in cap. ſub. cap. 2. de ſumma Trinitate, & fide Catholica. ibid.

In Cap. Quia deligentia V.

ELectio excommunicati, & ſchiſmatici, an ſit nulla, aut irritanda? ſub n. 2. ibid.

In Cap. Licet de vitanda VI.

ELectus an computetur in numero duarum partium? hic ſub n. 3 p. 56

Appellatio ad futurum Concilium prohibita remiſſivè. ſub n. 6 ibid.

In Cap. Cum in cunctis VII.

LEgitimati, an poſſint ad Epiſcopatus, ſeu Cardinalatus promoveri? ſub n. 2. & 3. latè ſub cap. de filiis Presbyt. p. 59

In §. Inferiora.

ÆTatis plura ad Canonicatus prælationes, & officia hic inſinuantur. Videnda infra ſub titulo de ætate, & qualitate ordin. p. 90

In Cap. Cauſam VIII.

COmpromiſſarii Judicii materia inſinuatur, de qua ſub tit. de arbitris, & in cap. 3. de judiciis. p. 62

Tertiarii, an connumerentur intra Religioſos gaudeantque immunitate Eccleſiaſtica? Dixi latè in cap. 2. de foro comp. q. 18. & à quæſt. 15. Eremitis, & Equitibus militaribus. ibid.

In Cap. Suffraganeis XI.

EPiſcopus an poſſit talis vocari ante conſecrationem? hic ſub num. 6. applicabis plura dicta hic, ſub cap. 15. ibid.

In Cap. Super eo II.

HÆreticorum filii, an priventur beneficiis tam obtentis, & ſub tit. de hæreticis, aliqua ſub cap. cum non ab homine de judicis q. 26 ibid.

In Cap. Cum terra XIV.

LAici an poſſint beneficia conferre? ſub n. 5. & latè in cap. 3. de judiciis q. 5. infra ſub cap. 24. & 31 p. 64

Aſſenſus Regius an neceſſario requiratur ad electionem Prælatorum? ſub n. 6. applicabis nonnulla dicta ſupra in Rubr. quando Reges interant electionibus, & infrà ſub cap. cum Eccleſia ſutrina 3. de cauſa poſſeſſionis, & propriet. q. 2. & 3 ibid.

In Cap. Innotuit XX.

INterrogatus legitimè, an teneatur prodere ſuum reatum. hic ſub n. 13. & latè dixi ſub cap. 1. & 2. de confeſſis. p. 97

Reſtitutus quæ recuperet à Principe? inſinuatur hic ſub n. 17. latè dixi in cap. cum te 23. de ſent. & re judicata. p. 98

Electio prima, an per ſecundam invalidetur? hic n. 9. & ante ſub c. 19. hic. ibi

In Cap. Cum inter XXI.

APpellatio extrajudicialis, num ſuſpendat executionem aut cauſet attentata? ſub n. 1. latè ſub cap. Bonæ 51. de appellationibus. p 99

Dæmoniaci, & obſeſſi, num poſſint ordinari? hic ſub n. 6. latè ſub tit. infra de corpore vitiatis. ibid.

In Cap. Bonæ memoriæ XXIII.

N*Egantis factum per rerum naturam, an nulla directa probatio ſit?* inſinuatur hic n. 9. ſed latiſſimè dixi in c. quoniam contra falſam de probat. & ibi in c. penult. p. 100

Teſtes ſingulares, an probant? hic n. 10. latè in c. tam litteris, de teſtib. & infrà ſub c. 32 n. 3. ibid.

Nuncio, an credatur? hic n. 11. latè dixi ſub c. 7. de prob. & ſub cap. 1. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. p. 101

In Cap. Querelam XIV.

A*Ctus conferendi, eligendi, & præſentandi, an pertineant ad illum, qui eſt in quaſi poſſeſſione?* hic ſub n. 7. latè in cap. cum Eccleſia ſutrina, de cauſa poſſeſſ. & propriet. q. 1. & quid ſi ex unico actu, hic n. 8. p. 102

Teſtes omni exceptione majores, qui dicantur? inſinuatur, n. 10. dixi latè in cap. licet ex quadam, in cap. teſtimonium de teſtibus, & in aliis capitibus ibi. ibid.

Judex primæ inſtantiæ, an poſſit eſſe judex ſecundæ? hic n. 12. latè ſub c. 4. de foro compet. à q. 32 ibid.

Præſcriptio juris patronatus Eccleſiaſtici, an laicis ſit licita? hic n. 13 latè dixi ſub cap. 7 de præſcript. & infrà ſub c. 31 ibid.

Vaſallorum dominis, an competant remedia poſſeſſoria pro impoſitionibus percipiendis? hic n. 14. latè dixi ſub cap. 4. & aliis de præſcriptionibus. ibid.

Cumulare pluries actiones, an liceat? hic n. 15. latè dixi in cap. 15. de judiciis, à q. 13. ibid.

Titulus, an excurſu temporis, præſumatur? hic n. 16. latè ſub cap. ſi diligenti, de præſcript. q. 1. verſ. *ad ſecundam.* ibid.

Cenſus redimibilis, aut perpetuus, an præſumatur; eò quod quis ſolverit redditus per decennium? Et num *hoc ſufficiat ad obtinendum in poſſeſſione & proprietate?* ſub dicto tit. de præſcript. p. 103

Interdictum unde vi an competat pro quaſi poſſeſſione annuæ præſtationis? hic n. 18. Vide ſub tit. de reſtit. ſpoliat. ibid.

In Cap Quod ſicut XXVIII.

L*Ocus an ſit de ſubſtantia electionis?* hic n. 3. latè infrà in cap. 53. & ibi an. 14. & ſup. ſub cap. 15. p. 104

In Cap. In cauſis XXX.

J*Uriſdictio quando dicatur, ut re integra non dicatur radicata, ſeu incepta?* hic, latè in cap. Apparatu, & relatum de officio deleg & dixi latiſſime ſub quæſt. 1. cap. penult. de foro compet. & in aliis. p. 105

In Cap. Cum dilectus XXXII.

S*Ententia in cauſa beneficiali, num tranſeat in rem judicatam, quid in matrimoniali?* hic n. 4. latè dixi in cap. lator, cap. tenor, & uberrima in cap. 11. de ſent. & re jud. ibid.

Diſpenſatio in minori ætate ad ordines. hic latè ſub tit. de ætate ordinand. ibid.

Sententia ſuper beneficio, an tranſeat in rem judicatam, reſpectu ſuperioris? hic n. 10. latè in c. 5. de dolo, & contum. notatur. p. 106

In Cap. Venerabilem XXXIV.

I*Mperatorum, & Regum poteſtas reſpectu Papæ.* hic ſub n. 1. latè dixi ſub cap. novit. de judic. p. 107

Juramenti obligatio hic inſinuatur n. 8. latè dixi ſub tit. de jurejur. ubi, & in cap. 1. de *relaxatione.* Et quid de *illicitis juramentis* ibid.

Gratificare, an poſſit judex uni ex litigantibus, aut uni Imperatori ex duobus electis? hic an. 16. latè ſub cap. licet de probationib. & in c. 2. de re judicata q. 2. ibid.

In Cap. Scriptum XL.

C*Anonici, an poſſint admittere Clericos Eccleſiarum inferiorum ad eligendum?* hic n. 6. latè dixi ſub c. cum Eccleſia ſutrina, de cauſa poſſeſſionis: aliquid ſupra ſub Rub. p. 144

In Cap. Quia propter XL. & ibi in §. Electiones.

S*Ententia nocte lata, an valeat?* Et quid de electione? hic, & ſub n. 4. Vide in Rub. de re judicata, q. 1. verſ. *ad tertiam.* p. 115 & p. 116

In Cap. Ut prætereas XLV.

E*Xpenſarum materia inſinuatur*, de qua dixi latè in cap. finem litibus de dolo, & contum. & ſub cap. gravis de reſt. ſpoliat. p. 138

In Cap. Conſtitutus, XLVII.

C*Onſenſus expliciti, aut taciti effectus.* hic n. 5. late in cap. 1. de foro comp. & q. 4. p. 138

Experiar, an quis poſſit ſine actione in judicio? hic ſub n. 6. late dixi ſub c. 6. de judiciis, & ſub tit. de libelli oblatione. p. 139

Monachus factus Epiſcopus, an ſolutus ſit à jejuniis ſuæ religionis? Et à quibus alià hic inſinuatur ſub n. 8. *Et num fruatur privilegiis ſuæ religionis?* Videbis ſub tit. de regular. ibi cap. 10. & in cap. 2. de vita, & honeſt. Cleric. ibid.

In Cap. Cum Magiſtrum XLIX.

Pro-

P*Rofeſſionis materia hic inſinuatur* : plura dico in cap. ad noſtram 8. & in cap. ad Apoſtolica de regularibus. ibid.

Scriptura an requiratur in profeſſione ? inſinuatur hic ſub n. 3. applicantur aliqua infrà de libeli oblat. & in Rub. de rejud. ſub quæſt. 1 ibid.

An in electione per ſcrutinium ? hic, & ſub cap. 42. ſuprà. p. 140

In Cap. Cumana, L.

P*Roteſtationis materia hic movetur ex Gloſſa*, de qua plura dixi in cap. fin. de appellat. aliquid ſupra in cap. cum M. de conſtit. ibid.

In Cap. Sacroſancta, LI.

L*Aici an poſſint concurrere ad electionem Epiſcoporum ?* dixi plura ſup. in Rub. & infrà in cap. cum Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſ. & prop. ibid.

In Cap. Dudum LIV.

P*robatio per confeſſionem hic inſinuatur*, de qua dixi latiſſime in Rub. & tit. de confeſſis. p. 143

Poſitionum materia hic inſinuatur, dixi latè in c. unico de litis conteſtatione. ibid.

Archidiaconorum materia hic inſinuatur, n. 7. de qua plura dico infrà de offic Archidiaconi. p. 144

Pœna leg. 10. tit. recopil. an incurratur per ſolam citationem laicorum Judice Eccleſiaſtico, ſi ante litis conteſtationem pœniteat actorem. inſinuatur hic n. 9. late in c. licet ex ſuſcepto de foro comp. q. 3. & 8 ibid.

Sub Tit. De Poſtulat. Prælator. in Cap. I.

A*Vocationis materia Pontifici in prima inſtantia inſinuatur hic* n. 18. & *in quibus caſibus* dixi latè in c. 1. de foro comp. ſub q. 3. & in c. ut noſtrum, de appellat. p. 149

Sub tit. De authoritate, & uſu Pallii p. 166

In Cap. Ex tuarum, V.

P*Rivilegia Principum, an ſint late interpretanda* hic inſinuatur, n. 2. ſed latè in tit. de privileg. aliqua dixi ſuprà ſub tit. de reſcriptis, p. 172. p. 133

In Cap. finali.

M*iſſarum reductio, & anniverſariorum, an fieri poſſit ab Epiſcopo ?* inſinuatur n. 4. in cap. 16. de foro comp. q. 3. p. 173

Sub tit. de Renunciatione, in Cap. II.

J*Uramenti vis qualiter intelligatur ?* inſinuatur hic, ſed latè dixi ſub tit. de jurejur. ubi ad quæſtiones hic motas, & ad plures alias ibi. p. 176

In Cap. Ex tranſmiſſa III.

R*Edimere an poſſit quis ad beneficium reſignatum abſque nova collatione, quando reſignatio à principio ex aliqua cauſa non valuit ?* n. 3. videbis in c. 2. de reſtit. ſpol. ibid.

Reſignatio ab excommunicato facta in favorem tertii, an ſit valida ? hic n. 4. & adjunges quæ dixi in c. ad probandum 24. de ſent. & re jud. q. 4. verſ. *ad ſecundam.* ibid.

Votans ab affirmante factum, an valeat ? hic n. 5. late in c. litterarum 3. de voto, ubi DD. p. 177

Profitendi tempus quantum debeat eſſe ? hic n. 6. latè dico in cap. ad noſtram, & in cap. ad Apoſtolicam de regularibus. ibid.

Offerens ſe, & ſua Monaſterio, an valeat ad aliam Eccleſiam transferre ſecum res, quas obtulit ? hic n. 7. latè dixi ſub cap. in præſentia 8. de probationib. ibid.

In Cap. Super V.

N*Egativa probatio qualiter fiat ?* hic n. 5. aliquid in c. bonæ 23. ſup. de elect. dixi latiſſimè in c. quodam contra falſam 11. & cap. ſequent. de probat. p. 182

In Cap. In præſenti VI

P*Lures quæſtiones hic inſinuantur, de authoritate Judicum in ſententiando*, & in aliis, & à n. 6 p. 183

In Cap. Ad ſupplicationem IX.

P*Aupertatis, & pauperum materia*, inſinuatur hic n. 4. & 5. de qua dico latè ſub c. ſi qui teſtium 8. de teſtibus. p. 188

In Cap. Niſi cum pridem X.

S*Candali materia inſinuatur*, n. 2. & dixi de ea late in cap. 2. de præſcript. & alibi. ibid.

Senes an delinquere poſſint, ut puniantur ? inſinuatur hic n. 3. latè infra ad titul. de delictis puerorum. ibid.

In Cap. Poſt translationem XI.

I*Mpulſiva cauſa effectus inſinuatur* hic n. 8. latè dixi in c. cum ceſſante, de appell. & in c. ſuper litteris ſupra de reſcriptis. p. 189

In Cap. Veniens, XIII.

D*Ubia, an reddatur res per negationem ?* inſinuatur hic n. 3. & dixi latè in cap. quoniam contra falſam 11. de probat. q. 4. verſ. *ad tertiam* à n. 13 p. 191

Sub

Sub tit. De ſuppl. neglig. Prælat.

D*Evolutionis , ſpectativarum materia circa beneficia ,* hic inſinuatur , à n. 4. & 6. de qua ago infra ſub tit. de conceſſ. Præbendæ pag. 199

Juris patronatus laici , & Eccleſiaſtici differentia quæ ? hic n. 15. de qua latè dico ſub tit. de jurejurando. ibid.

In Cap. finali.

P*Atronatus jus Eccleſiaſticum , an poſſit præſcribi à laicis ?* hic ſub n. 2. & late dixi in c. cauſam 7. de præſcr. verſ. *ad ſecundam.* p. 202

Sub titulo , De temporib. ordinat. in Cap. Ex parte X.

A*Poſtata an ſit , qui exit à religione animò intrandi aliam ?* inſinuatur hic n. 2. & noto infrà in tit. de apoſtatis. p. 242

In Cap. Dilectus XV.

O*B temperandum an ſit ſuperiori mandanti aliquid injuſtum ?* inſinuatur hic n. 2. latè dixi ſub 2. p. cap. novit. de judiciis , ubi dè *correctione fraterna* ; alia dico infra de majorit. & obed. p. 299

Interſtitiorum materia quoad ordines inſinuatur hic. ibid.

Pontifex an poſſit infantem ante uſum rationis ordinibus initiatum reddere habilem ad matrimonium ? inſinuatur hic n. 6. & dico latè in cap. 1. qui Clerici , vel vuventes ; aliquid infrà de ætate ordin. ibid.

Sub tit. De ætate ordinandor. in Cap. II.

E*Ccleſia minori conceſſa eſt regenda per Vicarium ,* inſinuatur hic , ſed latè dico infrà ſub Rub. & tit. de officio Vicarii. p. 355

In Cap. Eam te IV.

I*Ncompatibilitas beneficiorum* inſinuatur hic , latè dico in c. de multa , de præb. aliquid dico infrà ſub præmiſſo cap. 1. de filiis Præsbit. p. 366

In Cap. Cum bona VIII.

E*Xcommunicatus per annum inſordeſcens , an à beneficio privetur ? & à quo ?* inſinuatur hic ſub n. 2. latè dixi in c. 1. de jud. q. 31 pag. 386

Excommunicatus ex cauſa fidei , qui comparet , elapſo decimo anno , an ſit admittendus ad reſpondendum ? ibi q. 32 ibid.

Inſordeſcens per annum in excommunicatione , an puniatur ab Inquiſitoribus ? ibi q. fin. ibid.

Sub tit. de Clericis peregrinis , in Cap. II.

T*Eſtis unus poſſit eſſe aliquis in ſua cauſa ?* hic ſub n. 1. latè dixi in cap. 12. de judiciis , q. 11. & in cap. propoſuiſti 5. de probat. & in cap. inſuper , cum aliis notatis de teſtibus. ibid.

Indicia , præſumptiones , & argumenta , qualem probationem faciant ? inſinuatur. p. 401

In Cap. Tuæ III.

T*Eſtis unus , an queat probare Clericatum ?* inſinuatur hic. Latè ad plures alios caſus *de probatione per unum teſtem.* Dixi in cap. à nobis 28. de teſtibus , & ibi n. 30. & 31. de hoc caſu. p. 402

In Cap. finali.

E*Xteri an beneficiari valeant ?* inſinuatur hic. Latè dico in cap. ad decorem de inſtitut. applicabis dicta in cap. 16. de judiciis , q. 4 ibid.

Impetrans an debeat facere mentionem de loco , ac Diœceſi ? hic n. 6. & dixi in cap. ſignificante 34. de reſcriptis. ibid.

Sub titulo , De Officio Archidiaconi , in Cap. Ad hæc.

P*Erjurus habet Deum ultorem ;* inſinuatur hic n. 12. dixi latè in cap. brevi 17 de jurejurando q. 2. à n. 25 p. 443

INDEX CANONUM, LEGUM,

Aliorùmque Jurium , & Locorum , quæ in hoc Volumine lib. 1. Decretalium explicantur obiter à titulo de Poſtulatione Prælatorum , uſque ad Titulum de Officio Vicarii.

Ex Decretalibus.

C*Ap. 1. & 2. qui Clerici , vel vioventes , in cap. fin. de bigamis , q. 1. n. 18. & q. 3. n. 3. & 5. t. 2* p. 391

Cap. 1. *De translat. Epiſc. ibi , & in c. licet , q. 2. n. 6. & 8* p. 159

Cap. 1. *de ſchiſmaticis , in c. 2. de ordin. ab Epiſc. qui renunc. q. 2. n. 2. tomo 1* p. 324

Cap. 1. *de Clerico per ſaltum promoto , in Rub. de ætate ord. q. 1. n. 9. tomo 2.* p. 333

Cap. 1. *de ætate ordin. in c. 4. q. 1. n. 19. & latè in ipſo, t. 1* p. 368

Cap. 1. *de Sacram. non iterandis ibi latè, & in c. 1. de ſacra unct. q. 3. n. 13. t. 2* p. 21

Cap. 1. *de ſponſal. in cap. 1. de bigamis, quæſt. 2. numero 23. tomo 2* p. 354

Cap. 2. *de arbitris, in cap. fin. de renunciat. n. 3. tomo 1.* p. 192

Cap. 2. *de Baptiſmo, in cap. 1. de Sacram. non iterand. q. 3. n. 8. & 9. tomo 2* p. 149

Cap. 2. *de Eccleſ. ædificand. in Rub. de corpore vit. q. 1. n. 22. tomo 2* p. 311

Cap. 2. *qui Clerici, vel voventes in c. 2. de bigamis, q. 2. n. 1. & 3. t. 2* p. 361

Cap. 1. *de eo, qui ordinem furtivè ſuſcepit, in cap. Archidiacon. 5. de officio Archid. quæſtione 41 numero 13. tomo 2* p. 440

Cap. 1. & 2. *de conjugio ſervorum, in cap. 1. de ſervis non ordinandis, quæſtione 1. numero 12. t. 2* p. 252

Cap. 2. *de Judæis, in dicto capite 1. de ſervis non ordinandis, quæſtione 1. numero 15. tomo 3* ibidem

A

Cap. AD *aures de reſcrit. in cap. 1. de ætate ord. q. 1. n. 17. tomo. 1.* p. 345

Cap. *Ad Monaſterium, de ſtatu Monach. in c. à multis, 9. de ætate ord. q. 1. n. 20. t. 2.* p. 398

C

Cap. C*onſultationibus, de jure Patr. in c. 3. de effic. Vicar. q. 4. n. 18. t. 2.* p. 578

Cap. *Congruente de filiis Presbyt. in ipſo, & in cap. 1. q. 3. num. 3. tomo 2.* p. 197

Cap. *Cum dilectus, 32. de elect. forma non eſt ſublata, in cap. quia propter, 42. de elect. q. 1. numero 28. tomo 2.* p. 197

Cap. *Cumana, de elect. ibi, & in cap quia propter 42. de lect. q 3. n. 16. tomo 1* p. 129

Cap. *Cum ſis penult. de autorit. & uſu Palii, in cap. 1. ibi n. 4. & 6. tomo 1.* p. 167

Cap. *Cum inter 21. de elect. in cap. ſanè, 7. de renunciat. n. 7. tomo 1.* p. 184

Cap. *Cum in cunctis, de elect. in c. ſi Archiep. 6. de temporib. ord. q. 2. n. 23. t. 8* p. 367

Cap. *Cum in cunctis, §. inferiora, de elect. in c. 1. de ætate ord. q. 1. n. 21. & in c. 4. de ætate ord. q. 1. n. 11. & in cap. 1. de filiis Presbyt. b. 6. n. 4. tomo 1* p. 345.

Cap. *Cum Monaſterium 13. de elect. in cap. 10. de ætate ord. q. 1. n. 7. tomo 1* p. 404

Cap. *Cum Eccleſiarum de officio ord. in cap. Archidiaconus, 5. de effic. Arch. & in c. 4. de effic. Archip. q. 1. n. 51. tomo 2* p. 528

Cap. *Cum M. de conſtit. in cap. 5. de offic. Vicar. q. 6. n. 32 tomo 2* p. 627

Cap. *Conſultationes, 16. de temporib. ordin. ibi, & in c. 8 q. 1. ſub n. 16. tomo 1* p. 237

Cap. *Conſuluiſti, de conſecr. Eccleſ. in c. 2. de Sacram. non iterand. q. 1. n. 5. t. 2* p. 157

D

Cap. D*Enuum de Cappell. Monach. in Rub. de offic. Archipresb. q. 4. n. 133*

Cap. *Dilecto de prabend. in cap. fin. de renunciat. quæſt. 2. numero 7. tomo 1* p. 194

Cap. *Dudum, de elect. in cap. Archidiacon. 5. de offic. Archid. q. 1. n. 13. & in ipſo. t. 2.* p. 441

E

Cap. E*Ccleſia veſtra, 2. de elect. in Rub. de poſtulat. Prælat. n. 19. & in cap. quia propter 42. q. 3. n. 16. tomo 1* p. 2

Fermoſin. & de Offic. Sacris Eccleſ.

Cap. *Ea quæ intra, de offic. Archid. in cap. 1. & in cap. 2. q. 1. n. 6. tomo 2* p. 429

Cap. *Excommunicamus 13. §. qui autem de hæret. in cap. cum bona de ætate ord. quæſtione 1. numero 1. & 3. tomo 1* p. 387

Cap. *Ex parte de officio delegati, in cap. fin. de renunc. q. 1. n. 7. t. 1.* p. 194

Cap. *Ex parte 5. de Clerico ægrot. miniſtr. in c. 5. de Offic. Vicarii, q. 9. n. 5. & 14. t. 2* p. 646

Cap. *Expoſuiſti de corpore vitiat. in ipſo, & in cap. 1. q. 2. n. 6. t. 2.* p. 138

Cap. *Extirpanda, §. qui vero, de præb. in cap. 5. de effic. Vicarii, q. 2 n. 23. t. 2* p. 572

Cap. *Ea quæ 3. de offic. Archid. in cap. 10. & in c. 1. de officio Sacriſtæ q. 1. n. 24. t. 2* p. 541

F

Cap. 1. F*In. de elect. in ipſo, & in cap. 15. eodem.*

Cap. *Fin. de authorit. & uſu Palii, in c. 1. eod. numero 4 & 6. tomo 2* p. 167

Cap. *Fin. de rerum permut. in c. fin. de renunc. q. 1. n. 5. t. 2* p. 192

Cap. *fin. de pactis, in cap fin. de renunc. q. 2. n. 6. tomo 2* p. 255

Cap. *Fin. de verb. ſignific. in cap. 11. de temporibus. ordin. q. 4 n. 11. t. 2* p. 253.

Cap. *Fin. de homicidio, in cap. ad aures 7. de ætate ordinandor. n. 15. t. 1* p. 380

Cap. *fin. de pœnis, in cap. cum bonæ, de ætate ordinand. q. 1. n. & 3. t. 1* p. 387

Cap. *fin. de Clerico excommunicato, in dicto c. cum bona, de ætate ordin. q. 1. n. 10. & q. 2. n. 20. t. 2* p. 388

Cap. *fin. de Sacram. non iterand. in ipſo latè, & ibi in c. 1. q. 1. n. 26. 37. & 38. t. 2* p. 142

Cap. *fin. de corpore vitiatis, in ipſo, & in cap. 1. ibi q. 1. n. 9. tomo 2* p. 316

Cap. *fin. de bigamis, in ipſo, & in c. nuper, n. 3. & 4 tomo 2* p. 321

Cap. *finiter, de ſumma Trinit. in cap. nuper, de bigamis, q. 4. n. 50. tomo 2* p. 380

Cap. *fin. de ſervis ord. vel non, in ipſo latè, & in c. 1. eod. 1. n. 11. & ſub n. 1. t. 2* p. 252

Cap. *fin. de pactis, in cap. 1. de ſervis ordin. vel non, q. 2. n. 14. t. 2* p. 252

G

G*Loſſa in cap. deputati, 16 de judiciis, in cap. 1. de filiis Presbyt. q. 3. n. 13. & 9. tomo 9.* p. 191

Gloſſa in Clem. 1. §. 1. de hæret. in cap. 1. de filiis illegitimis, q. 8. n. 19. tomo 2 p. 213

Gloſſa in cap. 1. diſt. 85. in Rub. de corp. vitiatis, q. 4. n. 3. tomo 2 p. 314

Gloſſa in cap. 2. de verb. ſignif. in cap. 2. de corp. vit. q. 1. n. 29 tomo 2 p. 324

Gloſſa in cap. ſignificavit, 4. de corpore vitiat in 6. & in c. 3. q. 3. n. 1. t. 2 p. 327

Gloſſa in c. 2. de bigamis, in ipſo, & in Rub. q. 2. n. 21 & in cap. 4 q. 2. n 4. t. 2 p. 308

Gloſſa in cap. 2. de Judæis, in cap. 1. de ſervis non ord. q. 1. n. 15. tomo 2 p. 252

Gloſſa 29. q 2 in c. 1. de ſervis ord. vel non, q. 1. n. 16. t. 2 ibid.

I

Cap. I*Am dudum, de elect. in cap. tranſmiſſam eodem, q. 3. n. 34 t 1.* p. 80

Cap. *Indecorum de ætate ordin. ibi, & in cap. 1. eodem, q. 1. n. 28. t. 1.* p. 446

Cap. *In Geneſi, de elect. ibi, & in cap. quia propter 42. q. 3. n. 16. t. 1.* p. 129

Cap. *Innotuit de elect. in c. 1. de filiis Presbyt. q. 3. n. 3. & 5. & q. 6 n. 4. t. 2* p. 197
Cap. *Inter corporalia, de translatione Epiſcopi, ibi in cap. licet, q. 2. n. 6. t. 2* p. 159
Cap. *Inter dilectos, de exceſſibus Prælat. in c. 1. de offic. Primiceri, à n. 43. t. 2* p. 533

L

Cap. L*itteras* 13. *de tem. ord. & in Rub. ibi, & in c.* 1. 2. & 3. *n.* 15. *tomo* 2 p. 216
Cap. *Litteras de filiis Presbyt. in ipſo, & in c. 1. ibi q. 8. n. 5. t. 2* p. 212

N

Cap. N*iſi eſſent de præb. in c. fin. de renunc. numero* 2. *tomo* 2 p. 192
Cap. *Non ſatis* 4. *de offic. Archid. in ipſo, & in cap. 1. ibi q. 1. n. 9. t. 2* p. 424
Cap. *Nullus* 4. *de ſervis ord. vel non, in ipſo, & in cap. 1. ibi q. 2. n. 3. &* 10. *cum cap* 3. & 5. *tomo* 2 p. 255
Cap. *Nuper* 4. *de bigamis in ipſo, & in Rub. eodem, q. 2. n. 19. & in c. 1. q. 2. n. 33. & in c. 2. numero* 1 *tomo* 2 p. 348
Cap. *Officium, de offic. Arch. in ipſo, & in c. 1. de officio Primicerii, q. 1. n. 51. t. 2* p. 534

P

Cap. P*er inquiſitionem, de elect. ibi in cap. tranſmiſſam eodem, q. 3. n. 34. t. 2* p. 80
Cap. *Penult. de ſim. in cap.* 11. *de temporib. ordinat. q. 11. n. 63. t. 1* p. 285
Cap. *Per tuas eodem dicto, q. 11. n. 63* ibid.
Cap. *Penult. de Clerico excommun. miniſtrante, in cap. 1. de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopat q. 1. 46. t. 2* p. 320
Cap. *Præterea* 5. *de ætate ordinand. ibi, & in c. 1. eodem, q. 1. n. 27. & in c. 4. eodem, n. 49. & in ipſo, t. 1* p. 346
Cap. *Paſtoralis de Sacram. non iterand. ibi latè & in cap. 1. de ſacro unct. §. per frontis, q. 3. n. 20. t. 2* p. 64
Cap. *Penult. de conſecr. Eccleſiæ, in c. 1. de ſacra unct. §. per frontis. q. à n. 27. t. 2* p. 87
Cap. *Penult. de bigamis in ipſo, & in c. 1. q. 2. n.* 11 *t. 2* p. 353

Q

Cap. Q*uia propter de elect. latè in ipſo, & ibi in Rub. q. 3. n. 2. t. 1* p. 14
Cap. *Quæſitum, de rerum permut. in cap. fin. de renunciat. q. 2. n. 6. t. 1* p. 194
Cap. *Quia diverſitatem, Decanus. Præbenda, in cap. 4. de ætate ordin. q. 1. num. 18 tomo* 1 p. 368
Cap. *Quia circa de bigamis in ipſo, & in c. 9. de ætate ord. q. 2. n. 26. t. 1* p. 402
Cap. *Quoniam de filiis Presbit. ex ipſo, & in cap. 1. eodem, q. 3. n. 2*

R

Cap. R*omana de ſent. excomun. in cap. Archidiaconus* 5. *de officio Archid. tomo* 2 p. 440

S

Cap. S*anè,* 2. *de Cleric. conjug. in cap. nuper, de bigamis in Princip. num.* 4. *& in cap. fin. q. 1. n. 14. tomo* 2 p. 367
Cap. *Sententiam ſanguinis, ne Clerici, vel Monachi, in cap. ad aures* 7. *de ætate ord. q.* 1. *numero* 1. & 14. *tomo* 2 p. 385
Cap. *Significavit,* 4. *de corpore vitiatis in ipſo, & in Rubr. ibi quæſtione* 2. *numero* 10. *tomo* 2 p. 307

T

Cap. T*uo nos de homicidio, in cap. ad aures,* 7. *de ætate ordin. quæſtione* 1. *numero* 1. & 14. & *numero* 33. 35. & 36. & *quæſtione* 2. *à n.* 4. *tomo* 1 p. 381
Cap. *Tua de filiis Presbyt. in ipſo, & in cap.* 1. *eodem, q. 3. n. 2. t. 2* p. 197

V

Cap. V*eritatis de dolo, in c. cum bonæ, de ætate ordi. q. 1. n. 1. & 3. t. 1* p. 387
Cap. *Veniens el. 1. de eo qui ordines furtivè ſuſcepit, in cap. Archidiaconus,* 5. *de officio Archid. q.* 1. *n. 6. tomo* 2 p. 440

Ex Sexto Decretal.

Cap. 1. D*e rerum permut. in cap. fin. de renunc. q. 2. n. 7. tomo* 1 p. 194
Cap. 1. *de filiis Presbyt. in cap. 1. eodem, q. 8. à numero 22. tomo* 2 p. 214
Cap. 1. De Cleric. conjug. *in cap.* 1. *de bigam. quæſt.* 2. *numero* 8. *tomo* 2 p. 353
Cap. 1. *de bigamis, in cap.* 1. 2. *eodem q. 1. n. 14. & q. 2. n. 11* ibid.
Cap. 1. *De Cappell. Monachor. in cap. 3. de offic. Vicarii, q. 1. n. 2. tomo* 2 p. 552
Cap. 2. *De conſuet. lib. 6. in cap.* 5. *de offic. Vicar. quæſtione* 5. *numero* 38. *tomo* 2 p. 620

A

Cap. A*varitia de elect. in c. tranſmiſſam,* 15 *eodem, q. 2. n. 25. & q. 3. n. 22. tomo* 1 p. 79
Cap. *Accuſatus, §. ſanè de hæret. in cap. nuper de bigamis, q. 4. à n. 35. tomo* 2 p. 378

C

Cap. C*um nullus de temporib. ordin. lib.* 6. *in c. 4. eodem, q. 1. n. 7. t.* 1. p. 278
Cap. *Cum ex eo de elect. lib. 6. in c. 3. q. 1. n. 33. & in cap. 4. q. 2. n. 27. de ætate ord. tomo* 1 p. 373
Cap. *Cum contumacia de hæret. lib. 6. in c. cum bonæ, de ætate ordin. q. 1 n. 1. &* 3 p. 387

E

Cap. E*x eo de elect. in cap. indecorum* 3. *de ætate ord. q. 1. n. 53. t. 1.* p. 357
Cap. *Eos, fin. de temporib ord. in c. 2. de bigamis, q.* 3. *n.* 18. *tomo* 2 p. 366

F

Cap. F*in. de elect. in cap. tranſmiſſam,* 15. *eodem n.* 59. *t.* 1 p. 80
Cap. *fin de temporibus ordinat. in cap. 2. de bigamis, q. 3. n. 16. tomo* 2 p. 366

I

Cap. I*ndemnitatibus* 43. *de elect. lib. 6. in c. 1. de ætate ord. q. 1. n. 102. t. 1* p. 350
Cap. *Is cui, § de ſentent. excomunicat. in cap. 2. de Sacramentis non iterandis, quæſtione* 1. *numero* 15 *t. 2.* p. 158

L

Cap. L*icet Canon de elect. lib. 6. in c. 4. de ætate ord. q. 1. n. 11. t. 1* p. 367

Cap.

Cap. *Licet Epiſcopus de præbendis,in cap.*1.*de offic.Archidiac.quæſtione* 1. *numero* 13.& 14.*t.*2 p.424

N

Cap. N*Ec captandæ de conceſſ. præbendæ, in cap.*11.*de temporib.ordinat.q.*1.*n.*19 *tomo*2 p. 246

Cap. *Nullus de temporibus ordinat.in cap.*11.*eodem q.*6.*t.*1 p. 260

R

Cap. R*Omana de appellat.in c.*5. *de officio Vicarii,q.*6.*n.*28.*t.*2 p. 226

S

Cap. S*Emel, de reg.in c.*2.*de ſervis non ordinandis, vel non,q.*1.*n.*6 *t.*2 p. 298

Ex Decreto.

CAP. 1.15.*q.*7.*in Rub.de officio Archipresb.q.*4 *n.*138.*t.*2 p. 496

Cap.1. *diſt.*7.*in cap.*11.*de temporib.ordin.q.*1.*n.*15

Cap.1.*diſt.*33.*in Rub.de bigamis,q.*2.*n.*2.*t.*2 p.346

A

Cap. A*Ccidens, diſt.*5.*in cap.*2. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit, q.*1. *numero* 8.*t.*1 p. 323

Cap. *Aliquantum, diſt.* 51. *in c.ad aures* 7. *de ætate ord.q.*1,*n.*15.& 3

C

Cap. C*Lerici diſt.* 33. *in Rub. de corpore vitiat. q.*1.*n.*7.*t.*2 p. 305

Cap. *Cum igitur,*15.*q.*1.*in Rub.de offic. Archidiac. q.*1.*n.*80.*t.*2 p. 416

Cap.*Cleros,diſt.* 21. *in verſ.ſicut, in Rub. de officio Archipresbyt.n.*50.*t.*2 p. 464

Cap. *Comperimus,*14.*q.*6.*in cap.* 2. *de ſervis ordin. vel non, q.*1.*n.*6.*t.*2 p. 258

Cap. *Cum multæ* 15.*q.fin.in cap.fin.de ſervis ordin. vel non,q.*1.*n.*3.& 13.*t.*2 p. 277

D

Cap. D*Arbertum* 1.*q.*7. *in cap.* 2. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit.q.*1.*numero* 8.*t.*1 p. 323

Cap. *Degradatio de pœnit. diſt.* 6. *in cap.* 2. *de ordinand. ab Epiſcopo, qui renunc.q.*1.*n.*8 ibidem

Cap *De his verb.*Lectorum, *diſt.* 28. *in Rub. de ætate ordinand.q.*1.*n.*2.*t.*1 p. 333

Cap.*De his de conſecrat,diſt.*5.*in cap.*1.*de ſacra unct. §.per frontis,q.*7.*n.*17.&*quaſt.*14.*n.*16.*t.*2.p.85

Cap. *De his,*31.*q.*1.*in cap.* 1. *de bigamis, q.*1.*n.*8.& *à n.*11.*t.*2 p. 351

Cap. *Dominus ad finem* 93.*diſt. in Rub. de offic. Archiac.q.*1.*n.*44.*t.*2 p. 414

Cap. *Diaconiſſam.* 27.*diſt. in Rub. de offic. Archid. q.*1.*n.*66.*t.*2 p. 415

E

Cap. E*X antiquis, diſt.*54. *in cap.*7.*de ſervis ordin.vel non,q.*1.*n.*3.*t.*2 p.275

Cap. *Epiſcopus* 6.*diſt.*77.*in cap.*1.*de ætate ordin.q.*2 *n.*8.*t.*2 p. 353

Cap.*Epiſcopi de conſecrat.diſt.*5.*in c.*1.*de ſacra unct. §.per frontis,q.*10.*n.*12.*t.*2 p. 100

Cap. *Etiam* 1.*diſt.*36.*in c.*1.*de filiis presb.q.*3.*n.*16. & 7.*t.*2 p 189

Cap. *Epiſcopus* 88. *diſt.in c.* 2. *de filiis presbyt.q.* 4. *n.*14.*t.*2 p. 299

F

Cap. *Felix* 50.16.*q.*1.*in c.*1. *de transl. Epiſcop. q.*1. *t.*25.*t.*2 p. 154

Cap.*fin.*75.*diſt.in c.*1.*de temporib. ord.n.*18. *tomo* 1 p. 216

Cap. *fin.diſt.*49.*in c.ſuper eo* 2.*de corpore vitiat.q.*1 *n.*18 *t.*2 p. 323

Cap. *fin.*32.*diſt.q.*4.*in cap.fin.de ſervis non ordin. n.* 26.& 28.*t.*2 p.278

H

Cap. H*Inc etenim diſtinct.*49.*in cap.*2. *de corpore vitiatis in præmiſſo,n.*17.*tomo* 2 p. 320

I

Cap. I*N illis diſt.*86. *in Rub.de officio Archipresbit.ſub.num.*10.& *ibi à numero* 34.& *ibi quaſt.*2. & 3. *verſ.* ad ultimam, *n.*186.*t.*2 p.475

Cap. *In Eccleſia* 1.*q.*1. *in c.* 2. *de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit,q.*1.*n.*3 p 322

Cap. *Is qui diſt.*55.*in c.de corpore vitiat. q.*2. *num.*6 *t.*2 p. 333

Cap. *In ſingulis,diſt.*28.*in Rub.de ætate ord.q.*1.*n.*2 p. 333

L

Cap. L*Ector* 34.*diſt.in cap.*2, *de bigamis q.*1.*n.* 7. & 24.*t.*2 p. 358

Cap. *Lectores,diſt.*32.*in cap.*2. *de officio Archid. q.*2 *n* 65 p. 437

Cap. *Lator diſt.*55.*in c.*1.*de corpore vitiat.q.*1.*n.*18 *t.*2 p. 317

M

Cap. M*Aritum* 33.*diſt.in Rub.de corpore vitiat.q.*1.*n.*7.& *in cap.*3.*q.*2. *n.*6. & *in c.*4.*q.*1.*tomo* 2 p. 305

N

Cap. N*On licet de conſecrat.diſt.in cap.*1.*de ſacra unct.§.per frontis.q.* 15. *numero* 16.*tomo*2 p. 116

Cap. *Nullum* 9. *q.* 2. *in cap. ſi Archiepiſcopus* 6 *de temporib.ordin.q.*2.*n.*16.*t.*1 p. 231

Cap. *Nullus Epiſcopus de conſecrat.diſt.*1. *in Rub. de corpore vitiat q.*2.*n.*20.*t.*2 p. 368

Cap. *Neminem diſt.*70.*in cap.* 11. *de temporibus ordinat.q.*12.*n.*15.*t.*1 p. 289

Cap. *Non autem* 7.*q.*1.*in cap.*5. *de officio Vicarii q* 9 *n.*21.*t.*2.*t.*1 p. 642

Cap. *Nos conſecrationem* 9.*q.*1.*in cap.*2.*de ordin. ab Epiſcopo, qui renunciavit, q.*1 *n.*4. *ubi Gloſſa n.* 6.*in §.ſed excommunicati.* p.322

Cap. *Noviſſimè de conſecrat.diſt.*50. *in c.*1.*de ſacra unct.§.per frontis,q.*7.*n.*17.*t.*2 p.85

O

Cap. O*Rdinationes* 9.*q.* 1.*in c.*2.*de ordin. ab Epiſcopo,qui renunciavit,q.*1.*num.*7.*t.*1 p. 323

Cap. *Omni tempore,de conſecr.diſt.*4.*in c.* 1. *de ſacra unct.§.per frontis,q.*7.*n.*14.*t.*2 p. 85

Cap. *Omnes fideles de conſecrat.diſt.* 5.*ibi q.*14.*n.*12 *t.*2 p.111

P

Cap. P*Orrò* 66.*diſt.in cap.ſi Archiepiſcopus* 6.*de temporibus ord. q.*1. *n.*29. *t.*1 p.225

Cap. *Paſtoralis,*42.7.*q.*1.*in c.*2. *de offic. Archipresb. n.*4.*in princ.t.*2 p. 501

Cap. *Presbyter* 28.*diſt.in cap.*9. *de ætate ord. q.*2.*n.* 28.& *in cap.fin de bigamis,q.*1.*n.*15. *t.*1 p. 402

Cap. *Presbyter* 56.*diſt.in cap.*1. *de ſacra unct. §. per frontis,q.*7 *n.*14.*tomo* 2 p. 85

Cap.*Placuit* 16.*q.*1.*in dicto §.per frontis,q.*15.*num.* 16.*t.*2 p. 116

Cap. *Presbyterum diſt.28.in c.1. de Bigamis,q 2. n. 39.& in cap.fin.q.1.n.15.& q.3.n.6.t.2* p.356
Cap. *Presbyteri diſt.34.in cap.2. de officio Archid.q. 2.n.66.t.2* p.438
Cap. *Præcipimus,diſt.93.in cap.1.de oblig. ad ratiocinia ordin.q.1.n.22.t.2* p.291

Q

Cap. Q*Uicumque diſt.50. in c.2. de bigam. q.3. n.fin.& diſt.34.in cap.1. de ſervis non ordin.q.2.n.20.t.2* p. 366
Cap. *Quotidie 75. diſt. in cap. ſi Archiepiſcopus 6. de temporibus ordin.n.16* p. 222
Cap. *Quotquot 27.q.1. in cap. nullus ſit. de bigamis q.1.n.16.& 17.tomo 2* p. 390
Cap. *Quorumdam 1. diſt. 34. in Rub. de ætate ord. quæſtione 2.numero 4* p.337
Cap. *Quod ante de pænit. & remiſſ. in c. 1. de ſacra unctione,q.7.n.5.t.2* p. 34
Cap. *Quoniam 69.diſt.in cap. 1. de Sacramentis non iterandis,n.1.n.14.t.2* p.141
Cap. *Qui partem,diſt.55.in cap. 3. de corpore vitiatis,q.2.n.55.tomo 2* p. 333
Cap. *Qualis, 30.q.5.in cap.1. de bigamis, q. 2. n. 8. tomo 2* p. 353
Cap. *Quiſquis,diſt.84.in cap.2. de bigam. q.2. num. 23.tomo 2* p. 364
Cap. *Quamvis, el.2.7.q.2.c.5. de officio Vicarii, q.9 n.16.& 39.tomo 2* p. 641

R

Cap. R*Urſus, 7. cum aliis, 35.q.3. in c.cum bona,de ætate ordinand. q.1. n. 1. & 3. t. 1* p. 387

S

Cap. S*Aluberrimum,1.q.7.cum Gloſſa ibi,in cap. 1.de Sacram. non iterandis, q.4.in fin. t. 2* p. 156
Cap. *Sacris de ſepulturis,in cap.2. de Sacram. non iterand.dict.q.1.n.6*
Cap. *Scripſit q.1.cauſa 7. in cap. 5. de officio Vicarii q.9.n.24.t.2* p.642
Cap. *Si cujus 34.diſt.in cap.nuper de bigamis q. 2.n. 2.& 3. t.2* p. 370
Cap. *Sicut in unaquaque 21.2.in cap. 1. de translat Epiſc.q.1.n.26.t.1* p. 154
Cap. *Si quis 3.73.diſt.in cap.11. de temporibus ord. q.1.n.15.t.2* p. 308
Cap. *Si Petrus 8.q.1.in Rub. de elect. q.8. n.34.t.1* p. 42
Cap. *Si quis 1.2.& 3.dict § in cap.3. de corpore vitiat.q.2.n.6.t.2* p. 333
Cap. *Si tranſitus 79.diſt.t.1* p.42
Cap. *Sanctorum diſt.20. in cap. 11. de temporib. ordinat.q.12.n.fin.t.1* p.289
Cap. *Si quis viduam el.2.diſt.34 in cap. debitum de bigamis n.9.t.2* p.387
Cap. *Si quis viduam diſt. 50. in cap. ad aures 7. de ætate ordin.q.1.n.15.& in cap.2. de bigamis q. 3 ſub.n.21.t.1* p. [illegible]
Cap. *Spiritus ſanctus de conſ.dict.5.in cap. 1. de ſacra Unct.§.per frontis,quæſt.14 n.16.t.2* p.111
Cap. *Sors 2.q.6.in Rub.de officio Archip. q. 1. n.79 t. 2* p. 416
Cap. *Subdiaconus 15.diſt.23.in cap.1.de Sacrament. non iterand.q.1.n.12.& 13.tomo 2* p. 141
Cap. *Si quis cum Clero 22.q 2. in Rub. de offic. Archipresb.q.4.n.133.t 2* p. 496
Cap. *Studuiſti de officio legati, in cap.5.de offic. Vicarii,q.6.n.34.& ante,t.2* p. 627
Cap. *Si contra unum §.cum autem,de officio Delegati in dicto cap.5.de offic.Vicarii,q.6.n.33.t.2* p.627

V

Cap. U*Nde 8[illegible].1* p.43
Cap. *Ut jejunii de conſecrat.dict.5.in cap.1.de ſacra Unct.§.per frontis q.10.n.12.& ibi q.11. n.9 & 16.t.2* p. 100
Cap. *Undecumque 3.uſque ad 9. 56.diſt.in cap. 1. de filiis Presbyter.quæſt.10.num.14.t.2* p. 221

Ex Clem.

Clem. U*NICA de præbend.in cap.fin.de renunciat.quæſt.2.ſub.num.4.t.1* p. 193
Clem.1.§.*Cæterum de ſtatu Monachor.in c.1.de ætate ordinand.q.1.n.132.t.1* p. 351
Clem. *Dudum de ſepulturis, in c.fin. de ætate ordin. q.2.n.20.t.1* p. 438
Clem.1.*De ſepult.in c.2.de ſacram.non iterandis, q. 1.n.15.t.2* p.158
Clem.1.*De hæret. in c.nuper, de bigamis q. 4. n. 29 t.2* p. 378
Clem.2.*De reſcript.in c.5.de officio Vicar. q. 6. n.4. t.2* p. 624
Clem. unica *de Baptiſmo,in c.de officio Archipresbyt. q.2.n.125.t.2* p. 515

Ex Etravag.

E

E*XTRAVAG. execrabilis de præb. in c.3. de officio Vicarii q.2.n.3.& in c.5.q. 3. à n. 29. t.2* p. 572

F

E*Xtravag.frequens,Joan.22.in d.c.fin.dicta q. 2 n.20.23.26.& 29.t.1* p. 438

I

E*Xtravag.injunctu de elect. in c. tranſmiſſam 15 eodem,q.2.n.5.& q.5.n.31.& q.7.n. 12. & de materia per totum cap.t.1* p. 90
Extravag. inter cunctas de privileg. ibi d. q.2.n. 20 23.25.& 29.t.2 p. 438

S

E*Xtravag. ſuper Cathedram,de ſepultur.in c.fin. de ætate ordinand.q.2.n.20.23.26.& 29.t.1* p. 438

V

E*Xtravag. unica de uſu Palii, in cap. 1. eod. q.3. n.3.t.1* p. 170

Ex Clauſul.

A

Clauſ. A*Ddentes, in cap.5.de offic.Vicari q.5.n. 19.t.2* p.118

C

Clauſ. C*Oadjutoriu in Rub.de officio Archipresb. q.4.n.116.& q.8.n.6.tomo 2* p.483

D

Clauſ. DE plenitudine poteſtatis, & dummodo alteri non fiat præjudicium, vel ſine præjudicio jurium ſuorum,*in c.illa quotidiana 39. de elect.n.13*

E

Clauſ. E*Xceptis majoribus, ibi q.6.num. 21*

G

Clauſ. G*Enerales in c.5.de officio Vicarji, q.5.n. 19. t. 2.* p. 118

O

Clauſ. OMnes.*in c.1. de filiis Presbyter. q. 5. n. 29.& quæſt.6.num.20.t.2* p. 199

Clauſ.

P

Clauſ. PRorſus in diſpenſatione ibi dict. q. 5. n. 41.t.2 p. 205

Q

Clauſ. QUacumque ibi dicta q.6. n.20. n.2. à n.5.& 12.t.2 ibid.

Ex Tridentino.

Cap.1. SESS. 21. in cap. fin. de ſacram. non iterandis,q.2.n.17
Can.ſeſſ.7.ibi,& à n.18
Cap.2.Trid.ſeſſ.24.in c.1.de filiis Presbyteror. ſub.n. 24. & ibi dicto cap.liceat Epiſcopis,a n.34 p.395
Cap.15.ſeſſ.25.de reform.in c.2. de filiis Presbyt. q. 2.t.2 p.228
Cap.7.dict.ſeſſ.25.in dicto cap.2.q.3.n.4.t.2.p.231
Trid.ſeſſ.23. de reformat. in fine, in c.2. de bigamis q.1.n.15.t.1. p. 359
Trid.ſeſſ.24.de reform.c.1.de offic.Archid. q.1.n.21 t.2. p.425
Trid.cap.18.ſeſſ.24.in cap.3.de officio Vicarii,q.5.n. 9. & 18.cum conſt.Pii V.t.2. p.580
Trid.ſeſſ.25.c.7.in c.5. de officio Vicarii, q.9. per totam.t.2 p. 63
Cap.6.ſeſſ.25.in cap.quia propter de elect.q. 2.n. 28 t. 1 p. 125
Cap.3.Trid.ſeſſ.7.in c.fin.de ætate ordin. q.1. n. 32. cum c.4.ſeſſ.22.& n.32.33.& n.36.t.1 p.434
Cap.7.ſeſſ.14.in c.fin.de renunciat.n.5. & in c.fin.de temporib.ordin.q.1.n.8.t.1 p. 304
Cap.2.ſeſſ.21.in c.11.de temporib.ordin.q.7. à n.60 & q.11.n.56.t.1 p. 268
Cap.5.ſeſſ.6.ibi q.9.num.11.&q.10.n.10.t.1 p.238
Cap.14.ſeſſ.24.in c.fin.de renunciat. q.2.ſub.n.6.t.1 p.194
Cap.1.Trid.ſeſſ.24.in Rub.de ſacram.non iterand.q. 5.n.1.cum aliis,& n.16.t.2 p.185
Cap.8.ſeſſ.23.in cap.8.de temporib.ordin.q.1.n.8.& c.11.ejuſd.ſeſſ.quaſt.2.n.9.& q.11.n.15.&cap. 9.dict.ſeſſ.ibi q.4.n.15.&q.5.n.2.& q.6.n.22.& 23.& c.10.n.5.& iterum dict.cap.8.ibi q.11.& cap.4.dict.ſeſſ.in Rub.de ætate ordin.n.55.&in c. 1.de ſacra Unct.§.per frontis q.10.n.2.& 3.& q. 14.n.14.& 24.t.2 p.287
Cap.12.Trid.ſeſſ.24.in cap. 1. de ætate ordin. q. 1. num.31 p. 346
Cap.3.ſeſſ.25.in cap.cum bonæ de ætate ordin.q.1.n. 1. & 16
Cap.15.ſeſſ.23.in cap.fin.de ætate ordinand. q.2.à n. 23.&c.4. Trid.dict.ſeſſ.23.in Rub.de ſacra Unct. q.3.n.7.t.1 p.439
Cap.13.ſeſſ.7.in dicto cap.fin.de ætate ordin. q. 2. n. 40.& in eadem ſeſſione 7.in cap.1.de ſacra Unct. §.per frontis,q.2.n.14.t.1 p. 441
Canon.ſeſſ.7.in dicto cap.1.de ſacra Unct.§. per frontis,q.8.n.4.t.2 p.89

Concil.

COncil.Nicen.can.17.& 19.in cap.2. de ordin. ab Epiſcopo,qui renunc.q.1.n.5.t.1 p. 322
Concil.Florent.ſub.Eugenio IV.de confirmat.in cap.1 de ſacra Unct.§.per frontis,q.2.n.18.& in cap.fin. de ſacram.non iterandis q.1.n. 16
Concil.Aracuſan.can.7.in cap.1. de ſacra unct. §. per frontis,q.7.n.13.t.2 p. 85
Concil.Tolet.cum D.Auguſt.& Ambroſ.ibi num. 15 & decret.24.cap.9.in cap.3.de offic. Vic.q.5.n.10 t.2 p. 580
Concil.Illiberit.can.39.in cap.1.de ſacra Unct. §. per frontis,q.13.n.8.t.2 p. 551
Concil.Laodicen.can.48. num. 5. in cap. 1. de ſacra Unctione,dicto §.per frontis,q.14.n.1.& 5.tom. 2 p. 109
Concil.Arelianen.can.3.in dicto cap. 1. §. per frontis, dicta q.14.n.1.& 6.t.2 ibid.
Concil.Mediolanen.4.ibi q.14.ſub.Carolo, dicta q.14 n.13.tomo 2 p. 111
Concil.Neoceſar.in cap.1.de bigamis.q.1.n.13. tomo 2 p. 351
Conc.Grangen.in c.2.de bigam.n.10.t.2 p.358
Concil.Illibert.in cap.1.de Officio Cuſtodis q.1. n. 64 & ibi n.66.ſuper cap.17.t.2 p. 551

Breve.

BREVE Urban.VIII.reformationis ſacræ pœnitent.in cap.6.de temporib.ordin.q.3.n.26.t.1 p. 235
Breve Urban.VIII.pro examinand.in cap.fin.de ætate ordin.q.2.n.22.t.1 p. 438

C

CLemens VIII. quid decrevit circa electiones, in Rub.de elect.q.4.n.10.t.1 p. 17
Conſtit. Pontificis, quibus illegitimæ queant eligi in Abbatiſſas,in Rub.de elect.dict.q.4 n.50.t.1 p.20
Conſtit.Sixti V.& Gregorii XIII.circa Abbatiſſas, in dicta Rub.q.5.10.t.1 p.22
Conſtit.Julii III.in cap.15. de elect. q.3.n.31.& q.4. n.12 p.82
Conſtit.Julii II.in dict.cap.15.q.4.n.12. Pauli III.& Pii IV. ibid.
Conſtit. Pauli V. in cap. fin. de renunciat. num.4 t.1 p.194
Conſtit.58.Pii V.in cap.fin.de renunciat. q.2 num.12. & 13. ejuſdem conſt. 37. in cap. 4 de temporibus ordin. n. 11. cum alia Gregorii XIII. intenta. t. 1 p.194
Conſtit.Pii II.in cap. ſi Archiepiſcopus 6.de temporib. ordinat.p.2.n.22.t.1. p. 229
Conſtitutio Sixti V.incipit ſanctum, in cap.8 de temporib.ordin.q.1.n.6.t.1 p.236
Conſtit. Clem.VIII.incipit Romanum, in d.cap.8. de temporib.ordin.q.1.n.7.& alia ipſius incipit ſanctiſſimus, cap.11.eodem tit. q.1.n.6. & in cap.1. de ſacra unct. §.per frontis q.9.numero 21 p.137
Conſt.Pii V.circa proviſionem vicar. cum Trid.in cap. 3.de offic. vicarii,q.4.num.13. & q.5 numero 9. & 18.t.2 p. 577

Bullæ.

BULLÆ Pauli IV.in cap. innotuit 20 de elect. q.1.n.1.t. 1. p. 94
Bulla Sixi IV. & Leonis X.in c.quia propter 42. de lect.q.3.n.18.& 19.t.1 p. 130
Bulla Sixti V.in cap.1.de oblig.ad ratiocinia q.3.n. 1.& 44.t.2 p. 296
Bulla Pii II.in cap.non eſt 14.de temporib.ordin.q.1. n.21.& q.3.n.3.t.2 p. 294
Bulla Pii V.de reſidentia in cap. 1. de ætate ord. q.1. n.84.t.1 p. 349
Bulla Cruciata tempore interdicti, in cap. 1.de ſacra unct.q.7.n.6.t.2. p. 33
Bulla Urbani VIII. de Canonicis de officio in Rub. de offic.Archipresb.q.3.n.80.t.2 p.619

Bulla Greg. XIV. circa diſpenſat. regulares, in cap. 1. de filiis Presbyt. quæſt. 2. n. 2. alia Gregor. XIII. de diſpenſ. illegitim. ibi q. 5. n. 40 cum alia Pii V. n. 39. tomo 2 p. 195
Bulla Clem. VIII. in cap. de oblig. ad ratiocin. quæſtione 3. numero 44. tomo 2 p. 296

§

Ex Sacra Scriptura.

PAUL. 1. ad Philippenſ. in Rub. de temporib. ordin. q. 2. n. 23. t. 1 p. 211
Timoth. cap. 4. verſ. 4. ibi n. 24. & ad Timoth. in Rub. de bigam. q. 1. n. 5. & Timoth. 3. in c. 3 de bigamis q. 1. n. 2. t. 1 ibid.
Paul. an Galatas 3. in cap. ſi Archiepiſcopus de temporibus ordin q. 2. n. 35. t. 2. p. 229
Can. 78. Apoſtolor. in Rub. de corpore vitiatis q. 1. n. 4. & can. 22. & 23. in cap. 3. de corpore vit. q. 2. n. 6. & can. 12. in Rub. de bigamis q. 2. n. 2. & can. 18. n. 20. & can. 25. in cap. 2 de officio Archid. q. 2. n. 6. t. 2 p. 333
Oſea Propheta cap. 5. in cap. fin. de ætate ordin. quæſtione 1. numero 27. t. 1 p. 434
D. Marcus dict. cap. 6. verſ. 13. cum loco D. Jacobi c. 5. verſ. 14. in c. 1. de ſacra unct. q. 1. n. 10 & q. 10. n. 1. & 2. & q. 14. n. 16. t. 2 p. 45
Matth. cap. 19. in cap. 3. de corpore vit. quæſt. 2 numero 28. t. 2 p. 335
Actor. cap. 6. in Rub. de offic. Archid. q. 1. n. 42 & cap. 8. ibi q. 2. n. 3. t. 2 p. 413
Cap. 8. Apoſtolorum in cap. 1. de ſervis non ordinand. q. 2. n. 19. t. 2 p. 256
Gregor. X. in Concilio Lugdunen. in cap. 1. §. per frontis, de ſacra unct. q. 9. n. 18. & ibi Gregor. XIII. n. 24. & q. 14. n. 6. t. 2 p. 95

Sancti.

SANCTUS Auguſtinus epiſt. 19. ad Hieronym. in Rub. de temporib. ordin. numero 26. quæſtione 2. t. 1 p. 211
S. Baſilius loco de Spiritu ſancto, cap. 17. in c. 1 per frontis, de ſacra unct. q. 1. n. 7. t. 2 p. 58
S. Hieronym, in cap 1. §. per frontis, q. 14. num 6 & circa lucernas in cap. 1. de offic. Cuſtodis q. 1. n. 64. & 67. t. 2 p. 110
S. Hieronym. ſuper epiſt. ad Titum, in Rub. de temporibus ordin. q. 2. n. 25. t, 2 p. 211
Innocent. IV. in epiſtola ad Epiſcop. Tuſculan. in cap. 1. de ſacra unct §. per frontis, q. 4. n. 5 & q. 9. n. 17. t. 1 p. 69
S. Petrus, qualiter accipiatur, dum dicitur, non videbis dies Petri in c 6. de elect. ſub n. 32 tomo 1 p. 58
S. Cyprianus circa electiones, in Rub. de elect. q. 6. n. 21. & in c. 7. Melchiadis, in c. 1. de ſacra unct. §. per frontis, q. 14. n. 11. t. 1 p. 27
S. Auguſtin. nominatus ad Eccleſiam Hypponenſem, in c. 5. de officio Vicarii, quæſt. 9. n. 4 & 21. t. 1. p 640
Alexander Capadociæ Epiſcopus datus coadjutor Naſciſo, in cap. 5. de offic. Vic. q. 9. n. 7 epiſt. 4. Clem. 4 ibid.

Rotæ Deciſion.

DECIS. 70. n. 8. in cap. 5. de officio Vicarii, q. 4. n. 30. t. 2 p. 611

Boni Authores.

LACTANTIUS cap. 1. lib. 6. in cap. 1 de offic. Cuſtodis, q. 1. n. 65. t. 3 p. 551
Ciceronis locus in Topicis contra manumiſ. cum §. 1. inſtit. de libert. in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 27. t. 2 p. 266

Ex ff.

L. 1. §. LUDI quoque ff. de variis, & extra ordin. cog. in cap. 2. de filiis Presbyt. q. 4. n. 48. t. 2 p. 303
L. 1. §. Præterea ff. de contr. actione tutelæ, in dicto capite 2. dict. q. 4. n. 49. t. 2 p. 303
L. 1. In princ. ff. de rerum divis, in Rub. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 19. t. 2 p. 244
L. 1. §. 4. ff. Nautæ Caupon. in Rub. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 60. tomo 2 p. 248
L. 1. ff. De manumiſ. vindicta, in cap. fin. de ſervis ord. vel non, q. 3. n. 10. tomo 2 p. 285
L. 1. §. ab eo ff. quis, & à quo appell. in cap. 5 de offic. Vicarii, q. 6. n. 12. tomo 2 p. 625
L. 2. §. Numerus ff. de vacat munor. in Rub. de elect. q. 10. n. 19. tomo 1 p. 48
L. 2. 3. 4. 5. & 20. ff. de evict. legata, in cap 11. de temporib. ordin. q. 1. n. 21. tomo 2 p. 246
L. 3. ff. de peculio. in Rub. de ſervis ordin. vel non, quæſtione 1. numero 19. tomo 2 p. 244
L. 4. in fine, ff. de his, qui not. infam. in Rub. de ſervis ordin. q. 1. n. 55. tomo 2. p. 248
L. 6. ff. de officio Proconſulis, in cap. 1. de filiis Presbyterorum, q. 6. n. 17. tomo 2 p. 172

A

L. AMbitioſa, de decretis ab ordine faciendis, in cap. ad aures 7. de ætate ordin. q. 1. n. 46. tomo 1 p. 382
L. Apud Labeonem, §. prætor ait, in Rub de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 63. t. 2 p. 248
L. Arecuſa 15. ff. de ſtatu hom. in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 8. t. 2 p. 277

B

L. BArbarius Philippus, §. ſi ſciſſet, ff. de offic. Prat. tomo 1 p. 34

C

L. CUm inter, ff. de fideicommiſ. libert. in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1 numero 32. tomo 2 p. 266
L. Cum legitimi, ff. de ſtatu hom. in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 25. & 28. tomo 2 p. 278

D

L. DE bonis, §. non ſolum, ff. de Carboniano edicto, in cap. 11. de temporibus ordin. q. 11. n. 43. tomo 2 p. 283

E

L. EJus, qui manumiſſus, §. fin. in cap. 11. de temporibus ordin. q. 3. n. 28. & 29 tomo 2 p. 251
L. Eum qui duas, ff. de adulter. in cap. nuper de bigamis, q. 4. n. 44. tomo 2 p. 380

F

L. FIn. ff. de jure immunit. in c. ad aures 7 de ætate ordin. q. 1. n. 46. t. 1 p. 382
L. Fin. ff. de ritu nuptiar. in cap. nuper 4. de bigamis, q. 4. n. 17. & ibi n. 56. t. 2 p. 381
L. Fin. de jure deliberandi, in cap. 1. de ſervis ordin. vel non, quæſtione 1. numero 33. fin tomo 2 p. 254

H

L. HOc in jure 10. ff. de verb. oblig. in cap. 4. de ætate ordinand. quæſt. 2 numero 5. tomo 1 p. 371

L. Juris

I

L. IUris jurandi 7. §. debitur, ff. de operis libertor. in cap. 2. de filiis presb. q. 4. n. 47. t. 2 p. 302
L. In oneribus, ff. de vacat. muner. in Rub. de elect. q. 10. n. 19. t. 1 p. 48
L. Legatis, ff. de alimentis, & cibariis legat. in cap. 11 de temporib. ordin. q. 11. n. 42. t. 1 p. 283
L. Legatis in fine, ff. de officio Præſid. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 6. n. 16 t. 2 p. 624
L. Liberorum, §. relegatus, ff. ad municipal. in cap. 11 de temporib. ordin. q. 5. n. 28. & 29. tomo 2 p. 251
L. Liberta 35. de operis libert. in cap. 3. de ſervis ordinandis, vel non, q. 2. num. 2. & 3. tomo 2 p. 268

M

L. MAnumiſſiones, ff. de manumiſ. vindicta, in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 40 tomo 2 p. 267

P

L. PUpillus, ff. de manumiſ. vindicta in c. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. 40. t. 2 p. 267

Q

L. QUod ſervus, ff. de ſtipul. ſervor. in Rub. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 19. t. 1 p. 243
L. Quia ætate, ff. de teſtam. in cap. 3. de ſervis ordinandis, vel non, q. 1. n. 6. & 12. t. 2 p. 265

R

L. REſcripto, ff. de muner. & honor. in Rub. & cap. 1. de obligat. ad ratiocin. ordin. vel non, n. 22. tomo 2 p. 291

S

L. SPonte 17. ff. de minorib. in Rub. de elect. q. 11 n. 16. t. 1 p. 52
L. Si ita ſtipulatus eſſem, ff. de verb. oblig. in cap. 4. de ætate ordin. q. 2. n. 5 p. 371
L. Si rogatus 20. in princip. ff. de manumiſ. vindicta, in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 8. & 9. 34. t. 2 p. 264

V

L. USumfructum 23. ff. de liberali cauſa in Rub. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 19. t. 2 p. 244

Ex Codice.

L. 1. COD. de advocatis diverſ. judic. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 4. à n. 36. tomo 2 p. 611
L. 1. & 2. Cod. in quibus cauſis Coloni, in cap. fin. de ſervis non ordin. q. 2. n. 38. t. 2. p. 283
L. 1. Cod. Theodoſ. de collegiatis, in d. cap. fin. de ſerv. non ord. d. q. 2. n. 28. t. 2 p. 283
L. 1. Cod. de ſervis, aut liberis, in dict. cap. fin. dict. q. 2 n. 39. tomo 2 ibid.
L. 1. in fine, Cod. qui pro ſua juriſdict. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 6. n. 13. t. 2 p. 625
L. 2. Cod. de fundis Patrim. in cap. indecorum 3. de ætate ordin. q. 1. n. 45. tomo 1 p. 360
L. 2. Cod. de libertis, in cap. fin. de ſervis ordinandis, vel non, q. 1. n. 1. & 10. t. 2 p. 277
L. 2. Cod. de ſervis Reipub. in dict. cap. fin. dict. q. 1. n. 2 ibid.
L. 4. Cod. de Profeſ. & Medic. in cap. 2. de filiis Presbyt. q. 4. n. 48. tomo 2 p. 303

C

L. COlonos, Cod. de agricolis, in cap. fin. de ſervis ord. q. 2. n. 38. t. 2 p. 283
L. Cum ſcimus, Cod. de agricol. in cap. fin. de ſervis non ordin. dict. q. 2. n. 58. t. 2 ibid.

E

L. EAm, legem, Cod. de excuſat. muner, lib. 10. in cap. 5. de offic. Vicarii, q. 4. n. 36. t. 2 p. 611
L. Eos de excuſat. muner. dict. lib. 10. in dict. c. 5. de officio Vicarii, q. 2. n. 36. tomo 2 ibid.
L. Ex ingenio 4. de agricolis, & mancip. in c. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 1. num. 33. & 44. tomo 2. p. 279
L. Exemplo 36. Cod. de Decurion. in dict. cap. fin. q. 2 n. 38. tomo 2 p. 283

F

L. FIn. Cod. de militari teſtam. in Rub. de elect. n. 6. tomo 1 p. 34
L. Fin. Cod. de ſervis fugitivis, in cap. fin. de ſervis ordin. q. 1. n. 21. tomo 2 p. 278

H

L. HI qui Cod. de murilegulis, in cap. fin. de ſerv. ord. vel non, q. 1. n. 3. & 44. t. 2 p. 279
L. Humanum, Cod. de legibus, in cap. de transl. Epiſc. q. 1. n. 30. tomo 1 p. 154

I

L. INterpoſitas 13. Cod. de tranſact. in c. fi. de ſervis non ord. q. 2. n. 15. t. 2 p. 281

M

L. MUlier 16. Cod. de agricolis, in c. fi. de ſervis non ordin. q. 2. n. 38. tomo 2 p. 283

N

L. NAti 29. Cod. de Decurion. lib. 20. in cap. fin. de ſervis ord. vel non, q. 1. n. 31. & 44. & ibi q. 2. 38. tomo 2 p. 279

P

L. POſſeſſiones, Cod. de fend. Patrimonial, in cap. fin. de cauſis ordin. vel non q. 2. n. 38. t. 2 p. 383

Q

L. QUicumque, Cod. de re militi. in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 2. n. 38. t. 2 p. 283

S

L. SI per vacua, Cod. de temporib. in integ. reſtituend. in cap. tranſmiſſam 15. de elect. num. 27. t. 1 p. 69
L. Si qui adſcriptitiæ 24. Cod. de agricol. & cenſitis, lib. 11. in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 34 & 44. tomo 2 p. 279
L. Servus 9. Cod. de Decurion. in dicto cap. fin. q. 2. n. 39. tomo 2 p. 283

Authenticæ.

AUTH. ad hæc, Cod. de Latina libertate, in cap. 1 de ſervis ord. vel non. q. 1. ſub. n. 16. tomo 2 p. 252
Auth. de nuptiis, §. adſcriptio. dict. q. 1. ſub. dict. n. 16 ibid.
Auth. Si ſervus, ſub. leg. jubemus, Cod. de Epiſcopis, & Clericis, in c. 1. de ſervis ordin. vel non, q. 2. n. 11 tomo 2 p. 255
Auth. Ut ſponſalitia largitas, §. & hoc quoque, col. 9 in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 5. & 11 tomo 2 p. 264

Novellæ.

NOVELLA 22. Juſtinian. de nuptiis, in cap. 2. de offic. Archid. q. 2. ſub. n. 64. t. 2 p. 437
Novella Valentiniani de Colonis, & Vagis, in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 2. n. 38. tomo 2 p. 283

Inſti-

Digitized by Google

Inſtitut.

§. 1 INSTIT. *de Libertinis, in cap. 1. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 30. & in cap. 3. n. 27. tomo 2.* p. 253

§. *Cum ergo inſtit. quibus ex cauſ. manumit. non licet in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 4. & 10. tomo 2* p. 264

§. *In his in fragment. Ulpiani, in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, q. 1. n. 7. tomo 2* p. 277

Patritarum.

L. 5. TIT. 10. *p. 6. in cap. 2. de fil. Presbyt. q. 4. n. 6. tomo 2.* p. 299

L. 13. *Tit. 1. p. 6. in cap. 3. de ſerv. ord. vel non, q. 1. n. 6. & 12. tomo 2* p. 265

L. 7. *Verſ.* e tino quiſiere, *tit. 12. p. 4. in dict. cap. 3. dict. q. 1. n. 6. & 12* ibid.

L. 1. *Tit. 2. p. 4. verſ.* aya de veinte años, *in dict. cap. 3. q. 3. n. 12* ibid.

L. 3. *Tit. 15. p. 4. in cap. fin. de ſervis ordin. vel non, n. 35. & 45. tomo 2* p. 279

Recopilat.

L. 10. TIT. *1. lib. 4. Recop. in cap. Dudum, 54. de electione n. 9*

L. 5. *Tit. 11. lib. 7. Recopil. in cap. 3. de ſervis ordin. vel non, quæſtione 2. numero 6. tomo 2* p. 268

Leg. Styli.

L. 118. STYLI, *in cap. 2. de filiis Presb. quæſtione 4. numero 6*

De Particulis.

PART. Mox, ſigillatim, cunctorum, diligenter, & exquirant, *quid ſibi velint, in c. quia propter, de elect. 2. q. n. 47 tomo 1.* p. 126

Particula, major, & *particula*, ſenior, *in c. publicato 59. de elect. n. 11. t. 1* p. 148

Dictiones.

DICTIO, Irrita, *de per ſe importat latam ſententiam, in cap. congregato, 53 de elect. n. 12. t. 1.* p. 143

APPROBATIONES DOCTORUM.

EGo infrà Scriptus Doctor Theologus perlegi quæ compoſuit *ad Titulum, De Officiis, & Sacris Eccleſiæ, D. D. Nicolaus Rodriguez Fermoſinus* Hiſpaous, &c. nec in jis reperi aliquid à fide diſſonum, & quod publicationem impediat, datum Lugduni. Hac die prima Julii anni Domini milleſimi ſexcenteſimi ſexageſimi ſecundi.

P. I. R O B E.

IDem cenſeo ego infrà ſcriptus facultatis Pariſienſis Doctor Theologus. Hac die prima Julii anni currentis 1662

Fr. Cyrillus Morel Carmeli Lugdunenſis Prior.

L I C E N T I A.

VIſa Doctorum Approbatione per nos licet Typis mandati Librum, *de Officiis, & Sacris Eccleſiæ, D. D. Nicolai Rodriguez Fermoſini*, nam nihil continet cootra bonos mores, fidèmque Catholicam. Lugduni, die tertia Julii 1662

DENEUF-VILLE VICARIUS GENERALIS.

P E R M I S S I O N E S.

NOn Intercedo Regis cauſa ne Liber cujus Titulus eſt *D. D. Rodriguez Fermoſini Hiſpani, &c. Tractatus de Officiis, & Sacris Eccleſiæ*, Imprimatur, & in lucem edatur ab HORATIO BOISSAT, & GEORGIO REMEUS, hujuſce Civitatis Bibliopolis, cum prohibitionibus aliis omnibus Bibliopolis, in hoc caſu fieri ſolitis. Lugduni, die tertia Julii 1662

V I D A U D.

FIat juxta conſenſum Procuratoris Regii. Die tertia Julii 1662.

D U S A U Z E Y.

D. D.

D. D.
NICOLAI RODRIGUEZ
FERMOSINI,
HISPANI,
TRACTATUS SECUNDUS.
DE OFFICIIS ET SACRIS ECCLESIÆ.
AD TITULUM
DE
POSTULATIONE PRÆLATORUM.

AD RUBRICAM.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulatio, electio, confirmatio, & tranſlatio, ſivè nominatio, ſolent ab Interpretibus ſub una tractatione examinari.*
2 *Poſtulationis definitio.*
3 *Poſtulatio debet fieri à majori parte Capituli, alias poſſit Superior eam rejicere.*
4 *Poſtulatus nequit ante admiſſam poſtulationem à Superiore exercere, aut adminiſtrare.*
5 *Poſtulantes facultate poſtulandi privantur, ſi poſtulatus ante admiſſam poſtulationem à Superiore adminiſtret, & pro illa vice ſit devolutio ad Papam.*
6 *Poſtulatio differt ab electione; quia hæc nequit variari, publicato ſcrutinio, illa ſic; donec fuerit Superiori præſentata, & de ratione;* num. 7. & 8. *&* num. 14. & 16.
7 *Electo ante confirmationem, ſicut præſentato ante præſentationem, quæritur jus.*
8 *Poſtulato nullum jus quæritur antè declaratam Superioris voluntatem.*
9 *Poſtulatus poſt admiſſionem à Superiore, dicitur proviſus: & quando in ſolemni poſtulatione;* num. 11. *vel in non ſolemni;* n. 12.
10 *Poſtulantes non poſſunt recedere, Superiori præſentata poſtulatione.*
11 *Poſtulatio duplex eſt: alia ſolemnis, alia non;* & num. 12. & 13.
13 *Poſtulatus admiſſus à Superiore non antea conſulto, fit habilis, ut eligi valeat.*
14 *Poſtulantes nequeunt variare, præſentata Superiori poſtulatione; & hoc ob reverentiam Superioris.*
15 *Poſtulatio facta ab omnibus, vel à duabus partibus, non rejicitur abſque injuria à Superiore.*
17 *Poſtulari poſſunt, qui habent legitimum impedimentum Canonicum, ne eligantur.*
18 *Cardinalis eligi nequit, ſed poſtulari.*
19 *Cap.* Eccleſia veſtra l. 2. de electione.
20 *Poſtulatio Abbatum, & inferiorum non eſt propria.*
21 *Nominatio differt à poſtulatione.*

1 ELECTIO, confirmatio, tranſlatio, & po-
ſtulatio, ſive nominatio ſolent ab Interpre-
tibus ſub unica tractatione examinari: & poſt alios
noviſſimè Franc. Tondutus *p. 2. de quæſt. benef. c.*
2 4. §.6. recolligit † dicens, *à n.4* ut *Poſtulatio ſit*
illius quem eligentes ob aliquem defectum eligere non
poſſunt apud Summum Pontificem ex ejus mera indul-
3 *gentia requiſitio*, † quæ debet fieri à majori parte
Capituli; aliàs Superior poſſit poſtulationem reji-
cere, & rejiciendo nemini faciat injuriam: *ex c. po-*
4 *ſtulationem hoc tit.* † non enim poteſt poſtulatus ex-
ercere, aut adminiſtrare ante admiſſam à Superi-
ore poſtulationem; Romanus *conſ.*330.*n.*20.21. *&*
ſequent. alioquin & poſtulatus omni commodo
poſtulationis privatur, & poſtulantes facultate
5 poſtulandi, vel eligendi, vel fieri pro illa vice
devolutionem ad Papam, & Sedem Apoſtoli-
cam, dixit idem Romanus *ibidem*, & Tuſcus
litera P, concluſ. 459.

6 Et quia Barboſa hic congerit plures Docto-
res ſcribentes de materia, quibus addo Narbo-
nam, qui *in Annalibus anno* 27.*q.*3. agit de illa
quæſtione in qua ætate poſſit quis poſtulari; &
Julius Lavorius *variar. lucubrationum tit.*4. expli-
cet quid ſit poſtulatio, & qui poſtulare, ſeu
poſtulari queant *cap.* 14. Ideò nunc tantùm ex-
pendo differentiam, quæ verſatur inter poſtula-
tionem & electionem; etenim in hac non licet
variare, publicato ſcrutinio, ſed collatio facienda
eſt, & electio celebranda; *cap. publicato.*58. *de*
elect. ſed in poſtulatione licet variare, & ab ea
recedere; donec fuerit Superiori præſentata;
7 Doctores *in dict. c. publicatio:* † quia electo ante
confirmationem, ſicut & præſentato ante inſti-
tutionem, quæritur jus ad rem; licèt non
quæratur jus in re; *cap. qualiter.* 17. *de elect. cap.*
*avaritiæ eodem lib.*6. *ex extravag. Injunctæ de elec-*
tione in communibus, D. Joannes de Eſcobar *in*
*tract. de puritate, & nobilit. prob. q.*7. *n.*29. *& à*
8 *n.*34. Tondutus *ſuprà num.*8 † ſed per poſtu-
lationem nullum jus acquiritur poſtulato ante
declaratam Superioris voluntatem, *ex cap. pen.*
9 *hoc tit.* ubi cum multis Barboſa *ibi num.*2. † ad-
dens *num.*3. quod poſt admiſſionem dicatur pro-
viſus; Rebuffus *in concordatis tit. de reg. nomin.*
§.1. *in verb. Poſtulationem.*

10 Etenim præſentata Superiori poſtulatione,
poſtulantes non poſſunt amplius ab ea recedere,
& variare; non quod poſtulato ſit aliquod jus
ex ea poſtulatione acquiſitum, ſed ob reveren-
11 tiam Superioris. † Quod ſi poſtulatio fuerit ſo-
lemnis, veluti ſi coram tali Superiore facta ſit,
qui ſuper quolibet impedimento poſtulati facul-
tatem habeat diſpenſandi, tunc poſt admiſſio-
12 nem dicitur proviſus. † Et hæc inquam ſolem-
nis dicitur talis, cùm ſit ſervata forma; *cap. quia*
propter de elect. Lotterius *de re beneficiaria lib.*3.
q. 17. *num.*231. Ubi quod tunc poſtulaturis, in
quem major, & ſanior pars conſenſerit, quem ſi
admittat Superior, qui ſupra quolibet impedi-
mento poſtulati facultatem habeat diſpenſandi,
eumque confirmet; tunc poſtulatio habeat vim
electionis; ſin autem poſtulatio ſolemnis non
fuit; ut quia facta inconſulto Superiore, qui in
impedimento poſtulati diſpenſare poteſt, ſi ipſe
poſtea eam admittat, hujuſmodi admiſſio vim
non habebit electionis, & confirmationis, † ſed
13 ex tali admiſſione nihil aliud conſequetur po-
ſtulatus, niſi quod cenſeatur habilis, ut eligi
poſſit; ita quod ſublatum ſit impedimentum,
quo obſtante, prius eligi non poterat; Rendi-
na *in promptuario receptarum ſentent. tom.* 1.
*tit.*36. *num.*35. benè Barboſa *de Jure Eccleſ.*
*p.*1.*cap.*19. *num.*14. Petr. Gregor. *de elect. cap.*2.
*n.*11. Julius Lavor. *eod. cap.*13.*n.*30.

Unum notabis cum Julio Lavorio *dict. cap.* 14
14. *tit.* 4. *num.* 8. *&* 9. quod præſentata Supe-
riori poſtulatione, non poſſint amplius poſtu-
lantes ab ea recedere, & variare; non quod poſtu-
lato ſit aliquod jus acquiſitum ex tali poſtulatio-
ne, ſed ob reverentiam Superioris: ſic docet ex
gloſſa *verb. nullum in verſ. & licet non poſſint*,
& ex eodem Julio Lavorio Barboſa, *in dict. cap.*
poſtulat. 5. *hoc tit. n.*5. † Subdens ut Superior 15
non poſſit poſtulationem factam ab omnibus,
vel à duabus partibus ob utilitatem Eccleſiæ abſ-
que injuria rejicere, † unde ſi dubitetur an publi- 16
cato Scrutinio liceat poſtulantibus variare, &
gloſſa *infra in cap.* 3. *verbo deſidere, verſ. vel*
niſi, & in cap. pen. & cap. fin. hoc tit. videantur
negare: tamen verius eſt, ut ſemper liceat poſtu-
lantibus variare, & à poſtulatione recedere,
quouſque illa fuerit Superiori præſentata: mul-
tis probat Barboſa *in dict. cap.*3. *num. fin.* Julius
Lavor. *variar. lucubrat. tom.* 1. *tit.*4. *cap.* 13. *n.* 30.
de hac materia congerit plura videnda Barboſa
de Jure Eccleſ. cap. 19. *à n.*5.

Et quia poſtulatio ſuprà, *num.*2. eſt petitio 17
gratiæ facta Superiori, qua aliquis petitur in
Prælatum, qui propter impedimentum aliquod
Canonicum non poterat ab Electoribus eligi,
Panormit. & cæteri *in hac Rubrica*, Caſtellin.
*de elect. cap.*2. *num.*1. Barboſa *de jure Eccleſ. p.* 11.
cap. 19. *à num.* 5. ubi agit de materia poſtu-
lationis; & ex hoc poſtulari poſſit qui legitimam
non habet ætatem; item qui non eſt ex legitimo
matrimonio natus, & qui non eſt ſacris Ordi-
nibus initiatus, & qui eſt alteri Eccleſiæ alliga-
tus, ut docent Sylveſter *in ſumma, verbo poſtu-*
latio q. 3. Mandagot. *de elect. novor. Prælator.*
*p.*1. *cap.*53. Caſtellin. *dicto cap.* 2. *n.* 5. Julius
Lavor. *variarum lucubrat. tit.*4. *c.*14. *n.*5. † eve- 18
nit ut Cardinalis non poſſit in Epiſcopum eligi,
ſed poſtulari, *ex cap. bonæ memoriæ hoc tit.* Lavor.
*dict. tit.*4. *cap.* 16. *num.* 67. Azor. *inſtitut. mo-*
*ral. p.*2. *lib.*4. *cap.* 3. *num.*15. † Nec obſtat tex- 19
tus *in cap. Eccleſia veſtra el* 2. *infra de elect.* ubi
fuit electus non poſtulatus; quia reſpondetur;
ideò factum, quia erat Canonicus; & ut talis
fuit electus in Epiſcopum, vel furſan quia non
erat S. R. E. Cardinalis, ſed Canonicus Car-
dinalis; id eſt principalis inter Canonicos ipſius
Eccleſiæ: ita Azor. & Barboſa *in dict. cap.* 19.
num. 10. † ubi *num.* 16. ait quod poſtulatio Ab- 20
batum, vel aliorum inferiorum non eſt propriè
poſtulatio, ſicut Epiſcoporum: & *n.* 15. quod
poſtulatio alicujus, ſi fiat Electoribus ipſis, ut
eligatur, non poſtulatio, ſed nominatio, aut
ſimplex ſit petitio; & ponens *à num.* 17. † plu- 21
res differentes inter poſtulationem, electionem,
& nominationem, ait quod nominatio differt
quia hæc fit de pluribus, ſed electio, & poſtu-
latio de uno tantùm; ubi quod primò nominatus
dicitur dignior, de quo dixi ſuprà *in cap. veritatis*
*de dolo quæſt.*2. *à num.*12. & alibi.

Ad

Digitized by Google

Ad Text. in cap. 1. hoc tit.

De Poſtulat. Prælator.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulari nequit qui interdictum Eccleſiaſticum violat; nec Excommunicatus; n. 2. nec criminoſus; num. 3.*

4 *Ignorari non licet ſcitum ab omnibus.*

5 *Scire quilibet præſumitur quæ ſunt notoria in civitate.*

6 *Fama, & vox publica inducit ſcientiam.*

7 *Excommunicatio probatur per famam ſi non agitur de præjudicio alterius, vel foro animæ.*

8 *Fama non ſufficit ad repellendum excommunicatum ab agendo.*

9 *Fama ſola non facit ſufficientem probationem, ut interdictum Superioris obſervetur.*

10 *Scriptura non eſt de ſubſtantia legis.*

11 *Promulgatio neceſſaria eſt, ut lex habeat vim obligandi.*

1 IN hoc textu poſſunt congeri hi omnes, qui poſtulari non poſſunt; & ob id leges citatum ſuprà Julium Lavor. *dict. tit. 4. cap. 14. per totum*; etenim dicit primò textus noſter, quod interdictum violans Eccleſiaſticum, impoſtulabilis
2 eſt, dicit cum multis Barboſa hic *num.* 1. † ubi *n.* 3. notat quod excommunicatus non poteſt po-
3 ſtulari, multis comprobans † & *n.* 12. dicit quod criminoſus poſtulari non poteſt; ob idque ad extenſionem adjunges hic quæ adduxi, *de interdicto Eccleſiaſtico*, infrà *in cap. 9. de jure jur. quæſt. 6.* & quæ *de prohibitis excommunicatis* adduxi *ſub cap. intelleximus de judiciis*: & magis ad noſtrum propoſitum *ſub cap. ad probandum 24. de ſententia, & re judic.* Item & quæ laté adduxi *de criminoſis non admittendis ad teſtificandum in cap. teſtimonium 54. de teſtibus*, aliqua *ſub Rub. de elect.* hic applicanda.

4 *In verſ.* ibi, *Quæ ad ejus notitiam*, tria ex multis notat Barboſa hic *à n.* 4. 15. & 16. nempe ut non liceat quidquam ignorare quod omnes ſen-
5 tiunt. † Et quòd quilibet ſcire præſumitur quæ
6 in civitate notoria ſunt, & publicata. † Et quod publica vox, & fama inducit ſcientiam. Ob id ut amplies adjunges quæ dixi *in cap. illud de præſumpt.* ubi dixi de quæſtione: *An fama poſſit matrimonium probare*: & *in cap. 32. de teſtibus q. 2. verſ. ad ultimam*, ubi egi *de teſtibus deponentibus de fama*: & *à num.* 52. ubi plura *de fama.* †
7 Et ſic dicit Barboſa hic *num.* 13. & 14. quod excommunicatio probatur per famam cùm non agi-
8 tur de præjudicio alterius, vel in foro animæ † ſecus ad hoc ut quis repellatur ab agendo, tunc
9 enim deſiderari apertiſſima documenta, nec famam ſufficere ſcribit. † Et addunt Duennas *regul. 299. verſ. fin.* & Maſcardus *de probat. concluſ.* 753. *num.* 63. Famam ſolam non facere ſufficientem probationem, ut interdictum ſuperioris obſervetur. De eo, qui ignoravit proclama. Chacheran *deciſ.* 71.

10 Et *in verſ.* ibi: *Cum conſtitutio ſolemniter editur*, & ibi: *Aut publicè promulgatur*: notat Barboſa cum multis hic *n.* 8. quod ſcriptura non eſt de ſubſtantia legis. Ob id applicabis dicta ſupra *in Rub. de conſtitut. q. 2. in verſ. ad ſecundam*, & dicta infrà *in Rub. de re judic. quæſt. 4. à num.* 1. ubi egi de quæſtione: *An ut pronuntietur ſententia, debeat redigi in ſcriptis*; & ibi *verſ. ad tertiam*, ubi dixi, *An excommunicationis ſententia deſideret ſcripturam?* & alia, quæ ibi notavi ſcripturam deſiderantia pro ſolemnitate: applicabis quæ de libello in ſcriptis porrigendo, aut non, dixi *in cap.* 11
1. de libelli oblat. à quæſt. 1. † Et notat Barboſa *num.* 9. quod promulgatio neceſſaria eſt, ut lex vim habeat obligandi; quare applicabis quæ notavi ſuprà *ſub Rubrica de conſtit. q.* 7. & 8. ubi dixi plura de publicatione legis; item *q.* 5. & 6. de ejus acceptatione.

Ad Text. in cap. Gratum 2. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulandi, & eligendi poteſtate eſt privatus, qui poſtulationem caſſatam vitio perſonæ innovat.*

2 *Eligens indignum ad Officia ſæcularia, privatur pro illa vice à poteſtate eligendi.*

3 *Electio irrita declarata propter vitium perſonæ, poteſt ab Electore de alio fieri ſi prioris vitium ignoravit.*

4 *Elector variare nequit, quoties prima electio ſortita non eſt effectum, ſed taliter revaluiſſet.*

5 *Præſentantes indignum peccant; & ſi ſunt Patroni Eccleſiaſtici privantur pro illa vice jure præſentandi.*

6 *Collatio beneficii non impeditur, ſi aliqui Electores Collegii, ad quos ſpectat ſint excommunicati.*

TExtus iſte aptus eſt ut agatur de prohibitis eligere, ſeu poſtulare, de quibus ſcri- 1
bit Julius Lavorius *variar. lucubrat. tit. 4. cap.* 14. & ex hac littera notat Barboſa hic ſequentia; nempe quod eligendi, & poſtulandi poteſtate eſt privatus qui poſtulationem caſſatam vitio perſonæ innovat. Ob id applicabis ea, quæ ſolent Doctores agere circa pœnas, quas incurrunt eligentes ad beneficia, ſeu officia inhabiles, ignorantes, & ineptos, de quibus laté noto infra *in cap. grave nimis 29. de præbendis, & dignit.* ubi de eligentibus minus dignum, omiſſo dignioti; & aliqua *titulo ſequenti.* † Et Molina 2
de primogen. cap. 4. lib. 2. num. 39. probat quod eligens indignum, etiam ad officia ſæcularia privatur pro illa vice facultate eligendi. Videbis infra *in cap. publicato 58. de elect.* ubi Barboſa *num.* 3.

Et *in verſ. intelligens, num.* 2. notat Barboſa 3
quod ſi electio propter electi vitium irrita declarata fuit, iterum fieri poſſit electio de alia perſona; dummodo elector tempore electionis primæ vitium ignoraſſet electi. Ob id applicabis quæſtionem, de qua Molina *lib. 2. de primog.* dum agit de quæſtione, an variare poſſit elector, qui indignum elegit ad majoratum, ibi *cap. 4. num.*

4 *num* 38. † ubi dicit quod Elector ſemper poteſt variare, ubi prima electio effectum ſortita non fuit; legendus *à n.* 22. vide infra notata *ſub cap.* 7. *in fine de electione*: & infrà *in cap. cum vos de*
5 *officio Ordinarii.* † Et quòd præſentantes minus idoneum, vel indignum peccent mortaliter. Et ſi ſunt Patroni Eccleſiaſtici priventur pro illa vice jure præſentandi, dixit Barboſa *in paſtorali* ex multis probans *p.* 3. *allegat.* 27. *n.* 105. quod amplius exorno *ſub titulo de Jure patronatus.*
6 Et ad gloſſam *Pauciores*, ibi; *Sive unus*, *&c.* quatenus dicit quod collatio beneficii, ſi ad Collegium ſpectat, & aliquid de eo ſint excommunicati, id non impediat, quominus cæteri à tali vinculo liberè poſſint conferre, etiamſi unus tantum ſit: applicabis quæ abundè noto infra *in cap. illa quotidiana* 39. *de electione.*

Ad Text. in cap. Bonæ 3. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Allegationes partium in litibus, quando admittantur remiſſivè.*

1 PEr hunc textum exornat Barboſa, cui tantum addo ad verſiculum: *Nos igitur*, quæ de partium allegationibus dixi Ego *in c. in cauſis* 35. *de teſtibus tota quæſt.* 1.

Ad Text. in cap. Bonæ memoriæ 4. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulantes nequeunt mutare poſtulationem dum eſt præſentata Superiori,*
2 *Appellatione pendente non eſt aliquid innovandum.*
3 *Quaſi poſſeſſio jurium incorporalium non acquiritur per actus, qui fiunt ex gratia, vel amicitia.*
4 *Poſtulare an queant qui eligere valent.*
5 *Factum à majori parte, dicitur factum concorditer, & unanimiter.*
6 *Beneficia exteris à Regno, num conferri valeant.*
7 *Papa intendit cuique providere in patria ſua.*
8 *Poſtulari num queat dignus, omiſſo digniore, remiſſivè.*
9 *Magiſtratus, & Officiales Regii circa officia conferenda, debent conſulere Regem.*
10 *Avocatio cauſæ per manus Superioris: remiſſivè.*
11 *Leges de poteſtate Regia qualiter fundentur? remiſſivè.*

1 PEr hunc textum probant Doctores quod poſtquam poſtulatio eſt præſentata Superiori, non poſſunt poſtulantes illam mutare: ſic Barboſa probat cum multis, & conducunt aliqua
2 notata ſupra *in Rubrica.* † Et pro extenſione applicabis quæ dico latiſſimè infrà *in cap. bona* 51. *de appellat.* ubi quod appellatione pendente, non eſt aliquid innovandum, quod verum eſt etiam ex noſtro textu, ut *ibi* explicavi in materia electionis, & poſtulationis.

Et ibi, *in verſ. de gratia multoties*: probat hic Barboſa *n.* 3. quòd per actus, qui fiunt ex gratia, vel amicitia non acquiritur quaſi poſſeſſio jurium incorporalium. Et in comprobationem applicabis multa, quæ tractavi infrà *in cap. cum non liceat* 12. *de præſcript.* ubi quod in facultativis non datur præſcriptio. 3

Et ibi; *Electionem canonicam, vel poſtulationem*; notat Barboſa quòd poſtulare poſſunt, qui eligere valent; ſed videtur infirmari ex dictis *ſub Rubrica*, ubi egi de differentia poſtulationis & electionis: illud verò non eſt de hoc caſu. 4

In verſ. unanimiter vota veſtra, probat hic *n.* 6 Barboſa concorditer, & unanimiter dicti factum, quòd à majori parte fit in his, quæ à pluribus fiunt jure Collegii, ſeu Capituli; ex quo dicto veniunt applicanda quæ Doctores ſcribunt infra ad titulum de his quæ fiunt à majori parte Capituli, ubi non pauca noto. Et videbis infra *in cap. ad aures.* 30. *de elect.* & quæ dixi ſupra *in cap. cum omnes de conſtitut.* 5

Et ibi; *quæ Regno Ungariæ originem duceret*: occaſione horum verborum tractat hic Barboſa *à n.* 7. quod beneficia non exteris à Regno conferenda ſint. 6

Et quòd Papa intendit cuique in patria ſua providere; ad quod plura notabilia congero infra *in cap. à decorem* 5. *de conſtitut.* & applicabis quæ latè ſcripſi *in cap. cum deputati* 16. *de Judic.* ubi *q.* 8. egi de eo: *An expoſiti, & quorum origo incerta eſt ſint irregulares, vel ſint inhabiles ad officia publica.* 7

Per hunc textum agit Garcia *de benefic. p.* 7. *cap.* 16. de quæſtione an dignus omiſſo digniori poſtulari queat: de quo, ut jam notavi plura recolligo infra *in d. cap.* 29. *de præbend.* & infra dicta *ſub tit. de elect. in cap.* 7. & aliis, & ibi, *in Rub. ſub q.* 2. & in aliis *ibi.* 8

Et dum Maſtrillus *de Magiſtratibus lib.* 2. *c.* 1. tractat quid debeat curare Princeps in creatione Magiſtratus, poſtea *à num.* 68. dicit quod Officiales, ac Magiſtratus majores circa officia conferenda, debent conſulere Principem, notans ad textum noſtrum: & *numeris ſequentib.* ponit nonnulla, quæ debent Magiſtratus obſervare, ut eligant perſonas ad officia. De quo *in Rub. de elect. ſub q.* 6. 9

Et quia Riccius per hunc textum *collect.* 1763. agit de avocatione cauſæ per manus Superioris; ideò applicabis, & adjunges plura, quæ adduxi de inhibitione, & cauſæ avocatione *ſub cap. ut noſtrum* 56. *de appell.* 10

Et quia Covarruvias *in practicis cap.* 35. per verba ultima hujus textus *à verſ. quia verò*, fundat leges de poteſtate Regia; ideò applicabis quæ latè ſcripſi *in c.* 2. *de judiciis q.* 19. 20. & 21. 11

Ad Text. in cap. Poſtulationem 5. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

TExtus hic ſatis expenditur ex adductis ſuprà, *in Rubrica*; cùm ejus deciſio ſit generalis ad poſtulationem.

Ad

Ad Text. in cap. fin hoc titulo.

De Poſtulat. Prælatorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus non eſt eligendus ad aliam Dignitatem, ſed poſtulandus.*
2 *Eligi Epiſcopi non poſſunt ad aliam Eccleſiam ſine conſenſu Papæ, cum liberum volatum non habeant.*
3 *Poſtulationis materia parum in uſu eſt.*

1 DOcet hic Pontifex quod Epiſcopus non eſt eligendus ad aliam Dignitatem, ſed poſtulandus; & *ibid.* ex multis Barboſa *num.* 2. probat cum Chochier *de Juriſdict. Ordinarii in*
2 *exemptas part.* 4. *quæſt.* 5. *n.* 2. † Epiſcopos unius Eccleſiæ poſtulari tantùm deberi ad aliam; quia eligi ſine Pontificis conſenſu non poſſunt, ex quo ſunt matrimonialiter propriæ Eccleſiæ alligati, liberumquè volatum non habeant. Quare jam poteris applicare quæ dico infra *in Rub. de translatione Epiſcopi*, & *ſub cap. inter corporalia*, ibi, quatenus textus ille probat electos Epiſcopos, & confirmatos transferri poſſe à ſolo Papa. Et ad majorem expoſitionem applicabis quæſtionem, de qua ſupra dixi *in cap. ſanctæ Mariæ q.* 34. *verſ. ad tertiam*, & alia quæ dico
3 infra de tranſlatione Epiſcoporum. † Igitur hanc poſtulaſtionis materiam amplius; nec doctrinis, nec Doctoribus exorno, quia ſupra citati alios multos adducunt; quia ut dico infra *in Rub. de elect. n.* 1. hæc materia parum eſt in uſu.

AD TITULUM

De Elećtione.

AD RUBRICAM.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Elećtionis materia parum uſitata.*
2 *Elećtionis materiam qui tractent?*
3 *Elećtio monialis eſt magis in praxi, & à quibus tractetur*
4 *Elećtionis definitio.*
5 *Elećtio dicitur propria quando fit plurium conſenſu, impropria quando fit à ſolo Superiore, ut per collationem, inveſtituram, ſeu in inſtitutionem.*

1 HAnc materiam, etſi parum utilem vocent Doctores, quia parum in uſu eſt, idemquè dicant de Poſtulatione, eò quòd his temporibus non ſit practicabilis, cum Titulus iſte *de Elećtione*, ab Aula receſſerit, ut inquiunt Lambertinus 1. *part. lib.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 20. *num.* 6. *in fin.* Mandoſius *regula* 2. *Cancellariæ in præfatione num.* 3. & Ego cum aliis infra *in cap. Eccleſia Sutrinæ de cauſa poſſeſſ. quæſt.* 2. *num.* 11. Et ſic contingere, maximè in noſtra Hiſpania dicat Garcia *de benef. part.* 4. *cap.* 1. *num.* 11. ob eam

cauſam opus non eſſe in ea immorari; etſi Ego latè illam non peragam, nihilominus duxi, tam hic, quam in Capitibus aliquas Quæſtiones tractare, quæ ad praxim non parum utiles videbuntur.

Verùm quia ſi deſideres tractantes de hac, & 2
de materia poſtulationis, translationis, nominationis, ac aliis concernentibus plenè participare, etiam in materia Prælatorum Regularium, & Abbatiſſarum, ſeu Prioriſſarum, videbis Zabarel. Bald. Bellat. Joannem Andream, Imol. Ananiam, Panormit. Decium, Butrium, Mantuam, Vaſconcel. *in armonia Rubric.* Petrum Ravenam, *in compendio Juris Canonic.* Bernard. Compoſtel. *in breviario Juris Canonici*, Guilhierm. Durand. *ſpecul. in breviario aureo Juris Canonici*, *fol.* 10. Daniel. Bernat *in annali methodica Juris Pontificii à pag.* 57. Mart. Meſnart *in epitom. decret. fol* 7. *verſ.* Gofred. & Hoſtienſ. *in ſumma*, Alex. Caſſao. & Anaſtaſium Greman. *in parafild hic*, Lancellot. *inſtit. Canon.* Zipeum *in analitica poſtremi Juris Eccleſ. enarrat.* noviſſimè Joan. Honor. *lib.* 1. Caniſium, Bartholomeum Cartagena, Cafarel *in enotum hujus Juris*, Andream Valenſ. Paul. de Eleaxariis, & aliis ordinariis ſuper hunc titulum, & Rubricam, præter quos fecerunt nonnulli, inter quos Julius Lavorius *var. lucubr. tit.* 4. Caſtellio. *in ſuo ſpeciali tract. de elect.* & *confirmatione Canonica, præſertim Prælorum Regular.* Sigiſmundus, Bonacina, Goadeh *de forma*, & *modo eligendi novums Prælatum*, Petr. Biaſius *in director. elećtionum*, Guilliermi. de Mandagoto *in tract. de elect. novorum Prælatorum*, & *in eodem tract.* Gauden. Tamburin. *de Jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. Turzeo. Villalob. *donatus à fine*, Rebuffus, Zechius, Petr. Gregor. Azor. Navar. Filiucius, Fr. Eman. Rodrig. Rendina, quos refert Barboſa hic *n.* 1. & 2. Boe. & Math. Borſ. Flenering. & alii de materià agentes, ut videre eſt *in tom.* 15. *tractatuum novorum p.* 1. ut etiam refert Garcia ſuprà *dict. c.* 1. *n.* 12. quibus addo Corraſium 4. *p. c.* 3. Joan. Nicolum, Simon. *in Enchiridio beneficior. tit.* 1. *c.* 6. Duaren. *de beneficiis*, & *penſion.* Moſconium *de Majeſt. milit. Eccleſ. lib* 5. *p.* 1. *c.* 2. & 8 Tuſchum *à concl.* 57. *cum multis ſeq. lit. E.* Silveſtrum & alios Summiſtas *in verbo*, *Elećtio.* Chuchum *inſtit. moral. lib* 4. *c.* 1. Barboſam *de Jure Eccleſ. p.* 1. *c.* 19 qui etiam agit *in compendio deciſion.* & *in Bullario verb. Elećtio*; item & *in*
Paſtorali, cum multis, † & de elećtione Monia- 3
lium, quæ eſt magis practicabilis, ſed non pertinet ad Titulum *de beneficiis*: Videndus eſt textus *in cap. indemnit. de elect lib.* 6. Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de regul c.* 7. & utrobique plures referens Barboſa idem *de Jure Eccleſ. ubi de elect. Prioriſſarum*, & *Abbatiſſarum p.* 1 *tit.* 45. & *de prapoſit.* & *Monit. religion.* Coſmas *in pragmatica Sanctiſſimè, hoc tit.* §. & *cum humanæ, verb. Abbatis*, Chuch. *dict. tit.* 1. *à n.* 264. Zerol. *in praxi Epiſcopo. verbo Abbatiſſa*, & Caſtellin. ex propoſito, *de elect. regularium*, & *Monachorum*, ubi ſuprà.

Et ſuppoſita definitione elećtionis, quæ nihil 4
aliud eſt, *quàm alicujus perſona, ad prælationem, vel fraternam ſocietatem Canonicè facta vocatio*, ut dixit gloſſ. *in Rub. de poſtul. Prælat. l.* 6. & *in cap.* 1. *eod. tit. in verb. vera poſtulatio*, Petrus Gregor. *de elect. c.* 2. *n.* 14. Julius Lavor. *variar. lucubrat. tom.* 1. *titulo* 4. *cap.* 13. *n.* 31. † Et quod 5
hæc ſumatur duobus modis, primò propriè pro ea, quæ plurium conſenſu per vota, vel

ſuffragia fit ſecundùm Canones, alia impropriè, pro ea, quæ à ſolo fit Superiore, & quæ propriè in beneficiis vocatur collatio, inveſtitura, ſive inſtitutio, de quibus *in titulo de præb. de conceſſione præbendæ, de inſtitution.* & aliis infrà *lib.* 3. & ita etiam per collationem dicantur Prælati eligi, ſeu per inveſtituram, quæ de Eccleſia fit in eorum perſonis, juxta text. *in cap. Adrianus cum aliis ſequentibus* 63. *diſt.* & de prima tantùm intelligatur dict. Gloſſ. *de poſtul. Prælator.* Ideò ergo duxi pro generali Rubrica, & materia nonnullas reſolvere difficulates, ut tranſitum faciam ad contexturam cujuslibet Capituli; ita ut occaſione verborum cujuſque textus, nihil de materia Electionis intactum relinquamus; imò & plures alias difficultates reſolvamus.

QUÆSTIO I.

An ſi Electionibus ferantur vota ſub conditione, vel pro perſonis incapacibus, habenda ſint pro nullis, ita ut quia majori parte aliorum votorum fuerit electus, ritè dicatur electus: ubi qui eligere, ſeu eligi poſſint. Et an accuſatus, vel denunciatus, debeat expelli ab electione.

SUMMARIUM.

1 *Vota conditionalia, alternativa, & incerta in electionibus, poſtulationibus, & ſcrutiniis ſunt nulla:* intelligitur à num. 2. *exemplificatur*, num. 3. & 4. *Ubi ad quod tunc ſpectat*, & num. 5. 6. 7. & 8.

5 *Suffragium per votum incertum, & conditionatum in electionibus nihil prodeſt, ut etiam* num. 6. &. 8. *Ubi quòd vota debent eſſe expreſſa, non per fabas.*

8 *Electores non poſſunt ſub conditione, vel alternativè eligere, nec & poteſt conferri, aut inſtitui.*

9 *Electio ſub conditione*, ſi Vacat *non valet.*

10 *Electio ſub conditione* ſi placuerit Papæ, *non valet.*

11 *Præſentatio conditionalis valet, & quare?*

12 *Collatio ſub conditione*, ſi vacat, *valet.*

13 *Eligere, ſeu eligi qui poſſint;* & num. ſequentibus.

14 *Eligendi jus privilegio, vel pacto, aut conſuetudine acquiretur.*

15 *Eligere non poſſunt laici improbata conſuetudine contraria.*

16 *Eligentes, ſive Electores, debent eſſe ætatis legitimæ, & quare?* num. 18.

17 *Canonicus impubes non dicitur contemni ſi ante* 14. *annum non vocetur ad electionem.*

18 *Conſilii maturitas requiritur in electionibus.*

19 *Vocem in Capitulo Cathedralium, ſive Regularium, non habet qui non eſt Subdiaconus: & quid ſi ante ætatem annorum* 22. *ordinaretur*, n. 22.

Cap. 12. *Trid.* ſeſſ. 23. n. 22. & 23.

20 *Electurus ſi tempore electionis eſt factus Subdiaconus, & ſi tempore vocationis talis non extiterit, legitimè eligit: Idem reſpectu aliorum defectuum*, n. 21.

23 *Electio Superiorum in ordinibus Mendicantium poteſt fieri ab Electoribus non ordinatis in ſacris.*

24 *Capitulum non tenetur ſpectare Canonicum non ordinatum ſive minoris ætatis ad coeligendum. Fallit ſi dolo non ſpectaret abſentem*, n. 25.

25 *Elector abſens dolosè non ſpectatus, irritare queit electionem ab aliis factam.*

26 *Canonicus in ſacris non conſtitutus poteſt conferre beneficia per Hebdomadas ſicut alii* Canonici.

27 Clem. ut hi de ætate, & qualitate ordin.

28 *Epiſcopus major factus ex diſpenſatione, poteſt conferre beneficia.*

29 *Elector cujus habilitas à principio requiritur, non ſufficit ſi ex poſt facto fiat habilis.*

30 *Canonicus qui vult promoveri intra quatuor Tempora proxima, non ſpectari debeat ſi immineat Electionis tempus.*

31 *Converſi, etſi profeſſi, & alii non profeſſi nequeunt eligere in religionibus, & cænobiis, niſi conſuetudo approbata adſit.*

32 *Regulares Laici carent voce activa eligendi niſi ex privilegio vocem, habeant ſtatuto, fundatione, vel conſuetudine.*

33 *Novitius ad eligendum non ſpectatur donec profiteatur.*

34 *Regulares non profeſſi carent activa, & paſſiva voce.*

35 *Profeſſio tacita ſufficit ad eligendum, ſed ut quis eligatur requiritur profeſſio expreſſa.*

36 *Eligere nequeunt qui per regulas approbatas ſuæ religionis prohibentur vocem habere.*

37 *Elector nullus ſub prætextu commiſſi delicti non prohibetur admitti ad electionem Canonicam Prioris, Abbatis, aut alterius Prælati ante ſententiam, vel niſi pateat evidenter*, n. 39.

38 *Criminoſi non repelluntur à ſuo Jure, niſi ſint majori excommunicatione excommunicati.*

39 *Electores qui ipſo Jure privati non ſint, non repelluntur ab electione ſolum venient privandi nec tales ſunt violenter expellendi, & ſat erit ut proteſtentur, veri electores de non admittendo, non admittendos.*

40 *Eligi in Epiſcopum, vel ad Prælaturas nequeunt Laici, nec Excommunicati majori cenſurà, vel Suſpenſi minori, nec Interdicti.*

41 *Eligi nequit vitio corporis affectus, nec reprehenſibilis, & curialis, Neophitus.*

42 *Eligi nequit contagioſo laborans morbo, nec Irregularis, nec Schiſmaticus.*

43 *Eligi non valent Simoniacus, publicus aleator, ſacrilegus, uſurarius, illegitimus, nec notati aliquo crimine.*

44 *Eligi nequeunt qui non ſunt legitimæ ætatis.*

45 *Eligi nequit habens plura curata, & Dignitates, & qui eſt alligatus alia Prælatura incompatibili*, n. 46.

47 *Proſequi nemo poteſt duas electiones de ſe factas, ſed tenebitur unam eligere, quam maluerit.*

48 *Novitius non profeſſus eligi poteſt in Epiſcopum.*

49 *Reli-*

49 *Religioſus Chirurgiam exercens, quando ſit ineligibilis; nec homicida, diſcedens à ſuo Monaſterio, nec publicus pœnitens,*
50 *Pœnitentiati Religioſi in ſancto Officio Inquiſitionis ad Dignitates, & Prælaturas ſunt inhabiles, uſque ad pœnitentias expletas, vel niſi ſint aggratiati*, n. 51.
52 *Accuſatus de aliquo delicto verius eſt ut adhuc eligibilis ſit, uſque ad ſententiam latam.*
53 *Infamia non æquè valet, ſicut teſtis unus, nec facit ſemiplenam probationem, ut quis poſſit judicari.*
54 *Infamia ſolum habetur pro accuſatore.*
55 Cap. omnipotens, de accuſationibus.
56 *Electio facta de eo, qui tenetur aliquo impedimento juſto, eſt ipſo jure nulla, & electores pro ea vice carent eligendi jure triennio* n. 57.
58 *Electi impedimenta poſſunt probari per laicos, & fœminas.*
59 *Eligibilis non eſt ſemel ejectus perſona vitio, niſi reſtituatur.*

1 AD primam quæſtionis partem videtur
reſponſum præberi *in cap. in electionibus*
2. *hoc titulo lib. 6.* ubi colligunt ex ordinariis La-
pus, Abbas, Archidiac. Gemin. Joannes An-
dreas, Ancharan. Domin. Monachus, Franc.
Butrius, & Barboſa *ibi*, vota conditionalia alter-
nativa, & incerta in electionibus, poſtulationi-
bus, & ſcrutiniis eſſe nulla, & totam poteſta-
tem eligendi devolvi ad alios, qui purè elege-
rent: ſic etiam docent Vivianus *in rationabili,*
lib. 1. pag. 155. Alagona *in compendio Juris Canon.*
pag. 60. *remiſſivè* Ximenex *in concord. p.* 1. & 2.
Fr. Ludovicus Miranda *in Manuali Prælator.*
2 *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 17 *concluſ.* 2. † ubi intelligit de
conditionibus, quæ reddunt electionem incer-
tam, perplexam, & dubiam, non verò de aliis
quæ nihilominus ſunt ex natura actus: & his
addo Dianam ex gloſſa *tract.* 7. *part.* 8. *reſ.* 77. ubi
idem dicit cum Sylveſtro *in electione ambigua,*
vel ſubdiſjunctione.
3 Unde Caſtellinus *in tractatu de elect. cap.* 5.
num. 4. Miranda, & Diana *ubi ſupra* dicunt, ut
ſi quis ſua ſchedula, ſuffragio, ſeu voto dixerit:
Conſentio in Petrum, ſive Paulum, aut in Pe-
trum, ſi Paulum habere non potero, aut conſentio
in eum, in quem Joannes, vel major pars, ſive
Præſes Capituli conſenſerit, hujuſmodi ſuffra-
gium nihil prorſus valere: imò eſſe omnino irri-
tum, & inane, & non modò cæterorum ſuffra-
giorum vim non impedire, quin verò accreſcere
voces illorum, qui puré, ſimpliciter, abſolutè,
& determinatè conſenſerunt, juxta determina-
tionem Innocent. *in dict. cap. in electionibus*, †
4 & inde dicunt, ut ſi v. g. ſuffragia Electorum
omnium eſſent tantum 12. & ipſorum quatuor,
ſua ſuffragia ferrent indeterminatè, ſeu cum
aliqua ex conditionibus ſupradictis, haberi debe-
rent pro non adjectis, & totum jus Electionis re-
manere in reliquis octo; ita ut illud quod major
pars ſtatuerit ſit firmum, & validum, ac ſi qua-
tuor ſupradicti in collegio, ſeu ex collegio nul-
latenus eſſent, & hoc eſſe valdè notandum, ac
commendandum memoriæ exiſtimant.
Et confirmatur ex doctrina Sigiſmundi à
Bonacina *de elect. dub.* 29. Jul. Lavor *variar.*
lucubrat. hoc tit. 4. *de electione cap.* 19. *num.* 64.
dicentium advertendum eſſe quod ſi quis per
votum conditionatum, vel incertum ſuffraga-
retur, votum, pro non dato haberetur, nec in
aliorum numero computari, ac ſi neminem no-
minaſſet, vel ab extraneo datum fuiſſet, ſed
electionem conſurgere ex aliis votis, ſi aliquis
majorem partem obtinuerit. † Et ita etiam eſſe 6
ſi ex alio capite Vota eſſent inutilia, ut ſi no-
minarentur perſonæ à paſſiva voce omninò ex-
ceptæ, & idem ſi in ſcrutinio per ſchedulas ce-
lebrato reperiatur aliqua ſchedula alba; tunc
enim dicunt ut ea rejecta, ac ſi non eſſet, cæ-
tera vota numerari: & ita practicari ſæpius vidi
per decem, & octo annos in Eccleſia Aſturi-
cen. & Valliſoletana, ubi fui Canonicus Do-
ctoralis & Pœnitentiarius.
Et ex prædicta doctrina firmat Diana *dict. p.* 8. 7
tract. 7. *reſol.* 77. *in fin.* ſe rectè reſpondiſſe in
electione cujuſdam Abbatiſſæ, in qua aderant
17. Moniales, quarum ſeptem elegerunt Ca-
tharinam incapacem; & ni illam eligerent fuit
ab Epiſcopo proteſtatum; item aliæ ſex ex reli-
quis, elegerunt Joannam, & aliæ alias, dicendo
Joannam eſſe ritè electam, cum habuerit majo-
rem partem votorum; quia Moniales, quæ Ca-
therinam elegerunt non computantur amplius
in vota eligentium.
Itaque ad concluſionem redeundo, dico Ele- 8
ctores non poſſe ſub conditione vel alternativè
eligere, ut dicunt Sylveſter *in ſumma, verbo,*
electio 2. *num.* 6. Ripa *lib.* 2. *reſponſo* 32. Rochus
de jure patronatus verb. honorificum quæſt. 8.
num. 29. cum aliis Barboſa *de jure Eccleſ. cap.*
19. *part.* 1. *num* 199. ubi ſubdit vota hæc de-
bere eſſe expreſſa, id eſt ſcripta, ſeu voce, non
autem per fabas, aut lupinos; quia ſic facta
non valerent, & *num.* 200. cum Julio Lavorio,
ubi dicit quod ſi quis per votum conditionatum,
vel incertum ſuffragaretur, tale votum pro non
dato habendum, ac ſi neminem nominaſſet, vel
ab extraneo datum, idemquè eſſe ſi ex alio ca-
pite eſſent vota inutilia, ut ſi nominarentur
perſonæ à paſſiva voce omninò exceptæ. Idem
de collatione, & inſtitutione reſolvunt Mohe-
dan. *deciſ.* 30. *num.* 2. *de præb.* Caſſador. *deciſ.*
35. *num.* 3. *eodem*, Caputaq. *deciſ.* 298. *num.* 5.
part 2. & *deciſ.* 1241. *num.* 3. *part.* 3. Puteus
deciſ. 396. *part.* 3. Marcus Anton. *variar. reſol.*
lib. 1. *reſol.* 112. *caſu* 60. quia beneficium Ec-
cleſiaſticum debet purè, & ſine aliqua extrin-
ſeca conditione conferri: & docent Garcia *de*
benef. part. 8. *cap.* 2. *à num.* 1. Gonzalez *à regula*
8. *Cancel. gloſſa* 5. *num.* 15. ubi cum multis aliis,
& ante illos Rebuf. *in praxi beneficiali, titulo*
Requiſita ad collationem bonam, *n.* 2. & 3.
Et ſic inferunt idem Rebuffus *in concord. in* 9
forma mandati verb. innodatus verſ. intellige. Co-
var. *lib.* 3. *variar. cap.* 16. *num.* 2. Domin. *in*
dict. cap. in electionibus num. 10. & 11. Franc. ibi
num 5. Barboſa *num. fin.* Ripa *reſponſ.* 32. *lib.* 2.
ex gloſſa, ibi: *Contrarium poſſet dici*, ut non
valeat electio facta ſub conditione ſi vacat, vel
ſimili; & quod in ea nihil adjici poteſt, quod
ſonet in conditionem, etiam de præterito ſeu
de præſenti; † imò & idem Ripa, & Nicol. 10
Garc. *dict. cap.* 2. *num.* 9. contra Fr. Eman. Ro-
driguez *quæſtion. regular. tom.* 2. *quæſt.* 51. *art.* 3.
dicunt electionem factam ſub illa conditione *ſi*
placuerit ſummo Pontifici irritam fore.
Nec obſtat dicere ut in præſentatione non 11

præcedat prælicta doctrina; eò quòd valeat
etiam conditionalis, incerta, dubia & obſcura,
quia hoc procedit dummodo infra tempus da-
tum ad præſentandum conditio purificatur, in-
certitudo, dubietas, & obſcuritas certificetur; ita ut
ſi conditio, vel incertitudo venit purificanda, vel
certificanda per habentem inſtituere, ſtatim di-
catur purificata, & certa præſentatio, ſic docent
Vivianus *in praxi juris patron. lib.* 8. *cap.*6.
num. 24. *in ultima impreſſione*, Nicolaus Garcia
cum aliis *dicto capite* 2. *numero* 3. Rebuffus *in
concord. in form. mandati, verb. Immodatus, in
fine.*

12 Ex his infertur ut ſi Epiſcopus dicat confero
tibi talem Eccleſiam, vel præbendam ſi vacat;
quia ut Doctores dicunt ea conditio purificatur
in vacatura; & ob id dicunt Domin. *in dict. cap.
in electionibus* 2. *hoc tit. lib.*6. to. Franchis *n.*4.
Barboſa *n.*8. Lapus *allegat.*6 *num.*2. Azor. *inſtit.
moral. p.*2.*lib* 6. *cap.*26.*q.*3. Covar. *lib* 3 *Variar.
n.*2.*cap.*16. Nicol. Garcia *dict.cap.*2.*n.*4. Vivianus
*in praxi juris patron. lib.*8. *cap.*6. *n.* 25. Zerola *in
praxi Epiſcop.p.*1. *verb. beneficia verſ. ſecundum
dubium*, ut Epiſcopus etiam ignorans mortem,
poſſit conferre beneficia ſub conditione, ſi va-
cant: ſed de hoc, & alii proprius infrà *ſub tit.
de conceſſione Præbendæ.*

13 Ad ſecundam quæſtionis partem qui eligere
poſſunt, ſeu eligi, quia infra, juxta litteram nun-
nullorum canonum videbis infrà *in corpore noſtri
tituli*, ubi dico de excommunicatis, ſuſpenſis,
interdictis, irregularibus, hæreticis, ſive aliis
criminibus irretitis, item & de inhabilitate lai-
corum ſive illorum, qui ſunt minoris ætatis, aut
carent judicio, ſeu non vocandis ad electionem.
Et de primo puncto qui eligere non poſſunt (ſup-
poſito etiam quod electio Epiſcoporum fiebat
antiquitùs, ſive à populo, ſive à Capitulis Ec-
cleſiarum, aut aliter ſecundùm diverſa tempora,
de quibus dico *ſub q.*5. *infrà*, & *in dict. cap. cum
Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet.* Ubi
an præſcriptione, ſive conſuetudine jus eligendi
acquiratur per unum, aut diverſos actus, de
quo hanc quæſtionem agens Julius Lavorius *var.
lucubrationum tit.* 4 *cap.*15. *à num* 9 ubi *num.*20.
14 † dicit quod privilegio, vel pacto jus eligendi
acquiritur, per textum *in cap. ſcriptum hoc tit.* &
ex cap. cum Eccleſiis in fine eodem lib. 6. ubi ſi
adeſt conſuetudo quod electio ſpectet ad cano-
nicos exiſtentes in civitate ea ſit ſervanda; *n.* 19.
addit quod poſſeſſio hujuſmodi acquiritur ſolum
15 per eos, qui ſunt capaces. † Et ob id excludit
laicos ex regula textus *in c. ſacroſancta, verſ. atten-
dentes*, infrà; ita ut conſuetudo in contrarium
improbetur ex regula textus *in cap. cum terra.* 14.
cap. quiſquis 44. *cap. inſana hoc tit.* cùm non poſ-
ſint in re ſpirituali ſe ingerere, ut dicunt Docto-
res in prædictis, & aliis juribus, & ut confirmatur
ex his, quæ dixi longiſſimè *in cap. Eccleſia ſanct.
Mar. ſuprà de conſtitut. & ſub tit. de judic. &
16 foro comp.* † dico quòd eligentes, ſive electores
debent eſſe ætatis legitimæ, & conſilio penden-
tes; ita ut alias eligere non poſſint, ut dicit Ca-
ſtellin. *de elect. cap.*5. ex textus *in cap ex eo.* 32. *hoc
17 tit. lib.*6. † Ubi Barboſa *num.* 1. cum antiquis ait
ut Canonicus impubes ante decimum quartum
annum ſi non vocetur ad electionem Epiſcopi,
non poſſit dici contemptus, nec impugnare ele-
ctionem; quia non admittitur ad ſuffragium
dandum; & docent etiam Tiraquellus *de jure
mariti gloſſa* 9. *n.*8. Guillielm. Mandagot. *de
elect. novor. Prælater. cap.*7. Cormſ. *de Sacerdot.
part* 4. *cap.* 1. *num.* 14. Julius Lavor. *dict. cap.*15.
*num.*29. Petr. Biaxio *in direct. elect.p* 1. *cap.* 16.
idem Barboſa *in paſtorali part.*1. *tit.*1. *cap.* 3.
num. 19. & *de jure Eccleſ. lib* 1. *cap*, 19. *num.*48.
quibus & aliis addo, Andream Valens. *in Rub.
hic n.*1. vide infrà *quæſt.*3. *verſ. ad quartam*, &
quæ cum multis adducit Narbona *in annal.
anno* 22. *q.* 4.

Et horum ratio generica eſt; quia in electioni- 18
bus requiritur conſilii maturitas ut melior, atque
utilior Eccleſiæ eligatur *ex cap. conſtitutis el* 2. *de
appellat.* nam ut dicit Caſtellin. *dict. cap.*5. *ſub
num.* 1. ad illos ſpectat eligere Prælatos officium
Magiſtri exercentes, & recti docentes ad imi-
tationem Chriſti, de quo cecinit Iſaias *cap.* 45.
*Ego Dominus Deus loquens juſtitiam, & recta
annuncians* ad quos ſpectat regimen animarum
ſubditorum ſuorum, quod eſt ars artium juxta
quæ dixi infra *ſub cap. penult. & fin. de ætate, &
qualit. ordin.*

Et his addo quod in Cathedralibus, & col- 19
legiatis Eccleſiis ſæcularibus, & regularibus
non habet vocem in Capitulo, quamvis ab aliis
ei liberè concedatur is, qui ſaltem in ordine ſub-
diaconatûs non fuerit conſtitutus, *ex clem. ut ii*,
ubi gloſſa, & DD. *de ætate, & qualit. ordin.*
Concil. Trident. *ſeſſ.* 22. *de reform. cap.* 4. &
utrobique cum multis Barboſa; qui de hoc la-
tiſſimè dixit *in tract. de Canonic. cap.* 37. *per
totum*, ubi videbis, quibus addo Novarium
*in Lucerna regularium verb. electores, ſive Eli-
gentes. num.* 1. Julium Lavorium *dict. tit.* 4.
Variar. lucubrat. num. 33. ubi dicit ex Trid.
*ſeſſ.*23. *cap.* 12. *de reform.* ut cum ad ſubdiacona-
tum nemo aſſumi poſſit ante ætatem annorum
22. inde ſequatur, ut ante dictum tempus nul-
lus valeat eligere, ut dixit etiam Andreas Valens
dict. num. 1. ubi quòd jus eligendi non habent
ſacris ordinibus non initiati; & hæc eſt æqua,
& univerſalis praxis omnium Eccleſiarum Ca-
thedralium, & Regularium.

Hæc verò doctrina limitatur in ſequentibus 20
caſibus; quia ſi tempore vacationis ſacris inſigni-
tus non ſit, ſed tempore electionis jam ſuſcepe-
rit Subdiaconatum habebit votum; quia ſufficit,
ut ſit habilis tempore electionis, gloſſa *in dicta
clem. ut hi de ætate, & qualit. ordin. verb. con-
ſtitutus.* Abbas, & Barboſa cum aliis *ibidem*, &
per textum *in cap. cum inter R. hoc tit. cap. ii
cui de præb. lib.* 6. Moneta *de diſtribut. quotid.
part.* 2. *quæſt.*20. *num.* 6. Julius Lavorius *dict.
cap.* 15. *tit.* 4. *num.* 34. Ubi addit idem dicen- 21
dum de aliis defectibus; quia ſemper requiritur,
ut tempore electionis ſit habilis, & ſit ſublatus
defectus.

Dubium verò eſt an ſi ordinetur quis ſubdia- 22
conus ante illam legitimam ætatem annorum
22. poſſit eligere ſimul cum aliis legitimis electo-
ribus: ſed reſpondent Rodriguez *tom.* 2. *quæſt.
regular. quæſt.*51. *art.*5. Antun. Chuchus *inſtitut.
moral. lib* 4. *tit.* 1. *hoc tit. n.*74. referens Abbatem
*in cap. pro illorum, col.*2. *de præb.* Petr. Biax *cap.
17, part.* 1. *hoc tit.* poſſe talem, habito reſpectu,
ad hunc effectum admitti ad eligendum cum
aliis legitimè ordinatis; quia non tam Ordo
facer, quàm jus Canonicatus, vel religio-
nis hoc jus tribuere creditur; & ſequitur
Julius Lavor. *ſub dict. capite* 15. *numero* 37.
addens

addens Concilium Tridentinum non ſtatuiſſe æta-
tem annorum 22. ut neceſſariam præciſè ad tri-
buendum jus eligendi, ſed tantum quod ſint ele-
ctores ſubdiaconatus ordine initiati; & ſic ſi an-
te legitimam ætatem aliquis, etſi non legitimè ſe
faciat promovere cùm ordinem verè recipiat poſ-
ſit admitti, quod demùm verum putat Lavo-
rius habito reſpectu ad illum defectum; quia ſi
talis ſe faciat ſcienter promoveri ex alio capite
excludetur, cùm ſit ſuſpenſus, & ſuſpenſi ex-
cluduntur: quare concludit ut ſi quis ex privile-
gio ante illam legitimam ætatem ordinetur, non
ſit excludendus à ſuffragio ferendo, dum tamen
ſit rationis compos.
23 Et idem Fr. Eman. Rodriguez, & Julius,
Lavor. *dict. cap,* 15. *num.* 41. dicunt prohibitio-
nem dicti Trident. Concil. *ſeſſ.* 22. *cap.* 4. non
extendi ad electionem Superiorum in ordinibus
mendicantium, io quibus etiam ſacris ordinibus
non inſigniti, non prohibentur vocem habere,
quod pluribus rationibus D. Manuel probare
nititur, & ut ponderat Lavorius verba Concilii
Regulari Eccleſia, ſolum comprehendere, &
verificari in Eccleſiis Canonicorum Regulariom,
quæ vocantur propriè Eccleſiæ: *cap. nullius* 10.
q. 3. Et dato quòd etiam comprehenderet men-
dicantes, ait cum D. Rodrig. non privari voce
activâ in univerſali in omnibus negotiis, ſed
ſolùm in electione, in multis enim negotiis par-
ticularibus docent, etiam ſacris ordinibus non
inſignitos ſuffragari, ut in Novitiorum receptione.
24 Notant verò Doctores ex gloſſa *dict. clem. ut
hi*, ubi Bonifacius Vitalinis *num.* 26. Imola *n.* 23.
Julius Lavor. *dict. cap.* 15. *tit.* 4. *variar. Lucubrat.
num.* 35. Barboſa *de Jure Eccleſ. part.* 1. *cap.* 39.
num. 53. non teneri Capitulum ſpectare, ut quis
promoveatur ad ſacros ordines intra tempus à
jure electionis faciendæ præfixum; quamvis di-
cat ſe eſſe paratum ordines ſuſcipere, ſicut nec
tenetur ſpectare impuberem, donec perveniat
ad ætatem legitimam, nec excommunicatum,
25 ut abſolvatur. † Et ſubdunt prædicti quod ſi
mora modica eſſet futura, nec damnum ullum
Eccleſiæ allatura, & malignitate, aſtutia, & dolo
potius illos concludendi, quam Eccleſiaſticæ rei
bene gerendi ſtudio, ita acceleraſſet electionem,
ne abſentes venirent, & abſens veniens hoc pro-
baverit reſtitui illum contra electionem per gloſ-
ſam: *verbo impedimento, in cap. cupientes hoc tit.*
& cum Chuchn *hoc tit. num.* 83. *argum. textus in
cap. cum dilecti, de dolo, & contum.*
26 Iterum notat Petr. Rebuf. *in tract. nomin. q.* 8.
n. 3. & Julius Lavorius *variar. lucub. dict. tit.* 4.
cap. 15. *n.* 39. & alii Canonicum, etiam in ſa-
cris non conſtitutum poſſe conferre beneficia per
Hebdomadas, ſicut alii Canonici, non obſtante
27 † *d. clem. ut hi, de ætate, & qualit. ordin.* quia
ibi privatur tantùm ſuffragio, & ſic in electione
non tamen in nominatione, collatione, ſeu præ-
ſentatione, cum inter illa ſit longa differentia, ut
patet ex textu *in c. cum in illis* §. 1. *de præbend.
lib.* 6. *& quia dict. clem. eſt pœnalis*, non eſt ex-
tendenda ab uno modo prohibitionis ad alios
modos non comprehenſos ex regula textus *in l.
interpretationes ff. de pœnis, cap. odia de reg. jur.*
28 *lib.* 6. † ita ut poſſit Epiſcopus minor factus ex
diſpenſatione conferre beneficia, ut probant
Doctores per textum *ibi in cap. cum nobis hoc
tit.* Julius Lavorius *dict. cap.* 15. *num.* 40. cum
Joanne Selua *de benefic. part.* 2. *quæſt.* 6.

Hæc tamen in caſu electionis limitantur in eo 29
caſo, quando ſcilicet habilitas à principio requi-
ritur: nam non ſufficit quod poſtea ſuperveniat,
ut dicunt Barboſa *in dicta clem. ut hi num.* 10. &
Flamin. Pariſ. *de reſignat. benef. lib.* 4. *q.* 1. *num.*
14. † Et idem Barboſa *num.* 11. cum Moneta *de* 30
diſtrib. quotid. q. 20. *num.* 5. per gloſſam *in dict.
clem. ut hi verb. ſed fortius quæro*, notant quod ſi
Canonicus in ſacris non conſtitutus valet promo-
veri inter quatuor Tempora proxima, non debet
ſpectare, ſi immineat electionis tempus; etſi ali-
ter, ut *infrà* dico, abſentes electores ſint vocandi.
† In Religionibus, & cœnobiis, non profeſſi, 31
& etiam converſi, licèt profeſſi de jure com-
muni electioni Canonicæ non poſſint intereſſe,
niſi adſit conſuetudo approbata ſecundùm re-
gulam, & conſtitutiones ſui ordinis; *cap. ex eo
§ in Eccleſiis quoque Regular. hoc tit. lib.* 6. Caſtel-
lin. *de elect. Prælat. dict. cap.* 5. *num.* 20. & ita
Doctores ex illo textu colligunt Regulares non-
dum profeſſos intereſſe non habere cum profeſſis
in electione, ſicut nec Laici converſi cum clericis:
& ita Petr. Gregor. *de elect. dict. cap.* 7. *num.* 4.
Chuchus *inſtit. moral. eodem tract. num.* 114. Fr.
Eman. Rodrig. *quæſtion. regular. tom.* 2. *dict. q.*
51. *art.* 5. *in fine* Suarez *de relig. tom.* 4. *lib.* 2. *cap.*
4. *num.* 3. Barboſa *in illo textu num.* 8. *& de jure
Eccleſ. dict. cap.* 19. *p.* 1. *n.* 49. Cruz *de ſtatu relig.
lib.* 2. *cap.* 3. *in fine princ. concluſ.* Fr. Sigiſmundi à
Bononia *hoc tract. dub.* 91. † dicunt laicos regu- 32
lares carere voce activa in electionibus eorum
ordinum, in quibus ſunt profeſſi; qui ſecus di-
cendum eſſe affirmant ſi alias habeant vocem ex
privilegio, ſtatuto, fundatione, vel conſuetu-
dine, ut tenet gloſſa *in dict. cap. verb. electioni-
bus.* † & dicunt Julius Lavor. *dict. cap.* 15. *ſub n.* 33
35. Barboſa *dict. cap.* 19. *n.* 54. Ut nec Collegium,
Cœnobium, ſive Monaſterium teneatur ſpecta-
re novitium, ut profiteatur: Ubi cum Azor. *in-
ſtitut. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *verſ. item unus*
Moneta *de diſtribut Quotidiana part.* 2. *n.* 1.
Unde dici debet ut ſi Regulares tacità, vel ex- 34
preſsè profeſſionem non amittant activa paſſi-
vaquè voce careant ſequenti modo explicato;
† nempe ut quis eligere valeat, ſufficiat tacita 35
profeſſio; Ut verò poſſit eligi, neceſſario requi-
ratur expreſſa: ſic cum multis Barboſa *dict. cap.*
19. *de jure Eccleſ. p.* 1. *n.* 50. Suarez *de religion.
tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 4. *n.* 2. Petr. de Baxio
in director. in election. p. 2. *cap.* 6. *num.* 2. Sigiſ-
mund. à Bononia *hoc tit. dubio* 90. *n.* 2. Novar.
in lucerna regul. verb. Electores, ſive *eligentes n.* 1.
Tamburin. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. *n.* 6. *&*
7. Sylveſter *Verbo Electio* 4. *n.* 5. Chuchus *dict. lib.*
4. *inſtit. moral. hoc tit. n.* 94. † Et addit Caſtellin. 36
dict. c. 5. *hoc tit. n.* 21. Ut pariter veniant illi om-
nes excludendi, qui per eorum regulam, & con-
ſtitutiones approbatas prohibentur habere vocem
in electionibus; ita cum Sylveſtro *verb. Electio*, 1.
n. 3. *in fine* De excommunicatis, ſuſpenſis, & aliis
prohibitis eligere dico infra *in cap. illa quotidiana*
39. *hoc tit.*
Unum tamen notabis, ut nous Elector poſſit, 37
aut debeat excludi ab electione Canonica prio-
ris Abbatis, aut alterius Prælati, ſub prætextu
alicujus commiſſi delicti, etiam pendente cauſa,
niſi prius fuerit ſententialiter condemnatus: ſic
docent Hoſtienſis, Joannes Andreas, & Felin.
in *cap. minimè, de accuſat.* Caſtellio. *dict. cap.* 5.
hoc

hoc tit. ſub num. 1. *in fine*, qui *num.* 2. ait hoc
idem ſtatui pro Fratribus Prædicatoribus *in cap.*
Romano 1589. *declarat.* 4. ubi dicitur: *Quod*
nullus intelligatur privatus voce, niſi antea ſit
per ſententiam condemnatus, vel niſi conſtet evi-
denter aliquid mali egiſſe, per quod revera incide-
38 *rit in excommunicationem latæ ſententiæ.* † Et
pro fundamento adducit textum *in dict. cap.*
illa quotidiana, ubi & in gloſſa dicitur, quod
criminoſi non repelluntur à ſuo jure, niſi ſint
39 excommunicati majori excommunicatione. † Et
quòd nec pariter repellendi ſint ab electiona illi
Electores, qui non ſint ipſo jure privati, ſed
ſolùm veniunt privandi *ex cap. cum vitamen,*
hoc titulo, ub Panorm. *num.* 13. & alii clarius
in cap. quia propter eodem, & *num.* 14. addit io-
quam Panormitanus, ut non ſint tales violenter
expellendi, ſed ſat eſſe, ut veri Electores præ-
mittant proteſtationem de non admitendo non
admittendos, &c. dummodo notoriè non ſint
privati per excommunicationem, aut ſuſpenſio-
nem: in quibus caſibus ait poſſe violenter re-
pelli à loco electionis. De regularibus alia dico
infrà *in hac Rub.*

40 Ad tertiam quæſtionis partem, qui verò in
Epiſcopum ad Prælaturas, ſive alias Dignitates,
& officia Eccleſiaſtica eligi nequeant. Et quia
diſperſim *ſub titulo noſtro* dico, nunc breviter
duxi ſub compendio reſpondere, ut eligi non
poſſint Laici, juxta *cap.* 1. *diſt.* 61. niſi ex cauſa
cap. ſtatuimus §. 1. *eadem diſt.* excommunicati
majori, vel minori excommunicatione ſuſpenſi,
ut dico infrà *in dict. cap. quia illa quotidiana*
39. *hoc titulo*. per textum ibi, *in cap. inquiſitio-*
nem hoc titulo, cap. cum dilectus de conſuet. ubi
41 etiam de interdicto. † Nec poteſt eligi vitio cor-
poris affectus, ut dico infrà *in titulo de corpore*
vitiatis, tali inquam impedimento, ut nequeat
miniſterio inſervire, nec eligi debet reprehenſi-
bilis; & qui curialis eſt, & Neophitus in fide, id
eſt, qui nuper Chriſtianam fidem amplexus eſt,
42 nec inſuper eam erigatur. † Nec qui morbo
contagioſo, & incurabile laborat, nec irregula-
ris, nec ſchiſmaticus, etiamſi ad unionem Ec-
cleſiæ ſit reverſus; licèt ex diſpenſatione poſſit
43 confirmari, *cap. quia diligentia* 5. *hoc tit.* † Nec
eligi poterunt Simoniacus; publicus aleator,
ſacrilegus, uſurarius, illegitimus, nec illi, qui
aliquo crimine fuerint notati, ex his, quæ enu-
44 merantur *in cap. quia in aliquo diſt.* 51. † Nec
eligi debent illi qui non ſunt ætatis legitimæ, nec
ille, qui non eſt ſufficientis ſcientiæ, & cui
obſtat aliud Canonicum impedimentum ad or-
dines; in quo Electores diſpenſare non poſſunt,
de quibus latè cum multis Barboſa *de jure Eccl.*
p. 1. *cap.* 33. *à num.* 94. & Ego infrà *in hoc titulo.*
& faciunt plura, quæ dico infrà *de ætate, &*
qualit. ordinand. Hæc refert Andreas Valens *in*
45 *hac Rubrica* §. 5. *num.* 3. † Ubi *in fine*, ait, ut
habens plures dignitates, vel beneficia curata
ſine diſpenſatione eligi non poſſit, per textum,
46 *in cap. dudum* 54 *hoc tit.* ubi dico, † & ego ad-
do, ut qui alteri Prælaturæ incompatibili eſt
alligatus, eligi non poſſit; etſi poſſit poſtulari
47 *cap. fin. de poſtulat. Prælat.* † Et quod ob id non
poſſit quis proſequi duas electiones de ſe factas,
ſed teneatur eligere unam, quam maluerit; *cap.*
ſciant cuncti hoc titulo lib. 6. ubi Doctores, quos
refert idem Barboſa *dict. cap.* 19. *lib.* 1. *de jure Ec-*
cl. num. 127.

Et licèt in Abbatem, vel Priorem Regularem 48
eligi nequeat Novitius, non profeſſus regulam,
cap. Præsbiteros 16. *q.* 1. *cap. cum cauſam* 27. *cap.*
cum in Magiſtrum 49. *hoc tit.* in Epiſcopum
tamen eligi poterit, ut ibi dico, per textum,
in cap. nullus 28. *hoc tit.* nec enim poterit eli-
gi in Prælatum Regularem non Monachus,
cap. cum ad noſtram 37. *hoc tit.* item nec in Ab-
batem poterit eligi non inſtructus in regula Mo-
nachali, *cap. officii* 38. *infra.* † Et Caſtellin *de* 49
elect. cap. 11. *n.* 32. ſubdit eſſe ineligibilem Reli-
gioſum, qui Chirurgiam exercuit, ex qua ſe-
quuta fuit mors, idem dicit Barboſa *de Jure*
Eccleſ. part. 1. *cap.* 19. *ſub num.* 125: *de homicida,*
& diſcendente à ſuo Monaſterio pro quocum-
que crimine, & etiam levi & occulto, & de pœ-
nitente publico, juxta quod ultimum diſputat
Laurentius de Peirinis *de Prælato q.* 2. *cap.* 7. §. 7.
an qui abjuravit in Sancto Inquiſitionis officio,
poſſit eligi ad Dignitates Eccleſiaſticas. † Et 50
quòd Regulares pœnitenti in ſancto Officio ad
Dignitatas, & Prælaturas omnino inhabiles ſint,
etiam ſi pœnitentias impleverint, dicunt idem
Pexin. *tom.* 2. *privilegiorum ſui ordinis Minimo-*
rum in annotat. ad conſtit. 9. *Pauli V. n.* 29.
pag. 337. Tamburin. D. Thom. *de Jure Abbat.*
dict. diſp. 5. *q.* 21. *n.* 17. Barboſa *dict. cap.* 19. *de*
Jure Eccleſ. n. 128. referentes ſic determinatum
in generali Congregatione S. R. & Univerſalis
Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtol. Montis
Quirinalis coram S. D. N Urbano VIII. & Inqui-
ſitoribus Generalibus à ſancta Seda Apoſtolica
ſpecialitar deputatis, ut in poſterum regulares
omnes cujuſcunque Ordinis, Religionis, Socie-
tatis, & Inſtituti, quibus pro delictis ad ſanctæ
Inquiſitionis officium ſpectantibus pœnitentiæ
genus aliquod impoſitum fuerit (ſalutaribus pœ-
nitentiis exceptis) eo ipſo ad omnes religionis
ſuæ gradus, & officia inhabiles cenſeantur. † 51
Deinceps etiamſi pœnitentiæ tempus expleve-
rint: Vel gratiam receperint, ab illa tamen
promoveri nullatenus poſſint, niſi prius ob-
tenta a S. D. N. vel à dicta ſacra Congregatione
coram Sanctitate ſua habenda ſpeciali, & ex-
preſſa rehabilitationis; & quod aliàs promotio
nulla ſit, & promoventes ipſi privationem ſuo-
rum beneficiorum, ac propterea vocis activæ, &
paſſivæ ipſo facto incurrant; ad quæ reſtitui, niſi
ab eodem S. D. N. vel ab eadem S. Congrega-
tione coram Sanctitate ſua habenda non poſſint,
& ab eodem S. D. N. mandatum fuit, ut dictum
Decretum intimaretur omnibus Religionum Su-
perioribus; quæ reſtitutio in Hiſpano ſanctæ In-
quiſitionis officio fiet ab Inquiſitore Generali, ut
docent. Videbis quæ dixi infrà *in cap. illa quotidia-*
na, q. 1. *ſub verſ. ad ſecundam*, ubi quid in offi-
ciis temporalibus.

Ad quartam quæſtionis, partem, atſi per tex- 52
tum *in cap. omnipotem de accuſation.* dicant
Naldus *in ſumma verbo Infamia, num.* 1. Molfe-
ſius *tom.* 1. *ſum tr.* 6. *num.* 29. & 30. Peirinus
de ſubdito tom. 1. *q.* 1. *cap.* 31. §. 8. ut ſi accu-
ſatus apud bonos viros, gratus ſit de tali peccato,
intelligibilis ſit tunc propter malam famam. Ni-
hilominus exiſtimo dicendum ut accuſatus de
delicto non ſit incapax electionis, ut patet ex jam
dictis, ubi probavi cum Caſtellin. & aliis, ut
requiratur ſantentia contra delinquentam, & ta-
nent Novar. *lib.* 1. *conſ.* 6. *de accuſat.* Rodri-
guez *in ſumma cap.* 105. *num.* 2. nam aliàs eſſet
in

in poteſtate unius malevoli, iovidi, & inimici ablegare meritiſſimos viros à promotione ad dignitates, maximè quæ per coocurſum dantur; multis rationibus hanc partem doceot Leandrus à Murcia *in cap. 8. regul. S. Franc. cap. 12.*
53 *n.* 10. † quia infamia noo æquè valet ſicut teſtis unus, oec facit ſemiplenam prabationem, ut quis judicari queat, ut dico infra *in Rubrica de*
54 *probat..* † ſolum ait ut infamia habeatur pro accuſatore, noo pro teſte; & quia ut dixi ad hoc ut quis repellatur à ſuffragio ferendo, requiritur ut ſit convictus finaliter, & qoòd Juridicè in
55 eum procedatur in cauſa † qui etiam explicat textum *in dict. cap. Omnipotens*, & cum eo Diana alios adducens *p.* 10. *tract.* 13. *reſol.* 32. Ut ille textus intelligatur quando ſcilicet tempus poteſt eſſe intermedium, in quo accuſatus ab infamia purgetur; quod ſi electio inſtet, tonc revera admittendum occuſatum, ſive deouociatum ad eligendum probaot, imò ut eligatur etiam; & coofirmari poteſt ex his quæ dico in fra *in cap. fin. de tempor. ordin.* & alibi: Videbis quæ dico infra *in c.* 39. *q.* 1. *à n.* 1.

56 Pro complemento totius hujus quæſtionis breviter duxi tria notanda. Primum quod electio facta de eo, qui oliquo de relatis impedimentis
57 teoetur, ſit irrita ipſo Jure. † Et tunc quando irrita eſt ipſo jure Electores pro ea vice, poteſtate eligendi priveotur, & ſuſpenſi ſint triennio ab ejuſdem Eccleſiæ beneficiis: *cap. cum in cunctis hoc tit. cap.* 1. *in fine*, ubi gloſſa *de poſt. Prælator.*
58 † Secundum quod ad probanda impedimeota, electi etiam Laici, & fœminæ admittaotur; ſic ut eorum teſtimonio non ſtetur, ſi de fama tantum, & auditu depooant, *cap. tam litteris de*
59 *teſtibus*, Ubi dixi plura. † Tertium, ut qui ſemel ob vitum perſonæ eſt rejectus, non poſſit amplius eligi niſi ſit ſpecialiter reſtitutus, *cap. ſuper eo hoc tit.* Julius Lavor. *hoc. tit.* 4. *cap.* 16. *n.* 17. Tamburin. *dict. diſp.* 6. *q.* 21. *n.* 4. Barboſa *dict. cap.* 19. *lib.* 1. *de jure Eccleſiaſtico n.* 126. 129. & 130. Andrea Valons *in hac Rub.* §. 5. *in fine*, Ubi hoc ultimum admittit, quando electio caſſata eſt vitio perſonæ: nam ſi ex alio Capite, vel modo electionis, tunc iterum eligi poſſe ait.

QUÆSTIO II.

An eligentes ad Majoratum Cathedram, & Capellam, poſſunt pro his accipere pecuniam. An Regibus Hiſpaniæ nominando, ſive eligendo ad officia, ſive Epiſcopatus, venditio permittatur, vel teneantur ad illa utique digniores eligere. An minor pars in aliquo Capitulo, poſſit concurrere cum majori ad eligendum indignum?

SUMMARIUM.

1 *Electores ad Majoratus, Cathedram, & Capellam, poſſunt ſecundùm aliquos accipere pecuniam, & munera pro actu eligendi, & quare?* num. 2. *& ubi quod duplici titulo retinetur res donata; contraria ſententia*, num. 5.

3 *Gratificare poteſt Judex, quando dantur duo vota æqualia.*

4 *Majoratus poſſeſſor ex conſanguineis, poteſt præferre unum, quem maluerit in æquali gradu.*

6 *Actus Juſtitiæ eſt invendibilis.*

7 *Officia vendebantur in Regno Indiarum.*

8 *Sapientior cæteris eſt, cui eſt cor audiens in arte gubernandi.*

9 *Judices nominati ad officia ſoliti erant Jurare, quod adminiſtrarent cum integritate, & de cito, & meliori modo expediendi lites*; num. 10.

11 *Officia vendita Juſtitiæ in Indiis decreto Regio fuerunt ab ementibus inſtaurata; ut ſic digniores perſonæ cum conſilio Indiarum eligerentur*, num. 12.

13 *Conſultores Regum ſunt plectendi ex damnis cauſatis ab electis indignis eorum conſilio.*

14 *Carolus V. invitatus, ut venderet Officia, reſpondit ſe potius velle vendi ab Inimicis.*

15 *Pecuniam nemo gratis pro bono communi offert, ſed proprio commodo.*

16 *Simonia eſt vendere habitus militares, aliter alii* num. 17.

18 *Reges nullomodo poſſunt nominare ad Epiſcopatus aliquâ pecuniâ acceptâ, ſeu datâ ab eligendis, ſeu ab aliis illo prætextu*; & num. 20.

19 *Electio ut aliter ex eligentibus ſuffragetur pro uno, aliter pro alio, eſt ſimoniaca*

21 *Pars major in electionibus informat eam, non minor.*

22 *Elector poteſt ſe conformare cum timoratis Electoribus.*

AD primam quæſtionis partem videtur reſpondeodum affirmativè; eò quòd talis 1
eligendi actio noo eſt debita huic parti determinatæ, cùm poſſit judex ſine injuria illius pro alia parte ferre ſententiam; ſicut electio illius partis, pro qua eſt ferenda ſententia, ſit in manu, & arbitrio Judicis, ſed eligere, & determinare hanc partem litigantem, pro qua feratur ſententia, eſt favor pendens ex voluntate Judicis, & eſt pretio æſtimabilis; quia eſt valdè utilis litiganti, & ſimul eſt coojuocta cum aliquo incommodo Judicis; quia perdit gratiam, & amicitiam alterius partis; ergo. Item quia hic non datur acceptio perſonarum, quæ juſtitiæ diſtributivæ oppooitur, ut dixi *in cap. novit, de judiciis quæſt. penultima*, cum hic judex videatur eſſe liber ad facieodum quod voluerit. † Inde- 2
que fierit, ut nulla fiat injuria ei parti, à qua pretium petitur, & accipitur; quia petitur pro re, quæ oon eſt ei debita, vel alioquin eſt valde ei utilis: quare ſia tenent Leſſius, quem citat Diana *part.* 3. *tract.* 5. *reſol.* 55. Fagundez *in præcepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 8. *cap.* 26. *num.* 34. Fragoſus *in regimine Chriſtianæ Reipublicæ tom.* 1. *lib* 4. *diſp.* 9. *num.* 42. Trullench. *in præcepta Decalogi lib.* 8. *cap.* 1. *dub.* 6. *num.* 10. probabilem vocantes ſecluſa juris prohibitione prohibentes munerum receptiones. † Ut quando dantur duo 3
vota æqualia poſſit Judex licitè aliquid accipere pro electione partis, pro qua ferat ſententiam. Et cùm talis donator voluntariè donet, eveniat ut res accepta à Judice ex duplici titulo, ab eo retineri poſſit, ſcilicet titulo pretii juſti, & titulo donationis liberalis; & ob id in noſtro caſu cum Rodriguez, Lopez, & Bannez, idem Fagundez

gundez *n.*39. & 40. probabilem dicit; quia da-
4 tur locus favori, ſeu gratificationi. † Siquidem
Majoratus poſſeſſor ex conſanguineis poſſit præ-
ferre unum, quem maluerit inæquali gradu; &
ſic adminiſtrator Capellæ eligere hoc Monaſte-
rium præ illo, ut in eo ædificet, ac conſtituat
Capellam cum ſuis emolumentis, & cæteris pari-
bus poſſit eligere hunc pauperem præ illo, &
idem ex ſuffragantibus ad Cathedras, quando
oppoſitores ſunt æquales; ſed illa prælatio, ut
dictum eſt, pendet ex voluntate, liberalitate, &
favore eligentis; quia non eſt debita huic deter-
minatæ perſonæ; ergo.

5 Sed præhabitis quæ dico infra latiſſimè *in
cap. cum ab omni, de vita, & honeſt. Cleric.* ubi de
munerum acceptione, exiſtimo in caſibus pro-
poſitis in quæſtione, nullo modo Electores ad
Majoratum, ad Cathedram, & capellam poſſe
accipere pecuniam, ſeu munera; quia omnia
ſupradicta non conceduntur ab Electoribus, ſed à
fundatoribus, teſtatoribuſquè & inſtitutoribus
emphyteuſis. Et ſic poſito, ut quis ſit Dominus
directus, quòd alii munus Electorum, aut teſta-
mentariorum ſponté, & voluntarié, minimequè
coactè acceptaverint, tenebuntur ex officio, & ve-
luti ex contractu ad hanc electionem, quæ eſt in-
trinſeca muneri, quod ſponte, & liberè accepta-
runt, & per hanc acceptationem ſe ad id ſponte
obligarunt; & ob id non poſſint poſtea aliquid
pro ea electione accipere, ſic ut teneantur ad re-
ſtitutionem pretii; ſi quod forte ob eam rem ac-
ceptarunt; hanc probabiliorem amplectitur rela-
tus Fagundez *dict. cap.* 26.*n* 41. Diana *part.* 6.
tract. 6. *reſol.* 59. qui re melius conſiderata huic
6 adhæret ſententiæ † quia actus Juſtitiæ eſt in-
vendibilis; & ut judex non poteſt manere ſuſ-
penſus, ſed tenetur pro aliquo juſtitiam ferre;
imò & ex officio tenetur ſe determinare ad unam
partem; & ſic gratis: nam in ea determinatione
conſiſtit exercitium ſui muneris; ita eſt in caſibus
noſtris; & docent Sairus *in Clavi Regia lib.* 10.
*tract.*5. *cap.*3. *num.*8. Turrian.2.2. *diſp.*4. *dub.* 3.
Rebellus *p.*2. *de juſt. lib.*8.*q.* 10. *num.* 1. Leſſius
*de juſtitia lib.*2.*cap.*14. *dub.*67. & alii.

7 Ad ſecundam quæſtionis partem, ſuppoſitis,
quæ dixi infra *in cap. cum Eccleſia Sutrina de
cauſa poſſeſſ. & propriet.* Ubi *q.*2. & 3. tractavi,
quod nominatio, ſive electio ad Epiſcopatus
ſpectat ad Reges noſtros Hiſpanos in ditione ſua
Hiſpaniæ, Indiarum, Siciliæ, Neapoli, &c. Unde
jam quia in prædicto Regno Indiarum officia
vendebantur, viderimquè manu ſcriptum D. D.
Chriſtophori Moſcoſi ejuſdem Conſilii aulicus
Conſiliarius, qui nunc à nonnullis annis degit in
ſupremo Caſtellæ litteratiſſimus, & prudens
mihi viſum fuit; & ſi aliquantulum ab inſtituto
deviem, initiare quæſtionem hanc cum monitu,
quo utitur ad noſtrum piiſſimum Regem Philip-
8 pum IV. † qui poſtquam *n.* 1. cum P. Zelada
in judic. lib. 1. § 9.*n.* 68. ut ille præſtet in arte
gubernandi, & cæteris ſapientior ſit, cui eſt cor
audiens, & cor docile, non cui ineſt ferreum
ingenium, & pertinax ratio, juxta petitionem
illam Salomon. qui *lib.*3. *Reg.cap.*3 *verſ.*5, & 9.
loquens ad Deum dixit: *Dabis ſervo tuo cor do-
cile, ut Populum tuum judicare poſſit*, ut refert
idem Zelada *dict. num.*68. ex illo etiam David
Pſalmo 142. & exhortans, ut Rex noſter com-
mendaret ſummè ſuis Conſiliariis ad obſervan-
tiam omnimodam Juſtitiæ, corrigendo malos,
& bonos augendo, quibus Reſpublica rectè
geritur, referens ex Valenzuela Velaſquez
conſ. 2. *à num.* 79. Leges Juris communis, ac
Regias allegante, cum Deciano, Michaele de
Luna *variar. lect. cap. fin.n.*24. Annæo Roberto
2.*rerum Judicat.c.*12.*fol.*442. Fr. Joan. de ſancta
Maria *in politica cap.*21. Joan. Salgado *in l. Regia
Portug. diſcurſo* 1. *n.* 27. Chriſtoval. Beſold. *diſ-
ſertatione de publicis Judiciis n.*21. Patr. Guevara
in Matthæum cap. 1. *verſ* 1. *obſervat.* 1 *n.* 15.
& aliis. † Et hac de cauſa Judices nominatos in 9
admiſſione ſuorum officiorum ſolitos eſſe jurare
quod adminiſtrabunt cum integritate, juxta tex-
tum *in l. rem non novam cod. de Jud.* Zypeo *de
Senatoribus à cap.*3. Langlão 1. *ſemeſtrium cap.*2.
Camillo Borrello *de Magiſtratib. lib.* 1. *cap.* 14.
Bulengero *de Imperatore* 2. *p. cap.* 15. Oſuvaldo
lib. 24. *cap.*3. Chriſtoval. Beſold. *de jure jurando
diſp.*2.*n.* 26. † ad quod dicit Moſcoſo ſingu- 10
larem legem eſſe illam 6. *tit.*5. *lib.*2. *recop.* ubi
diſponitur, ut Judices jorent ac cito, & meliori
modo, quo poſſint in litibus expediendis, &
cum legalitate.

Cum hoc ſuppoſito latè exornato interroga- 11
tus reſpondet, ut ex miſſo decreto Regio ad
ſupremum Conſilium Indiarum annullante pro-
viſiones venditorum officiorum Juſtitiæ cum re-
fectione emptoribus illarum Provinciarum in
plurimum originariis ab eis, quibus prohibitum
eſt legibus ea empſiſſe, ut ipſe Moſcoſo narrat,
ex Abbate, Caramuel *in reſponſo ad manifeſtum
Portugaliæ fol.* 24. D. Joan. de Larrea *deciſ.* 45.
*n.*33. & *in alleg.*219. Salenor *conſ.*27.*lib.*3.*cap.*6.
Fragoſo *de Repub p.*1.*lib.*1.*diſp.*2. *cap.*2. *à n.*121.
eamquè ſatisfactionem faciendo ex pecuniis
Theſauri Regii vicinioris tecæ, ſive loci, ubi
ea habeatur, ex doctrina textus *in l.*1. *ex l. ſi quis
§. cum quidam l. ſi fundus ff. locati*, D. Hieron.
de Leon *deciſ.* 174. *n.* Larrea *alleg.* 17. *n.*4. Ca-
pici Galeota 2. *controverſia* 69. Anton. Amato
reſol. 18. † præambulum concludens, ut præ- 12
dicti Conſiliarii ſupremi Conſilii Indiarum
conſultent, ac Regi proponant perſonas di-
gniores, ſanguine, qualitate, litteris ſuffi-
cientià ac virtute juxta eorum obligationem, ut
dicunt Maſtrillus *de Magiſt. lib.* 2. *cap.*1. *n.*68.
Seſſe 2. *tom. deciſion. in Epiſtola ad Regem. n.* 67.
Mag. Fr. Joannes Marquez *in gubernatore Chri-
ſtiano lib.*1.*cap.*20.§.4. Navarrete *in diſcurſ. poli-
ticis* 27. Perez de Lara *de vita hominis cap.* 30.
num. 26. Cervantes *in l. Tauri à num.* 10. Fr.
Joan. de ſancta Maria *in politica Chriſtiana c.* 8.
Verat. *de viſitat.c.*9. *n.*19. Capiblanco *de Baroni-
bus pragm.*2. *n.*122. Fr. Leander de Murcia *in ca-
ter. cap.*2. *cap.*3. §. 2. ſequutus Abulenſem *in lib.*
1. *Regum cap.* 2. † dicentem plectendos eſſe 13
conſultores Regum ex damno cauſato ab indi-
gnis electis per Conſilium eorum; & alia in con-
firmationem adducens D. Muſcoſo ex illo Ma-
thei *cap.*21. *Auferetur Regnum, & dabitur genti
facienti juſtitiam*, plures citans † illico adducit le- 14
gem Regiam Caroli V. Proavi noſtri Philippi IV.
qui cum eſſet in magna neſſitate, & egeſtate
proveniente à cauſa multiplicis Belli & ab ali-
quibus conſultoribus magni nominis, ac littera-
rum exhortans, quod venderet officia Juſtitiæ;
Ut ſic alleviaret Regna; ipſe tamen ſanctius
decernendo, & ex conſilio S. Fr. Joannis à Vila-
nova noluit ire, nec irrumpere, Deum præ ocu-
lis habendo, dicens ſe potius velle vinci ab ini-

micis

Digitized by Google

micis ſuis, & ſpoliatum omnium ſuorum Regno-
rum, quàm eſſe infima ſpe illa non amitendi, ſi
officia vendendo, offenderet rectæ adminiſtrationi
Iuſtitiæ: ſic cum Salone *de iuſt. & iure q. 63. art. 2.*
15 *controu. 8. fol.* 1055. ibi: † nemo enim eſt qui pecu-
niam ſuam gratis, vel pro bono communi offerat;
ſed ut ſibi conſulat: qua ratione diſſuaſit D. Tho-
mas à Villanueua Carolo V. ne venderet officia
Prætorum Caſtellæ, quòd multi illi ſuadebant; fa-
ciunt Valenzuela Valaſquez contra Venetos *p. 5.*
n. 206. & in diſcurſu de ſtatu, & Bell. p. 2. conſide-
rat. 22. n. 57. Baldas *de Dignit. Reg. cap. 19.* & Clau-
dian. *in Panegerico ad Honorium Honnimium,*
& aliis ex Arriſtot. qui dixit Alexandro Magno:
Dii proniores ſunt in eos, qui maximè illos co-
lunt.
16 Et concludit dicendo quòd vendere habitus mi-
litares eſt ſimonia iuxta multorum opinionem, vt
ſunt cum Filliucio Conſtantio & Axore *in l. 1. cod.*
de filiis official. num. 2. Victoria, Alcozor, Tho-
mas Sanchez *lib. 2. conſ. cap. 30. dubit. 24. num. 24.*
& cum aliis Fragoſo *de Repub. 2. p. lib. 5. diſp. 13. §.*
11. num. 3. Nicolaus Garcia *1. p. cap. 7. num. 6* An-
17 ton. de Marinis *quotidian. controverſ. cap. 318* † Alij
inquam contra tenent inter quos P. Pennafiel *de ex-*
cellentia trium ordinum milit. tract. 1. cap. 11. n. 101.
Diana *p. 3. tract. 2. reſ. 35.* cum Faguodex, Macha-
do, & aliis dicentibus, eam venditionem eſſe per-
miſſam; qui omnes, & alij dicunt vt qui officia
publica vendunt, peccant mortaliter propter ra-
tionem ſupra adductam.
18 Et licèt alia D. Moſcoſo doceat; quia non de
hoc puncto, Ego inquam ex dictis per eum, & ex
adductis à *n. 1. huius quæſtionis*, dico nullomodo
poſſe Reges noſtros nominare ad Epiſcopatus ali-
qua pecunia accepta, ſiue data ab eligendis, ſeu ab
aliis illo prætextu; quia quemadmodum electio
ſimoniaca reputabitur, ſi pro ſuffragio, ſiue (vt
dicunt) pro voce quis promiſerit beneficum *cap.*
19 *de hoc 11. de ſimonia* † & eodem modo ſit ſimo-
niaca illa electio, in qua Electores conueniunt,
vt alter ſuffragetur uni in vna electione; quia alter
ſuffragabitur alteri in alia ſecundùm Nouarr. *in*
man. cap. 23. num. 100. verſ. 2. ſitque etiam electio
irrita, ſi aliquis, ignorante electo, pro eo eligen-
do pecuniam dederit *ex cap. de regularibus 25. de*
ſimonia; Layman. *in Theologia morali lib. 4. tr. 10.*
cap. vltimo n. 37. & cum Azor. Tamburino, Regi-
naldo, & aliis, Barboſa *de iure Eccleſ. cap. 19.* à
20 *num. 256.* † imò & multò magis Reges præſen-
tando ad Epiſcopatus, pecunia accepta, peccare,
ſimoniam commitendo, & grauiter; inquam ſi
pecunia mediante alia officia temporalia Iuſtitiæ
vendiderint propter adductas cauſas *in verſ. ad ſe-*
cundam.
21 Ad tertiam quæſtionis partem, poſitis, quæ dico
infra *in cap. quia propter cap. in Geneſi, cap. vt Ec-*
cleſia hoc tit. vbi de maiori parte eligentium reſpe-
ctu minoris; licèt pro affirmatiua ſententia faciant
rationes ſequentes. Prima quia minor pars non eſt
cauſa electionis, cum ab ea non pendeat electionis
valor ex dictis iuribus; & quia cauſa remota non
attenditur, ſed proxima, quæ verè, & efficaciter
influit in effectum, ex textu *in l. ſed ſi plures §. in*
arrogato, ff. de vulg. & pupill ſubſtit. l. cum de hoc ff. de
except. rei iudic. Oldradus *conſ. 25. de ſepult.* ſed
cauſa proxima eſt maior pars; ergo ea debebit at-
tendi, non ſolum ad electionem validam, ſed
etiam licitam, ſeu illicitam, iuxta illud Prophetæ:
Cum ſancto ſanctus eris, & cum perverſo peruerteris;
non enim minor pars conformando ſe cum maiori,
dicitur conſentire, nec approbare illorum factum,
ſed tantum permittere ex materiali ſuffragatione
votorum, tamen hanc non admittunt Peirinus
de ſubdito tom. 1. q. cap. 31. §. 2. q. 4. cum Soto,
Vaſquez, Vega, & Bannez, Leſſius *de Iuſtit. lib. 2.*
cap. 34. dubio 13. num. 60. Diana *p. 10. tract. 13. reſ.*
31. ex eo; quia cum ille electus ſit ab aliis iniquè in-
truſus, non eſt cur à minori parte tali iniquitati ſuf-
fragetur; & quod eligere indignum, eſt intrinſe-
cè malum; quod nulla ratione poteſt fieri licitum.
Et contraria ſententia, quam cum aliis docent 22
Bordon *in conſ. Regularib. tom. 2. reſol. 61. num. 32.*
poterit ſubſtineri, ſi Elector eſt dubius de indigni-
tate perſonæ eligendæ, non poteſt tunc ſe con-
formare cum timoratis Deo, ſed ſi certus fuerit
omnino de indignitate, nequaquam: ſic Diana
dict. p. 10. reſ. 31. in fine dicens, vt debeat indicare
eos non habere eam certitudinem de indignitate
eligendi, quam ipſe, ſed potius contrariam.

QVÆSTIO III.

Si electio maneat apud duos, an vnus alterum eligere poſſit? An licitum ſit ferre ſuffragium, quando iam eſt concluſum negocium iniuſtum. Et an Electores ad faciendam electionem, debeant in vnum conuenire. Et debeant habere ætatem determinatam, ſeu alia requiſita?

SVMMARIVM.

1 *Electio vt valeat debet eſſe vnius ex pluribus, ſed an ex duobus, vnus eu diverſa ſententia*, vſque ad num. 9.
2 Cap. quia propter, de Elect.
3 *Sancti Matthiæ electio, qualiter ex pluribus fuit facta?*
4 *Collegium etſi conſtituatur ex pluribus, poteſt ad vnum deuenire.*
5 *Electioni de ſe facta, poteſt ab Electo conſentiri.*
6 *Capitulum poteſt conſentire in duobus vocalibus; ſic vt electio canonicè fiat.*
7 *Actus in dubio debet interpretari validus ad omnes actus; quæ regula eſt aliarum Regina*; num. 9.
8 *Eligere aliquis ſe poteſt, cum facultas eligendi pluribus commiſſa eſt, non quando vni tantum.*
10 *Suffragium datum primo ab vno ex Electoribus pro indigno, quem certò ſcit ab aliis eligendum, qualiter licere queat* num. 11. 12, & 13.
14 *Pecuniis redimere poteſt vexationem, qui habet ius ad beneficium; ſecus ſi non habet.*
15 *Conſiliarius, qui ſuffragat vltimo loco in ſententia iniuſta, concluſa iam à maiori parte, non tenetur: quid ſi influit, vt executioni mandetur* num. 16.
17 *Examinator Synodalis concurrens vltimo loco ad approbationem, indignè tenetur*

8 *Electores ad faciendam electionem, debent col-
legialiter in vnum conuenire, in aliquo
publico, & loco honeſto; etſi contra nu-
mer.* 19
20 *Electores quam ætatem debeant habere, vt legi-
timè fiat electio: quid de Iure: quid ex Tri-
dentino*, n. 23.
21 *Patronus poterat poſt ſeptennium eligere, ſed eli-
gere nec Monialis non ante* 12. *nec Mona-
chus ante* 14.
22 *Præſentatio parit quaſi ſponſalia, electio ſpiri-
tuale quoddam matrimonium.*
23 *Electores debent eſſe Subdiaconi.*
24 *Moniales eligentes, debent eſſe in ætate expleta
16 annorum.*
25 *Eligere num poſſit Subdiaconus, ſi ante 22.
annum ex diſpenſatione, ſit ordinatus*, &
n. 26.

1 AD primam quæſtionis partem videtur nega-
tiuè reſpondendum; primò quia vt dicunt
Ægidius Bellamera *in cap. nullus hoc tit. n.* 5. & 6.
Caſtellin. *de elect. cap.* 5. *ſub num.* 69. ſi duo ſunt
tantùm Electores, neceſſariò debent eligere extra-
neum cum neutrum eorum facere poſſit maiorem
partem: & ſic idem Caſtellin. cum Innocent. &
Archidiacono *in cap. poſt petitam, cap. in Geneſi, cap.
ſi quando infra*, vbi quod tres Electores poſſunt
eligere more ſolito, *in cap. quia propter eodem*; li-
cèt formam ſcrutinij in omnibus ſeruare non va-
leant, & quod duo ſcrutentur tertium, & ſeruent
alia, quæ poſſunt, & in ſpecie faciant collationem,
2 quæ fieri ſolet in electione concordi. † Cum ergo
ex regula *dict. cap. quia propter.* maior pars conſen-
tiat in aliquem, hic tamen non detur maior, nec
minor, nec vota dici poſſint ſecreta & neceſſariò
electio debeat fieri unius de pluribus: ſequitur
vt inter duos ſolos nequeat electio perfici, cum
eius eſſentia conſiſtat in electione vnius ex pluri-
bus, ad minus ex duobus, ſic vt pluralitas ſoluatur
in duobus, *cap.* 40. *de regul. Iuris lib.* 6. at ſic eſt
quod in caſu præſenti non ſunt duo, quorum alter
poſſit eligi; eo quod ſi vnus ex illis eſt prior iam
eligibilis; nimirum ille, qui debet eligere; non
non enim poteſt eligere, & eligi, cùm nemo poſſit
oriri à ſeipſo; ergo eueniet, vt electio remaneat
tantum reſpectu vnius; quod eſt contra naturam
electionis, quæ ex pluribus eſt vnius vocatio.
3 Et confirmatur ea electione ſancti Matthiæ
Actor. 1. vbi ita dicitur: *Oportet ergo ex his viris,
qui nobiſcum ſunt congregati teſtem reſurrectionis
eius nobiſcum fieri vnum ex iſtis*, & ſtatuerunt
duos Ioſeph, qui vocabatur Barrabas, qui co-
gnominatus eſt Iuſtus, & Matthiam, & orantes
dixerunt: *tu Domine, qui corda noſti omnium,
oſtende quem elegeris ex his duobus vnum.* Quibus
verbis patet, vt electio ſit vnius ex pluribus, &
ita & ex aliis hanc docent Sopranus *de elect. Pon-
tif. lib.* 4. *cap.* 8. *quæſtion.* 6. Roman. Villadiego,
Gambarius, & Panormitanus penès Bonacinam,
vt refert Diana *part.* 10. *tract.* 13. *reſolut.* 33. Bor-
donus *in concliis regular. tom.* 2. *reſolut.* 62. *num.*
59. Nauarrus *lib.* 1. *conſ.* 6. *hoc titul. num.* 4. Mi-
randa. *in manuali Prælatorum tom.* 2. *quæſt* 23. *arti.*
5. *concluſione* 21. Azorius *tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 5.
quæſt. 8. Rodriguez *in quæſtionibus regular. tom.* 2.
quæſt. 53. *articulo* 12. *ſub fine.*
4 Contrariam nempe ſententiam, vt ſi electio re-
maneat apud duos, vnus alterum eligere poſſit, do-
cent quamplures, veluti ſi vnus vtendo eligendi
poteſtate, & alter cedet iuri ſuo, tunc ille eligat
bene, ſic, vt hic electus, intelligatur electus
à toto Collegio: nam licet ad conſtituendum Col-
legium, requirantur plures, poteſt tamen ad
vnum deuenire; & tunc reſidere in illo totam Col-
legij poteſtatem † & faciunt regula textus infra
in cap. cum in iure peritus, vbi poteſt quis con-
ſentire electioni de ſe factæ; ſed ſic eſt quod ille
conſentiens auget eligentium numerum, cum ipſe
non incipiat ſuam electionem, ſed ab alio incæp-
tam compleat; ergo cum in hoc caſu ſervetur
quod Ius præſcribit *in cap. quam* 18. *quæſt.* 1. † Et 6
facit, quia capitulum ſecundùm Ius Canonicum
ſubſiſtere legitimè poteſt in duobus tantùm vo-
calibus; ſic vt electio ſit canonica; quamuis ali-
quando palam fiat, ſicut etiam cenſetur valida,
licita, & legitima electio facta inter duos ſolum
vocales per acceſſum vnius ad ſeipſum, cum alte-
rius libero conſenſu inſiſtendo, tum iuri communi,
tum etiam ſpeciali Religionis.
Et confirmatur ex illo axiomate iuris, quod, 7
actus in dubio debet interpretari validus; *l. quo-
ties ff. de reg. iuris, l. quoties ff. de verb. oblig. l. ſi
quando ff. de leg.* 2. Abbas *conſ.* 62. *col.* 1. *num.* 7.
verſ. 3. *lib.* 2. Rolandus à Valle *conſ.* 61. *num.* 23.
& ſequenti, verſ. conſiderandum, lib. 3. vbi ex-
tendit ad omnem actum, latè Romanus *conſ.* 180.
à num. 4. vbi extendit ad omnem diſputationem,
videlicet contractus, teſtamenta, iuramentum,
atteſtationes, & priuilegia, Bettazol. *de clauſul.
inſtrum. clauſula* 1. *gloſſa* 4. *num.* 5. *& repet. legis
ſi quis maior. Cod. de tranſact. num.* 506. Pichard.
in §. ſi quis alium, num. 4. *de inutilibus ſtipulat.*
Ferrerius *in conſtitut. Catalonia gloſſa* 1. *num.* 151.
cum ergo hæc ſententia faciat pro validitate ele-
ctionis. † Et Barthol. *in l. ſi conſul. ff. de adoptionib.* 8
dicat aliquem poſſe ſe eligere, dum facultas eli-
gendi pluribus commiſſa eſt, non verò quando
vni tantùm eſt demandata, ex *l. ſi mandauero §. ſi
tibi ff. mandati*, ſequitur vt hæc ſententia, quan-
do caſus neceſſitatis occurrit, probabiliter ſuſti-
neatur, cùm omnis interpretatio admittatur ad
ſuſtinendum actum, Rota *deciſione* 469. *num.* 3.
part. 2. *recent.* Roland. à Valle *conſ.* 61. *num.* 26.
libro 3. Tuſchus *tom.* 4. *littera A. concluſ.* 136.
num. 14. & in terminis docent Samuellius *de elect.
diſput.* 3. *tract.* 1. *contr.* 8. *per totam*, Petr. Vidal.
*in Archa Theologia moral. hoc titulo, inquiſit. vnica
per totum*, probans latè, & doctè electionem
Canonicam poſſe fieri inter duos; Paſqualigus
deciſione 235. *numero* 4. Ancharanus *in dict. cap.
nullus hoc titulo*, Paulus de Elezariis *ibi num.* 13.
tom. 2. *repert.* Ioan. Andreas *in regula in toto de
reg. iuris libro ſexto*, Panormitanus *part.* 2. *conſ.* 25.
numero ſecundo, Biaxio *in director. election. part.* 3.
capite 23. *numero* 3. Broch. *in dict. cap. quia pro-
pter hoc titulo, numero primo*, Tuſchus *littera E.
concluſione* 72 & 78. Sigiſmundus *hoc titulo,
parte prima, capite tertio, dubio vigeſimo quarto,
numero quinto*; Ergo cùm hæc opinio ita ſit ad-
miſſa & eam probabilem putet Bonacina *de ele-
ctione Pontificis concluſione* 3. *punct.* 1. *numero* 11.
† Et regula, quæ facit pro validitate actus ſit 9
Regina aliarum interpretationum, vt dicunt Ze-
phalus *conſil.* 51. *numero* 39. Cardinalis Mantica *de
coniect. vltim. volunt. lib.* 12 *tit.* 17. *num.* 13. etiamſi
aliquid, quandoque diſponatur præter intentio-
nem agentium, *cap.* 1. *§. idem quoque in fine de ſponſ.
impuber.*

impuber. lib.6. Federicus de Senis *Conſ.* 15. *n.* 5.
ſequitur vt hæc ſecunda ſententia debeat ſuſtineri,
quam teſtantur plures ex relatis practicari in Reli-
gionibus Theatinorum, & Clericorum Regular.

Ad ſecundam quæſtionis partem, cuius reſolu-
10 tio, ſi pro affimatiua ſententia loquamur, quam
tuetur Thomas Hurtadus *tom.* 2. *tract.* 12.*c.*1.§.3.
n. 14. & 18. non eſt parum difficilis, eam rationem
habet: nam ex eo quod maior pars, eſt ſufficiens
ad electionem canonicam faciendam, & determi-
nata ad eligendum indignum, poſſunt ad euitan-
dum notabile damnum, aut perſecutionem iniu-
ſtam concurrere in eo voto externo, non conſen-
tiendo interius in eius electionem; & hoc ſiue pri-
mus idem ſuffragium, ſiue medius, ſiue vltimus;
quia quantum ad hoc nihil intereſt.

11 Et confirmatur nam in hoc caſu quis non eſt
cauſa, aut concauſa electionis indigni, ſed Electo-
res, qui ſunt illius partialitatis, & eſt maior pars, &
tam conſtans in ſua determinatione, ut moraliter
ſit certum, quod ſemel determinarunt executores.
12 † Tum etiam quia non conſentit interius, ſed po-
tius dicenti electioni indigni, & ſolum exterius
præbet ſuffragium ad euitandum damnum immi-
nent, quod rationabiliter timetur: quare fieri dicit,
vt materialiter dumtaxat ſuffragetur electioni in-
digni; & ob id euenire, vt ſuffragatio in iſto caſu
fiat illi inuoluntaria moraliter: ita docet Hurtad.
aduerſus Malderum, Siliucium, & alios, qui dicit,
13 † vt licèt primus ego idem ſuffragium eſt tantum
materialiter, vt me defendam, & conſervem ius,
quod habeo ad me conſeruandum indemnem; non
quia conſentiam electioni, quæ certo moraliter ab
aliis eſt concludenda, ſicut D.Thomas 2. 2.*q.* 100.
14 *art.6. ad* 5. † dicit licitum eſſe illi, qui habet ius
ad beneficium pecuniis redimere vexationem, &
auferre impedimenta, ſecus ſi non habuerit ius ad
beneficium: quare in hoc caſu non teneri quem
primum dantem ſuffragium ad reſtitutionem; &
ſic in ordine ad electionem indigni, non ſim mo-
ralis cauſa efficax damni poſitiuè moraliter ad illa;
conferens, cum antecedenter ſciam alios ſine meo
ſuffragio electionem perfecturos; indequè proce-
dere, vt antecedenter non influam in electionem,
ſed ſolum materialiter conferam ſuffragium ſine
conſenſu in electionem.

15 Diana verò, *p.* 11.*tract.*4.*reſ.*5. dubitans de ve-
ritate horum omnium aliis iudicandum relinquens,
& an poſſint applicari, quando in Parlamento, ſeu
Comitiis Regnorum, concludendum eſſet ali-
quod donatium; ſed refert quod idem Hurtadus
limitat ſuperius dicta in caſu, in quo Conſiliarij
Regij ſententiam iniuſtam ferunt, & poſtquam pro
maiori parte concluſa eſt, vltimus, qui aduenit
confirmat, & approbat ſententiam iam concluſam.
16 † Quæ tamen ſi fuerit executioni mandata de om-
nium conſenſu; quamuis vltimus non fuerit cauſa
ſententiæ injuſtæ, fuit tamen cauſa partialis eius
executionis, quæ immediatè affert damnum parti
læſæ; & ſic concurrit ad illud inferendum, ſi vl-
timum ſuffragium influit, vt citius ſententia iniuſta
executioni mandetur, & quidem ita eſſe dicunt
Hurtadus, & Diana quando nomine omnium ſub-
ſcribentium, ſententia exequitur, niſi qui non con-
currit ad ſententiam proteſtetur ſe ſubſcribere, vt
majori ſatisfaciat; non verò quia ita ſentiat.

17 Quod ſimiliter dicendum eſſe dicunt in Exami-
natoribus ſynodalibus; quia quando omnes con-
currunt ad approbationem, procul dubio citius mo-
netur Epiſcopus ad conferendum beneficium,

quàm ſi non omnes concurrant: de quo Docto-
res infrà *in cap.* 7. *hoc. tit.* & latè *in cap.* 29. *de
prab.*

Ad tertiam quæſtionis partem an Electores ad 18
faciendam electionem, debeant in vnum conuenire
Et reſpondeo affirmatiuè, debent enim collegiali-
ter in vnum congregari in aliquo publico, & ho-
neſto loco Eccleſiæ, ſeu Conuentus; puta in loco
Capituli, Sacriſtia, Choro, & ſimilibus in tantùm,
quod non ſufficiat conſenſus eligentium ſingulari-
ter præſtitus, puta Domi, vel alibi, vt *in cap. in Ge-
neſi* 55. *hoc tit.* Coſmas *in pragm. ſanct. tit. de elect.
verb. conueniunt pag.* 86 *verſa*, Bertachinus *de Epiſ-
copis lib.*1.*cap.*3.*quæſt.* 32. Petrus de Biaxio *in di-
rect. elect. p.* 3.*cap.*21. Petr. Gregor *hoc. tit. cap.*5. *à
n.* 2.&*c.*16 Sigiſmund. à Bononia *hoc tit. dub.* 111.
*n.*3.& 11. Iulius Lanorius *variar. lucubrat. tit.* 4.
cap. 18.*n.*1. Caſtellin. *hoc tit. cap.*3.*n.*2.*verſ. primo*,
Tamburin. *tom.* 2. *de Iure Abbat. cap.*5.*q.*6. *à n.* 2.
Rota *in Cæſaraugnſt. election.* 20. *Martii* 1623. co-
ram R.P. Coccino Decano. † Nec probat contra- 19
rium Cardinal. *in conſ.*103.*n.*10. dum dicit ſufficere
quod Canonici ſingulariter conſentiant, dummodo
in Capitulo; quia per illud aduerbium *ſingulariter*
non excludit ſimultaneum Capituli conſenſum;
ſed excludit communem illam electionem, poſt
ſcrutinij publicationem ab vno nomine Capituli
per verba *ſingularis numeri*, faciendam in terminis,
cap. quia propter 44. *hoc tit.* & *dict. cap. in Geneſi
requiſitam*, vt per Gloſſam *ibi, verb. communiter* &
verbo repeti. Abbas *notab.*4. *in* 3. *requiſito*, Rota
in vna Hiſpalen. Canonicat. 18.*Februarij* 1619. co-
ram Buratto inter ejus impreſſas *deciſ.*380. alia tra-
dit videnda cum multis Barboſa *de Iure Eccleſ.
p.*1.*c.*19.*a.n.*167.*ad* 175. de quibus Ego *in dict.
cap. quia propter, in cap congregato.*53.& *dict. cap.
in Geneſi* 55. & *in aliis hujus tituli*, vbi etiam
dixi quod locus non eſt de ſubſtantia electionis,
dum clandeſtinus non ſit.

Ad quartam quæſtionis partem, an Electores
debeant habere ætatem determinatam, nonnulla 20
dixi ſuprà *ſub q.*1. *ſub verſ ad ſecundam*, addo di-
cendum aliter in electionibus Canonicorum, aliter
Monialium, & aliter in præſentatione contingere,
& aliter poſt Trident. Concil. ac contingebat antea,
juxta Iuris communis regulas. † Poterat enim Pa-
tronus impubes poſt ſeptimum annum præſentare; 21
ſed ad electionem de Iure communi, nec monialis
ante duodecimum annum, nec Monachus ante
decimum quartum ad omnem electionem admit-
tebatur, ex textu *in cap. in dignitatib.*43. *in princ.
cap. ex eo* 32.*hoc tit. lib.*6. expreſsè Archidiacon. *in
c. quadam n.*3. *diſt.*2. Syluester *in ſumm. verbo ætas
n.*2.*verſ. ſeptimum*, Martinus Rabault *in floſculis be-
neficialibus fol.*41. Quintilianus Mandoſius *de ætate
minor. cap.*5.*n.*54.& *regul.*18.*Cancel. q.*1.*n.*3. Petr.
Gregor. *hoc. tit. c.*8.*n.*1. & reddunt diſcriminis ra-
tionem Cæſar. Lamberinus *de Iure Patrona. lib.*2.
*p.*1.*q.*1.*princ. art.*5.*n.*10. & latè 2.*q. princ. art.*9. *à
n.*10. Narbona *anno* 22.*q.*4.*n.* 3. † quia per actum
præſentationis ſponſalia quodammodo contrahun- 22
tur inter præſentantem, & præſentatum, ſed inter
eligentes, & electum ſpirituale quoddam matri-
monium celebratur, vt profitetur Innocent. III. *in
cap. cum. inter. Canonicos* 21. *hoc tit.* in verbis, ibi:
*Si dictus Præpoſitus eidem electioni conſenſerit, vt
per mutuum conſenſum eligentium, & electi, quaſi
conjugale vinculum, ſpiritualiter ſit contractum*: &
ſic. rectè ad præſentationem; veluti ad ſponſalia
ſeptimum annum, & ad electionem, quaſi ad

matrimonium duodecimum in fœminis, & in viris
quatuordecimum expoſtulatur.
23 Sed jam hodie per Trid. diſpoſitionem *ſeſſ.* 22.
cap. 4. in electionibus requiritur, vt eligentes ſint
in ætate annorum 22. & ordinati Subdiaconi, vt
24 jam dixi latè *ſub dict. q* 1. *verſ. ad ſecundam.* † Et
reſpectu Monialium idem Narbona ex dicto Con-
cilio Trident. *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 15. quate-
nus ibi ad profeſſionem emittendam aſſignatus an-
nus decimus ſextus expletus, dicit jam ante eam
25 ætatem Moniales non admitti ad eligendum. † Et
addit idem Narbona *num.* 6. *& fin.* ſi præſcriptam
ætatem Trid. prærequiri à Deo in Canonicis qua-
rumcumque Eccleſiarum ad eligendum, vt qua-
muis Apoſtolica diſpenſatione impetrata, aliquis
ante debitum tempus fuerit in Canonicum recep-
tus, virtute tamen prædictæ diſpenſationis vocem
in Capitulo dare, & in electionihus ſuffragari non
poſſit: Sic cum Rebuffo *in prax. benefic.* vbi de
diſpenſatione ad plura beneficia *n.* 58. Majolo *de
irregularit. lib.* 1. *cap.* 30. *num.* 12. *in fine*, vt pro-
bari videtur *ex dict. cap. ex eo* 31. *hoc tit.* juncta ex-
plicatione communi, quæ tenet impuberem in
illius ſpecie beneficio Pontificiæ diſpenſationis
fuiſſe Canonicum, qui tamen ideò ad electiones,
cæteroſque capitulares, actus non vocabatur abſ-
que metu nullitatis ob ipſius contemptum: ſic Nar-
26 bona. † Sed Ego aliter exiſtimo, ſi vt dixi *ſub dict.
q.* 1. qui minor annorum 22. Subdiaconus or-
dinatus fuerit, conſtitutus verò in ætate tali, vt
cum judicio ſuffragari valeat.

QVÆSTIO IV.

An Regulares, & alij Electores teneantur eligere Digniores in Superiores, Et an Regularis ſit ineligibilis, ſi cæcus ſit, vel ſurdus, vt interveniat alicui Capitulo generali. Et an poſſit Generalis confirmari ad aliud ſexennium in Religione Clericorum Regularium ſine diſpenſatione: Vbi de Electione Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, Et in qua ætate, ac de aliis requiſitis?

SVMMARIVM.

1 *Regularis Prælatus ſufficit ſi eligatur dignus ſecundùm Hurtadum; vbi quod dixit Caietanus*, n. 2. *ſed contra* à n. 6. & 17.
2 *Prælatus minus idoneus gratus tamen omnibus, melior eſt illis, quàm magis idoneus, ſed minus illis acceptus*, & n. 13. & 15.
3 *Acceptio eſt perſonarum amittere digniorem propter dignum*, & n. 11.
4 *Dignior eſt eligendus, non ſolùm ad Summum Pontificatum, ſed ad Epiſcopatum, vel dignitatem cum animarum curâ*, & n. 5.
5 *Eligentes bonum peccant, cùm poſſunt eligere meliorem*, n. 16.
6 *Beneficia ſubduntur diſtributiuæ Iuſtitiæ; non ſolùm quia officia; ſed quia bona communia diſtribuenda dignioribus*, n. 7.
7 *Elector non eſt beneficiorum diſtributor, ſed adminiſtrator.*
8 *Baſilienſe Concilium ponit formam de eligendis magis idoneis.*
9 *Patronus digniorem ab* Examinatoribus *approbatum, debet Epiſcopo præſentare, vt ab eo inſtituatur.*
10 Clem. VIII. *decrevit vt Electores jurent de eligendo magis idoneos.*
11. *Eligens dignum, omiſſo digniore, anteponit minus ſui officij, non autem Eccleſiæ, vel Conventus.*
12 *Dignior eligebatur ad officia in veteri Teſtamento.*
13 *Poſtponere meliorem minus bono in Electionibus Canonicis, non eſt ſine crimine.*
14 *Dignus relicto digniore, poteſt eligi, quando Elector videt quod alij Electores, volunt eligere indignum.*
17 *Religioſi proprijs conſtitutionibus obligantur ad meliores eligendos in ſuis Ordinibus.*
18 *Societatis Ieſu Patres, qualiter jurent de eligendo Præpoſitum Generalem.*
19 *Eligi debet melior in prælatum Regularem.*
20 *Generalis, Religionis tenetur eligere digniorem in Prælatum.*
21 *Cæcus, vel Surdus nullomodo queit eligi in Prælatum.*
22 *Cæcus in ſcribam eligi nequit, nec poteſt eſſe viſitator, nec in Collegam* n. 23. *nec in commiſſum* n. 24. *niſi* n. 25.
26 *Generalis, qui certum tempus, puta ſexennis habet, non reeligitur ad aliud ſexennium.*
27 *Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa illa eligitur, quæ in habitu, & moribus eligi meretur.*
28 *Electio Abbatiſſæ ſit per duas partes ex tripartito numero, niſi vbi alia ſit loci conſuetudo.*
29 *Epiſcopus in diſcordia Monialium, eligit vnam, quam magis idoneam judicet, qui prius ad ſe concordandum eis aſſignat tempus*, n. 30.
31 *Epiſcopus queit intereſſe electionibus Abbatiſſarum vna cum Regularibus per ſe, vel per alium.*
32 *Dies electionis Abbatiſſæ, eſt ſignificandus Epiſcopo per Regulares.*
33 *Epiſcopus queit animadvertere in Electores, qui ante aſſignatum diem progreſſi ſunt ad eligendam Abbatiſſam.*
34. *Vota Monialium eligentium Abbatiſſam, requiruntur à ſuperiore earum.*
35 *Septa Monialium ingredi non debent prætextu electionis Abbatiſſæ, ac Prioriſſæ, quæ repetitur quolibet triennio.*
36 *Electio Abbatiſſæ tantùm durat ad triennium.*
37 *Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa electo triennio, denuo non eliguntur in Italiâ.*
38. *Ciſtercienſes, ſeu Clariſſæ, aut aliæ Minorum ordinum Abbatiſſæ finito triennio, tenentur renunciare ſub pœna excomunicationis in Italiâ*
39 *Reelectio Abbatiſſarum in Hiſpaniâ, & Portugaliâ ſolet fieri.*
40 *Abbatiſſa eligenda debet eſſe quadragenaria, & per octo annos antea laudabiliter profeſſa, &* n. 44.
41 *Abbatiſſa* [illegible] *alio ordinis Monaſterio poteſt eligi quando non adeſt in proprio alia cum qualitatibus requiſitis. Et poteſt de proprio tunc eligi ea, quæ ſit annorum* 30. *ante poſt quinquennium profeſſa*, n. 42. & 45.
43 *Epiſcopus nequit diſpenſare in ætate requiſita Abbatiſſæ eligendæ.*
44 *Anni* 40. *eligendæ Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ non requiruntur completi.*
46 *Conſtitutiones loquentes, vt non eligantur de* [illegible] *maculato*

maculata ſanguine, non extenduntur ad Abbatiſſas, ſeu Prioriſſas, contra n. 47.

47 *Eligi in Abbatiſſam nequit infamis.*

48 *Illegitima non eligitur in Abbatiſſam, vel Prioriſſam ſine diſpenſatione, aliter attentis Mendicantium privilegiis*, n. 49.

50 *Conſtitutiones Pontificiæ, quibus illegitima queunt eligi in Abbatiſſas, & ad alia officia.*

51 *Abbatiſſa debet Epiſcopum facere certiorem de tempore profeſſionis Virginum ante menſem.*

1 AD primam difficultatis partem, nonulli,
quos ſequitur Thomas Hurtad. *variar.
tom.2.tr.12.cap.1.n.1561.* & Cajetanus *in ſumma
verb. electio Officialis*, quatenus dixit ut ſi in ele-
ctionibus ſpectetur ad ſpirituale tantùm officium,
ad quod eligitur, cum eligatur ad onus, ceſſat
ratio injuriæ reſpectu dignioris, ſicut in cæteris
oneroſis officiis credit ſufficienter proviſum, ſi eli-
gatur dignus; & idem Hurtadus putans procedere
in ſuperioribus, dicit non adeſſe obligationem eli-
2 gendi dignores. † Et ob id Cajetanus dixit quod
Prælatus minus idoneus, gratus tamen omnibus,
melior eſt illis, quam prælatus magis idoneus, &
minus illis acceptus; quia ibi charitas coaleſcit, hic
periculum operandi ex metu, ſolum Hurtadus li-
mitat quoad Abbates perpetuos, & Generales.

3 Sed exiſtimant alij, & probabilius, digniores
eligendos eſſe, ſiue ad Epiſcopatus, ſive ad bene-
ficia curata, ſive ad dignitates, aliavè officia Rei-
publicæ, ex ea præcipua ratione; quia omittere di-
gniorem, propter dignum, eſt acceptio perſona-
rum, violariquè juſtitiam diſtributivam, & com-
mutativam, probant Sotus, Bannez, Aragon. Salon.
& Nicolaus Garcia *de beneſic.p.7.cap.16.num.* 2.
poſt citatos ſupra quinquaginta Authores, inter
quos Hieronymus Plato *de Cardin. dignitate. &
officia*, Cardinalis Paleotus *de ſacri Conſiſtorii con-
ſultationibus 4. part.quæſt.1.cum aliis multis*, Ca-
ſtellin. *de elect.cap.9 per.totum*, Doctores per Trid.
4 *ſeſſ.24.cap.12. & 18.* † dicentes quod eligendus eſt
dignior, non ſolùm ad Summum Pontificatum,
ſed etiam ad quemlibet Epiſcopatum, vel digni-
tatem Curam animarum habentem ſecundùm deci-
ſionem Rotæ *in cauſa Toletana Canonic. 18. Maii*
1584. coram Sanctiſſimo Clem. VIII. de qua Gar-
cia 5. *part.de beneficiis cap 4.num. 166.& in cauſa
Vallisoleti præminentiarum 24. Novemb.* 1603. co-
ram Illuſtriſſimo Pamphilio, Azorius *part.2.inſtit.
mor. lib.6.de 4.Decalogi præcepta cap.15.ſub lit.B.
&* D. Joan. Franc. Leonius *in ſua theſaura fori Ec-*
5 *cleſiaſtici part.2.cap.3.num.37.& 38.* † qui *in n.31.*
expreſſè inquit: *Peccant eligentes bonum, cum poſ-
ſint eligere meliorem: nam ad id neceſſariò tenen-
tur*, & Petr. de Aragonia Auguſtinian. *in 2.2. D.
Thom.quæſt.63.de acceptatione perſonarum, art.2.in
1.concluſione*, inquit: *Eligere minus dignum, relicta
digniori ad beneficia, quæ habent annexam curam
animarum, vel aliam gubernationem perpetuam per
ſe loquendo, eſt peccatum mortale.* Sunt enim, ut
ait Caſtellin. ſuprà *n.20.* beneficia, & Dignitates
curam animarum involventes, primò ordinatæ ad
Dei cultum, & Eccleſiæ utilitatem; ſecundariò
autem ut ſint præmia virtutum, quibus Digniores
in Eccleſiâ onerentur, & promoveantur; ſed præ-
termiſſo Digniore, & utiliore pro Eccleſia de di-
recto agitur contra hunc finem, dum aliquando
ſpectatur conſanguinitas, ſive privata amicitia, aut
potentium commendatio, ergo.

6 Etenim Dominicus Bannez *in 2.2.D.Thom.q.63.*

à dicto art.2. §. ad rationem primæ opinionis reſ-
pondens argumentis contrariis commendans, ut
Epiſcopi, & ſuperiores Prælati ſibi conſulant, &
efficaciam rationum oppoſitæ ſententiæ conſide-
rent, concludit ſequentibus verbis *Etenim benefi-
cia non ſolum ſubduntur diſtributivæ juſtitiæ; quia
officia ſunt, aut quia curata ſunt, ſed quia bona
communia, & Dignitates Eccleſiaſticæ, ac ſubinde
diſtribuendæ dignioribus Miniſtris; quia præmia
ſunt, & honores virtutis, & ſcientiæ, atque indu-
ſtriæ?* & ob id bene dixit Azorius *inſtit.moral.p.1.* 7
lib.dict.decalogi præcepta 4.cap 15.§.accedit, quod
Elector cum non ſit Dominus beneficiorum, ſed
adminiſtrator ratione ſui muneris, & officij utram-
que juſtitiam ſervare debet, & quæ diſtribuit, &
quæ commutat, ne Eccleſiam lædat indigno electo,
& ne digniori jus deneget, vel adimat, ſed qui juſti-
tiam in ſuo munere, & officio non ſervat, damnum
compenſare debet: ita ille cum Silveſtro, & Palu-
dano. † Et confirmatur, tum ex Concilio Baſilienſ. 8
*ſeſſ.20. decreto de electionibus, & confirmationibus
Epiſcoporum, & Prælatorum*, ubi ponitur forma
juramenti de eligendis magis idoneis Eccleſiæ, &
ex dict. Trid. decreto *ſeſſ.24. de reform.cap.18.* ubi
mandatur Epiſcopo, ut inter admiſſos ab Exami-
natoribus eum eligat quem cæteris magis idoneum
judicaverit, atque illi, & non alteri collatio Eccle-
ſiæ fiat. † Et ſtatim ibi: *Circa juris patronatus de-* 9
*cernitur, ut is quem Patronus digniorem inter pri-
vatos ab examinatoribus judicabit, Epiſcopo præ-
ſentare teneatur, ut ab eo inſtituatur*, & ſtatim ſub-
ditur; *Cum verò inſtitutio ab alia, quàm ab Epiſ-
copo erit facienda, tunc Epiſcopus ſolus ex dignis, eli-
gat digniorem, quem Patronus ei præſentet; ad quem
inſtitutio ſpectat. Quod ſi jus patronatus laicorum
fuerit debeat qui à Patrono præſentatus erit ab eiſ-
dem deputatis, ut ſupra examinari, & non niſi ido-
neus repertus fuerit admitti* † Imò *Clem. VIII.* in 10
decretis generalibus editis ad Regularium refor-
mationem, & in ultimo ex impreſſis Romæ ex or-
dinatione Pauli V. 1609. *n.36.* verba ſequentia pro-
tulit: *Jurent Electores magis idoneos electuros; pro-
pterea priuſquàm ad electionem deveniatur in pri-
mis, & ante omnia prælegantur Conſtitutiones de
qualitate, & requiſitis eligendorum.*

Et iterum non ſolùm Juris canonici authoritate, 11
ut Doctores agnoſcunt *in cap. cum in cunctis hoc
tit. & in cap. quoniam de jure patronatus*, & ratio-
ne naturali, quæ dictat: nam qui digniori, dig-
num anteponit perſonarum, & non ſui muneris,
& officii rationem habet, & perſonæ; non autem
Eccleſiæ, & Conventus negotium gerit; etenim
eligentis fidei committitur, ut eligat quem utilio-
rem judicaverit: ſic Caſtellin. cum Azorio *in dict.
c.9.hoc tit.n.17.* † Sed etiam exemplo Dei in veteri, 12
& novo Teſtamento, qui ſemper elegit meliores,
& digniores, ut patet in Moyſe, de quo *lib. Numer.
c.12.* dicitur quod *erat vir mitiſſimus ſuper omnes
homines, qui morabantur in terra.* de Saül 1. *Reg.
cap.9.* quod *electus bonus, & non erat vir de filiis
Iſraël melior illo*, & 1. *Regum c.18.* de Electione
David, ubi habetur, *quod erat vir ſecundùm cor
Dei*, & Chriſtus elegit meliorem inter Apoſtolos in
Pontificem, & ſuum Vicarium ut habetur *Joan c.
ult.* quia *plus charitatis erat in illo, & dilectionis.*

Imò & idem Cajetanus adductus pro contraria 13
ſententia *in ſumma verb. electio Prælati, n.1.* quem
ſequitur Caſtellin. *dict.c.9.n.14.hoc tit* cum cæteris
Doctoribus docet ſemper eſſe eligendum melio-
rem, quantum ad regimen pro nunc, & reſpectu

talium ovium; & addit quod poſtponere melio-
rem minus bono in electionibus Canonicis, non
eſt ſine crimine acceptionis perſonarum, dum per-
ſona præponitur cauſæ; & ita in propoſito citatus
jam Petr. de Aragonia in 2. 2. *D. Thomæ dicta quæſt.*
63. Corollario 3. ſequentibus verbis, ut refert idem
14 Caſtellin. *dict. cap. 9. num.* 19. alloquitur. † *Infero*
tertiò quòd quando ſunt plures Electores, & electio
fit ad plura ſuffragia, ſi contigerit rem eo eſſe devo-
lutam, ut aliquis Electorum ſit certus, quòd dignior
non eligetur, etiamſi ipſe ei ſuum ſuffragium præſtet,
& ex altera parte eſt probabile periculum; quòd eo
ſuffragante pro digniore ea pars prævalebit quæ vult
eligere omnino indignum, poterit tunc ad obvian-
dum electioni indigni; imò tenebitur præſtare ſuf-
fragium digno relicto digniore, ſi ſit aliqualis ſpes,
quòd eo modo electio indigni evitabitur, & eligetur
dignus: & eſt hoc verum adhuc ſi juraverit ſe
electurum digniorem; ſemper enim juramentum eſt
intelligendum, ſuppoſito quod poſſit illum eligere,
habita majoris utilitatis Eccleſiæ, quæ ſemper præ
oculis eſt habenda: Ita ille.

15 Hæc enim veniunt intelligenda non ſemper de
digniori abſolutè, ſimpliciter; verùm de digniori
comparativè, vel ſaltem per acidens, ut tradunt
S. Thom. 2. 2. *dict. quæſt. 63. Summiſtæ verb Electio*
canonica, præcipuè Cajetanus *ibi*, *& in ſua ſum-*
ma caſuum dict. verbo Electio Prælati, numero 1.
cum quo conſentiunt Bartholom. Ugolin. *de offi-*
cio, & poteſt. Epiſcopi cap. 50. de beneficiorum Ec-
cleſiaſticorum collatione §. 12. *num.* 3. pro qua citat
Trident. Concil. *dicta ſeſſ. 24. cap. 18. de reform.*
& apertius teſtatur Dominicus Bannez *de Juſtitiâ,*
& Jure q 63. artic. 2. poſt dubium tertium, ubi
reſpondendo ad argumenta §. *ad confirmationem*,
inquit: *Negatur quod ille qui in præſentia dignioris,*
eligit dignum, faciat opus bonum; imò peccat; quia
impedit ne Eccleſia conſequatur digniorem, ac uti-
liorem Miniſtrum: & ſtatim ſubdit, *quod licèt*
abſolutè loquendo eligere dignum bonum ſonet; nihi-
lominus tamen eligere dignum, relicto digniori,
ſonat malum: tradit alia videnda idem Caſtellin.
dict. cap. 9. hoc titulo, à num. 1. 6. & 7. cum Mol-
feſio *in promtuario triplicis juris tract. 6. titu-*
16 *lo de beneficiis num.* 6. in illis verbis † *Dico quartò*
Electores teneri ſub pœna peccati mortalis, eligere
digniorem, ommiſſo digno, & ſtatim inquit hoc eſt
contra quoſdam Juriſtas, qui ut notat Vaſquez
volvereunt eſſe propitij electoribus, & *num.* 62.
ait ſed dictum noſtum eſt commune Theologo-
rum, & Canoniſtarum: pro qua ſententia præ-
ter adductos à Barboſa *in dicto Concil. Trident.*
dict. cap. 1. cap. 12. & cap. 18. ſeſſione 24. de
reform. ſunt D. Thom. 2. 2. *dict. quæſt. 63. art. 1.*
ad 2. & quæſt. 185. art. 3. quodlib. 4. articulo 9.
quodlib. 2. art. 6. D. Anton. Chryſoſtom. Ber-
nard. Adrianus, Sylueſter, Aragona, Salin, Valent.
Rodriguez, Azor. Covarruvias, Molin. Navarr. &
alij innumeri, quos citat Garcia *de beneficiis dict.*
part. 7. cap. 5. & 6. ubi *num.* 63. ait hanc ſenten-
tiam, & firmiorem, qua ſacri Canones præci-
piunt Electoribus, ut eligant meliorem, ut *in*
cap. Metropolitano diſt. 67. & in cap. Moyſes 8.
quæſt. 2. cap. 1. de officio Cuſtodis, & cum aliis
multis ex antiquioribus Molfeſius, & Caſtellin.
ubi ſuprà *dict. cap. 9. à num.* 7.

17 Jam ergo ad propoſitum quæſtionis noſtræ dico
cum Diana *p. 11. tract. 4. reſ.* 37. Andrea Gerunda
de Epiſcopo tom. 2. diſp. 13. cap. 7. num. 10. Reli-
gioſos propriis obligari conſtitutionibus in omni-
bus ordinibus ad meliorem in Prælatum eligen-
dum, imò & quamplures Religioſos, Ordines
juramento ſuos obligare, quo ſe præſtantiores in
ſuperiores erigere obligentur, & patet etiam ex
conſtit. Clement. VIII. in Decretis pro reform.
Regularium datis 25. Junij 1599. per hæc verba
num. 36. *Jurentque Electores ſecundum veritatem*
cujuſque conſcientiæ probiores, ac magis idoneos ſe
electuros; ac propterea priuſquam ad electionem
deveniatur, in primis, & ante omnia prælegantur
conſtitutiones de qualitate & requiſitis eligendo-
rum: & per Urbanum VIII. anno 1624. men-
ſis Octobris die 6. hæc eadem comfirmata, & pu-
blicata fuerunt.

Imò & Patres Societatis Jesu in Congregatio- 18
ne Generali ad electionem Generalis Præpoſiti
hanc formam relatam in Decretis primæ Congre-
gationis ejuſdem Societatis Jesu *decreto* 16. tacto
enim pectore in hunc modum jurant: *Teſtem invoco*
Jeſum Chriſtum, qui ſapientia eſt æterna, quod
eum eligo, & nomino in Præpoſitum Generalem So-
cietatis Jeſu, quem ſentio ad hoc onus ferendum
aptiſſimum: Itaque contra Cajetanum dicentem
ubi ſuprà *in princip.* ſufficere dignum eligere in
electionibus, ſi ſpectaretur tantum officium, ad
quod eligitur, cùm ſit ſolutus oneris rationem
ceſſare injuriæ reſpectu dignioris, Diana, & Pater
Andreas Gerunda, *ubi ſupra*, & Giragus *de regi-*
mine Eccleſiæ part. 1. dub. 3. per totum, invehunt.
† Dicentes falſam eſſe ejus doctrinam, & abſo- 19
lutè ſentiendum meliorem eſſe eligendum in Præ-
latum Regularem; imò nomine potiori cum vitæ
perfectionem ſectentur, tum electoris, tum ſub-
diti; atque juxta finem proprij, ac præſtantiſſimi
inſtituti digniores profectò Prælati deſiderantur,
ad quorum electiones; utpotè arctiori vinculo de-
vincti ſtrictius etiam tenentur. † Et addit Gerunda 20
quod ſi ad ſolum Generalem Religionis pertineat
eligere ſuperiorem, teneatur ad eligendum di-
gniores, vel æquè dignos poſt ſufficientem, atque
exactam diligentiam circa cognitionem, perſo-
narum.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an Cæcus, vel 21
Surdus ſit eligibilis, ut interveniat alicui Capitulo
Generali; quia annis præteritis hæc quæſtio fuerit
ardenter Romæ agitata inter viros doctos; ideo
illam hìc pono, eo quòd ex regulis jactæ jam
quæſtionis *à num. 1.* dependeat; & ſic reſpondeo,
ut nullo modo Cæcus, vel Surdus poſſit eſſe eligi-
bilis; quia cum teneantur Religioſi eligere dignio-
rem, videtur impoſſibile, ut attentis circumſtantiis
non ſint alij Religioſi in Provincia, qui digniores
non ſint, ſiquidem ex defectu cæcitatis, ſiue ſur-
ditatis illius nimis dignioris judicati, ſi viſum, &
auditum haberet, jam minus dignus reputetur,
tam reſpectu aliorum conſociorum, quàm offi-
cii, ſive Prælaturæ, ad quam electio fieret, † & ob 22
id dicunt Stephanus Iſnardus *conſ.* 16. poſt eodi-
cem minimum S. Franciſci de Paula. Diana *p. 10.*
tr. 13. reſ. 4. Cæcum non poſſe eligi in ſcribam,
nec ſcrutatorem, ut patet, nec in ſuperiorem;
cum ſuperioris munus rectè non poſſit exequi, nec
poſſit eſſe viſitator ob eandem rationem, tum quia
oportet viſitatorem eſſe oculatum. † Nec poſſit 23
eligi in Collegam ob eandem rationem; & quia
Collegæ ſunt participes officij Prælati. Et idem
prædicti cenſent de Surdo reſpectu officij, quod
exequi rectè non poſſit, ut Prælaturæ, Collega-
tui, Scribæ, & ſimilium. † Et licet idem Iſnar- 24
dus dicat, ut Cæcus poſſit eligi in commiſ-
ſum;

ſum; quia tale officium reducitur ad electiones,
negotiorum diſcuſſiones, ſeu concluſiones,
& litterarum fratrum ad Capitulum delatio-
nes, quibus non obſtat cæcitas; ſed quia dignior
ſemper ſit eligendus, ut jam ſupra dixi, & impoſ-
ſibile videatur, ut in tota una Prouincia non repe-
riatur alius æquè dignus cum viſu, & auditu, credo
cum eodem Diana etiam eſſe ineligibilem ad præ-
25 dictum commiſſum † niſi electio fieret de Religioſis
alicujus Cœnobij tantùm ad ipſum Cœnobium
conſtans paucis ſubjectis: nam tunc poſſet eligi, ſi
reliqui non eſſent habiles. Alia dico infrà *in c.39.
quæſt. 1. verſ. ad quartem, & verſ. ad ultimam.*

26 Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit Gene-
ralis confirmari ad alium ſexennium, ſi loquamur
de religione, ubi eſt expreſſa conſtitutio illud
prohibens, videtur ſine diſputatione pro negatiua
reſolutione reſpondendum; quia tunc verba, &
mens legis debet omnimo amplecti, ut agnoſcunt
omnes per textum *in l. ſcire leges ff. de legibus l. no-
minis, & rei §. verbum ex legiblus ff. de verborum
ſignific.* Surdus *deciſ.* 35. n. 34. Marcus Anton. Ge-
nuenſ. *in pract. Eccleſiaſt. quæſt* 144. *num.* 3 Ferrer.
in conſtitut. Catalonia gloſſ. 4. *num.* 66. *fol* 87. & in
terminis Diana explicans Conſtitutionem Regula-
rium minor. quatenus probatur in ea non debere
Generalem perdurare, niſi per ſexennium, ablata
poteſtate eum confirmandi; & ita neceſſariò di-
cendum propter inconuenientia, quæ ex diuturna
gubernatione, & ex dicta confirmatione ſequi po-
terant: Nam tunc Generalis potiùs de ejus Con-
firmatione, quàm de bona Religionis adminiſtra-
tione in primo ſexennio tractaret, & ſollicitus
eſſet; & ob id idem de confirmatione facienda in
cæteris aliis Capitulis probat, quoties ad tempus
certum eſſet electio, & reſpectu Religionis Cle-
ricorum Regularium, propter verba *cap.* 18. *num.*
10. *p.* 4. *conſtitut.* & Verbum *Tamen* ibi poſitum,
quo poterat contrarium amplecti, adhucipſe ſe-
quitur ex pluribus axiomatibus Juris hic non re-
petendis ad reſolutionem noſtri dubij propter ad-
ductam rationem, quæ generalem doctrinam præ-
ſtat ad omnes Religiones.

27 Ad quartam quæſtionis partem de electione
Abbatiſſæ ſeu Prioriſſæ, & in qua ætate, &c. reſ-
pondeo breviter cum Naldo *in cap. juvenculas* 20.
quæſt. 1. *& in cap. Ubi periculum §. ſacro hoc titulo.
lib.* 6. & cum Cavil. *concil.* 2. *tempore Caroli Magni.
cap.* 52. Ut refert Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1.
cap. 45. *num.* 43. Ut in puellarum Monaſteriis tales
debeant præferri fæminæ Abbatiſſæ & creari, quæ
& ſe & ſubditum gregem cum magna religione,
& ſanctitate noverint cuſtodire, & his, quibus præ-
ſunt prodeſſe non deſinant, ſed & ſe, & illas ita
obſervent, utpote vaſa ſancta in Monaſterio Do-
mini præparata; & ut talem ſe debeat Abbatiſſa
ſubdictis exhibere in habito, in veſte, in communi
convictu, quod ais ad cæleſtia Regna pergentibus
ducatum præbeat, ſcitura etiam ſe pro his, quas
in regimine accepit in conſpectu Domini ratio-
nem redditura.

28 Et ut legitima ſit electio Abbatiſſæ, ſiue Prio-
riſſæ, debent concurrere ex tripartito numero duæ
partes, ex textu *in cap. indemnitatibus §. fine*, ibi:
Quæ à duabus hoc titulo, lib. 6. Ubi Doctores, &
Barboſa cum multis, qui *de Jure Eccleſ. dict. cap.*
29 45. *num.* 27. *p.* 1. † id limitat, Ubi alia fuerit loci
conſuetudo, addens, ut ſi fuerint diſcordes, poſſit
Epiſcopus nominare unam quam magis idoneam
judicaverit; quemadmodum ſancta Congregatio
Cardinalium reſcripſit Epiſcopo Aſſiſii præpoſita
negotiis Epiſcoporum, & Regularium ſub die 20.
Nouemb. 1558. quod idem ab ea fuiſſe deciſum
atteſtatur Piaſſetius *in praxi Epiſcoporum, p.* 2.
cap. 3. *num.* 37. *in verſ. in Monaſteriis*, quem refert
Zypæus *in analitica poſtremi Juris Eccleſiaſt enar-
rat. ſub hoc titulo num.* 9. *verſ. Abbatiſſa in fine*, No-
varius *in Lucerna Regularium verb. Electio, n.* 13.
Rota apud Tamburinum *in fine tom.* 3. *de jure Ab-
bat. deciſ.* 17. *num.* 5. Lezana *in ſumma tom.* 3. *verb.
Abbatiſſa, num.* 6.

Tamen Epiſcopus non ex abrupto procedet; 30
ſed prius quàm in caſu diſcordiæ deputet unam
Abbatiſſam, debebit Monialibus ipſis competens
tempus ad ſe concordandum aſſignare; quo autem
elapſo, poterit ad deputationem devenire, ut ea
ſancta Congregatio declaravit reſcribens Epiſco-
po Cremonen. ſub die 19. Octobris 1592. † imò in 31
Abbatiſſarum & Prioriſſarum electionibus pote-
rit Epiſcopus una cum ſuperioribus regularibus
per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere abſque
ulla tamen Monaſteriorum impenſa, ut ſtatuit Gre-
gor. XV. *in ſua conſtit. incipit Sceuſabili, ſub data
Nonis Februarii*, 1622. Lezana *in ſumma tom.* 1. *cap.*
25. *num.* 46. *& tom.* 3. *verb Abbatiſſa num.* 3. qui
addit ſacram Congregationem declaraſſe non pro-
pterea Jus illas confirmandi ad Epiſcopum cenſeri
debere.

Unde fit ut Regulares teneantur diem electio- 32
nis Abbatiſſæ Epiſcopo ſignificare, & eum uſque
ad præfinitum tempus ſpectare, ſi antè ipſe expreſſè
declaraverit ſe uti velle facultate in hac parte attri-
buta Abbatiſſarum electionibus per ſe, vel per
alium intereſſe. † ſic ut poſt eam declarationem li- 33
ceat Epiſcopo animadvertere in Regulares, qui
ante tempus ſignificatum, aut die electionis eidem
non prænunciata ad Abbatiſſæ electionem proce-
dunt, ut tenuit ſancta Congregatio Concillij im-
preſſa ſecundum Lugdunen. die 10. Septembr.
1634. quam habet Barboſa *poſt tractatum de offi-
cio Epiſcopi pag.* 6. *in fine, dubio* 15. *de anno* 1626.
& etiam ſacra Congregatio Eminentiſſimorum
Cardinalium Concil. Trid. interpretum, ut refert
etiam Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *dict. cap.* 45.
ſub. num. 34 † & Peirinus *de privil. regular. tom.* 3. 34
† Ubi de decretis novis ſacræ Congreg. *decreto* 16.
pag. 570. cenſuit: *Epiſcopum in electione Abbatiſſæ
Monaſterii Monialium Regularibus ſubjectarum
non poſſe exquirere, ſeu recipere Vota Monialium,
ſed illum exquiri, & recipi debere à ſuperiore Re-
gulari, ſciente tamen, & audiente eodem Epiſcopo.*

Nec prætextu interveniendi electioni Abbatiſ- 35
ſæ, vel Prioriſſæ ſepta Monialium ingredi poterit
cum illa ad Monaſterii Crates peragi valeat, ut
cenſuit Congregatio Cardinalium negotiis Epiſco-
porum, & Regularium ſub die 16. Octob. 1600.
quæ annuente Clem. VIII. declaravit ſub die 21.
Maij 1604. conſtitutionem 80. Gregorij XIII felicis
memor. aditam incip. *Expoſcit* 1. Januarij 1583.
ſuper mutatione officij Abbatiſſæ, ac Prioriſſæ
Monialium in Italia exiſtentium ſingulis quibuſ- 36
que trienniis obſervari in omnibus Monialium Mo-
naſteriis, quamvis militarium etiam Hieroſolymi-
tanorum. † Ex quo venit ut dicat idem Naldus
in dict. cap. indemnitatibus hoc titulo lib. 6. quod
electio Abbatiſſæ tantùm duret ad triennium, ubi
loquitur etiam de modo, *& in Clem. rationi eodem.*
Itaque dicta ſacra Congregatio negotiis Epiſco-
porum, & Regul. præpoſita declaravit † Abbatiſ- 37
ſas, aut Prioriſſas, expleto officiorum ſuorum trien-

nio, non eligendas denuo ad eadem officia, abſ-
que Sedis Apoſtolicæ, aut S. Congreg. licentiâ:
alia adducit Barboſa *dict. cap. 45. lib. 1. de jure*
38 *Eccleſ. à num. 25. & 35.* † ubi ait quod Ciſtercien-
ſes, & Clariſſæ, ſeu aliæ ordini minorum ſubje-
ctæ, durant per triennium, quo finito, teneantur
renunciare ſub pœna excommunicationis, ut habe-
tur *in compendia Minorum*: verum addit hoc pro ſola
Italia præceptum eſſe, quod omnes Abbatiſſas re-
ligionum per Greg. XIII. *in dict. ſua conſtit. expoſ-
cit* 1583. quam refert Quaranta *in Bullaria verb.
Abbatiſſa*, & Caſtellin. *in hoc tract. de elect. cap.
27. num. 9.* qui ſubdit *num. 13.* ex portel. *verb.
Abbatiſſa num. 4.* idem ſtatuiſſe Sixtum. V. quoad
Clariſſas.

39 Verum Fr. Eman. Rodrig. *quæſt. regular. tom. 1.
q. 16. art. 2. & 3. & in addition. ſumma tom. 3. cap. 3.
n. 6.* Miranda *tract. de Monialibus q. 7. art. 9.* dicunt
extra Italiam omnes Abbatiſſas, præter Clariſſas
poſſe, finito triennio reeligi, & continuari. In
Portugalia autem ſanctæ Claræ Abbatiſſas non
poſſe reeligi intra ſexennium dicunt Portel. *in du-
biis regular. verb. Abbatiſſa, num 4.* Hieronym.
Rodriguez. *in compend quæſt. regular. reſ. 2. ſub.
numera 6.* ſic ex ſpeciali Conſtitutione S. Mem.
Pauli V.

40 Ad quartam quæſtionis Partem de ætate, in
qua debet eſſe, quæ eſt Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa
eligenda, breviter reſpondeo ex definitione Trid.
Concil. *ſeſſ. 25. de regular. cap. 7.* ubi Barboſa, Fa-
rinac. & allii cum multis, ut non minor annis qua-
draginta, & quæ per octo annos ab emiſſa pro-
41 feſſione expreſſa, laudabiliter vixerit. † Itaut ſi
harum qualitatum præficienda in eodem Monaſte-
rio non reperiatur, poſſit ex alio ejuſdem ordinis
42 Monaſterio aſſumi. † Et ſi hoc etiam in commodum
ſuperiori videatur ex eis, quæ in eodem Monaſte-
rio annum tringinta exceſſerint, & ſaltem quin-
que annis poſt profeſſionem rectè vixerint, electio
fiet, ut docent Novarius *in lucerna regular. verb.*
Abbatiſſa *num. 5.* Urſelis *in concluſionibus legali-
bus verb. Abbatiſſa, concluſ. 3. num. 17.* Me-
gala *in promptuario Theolog. verb. Abbatiſſa nu-
mera 3.*

43 Nec enim Epiſcopus circa hanc annorum æta-
tem poterit diſpenſare, ut reſolvunt Aloyſius Ric-
cius *in deciſ. Curiæ Archiep. 309. part. 4. num. 9.*
Machado *de perfecto confeſ. tom. 2. lib. 5. part. 3. do-
cum 4. tract. 4. num. 1. & 2.* Amendar. *in addition.
ad recopil. legum Navarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Epiſc.
num. 102.* Azor. *inſtitut. moral. part. 2. lib. 6. cap. 5.
q. 9.* Sigiſmund. à Bononia *de elect. dubia 62. n. 6.*
Fr. Ludouic. Miranda *de Monialibus q. 6. artic. 4.*
Urcell. *dict. concluſ. 3 n. 16* Hieronym. Rodrig. *in
coempend. quæſt. regul. dict reſ. 2. num. 5.* Novarius
dict. verb. Abbatiſſa num. 6. & in ſingularibus ca-
nonici Juris *concluſ. 3. num. 2.* Nicol. Garcia ante
præfatos, multis adductis *de benef. part. 7. cap. 4.
n. 71.*

44 Quod ſi dubitas an prædicti quadraginta anni
debeant eſſe expleti, vel ſufficiant incæpti, repe-
tendo pro reſolutione planiori quæ infra dixi *de
ætate, & qualitate ordin.* exiſtimo ex *ibi* dictis di-
cendum, ut non requirantur completi illi anni, ut
docent Portel. *in conſultation. moral. p. 1. caſu 13.*
Lezana *in ſumma quæſt. regul tom. 3. verb. Abbatiſſa
n. 2.* Barboſa ſuprà *in dict. Trid.* idem *de jure Eccl.
part. 1. dict. cap. 45. n. 19. in fine.* ubi ita videtur ſen-
tire Novarius *dict. verb. Abbatiſſa, & in dict. ſin. 13.
n. 3.* ubi ſic reſolvit contra Nicol. Garciam *dict. c. 4.
n. 71.* exigentem illos annos 40. completos. † Ita- 45
que concludit Barboſa *n. 20. dict. cap. 45.* ex S. Con-
gregatione Concilii *in Viterbien 16. Maii* 1623. ut
electio Abbatiſſæ, quæ ætatem 40. annorum re-
quiſitam modo dicto non habuerit, ſit nulla, ſi
in Monaſterio non deſunt aliæ Moniales quadra-
genariæ, atque habiles; licèt non adeò idoneæ,
ſicut electa. Vide Narbonam de ætate ad omnes
humanos actus anno 40. q. 7. & quia de prædicta
difficultate Diana iterum contra Garciam loquitur
part. 17. tract. 12. reſ. 9. multis comprobans; & item
quia Concilium permittendo ex defectu Monialis
ætatis quadragenariæ, petat ibi electionem alteri-
us annorum 30. expletorum; ſequatur inde nullo
modo deſiderari annos 40. expletos; quia ibi non
eſt tantum, ſicut de 30.

De aliis inquam qualitatibus dico quod licèt 46
ſint aliquæ conſtitutiones ſummorum Pontificum
pro aliquibus religionibus, quibus exigitur, ut
nullo modo eligantur deſcendentes ex maculato
genere; puta Hæbreorum, vel Saracenorum; ta-
men eas non procedere reſpectu Monialium, cum
de jure communi, non ſit prohibitum: argumento
textus *in cap. cum te de reſcriptis*; & ſic poſſe eligi
in Abbatiſſas, ſive Prioriſſas habentes ætatem re-
quiſitam, & alia requiſita illico referenda reſolvunt
Miranda *de ſanctis Monialibus q. 6. art. 2.* Portel *in
dubia Regul. verbo Abbatiſſa, n. 6.* Lezana *in ſum.
quæſt. regul. tom. 3. eodem verb. n. 9.* Barboſa *de jure
Eccleſ. dict. cap. 45. ſub. n. 26.* dicentes præditas
coſtitutiones tantùm loqui de viris & non de fæmi-
nis. † Tamen quia Mojolus *de irregularis. lib. 1.* 47
cap. 29. n. 12. & 13. Vivald. *in candelabra aureo p. 3.
c. 5 n. 11.* Sanchez *in præcepta decalog tom. 2. lib. 5.
cap. 5. n. 24.* dicunt ut infamis Abbatiſſa eſſe non
poſſit, ſive infamia ſit juris, ſive facti; ego liben-
ter crederem Moniales deſcendentes ab Hæbreis,
ſiue Saracenis, non rectè in Abbatiſſas, ſiue Prio-
riſſas eligi; quia quantumuis pollere videantur,
virtute adhuc reſpectu ſubditarum poteſt notari
electa de tali infectione; etſi ex alio capite queant
admirabiliter profiſci in religione illius ſic electæ
Abbatiſſæ exemplo.

Nec enim illegitima eſt eligenda in Abatiſ- 48
ſam, vel Prioriſſam abſque diſpenſatione Apoſto-
lica, ſolutis Religionum priuilegiis; imò ſacra
Congregatio Concilij ſub die 27. Aprilis 1630.
cenſuit electionem in Abbatiſſam Monialis illegi-
timæ abſque diſpenſatione Apoſtolica eſſe de jure
irritam circunſcriptis priuilegiis. † Quidquid di- 49
cant Fr. Eman. Rodriguez *quæſt. regul tom. 1. q. 13.
art. 11.* Miranda *de Monialibus q. 6. art. 3.* Portel.
dict. verb. Abbatiſſa n. 6. Hieronym Rodericus *dicta
reſ. 2. n. 21.* Julius Lavorius *Variar. lucubrat tit. 9.
de elect. cap. 24. n. 38.* Lezana *in ſumma quæſt. regu-
lar. cap. 26. n. 6.* quos explicat Barboſa *de jure Ec-
ceſ. dict. p. cap. 43. ſub n. 11.* dicendo eorum reſolu-
tionem procedere poſſe attentis Mendicantium Re-
ligionum priuilegiis, ſecudum quæ illegitimæ ha-
bilitantur ad omnes gradus ſuæ religionis, † prout 50
Epiſcopo Cortanen, reſcripſit ſancta Congrega-
tio Cardinal. negociis Epiſcoporum, & Regu-
larium, præpoſita ſub die 4. Octob. 1594. & antea
in corduben. de an. 1589. declaraverat Moniales ex
illegitimo Thoro procreatas Conſtit. felicis Recor-
dationis Sixti V. contra Regulares illegitimas, edita
non comprehendi, quominus ad officium, & di-
gnitatem Abbatiſſæ, & Prioriſſæ abavè Monaſte-
riũ munia, eligi poſſint: videbis Sanchez *in præ-
cepta dict. lib. 5. cap. 5. n. 19. & 20.* Suarez *tom. 5. de*

conſ.

cenſ. diſp. 50. *ſect.* 15. Flamin. Pariſ. *de reſignat. benef. lib.* 3. *q.* 12. *n.* 11. Sayrum *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 11. Bellet *diſquiſit. clerical p.* 1. *tit. de diſciplina clerical.* §. 3. *n.* 5. Naldus *in ſumm. verb. Abbatiſſa n.* 2. multis adductis Barboſa *in cap.* 1. *de filiis Præſbit. n.* 7. Nouar. *in lucerna Regul. verb. Abbatiſſa n.* 0. Sanctarel *Variar. reſol. q.* 40. *n.* 7. Nauar. *in manuali cap.* 27. *n.* 201. *& in conſ.* 2. *de regul. n.* 60. Majol vbi ſuprà *lib.* 1. *cap.* 10. *in fine*. Mandoſ. *de ſignatura gratia, tit. de diſpenſ. ſuper defectu natal. in fine*, & alij plures.

51 Vnum tamen notabis quòd debet Abbatiſſa, certiorem facere Epiſcopum de tempore profeſſionis Virginum ante menſem, juxta decretum Concil. Trident. *dict. ſeſſ.* 25. *de regul. cap.* 7. cujus meminit Barboſa *in ſuo formulario, Epiſcoporum, forma* 42. *in fine, in verſ. probationis anno*, idem de Iure Eccleſ. *dict. libro* 1. *cap.* 45. *num.* 41.

QUÆSTIO V.

An quæ eſt eligenda in Abbatiſſam debeat eſſe virgo, ſeu poſſit Vidua, ſiue Bigama. An Abbatiſſa poſt expletum triennium, poſſit Monaſterium gubernare. Et an triennales Abbatiſſæ, debeant benedici, ſicut perpetuæ. Et an Soror Abbatiſſæ poſſit ei ſuccedere immediatè in officio. Et quænam poſſint abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ exercere reſpectu ſuarum ſubditarum. Et an liceat Abbatiſſis, finito ſuo Abbatiſſatûs tempore, conſtituere eorundem Monaſteriorum præſidentes; donec aliæ Abbatiſſæ eligantur. Et an tractatus ſeu pacta eligendi ex vna partialitate Abbatiſſas, ſiue alios ſuperiores Regulares, liceant?

SVMMARIVM.

1 *Abbatiſſa eligenda, debet eſſe Virgo, niſi diſpenſetur* num. 2. 3. &. 4. *contraria ſententia.* n. 2.

2 *Viduæ poſſunt eſſe Abbatiſſæ.*

5 *Bigami viri ſunt incapaces prælationum: contra de fæminis, & quæ ſit differentia*, num. 6.

6 *Fæmina Bigama poſſunt eſſe Abbatiſſæ.*

7 *Bigamorum leges pœnales, non extenduntur ad Bigamas.*

8 *Abbatiſſarum officium, eſt quædam adminiſtratio.*

9 *Abbatiſſa officium etſi vltra triennium non duret, poteſt nihilominus gubernare, dum ſit electio alterius:* vide num. 29. & 30.

10 *Conſtitutiones Sixti V. & Gregorii XIII. circa Abbatiſſas*, numero 29. & 30. & numero 31. *Vbi in quo caſu intelligantur.*

11 *Abbatiſſæ nequeunt eligi perpetuæ, niſi fiant ad præſentationem Patroni.*

12 *Abbatiſſa triennales, non benè dicuntur perpetuæ: ſic intra annum à confirmatione*, n. 13.

14 *Abbatiſſa eligi poteſt minore tempore triennij.*

15 *Abbatiſſa triennio expleto, non tenetur officio renunciare, ſed ſpectare aliam nouam: fallit* n. 17.

16 *Moniales poſſunt vltra triennium creari officiales.*

17 *Prioriſſæ Dominicæ, expleto triennio, ipſo jure expirant.*

18 *Abbatiſſæ ſoror poteſt ei ſuccedere in officio Abbatiſſatûs: fallit in Prioriſſis Dominicis*; num. 19.

20. *Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ poſſunt diſpenſare cum Monialibus circa jejunia regulæ, & eſum carnium improprie*, num. 21.

22 *Abbatiſſæ poſſunt imponere præcepta ſpiritualia ſuis ſubditis: vbi qualiter id de jure fiat.*

23 *Abbatiſſa poteſt præcipere virtute ſanctæ obedientiæ.*

24 *Abbatiſſa, etſi habet quæ Abbates ſui ordinis; non tamen queit viſitare Monaſteria*, n. 25.

25 *Abbatiſſa Iure antiquo viſitabat Monaſteria, & ea impedita per virum.*

26 *Abbatiſſa nequit Virgines velare, nec benedicere Moniales, confeſſiones audire, aut publicè prædicare.*

27 *Abbatiſſa nequit diſpenſare in votis Monialium, ſed bene irritare per poteſtatem Dominatiuam*, n. 28.

29 *Abbatiſſa, ſiue Prioriſſa poſſunt eligi in præſidentes vſque ad nonam electionem: & de ratione*, n. 30.

30 *Abbatiſſæ veteres majorem notitiam habent rerum Monaſterij quam aliæ Moniales.*

31 *Abbatiſſa finito officio, nequit habere aliud officium triennale, vt Vicaria.*

33 *Prioriſſa, & Syndica in ordine Prædicatorum poſt triennium expletum, nequeunt immediatè eligi in Prioriſſas.*

34 *Prioriſſa regulariter nequit iterum eligi, niſi poſt annos quatuor, niſi Monaſterium eſſet nouum, vel reformatum*, n. 35.

36 *Monialis Vicariò perfuncta officio eligi queit in Abbatiſſam.*

37 *Pacta, ſeu tractatus eligendi ex vna partialitate Abbatiſſas, ſeu alios ſuperiores Regulares, non licent*, n. 40.

38 *Religioſi ante electiones facientes tractatus, etiam actionales reprehenduntur.*

39 *Tractatus per modum conſultationis, viuente Prælato ſuper electione futura, quando liceant?*

40 *Tractatus pactionales, vt de meo grege tot eligantur, & de tuo tot, non licent, ſunt ploratu digni.*

41 *Confeſſor, nec ſuperior Monaſterij, nequit præſtare votum in caſu diſſenſionis Monialium.*

42 *Moniales de Monaſterio ad Monaſterium, non transferuntur.*

AD primam quæſtionis partem, video Doctores inter ſe pugnantes, quidam pro negatiua reſoluentes, inter quos Mandoſius *de ſignatura gratia tit. diſpenſatio pro corrupta, incipit ſtatim, & in additionib. ad Lapum allegat.* 60. *litt. N.* Selua *de beneſ. p.* 4. *q.* 7. *n.* 7. Majol. *de irregularit. lib.* 1. *cap.* 29. *num.* 13. Viualdus *in candelabro aureo cap.* 5. *num.* 13. Et. Eman. Rodrig. *quaſt. regul.*

Digitized by Google

*gul.tom.*1.*quæſt.* 64. *art.* 4. *& tom.*2.*q.* 54. *art.* 3,Caſtellinus *hoc tit. cap.* 17. *num.* 5. qui pariter dicunt in hoc ſolum Pontificem poſſe diſpenſare; & ita tenent per textum *in cap. juuenculas* 20.*q.* 1. vbi D.Gregorius *in regiſtro lib.*3.*epiſtol.* 11.juuenculas fieri Abbatiſſas, vehementiſſimè prohibèt, & in verbis ibi: *Nullam igitur fraternitas ſua niſi, ſexagenariam Virginem, cujus vita hoc, atque mores exegerint, velari permittat*, & ex *cap.*2.1. *quæſt.*7.

2 Verum Sanchez *in præcepta decalogi tom.* 2.*lib.* 5.*c.*5.*n.*22. Portel. *in dubiis Regul. verb. Abbatiſſa poſt num.* 10. Machado *de perfecto confeſ. tom.*2. *lib.*5.*part.*3.*docum.*4.*tract.*4.*n.*5.exiſtimant ad Abbatiſſæ munus non deſiderari Virginitatem, niſi vbi mos eſſet, impertiendo Abbatiſſis benedictionem ſpecialem, Virginum propriam, ſeu conſecrationem: & addit Fr. Eman.*tom.*3.*addit.ſummæ cap.*3. *num.* 9. Iura contrariæ ſententiæ tantum procedere in Abbatiſſis benedictis, & conſecrandis velo virginitatis, ſe retractans ab opinione contraria, quam prius amplexus fuerat *in quæſt. regul.* ſequitur Hieronym.Roderic. *in compend.quæſt regul.reſ.*2.*n.*26. vbi ea Portel.tenet intrepidè poſſe non virginem, ſeu viduam, eſſe Abbatiſſam, & velari, velo prælationis, & Suarez, quem refert Barboſa *ca.*45.*de jure Eccleſ.n.* 24. *in fine*, Nouar. *in lucerna regular. verb. Abbatiſſa n.*1.*&* 2.Vrſell. *in concl.legal.verb. Abbatiſſa electio concluſ.*3.*n.*1. Lezena *in ſumma quæſtion.regular.cap.*26.*num.*57.
3 † Adhuc verò idem Caſtellin. omninò videndus *hoc tit. dict.cap.* 17.*à n.* 14. reſpondens contrariis fundamentis, ſequitur nullomodo de jure contrà Sanchez, Suarez, Portel. & alios coruptam poſſe in Abbatiſſam eligi, & propter declarationem, & reſolutionem factam ſuper hoc, ſpecialiter à Sacra Congreg. Epiſcoporum, ac Regularium, die 15.Iulij 1616. niſi adhibita diſpenſatione, vel niſi fuerint fundatrices, & dicit non eſſe tutam conſue-
4 tudidem contrariam, alia plura congerens † qui etiam *n.*27.ait, vt vidua prohibeatur eligi in Abbatiſſam, adducens declarationem relatam per Verba ibi: *Si vidua monaſticum aſſumat, ad Abbatiſſæ, aut Prioriſſæ obeundum, abſque ſedis Apoſtolicæ diſpenſatione eligi non poteſt.*

5 Sed illa, quæ eſt Bigama dubitant Interpretes, & ſecundum relatam reſolutionem Doctores diuerſè opinantur; quia negantes ex eo etiam tenent; quia ſicut Viri Bigami, ſunt Prælationum incapaces; ita eſt mulieres Bigamæ; & quoad hunc effectum dici Bigamam, quæ poſt caſtitatis votum præuaricata eſt, vt refert Sanch. *in præcepta decalog. tom.* 2.*lib.*5.*cap.* 5. *num.*23. & videtur ſequi Machado *dict. docum.*4. *num.* 4.

6 Sed prædictam ſententiam alij, & benè impugnant dicentes legem pœnalem loquentem de viris, vt infra dico *in tit. de Bigamis non ordinandis*, nullo modo extendi ad fœminas *ex cap. generali hoc*
7 *tit. lib.*6.† quia Bigamæ irregularitas indicta eſt à jure ad arcendum Bigamos à ſuſceptione ordinum ſacrorum, primò, & directè; illoſquè ex vi hujus prohibitionis, tantum indirectè incapaces videri Prælationum, & Dignitatum; quatenus ſcilicet iſtis annexa eſt juriſdictio, & poteſtas clauium: vnde Hieronym Rodrig. *in compendio quæſt.regul. dict.reſp.*2 *n.*23. Barboſa *dict.cap.*45.*n.*22. conſiderantes fœminas eſſe incapaces ſacrorum ordinum recipiendorum, vt infrà dico *ſub Rub. de ætate, & q ualit.ordi*, dicunt, & conſequenter eſſe incapa-
8 ces bigamiæ ſeu hujuſmodi inhabilitatis, † ac proinde illis non videri repugnare habere officium Abbatiſſatus; quatenus eſt quædem adminiſtratio, ſine juriſdictione ſpirituali, & ſine poteſtate clauium, de quo dico latè *in cap. dilecta de majoritate, & obed.* ſecundùm aliqua, quæ dixi *in cap. nouit. de judic.q.*9.*à.n.*26. vbi illum textum expendit. & ſic reſoluunt, vt cum ſit eorum officium quædam adminiſtratio, non repugnans Abbatiſſarum ſtatui; & conſequenter abſque vlla diſpenſatione fieri poſſe Abbatiſſas, ſiue Prioriſſas; & ita ſequor, vt reſolui *de viduis fœminis, ſub verſ. verum.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, an Abbatiſſa 9
poſt expletum triennium poſſit Monaſterium gubernare; & in hoc dubio breuiter reſpondeo, vt licet officium Abbatiſſæ expiret, finito triennio, nec Epiſcopus poſſit illud prorogare, vt ſacra Congregatio Epiſcoporum cenſuit die 20. Februarij. 1615. teſte Gauanto *in manuali Epiſcoporum, verbo Monialium officiales n.* 20. tamen hoc non obſtante poſſe per illos dies, in qua noua electio efficitur, regere Monaſterium ſub aliquo titulo, ſeu nomine, docent Sanctorus *in commentariis ad conſtitutiones minorum cap.* 11. *ſtat.* 7. ante illum Miranda *in manuali Prælatorum, tractatu de ſacris Monialibus q.*7. *art.*9. *concluſ.* 2. vbi ſic ait: *Siue Abbatiſſatus officium à ſuperioribus fuerit acceptatum, ſiue non, nulla tamen Monialis Abbatiſſa, nec Vicaria minorum fratrum curæ ſubjecta vltra triennium in ſuo officio poteſt durare.*

Et hanc conclusionem ſatis comprobari ait 10
Diana *part.*7.*tract.*12.*reſ.*19.*in principio*, ex conſtitutione relata Sixti V. nam quamuis alia ex Gregorio XIII. non comprehendat, niſi dumtaxat Moniales Italiæ, & Siciliæ Monachalem vitam profitentes, vt retuli *ſub quæſt. præcedenti*, & generalis clauſula ibi poſita non extendatur ad majora, expreſſis, nihilominus, dicit conſtitutionem Sixti V. comprehendere omnes Moniales Abbatiſſas, & Præfectas quocumque nomine nuncupentur, minorum fratrum curæ ſubjectas, in quibuſvis partibus, & Prouinciis, generaliter ita, quod poſt tranſactum triennium prædictum nullum Abbatiſſatus, ſeu Præfecturæ, Monaſteriorum, aut aliud officium, nec aliquam poteſtatem, vel authoritatem in eoſdem poſſent obtinere, & exercere, ut ibidem dicitur.

Ad tertiam quæſtionis partem an triennales 11
Abbatiſſæ debeant benedici, ſicut perpetuæ: & vt reſpondeas præmitto dicendum ex dictis conſtitutionibus Greg. XIII. & Sixti V. prohibentibus eligi Abbatiſſas perpetuas, non prohiberi eas Abbatiſſas, quæ fiunt per præſentationem, & inſtitutionem, cum facile reddatur ad jus antiquum, in quo talis inſtitutio, & confirmatio, erat perpetua: ſic Portel. *verb. Abbatiſſa n.* 10. vbi addit primam fundationem alicujus Conventus ſanctæ Claræ, poſſe continuari officio Abbatiſſæ per 20. annos, per ſtatuta illius ordinis, & Hieronym. Roderig *in compendio quæſt. regular. dict. reſ.*2 *n.* 7. vbi reſolvit poſt expletos 20. annos Abbatiſſatus poſſe præfatam fundatricem iterum eligi in Abbatiſſam: alia tradit Barboſa *de jure Eccleſ. dict. cap.*45.*p.* 1. *num.* 37.

Vnde jam ad difficultatem reſpondeo trienna- 12
les Abbatiſſas non ſolere benedici, ita ut jus diſponens quod perdunt Abbatiſſatum, ſi intra annum à confirmatione, non benedicantur, intelligatur de perpetuis, Fr. Eman. *tom. quæſt regular. q.* 12. *art.* 3. *in fine*, Hieronymus Rodrig. *dict. reſol.* 2. *n.* 3.

num. 3. Barboſa *dict. cap.* 45. *numero trigeſima*
ſexta.
13 Vbi dicit, quod iſtæ Abbatiſſæ perpetuæ intra
annum à tempore ſuæ confirmationis computan-
dum teneantur munus benedictionis ſuſcipere;
alioquin niſi ſubſit cauſa rationabilis, à iure ſuo
cadant per *Clem. attendentes* §. *ſtatuimus de ſtatu*
Monachorum, Tamburin. *de iure Abbatiſſ. diſp.* 29.
num. 5. Lezana *in ſumma tom.* 1. *cap.* 5. *verb. Abba-*
tiſſa num. 11. & de forma benedictionis ſcribit
idem Tamburinus.
14 Et quòd Abbatiſſa poſſit eligi minori tempore
triennij, docet Novarius *in Lucerna Regul. verb.*
15 *Abbatiſſa num.* 3. & *num.* 9. † Quòd Abbatiſſa fini
to triennio, non tenetur renouciare Abbatiſſatui,
16 ſed ſpectare creationem novæ Abbatiſſæ. † Et
n. 14. quòd officiales Monaſterij, præter Abbatiſ-
ſam eligi poſſunt vltra triennium, Lezana *eodem*
verbo à num. 12. Tamburin *de iure Abbatiſſ. diſp.* 30.
Naldus *in ſummn verbo Abbatiſſa. n.* 5. Machado *de*
perfecto confeſ. tom. 2. *lib.* 5. *part.* 3. *docum.* 5. *num.* 6.
17 † Et quòd in ordine Prædicatorum nequeat offi-
cium Prioriſſæ protrahi vltra triennium; & quòd
illo expleto declarantur nunc pro ex tunc ab offi-
cio abſolutæ: idem Caſtellin. *hoc titul. cap.* 17.
num. 11.
18. Ad quartam quæſtionis partem breuiter reſpon-
deo poſſe ſororem Abbatiſſæ ei ſuccedere in offi-
cio Abbatiſſatus per electionem Monialium, aut
electorum, vt patet ex declaratione ſacræ Con-
gregationi a negociis Epiſcoporum, & Regularium
præpoſita ſub die 23. Aprilis 1619. in ſequentibus
verbis. *Abbatiſſa, & Monialibus de Oliuellas, Vlix-*
bonen-petentibus declarari, vtrum Soror Abbatiſſæ,
poſſit ſuccedere in officio Sorori, ſi Canonicè eliga-
tur; dummodo non adſit aliquod impedimentum le-
gitimum circa eius perſonam, vel prohibeatur per
conſtitutiones ordinis, non eſt prohibitum in iure,
&c. Ita docent Ioannes Anton. Nouarius *in*
ſumma Bullarium, verb. Abbatiſſa num. 6. & eius
Frater Ioannes Maria, Nouarius *in Lucerna re-*
19 *gular. verba. Abbatiſſa. n.* 7. & 8. Caſtellin. *de Elec-*
tione † qui etſi de iure dicat non prohiberi; addit
tamen, vt in ordine Prædicatorum non poſſint duæ
ſorores Moniales ſecundum carnem ſuccedere in
Prioratu, ſiue ſubprioratu immediatè ex ordinat.
30. Romæ anno 1580.
20 Ad quintam quæſtionis partem, quænam poſ-
ſint Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ exercere reſpectu
ſuarum ſubditarum, breuiter reſpondeo, vt poſ-
ſint cum Monialibus diſpenſare circa ieiunia Re-
gulæ, circa æſum Carnium, & Lacticiniorum,
ſiue Ouorum, quando cognouerit dictas Monia-
les, propter debilitatem, vel aliam cauſam non
poſſe ita commodè huiuſmodi ieiunia, & abſti-
nentias ſeruare, quod fieri declarant Hieronym.
Roderic. *in compendio quæſt. regular. reſ.* 2. *num.* 13.
& Portel. *in addit. ad dubia regularia verb. Ab-*
21 *batiſſa, num.* 3. † aduertentes, vt iſta non ſit pro-
priè diſpenſatio dimanans à iuriſdictione ſpiri-
tuali, cuius eſt incapax fœmina, vt dico *in dict.*
cap. dilecta de maiorit. & obed. & explicui *in dict.*
cap. nouit, de Iudiciis; ſed tantum declaratio, vel
22 diſpenſatio, Papæ authoritate. † Item poſſunt im-
ponere præcepta ſpiritualia ſuis ſubditis; quia
promittunt ei obedientiam, non tanquam matri,
ſed tanquam Prælatæ, cuius munus eſt approba-
tum à Sede Apoſtolica, iuxta regulam, quam
profitentur ad regimen ſpirituale, & temporale
ſibi gregis commiſſi in omnibus illis, quæ non re-
pugnant ſexui fœmineo, cui non contradicit po-
teſtas imponendi præcepta ſpiritualia, quando
neceſſitas adeſt, maximè, ſi id habeat ex commiſ-
ſione ſuperioris, Fr. Eman. Rodrig. *tom.* 3. *cap.* 3.
num. 19. addit ſummæ mutata ſententia, quam
probauerat *tom* 1. *quæſt. regul. quæſt.* 12. *artic.* 2. &
quæſt. 25. *article.* 1. Miranda *in tractatu de Monia-*
libus quæſt 6. *artic.* 4. *concluſione* 3. *ad finem.* Azor.
inſtitu. moral. part. 1. *lib.* 13. *cap.* 10. *quæſt.* 7. dum 23
docet poſſe Abbatiſſam præcipere Monialibus vir-
tute ſanctæ obedientiæ, ratione voti emiſſi in pro-
feſſione, & ſancti Spiritus; quia officio Prælati
fungitur cui Moniales ex vi profeſſionis parere co-
guntur, tanquam habenti poteſtatem, & Iuriſ-
dictionem à Superioribus commiſſam, nec diſſen-
tiunt, Suarez *tom.* 4. *de religione lib.* 3. *cap.* 10. *n.* 12.
13. & 14. Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 2.
lib. 5. *cap.* 1. *n.* 22.
Et quamvis officium Abbatiſſæ ſit idem in Mo- 24
naſterio, quod Abbatis, aut Generalis in Mona-
chos; ſic vt quæcumque competunt Abbati, ea
ferè competant Abbatiſſæ, exceptis quæ fœminæ
repugnant, vt dicunt Marcus Antonius Chichus
lib. 3. *inſtitut mor tit.* 13. *de Abbatiſſis*, Hieronym
Rodericus *in compend quæſt. regul. dict. reſolut.* 2.
ſub num. 25. *verſ. & confirmatur.* † Tamen ipſa 25
iam ex Tridentino Concilio *cap.* 5. *ſeſſ.* 25. *de regu-*
laribus, non poterit viſitare Monaſteria ſibi ſub-
iecta, Machado, *lib.* 5. *de perfect. confeſſore part.* 3.
tract. 4. *docum.* 5. *num.* 1. Fr. Eman. *tom.* 2. *quæſt.*
regul. quæſt. 5. *artic.* 10. etſi velit Barboſa *de Iure*
Eccleſ. part. 1. *dict. cap.* 45. *num.* 38. dicat de iure
antiquo ſolere viſitare Monaſteria ei ſubiecta, &
ea legitimè impedita ad egrediendum licuiſſe per
alium etiam virum omni exceptione maiorem vi-
ſitare.
Et addunt etiam Doctores per textum *in cap.* 26
ſtatuimus 20. *quæſt* 1. non poſſe Abbatiſſam Vir-
gines velare, nec Moniales benedicere, nec ea-
rum confeſſiones audire, vel publice prædicare, vt
in cap. in noua de pœnit & remiſſionibus, latè dico,
† nec diſpenſare in votis Monialium, nec ea com- 27
mutare; quia caret ſpirituali Iuriſdictione: ita Fr.
Eman. Rodrig. *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.* 24. *artic.* 7.
Suarez *tom.* 1. *de religione tract. de voto lib.* 6. *cap.* 7.
num. fin. Petr. de Ledeſma *in ſumma tom.* 2. *tract.* 10.
cap. 7. *ad finem*, Leſſius *de Iuſtit. lib.* 2. *cap.* 40. *du-*
bio 14. *num.* 107. *verb. Abbatiſſam*: Loquens de
irritatione in præcepta Decalogi *lib.* 4. *cap.* 33. *n.* 19.
& quoad diſpenſationem *cap.* 39. *num.* 7. & quoad
commutationem *cap.* 49. *num.* 24. † qui & alij di- 28
cunt bene poſſe Abbatiſſam ea irritare per poteſta-
tem Dominatiuam, quam habet ſuper ſubditas,
quæ quidem eſt maior quam habent Pater, &
Maritus ſuper filios, & vxorem.
Ad ſextam quæſtionis partem, ſuppoſitis quæ 29
dixi *in verſiculo ad ſecundam*, & verſ. *ad tertiam*,
reſolutiuè reſpondeo poſſe Abbatiſſas, ſiue Prio-
riſſas eligi in Præſidentes, uſque ad nouam ele-
ctionem, ob pacem, & bonum regimen Conuen-
tus, vbi vſus obtinuit, non obſtante iam adducta
conſtitutione Sixti V. ſic. tradunt Fr. Ema. Rodrig.
tom. 1. *quæſt. regular. quæſt.* 16. *artic.* 3. & *in additio-*
nibus ſum tom. 3. *cap.* 3. *num.* 7. Miranda *in tract de*
Monialibus quæſt. 7. *art.* 9. *concluſione* 2. Barboſa
de Iure Eccleſ. part. 1. *cap.* 45. *ſub num* 33. Quibus
addo Dianam *par* 7. *tract.* 12. *Miſcel. ſub reſol.* 19.
in verſ. an ſcilicet; qui dum refert ſententiam ne-
gatiuam per dicta ſupra *in dict. verſ. ad ſecundam*;
nihilominus ſibi videtur probabilis proxime affir-
matiua

matiua ſententia; eo quod id pertinere poteſt ad
bonum regimen Monaſteriorum Monialium, &
eorum dabitam adminiſtrationem, vt ſcilicet pro
paruo aliquo tempore eædem ipſæ, non verò aliæ
præſidentes conſtituantur; propter vitanda innu-
mera mala, damna, atque incommoda, quæ ex
contrario facto, vt plurimum exoriuntur, aut
ſaltem poſſent euenire.
30 Et quia illæ maiorem habent notitiam, diſpo-
ſitionis, & ſtatus ſuorum Monaſteriorum, quàm
aliæ. Quis enim non videat, ait Diana, quod aliæ
nominatæ præſidentes nouitatum amatrices breui
illo temporis ſpacio, quamplura poſſint innouare;
quæ in maximum damnum, & detrimentum pa-
cis, quietis, & tranquillitatis prædictorum Mo-
naſteriorum caderent Monialium ordinum in or-
dine ad finem futuræ electionis animos ſollicitare,
omniſbuſquè velle placere, quæ ſua ſunt quærant,
non quæ Ieſu Chriſti.
31 Ob idquè reſpondendo ad verba conſtitutionis
relatæ *ſub dicto verſ. ad ſecundam*, dico cùm illo,
& cum Miranda *in manuali Prælator. tract. de ſa-
cris Monialibus quæſt. 7. art. 9. concluſ* 2. quod
in ibi tantummodò prohibentur Abbatiſſæ præ-
dictæ, expleto ſuo triennio, habere in dictis Mo-
naſteriis aliud officium (quocumque nomine nun-
cupetur) quod etiam per triennium duret ſicut
eſt officium Vicariæ, ſeu alicuius ſimilis; hoc
32 enim dicit eſſet in officiis perpetuari, † quod ibi-
dem à ſummo Pontifice prohibetur; non verò
ipſas eſſe Præſidentes, finito ſuo Abbatiſſatus par-
uo tempore aliquo; donec aliæ ipſarum loco eli-
gantur.
33 Et ſic Caſtellin. *de elect. cap.* 17 *numer* 7. dicit
quod Prioriſſæ, ac ſyndicæ in ordine Prædicato-
rum poſt expletum earum officium, non poſſint
immediatè eligi in Prioriſſam, vel Abbatiſſam,
contrariumque eſſe irritum, & inane ſua ordina-
34 tione 8. anni 1580. † Et quod generaliter lo-
quendo non poſſit eligi, quæ fuerit Prioriſſa, niſi
poſt quatuor annos completos à tempore ſui
Prioratus expleti, ex ordinatione Valentiæ 16.
annorum 1569. Cui ſtatuto dicit omninò ſtandum;
quia Bulla Gregor. XIII. non auſert diſpoſitio-
35 nem ſtrictioris, ſed latioris ſtatus † quod *num.* 11.
& 12. limitat ſi Monaſterium eſſet nouum, vel
nouiter reformatum, nam in eo caſu, dicit vt
poſſit iterum eligi.
36 Et ex eadem ratione Miranda, & Diana iam
relati dicunt multo minus decreto relato *in dicto
verſ. ad ſecundam*, prohiberi, quin perfunctæ of-
ficio Vicariæ, eligi poſſint in Abbatiſſas, quod
etiam à qoibuſdam extitit dubitatum.
37 Ad vltimam quæſtionis partem reſpondeo cum
Girago *de regimine Eccleſiæ*, Laurentio Peirino *de
Prælato quæſt.2.cap.3.§.3.num.*19. Thomas Hur-
tado *variar.tom 2.tract.12.cap.1.num.*1641. Diana
part.11.tract.4.reſ.37.verſ.vide, tractatus, & pacta
in quæſtione relata non licere; itavt meritò præ
dicti inuehantur in Religioſos, qui in Capitulis
generalibus Religionum capita factionum nuncu-
pantur, & male facere quoſdam, qui potentes
38 ſunt, qui ante electiones, & ingreſſum Capituli
faciunt tractatus, non ſolum conſultorios, ſed
actionales, vt ij, vel illi eligantur, & non alij
39 diverſæ factionis. † Nam quamuis liciti ſint tra-
ctatus, viuente Prælato, vt conſtat ex *cap. ſi tran-
ſitus 29. diſt.* per modum conſultationis, vt agnoſ-
catur dignus, qui eligendus ſit, vt tenent Molſe-
ſius (quem ſequitur Hurtado) *in practicis cap.* 16.
num. 47. † Tamen tractatus pactionales, vt de meo 40
grege tot eligantur, & de tuo tot prorſus, illici-
tos eſſe demonſtrant; ſic vt ex illis omnis peſtis
regiminis regularis oriatur, & foueatur ambitio,
quæ venenum eſt in religione. Etenim vbi hu-
iuſmodi partialitates aſſiſtunt, nec præmiatur vir-
tus, nec punitur vitium, ſed virtutes, præmij op-
poſiti vitia iudicantur, & vitia gremialium ſuo-
rum virtutes reputantur; concluditque Diana, vt
ſit deploranda miſeria iſtarum Religionum, ſi quæ
reperiuntur, in quibus talia reperiuntur.
Pro complemento notabis, vt in electionibus 41
Prioriſſarum, ſeu Abbatiſſarum, etiam in caſu diſ-
ſenſionis, inter Electores, nequeat præſtare vo-
tum Confeſſor, nec ſuperior Monaſterij: Nam vt
quæſtion. præced. diximus, hoc totum pertinet ad Mo-
niales; ſic dicit prohibitum die 23. Maij 1623. ſi-
cut latè probat videndus Caſtellin. *dict. cap.* 17. *de
elect.* n. 28. vbi ad plures conſtitutiones † qui *n.* 6. 42
ait non poſſe transferri Moniales de Monaſterio ad
Monaſterium, ſine ſpeciali licentia ſedis Apoſto-
licæ ex decreto Paoli V. publicato à ſacra Congre-
gatione Epiſcop. & Regular. ſub die 22. De-
cemb. 1617. & intimatum Procuratoribus Genera-
libus ordinum, quibuſcumque in contrarium non
obſtantibus: alia dico infra *in cap. quia propter*, vbi
de forma eligendi; item *& cap. 6. & 19.* vbi an ante
confirmationem queat Abbatiſſa adminiſtrare.

QVÆSTIO IV.

An electores ad Electionem faciendam, debeant prius inuocare Spiritus ſancti gratiam. Et an electio Epiſcoporum, debeat neceſſariò à Papa confirmari: vbi aliqua de priſco more eligendi. Et an nomen electionis, habeat locum in beneficiis, ſicut in Epiſcopatibus.

SVMMARIVM.

1 *Præmiſſum.*
2 *Spiritus ſancti miſſa, num præmittatur in Electionibus?*
3 *Confirmanda eſt Electio Epiſcoporum à Papa.*
4 *Eligendi Epiſcopos mores diverſi in antiquitate referuntur* num. 5. 6. 7. 8. & 9.
7 *Populus in electione Epiſcoporum, non habebat olim ius eligendi, ſed interuentionis, & aſſenſus: expeditur* num. 8. 9. 10. & 12.
9 *Populus legitimè conceſſione Pontificia potuit eligere? aliter factum fuiſſe vſurpatione, & improbatur* num. 25. & 26.
10 *Principes ſæculares olim habuerunt electionem Epiſcoporum, vſurpatione, & diſpenſatione Pontificia: exemplificatur* num 13. 14. 15. & 16.
15 *Principes à populo abrogare ius eligendi Epiſcopos refertur, ſed improbatur.*
16 *Electio Epiſcoporum nunquam legitur clarè, Divina prouidentia pertinuiſſe ad populum, & poſtea ius tranſitum ad principes: & improbatur contra ſentientes*, & n. 19.
18 *Portugaliæ Rex nunquam habuit ius eligendi Epiſcopos, ſed tantum nominandi* & num. 21. & 22.
19 *Reges Hiſpaniæ, & Portugaliæ à quo tempore habuerunt*

habuerunt jus nominandi, & præſentandi
Epiſcopos, nonà tempore Gotho, & alis di-
xerunt, n. 27. & 28.

21 *S. Cyprianus n. 17. relatus explicatur.*

22 *Patrum authoritates, quibus Aynon nititur pro-
bare electiones pertinuiſſe ad populum ex
penduntur.*

23 *Electio eſt actio Eccleſiaſtica competens Eccle-
ſiaſticis perſonis, non laicis, n. 24.*

27. *Electio per Canonicos de Epiſcopo uſitatur bis
temporibus in Germania.*

28 *Electio in quibus Dignitatibus habeat jus; &
quæ ſint electiva beneficia, n. 29.*

29 *Beneficia electiva quæ, & quando veniant in
mandata de providendo, n. 30.*

1 AD primas difficultates, ut reſpondeas ad-
junges quæſtion. 2. 3 4. 5. 6. & 7. quas ſignavi
partim, & partim planè tractatavi *in cap. cum Ec-
cleſia Sutrina de cauſa poſſeſſionis, & propriet. &
in cap: olim 7.* ubi de Epiſcoporum electione, &
de poſſeſſione juris eligendi, ac de aliis.
2 Unde jam ad requiſitum primæ queſtionis de
præmittenda Miſſa Spiritûs Sancti, reſpondebis,
ut dixi infra *in cap.....infra hoc tit.*
3 Ad ſecundam quæſtionis partem, an Electio
Epiſcoporum, neceſſariò debeat à Papa confir-
mari. *Et ſuppoſitis quæ dixi infra in dicto cap. cum
Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet. ubi de
quæſtione, an Epiſcopatus electio, non tantum ſit
propria Pontificis, verùm, & competat aliis, veluti
Capitula Eccleſiæ Cathedralis; ſeu poſſit competere
Clericis aliis; & quæſt. 3. ubi de Jure, quod ha-
bent Reges Hiſpaniæ nominandi ad Epiſcopatus,
aliave beneficia; & item de Regibus Galliæ, & Po-
lonia, & quæſt. 4. an Canonici poſſint admittere ad
coëligendum Clericos extraneos: & quid poſſit in
hoc conſuetudo: & quæſt. 7. an admittatur poſſeſſio
Juris. eligendi.* Jam breviter dico infra *in cap. 9.*
ubi de aliis ad materiam Confirmationis Electo-
rum ſpectantibus.
4 Ad tertiam quæſtionis partem breviter etiam
reſpondeo, antiquitùs fuiſſe diverſos mores eli-
gendi Epiſcopos; & quia de illis ſingulis dixi jam
*ſub dict. cap. cum Eccleſia 3. de cauſa poſſeſſ. & pro-
priet. quæſt.* 2. ubi quinque tempora poſui; ideo
5 nunc aliqua notabo *ibi* adjicienda. † Primò quod
defuncto Epiſcopo alicujus Eccleſiæ admoneba-
tur Metropolitanus, ut viſitatorem Epiſcopum ali-
quem ex ſuis ſuffraganeis mitteret, qui futuræ ele-
ctioni præeſſet, populum, & Clerum convoca-
ret, hortaretur, & doceret, quid in electione ob-
ſervandum. Et vocabatur non tantùm Clerus Ec-
cleſiæ Matricis, ſed etiam aliarum Civitatis paræ-
ciarum; imò & aliquando ex aliis Eccleſiis extra
Civitatem; & de Monaſteriis; etiam quidem ſe-
ligebantur; & poſt omnium vota, & ſuffragia per-
quiſita componebatur decretum electionis, quod
communi omnium ſubſcriptionum roboratum ad
Metropolitanum mittebatur; à quo & confirma-
tio, conſecratio, ſive benedictio Ordinandi, po-
ſtulanda erat, qui poſtea in forma electionis, &
electi perſonam ſedulò inquirebat, & eam de-
mum confirmabat; deindequè in præſentia, tam
Eligentium, quàm Epiſcoporum Comprovincia-
lium examinabatur; quod ſi idoneus reperieba-
tur ante conſecrationem Metropolitano ſuo; pro-
feſſionem tradere tenebatur; quæ fidei ſuæ decla-
rationem, & ſubjectionem, & obedientiam Me-
tropolitanæ Sedi continebat ſecundùm ſacros Ca-
nones Conciliorum: & decreta Apoſtolicæ Sedis
ex ſacris Canon. legibus, quibus authoritas Me-
tropolitanorum, ſcilicet conſtituta eſt.
Et profitebatur tertio ſe ſervaturum quædam 6
documenta ex ſacris Conciliorum placitis &
ſcripta, quæ ad officium Epiſcopi ritè admini-
ſtrandum pertinebant; & ſecundùm Eccleſiaſti-
cum morem ab omnibus Epiſcopis Comprovin-
cialibus ſubſcripta tradi ſolebant; & quod po-
ſtremo, his omnibus peractis, conſecrabatur, &
poſt conſecrationem ordinatores, ne obſcuritas
dubiæ obligationis incurreret & Canonicas litteras
dabant ordinato ad plebem, & Clerum, à quibus
electus fuerat, quibus litteris omnis ordo rei geſtæ
continebatur; ſubſcriptionibus omnium ordina-
torum firmabatur, & dies ſimul, & Conſul ad-
ſcribendus erat ex Concilio Melivitano, ut etiam
ex pluribus locis confirmatur, *tom. 2. Conciliorum
Galliæ à pag. 633. & ex ordin. Romano in l. de Di-
vinis officiis, p. 1. à pag. 95.* ibi, incipit: *Examina-
tio in ordin. Epiſcop. ſecundum Gallarum inſtitutio-
nes*; & explicat Alvi. Flaccus in *eodem lib. à pa-
gina 72. parte 2.* Franciſcus Florentius *in hoc titulo,
folio 129.*
Et ex hac occaſione poſſemus incidere in quæ- 7
ſtionem illam, an populus in electione Epiſcopo-
rum olim habuerit jus eligendi; & ſuffragandi;
ſed quia jam qualiter hoc acciderit, dixi *ſub dicta
quæſt. 2.* & aliqui affirmant per textum *in cap. Epiſ-
copos*, ibi: *Poſt electionem Cleri, & populi, cap.
lectis*, ibi: *Clerum, & plebem ejuſdem Eccleſiæ
elegiſſe; 63. diſt. cap. factus* ibi: *De plebis, quæ tunc
adfuit ſuffragio 37. quæſt* 1. & docent Vaſquez *in
tertiam partem, D. Thomæ tom. 3. diſp. 144. cap. 5.
numero 53.* & ex multis amplè Michaël Rauſel *in
Hiſtoria Juriſdictionis Pontificiæ lib. 2. cap. 1. nu-
mero* 20. cujus verba refert Diana *part. 10. tract. 1.
reſ.* 3. Jacobus Pamelius *in annotationibus ad Epi-
ſtolam ſancti Cypriani, epiſt.* 68. † Aliqui verò ne- 8
gant, ut ſunt Duvalius *in tractat. de poteſtate Pon-
tificis part. 3. quæſt.* 6. Cælotios *de hierarchia lib 4.
cap.* 17. & Coeffeteau, ac Boverius contra Rem-
publicam M. Antonii de Dominis *lib. 3. cap. 3. per
totum*; & hoc *ex cap. Noſſe, diſt. 63. & ex cap. non
licet 161. & ex cap. cum longa §. electionis dict.
diſt.* & ibi: *In vanum vota*, ubi gloſſa, & altera
gloſſa notanda *in cap. Sacror. dict. diſt. verb. Ele-
ctionem*, & authoritate ſancti Leonis *epiſt 87. &
Epiſtola* 27. probantes latè populum in electioni-
bus Epiſcoporum, non habuiſſe jus ſuffragandi,
& eligendi, ſed tantùm poſtulandi, & teſtimo-
nium ferendi; quo ejus conſenſus ſignificaretur
circa idoneitatem eligendi; ſic tamen, ut eligen-
dis Epiſcopis, & Miniſtris ita populum admiſ-
ſum; ut tamen penès ſolos Epiſcopos, & Clerum
ipſum veri ſuffragii jus eſſet, nec plus populo:
quàm de eligendo, teſtimonium reddere liceret;
quo ejus conſenſus ſignificaretur.
Utcumque tamen fuerit advertit Cardinalis 9
Bellarminus *lib. 1. de Clericis cap. 7. verſ. tandem
obtinuit in quibuſdam locis*, populum uſurpaſſe jus
eligendi Epiſcopos, velut putant Vaſquez *in 3.
parte, tom. 3. diſput. 244. cap. 5. num.* 53. poſt alia
Diana *dict. part. 6. tract. 1. reſ.* 4. Suarez *de fidei
defenſione libro 3. capite 29. à numero* 7. Sopranus
de electione Papæ lib. 1. cap. 4. & Ego *ſub dict. q. 2:*
populum illud Jus habuiſſe ex conceſſione Pon-
tificia, qua populi incapacitas potuit auferri: ar-
gument. eorum, quæ dixi *in capit. 4. de Judic.
quæſt. 5. & in capit. novit. 13. eodem*, cum tunc nec

proprio jure, jure ordinario non agat, ſed faculta-
te Superioris Eccleſiæ univerſalis.
10 Et ex eadem uſurpatione, ſive aſſenſu Pon-
tificio olim aliquando in electionibus Epiſcopo-
rum partem habuiſſe Principes plures ſæculares,
ut patet de Teodorico Magni Clodovei filio,
qui Apollinarem dedit avernis Epiſcopum, obla-
tis ab eo multis muneribus, & Apollinari defun-
cto ſubrogaſſe Sanctum Quintianum, & quod
Rege opitulante, Gallus ſucceſſerit Quintiano;
& de pluribus exemplis Gregor. Turonenſ. *lib.* 3.
capit 2: *lib.* 4. *capit.* 5. 11 & 16. *lib.* 6. *cap.* 39. *l.* 8.
cap. 22. ac de aliis exemplis idem *lib.* 4. *capit.* 15.
11 & 18. & *lib.* 5. *capit.* 40. & 46. & Daniel, *de No-
bilibus in ſelectis juris ſacri, & civilis diſputat.* 10.
numero 5. ubi ponit plures Epiſcopos electos à ſo-
lis Imperatoribus, & Principibus: plura P. Gre-
gorius Tholoſanus *hoc titulo capit.* 6. *ſub num.* 13.
ubi ponit capitulationes Joannis XXII. cum
Henrico I. & Othone ejus filio. Quibus non obſ-
tantibus Imperatores inveſtituram Epiſcopatuum
ſibi aſciverint, & quod inoleverat jam mos, ut
Epiſcopi ab ipſis eligerentur; & baculo Paſtorali
inveſtirentur, ut ſcribit Guillelmus Tirius *lib.* 1.
Belli ſacri capit 13. & etiam P. Gregor. *libr.* 15.
ſyntagmat. juris cap. 12. *numero* 11. ex Polidoro,
Virgilio tradit Henricum I. Britanniæ, ſeu Angliæ
Regem clarum victoriis tantum ſibi juris ſumere
cæpiſſe ut ſua dumtaxat authoritate Epiſcopos
faceret, & factis, Epiſcopatuum poſſeſſionem
12 daret, † & quod Nicephorus Phoca in Oriente,
Imperator ſumpſerit ſibi jus conferendi Epiſcopa-
tus, & Sacerdotia, eoquè tempore Otho I. au-
thore Zonara *tom.* 3. anno Domini 961. hoc jure
13 cæperit uti in Occidente. † Et Joannes Fileſacus
de ſacra Epiſcop. authorit. cap. 5. *folio* 5. obſervat
Principes olim Abbatiſſas, & Abbates, & Epiſco-
pos elegiſſe; imò notat Theodor. Balſamon. *ad
Concil. Carthagin. cap.* 16. & *ad cap.* 12. *Concil. Cal-
cedon & cap.* 38. *Sexta Synod. in trulo habita* tan-
tam fuiſſe violentiam circa electionem Epiſcopo-
rum, ut Principes, etiam novos Epiſcopos inſti-
tuere conſueverint in locis, in quibus antea non
14 fuerunt † imò Juſtinianus *in Novella* 11. *de privi-
legiis Juſtinianæ primæ* Archiepiſcopi creavit Epiſ-
copum Juſtinianæ primæ ſuæ civitatis; eique pro-
vincias ſubjecit, & B. Rhenanus *lib.* 2. *rerum Ger-
manicarum* refert Dagobertum, qui adeptus fuit
Regnum Francorum ſub Honorio III. ſummo
Pontifice inſtituiſſe novem Diæceſes Epiſcopa-
tuum.
15 Nec ſuſtineri debet Michaël Rouſſel. *in Hiſtor.
Juriſdict. Pontificiæ lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 21. *in fine.*
dum referens modos electionum in prima Eccle-
ſia ſive à Clero, ſive à populo, ſive ab Epiſ-
copis ſolis; & quod prior fuerit validior, ſive
frequentior poſtea, quaſi lege Regia tranſlata,
Principes poſtea hoc Jus eligendi ſibi abrogaſſe,
cum revera populus, qui ex ſe, ſed à Pontifice
ſolum prædictum jus habere non poterat; nequi-
ret verò eam eligendi poteſtatem concedere, ut
defendunt Vaſquez ſupra, & Diana *dict. p.* 10.
tract. 1. *ſub reſol.* 5. ubi probat *reſ.* 6. fuiſſe olim à
ſummis Pontificibus interdictum, nè populi, &
Principes in electionibus Epiſcoporum, ſe immiſ-
cerent; ad cujus comprobationem plura decreta
Conciliaria refert, quæ ego retuli infra *in dict.*
16 *cap.* 3. *de cauſ. poſſ. ſub quæſt.* 2. † Et quia propter ibi
a me dicta *in relatu quæſt.* 2. Video quòd Rebuſ-
fus *in concordatis titulo de elect. derogation. ſuper
verbo, & eum ex electionibus, in principio* optimè
recenſeat varietatem eligendi à principio naſcentis
Eccleſiæ, quem ad literam refert idem Diana *dict.
p.* 10. *tractat.* 1. *reſolut.* 8. *circa finem*, ut improbaret
doctrinam Anonymi firmantis electionem Epiſco-
porum olim divina authoritate ſpectaſſe ad popu-
lum; & poſtea Jus illud fuiſſe tranſlatum in Prin-
cipes, quorum conſenſu Pontifice tales Jus poſ-
tea ſibi acquiſierunt per illa verba ſancti Cypriani
Epiſtola 68. *Propter quod de tradition. Divina*, &
ex aliis authoritatibus veterum Patrum, & Conci-
liorum deſumptis ex Republica Marci Antonii de
Dominis; item & doctrina Vigorii Galli Conſi-
liarii Regii in Parlamento Pariſienſi, ſententia A-
nonimi docentis in Apologia de ſuprema Eccle-
ſiæ authoritate *titulo de diſciplina Eccleſiaſtica
num.* 38. *folio* 185. Epiſcopos à Principibus conſ-
titutos fuiſſe primis Eccleſiæ ſæculis tum jure ſuo,
tum lege Regia, qua quidquid juris populus ha-
bebat in Regem tranſlatum eſt: † quinam authores 17
toto cælo aberrantes eos incidiſſe in hæreſim Cal-
vini dicunt Duvalius *de poteſtate Pontificis parte* 3.
quæſt. 6. Azorius *inſtitut. moral. part* 2. *lib.* 3. *cap.*
18. Vaſquez *in* 3. *part. D. Thomæ diſput.* 244. *cap.* 5.
num. 53. Bellarminus *lib.* 1. *de Clericis cap.* 7. Joannes
Letau. *tract. de ſumma Pontificis authoritate lib.* 3.
impreſſum Ebroicis apud Antonium Lemaniæ
anni 1622. & alii.
Et ob id licèt idem Anonimus curet probare 18
Regem Portugaliæ potuiſſe Epiſcopos nominare;
quia dicta electio ad illum ſpectaret: tamen Dia-
na *dict. reſol.* 8. Duvalius *quæſt.* 6. *ſupr.* Iſambert. *in*
3. *part. D. Thomæ tom.* 3. *de Sacram. ordinis diſp.* 6.
num. 2. Franciſcus Alier *de ſacris ordination. cap.*
3. §. 1. & 2. Coëffeteau contra Marcum Antonium
de Dominis *lib.* 3. *cap.* 3. Cællotius *de Hierarchia
Eccleſiaſtica lib.* 4. *cap.* 17. Sauſſay *in Panoplia Epiſ-
pali lib.* 7. mordicus, & benè docent populum nun-
quam habuiſſe jus eligendi, & ſuffragendi ex jure
divino, cum ex eo ſolùm ad Papam electio Epiſ-
coporum ſpectet; et ſi aliquando ſe immiſcuerint
in illa, Clerus, vel Principes Laici, hoc totum fa-
ctum fuiſſe expreſſo, vel tacito Pontificis conſen-
ſu; ita ut contrarium aſſerere, ſit hæreticum.
Unde abundantiſſimè probant Pereira *de manu* 19
Regia concord. 28. *num.* 76. Solorzano *de Jure In-
diarum tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 31. Reges Luſita-
nos legitimos nunquam Epiſcopos elegiſſe cujus
verba notanda refert idem Diana *dict. reſol.* 8. *ſub.
verſ. pergit*, qui inferebat in eo Regno ſupponi
quod Epiſcoporum electio ſpectaret ad Capitulum
ſed Reges Hiſpaniæ à tempore Concilii Toletani
ſub Pontifice Leone II. Regnante Ervigio Rege
Goto, Epiſcopos Summo Pontifici præſentaſſe; &
ſic negat Pereira Jus eligendi Epiſcopos in Rege
Luſitaniæ juxta quoddam reſponſum Regio Luſi-
taniæ ad Innocentium VIII. Pontificem in verbis
ſequentibus: *quod Rex in Eccleſiis minoribus à Ca-
thedralibus, quibus eſt per electionem Prulatis, vel
Rectoribus providendum, ſi vacent majorem ſibi
authoritatem vindicare intendens in eis Clericis
familiaribus ſuis, vel aliis minus dignis, Capitulis
Eccleſiarum hujuſmodi univerſaliter, & ſingula-
riter ſingulis literas ſuas mittit precibus exigens,
& minis gravibus, & terroribus interjectis, ut
nullum omnino in Prulatum eligant, niſi quem
ipſe in hujuſmodi literis nominat, vel per ſuos
Miniſtros facit nominari: reſponderunt Procu-
ratores, quod idem Rex, ſi aliquando preces porre-
xit pro aliquibus eligendis in talibus Eccleſiis pro*
dignis

dignis, interpoſuit preces ſuas, nullis ſuper hoc mi-
nis, vel terroribus interjectis; & quod ſuper hoc
non gravavit, nec intendit gravare Eccleſias, vel
Canonicos, & promiſerunt Regem ita perpetuò ſer-
vaturum, nec in ſuis precibus adjecturum, quod
nullus alius eligatur, niſi is, pro quo dixerit preces.
20 † Ex his enim verbis patet fateri Reges Luſitanos,
nunquam habuiſſe jus eligendi Epiſcopos, nec
ideò nunquam illos elegiſſe; imò & infert Pereira
relatus privilegium nominandi Epiſcopos à tem-
pore Alphonſi Quinti, ea privilegio Papæ illos
Reges habuiſſe, ut notat etiam idem Solor-
zanus.
21 Ita præcitati Doctores Duvalius, Azorius, &
alii reſpondent ad locum ſancti Cypriani per au-
thoritatem Divinam, de qua ille loquitur, non
intelligi præceptum, ſeu Jus Divinum, ſed exem-
plum ex ſacra Scriptura depromptum, inſtar cu-
jus exiſtimabant Ciprianum dicere fieri debere ele-
ctionem noſtrorum Miniſtrorum coram populo,
& ipſo etiam conſentiente, ſicut legimus *num. 19.*
electum fuiſſe Eleazar *Actorum* 1. Mathiam, &
22 ſeptem Diaconos *Actorum* 7. † & ad alias autho-
ritates Patrum, quibus Anonymus nititur probare
laicos elegiſſe Epiſcopos; ſed hoc intelligi de facto
per uſurpationem, non propriè, & legaliter, ut
dicunt, & reſpondent latè Diana *dict. reſ.* 8. *in*
verſ. ad alias, Bonacina *tracta, de ſummo Ponti-*
fice quæſt. 1. punct. 1. num. 10. Coëffeteau, & Bove-
rius contra Rempub. Marci Antonii de Dominis
dict. lib. 3. cap. 3. per totum, dicentes, ut licèt ali-
cubi habeatur elegiſſe, non tamen verè, propriè,
23 & poſitivè † cum electio ſit actio Eccleſiaſtica com-
petens Eccleſiaſticis perſonis, ſed negativè tan-
tum, quatenus non impediebant electionem ſuo
teſtimonio, nec quidquam objiciebant, aut quate-
nus perſonam populus proponebat in eam con-
ſentiebat, & acquieſcebat electioni, *ex cap. nullus*
61. *cap. Clerici, & cap. Vota* 63. *diſt.* de quo dixi
in dict. quæſt. 2. *dict. cap. Eccleſia Sutrina de cauſ.*
24 *poſſeſ. & prop.* † Etenim ut ſcribit Jacob. Pamelius
in annotat. ad epiſt. ſancti Cypriani cap. 68. *num.* 2.
non negans ſuffragiis plebis Epiſcopos fuiſſe ele-
ctos in Africa, Gallia, Hiſpania, perduraſſequè
dicat eam conſuetudinem ad Gregor. I. Uſque ex
ejus Epiſtolis; imò & ad tempora, uſque Caroli,
& Ludovici Imperatorum *ex lib. 1. capitulorum eo-*
rundem, ſatis conſtat; ait tamen plebi ſola ſuffra-
gia conceſſa, non electionem, quæ per ſubſcri-
ptionem fieri ſolet, perſpicuè probans in primis
ex Concilio Laodic, *Can.* 12. & 13. ubi prohibe-
tur electionem Epiſcoporum per plebem fieri; &
ex Divo Hieronymo *in epiſtola ad Evagrium, &*
ex epiſtola 87. Leonis, qui dixit, ut non cogeren-
tur quemcumque nominatum à plebe Epiſcopum
admittere, *ex Canone* 1. & 2. *Græcar. Synod.* à
Martino Bracarenſi *collectar.* & ex Caleſtini Papæ
2. *Epiſtola*, & Stephani Papæ *decreto* 68. addens
quod ſi Epiſcopo ſic nominato à Clero, & po-
pulo objecta vera non eſſent, tunc ordinaretur
Epiſcopus ex Canone 40. Concilii Cartaginenſis:
alia refert videnda Diana *dict. part.* 10. *tract.* 1. *per*
totum.
25 Nec dictum jam de antiquo Jure à tempore
Goto exiſtente penès Reges noſtros Hiſpanos no-
minandi Epiſcopos, impugnatur ex doctrina Joan-
nis Ignei *in l. neceſſarios, §. non alias num.* 336. *ff.*
ad Silanianum, & Ferradi *in tracta. de inſignibus*
Regum Franciæ IX. Jure, qui conantur probare
Reges Hiſpaniæ jus præſentandi Epiſcopos ha-
buiſſe ratione conceſſionis Carolo Magno Galli-
cano Regi factæ; quia etſi non admittas *in* tem-
pore illo Goto illis tale jus competere, ut retuli ex
Pereira, & Diana ſuprà. † Tamen fateri neceſ- 26
ſum erit per centum viginti annos; antequam Ca-
rolus Magnus in rebus humanis eſſet noſtris Hiſ-
paniæ Regibus competiiſſe, ut ex Covarruu.
Perez; & Salzedo probat, Martinus de Alzedo
de præcedentia Epiſcopatus dignitatis part. 1. *cap.* 3.
num. 9. & benè ex his, quæ dixi *in dict. c. Eccleſia*
Sutrina de cauſ. poſſeſ. & propriet. à *n.* 4. ubi *n.* 5. *de*
tempore Goto.
Unum vero notabis cum Azorio *inſtit. moral.* 27
part 2. *lib.* 3. *cap.* 28. *quæſt.* 3. Anaſtaſio Germonio
de ſacrorum immunit. lib. 3. *cap.* 12. *num.* 40. Diana
dict. part. 10. *tract.* 1. *reſ.* 7. *in fine*, & aliis quod
hodie ſolum in Germaniæ Eccleſiis ſervatur vetus
conſuetudo, in quibus Canonicorum Collegium
Epiſcopum nominat, deſignat, & eligit; electus
verò à Pontifice confirmatur; quod Juridicè fiet,
ſi ſervetur forma quinti temporis, de qua dixi *in*
dict. cap. Eccleſia Sutrina dict. quæſtione ſecunda,
à numero octavo, & ita dicit ſine Doctore ullo Bar-
boſa *de Jure Eccleſ. part.* 1. *dict. capite* 19. *num.* 43.
in fine.
Ad tertiam quæſtionis partem reſpondeo brevi- 28
ter quod electio habet locum etiam in Eccleſiis, &
beneficiis electivis, ut vocant in Epiſcopatibus,
ſeu Cathedralibus Eccleſiis, in Abbatiis, & aliis
Præpoſituris Regwarium in Archipræsbyterali-
bus, ac aliis Eccleſiis, in quibus jus eligendi Rec-
torem, reſidet penès Collegium aliquod Clerico-
rum, in quo forma electionis canonica ſervari
poſſit: Sic docet Barboſa *de Jure Eccleſ. cum aliis*
part. 1. *c.* 19. *num.* 39. ubi *num.* 43. dicit ut hodie non
in omnibus electivis habeat locum electio propriè
ſumpta, ſed in paucis propter reſervationes Sedi
Apoſtolicæ factas.
Notant verò Julius lavorius *variar. lucubrat.* 29
tit. 4. *cap.* 13. *num.* 37. Caputaquen. *deciſione* 295.
part. 1. Gonzalez *in reg.* 8. *Cancellariæ gloſſa* 19. *à*
num. 12. ut non omnia beneficia, vel Eccleſiæ ele-
ctivæ vocentur; ſed illæ tantummodo electivæ di-
cantur, in quibus prælatus, aut Rector anima-
rum inſtituitur, precedente electione, quam de-
bet ſequi confirmatio; quia ut ait Nicol. Garcia
de benefic. part. 1. *cap.* 6. *num.* 23. Si provideretur
per electionem, ſine confirmatione diceretur pro-
viſio, † qui etiam addit beneficia electiva non ve- 30
nire in mandatis de providendo, niſi de electione
fuiſſet mentio facta, ſpecialis etiam, ſi ſimpliciter
mandaretur provideri de beneficio vacaturo, nullo
expreſſo providendi modo per textum *in cap.*
cum illis §. illis de preb. lib. 6.

QVÆSTIO VII.

An Principes toto cælo curare debeant; ut Magiſtratus, ſeu officiales publici creandi ſint comparativè habiliores, vel ſufficiat habiles eligere: ubi de Electione per ſortes. *Et an Regis Miniſtri ſuperiores, ad eligendos alios conſtituti, teneantur utique digniores, & peritiores eligere ſub pæna peccati, & obligatione reſtituendi: ubi an in aliquo caſu, idem practicare debeant Papa, & principes: & quid de Prælatis Eccleſiæ quoad officia ſæcularia. Comitia quæ olim fuerint: Item, & de calatis comitiis ſive curiatis, centuriatis, ſeu tributitiis. Et an electiones Officialium annalium illicò in Republica exequantur.*

SUMMARIUM.

1 *Principes ad Juſtitiam expediendam, tenentur creare, & eligere Magiſtratus præſtantiores, & in hoc invigilare*, n. 4. & 15.
2 *Salutis communis pars magna conſiſtit in Conſiliariis optimis, & integerrimis eligendis.*
3 *Imperare bene nihil intereſt, ſi miniſtri expedientes negotia ſint ignari, & immites.*
4 *Vir malus mala Jura adminiſtrat*, & n. 15.
5 *Officialis Reipublucæ talis convenit eligi, qui à pueritia vita ſuorum probatus ſit, ac immaculatus extiterit.*
6 *Magiſtratus optimi, ſunt potiſſima propugnacula.*
7 *Populi, dum optimis Magiſtratibus reguntur, nihil aliud ſibi quærunt.*
8 *Magiſtratus optimus in Republica corda ſubditorum captat.*
9 *Reſpublica non bene regitur abſque bonis Conſiliariis.*
10 *Conſiliarii mali corrumpunt Principes.*
11 *Conſiliarius debet eſſe talis, qui nihil nebuloſum habeat, nihil falax.*
12 *Conſiliarius optimus dicitur qui non ad gratiam, ſed utilitatem communem fert ſententiam ſuam.*
13 *Alexander Severus habuit Conſiliarios Sabinum, Ulpianum, & alios Juriſconſultos optimos, qui nunquam eligebat Præſides ad beneficium, ſed ad Judicium*, n. 14.
15 *Reſpublica deſtruitur conſilio imprudenti, & commodo privato, odio latenti Conſiliariorum.*
16 *Athenienſes ad conſilia eligebant, & admittebant præſtantiſſimos, qui, & Legatos, atque Magiſtratus creabant.*
17 *Imperatores antiqui, etſi luce vera privati eligebant meliores viros in Magiſtratus, quorum nomina populo proponebant; ut ſiquis eſſet crimínoſus videretur ſic.*
18 *Magiſtratus optimi dicebantur, quos ambitio nulla detorquebat, & qui mala cognoſcere poſſent Reipublica.*
19 *Rex debet habere probos, honeſtos Conſiliarios.*
20 *Reſpublica tutior dicitur, in qua Rex malus eſt quam in qua Conſiliarii mali ſunt.*
21 *Delictum Principis, eſt malos Conſiliarios eligere*, n. 22.
22 *Delictum populi eſt quando principes mali ſunt.*
23 *Electio digniorum ad officia Reipublicæ Juriſdictionalia debet fieri: quid de Rege eligente;* n. 24. & 25.
25 *Princeps ſupremus eligens dignum, omiſſo digniore, ſatisfacit.*
26 *Papa, & principes ad beneficia curata poſſunt eligere dignos tantum.*
27 *Principes malè agerent, ſi præferrent imperitos peritis.*
28 *Princeps non vacat à culpa, ſi ut eligat Miniſtros, non conſulat ſupremos Senatores informatos de vita, & literis eligendorum.*
29 *Adrianus Imperator libenter patiebatur moneri, & corrigi.*
30 *Princeps debet non impatienter audire Conſiliarium non ſibi placentem in ſuo ſuffragio præſtando.*
31 *Veritas ſolet abſcondi Principi, cùm non adeſt, qui eam ſibi dicat.*
32 *Princeps debet vocare Magiſtratus, & facere, ut cum eo ad ejus latus ſedeant.*
33 *Principes boni non ægrè ferant conſilia pia ſuis opinionibus diſſentanea, ſi meliora ſunt.*
34 *Principes benefacient legendo libros de Regno ſcriptos; ut ſic vera ſciant Regni*, n. 35.
35 *Diocletianus Imperator dicere ſolebat, quod Princeps bonus venditur à ſuis Officialibus.*
26 *Princeps non debet nimium deferre ſuis Conſiliariis, qui ſolent ſuis propriis commodis inſervire;* n. 37.
38 *Conſiliarius debet puniri, qui principi conſulit de gravibus, tanquam de levibus.*
39 *Princeps ut cautius verum ſciat ſuos Conſiliarios habebit ſuſpenſos.*
40 *Electio Senatorum qualiter olim fieret per ſortes, & hodie practicatur Siciliæ.*
42 *Dotationes piæ pro maritandis Virginibus, ſeu religioni dandis ſolent hodie ſorte diſtribui, & quo ordine.*
43 *Sors per fraudem in electionibus, eſt peccaminoſa ubi multa de electione per ſortes*, n. 44. 45. & 46.
44 *Officiales majores tenentur habere plenam notitiam de Magiſtratibus creandis; alias non ſalvant conſcientiam.*
45 *Eligi debent officiales, qui bona exiſtimatione noti ſint.*
46 *Eligentes Miniſtros, qualiter debeant de eorum bonitate notitias acquirere.*
47 *Magiſtratus ſupremi debent proponere Regi viros habiliores, ut de eis eligat.*
48 *Eligentes ad officia non debent gratificare perſonis.*
49 *Eligentes ad officia Reipublicæ indignos, peccant, & tenentur reſtituere, & debent digniores eligere.*
51 *Officia Reipublicæ ſunt bona communia.*
52 *Electio Officialium ſæcularium ſufficit de digno ſi fiat à Principe, vel ſi fiat ad officia non habentia adminiſtrationem*, n. 53.
54 *Electio ſi fiat ex partibus communitatis, non ſit peccaminoſa, ſi non ſit de digniore.*
55 *Senatores eligentes indignos, peccant, & tenentur ad reſarcienda damna.*

56 Papa

56 *Papa, & Princeps eligentes ſervum ſcienter, ſea irregularem videntur diſpenſando indignum babilitare ad officia; impedimentum eſt bumanum* n. 8. *non ſi à natura* n. 59.

57 L. Barcarius Philippus §. ſed ſi ſcillet ff. de officio Prætoris.

59 *Princeps aliquid concedens infanti, vel impuberi, & diſcretione carenti, nihil facit in officiis babentibus perſonalem adminiſtrationem, ſecus ſi officium Conſiſtat in nomine*, ut n. 60. & 61.

60. L. fin. Cod. de milit. teſtamento, num. 61. & 62.

61 *Tribunatus officium quale, & de quo loquatur textus* in l. fin. Cod de militari teſtamento.

63 *Tribunorum officium in bello quale fuiſſet.*

64 *Epiſcopus officia ſæcularia ſui Epiſcopatus. quos eligere debeat. & qualiter in venditione*, & num. 66. *quid de beneficiis* num: 67. remiſſive.

65 *Epiſcopi ſupremam non babentes poteſtatem. poſſunt ſe babere, ſicut Domini titulares.*

66 *Officia Eccleſiaſtica nequeunt vendi ab Epiſcopis.*

68 *Eligi debent qui diligentes ſint, & prudentes ad Magiſtratus, quando alii nequeunt inveniri.*

69 *Electionum de officialibus praxis. contra quam exclamant nonnulli. Quid de Hiſpaniâ*, num. 70.

71 *Dignior circa officia propriè appellatur non ſanctior, ſeu litteratiſſimus, ſed prudentior & de Republice benemeritus*

72 *Comitia antiqua dicta erant à coëundo in unum, ad ſuffragia præſtenda in electionibus Magiſtratuum, Senatorum, & aliorum officialium Reipublicæ.*

73 *Comitia ſolebant fieri Romæ conſularia, prætoria, tribunitia, ædilitia, cenſoria, quæſtoria, &c.*

74 *Comitia Romæ quantam durationem babuerint.*

75 *Comitia calata, curiata, & centuriata fuerunt apud Romanos; & quæ iſta* num. 76. & 77. *ubi ad quos effectus, & in quibus locis*, num. 78.

79 *Comitia tributa quæ olim fuiſſent?* n. 60.

1 AD primam quæſtionis partem reſpondeo dicendum ut Principes, ſive Reges teneantur
ad Juſtitiam expediendam create Magiſtratus optimos, & præſtantiores ex toto ſubditorum cœtu:
nam ut dicunt D Hieronymus *epiſt. Paul. ad Philippen.* Segura *in director. Judic. part.* 1. *cap.* 13.
num. 8. *in fine*, Ulcur. *in tract. de regimine mundi, part.* 4. *q.* 2. *à n.* 1. Kim. *conſ.* 103. *num.* 42. Franchis
2 *deciſ.* 438. 5. † pars magna communis ſalutis io Conſiliariis optimis, & integerrimis eligendis poſita eſt, & alii Doctores ex doctrina textûs *in cap.*
3 *ſiquis hominem* 58. *cauſa* 11. *q.* 3. † Etenim Maſtrillus *de Magiſtratibus*; dubium latè proſequutus *lib.* 2 *cap.* 1. ait nihil prodeſſe bene decernere, aut imperare, ſi Miniſtri, per quos negotia expediri debeant deſides, ignavi, immites, & aliis ejuſdem generis notis fædati ſint.
4 Cum ergo veriſſimile ſit malum virum, mala Jura adminiſtrare, ut tradit Jamblicus *in exbortatione ad Philoſophiam*; indequè, ut periculoſum
eſt inſanienti gladium, & ita improbo viro Magiſtratum committere, ut dicit D. Carol. Tapia *lib.* 2. *Juris Reg. num.* 2. & 3. *de Official. in Reg. conſt.* Subdens quod Princeps nimium invigilare debet in Magiſtratuum electione, cum ad Rempublicam in pace gerendam, quæ Principi fælicem
hic vitam ducere facit: † ideo fiat ut Officialis ille, 5
& Judex conſtitui debeat, qui à pueritia, & adoleſcentia, ac in matura ætate maxime vita ſuorum probatus fuerit, ac immaculatus extiterit: ſic Didacus Perez *in l.* 2. *tit* 6. *lib.* 1 *ordinam. colum.* 254. Aviles *in capitibus Prætor. verb. que les diere, n.* 1.
& 2. pulchra loqueos, † ſunt enim, ut ait Maſtril- 6
lus *dict. cap.* 1. *num* 10. Magiſtratus optimi potiſſima propugnacula, fortiſſima Caſtra, & militum
potentiſſima phalanx, † nam dum populi ab op- 7
timis reguntur Magiſtratibus, nihil aliud ſibi quærunt.
Quippè cum Magiſtratus optimus in Republica 8
bene viſua rationne cuncta perſolvat, corda ſubditorum, qui rationales ſuot captet, & veluti rete piſces: nam ut ait Demoſthenes *in oratione* 2. *contra Ariſtogit*, & Bieſius *lib.* 4. *de Republica*. eas Reſpublicas maxime, diutiſſimequè floruiſſe, quæ Magiſtratibus ſapientiſſimis, & optimis utebantur, † non inquam eſt poſſibile, ait Maſtrillus 9
ſupra *num.* 16. bene regi Rempublicam abſque
bonis Conſiliariis. † Siquidem mali Conſiliarii 10
Principes corrumpunt, ſi forié, præſertim habeant aliquod intereſſe, ut ex Heredia ait Mutius Surg. *in annot. ad Neap. Illuſt. fol.* 318. *in fine* Alvarot *in ſpeculo Pontific. & Reg. cap.* 54 *à n.* 44. Juxta illud Eccleſ. *cad.* 37. ibi: *à Conſiliario ſerva animam, prius ſcito quæ ſit illius neceſſitas, & quid ipſe in animo ſuo cogitabit:*
Unde venit dicendum, ut Conſiliarius debeat 11
eſſe talis qui nihil nebuloſum habeat, nihil fallax, nihil fabuloſum, nihil ſimulatum, quod vitam ejus, aut mores refellat, nihil improbum, ac malevolum, ut dicit D. Ambroſius *lib.* 1. *de beneficiis, cap.* 17. † Et ob id Titius Romulus, ut refert Dio- 12.
nyſius Alicarnaſſeus *lib.* 10. eum optimum Conſiliarium dicebat, qui ſententiam ſuam non ad gratiam, aut privatas inimicitias, ſed ad communem
utilitatem ferebat, † quare ut advertit Janſeo. *in* 13
prover cap. 20. Alex. Sever omnium fere optimus Imperator habuit Conſiliarios Sabinum, Ulpianum, Paulum, Pomponium, Alſenum, Florentinum, Martianum, Calliſtratum, Hermogenem, Venuleium, Triphonium Maximum, Celſum, Proculum, & Modeſtinum, omnes Juris profeſſores celeberrimos, quorum Conſilio omnia faciebat, † qui etiam nunquam eligebat Præſides, 14
Proconſules, & Legatos ad beneficium, ſed ad Judicium, vel ſuum, vel Senatus, juxta textum *in lib.* 2. *Cod. de officio Præſid.* ibi *Prætoris electæ opinionis in hac urbe per ſingulos annos Judicio Senatus præcipimus ordinari*, Joanoes de Platea *in l.* 1. *Cod. de prat. & honor. prat. lib.* 12. Michaël Ulcur. *de regimine mandi part.* 4. *quæſtione* 2. *numero.* 6, & 8.
Debent ergo Principes in eligendis Magiſtrati- 15
bus rimari, conſiderare, & animadvertere, ut ſicut Rempublicam deſtruunt, conſilium non prudens, commodum privatum, & odium latens, ut dicunt D. de Ponte *in tractat, de poteſtate proregis tit. de elect. officior.* §. 5. *num.* 10. Albericus *in lib.* 1. *Cod. de Juſtinianeo Codice confirmando*: ita mali Magiſtratus, & improbi, in quibus nihil boni reperiri poterit, niſi juxta illud

Proverb.*cap.*12.ibi: *Injuſtitias, adulationes, cogitationes, juſtarum judicia, & Conſilia impiorum fraudulenta*; maximè ſi Conſiliarius ſit ignarus litterarum neſcius, imprudens in faciem Pricipis,
16 ſtudens, ei diſplicere timens; † Nec errabunt ſi Athenienſes veteres ſequantur, qui non omnes ad Conſilia, & Magiſtratus admittebant, ſed prudentiſſimos, & optimos, & vitæ integritate ſpectatiſſimos; atque hos Imperatores, & Legatos creabant, & Magiſtratus Urbis omnes illis mandabant, ut refert Maſtrillus *dict.lib.2.de Magiſtrat. capit* 1.*num.* 33.

17 Imò ſi fieri poſſet, debent imitari illos antiquos Imperatores, qui etſi luce vera privati, meliores ſemper elegerunt; & ut ſic appareret omnibus, ante omnia eorum nomina populo proponebant, ipſum hortantes, ut ſi quis adverſus eos, qui haberet criminis probaret manifeſtis rebus, ſicut de Imperatore Alex. Severo refert Lamprid. *in ejus vita*, referunt Simancas *de Cathol. inſtitut. titul.* 41. *de Miniſtris, & eorum officiis num.* 2. Bobadilla *in polit. lib.* 1. *cap.* 3. *numer.* 9. & Caro us Octavus Rex Galliæ idem exequebatur, ut notat
18 Arno.Ferr.*lib.2.de rebus geſtis*, † qui propterea eos optimos diceret, qoos ambitio nulla, nullaſque privati boni detorqueat intuitus: quippe nota probitate, ac Reipublicæ ſtudio, perſpicacique judicio, communem ſalutem æſtimare, & mala obſtantia cognoſcere poſſint ad notata per Bartol. *in tract.de regimine civis quaſt.2.num.*9. Aviles *in*
19 *proœm.cap.Prætor.verb. à cordado num* 13. † ubi ait quod Rex debet habere probos, & honeſtos Conſiliarios, & expertos: nam ut dicebat Petr.
20 Crinit. *lib.6.de honeſt. cap.*6. † eam tutiorem melioremquè Rempublicam eſſe, in qua Princeps malus eſt: quàm in qua ſunt Conſiliarii, Principes mali; quia ſi Princeps effrenatus eſt bonorum, Conſiliariorum virtus retinet, ſi malè morigeratus fama populi ſibi ſecretò per aliquem ex Con-
21 ſiliariis denunciatur; & ſic de ſingulis. † Verùm ſi Conſiliarii, qui Principi veritatem conſulere debent mali ſint, ejuſquè injuſtitias taceant, ad delictum pertinebit Principum, qui pravos Judices
22 contra volontatem Dei, populis præficiunt: † nam ut populi delictum eſt, quando Principes mali ſunt; ſic Principis eſt peccatum, quando Judices iniqui exiſtunt, ut dixit Iſidor *lib.3.cap.*54.tradunt alia Maſtrillus ſupra, *à numer.* 23. Petrus Gregor. Tholoſ. *in ſyntagmat. juris part.3.lib.* 47. *cap.* 15. *num.* 27.

23 Ex his ad difficultatem facilis videtur reſponſio: nempe ut Reges, Principes, ſive alii Superiores majorem habentes poteſtatem, debeant ad officia publica Reipublicæ juriſdictionalia eligere digniores, & habiliores è ſuo Regno, populo, ſive Provincia; quia ita de Senatoribus, & Judicibus ſupremis, alios Judices, ſeu officiales eligentes,
24 dicitur infra *in verſ. ad ſecundam.* † Tamen reſpectu Regum, & aliorum ſupremum habentium imperium, exiſtimo, ut ſufficiat fieri electio de Miniſtro digno, habili, & capaci, etſi non ſit habilior, ut docent Bartol. *in l. cum quidam ff. de leg.* 2. per textum *in l. cum pater §. erga ff. eodem, & l. ex facto §. ſi quis rogatus* 2. *ff. ad Trebellian. §. eos autem in auth ne indic. ſine quoquo ſuffragio auth. de deffenſoribus civitat. in princ. & in l.* 2. *Cod. de decurion. lib.*10 Molina *de Hiſpanor. primog. lib.*2. *cap.*5. *in princ. & n.* 65. Pegueia *in pract. cap.* 7. *n.* 9. & 10.

Et ſic videntur ſentire Cajetanus *in ſumma verb. Electio.* Vaſquez *in opuſculo de beneficiis cap.* 2. §. 5. *dub.* 13. *num.* 97. cum Molfeſio *tom.* 1. *tract.* 6. *cap.* 6. *num.* 83. Homobonus *in examin. Eccleſ. part.2.tract.* 9. *cap.*4. *quæſtione* 7. quatenus dicunt eſſe opinionem probabilem illam, quæ docet, ut in officiis ſæcularibus ſufficiat eligere dignum, relicto digniori, quos ego intelligo cum Diana *part.2.tractat.* 15. *miſcell. reſ. fin. verſic. dico tertiò* Loqui in Principe ſupremo, officia diſpenſante: & ſecundum hanc partem videtur expreſſè proviſum in Regno Siciliæ per *capit. Regis Ferdinandi* 64. ut tradit, ac tenet etiam Maſtril. *de Magiſtrat. dict. part.* 2. *cap.*1. *num.* 63. ubi *n.* 64. refert Doctores agentes de hoc puncto in foro conſcientiæ, inter quos Gutierrez *lib.2.canonic. quæſt. cap.*11.*n.* 42. Banez *de Juſtitia folio* 192. Salon. & Soto *in eodem tract.* ille *tom.* 1. *folio* 192. iſte *q.* 6. *art.*1 *concluſione* 9. Cajetan. 2.2. *quæſt.* 18. *artic.* 1. Scotus, & Ricardus *in* 4. *cap.* 15. Covarruvias *in regula peccatum*, §.7. Doctores *in cap. his. quoſcumque* 1. *quæſtione prima*, Vaſquez *controverſ. illuſtrium perſon capite* 27. & 43. Padilla *in lib. cum quidam, num.*19. & D. Carolus de Tapia *in conſtitut. Judices in verb. diſcreta, fol.* 108. de quo dubio conſcientiæ poſt illos alii multi; ſed Ego exiſtimo ut quia in foro externo licet Principibus eligere dignos; ob id nec peccare, ſi digniores non eligant: nam alias anxii corde continuo vagarent. Et his omnibus addo etiam Dianam *part.* 1. *tractat.* 15. *Miſcellan.* 1. *reſ.*67. Villalobos *in ſumma part.*2. *tract.* 8. *dif.*6. *num.* 8. & 9. qui etſi dicant Principem peccare, tamen dicunt probabilem eſſe ſententiam à nobis adductam, ut dixit Turrianus *in ſelectis diſput. centur.*2. *cenſ. Theologica dubio* 87. cum Vaſquez, & amplectitur Sanchez *in opuſculo tom.*1. *lib.*2. *cap.*1. *dubia* 36. *num.*15. † ubi 26
quod quando electio non fit per plura ſuffragia, ſed ab uno tantum, ſufficiat eligere dignum ex civibus Reipublicæ; imò, & de Papa, & Rege, habentibus conferendi liberam poteſtatem, dicetur non peccare eligendo ad beneficia curata dignos, prætermiſſo digniori, item & ad Epiſcopatum, niſi digniores in promptu ſint, cum alioquin ſemper tenerentur quærere digniores, quod à Papa, & Rege exigere durum eſſe ait Reginald. *tom.*2. *lib.*30. *tractat.* 3. *cap.* 14. *n.* 179. quem ſequuntur etiam Ægidius Trullench. *in opere morali lib.*7. *cap.*11. *dub.*8. *ſub n.* 4. Dian. *dict. part.* 1. *tr.* 15. *Miſcell.* 1. *reſ* 4. *in fine*, contra Leſſium *lib.2.de Juſtit. cap.*34 *dub.*14. *num.*64. affirmantem, † eſſe ta- 27
men abſurdum nimis in utroque foro; imò & injuſtum quod præferrent imperitos peritis, novellos antiquis, ac rudes emeritis, ut dixerunt Joannes de Platea *in l.*1. *cod. de princip. agent. in rebus lib.* 10. Boërius *de diſciplina ſchol. cap.* 6.

Verum non evacuabitur à culpa Princeps, ſeu 28
Rex, qui ſuper electionibus faciendis Miniſtrorum, præcipuè majorum judicum, non requirat conſilium à ſuis melioribus, ac confidentiariis, ſupremis Conſiliariis, informatis de vita, literis, moribus; ac aptitudine eligendorum ad officia ſæcularia; quia etſi Princeps ſit ſapiens; tenetur, ut dixerunt Aviles ubi ſpra *num.* 3. Maſtrillus *dict. cap.* 1. *num.* 42. amplecti libentes Magiſtratuum conſilia, juxta illud Eccleſiaſt, *cap.*32. ibi: *Fili ſine conſilio nihil facias, & poſt factum non pœniteas*, & Thobiæ 4. *conſilium ſemper à ſapiente perquirito*, & Proverb. *cap.*8. ibi: *Ego ſapientia habito in conſilio, & eruditis interſum cogitationibus*, & ſecundùm aliam litteram Vatabli: *Ego ſapientia cohabito ſolertia*,

tertiâ, & ſcientiam conſiliorum aſſequor, ut etiam reperitur in eiſdem *Proverb. cap.* 12. ibi. *Via ſtulti recta in oculis ejus; qui autem ſapiens eſt audit conſilia*, & *cap.* 13. *inter ſuperbos* (ait) *Iurgia ſunt, qui autem agunt omnia enim conſilio reguntur ſapientia*: & de jure eſt textus *in l. placet*, ubi Bald. Jaſon *in l. lect.* & alii Doctores *cod. de ſacroſanct. Eccleſ.* Aviles jam citatus *verb. accordado à num.* 1.

29 Et confirmatur ex his, quæ tradunt Dionyſius Caſſianus *in vita Adriani Imperatoris*, ſcribens, quod Imperator ille in quocumque negotio libenter patiebatur admoneri, & corrigi, nedum à Magiſtratibus, ſed etiam ab humili qualibet perſona; & quod idem in principio ſui imperii obſervarit Tiberius Cæſar, teſtatur Suetonius *in ejus vita*; faciunt etiam verba ſequentia Senecæ *lib.* 19. *epiſt.* 110. dum ſcribens ad Lucil. amicum ſuum, quærentem num ſapiens, aliquid acturus debeat ab aliis perquirere conſilium: & affirmativè reſpondens, prout Medicus Medicum in ejus infirmitatibus adire debet, ſequentibus verbis, *Quid ſapiens ſapienti proderit? impetum illi dabit occaſiones actionum honeſtarum, commonſtrabit præter hæc, aliquas ſuas cogitationes exprimet, docebit quæ invenerit; ſemper enim, & ſapienti reſtabit quod inveniat, & quo animus ejus excurrat: nam æquius eſt* (dicebat) *Imperator Antonius, ut ego tot amicorum conſilium ſequar, quam ut tot meam unius voluntatem ſequantur.*

30 Nec ex eo quod Conſiliarius prudens, pius, ac in ſententia dicenda modeſtus Principi non conſonet, eſt impatienter à Principe recipiendus, ſed humaniter ab illo eſt audiendus, ut ſalus publica illæſa conſiſtat; alias enim Princeps non admittens, amittet dignitatem, exemplo Roboan, qui ſenioribus non credidit 3. *Reg. cap.* 12. *Paralipom. cap.* 10
31 & *cap. denique* 8. *q.* 1. † Nec mirum ſi aliquando peccant; quoniam, ut dixit Seneca hoc ſolo privantur magna faſtigia, quia præ timore, vel magna reverentia non eſt qui eis dicat veritatem, Bald. *conſ. ultimo col.* 5. *p.* 1. Decius *conſ.* 189. *in fine*, Petr. Gregor. *de conceſſione feudi p.* 1. *in princ. n.* 7. Aviles *in proœmio cap. Prætor dict. verb.*
32 *acordado, à num.* 1. † Debet enim Princeps Magiſtratus, ſive Conſiliarios ſuos vocare, & facere, ut eum ad ejus latus ſedeant, juxta illud Eſdræ *cap.* 3. & Bartol. *in l. juris peritos, in principio ff. de excuſat. tutorum*, & *in l.* 3. *cod. de actuar. lib.* 10.

33 Abſit verò à bonis Principibus, ut ægrè ferant ſincera, piaque conſilia ſuis opinionibus diſſentanea, ſi meliora ſint, aut ſententiam propria authoritate mentiantur, non ratione, pondere, ac pietate: nam ſi potentiâ in hoc genere abutantur torvis oculis intuentes, aut verbis auſteris repellentes, quos ſibi accinere concernunt hoc ipſo commune bonum labefactant, ut ſcribit Maſtrillus
34 *in dict. c.* 1. *n.* 52. † Quare ne Reges prædictos Conſiliarios audire nolentes obcæcari omninò videantur, optimum erit ſi ſequantur, quod Demetrius Phalerius hortabatur Optolomeum Regem; nempe ut libros de Regno ſcriptos emerent, ac legerent: nam de quibus amici Regis illum admonere non auderent ea in libris eſſent ſcripta: ſic Stobæus *in admonitione de Regno ſermone* 48.

35 Et præmaximè procedere debebis, quando timeret & Rex, ſeu Princeps quod venderetur à ſuis officialibus, & Magiſtratibus, ſicut Imperator Diocletianus affirmare ſolebat, quod bonus, cautus, & optimus Princeps ſolebat ab illis vendi: ita refert Flavius Vopiſc. *in aurel.* in verbis ſequentibus. *Nihil eſſe difficilius, quàm bene imperare, colligunt ſe quatuor, vel quinque, atque unum Conſilium ad decipiendum Imperatorem capiunt, dicunt quid probandum ſit? Imperator qui Domi clauſus eſt, vera non novit, cogitur hoc tantum ſcire quod illi loquuntur, facit judices, quos fieri non oportet, amovet à Republica, quod debet retinere quid multa.*

Unde mihi, ſicut, & aliis videtur, ut nimirum 36
non debeat ipſis tribuere; adeo quòd illos audaces ita efficiat, ut ſua ipſius bonitate nimium abutantur, atque ſuarum hoc faciant prætextu rapinarum, (quod non credo contingere temporibus hiſce, & ab aliis retro inter noſtrum Piiſſimum, ac Catholiciſſimum Regem Philippum IV. & ejus ſupremos Conſiliarios, & Officiales, tot Conſiliorum ſupremorum, quæ in hac Curia Matriten. creata ſint; & ſi multis ab hinc annis audiamus vulgi quærelas, an juſtas relinquo prudentioribus ruminandas ab effectibus ſucceſſivis noſtræ Monar-
chiæ.) † Sed non deſinam admonere accidere poſ- 37
ſe, ut contingat aliquos Officiales creari, qui cum Principem nihil aliud, quàm quod ipſi conſulant, agere conſpexerint per hanc occaſionem. non jam Principi, ſed ſibi ipſis conſulant, non publicæ utilitati; ſed propriæ avaritiæ ſerviendo, ut dixit Termenat. *in Republica God. cap.* 18.

Hinc enim ſcribunt Aviles *in proœm cap. Prætor* 38
n. 12. *dict. verb. Acordado*, Maſtrillus *de Magiſtrat. dict. lib.* 2. *cap.* 1. *n.* 57. puniendum eſſe Conſiliarium, qui de gravibus, tanquam levibus, & è contra Principi conſulit: quare cum eodem Ter-
menat. *dict. cap.* 18. † dico quod ſi Princeps, aut Rex 39
habeat ſuos Conſiliarios ſæpè ſuſpenſos, quam eorum conſultationem ſequi, efficiet ſanè, ut quotidie meliora conſilia excogitare, ac præbere nitantur. Et ob id concludo cum Divo Gregorio *in regiſt. cap.* 33. *diſt.* 9. *ut. nullus fidelior tibi* (ô Rex) *ad conſilium eſſe poſſit quam qui non tua, ſed te diligit.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, de qua ſo- 40
lent anxiè diſputare, & ſub involucro verborum, ſuppoſitis quæ dixi *in toto verſ. ad primam de Principe eligente*; & ſuppoſito etiam quòd de jure communi ſpectabat ad Senatores Civitatis officiorum electio, ut inter multos obſervarunt Azevedus, & Matienzo *in l.* 1. *lib.* 5. *tit.* 18. *recopil.* Villadiego *in politica cap.* 1. §. 17. *num.* 32. cum aliis antiquis. Et ſuppoſito etiam quod antiquitas Romæ obſervabat, ut per ſortes fieret electio (ut loquitur tacitus) *urna quid eſſet agendum decernebat*, ut & notavit eruditiſſimus Florent. *in illa verba Horatii lib.* 1. *ode* 4. ibi *nec Regia viri ſortiere tales*, ubi ait, *ſortiri judices, & Magiſtratus dicebant Romani*; cum verò Judices, qui Magiſtratus, ac provinciarum Rectores futuri erant, ſorte eligebantur, uti etiam ex pluribus notavit eruditus Torreblanca *in epitome delict. ſeu de Magia lib.* 1. *cap.* 2. *n.* 50. imò ad hunc morem alluſiſſe *Virg.* 6. *Æneid.* in illis verbis, *quæſitor minos Urnam movet*, putavit Beroaldus *in ſueton. cap.* 29. *in vita Octavi Auguſti*, ex quibus nunc intelligo quæ dixi infra *in cap.* 4. *de foro comp. quæſt. de judicibus per ſortitionem recuſandis, vel non*, de quo more, etiam latè Julius Lavorius omnino videndus *variar. lucubrat. in hoc tract. tit.* 4. *cap.* 20 *per totum à n.* 7. ubi refert ex Gruchio *lib.* 1. 2. & 3. pluribus in locis, tempore Veſpaſiani Imperatoris, ut cum altercatio de ratione ferendi ſuffragia occaſione cujuſdam legationis in Senatum accidiſſet, Marcelli obtinuerit ſententia, ne

ſecundum vetera exempla, quæ ſortem legationibus poſuerant; eo quoque tempore retineretur,& res non nominatim, ſed urna diſcerneretur, ne ambitioni, aut inimicitiis locus relinqueretur, *ex dict.* Cornelio Tacito *lib.* 2. *annal & ex Cicerone lib.1.de divinatione pro Pantio*; Itèm & quod pro ſuffragiis ferendis omnium Tribunm nomina in ciſtelam quandam conjiciebantur, ut qui prior exiret, prior ſuffragium ferret, ex Hiſtoria Tyberii Gracchi: plura adducunt Grach. apud Appianum *lib.1.tit.112.littera G.H.lib.2.tit.* 132. & 139. *litera C.* Victor.*lib.25.variar.cap.*15. Paylan.*in Meſen.* Dionyſius *lib.4. Hiſt.* & alii.

41 Et ſuppoſito ſecundò quod Thomas Sanchez *in ſumma tom.1.lib.3.cap.13.num.3.* Diana *part.1. tract.15.miſcell.reſ.fin.* approbant prædictam electionem per ſortes, ſicut etiam olim fieri ſoleret in Sicilia, ut ex Plutarcho obſervat Delrius *in diſquiſit.Magiæ lib.4.cap.24.quæſt.1.* Portel *in additionib.ad dubia regularia verb. Electio n.4.* quæ,& nunc practicatur in electione officialium Panormit, *in forma ſequenti*; ſcilicet ut ex multis eliguntur tres per ſecreta ſuffragia, qui poſtea mittuntur in urnam, & primus qui poſtea ſine fraude à deputata perſona ſumitur, is officium conſequitur: ſic Portel citatus, & Diana, & multi relati à Sanchez
42 *in lib. 2. ſumm. cap.* 38. *num.* 58.† & ſic de Virginibus Orphanis maritandis, ſeu religioni dicandis vidi quotannis practicari in Eccleſia Valliſoletana, ubi ad adjudicandas v.g. octo, ſive duodecim pias dotationes, mittebantur in urna nomina ſigillatim ſcripta in ſchedulis quarumlibet prætendentium in numero centum plus, minuſve; & ex his puer propria manu ab Urna ſingulas extrahendo, illæ, quæ primo exiſſent, quouſque numerus extenuaretur; ſic ut tantundem in Urna remanerent viginti quatuor ad nihilum proficiebant, & ex remanentibus in prædicta Urna, tunc cui ſchedulæ abſtractæ ab Urna per puerum obtigeret ſors, Virgini talis nominis adjudicaretur Præbenda, repetendo abſtractionem tot vicibus, ac eſſent præbendæ providendæ. Et iſte modus, ut juſtus, practicatur in hac, ſeu alia ſimili forma in aliis Cathedralibus, confraternitatibus, ſive communitatibus habentibus jus patronatus earum; ut ſi affectiones, negociationes, & aliæ illicitæ diligentiæ evitentur.

43 Unum tamen notabis cum Suarez *de religionib. tom.1.lib.2.cap.22.* Sanchez *in ſumm. dict. tom.1. lib.2.mor.cap.38.n.68.* Toleto *lib.4.ſumm.cap.15. n.2.* Sayro *de claus Regia lib.4.cap.5.n.20.* Martino Bonacina *de legib.p.3.q.5.puncto 3.n.12.*& aliis dicentibus quod ſi quis utatur in ſortibus aliqua fraude, ſit injuſtitiæ peccatum, ſicut ſi ea uteretur in ludo; ut ſic excluderentur habentes partem in ſorte, ut contingere poteſt; veluti ſi aliquis ex electoribus, poſtquam eligendi ſunt in Urna cum aliis, vel in pileo, unum pro alio eligat, vel aliquam Chartulam v.g. ex tribus paulò grandiorem efficiat, ut illam facilius aliis in pileo relictis ſumat; & hoc quia aliis duobus infert fraudulenter injuriam in re gravi.

44 Et licèt ſortium uſus apud pleraſque nationes ſit receptus, ut ſorte dividatur quod poteſt in diſtributione eſſe confuſum; quæ eſt propriiſſima acceptio, de qua in hac tractatione, præter alias acceptiones, ſcilicet, ut ſors accipiatur pro fortuna, conditione, vel ſtatu cujuſque hominis, ut *in l.fin de ſpect.Cod.lib.11.* vel pro ſortilegio, & divinatione, de qua *in cap.* 1, & 2. *infra de ſortilegiis*. Tertiò pro capitali, ſive pecunia prima, & ſumma principali, quæ mutuatur *cap.* 1, & 2. & *cap. conqueſtus de uſuris, l. acceptam Cod. eodem.* Quartò pro parte, ſeu portione hæreditatis, vel patrimonii, *cap. cleros diſt 21. cap. cum ſecundum de præbend.* Quintò pro facto, ſeu fatali neceſſitate ſecundùm Papiam, quem refert lucas de Penna *in l.2. in principio Cod. quando, & quibus quarta pars debit. lib.* 10. Sextò Metaphoricè pro gratia Dei; qua ſalvamur, ut dicitur Pſalmo 36. *in manibus tuis ſortes meæ.* Septimò denique pro particulari, & fortuito caſu, vel eventu, quod fit ab homine ad diſcernendum per eventum fortunæ, quid cuique ſit tribuendum; quæ ſors diviſoria ſolet à Theologis vocari, & damnando ſortes divinatorias, & alias illicitas, de quibus *in dict. cap.1.&2. de ſortilegiis*; nunc dubium eſſe poteſt, nùm hæc ſint permiſſæ, etiam de Jure Canonico; Et generaliter reſpondeo, eas permitti per gloſſ. *in cap. Cleros 25.dist.verſ.primum*, ubi tempore neceſſitatis ſorte uti poſſimus; *cap.non.exemplo 26.q 2.cap.ſors*, ibi, ubi in Magiſtratibus eligendis nihil mali ſors habere videtur ex D. Auguſtino *Pſalmo* 30. imò & Jure civili videmus, ut dubium factum ſorte dirimatur, *in l.cum ambo ff. de judiciis, §. optionis*, ubi gloſſ. *verb. ſorte inſtit. de leg.l.in tribus cum l. ſequenti ff.de leg. 3. l. 1.* cum gloſſa, & Baldo *Cod. quando, & quibus quarta pars, l. 10. l. Judicium ff. finium regund. l. ſi duobus cod. comm. de leg.* ubi Bald Judicium ſortis, fortunæ Judicium eſſe perhibet, cum judex eſt Deus, teſte Seneca *epiſtol.7. ad Lucillum*, cui enim eſt credendum; quia cum fortuna, & muta ſit, & ſurda, & ſortis Judicium ſinceritate munitum credatur, & conſequenter ſit cuique inexorabilis, ut teſtatur Conſultus *in dict. l.ſi. duobus*, ubi idem Bald. notat quod à Judicio ſortis, non datur appellatio: Videbis *l.ſi.quæ ſunt cautiones ff.familiæ erciſcundæ.*

Sed majus dubium, nùm ſortes in electionibus 45
Canonicis permittantur; & videtur quod ſic, cum ex dictis de natura ſua, nihil mali intercedere videatur, nec illicitum eſſe illis uti, ut declarat D. Auguſt.*Pſal* 30. & tranſumptivè *in dict. cap. ſors 26.q.2.*& communiter Theologi; niſi ratione alicujus circunſtantiæ aliquid mali accedat; veluti divinationis, ſeu ſortilegii, & ſi Bald. *in l. fin. cod. commun. delegat.* dixit ſortem non eſſe peccatum, nec prohibitam rationem finis; non enim in hac ſorte militare videntur rationes prohibitoriæ; prout eſt divinatio, & ex aliis teſtamenti veteris *lib.* 1.Ther.*cap.*3.Joſue, *cap.*18.proverb *cap.*16.*lib.*1. Regum.*cap.*10.& eodem *lib.cap.*14.& Jonæ *cap.*1. ubi referentur etiam electiones Regum ſorte factas, & ex Actis Apoſtol.*cap.* 1. videmus quod S. Matthias ſorte in Apoſtolatum electus fuit Et ſic dixit Cardinalis *conſ.* 150. *in fine*, ut ſi inter duos de Pontificatu contendatur ſorte dirimi poſſit, ut cum aliis tradit Julius Lavor.*dict.tit.4.cap.20.var. lucub.* dum tamen fiat de conſenſu univerſalis Eccleſiæ ſeu Concilii Generalis, vel Domin. Cardinalium, quantum ad hoc repræſentantium univerſalem Eccleſiam, cujus principaliter intereſt, juxta quæ etiam retuli *in cap. 7. hoc. titulo*; indequè inferri, ut in beneficialibus detur locus ſorti. Verùm quia alii ex eodem Cardinali *in cap. licet cauſam, de prob.& in cap. cum qui, de eo, qui mittitur in poſſeſſion. lib.* 6. contrarium teneant, ne detur vitioſus ingreſſus; ideo dices de Jure noſtro Canonico has ſortes eſſe prohibitas in Eccleſiaſticis Præ-

ben ſis

ſendis ex regula textus *in c. Eccleſia veſtra 3. de ſor-*
tilegiis, ubi latiſſimè dico: nam cum tales electio-
nes debeant fieri Spiritus ſancti inſpiratione, &
invocatione, ſitque periculum ne Dæmon invoce-
tur in eis cum periculo idolatriæ; item & juxta for-
mam *c. licet* ſuprà *hoc titulo, c. quia propter, c. in-*
demnitatibus eodem lib. 6. & quia oportet eligi di-
gniores, ut in hac quæſtione dicimus, & in aliis *ſu-*
prà ſequitur nunc breviter reſpondendum hoc
non provenire à ſtatura ſortis diviſoriæ, ſed à ratio-
ne prohibente juxta literam *dict. c. 3. de ſortilegiis*;
propter mala ſortilegia Dæmonis, quæ valent in-
tervenire; & ſic evenit, ut ſicut in caſibus, in qui-
bus nulla cadit Eccleſiaſtica adminiſtratio, uſus
ſortium non eſt per ſe malus; ita nec prohibeatur
etiam in Eccleſiaſticis, ſi concurrat privilegium
Apoſtolicum, ut legitur de electione diſcretorum,
ſeu ſociorum Prælati apud congregationem ſancti
Bernard. in Italiâ Monachorum ordinis Ciſtercienſ.
Canonicorum Regularium S. Salvatoris, & alio-
rum. de quibus Frater Sigiſmund. *p. 1 c. 4. dub. 27.*
n. 6. Ludovic. Miranda *in manual. Prælator. tom. 2.*
q. 23. art. 17 concl. 3. Lavor. *dict. c. 29. tit. 4. n.* 39.

46 Quare, etſi uſque ad noſtra ferè tempora, ut
Ego ſæpiùs vidi in noſtris Regnis Caſtellæ, &
Legion. fuerit in praxi agitatum, ut quoties duo
ex coopp oſitoribus ad Canonicatus Magiſtrales,
ſeu Doctorales, eſſent in paritate ſuffragiorum;
tunc non deveniretur ad ſortes, ſed ad qualitates
generis, officiorum dignitate, graduum literatu-
ræ in univerſitatibus, & ætatis ipſorum prætεn-
dentium, factis, & receptis informationibus, per
teſtes, & inſtrumenta reperta à Præbendato ad id
nominato per Capitulum Cathedralis Eccleſiæ:
quibus viſis per omnes Capitulares, tunc ei, qui
uberius probaret, adjudicaretur Præbenda, ut
inter alios caſus vidi in Eccleſia Chonchen. anno
1634. inter DD. Antonium Painum hodie Archie-
piſcop. Burgens. & DD. Franciſcum Barrientos;
Canonic. tunc Granaten. qui migravit è vita, jam
tempore currente, Canonicus Magiſtralis ſacræ
Scripturæ Hiſpalenſ. & hoc juxta formularium
amplum Bullæ Sixti V. & aliam Leonis X. quas ad
literam longè explicans, refert Nicolaus Garcia
de beneficiis p. 5. cap. 4. à num. 169. Tamen jam à
decem annis nunc in ſimili æqualitate ſufragiorum
vulgò *empate* practicatur, ut ſorte adjudicetur
ubi eorum præbenda in concurſu prætenſa per edi-
cta, ut in Eccleſia Abulenſ. contigit in Canonicatu
Pænitentiariæ inter R. Antonium Caſtanon. cui
ſors obtigit, & R. Paton, de Ajala, tunc Cano-
nicus Magiſtral. Civitaten. nunc Magiſtrum In-
fantis Margaritæ, quod ſic jam fieri patet ob evi-
tandas ignominias, quæ accreſcebantur ei, qui ap-
parebat minus idoneus, item & falſas informatio-
nes, ſuppoſitas contra veritatem, quæ ad id ex
majori diligentia unius fieri ſolebant; quæ prauis
auctitas in Bulla ad id expedita à Romano Pontifice
quam ad literam poſui infra *in cap. quia propter*
43. quæſt. fin. num. fin. Ubi & iterum dixi: *de hoc*
modo electionis in paritate votorum.

Et ſuppoſito etiam quod officiales majores te-
47 nentur habere plenam notitiam de Magiſtratibus
creandis *ex cap. bonæ el. 2. ſupra de poſtul. Prel.* Ubi
Abbás *notab.* 12. ait quod eligentes, non ſalvant
conſcientiam ſuam eligendo illum, cujus plenam
non habeant notitiam, cum ad eos ſpectat Prin-
cipem conſulere circa Officialium electionem,
Joannes de Platea *in Rub. quemadmodum Civil.*
muner. in fine lib. 10. Afflictis *in conſtitut. univerſ.*
num. 50 Bobadilla *in politica cap.* 3 *num.* 4. † Ubi 48
ait eligi debere qui bona exiſtimatione noti ſunt,
ex cap. Epiſcopus 65. diſt. & ex textu *in l. ſed etſi*
ex improviſo ff. de re militari ibi: *inſpecto ejus vi-*
tæ præcedentis acta, & ex textu *in l. non omnes*
§. Barbarius ff. eodem ibi: *Sed licèt hoc liquido*
conſtare non poſſit argumentis: tamen cognoſcendum
eſt, etſi bonus miles ante æſtimatus fuerit; propè eſt,
ut affirmationi ejus credatur, ſi emanſor, aut negli-
gens ſuorum, aut ſegnis, aut extra contubernium
agens, non credatur.

Quod ſi adipiſci integram notitiam nequeant, 49
exiſtiment Angelus *de clauſ. in ſumm. verb. elect.*
§. 22. Tabiena *in ſumma, eodem verbo* §. 17. ſat eſſe,
aut ex notitia propria, aut ex relatione aliorum ad
dignoſcendum eligendorum partes; ſic ut levis
ignorantia notitiæ Judicum eligentem excuſet, ut
per prædictos referunt, & ſequuntur Burgos de
Paz *in l. 2. Tauri n.* 86. Maſtrillus *de Magiſtratibus*
lib. 2. cap. 1 n. 70. Nec ob hoc excuſentur ab accu-
rata inquiſitione vitæ, morum, eligendi peritiæ,
& aptitudinis, ut notabiliter notarunt Cardinalis
in Clem. 1. de conceſ. Præbend. Alciat. *de præſumpt.*
reg. 3. præſumpt. 2. n. 6. † ſequitur dicendum in pro- 50
poſito noſtræ quæſtionis, ut Magiſtratus electores
teneantur, juxta præfatam diſquiſitionem eligere,
ſive proponere Regi eligendos meliores, & dignio-
res, taliter ut alias ipſi de eorum exceſſibus tenean-
tur, ut docent Doctores ad textum *in l. ſi ſervus*
ſervum, §. fin. & §. ſi fornicarius ff. ad leg. Aquil.
Cervantes *in l. 1. Tauri num. 12. fol.* 34. Domin. de
Ponte *in tract. de poteſt. Proregis tit. de elect. officio-*
rum num. 7. † Ubi *num.* 6. dixerat quod eligentes, 51
& nominantes Officiales ad Juſtitiæ adminiſtratio-
nem, tenentur maximè animadvertere; quia non
debent in hoc gratificare perſonis, nec attendere
preces, vel aliorum interceſſiones.

Imò & ſubdit à Ponte *dict. num.* 7. ex communi 52
Theologorum ſententia, non ſolum committere
peccatum electores dignos tantum eligendos præ-
termiſſis dignioribus; ſed teneri ad reſtitutionem
omnium damnorum, ſive attendatur commutati-
va, ſive diſtributiva juſtitia. † Et quod ſub pœna 53
peccati mortalis teneantur Senatores, & Magiſtra-
tus Urbis eligere digniores, docuerunt Bannes 22.
quæſt. 63. art. 2. dub. 6. Salon. 2. 2. *quæſt. 63. artic. 5.*
contr. 9. concl. 2. Leſſius *de Juſtit. lib. 2. cap. 32. dub.* 3.
num. 17. ob quod dixit Aviles *in cap.* 17. *Prætor.*
verb. eligant num. 2. ſpectare de Jure communi ad
Concilium Civitatis electionem Officialium, &
quod talis electio debeat fieri de magis idoneo:
idem docent Joannes Valerus *in differentiis utriuſ-*
que fori verb. electio differentia 2. num. 3. ibi: *qui li-*
bet diſtributor, ſeu ad collator munerum Reipublicæ,
tenentur ea conferre dignioribus ſub pœna peccati
mortalis, Bobadilla *in polit. tom. 2. lib. 3. cap. 8. n.* 45.
ibi: *Toca à los reſidores la eleccion de los oficios, y*
deben eliger los mas idoneos expertos para ellos: idem
aliis verbis docent ex doctrina D. Thomæ Mada-
riaga *in tract. de Senatu cap.* 42. Ledeſma *in ſumm.*
tom. 2. tract. 7. cap. 2. difficult. 5. Petrus d'Aragon. *in*
2. 2. *dict. quæſt. 63. art.* 2. ibi *ſi Reſpublica ad plura*
ſuffragia eligeret Miniſtros, quilibet ſub peccato mor-
tali teneretur ſuffragari digniori. † docent etiam 54
Innocent. *in cap. cum olim de reſtit. ſpoliat. num.* 2.
Platea *in l. humilioribus Cod. de ſuſceptorib. lib.* 10.
num. 2. & omnes ex ea ratione; quia hæc officia
ſunt bona communia, quæ ordinantur in bonum
Reipublicæ, & in dignitatem, & honorem per-
ſonæ, quæ debent diſpenſari dignioribus; cùmque

dicta

dicta officia ſint inſtituta ad conſervationem, & gubernationem Reiplublicæ, ſintque fructuoſa, & honoriſica, venit, ut debeant reſpondere meritis, tanquam præmia.

55 Et licèt aliqui ex doctrina Cajetani, Vaſquez, Molſeſii, & Homoboni ſupra *in principia à num.* 1. adductorum, dicant probabilem eſſe eam opinionem, quæ docet in officiis ſæcularibus ſufficere eligere dignum, relicto digniori: tamen, ut jam ibi
56 dixi hæc doctrina procedit in Principe, Rege, ſeu Pontifice diſpenſante, & eligente † vel ut exiſtimat Sanchez *in conſiliis moralib.p.*1.*lib.*2.*cap.*1.*dubio* 36.*à num.*11. procedere eam in officiis ſæcularibus, quæ non habent adminiſtrationem Juſtitiæ, in quibus ſatis erit eligere dignos ad vitandum peccatum mortale: ſequitur etiam Ægidius Trullenc. *in opere morali p.* 2.*cap.*11.*lib.*7. *dubio* 8.
57 *ſub dict. n.*4. † Ubi addit quod ſi officia habeant Juſtitiæ adminiſtrationem, etiam, ſi electio non fiat ex partibus ejuſdem communitatis; imò etſi facienda ſit ab uno electore, ſi tamen facienda ſit de partibus Communitatis illius probabilius eſſe, ut tantum ſit peccatum veniale non eligere digniorem, & meliorem, ut quando Rex eligit Præſides, vel Auditores Regios, vel Prætores &c. qui, & Sanchez ſupra, ut vides, loquuntur de Rege. Et ita relatam à nobis ſententiam docent etiam Vega *in ſumma.p.*2,*cap.*8.*n* 4. Turrianus *in* 2. 2. *tom.*2. *diſp.* 23. *dubio* 1. *n.* 6. Gaugericus Hiſpanus *in ſumma Cajetani verb. electio lit.B.* Petrus de Ala *in tract. de decuurion. Chriſt. cap.* 16. Joannes de la Cruiz *in director. conſcient.p.* 1. *praecepto* 7. *q.*7. *art* 2. *dubio* 11. *concluſ.*2. Malderus *in* 2.2. *tract* 1. *cap.*1. *dub.*5. Rebellus *de Juſt.p.*1.*lib.*3.*q.*4.*num.* 13, Valentia *tom.* 3. *diſp.*5. *q.* 7. *puncto* 2. §. 5. Reginald. *in ſumm. tom.* 2. *lib.* 25, *cap.* 3. *n.*35 *in fine*, & alii.

58 Addo inquam ut Senatores eligentes indignos, non ſolùm peccent mortaliter, ſed & teneantur ad reſarcienda damna (eſto quòd eligentes dignos, omiſis dignioribus, ad ea non teneantur) ut docent citati Doctores, & Naldus *in ſumma verb eligere n.* 6, Fernandez *inſtruct. confeſ.p.*2.*cap* 21. *num.* 5. Covar. *in regula peccatum* §. 7. *n.* 6. cum Miranda *in manuali Pralat. tom.* 2. *q.*23 *art.* 13. Maderiaga ubi ſupra *de Senatu c.*42. in ſequentibus verbis: *Quancos de eſtos pecados ſe beben algunos, pidiendo el officio que no mereeen, y los que ruegan por allos, y los que conſie ten, ſin acordarſe Jamas de confeſarlos, ni de reſtituir los dannos que aquel hizo a la Republica, que no faltara que hacer con ellos el dia del Juizio.*

59 Ad tertiam quæſtionis partem in aliquo caſu ſi ut proximè dictum eſt procedat in Principe, ſive Papa eligente, aut nominante inhabilem aliquem ad officium ſæculare. In quo dubio exiſtimo reſpondendum cum diſtinctione, quia ſi tales ſuperiores v.g. ſcienter impedimenti ſervitutis v.g. in eligendo eum, nihillominus eligant, vel ſi Pontifex admittat ad ordines eum, quem ſcit eſſe irregularem; eo quod in tali caſu videatur diſpenſatum cum incapaci, illum habilitando ad officia, & honores.

60 Sic Doctores collingunt ex verbis textus *in l. Barb.arius Philippus ff. de offic. Prætor. in verſ ſed ſi ſciſſet ſe. vum eſſe liberum, eum efferiſſet*, quibus verbis patet ſcientiam in eligente fuiſſe neceſſariam: ita docent DD, per textum *in l. quidam conſulebat* 59.*ff. de re judic.* Innocentius *in cap. veniens de filiis Presbit.* Platea & Rebuffus *in l.* 2. *cod. ſi ſervus, aut libertus lib.* 10. Accurſ. per textum ibi *in l. imperiales* 23. §. *ſimiles verbo oportet cod. de nuptiis l. idem* 12. §. *fin. ff. de excuſat. tutor* Menochius *lib.*2. *de præſumpt. præſumpt.* 20 Th. Sanchez alios referens *de matrim. lib.*8. *diſp.* 4. Leſſius *de juſtitia lib.* 2 *cap.* 35. *dubio* 5. Gironda *de previleg. à n.* 726. Graſſ. *de effectibus cleric, effectu* 4 *à num.* 288 Caſtro Palao *in opere morali tom.*1. *tract.* 3. *diſp*, 6. *num.* 4. *& diſp.* 1. *puncto* 24. *num* 8, Suarez *allegat.*12, & ibi *num.*24. ubi ejus additionator Valda plures congerit *litt. H.* Roman. *conſ.* 307.*num.* 2. Salas *de legibus diſp.*10.*ſect.* 31. *num.* 3. Bonacina *tom.* 1. *tract. de ſimonia diſp.* 1. *q.* 6. *num.*8. Seſſe *tom.* 3. *deciſ.* 294. Azevedus *in l.* 3.
tit. 3.*lib.*8. *recop. num.*59. † quod verum eſſe intel- 61
ligo cum Suarez, Sanchez, Menochio, & Amaya *in dict. l.*2. *cod. ſi ſervus, aut libert. lib* 10. *num.*28. *&* 30. ſi impedimentum ſit juris humani, & poſitivi.

Quod ſi impedimentum eligendi ſit Juris natu- 62
ralis, veluti ſi princeps aliquid concedat infanti, aut impuberi, animo & decretione carenti, veluti ſi Decurionatum, aut Magiſtratum ei præſtet; tunc revera non ſuppleatur per Principis diſpenſationem juris naturalis defectus, in tali eligendo; eo quod pupillus tam teneræ ætatis, caret diſcretione & animi judicio, quod præcipuè eſt neceſſarium ad adminiſtrationem talis officii, ita docent Cumanus, & Alex *in l. fi. cod. de milit. teſtamento*, per textum ibi, Anton. *in cap. conſultationibus de jure patron.* Suarez *dict. alleg.* 11. *à num.* 16. taliter, ut nec Juriſdictio, nec officium nec titulus ad illud exercendum ex tali promotione reſultet, ut dicunt Caſtrenſis *in dict. l. quidam argumen.* §. *ſed naturalia inſt. de jure naturali.* Antonius Gomez, & cum multis Ayll. ejus additionator *tom.* 3 *Variar. cap.* 1, *n.*36. Amaya, ubi ſuprà *in d. l.* 2. *num.* 33. & alii per textum *in l. ad Rempub.*8.*ff. de muneribus, & honor l. non tantum* 21. *ff. de decurionib. l.* 2. §. *fin. ff. de reg. juris*; *l. Lucius* 21. §. *imperatores ff. ad municip. l.* 2, *cod. de his, qui veniam ætatis*, juncta gloſſa *ibi*, cum non defectus Conſilii ex tenera ætate; & ſic nullus conſenſus detur in infante qui nec diſpenſatione Principis ſuppleatur.

Nec ultimo membro dictæ diſtinctionis obſtat 63
textus *in l. fin. cod. de militari teſtam.* ubi ſcriptum eſt pupillum poſſe Tribunum eſſe, & teſtamentum condere; & quod conſtet, ut fere cum Conſulibus Tribuni eandem poteſtatem habeant ex *l. officium* 12. §. *fin. ff. de re milit.* Livius. *lib.* 28. Vopiſc. *in Aurelian.* Veget. *in lib.* 2. *de re milit, cap.* 12. Anchar. apud Schar. *de verbis juris verb. Tribuni militum*, Budæus *in annot. ad l.* 2, *ff. de ordine juris*, Roſin *lib.* 10, *antiquit. cap.* 7. Revard. *d. lib.* 4. *variar. cap.* 8. Stavvech. *in notis ad Vegetium lib.* 2. *cap.* 7. Lipſius *de militia Romana lib.* 2. *dialogo* 9. & poſt eos Bulleng.. *lib.* 5. *de imperio Romano cap.* 4. nec quod Spartian referat de Adriano in eo, *Nullum Tribunum feciſſe, niſi eum, qui plena barba eſſet, aut ejus ætatis qua prudentia, & annis tribunatus robur impleret, & Tribunis non favorem militum, ſed Juſtitiam commend eſſe*: nec quod Valerianus Imperator apud Vopiſcum *in Probo*, excuſet ſe, quod fecerit Probum imberbem adoleſcentem Tribunum, nec quod credatur ab aliis majus Judicium in Tribuno, quam in Decurione, ſeu Magiſtratu requiri.

Sed omiſſis nonnullis explicationibus, unam 64
Gotofredri dicentis Juſtinianum loqui de legibus, quæ ante Adrianum latæ fuerant, indicans ſuo tempore eas leges vigere, quæ pupillis Tribunatum concedebant, ut patet ibi: *Attamen noſtris temporibus*

ribus indignum eſſe videtur. Aliam Revardi *lib. 4.*
variar. cap.8. in l.2.§.1.ff. de reg. Juris. reponenti
pro tribunarum numerorum in tribunatu. Aliam
Oldradi, Bartol. & aliorum antiquorum, quos
ſequitur Suarez ſupra *num.*20. dicentium *dict.l.fin.*
cod. de milit. teſtam. loqui in dignitate, quæ non
habet annexam adminiſtrationem, exiſtimo ſe-
quendam eſſe interpretationem Cujacii *lib. 17. ob*
ſervat.cap.36.& ad tit. cod. de milit. teſtam. & ad
tit. ff. de excuſat. tutor. in l.8. Conaſii *lib.5. Miſcel*
cap.25. Petri Fabri *in dict.l.2.§.ff. de reg. juris pag.*
22. Oluveld. *lib.6. commentariorum,* Donelli *c.* 18.
litt. C. docentium tribunatum *in dict.l.fin.* nudum
fuiſſe nomen digitatis ſine adminiſtratione ima-
ginariæ militiæ genus, quod vocabatur ſuper nu-
merum, quo abſentes honore tenus, & titulo fun-
gebantur ſine favore militiæ, quod à tempore
Claudii inſtitutum teſtatur Sueton. *in eo c.25.* ibi:
Æqueſtres militias ita ordinavit, ut poſt cohortem
alam, poſt alam tribunatum legionis daret, ſtipen
diaque inſtituit, & imaginaria militia genus, quod
vocatur ſupra numerum, quo abſentes, & titulo
tenus fulgerentur: ſequitur alia adducens Amaya
in dict.l.cod. ſi ſeruus, num. 36. dicens conducere
duo Appiani loca, & adducit Petr. Faber. *ſup.* &
alium incerti authoris, quem recenſet in propoſito
Stewech. *in veget. lib.2.c.*19. quibus addit textum
in l.2. cod de caſtr. ſi peculio l. ii. 5.l. ſerenitas 17.
65 *cod Theodoſ. de Palatin ſacrar. largition.* † qui cre-
dit *verb. numerorum dict.l.fin* magis ſignificare co-
hortes, ſeu legiones, quàm ſupernumerariam Di-
gnitatem, ut voluit Revard. *dict. cap.* 18. variis lo-
cis probans: & ſic Caſtrenſis *in dict.l.fin.* ea ratio-
ne, quam affert Veget. *lib.* 1. *de re milit. cap.*4.
prædicti honoris ſine titulo, & officio erat capax
pupillus, cui facilius tribunatus numerorum, vel
ſimilis alia dignitas militaris mandabatur; maximè
ſi ex illuſtri familia profectus eſſet, cum poſſet
majores natu Vicarios, ſeu Locum tenentes habere,
66 ut jam alibi dixi † ſed non cum exercitio; cum Tri-
bunorum officium in bello ita dictum eſſet, quod
ex ſingulis Tribubus regionem ducerent, exercen-
do officium in exercitu, ut miles munitus, veſte
indutus, incederet, claves portarum ſuſcipiendo,
vigilias circumeundo, frumentationibus Commili-
tonum exercendo, frumentum probando, deli-
cta ſecundum ſuæ authoritatis modum caſtigando,
cauſas definiendo, & exercitationes producendo,
quæ, ut in argumento dicitur, fieri, & ea equi à
pupillo, juxta relatam doctrinam minimè poſſe
conſtat.

67 Ad quartam quæſtionis partem de Epiſcopo eli-
gente Officiales laicos ad officia ſæcularia in caſu,
quo Prælati habent aliqua oppida, & ſupremam
poteſtatem temporalem, exiſtimo reſpondendum
eodem modo ſe habiturum circa eorum diſtribu-
tionem de dignis, vel dignioribus, ſicut Reges in
ſuo Regno; quia hi ſunt, ſicut Reges, & ſimili-
ter quoad eorum venditiones, ut docet cum aliis
Ægidius Trullench. *in opere morali d.l.7 p.2.5.11.*
dub.8.& ibi *cap.5.q.3.à num.6.* Sanchez *in conſ.p.1.*
libro 2. dub 38.&39.cap.1. Salon 2. 2. *q.63. art.2.*
68 *poſt controverſ.2.* † addentes, ut ſi Epiſcopi ſupre-
mam poteſtam non habeant, temporalem poſſint
69 ſe habere, ſicut Domini titulares † quod aliter
credo cum dictis, & aliis dicendum circa officia
Eccleſiaſtica; quæ etſi aliquando dignis dari ſuffi-
ciat; vendi non poterunt; ſed ea gratis dari debe-
re, & non tantum ſpiritualia, ſed etiam ſæcula-
ria, quæ ad ſpiritualium cuſtodiam inſtituta ſunt

† De beneficiis ſimplicibus curatis, & Præbendis 70
dices, ut dico infra *in cap.29. de præbend. & ſub*
tit. de conceſ. Præb.

Pro comlepemento harum omnium difficulta- 71
tum, quoad eligendos Magiſtratus, Judices, &
Officiales Reipublicæ, addo quod ſi fortè inve-
niri, non queant viri perfecti, qui Magiſtratus ge-
rant, & officia juriſdictionis; hi ſaltim eligantur
qui eruditi ſint, & prudentes: nam vitiis nemo
ſine naſcitur, & optimus ille erit, qui minimis urge-
tur † ſed ut exclamant Lucas de Penna *in l.1. in fine* 72
ff. de diverſ. officiis lib.12. Afflict. *in conſtitut. ut de*
ſuc ceſſion n.56. Burgos de Paz *in d. l.2. tauri n.88.*
de Ponte *in tract. de poteſt. Proreg. tit. de electione*
official. in p. inc.n.13. Maſtrillus *de Magiſtrat. lib.2.*
cap.1.n.73. quid vacamus in meritis virtutum, aut
vitæ ſic extollendis; cum hodie nihil ſibi dignitas,
nihil induſtria vindicet totum aurum præſanus
amor obtineat, hodie honor vitia indefenſa remu-
neret, & in locum ultoris, ſeu judicis, is, qui fue-
rat puniendus adjiciatur, *ex cap. fertur 1.q.* 2.& ut
referunt, ac dicunt cum Luc. de Penna relato Avi-
les *in cap.3. Prætor. verb. prorruego.* Maſtillus *dict.*
cap.1. lib.2. de Magiſt. in fine, hodie non morum
honeſtas, ſed verborum honeſtas attenditur, non
ſcientiæ viſus, ſed ſtultitiæ riſus, non puritas ma-
nuum, ſed quantitas munerum confovetur, &
non virtutes, ſed veſtes ad inſignes honores, &
utilitatis officia promoventur.

Credebile namque erit quod juſte de noſtra 73
conquerantur Hiſpaniâ; videtur quod non, cum
tam Rex noſter, quam ejus Magiſtratus majores
vulgò *de la camara* ſint mirum in modum ſpecta-
biles, curam exercentes, ſedulo circa impertien-
da prœmia, & officia Juſtitiæ litteratiſſimis, ac bo-
nis moribus præſtantioribus viris, advertens cum
Covarruu. *in reg. peccatum §.7.n.4. verſ dignior. vi-*
ro Vivio *deciſ.455.* Aviles *in d.cap.4.* Prætor. *verb.*
quales dicere n.8.& gloſſa *le comple a n.* 1. Vaſchio
controverſ. illuſtrium perſon. cap. 27. *& 28. in prin-*
cip.

Digniorem circa officia non dici ſimpliciter il- 74
lum, qui eſt Doctor, vel in majori dignitate, no-
bilitate, vel prærogativa poſitus, ſed is, qui juxta
munus, & rem, cui præficiendus eſt aptior ejus
miniſterio appareat, præferentes diligentiorem ad
curam viro ſanctiori, qui non ita diligens fuerit, &
doctiori, qui non ita conveniat publico muneri,
ſicut tantum doctus, qui doctrinam habeat ſuffi-
cientem ad munus, quod ei confertur, uti etiam vi-
detur à Platone conſideratum antiquitùs *lib. 4. de*
legibus, ibi: *Non enim Magiſtratus alicui dabi-*
mus, qui dives ſit, aut hujuſmodi quidquam poſſi-
deat, aut roboris magnitudinem, vel generis clari-
tatem, ſed ei qui poſitis legibus parebit, maximè,
& hac re cæteris in Civitate præſtabit, quibus con-
ſonat textus in § fin. inſtit. de ſuſpectis tutorib. Quæ
doctrina circa beneficia erit utique practicabilis
juxta quæ infra conſidero *in cap. penult. & fin. de*
ætate, & qualit. ordinandor.

Ad quintam quæſtionis partem de differentia 75
comitiorum ab antiquitate inventa, ut per congre-
gationem multorum in unum coadunatorum, ſuf-
fragia de aliqua re præſtarentur, dicta erant, à
coëundo, quod populus iis coire, & unum in lo-
cum convenire ſoleret, vel à ſimulando, dum
conventus populus ad eligendum Magiſtratum
conveniret, quæ non inquam abſimilia ſunt nimis
à formulario electionum, ſive ad Dignitates, &
officia Eccleſiæ ac ad munera temporalia Reipubli-
cæ,

cæ, quæ per electionem, convocatis electoribus fiunt in loco certo, ut innuit plura ex antiquitate, bonis authoribus recenſens, Julius Lavorius *lib.* 1. *variar. lucubrat à cap.* 1. omnino legendus ad curioſa, & non ſpernenda pro electionibus aſſuetis in Civitatibus Magiſtratuum, Decurionum, ſeva-
76 liorum officialium Reipublicæ. † Etenim Romæ conſueverant fieri comitia conſularia, Prætoria tribunitia, ædilitia, cenſoria, quæſtoria, & reliquorum Magiſtratuum creandorum, ubi poſt alia de multiplici officialium numero pro Republica Romana Creato, & à quo tempore ab urbe condita
77 ait, *n.* 14. † fuiſſe penès Romanos comitia, quandiu Reſpublica ſub Conſulibus permanſit, atque adeo ſub Julio Cæſare, & Auguſto, Imperatoribus: nam Tiberius initio ſui imperij jus Commitiorum à populo ademit, qui ex Cornelio Tacito *lib.* 1. addit ſub Auguſto, & Cæſare, populum comitia retinuiſſe; non tamen libera, quia non poterat, niſi pro dimidia parte creare quos vellet Magiſtratus; ſub Auguſto autem paulò fuiſſe liberiora.

78 Et quia legimus apud Romanos fuiſſe tria Comitiorum genera; Calata nempe, Curiata, & Centuriata, ſed quod Calata dicerentur omnia Comitia, non à verbo Græco, de quo gloſſa *in* § 1. *inſt. de teſtament* ut ibi ſolent inſtitutarii ſcribere, quod bonum ſignificat, quaſi eſſent bona initia, vel boni conventus, ſed à Verbo alio Græco, quod eſt voco quia Vocatio perſonarum fiebat, indequè vetuſtas rudis *calare* dixerit latina forma pro *Vocar*; imò & Calendas dictas eſſe primam diem cujuſlibet menſis; quia in ex populus convocabatur; ſed poſtea; quia tale Verbum eſſe deſiiſſet, retentum fuiſſe nomen calatorum comitiorum, in his tantum, quæ pro Collegio Pontificum habebantur vel condendorum teſtamenrorum cauſa fiebant. Ob idque inſtitutarii tripartitum teſtamentorum genus, ſcribentes, alterum cùm homines ad præliandum irent, alterum per æs, & libram; nempe per emancipationem; id eſt imaginariam quandam venditionem, quinque teſtibus præſentibus; dixerunt de primo in pace, & otio appellari, ſic quod calatis comitiis fiebat, hoc eſt, vocatis commitiis, ſeu convocato populo, per cornicinem, ut teſtator, eo præſente, & quaſi teſte, ultimam ſuam declararet voluntatem quod tempore pacis bis in anno fieri ſolere, ſcribit idem Julius Lavor. *var. lucubrat. dit. p.* 1. *cap.* 2. *num.* 5. ubi *num.* 6. addit ſub calatis, quandoque Curiata; & Centuriata comprehendi Juxta Gellium *lib. cap.* 27. Ubi calata comitia dicuntur quæ habentur, aut pro Colegio Pontificum, aut Regis, ſacrificuli, aut flaminum inaugurandorum cauſa, ut à *num.* 18. optimè explicat ex pura antiquorum boni nominis authorum.

79 Et quod calata Comitia pro Collegio Pontificum, ſolita etiam haberentur, non male ex Cicerone *in oratione pro domo ſua*, colligit Lavorius *dict. cap.* 2. *de commitiis prophanis, & Eccleſiaſticis* à *num.* 7. legendus, qui dicit, ut quamvis ſacerdotia præter Pontificatum Maximum à populo antiquitùs non darentur, ſed tantùm in Colegiis cooptarentur, qui Sacerdotes futuri eſſent, ſed non tamen malè dictum Comitia calata pro Collegio Pontificum haberi ſolita; ſic ut licet Rex Sacrorum, & flamines non eſſent Pontifices, tamen ita in Pontificum Collegio adſcripta fuiſſe, ut ſi quando de re aliqua apud Pontifices ageretur, ipſi ſimul Judices ſederent ejus rei, de qua ad Collegium Pontificum relatum eſſet; indequè verè dictum illa Comitia, quæ habentur Regis Sacrorum, & flaminum inaugurandorum cauſa pro Collegio Pontificum haberi, ubi explicat quæ fuerunt flamines, Augures, Regem Sacrorum; & quod Pontifices fuerint inſtituti à Numa Pompilio, de qua antiquitate dixi aliqua ex Anaſtaſio Germonio *a. c.* 1. *lib.* 1. *de ſacror. immunit.* & qui antiqui Sacerdotes ſupra *in cap. tranſlato* 3. *de Conſtitutionibus.*

Jam ergo ad ſecundam ſpeciem comitiorum 80
Curiatorum breviter reſpondeo cum eodem Julio Lavorio plura ſcribente *dict. lib.* 1. *variar. lucubrat. cap.* 3. *à num.* 10. Curiata comitia fuiſſe, cùm qui ex curiis erant ex cenſu, & ætate per Lectorem Curiarum convocari ſolerent; & quod plures Curiæ ſtatuiſſent, id viſum populo diceretur; & hæc inquam ſic dicebantur, quando fiebant per curias, id eſt per Cives, qui erant contra Civitatem, quæ dicebantur calata, quando vocabantur, & dicebantur prætoria; prout ex eis creabantur Prætores, ubi non omnes Cives ſuffragia præſtabant, ſed tantum Cives Romani, qui in Curia erant deſcripti, & in urbe habitabant: Sic Lavorius *dict. cap* 3. *& num.* 8. qui à *num.* 5. ſcribit Romulum diviſiſſe populum in numero triginta Curiarum, quæ poſtea auctæ fuerunt ad 35. unicuique Curionem qui curaret ſacrificia cum aſſignatione loci, & Deorum adorandorum; & quod in his curiis fuerunt celebrata comitia, in quibus creabantur Magiſtratus, Sacerdotes, leges, quæ habebant nomina pecoliaria; nempe *Calabra* curia ſcilicet juxta capitolium *Hoſtilia*, quæ erat principales, & ſimiles; & quod vetus Curia dicebatur, ubi Augures reſidebant, quæ èrat Romæ intra Eccleſiam ſancti petri ad vincula, & Colloſſeum; & quod dicta Curiata non poſſent fieri, niſi intra pomerium, quod illud dicebatur quod erat poſt murum, ſeu proximum muro: nam ut Roſinus *lib.* 1. *cap.* 3. ſcribit veteres merum, pro muro dicebant, qui erat locus intra agrum affatum per torios urbis circuitum penès muros regionibus certis determinatus. qui faceret finem urbani auſpicii, & quod perſonæ, quæ intereſſe ſolebant fuerunt Reges, Magiſtratus, Pontifices, Patritii Prætores, Dictatores, & Interreges, de quorum Officio, & qualitatibus Roſinus, ubi Dempſt. *de antiquit. Romana multis in locis*, & Alex. *de diebus generalibus*, Julius Lavorius *dict. cap.* 3. *n.* 8. qui *n.* 6. dicit ultimis temporibus prædicta comitia curiata fieri cæpiſſe poſtquam Lex Voleronis lata fuit, una legum, quæ fuerunt de quorondam Magiſtratuum imperio, hoc eſt Dictatoribus, Conſulibus, Proconſulibus Prætoribus, Pro-Prætoribus, Quæſtoribus, & reliquis Reipublicæ militaris Miniſtris, facultatibus dandis de revocatione Camilli ab exilio de adoptionibus faciendis, teſtamentis confirmandis, Sacerdotibusquè creandis, qui flamines erant; & ſic altera comitia curiata fuiſſent quorundam ſacerdotum ferendorum.

Ad tertiam, & quartam ſpeciem de Comitiis, 81
Centuriatis, & Tributis, breviter reſpondeo ad primum, quod Comitia Centuriata erant, quibus à populo per Claſſium centurias ſingulis, calculus unus pro ſuffragio ferebatur: nam ſic cives ob multitudinem centenario numero diſtribuebantur in creandis Conſulibus. Erat enim Centuria ſocietas centum hominum, de quarum origine Servio Tullo ad eas Dempſt *lib.* 6. *antiquit. Roman. cap.* 8, ita Centuria à decreto Senatus Romani poſt mortem Romuli, quæ habebantur tribus de cauſis, vel propter

pter Magiſtratus creandos, vel propter leges ferendas, vel propter bello indicenda, finienda vè erant; ergo hæc omnia penès populum, & ſuffragium ferebant, qui in Comitiis deſcripti erant, tam qui in urbe, quàm qui extra urbem in Italia habitabant, & præter prædictos poterant etiam adeſſe Candidati, qui dicebantur, qui Magiſtratum aliquem petebant, dicti à Candida Toga, quam geſtabant: hæc, & alia docet Julius Lavorius *variar. lucubrat. dicta p. 1. cap.* 4. ubi *num.* 10. ait quod locus Comitiorum erat Campus Martius, quem Cicero dicit Conſularibus auſpiciis conſecratum extra urbem propè portam, flumen tamen; & *numero* 12. quod hæc Comitia non habebantur, niſi peractis ſacrificiis; & quod qui convocabant Comitia, dicebantur Cornicines; ubi *n.* 13. quo ordine fierent.

82 Ad ſecundum quòd Comitia Tributa dicebantur, cum ex omnibus Regionibus urbis, & Tribubus ſuffragium ferebatur ex omnibus, qui militarent juvenibus, & veteranis, ut Volaterran. *in Philolog. lib. 29. folio* 697. & Dempſt. *cap.* 15. *antiquit. Roman.* & quòd cauſæ ea creandi fuerunt quatuor, nempe ad creandos minores Magiſtratus, ad Sacerdotes Collegiorum cooptandos; ad leges ferendas, & ad Judicium ferendum: multa alia addit Julius Lavorius *ſupr. toto cap.* 5. ubi *num.* 14. quod nullus erat deſtinatus locus pro his Comitiis, ſicut pro aliis; & *numero* 5. quod jus ea habendi fuit penès Tribunum plebis; & penès eos, quibus ſorte eveniebat, & penès Conſules; & quòd perſonæ, per quas habebantur, erant Romani Cives, quibus data erat Civitas cum Jure ſuffragii, &c. Ad alia de diebus Comitialibus, de auſpiciis, & de Comitiis Eccleſiaſticis Lavorius *ſupr. cap.* 8. *el. de Pauli V. obitu, & Comitiis in novendialibus.*

83 Ad ultimam quæſtionis partem dixi infra latè *in cap. fin. de Judiciis, quæſt. fin.* ubi de Officialibus annalibus.

QUÆSTIO VIII.

An eligendi Pontifices, & Epiſcopos, modus fuerit ſemper unus à principio naſcentis Eccleſiæ vel variationes receperit, qualis hodie obſervetur? Et núm conveniat unus perpetuus propter vitanda ſchiſmata. Et an Pontifices, & Epiſcopi poſſint abſolutè, & independenter eligere ſibi ſucceſſores, ſeu diſponere, ut jure ſanguinis, ſive hæreditario deferantur Pontificia, & Epiſcopalis Dignitas? Et an queant renunciando papatui liberè, ſeu aliquorum conſenſu, alium ſibi ſucceſſorem eligere?

SUMMARIUM.

1 *Electionis Pontificum modus fuit multiplex in Eccleſia. Et de ſingulis à n.* 2.
2 *Eligendi Pontificem modus primus per inſtitutionem,* n. 3.
3 *Chriſtus Dominus Primatum obtinuit, Diſcipulos elegit, ex Diſcipulis Apoſtolos, & Diaconos.*
4 *Chriſtus elegit in Pontificem D. Petrum.*
5 *Electio Pontificum ſecundo poſt Petrum fuit apud Senatum ex præsbyteris, & Diaconibus urbis, quos per orbem Conſiliarios, & coadjutores Petrus inſtituit. Et qui Cardinales dicti ſunt,* n. 6.
6 *Cardinales à quo tempore ſic nominati ſunt, &* num. 8. *Qui eos crearunt primo in Eccleſia,* num. 7.
7 *Cardinales in urbe Roma fuerunt creati in Eccleſiis ibi quaſi per Diœceſes ad baptiſmum, & pænitentiam, & Martyrum ſepulturam.*
8 *Cardinales, Præsbyteri, & Diaconi delinquentes quot teſtibus damnentur?*
9 *Electionis Pontificum tempora diverſa enumerantur,* & à n. 10.
11 *Electio Pontificum quæ ſit in praxi noviſſima,* & num. 12.
13 *Electioni facta à duabus partibus Cardinalium, nulla exceptio poteſt opponi.*
14 *Electus in Pontificem non Cardinalis ſuſtinetur: exemplificatur,* n. 15.
15 *Gregorius X. Eugenius III. & Celeſtinus V. non Cardinales, electi fuerunt Pontifices.*
16 *Electio Papæ Simoniaca, nulla declaratur à Julio II. Clement. VIII. & Urban. VIII.*
17 *Electioni Papæ antecedunt aliqua capita, aliqua in ea requiruntur, aliqua poſt eam.*
18 *Electio Pontificum ſperatur in futurum facienda ſine ſchiſmate, quia fit ſecluſis Laicis.*
19 *Laici nonnulli electores Pontificiæ Dignitatis, tale jus renunciaverunt propter incapacitatem.*
20 *Electionis forma Pontificis nulla fuit determinata à pricipio naſcentis Eccleſiæ; etſi modus fuerit multiplex.*
21 *Schiſmata plura diverſis temporibus fuerunt excitata in Eccleſia propter varios modos eligendi Papam, ut hic enumerantur Laconicè.*
22 *Electionis Prælatorum fuit etiam modus multiplex.*
23 *Papa nequit eligere ſibi ſucceſſorem,* à num. 29. *latiſſimè. Etſi contra videatur poſſe,* à num. 24.
24 *D. Petrus dicitur quòd elegerit Clementem ſibi ſucceſſorem, intelligitur,* à num. 34. *ubi expenduntur Jura contraria,* & numero 35.
25 *Electio Papæ, quod fiat ab iſto, vel ab illo, Juris eſt humani.*
26 *Papa poteſt concedere facultatem, ut in ipſum locum poſſit alter ſucceſſorem eligere.*
27 *Papa poteſt facere conſtitutionem ſuper electione ſui ſucceſſoris.*
28 *Clemens ſecundùm Turrecrematam non fuit immediatè Pontifex à Petro, ſed Linus, & Cletus.*
29 *Papa, & Epiſcopus ſe habent ad Eccleſiam, ſicut vir, & uxor.*
30 *Electio refertur ad tempus, in quo Papa futurus eſt; eſt de ratione,* n. 31. & 32.

33 *Succeſſorem poſſe eligi à Papa non damnatus, ut haeteticum contra Paulum Grilandum, & ſuppoſitam conſtitutionem Pii IV.*
34 Cap. ſi Petrus, 8. q. 1.
35 *D. Petrus ex Diaconibus, & Praesbyteris Romanæ urbis elegit 24. cum quibus explicaret ardua Eccleſiæ negotia.*
Cap. ſi tranſitus 79. diſt.
37 *Tractare de ſucceſſore Papæ, ne cui licet ſuperſtite Pontifice.*
38 *Chriſtus ſolus confert Dignitatem, & poteſtatem Pontifici electo.*
39 Cap. unde 8. quæſt. 1. epiſtol. 1. Clem. ad Jacobum, *n.* 40.
41 *Epiſcopus, ſeu alius quivis Prælatus nullomodo poteſt ſibi eligere ſucceſſorem ſine Papæ diſpenſatione.*
42 *Pontifices nequeunt deferre, nec ſtatuere, ut Jure hæreditario, vel ſanguinis ſuccedatus in Papatu, ſed ut fiat electione, infra n. 43. & utrobique de ratione.*
44 *Papa, etſi poſſit renunciare Papatui; non tamen ſibi eligere ſucceſſorem, etiam poſt renunciationem.*

1 ETſi in aliquibus capitibus noſtri Tituli opportunè poſſem de his dubiis agere; quia tamen generalia ſunt, placuit ſub Rubrica peragere. Igitur ad primam difficultatis partem reſpondeo non unum, ſed multiplices fuiſſe modos eligendi Pontifices, & Epiſcopos à principio naſcentis Eccleſiæ uſque ad tempus Gregorii XV. quia de anno à Nativitate Domini trigeſimo tertio, & trigeſimo quarto, electio libera erat Eccleſiaſticis, dum Chriſtus ſibi liberè elegit diſcipulos Apoſtolos, & Petrum ejus Vicarium, Marit *cap.* 3. Julius Lavorius *variar. lucubrat. titulo* 4. *capit* 10. *numero* 63.
2 *in princ.* † Fuit enim tam in veteri, quàm in novo Teſtamento primus eligendi modus per inſtitutionem, conſtat ex illo Levitici *cap.* 27. & Eccleſiaſt. *cap.* 46. quod Moyſes, qui in veteri Teſtamento gerebat Chriſti perſonam, ſeu Chriſtum, vel Papam præfigurabat, inſtituerit Joſuë in ſucceſſorem ex præcepto Dei illi dicentis: *Tolle Joſuë, & pone manum tuam ſuper eum* uti refertur *in cap. inter hæc verſ. Moyſen de pœnit. diſt.* 3. *cap.*
3 *Moyſes* 8. *quæſt.* 1. † In novo autem Teſtamento, poſtquam Dominus noſter Jeſus Chriſtus, à quo Sancta Romana Eccleſia proprio ejus ſanguine redempta primatum obtinuit *cap. Sacroſancta* 22. *diſt. cap. ita Dominus* 19. *diſtinctione* diſcipulos ſibi elegit, ex diſcipulis Apoſtolos, & ſeptem Diaconos, & ipſi Apoſtoli elegerunt Matthiam loco Judæ. *Marci* 33. *Actos. Apoſtol. cap.* 6. & ex
4 Apoſtolis; † Demum Chriſtus elegit Petrum, qui Chriſti Divinitatem agnoſcens, primus omnium Apoſtolorum, non à carne, & ſanguine, ſed à Patre luminum illuſtratus ad Chriſti interrogationem: *Vos autem quem me eſſe dicitis?* eum confeſſus eſt reſpondens, *tu es Chriſtus Filius Dei vivi*, Matth. 10. à qua confeſſione *Beatum* primo appellavit, dum illi dixit, *Beatus es Simon Barjonæ, quia caro, & ſanguis, non revelavit tibi, ſed Pater meus, qui in cælis eſt* Matth. ibidem. Et ſecundò promittendo ei primatum Eccleſiæ, Principem, caput, & paſtorem per verba ſequentia deſignavit: *Ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo Claves Regni cælorum; & quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum, & in cælis, & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum, & in cælis*, Matth. ibidem: quare Dionyſius *de Divinis nominibus cap* 3. ipſum Petrum *ſupremum, & antiquiſſimum Theologorum faſtigium*, & Sanctus Ignatius epiſtol. ad Roman. *Eccleſiæ Præſidem*, & S. Clem. epiſtol. 1. *Fundamentum Eccleſiæ appellant*: ita communiter Doctores, & latiſſimè Lavorius, legendus etiam ad alia juxta hoc dictum *dict. titulo quarto, per totum, cap. ſecundo.*

Secundò electio Summi Pontificis poſt Petrum 5
fuit apud Eccleſiæ Romanæ Senatum ex Præsbyteris, & Diaconibus Romanæ urbis, quos ipſe Beatus Petrus in locum aſſiſtentium Apoſtolorum, qui per orbem diviſi erant, Romani Pontificis conſiliarios, & coadiutores inſtituit, qui poſtea Cardinales nominari cæperunt, ut inſinuat idem
Julius Lavorius *dict. titulo* 4. *cap. num.* 3. ubi ait 6
electionem Pontificis poſt Petrum mortuum ad 24. Senatores, qui Cardinales dicti ſunt ſpectaſſe, ut cum ipſis, tanquam cum Conſiliariis Romanæ Eccleſiæ omnia gravia negotia explicarentur: quos Senatores ait temporibus Sylveſtri Papæ, qui creatus fuit anno 310. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, Eccleſiæ Cardinales fuiſſe appellatos; & hoc ad inſtar 24. quatuor ſeniorum, quos in Apocalypſi *cap.* 4. Joannes ſuper thronos in conſpectu Dei ſedere conſpexit, quorum præcipui erant Cletus, Linus, & Clemens; ut *in cap. ſi Petus* 8. *quæſt* 1.
qui poſtea ſinguli Romanam ſedem tenuerunt, & 7
ut ait Barboſa legendus *de Jure Eccleſiaſt. part.* 1. *cap.* 3. *à numero* 3. poſt Petrum, Cletus Summus Pontifex de ejuſdem præcepto in urbe 25. Præsbyteros inſtituit, & ſeptem Diaconos ordinavit; ac deinde Pontianus & Marcellus Pontifices, Cardinales crearunt; & quod idem Marcellus 15. titulos in urbe inſtituerit, quaſi Diœceſes quaſdam Præſbyteris, & Diaconibus aſſignatas ad Baptiſmum, & pœnitentiam, ac Martyrum ſepulturam, ut dixit Barbatia *de præſt. Cardinal. quæſt.* 1. *num.* 5. Flamin. Pariſius *de reſignat beneficior. lib.* 2. *quæſt.* 1.
numero 34. † Sed addit cum multis *numero* 6. idem 8
Barboſa, Cardinalis nomen ante tempora Beati Sylveſtri non conſtare extitiſſe; & ſic credi ab ipſo adinventum, cum dixerit in ſexta Synodo Romana, quam poſt Conſtantini Imperatoris converſionem, celebravit à Subdiacono uſque ad lectores omnes ſint ſubditi Diacono, Cardinali, viro Reverendiſſimo in Eccleſia repreſentantes ei honorem. Et iterum in eadem Synodo ibi Præſul non damnetur, niſi cum 72. teſtibus, Præsbyter verò Cardinalis, niſi cum 64. Diaconus verò Cardinalis Romæ niſi cum 27. quod ſorte videntur ſignificare verba textus *in cap. Conſtantinus* 96. *diſtinctione*: Et poſt Sylveſtrum conſtat Gelaſium Papam eis attribuiſſe idem nomen, dum ſcribens Cæleſtino Epiſcopo *in cap. Præbyteri* 24. *diſtinctione*, in ſequentibus ſcribit verbis, ibi: *Sciturus viſitatoris te nomine, non Cardinalis creaſſe*: Quo etiam nomine ſequentibus aliis temporibus, illos appellantes Cardinales ab aliis Pontificibus patet in *cap. relatio, & ſequenti*, & *in cap. paſtoralis* 7. *quæſtione* 1. *in cap. oportebat cum ſequent.* 79. *diſtinctione, in cap. in nomine Domini, dict.* 22. ac ab aliis poſterioribus, ut dicunt Marchinus *de Sacrament. Ordinis, tract.* 1. *part.* 1. *cap.* 12. *numero* 13. Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 4. *cap.* 1. *quæſtione* 4.

Tertiò

9 Tertiò inquam, quod anno 64. poſt mortem
Apoſtolorum, meliores eligebantur conſenſu Chri-
ſtianorum. Quartò quod anno 364. Laici cum
Clericis conſenſum in electione præſtabant, &
teſtimonium; non tamen eligebant, ut patet *ex
cap. vota cum ſimilibus diſt.* 63. & anno 533.
quod invitis civibus, non fiebat electio, *cap.
per ordinationem dicta diſt.* 63. ubi *ex cap.
obennsibus*, patet quod anno 606. Bonifacius
III. præceperit non fieri electionem, niſi poſt
terinm diem à morte Pontificis. Quintò quod
anno 626. populus, & Clerus eligebat, ut patet
ex cap. fin. §. ſed nec diſt. 51. Sextò quod anno 657.
Vitalianus, & Agatho dant poteſtatem Principibus
eligendi, juata dictum *in cap. Agatho eadem diſt.*
63. Septimò quod anno 773. data fuit poteſtas ab
Adriano I. Carolo Magno in remuaerationem, ut
patet *in cap. Adrianus dicta diſt.* 63. quod ſubſtu-
lit Nicæna Synodus *in cap. omnis 63. diſt. & in cap.
ſiquis Epiſcopus* 16. q. 7. cui Juri anno 1617. & 818.
Imperatores renunciaſſe legitur *in cap. Sacrorum
cap. Ego Ludovicus 63. diſt. cap. ſi quis 79. diſt.*
& quod anno 858. idem prohibuerit Nicolaus I. ut
patet *in cap. nb 96. diſt.* ſed reſtituiſſe anno 886.
Adrianum III. videtur legi *in cap. nunc 63. diſt.
& in cap. non longe §. electionem eadem diſt.* Et
quod anno 898. ſnb Stephano Papa libertas Ec-
cleſiæ opprimitur. Octavò, quod anno 955. Joan-
nes XII. vult populum intervenire pro ſedandis
ſeditionibus, ut dixerunt textus *in cap. conſtituto,
cap. tibi dicta diſt.* 63. Et quod anno 961. Impera-
tores iterum uſurpent, Platina *in vita Leonis
VIII.* Et quod anno 963. Leo VIII. id con-
ceſſerit Othoni Imperatori ut patet *ex cap. quia
ſancta diſt.* 63.

10 Verùm anno 1059. Nicolaus II. conſtituit in
Concilio Romano apud Lateranum habito elec-
tionem fieri per Cardinales, ſalva reverentia Im-
peratorum, & multa alia, quæ habentur *ex cap. in
nomine 13. diſt.* quod anno 1063. Alea. II. con-
firmavit, ut diait textus *in cap. præter hos diſt.* 32.
Sed patet quod anno 1073. Gregorius VII. abſ-
que Imperatoris aſſenſu à ſolis Cardinalibus eligi-
tur; & quod Henricus V. ſub Paſchali II. renun-
ciaverit, patet in anno 1107.

11 Jam verò in anno 1179. *ex cap. licet noſtri tituli*,
patet quod Alex. III. voluerit ut duæ ex tribus
Cardinalium partibus in electione conſentirent.
Sed conſtat poſt in anno 1191. Cæleſtinum III.
in cap. coram hoc tit. ſtatuiſſe electionem Prælato-
rum fieri à majori, & ſaniori parte; quod qua-
liter in aliis electionibus contigerit dico infra *ſub.
cap. quia propter 42. hoc tit.* ubi quia Innocent. III.
in Concilio Generali Lateranen. triplicem modum,
per ſcrutinium ſcilicet, compromiſſum, & quaſi
inſpirationem, ſtatuerit electionem Prælatorum
inferiorum fieri; ideò qualiter hoc contingat ibi
leges. Deindeautem, & Gregorius X. in Conci-
lio Lugdunen. relato *in cap. ubi periculum hoc tit.
lib.* 6. novam inſtituit formam eligendi in Concilio
Lugdunen. anno 1274. ſed anno 1310. Clemens
V. in Concilio Viennen. ut refertur *en Clem. ne
Romani hoc tit.* aliam formam addidit; & circe
prædictam electionem legimus Pium IV. in Bul-
la *In eligendis* quamplura mandaſſe.

12 Poſtremo tamen tempore anno 1621. videmus
Gregoium XV. novam ſtatuiſſe formam quæ ho-
die ſervatur, & continetur in Bulla *Æterni*, & in
Bulla *Decet*, ubi Ceremoniæ præſcribuntur, quas
illico poſt Urban. VIII. in ſua Conſtitutioae:
Ad Romani anno 1625. confirmavit; quæ omnia,
& alia ed longum cum multia ſcribit omnino le-
gendus Julins Lavorius *dict. tit. 4. variar. lucubrat.
à cap.* 2. cum aliis uſque *ad* 10. ubi quamplura
curioſa refert, quæ non repeto, ne moroſus fiam,
& poſt cum mulıis non ira longe repetit Barboſa
de Jure Eccleſiaſt. dicta part. 1. cap. 1. à num. 49.
referens etiam nonnula ea relatis juribus juxta di-
cta diverſa tempora, ubi abundantius.

Tamen pro complemento de Pontificis electio- 13
ne, dico *ex dict. cap. licet hoc. titulo* nullam ex-
ceptionem opponi poſſe contra eum, qui fuerat
electus à duabus Cardinalium partibus præter hæ-
reſim, aut aliam exceptionem, quæ in Jure Divi-
no conſiſteret. Ob id ergo ſi aliquis electua ſit ex-
tra Collagium Cardinalium, cum in Romana Ec-
cleſia non inveniatur idoneus valebit electio. † 14
Et ſic non Cardinalem electum, verum eſſe Pon-
tificem dicunt Auguſtin. Triumph. *de electione Pa-
pæ quæſt. 3. artic.* 6. Mandoſ. *ad regul.* 13. *Cancel.
quæſt* 8. *num.* 23. Hieronym. Manſred. *de Cardinal.
deciſione* 265. & 299. Capanil. *in diverſ. Juris
Canon Rub. 7. cap. 6. num.* 71. Gondiſalu. *de origi-
ne, & poteſt. Cardinal. quæſt. 5. num.* 31. Sotus *de
Juſtitia lib. 3. quæſt. 6. articulo 2. ad* 5. Gambara *de
poteſt. Legati à latere lib. 7. ex num.* 155. Pelag. *de
planctu Eccleſiæ lib. 2. cap. 10. col. 5. verſiculo, hinc
eſt*, Cerolus Sigonins *de Regno Italiæ lib. 9. anno*
1059. Illeſcas *in hiſtoria Pontific. part. 1. lib. 5. c.* 11.
Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 4. cap. 5. q.* 6. Suarez
de fide diſput. 10. ſectione 4. num. 19. idem Juliua
Lavorius *variar. lucubrat. dict. titulo 4. cap. 12. à
num.* 7. Barboſa cum aliis *dict. cap. 1. à numero* 58.
† Ubi addit multos Sanctiſſimos Viros fuiſſe Sum- 15
mos Pontifices; nec legi eos nunquam fuiſſe Car-
dinales, ut de Gregorio X. qui ea Archidiacono,
fuit electus in Pontificem Kalendis Septembr. anno
Domini 1271. ut referunt Roſinal. *de re Pontific.
lib. 2. cap.* 30. Illeſcas *dicto lib. 5. cap* 40. Julius La-
votius *dicto cap. 12. num. 8. in fine*, qui ſubdit Eu-
genium III. ex Abbare ſimplici, & Cæleſtinum
V. cum nec in ſacris adhuc eſſet, in Pontifices fuiſ-
ſe electos, uti & Platina tradit *lib. 2. cap. 28. ad
med. de bono ſtatu religion.*

Lego tamen Julium II. voluiſſe in ſua Bulla 16
Cum tam divino, ut electio Simoniaca nulla ſit,
ita anno 1505. & Paulum IV. anno 1558. deteſtari
criman ambitus in electione Papæ in ſua Bulla *Cum
ſecundum*, ut refert Julius Lavorius *dict. titulo 4.
cap. 10. ſub num. 63. circa finem.* Quare ne Romana
Eccleſia diuturnæ vacationis incommodis præme-
retur, nevè Patres poſſent ambientium ſtudiis cor-
rumpi, ſtatutum fuit à diverſis Pontificibus, à
Gregorrio X. *in dicto cap. ubi periculum hoc titulo,
lib.* 6. à Clement V. *in dicta clementina ne Romani
hoc titulo*, à Clemente VII. *in ſua conſtitutione,
cum chariſſimus*, ſub data 26. Octobr. 1529. ut vi-
dere eſt *in Bullario novo tom. 1. pagina* 195. à Divo
Paulo IV. in alia ſua conſtitutione: *Cum ſecun-
dum*, da anno 1554. & demùm à Pio IV. in dicta
Bulla, quæ incipit: *In eligendis*, ſub data Romæ
7. Idus Octobris 1562. de qua *in Bullario novo,
tom. 2. pagina* 91. à Gregor. XV. in dicta ſua con-
ſtit. *Æterni*, & ab Urbano VIII. *ſupra*, qui hac
de re plura ſtatuerunt. † Ex quibus Machado *in* 17
*ſuo perfecto confeſſor. tom. 2, lib. 4. p. 7. tract. 3. do-
cum.* 4. Barboſa cum infinitis *dict. p. 1. de Jure Ec-
cleſiaſt. à num. 60. cap.* 1 Julius Lavor. *variar. lucub.*

titula tertio, per totum de concl.avi, & conclaviniſtis cum infinitis, & ſigillatim referunt circa Papæ electionem eſſe quædam capita ante ipſam electionem, quædam in ipſa electione, reliqua poſt ipſam, quæ nunc non placet repetere; eo quòd nos ſumus in Partibus, & extra illam electionem.

18 Unum tamen ſperamus, jam favente Deo; in futurum quietè, & pacificè, & ſine ſchiſmate electionem Romani Pontificis faciendam fore, ſtante excluſione Laicorum, qui tale uſurpaverunt jus, tanquam ſpirituale, cujus ſunt incapaces, quod nec aliqua præſcriptione acquiri poteſt per ea, quæ dixi ſupra *ſub queſtione 6.* & *in cap. Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet.*

19 Obquam rationem, ut dixi, aliqui renunciaverunt illud, ut conſtat ex *cap. nullus Laicus, dict. cap. Adrianus, cap. Valentinianus cum aliis dicta dict. 63.* Gambam *in repetitione Bullæ Julii II. n. 144.* Mandag. *in reg. 1398. num. 13.* Azor. *lib. 4. moral. part. 2. cap. 25.* verſ. *queritur*, Manfredus *de Cardinalibus*, Julius Lavor. ubi ſupra *dicto titulo 4. cap. 10. in fine*; qui, & alii reſolvunt, ut jam adduxi, & probat latiſſimè Barboſa *dict. cap. 1. & cap. 3. de Jure Eccleſiaſt. lib. 1.* penès Cardinales; hodie tandem eligendi reſidere poteſtatem, ut etiam ſcripſerunt Petr. Gregor. *hoc titulo cap. 6.* Turrecremata *in cap. quia ſancta, §. verum 63. diſt.* Burſatus *conſ. 126. num. 16.* & alii.

20 Ex his jam patet fuiſſe à principio naſcentis Eccleſiæ, uſque ad tempora Gregorii XV. diverſos eligendi Pontificem modos; & in eligendis parſonis, ſed nullam tamen determinatam, aut ſervatam formam, ut tradunt Petr. Andreaa, Gambara *in Bulla Julii II.* quæ incipit: *Cum tam. num. 114. ſeu 140.* Gondiſ. *de poteſt. Eccleſia num. 23.* Manfred. *deciſione 301.* Honophr. Pavin. & Platin. *in vita Pontificum*, Julius Lavor. *dict. titulo quarta, variarum lucubrat. capit. 2. num 1.* & alii ſcriptores, præcipuè Abbas *in dicto cap. licet hoc titulo, num. 8. verſ. & ſic.*

21 Et quod hæc electionum varietas multa Schiſmata excitaverit in Eccleſia, ſeditiones, tumultus, contentiones, rixas, & quandoque cruentiſſimas pugnas. Et ne longius agam breviter dico primum Schiſma, quod nihil aliud eſt, quam ſciſſura, id eſt diviſio, par quam quis ſe ab unitate Eccleſiæ ſeparat, ut docent D. Thomas *2. 2. q. 39. art. 1.* & ibi Doctores, Anton. Ricciulus *in ſua tract. de Jure perſonar. lib. 9. cap. 1. à num. 5.* & Scriptores per textum *in cap Schiſma 27. q. 1.* fuiſſe anno 254. Novationi contra Cornelium Papam, Succeſſorem Fabiani; Novatianus inquam, ut referunt Baronius anno 254. *num. 41. 58. & ſequent.* Euſebius *lib. 6. cap. 35. & 37 & in Chron.* anno 255. & Jacob. Caulter. *in ſua fabul. Chronon. in 3. ſæculo, folio 212. & 222. col. 2.* Franciſc. Long. *in ſuo breviario Chron. in vita ejuſdem Cornelii ejuſdem anni fol. 49.* Legatos miſit ad omnes Eccleſias, deditquè de ſua, adverſus Cornel. electionem litteras mendaciis, & calumniis plenas, talequè fuiſſe, ut contra Cornelium, & ejus pariter ſucceſſores Romæ perſeveraverit; ſic ut per annos 171, id eſt ad Cæleſtini I. uſque tempora Novatiani ſucceſſores Pontificia inſignia retinuerint. Secundum Schiſma anno 355. Felicis contra Liberium. Tertium anno 419. Eulalii contra Bonifacium I. menſium trium, dierum 7. Quartum anno 498. Laurentii contra Symachum, Quintum de anno 530. Dioſcori Diaconi adverſus Bonifacium II. quod citò quievit. Sextum anni 537. Vigilii Diaconi contra Sylverium. Septimum fuit de anno 686. poſt obitum Joannis V. Octavum anno ſequenti 987. inter Theodorum Archipresbyterum, & Paſchalem Archidiaconum. Nonum anno 757. poſt obitum Stephani III. eligendo quidam de populo Theophilactum alii Paulum. Decimum poſt mortem Divi Pauli anno 768. Undecimum ortum de anno 824. quo dum eligitur Eugen. II. aliqui ſeditioſi tumultum in electione concitarunt ante Papam excitantes Zinzinum quemdam. Duodecimum anno 844. Decimum tertium anno 855. in electione Benedicti III. ſuſcitatum Rodualdi Epiſcopi Portuenſis ſectatoribus. Decimum quartum fuit Sergii contra Formoſum de anno 891. nam mortuo Stephano III. electorum para elegit Formoſum Portuenſem Epiſcopum virum religione, Divinarumque ſcripturarum, & doctrinarum ſcientia cognitum, dum alia pars Sergium Diaconum Pontificem fieri cupiebat, vicerunt Formoſi fautores, & fuit vocatus Stephanus VII. De quibus omnibus, & de aliis ſigillatim uſque ad trigeſimum de anno 1439. adverſus Eugenium IV. ſcribunt Baronius, Franc. Long. Onuphrus, & alii, quos ſequitur omnino legendus Julius Lavorius *dict. 4. variar. lucub. cap. 11. per totum.* Ex quibus, & ante à n. 1. adductis, jam videre poteris quam convenientiſſimum ſit electionem Pontificis fieri ut jam uſus convaluit in Eccleſia.

22 Reſtat nunc videre de varietate in eligendis Prælatis; ſed quia jam de tempore priſco eos eligendi dixi ſupra *ſub dicta quæſtione ſexta, noſtra Rubricæ, & in dict. capit. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet.* ideo ſolum dico quod etſi in dictis locis ſcripſerim à quo tempore poſt reſtaomtam noſtram Hiſpaniam à Mauris, à Pontificibus indultum eſt Regibus noſtris Hiſpanis nominare Epiſcopos ad Eccleſias Cathedrales. Sed ſi ad tempus retro attendas invenies ſub Leone II. anno 684. datam fuiſſe Regibus Hiſpaniæ poteſtatem quoad Archiepiſcopos eligendos: ſic refert Julius Lavorius *dict. titulo quarto, variar. lucubrationum, cap. 10. ſub dict. numero 63. verſ. anno 684.*

23 Ad ſecundam difficultatis partem an Pontifices, & Epiſcopi poſſint ſibi ſucceſſores eligere. Quia longos commentarios Doctores antiqui, & moderni fecerunt, ut in quæſtione problematica, & ordinaria, quare te remitto ad infra referendos, & ad ea, quæ dico, & communiter Doctores ſcribunt *in capite 1. de præbendis*, ubi agitur num in beneficiis Eccleſiæ queat ſuccedi Jure hæreditario, vel ſanguinis, Ego nunc tantum referam Jura Canonum antiqua, quibus tam affirmativa, quam negativa fundatur ſententia, deinde Judicium ex Claſſicis Doctoribus proferam in medium, non longè, ſed imò potius laconicè.

24 Et pro affirmativa ſunt Vaſquez *in tertia parte, tom. 3. diſput. 244. capite 3. numero 26.* Magiſter Victoria *in relectione 11. de poteſtate Eccleſiaſt. q. 2. propoſit. 10. num. 23.* Andreas Duvalius *de poteſt. Pontific. parte 3. quæſtione 6.* Martinus Bonacina *tractatu de electione Pontificis quæſtione ſextæ, puncto 4. propoſit. 2. numero tertio, & quinto*, & alii plures etiam antiquiores, quorum opinio fulcitur ex facto Divi Petri, qui ſibi primo ſucceſſorem delegit Clementem, ut refertur *in cap. ſi Petrus cum ſequentibus 8. q. 1.* Quo exemplo & cæteros etiam

Pontifices

Pontifices ejus ſucceſſores potuiſſe ſibi eligere
ſucceſſorea ex doctrina relati textus, præter rela-
tos dicunt Franciſcus Turrianus *lib. 3. cap.* 10. &
ſaltem en raro caſu, urgente aperta neceſſitate Ec-
cleſiæ, tenuerunt Martinus Ledeſma *in 4. quæſt.* 20.
art. 4. concluſ. 2. cum, duabus ſequentibus, Birgien.
in ſua Indice, verb. Papa, Suarez *de fide diſput.* 10.
ſect. 4. n. 16. & de defenſione fidei lib. 3. cap. 3. n. 13.
quorum ea eſt triplex potiſſima ratio, quia hoc
tantum Jure canonico prohibetur, ſuper quo poſ-
25 ſunt Romani Pontifices diſpenſare. † Nam quod
Romanus Pontifex ab iſto, vel ab illo eligatur,
Juris humani eſt, non Divini, quia ut in *principio
hujus quæſtionis*, adduxi, & *in verſ. Ex his*, vide-
mus à tempore naſcentis Eccleſiæ electionem Pon-
tificis ad diverſos pertinuiſſe: & ob id colligi ele-
ctorum perſonas nulla lege, quæ mutationem non
recipit fuiſſe deſignatas, ſed humanis Conſtitutio-
nibus inferentes, ut non minus, quam Cardinali-
bus, ad quos eligere ſpectat Pontificem, ut jam
dixi, ſit in beneplacito Papæ ſibi eligere ſucceſſo-
26 rem. † Deinde quia poteſt Papa concedere alteri
facultatem, ut in ipſius locum poſſit ſucceſſorem
eligere, ut de facto dediſſe Adrianum I. & Leonem
VIII. Othon. I. refert textus *in cap. Adrianus el. 2.
& in cap Synodo diſt. 66.* quæ nominatio valet, ut
eligat ſibi ſucceſſorem juxta textum *in cap. petit,
7. quæſt.* 1.
27 Et demùm quia poteſt Papa facere conſtitutio-
nem ſuper electione ſui ſucceſſoris ex Victoria ſu-
pra *quæſt.* 2. Suarez *de fide dict. diſp.* 10. *ſect. 4. n.* 11,
Flamin. Pariſ. *de reſignat. lib. 2. quæſt. 1. n.* 13. Azor.
inſtit. mor. part. 2. lib 4. cap. 5. quæſt. 2 Et pro hac ſen-
tentia ſunt etiam verba textus *in cap ſi tranſitus* 79.
diſt. ibi: *Si tranſitus Papæ inopinatus evenerit, &
de ſui electione ſucceſſoris, non poſſit ante decernere*,
quas rationes referunt Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.
dict. part. 1. cap. 1 num.* 39. & eo non citato Diana
p. 10. tract. 5. ſub. reſ. 1. ubi refert verba Vaſquez,
& Victoriæ.
28 Et licèt Cardinalis Turrecremata dixerit Pe-
trum non elegiſſe Clementem, qui ſibi ſuccederet,
ſed ſolum nominaſſe illum ut poſtea eligeretur;
ſic ut revera Clemens non fuerit ſecundus Ponti-
fex à Petro, ſed Linus, & Cletus, ut patet ex Ca-
none Miſſæ, & ex Iren. *lib. 3. cap.* 3. reſpondet ta-
men ex ſcholaſticis Pitigianus *in 3. ſentent. tom.* 2.
diſt. 25. quæſt. 2. art. 3. concluſ. 2. Turrecrematæ
opinionem non eſſe admittendam, cum ſit contra
Tertullianum de præſcriptionibus Hieronymum
lib. 1. in Tobinianum, & in cap. 52. Iſaia, Rufinum
*in præfatione relectionum, & in invectiva contra
Hieronymum, Joannem III. Papam in epiſt. ad Epiſ-
copos Germaniæ, Anacletum epiſt* 1. Damaſum *in
vita Petri*, & contra *dict. cap ſi Petrus, & cap unde*
8. q. 1. & ſic videntur ſentire Epiphanius *ſermone*
27. imò docent Belarminus de Romano Pontifice
l. 2. cap. 5. Baron. *tom. 1. annal. anno* 60. *à num.* 35.
Clementem fuiſſe quidem à Petro electum; ſed
ſtatim poſt mortem ipſius Petri renunciaſſe, ac no-
luiſſe ſuccedere.
29 Contrariam negativam ſententiam, quod Papa
in vita ſua nequeat ſibi eligere ſucceſſorem, bre-
viori calculo docent alij Doctores; imò ſecurè
tenendam eſſe dicunt. Primò, quia Papa, & Epiſ-
copus ſe habent ad Eccleſiam ſicut vir, & ejus
uxor, *cap. ſicut vir 8. quæſt.* 1. ſed vir licet ſit ca-
put uxoris 1. *ad Corinth* 6. non poteſt uxori ſuæ
alium virum relinquere, quia eo mortuo ab illius
lege eſt ſoluta, 1. *ad Corinthios* 8. igitur. Secundo
quia ſi id liceret, aliud non eſſet; quàm Eccleſiam,
univerſalem & ſtatum Eccleſiæ immutare, gloſſa
in cap. Apoſtolica §. *his omnibus 8. quæſt.* 1. cum
eſſet ſubvertere modos electionis Pontificiæ uſita-
tatos ab ſtatu primitivæ Eccleſiæ uſque ad noſtrum
tempus † Tertio quia electio refertur ad tempus, 30
in quo Papa futurus non eſt: argum. textus *in l. ſi
quis ff. de Juriſd. omn Judicum*, inferentes ut que-
madmodum tunc non poſſet, ita, nec nunc, cum
paria ſint aliquid gerere tempore habili, vel inha-
bili, & tempus ejus conferre in tempus inhabile, *ex
l. quod ſponſæ cod. de donat. ante nuptias*. Quare op-
timè Cardinalis Cajetanus *tom. 1. opuſcul. tract.* 3.
in apologia de comparatione authoritatis Papæ, cum
authoritate Concilii *p. 1. cap.* 22. ex illa propoſitio-
ne Ariſtotelis de Somno, & Vigilia ibi: *ejus eſt
potentia, cujus eſt actus* arguit. † Sed electionis Pa- 31
pæ actus ſimpliciter, & abſolutè non eſt Papæ; ergo
poteſtas electiva Papæ, non convenit formaliter
Papæ, cumque major pateat ex Ariſtotele, mino-
rem probat, quia electio Papæ eſt actus factivus
quantum ex ſe tunc Papæ, quod eſt dicere quod
per actum electionis pro illo tempore, quo eligitur
Papa, efficitur Papa ille, qui eligitur; & ſic re-
pugnare ei, quod præſupponat pro tunc Papam:
nam quod fit non eſt; ſi enim eſſet non fieret, † 32
inferens ſequentes etiam illationes; ergo elector
præſupponitur ſecundùm naturam rei electioni, &
eſt ſimul tempore cum electione, & ultra: ergo
actus electionis Papæ, non eſt Papæ, quia electio
Papæ eſt actus electionis Papæ: alias verò rationes
adducunt, hanc ſententiam abſolutè tenentes, Tur-
recremata citatus *in ſumm. Eccleſ. lib. 2. cap.* 51 Ia-
cobatius *de concil. lib. 5. artic. 22. num. 2. & lib.* 8.
Cardinal. Albanus *lib. de Cardinalatu, quæſt* 32.
Pater Vincent. Candidus cum aliis *in peculiari diſ-
quiſitione*, de hac quæſtione impreſſa *in fine*, tam
ſuor. operum *folio* 342. Comitol. *in reſponſ. moral.
lib. 1. quæſt.* 98. Azorius *in ſumm. tom. 2. lib. 4. c. 5.
quæſt.* 3. Alfonſus Mendoza *in qq. quotlibeticis
q.* 4. Rodulphus Cuperſ. *tractatu de Eccleſia art.* 2.
num. 23. *folio* 151. Paludan. *de Republ. Eccleſ. c.* 7.
Turrian. *in 2. 2. tom. 2. diſput.* 15. *dubio* 3. Michaël
Torra. *in amplitudine beneficiaria diſput.* 1. & 5.
q. 2. num. 18. Villadiego *de Cardinal. q. 5. num.* 19.
Mancin. *diſquiſ. cent. 2. cap.* 177. Aougna *in decre-
tum Gratiani parte prima, diſt. 73. cap. 10. num.* 1.
Tiraquel. *de Jure conſt. parte tertia, limit. 2. num.* 4.
Julius Lavor. *variar. lucubrat. titulo 4. capit.* 43.
num. 33. Turrian. *in 2. 2. tom. 2. diſput.* 15. *dubio* 3.
& multis aliis Barboſa *dict. cap.* 1. *à num.* 40. per
gloſſam *verb. Beatus, cap. Apoſtolica* §. *his omni-
bus 8. quæſt.* 1. & in *dicto cap. ſi tranſitus* 79. *diſt.* &
relati à Diana *dict. part. 1. tract. 5. reſ.* 2. ubi ad li-
teram refert alias rationes; & quod hæc doctrina
fundatur in jure naturæ.
Et ego ſic amplectendo non utique damnarem 33
ſententiam affirmantem Victoriæ, & aliorum, ut
fecit Paulus Grilandus, Dominicanus *in deciſion.
fidei Cathol. verſ. Papa num.* 17. dicendo, ut ſit
propoſitio temeraria aſſerere poſſe Pontificem ſibi
eligere ſucceſſorem; quia ut illum carpit Diana
dict. p. 10. tract. 5. reſ. 4. is Magiſter aliquando ni-
mis audacter ſe gerit in cenſurandis opinionibus,
qui debebat conſiderare iſtam opinionem, quam, ut
temerariam, damnat, docuiſſe ornamentum ſuæ
religionis dictum Magiſtr. Victoriam, & ſapientiſ-
ſimum Vaſquez, & alios Viros doctos. Nec fir-
mari ait Diana Grilandi dictum *ex conſtit. Pii IV.*
quam retulit Andreas Victorellus *in additionibus*

ad Giac. in vit.A Papa dict. Pii IV. Sequentibua verbis: *Anno* 1565. *die* 18. *Cardinales in Conſiſtorio alloquens ætatem ſenio conſectam in occaſum, quaſi præcipientem ſerri, narrans adjecit ſcire ſe quæri à Juriſconſultis, an Romanus Pontifex ſibi ſucceſſorem deligere queat, & ſub Paulo IV. agitatam quæſtionem, an Summus Pontifex cum futura ſucceſſione adſcire poſſit; & quamvis nonnulli, Decius inprimis affirment eam tamen ſententiam Pius, ut ſalſam rejiciendam cenſuerit*: nam reſpondet non conſtare authenticè de tali conſiſtoriali decreto, nec declarationem Pii Pontificis in lucem prodiiſſe; itaque licèt Pater Suarez *ubi ſuprà*, & Pater Franciſcus Amicus *in curſu Theologiæ tom.4.diſp. 6.ſect.6.à num.*204. mediam ſententiam docuerint nempè in caſu raro, urgente aperta Eccleſiæ neceſſitate, affirmativam poſſe ſententiam ſequi; negativam, quando Pontifices ſine cauſa, & frequenter valent ſibi eligere Succeſſores quorum fundamenta, & impugnationes refert idem Diana legendus *dict.p.*10.*tract.*5.*reſ.*3. tamen ipſe *in eadem reſ.* 4. & Turrianus *in* 22. *D.Thomæ tom.* 1. *diſp.*15.*dubio* 3. impugnando prædictam mediam ſententiam, noſtram amplectuntur abſolutè, eo equidem quòd nullus caſus peculiaris neceſſitatis poſſit moraliter contingere.

34 Nec obſtant Jura in *dict.cap.Petrus, cap. ſi tranſitus*, & alia fundamenta adducta pro prima ſententia, qui ultra quod Doctores latè expendunt dicendo Petrum, Clementem non elegiſſe, ſed illum cum cæteris à ſe electoribus nominaſſe. Ego è contra exiſtimo verè illum elegiſſe, ut patet ex illis verbis: *Succeſſori ſuo ſancto Clementi*: & omiſſis tribus ſolutionibus, una, quod Petrus, & cæteri Apoſtoli habuerint plura privilegia; & quod multa ex ſpeciali proviſione, & Divina inſpiratione fecerunt, quæ aliis Pontificibus concedere oon debemus. Alia, quod non conſtat Clementem Petro ſucceſſiſſe immediatè; imò contendant plures immediatè ſucceſſiſſe Petro Linum, & Cletum, & in quarto loco Clementem; ita ut Petro Linus, Lino Cletus, Cleto Clemens in Pontificatu ſuccederent, ut poſt S. Irinæ *lib.* 3. *adverſus hæreſes, cap.* 3. docet, Hieronymus *tom* 1. *de Eccleſiaſt. ſcriptor. ad fin.* in Clementis vita, Platina *in vitis Pontificum*, & alii graviſſimi Doctores, & Doctiſſim. Boët. Epo *de regalibus l.* 1. *à num.*169. & citati per Bonacinam *de elect.Pontif. quæſt.*4.*puncto* 4. *part.* 2. quorum ſententiæ favet plurimum Eccleſiæ uſus, qui Linum, & Cletum ſub Pontificum nomine veneratur. Et altera revera, ſcilicet quæ fatetur Clementem à Petro Apoſtolorum Principe Romanæ Eccleſiæ fuiſſe Pontificem, eique immediatè ſucceſſiſſe. Sed ne poſſet poſteris ſimile exemplum relinqui, ut nemo poſſet uſquam ſibi ſucceſſorem eligere, & ne Papatus potius ſucceſſione, quàm electione deſerretur, quod Romanæ Eccleſiæ perinitioſum valde videbatur; ideo Papatui renunciaverit.

35 Verius tamen eſt ut jam ſupra adduxi Petrum ex omnibus Diaconibus, & Presbyteris Romanæ urbis elegiſſe 24. cum quibus omnia ardua negotia Eccleſiæ explicaret, quos ſibi Coadjurores, ac Conſiliarios, & Summi Pontificis Electores inſtituerit, ordinaveritque, ut ex ſacro hoc 24. Senatorum Collegio, quos poſtea Sylveſter I. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales nuncupavit, Pontifices eligerentur, ut colligitur *ex cap. oportebat* 3. *cum ſequentib. diſt.*79. & quod ante hos electores Petrus in ultimis ſuæ vitæ diebus conſurgens, Clementem in Pontificem nominaverit, ſi ut crederetur à Sacro illo Romanæ Eccleſiæ Senatu admitteretur; qui cognoſcentes hujuſmodi nominationis formam graviter in futurum Eccleſiæ poſſe nocere non Clementem, ſed Linum elegerunt, quem præeſſe voluerunt poſt Petrum: ſic colligitur ex cæremoniali Romano *lib.*1.*ſect.*1. *cap.*3. Barboſa *dict. cap.* 1. *de Jure Eccleſiaſt p.*1. *ſub num.* 46. dicens ex hoc apparere Sanctum Petrum non ſibi Clementem neceſſariò ſuceſſorem elegiſſe, ſed tantum nominaſſe, ut à Sacro Collegio Senatorum, juxta formam ſibi traditam eligeretur; & ſic intellige *dict.cap.ſi Petrus*, & alia *dict. quæſt.*1.*cauſa* 8.

Et ex hac reſolutione conſtat etiam intelligen- 36
dum eſſe textum *in dict.cap.tranſitus*, in relatis illius verbis; eo quod verba ibi: *ſi tranſitus Papæ inopinatus evenerit, & de ſui electione ſucceſſoris, non poſſit ante decernere, &c.* Si intelligerentur juxta primos intellectus *dict.cap.ſi Petrus*, deberet utique admitti ea licentia eligendi ſibi ſucceſſorem, quod non eſt ſic amplectendum, ſed potius quod prædicta verba debeant intelligi de modo, & forma in ſucceſſoris electione ſervanda, aut de commendatione perſonarum, quæ ſibi ad tantum munus ſubeundum præſtantiores viderentur; quod ut vides potius eſt de ſucceſſoris electione, cum fratribua deliberare, & alloqui, ut plures Pontifices ante obitum facere conſueverunt, quam de ſubſtitutione ſucceſſoris, actualique Pontificis nominatione tractare; ob idque factum, ut Priore Pontifice mortuo ea eligendi ſucceſſorem forma excogitaretur, quam Pontifices reliquerunt *in dict. cap. ſi tranſitus*: ita idem Barboſa ſupra *dicto cap.* 1. *num.* 4. ubi addit quod quamvis Sacerdotum electio verè ſit Deo reſervata; hanc tamen bonis Sacerdotibus, & ſpiritualibus populis conceſſerit, ut Aoacletus affirmat *in cap. electionem ultimo dict. diſt.*79. Et relata reſolutio vera videtur quantumvis Pater Franciſcus Amicus *in Curſu Theolog.tom.*4. *diſput.*6. *à num.*204. affirmat Pontificem poſſe ſibi poſt mortem ſucceſſorem deſignare; itaut deſignatus ſic validè electus foret, modo talis electio apertam non contineat injuſtitiam; quod tunc eſſet ut declarat gloſſa *in dicto cap. ſi tranſitus*, quando Pontifex hoc faceret quaſi ex teſtamento Dignitatis ſuæ hæredem ſubſtitueret, addens, ut ſi poteſt illum nominare, mediantibus electoribus, cum quibus ante mortem de futuro ſucceſſore deliberet; cur non etiam poſſit, & per ſe ſolum eligere, cum ſit ſupra electores, qui poteſtatem habent eligendi ab ipſo Papa, qui poteſt electores pro futuro Pontifice determinare; quia ſatisfit ex jam adductis *num. præced.*

Ex quibus patet quàm benè vetuit Simachus 37
Papa relatus *in cap. ſi quis Papa* 79. *diſt.* ne cui liceret, Pontifici adhuc ſuperſtite verbo ſcripto, vel promiſſionibus, juramento, aut alio quovis modo de ſucceſſore tractare ſub anathematis pœna, & privationis Dignitatum, ut obſervant Hieron. Albanus *de Cardinal.q.*3. *inter tract. Doctor. tom.* 13. *part.*2. *folio* 116. Manfredus *eodem tract. dec.* 298. Booacina *de elect.Pontif.diſp.*2.*quæſt.* 2. *in princ. à num.*5. Azevedus *in l.* 1. *num.* 108. *tit.* 8. *lib.* 8. *recopil.* Azor. *inſt.moral.p.*2.*lib.*4.*cap.*7.*quæſt.* 5. Julius Lavor. *variar. lucubrat. tom.* 1. *tit.*4.*cap.* 3. *n.* 59. quos etiam aliis pænis afficit nova Conſtitutio Pauli IV. incipit: *Cum ſecundum*, ſub dat. Romæ 16. Decembr. 1558. quæ habetur *in Bullario novo tom.*1.*pag.*735. de qua meminit Barboſa *dict.cap* 1. *num.* 48.

Unum

38 Unum tamen notabis in electione ſummi Pontificis, etſi electores perſonam deſignent, poteſtatemquè determinare videantur: tamen ſolum Chriſtum immediatè conferre Dignitatem, & poteſtatem; itaut electores in cauſa ſint, ut talis Pontifex electus poteſtatem habeat à Chriſto immediatè dimanantem, cujus Vicarius eſt, ut docent Turrecremata *de poteſtate Eccleſ. lib. 2. cap. 42.* Cajetanus *opuſculo 1. de authoritate Papæ cap. 14. & in part. 2. Apolog. cap. 22.* Torres *de fide diſput. 15. dubio 3.* Suarez *in ſimili tract. diſp. 10. ſect. 10. num. 3.* quos referunt Barboſa ſupra *dict. ... ſub. dictio n. 47.* & D. Rodericus de Acunha *in commentar. ad textum in dicto cap. electionem dict. diſt. 79.*

39 Nec dictis obſtat dicere Chriſtum Dominum, Petrum ſibi in terris elegiſſe ſupremum Vicarium; & quod ex epiſt. 1. S. Clementis ad Jacob. Hieroſolymitanum, quæ habetur *tom. 1. Concilior. pag. 279.* & refertur *in cap. unde 8. q. 1.* ſanctus Petrus non procul à morte dum martyrii ſui tempus, Domino revelante, appropinquare cognoſcens, convocatis iis, qui ſibi aderant Chriſti fideles Beatum D. Clementem, veterem Romæ Præsbyterum, Epiſcopum Romæ deſignatum ſucceſſorem ſibi ſubſtituerit, quia ultra reſponſum datum *ad dictum cap. ſi Petrus, & cap. ſi tranſitus*, & primum de Chriſto nominante Petrum, ejus exemplum non eſſe cæteris Pontificibus trahendum, ut ſibi deinceps poſſent ſucceſſores nominare, & eligere, cum ſibi-
40 met obſtent rationes adductæ; † dicunt Doctores illam Epiſtolam videri falsò inſcriptam ejuſdem Clem. nomine, ut inſinuat Cardinal. Baron *annal. Eccleſiæ tom. 1. anno Chriſti 69. pag. 680.* cum longè ante obiret Jacob. cognomento Alphei, frater Domini, dictus Juſtus & minor, qui conſtitutus erat à Petro Epiſcopus Hieroſolymitanus, qui ex vertice templi fuit præcipitatus anno Domini 63. Petri 19. Neronis 7. ex tabula Chronografica Jacobi Gualteri primo ſæculo *folio* 8. & ex Breviario Chronologico Er. Franc. Coriolani *fol. 15.* & ex Baron. *tom. 1 anno Chriſti 69. pag. 628. & 680.* ſic Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. cap. 1. p. 1. num. 45.* Ubi addit quod non debet confundi iſte Jacobus cum altero Jacobo filio Zebædei, qui cæſus obiit anno Domini 44. ſub Hærode Agrippeo; imò Cardinal. Bellarm. *de ſcriptoribus Eccleſ. in S. Clemente* dicit dictam Epiſtolam non carere ſcrupulo; & Julius Lavorius idem multis rationibus oſtendit *variar. lucubrat. dict. tit. 4. cap. 7. num. 51.*

41 De Epiſcopo, ſeu alio quovis Prælato per jam adducta de Papa; imò & multo difficilius dici debet, ut nullo unquam modo poſſit Prælatorum ullus præeligere ſibi ſucceſſorem, etiam in exitu vitæ non enim legitur alicui Epiſcopo conceſſum aliquando fuiſſe imò potius expreſſè prohibitum *in c. 1. & 3. & per totam 7. q. 1.* ita dicunt Doctores *ibi*, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p. 1. cap. 19. n.* 47. ubi limitat ſi ex Apoſtolica authoritate moriens Epiſcopus, Coadjutorem ſuum ſibi Epiſcopum ſubſtituere judicet; prout Zacharias Papa, Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino conceſſit, *in cap. petiiſti 7. q. 1.* quia tunc ſolus Papa eſt, qui eligit, non prælatus, qui nominat ſibi ſucceſſorem ſuum Coadjutorem: & dicit Diana *dict. p. 10. tract. 15. reſ. 3.* verſ. *dices*.

42 Ad tertiam quæſtionis partem, nùm Pontifices queant deferre Jure hæreditario, vel ſanguinis Papatum? ſuppoſitis quæ dico infra, & communiter Doctores ſcribunt *in dict. c. 1. de præbend. & Dignit.* exiſtimo non poſſe facere Pontifices, ut Jure hæreditario, vel ſanguinis ſuccedant ſibi in Papatu eorum conſanguinei, vel hæredes, tum ex adductis *in toto verſ. ad ſecundam*: Tum etiam quia licèt in Lege veteri Exodi *cap. 28.* in ſacerdotio legali vim haberet ſucceſſio originis, & carnis, cum deberent ſacerdotes eſſe ex ſtirpe Aaron: Tamen quia tranſlato ſacerdotio legali oportuerit transferri formam aſſumendæ perſonæ ad ſacerdotium: argum. textus & eorum, quæ dixi *in cap. translato 3. ſupra de conſtitut.* ideò in lege nova factum, ut jam non per carnis originem, ſed per electionem aſſumptio fieret perſonæ ad Pontificatum: ſic Turrecremata *in ſumma Eccleſ. lib. 2. cap. 51.* qui etiam probat ex ſpiritualitate Sacerdotii Evangelici, cujus Summus Pontifex non carni, ſed vitæ & ſpiritui debetur; item ex univerſitate Sacerdotii, quod ad omnes tribus & nationes pertinere poteſt, ac pertinet, & ex qualitate vitæ, & Sanctimonia, quæ requitur in maximo Sacerdote; quæ ſanctitas minus periclitatur difficiliuſquè perit, ſi Sacerdotium ſummum non origine, ſed electione mandetur; imò, & ex periculo futuro, quod accidere poſſet, ſi ſucceſſione originis, Pontifex eligeretur; item probat ex utilitate populi Chriſtiani, cui Pontifex Maximus præficitur, & ex ratione naturali; quia nullus videtur juſtè præeſſe multitudini, niſi ex ejus conſenſu; & iſtam ait à Chriſto Eccleſiæ poteſtatem permiſſam eſſe ſibi creandi Pontifices, ſubjungens Turrecremata de jure naturali, & quaſi divino videri eſſe, quod Papa non faciat ſibi ſucceſſorem, nec poſt mortem, nec per reſignationem, inferens quod tam jure Divino, quàm naturali conſonum videatur, ut ex electione cum Univerſali Eccleſia ſit translatum jus eligendi (ſicut hodie ſunt Cardinales, ut *in cap. in nomine Domini 23. diſt. & 79. c. 1.*) & fiat Papa, ſive aſſumatur ſummus Pontifex.

Et ita Azor. *in ſumma tom. 2. lib. 4. cap. 5. q. 3.* con- 43
firmans, addit quia eo ipſo, quòd Chriſtus Petrum ſuum Vicarium creavit, & voluit in eadem poteſtate Romanum Pontificem ſuccedere liberum Eccleſiæ reliquit, ut hoc, aut alio modo Pontifex eligeretur: nam hac poteſtate libera à Chriſto relicta conſequitur, ut ipſa naturalis ratio præcipiat, ne Romanus Pontifex ſucceſſorem eligat, cum illa dictet innumera penè mala in Eccleſiam oritura, ſi Papa id fecerit; & ob id dicit ut ſi aliquis Romanus Pontifex ſibi ſucceſſorem creaſſet, nihil ſanè feciſſet, cum poſt ejus obitum, Eccleſia nequaquam permiſiſſet, eo quòd alias totius Reipublicæ Chriſtianæ pax, & tranquillitas perturbaretur, ac proinde alium inde mortui Pontificis locum Eccleſia ſubrogaret, teſte Gomez *quæſt. 1. regula de infirm. reſign.* Diana *dict. p. 10. tract. 5. ſub. reſ. 2.* quorum ſententia eſt communis inter Doctores, ut teſtatur Panormitanus *in cap. licet devitanda, hoc tit. num. 2.* ſic aſſerens: *Non tamen Papa poteſt ſibi eligere ſucceſſorem*, ut nota gloſſa *in cap. Apoſtolica §. bis omnibus 8. q. 1.* Joanes Andreas *in dicto cap. licet*, & Archidiaconus *in dict. cap. tranſitus 79. diſt.* ergo ut dictum eſt per eadem fundamenta nec diſponere, ut in Pontificatu ſuccedatur Jure hæreditario, vel ſanguinis.

Ad quartam quæſtionis partem abundè, & ex 44
propoſito reſpondeo per textum *in cap. fin de renunciat. quæſt. 3. & fin.* ubi videbis; ſed quia Pater Franciſcus Amicus *dicto tom. 4. in curſu Theolog. tom. 4. diſp. 6. ſect. à num.* 204. vult arguere à propoſitione, quod Papa queat Papatui renunciare, & quod etiam poſſit alium ſibi eligere Succeſſorem adhuc vivens; ſed reſpondeo ad mittendo ut poſſit

Pontificatui renunciare, ſed non alium, deinde eligere; quia renunciato Papatu non haberet amplius poteſtatem mutandi modum præſcriptum ab alio Papa; admitto tamen ut adhuc Papa exiſtens poſſit alium deſignare, per quam deſignationem ſimul, & alter aligatur, ſed modo jam relato *ſub verſ. ad ſecundum in fine.* Verum jam tunc ipſe deſignatus deſineret eſſe Papa, ita ut electio unius eſſet renunciatio, & depoſitio alterius, ut nec ſimul tempore eſſent duo ſummi Pontifices; nec daretur tempus, in quo nullus eſſet in tali caſu Pontifex, ſed quando unus deſineret, alter inciperet: ita Amicus, quem adducit Diana *dict. p.* 10. *tract. 5. reſ. 3, in fine à verſ. addit.*

QUÆSTIO IX.

An Pontifices poſſint titulum, & inſignia Regia Principibus ſæculi de Eccleſia benemeritis conferre, & condonare?

SUMMARIUM.

1 *Pontifex queit poteſtate indirecta, quam habet in temporalibus, inſignia, & titulum Regium condonare Principibus Chriſtianis,* numeris ſequentibus: *Ubi de ratione, & exemplis, contra Doctores relatos*, num. 6.

2 *Pontifex poteſt condecorare Principes laicos benemeritis titulis Regiis temporalibus, non ſpiritualibus.*

4 *Principes plures condecorati à Papa titulo Regio, aut Ducis in diverſis Provinciis & Portugalia,* & num. 5.

6 Joannes Caramuël. *dicens Pontificem titulum ſpiritualem indulgentiarum, &c. concedere, cum creat Reges, Principes de Eccleſia benemeritos: improbatur, & alii.*

7 *Principes Catholici ſunt defenſores Eccleſiæ, & ad id conſtituti.*

1 Libuit hanc difficultatem in noſtra Rubrica inſerere quaſi non alienam ab electione, ut ex inſcriptione videtur, cum non ſit alius aptus locus in decretalibus Gregor. IX. ubi poſſet tractari præter textum *in cap. novit.* 13. *infra de Judiciis,* Ubi perdicta ibi *à quæſtione* 1. *&* 4. cum aliis cognoſcitur quanta ſit penès Pontifices authoritas in Reges & Principes Chriſtianos: Quibus ſuppoſitis nunc reſpondeo Pontifices habere poteſtatem indirectam in temporalibus, ut *in dicto cap. novit* abundè dixit; & ob id poſſe titulum Regium temporalem Principibus de Eccleſia benemeritis præbere, ut dixit Seraphin. Fraytas, *l. de imperio Juſto Aſiati cap. 6. num.* 33. inde inferens ex eadem poteſtate indirecta poſſe ſummum Pontificem Principibus Catholicis, & benemeritis titulos, & inſignia Regia concedere temporalia, non titulum Regium ſpirituale, ut perperam putat Joannes Caramuël *in ſuo philippico diſp. 1. lib. 5. art. 7. concluſ.* 2. ita tanquam certum ſupponunt Theologi, inter quos D. Cardinalis Lugo *de Juſtitia tom. 2. diſp. 36. ſect. 1. num.* 4 Vaſquez *opuſculo de reſtit. cap. 6. §1. dub. 1 num.* 14. *&* 15. Del Caſtillus *de Juſtitia lib. 2. tract. 20. diſp. 1. dubio 3. num.* 68. Turrianus *in* 2 2. *tom. 2. diſput. 44. dub. 1. num.* 8. Salas *de legib. diſp. 7. ſect. 4. num.* 31. Bzobius *de Romano Pontifice cap.* 44. Schunckenius *in Apologia pro Bellarmino cap. 6. num.* 121. Balthazar Naidius *in expunctionibus ad librum de Papatu cap.* 9. & ex Juriſtis Maſtrillus *de Magiſtratibus lib. 1. cap. 2. n.* 6. Rudolphinus *tractatu de poteſtate Ducum Italiæ num.* 3. Mathias Stephanus *de Juriſdictione tom. 2. lib. 3. p. 1. cap. 3. num.* 66. Torreblanca *in praxi Juris ſpiritualis lib. 15. cap. 2. num.* 90. qui alios plures ſic tenentes referunt.

2 Quod etiam probatur; quia etſi Pontifex ſecundùm aliquos non habeat poteſtatem directam, tamen ſecundùm omnes, tam Canoniſtas, quàm Theologos habet poteſtatem indirectam in temporalibus, ut latè dixi *in dicto cap. novit*: qua de cauſa poterit diſponere, ut dictum eſt, juxta quæ adducunt relati à Diana *p. 1. tract. 2. reſolut.* 121. cum aliis Cæſar Carena *in praxi S. Officii p. 1. tit. 1. num.* 67. ad ſocietatem Solorzan *de Jure Indiarum tom. 1. lib. 2. cap. 22. num.* 45. Bellarmin. *toto tract. de poteſtate Pontificis* cum Schulk. tota apologia in ejus favorem contra Bocer, & præter eos docent Canoniſtæ, Felicianus de Vega, & Balboa *in dict. cap. novit*, ille *à num.* 48. hic *à num.* 4. Bobadilla *in politica tom. 1. lib. 2. cap.* 5. Pereira *de manu Regia tom. 1. prœl. 2. num.* 4. Zavallos *tract. de cognitione per viam viol. in prologo, num.* 9. Ramirez *de lege Regia* §. 2. *num.* 30. Morla *in emporio Juris part. 1. tit. 2. q. 4. num.* 9. Peramo *de origine Inquiſitor. lib. 3. q. 1. opinione 4. per totam*, Anguian. *de legibus lib. 2. contr. 0. verſ. 17. per totam.* Et quidem ut obſervat Schulchenius *in apologia pro Bellarmino cap. 6. folio mihi* 273. multi qui antea Duces erant, & Comites fuerunt poſtea à Pontificibus Reges creati; ut Reges Poloniæ, Bohemiæ, Siciliæ, & alii.

3 Quare concludunt Diana *p. 10. tract. 6.* longè agena, & omnio legendus & Antonius de Soſa *in libello contra Caramuël*, cujus titulus eſt *Joan. Caramuël convencido, p. 1. num.* 7. impreſſo anno 1642. cujus verba refert idem Diana, ubi deſignana exempla plura poſſe Pontifices condecorare Principes de Eccleſia benemeritos titulis Regiis, non ſpiritualibus, ſed temporalibus; & quod Principes qui petierunt à Pontificibus, titulum Regium petiiſe temporalem, non ſpiritualem, ut manifeſtè demonſtrant Tobias Paumeiſter *de juriſdictione lib. 2. cap. 3. num.* 29. Mathias Stephanus etiam *de Juriſd. p. 1. lib. 2. cap. 3. num.* 17. Daniel Ottonus *in diſſertatione politico Juridica de jure publico imperii Romani cap.* 11. Henricus Bocerius *tract. de Regalibus cap. 1. num.* 9. Theodorus Reinkinqk *tract. de regimine ſæculari, & Eccleſiaſtico lib. 1. claſſe 2. c. 4. num.* 30. Sixtinus *de Regalibus lib. 1. c. 4. num.* 117. aſſerentes quod cum Pius V. creaſſet Ducem Florentinum in magnum Hetruriæ Ducem, orta fuerit quæſtio, & contentio inter Pontificem, & Maximilianum Imperatorem aſſeverantem non à Papa, ſed à ſe Regios titulos eſſe petendos, inde inferentes titulum Regium à Pontificibus ſolitum concedi non eſſe ſpiritualem, ſed temporalem, cum alioquin Maximilianus non diceret ejus conceſſionem pertinere Imperatori, quorum Verba referens idem Diana à verſ. *Non eſt*, & verſ. *quæ omnia*, concludit ut nec tunc Pius V. Oratori Cæſareo in ſui favorem adduceret exemplum Leonis III. de tranſlatione Imperii à Græcis ad Francos, & Germanos, & ſic etiam probat Pater Odericus *in tom.* 13. *annaliuta Eccleſiaſtie.* Ubi anno 1204. *num.* 34. refert Innocent. III. creaſſe Principem Bulgarorum in Regem.

4 Multiſquè exemplis dicta ſententia confirmatur, ſiquidem Gottifredus Buglio anno 1099. Regis Jeruſalem

ruſalem titulum, quem glorioſè ab infidelium dominatu, & tyrannide vindicaverat, impetravit, ut refert. S. Antonius *de excommunic.cap.*72. Martha *de Juriſd. lib.*1. *cap.* 26. *num.*33. imo inter Reges noſtros Alphonſus Rex VIII. vocatus ſuis Hiſpaniarum Imperator de conſenſu Innocentii II. anno 1135. ut teſtatur Marianna *lib.* 10. *Hiſtoria Hiſpan.cap.*16. & quòd Henricus 1. ab Alex. III. anno 1179. Regiam Luſitaniæ Dignitatem ſibi, & ſucceſſoribus ſuis impetravit, ut docent Eduardus Non, & alii *in ejus vita*. Baron.*tom.* 12. Azor. *inſtut.mor. tom.*2. *lib.*4. *cap.* 34. Acunha Epiſcopus Portugalenſe *no chatalogo dos biſpos de porto* 2. *p.c.* 6. *ad finem*, Peter Anton de Vaſconcel *in deſcriptione Luſitaniæ in princ. n.*4. Ubi refert Alex. de Ploma, & relatus Soſa contra Caramuël refert Innocent. II. anno 1142. Alex. III. anno 1179. & alios poſteriores conceſſiſſe; ac confirmaſſe titulum Regium in perſonna D. Alphonſi Henriquez, & ſucceſſorum ejus; referens Reges legionen. miſiſſe Romam Legatos, ut illud impedirent, & clarè videtur colligi ex verbis bullæ Innocent. II. ibi: *Et Regem Portugaliæ redintegritate honoris, Regnique Dignitate, quæ ad Reges pertinet. & alia loca excellentiæ ſuæ, concedimus, & authoritate Apoſtolica confirmamus* Et in Alex. Bulla ibi: *Proinde nos attendentes perſonam tuam prudentia ornatam, Juſtitia præditam, atque ad Populi regimen idoneam*, & ſtatim. *Regnum Portugalenſe cum integritate honoris, Regni Dignitate, quæ ad Reges pertinet, nec non omnia loca, quæ cum auxilio Cæleſtis gratia de Sarracenorum manibus eripueris, in quibus ſibi non poſſunt Chriſtiani Principes circum poſiti jus vindicare. Excellentiæ ſuæ concedimus, & authoritate Apoſtolica confirmamus*, & infra, *Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat perſonam tuam, aut hæredum tuorum, vel etiam præfatum Regnum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare*; Imò & contra eundem Caramuël mordicus etiam ſcripſit Nicolaus Fernandez de Caſtro *in Portugal Convencido p.* 4. *cap.* 2. *ſect.*9. in verſ. *tuvo deſgracia el padre Caramuël*, qui *p.* 2. *ſect.* 1. conatur probare dictum Alphonſum Henriquez ab Alphonſo. VII. Rege Leonis; Caſtellæ, ac Imperatoris totius Hiſpaniæ, tanquam ejus vaſallum, & feudatarium Regium titulum prius impetraſſe; ut teſtatur aliam Rodericus Sanctius *Hiſtoria p.* 1. *cap.* 14. quem Rex Caſtellæ primo Ducem Portugaliæ creaverat; & qui mox volente Rege, titulum Regis aſſumpſit; quod approbat Horatius Turſelinus *in epitome Hiſtoriarum ab orbe condito lib.* 8. *in conrrado* 4. referens cauſas ob quas id obvenit; namque quia idem Alphonſus Dux Luſitaniæ Eboram urbem Regiam, Uliſſiponam, aliaquè Luſitaniæ oppida de Sarracenis recepit: inde cæleſti viſo, oblataque Crucifixi ſpecie erectus, & ab exercitu Rex ſalutatus cum Iſmaële, aliiſquè Sarracenis Regibus acie conflixit, divinaque ope Hoſtem profligavit, & victoriis ingens ab Alphonſo Rege Caſtellæ, cujus beneficiarius erat, Rex Luſitaniæ appellatur; ſed hoc non implicat, ſiquidem ut ſcribit Diana *dict. tract.* 6. *in fine*, potuerit Alphonſus titulum Regium obtinere, & à Rege Leonis, & Caſtellæ, & ſimul à Pontifice ſummo.

5 Item amplius confirmatur cum legamus Gregorium VII. inſtituiſſe Demetrium Regem Croatiæ cui miſit Sceptrum, Coronam, & Vexillum dono, ut ſcribit Gardin, Baron. *anno* 1173. *tom.* 11. Et ut docet Cromer *lib.*3. *polit.* idem Baron. *tom.* 10. *ſub anno* 980. Stephanus Ungariæ Princeps *dict. anno*. Legatos ad Pontificem Benedictum VII. miſit, ut ab eo Regium nomen acciperet, quod ei datum eſt Miſccla Polonorum Duci flagitanti negatum; nec enim ex alio capite Rex Hiſpaniæ vocatur Rex Sardiniæ; niſi ex conceſſione Pontificis facta Jacobo II. Aragoniæ Regi, ut patet ex diplomate Bonifacii VIII. quod etiam patet ex Guiellielmo IV. Rogerii III. filio utriuſque Siciliæ Regi ab Adriano IV. ex Poloniæ Duce in Regem ſublimato; ut dicit Cranc. *in Vandalia lib.* 8. *cap* 2. & de Jacoldo Regio titulo privato, & rurſus reſtituto à Joanne XXII. referunt Bodinus *de Republica lib.* 1. *cap.*9. Martha *de Juriſd. dict. p.*1. *cap.* 26. qui *dict. p.* 1. *cap.* 33. ſub Verbo *Umbria*, idem ait de Friderico ex illuſtri Feltrenſium familia in Ducem Urbini à Sixto. IV. evecto: de Polonorum Principe Miſcelao Cromerus refert, quod is Lambertum Archiepiſcopum Cracovienſem ad Benedictum VII. Pontificem Romam miſit, ut Regium Diadema ſibi concederet, Regemquè Polonorum ſe, & poſteros ſuos eſſe juberet, quod atiam ſcribit Bzovtus *de Romano Pontifice cap.* 44. imo ut notat Hiſtoria Concilii Trid. *lib.* 5. *pag. mihi* 1318. Paul. IV. Hieberniam titulo Regni decoravit, & ut obſervat Odericus *annal. Eccleſiæ dicto tom.*3. *anno* 1254. *num.*27 Innocet. IV. præbuit Ruſſorum Principi Regiam Dignitatem, ſicut & Lithuano; & quod olim de Roberto Guiſcardo Normano à Nicolao II. anno 1090. Apuliæ; & Calabriæ Duce conſtituto dicit relatus Martha *dict. cap.*26. *num.* 10. & de Duce Ferraræ à Paulo II. creato refert Tiberius Decian. cum multis *conſ.* 19. *volum.* 3. *num.* 114. ante eum Zepol. *conſtitut.* 17. Cardinalis *conſ.* 2. & Joannes Baptiſta de San Severino *in l. cunctos populos Cod de ſummâ Trinitate, & fide Catholica*.

Nec his omnibus obſtant Joachimus Eluten *in* 6
ſylloge rerum quotidianarum theſi 8. *in gloſa, littera E.* Daniel Ottonius *in diſceptatione Juridico politica, cap.*11. Henricus Bocerius *tract de Regalibus cap.*1. Joſias Nodlen *in tractatione ſinoptica de ſtatu nobilium cap.*2. *num.*29 quos Comilitones potoit habere Joannes Caramuël *dict. ſuo Philip. diſput.* 1. *lib.* 5. *art.* 7. *concluſione* 2. qui loquens de Alphonſo Reges jam dicto verbis ſequentibus affatus eſt: *Alphonſus, & reliqui Luſitanorum Reges, quia creati; & electi, confirmati à Pontifice ſunt Reges Portugalenſes, verùm non temporaliter, ſed ſpiritualiter*; eo quia authoritas Pontificis eſt ſpiritualis, & quæ ad ſpirituale ſolummodo directè ſe poteſt extendere; & ſic quod Reges Luſitanorum ſpiritualiter nihil aliud ſit, quàm participare gratias, indulgentias, Jubilea, indulta, & reliquos favores Eccleſiaſticos, qui authoritate Apoſtolica aliis, qua Regibus concedi poſſunt, negans etiam non eſſe liberum cuique Principi, Reges, aut ſupremos creare Principes, quia nemo poteſt alteri ſubditum eximere; & ob id non poſſe Regem Galliæ eximere Ducem de Lerma ab obedientia, quam debet, & quam fideliter præſtitit Hiſpano Regi, dicens, ut nec Innocentius dictus ſupra, potuiſſet Alphonſum Luſitaniæ Ducem titulo Regio inſignire, cum ipſe Alphonſus eſſet infans ſubditus Monarchiæ Legionenſ. & quod neutri ſupererat Innocent. *dict.* qua Romaniæ Rex &c. Quia reſpondeo tum ex latè adductis contra Caramuël poſſe Pontificem titulo Regio condecorare Principes ſæculares Eccleſiæ benemeritos, ut jure, ratione;

&

& exemplis abundè probatum eſt à *num.* 1. Nec juvari Caramuël. per relatos ſcriptores, Joachimum, Daniel. Bocerum & alios relatos cum ſint hæretici, ut dicit Diana *dict.p.6. tract.5. in verſ. patet, in fine,* qui in Pontificiam authoritatem hoſtes ſunt jurati.

7 Imò cum placuerit etiam Chriſtophoro Beſoldo *in diſerta Politico Juridica, de Majeſtate in genere cap. 3. num.9.* qui dum eſſet adhuc hæreticus, & poſtea feliciter convaluerit ex Lutheraniſmo ad Eccleſiam dixerit, quod Papa habet poteſtatem indirectam in temporalibus; à fortiori debemus ſine diſputatione dicere poſſe, & Principes, Eccleſiæ benemeritos titulo Regio condecorare, quod fortius patet; quia Principes Catholici ſunt defenſores Eccleſiæ, & ad id conſtituti & neceſſarii, ut dicit textus, *in cap. Princeps* 23.*q.*5. Quare, optimè concludunt jam pro nobis adducti, & Seraphinus Freytas *dict.cap.6.n.33.lib.de Imperio Juſto Aſiatico,* condecens eſſe, ut præmiſſis promeritis à ſupremo Eccleſiæ Principe condecorentur, &c.

QVÆSTIO X.

An electio Decurionum, & aliorum in Republica debeat fieri aliqua ſolemnitate? Et an ſi ſuſpenſa fuerit electio Officialium per controverſiam, & pedente lite annus elabatur, reſtituti poſt annum elapſum, nondum facta electione, poſſint facere eam de Officialibus anni, ſcilicet ſequentis? Et an ab electione Decurionatus aliorumvè officiorum Reipublicæ appellationes, ſive excuſationes, admittantur?

SUMMARIUM.

1 *Populus ſive Senatus antiquitùs, qualiter convocabatur, Campana, aut Buccina, & qua ſolemnitate,* n. 5.
2 *Electio Decurionum facta ſine ſolemni citatione, eſt nulla.*
3 *Curia convocatur apud nos, per janitores, apparitores, nuncios, &c.*
4 *Concilium, convocatione facta, procedit ad electionem Officialium Reipublicæ.*
6 *Electio devolvitur ad primos, quorum poteſtas fuit lite ſuſpenſa,* n. 7. 8. 9. 10.
10 *Officiales elapſo anno, reſtituuntur ad intereſſe, etſi non ad officia.*
11 *Depoſitarius & ſequaſter non eligunt, ſi reſtituatur electus per ſententiam,* n. 14. *ubi quid ad beneficia* & n. 15.
12 *Eligere impeditus, lite; non ideo privatus exiſtimatur, & de ratione,* n. 13.
15 *Officia Reipublicæ ob litem ſolent ſequeſtrari, & depoſitari tantum pro tempore litis.*
16 *Excuſationes admittuntur ab electione Decurionatus cauſa ſenectutis, infirmitatis, liberorum ut* num. 18. 19. & 20. *& alii* num. 21. & 22.
17 *Decurionatus officium fuit oneribus plenum: quæ fuerint etiam* n. 23. 24. 25.
19 L. 2. §. numerus, l. in honoribus 8. ff. de Vacatione munerum.
22 *Parentes filios duodecim habentes, habent prærogativas, quas ſic non tenent tot filios non habentes.*
26 *Decuriones populos vexabant.*
27 *Elector eligens in Decurionem eum, qui habet excuſationem, punitur.*
28 *Decuriones hujus temporis, qui dicantur? & num excuſentur?*

SUppoſitia pro vera exornatione harum quæſtio- 1
num quæ latè dixi *ſub hac Rub. in quæſt.* 7. *& in cap. fin de Judiciis quæſt.* 3. *&* 8. item & *ſub cap. quia propter* 40. *hoc tit.* ubi de Convocatoria eligentium; reſpondeo ad primam partem cum Imperatoribus Arcad. & Honor. *in l. nominationum* 46. *& in l.* 2. *cod. de Decurionibus lib.* 10. ad electionem faciendam convocandos eſſe ſolemniter Decuriones à Magiſtratibus, id eſt ut explicavit Accurſ. ad ſonum tubæ, vel campanæ hoc more ſui ſæculi; & quòd apud nos receptum eſt *in l.* 21. *tit.* 18. *p.* 2. quod non multum diſtat à priſcis Romanis apud quos per Buccinas Senatus, aut populus convocabatur, Propertius *l.4. eleg.* 1. ibi. *Buccina cogebat priſcos ad verba Quirites,* poſtea per edictum, & illud interdum viva voce, interdum per præconem, aliquando tabella ſcripta, ſuſpenſa vel affixa, ut ſcribit ex variis locis Dorlerus ad Tacitum
l. 1. *annal. pag.* 30. ad illud *Ne editum quidem;* † ſicut 2
quamuis ad ordinarias res, ſufficiat citatio conſueta, verum ad electiones, & alias cauſas, quæ magni ponderis ſunt, ſit neceſſaria ſolemnis convocatio; alias actum eſſe nullum, & factum ejus ratione, Doctores per textum *in l. actuarios* 7. *cod. de num. & actuariis lib.* 10. *& in dicta l. nominationum,* per quam Bobadilla *lib. 3. polit. cap.* 7. *n.* 15. *&* 16. cum aliis D.D. Franc. de Amaya *ibi num.* 5. cum obſervata non ſit ſolemnitas, quæ in prædictis caſibus requiritur obſervata *ex l. cum his §. ſi Prætor ff. de tranſaction.* & ob id, D.D. Franc. Salgad. *de Regia protect. 3. p. cap. 8. num.* 19. dixit, ut ſi nulliter facta ſit electio, tanquam nulla, non indigeat appellationis remedio.

Undecùm apud nos Curiæ cogantur per janito- 3
res, apparitores, nuncios, vel prout conſuetudine receptum eſt, Avendan. *in cap.* 20. *Prætor. lib.* 1. Curia Piſana *lib. 1. curia, cap 7. & lib. 2. cap.* 5. Bobadilla *dict. lib. 3. cap. 20. n.* 14. uti etiam advertunt Pyrrus, & Platea *in dict. l. nominationum num.* 2. & plures apud Hermoſillam *in l. 15. tit. 5. p. 5. gloſſa* 2. *num.* 21. & longa conſuetudo ſit in electionibus cuſtodienda Officialium, ut docent Accurſ. per textum ibi *in l. ſuper creandis Cod. de Jure fiſci, & in l. Veras Cod. de diverſis officiis, & in l. non tantum* 11. *in fine ff. decurion. verb. Conſuetudo,* Hermo-
ſilla ſupra *n.* 21. Navarr. *in dict. l. ſuper creandis* † 4
ſequitur, ut convocato prout docet conſilio ad nominationem, ſeu electionem officialium procedatur, eorum ſcilicet, quorum electio ad eos pertineat prout apud antiquos ſuit Magiſtratuum municipalium Duum-virorum, Decurionum & ſimilium, apud nos in populis, & villis *Alcaldes hordinarios, y dela hermandad, Reſidores, Jurados, ſindicos y otros Officiales delos Conçejos.* In civitatibus verò: quia Decurionatus Officia à Rege donantur, aut conceduntur *ſe eligen Adealdes dela hermandad, Procuradores de Cortes, y otros oficios ſemelantes, que parteneçen à le adminiſtraçion publica,* ut in *l. 1. tit. 13. lib. 8. l. 5. tit. 2. lib. 7. recopilat. l. 4. & 5. tit. 7. lib. 6. recopilat. l. 3. §. ſi decuriones ff. quod cujuſque Univerſit.* Aviles *in capitibus Prætor. cap.* 17. *Verbo Eligan. n.* 1. *&* 11. Bobadilla *dicto*

lib. 3.

lib. 3. polit. c. 8. à n. 41. dict. Amaya *in dict. l. nominationum n. 13.* † Ubi *à n. 10.* addit ad ſolemnitatem requiri, ut fiat authoritate publica Magiſtratus, cui competit tale jus, & quod convocatio fiat in Curia, & quod electio fiat tempore conſueto, multis comprobans, ut juvare poteris ex ſolemnibus, quæ *in dicto cap. quia propter*, adduxi pro electione Canonica facienda; notatque ibi *n. 14.* quòd Præſides ordinibus remittebant electionem ſuorum officialium, & quem crearent Magiſtratum, aut Decurionem, juxta *l. 1. §. ſolent. 3. quando appell. ſit.*

6 Ad ſecundam quæſtionis partem *An ſi ſuſpenſa fuerit electio, &c.* breviter reſpondeo, ut debeat electio devolvi ad eos, qui prius elegerunt; eo quòd electio, quæ non ſortitur effectum conſummatum, non tollit eligenti jus iterum eligendi *cap. ſi electio 26. cap. compromiſſ. trius 37. hoc tit. lib. 6.* Oldradus *conſ. 57. de conceſſione prabenda n. 1.* cum multis Gonzalez *in reg. 8. Cancellaria gloſſa 45. ex n. 6.* Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ tom. 1. cap. 58. à num. 5.* ſurdus omnino Videndus *conſ. 264. num. 29. vol. 2.* Fontanel. *tom. 1. de pactis nupt. clau-*
7 *ſula 4. gloſſa 10. n. 49.* † Cùm non poſſit dici electio, quæ non habuit effectum, quia illo remoto removetur nomen, & ſpecies, ut dixerunt Bald. *in l. alienationes ff. familia ereiſcunda* Gratianus ſuprà *n. 2.*
8 † Tum quia cum primus actus non obtinuerit ſuum effectum juxta intentionem agentis, debet iterum fieri, *l. qui per ſalutem 33. ff. de Jurejur. l. de die 8. § ſi ſervus, l. ſi arbitrio. 10. in fine ff. qui ſatiſdare cogantur*, Tiraquel. *in l. bove § hoc ſermone, limit. 1. n. 1. & 20. & limit. 6. n. 6. poſt gloſſam Verbo Reiterari in cap. Daibertum. 24. 1. q. 9.*

9 Item in Judice, qui licèt nulliter declaravit; non tamen propterea Privatus facultate iterum judicandi, ut tradunt Menochius *de arbitr. q. 67. n. 2.* Pereyra *de nominat. emphyteuſ. tom. 3. cap. 5. à n. 8.* Fontanella ſuprà *à n. 58.*

10 Et in terminis facit, nam quamuis Officiales obtineant poſt annum elapſum, licèt ad officia non reſtituantur, reſtituuntur tamen ad intereſſe *ex l. ſi uſusfructus mihi in triennium 6. ff. de uſufructu legato*; & ſic ad novam electionem celebrandam reſtitui videantur; debent inquam qui obtinuerunt gaudere ſubrogatione temporis præſentis in locum præteriti: *argum. l. ceſſare. 15. ff. de publicanis.* Arectinus *in l. ſi ita ſtipulatus eſſem n. 2. & 4. ff. de verb. obligation.* Franchis *deci. 419. n. 4.* D. Amaya *in dict. l. nominationum*; alia adducens *dict. n. 36.* dicens per ſententiam in officio exiſtentes remotos exiſtere, & ſic non eſſe in ſtatu de novo eligendi, cum tempus expiraverit, in quo poterant manentes in officio eligere: argumento textus *in l. epiſtola 52. §. fin. ff. de pactis l. Iperator ff. de poſtulando* cum adductis à Romano *conſ. 6. à n. 62.*

11 Et confirmatur, quia ſi contingat v.g. dubitari ſi annullata ſit electio, an nihilominus debeant eligere, qui nulliter elegerunt; an verò depoſitarii, qui in ſequeſtrum habuerunt officium, pendente lite, & docent Avendan. *in capitibus Prætor. dicto cap. 19. à n. 22. verſ. de novo*, Bobadilla *dicto lib. 3 polit. cap. 8. n. 46.* Cabed. *decif. 84. n. 14. p. 2.* Caldas *de poteſt eligendi 3. p. cap. 5. n. 8.* Fontanelle *tom. 1. de pactis nupt. clauſ. 5. gloſſa 10. p. 1. ex n. 41.* Loſæus *de Jure Univerſ. 1 p. cap. 34. n. 108.* Amaya ſuprà *n. 38.* dicens ſæpius in Granatenſi Senatu vidiſſe pronunciatum in favorem eorum, qui nulliter elegerant, cum non ex eo, quò nulliter fecerint perdiderint jus eligendi; ſiquidem ad id jure proprio admittantur, non alieno, ipſe latè agit Amaya, & retinet *à n. 42.* ſatisfaciens *à n. 48.* contrariis, quibus plures Doctores pro depoſitario, ſeu ſequæſtro reſpondent: de quo magis ex propoſito ago infra *in cap. ex litteris de Jurepatronat.*

Nec obſtat dicere in propoſito noſtri dubii, 12
quòd ſi tranſitus eſt annus, jam non poterit ille, qui ſententia obtinuit, reſtitutionem eligere; quia reſpondeo excluſum non eſſe; eo quod tantum fuerit impeditus uti durante litigio, & ob id adhuc reſtitutus poſſit progredi ad nominationem, & electionem ſucceſſoris, cum impedito non currat tempus per textum *in lib. 1. §. fin. ff. de annali except. cum vulgatis*: quæ adducit Barboſa *in axiom. verb. tempus num. 116.* & per alia multa, quæ de impedito adduxi *in c. 8. & 10. de præſcript.* præcipuè quia cùm non ſit electus ſucceſſor, rectè poterit, ſaltem quoad electionem officium exercere; ſicut qui ſpectat ſucceſſorem retinet officium, uſque ad adventum ejus *ex l. meminiſſe ff. de officio ejus*, cum notatis *ibi* à Bart. & aliis, Aviles *in cap. Prætore. 5. n. 6.* Bobadilla *l. 1. polit. c. 2. n. 23.* Maſtrillus *de Magiſtrat. lib. 1. cap. 23. n. 77.* Amaya *in dict. l. nomina-*
tionum cod. de Decurion. n 37 † Ubi dicit alias ſe- 13
qui abſurdum, quòd non eſſet in populo, qui poſſet eligere Officiales anni ſequentis; ſiquidem per declarationem ſententiæ primo nominati rectè electi judicantur; & qui in officio interim ſuppoſiti, deſierint eſſe in eo, & conſequenter, ut eligere non potuerint, cum jam nullum jus habeant ex doctrina Cabedi *dicta decif. 84. n. 5. p. 2.*

Et licet de ſequæſtro, ut poſſit eligere ad bene- 14
ficia, & officia, multi exiſtiment ex regula *cap. examinata, cap. fin. de Judiciis, & cap. ex litteris, cap. Conſultationibus de Jurepatronat.* ubi uberius explanabo; adhuc, quia regulariter depoſitarius, & ſequæſter ſua poſſeſſione, poſſeſſorem non privat, ut docent plures apud Berboſam *in cap. 1. de ſequeſtr. poſſ. num. 5.* ubi Sahagun. *num. 18.* Menoch. *de retinend. rem. 3. à num 86.* Ludovic. *decif. 9. num. 2.* Gratianus, *tom. 1. diſcept. cap. 114. num. 12.* Riccius *collect. 1645. p. 2.* utaturque Jure alieno, & non ſuo, juxta Cabed. *dict. decif. 84. n. 14.* & concedatur ſequæſtro uſus, dum lis pendet ad tempus, ſcilicet limitatum, ſequitur, ut debeat limitatum producere effectum, juxta vulgarem regulam textus *in l. in agris 21. ff. de acquirend. rerum dominio*, Gonzalez *in proœm. d. reg 8. Cancel. §. 7. n. 59.* & ſic non poſſe depoſitarios eligere cum alias traſcenderent, & uſurparent officium proprietatiorum; ſiquidem jam lite finita, ſequæſtrum expiraverit, cum juxta decretum Cancellariarum, uſque ad illud tantum tempus depoſita ſint ea ſæcularia officia, argumento textus *in l. in honorariis 53. verſ. ſed. cum reſciſſa ff. de obligation. & action. dicta l. epiſtola 52. §. fin ff. de pactis*; quia lapſus tempori excludit à beneficio, quod ad tempus fuit conceſſum; argumento textus *in l. imperator ff. de poſtulando Rom. Com. n. 64.* & traditis à Coſta *de retrotract. cap. 9. caſu 17.* cum Beltraminio ad Ludovic. *decif. 9.* & Riccio *reſol. 415. in fine*, Bobadilla *lib. 5. cap 8. n. 57.* D. Amaya *in dicta l. nominationum à num. 45.* dicens tunc jam ce ebrandam eſſe electionem ab iis, qui prius eam fece-
runt. † Cum pendente lite, non videantur poſſeſ- 15
ſionem perdidiſſe, quoad hanc cauſam, ex clauſula (*nempe*) præſervativa, qua uti ſolent Cancellariæ, ut ſequeſtrentur officia ſine præjudicio electorum; quod ſecus erit in vero poſſeſſore, à quo diſtat ſequæſter: ſic intelligendus Bald. *in dicta l. alienationes ff. famil. ercifcunda*, explicat cum infinitis

nitis idem Amaya *ex num. 48. & à num. 51. & 54.* quæ de ſequætro ad jus patronatus comminiſcuntur Doctores per text. *in dict. cap. ex literis, dict. cap. conſultationibus de Jure patronat.* quo pacto de vero poſſeſſore intelligit Amaya *à num. 19.* textum *in dict. cap. fin. de Judic.* De cujus intellectu dixi late *in eodem textu.*

16 Ad tertiam quæſtionis partem, an appellationes, ſive excuſationes admittantur ab electione Decurionatus, aliorumve officiorum Reipublicæ: & quatenus ſpectat ad appellationem reſpondebis per dicta infrà *in dict. cap. fin. de Judiciis q. fin. verſi ad ſecundam*: Qatenus ad aliam partem de ſe excuſando electus, breviter reſpondeo, quod etſi multa privilegia concederentur Decurionibus, ut in multis Juris antiqui, & ff. partibus conſpiciuntur, & commemorantur à Panciro'. *de Magiſtratibus municipalibus, cap. 6.* Fornerio *lib. 1. Selection. c. 12.* Gothofred. *in Rub. cod. de Decurior. lib.* 10. Pater Bulger. *lib. 7. ſemeſt. cap. 6.* & honorem, & dignitates Decuriones dicantur habere, *lib. 1. & 3. dict. tit. & l. 2. §. fin. ff. eodem*, cum adductis à Bobadilla *dicto lib. 2. polit. cap. 8. n. 19.* Azevedo *in Curia Piſana lib. 3. c. 5.* poſt plateam *in l. 1. dict. tit. cod. de De-*

17 *curion.* in cujus Rubrica nota D. Amaya *n. 14.* † ſed qoia id officium Decurionatus, fuit etiam oneribus plenum, ut Albo Decurionum nonniſi invito adſcriberentur, ut conſtat ex Syneſio *c. 93.* quia ut notat Caſſiodor *lib. 9. epiſt 2. Quidquid eis honoris cauſa delegabatur, ad injuriam potius videatur aſſe perductum* ad ſubeundum munus hoc ſolebant cogi, cum ſe occultarent, *l. ex omnibus 31. d. tit. cod de Decurion.* & extrahebantur, etiamſi privilegio domus Auguſtæ ſeſe defenderent *l. curiales 39. dict. tit.* & perſeverare cogebantur in eo munere ſemper; & ita erant curiæ adſcripti, ſic ut eam deſerere nequirent *l. omnes 50. l. ſi quis 55. d. tit.* in tantum, ut ſi aliqnis qualibet fraude Curiæ ſeſe ſubtraheret, bonis privaretur, *l. quamvis 51. dict. tit.* ideo plures excuſationes, attento eorum nimio labore in Jure fuerunt propoſitæ, quibus qui eligebatur liberari poſſet à nominatione.

18 Et harum una eſt ſi electus habuerit ſeptuageſimum ætatis annum, vel quinquaginta annis major fuerit, *l. fin. cod. qui ætate, vel profeſſi ſe excuſ.* quia is ſenex dicitur, ut ſcribunt Menoch. *de arbitrariis caſu* 59. Gratianus *diſcept. forenſ. tom. 2. cap.* 328. D. Amaya *in dict. l. 2. & l. 36. à n. 55.* Ubi de honoribus ſenibus debitis tradit etiam ex antiquitate, ubi *n.* 58. quod ſenectus præbet juſtam cauſam reſignandi Epiſcopatum *ex cap. 1. cap. niſi cum pridem. verſ. alia verò de renunciatione*, ubi ſcripſi, & de aliis *in cap. quoniam frequenter, ut lite non conteſt.* de quo, & de aliis videndi Gratianus *ſup. ex n. 2.* Novar. *in l. fin. cod. de Tyronibus lib. 10. ex n. 3.* Zenedus *cum aliis in collect. 9. ad. decretum n. 5.* Cabebus *decif.* 84. & alii.

19 Nec obſtat textus *in l. 2. §. numerus, & in l. in honoribus 8. ff. de vacat. muner.* Ubi ſeptuaginta anni non tribuunt vacationem à muneribus delatis; quia reſpondeo cum Cujacio *lib. 1. reſponſ. Papin. in dict. l.* 8. & Amaya *in dicta l. nominationum à num.* 59. Septuaginta annorum numerum excuſare à muneribus perſonalibus, ut in dictis Juribus, *l. manifeſti infra qui ætate*; ſed ſi jam electi ſint, & tales honores habeant annexa aliqua munera, quæ ea neceſſariò ſequuntur, non ideo excuſationem habere dicunt, veluti ſi aliquis Decurio creatus ſit, & deinde Septuagenarius, Duu-vir creatus, juxta *l. honores 7. §. hi qui ff. de Decurion.* non habebit excuſationem; eo quod Duum-viratus cohæret muneri Decurionatus, ſicut etiam non poterit Decurio, quantumvis ſenior jam eſſet ſe excuſare ab aliis muneribus, quæ honnoribus adhærent, veluti æditione muneris, *l. circenſium dict. tit. cod. de Decurion. legatione, vel ſacerdotio, dict. l. honoribus, l. 1. cod. de pericula Succeſſor*, quæ Dignitas Patrimonii erogationem continebat, ut teſtatur Pancirol. *in not. Imper. Orient. cap.* 105. quemadmodum non excuſabitur, ſi ſuperveniat gravis ætas ei, qui munus jam ſuſceperat: ſequitur dict. Amaya rectè loquens ſupra, *num. 60. & à num. 61. & 63.* ubi *ex l. 3. eodem, & toto tit. cod. lib. 10. de his, qui ſponte publi. l. non diſtinguemus 32. §. Sacerdotia ff. de arbitris* ait annoſum, id eſt habentem 55. annos non ſe excuſare, etſi ſenex dicatur, quando excuſare ſe noluit, ſed ſponte Decurionatum ſuſcepit. Quæ omnia magis explicare poteris, ſi recurras ad infra dicta *in cap. 1. de ætate & qualit. ordin. quæſt. 2. verſ. ad ſecundam*, ubi expendo qualiter infans poſſit habere Decurionatum? Et de ætate ad illum requiſita.

Item excuſantur à Decurionatu qui morbo ſunt 20 affecti, & afflicti, ut *totatis. cod. qui morbo lib.* 10. veluti ſi utroque oculo careat, *l. 1. illo tit. l. infamia 8. l. à muneribus 13. cod. de Decurion.* † Item muti, & ſurdi, & perpetuo morbo la- 21 borantes, qui prodraga affligitur; itaut rebus ſuis intereſſe nequeat: *l. qui morbo* Bobadilla *lib. 2. polit. cap. 21. n.* 234. Anton. Faber *in Papinian tit. 24. princip. 1. illat. 4. §. de excuſat. ob Valitudinem.* Cabedus *deciſ. 84. num.* 35. Maſtrillus *lib. 1. de Magiſtr. c. 30. num. 93. & lib. 2. cap.* 10. Giurba. *conſ. 8. num.* 13. & alii.

Item excuſabitur Pater liberorum 12. *l. ſi quis* 22 *Decuria. 24. cod. de decurian.* Ut introductum fuit *ex l. Juliu, & Papia*, quæ matrimoniorum frequentationi, & liberorum procreationi præmiis, & pœnis providit: de quo leges qualiter intelligatur D. D, Franciſc. de Amaya *in dicta lib. 2. & 36. à n. 65. ad* 68. ex multis colligens etiam prærogativas, quas habent iſti petentes reſpectu aliorum tot filios non habentium: Qui & *n.* 69. recenſet caſus, in quibus ſe excuſantes non admittuntur, veluti ſi aliquis ſe excuſaret, quod litteras neſciret, *l. expertes. 6. d. tit. cod. de Decurion.* quia in decurionatu magis ſpectatæ ſunt olim facultates, quàm ſcientia litterarum, cum ad munera potiores, & locupletiores electi ſint; & quia non tam vices, quàm vires attenderentur per *l. ad ſubeunda 45. cod. de Decurian. l. honor. 14. in princip. ff. de muner. & honor. l. honores 7. in princ. dict. tit. de Decurion.* Addit etiam *num.* 70. quod infamis non poteſt eſſe Decurio: & de utroque caſu, alia plura tradit cum Bobadilla, Aviles, Cabedo Gothofredo, Valenzuela, Platea, Fabro, Oſuvaldo, & aliis.

Deſiderabis ſcire quæ, & qualia fuerint onera 23 gravia Decurionatus, ut ſic legitima ſit excuſatio ab honere, quod alias ex Decurionatu ſtat in habentibus eam dignitatem. Ad quod breviter reſpondeo onera Decurionum fuiſſe tractare omnia Civitatis munera, pecuniam publicam exigere, & de ea rationes reddere, annonam curare, opera publica tueri, locare, omnequè in univerſum, quod Civitatis adminiſtrationem reſpiceret peragere, *l. 2. §. 1. l. decuriones. 5. ff. de adminiſtr. rerum ad Civit. l. liberius 17. §. exigendi 7. l. non debere 8. ff. ad municipal.* Panzirola *de Magiſtr. cap.* 4. Bullengar. *dict. lib. 7. ſemeſtr. cap.* 5. Briſon, & alii, quos ſequitur Amaya *in dicta Rub. de Decurian. num.* 17. Ubi

n. 18.

num. 18. quod plerumque pertinebat ad eorum curam, Ludi Circenſes *l. Circenſium* 20. *cod. de Decurion. l.* 1. *cod. de ſpectaculis*, curſus publici exhibitio, *l. publici* 14. *cod. de curſu publico*, quod laborioſum, & ſumptibus plenum, cum equos publicos alere, & curare, pabula conferre, ſtabulaquè attendere, reficere, extruere, ipſoſquè equos emere tenerentur, ut patet *ex l.* 2. *l. in omnibus, l. comperimus* 9. *cod. de curſu publico cum aliis.*

24 Imò tantis incommodis, damnis, & oneribus erant Decuriones obnoxii, ut pœnæ loco Chriſtiani ab impiis Principibus, curiis fuerint addicti, ut teſtatur Caſſiodor. *libro* 1. *Hiſtor. tripart. capite* 9. *& libro* 6. *capite* 7. Briſſonius *libro* 4. *antiquit. capit.* 13. Gothofredus *in l. nequis* 38. *cod. de Decurion* dum prohibet ipſa lex, ne pœnæ cauſa fiant Decuriones: & in tantum etiam onerabantur, ut qui ſine prole decederat, quartam partem bonorum Curiæ derelinqueret, *ex l.* 1. *& toto titulo, cod. quando, & quibus quarta pars*: Quam ob cauſam multi Curiis ſe ſubtrahebant varios quærentes modos refugiendi patrias deſerebant, ut *in l. in omnibus* 31. *&* 41. *l. omnes* 50. *dict. titulo, cod. de Decurion.* ut eleganter demonſtrant verba novellæ Majoriani Decurialibus, ibi: *Curiales nervos eſſe Reipublicæ, ac Viſcera Civitatum nullus ignorat, quorum cœtum rectè appellavit antiquitas, minorem Senatum huc redegit antiquitas Judicum exactorum plectenda venalitas, ut multi patrias deſerentes natalium ſplendore neglecto, occultas latebras, & habitationem legerint Juris alieni: itaque factum eſt, ut urbibus ordines deperirent.*

25 Et mirandum maximè quòd multis nuptiis abſtinebant, ne liberos Curiæ obnoxios relinquerent, ut legitur apud Juſtinianum *nov.* 38. *auth. de Decurion. in princip.* §. 1. ex quibus interdum ſe excuſabant, ut dictum eſt, ætate, *l.* 3. *l.* 10. *&* 13. vel imperitia litterarum, *l.* 6. vel amiſſione oculorum, *l.* 8. aut alio morbo, *l.* 13. aut cauſa Reipublicæ, aut militia, *l.* 16. 17. *&* 27. aut impetratione ſubreptitia reſcripti Principis, *l.* 19. *&* 37. aut Domus Auguſtæ, *l.* 39. aut filiorum numero, *l. ſi quis* 24. *cod. de Decurion.* aut in Domum potentis ſeſe recipiebant, *l.* 50. *cod. theodoſ. eodem*; & ita fugiebant Curias, ut manuum injectione ad eas revocarentur, *l. generali* 54. ibi Donel. *lib.* 2. *comment. cap.* 21. D. Amaya *in Rubrica cod.*
26 *de Decurion.* ubi *num.* 21. tradit alia videnda. † Et *num.* 22. cum Cujacio *ibi*, & *lib.* 9. *quæſtion. Papin. in l.* 3. §. *fin. ff. de peculio*, ait ut quemadmodum Decuriones vexarentur, ipſi etiam vexarent populos exactionibus, & aliis modis; itaut peſtes populum fuerint; quemadmodum deplorat Salvianus *libro* 5. de vero Dei judicio: & ob eam cauſam abrogatas eſſe omnes Curias Leonis *conſtit.* 46. *&* 47. indequè in Baſiliorum libris hunc titulum non inveniri.

27 Quare optime Donellus *libro* 26. *comment. capite* 3. ubi Oſuvald. *littera E*, Cabed. *dicta deciſione* 84. *numero* 27. *&* 34. Aviles *in cap. Prætor. verb. aliam numero* 10. quem corrupte allegat Fontanella *de pactis nupt. clauſula* 4. *gloſſa* 10. *numero* 128. Pichardus *in Rubrica de pœn. temerè litigant, à numero* 4. *& in* §. *hac autem omnia eodem*, & alii per textum *in l. unica cod. de ſumptuum recuper. l.* 1. §. *qui excuſatione ff. de vacatione muner. l. cum quem* 79. *ff. de judiciis*, *l.* 4. *de fructuum, & litium expenſis*, docent quod ſi nominator, ſeu elector indebite in Decurionem aliquem nominaverit, qui excuſationem haberet, & ab injuſta electione appellaverit, in omnes litis ſumptus veniret condemandus, ne dolus, & malitia ſua impunita remaneret.

Braviter notabis pro complemento, quod in 28
locum dictorum Decurionum, & curiarum ſucceſſit apud nos in quolibet populo ordo regentium, qui in noſtro idiomate dicuntur *Regidores, veinte y quatros, Jurados*, qui repreſentant totum populum, ſeu Civitatem; itaut quidquid ab illis fit factum, à toto populo factum videatur; qui etiam cum in populo conſtituuntur, à Principe creantur, vel, honoris, vel beneficii, vel venditionis cauſa *l.* 1. *& toto tit.* 3. *lib.* 7. *recopilat.* imò & illa jam conceſſa officia per renunciationem eorum qui ea obtinuerunt apud Principem factam aliis conceduntur, plerumque pretio interveniente, *titulo* 4. *libro* 7. *recopilat.* de quo conqueritur Tellus Fernandez *in libro* 26. *Tauri à numero* 9. varia incommoda narrans inde provenientia; quæ quidem officia in aliis populis annuatim eliguntur, ut dixi *in dicto cap. fin. de judiciis quæſtione* 3. *&* 8. ſed quia iſti multa privilegia honoris habent, parvoquè onere, ut recenſent Corraſius *lib.* 5. *miſcellan. cap.* 24. credo non ſic excuſari, ut Decuriones antiqui: & patet in familiaribus ſancti officii, quorum excuſationem non admittimus ab his officiis & aliis honoris.

QUÆSTIO XI.

An Decuriones populorum poſſint iterum eligere eoſdem officiales, qui in eodem fuerunt? Et an anno finito poſſit aliquis denuo vocari, vel compelli ſervire in eodem officio Juriſdictionis? Et an ſubeſſe poſſit aliqua juſta cauſa, quare in annis continuetur unius perſonæ electio? Et an Plebei poſſint eligi ad officia nobilium? Ubi quæ vocatio vulgo Hueco *admittatur, & olim contingeret?*

SUMMARIUM.

1 *Officialis ſi nullus de Republica reluctetur, poteſt continuare officium ſuum* num. 2. *fallit* num. 3. & num. 5.

3 *Magiſtratus nequit officium continuare; alias aderit ambitio* num. 4. & 5.

5 *Officiales non habentes Juriſdictionem, poſſunt in officiis continuare.*

6 *Filii Officialium nequeunt officia Juriſdictionalia Patris continuare, nec Patres officia filiorum hic &* numero 7. *&* numero 10. *ubi intelligitur de filio in poteſtate conſtituto.*

8 *Officiales Reipublica debent mutari, ne veluti in Tyrannidem exeant vexando ſubditos, & aliis negetur præmium honoris.*

11 *Fratres non expellantur à Continuatione officiorum Reipublicæ; etſi bona indiviſa habeant*, n.13.

12 *Munerum Civilium cauſa reſpicit ſingulas perſonas ſeparatim.*

14 *Officialis probatiſſimus poterit aſſumi ad alios annos*, & n. 19.

15 *Officiorum Reipublicæ iteratio fit aliquoties voluntarie*, n. 16. 17. & 18.

16 L. ſponte 17. ff. de muneribus.

17 *Sacerdotes cur continuent in officio? Et de quibus intelligatur?* n. 18.

18 *Sacerdotium vocatur munus patrimoniale. Et quare.*

19 *Nobilis vulgò* hydalgni *vocationem præſtant ab officiis Juriſdictionis, ſi ſint ejuſdem familiæ. Et quare*; n. 20.

21 *Officii Juriſdictionalis fit ſequæſtrum in Plebeio pro anno, in quo datur vacatio fidelis*, num. 22. & 23. *ubi de praxi Cancellariarum.*

22 *Decurionatus officia queunt continuari in Republica per eaſdem perſonas*, n 19.

24 *Judex ordinarius loci vulgò* Alcada ordinario, *reeligi nequit, niſi anno, aut biennio tranſacto.*

25 *Legatus, ut reeligatur, debet eſſe tranſactum biennium.*

26 *Vocatio à muneribus publicis olim erat quinquennalis, ſeu triennalis*, numero 27. & 28.

27 *Præſcriptio quinquennalis vocatur, quæ, datur ad repetendum honorem.*

28 *Civis duarum Civitatum, aut oppidorum, queit ſive vacatione temporis eſſe Judex anno uno in una civitate, & anno proximè ſequenti in alia.*

29 *Continuatio officiorum Reipublicæ permiſſa erat aliquoties olim in præmium gratiarum actionis.*

30 *Magiſtratus delinquens diverſis pœnis affligebatur.*

31 *Officia duo modici redditus poſſunt ab uno exerceri ſimul.*

32 *Inhabiles, & utiles, habita penuria hominum, poſſunt eligi ad officia publica.*

1 AD primam quæſtionis partem, & videtur affirmandum per verba *Nouvellæ* 15. *de defenſoribus Civitatum*, ubi Juſtinianus in verbis ibi, *Niſi cuncta Civitas reluctante nullo elegerit eum*: ex quibus relati à Bobadilla *lib.* 3. *in polit. cap.*8. *num.*60.&61. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 184. à *num.*16. Azeved. *in l.* 4. *tit.*5. *lib.*5. *recopil.* Vincent de Anna, *allegatione* 15. Paſchalius *de viribus Patriæ poteſt. pagina* 4. *cap.*10. *num.*6. docent officialem nullo de Civitate reluctante, poſſe continuare officium ſuum; quia licèt dicatur fieri ab omnibus, quod fit à majori parte; *ex l. quod major ff. ad municipal.* hoc procedit, quoties ſtatum,
2 vel decretum Civitatis eſt ſecundum legem.† Sed quando eſt contra legem, tunc eſt neceſſarium, ut omnium conſenſus concurrat ſine aliqua contradictione; itaut ſi unus tantum de Civitate contradicat, licet omnes alii conſentiant, non poſſit fieri continuatio officii.

3 Sed revera in officiis Magiſtratus, Duum-viratus, aut aliis Juriſdictionalibus non admittendum, exiſtimo dicendum; quia in iſtis laboret admodum honoris ambitio cum teſte D. Ambroſio *lib.* 4. *in Lucam*, ad illud: *& eduxit illum Diabolus*, hoc ipſo pernitioſior eſt ambitio. quod blanda quædam eſt Conſiliatricula Dignitatum, & ſæpè quos vitia nulla deflectunt, quos nulla potuit movere luxuria, nulla avaritia ſubvertere facit ambitio criminoſos. Sunt enim plures (ut ait Lactantius *l.* 8. *in principio*) qui ardore dominandi, & potentiæ cupidine inflammati omne ſtudium ſuum ad honores capeſſendos contulerunt; eo quod ea cupido cunctis affectibus flagrantior ſit, ut Tacitus dixit *lib.* 5. *annalium*.

Et confirmatur per *leg.* 1. *in fine, tit.* 13. *lib.* 8. 4
recopilat. ubi ex indulgentia particulari Principis permittitur in officialibus fraternitatis vulgò *Alcaldes de la Hermandad*, ut poſſint iterum eligi ſic ex verbis hic *y queremos, y permitimos, que paſſado el digo anno de ſus Alcaydias, puedan otra vez ſer nombrados.* Et ſic infert D. Franciſc. de Amaya *in l.* 3. *cod. de muner. & honorib. lib.*10. *num.* 22. per caſum dictæ Legis Regiæ ſpecialem, & exceptum firmari regulam in contrarium, nempe ut in aliis officialibus id non permittatur; imò prohibeatur; ſiquidem cautum ſæpius reperiatur in pluribus Regiis Diplomatibus, ut minimè ſemel officialis effectus, iterum eligatur, niſi tranſacto illomet tempore, conſtituto in dictis diplomatibus, quod aliquoties eſt duorum, aliquoties trium annorum. Alia expendit Amaya *num.* 23. 24. & 25. pro intellectu dictæ leg. 1. contra alium intellectum Azevedi: & facit pro hac ſententia *l.* 12. *titul.* 5. *lib.* 3. *recopilat.* ubi diſponitur ut omnes Judices antequam præſtent Syndicatum, non poſſint ad alia officia aſſumi, cum tamen dicti Judices fraternitatis iterum poſſint.

Tamen quia ſolent Doctores promiſcuè loqui 5
de omnibus officiis, etiam œconomi, ſive Syndici, & aliorum non habentium Juriſdictionem, primam tenentea ſententiam, alii ſecundam, dico pro ſecunda ſententia eſſe reſpondendum; quatenus ad Judices, ſive Magiſtratus ſpectat publicum officium exercentes authoritate, & utilitate, ut eſt Decurionatus; non ſic de munere publico, authoritate tantùm, non utilitate, quale eſt tutela, & cura; quia qui tutor eſt, non excuſatur a tutela, niſi propter tria onera tutelarum; & alias cauſas, de quibus *in titulo ff. de excuſat. tutor. & inſt. l.* 1. *aquè, l. munerum* 18. §. 1. *ff. de muneribus*, Antonius Faber *in Juriſprud. titulo* 24. *princip. c. illat.* 2. *de exuſat. tutar. pagina* 1098. Donellus *libro* 3. *comment. cap.* 9. & 16. Oſuvald. *littera A.* Cujacius *in l.* 2. *ad finem de excuſat. tutorum*: Sic in officiis œconomi, Syndici, aut Procuratoris Generalis, Amaya ubi ſupra *in dicta l.* 3. *ſub numero* 21 ex ſententia Bobadillæ quia iſti vocantur Reipublicæ defenſores.

Ad ſecundam quæſtionis partem ex dictis reſ- 6
pondendum eſt in officiis Juriſdictionis non eſſe permittendam continuationem illius, qui munus finivit, nec ad illam compellendum; imò nec reſpectu filiorum ejus, quos habet in poteſtate, & è contra, & patet prima pars *ex l. honor.* 14. §. *gerendorum, ff. de muneribus, & honoribus, dicta l. Divus* 12. *ff. ad municip. l. legata* 12. *ff. de vacat. muner. l. filio ff. delegation. l. nemo* 5. *cum ſequenti cod. de aſſeſſoribus l. unica ad leg. Juliam de ambitu, l.* 2. & 3. *cod. de munerib. & honorib. lib.* 10. *l. neminem* 4. *cod. de ſuſcept.* dict.

dict. lib. l. nulli 10. *dict. lib.* 10. *de numeraniis*, docent Cujacius *lib. 1. quæſtion. Pauli in dicta l. Divus*, Tyraquel. *in l. ſi unqnam in præfat. num.*23 Gratian. *tom. 1. diſcept. forenſ. cap.* 184. *per totum*. Maſtrillus plures adducens *lib.* 1. *de Magiſt. cap.* 23. & in prædictis locis, & juribus alii Doctores ordinarii, & *in l. locatio* 9. §. *reliquatores ff. de publican.*

7 Secunda pars de filio reſpectu Patris, vel è contra probant Tyraquel. *ſupra* Paſchalius *de viribus patriæ poteſt in proœmio*, Cujacius *in l. quod dicitur* 130. *ff. de verb. obligat. ſub lib.* 5. *quæſtion. Paul.* Donellus *in l. ſtipulatio iſta* 49. §. *alteri n.* 26. *eodem tit.* Pichardus *in* §. 3. *inſt. de inutilib.* ſtc, & alii, & D. Franc. de Amaya *in dict. l.* 2. & 3. *cod. de muner. num.* 2. per eam rationem; quia Pater; & filius pro una perſona reputantur *ex l. fin. cod de impuberib. l. cum ſumus* 22. *cod. de agricolis l.* 10. & una vox, §. *et vero inſt. de inutilibus*, non oportet, quòd in una Domo hæc continuatio honorum fiat; & quia ut ait Tertulian. *de habit. mulieb. ad fin. Concupiſcentia apud animum ambiente naſcitur ad gloriæ votum.* Etenim continuatio inter iſtas ſic conjunctas perſonas, vel de eadem una perſona ad ſeipſam parit inconvenientia gravia, ea nempe, quæ verbis diſertis explicat textus *in dict. l. neminem cod. de ſuſceptor.*

8 Debent ergo mutari, ne veluti in tyrannidem exiret auctaquè, firmataquè diuturnitate temporis poteſtas, quo publica libertas minueretur; item etiam; quia injuria afficerentur cæteri cives, ſi unus tantùm ad regimen ſufficiens videretur in to-
9 ta Civitate, † eſſetquè injuſtum, ut præmio, & honores perpetuò durarent in uno, nam ad virtutem minimè accederentur, cum virtus marceſcat. honoribus ſublatis, & præmiis: *Quis enim* (ait Caſſiodorus) *virtutem amplectitur ipſam præmia ſi tollas?* Et diutina poteſtate unus inſoleſceret, & multorum profectus deperirent; conferunt quæ tradunt Maſtrillus *dict. lib.* 1. *cap.* 23. *de Magiſt. ex num.* 4. Gratianus *dict. cap.* 184. *num.* 1. Paſchalius *de viribus patria poteſt.* 4. *p. c.* 10. *à n.* 2.

10 Quare ſi Pater v. g. Duum-viratum functus ſit, ſequenti anno, filius non eligetur, nec è contra Pater, finito anno filii; quod dicit accipiendum de filio in poteſtate, D. Franc. de Amaya *in dict. l.* 2. & 3. *cod. de muner. ſub num.* 2. cum. Accurſio, & Platea *ibi*, & Cujacio *ubi ſupra*; quia ita indicare videtur *l. ibi*, in eadem Domo; & quia, ut ait Conſultus *in l. pronunciatio* 195. §. *familia, verſ. Pater autem, ff. de verb. ſignificat.* §. *ſui inſt. de hæred. quælit.* ibi: *Quia Domeſtici hæredes ſunt*, Domum vocant conſulti, & DD. plures perſonas unius Patris familias poteſtati ſubjectas, & probant textus *in l.* 1. & 3. *cod. de filiis famil.* l. 10. & faciunt quæ notant Cujacius *in l.* 2. *verſ. nunc tranſeamus ff. de excuſat. tutor.* Tyraquel. *in dicta l. ſi unqnam in præf. n.* 22. & Gothofred. *in l.* 4. §. *fin. ff. de excuſat. tut.*

11 Unde dubium poteſt eſſe an hæc officia inter fratres continuari poſſint? in quo articulo reſponderi poteſt ipſum, quod inter Patrem, & filium in patria poteſtate durantes; quia ut conſtat ex verbis *dicta leg.* 3. *cod. de munerib.* & *honorib. lib.* 10. ibi: *Intervalla temporum, quæ in unius perſona locum habent, fratribus minimè prodeſſe frequenter conſtitutum eſt* licèt communia poſſideant bona.) Verùm ſi rectè animadvertas contrarium probant relata verba; cum etſi fratres haberent indiviſa bona; non inde ſequi quod munera civilia debeant eſſe diviſa inter fratres *ex l. licet* 7. *cod. de Decurion. lib.* 10. *in verbis*, ibi *Licet indiviſa bona fratres habeant nihilominus ſinguli ſuo nomine Civilibus tenentur muneribus*; non enim efficere poſſunt ſua conventione. ut quis immunitatem habeat, *l. origine* 4. *cum ſequenti ad municip.* & cum Bart. & aliis, Platea *in dicta l.* 3. † ex ea ratione, nam cauſa 12
Civilium munerum ſingulas perſonas reſpicit ſeparatim, ut quilibet ſuo nomine teneatur: & ſic in Civilibus muneribus communionem non dari, cum ſit perſona unius fratris à perſona alterius diverſa, & inde debeat quoque eſſe cauſa munerum diverſa quam non potuit confundere bonorum indiviſio, quæ nihil habet commune cum ipſis muneribus, ut rectè probat Juriſconſultus *in l. cum duobus* 52. §. *ſi fratres* 6. *alias l.* 53. *ff. pro ſocio*, ubi ſi fratres hæreditatem paternam inter ſe non diviſerint, ſed retinuerint, hac mente, ut damnum, & emolumentum in commune ſentirent, inter eos non communicari quidquid aliunde fuerit quæſitum; quemadmodum, quod quis eorum amiſerit ex bonis propriis communi hæreditati non reputari, *l. ex parte* 39. §. *filius ff. famil. erciſcunda*, rectè, & eruditè alia cumulans, & ſatisfaciens contrariis, D. Franc. de Amaya *in dicta l.* 2. & 3. *cod. de muner. à num.* 26. *ad* 30. legendus: Ubi de nonnullis caſibus, non multum ad propoſitum, de quo agimus concernentibus.

Ad tertiam quæſtionis partem, an cauſa juſta 13
ſubeſſe poſſit, ut in eadem perſona officium continuetur? Et reſpondeo accidere poſſe, vel ex cauſa neceſſaria, vel voluntaria, & ea neceſſaria; veluti ſi idonei non reperiantur ad officia exercenda *ex l.* 2. *in fine, cod. qui ætate, l. ut gradatim* 11. §. *quoties, dict. l. honor* 14. §. *fin. ff. de muneribus, & honorib.* ubi ordinarii, Bartol. Platea, & Cujacius *in dicta l.* 2. & 3. *cod. de muner.* Gratianus *diſcept. forenſ. dict. cap.* 184. *num.* 44. & 49. & faciunt quæ dixi *in noſtra Rubrica*. Et confirmatur; quia ſi magna eſſet officii tenuitas, dicta in contrarium non debent attendi ex traditis à Natta *conſ.* 58. *num.* 4. *lib.* 1. Amaya *in dicta l.* 2. & 3. *num.* 17. ad id expendens textum *in l.* 1. §. *libertinus ff. de excuſat. tutor.* ubi tutores ingenui, non niſi ingenuis pupillis dantur, & Libertini non niſi libertinis: ſic cum Antonio Fabro *in Juriſprudentia tit.* 24. *princip.* 1. *illat.* 5. ita ut propter penuriam libertinorum poſſint dari ingenui, ut ejus legis argumentum tenuit Gothofred. *in dict.* §. *libertinis*, aliqua dico *num. fin.*

Et ob id inquam fallit regula ſuperius adducta 14
in Officiali probatiſſimo magnæ ſcientiæ, prudentiæ, ſive judicii, vel cujus induſtria populo eſſet maximè neceſſaria, ſeu qui de Republica benemeritus eſſet, *l. liceat* 12. *cod. de aſſeſſoribus*, ubi quamvis *in l. nemo, ejuſdem tit.* prohibeatur, ne quis idem officium repetat *in dicta l.* 12. propter induſtriam, & probitatem admittuntur, ut *in l.* 4. *cod. de princ. agentib. in reb. lib.* 10. ibi: *Ex agentibus in rebus Principibus Domeſticos ſuis actibus habere liceat eos, quorum fidem, induſtriamque probatam ſibi exiſtiment, etſi ſæpe fuerint eodem officio ante perfuncti.* Non inquam inſolens eſt ob eam rationem recedi à juris regulis, *l. ad Beſtias* 31. *ff. de pœnis* in terminis docent Marius Muta *in conſuet. Panormit. cap.* 68. *num.* 10. Amaya *in dicta l.* 2. & 3. *cod. de muner. num.* 18. comprobans ſuit Collegii Conchen. apud Salmantinos ibi *num.* 10. & de alio ejuſdem Collegii ibi *n.* 13. & facit *novell.* 15. *de defenſorib. Civit. ad fin.* & quæ tradit Gratian.

dict. cap. 184. *à num.* 28. *&* 31. cum aliis, & com-
probat Amaya ex verbis Caſſiodori *lib.* 1. *epiſt.* 13.
ibi: *Habetis evidens noſtrum*, & ibi: *Hunc ergo
P.C. tot meritis abſolutè reluctantem favor veſter
excipiat; debetis enim bene gerentibus, ut eos laudis
veſtræ comitetur aſſenſus.*

15 Voluntate verò officiorum iteratio fiet; quando
v.g. eligitur de novo unanimiter modo dicto *àn.* 1.
ille, qui jam functus erat officio, vel ille, qui cum
poſſet uti præſcriptione quinquennali, ut deſine-
ret in officio exercere ipſe ſponte renuntiat benefi-
cium ſibi competens per textum *in l. Divus* 18. *ff. ad
municipalem*, dum inquit: *Divum Severum re-
ſcripſiſſe intervalla temporum in continuandis hono-
ribus invitis; non etiam volentibus conceſſa; dum-
modo non continuent eundem honorem*; quia tunc
neceſſarium eſt, ut aliquod intervallum interve-
16 niat. † Idemquè probatur *in l. ſponte* 17. *ff. de mu-
neribus*, ubi ſponte honorem repetit, qui antea
geſſerat quod accipiendum: Sic docet. D. Franc.
Amaya *in dicta l.* 2. *&* 3. *cod. de muneribus num.* 9.
ſi talis adminiſtratio eſt cum ſumptu; quia tunc
continuare volens non repelletur juxta *dictam l. ho-
nor.* 14. *§. munus ff. de muneribus l. filio* 6. *ff. de lega-
tionibus*, ſecus ſi ſine ſumptu ſit: nam tunc, etſi
velit non admitteretur, cùm tunc incideret *in l. Ju-
liam ambitus*, ut docent Accurſ. *in dicta l.* 2. *&* 3.
gloſſa 1. Platea *n.* 1. Paſchalius *de patriæ poteſt. dicto*
17 *cap.* 10. *num.* Amaya *ſupra*, † qui cum aliis *n.* 10.
addit non ſine ratione Juriſconſultus *in dicta l. ſpon-
te*, poſuit exemplum in Sacerdotio provinciæ, quod
iterare non prohibetur: eo quod ejuſmodi Sacer-
dotes ſemper erogabant in ludis edendis in hono-
rem Deorum: & expenſa hæc ad eorum curam
ſpectabat per *l. qui ad Sacerdotium* 75. *l. Africa-
ni* 145. *l. exceptis* 176. *cod Theodoſ. de Decurion.*
qui dicebantur Syriarcha, Alytarcha, Lyciarcha, id
eſt Sacerdotes Syriæ, Aſſiæ, Lyciæ *l.* 1. *cod Theodoſ.
de præd. Senator. l. fin. cod. Theodoſ. de expenſis Lu-
dor.* . . *unica cod. de officio Comitum Oriental.* quæ
eſt optima Lex, & eam rectè explicat Cujacius *lib.*
18 2. *obſervat. cap.* 13. *& in l.* 6. *de excuſat. tutor.* †
Et facit Lex nec Apoſtaſiæ *cod. de munerib.* ubi Sa-
cerdotium vocatur munus patrimoniale; quia cum
erogatione, & ſumptu conſiſtebat: & videndi ſunt
Tertuliar. *de ſpectaculis cap.* 11. *num.* 111. Sy-
manch. *lib.* 4. *cap.* 66. *& lib.* 10. *epiſt.* 54. Pamel.
& Zerda ad Tertullian. *dicto loco*, Baleng. *lib.* 9.
de imperio Rom. cap. 69. Petrus Faber *lib.* 5. *ſeme-
ſtrium cap.* 1. *ad finem cap.* 17. Gotofred. *in l. in
honoribus cod. de vacat. muner.* Jaret. *in notis ad
Symanch. dict. epiſt.* 62. Penzirola *in notis utriuſ-
que Imperii Orient. cap.* 105. *& lib.* 2. *var. cap.*
258. *in fine.*

19 Ad quartam quæſtionis partem, an Plebei poſ-
ſint eligi ad officia nobilum? In quo dubio cum
diſtinctione reſpondeo, quod in locis, ubi pra-
cticatur dimidiatio officiorum inter plebeios; &
fideles, vulgò *Los hydalgos*: tunc ſi contingat v. g.
ut non adſit in aliquo oppido, niſi tantum unus fi-
delis ipſe nequeat ſemel officium annale exercitum
continuare pro anno ſecundo, nec itidem ſeipſe
habeat filium; imò etſi adſint plures fideles ejuſ-
dem familiæ niſi detur terminus vacuus, ſaltim
unius anni, in quo officium ſequeſtretur pro illo
anno in aliquo Plebio benemerito in Republica:
quo anno tranſacto, tunc poſſint Pater ſive filius,
20 aut alius ex cognatis eligi † alias inquam ſi inter ta-
les perſonas nexu conjunctas daretur ambitio, &
tales rixas Plebeis pararent, ut nunquàm populus
gauderet pace firma, & ſerena, extollit, & expli-
cat, ut ſolet D. Franc. de Amaya referens praxim
Cancellariarum pro redimendis litibus, & vexatio-
nibus, dicens ex continuatione horum officiorum
inter prædictos nobiles ejuſdem familiæ, reddi ſo-
lere ipſos inſolentiores, cum ſemper Magiſtratum
gerant, & in eorum familia perſiſtat, & cum no-
bilitate cæteros oppidanos antiſtent ſuperbè, &
cum fauſta procedunt, eoſque vilipendunt; &
inde rixæ, & lites plerumque naſcantur cum mag-
no oppidorum incommodo; ita; ille *in dict. l.* 2. *&*
3. *cod. de muneribus* † alias addens *num.* 14. 15. *&* 21
16. exiſtimans congruum admodum eſſe; imo &
judicaſſe oportere, ut in hujuſmodi officiis Juriſ-
dictionalibus ſcilicet ut v. g. *d' Alcaldes* annus inter
officia, & officia interponatur, ſive in una, ſive
in duabus perſonis; & quod ſequæſtretur officium,
donec intervallum anni elabatur, cum hæc mune-
ra debeant eſſe annalia, juxta quæ dixi *q.* 10.
præced. & in cap. fin. de judiciis q. 3. *&* 8. & do-
cent D.D. per Jura *à num.* 1. hic adducta, & *in
verſ. ad tertiam.*

Verùm Doctores ſolent hæc docere in praxi reſ- 22
pectu officiorum, quæ ſunt Juriſdictionalia, ut di-
xi Magiſtratuum ſcilicet, non inquam ſi ſint De-
curiones, aut ſimiles; eo quod in eorum continua-
tione non vigent ea inconvenientia quæ jam ſunt
conſiderata, & juxta quæ tradunt Accurſ. *in dicta
l.* 2. *gloſſa* 2. *cod. de munerib. lib.* 10. ubi Platea,
Maſtrillus *de Magiſtr. dict. lib.* 1. *cap.* 23. *num.* 79.
& 80. Gratianus *diſcept. forenſ. dict. cap.* 184. *num.*
38. Paſchalius *cap.* 4. *de patria poteſt. num.* 9. † 23
Et de Diplomatibus Regiis, quæ ſolent concedi
pro dictis *Fidalguis* ad prædicta officia continuan-
da, vel ut ſervetur intervallum, & ſequæſtretur
officium, lege Moreno de Bargas *de nobilitate,
diſcurſu* 10. *à num.* 4 Garciam *de nobilit. gloſſa*
33. *num.* 67. & Toletan. *in dicta l.* 2. *&* 3. *cod. de
muner. lib.* 10. *à num.* 11. At in nonnullis oppidis
vidi inter fideles paucos, & ejuſdem familiæ con-
tinuari officia ſed hoc potius aſſenſu, & inadver-
tentia populorum; & quia rixæ nondum oriren-
tur, & in eiſdem poſt ortas diſſenſiones vidi con-
trarium in praxi, & mandatum obſervari inter-
vallum in Cancellaria Pintiana.

Ad quintam quæſtionis partem jam patet inter 24
nos practicari intervallum unius anni, quod vulgò
vocatur *anno y vez*, ut qui in uno anno Magiſtratus,
ſive judex loci ordinarius nominatus eſt vulgo
Alcade, nequeat eligi; donec alter integer annus
tranſeat, & in nonnullis partibus, & locis; donec
biennium integrum de officio illo ad novam ele-
ctionem ejuſdem officii juriſdictionis; † ut in le- 25
gato datur biennium ex *dicta l.* 2. *cod. de muneri-
bus lib.* 10. ibi: *Legatione autem perfunctis biennii
vacatio conceſſa eſt*; ſed quia ibi in eadem lege
aſſignetur etiam quinquennium, ſive triennium
per ſequentia verba: *Ab honoribus ad honores
eoſdem quinquennii datur vacatio; triennii verò ad
alios*; ideo duxi ſequentia etiam ex antiquitate
referre.

Igitur apud Romanos tradit Livius *lib.* 7. *in fine*, 26
& lib. 10. non licere intra decem annos eundem
Magiſtratum capere; imò & ex Dione cavetur
lib. 53. lege Auguſti Cautum, ut à Magiſtratu Ur-
bano ad Provincialem quinquennii interponeretur
& ob id Doctores dicunt jure optimo datam eſſe
vacationem quinquennii in dicta *l.* 2. *cod. de mune-
ribus*, ſi ab honore ad eundem honorem quis vellet
aſcendere; qui illo perfunctus ſit; ſi verò ad alios,
trien

triennium ſpectare debeat: quo reſpexit Papinian.
in l. libertus 17. §. præſcripto ff. ad municip. ibi:
Præſcriptionem temporum, quæ in honoribus repe-
tendis, vel aliis ſuſcipiendis data eſt apud eoſdem
27 *ſervare, non apud alios.* † Præſcriptionem appel-
lans quinquennium, quod præſcriptum eſt in re-
petendo eodem honore; apud alios ſervari inquit;
id eſt ſi in ea Civitate, in qua geſſit, velit repe-
28 tere, † non verò ſi in alia; quia ſi duarum Civita-
tum Civis eſſem, in unaque geſſero honores, hoc
anno in alia eundem honorem mihi delatum ge-
rere non prohibeor; ut rectè notavit Accurſ: *ibi*
verbo apud eoſdem in 2. explicatione; quem ſequi-
tur Cujacius *in lib. 1. reſponſ. Papin.* & ſub laten-
tier docuerat idem Conſultus *in dict. §. præſcripto*:
dum ſtatim adjicit: *Sed eodem tempore non ſunt ho-*
nores in duabus Civitatibus gerendi; quaſi dicat;
quod ſi in diverſis Civitatibus non excludor per
quinquennium ab honore; non tamen hic honor
eodem tempore geri poterit in duobus locis, ea-
dem quinquennii vacatio conceſſa eſt; *in l. navi-*
cularii 5. ff. de muner. mercatorib. oleariis, & navi-
culariis, qui totam ſubſtantiam in ea negotiatione
contulerunt.
29 Ab his inquam excipiuntur Decuriones; quia
etſi Decurionatus ſit honor; ſed non præſtat ab
aliis vacationem, *l. à Decurionatu 5. ff. de vacat. mu-*
ner. quia expedit Reipublicæ, ne illi excuſentur
juxta ea; quæ docet Amaya *in Rub. cod. de Decu-*
*rion. & in dicta l. 2. cod. de muneri*b. ubi Accurſ.
& quia Antonius Pius, ut dicit Julius Capitolinus
in ejus vita, & Menoch. *de arbitr. lib. 1. quæſt. 55.*
num. 12. in addition. Succeſſorem viventi bono Ju-
dici dedit, & antiquitùs erat præmium gratiarum
actionis, quod ſignificabatur per literas, vel Le-
gatos in teſtimonium adminiſtrationis benè geſtæ,
ut per Marcel. donatum ad Tacitum *lib. 15.* in illis
verbis *una vox ejus uſque ad contumeliam Senatus*
30 *penetraverat* † quemadmodum èconira delinquen-
tibus in Magiſtratu aderat pœna peculatus repe-
tundarum alterius criminis confiſcationis bono-
rum, privationis officii cum aliis: de quibus per
Joan. de Platea *in l. ordinariorum cod. de cohorta-*
libus lib. 12. & l. Judices cod. de Dignit. dict. lib.
Farin. *quæſt. 13. de delictis & pœnis num. 42. ad*
49. ubi alia tradit, & multa Gratianus *dict. cap.*
184. à num. 33. & à num. 42. ubi addit quod
poteſt quis eſſe Judex perpetuus loci, de quo
31 fuit inveſtitus cum mero, & mixto imperio. † Et
quod poſſint officia duo exerceri in eodem loco,
32 ſi ſint modici redditus *num. 45. & num. 49.* † quod
inhabiles, & viles admittuntur ad officia, ſtante
hominum pænuria; & ibi *num. 11.* quod Tyberius
Juriſdictionem, & Imperia continuabat; & alia
plura apud ipſum videnda, etiam ex bonis litteris:
item alia; quare non ſint continuanda officia Ju-
riſdictionalia, modo jam relato; ideo ipſum leges,
& plures, quos refert, & ad jus noſtrum Regium
l. 4. tit. 5. lib. 3. recopil. ubi recenſentur incom-
moda, quæ ex continuatione officiorum reſultant:
alios antiqui temporis refert Amaya *in dict. l. 21*
à num. 5.

Ad Text. in cap. I. hoc titulo. De Electione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Provideri debet per electionem, ubi ſunt duo, vel tres, & à Patronis, ſeu Cancellariis: quando nullus eſt Collega*; num. 6.
2 *Collegio etiam inferiori data fuit poteſtas eligendi Prælatum: ubi de praxi Collegiorum Hiſpaniæ.*
3 *Collegium faciunt duo, ſic ut ad eos, ſi alii non extent, ſpectet electio.*
4 *Collegii jam erecti, & conſtituti Jus poteſt conſervari in uno ſolo Collega.*
5 *Collegii Jus in ipſo ſolo permanet Collegis mortuis.*
7 *Collegiata Eccleſia quæ ſit, & quibus fruatur honoribus, remiſſivè: intelligitur talis ſi congregatur ad ſonum Campanæ, & ex arcâ communi fructuum.*
8 *Oratio indefinita quæ ſit? remiſſivè.*
9 *Ambitioſus non eſt eligendus ad dignitates Eccleſiæ: & de ratione* num. 10
10 *Sanctus Ambitioſus indignus eſt electione.*
11 *Ambitio eſt inordinatus appetitus honoris terreni.*
12 *Honor eſt virtutis præmium.*

TExtus hic probat quod ubi ſunt duo, vel tres 1
provideri debet per electionem eorundem;
alioquin electum expelli etenim ut cum mul
tis hic probat Barboſa *num. 5.* † poteſtas eligendi 2
ſibi Prælatum, data fuit de Jure communi Colle-
gio etiam inferiori, ut inter nos Hiſpanos hodie
practicatur in Collegiis Salmantinis, Valliſolet.
Compluti, Compoſtellæ, Hiſpalis, Hoſmæ, Si-
guenciæ, Toleti, Placentiæ, & in aliis. Textum hunc
declarat Barboſa *de jure Eccleſ. c. 8. p. 1. à num. 7.*
videbis Garciam *de beneficiis p. 5. cap. 4. n. 9.* Petr.
Gregor. *in hoc tit. cap. 6. n. 9.* Duaren. *de ſacris Ec-*
cleſ. Miniſtr. lib. 5. c. 1. cum infinitis, Tamburinus
de jure Abbat. tom. 1. diſp. 5. q. 8. Anton. Raguc. *de*
voce Canonicorum in capitulo q. 10. n. 3. Lælius Ce-
chius *de Republica Eccleſ. c. 24. verſ. 7.* Corraſ. *de*
ſacerd. p. 4. cap. 1. à num. 28. Mondagot. *de elect.*
nov. Præl. c. 1. & alii.
Et in verſic. *Ubi duo, vel tres fuerint in con-* 3
gregatione; probat cum multis Barboſa, quod duo
faciunt Collegium; itaut ad eos, ſi alii non extant,
ſpectet electio, advertens quod etſi nullum Col-
legium Eccleſiaſticum poſſit in uno conſtitui; quia
ſaltim duo requiruntur per hunc textum. † Ta- 4
men Collegio jam conſtituto poſſe jus ejus ad unum
collegam venire, & conſervari in illo aliis mortuis,
probat cum multis; † imò etiam ſi omnes more- 5
rentur; jus in ipſo Collegio reſidere exiſtimo; † 6
itaut queat provideri per Patronum, ſive Cancel-
larium de Collegialibus: & adjunges Barboſam *de*
jure Eccleſ. c. 19. n. 44. & 46. ubi de materia textus
hic: videbis Tamburin *dict. q. 8. n. 2. 3. & 4.* Maſ-
card. *de prob. concluſ.* 584. *n. 9.* Anton. Raguſ. *de*
voce Canonic. q. 1. n. 3. & alii per eos.
Et quia ſumatur textus hic de Eccleſia Colle- 7
giata, quæ illa dicatur, & quibus fruatur, ſcribit

Barboſa *de Jure Eccleſ. lib. 2. c. 6.* & plura ipſe adducit de erectione harum Eccleſiarum, ac Canonicis earum *in tract. de Canonicis, & Dignit. c. 2. 3. 4. 12. & 13.* ubi infinita ex multis leges, quæ non repeto Et an erigens, vel dotans Eccleſiam Collegialem, Balboa *in c. 7. de praſcript. à n. 42.* tractat quæſtionem, an acquirat jus præſentandi in ea, de qua dico *in cap. nobis de jure patron.* & quia idem Barboſa *de Canonic. c. 12. & 13.* agit quæ ſit Canonia in Collegiali Eccleſia, & in qua ætate quis provideatur in ea, de quo infra *de ætate ordin.* dices ut quoties non conſtat de initio Collegiatæ ea talis intelligatur ex conſuetudine ſe congregandi Canonici capitulariter, ad ſonum Campanæ, & ex arca fructuum communi, ut *in dict. cap. nobis, &c.*

8 Et in principio textus noſtri verſic. *nullus*, quatenus ex eo poteſt applicari quidquid ſcribant Doctores de oratione indefinita, & univerſali; ideò leges notata ſupra *in cap. cum omnes de conſtit.* & Covaruu. *ibi* allegatum *lib. 2. variar. cap. 13.* ubi *n. 2.* adducit textum hunc: & leges Petrum Barboſam *in Rub. ff. ſolut. matrim. p. 3. à n. 3. & n. 7.* ubi de univerſali negativa, & *lib. 2. c. 5.*

9 Et ad verſ. *per cupiditatem*, leges Antonium Naldum applicando omnia, quæ ſcribunt Doctores adverſus ambientes beneficia, & dignitates Eccleſiaſticas, & quæ dixi ſupra *in Rub. quæſt fir. à n. 1.* ubi quòd Magiſtratus nominandi non ſint am-

10 bitioſi, ſed de Republica benemeriti. † Et quòd ambitioſi eligendi non ſint; item etiam ſi Sanctus ſit ambitioſus, indignus ſit, probat Barboſa *de Jure Eccleſ. p. 1. c. 19. n. 134. & 135.* & Caſſaneus in *Catalogo gloria mundi p. 1. conſiderat. 60.* ubi ait quod homo non debet gloriari appetendo terrenum honorem, non ſibi debitum; quoniam ad honores mundi ſine ſuffragio temporis, aut ſine

11 merito laboris velle promoveri dicitur † ambitio, quæ non eſt permiſſa, cum ſit inordinatus appetitus honoris terreni, & amplitudinis Dignitatis, *cap.*

12 *miramur in fin. diſt. 6.* † quia cum, ut ait Ariſtot. 4. *Ethicor.* ſit virtutis præmium; ſequitur ut ſi ambitioſus deſideret præſidentiam, & regimen, appetat præmium, quod non debetur, niſi virtuoſis; & ſic non ſibi; ſit ergo ex ambitione indignus, *cap. principatus 1. q. 1.* & faciunt Hieronymi verba *in cap. quoſcumque 1. q. 1.* ibi: *Revera qui ad hoc eliguntur, ut cæteris præſint, ſicut præordinantur dignitate, ſic præeminere debent ſanctitate, alioquin cur cæteris præferuntur, qui nulla meritorum gratia à cæteris aſſumuntur.*

PRobat hic Pontifex quod electus ad clamorem populi, non debet per ſuperiorem con- 1 firmari, multis probat Barboſa hic *n. 1. & 4.* alia adducens *n. 2.* de tempore, quo fuit celebratum Concilium Sardicenſe, & *n. 3.* quis fuit Oſius, de quo alloquitur in principio. † Hic agi poſſet de 2 his, ad quos Epiſcoporum electio ſpectat, ſed dixi *in Rubrica* ſuprà, & *in cap. 3. de cauſa poſſeſſ. à n. 2.* quibus addes nonnulla, quæ tradit Antonius Naldus *hic*.

Et quia per gloſſam hic verb. *pœnituerit*, Barboſa 3 *n. 5.* probat cum multis emendatum poſſe ad Epiſcopatum aſſumi; ideo applicabis quæ ſcripſi *ſub cap. teſtimonium 54. de teſtibus*, ubi dixi de criminoſis in teſtes adducend. ſi de crimine ſint emendati: & in terminis aliqua ſupra *in Rubrica* applica dicta *in cap. penult. & fin. de ætate ordin.* † cum- 4 que gloſſa in *verb. gratiam cap. fidelior diſt. 56.* colligat quod potius eligendus eſt qui poſtquam peccavit pœnituit, quàm ille, qui ſemper bonus fuit, ideo cum multis etiam probat idem Barboſa *ſub dict. num. 5.* hic † & cum Romano *ſingulari* 5 732. Antonio Frato. *de præſtantia Cleric. cap. 3. num. 10.* Selva *de beneſic. p. 3. q. 2. n. 39.* Ripa *in cap. cum te de reſcript. à n. 32.* Thom. *act. de ludo Schaccoar. q. 9. n. 35.* Joan Segura *in directar Judicum cap. 8. num. 7.* alios refert Zened. *ad collect. decret. 47.* & addo videnda quæ tradunt Abbas *in cap. dudum el 2. hoc titulo, & in cap. 4. §. de adulter. de Judic. num. 21.* ubi Decius *num. 147.* Felinus *in dict. cap. cum te*, Tyraquel. *de pœnis cauſa 51. num. 22.* Perez *in lib. 49. tit. 19. lib. 8. ordin. im. pag. 398. col. 1.* Cordub. *in quæſt. Theologia lib. 1. quæſt. 54. verſ. ſed pro complemento*, Paul. Granut. *Theoric. 25. à num. 20.* Menchaca *de ſucceſſion. creat. lib. 1. §. 10. n. 600.* Lambert. *de Jure Patron. lib. 2. p. 3. q. 5. princ. in 14. artic.* Rocbus *in eod. tract. verb. oneraſum, num. 6. verſ. quid autem*, Salva *de beneſic. p. 3. q. 2. num. 14. & quæſt. 7. num. 8.*

Et quòd emendatus etiam poſſit ad Cardinala- 6 tum, & ad Epiſcopatum aſſumi, ut dixit Navarr. *decret. miſc. 38. num. 65.* Gamara *de legata lib. 7. à num 11.* ideo etiam applicabis quæ ſcripſi *infra de præſumpt. in cap. cum in juventute 15 & in cap. fin.* ubi quis ad beneficiandum idoneus præſumatur, applicando etiam *ibi* dicta *cap. 3. 5. & 9.* † Applica- 7 bis notata *in cap. cum ceſſante 60. de appell.* aliqua dicta ſupra *in cap. fin. de conſuetudine ſub quæſt. 1. & 2.* ubi quod emendatus de crimine mitius punitur.

Ad Text. in cap. Oſius II. hoc tit. De Electione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electus ad clamorem populi, non debet per ſuperiorem confirmari.*

2 *Epiſcoporum electio ad quos ſpectet remiſſivè.*

3 *Emendatus ad Epiſcopatum aſſumi, & ad Cardinalatum.*

4 *Eligendus eſt potius qui poſtquam peccavit pœnituit, quàm qui ſemper fuit bonus*, & num. ſeqq.

7 *Emendatus de crimine mitius punitur.*

Ad Text. in cap. Poſtquam III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Confirmanda eſt electio Canonica, de cujus converſatione, & vita poterit antea inquiri, & alia remiſſive de confirmatione*, num. 2, 3. & 4.

5 *Electus adminiſtrare præſumens, etiam exuno actu privatur Jure acquiſito.*

TExtus hic dicit confirmandam eſſe Canoni- 1 cam electionem factam de aliquo, & poſſe ante confirmationem inquiri de converſatione, & vita

vita electi, ubi fuit converſatua multis; & de
2 ratione hujus deciſionis probat *hic* Barboſa † ſed quia hoc debet comprobari teſtibus, cum quibus fuerit converſatus, loci, ubi vixit; ideò recurres ad ea, quæ notavi latè infra *in cap. quoſdam, & cap. quanda de præſumptionibus*, & de proceſſu conficiendo ſuper qualitatibus electi, ſcribit plura Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. cap. 8. à n. 140.* & de Epiſcoporum confirmatione, *de qua dico infra ſub c. 15. latè.*

3 Huic textui congruit integra tractatio de confirmatione electionis Eccleſiaſticæ à ſuperiore facienda: quare adjunges quæ latè ſcribit Julius Lavorius *variar. lucub. tit. 4. cap* 26. Ubi agit de confirmatione, & conſecratione: latiſſimè Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. toto cap. 6. & cap* 8. *à n.* 151. Ubi de qualitatibus teſtium examinandorum circa perſonas promovendorum & à *num.* 141. Ubi de perſo-
4 nis, ad quas ſpectat proceſſus conficere † & confirmatio electionis, quando, & per quos & intra quod tempus petenda ſit, oſtendit Barboſa *de Jure Eccleſ. p. 1. cap.* 19. *n.* 246. ubi dicit *n.* 247.
5 † quod ſi electus ante confirmationem, adminiſtrare præſumat, etiam ex uno actu; privatus exiſtat omni Jure acquiſito per electionem; ſed de hoc uberius dico infra *in cap. 9. & 15.* ubi alia *de confirmanda electione.*

Ad Text. in cap. ſignificaſti. IV. hoc tit. De Electione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopale Pallium quid ſit, & ſignificet, ac de aliis remiſſive.*
2 *Archiepiſcopale Pallium aſſumitur de corpore B. Petri; eo quod à ſola Pontifice eſt accipiendum.*
3 *Pallia conſecrata deferuntur ad altare ſacrum in memoriam corporis B. Petri.*
4 *Juramentum fidelitatis præſtandum ab Epiſcopis remiſſive.*
5 *Pontifex poteſt diſpenſare ſuper Concilium.*
6 *Papa in pertinentibus ad fidem non errat.*

1 PRobat hic quod electio in Archiepiſcopum, ſedes Apoſtolica Pallium non tradat; niſi prius præſtet fidelitatis, & obedientiæ Juramentum. De Archiepiſcopis, & Pallio illis tradendo latiſſimè agit Barboſa videndus *de Jure Eccleſiaſt. toto cap. 7. p. 1.* & infrà dico *in tit. de auctorit. & uſu pallii*; & idem Barboſa à *n.* 103. dicit quod Pallium eſt ſpeciale ornamentum Archiepiſcopi, quo utuntur in Eccleſiis ſuæ provinciæ, & in miſſarum ſolemniis tantum; & ſi Epiſcopos contigerit ordinare, & *n.* 107. agit de quæſtione, an Archiepiſcopus poſſit ordinare ante receptum Pallium: alia tradit vi-
2 denda ibi à *n.* 107. & bien. 6. † ex hoc textu docet cum multis Pallium aſſumi de Corpore B. Petri; eo quod à ſolo Romano Pontifice Petri ſucceſſore,
3 eſt accipiendum. † Et gloſſa hic verb. *corpore*, melius dicit quia pallia conſecrata deferuntur ad altare ſacrum in memoriam Corporis B. Petri; & inde traduntur Archiepiſcopis præſentibus, vel Procuratoribus eorum, ſi abſunt.
4 Hic adjunges quæ dixi de Juramento fidelitatis & obedientiæ, præſtando ab electis Epiſcopis *in c. 4. & 5.* infra *de jurejur.*

In verſ. *aiunt in conciliis*, notat Barboſa hic *n.* 4. 5
quod ſummus Pontifex poteſt diſpenſare ſuper concilium quare adjunges nonnulla, quæ tracto infra *in cap. 1. de Judic. à q. 2. ad* 10. Ubi de conciliis; alia, quæ dixi infra *in cap. 1. de probat.* Ubi egi de quæſtione illa: *An Papa ſubjiciatur legibus, uti alii Canditores principes laici* ibi *q.* 9. & ante ibi *q.* 8 & applicabis etiam quæſtionem, *An Papa poſſit ab aliquo judicari*, de qua dixi *in cap. 12. de judiciis q. 8.*

Et *in verſ. Cum omnia Concilia per Romanæ Eccleſiæ authoritatem facta ſint*: ad hæc verba applicabis proximè dicta; item & ea, quæ tradit Conval. *lib. 1. variar. cap. 10. à num.* 22. ubi quod in pertinentibus ad fidem, Papa non erret; de quo ſuprà *ſub cap. 2. de ſumma Trinit. & fide Cathol.* vide infra *in cap. 6. in verſ. quia*; item de Conciliis congerit nonnulla Bordonus noviſſimè *de officio Inquiſitor p. 1. cap. 6.* ubi cum aliis 6

Ad Text. in cap. Quia diligentia. V. hoc tit. De Electione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio facta de ſchiſmatico reverſo ad Unionem Eccleſiæ, eſt nulla ipſo Jure, ut num. 2.*

QUod emendatus de crimine poſſit ad Epiſcopatum aſſumi, dixi ſupra ſub *cap. 2. in verſ. & quia*; ideo ex ratione illius dicti reſpondebis ad textum hic; eo quod ceſſante cauſa &c. etſi in aliquo diſſentiat, cum dicat electionem factam de Schiſmatico reverſo ad unionem Eccleſiæ, non tenere; poſſe tamen confirmari ex diſpenſatione. Hac occaſione poteris applicare notata ſupra *in Rub. à q.* ubi *qui eligi poſſint*: etenim Barboſa *de Jure Eccleſ. cap.* 19. à n. 122. ponit eos, qui eligi non poſſunt: † imò Barboa *in cap. 2. de except. à n.* 18. & 19. agit de quæſtione propria textûs noſtri, an electio excommunicati, & Schiſmatici, ſit nulla, aut irritanda, ubi loquens de electione ad officia, ſive Dignitates temporales, refert ex communi Doctorum ſententia per gloſſam *in cap. venerabilem hoc tit.* talem electionem eſſe nullam, ſic intelligentes textum illum, ubi expreſſè negat Pontifex debuiſſe quendam in Imperatorem admitti; eo quod electus eſſet in Romanorum Regem excommunicatus: & hanc dicit communiorem quidquid dicat Suarez *de cenſuris diſp. 16. ſect. 2* quia hic in textu noſtro expreſſè habetur, quod ſi Schiſmaticus ad Unionem Eccleſiæ reverſus, in Epiſcopum eligatur, electio eſt nulla; quamvis ex diſpenſatione confirmari poſſit; ſed non negat contrariam ſententiam eſſe probabilem. 1 2

Ad Text. in cap. Licet devitanda VI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Papa dicitur verè talis electus à duabus partibus Cardinalium: Ubiquid ſi eligatur à minori parte*, num. 2.

3 *Electus in Papam, non computatur in numerò duarum partium ſuffragiorum, ſive pro ſe in ſcrutinio ſecreto, aut publico ſuffragaverit.*

4 *Summus Pontifex, nequit ſibi eligere ſucceſſorem in Vita, etſi queat facere Conſtitutionem ſuper electione ſui ſucceſſoris*, & num. 9. *remiſſivè* n. 5. *de pœnis tractantium de Papa eligendo* num. 7.

6 *Papa à nemine judicari poteſt.*

7 *Pœna qua puniantur tractantes de eligendo Pontifice.*

8 *Cardinales à principio ſemper elegerunt Pontificem; & de diverſis modis electionis Pontificum remiſſive* num. 9.

10 *Conclave ad eligendum Pontificem, & de Comitiis remiſſivè.*

11 *Cardinales qualiter ſe gerere debeant in eligendo Pontifice & de eorum poteſtate*; n. 13.

12 *Cæremoniæ pro eligendo Papa, remiſſivè.*

14 *Cardinales non comprehenduntur in generali diſpoſitione.*

15 *Papa dicetur, & ſi quis eligatur à Cardinalibus Electoribus, etiam ſi ipſe non ſit Cardinalis.*

16 *Cardinales duo, vel unus, cæteris de Conclave mortuis, poterunt Papam eligere: & quid ſi omnes moriantur*, num. 17.

18 *Cardinales num licitè abeſſe queant ab electione Papæ; & quod abſentes ſunt expectandi per dies decem à morte Papæ: quid ſi diſtent à Roma, ſic ut venire nequeant* n. 19.

20 *Electio Papæ facta per Cardinales præſentes, abſentibus non ſpectatis, intra decennium adeſt valida.*

21 *Cardinalis abſentis Votum; etſi ſit in Urbe; non tamen in Conclavi, nihil valet pro eligendo Papa.*

22 *Cardinalis infirmi, ſeu Canonici qualiter ſit requirendum votum pro electione Papæ, aut Canonici*, & num. 23.

24 *Cardinales verius eſt ut habeant vocem in electione Papæ, etiam ſi eis tradita non ſint inſignia Cardinalitia.*

25 *Cardinales, non Diaconi vocem habent in eligendo Papa, ſed ſolet derogari hæc facultas à Papa.*

26 *Cardinales omnes admittuntur ad electionem Papæ nulla obſtante exceptione excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti.*

27 *Papa Ubi deponitur à Concilio legitimè congregato, ad quem tunc pertineat Pontificis electio, ad Cardinales ne, an ad ipſum Concilium oſtenditur.*

28 *Papa mortuo, dum eſt congregatum Concilium generale potius eſt ut pertineat electio Papæ ad Cardinales.*

29 *Fœmina in Papam eligi nequit, Laicus tamen, & Uxoratus ſic, cum licentia uxoris; quæ tunc compellitur intrare Religionem.*

30 *Pontificis Romani poteſtas quæ? remiſſivè.*

31 *Cardinales quam dignitatem habeant, de eorum creatione, quam poteſtatem habeant, & in qua ætate remiſſivè.*

32 *Pontifices Petri ſucceſſores, quare numquam Vivunt tot annis, quot ipſe D. Petrus: Ubi qualiter accipiatur illud dicterium*, non videbit dies Petri.

33 *S. Petrus quot annis fuerit Pontifex ſummus. Et in qua ætate poſſint reliqui ad Pontificatum aſſumi.*

IN hoc textu noſtro agitur de Papæ electione, & 1
dicit quod electus in Romanum Pontificem à
duabus partibus Cardinalium, nulla exceptione
obſtante, eſt Papa. † Sed quod electus à minori nu- 2
mero gerens ſe pro Papa, incidit una cum ſibi ad-
hærentibus in pœnas hujus Canonis; † quare bene 3
inquirit hic Barboſa *de quæſtione* à *n*. 8. cum gloſſa
verb. duabus partibus: an electus computetur in
numero duarum partium, quam reſolvit ſub fœ-
dere diſtinctionis ex doctrina textus *in cap. quia
propter hoc tit.* inter electionem, quæ fit ſcrutinio
ſecreto. Et hoc in caſu fundari negativam; ſecus
ſi votantes publicè ſuffragia præſtent, quia tunc
poteſt electus conſentire electioni factæ de ſe ipſo.
Verum jam hæc diſtinctio ceſſat ex Conſtitutione
Gregor. XV. quæ incipit *æterni in* §. 2. diſpoſitum
enim eſt pro negativa ſententia in quocumque
eventu fiat electio publico, aut ſecreto Scrutinio
alia continet ipſa conſtitutio, quæ refert idem Bar-
boſa hic *num*. 9. qui *in num*. 2. recenſet omnes
conſtitutiones loquentes de electione Romani
Pontificis † & addit *num*. 10. & 11. quod licèt 4
Summus Pontifex non poſſit ſibi eligere ſucceſſo-
rem in vita, poſſit tamen facere conſtitutionem ſu-
per electione ſui ſucceſſoris, & hunc modum eli-
gendi vocat Julius Lavorius per ſubrogationem;
ſive ſubſtitutionem *lib*. 3. *variar. lucub. cap*. 3.
qui à *cap*. 2. cum aliis, uſque ad *cap*. 10. ponit
modos undecim, quibus Pontifices fuerunt electi à
naſcenti Eccleſia, uſque ad hæc tempora omnino
legendus; eo quod varia ex antiquitate referat.
† Quod ſi videri deſideras ad ſaturitatem, an Papa 5
poſſit ſibi eligere ſucceſſorem, & quare non admit-
tatur, leges Barboſam plena manu agentem *de Jure
Eccleſiaſt. ſub cap*. 1. *p*. 1. *à num*. 35. nec de ſucceſſore
tractare ſub anathematis pœna, & privationis Di-
gnitatum ibi *num*. 48. & hanc prohibitionem, etiam
Divino Jure prohibitam dicit ibi à *num*. 44. ubi ex-
pendit textus *in cap. unde*. 8. *quæſt*. 1. & *cap. Pe-
trus dict. quæſt*. 1. magis latè, & ex Propoſito ar-
gumentis contrariis reſpondens cum infinitis Dia-
na *p*. 10. *tr*. 5. *per totum*, quorum fundamenta, nec
alia dubia circa quæſtiones antea aſſignatas, etiam
de Cardinalibus electoribus, non tracto, ne lon-
gos Commentarios faciam, cum hæc materia parum
ſit utilis, ut dixi *in Rub*. Poſt hæc dicta *ſub quæſt*. 8.
ſcripſi de prædictis quæſtionibus ubi leges.
In verſ. *quia non poterit* probat multis Barboſa hic, 6
Papam à nemine poſſe judicari; ob id adjunges dic-
ta ſupra *in c*. 4. *ſub verſ. ajunt in fin*. cumque Pius V. *in
conſtit*. 2. *execrabilis*, dicat Papam à nemine judicari
poſſe ideo agit de pœna contra appellantes ab eo
ad futurum Concilium, ſuper qua Scortia *epitome* 38
Theorema 106. & 170. † & de pœnis tractantium 7
de

de Papa aligendo Paulus IV. de quo Scortia *epi-*
tome 70. Ubi excommunicantur cum reſervatione
ad Papam, habentur criminoſi læſæ majeſtatis,
privantur ut ſimoniaci à quacunque dignitate, &
feudo & honore; Igitur optimo jure damnat illa
Pauli Conſtitutio ambitum Papatus, cum etiam
Civilibus legibus *ff. ad leg. Jul. de ambitu, & l.* 1.
& 2. cod. ad leg. Juliam repetund. ambientes Ma-
giſtratum puniantur; & de Epiſcopis ſæpe cautum
eſt, ut *in cap. nullus* 1. *q.* 1. *&* 1. *q.* 6. *cap. fin.* cui
conſonat illud auctoris imperfecti ad Math. homi-
lia 43. *Quicumque deſideraverit primatum in terra,*
inveniat confuſionem in Cœlo, & ex *cap. ſcriptoris* 8.
q. 1. facit *l. ſi quemquam Cod. de Epiſcop. & Cleric.*
nec enim Cardinalibus licet, Vivente Pontifice
tractare de ejus ſucceſſore eligendo *ex cap. ſi tran-*
ſitus diſt. 79. & ex Synodo Rom. *cap.* 3. *&* 5. *& in*
diſt. 79. *à c.* 2. *& in c.* 16. 26. *q.* 7.
8 In verſ. *Cardinales* ponit Barboſa hic *n.* 3. ab
initio ipſo Eccleſiæ hoc perpetuo, ac ſolemne fuiſſe
ut Pontificem Cardinales elegarint, id eſt ii, quos
nunc Cardinales vocamus, reliquo etiam Clero,
cum interventu populi. ac Imperatoris, accedente
conſenſu; licèt ejus ſpreta authoritate, aliquando
9 Pontifices creati fuiſſent † quod perduravit uſque
ad tempora Alex. III. noſtri textus authoris, qui
totum jus eligendi, advocato Lateranenſi Conci-
lio, in Cardinales tranſtulit, inde roboratum à Greg
10. in *clem. ubi periculum hoc tit. & in clem. ne Ro-*
mani eodem, ut multis comprobat idem Barboſa,
de quo latiſſimè etiam agit *de Jure Eccleſ. p. ſub*
cap. 1. *à num.* 50. ubi quid antiquitus: & quid ho-
die, dicens *n.* 83. in Papam non eligi minorem an-
nis 30. alia plura adducens per totum illud caput
de Papa, & de Cardinalibus, eum eligentibus, &
qualiter debeant vocari: & Julius Lavor. latiſſimè
in toto tit. 4. *de elect. in ſuo tractatu Variarum lucu-*
brationum à cap. 2. *ad* 10. latiſſimè ſcribit undecim
modos, qui à D. Petro Pontifice creato, uſque ad
hæc tempora uſitati ſunt ac fuerunt in electione
Pontificum, quem leges ad plura curioſa.
10 De Conclave ad eligendum Pontificem, & de
Claviniſtis, agit Julius Lavor. *var quæſt. tit.* 3. *c.* 1. 2.
& 3. Ubi de poteſtate Cardinalium, & aliorum,
ſede Vacante, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict.*
cap. 1. *p.* 1. ubi *n.* 66. docet quomodo Conclave fa-
bricandum, & qui in eo intrare poſſint, & debeant,
& *n.* 66 de pœnis contra ingredientes Conclave,
poſt illum clauſum vel contra Cardinales intus exiſ-
tentes alloquentes, nuntium mittentes, vel ſcriptu-
ras, & *num.* 65. quod Cardinales præſentes, de-
cem diebus durantibus, debeant defuncti Pontifi-
cis exequias celebrare; ubi à *num.* 84. oſtendit de
forma, qua eligi debeat. Et quia hic Barboſa *num.*
4. aſſignet quæſtionem, an locus ſit de ſubſtantia
in electione Papæ, & remittat ſe ad Rendinam in
promptuario receptarum ſententiarum *tom.* 1, *tit.*
84. *num.* 5. ideo leges Lavorium *tit.* 1. *variar. lu-*
cub. cap. 8. *&* 9. ubi de Comitiis Eccleſiaſticis in
novendiali parentatione Romanorum pontificum:
& quid Pontifex ſervare ſolet morti proximus, ubi
à num. 10. *dict. cap.* 10. agit de loco, ubi debeant
convenire Cardinales pro peragendis Comitiis,
dum Pontifex extra Curiam moritur: & *in dict. cap.* 9
de Pauli V. ortu, vita, obitu, & comitiis in ejus
novendiali habitis, idem Julius Lavorius *dict. lib.* 3.
variar. lucubrat. cap. 4: ubi de ultima die Comitio-
rum ingreſſu conclavis, & inde ſecutis, & *in c.* 5.
de cibo, & potu Cardinalium, dum exiſtunt in con-
clavi, dum eſt Papa eligendus: *& cap.* 5 Cardina-
les quomodo ſe gerere debeant intus conclave,
maximè circa electionem, & ad illud adventuri;
quomodo admitendi: & *in cap.* 6. de Conclaviniſ-
tis, & eorum privilegiis, *& cap.* 8. de rebus neceſ-
ſariis intus, & extra Conclave, *& cap.* 9. de Cardi-
nali Ludoviſio Pontifice creato, & ſubſequuta D.
Pauli V. ſucceſſoris electione, in quibus locis, &
ex aliis in enodatione noſtri textus longiſſimè po-
teris percipere quæ obſervarentur in electione
Pontificis ſummi, etiam ab illo primo tempore naſ-
centis Eccleſiæ, & de ſcriptionibus, collocutioni-
bus, in Conclavi & extra prohibitis, & de eorum
pœnia latè, & omnino noviſſimè videndus Diana
cum infinitis *p.* 12. *tract.* 2. *per totum*, ubi perplures
reſolutiones; quæ omnia tantum reſolutivè aſſigno
ne longos faciam commentarios de hac re; ſiquidem
Doctores hic aſſignati noviſſime ſcribentes ex an-
tiquis adducent infinita apud eos videnda.
Cardinales quomodo ſe gerere debeant in elec- 11
tione Pontificis, & de aliis Julius Lavorius *var. lu-*
cubrat. tom. 3. *cap.* 4. 5. 6. 7. 8. & 9. ubi de materia
textus *in cap. licet hoc tit. lib.* 6. qui loquitur de
ſexto modo eligendi Pontificem: plura congerit
Barboſa *ſub dict. cap.* 1. † de ceremoniis in coro- 12
natione Pontificis. & de comitiis, idem Julius
ſuprà *dict. tit.* 3. *dict. cap.* 8.
De poteſtate Cardinalium eligendi Pontificem 13
Azor. *liber* 4. *moral. tom.* 2, *cap.* 1. 2. *&* 3. Ubi *cap.*
5. alia plura dicit de Cardinalibus, Diana *dicta* 5.
p. tract. 2. *per totum*: de eorum materia Riccius
collect. 120. *p.* 1. † & quod in generali diſpoſitione, 14
non comprehendantur, idem Riccius *collect.* 1714.
Electus in Pontificem, quamvis non ſit Cardi- 15
nalis, an verè ſit Papa, multis affirmativè compro-
bat Barboſa *de Jure Eccleſ. dict. cap.* 1, *p.* 1. *num.*
58, Diana latè *p.* 5. *tract.* 2. *reſ.* 63. cum multis,
& benè ad plura Julius Lavor. *dict. tit.* 4. *cap.* 6.
ubi ad textum noſtrum in hac parte.
Pontificem eligere an poſſint duo, vel unus, qui 16
remanſerunt in Conclave, Diana *dict. p.* 5. *tract.* 2.
reſolut. 72. & affirmat multis comprobans Barboſa
de Jure Eccleſiaſt. dict. p. 1. *c.* 1 *n.* 74. † Ubi *n.* 75. 17
oſtendit ad quem hæc electio pertineat, ſi omnes
Cardinales ſint mortui, Ubi quod ad Concilium
generale, ſeu Canonicos Lateranenſes, quorum
Eccleſia, eſt propria Pontificis ſedes ſuper omnes
orbis, & urbis Eccleſias, de quibus dubiis Julius
Lavor. *dict. tit.* 4. *variar. lucub. cap.* 6. *à n.* 25.
& faciunt dicta *in Rub. q.* 2.
Cardinales, & Vocales ad electionem Pontifi- 18
cis, an poſſint abeſſe licitè, Diana *Dict. p.* 5. *tract.*
2. *reſol.* 3, qui *reſ.* 4. negat ut poſſint impediti
demandare alteri vices ſuas; etſi alii contra per
textum *in cap. ſi quis Juſto hoc tit. lib.* 6. & quod
Cardinales abſentes, Papa defuncto, ſtatim ſunt
monendi, & per dies decem ſpectandi à morte
Pontificis computandos; ſed non eſſe citandos, ſeu
vocandos, & de aliis idem Barboſa *de Jure Eccle-*
ſiaſt. dict. cap. 1. *à num.* 60 *ad* 64. † Et an ſi Car- 19
dinales ita diſtent à Romana Curia, ut omnino in-
tra decem dies poſt mortem Pontificis accedere
non poſſint, teneantur adhuc præſentes illos ſpec-
tare; negativam ſententiam, ſequitur Diana *dict.*
p. 5. *tract.* 2. *reſ.* 76. contra nonnullos; eo quod
relati decem dies ſunt poſiti pro termino: videbis
Julium Lavor. *variar. lucub. tit.* 4. *cap.* 7. *n.* 11.
& probatur *ex cap. ubi periculum hoc tit. lib.* 8. Et
quæſtiones alias idem Diana *reſ.* 63. *&* 272.
Electio Pontificis, an ſit valida, ſi Cardinales 20
non ſpectent alios intra tempus definitum, & eli-
gatur

gatur Pontifex ex ipſorum omnium, vel duarum
partium conſenſu, magis probabiliter valere affir-
mant Azorius *tom.2.mor.lib.4.cap.2.q.5.* Lavorius
variar.lucubrat.tit.4.cap.7.n.4. Diana contra Al-
banum *de Cardinalibus q.14.reſolvit dict.5.p.tract.
2. reſ.75.* id deducens ex *dict.cap. ubi periculum*,
ubi rata habetur generaliter Pontificis electio,
ſi fiat duabus partibus Cardinalium.

21 Cardinalis abſentis votum, licèt ſit in urbe, ſi
non adſit in Conclave, nullum eſt, & ſolum valere
incipit cùm ingreditur, nec abſens poterit canonica
in electione mittere per epiſtolas, litteras, ſeu ſche-
dulas aperiendas. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.dict.p.*
22 *1.cap.1.à num.105.* †Ubi *n.107.* quid faciendum ad
electionem Papæ, quando Cardinales aliqui infir-
mi fuerunt intra Conclave, & non extra, oſtendens
quomodo mitti debeant ſcrutatores ad eoſdem, &
ponit de hoc ſpecialem Bullam Gregorii XV. ubi
ſtatuitur, quod ſi aliquis infirmitate venire præpe-
diretur exiſtens intra conclave & non extra debeant
ad eum adire tres Cardinales ſorteante ſcrutinium,
ut tunc infirmus in Schedula votet, juxta formam
ibi poſitam, ſervato ab omnibus ſecreto ſub pœna
23 Excommunicationis. †Quæ forma multum differt
ab ea, qua utuntur Capitula Canonicorum in ſuis
electionibus, cum tunc ſi infirmus degens in civi-
tate, nequeat ire ad ſuffragium ferendum una cum
aliis, ſcrutatores acceptis votis præſentium ire,
& accedere poſſint ad infirmum pro ejus voto; &
nullo actu interpoſito redire ad Capitulum, ut
docent Julius Lavorius *variar. lucubrat dict. tit.
4. cap. 19. num.78.* Azor. *inſtitut.moral.p.2.lib.6.
cap.2.verſ.verum quid.*

24 Cardinales in electione Pontificis, an habeant
Vocem, etiamſi inſignia Cardinalitia ejus tradita
non ſint, Diana contra aliquos negantes affirmat
dict.p 5.tract.2.reſ.74. per conſtitutionem Pii V.
anni 1571.26.Januarii, ex quo obſervat Julius La-
vorius *ſupra tit.3.variar.lucub.cap.3.n.16.* quare
Barboſa *dict.cap.1.p.1.de jure Eccleſiaſt.n.72.* dicit
quod Cardinales nuper creati, & publicati eadem
in electione habent poteſtatem; etſi nondum inſi-
gnia Cardinalatus acceperint, veluti Galerum &c.
25 † & *n.73.* oſtendit an Cardinales non Diaconi vo-
cem habeant in electione Pontificis, affirmat ex Pii
IV. Conſtitutione, incipit *In eligendis §. ſtatuimus*;
ſed addit illi Conſtitutioni, & aliis Sixti V. & Greg.
XV. ſolere per Pontifices, quando creant Cardi-
nales derogari, jubendo ut expediatur de hoc bre-
26 ve particulare † imò affirmat *num. 17.* quod Cardi-
nales omnes admittuntur ad electionem ſummi Pon
tificis nulla obſtante exceptione excommunica-
tionis, ſuſpenſionis, aut interdicti, niſi ei hæreſis op-
ponatur, aut alia exceptio conſiſtens in Jure Divino:
27 ſic ex textu noſtro, †Papa ubi deponitur à Concilio
legitimè congregato, an tunc pertineat electio Pon-
tificis ad Cardinales, ſeu ad Concilium legitimè
congregatum, & Cardinalibus reſervatum, dicit
Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico dict.cap.1.dict.p.1.ſub
num.76.* aliud dicens, ac antea ſequutus fuerat: Et
quia hæc quæſtio fuit exagitata in Concilio Piſano,
in quo cum depoſiti fuiſſent de ſede Greg. XII. &
Benedictus XII. Cardinales authoritate ab ipſo-
met Concilio in ipſos tranſlata pro illa vice tantùm,
tam ex parte propria quàm Concilii Alex. V. ele-
gerunt, ut refert Abbas *in cap.licet hoc tit. num.8.*
& poſtea inquam in Concilio Conſtantienſi, au-
thoritate Joannis XVIII. indicto, fuit ipſe Joan-
nes privatus unà cum Benedicto XXIII. & tan-
dem concluſum, quod electio fieret per Cardina-
les, tam propria, quàm Concilii poteſtate, qui
Othonem Calumnam, poſtea Martinum V. ap-
pellatum anno Domini 1417. elegerunt, ſicut teſta-
tur Azor. *inſtit.moral.p.2.lib.4. cap.2. q.13.* & ſic
colligunt Doctores, quod ubi Papa deponitur à
Concilio, tunc ab eo deponente ſit electio, & non
ſpectat ad Collegium Cardinalium, Abbas hic *no-
tab.ultim.verſ.ſed adverte*, Barbatia *in clementin.
ne Romani hoc tit.§.ſane hoc tit* apertius *conſ.82.ſub
n.10. Verſ. & ulterius vol.4.* nec ab hoc recedere
videatur abſolutè Marian. Socinus *in cap. ad peti-
tionem u. 22. de accuſat.* ſed Cardinalis Albanus
q.3.de Cardin. Azor. *dict.q.13.verſ.caterum*, Julius
Lavor. *var.lucub.hoc.tit.cap.6.u.19.* idem Barboſa
n.76.in fine, recedens à relata opinione, quæ ſibi
antea placuit, dicunt ſibi videri hanc electionem
competere Cardinalibus, cum illis indiſtinctè po-
teſtas eligendi Pontificem concedatur in jure, li-
mitantes in eo tantum caſu, quo Juſta cauſa ſubſit;
ut ſi à munere, & officio eſſet ob crimen hæreſis
Pontifex privatus, & Cardinales eſſent criminis
participes, aut alia de cauſa ſuſpecti, aut veriſi-
militer crederetur offenſionem orituram, aut ſchiſ-
ma, aut magnam Eccleſiæ pertubationem: nam
tunc poſſe ob communem Eccleſiæ ſalutem ad
tempus de Jure, & non in perpetuùm ea poteſtas
auferri Cardinalibus, & non aliquin.

Quare poteris hic adjungere aliam bonam quæ- 28
ſtionem Dianæ *dict.p.5.tract.2.* quatenus agit de
ea, an ſi Eccleſia vacaret tempore, quo Concilium
generale eſt congregatum, electio ſummi Pontificis
ſpectat ad Cardinales, de qua latè tractat Albanus
de Cardinalibus q. 35. dicentes ambo quod caſus
hic accidit tempore Concilii Conſtantienſis, & con-
tra alios Diana videtur reſidere, ut competat Car-
dinalibus; quia etſi Concilium generale id jus Car-
dinalibus potuerit auferre, dummodo conſtat eis
electionem competere dicit.

Sed ſi dubites qui poſſint eligi in Papam, dicet 29
fœminam non poſſe; & laicus, & uxoratus eligi va-
leant cum licentia uxoris, ſine ea non item; quia ea
poteſt illum ſic electum revocare, ut debitum red-
dat uxori: tamen ſi contingat conſentiente uxore,
tunc ea eſt compellenda, ut convertatur: tradit vi-
dendus omnino cum multis Barboſa *de jure Eccle-
ſiaſt.dict.p.1.cap.1.à num.77.* Alios duos caſus po-
nit hic Barboſa *num.12.& 13.* & aplicabis quæ dico
de fœmina non ordinanda infra *ſub Rub. de at.ne
ordinand.*

De poteſtate, & authoritate Romani Pontificis 30
tractant noviſſimè cum infinitis Barboſa *de jure
Eccleſiaſt.c.2.p.1.* Bordonus *de officio Inquiſitorum
cap.5.* Carena *in eodem tract.in tit.* qui omnes re-
ferunt abunde alios, quid de materia tractarunt,
aliqua dixi *ſub.cap. novit de Judic. à quæſt. 1. & 3.*
cum aliis.

De Cardinalibus, de eorum creatione, officio, & 31
privilegio ſcribunt, alios referentes idem Barboſa
de Jure Eccleſiaſt.p.1.cap.3.& 4. Diana *p.5.tract.2.
per totum*; & bene Anaſtaſius Germonius *de ſacr.
immunitate cap.fin.* & quo ad beneficia providenda
poſt Nicolaum Garciam, Lotherium, Gonzalez,
& alios noviſſimè videndus, eſt Franciſcus Tondu-
tus *variar.quæſt.tom.1.p.2.cap.3.§ 5.* Cardinales
in qua ætate creari poſſint; Diana *dict.part.5.tract.1
reſ. 19.* & Barboſa *in cap.ſequenti n.17.* dicit quod
debent eſſe conſtituti in eadem ætate, ac Epiſcopi,
quæ eſt annorum 30. ubi cum multis probat *n. 16.
& 17.* quia etſi per Papam approbatum non ſit quæ
ætas requiratur in Cardinalibus, dicit tamen in hac

parte

parte approbari, ut receptum Trid. *in cap. 1. ſeſſione 4.*

32 Quodſi dubites de ratione illius vulgaris dicterii, *non videbit dies Petri*, dictum pro quolibet Papa ſucceſſore, breviter reſpondeo cum Petro Damiano, qui interrogatus ab Honorio Pontifice, reſpondit Divinam providentiam ita diſponere, ut humano generi metum mortis incutiat, & quam deſpicienda ſit temporalis vitæ gloria in ipſo gloriæ principatu, evidenter oſtendat, nimirum, dum præcipuus, & ſupremus in omnium, hominum, tam auguſti temporis compendio moriatur, tremefactus quiſque ad præſtolendam ſui obitus cuſtodiam provocetur, & arbor humani generis, dum cacumen, & verticem ſuum tam facile corruiſſe, conſiderat flatu concuſſa formidinis in ſuis undique ramuſculis contremiſcat: etenim Deus ſic vitam diſtribuit hominibus, ut nec alter ex receptione bonorum ſuperbiat, nec alius ejus felicitati invideat etenim obliqueretur eadem Divina æquiſſima diſtributio, ſi cuncta felicia, & proſpera, quæ ſimul omnibus denegat, uni concederet; & cum Pontifici donaverit ſummum omnium felicitatum culmen, ne tanta felicitate intumeſceret, longam adimit vitam cæteris mortalibus, longiorem indulgendo, ut ille habeat quo iſtos excedet, & iſti obtineant, de quo ille invideat. Item ex ea ratione; quia cum omnium ſtudia ad vivendum tendant, ordinat juſtiſſimus Deus, ut tam vehemens vivendi ſtudium mors præveniat, in eo præcipuè, qui vivere quàm maxime exoptat, & inde celerius tanto in eo vitam eripit, quanto curioſius illam cupit, atque cuſtodit; quia juxta Gregorium, quanto mens humana ſemper deſideria dilatat, tanto ad receptionem effectuum anguſtat, & hæc humana vita per momenta deficit; & cum plus vivendi deſiderium creſcit, ipſa vivendi anxietas deſiderio terminatur, quo fieri dicunt, & cum illis Roderic. *in ſpeculo vitæ humanæ lib. 2. c. 4.* Julius Lavorius *tom. 3. tit. 4. hoc tit. cap. 2. num.* 15. 17. ut & ipſi Pontifices agnoſcant, quam decipiantur in cogitationibus ſuis.

33 Etſi dubites etiam de ætate, in qua D. Petrus geſſit Pontificatum, & in qua queat aliquis eligi Papa breviter ad utramque reſpondeo quod Petrus vixit poſt Chriſti mortem annos 34. menſes tres, & dies 10, partim Romæ, partim Antiochiæ, partim in Hieruſalem, & in Pontificatu annos 25. & quod primatum Pontificatus tenuit annos 36. menſes 5. dies 12. quinque videlicet Hieroſolymæ, 7. Antiochiæ, Romæ, 24. menſes 5. dies 12. ita Panuin *in vita ejuſdem apud Platinam*; ex Gaulter verò *in tabula Chronographica*, Julius Lavor. *dict. cap. 3. n.* 14 qui *in dict. tit. 4. c. 12. n. 5. & 6.* cum Barboſa *in proœmio decretal. n. 7.* & ex conſtitut Greg. XIV. & cum eodem Barboſa *de officio Epiſcopi* probatur Papa dicitur Epiſcopus & iſte requirat ætatem annorum 30. expletos, ut dico infra, & *in tit. de ætate ordinandor.* ſic & in Papa eligendo, ita procedat; quia ut memorat D. Hieronym. contra Jovinianum *in 1. p. epiſtol. lib. 5. cap.* 14. Chriſtus potius Petrum elegit, quàm Joannem, quem ſummo proſequebatur amore, cum iſte eſſet minor; addit verò Lavorius ex Jacobatio *in tract. de conciliis lib. 3. art. 1. verſ. & idem de infante*, & cum Majolo *de irregularitate lib. 1. cap. 30. n.* 13. quod ſi minor eligatur; dummodo men uſum rationis habeat; ejus electio non ſit invalida reputanda; aut nullius momenti cenſenda; ſed ipſam potius ſubſiſtere pronunciandum. Ex quo jam vides quam miſerum eſſet electo in tenera ætate ſcituro, ſive exiſtimaturo à tam longævo tempore uſque huc à morte D. Petri nullum alium ex Pontificibus ejus ſucceſſoribus preveniſſe, nedum ad ætatem 36. annorum, quibus perfruitus Pontificatu, Antiochiæ, Hieruſalem, & Romæ; imò nec ad illos 24. annos, quibus ſolum Romæ in Cathedra ſedit D. Petrus; cum ſingulares ſint Pontifices; qui annos 20. exceſſerunt ſui Pontificatus, & ex ducentis, & 38. uſque ad Innocentium 10. jam vitâ functum anno præterito 1655. nullus præter Petrum pervenerit, nec ad annos 24.

Ad Text. in cap. Cum in cunctis VII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligendus in Epiſcopum quæ requiſita debeat habere, gradus, ætatis, ſcientiæ &c.*

2 *Eligendus in Epiſcopum, debet eſſe de legitimo matrimonio natus.*

3 *Legitimati per ſubſequens matrimonium, poſſunt eligi in Epiſcopos.*

4 *Theologus an præferatur Juriſtæ ad Epiſcopatum.*

5 *Cardinales eligentes dignum in Papam, relicto digniore, non peccant, quando pars major vult eum eligere.*

5 *Cardinalis electus ab aliis in Papam, non peccat ſciens factam de ſe electionem, prætermiſſa digniori.*

Textus iſte in prima parte ponit requiſita, quæ debet habere qui eſt eligendus in Epiſcopum tam morum, ac prudentiæ, quàm ætatis, & ſcientiæ. Et deinde ponit aliquid de ætate, quam debent habere alii aſcendentes ad ordines Eccleſiaſticos, de quo infra *ſub tit. de ætate, & qualit. ordinandor.* & hic à *num.* 3. ponit Barboſa quam ætatem, & ſcientiam, debeant habere aſſumendi ad primam tonſuram, quatuor minores ordines, & ad alios ſacros, ubi *num.* 14. de ſcientia, quam debet habere impetrans Canonicatum in Eccleſia Cathedrali: & *num.* 10. oſtendit quanta ſcientia debeat eſſe in Epiſcopis, de quo aſſumpto, ac de aliis, quæ ſpectant ad officium, Epiſcoporum munus, latè ſcribit idem Barboſa *in paſtorali, & de jure Eccleſ. p. 1. cap. 8. per totum* & in dict. paſtorali ad propoſitum textus noſtri *p. 1. toto tit. 1. &* 2. per diverſa Capitula. De ordine requiſito in eligendo in Epiſcopum, infra *in cap. 9. de ætate ordinand.* 1

Ibi *in textu de legitimo matrimonio nati*, dicit Barboſa hic cum multis *num. 18. & 19.* quod ut ad Dignitatem Epiſcopalem quis promoveatur, debet eſſe de legitimo matrimonio natus, alias non item: quare applicabis hic quæ infra annotantur *ſub tit. de filiis Presbyteror.* † & addit hic *num.* 19. quod Legitimati per ſubſequens matrimonium, poſſunt ad dignitatem Epiſcopalem promoveri, ſed non ad Cardinalatus celſitudinem aſcendere. Ob id applicabis plura, quæ noto *in cap. tanta, qui filii ſint legitimi*, & Barboſam *in paſtorali quæſt. 1. cap. 1. à num.* 52. 2 3

Hic *num. 21. & 22.* agit de quæſtione an Theologus ſit præferendus Canoniſtæ in aſſequutione Epiſcopatus, & reſidet, ut Canoniſta præferatur, niſi ubi hæreſes pululant: quare recurres ad ea quæ 4 5

latè

latè adduxi *in cap. Clerici* 8. *de Judic. quæſt.* 13.
5 Quales debeant eligi in Pontificem Julius Lavor.
variar. lucub. tit. 4. *cap.* 12. applicabis dicta ſupra
c. precedenti: Et an Cardinales poſſint relinquere
digniorem, & eligere dignum, quando pars ſuffi-
ciens ad electionem, vult illum in Papam eligere,
6 affirmat Diana *p.* 5. *tract.* 2. *reſ.* 85. contra alios. † Ubi
etiam probat contra nonnullos, ut non peccet
Cardinalis electus in Papam, cum ſcit electionem
factam de ſe, prætermiſſo digniori: vide nonnulla
verſ. *Clerici.*

Ad § Cum vero electus, hujus Capitis.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Vacant beneficia omnia electi ad Epiſcopatum; dum tamen ſit adeptus poſſeſſionem, & conſecratus: Et quid de penſionibus* n. 2. *Ubi adduco exemplum D.D. Eldiſonſi de Lianno & Buelna Epiſcopi Zamoren. valde amici mei.*

3 *Diſpenſatio Epiſcopis conceſſa, ut ultra tres menſes conſecratio differatur, non extenditur ad retentionem beneficiorum.*

1 EX deciſione hac probatur per promotionem ad Epiſcopatum vacare omnia beneficia obtenta ab electo; dum tamen ſit adeptus poſſeſſionem Epiſcopatus. Sed fallit in eo, qui promotus eſt ad Epiſcopatum in terris infidelium, Garcia *de beneficiis p.* 11. *cap.* 6. *num.* 44. cum multis Barboſa hic *num.* 29. *in fine* idem *in paſtorali allegat.* 57. *n.* 74. eo quòd tunc nullos fructus percipiunt electi de Epiſcopatibus, probat latè videndus idem Garcia *de beneſic p.* 11. *c.* 6 & 7. qui etiam latè agit de aliis; modis Vacationis; veluti per aſſequutionem alterius, de quo late noto *ſub cap. de multa de præb.* per mortem, per matrimonium & per nonnulla alia, videbis ad textum hunc Riccium *collect.* 866. ubi intelligit non vacare ante conſecrationem, & niſi à die adeptæ poſſeſſionis pacificæ.

2 Idem de penſionibus obtentis ab ipſo electo in Epiſcopum ſed quia in his proximis diebus, cùm ſoleant de novo electi à Summo Pontifice confirmante petere retentionem, tam beneficiorum ſimplicium, quàm penſionum, circa quod expeditur breve Pontificium, video in Camera Caſtellæ agitatum importunè, ut ipſa, & Rex noſter præſtaret aſſenſum, ut admodum amicus meus DD. Eldiſonſus de Lianno, & Buelna, hujus Concilii ſupremi Inquiſitor (ubi ego nunc temporis ſum fiſci Patronus) Capellanus major Regii Cænobii vulgò nuncupati *de la Encarnazion* nominatus Epiſcopus Zamoren. ad hoc ut ipſemet D.D. Eldiſonſus retineret ſimul cum Epiſcopatu quandam penſionem antiquam ducentorum ducatorum Hiſpaniæ monetæ ſuper fructibus Epiſcopatus Palentinæ Diœceſis (cujus poſſeſſionem etiam nunc de proximo obtinet D.D. Antonius de Eſtrada, & Manrique, quem etiam valde amicum converſatus ſum in dicto Conſilio ſupremo, ubi dum eſſet Inquiſitor electus fuit ad illud Epiſcopatum anno 1657.) Sed *proh dolor ambo vità functi in menſe Maii* 1658.) & à Senatorib. Camariſtis, non obſtante quod ex parte dicti D. Eldiſonſi adducta fuerunt exempla retentionis ſimilium ſuper Epiſcopatibus, ut contigit in D.D. Antonio de Luna, quando fuit electus ad Epiſcopatum Cauricenſ. & nunc Epiſcopus Seguntin. fuit primo, & ſecundo denegatus Regius aſſenſus pro ea retentione; & creditur ſic factum. ob paupertatem, ac impenſarum gravamen, quo D Anton. Palentin. eſt oneratus; & quia Præſes Caſtellæ D. Didacus de Rianno quondam Collega D. Bartholomei apud Salmanticam, ubi & idem
Antonius ſic exopatavit. † Videbis hic Barboſam 3
cum multis à *n.* 26. & 29. ubi *n.* 27. ait quod diſpenſatio Epiſcopis conceſſa, ut ultra tres menſes conſecratio differatur, non extenditur ad retentionem beneficiorum: Et per hunc textum dicit cum multis Gratianus *regula* 92. quod requiritur Conſecratio, ad hoc, ut quis Pontifex, ſeu Epiſcopus eſſe poſſit, quem leges ad alia quæ dico infra *ſub tit. de ætate, & qualit. Ordinandorum.*

Ad §. Inferior, hujus textus.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ætas requiſita ad obtinenda minora beneficia & Dignitates, remiſſivè* & num. 3.

2 *Ætas requiſita ad plura Officia hic numerata remiſſivè* num. 3.

HIc agit Pontifex de ætate requiſita ad obti- 1
nenda minora beneficia, de quo infra ego *in Rub. & tit. de ætate ordinandor* Barboſa cum multis
hic à n. 30. † Quare ego ultra relata ab eo addo ſe- 2
quentia de ætate requiſita, tam ad Dignitates, & officia Eccleſiaſtica, quàm ſæcularia, de quibus plura congerit Narbona cum multis *in annal. anno* 25. *q.* 57. & de ætate referendarii *q.* 74. monetarii in qua ætate eligantur ibi *q.* 8. ad quæſtoris officium, idem anno 27. *q.* 1. ad relatoris officium, *q.* 2. in qua ætate poſſit quis eſſe Tribunus plebis anno 30. *q.* 8. & 9. ad Conſulatum anno 43. *q.* 1. ad evocatorum militiam, anno 46. *quæſt. Unica*, ut quis Ædilis fuerit *fiel executor* anno 47. *q.* 1. ad legationis munus anno 50. ut immunitas decurionatus contingat, anno 55. *q.* 1. ad aliam de alio officio ipſe anno 65. *q.* 2. Et ad alias quæſtiones anno 70. *q.* 12. 13. & 14. Plura de his, & aliis circa ætatem ad beneficia, Dignitates & officia dico infra *ſub dicto tit. de ætate ordinan-*
dor. † De ætate ad Pontificatum, Epiſcopatum, 3
& Cardinalatum dixi jam *ſub cap. præced.* de quibus omnibus etiam leges Narbonam ſupra *q.* 3. 4. & 5. ad Canonicatus, in qua ætate quis eligi valeat, ad Parrochiales, & ad alias Dignitates idem Narbona plura congerit; de quibus leges Trid. & Narbonam; ad canonicatum Pænitentiæ idem Narbona anno 40. *q.* & Abbatiſſa in quo anno ibi *q.* 2. dixi ſupra *in Rub. q.* 4. & antiquitùs Diaconiſſa ibi *q.* 3. Generales, & Provinciales cujus ætatis eligi debeant, idem Narbona anno 50. *q.* 4. De ætate ad ordines videbis infra *in tit. & cap.* 1. *de ætate, & qualitate ordinandor.* De ſcientia, & moribus beneficiandorum, ibi *in cap pen. & fin.*

Ad

Ad § Clerici, hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligentes indignum ſcienter, ſunt privati eligendi poteſtate: plura remiſſivè* n. 3.
2 *Epiſcopus non eſt privatus conferendi poteſtate, eo quod ejus Vicarius conferat beneficium indigno.*
4 *Scholaſticus graduatus in publica univerſitate ſine expletione curſuum, aut quia non bene curſavit, non peccat lethaliter, niſi ratione juramenti.*
5 *Electio in concurſu de digno, omiſſo digniori, improbatur*, n. 9.
6 *Proviſio de beneficio per concurſum, intervenientibus aliquibus examinatoribus, non Synodalibus, nec Magiſtris, Doctoribus, ſive Licentiatis, valet ex communi ſtilo; etſi de jure non æquè ex Trid.* ſeſſ. 25. c. 18. n. 7. & 8.
10 *Pœnæ an incurrantur ipſo jure, remiſſivè.*

1 HIc Pontifex agit de pœnis indignum eli-
gentium, de quibus cum multis probat
Barboſa hic à *num.* 35. eligentes ſcienter indignum
privari ipſo jure electione, & eligendi poteſtatem
2 amittere; ubi *num.* 38. † ait quod ſi Vicarius con-
ferat beneficium indigno, non ex eo privatum
eſſe Epiſcopum conferendi poteſtate: & *n.* 37.
quod beneficium incapaci collatum propter ne-
gligentiam conferentis devolvitur ad ſuperiorem.
3 Quare adjungendo his quæ noto latè infra *ſub
cap. 29. de præbend.* ubi de proviſionibus faciendis
dignioribus, & aliquid in principio hujus textus
ſub verſ. quales, addo pro ampla doctrina textus
noſtri quæ ſubſequuntur; videlicet an ferentes
ſuffragium ad aliquod injuſtum opus, teneantur
ſinguli reſtituere, Diana *p. 4. tractat. 4. reſol.* 70.
An negantes ſuffragium Novitiis peccent, Diana
p. 3. tract. 7. reſ. 19. Confirmans minus dignum, an
debeat reſtituere, Diana *p. 4. tract. 4. miſcel. reſ.* 170.
ubi de Archiepiſcopo loquitur Panormit. Et an
Principes teneantur ad officia ſæcularia eligere
Digniores, idem Diana ibi *reſ.* 172. Sed quia con-
ducunt ad hæc breviter ſic aſſignata, quæ ſcripſi
ſupra *in Rubr. q.* 1. 2. 3. 7. 10. & 11. ubi de eligendo
digniori, etiam ad officia temporalia Reipublicæ;
ideo non inſiſto in tractatione ſpecifica, quæ non
parum protelari valeret.
4 Et an recipiens gradum Doctoratus in aliqua
univerſitate publica, non habens curſus neceſſa-
rios, vel ſi non interfuit juxta ſtatuta univerſita-
tis, vel ſi non ſit matriculæ adſcriptus, peccet
mortaliter, idem Diana *dicta p. 4. tract. 4. reſ.* 173.
qui cum Sanchez *in opuſcula tom. 1. lib. 2. c. 1. du-
bio* 57. *num.* 15. negat; quia illi defectus non fue-
runt ſubſtantiales; etſi ratione juramenti non im-
pleti, peccet; quod verum eſt. Si *graduandus ſit
gradus* benemeritus; quod eſt contra Alcocer *in
ſum. c.* 17. & P. Henriquez, qui pro affirmativa
reſponderunt; & hoc, licèt juramentum non in-
tervenit, quia univerſitas non intendit conferre
gradum patientibus defectum aliquem circa ſua
5 ſtatuta. † Et an quando proviſio fiat per concur-
ſum, ſi quis eligat dignum, omiſſo digniori, te-
neatur ad reſtitutionem, idem Diana *dict. p. 4. tr.* 4.
reſ. 2. 10. aliqua dixi ſupra *in Rubr. quæſt.* 2. *& fin* &
pro affirmativa reſpondebis cum Vaſquez, gu-
tierez, & aliis de quo dico *in c.* 23. *de præb. & dignit.*
Et occaſione hujus dicti adjunges alias duas ſe-
quentes quæſtiones, † an ſi eo tempore, quo debet 6
fieri proviſio per concurſum non adſint examina-
tores Synodales, de quibus loquitur Trid. *ſeſſ.* 25.
c. 18. poſſit Epiſcopus deputare alios abſque Sy-
nodi celebratione. Et an concurſus alicujus be-
neficii vitietur ex eo quod cum examinatoribus
Synodalibus exhibeantur alii examinatores non
Synodales, Diana *p. 3. tract. 5. miſc. reſ.* 64. *&* 65. &
affirmat in ſecundo caſu; etſi non æquè in primo,
referens Doctorum ſententias. † Et licèt in primo 7
dubio Barboſa *de poteſt. Epiſcopi p. 3. alleg.* 60. *n.* 50.
Homobonus *de examine Eccleſ. p. 1. tract. 2. q.* 30. *in
fine*, Riccius *in praxi tom. 1. reſ.* 355. affirment; quia
ubi forma à lege inducta adimpleri non poteſt,
præciſe tunc illa remittatur, & Concil. Trid. loqua-
tur, cum examinatores exiſtant Synodales, quaſi à
ceſſante cauſa; adhuc negant Antonius Maſſobrius
in praxi habendi concurſum requiſit. 12. *à n.* 1. Lot-
terius *de re beneficiaria tom. 1. lib. 2. q.* 31. *à n.* 71. niſi
in caſu, quo concurret mors, ſeu abſentia depu-
tatorum examinatorum in Synodo infra annum à
die celebrationis ejuſdem Synodi, ut fuit deciſum
in una Panormit. Archiepiſcopatus 5. *Julii* 1520.
coram Buratto, & ex aliis multis, de quibus dico
infra *ſub titulo de conceſſ. præb.* ubi dico de provi-
ſione beneficiorum per concurſum, & de exami-
natoribus Synodalibus, hanc fateor de jure ſecu-
riorem ſententiam; verum in praxi video primam,
cum quotidie Epiſcopi, & ejus Vicarii ſoleant ali-
quos examinatores non Synodales vocare; quam-
vis non ſolùm unus annus, ſed plures anni tranſ-
acti ſint à die celebrati Synodi Diœceſani; & hoc
juxta deciſiones Rotæ *in una Placentina Paro-
chia, Novemb* 1593. *& in alia Archipræſbyteratus* 6.
junii 1582. *& in una Pampilonem. Parochialis* 23. *Ja-
nuarii* 1591. & hoc etiam ſi exiſtant examinatores
alii Synodales, Magiſtri, Doctores, aut Licentiati;
quia non obſtante declaratione Sacræ Congreg. a
Coſmo Cardinali de Torres ſubſcripta, qua cave-
tur, ut ſi extent prædicti, nullo modo eligi valent
alii Clerici idonei; adhuc ſolent eligi fratres, aut
Religioſi, ſive Clerici litterati, nec graduati, ut
dico, nec ſynodales.
Quare etſi Maſſobr. *ſupr. requiſ.* 13. *dub.* 1. *n.* 22. & 8
Garcia *de benef. ra. 2. p. 9. c. 2. n.* 83. 324. & 341. ex plu-
ribus declarationibus, improbent examen, ſeu pro-
viſionem aliter factam devolvi, ut nullam ad Sedem
Apoſtolicam, & de jure; verumtamen ex relata
praxi verius eſt valeat quælibet proviſio beneficii
per concurſum, etiam cum examinatoribus non
ſynodalibus, ut docent Naldus, Homob. & Sanchez
relati à Diana *dict. reſ.* 65. cum aliis, eſſet proceſſus
in infinitum. † De digniori eligendo, Covar. *in reg.* 9
peccatum 2. p. §. 7. à n. 3. & videbis infra *in cap. quia
propter hoc tit. & in dict. cap.* 29. *de præbend.* ubi
quam plura, & ad plures quæſtiones dico, de quo
applicabis quæ dixi ſupra *in Rubr. ſub q.* 2. 4. 5. *& fin.*
De pœnis, & an ipſo jure in eis incurratur, per 10
hunc textum applicabis quæ dicit Vaſq. 1. 2. *q* 96.
art. 5. diſp. 168. præcipuè *c.* 6. & Richard. *in Rubr. de
obligationibus, quæ ex delicto naſcuntur*, agit de illa
quæſtione, an propter delictum jure ipſo naturali
incurratur, & Covarru. *in reg. peccatum 1. p. §.* 5. *ex
num.* 2. an lex humana aliquid præcipiens, vel pro-
hibens cum pœna obliget tranſgreſſorem ad cul-
pam mortalem, adjunges quæ dixi *ſub cap.* 3. *de
appellat.*

apellat.q. 3. circa finem; & quæ latiſſimè dixi *ſub c.1. de conſtit.* & ibi *in cap. penult.* ubi de pœnis, & peccatis tranſgredientium legea, mandata, & conſtitutiones, &c.

Ad Text. in cap. Cauſam, VIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electus à compromiſſario, recipi debet à compromittentibus ſuper electione, ſi eſt idoneus.*
2 *Judices compromiſſaril qui ſint remiſſivè.*
3 *Tertiarii cujuſlibet religionis connumerantur inter perſonas Eccleſiaſticas, & de aliis remiſſivè: Et hoc ſi vivant in communitate, quid ſi non vivant*, n. 4.

1 POntifex hic dicit quòd compromittentes ſuper electione renentur recipere alectum à
2 compromiſſario, ſi eſt idoneus. † Etenim per hunc teatum poteſt diſceptari de Judicibus compromiſſarils; & qui poſſint eſſe tales in cauſis ſpiritualibus ad tradita inſra *in cap. contingit de arbitris*, dixi nonnulla *ſub cap. 3. de Judiciis*.
3 Colligit Barboſa ex hoc textu cum Aloyſio Riccio *collect.* 1051. quod tertiarii cujuslibet Religionis, connumerantur inter perſonas Eccleſiaſticas; & quod etiam gaudeant fori privilegio, ſi vivant communitate, ſeu clauſtraliter, ita cum multis; ſed de hoc videbis quæ latè dixi infra *in cap. 1. de fora comp. q.* 18. & videndæ aliæ quæſtiones *à q.* 15. ubi an Heremitæ, equites miliiares, ſeu novitii, gaudeant fori privilegio.
4 Quod ſi in communitate non vivant quid ſit dicendum, aliqua in locis citaris, & reſolvit Barboſa *de officio Epiſcopi p. 2. allegat.* 12. *n.* 31. *& de Jure Eccleſiaſtico c.* 39. §. 2. *verſ. de fratribus.*

Ad Text. in cap. Noſtri IX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus electus ante confirmationem, non poteſt conferre beneficia, nec adminiſtrare; & hoc ſi litteræ ſint expedita, & Capitulo præſentata*, n. 2. & 3.
4 *Epiſcopus D. Didacus de Salzeda Beancos anno 1639. ſine litteris, & tantum cum quadam ſchedula Regia petiit ex hac Curia Matrit. ad Civitatem Auſturienſ. in qua à Capitulo non fuit admiſſus, nec in gubernatorem; donec intra dies 8. fuerunt ei miſſa litteræ originales, virtute quarum fuit poſitus in poſſeſſione Canonica.*

1 IN hoc textu communis eſt reſolutio, qnod electus Epiſcopus ante confirmationem, non po-
2 teſt beneficia conferre vel aliquid adminiſtrare. † Et addit Barboſa *num.* 3. quod jam hodie per *extravag. injunctæ de electione*, opus eſt, ut Epiſcopus ſi velit ea, quæ ſunt juriſdictionis exercere, obtineat litteras Apoſtolicas, ſine quibus, nec admitti, & recipi, tanquam Epiſcopus, nec poſſeſſionem Eccleſiæ ſibi collatæ conſequi poſſit; ita probat cum Azor, Flaminio, & Petro Barboſa,
† Abbas hic, & *in cap. transmiſſam infra*, dicit 3
quod ubi Papa primum pronunciat aliquem Prælatum, Epiſcopum, vel Abbatem, ſtatim facta pronunciatione, talis ſic pronunciatus habeat beneficium, ſive Epiſcopatum, Baldus *in l. humanum cod. de legib.* ubi dicit, ut ſtatim, quod dicit Princeps *fiat gratia*, perfecta eſt, Arnulpho Ruceo *tract. Juris Regaliæ privilegia* 4. *n.* 14. & *privileg.* 45. *num.* 6. Garcia *de beneſic. p.* 1. *c.* 1. *num.* 91. ſic reſolutum à Philipo III. cum conſilio *ſchedula* 615. qua declaravit in Indiis ſic pertinere ad Epiſcopum *de Trugilla*, *fiat* ſanctitatis, Solorzano *de Jure Indiarum lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 46. Garcia *p.* 6. *cap.* 2. *num.* 33. ſed in Hiſpania, Italia, & alibi per *Extravag. injunctæ hoc tit.* hodie non poſſe adminiſtrare, nec conſerre, etiam litteris expeditis; quouſque Capitulo oſtendat, & præſentet Epiſcopus gratiam, Garcia *de beneſic.* 3. *p. cap.* 4. *à n.* 250. Squillante *de privilegiis Clericor. cap.* 1. *num.* 6. Solorzano *de gubernio Indiarum lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 40. *& cap.* 7. *num.* 47. Leon III. *deciſione* 14. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.* 1. *p. c.* 32. *n.* 32. *& lib.* 3. *cap.* 14. *num.* 25.
Et quia anno præterito 1638. cum eſſem Cano- 4
nicus Doctoralis Auſturicenſ. Eccleſiæ D. noſter Philippus IV. Hiſpaniarum Rex cum ſua ſchedula Regia mitteret Epiſcopum D. Didacum de Salzedo, & Vivancos, ut gubernaret illum Epiſcopatum, tanquam Gubernator, Rege præſtante fidem de expeditione litterarum in Dataria, contigit ut quamvis Epiſcopus ipſe pergeret ad Civitatem Auſturicenſ. cum illa Regia ſchedula, non fuerit admiſſus; donec intra paucos dies præſentavit Epiſcopus ille litteras originales, & in forma ordinaria expeditas pro ſuo Epiſcopatu; & tunc temporis feci quandam locupletem allegationam, fundans juriſdictionem Capituli in Sede Vacante, tunc gubernantis, propulſans juridicè intellectum ordinarium illius ſchedulæ, ubi latiſſimè expendi ſenſum dictæ *extravag. injuncta*, de qua aliqua dico infra *in cap.* 15.

Ad Text. in cap. Conſideravimus X. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio facta poſt appellationem, prima non caſſata, & contra privilegia Eccleſiæ caſſanda eſt.*

PRobat textus hic quod electio facta poſt ap- 1
pellationem, & prima non caſſata, & contra privilegia Eccleſiæ caſſanda eſt. Ex hac deciſione adjunges quæ notavi *in c.* 1. & quæ latiſſimè dixi *in c. bonæ.* 51. *de appellationibus*, ubi dixi quòd attentata appellatione pendente, ſunt revocanda, ubi etiam aliqua dixi de caſu hujus textus in materia beneficiali.

Ad

Ad Text. in cap. Suffraganeis XI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Delegari poſſunt ea, quæ ſunt ordinis ex juſta cauſa.*
2 *Epiſcopus verè quis non vocatur ante conſecrationem, &c n. 6.*
3 *Electus, & confirmatus in Epiſcopum, tenetur infra tres menſes conſecrari ſub pœna amiſſionis fructuum.*
4 *Conſecratio de jure debet fieri à Metropolitano electi, & præſentibus aliis provinciæ ſuffraganeis, qui vocati à Metropolitano ad hoc tenentur accedere.*
5 *Conſecratus Epiſcopus debebit intra duos Menſes viſitare Metropolitanum.*
7 *Epiſcopus non conſecratus non exercet ea, quæ ſunt ordinis, & ſignatur materia confirmationis, & conſecrationis.*
8 *Archiepiſcopi ante Pallii ſuſceptionem remiſſivè.*

1 EX hoc textu colligit Barboſa, quod poſſunt
delegari ea, quæ ſunt ordinis, ſi delegatio
fiat ex juſta cauſa; nempe Epiſcopo abſente vel
impedito, ut probat cum multis hic *num.* 2. ad
quod applicabis nonnulla, quæ dico *ſub cap.* 11.
de temporibus ordinationum, & alibi *in eo titulo*,
ubi de dimiſſoriis, & de Epiſcopo ordinante alienos
ſubditos cum licentia proprii Epiſcopi. Hunc
textum explicat Covarruu. *lib.* 3. *variar. cap.* 20.
num. 3. & ad quæſtionem Gratianus *regula* 95. *n.* 5.
2 † An ante conſecrationem poſſit Epiſcopus vocari,
& oegas dicens cum Panormitano per textum
hunc, ut poſſit mandare, conſecrare. Itaque ut
uberius tractes leges Barboſam *de Jure Eccleſiaſtico*
3 *parte* 1. *cap.* 9. *à num.* 33. † Ubi dicit quòd electus,
& confirmatus in Epiſcopum tenetur intra tres
menſes à confirmatione manus conſecrationis ſuſcipere
4 ſub pœna amiſſionis fructuum, † & quod
conſecratio de jure debet fieri à Metropolitano
electi, cujus electus ipſe futurus eſt, & præſentibus
aliis Provinciæ ſuffraganeis, qui ad hoc per
Metropolitanum vocati, tenentur accedere; & ad
5 textum noſtrum dicit *num.* 36. jam dictum, † addit
quod conſecratus debebit ipſum Metropolitanum
infra duos menſes viſitare; etenim Barboſa ipſe
plura addit videnda *de conſecrationis forma n.* 37.
uſque ad num. 73. & Gratianus *dicta regula* 92. di-
6 cit alia addens, † quod ad hoc ut Epiſcopus dici
7 poſſit, ſeu Pontifex, requiritur conſecratio, † inferens
quod Epiſcopus nondum conſecratus non
poſſit exercere ea, quæ ſunt ordinis, de quo latè
Doctores citati à Barboſa infra *ſub cap.* 15. *num.* 4.
& quia Julius Lavorius *variar. lucubrat.* latè agit
ſub cap. 26. *tit.* 4. *de confirmatione, & conſecratione*,
& alii ordinarii Interpretes antiquiores, & moderniores,
quæ hic poſſent ad longum ſcribi; ideò ne
repetam leges de confirmatione ootata ſupra *in
cap.* 6. & 9. & quæ latè dico *infra cap.* 15. Et leges
inquam ad materiam de conſecratione Epiſcopi
infra *in cap. ſi Archiepiſcopus* 6. *de temporibus
ordin. ubi plura*, de qua cum infinitis noviſſimè
Fermoſin. de Offic. & ſacris Eccleſ. *Tom. I.*
Diana *part.* 12. *tractat.* 1. *per totum*, ubi ad ſaturitatem
agit *ſub cap.* 15. *num.* 4. † Et quid de Ar- 8
chiepiſcopis ante Pallii ſuſceptionem: aliqua dixi
ſub c. 4. *de poſtulat. Prælator.* alia ioſra *in tit. de uſu
Pallii*, & *in c.* 4. *hoc tit.*

Ad Text. in cap. Super eo XII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio caſſata propter defectum modi, non impedit, quominus iterum fiat; ſecus ſi propter vitium perſonæ.*

EX deciſione hujus textus quatenus probat, 1
quod electione caſſata propter defectum
modi non impeditur, ut electus iterum eligi valeat;
ſecus ſi propter vitium perſonæ, comprobat
utrumque ea multis Barboſa, hic *num.* 1. & 2. qui
in paſtorali *part.* 2. *allegatione* 42 & 43. & *part.* 3.
allegatione 72. *à num.* 79. ponit perſonas, quæ eligi
non valent idem de Jure Eccleſiaſtico, ut jam
ſupra dixi *ſub Rubrica*, & applicabis quæ notavi
ſupra, & *cap. Oſius* 2. *hoc titulo in verſ. & quia*
ubi num eligi valeat emendatur de crimine. Ad
quæſtionem per gloſſam, & alia jura hic Covarru.
lib. 2. *variar. cap.* 8. *n.* 4. an filii hæreticorum priventur
beneficiis jam obtentis tempore commiſſi
delicti, de quo, & de aliis infra *ſub tit de hæreticis*:
aliqua dixi *ſub cap. cum non ab homine de
judiciis à quæſt.* 26.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulari in Abbatem queit non profeſſus ex aliqua bona cauſa, ſi petatur à Papa.*

DIcit textus hic quod poteſt poſtulari in A- 1
batem non profeſſus, ſi ex aliqua bona
cauſa fiat talis poſtulatio, quod intelligit D. Rodericus
à Cunna, & cum eo Barboſa hic; dummodo
talis poſtulatio debeat peti à Papa, &
non ab inferiore applicabis quæ ſuprà dixi *de poſtulat.
Prælat.* item etiam applicabis quæ congerit
Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico part.* 1. *cap.* 45. ubi
de Præpoſitis Religionum, & eorum electione,
& applicabis quæ dixi ſupra *in dicta Rubrica
hujus tituli de electione Religioſorum in Superiores,
& Monialium in Abbatiſſas, ſive Prioriſſas, à
q.* 3. & 4.

Ad Text. in cap. Cum in terra XIV. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

SUMMARIUM.

1 *Electiones debent eſſe liberæ; ſic ut improbentur contrariæ conſuetudines.*
2 *Electionibus tantum intereſſe poſſunt, quibus de jure competit.*
3 *Eligere ſunt probibiti qui admittunt Laicos contra ſtatuta canonica.*
4 *Electio facta per abuſum ſæcularis poteſtatis, eſt ipſo Jure nulla.*
5 *Laici ad coëligendum non admittuntur.*
6 *Reges privilegio, vel conſuetudine poſſunt habere jus nominandi Epiſcopos.*
7 *Reges Franciæ habent jus nominandi Epiſcopos ad Eccleſias in ſuo Regno.*
8 *Electio metu facta non valet, ſed valet ea, quæ fit ex uno de duobus nominatis, vel ex certo genere perſonarum.*
9 *Ad electionem Prælatorum, num requiratur aſſenſus Regius, ſeu populi.*
10 *Conſuetudo mala, quæ eſt contra libertatem Eccleſiæ, eſt vitanda.*

1 SUb Rubrica hujus tituli dixi nonnulla conducibilia ad textum noſtrum, cum ſupponat
electiones debere liberas eſſe, itaut improbentur
contrariæ conſuetudines, ut multis adductis com-
2 probat Barboſa hic *num.* 1. & 2. † non enim alii,
quam quibus competit de jure, aut privilegio, de-
3 bent in electionibus intereſſe. † Itaque Barboſa *de
Jure Eccleſiaſt.cap.*19.*p.*1. nonnulla congerens de
hac electione in genere ad textum noſtrum ponit à
*num.*79. aliqua, quatenus ait Laicos ad electionem contra ſtatuta canonica admitentes eligere
4 prohiberi. † Item *n.* 80 quòd electio facta per
abuſum ſæcularis poteſtatis ſit ipſo jure nulla;
5 † & *n.* 81. quòd Laici ad coëligendum non admittuntur in Eccleſiaſticorum Prælatorum electionibus, & ad alia applicabis *dicta infra cap.*43. &
quæ de modo celebrandi electiones dixi ſupra
ſub Rubrica, ubi de invocatione Sancti Spiritus,
de quo idem Barboſa *dict. cap.*19. *à num.* 179. &
hic *à num.* 4. qui ad verſ. *hic in quo fuerit*, aſſignat tractare de loco, in quo fit electio celebranda *ſub cap. quod ſicut* 28. *hoc tit*;
6 Et *in verſ. Regis*, notat idem hic *à num.* 7. quod
privilegio, vel conſuetudine poſſunt Reges habere jus nominandi Epiſcopos, vel eorum electioni
aſſenſum præſtandi; & quòd Reges Hiſpaniæ, &
Luſitaniæ potiuntur jure nominandi, ſeu præſentandi Epiſcopos ad Eccleſias Cathedrales, de quo
dixi latè *ſub cap. Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ.
& propriet.* alia ſupra *in Rub hoc tit. quæſt.* 6. *alia
quæſt.* 2.
7 Et addit etiam Barboſa hic *num. fin.* quòd Reges Franciæ habent jus eligendi, ſeu nominandi
Epiſcopos ad Eccleſias in ſuo Regno; & ad plura,
quæ deſideraveris, leges eundem Barboſam *de Jure Eccleſiaſt dict. p.*1. *ſub c.*8. *à num.*75. de ratione
quare Regibus Hiſpaniæ data eſt facultas nominandi Epiſcopos; & *à n.*64. ubi de varietate, quæ
fuit in electionibus Epiſcoporum, de quibus *in dict.
cap. Eccleſia Sutrina à q.* 2. & 3. & *in dict. Rub. ſub
q.*6. An Laici poſſint beneficia conferre dixi latè
in c. 3. *de Judiciis q.* 5.
Nunc verò addo pro latiori interpretatione quæ- 8
ſtiones, quas occaſione textus noſtri nonnulli tractant; nempe an electio metu facta valeat, Faquineus *lib.*3. *variar. cap.*40. Ubi agens de ea quæſtione, an valeat matrimonium metu contractum, ex
hoc textu, & ex *cap. cum dilectus de conſuet.* ubi
quod valeat conſuetudo, ut fiat electio ex certo
genere perſonarum; ſed quia in matrimonio maxima libertas requiritur, dico quod ſi fiat, per metum,
ſit nullum, juxta Doctores longè agentes, per textum *in cap. cum locum de ſponſalibus*, & quæ ad
materiam de metu dixi infra *in cap. ſi vero, & cap.
verum de jurejurando*; nec enim valet ex textu
noſtro conſuetudo, quæ aufert libertatem electionis; etſi valeat ut fiat ex certo genere perſonarum
cum ſumma ratione potuerit ſic introduci; eo
quòd tunc metus nequit intercedere; & quia in
electionibus non requiritur ea ſumma libertas, quæ
in matrimonio: ita ipſe, & Ego ut jam notavi *in
dicto cap cum dilectus*; cum & ab initio fuerit liberum ita eligere, ſicut, & de jure ſtatui poteſt, ut fiat
electio de conſtitutis in Sacerdotio: ita in terminis
Covarru. *in* 4. *de ſponſ. p.*2. *c.*3. §. 5. *ſub n.* 9. ubi melius quam Faquineus addens, ut textus noſter non
neget poſſe conſuetudine introduci, ut electores
eligant duos, quorum poſſit uterque à Principe, vel
Patriarcha reprobari, quibus electi erant præſentandi, improbans Fortunium opinantem, non
poſſe conſuetudine induci, ut alter ex duobus eligatur, cum electio ex duobus optimè exiſtat, ſi ut
non repugnet electionis conditioni; quemadmodum in Regno Granatæ teſtatur practicari; ſiquidem in Collegiis Canonicorum eliguntur, duo,
quorum alter admittitur, alter verò non. † An ad 9
electionem Prælatorum neceſſariò requiratur aſſenſus Regius, Julius Lavorius *variar. lucub. cap.*
4. *tit.*4. ubi quid de populi aſſenſu, ad quos Epiſcoporum electio pertineat Barboſa *in paſtorali
cap.* 3. *à num.* 9. & *à n.* 35. & videbis *in Rub. & in
dict. c. Eccleſia Sutrina*, adde Balboam *in dict.
cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. & proprietatis*, & ibi *à n.* 70. † & *in c.* 8. *de Judiciis*, 10
ubi de mala conſuetudine vitanda, quæ eſt contra Eccleſiæ libertatem, de qua dixi ibi abundè
aliquid *in cap.* 2. *illius tituli q.* 3. & plura noto ſupra *in tit. de conſuetudine, præcipuè ſub cap. fin.*

Ad Text. in cap. Tranſmiſſam XV. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

SUMMARIUM.

1 *Poteſtas exercendi quæ ſunt ordinis non transfertur per confirmationem electionis, ſed per conſecrationem, & quæ competant Epiſcopo ratione ordinis remiſſive n.* 3.
2 *Juriſdictionis exercitium acquirit actu Epiſcopus per confirmationem.*
4 *Prælati minores confirmati, poſſunt de jure ſubditos ſuos excommunicare.*
5 *Collatio beneficiorum poteſt fieri poſt confirmatum Epiſcopum.*
6 *Epiſcopus electus nequit actualiter deponere; & ſi valeat*

valeat pronunciare deponendum; ſecus verbaliter, n. 7.

7 *Depoſitio actualis, & verbalis qui actus dicantur.*

8 *Cenſuras decernere poteſt quilibet habens juriſdictionem.*

9 *Electus in Epiſcopum, & canonicè confirmatus, habet ea, quæ ſunt juriſdictionis, non quæ ordinis.*

1 AD plenam tractationem hujus textûs ad-
junges notata ſuprà *in cap.* 9. *hoc titulo*, ubi
quod litteris nondum expeditis, electus non ſe
intromittit in adminiſtrationem; probat enim
Pontifex hic quod poteſtas exercendi ea, quæ
ſunt ordinis, non transfertur per confirmationem
electionis, ſed per conſecrationem, pluribus
2 probat Barboſa *hic* † ubi à *num.* 10. dum notat
quod exercitium juriſdictionis actu acquiritur per
confirmationem, agit de alia quæſtione, an provi-
ſus ex ſolo titulo canonico, ex ſola confirmatione
ante apprehenſam poſſeſſionem, ſi ab alio ea
non ſit occupata, adminiſtrare poſſit, & duas
adducens contrarias opiniones *num.* 3. *in verſ. ego.*
componit diſtinctionis fœdere, ubi videbis, &
infra *in cap.* 17. vide ſupra *cap.* 11. *hoc tit.*

3 Et in verſic. *& miniſterium conſecrationis*, po-
nit tractantes de dubio quæ competant Epiſcopo
ratione ordinis; & *num.* 5. ex gloſſa *de talibus fin.*
verſ. excommunicare, quod habens juriſdictio-
nem; etſi Præsbyter non ſit, poſſit abſolvere ab
4 excommunicatione in foro judiciali. † Et quod
Prælati quamvis minores ſint Epiſcopis, ſi ſint
confirmati, poſſint de jure communi ſubditos
ſuos excommunicare; quia excommunicandi po-
teſtas, eſt actus juriſdictionis, & ob id ex dicta
5 gloſſa ibi: *Beneficia conferre*, probat *num.* 6. †
quod collatio beneficiorum poteſt fieri per confir-
mationem in Epiſcopum ante conſecrationem;
quia iſte eſt actus Juriſdictionis. Tamen ex eadem
6 gloſſa ibi *depoſitio Clericorum*, † notat quod
electus in Epiſcopum non poteſt actualiter de-
ponere Clericum; quamvis poſſit pronunciare
7 eum depondum; † eo quod actualis depoſitio,
videtur eſſe actus ordinis dependens ab ipſa con-
ſecratione ſecus autem in verbali depoſitione,
quæ etiam reſpectiva nihil aliud eſt, quam ſen-
tentia quædam; & ita actus ſolius juriſdictionis
8 non ordinis. † Hæc Barbosa, & Covarruu. *in*
cap. Alma mater 2. *part.* §. à *num.* 6. dicit quod
quilibet habens juriſdictionem poteſt decernere
cenſuras, interdictum, & ceſſationem à Divinis,
9 & probat inter alia jura ex hoc textu. † Et quod
electus in Epiſcopum, & canonicè confirmatus
habet ea, quæ ſunt juriſdictionis, tradit Barboſa
de jure Eccleſiaſtico cap. 8. *num.* 23. ſed Epiſcopo
electo, & confirmato, non tamen conſecrato,
non competere ea, quæ illi tribuuntur per ordi-
nem collatum, Barboſa *dict. cap.* 8. *num.* 28. alia
adjunges quæ noto infrà *ſub cap.* 44.

QUÆSTIO I.

An confirmatio electionis Epiſcopi nominati, ſive alterius ad Dignitatem aliam inferiorem, debeat ab electo peti intra certum tempus, ſub qua pœna. Et nùm confirmatori ſit tempus aſſignatum, & quis ſit? Ubi quæ debeat de electo inquirere confirmator, & an habeat jus caſſandi, vel confirmandi electionem; prout ſibi videbitur. An electio nulla poſſit confirmari; Quæ ſit forma confirmationis, & quos pariat effectus?

SUMMARIUM.

1 *Confirmatio perficit electionem, eamquè ſequitur regulariter*, n. 6.

2 *Electio præſtat jus Dignitatis, non adminiſtrationis, & exercitii.*

3 *Confirmatio eſt juris habiti corroboratio.*

4 *Electio initiat ſpirituale conjugium, confirmatio perficit illud.*

5 *Confirmatio electionis eſt neceſſaria ex parte confirmatoris, & confirmati.*

6 *Confirmanda eſt electio etiam ſi omnes electores antea morerentur, etiam facta inter regulares, niſi aliter privilegio*, numero 7.

8 *Confirmatio non requiritur in beneficiis electivis.*

9 *Inſtallatio in Choro, habetur loco confirmationis.*

10 *Electio Canonicorum, etiam de officio, qualiter practicetur in Cathedralibus.*

11 *Electi conſenſus requiritur ante confirmationem.*

12 *Electus de jure communi nequit, eo invito, confirmari.*

13 *Electio eſt intimanda electo, ut appareat, ſi velit conſentire, aut repudiare.*

14 *Electus intra menſem ei præſentatæ electionis, debet conſentire, alias vacat prælatura, vel à tempore ſibi præſtituto; niſi conditio perſonæ, ipſum excuſet*, numero 15.

16 *Electus tenetur; etſi impeditus, quam primum conſentire, alias electores poterunt iterum eligere.*

17 *Electus; etſi regulariter nequeat compelli ad conſentiendum electioni: fallit in tribus caſibus* n. 18. *extra quos poteſt ſe humiliter excuſare*; n. 19. & 20.

20 *Electus, habilis, & dignus, quando ſe legitimè excuſet, aut non.*

21 *Confirmatio electionis poſt præſtitum conſenſum intra legitima tempora, eſt petenda ab electo per ſe, aut per procuratorem, ſive electores.*

22 *Confirmationis petendæ tempus eſt ad arbitrium in Curia Romana, inſpecta qualitate perſonarum, & temporum, ac diſtantia locorum* num. 23.

23 *Confirmationis petendæ tempus eſt arbitrandum*

à Indice ſecundùm communes dietas viginti millia paſſuum in ſingulos dies.

24 Tempus ſecundùm 20. dierum, ut confirmandùs Romam ingreſſus, ſe præſentet coram Romana ſede cum termino alio 15. dierum, ſi ſubeſt impedimentum n. 25.

26 Confirmari impeditus, ſi probat impedimentum eſt ſpectandus.

27 L. ſi per vacua cod. de temporibus in integ. reſtituend.

28 Confirmatio electionis facienda ab ordinario non progreditur ultra tres menſes, & n. 34.

29 Tempus non tollitur confirmando, qui citius ad Curiam venit.

30 Electores debent tranſmittere ad Curiam duos homines inſtructos, qui fidem faciant de habilitate electi.

31 Confirmandus electus accedens ad Curiam, non debet diſcedere ſine licentia in perfecto negocio.

32 Confirmatio queit impetrari per amicum ſine mandato.

33 Electus poſtulata Confirmatione ab amico, effugit pœnam, ſi ratum habeat intra tres menſes.

35 Confirmatori ad confirmationem concedendam, nullum eſt tempus præfixum.

36 Inſtitutor ſi abſque cauſa non inſtituat, poteſt à ſuperiore compelli.

37 Confirmator ſi renuat confirmare intra tempus ſibi aſſignatum à ſuperiore, poteſt per eum compelli.

38 Terminus ſex menſium aſſignatur confirmatori, ut inſtitutori.

39 Confirmator debet confirmare electionem idonei, niſi ſubſit cauſa.

40 Confirmare ſpectat ad proximum Superiorem, niſi electus ſit exemptus.

41 Generales Religionum olim confirmabantur à Pontifice; hodie ex eo quod ſunt electi cenſentur confirmati.

42 Primas, vel Patriarcha confirmat Archiepiſcopum, Papa Patriarcham.

43 Confirmator non ex abrupto, ſed ſervatis ſervandis procedit ad confirmandum electum num. 45.

44 Confirmator poteſt inquirere de modo electionis, an ſit idonea.

45 Confirmator num propriam cupiditatem affectet.

46 Electio indigni afficit Eccleſia admodum.

47 Forma qua competitores, ſive oppoſitores, ſint vocandi, ut valeat confirmatio, num. 48. & 49.

49 Edicta ad vocandos electos, ut confirmentur, qualiter affigantur.

50 Confirmator debet examinare electi qualitates; & alia etiam, quod non apponatur in eum, & quibus n. 51. & 52.

52 Confirmator ad ſe certiorandum de fama, & vita electi poteſt petere teſtimonium ex loco, quo converſatus eſt.

53 Confirmatio ſit aliquando per viam Iudicii, aliquando extra Judicialiter n. 54.

55 Electi clarè idonei, non ſit à ſuperiore confirmatore examinatio.

56 Examinatio Confirmationis electi, non ſit in Curia.

57 Confirmatio Provincialium, & Regularium non ſit judicialiter.

58 Generalis ordinis poteſt adhibere fidem ſoli famæ electi, & litteris teſtimonialibus.

59 Generales Minorum non tenentur ſervare in confirmandis electionibus formam cap. fin. hujus tituli lib. 6.

60 Confirmator Prælatus, ſi indignum electum confirmet, num careat poteſtate confirmandi.

61 Confirmator ſcienter indignum confirmans electum, debet deponi, & plecti alia pœna arbitraria n. 62. & tenetur ad damna n. 63.

64 Examinatio major debet fieri ab Electionibus de electo, quam à confirmatore de confirmato.

65 Clericus deficiens in probatione ſua oppoſitionis contra electum, incurrit ſuſpenſionem à beneficiis per triennium, & ingerens ſe adminiſtrationi privatus eſt ipſo jure: limitat ut num. 66.

67 Confirmator habet jus caſſandi, vel confirmandi electionem.

68 Confirmator poteſt ad partes trahere electum exquirendo diligenter de his, quæ poſſunt confirmandum impedire; & hoc faciet ſine illius infamia, num. 69.

70 Electio nulla regulariter non confirmatur à ſuperiore: fallit ſi adſit diſpenſatio, ſeu privilegium num. 71. & 72.

72 Electio nulla validatur per confirmationem à Papa, ſeu alio ſuperiore habente facultatem diſpenſandi.

73 Illegitimus electus in Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, habilatur electione.

74 Peccato aliquid fieri non præſumitur, quando dubium eſt, ſi cum eo ſiat.

75 Peccatum minus præſumitur.

76 Diſpenſatio non requirit certa verba.

77 Diſpenſatio Principis non requirit cognitionem, ſed ejus voluntatem, ſecus ſi inferioris ſit, & procedit in foro animæ, n. 78.

79 Confirmatio electionis parit plures effectus ut n. 84. 85. 86. & 87.

80 Confirmatus rectè non poteſt renunciare poſt acceptationem ſine licentia ſuperioris.

81 Electus poteſt non conſentire electioni de ſe, n. 82.

82 Confirmator poſt electionem ad ſe delatam, poteſt examinare eam, etiam quod electus poſſet renunciare, ut n. 83.

87 Confirmatione acquirit electus plenum jus.

88 Confirmatio ſi non acceptetur, & retineatur prælatura, ea vacare dicitur.

89 Confirmatio facta, pendente appellatione ab electione, eſt nulla, n. 103.

90 Electus poſt confirmationem nullam, non incidit in pœnas cap. avaritiæ, per ignorantiam facti; ſecus juris.

91 Epiſcopus electus, ſed non confirmatus, poteſt expelli ab Epiſcopatu.

92 Percutiens Epiſcopum electum, & confirmatum, non conſecratum, non incurrit in excommunicationem Bullæ Cœnæ.

93 Confirmatio declarata nulla in aliquo capite; non ideo facit electionem nullam.

94 Electio, & confirmatio ſunt partes ſeparatæ, illa principale, hæc acceſſorium, n. 96.

95 Utile per inutile non vitiatur in habentibus cauſam ſeparatam.

97 Opponi

97 *Opponi nequit contra electionem, ſecuuta confirmatione, elapſis terminis ad opponendum præfixis, quid contra Geneales, n. 98.*

99 *Opponi poteſt contra confirmationem, quando notari poteſt, non culpa opponentium, ut ſi impediti ſint: fallit num.* 100.

101 *Confirmatio ſine cauſa cognitione, & non vocatis vocandis, habet vim interlocutoria.*

102 *Terminus peremptorius ad comparendum aſſignatur ſecundum locorum diſtantiam.*

103 *Confirmatio, & inſtitutio ſacta ad electionem, ſeu præſentationem alterius, non poteſt fieri pedente termino ad appellandum.*

104 *Appellatio proſequi debet ante confirmationem intra terminos Iuris.*

105 *Confirmatio non requiritur poſt electionem Pontificis, & quare* num. 106.

106 *Apoſtolica Sedes, cunctis in orbe Eccleſiis præfertur.*

107 *Confirmare nequit inferior ſuperiorem.*

108 *Electio Prælatorum debet examinari prius.*

109 *Confirmatio electionis non requirit formam, ſufficit ut quocunque verbo declaretur à confirmante.*

110 *Confirmatio in ordine Prædicatorum fit per vota ſecreta: ubi quid de erecto appellante.*

111 *Confirmationum fias congregato Concilio.*

112 *Confirmatio fuit denegata electionis, de quodam Priore non habente annos 40. in Religione Prædicatorum.*

113 *Confirmatio electionis debet fieri in Eccleſia.*

114 *Confirmatio electionis, quæ fit contradictorio judicio, nequit celebrari extra Diœceſim, ſecus contra.*

115 *Confirmator providendo ſimul eligit, & confirmat perſonam ab eo proviſam ad Dignitatem, ſeu Prælaturam.*

116 *Regularis electus, & confirmatus ad Prælaturam, ſi utrumque renuat, videtur ut vacet Prælatura.*

117 *Renuere formaliter electus dicitur, qui nullam cauſam aſſignat Superiori, licèt occultam.*

1 AD has, & alias difficultates pro materia con-
firmandæ electionis à ſuperiore de electo,
præmitto dicendum ex textu *in cap. poſtquam hujus
tituli*, ut omnem electionem jure ordinario, ſe-
2 quatur confirmatio ejus, tum ex parte electi, †
quia licèt per electionem acquiratur jus Dignita-
tis, nempe, & Prælaturæ; non tamen acquiritur
jus adminiſtrationis, & exercitii; quia electio ſo-
lum dat jus ad adminiſtrationem; confirmatio verò
exercitium; gloſſa *in cap. quanto verb. Relatio* 63.
diſt. Oldradus *conſ.* 146. *incipit Factum talè eſt*,
Abbas *in cap. conſtitutis hoc tit. n.* 2. idem *conſ.* 47.
p. 1. gloſſa *in l. Prælatorum cod. de Juriſdict. omn.
Judic.* Julius Lavorius cum aliis *variar. lucubrat.
tit.* 4. *cap.* 25. *à n.* 1. per textum, & gloſſam *in cap
cum inter verſ. reſilire hoc tit. & in cap. dilectiſſi-
3 mi* 8. *q.* 1. ubi Doctores, † & hoc quia confirmatio
eſt Juris prius habiti corroboratio, *l. & quia ff. de
Juriſdict. omnium Judicum, l. illud quæritur ff. de
tut. & curat.* Cardin. *in clementina* 1. §. *nos itaque
4 notab.* 7. *de Jurejurando*, † etenim per electio-
nem incoatur ſpirituale conjugium inter Ec-
cleſiam, & Prælatum, quod per Confirmatio-
nem perficitur.

Quare dicunt Sylveſter *verb. confirmatio huma-
na q.* 1. *clem.* 2. §. *ſtatuimus*, ubi Zabarella *q.* 12. *de
ſtatu Monachor.* Abbas, & cæteri Doctores *in cap.
meminimus* 13. *de accuſationibus*, † ut confirmatio 5
electionis neceſſaria ſit ex parte confirmatoris; &
hoc patet ex effectibus, quos parit, ut dico in hac
quæſtione; Item eſt neceſſaria ex parte confirma-
toris; quia non beneficium, ſed debitum impendit
ut patet *in cap. fin. hoc tit. lib.* 6. *dict. cap. poſtquam*,
ubi Abbas *notab.* 1. Decius *n.* 1. Rota *deciſ.* 240.
n. 12. coram Gregor. XV. *l. ſi vero* §. 1. *ff. de heredib.
inſtituend.* & in prædictis juribus cæteri Doctores
Moderni relati à Barboſa *ibi*, Lavor. *dict. c.* 25. *n.* 1.
& 28. ubi ait ex textu *in cap. inter dilectos de fide
inſtrument. l. & quia ff. de juriſdict. omn. judicum*;
ut qui confirmat, non donat.

Itaque regulariter ſemper ſequi debet confir- 6
matio electionem; & in tantum ut ſi omnes electo-
res mortui ſint, publicata electione, & alii in lo-
cum eorum ſucceſſerint, adhoc veniat confirman-
da, cum electio dicatur celebrata ex illis votis in
ſcrutinio publicatis, etiamſi mortui ſint, puta ex
aliqua ruina; dummodo alii in eorum locum ſuc-
ceſſerint; quia unum ſemper erit capitulum; licèt
non ſint idem electores, cum primi jam functi,
ſint officio ſuo: ſic docent Braxio *in directorio elect.
p.* 3. *c.* 44. Bertach. *tract. de Epiſcop. lib.* 3. *p.* 3. *p.* 1.
princip. n. 4. Marcus Anton. Cuchus *inſtit. moral.
lib.* 4. *tit.* 4. *de confirmat. n.* 7. Julius Lavor. *dict. tit.* 4.
c. 25. *n.* 30. cum Sigiſmundo *dub.* 45. *n.* 6. & 7. &
Baldo *in cap. publicato n.* 12. *hoc tit.* † qui dicunt ut 7
dicta procedant etiam in electione Regularium,
quæ indiget confirmatione Canonica, niſi aliter
privilegio eorum caveatur *ex cap. nihil, cap. cum
dilectus hoc tit.* Doctores *in dicto cap. poſtquam*;
ſic ut alias non poſſet electus miniſtrare intra Ita-
liam; ſecus autem extra, ut *in dict. cap. nihil* gloſſa
in cap. cum venerabili hoc tit. niſi adſit Legatus à
Latere, à quo tunc etiam ea peti debet, juxta La-
vorium *dict. c.* 25. *n.* 31. & Compoſtellam *in cap.
cum venerabilibus de conſuetudine.*

Aliquando enim dicta regula fallit, cum etſi 8
beneficia ſint electiva, non inde confirmatio exe-
quatur, ut contingit, ac patet de aliquibus Cano-
nicis, qui eligunt juxta formam *cap. quia propter
hoc tit.* & nihilominus talis electio ſæpè ſæpius
confirmatione non eget; cum ſtatim electus dedu-
catur in Chorum ab alio Canonico ex mandato
Præſidentis Canonici; † quæ inſtallatio habetur lo- 9
co confirmationis, ut tenent Oldradus *conſ.* 146
num. 5. relatus per Joan. Anton. Maſobr. *in praxi
habendi concurſum num.* 23. *prael.* 8. Lavorius *dict.
cap.* 25. *num.* 29. † Praxis inquam Eccleſiarum Ca- 10
thedralium horum Regnorum Caſtellæ, & Legion.
eſt nempe, ut ſive provideantur Canoniæ per con-
curſum oppoſitorum, ut contingit in Magiſtrali-
bus, & Doctoralibus, ſive à capitulo juxta con-
ſuetudines, ſive privilegia Eccleſiis à Pontifice con-
ceſſa, ab electoribus de capitolo, facto Scrutinio
majoris partis ſuffragiorum; tunc qui declaratur
electus, vocatur a Scriba, ſeu Secretario Capi-
tuli, qui fidem facit de electione ipſi electo coram
teſtibus, qui tunc de mandato Decani, ſive Præſi-
dentis in Capitulo, Juratis ſtatutis illius Eccleſiæ,
ſed & in ſtallo ejuſdem Capituli poſt juniorem, ac
deinde à duobus Capitularibus ſimul cum Scriba,
& teſtibus pergit ad Chorum, ubi etiam ſedet in
ſtallo ſibi attingenti: quo facto interim redit ad
Capitulum, ubi ſuo ordine à Decano gratias a-
gens amplectitur Præbendatos, & mandatur ſibi
fieri fidem de tali capta poſſeſſione.

Igitur in primis poſt electionem ante confirma- 11
tionem ſequitur electi conſenſus, qui debet præ-

ſtari, poſtquam ei fuerit electio præſentata infra menſem *ex cap. quam ſit hoc tit lib. 6,* à die habitæ notitiæ electionis, & præſentationis computandum, & *ex cap. cupientes §. ceterùm eodem*; ſic Julius Lavorius *variar. Lucubrat. tit. 4. cap.* 18. *num.* 28. ubi ait ex Lancelloto, ut alias careat electus electione; ſicut alius eligi queat; qui etiam ait *dict. c.* 25.
12 *ſub n.* 32. † ut electus de jure communi non poſſit confirmari, eo invito, cum requiratur ejus conſenſus, ſicut in matrimonio carnali, *cap. innotuit* 1, *hoc tit.* Quare Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *c.* 19. *n.* 243. Layman. *in quæſtion. canonic. de Prælat. Eccleſiaſt. elect. cap.* 2. *q.* 14. dixerunt *ex dict. cap. quam*
13 *ſit.* † quòd electio intimanda eſt electo, antequam deferatur, ut appareat utrum conſentire, aut repudiare velit; indeque Rota *deciſ.* 7. *hoc tit. in novis*, Menochius *de arbitr. cent. caſu* 477. *per totum lib.* 2. Gonzalez *in reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 15. *n.* 50. Maſſobrius in praxi habendi concurſum ad Parochiales Eccleſias vacantes *requiſita* 1. *dubio* 2. *n.* 11. ut refert idem Barboſa *dict. cap.* 244. & *in dict. cap. quam ſit*
14 *n.* 3. † affirmant quod ſi electus intra menſem à tempore electionis ei præſentatæ, vel à tempore ſibi præſtituto, non conſenſerit electioni; tunc vacet
15 Prælatura; quod eſt verum *ex dicto cap. quam ſit* † niſi conditio perſonæ ipſum excuſet, veluti ſi electus eſſet ſubditus, nec poſſet conſentire ſine licen-
16 tia Superioris † ſed nihilominus tenebitur tunc quamprimum eam petere; & ſi infra tempus pro abſentia Superioris ponderandum, non petierit; electores alium eligent, ut colligunt *ex dict. cap. quam ſit* Archidiacon. Geminian. Joannes Andreas, Ancharan, Butrius, Dominic. Monachus Franc. Alagona *in compend. pag.* 63. Vivianus *in ratian. lib.* 1, *pag.* 163. & alii Julius Lavor. *ſupra dict. cap.* 18, *n.* 29. *per extravag. Religioſus hoc tit.*

17 Dubium verò eſt an poſſit Electus compelli ad conſendiendum electioni de ſe factæ, vel queat libere ei renunciare. In quo dubio videtur negandum; quia licèt requiratur conſenſus, & acceptatio electi, *cap. ſi tibi abſenti de præb. lib.* 6. ſed non invitus cogi poterit conſentire electioni de ſe facta per textum *in cap. ubi* 74. *diſt* cum non poſſit exerceri liberalitas in nolentem ſibi acquiri, *cap. hoc jure §. non poteſt de donat. l. invito ff. de regul. jur.* poteſt inquam ad munus gerendum provocare nominatus *l. ſi adſcribatur cod. de appellat. Tholoſ. cap.* 18. *num,* 3. Julius Lavorius *dict. cap.* 18. *num,* 30. *tit.* 4.

18 Tamen legimus, ut in tribus caſibus teneatur ritè, & debitè in Prælatum electus conſentire electioni de ſe factæ. Primò quando à Superiore par obedientiam cogitur; *cap. dilectiſſimi* 8. *quæſt.* 2. *cap. niſi cum pridem de renuncias.* Secundo quando conſcientia ob inopiam alterius idonei ſtimulat; ex quo probabile diſpendium, & periculum imminet Monaſterio, niſi conſentiat, juxta ſacros Canones, *cap. olim cap. inſcrip.* 8. *quæſt.* 1. Tertiò quando per viam illicitam fugit, ſeu abſcondit ſe, abſque ſpeciali Spiritus Sancti inſtinctu: ita Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p.* 1. *cap.* 19. *n.* 145. cum Sylveſtro, Frat. Eman. Rodrig. Hieronymo
19 Rodrig. † Dicentibus extra hos caſus, vel poſſe electum ſe humiliter excuſare, allegando ſuam indignitatem, vel bona intentione ob profectum Eccleſiæ acceptare; ſed quia difficile eſt, ut quiſque ſe dignum cognoſcat, dicunt melius facère ſe hu-
20 militer, non verò pertinaciter excuſando. † Nec
21 obeſt Julius Lavorius in *dict. cap.* 18. *tit.* 4. *num.* 31. dum dicit, quod habilis & dignus electus non poſſit recuſare ſub pœna peccati mortalis, ſi talem ſe putet, & recuſatio verteret in damnum communitatis, tenerique ſibi injunctum munus acceptare D. Gregorii Magni & Nicolai Epiſcopi Miren. Archidiacon. *in cap. ſi electio hoc tit. lib.* 6, quia ad idem loquitur; ſiquidem ait, ut licèt ambitio in electionibus damnetur, ut latè ſcribit *dict. tit.* 4. *c.* 16. *n.* 121. ſed ubi vitium tale ceſſat, & recuſatio damnoſa exiſtit, charitas poſtulat, ut utilitas Eccleſiæ, & populi non negligatur, intelligens hoc procedere, quando alius deeſt, cum non debeat de facili ſe dignum putare, ut tenuit gloſſa *in dict. cap. in ſcripturis* 8. *q.* 1. idem videtur repetere Julius *dict. cap.* 26. *dicta tit.* 4. *ſub num.* 32. cum Miranda *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 31. *concluſ.* 2. Molteſio *in ſumma tract.* 6. *de benefic. cap.* 16. Menochio *de arbitr. judic. caſu* 43. Tuſcho *concluſ.* 91. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 11. *q.* 3. *puncto* 3.

Notandum verò eſt poſt præſtitum conſen- 21
ſum intra legitima tempora, teneatur electus per ſe, vel per procuratorem, aut electores ipſi petere à ſuperiore electionis confirmationem quo termino elapſo, legitimo impedimento ceſſante, irrita reddatur electio *dict. cap. quam ſit, hoc tit. lib.* 6. *verſ. ceterùm quivis elector.* ubi gloſſa *verb. Eccleſia,* ait hoc quidem in Prælatis cujuſcumque Eccleſiæ locum habere: ſic Azor. *inſtitut. mor. p.* 2. *lib,* 3. *cap.* 29. *quæſt.* 10. Ludovicus Miranda *dict. tom.* 2. *quæſt,* 23. *art.* 9. *concluſ.* 4. Petrus Gregorius *rei beneficiariæ cap.* 25. *num.* 12. Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 15. *num.* 51. Barboſa *in dict. cap. quam ſit n.* 4. & 5. & *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 19. *p.* 1. *n.* 146. & *in paſtorali p.* 3. *allegat.* 5. *num.* 13. Julius Lavor. *dict. cap.* 25. *ſub n.* 34. *tit.* 4. † Ubi clarius
agit, cum advertat, ut non videatur indiſtinctè 22
ſtandum certo, ac determinato ſpatio trium menſium, quando ad ſedem Apoſtolicam pertinet, tum quia negotia Romanæ curiæ, tam multa ſunt, ut impediant aliquando, ne infra tres menſes poſſint confirmationes obtineri. Tum quia cum non ſemper ſit eadem viarum dimenſio, alii propinqui alii in remotis admodum à Curiæ partibus (ut contingit in nobis Hiſpanis) nec perſonæ electæ ſint ſemper ejuſdem qualitatis, alii ſenes, alii infirmi, alii juvenes, alii delicati, alii ſani, & fortes, tempora quandoque ſint diverſa, æſtiva, Hyberna, ſereno Cœlo propitia, continuis imbribus impedita, aliiſque incommodis obnoxia, non poterat una, & uniformis temporum meta præſcribi, cùm trimeſtre tempus aliis ſit nimis breve, aliis nimia prolixum.

Quare ait ſtatuiſſe Nicolaum ut electus poſt præ- 23
ſtitum electioni de ſe factæ conſenſum, vel poſt obtentam de ipſius electione notitiam, ſi eam debito tempore non contigerit præſentari infra unum menſem ad Sedem prædictam, iter arripiet; poſt quem menſem alius terminus conceditur, quo conſiderata locorum diſtantia commodè ad confirmationem petendam accedere valeat, ſuper quo arbitrio Judicis ſtandum eſſe ait Julius Lavor. inſpecta qualitate perſonarum, locorum, temporum, & ætatum, *ex l. continuus §.* 1. *ff. de verb. oblig.* gloſſa *in dict. cap. cupientes verb. commodè*, ubi Barboſa cum multis ſic ut Judex arbitretur ſecundùm communes Diætas, ut probatur *in cap. præſenti §. loca de præb.* aſſignando viginti millia paſſuum in ſingulos dies juxta textum *in l. vicena millia ff. ſi quis caution. l.* 3. *de verb. ſignific.* † Quo tempore
elapſo, alium concedi terminum viginti dierum, 24
quo electus coram ſede Apoſtolica, ſe debet præ-
ſentare

ſentare cum omnibus actibus, juribus, & muni-
mentis ſuis, & proceſſus ſuos contingentibus, ad-
dens, ut ſi infra dictos viginti dies non venerit,
& confirmationem petere contempſerit juſto im-
pedimento ceſſante, ſit ſtatim privatus jure, ſi quid
25 per electionem de eo factam acquiſierit † & addit
etiam quod ſi juſtum intervenerit impedimentum,
debet intra alios quindecim dies probari; quod ſi
26 probatum non fuerit cadat etiam à jure ſuo; † ta-
men ſi allegatum impedimentum probatum fuerit,
debeat ſpectari illius ceſſatio, quo ceſſante, tunc
electos habere omnes prædictos terminos compu-
tandos ab ipſa impedimenti ſublatione; puta infir-
mitate, diſcrimine viarum ſuperioris impedimento,
longa diſtantia frequenti curiæ mutatione, & ſimi-
libus, ut in dict. cap. cupientes, ubi gloſſa l. 2. ff. ſi quis
cantion. ita idem Julius cum Cucho dict. n. 34. in fin.
& n. 40. & Barboſa de jure Eccleſiaſt. dict. c. 19. p. 1.
n. 246. in fine, ubi ait procedere deciſionem Nicolai
Papæ in dicto cap. cupientes, in Cathedralibus, &
Regularibus Eccleſiis, quæ confirmationem à ſede
tantummodo Apoſtolica accipiunt, in quibus
tempus moderatum, proxime dictum eſt.
27 Nec obſtat huic doctrina textus in l. ſupervacua
cad. de temporib. in integr. reſtituend. ubi quod lo-
corum diſtantia non debet inducere differentiam
deciſionis; & ſic Judicandum juxta deciſionem
Greg. X. in dict. cap quam ſit, hoc tit. lib. 6. Quia
reſpondeo ad dictam l. ſupervacua ejus deciſionem
intelligi in tempore limitato à lege; non inquam in
tempore arbitrario, ut in caſu noſtro, juxta gloſſam
in dict. cap. cupientes poſt princip. ubi Doctores, Ju-
28 lius Lavor. d. n. 40. in fin. † qui etiam n. 39. limitans
dicta, ait ut ſi confirmatio, non ſit petenda à ſede
Apoſtolica, ſed ab alio ſuperiore inferiore; tunc
remaneat firma diſpoſitio Greg. X. in dicto cap.
quam ſit, id eſt ut debeat peti infra tres menſes,
cum in his, nihil fuerit per Nicolaum III. immu-
tatum, aut derogatum, ſicut conveniens erat in
29 prædictis ex allatis rationibus † & idem notat dict.
cap. 25. n. 35. quod tempus non tollitur ei, qui citius
30 ad Curiam venit † Et n. 36. quod electores debent
tranſmittere ad curiam duos homines inſtructos,
qui fidem faciant de habilate electi, & quorum
ſumptibus; & quid ſi electio facta ſit in diſcordia
31 ibi n. 37. † & ibi num. 38. quod accedens ad curiam
Apoſtolicam cauſa confirmationis, non debeat
diſcedere ſine licentia, negotio imperfecto; ita ut
ſi contra fecerit, careat ſuæ electionis commodo,
ut definit Pontifex in cap. ſi poſtquam §. ſi vero hoc
tit. lib. 6. ubi cum multis Barboſa.
32 Notandum eſt ſecundo quod poteſt talis confir-
matio impetrari, etiam mediante aliquo amico; li-
cèt mandatum non habeat; Julius Lavorius dict.
cap. 25. n. 41. Barboſa de jure Eccleſ. dict. c. 19. p. 1.
33 ſub n. 246. † Ubi addit hoc modo effugere pœnam
electum, ſi ipſe ratum habeat infra illos tres men-
ſes, modo ſit nomine electi, & inſuper idem electus
ratum habeat infra prædictos tres menſes; gloſſa
in dicto cap. quamuis ſit, ubi Barboſa verb. petere,
verſ. ſed pone quod amicus idem Barboſa d. c. 19.
n. 246. idem de officio Epiſcop. p. 1. tit. 1. cap. 4. n. 4.
cum Azor. & aliis Tyraquellus de pœnis tempe-
rand. cauſa 22. n. 37. quia ratihabitio fieri debet
omnio intra terminum datum ad acceptandum;
Covarruu. lib. 3. variar. cap. 16. n. 5. quibus ſuppoſi-
tis jam ad quæſtiones oportet reſpondere.
34 Ad primam ergo quæſtionis partem an confir-
matio electionis Epiſcopi nominati, ſive alterius
ad Dignitatem aliam inferiorem, debeat ab electo
peti intra certum tempus; ſub qua pœna, & ad
ſingula dubia reſpondeo breviter ex dictis jam ſu-
pra hac quæſt. in verſ. notandum verò eſt.
Ad ſecundam quæſtionis partem reſpondeo cum 35
Abbate in dict. cap. poſtquam hoc tit. Læl. Zechio de
beneficiis cap. 12. verſ. tempus n. 31. Joanne Anton.
Maſſobr. in praxi habendi concurſum ad Paroch.
requiſit. 9. dubio 1. Julio Lavorio var. lucub. in hoc
tractat. tit. 4. cap. 25. à n. 43. & poſt eum Barboſa de
jure Eccleſ. cap. 19. n. 254. nullum eſſe tempus in
jure præfixum confirmatori ad confirmationem
concedendam, ſicut nec ad inſtituendum; quia licèt
tempus ſit in jure præfixum ad eligendum, confe-
rendum, & præſentendum, ſecus in inſtituendo, &
confirmando. † Quare ſicut inſtitutor, ſi abſque 36
cauſa inſtituat, poteſt per Superiorem compelli,
aſſignando terminum intra quem inſtituat, quo
elapſo poſſit ipſemet Superior inſtituere; † ita ſi 37
Confirmator, nulla exiſtente rationabili cauſa, re-
nuat facere confirmationem, recurratur ad Supe-
riorem, qui eum compellat infra breve tempus,
præfigendum cum comminatione, ſeu intimatio-
ne; quod niſi infra talem terminum confirmet;
Superior jure devoluto, hoc faciet juxta gloſſam
in Rub. de poſtulat. Prælator lib. 6. argum. cap. nul-
lus de Jure Patronatus, Abbas ubi ſuprà, Julius
Lavor. cum Fr. Sigiſmund. dubio 45. num. 3. &
cum Rota in Legionen. confirmationis, Lunæ 23.
Januarii 1617. coram Pamphilo.
Sin autem dubites quantus terminus debeat aſ- 38
ſignari, exiſtimo reſpondendum cum relatis inter-
pretibus, & cum Lambertino de jure Patron. ut ad
inſtituendum debeat brevis aſſignari terminus; ita
ut licèt ſit arbitrarius, non debeat excedere ſex
menſes; ſic etiam ut Superior confirmet † debet 39
inquam Confirmator confirmare electionem idonei
niſi ſubſit cauſa aliqua rationabilis, vel legitimum
impedimentum, ex dict. cap. poſtquam §. electio.
ubi Abbas, & Barboſa, cum aliis Julius Lavor.
dict. tit. 4. cap. 25. n. 42. & DD. in cap. nullus de jure
Patron. ubi & alibi Doctores adducti dicunt, ut
quamuis electio ab initio fuerit voluntatis, tamen
confirmatio ſit neceſſitatis.
Ad tertiam partem quæſtionis breviter etiam 40
reſpondeo quod munus confirmationis ſpectat ad
proximum ſuperiorem, niſi electus ſit exemptus;
nam tunc confirmatio petetur à Pontifice ſummo;
vel à Legato à Latere, ſi quis eſt in Provincia, cap.
ſi Abbatem hoc tit. lib. 6. ita Panormit. in cap. Mona-
chi §. prioratus n. 10. de ſtatu Monachor. & in c. 2.
de tranſlatione Epiſcopi per cap. cum ad monaſte-
rium §. ne alicui de ſtatu Monachor Julius Lavo-
rius dict. cap. 25. tit. 4. à n. 45. Eraſmus Cochier de
juriſd. omn. jud. ordin. p. 4. q. 5. ubi dicit procedere, ſi
Pontifici ſint immediatè ſubjecti.
Quare olim Generales religionum exemptarum 41
confirmabantur à Romano Potifice, ſed ex con-
ceſſione ejuſdem Romani Pontificis hodie omnes
Generales ſtatim, ac creati ſunt, confirmati cen-
ſentur, Fr. Eman. Rod. tom. 2. regular. q. 52. art. 3.
Sigiſmund. à Bononia de electione dub. 48. n. 1. Ju-
lius Lavor. dicto tit. 4. cap. 25. n. 48. Barboſa d. lib. 1.
de jure Eccleſiaſt. cap. 19. n. 250. in fine Novarius in
Lucerna regular. verb. electio confirmanda n. 4. † & 42
addit Julius Lavor. n. 49. quo Primas, vel Patriar-
cha confirmat Archiepiſcopum, cap. bona 1. hoc tit.
Papa verò Patriarcham, cap. venerabilem eodem.
Azor. p. 2. inſtitut. moral. lib. 6. c. 16. q. 17. ſed quòd
hodie de conſuetudine ſolus Papa confirmat, ait
Lavorius cum Petro Rebuffo de reſcript. confirm.
numero

numero 1. ut de Epiſcopis nominatis quotidie
videmus.

Ad quartam quæſtionis partem quæ debeat con-
firmator de electo inquirere, reſolutivè etiam reſ-
pondeo, quod niſi electio canonica ſit, non debeat
confirmari, Rota *in treveren. Abbatiæ S. Maximini*
20. *Novemb.* 1624. coram Coccino, Julius Lavor.
dict. cap. 25. *tit.* 4. *variar. lucubrat. n.* 51. ubi ait, ut
ſuperior non ex abrupto, ſed ſervatis ſervandis de-
veniat ad confirmationem, *cap. cum adminiſtrato-
ria de ſtatut Monachor.* Abbas *in cap. Monachi* §.
Prioratus eodem tit. & *in cap. poſtquam hoc tit.* Syl-
veſter. *verb. confirmatio humana n.* 4. Barboſa *de ju-
44 re Eccleſiaſt. dict. cap.* 19. *p.* 1. *ſub num.* 251. † ubi
quod confirmator poteſt cognoſcere, & inquirere
de modo electionis, an ſit canonicè facta, & de per-
ſona etiam electi, an ſit idonea, & alia facere, quæ
ad publicam utilitatem ſpectant, Navar. *conſ.* 1. *in
antiquis, alias* 2. *in novis hoc tit.* Sayrus *in floribus
45 deciſion. hoc tit. deciſ.* 1. & ſic non ex abrupto † itaut
non debeat per repentinam Confirmationem pro-
priam cupidiatem, & inordinatum effectum juri,
& æquitati præferens competitori, vel oppoſitori-
bus neglectis, nec diſcuſſo negotio, electo manus
imponere, contra doctrinam Apoſtoli *in cap. fin hoc
tit. lib.* 6. ubi *num.* 3. & 10. ait Barboſa cum multis,
quod textus ille habet locum io præſentatione niſi
conſuetudo ſit in contrarium, quam qui allegat de-
bet probare, referens deciſum ex Puteo *deciſ.* 298.
lib. 1. *in correctis*, & *deciſ.* 273 *lib.* 2. ubi ait quod
juſta cauſa excuſat à pœna illius textus, Julins
46 Lavor. *dicto tit.* 4. *ſub n.* 51. & 52. † reddit ratiooem,
nempe ut nihil ſit quod magis Eccleſiæ Dei offi-
ciat, quam quod indigni aſſumantur Prælati ad re-
gimen animarum *ex cap. nihil, hoc tit.*

47 Quod ſi dubites de forma ſervaoda io compe-
titoribus, ſive oppoſitoribus vocandis, reſpondeo
eam contineri *in dict. cap. fin. de elect. lib.* 6. & *cap.
cum nobis olim, hoc tit.* & eſt ut confirmator, priuſ-
qnam electo munus confirmationis impendat com-
petitorem electi, vel contradictores per citatiooem
vocet, ut infrà terminum præfixum electioni op-
poſituri compareant ſi verò nullus ſit coëlectus, vel
oppoſitor generaliter in Eccleſia, in qua electio
celebrata eſt, proclamari debeat, ut ſi qui ſint, qui
ſe velint opponere, compareant, aſſignato perem-
ptorio termino; quod ſi nullus, elapſis etiam ter-
minis contra electum aliquid oppoſuerit; debeat
tunc ſuperior ex officio ſuo diligenter inquirere, &
examinate proceſſum electionis, & perſonam electi
ejuſque mores, qualitates, & ſententiam perpende-
re, Jnxta *c. cum nobis* §. *his igitur, cap. nihil in prin-
cipio*, ubi gloſſa verbo *examinet*, & *in cap. vene-
rabilem verb. eſt. enim generaliter hoc titulo*, cum
ejus interſit ne puniatur pœna *dict. cap. nihil*, ſi
promoveatur indignus, Julius Lavor. *dict. cap.*
25. *num.* 53. Barboſa *dict. cap.* 19. *de jure Eccle-
ſiaſt. ſub dicto num.* 251. Lambertin. *de Jure Pa-
tron. lib.* 2. *p.* 2 *quæſt.* 6. Lotterius *de re beneficiar.
48 lib.* 2. *q.* 13. *à num.* 20. dicentes † idem etiam pro-
cedere, etiamſi electio unaoimiter, & in concor-
dantia celebrata fuerit, ut *dict. cap. fin. hoc tit. lib.*
9. Lavorius *d. n.* 52. *cap.* 25. *tit.* 4. *in fine*. Lancello-
tus *tit. de confirmatione* §. *illud*, & §. *ſciat de con-
firmatione, cap. ſi forte, cap. cupientes hoc tit. lib.* 6.

49 Adduntque ſupradicti Doctores quod debet le-
gitimè conſtare, noo ſolùm de lectione, & affi-
xione edictorum; ſed etiam de refixione; & ſic
quod fuerint lecta; atque ibi dimiſſa per congruum
temporis intervallum, ut tenuit Rota *deciſ.* 325.
n. 6. *lib.* 3. *p.* 3. *diverſ.* & *deciſ.* 624. *num.* 10. *p.* 1. *recent.*
Lotterius *dict. q.* 13. *à n.* 47. de qua publicatione di-
xit Puteus *deciſ.* 5. *dubio* 3. ut non ſtetur ſimplici
aſſertiooi Notarii ſioe teſtibus. Et oporteret ait Ju-
lius Lavor. *dicto cap.* 25. *tit.* 4. ut confirmatori præ-
ſentetur decretum continens totam ſeriem, & for-
mam electionis, cum nominibus eligentium, &
conſenſu eorum nomine electi, ac nomine digni-
tatis, ad quam eſt electus, roboratus ſubſcriptio-
nibus eligentium, ac ſigillo Capituli munitum jux-
ta eam formam, quam poſuit idem Julius Lavorius
dicto tit. 4. *variar. lucubrat. cap.* 19. *num.* 126. &
dicit *dicto num.* 54. *cap.* 15. ut ea ſcriptura debeat
eſſe in forma probanti pulica notarii, vel ejus loco
per duos viros fide dignos munita, juxta textum,
& quæ ibi dixi *l.* 1. *cap. quoniam contra falſam de
probat.*

Et idem Julius Lavorius *ſub dicto num.* 54. *in fine*, 50
num. 55. & 56. cum Joanne Andrea *in dicto cap.
cupientes hoc tit. lib.* 6. ait prædictum decretum,
ſeu proceſſum deberi per Superiorem examinari
nec non formam io electione ſervatam perſonæ
electæ, & confirmandæ qualitates, etiam quod
nemo opponat, & multò magis ubi electio diſcors
fuerit: nam tunc diligentior requiritur diſcuſſio † 51
& cum Abbate *in dict. cap. poſtquam num.* 5. ut
queat Superior inquirere per famam, vel litteras
teſtimoniales, vel ſi neceſſarium judicaverit per te-
ſtium receptionem cum juramento, & ſine; qui
hæc omnia relinquit arbitrio Judicis cum Antoni
Cucho *tit. de confirmatione num.* 18. † Dicens etiam 52
ex dicto cap. ſi poſtquam hoc tit. & ex eodem Abba-
te, ut liceat confirmatori ad ſe certiorandum de
fama, & vita electi petere teſtimonium ex loco,
quo converſatus eſt. Verùm explicat dicendo,
ut hæc inquiſitio non ſit facienda in ſpecie de ali-
quo delicto niſi antequam fuerit electus, de illo
delicto diffamatus, ſed in geoere, puta de ætate,
vita, ſcientia, moribus, ſimilibus; juxta ea quæ
dico *in tit. de accuſat.* & *inquiſit.* & aliqua *ſub cap.
novit de judic in* 2. *p.*

Ex dictis patet inquam quod confirmatio ſit ali- 53
quando per viam Judicii cum proceſſu, & cauſæ
cognitione, & contradictorio, & ſententia deffini-
tiva, ut dixerunt Butrius *in dicto cap. venerabilem
n.* 15. *hoc tit. cap. fin. hoc tit. lib.* 6. gloſſa *in cap. cati-
nenſi n.* 61. *diſt.* Gonzalez *in reg.* 8. *cancellariæ gloſſ.*
9. §. 1. Fr. Sigiſmund. *hoc tit. n.* 8. *dubio* 46. & *dub.*
47. *à num.* 7. † aliquando autem extrajudicialiter, 54
ut dixit idem Julius Lavor. *dict. cap.* 25. *tit* 4. *num.*
19. ubi *n.* 58. ait cum Romano *conſ.* 483. *n.* 15. &
16. Sebaſt. Sapia in *apoſtilla ad Abbat. in cap. cum
olim de cauſæ poſſeſſ.* & *propriet col. fin. verſ. ipſo
jure.* Marco Antonio Cucho *tit. de confirmat. n.*
40. ut aliquando etiam licèt aliquis ſe adverſarium
declaraverit; quia vel ab adverſa parte fuerit elec-
tus, vel contra electionem aliquid oppoſuerit;
non tamen citari eum oporterc, ſi conſtaret nul-
lum jus ei competere.

Quare optimè Barboſa *de jure Eccleſ. p.* 1. *dict.* 55
cap. 19. *n.* 252. *in fine*, cum eodem Julio Lavor. *dict.
cap.* 25. *tit.* 4. *n.* 57. reſolvit ut quando electus eſſet
ita notoriè idoneus, & communiter dignus exiſti-
matus, nulla alia examinatio debeat fieri, cum
non indigeat alio judicio ſuæ perſonæ: ſic antea
docuerunt *conſ.* 2. *hoc tit.* Oldradus *conſ.* 146. *de
conſuet. in fine*, & alii Doctores *per cap. in late-
ranenſi de præbend.*

Unde ioſero limitandam eſſe relatam proximè 56
examinatiooem io proviſionibus, quæ fiunt in Cu-
ria

ria Romana in qua reſolvunt Lambertin. dict. q. 6.
princip. art. 3. n. 4. & Barboſa d. cap. fin. hoc tit. lib. 6.
num. & iu hoc deficere deciſionem dict. cap. fin. ut
ſuit dictum in una Brachiaren. Parochialis de Mo-
reira 13. Junii 1605. coram Ortembergo; ex eo
quia textus ille non adſtringit Romanum Pontifi-
cem, ubi ab ipſo petenda eſt confirmatio, nec ejus
legatum, ſicuti docent Chuchus inſtitut. moral.
tit. de confirm. n. 36. Craveta conſ. 177. col. 2. à n. 3.
Julius Lavor. dict. tit. 4. cap. 25. n. 61.
57 Item ut in ordine minorum ſit ſpeciale, ut non
procedatur judicialiter; præſertim in confirma-
tione Provincialium ex clem. exivi §. demum, ubi
gloſſa verſ. quinto nota de verb. ſignific. Franc. Mar-
cus deciſ. 1360. num. 3. & 1. Julius lavor. dicto tit. 4
num. 60. ubi reſolvit cum Joanne Andrea, & Inno-
58 cent. in dict. cap. poſtquam hoc tit. † ut poſſit Gene-
ralis ordinis fidem adhibere ſoli ſamæ, & litteris
59 teſtimonialibus † & d. n. 61. in princip. quod Gene-
ralis minorum non teneatur in confirmandis ele-
ctionibus Provincialium ſervare formam dict. cap.
fin. ut dixit etiam Fr. Sigiſmund. hoc tit. dicto du-
bio 46. n. 13. & Barboſe in dicto cap. fin.
60 Notabis autem de jure procedere (etſi non vi-
derim practicari in Eccleſiis Cathedralibus, ubi
quotidie fiunt in his Regnis Caſtellæ, & Legion.
electiones per concurſum, imo nec in aliis benefi-
ciis curatis) ut ſi Prælatus confirmator, qui alias
tenetur examinare proceſſum electionis, & perſo-
nam electam in ſcientia, vita, & ætate, ſi indignum
per negligentiam confirmaverit, carere debeat po-
teſtate confirmandi in ſequenti electione, & ſuſ-
pendi à perceptione fructuum proprii beneficii,
quouſque indulgentiam promereatur, Doctores
per textum ibi in dict. cap. nihil 44. hoc tit. Coſmes
pragm. ſanct. hoc tit. verb. ea vice, Lambertin de jure
Patron. dicto lib. 2. q. 3. q. 3. art. 3. Valerius Reginald.
in praxi fori peniten. lib. 32. tract. 2. num. 62. in
fine.
61 Quod ſi ſcienter; & per [illegible]itiam indignum
confirmaverit, debebit depo[illegible] ta gloſſam verbo
ſuſpendatur in dicto cap. nihil, . [illegible]ninian. de Epiſ-
copo in 2. p. ſecunda partis princi[illegible] q. 5. Vivian. in
praxi Juris Patron. lib. 12. cap. 7. n. [illegible] in ultima im-
62 preſ. Julius Lavorius in dict. cap. 25. tit. 4. num. 62. †
qui ait tunc ad arbitrium judicis alia graviori pœne
eſſe plectendum, cum nulla ſit in jure ſtabilita, cap.
de cauſis. §. fin. de officio deleg. cap. ſuper his de accu-
ſat. Barboſa dict. cap. 19. p. 1. de jure Eccleſiaſt. ſub
63 num. 25. † ubi addit ex Navarro Fr. Eman. quod
peccat mortaliter, & tenetur ad omnie damna, &
Valerius Reginald. de different. inter utrumque fo-
rum verb. electio differentia 2. num. 4. advertit poſt
Petr. Navarr. de reſtitut. tom. lib. 2. cap. 2. num. 156.
64 † majorem diligentiam circa perſonam, & merita
electi fieri debere ab eligentibus, quam à confir-
matoribus, argum. eorum, quæ dixi ſuprà in Rub.
ſub q. 2. 4. & 7.
65 Pro complemento notabis quod Clericus, qui
aliquid opponit in perſonam electi ad Dignitates,
perſonatus, & Canonias, in probatione deficiens,
incurrat ſuſpenſionem è beneficiis per triennium;
ed quæ ſi in illo triennio ſe ingeſſerit temere, erit
ipſo jure perpetuò privetus, ſine ulla ſpe indul-
gentiæ ex c. 1. §. adjicientes hoc tit. l. 6. ubi doctores
Bibald. in Candelabro aureo tit. de ſuſpenſ. n. 12. Say-
rus de cenſur. lib. 4. cap. 15. num. 13. Suarez in eodem
66 tract. diſp. 31. ſect. 3. n. 12. † ubi ait non extendi con-
tra electum ad beneficium Eccleſiaſticum, Squil-
lante de obligat. cleric. p. 4. num. 84. ubi intelligit de
de beneficiis illius Eccleſiæ de cujus electione agi-
tur, ut pœna ſit proportionata Culpæ.
Ad quintam quæſtionis partem, an confirmator 67
habeat Jus caſſandi, vel confirmandi electionem
prout ſibi videatur expedire pro bono communi;
& videtur reſpondendum affirmativè ex dictis in
toto verſ. ad quartam, & in terminis docent Bannez
de Juſtitia, & Jure, tit. de Judit. Juſtit. quæſt. 67.
art. 2. in reſponſ. ad 2. argument. Julius Lavor. va-
riar. lucubrat. tit. 4. cap. 15. ſub num. 59. ita pror-
ſus, ut ſicut electores liberè eligunt, quem judi-
cant dignum ſcientia privata; ita Confirmator legi-
timè confirmat, quem judicaverit dignum, ſive
ſcientia publica, ſive privata: & in hac dicunt con-
firmatorem deficere à ratione Judicis, in quo judex
tenetur ferre ſententiam ſecundùm allegata, &
probata; & ſi oppoſitum fecerit, nulla ſit ſententia,
ſed confirmator quomodolibet caſſaverit electio-
nem, etiam digni caſſe ſit; præſuppoſita tamen
vera, & rationabili cauſa † addentes quod poteſt 68
confirmator trahere ad partes electum, exquirendo
diligenter de his, quæ poſſunt confirmandum im-
pedire; ut ſi aliquod adfuerit impedimentum, il-
lum ſecreto ad renunciandum inducat ex cap. du-
dum hoc tit. in fine, ubi Doctores & in cap. per tuas
de ſimonia in fine; alioquin autem ex Silveſtro verb.
confirmatio humana num. 5. q. 6. † tunc illum publi- 69
cando non infamabit, ſed procedet ſecundum al-
legata, & probata; ita ut ſi electus ſit dignus, ſit
confirmator in neceſſitate illum confirmandi juxta
quæ dixi in princ. hujus quæſtionis.
Ad ſextam quæſtionis partem ex dictis reſpon- 70
deo, & ex dicendis, in verſ. ad ſeptimam, quod
electio nulla, regulariter non confirmatur à ſupe-
riore; & hoc de jure communi poſitivo: nam ſi
electio fiat de eo, qui ineligibilis eſt à natura, nihil
juris unquam conferet confirmatio, ut docent Ro-
man. conſ. 98. Abbas in cap. ad probandum. num. 5. de
ſent. & re judic. Julius Lavor. variar. lucub. tit. 4.
cap. 25. num. 72. † qui ait cum Abbate in cap. quia 71
diligentia num. 5. hoc tit. argum. illius capituli, ut
quando electio eſt nulla, tanquam facta de ineli-
gibili, diſpenſatione (admittitur juxta primum
caſum) & confirmatur per ſuperiorem; item quan-
do confirmator habet authoritatem ex privilegio,
vel alio modo; quia regulariter eſt contra, ut in
cap. innotuit 20. hoc tit. † Et ſic addunt Abbas in 72
cap. ſuper n. 4. de cauſa poſſeſſionis. Julius Lavor.
ſub diction. 72. ut validetur electio nulla per Con-
firmationem à Papa, ſeu alio ſuperiore habente
poteſtatem diſpenſandi ſuper defectum, qui in
electione interceſſit, ſi facta fuerit ſcienter.
Unde infero quod ſi illegitimus ſit electus in 73
Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi,
cenſeetur tacitè diſpenſatus ſuper defectu nata-
lium; ſicut ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat,
ſi tamen antea talis ſuperior ſciebat talem defe-
ctum: † nam quoties aliquid cum peccato, & ſine 74
peccato exerceri poteſt, præſumendum eſt exer-
ceri ſine eo, ex regula textus in l. merito ff. pro ſocio
cum vulgatis, ſicut ex duobus peccatis, minus præ-
ſumendum eſt ex l. ſi adulterium §. 1. & 3. ff. ad leg.
Jul. de adulteriis; cumque majus peccatum eſſet
illegitimos ſine diſpenſatione promovere, quàm
abſque cauſæ cognitione promovere cum diſpen-
ſatione, † ſequitur ut debeat præſumi minus pecca- 75
tum, quod eſt diſpenſare, tanto magis † quòd 76
diſpenſatio non requirit certa verba: ſic Bellamera
in cap. veniens n. 10. & 19. de filiis Præsbit. Henriq.
lib. 15. cap. 17. §. 9. lit. O. Sanchez de matrim. lib. 8.
diſp. 4.

Digitized by Google

diſt.4.num.17.& 24. Majolus *de irregularit. lib. 3.*
cap.14.num.14.& lib.4.cap.10.num.3.lib.5.cap.51.
num.8. Salas *de legib.diſp.20.ſect.2. num. 8. & ſe-*
ction.9. num. 85. Valerius Reginald. *in praxi fori*
pœnit. lib.15.num.195.& lib.30. tract.2. num.30.
quod mihi verum videtur; quantumvis aliqui re-
latam doctrinam limitent ad ſolum Principem, per
l.quidam, ubi Bartol. *ff. de re judic. l.idem.* Vipia-
nus ff.de excuſat.tutor. argum. gloſſæ *in cap. ſta-*
tutum. verb.Canonicis de reſcript. lib.6. eo quod
requiritur expreſſa diſpenſatio ab inferiore per
gloſſam *in cap.unico verb.diſpenſare de ætate,& qua-*
lit.ordin. lib.6. gloſſa fin. *in cap. literas de conceſ.*
præbenda, Felinus *in cap.nonnulli col.16.in 4.Fal-*
lentia verſ. confirmatur de reſcriptis lib.6. & alii
apud Sanchez *de matrim. dicto lib.8.diſp.4.num.6.*
77 † quia dum Princeps diſpenſat, non requiritur
cauſæ cognitio, ſed ſufficit ſola voluntas, ex In-
nocentio in *cap.cum ad Monaſteria de ſtatu Mona-*
chor. ſecus inferiores, ut refert idem Julius Lavo-
rius *variar.lucubrat. dicto tit.4.cap.16.à num.35.*
commendans videndos Emanuel Rodriguez *quæſt.*
regular.13.art.16. Ludovic. Mirandam *tom.2.quæ-*
ſtion.art.14.
78 Et in utroque foro dictam doctrinam procedere
dicunt Suarez *de cenſuris diſp.41.ſect.3.& de reli-*
gione tract.3.lib.4.cap.61.n.13.& de legibus lib.6.
cap.15.num.2. Sanchez, & Majolus *ubi ſupra,* &
ſic ſentio etiam cum eodem Julio Lavorio *dict.*
c.16.num.37.in fine, ſi conſtet habuiſſe ſuperiorem
legitimam diſpenſandi cauſam, ſi res in examen
deferatur: quare poſſunt non amplecti Navarrus
in ſumma cap.15, num.74. Sayrus *de cenſuris lib.*
7.cap.14.n.12. Aviles *in eodem tractatu p. 3: diſp.*
10: dubio 6.concluſ.1.notab.3. Nec adverſum eſt
quod dixi ſuprà *in rub.ſub.quæſt.7.* quatenus pro-
bavi Principem; & Papam poſſe eligere dignum
omiſſo digniore; ſed non ſic alii inferiores ab eo,
ut ſunt ſupremi Magiſtratus; quia ille caſus eſt
abſimilis, nihil de facultate diſpenſativa continens
cum injuria Reipublicæ.
79 † Ad ſeptimam quæſtionis partem, quos effectus
pariat confirmatio electionis, ultra quæ apparent
ex dictis, & infrà referendis *in ſequentibus quæſtio-*
nibus breviter hîc reſpondeo. Primò quod jus,
quod fuerat acquiſitum, quod revocabile erat,
amplius revocari non poſſit, & eo quòd contraha-
tur conjugium ſpirituale, & vinculum indiſſolu-
bile inter illum, qui præficitur Eccleſiæ, & ip-
ſammet Eccleſiam, cui præficitur, quod ſine le-
gitima ſuperioris authoritate ſolvi non poteſt, ut
dicunt Abbas, & cæteri Doctores, ubi, & Ego
in *cap.inter corporalia 2. de tranſlatione Epiſcopi.*
Anton. *in 3.p.tit.19 cap.4.* Sylveſter *verb.confirma-*
80 *tio à num.1.* † Et ſic fiet ut rectè confirmatus non
poſſit renunciare poſtquam acceptavit ſine licen-
tia, & conſenſu ſuperioris *ex cap.cum inter,* ubi
81 Doctores *hoc tit.* † licèt ſit in poteſtate electi non
conſentire electioni, & Confirmationi, *ex cap. niſi*
de renunciatione ex D. Thoma, *quodlibet 5. q. 11.*
art.22. ex D Gregor. *18. moral.* Julius Lavorius
dicto tit.4. ſub cap.25.num.74.& latè *ſub.cap.18.*
82 Unde Barboſa *de jure Eccleſiaſtico p. 1. cap.19.*
ſub n.240. poſtquam dixit cum gloſſa *verba renun-*
ciat.in cap.ſi electio,hoc tit.lib.6. ubi Gemin. *num. 5.*
Franch *num.3.* Rota *deciſ.6.n.1.hoc tit.& deciſ.8.*
n.3.de jure Patron. Cucho *inſtitut.moral lib.4 tit.*
de poteſt.elect.n.33. Flaminio Pariſio *de renunciat.*
beneſic.lib 7.q.1.n.38. Paulo Layman. *in quæſtion.*
Canonic.de Prælat.Eccleſiaſt.electione cap.2.q.15.
in fine. Sigiſmond à Bononia *hoc tit. dub.41.num.8.*
& 9. ut electus poſt conſenſum, ante tamen Con-
firmationem, poſſit ſine ſuperioris authoritate ele-
ctioni de ſe factæ renunciare. † Tamen ſi nego- 83
tium ad Antiſtitem confirmatorem, ſit jam dela-
tum, & contra electum aliquid opponatur, quod
electionem infirmet, electoreſque eligendi pote-
ſtate privet; tunc quamvis electus poſſit eam ele-
ctionem quoad ſe repudiare; nil tamen eam renun-
ciationem Confirmatori obeſſe, quin ſuper oppo-
ſitum, veritatem inquirere, uſque comperta eli-
gere, & providere, non ſecus poſſit, & ita illum
Sigiſmund. à Bononia *ſup. dict. dub.41.num.10.* † 84
alii confirmationis effectus ſunt, ut per Confir-
mationem res ſit majoris authoritatis; † Item quod 85
præſumatur validus negotium, cum illud magis
timeatur, quod ſpecialiter jubetur, quàm quod ge-
neraliter, *ex cap. quamquam 23. diſt.* † Item quod 86
electus poſt confirmationem nanciſcitur liberam
ſtatuendi facultatem ſuper rebus Eccleſiæ; Ho-
ſtienſis *in ſumma de confirm.ut num. 7. dict. cap in-*
ter corporalia, Lancellotus *tit.de confirm. §. igi-*
tur, Miranda *in manuali Prælator.tom.2. quæſt.23.*
art.4. † Item quod ea acquiratur plenum jus; ita ut 87
confirmatus poſſit omnia exercere quæ ſunt juriſdi-
ctionis *ex cap. noſtri,* & ex hoc textu noſtro *& cap.*
qualiter eodem, ubi Doctores Azor. *p. 2.inſtitut.*
moral.lib.6 cap.16.quæſt.3.cap.dudum de præbend.
gloſſa *in cap.quia diverſitatem de conceſſione Præ-*
benda. Abbas *in cap.ea quæ de re judic* Julius La-
vorius *dicto tit.3.Variar.lucubrat. cap.25.n.6.* ubi
n.76. ex hoc noſtro textu ait quod confirmatus, non
conſecratus ea tantùm poteſt exercere, quæ ſunt
juriſdictionis; non autem ea, quæ ſunt ordinis,
ut dico latè *infra in hoc textu.*
Pro complemento noſtræ quæſtionis circa ge- 88
neralia confirmationis, electionis, dico quòd ſi
confirmatio, non accepetur, & retineatur præla-
tura, dicatur vacare prælatura, cùm non ſit con-
tractum vinculum, nec adſit titulus canonicus,
qui traditur per confirmationem: ita Azor *inſti-*
tut.moral.p 2.lib.6 cap.16. Lavorius *dict.c.25.n.73.*
Secundò ſi quòd confirmatio, pendente appel- 89
latione ab electione ſequatur, ſit nulla, *ex cap.*
poſtquam, ubi D D. *hoc tit.* † ſed electus poſt con- 90
firmationem nullam, non incidet in pœnas *c. ava-*
ritia hoc tit. lib. 6. ſi per ignorantiam facti putet
Confirmationem valuiſſe, ſecus ſi fecerit per juris
ignorantiam, Azor. *dict p.2.inſtit.moral.lib.2.c.16,*
q.9. Julius Lavorius *dict.c.25.n. 68.* gloſſa *in dict.*
cap.avaritiæ verb.per ignorantiam, ubi infinitos
cumulat Barboſa.
Tertiò quòd electus Epiſcopus, & confirmatus; 91
non tamen conſecratus poteſt repelli ab Epiſcopa-
tu, ſi ante conſecrationem, fiat inhabilis ſic Joan-
nes Andreas, Butrius, Cardinalis, & Imola *in cap.*
ex parte de Clerico ægrotante, quos refert, & ſequi-
tur Navar. *in cap. ſi quando de reſcriptis except.10.*
† qui in manuali reſolvit percutientem Epiſcopum 92
electum, & confirmatum; non tamen conſecra-
tum, non incurrere excommunicationem Bullæ
Cœnæ, etiamſi jam ſit adeptus Epiſcopatus poſſeſ-
ſionem. Julius Lavor. *dicto tit. 4. variar. cap. 25.*
ſub. num.77. Auguſtinus Barboſa cum aliis *de*
officio Epiſcopi part. 1. tit.1.cap.4.num. 10. viden-
dus.
Quartò quod ſi confirmatio in aliquo capite fue- 93
rit declarata nulla, non propterea præcedens elec-
tio ſit quoque nulla, ſed legitima erat, *cap. ſi confir-*
mationem hoc tit.lib.6.cap.cum jam dudum de præb.
cap.

94 *cap. ad probandum, de re judicata* † eo quòd
electio, & confirmatio ſunt partes ſeparatæ, In-
nocent. in *cap.2.de integr. reſtit.* Julius Lavor.
variar. lucub.dict.tit.4.cap.25.n.71.
95 Quia in habentibus cauſam ſeparatam utile per
inutile non vitiatur, ut dixi infra *in tit. de confirm.*
utili, vel inutili, ex regula textus *in cap. utile*
de reg. jur.
96 Et quia hic electio principale eſt, Confirmatio
eſt acceſſorium; principaléque non ſequatur ac-
ceſſorii naturam; quamvis è contra Petr. Gregor.
Tholoſ. *hoc tit.cap.* 19.à n.17.per textum in *cap. ſi*
ſuper de officio delegati; & ſic ultra ordinarios *in*
dicto cap. ſi confirmationem docent Cliuchius *inſtit.*
*moral. canonic.hoc tit.*n.11.Laurent.de Peirinis *de*
*ſubdito Religioſo tom.1.q.1.cap.*31.§. 11. *verſ. di-*
co ſeptimo.
97 Quintò addo ut etſi contra electionem poſſit
opponi, ut jam ſuprà adduxi *ſub hæc qu.* ſed ſequuta
confirmatione opponi non poſſit, elapſis terminis
ad opponendum præfixis, & publicatis juxta con-
firmationem jam adducti *cap.fin.hoc tit. lib.* 6. ubi
98 Doctores, Julius Lavor. *dict. cap.25. tit.5.n.69.* †
ubi addit ex hoc colligi poſſe opponi contra Ge-
nerales poſt electionem; quia cum ex conceſſione
Pontificis, ſtatiam cenſeantur confirmati, & nullus
fuerit præſcriptus terminus ad opponendum, non
99 intrat prædicta regula. † Et Biaxo *in direct. elect.*
p.3.cap.4.& 5. ait quòd poſt confirmationem poſ-
ſit opponi, quando non culpa opponentium in op-
poſitionibus notari poteſt; puta quia impediti, vel
abſentes confirmationem ignoraſſent *ex cap. qui*
100 *matrim.accuſ.poſſunt*, ubi gloſſa, & Doctores, † niſi
id, quod opponitur ante confirmationem, propoſi-
tum, & diſcuſſum fuerit, ut ſuper eo pronuncia-
tum: ſequitur Julius Lavor. *dict.cap.25.* n.70. ubi
commendat videndum Butrium *in cap. cum dilecti*
hoc titulo, num. 53. nonnullas ponentem conclu-
ſiones ſuper hoc dubio, an contra electum con-
firmatum, admittendus ſit aliquis per viam ex-
ceptionis.
101 Sextò notabis quod confirmatio ſine cauſæ co-
gnitione, & non vocatis vocandis, habet vim in-
terlocutoriæ, ita cum gloſſa, *Joannes*, docent. DD.
& in dict.cap.fin de elect.lib.6. Lotterius *de re benef.*
lib.2.q.13. num. 81. Menoch. *de adipiſcend. poſſeſ.*
*rem.4.*n.802.idem Lotter.n.45. & DD. ex gloſſa *in*
dict.cap.fin.verb.competenti, ibi *ſecundum locorum*
diſtantiam, ubi Barboſa *num.fin.* ex Rota *in Valen-*
tina beneficii 31.Januarii 1622.coram Remboldo,
102 † dicunt quod terminus peremptorius ad compa-
rendum aſſignatur ſecundùm locorum diſtantiam,
& ut exiſtimo ex jam adductis, juxta arbitrium
judicis, qui debet aſſignari in edicto competens,
& peremptorius, gloſſa *in dict. cap. fin. verſ. per-*
emptorio, Nicolaus Garcia *de beneſ.p.9.cap.4.n.7.*
Perez de Lara *de appellat.c.10.n.40.*
103 Septimò quod confirmatio, & inſtitutio facta
ad electionem, ſeu præſentationem alterius non
poteſt fieri pendente termino ad appellandum, nec
appellatione pendente; ita ut aliàs omnia ſint at-
tentata, & nulla, Gonzalez *in reg.8.Cancel.gloſſa* 9.
§.1.in annotat.n.206. Doctores per textum *in dict.*
cap.fin.de elect. & ibi Barboſa *num.7.verb.confirma-*
tiones tales, quibus addo jam adductum Julium
104 Lavor. *variar.lucub.dict.c.25.n.68.* qui *n.67.* † dixit
ut ante confirmationem proſequi debeat appella-
tio ab electione infra terminos ſtatutos *in cap. cupi-*
entes in quo commendat obſervanda quæ ipſe dixit
in hoc tract.tit.4.cap.19.n.115. ubi *num.* 125. poſuit

pœnas contra opponentes, & non probantes ob-
jecta.
Octavò quòd poſt electionem Pontificis, nulla 105
requiritur confirmatio, ſicut fit in electionibus alio-
rum Prælatorum, qui uti verus Pontifex, ſtatim
electus auctoritatem regendi Eccleſiam, & diſpo-
nendi obtinet, juxta textum *in cap. in nomine 23.*
diſt.verſ.plane, & verſ.quia vero ſedes, † ea ratione 106
quia Sedes Apoſtolica cunctis in orbe terrarum
præfertur Eccleſiis; & ob id ſuper ſe Metropoli-
tanum habere non poſſit, à quo confirmetur, † 107
non enim ab alio ſpectat confirmationem, cùm
inferior ſuperiorem confirmare non poſſit; ex
doctrina textûs *in cap. cum inferior de majorit. &*
obedientia, cap. aliorum, cap. cuncta per mundum 9.
q.3. in terminis Julius Lavor. *dict.tit.4.cap.25.n.81.*
ubi alia dicit, qui etiam eſt videndus *c. 12. à n. 19.*
ubi de confirmatione, & conſecratione Romani
Pontif. & *c.4.* ubi quod Imperatores, ſive uſurpa-
tione, ſive privilegio functi fuerunt illo privilegio,
poſtea revocato. † Et ſic potuit Caſtellinus ſcribere 108
c.14.de elect.n. 58. ex textu *in dict. cap. poſtquam*
hoc tit. ubi Doctores, quod quamvis, eo quòd in
electione Prælatorum orta difficultate, debeat
prius examinari quæque ea ſit per ſuperiorem; ſed
excipit ibi electionem Summi Pontificis.
Nonò notandum eſt quod in confirmatione non 109
requiritur, forma, ſed ſufficit quòd fiat per quod-
cumque dictum, vel factum, quo ſuperior declarat
ſuam voluntatem, Oldradus *conſ.146.num.6.* Rota
*deciſ.*261. coram Mantica, † & addit Fr. Lucas 110
Caſtellin. *hoc tit. de confir. c.14.n.12.* quòd in or-
dine Prædicatorum, confirmatio fit per vota ſecre-
ta, & ex cauſa hujus formulæ facit ſibi dubium Ju-
lius Lavor. *dict.tit 4.cap.15.n.63.* quod ſi iſte talis
electus repellatur, & appellet, quomodo ſit ſuſti-
nenda repulſa, dum electio fuit facta per vota ſe-
creta, † & Sylveſter *in verb.confirmatio humana*, 111
n.4. vult fieri confirmationem, congregato Conci-
lio, niſi Eccleſiæ conſuetudo ſe habeat in contra-
rium, quæ debet tunc ſervari, ut dicunt Butr. *in cap.*
quoniam hoc tit. Rota *in una Terulen. Vicariæ 28.*
Februarii 1614.coram Buratto apud Farin. *p. 2.*
deciſ.522.& 14.Januarii 1583. coram Seraphino
598. † & refert Caſtellin. *ſupra n.45.in fin.* ſic fuiſſe 112
ſervatum à Generali Ordinis Prædicatorum, qui
noluit confirmare electionem factam de quodam
Priore qui non habebat ætatem annorum 40. & hoc
cum Conſilio Patrum, qui alia plura addit de præ-
dicta forma in toto illo *c.24. ad n.* 12.
Quod ſi dubites de loco, ubi debeat fieri confir- 113
matio electionis, reſpondebis, ut debeat fieri in Ec-
cleſia, non in Camera, *cap. qua fronte de appell.* Ju-
lius Lavor. *dict. cap.25.tit.4.n.6.* † Ubi ponens du- 114
bium, an fieri poſſit extra Diœceſim, referens nega-
tivam ſententiam Joannis Andreæ *in cap.fin.de Of-*
ficio Vicarii lib.6. & aliorum, quos refert Garcia *de*
beneſ.p.5.c.8.n.138.& 142. & affirmativam ſenten-
tiam Ancharani *in dicto cap. fin.* cum Vincent. &
Baldi *in l.2.ff.de Officio Proconſulis*, Beroi *deciſ.* 30.
ſed idem Garcia *num.141.& 142.* cum Lambert. *de*
jure patron.lib.2.p.2.q. 2. art. 6. & p. 3. ejuſdem lib.
q.2. art. 11. & dominic. in *dicto cap. fin.* concor-
dando, prædictas opiniones reſolvunt quòd quan-
do ſumus in contradictorio judicio; puta quia ad-
ſunt oppoſitores, non poſſit fieri extra Diœceſim;
ſecus ſi non ſumus in contradictorio judicio; id
eſt primum procedat quando fit cum cauſæ cogni-
tione, & ſecundum, quando fit ſine ea.
Decimò notandum eſt quod confirmator provi- 115

dendo ſimul eligit, & confirmat perſonam ab eo proviſam in ordine ad Dignitatem, ſive Prælaturam, cui providet; ſic Innocent. *in cap. cum olim de cauſa poſſeſſ. & propriet.* Felin. *in cap. cam te, col. 2. & 3. de reſcript.* Panormit. *ibidem, & in textu noſtro col.2.* Petrus de Bayſio *in ſuo directorio election. cap.44. p.3. num.6.* alia tradit videnda Caſtellinus *in dict. cap. 14. hoc tit. num. 65. &*
116 66. † an Regularis electus ad aliquam Prælaturam, & confirmatus, ſi utrumque ſemper renuat, poſſit dici verè confirmatus, vel potius dicatur vacantia talis Prælatura: & reſolvit *n.71. & 72.* ubi videtur pro affirmativa, ut vacet, non ut ſit verè
117 confirmatus. † ubi *n.77.* dicit, quòd illa habetur pro renuente formali; hoc eſt reſiſtente pertinaci, qui nullam legitimam, veram, & realem cauſam aſſignat ſuperiori; licèt occultam, &c.

QUÆSTIO II.

An electus, ſive ad Epiſcopatum, aliamvè Dignitatem, ſive ad beneficia queat in illis adminiſtrare ante confirmationem. Et an requiratur ultra confirmationem poſſeſſio realis, & verra. Et an ingerens ſe beneficii adminiſtrationi ante confirmationem, amittat beneficii jus. Et an Abbatiſſa electa à majori parte poſſit adminiſtrare, non obſtante quod impugnetur confirmari?

SUMMARIUM.

1 *Electus adminiſtrare non præſumat, ut æconomus, vel Procurator, ſeu alio quæſito colore per ſe, vel per alium, ſub pœna privationis juris quæſiti per electionem,* num.2. & num.3.
4 *Electus ingerens ſe adminiſtrationi ex unico actu amittit jus ſibi competens, etiamſi ut æconomus, ſive Procurator adminiſtret,* num. 6. & 7. *ubi quid faciet ad pœnas effugiendas.*
5 *Æconomus qui erat ante electionem, non propterea queit, ut talis ingerere adminiſtrationi ante confirmationem; idem ſi erat procurator,* n.6.
8 *Eligentes admittentes electum ante confirmationem, nequeunt pro ea vice eligere, & poſtulare.*
9 *Electus adminiſtrans ante confirmationem, efficitur inhabilis ad eaudem Dignitatem obtinendam.*
10 *Intruſus dicitur electus adminiſtrans ante confirmationem,* & *n.* 12.
11 *Poſtulatus ſive præſentatus ingerens ſe adminiſtrationi ante confirmationem, dicitur intruſus, & ſubjectus pœnis.*
13 *Electus præſtans obedientiam ante confirmationem, incurrit pœnas.*
14 *Adminiſtrans nulliter inſtitutus quando incurrat, ſeu excuſetur,* n. 15.
16 *Electus adminiſtrans in vim confirmationis nulla, defectu juriſdictionis, vel novæ proviſionis, efficitur inhabilis.*
17 *Proviſi Apoſtolici queunt adminiſtrare ſine confirmatione.*
18 *Papa, & Imperator, non ligantur pœna* cap. avaritiæ.
19 *Inſtitutio nulla ex errore facti excuſat à pœna* cap. avaritiæ, *& qualibet cauſa; etſi fatua.*
21 *Benedicens populum non ſolemniter ante confirmationem, non incurrit pœnas* cap. avaritiæ.
22 *Adminiſtrare valet optimo jure habens poſſeſſionem Canonicam, ſi alius non ſit in poſſeſſione.*
23 *Capiens poſſeſſionem beneficii ab alio occupatam, debet puniri: fallit* n. 26.
24 *Spoliatori, & detentori datur mandatum de manutenendo.*
25 *Pœna* cap. avaritiæ de elect. *non habet locum in capiente poſſeſſione, niſi ſe ingerat adminiſtrationi, aut fructus percipiat, &* num. 27.
36 *Intrudens ſe in beneficio tenetur in ejus impetratione facere mentionem de intruſione, & de fructibus beneficii, quos percepit* num. 28. *fallit,* n. 30. *& in diſtributionibus.* n. 31.
28 *Fructus beneficii indebitè recipiens inhabilis efficitur, & indiget rehabilitatione.*
33 *Abbatiſſa, ut talis bene electa, impugnata, poteſt adminiſtrare ante confirmationem: Explica, ut* n. 34.
35 *Electus eo ipſo adminiſtrare poteſt, ſi confirmatio ſpectet ad electionem, ſecus ſi diverſo jure; item ſi adminiſtranti parcatur,* numero 36.
37 *Electus ante confirmationem, poterit interim adminiſtrare, quando confirmator eſt in longinquis partibus, & electus, non ſit negligens in petendo confirmationem.*
38 *Electus ante confirmationem, adminiſtrare permiſſus, nequit alienare.*
39 *Abbatiſſa electa, dum de objectionibus adverſus eam inquiritur adminiſtrans, nihil Monaſterii alienare valet.*

AD primam difficultatis partem, & ad alias in hac & aliis ponendas, reſpondebis ſine dificultate, ſi legas textum noſtrum, & ſupra textum *in cap. 9. & in cap. 17. hujus tituli*; item & textum cum aliis, ubi gloſſa *in cap. avaritiæ 5. hoc titulo libro 6.* & ad formalitatem hodiernæ praxis in Epiſcopis electis, & confirmatis, leges *Clementinam injunctæ hoc tit.* de qua uberius dico infra *quæſtione 4. & 5.* igitur regula eſt quòd electus adminiſtrare non præſumat, ut œconomus, vel Procurator, vel ſub aliquo quæſito colore in ſpiritualibus, vel temporalibus per ſe, vel per alium in totum, vel in partem, in tantum, † ut ſi ſecus faciat eo ipſo privetur omni jure acquiſito per electionem, ex dict. *cap. avaritiæ*, ubi Doctores, Jacob. de Graffis *tom. 2. lib. 1. hoc tit. conſult. 2. numero 3.* Laurentius de Peirinis *de relig. ſub. dicto tom. 1. quæſtione 1. cap. 23. §. 11. verſ. dico quinto*, Julius Lavorius *hoc titulo, variar. lucubrationum p. 4. cap. 25 à numero 6.* Lotterius *de re beneficiaria libro 2. quæſtione 13. à principio & lib. 3. quæſtione 17. à numero 289.* cum aliis Barboſa *in dictis Juribus, & in paſtorali allegat. 57. num. 214. p. 3.* qui de jure etiam Eccleſiaſt. *p. 1. cap. 19. num. 247. & 248.* hoc explicat procedere; dummodo dolus intercedat ex verbis ibi, *Exquiſitis fraudibus.* † Addens prædictam reſolutionem procedere de electis ingerentibus ſe adminiſtrationi
1
2
3

bene

beneficiorum non curando de confirmatione, ne ſe
ſubmitterent periculo caſſationis, juxta dicta *q.*
præced.
4 Hæc enim requiritur actuum multiplicitas;
cum ad pœnam prædictam incurrendam, ſuf-
ficiat unicus actus perfectus, & conſumma-
tus, non ex inſtrumentali poſſeſſione, ſed ex
actuali perceptione fructuum, ſive tempora-
lium, ſive ſpiritualium, ut dixerunt Puteus *deciſ.*
45 *lib.* 3. Rota *deciſ.* 83 *num.* 4. *&* 6. *p.* 3. *lib.* 3. *di-*
5 *verſor.* Hieronym. Gabriel *conſ.* 199. *lib.* 1. *num.* 4. †
Et in tantum prædicta doctrina procedit, quòd ſi
ante electionem, quis erat æconomus; non pro-
pterea poſſit ante Confirmationem ſe ingerere in
adminiſtratione, ut tenet Joan. Andreas *in dict. cap.*
avaritia, quem ibi refert Butrius *n.* 3. *&* 4. ubi ver-
6 bis dicti textus *gerere*, vel *recipere* tenet; † quòd
ille, qui antea erat æconomus, ſive Procurator, ſi
eligatur ad officium, vel Dignitatem ex vigore titu-
li, vel officii, quod antea habebat, adminiſtret, in-
7 currat in pœnas ibi ſtatutas † & ad illas effugien-
das teneatur pro tunc antequam adminiſtret, dimit-
tere adminiſtrationem; donec fuerit negocium
confirmationis determinatum: & hanc ſequutus
8 Julius Lavorius *dicto tit.* 4. *n.* 7. addit *num.* 8. † quod
ea pœna extenditur ad admittentes electum, ſeu
poſtulatum ante confirmationem; quia reddunt ſe
indignos, ut ea vice, nec eligere, nec poſtulare
poſſint, *cap. bonæ memoria hoc tit.* vide *q.* 4. *in fine.*
9 Et extendit pœnas *dicti cap. avaritiæ*, Rota
in Bordunen. Abbatiæ coram Buratto apud Fari-
nacium *tom.* 2. *pag.* 2. *deciſ.* 641. *folio* 273. *n.* 2. *in fine*
ex Creſcentio *deciſ.* 6. *num.* 12. Ut ſi adminiſtret
modo dicto, efficiatur etiam inhabilis ad eam di-
gnitatem obtinendam; taliter ut Papæ diſpenſa-
tione indigeat; ita ut ſi ignoranter promoveatur,
talis promotio cenſeatur ſubreptitia, nec habeat
verum titulum prælaturæ, ut dixit Rota *in vir-*
10 *dunen. Panormii. in cap. qualiter n.* 8. *hoc titulo*, †
& addunt Menochius *de arbitrariis lib.* 2. *caſu*
403. Maſcard. *de probat. concluſ.* 936. *n.* 7. ut admi-
niſtrans poſt electionem ante tamen confirma-
tionem, dicatur intruſus.
11 Nec ſolùm dicta doctrina obtinet in electione,
de qua expreſsè loquitur textus *in dicto cap. avari-*
tia, & exprimunt relata jura, ſed etiam in poſtula-
tione, ut *in dict. cap. bonæ memoria*, Maguntinent.
infrà, ut notant Roman *conſ.* 330. *num.* 21. Barbo-
ſa *in dict. cap. avaritia num.* 6. verum, & in præſen-
tatione: nam ſi perſona præſentati ſe ingerat ante
inſtitutionem, revera dicatur intruſus, & ſubjectus
pœnis *dict. cap. avaritia*, & aliorum, ut docent
Franchus ibi, & alii Mareſcot. *variar. lib.* 2. *cap.* 35.
à n. 45. Lotterius *de re beneficiaria dict. qu.* 13. *n.* 3. *&*
4. Gabriel *conſ.* 199. *lib.* 1. *num.* 3. Flamin. *de reſignat.*
benefic. lib. 12. *qu.* 13. *num.* 26. Lapus *allegat.* 8. *ſub*
12 *num.* 4. *verſ. ſic & pœna*, Calderin *conſ.* 8. *hoc tit.* †
Et ſic dixerunt Creſcent *in deciſ.* 6. *de jure Patron.*
Cotta *in deciſ.* 127. & Riccius *ad cap. avaritia col-*
lect. 1476. quòd electores ante confirmationem
ingerendo ſe adminiſtrationi beneficii, privantur
ipſo jure: & ita procedere in quibuslibet benefi-
ciis, etiam præſentatis, & nominatis, ut fuit reſolu-
tum *in una juvenac. beneficii* 15. *Decembris* 1593.
13 coram Illuſtriſſimo Mantica † & addunt Puteus *de-*
ciſ. 45. *pag.* 3. *in correctis* & Barboſa *in dict. cap. ava-*
ritiæ num. 9. dictum textum *in cap. avaritia* proce-
dere etiam in præſtatione obedientiæ; quia per il-
lam dicitur quis adminiſtraſſe, & incidiſſe pœnam

illius *capit.* 1. & ſic per *dictam clem. injuncta hoc*
tit. verſ. ſimiliter, Epiſcopi, & alii præſentati re-
cipientes adminiſtrationem ſuarum Eccleſiarum,
non præſtito ſolito fidelitatis juramento, de quo
in cap. 4. *de jurejurando*, incidunt in pœnas il-
lius textus; Barboſa *num.* 6. Azor. *inſtit. moral.*
p. 2. *lib.* 2. *cap.* 1. *quæſt.* 2. Marc. Alterius *tract. de*
cenſuris tom. 2. ubi de ſuſpenſ. *diſp.* 16. *cap.* 5. *verſ.*
undecima Jul. Lavor. *var lucub. cap.* 25. *num.* 12.
Ubi ponit formam talis juramenti.
Imo Doctores addunt non excuſari à prædicta 14
pœna, etiam ſi ſit inſtitutus; ſi tamen inſtitutio ſit
nulla ex defectu juriſdictionis; ſed alias ut quia in-
ſtitutio facta fuit non propoſitis edictis, niſi excuſa-
ret error facti; quia credidit edicta propoſita, aut
alias juſtè credere potuit ſervatam fuiſſe debitam
formam, ut fuit in Rota reſolutum *in una Caſſa-*
len. Parochialis 9. *Novemb.* 1597. † & niſi exuſa- 15
ret ſententia ſuperioris declarantis non eſſe neceſ-
ſaria edicta, Cardinal. Put. *in deciſ.* 484. *l.* 2. & fuit
deciſio facta *in cauſa Calagaritana Abbatiſſatus*
coram Peregrino; † ubi decretum fuit quod electus 16
adminiſtrans in vim Confirmationis nullæ, defectu
juriſdictionis, vel novæ proviſionis non gratioſæ,
aut ſubreptitiæ, efficitur inhabilis, ut voluit etiam
Rota *in deciſ.* 6. *hoc tit. in novis*; ſed videtur con-
tra dictum *n.* 19. *&* 20.
A prædicta tamen pœna jam vides, ut excipian- 17
tur incurri proviſi Apoſtolici; eo quòd in illis non
proceditur per viam confirmationis, cum proviſio
unico actu, habeat validam electionem, & confir-
mationem: ita Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.*
19. *p.* 1. *ſub num.* 248. Ubi ait cum Lamberino *de*
jure Patron 2. *p. quæſt.* 6. *princip. art. num.* 4. Ut
non ſit ſervanda in proviſionibus, & quæ fiunt à
Curia Romana, conſtitut. *cap. fin. hoc tit. lib.* 6. de
quo dixi ſuprà *ſub q.* 1. referens ſic fuiſſe reſolutum
in Bracharen. Parochial. de Moreira 13. *Junii*
1605. coram Ortembergo † nec enim deciſio *di-* 18
cti cap. avaritiæ ligat Papam, aut Imperatorem, ut
docent Rendina *in promptuario receptarum ſen-*
tent. tit. 84. *à n.* 1. Julius Lavorius *variar. lucubrat.*
dict. tit. 4. *cap.* 26. *num.* 24. ſic refert contra te-
nentes Saytus *in Clavi Regia lib.* 3. *cap.* 4. *n.* 5.
Cum ergo textus *in dict. cap. avaritia* requirat 19
dolum, ſequitur ut inſtitutio nulla ex errore facti,
excuſet à pœna illius, ut per Mill. *in repertorio verb.*
pœna decretalis avaritia, ubi Barboſa n. 4. qui dicit
ſic fuiſſe dictum *in Caſalen Parochial.* 1586. *Maii*
13. coram Robuſtario † addens ut etiam ab illius 20
pœna excuſet quælibet cauſa; quamvis injuſta, &
fatua, ut fuit dictum *in alia Caſalen. Parochial.* co-
ram Seraphino, quod & repetit idem Barboſa *dict.*
cap. 19. *de jure Eccleſiaſt. ſub n.* 247.
Et idem Barboſa *in dicto cap. avaritia* dicit n. 7. 21
& 8. ut cum deciſio, *dict. cap.* ſit pœnalis, ut ait
Maſtobr. *in praxi habendi concurſum. requiſit.* 1.
dub. 27. *num.* 15. *& requiſit.* 9. *dub.* 11. *num.* 15.
non habeat locum ejus pœna in electo, qui non
ſolemniter populum benedixit, ut dixerunt Tuſ-
chus *practic. concluſ. tom.* 1. *littera. C. concluſ.* 44.
num. 22. Oldrad. *conſ.* 246. *quæſtio eſt.*
Ad ſecundam quæſtionis partem; quia Covar- 22
ruu. *lib.* 3. *variar. cap.* 16. *num.* 6. Barboſa *in dicto*
cap. avaritia hoc tit. lib. 6. *num.* 10. dicunt quod
habens colationem Canonicam abſque poſſeſſio-
ne, ſi adminiſtrare velit, poſſit id facere opti-
mo jure; dum tamen alius non ſit in poſſeſ-
ſione; de quo dubio, & de illo, an poſſit

quiſpropria authoritate capere poſſeſſionem beneficii, dixi, *ſub cap.* 12. *de reſtitu. ſpoliator.*
23 *q.*3.† quibus addo, ut capiens propria authoritate poſſeſſionem beneficii ab alio occupatam, debeat puniri, etiamſi non adhibeat violentiam, nec lucretur fructus, nec eſſet in illa poſſeſſione manu te-
24 nendus; quia eſt vitioſa, Rota *in deciſ.*21. *p.*2. † Quod intelligit Riccius *collect.* 475. ad textum *in cap. cum qu. de prabend. lib.* 6. niſi poſſeſſor habeat ſe pro ſpolitato: nam etiam ſpoliatori, & detentori conceditur mandatum de manutenendo etiam contra ſpolitatum; donec conſtiterit eum injuſtum poſſeſſorem, ſic cum Paleoto *in deciſ.*87. Rota *diverſ. in deciſ.* 382. *p.*3. Rota *in deciſ.*50. *p.* 2. imò & fuiſſe reſolutum *in una Romana vinea* 23. *Junii* 1583. *Corialanen.* ut patet *in deciſ. Rota* 641. *num.*6. *p.*1. & iterum *in una abulen. Capellania* 27. *Aprilis* 1594.
25 coram illuſtriſſimo Mantica. † Non enim ait idem Riccius *dicta collect.*1476. pœna *dict. cap avaritia*, habet locum in capiente poſſeſſionem, niſi ſe ingerat adminiſtrationi, aut fructus percipiat, cum ille loquatur de ingarente ſa adminiſtrationi: ſic etiam docent Cardinal. Puteus *deciſ.* 45 *lib.* 3. Cotia *in deciſ.*129. & refert Riccius ita fuiſſe reſolutum *in Eugubina Canonicatus*.

26 Et addunt capella Tholoſana *in deciſ.* 484. Bellamera *in deciſ.* 497. Antonius Faber. *in deciſ.* 11. *cod. de ſacra ſanct. Eccleſ.* Caſſador. *in deciſ.* 6. *de prab* & idem Bellamera *deciſ.*498. quod talis ſe taliter intrudens in beneficio, in impetratione ejuſdem beneficii, tenetur facere mentionem de tali intruſione, & quod alias gratia ſit ſubreptitia, &
27 nulla. † De quo puncto latè cum multis loquitur omnino videndus Nicolaus Garcia *de benefic. p.*11. *cap. fin. à num.* 15. ubi quod textus *in dicta cap. avaritia*, procedat in ingerente ſe adminiſtrationi beneficii, etiamſi vacet, & nemo illud detineat, ubi *à num.* 22. addit ut pœna *dict. cap.* non habeat locum in capiente poſſeſſionem, niſi ſe ingerat adminiſtrationi, aut fructus percipiat, videndus ibi *à num* 23. ubi videtur tenera contrarium.

28 Imò & ampliat idem Riccius ad textum *in dict. cap. avaritia hoc tit. lib.* 6. ut etiam teneatur mentionem facere de fructibus beneficii, quos precepérit: nam fructus indebitè percipiens; inhabilis efficitur & rehabilitatione indiget, ita ex Caſſador *dicta deciſ.* 6. Cardinali Puteo *in deciſ.* 26. *lib.*1.
29 Rota *diverſ. in deciſ.* 1923. *p.* 3. † inferens quod gratia non faciens mentionem de fructibus malè preceptis, non ſuffragetur, ut tenuit Peregrin. *in deciſ.* 41. *p.* 3. & ita fuiſſe reſolutum *in una Maceraten. Parochialis* 29. *Aprilis* 1580. coram Sera-
30 phino; † qui etiem limitat ex Caſſador. *dict. deciſ.*6. ut quando in ſuplicatione eſſet appoſita clauſula *Necnon*, cauſæ annullativæ, & infectivæ proprii tituli, ac poſſeſſionis exprimi poſſint, quia non obſtaret intruſio, ac mala perceptio fructuum; etiam ſi de illis non fuiſſet alias facta mentio, & reddunt rationem Achiles de Graff. *in deciſ.* 7. *de Prabend.* Paleot. *in deciſ.*633. *p.*3. quoniam per il-
31 lam purgatur vitium intruſionis.† De his omnibus, ac de aliis latè loquitur ex pluribus deciſionibus videndus Garcia *dict. p.*11. *cap. fin. à num.* 125. ubi *à num.*128. dicit ut regula *dicti cap. avaritia*, non habeat locum in intruſo, qui percipit diſtributiones quotidianas, & de fructibus ab eo eſſe mentionem faciendam, niſi fructus debeantur tertio, vel niſi quando eſt lis, ex qua timeri poteſt fructuum reſtitutio, alia dicens *numeris ſequentibus*.

Ad tertiam quæſtionis partem reſpondebis ex 32
adductis *in verſ. ad primam*.

Ad quartam quæſtionis partem, an Abbatiſſa 33
electa à majori parte poſſit adminiſtrare, non obſtante quod impugnetur, ſuppoſitis quæ jam de electione Abbatiſſarum, & Prioriſſarum dixi ſupra *in Rub. q.*4. reſpondeo breviter, quod ſi Abbatiſſa impugnaretur, ne veniret confirmanda, poſſit interim nihilominus adminiſtrare, ut reſolvunt videndi Julius Lavor. *variar. lucub. tit.*4. *de elect. cap.* 24. *num.* 52. & 53. idem *cap.* 25. *num.* 25. Petrus Gregor. *de elect. cap.* 19. *num.* 5. & omnes per textum *in cap. indemnitatibus hoc tit. lib.* 6. *in verſ. libere adminiſtret*, idem *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 19. *p.* 1. *num.* 249. qui etſi rationem non præſtent, ea mihi videtur vera; quia ſic adminiſtrando non contraveniat, *dict. cap. avaritia*, in quo, & perceptio fructuum videtur requiri ex jam dictis
† Et ita Barboſa *in dicta cap. indemnitatibus num.* 34
17. dicit quod ſi contra electam per compromiſſum, pars minor Monialium ſe opponat; adhuc confirmetur, ſi major non confirmetur; donec fuerit objectis ſatisfactum, ſed interim tamen adminiſtret; ſi verò pars opponentium fuerit duplo major, non adminiſtret, ſed litis eventum ſpectet, Julius Lavor. *dict. cap.*24. *num.*52.

Igitur ex jam dictis apparet, ut ſi electio, & 35
confirmatio pertineant ad eundem & eodem jure; tunc quia electio habet vim confirmationis, poterit electus adminiſtrare; ſecùs ſi diverſo jure, gloſſa *in cap. circa, verb. electiones hoc tit. lib.* 6 Compoſtel. *in cap. cum inter Canonicos de elect*
*mil. verba electio, q.*2. † item ſi adminiſtranti parca- 36
tur, *cap. noſtri hoc tit.* † Item quando Confir- 37
matio eſſet petenda à Romano Pontifice, & electus eſſet in longinquis, & valde remotis partibus à curia, ut non poſſit confirmationem facilè obtinere, & dummodo negligans non ſit in petenda confirmatione, quia tunc pariter poterit ante confirmationem adminiſtrare in temporalibus, & ſpi-
ritualibus † ſed nullam in his duobus ultimis caſi- 38
bus fieri alienationem, probat Julius Lavorius *ex dict. cap. indemnitatibus hoc tit. in* 6. *ſuprà dict.*
*cap.*25. *num.*26. † Et de Abbatiſſa idem dicit Julius 39
Lavorius *in dict. cap.* 24. *num.* 51. *in fine*, cum eodem Petro Cregotio *dict. cap.* 19. *num.* 5. dicentes, ut interim quo ſummariè à ſuperiore inquiritur, de objectionibus poſitis contra Abbatiſſam electam juxta dicta *in verſ. ad quartam*, *ex dict. cap. indemnitatibus*, §. *verum*, nihil de Eccleſia debeat alienara; etſi adminiſtret.

QUÆSTIO

QUÆSTIO III.

An poſſit dignior electus, ſive proviſus ante collationem fructus, percipere etiam, uti adminiſtrator, ſi antea eſſet conſtitutus adminiſtrator. Et an Epiſcopus, & prælatus electus, & confirmatus, ſeu inſtitutus, vel proviſus à Papa, poſſit conferre beneficia, adminiſtrare, vel exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis ante installationem, vel inductionem in poſeſſionem. Et quid poſſit in utroque caſu conſuetudo. Et an Parochialis vacans, poßit conferri in commendam temporalem ei, qui magis idoneus fuerit judicatus, & electus, dum affert Bullas Papæ, ſeu poßit interim conſtitui Vicarius in ea, aut ei quoquomodo præfici. Et an dato quod magis idoneus judicatus, & electus ad Parochialem in concurſu; ex eo, quia in ea adminiſtravit, ut Vicarius amitteret jus ſibi competens gratia, & proviſio de illa à Papa ei facta, ſit valida, etiam non facta mentione de dicta intruſione, ſeu adminiſtratione?

SUMMARIUM.

1 *Electus dignior, ſive proviſus nequit ante collationem fructa percipere, ut adminiſtrator; etſi antea adminiſtraſſet, & quid poſſit conſuetudo*, num. 10.

2 *Declaratio in una Placentina expenditur.*

3 *Epiſcopus, ſive Prælatus electus, vel proviſus à Papa, poteſt beneficia conſerre & alia juriſdictionis exercere ante inſtallationem, niſi alias eſſet in poſſeſſione*; num. 4. & 5. *vide* n. 6.

6 *Vacatio Eccleſiæ, ſolam durat uſque ad confirmationem de Prælato factam: fallit hodie* n. 7. *& expenditur*, n. 16. 17. & 19.

8 *Confirmatio electi ab Ordinario loci, in quo deferat ab aliis facta, & quid de inſtalatione*, num. 9.

10 *Conſuetudo mala, non evidenter talis tribuit juſtam ignorantiæ cauſam*, num. 11.

11 *Puniri non debet qui comuni judicio non peccat.*

12 *Conſuetudo invalida nondum reprobata excuſat à pœna, niſi adeſſet mala fides.*

13 *Conſuetudo facit ut electus, etiam confirmatus, non adminiſtret ante apprehenſam poſſeſſionem*, n. 14. *quid in Hiſpania* n. 16. & 17.

14 *Epiſcopi, aliique proviſi numquam ante adeptam poſſeſſionem adminiſtrant, nec conferunt beneficia, & hoc etiam de conſuetudine Hiſpaniæ* num. 16.

15 *Capitula Cathedralia adminiſtrant, uti ſede vacante; donec ſit capta poſſeſſio per Prælatum.*

18 *Remiſſoria petita ad probandum, quod Epiſcopus confirmatus conferebat ante adeptam poſſeſſionem, & ante præſentatas Litteras Capitulo, fuit denegata.*

19 *Collatio facta ante poſſeſſionem, non præſtat adminiſtrandi facultatem, etiam ſi eſſet conſuetudo adminiſtrandi.*

20 *Epiſcopus de jure communi videtur ut non poſſit etiam confirmatus ante præſentatas Litteras Capitulo adminiſtrare, & de ratione* num. & 21. 22.

22 Cap. avaritiæ de elect. lib. 6. *& alia jura non impediebant Litteras præſentari, ut electus, & confirmatus adminiſtrare poſſet.*

23 *Parochialis vacans, nequit in commendam conferri ei, qui magis idoneus eſt, interim quo affert Bullas Papæ.*

24 *Vicarius nequit conſtitui proviſus ad beneficium, interim quo Bullas affert.*

25 *Intruſus dicitur qui electus ad Parochialem, ut magis idoneus adminiſtravit in ea*, numero 26.

26 *Intruſus cadit à jure beneficii, ſi quod habet, & quis talis dicatur* n. 17.

27 *Poſſeſſionem beneficii capiens ante collationem, etiam ſi non adminiſtret, aut fructus percipiat, dicitur intruſus* n. 28.

28 *Intruſus in beneficio tenetur de ſua intruſione mentionem facere, alias datur ſubreptio, etiam ſi non adminiſtret, nec fructus percipiat.*

29 *Intruſus percipiens fructus, tenetur mentionem facere de tali perceptione.*

30 *Beneficii proviſio facta à Papa antea intruſo, non facienti mentionem, qualiter valeat* n. 31.

31 *Conſtitutio Julii III.* n. 32.

32 *Litteris non expeditis apprehendens poſſeſſionem virtute ſupplicationis, ſubrepit.*

33 *Intruſus, aut percipiens fructus indebitè, non eſt inhabilis ad beneficium, niſi, & quæ praxis* n. 35.

34 Cap. jam dudum, cap. per inquiſitionem hoc titulo.

36 *Intrudens ſe in beneficio qui jus ad rem habet in illo, ſi non ſe ingerat adminiſtrationi nec fructus percipiat; non ideo dicitur inhabilis ad illud.*

AD has difficulates ex dictis non eſt difficilis reſponſio juxta terminos textus noſtri *cap.* 6. 9. *&* 17. cum aliis hujus tituli, item & *cap. avaritiæ* 5. de quo dixi *quæſt.* 2. & ſic reſolutivè reſpondeo ad primam, ut non poſſit dignior electus, ſive proviſus ante collationem fructus percipere, uti adminiſtrator, etiam ſi antea eſſet contitutus adminiſtrator; quia ſuppoſito, quod regula *dicti cap. avaritiæ*, procedit in quibuslibet beneficiis, & in præſentatis, ſeu nominatis, ut cum Lapo *alleg.* 8. *ſub num.* 4. Mandoſio, Rebuffo, Cotta, Hieronymo Gabriel, & aliis reſolvit Nicolaus Garcia *de benefic. p.* 11. *cap. fin. à n.* 216. de quo jam dixi *ſub præcedentibus quæſtionibus*: ita eſt concludendum, ut reſolvunt Joannes Andreas Dominicus *n.* 4. & Franchis *n.* 1. & cum eis Nicolaus Garcia *de benef. p.* 9. *c.* 2. *n.* 25. 1

Nec obſtat huic reſolutioni quædam declaratio Placentina petita pro parte Epiſcopi Placentini anno 1593. ubi cum vacante quadam Parochiali in menſe ad Sedem Apoſtolicam reſervato, & Epiſcopus Placentinus, habito concurſu, ex dignis 2

digniorem eligendo, ſupplicando, ſequentia du-
bia declarari. *Primò* ſi poteſt in dicta Parochiali
conſtitui Vicarius, qui uti dignior ad Parochialem
nominatus eſt. Secundò ſi poteſt magis idoneus in
commendam temporalem dictam Parochialem ha-
bere. Tertiò ſi virtute mandati Epiſcopi poteſt,
antequam ſit facta ei à Papa collatio capere poſ-
ſeſſionem Parochialis. Quartò ſi dignior ante con-
firmationem, poteſt fructibus Parochialis gaudere
ſub prætextu Commendatarii, ſeu Vicarii; & ha-
bito reſponſo negativo, ad tria prima dubia eadem
ſancta Congregatio Concilii ſic cenſens ad quar-
tum dubium verbis ſequentibus reſponſum præ-
buit: *Ante collationem non poſſe fructus percipere;
niſi uti adminiſtratorem*; quia ut reſpondet Gar-
cia *dict. num.* 25. adducens ad litteram dictam de-
clarationem, quæ alia duo dubia claudit ibi obiter
declarationem Concilii alloquutam fuiſſe; & ob id
ſtandum eſſe reſolutioni poſitæ *n.* 1. quæ compro-
batur ex jam dictis *q.* 1. *&* *q.* 2.

3 Ad ſecundam quæſtionis partem Innocentius,
Hoſtienſis, Joannes Andreas, Compoſtellanus,
Butrius, Cardinalis, & Abbas *in noſtro textu*, Fe-
lin. *in cap. ne Dei, de Simonia, num.* 2. Decius, *Ca-
pella Tholoſ. num.* 444. ſeu 443. & ibi Aufrerius,
Coſma *in pragmatica ſanctione hoc tit. cap. licet
§. cenſuit, verb. promotus*, Ripa *lib.* 2. *reſp. c.* 31. Ro-
chus *de jure patronatus, verb. jus, quæſt.* 1. Lam-
bertinus *in eodem tractatu* 3. *part. lib.* 2. *q.* 11. *art.* 6.
& 7. Selva *de benefic.* 2. *part. q.* 5. Rebuffus *de paci-
ficis poſſeſſoribus à num.* 243. *&* 251. & *in praxi ti-
tulo de ſimonia in reſignat. beneficior. num.* 26. Bot-
teus *de Synodo* 1. *part. num.* 39. Corraſius 2. *part.
cap.* 4. *num.* 8. Duaren. *de beneficiis lib.* 3. *c.* 4. Roſi-
niacus *cap.* 12. *à num.* 2. *&* *c.* 23. Petr. Gregor. *c.* 38.
num. 2. Chuchus *inſtit. moral. lib.* 4. *tit.* 4. *à num.* 63.
Suarez *tom.* 4. *de pœnis. diſp.* 55. *ſect.* 3. *num.* 16.
Azevedus *in Curia Piſana lib.* 1. *c.* 13. *à num.* 9.
Anaſtaſius Germon. *de indultis Cardinal. Necnon
quarumcunque, à num.* 19. Covarruu. plures re-
ferens *lib.* 3. *variar. c.* 16. *num.* 6. dicunt quòd
Epiſcopus, ſeu Prælatus electus, & confirmatus,
ſeu inſtitutus, vel proviſus à Papa, poteſt con-
ferre beneficia, adminiſtrare ea, quæ ſunt juriſ-
dictionis ante inſtallationem, vel inductionem
in poſſeſſionem.

4 Niſi alius eſſet in poſſeſſione Prælaturæ ex no-
ſtro textus, *cap. qualiter, cap. nihil hoc tit. dict.
cap. avaritiæ eodem titul. lib.* 6. eo quod dicta ju-
ra ſolum videantur exigere confirmationem elec-
tionis ad adminiſtrationem.

5 Alii inquam, ut ſunt Archidiacon. *in cap. cum
qui de præbend. lib.* 6. & ibi Lapus, Paulus, & An-
charan. idem Archidiaconus *in dict. cap. avaritiæ*,
ubi Domin. *num.* 4. *in princ.* Franc. *n.* 4. idem An-
charan. *in reg. ſine poſſeſſione lib.* 6. Imola hic, Fe-
linus *conſ.* 40. *n.* 5. Flamin. Pariſius *de reſignatione
benefic. lib.* 10. *q.* 6. *n.* 7. contrariam ſententiam te-
6 nent. † Sed ego pro prima exiſtimo reſponden-
dum, tum ex jam dictis, tum etiam quia ſic fiat
per Rotam reſolutum *in una Burg. Canonic.* 28.
Januarii 1583. coram Illuſtriſſ. Lancelloto, quæ
habetur impreſſa 2. *p. diverſ. deciſ.* 183. nempe va-
cationem Eccleſiæ ſolum durare uſque ad confir-
mationem, ſeu proviſionem de prælato factam;
& ſic ſtante dicta proviſione, & litteris expeditis,
etiam ante captam poſſeſſionem per Prælatum,
non poſſe Capitulum conferre, nec juriſdictionem
exercere, uti ſede vacante, ut ſequuntur Flamin.
Pariſius *de reſignat. benef. lib.* 7. *q.* 23. *à n.* 46. Nicolaus
Garcia *de benef. p.* 5. *cap.* 4. *à num.* 242. 245. *&* 249.
quam ſententiam ego intelligo veram, attento jure
communi ex noſtro textu, & *dict. cap. avaritiæ.* † 7
Sed non ſic in Epiſcopo attenta extravagante in-
junctæ *hoc tit.* de qua latè expendo *à quæſt. ſeq.*
imò & ante dictam extravagantem de conſuetudi-
ne ſervari infra *à verſ. ad tertiam*, & *à n.* 20.

Quo jure attento non ſunt amplectendi idem 8
Dominic. *in dicto cap. cum qui §.* 1. *n.* 8. ubi Franc.
n. 5. Felin. *in dicto cap. ne Dei n.* 5. *limit.* 2. Rebuffus.
ſupr. de pacificis num. 306. *alias* 255. concordantes
dictas contrarias opiniones, ut ſi confirmet is, qui
eſt ordinarius loci, & plenam poteſtatem jure
habet, ut Archiepiſcopus quoad provinciam, Epiſ-
copus quoad Diœceſim, & Papa quoad omnes,
tunc ex ſola confirmatione, habeat plenam, & li-
beram adminiſtrationem; ſecus ſi alii confirment,
qui non ſunt locorum Ordinarii; quia tunc Supe-
rioris, puta Diœceſani conniventia, & conſenſus
ſpectatur, & requiritur. † Nec etiam amplectendi 9
ſunt Butr. *in dict. cap. ne Dei*, quem ibi ſequitur
Anania *n.* 4. quos Felinus citat pro tertia ſententia
dictas duas concordantes opiniones, dicendo,
quod aut inſtallatio ſpectat ad alium, quam ad
confirmatorem, & ſit verè opinio ſecunda Archi-
diaconi, & aliorum, aut ad confirmatorem; &
ſit vera opinio prima Innocentii, & aliorum;
quia hæ diſtinctiones nequeunt applicari ad
prædicta jura communia.

Ad tertiam quæſtionis partem, quid poſſit in 10
utroque caſu conſuetudo, & juxta primum caſum
Abbas hic *n.* 3. Franchus *in dicto cap. avaritiæ n.* 2.
Dominicus *in dict. cap. cum qui §. inſuper n.* 7. *de
præbend. l.* 6. & ibi Franc. *n.* 5. Chuchus *inſtit. mor. iſ.
lib.* 4. *tit.* 4. *n.* 3. Lambertin. *de jure patronatus* 2. *part.
lib.* 2. *q.* 5. *art.* 11. *n.* 7. *&* 8. Rochus *in cap. fin. de con-
ſuet. ſect.* 6. *n.* 41. Selva *de benefic.* 2. *p. q.* 15. *n.* 4. Gigas
de intruſo ſub num. 25. *fall.* 6. Rebuff. *in praxi ſuper
regul. de ſubrogandis collitig. gloſſa* 4. *n.* 8. *&* *reg.* 29.
Cancel. verſ. ſecundo etiam, docent ut non valeat
conſuetudo contraria: & etiam tenet Nicolaus
Garcia *dict.* 9. *p. c.* 2. *à n.* 26. ubi *n.* 27. addit ſic proce-
dere; quamvis conſuetudo iſta videatur excuſare à
pœna privationis beneficii, ſeu juris, de qua *ibi.* † 11
Nam conſuetudo mala, non tamen evidenter mala,
tribuit juſtam cauſam ignorantiæ, cum qui facit il-
lud, quod alii faciunt, excuſetur, & puniri non
debeat, qui communi judicio non peccat, & tenent
Farinac. *in praxi crimin.* 3. *p. q.* 95. Villar. *del patro-
nado de Calatayud* 4. *p. §.* 3. *n.* 1. Ancharan. *conſ.* 41.
cum aliis Alexand. *conſ.* 107. *lib.* 2. *ſetu.* 8. *lib.* 6. Pro-
bus ad Monachum *in c.* 1. *de Clericis non reſident.
lib.* 6. *n.* 36. Rochus *in dict. c. fin. in princ.* 35. *&* *ſect.*
6. *n.* 19. Rebuſ. *ubi ſupra*. Flamin Pariſ. *de confidens.
q.* 5. *num.* 24. Ludovicus Gomez *in cap.* 1. *de conſti-
tut. in* 6. *num.* 131.

Sed licèt conſuetudo invalida, & irrationabilis, 12
nondum reprobata, excuſet à pœna modo dicto,
ut docent etiam Felinus *in cap. ex tenore de reſcript.
num.* 12. Navar. *conſ.* 29. *de ſent. excomunic. n.* 9.
ſed ut dicunt Ludovic. Gomez, *ubi ſupra*, & Ni-
colaus Garcia *dict. cap. num.* 29. qui haberet ma-
lam fidem, & conſcientiam læſam; ut quia ſibi
conſtaret conſuetudinem non eſſe bonam, vel ſal-
tim de ea dubitaret, non excuſaretur à prædicta
pœna privationis, de qua *in dicto cap. avaritiæ*,
maximè in foro conſcientiæ, in quo irrationabilis
conſuetudo non excuſat, ad quod applicabis plu-
ra, quæ dixi ſub *dict. cap. fin. à quæſt.* 4. & in aliis
capitulis *de Conſuetudine*.

Juxta

13 Juxta ſecundum caſum, qui magis ad extenſum
q. ſequenti expenditur, dum explico dictam *extra-
vag. injunctæ hoc tit.* ubi ante præſentatas litteras,
Epiſcopi nequeunt adminiſtrare, videntur reſpon-
dere Abbas hic *num.* 3. ex communi Doctorum, Fe-
lin. *in dict. cap. in nomine Dei limit.* 3. Rebuffus *de
pacificis, num.* 266. *aliis* 247. & Nicolaus Garcia *de
benefic. p.* 5. *cap.* 4. *n.* 257. cum Selva Bot. Anaſtaſio
Germonio ex gloſſa *in dict. extravag. injunctæ verb.
Non præſumant*, & per textum *in cap. in his dict.* 11.
cum aliis ut proviſus poſſit adminiſtrare ante ap-
prebenſam poſſeſſionem, niſi uſu, vel conſuetudine
receptum ſit, ne quis adminiſtret, niſi naturalem,
& actualem poſſeſſionem acceperit, quam conſue-
tudinem ait Anaſtaſius Germon. & Azevedus *dict.
q. ſequent.* referendi ſibi videri eſſe in viridi obſer-
vantia, cum non ſoleant ante apprehenſionem poſ-
14 ſeſſionis quidquam proviſi agere; † & Garcia *dict.
cap.* 4. *num.* 258. ait negari non poſſe hanc conſue-
tudinem pollere non ſolùm in Hiſpania, ſed etiam
in aliis partibus: nam numquam Epiſcopi ante cap-
tam poſſeſſionem adminiſtrant, nec beneficia con-
ferunt, nec in aliquo ſe occupant, ſeu impediunt
15 † ſed quod capitula uti ſede vacante adminiſtrant,
& Juriſdictionem exercent; donec per Prælatum ſit
capta poſſeſſio Epiſcopatus, quæ præſentatis litte-
ris, & præſtito ſolito Juramento de ſervandis ſta-
tutis, ſtatim ſolet eis dari, ſeu eorum procuratori,
ſic ut uſque ad illud tempus cenſeatur durare Ec-
cleſiæ, & ſedis vacatio ad iſtum adminiſtrationis
effectum.

16 Unde Azevedus *conſ.* 14. *num.* 13. ait quod de
conſuetudine Hiſpaniæ prout notum eſt, etiam
Epiſcopus confirmatus non confert, nec adminiſ-
trat, uſque dum Bullas, & litteras cum mandato
præſentat in Capitulo ſuæ Eccleſiæ, & poſſeſſionem
capit ipſe vel alius ejus nomine, nec quod aliter il-
lum Capitulum reciperet ad miniſtrandum, & con-
ferendum beneficia, & bona talis Epiſcopatus; &
ſic eo in caſu ſtante dicta conſuetudine, nullo mo-
do poſſe electum, & confirmatum Epiſcopum ad-
miniſtrare; nec conferre ante adeptam poſſeſſio-
nem, & quod interim prædeceſſor juſtè poſſidet
ſecundum Rebuffum *in concordatis tit. de collatio.
§. volumus. verſ. vacante in fine pag.* 100. & *in pract.
17 de devolut. num.* 40. † & hoc modo dicit Nicolaus
Garcia *dict.* 5. *p. cap.* 4. *n.* 260. ex Doctrina Hoſtienſ.
in cap. olim. 1. *de reſtit. ſpoliat.* quem refert Felin.
conſ. 40. *n.* 4. accipiendum eſſe Rebuff. ſupra *de
devolutione num.* 72. dicentem ſcilicet ſedem va-
care; donec Epiſcopus novus adeptus fuerit poſ-
ſeſſionem: & addit *num.* 264. quod ſtante dicta
conſuetudine, quæ eſt ſatis rationabilis, non vide-
tur poſſe adminiſtrare, nec conferre promotum,
etiamſi ſit Cardinalis ante adeptam poſſeſſionem.

18 Unde idem Garcia *dict.* 5. *p. c.* 4. referens *n.* 262.
ad litteram deciſionem de Rota ſuper quadam pro-
viſione Canonicatus Burgen. coram Dominico Bu-
balo 8. Junii 1584. ait *num.* 261. ut cùm peteretur
remiſſoria ad probandam conſuetudinem imme-
morialem in Regnis Hiſpaniæ, quod Epiſcopi poſt
expeditas literas, ſive Bullas abſque illarum oſten-
ſione in Capitulo, providebant de Canonicatibus,
& aliis beneficiis, fuit denegata; quia non dabatur
aliquis fumus; quinimo teſtes examinati videban-
tur potius probare contrarium, nempe quod Epiſ-
copi non ſe intromittunt in adminiſtratione Epiſ-
copatus ante præſentationem litterarum, & ante
captam poſſeſſionem.

19 Et confirmatur ex doctrina Ugolini *de officio
Epiſcopi cap.* 50. §. 15. *num.* 3. dicentis ante poſſeſſio-
nem adminiſtrare non poſſe eum, cui collatio facta
eſt, ubi conſuetudo eſſet, ut ante poſſeſſionem
adminiſtraret, & eum ſic vidiſſe ſemper obſervari,
addentis, nec ab ea conſuetudine eſſe diſceden-
dum, refert idem Garcia *dict. cap.* 4. *ſub num.* 257. *in
fine*, qui ait regulam 2. Cancellariæ *ibi num.* 259.
relatam videri ad id reſpexiſſe, quæ reſervat bene-
ficia ad diſpoſitionem Epiſcoporum, & aliorum
collatorum pertinentia, quæ poſt illorum obitum,
dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel privationem,
uſque ad promotionem ſucceſſorum Apoſtolicâ
authoritate faciendam, & adeptam ab eis poſſeſ-
ſionem vacant; quaſi uſque ad illud tempus vaca-
re cenſeatur Eccleſia, ſeu ſedes.

Quare infero, ut ſecluſa etiam deciſione *dict.* 20
extravag. injunctæ hoc tit. de qua abundè à *quæſt.
ſequenti*, & attenta relata conſuetudine, ſeu ſola
diſpoſitione juris communis ex noſtro textu cum
aliis, & *dict. cap. avaritiæ*, ſit juri, & actioni con-
forme, non poſſe Epiſcopum ingerere ſe admini-
ſtrationi, & juriſdictionis exercitio, niſi oſtenſis,
& præſentatis litteris ſuæ proviſionis Capitulo, de
cujus præjudicio agitur, & ad tollenda ei admini-
ſtratione, & juriſdictione, quam habet, ſede va-
cante † qui ante oſtenſionem, & intimationem lit- 21
terarum, non tenetur Capitulum deſiſtere ab admi-
niſtratione, & exercitio juriſdictionis, ſed quod
poſſit eam continuare, & ut Epiſcopus conſequen-
ter non poſſet antea juriſdictionem exercere, ſic ut
alias daretur conflictus, & repugnantia juriſdictio-
num, & confuſio magna ac rixarum, & ſcandalo-
rum occaſio; & ita tenendum arbitror ex doctrina
Felini *in cap. ex parte Decani de reſcript.* Ripa *in l.
quod te mihi num.* 61. *ff. ſi certum petatur*, Bartol. *in
l.* 1. *num* 20. *ff. de novi oper. nunciat.* ut in terminis
reſolvit Nicolaus Garcia poſt alia, quæ adducit
in dict. cap. 4. *p.* 6. *à num.* 252. ibi *num.* 254. & 255. † 22
addens *dict. num.* 256. ut jam cum illo dixi textum
noſtrum, aliàque jura noſtri tituli, & *dict. cap. ava-
ritiæ*, non impedire hanc Doctrinam, cum ea jura
non excludant oſtenſionem, & notificationem litte-
rarum faciendam Capitulo, cui auſertur adminiſtra-
tio: pro qua doctrina faciunt inſra dicenda *de officio
deleg. in c. cum in jure*, ubi de non admittendo Ju-
dice delegato, ſeu commiſſionis, antequam Ordina-
rio oſtendat tenorem ſuæ commiſſionis, ſecundùm
praxim, quam retuli inſra *in cap. fin. de libelli obla-
tione* §. 22. alia dico *quæſt. ſequenti ſub verſ. ad ſe-
cundam.*

Ad quartam quæſtionis partem, ſuppoſitis quæ 23
dixi *à num.* 1. & *verſ. ad ſecundam*, reſpondeo
reſolutivè Parochialem vacantem, non poſſe con-
ferri in commendam temporalem ei, qui magis
idoneus fuerit judicatus, & electus, interim quod
affert Bullas Papæ; † nec poſſe interim conſtitui vi- 24
carium in ea, aut ei quoquomodo præfici; quam-
vis referat Nicolaus Garcia *de benefic. dict. p.* 9. *c.* 2.
num. 23. in his Regnis Caſtellæ; & particulariter in
Epiſcopatu Abulen. contrarium ſervatum; etſi in
eo Epiſcopatu videatur jam emendatum; quia ut
ipſe refert *ibi*; & *num.* 24. eam praxim, non eſſe te-
nendam, ut malam &; quia textus *in dict. c. ava-
ritiæ hoc tit. lib.* 6. videtur procedere in quibuslibet
etiam beneficiis, ut jam dixi ſupra *ſub num.* 1. &
hoc probat ex declaratione facta Epiſcopo Pla-
centino 1593. de qua dixi ſuprà.

Ad quintam quæſtionis partem, an datò quòd 25
magis idoneus judicatus & electus ad Parochialem
in concurſu ex eo quòd adminiſtravit, ut Vicarius

contra ſupradicta, amitteret jus ſibi competens *ex*
dicta cap. avaritia hoc tit. lib. 6. gratia, & proviſio
de illa facta ei, ſit valida, etiam non facta mentione
de dicta intruſione, ſeu adminiſtratione: & ſup-
poſitis quæ dixi *q. 2. verſ. ad ſecundam* videtur pro
affirmativa ſententia reſpondendum; quia cum ta-
26 lis videatur intruſus, † intruſuſque cadat à jure ſuo,
ſi quod habet ad beneficium, item efficiatur ad
illud inhabilis, ut docent Doctores *in cap. cum jam*
dudum, & cap. per inquiſitionem hoc tit. ſic ut dicat
Coſmas *de pacificis poſſeſſor. ad finem verb. violen-*
tus, quod ſolus Papa poteſt cum eo diſpenſare; &
dicat Rebuffus *tit. de remiſſione in poſſeſſion. n. 8.*
quòd ſi quis acciperet poſſeſſionem ante collatio-
nem, eſſet intruſus; ſic ut poſtea collatio illi facta,
non valeret, ut dixerunt etiam Joannes Gutierrez
conſ. 10. *num.* 12 Nicolaus Garcia *de benefic. p.* 11.
27 *cap. fin. num.* 224. † qui etiam *n.* 223. cum eodem
Rebuffo, & DD. *in cap. jam dudum de præbend* ſcri-
bit quod capiens poſſeſſionem, etiamſi non ſe in-
gerat adminiſtrationi, nec fructus percipiat; ac
etiam violentiam non adhibeat, ſit privatus jure ad
rem, ſibi ad beneficium competenti; ex eo quod
accipiens poſſeſſionem beneficii ante collationem,
& jus in re, eſt intruſus, cum eam capiat ſine titulo.
28 Unde cum idem Nicolaus Garcia ex doctrina
Mill. Hieronymi, Pauli, Rebuffi, Æneæ de Fal-
con, Cappellæ Tholoſan. Caſſador. Mandoſ. Azor.
Leſſ. & aliorum *dict. cap. fin. p.* 11. *num.* 225.
dicat quòd intruſos in beneficio, teneatur in im-
petratione facere mentionem de ſua intruſione; &
quod alias ſit ſubreptitia, & nulla, ut dixit etiam
Abbas *in cap. jam dudum. num. 3. de præb. & in cap.*
præterea de jure Patran. & ita eſſe faciendam men-
tionem de ſua intruſione, etiamſi intruſus non ad-
29 miniſtraverit, nec fructus perceperit, † & ſi fructus
perceperit etiam de illis faciendam eſſe mentio-
nem, ut docent Felinus *in cap. in noſtra de reſcript.*
col. 2. Rebuf. *p. 3. de ſignatura, verbo nec non num.* 56.
& 57. & *tit. de diſpenſ. cum regul. n.* 66. *&* 67. Caſſa-
dor. *decif. 6. de præb.* Puteus *decif. 26. lib.* 1. Rota de-
ciſ. 1222. *lib. 3. p. 3. diverſ.* Mandoſius *de ſignatura*
gratia titulo de abſolutione à mala fruct. precept. ubi
latè, *& conſ. 4. n.* 19. Navar. *conſ. 2. n. 2. de ætate, &*
qualit. ordin Gonzalez in *reg.* 8. *Cancellaria* §. 7.
proœm. à n. 171. idem Garcia *dict. c. fin. p.* 11. *n.* 131.
30 † ſequitur ut proviſio, de qua loquimur videatur
invalida ex doctrina Abbatias, in *cap. qualiter hoc*
titulo, num. 8. Petri Baiſii *in directario election.* 2.
p. cap. 8. Chuchi *lib. 4. inſtitut. tit.* 1. *à num.* 147. ut
refert idem Garcia *p. 9. cap.* 2. *num.* 31. qui ex hoc
capite etiam refert fuiſſe Romæ impetratam Paro-
chialem oppidi *de Ontiveras* Diœceſis Abulenſis
quamvis non habuerit effectum impetrario, ſed
tandem concordatum inter partes, & confirma-
tum à Papa.
31 Adhuc tamen ipſe Nicolaus Garcia ibi *à n.* 32.
dicit proviſionem, de qua non eſt dubiom validam
videri; eo quòd ibi non videatur intruſio vera,
quemadmodum eſt illa, de qua ipſe loquutus eſt *d.*
p. 11. cap. fin. dub. ult. à num. 224. proximè relata; ita
ut non poſſit dici gratia ſubreptitia; quia non nar-
rat Parochialem ſibi eſſe debitam, ſed ſolùm ex-
hibet ſuam approbationem, & litteras teſtimonia-
les Ordinarii; & quia ex clauſulis generalibus ſit
gratia etiamſi alias ſpecialiter, vel generaliter exi-
32 ſtat reſervata † & ait *num.* 33. *&* 34 ut his non in-
tret conſtitutio 33. Julii III. de qua idem 4. *p. de*
benefic. cap. 2. à num. 47. quia illa loquitur de appre-
hendente poſſeſſionem beneficii, virtute ſupplica-
tionis, litteris non expeditis: & ſic ait verius eſſe
hujuſmodi poſſeſſionem eſſe invalidam per ſubrep-
tionem; quia exibendo, & ſignificando Papæ ele-
ctionem de ſe factam ab Ordinario in concurſu; &
videri etiam, ut ſignificet habere aliquod jus ad
Eccleſiam Parochialem.
Imò & in terminis relatæ doctrinæ de intruſo, 33
ſub verſ. ad quintam, dicit idem Nicolaus Garcia
dict. p. 11. cap. fin. à num. 234. nullibi rectè probari
quod intruſus, aut percipiens fructus indebitè,
ſit inhabilis ad beneficium illod, niſi in caſu
cap. quiſquis, hoc titulo † Quia textus *in dict.* 34
cap. jam dudum, & cap. per inquiſitionem hoc
titulo, ad ſummum probant quod eſt indignus;
ita quod electio deberet caſſari, non tamen in-
habilis. † quòd quamvis de Stylo Curiæ videa- 35
tur intruſus, quamdiu eſt intruſus, & qui percipit
fructus indebitè, quandiu illos habet; ſit inhabilis
ad illod beneficium; ſed tamen de Stylo illis dari
rehabilitationem, tanquam inhabilibus, cum com-
poſitione tertiæ partis fructus perceptorum † quod 36
tamen ibi *num.* 236. addit non procedere in eo,
qui habens jos ad rem ad beneficium, intruſit ſe
in illo per ſolam poſſeſſionem abſque eo quod ſe
ingeſſerit adminiſtrationi, vel fructus perceperit;
quia iſte talis non ſit inhabilis ad beneficium, cùm
non amittat jus, quod ad illud habet, ut *in dict.*
cap. avaritia juxta deciſiones, quas antea refert *à*
num. 222. Et ut uberius agas, applicabis quæ dixi
infra *in cap. alim* 12. *quæſt.* 3. *à num.* 1. *ad* 11. *de*
reſtit. ſpoliator. ubi egi de quæſt. *An poſſit quis cape-*
re propria authoritate poſſeſſionem de beneficia, &
ibi *à num.* 7. quis dicatur intruſus: & de violento
poſſeſſore, & intruſo, latè Garcia *de beneficiis*,
dict. p. 11. cap. 10. *à num.* 1. cum infinitis &c.

QUÆSTIO IV.

An ſi electus ingerat ſe in adminiſtrationem tantum unius fundi Eccleſiæ, ad quam electus eſt, incurrat pœnas noſtri textus. & cap. avaritiæ hoc titul *An hodie in aliquo ſint immutata dicta in præcedentibus quæſtionibus per* Extravag. hoc tit. *cujus praxis aſſignatur circa adminiſtrationem proviſi ad Epiſcopatum, Abbatias, aliaſve Dignitates Bullas Apoſtolicas exigentes: An penſio exigi, ac ſolvi poſſit litteris ſuper illius reſervatione, nondum expeditis. An poſſit quis capere poſſeſſionem beneficii authoritate propria. Et an gratia Pontificis ſit præcisè probanda per litteras, aut poſſit etiam per teſtes. Et quibus pœnis puniantur admittentes electos, ut adminiſtrent, litteris non oſtenſis?*

SUMMARIUM.

1 *Electus ingerens ſe ante confirmationem unius tantum fundi Eccleſia, non incurrit pœnas.*
2 *Commendatarius ad tempus, non incurrit pœnas*, cap. avaritiæ.
3 *Epiſcopi electi, etiam litteris expeditis, &*
præ

Digitized by Google

præſentatis Capitulo, nequeunt adminiſtrare; nec hodie poſt confirmationem, num. 6. & 7. Quamvis alii dixerint ſufficere expeditionem ſolam litterarum, num. 8. 9. & 10. & num. 15.

4 Archiepiſcopi Burgenſ. fuctu ante oſtenſionem literarum Capitulo irritu fuerunt.

5 Extravag. injunctæ hoc titulo, expeditur in praxi.

7 Collatio Capituli facta, jam expeditis litteris, ſed nondum præſentatis, valida fuit declarata.

11 Proviſio debet probari per litteras, nec aliter recipi debet.

12 Conſtitutiones Julii II. & III. Pauli III. & Pii IV. extendunt Extravag. injunctæ, de Electione, ad beneficia, & ad omnes Eccleſias tituli, commendationes, ſive adminiſtrationes etiam in Conventualibus, n. 13. & 14.

13 Officiales curiæ dabant mandatu de accipienda poſſeſſione, quæ improbant Paulus III. Julius III. & Pius IV.

16 Adminiſtratio, litteris non expeditis, & præſentatis Capitulo, eu qua ratione ſit in jure probibita n. 17. 18. & 19.

19 Electis, ſeu aliis aſſerentibus de expeditione litterarum non creditur, nec Monachis, n. 21.

20 Aſſerenti ſe venire cum mandato, non creditur de jure communi.

22 Bullarum expeditio ad Epiſcopatum, aliàſve Dignitates, per quas diligentia perficiatur in Curia Romanu.

23 Bullarum ad Epiſcopatus, & alias Dignitates, examen in Regia Cameru Hiſpanicu, quo jure queat practicuri.

24 Penſio exigi, ac ſolvi poteſt, litteris non expeditis, ſecundum aliquos, verius contru, à num. 32.

25 Gratia Pontificis dependet à verbo Fiat, & à pronunciatione Papæ.

26 Scriptura ad ſubſtantiam gratiæ, non eſt neceſſaria.

27 Beneficium collatum per ſignaturam, ante levationem Bullarum, poteſt cum alio commutari.

28 Beneficium vacare dicitur per mortem illius, cui ſolo verbo fuit collatum, etiam ſi tantum haberet ſignaturam.

29 Capellania honoris non requirit ſcripturam, nec Pontificis Bullam.

30 Privilegia ſolent vivæ vocis oraculo in publicas tabulas referri.

31 Verbum Fiat, etſi de futuro videatur frequentius, accipitur de futuro.

32 Penſio ſine litteris, nec petitur, nec ſolvitur.

33 Supplicatio ſola dicitur exiſtere in utero; donec per litterarum expeditionem producatur in mundum.

34 Litterarum expeditio, requiritur etiam in gratia beneficiali, quæ dicitur informis ante eam, n. 37.

35 Conditio ineſſe cenſetur in gratia conceſſione, ſi littera expediantur.

36 Litterarum expeditio à regula Cancellariæ exigitur, fuit introducta ad obviandas falſitates, & ne fieret præjudicium Officialibus Romanæ Curiæ, & n. 49.

37 Penſionis ſolutio non cogitur fieri per judicem ſine litterarum expeditione.

38 Penſionarius obligans ſe ſolvere penſionem abſque litteris, nihil facit, & n. 39.

40 Intruſus dicitur qui capit beneficii poſſeſſionem, ſola ſuplicatione ſignata, litteris non expeditis, inhabilis redditur ad illud obtinendum.

41 Hæredes illius, qui moritur, ſola ſuplicatione, ante litterarum expeditionem, nequeunt percipere fructus illius temporis.

42 Regreſſus non valet, litteris non expeditis.

43 Epiſcopus nequit providere ex ſola ſupplicatione, vigore alternativæ, litteris non expeditis.

44 Sequeſtrum non relaxatur reſignatario habenti ſolam ſuplicationem vigore ſententiæ latæ favore reſignantis, niſi cum expeditione litterarum.

45 Litteræ requiruntur quoad probationem, & executionem gratiæ, & quoad validitatem.

46 Beneficii poſſeſſionem capere nemo poteſt propria authoritate.

47 Gratiu Pontificis præciſè debet probari per litteras contra juris diſpoſitionem, à n. 49. & 54.

48 Diſpenſatio Papæ inter conſanguineos valeret, ſi Bulla diſpenſationis non reperiatur.

49 Gratiu Papæ per teſtes non probatur, bene ſine litteris & à n. 54. cont u aliquos.

50 Scripturam ad probationem, multi caſus requirunt

51 Probatio per litteras deſideratur in omni Pontificis gratia, ut ſtylus Curiæ Romanæ declaravit, & num. 52.

52 Gratia ſi per teſtes probari valeret, abſurda multa evenirent, & num. 53.

53 Fundans ſe in gratiu Pontificis, debet eam oſtendere ad evitandu abſurdu, & falſos teſtes.

54 Regula parem vim habent teſtes, & inſtrumenta: fallit in probatione gratiæ Pontificia.

55 Collatio beneficii nequit teſtibus probari ſine litteris collationis.

56 Capellania ut probetur collativa, non teſtibus, ſed titulo collato.

57 Eligentes recipientes electos ſine litteris, quali puniantur pœna, & n. 58.

58 Religionum ſuperiorum confirmantes electionem, ſine litteris puniuntur.

AD primam quæſtionis partem reſolutivè dico quod ſi electus ingerat ſe in adminiſtratione tantum unius fundi Eccleſiæ, ad quam electus eſt, non incurrit pœnas impoſitas in cap. avaritiæ hoc tit. ita tenendum exiſtimo per declarationem Rotæ in Mutinen. Canonicatus 14. Martii 1603. coram Cardinali Lancelloto & ex deciſione Rotæ 19. num. 12. p. 2. diverſ. quia ita Doctores loquentes in ſpecia textus in c. eum, qui de præb. l. 6. quatenus ibi Pontifex privat ipſo jure intruſum in poſſeſſionem beneficii, abſque Diœceſani, alteriuſve Superioris conſenſu, vel authoritate; ejus deciſionem limitant in intrudente ſe tantum in poſſeſſione alicujus prædii ipſius beneficii, cùm ſint diverſa: Ita ibi Barboſa n. 4. & Ego in c. olim 12. de reſtit. ſpoliat. q. 3. n. 2. & confirmatur ex nonnullis adductis ſupra in fine, quæſt. præced. † Item 2
quia ut ibi dixi in ea quæſt. & q. 2. textus in dict. cap. avaritiæ, non habet locum in commendatario ad tempus, ſicut nec extravagans injunctæ, de qua in verſ. ad ſecundam, cum aliis limitatur in illo, juxta Rotam quam referunt Flamin. Pariſ. de reſign. beneficii lib. 7. q. 21. n. 20. Barboſa in dicta extravag. n. 4. & faciunt etiam quæ ſcribit Tiraq. de retractu linag. §. 36 gloſſ. 2. n. 5. quem refert Barboſa, ſed illum legi, & nihil

nihil de hoc punćto tangit, ubi tantum loquitur,
ut debeat docere de mandato, qui aliquid denun-
ciat nomine alterius. Sed Ego ſic tenendo dico ad-
huc nonesſc recedendum; etſi videatur contra
facere dictum ſupr. *ſub quæſt.* 2. *n.* 1. quia ibi reſo-
lutum tendit de ingerente ſe in adminiſtratione
etiam in tota parte unius ſpeciei fructuum, aut
juriſdictionis ipſius Epiſcopatus; in noſtro verò
caſu de ingerente ſe in uno tantum fundo ex multis
pertinentibus ad Epiſcopatum, vel beneficium,
quod non turbat juris diſpoſitionem *in dict. c. ava-
ritiæ*, & aliis.

3 Ad ſecundam quæſtionis partem de praxi, quam
debent obſervare electi ad Epiſcopatus, ſeu Ab-
batias, vel Dignitates, requirentes Bullarum Apo-
ſtolicarum expeditionem; igitur per deciſionem
dictæ extravag. Injunctæ, hoc titulo, patet deciſum,
ut Epiſcopi, & alii Prælati in Curia promoti,
etiam litteris expeditis, non poſſint conferre, nec
adminiſtrare ante illarum oſtenſionem, & præſen-
tationem factam Capitulo, ut probant illa verba,
ibi: *Nullique eas abſque dictarum litterarum oſten-
ſione recipiant, aut eis pareant, vel intendant*,
4 & ex *verſ. ſequent.* † Sic Rota *in Burgen. Canonic.*
3. Junii 1583. coram Domino, Bubalo recedena ab
alia deciſione facta coram Lancelloto, de quibus
meminit Nicolaus Garcia *de benefic.* 5. *p. cap.* 4. *à
num.* 151. ubi refert, juxta *dictam extravag.* ex
quo litteræ non fuerunt præſentatæ Capitulo, &
Canonicis, totum id, quod actum fuit per Domin.
Archiepiſcopum ante dictam præſentationem, fuit
irritum, & inane, ut diſponitur *in dicta extravag.
in relato verſ. nulli, & in verſ. ſequenti*, ibi: *Quod ſi
forſam contra præſumptum fuerit, irritum habetur.*

5 Summa ergo dictæ Extravag. in ſua prima par-
te, ea nempe eſt, quod Epiſcopi; & alii Prælati
Superiores, necnon Abbates, & Priores, ac cæteri
Monaſteriorum regimine exercentes, qui à Sede
Apoſtolica promoventur, aut conſecrantur, ſeu
benedicuntur ad commiſſas eis Eccleſias, & Mo-
naſteria abſque litteris Apoſtolicis accedere, vel
bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem acci-
pere non præſumant, ſic ut quidquid autem, ſe-
cus actum fuerit, interim ſit irritum, nec amplius
poſſint percipere fructus: & addit quod Capitu-
lares ipſos recipientes, vel eis obedientes, ſine præ-
dictis litteris, ſint ipſo jure ſuſpenſi à ſuis benefi-
ciis: ita Barboſa ibi *num.* 1. alter P. Barboſa *in l.
divortia in principio p.* 2. *num.* 50. *ff. ſoluta matrim.*
Julius Lavor. *variar. lucubr. tit.* 4. *cap.* 25. *num.* 9. *in
fine*, cum aliis alter Barboſa *paſtorali p.* 3. *allegat.
num.* 161. Flaminius Pariſ. *de reſignat. lib.* 8. *quæſt.* 5.
num. 33. Azor *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 29. *quæſt.* 9.
verſ. cæterum, & lib. 7. *cap.* 1. *quæſt.* 2. Riccius *col-*
6 *lect.* 1325. † Ubi dicit quod vacatio ſedis Epiſcopa-
lis, durat uſquequo litteræ Apoſtolicæ fuerint ex-
peditæ, & præſentatæ Capitulo reſpondens ad ar-
gumentum, quod de jure communi, ſedes Epiſco-
palis deſinat vacare per proviſionem factam à ſede
Apoſtolica; ita ut Prælatus acquirat juriſdictionis
exercitium per dictam proviſionem, antequam ſit
capta poſſeſſio; ita ut ſit etiam licita collatio bene-
ficiorum, ut dixit Rota *diverſ. p.* 2. *in deciſione* 182.
7 † Tamen jam hodie ex dicta Extravag. ait non ſo-
lum requiri proviſionem, ſed etiam expeditionem
litterarum, & tranſportationem oſtenſionem, &
præſentationem, per textum ibi adducens prædi-
ctam *deciſ. Burgen. Canonic.* 3. *Junii* 1583. coram
Lancelloto, ubi declaratur valida collatio facta
per Capitulum, non vocato Epiſcopo jam pro-
moto, non tamen præſentante litteras expedi-
tionis.

Et quamvis aliqui dicant quod litteræ debent 8
eſſe expeditæ ad hoc, ut non dicator Eccleſia va-
care, & ut Epiſcopus poſſit adminiſtrare, abſque
eo quod de præſentatione faciant mentionem; ut
ita ſimpliciter dicit gloſſa *in clem.* 1. *verbo ſede
vacante de hæreticis* ubi Imola *num.* 9. *verb. gloſſa
vacante*, Cardinalis *in §. dna num.* 5. *in fine*. Abbas
num. 6. *verſ. Eccleſia* Vitali. *num.* 576. Petrus Ra-
vennas *in compendio juris Canonic. hoc tit.* Pavinus
de poteſtate Capituli, præludia 7. *num.* 14. Felinus
in cap. ne Dei timorem num. 3. *verſ. quarto limita de
ſimonia*, Selva *de beneficiis p.* 2. *q.* 15. *in princ.* Ab-
bas *in cap. qualiter* 9. *hoc tit. notab.* 1. quem ſequun-
tur Decius *Rub. de conſt. num.* 42. Caſſadorus *de-
ciſ.* 8. *num.* 9. *de reſtit. ſpoliatar.* Puteus *deciſ.* 287.
n. 3. *lib.* 3. † Tamen omnes iſti, & alii, qui reperiri 9
poſſunt, non excludunt oſtenſionem litterarum,
quia ſimpliciter loquitur; imò illam præſupponunt;
ex eo quod ad id probandum allegant *dict. extra-
vag. injunctæ*, quæ de litterarum oſtenſione ex-
preſſè diſponit.

Ita declarant Rebuffus *in praxi tit. de ſimania in* 10
reſignat. num. 31. Decius *in Rub. de conſtit. & elect.
n.* 42. Vitali. citatus, qui ſeipſum declarat. *in clem.* 1.
§. porro num. 30. *de jurejur.* Felin: *in cap.* 1. *de præ-
ſcript. num.* 3. qui licet locatur per verbum *forte*;
poſtea tamen affirmat, & dicit hoc *in cap. eam te
num.* 6. *verſ. ſed cave de reſcrip.* & *in Rub. de conſtit.
num.* 12. *verſ. & adde*, ubi dicit *quod debent oſtendi
litteræ*, Abbas *in cap. noſti num.* 4. *hoc titulo*, & *in
cap. in noſtra col. fin. num.* 11. *verſ. dicit tamen, de
reſcriptis.* 11. † Ubi expreſſè dicit quòd proviſio 11
debet probari per litteras, nec aliter recipi debet,
& hoc dicit eſſe notandum, quia multi in hoc
errant: ita ille, Nicolaus Garcia *de benefic. dict.
p.* 5. *cap.* 4. *ſub num.* 52. & comprobatur ex his, quæ
cum eo dixi *in quæſt. præced.* nempe ut ſit ſatis juri
communi conforme non poſſe Epiſcopum inge-
rere ſe adminiſtrationi, & juriſdictionis exercitio,
niſi oſtenſis, & præſentatis litteris ſuæ proviſionis
Capitulo, de cujus præjudicio agitur ſic, ut nec
jura ſupra allegat excludant oſtenſionem, & no-
tificationem Litterarum faciendam Capitulo, cui
aufertur adminiſtratio.

Adhuc per *dictam Extravag. Injunctæ*, non ple- 12
nè cautum judicantes alii Pontifices poſt Boniſa-
cium VIII. cujus deciſionem confiimaot etiam
Julius II. Julius III. Paulus III. Pina IV. eo
quòd ante Bullarum expeditionem, gratia ſit in-
formis, nec aliter gratia proviſo jus faciat, quam
providens vult ita, ex Quaranta *verb. beneficii poſ-
ſeſſio*, & Zerol. *p.* 1. *princip. verſ. Bullæ*, referente
declarationem Sacræ Congregationis, ut nec ex
antiqua conſuetudine id licet, & aliam, qua Epiſ-
copo Lucenſi reſponſum eſt, ut privet eos, qui ita
obtinent, adhibitis Vicariis, qui inſerviant Eccleſiæ
donec, &c. uti etiam cum illis tenet Zypeus *in an-
nalit. Juris Canon. titulo de cauſa poſſeſſ. & propriet.
num.* 5. addit inquam Scortia *epitome* 51. *ſub theo-
rema* 138. *in verſ. quare*, referens litteram *dictæ
Extravag. Bonifacii*, ut quia per ipſius decretum,
non erat expreſſum de beneficiis omnibus, quod
idem Julius II. *ſua conſtit. anni* 1505. quæ incipit
Romani, quam innovavit Alexand. V. Innocentii
VIII. & aliorum Pontificum conſtitutiones; etc-
nim Julius comprehendit illa ſua conſtitutione
Eccleſias omnes, ſive jure tituli, ſive commenda-
tionis, ſive adminiſtrationis concedantur.

Et

13 Et quia officiales Curiæ prætextu ſuplicationum ſuper proviſionibus beneficiorum ſignatarum & regiſtratarum, dabant litteras, & mandata de illorum beneficiorum poſſeſſione adipiſcanda, litteris non expeditis, idem Paulus III. *in Bulla*, quæ incipit *cum nobis*, id fieri vetuit in quibuſvis beneficiis à Sede Apoſtolica quomodolibet impetratis ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, & reſervatæ Papæ; & idem Julius III. *Bulla* 33. quæ incipit *Sanctiſſimus*, cavit haberi pro intruſis eos, qui non, expeditis litteris, per ſe, vel per alium ſuo nomine poſſeſſionem beneficiorum apprehendunt, vel ratam habent; & quòd fructus non faciant ſuos, notavit etiam Pariſius *de re-*
14 *ſignat. quæſt.* 26. † Et ſic etiam Pius IV. *in Bulla ſua* 86. §. 3. diſponit ut ſe ingerentes, non expeditis litteris, in Dignitatibus conventionalibus, illis priventur ac fiant ineligibiles; imò *regula* 25. *Cancellariæ*, gratia Apoſtolica, ante expeditas litteras, habetur pro informi, & ad perfectionem deduci per earundem confectionem debet, ut dixerunt Rota *deciſ.* 20. *in fine, de conceſ. Præbendæ.* Bellon. *deciſ.* 431. & 745. Oldrad. *conſ.* 320. Sarnen. *in reg. Cancel. de non judic. juxta form. ſupp. n.* 2. *q.* 1. Scortia, & Pariſius *ſupra num.* 11. idem referens tenorem dictæ conſtitutionis Pii IV. quæ olim erat 100. editam anno 1564. tradit Scortia cum multis videndus *epitome* 82. *Theorema* 204.

15 Sed notat idem Zipeus ſupra *dict. num.* 5. *in Rubrica de cauſa poſſeſſ. & propriet.* ex jam relato Zerol. aliam declarationem ſacræ Congregationis, qua dictum ſit quòd præſentatis, & inſtitutis ſufficiat ſi aliunde conſtet de dicta inſtitutione, niſi inſtituti obligati fuiſſent levare Bullas Apoſtolicas & quòd tunc eis obſtat dicta Bulla Julii III. & quòd debent beneficiati, etſi non parti etiam triennales Judici, ſeu Ordinario petenti exhibere titulum; & quod ita Zerol. intellexit *dict.* §. 5. declarationem Cardinalium generalibus verbis, qui fecit exceptionem in decennali, quaſi tolerantia, tam diuturna Ordinarii titulum ei paraverit.

16 Quod ſi dubites quare ſit prohibitum ante confirmationem, & oſtenſionem, Litterarum electo ſe ingere in adminiſtrationem ex latè jam adductis reſpondeo cum gloſſa *in dict. cap. avaritiæ*, tempore illius textus ſic fieri, tum quia electus alias non curaret de confirmatione, ne ſe periculo ſubjiceret improbandæ electionis, ii præſertim, qui non egent conſecratione; tum quia aliter con-
17 firmatio nihil operaretur, † tum quia ſi eſſet irritanda electio, non eſſet facile electum ab incepta muneris functione removeri: ita conſiderat Scortia *dicto epitome* 83. *ſub theorema* 205. *verſ. ratio.*
18 & juxta *dict. Extravag. injuncta*, † Bonifacii VIII. ac alias Julii II. & III. Pauli III. & Pii IV. ac aliorum Pontificum requiri expeditionem, ac oſtenſionem, ſive præſentationem litterarum Apoſtolicarum, ut evitentur falſitates, quæ in ſupplicationibus facilius committerentur, quam fiat in Bullis propter multorum Officialium manus appoſitio-
19 nem, † tum etiam ne aliàs auferretur emolumentum officialium Curiæ ſi ſola ſupplicatio ſufficeret abſque litterarum expeditione; tum etiam propter majorem fidem gratiæ factæ electo, ſeu proviſo
20 † quia ſi in jure civili non creditur aſſerenti ſe venire cum mandatis Principis, aut aſſerenti ſe legatum, *cap. nobiliſſimus dict.* 97. niſi id ſcriptis probet, nec in jure Canonic. dicenti ſe delegatum ſedis Apoſtolicæ, niſi doceat de mandato Apoſtolico, ut dixi ſupra *q. præced.* & patet ex textu *cap. cum in jure de offic. deleg.* nec clericis aliunde venientibus ſine Ordinariorum litteris *cap.* 1. & 2. *de Clericis peregrin.* & *dict.* 28. quid mirum ut ex dictis Extravagantibus Bullarum expeditio, oſtenſio, & præſentio requiratur antequam electus ſe ingerat in adminiſtrationem ſuæ proviſionis: ſic in terminis relati, & Scortiæ *epitome* 51. *in conſt. Julii II.*
theorem. 137. & 138. † addens *ex diſt.* 28. & *di-* 21
ſtinctione 71. *cap. hortamur*, & *ex l. ſi qua per calumniam Cod. de Epiſcop. & cleric.* ubi quod Monachis ſine litteris Prælatorum non creditur, & faciunt nonnulla, quæ dixi infra in *cap.* 7. *de probat.* nec enim aſſerenti ſibi à ſede Apoſtolica cauſam eſſe delegatam creditur, niſi in citatorio inſeri faciat reſcripti, ſeu commiſſionis tenorem, Boërius *de poteſt. legati prælud.* 5. Guido Papæ *quæſt.* 286. *in fine*, & *quæſtione* 445. *numero* 2. & *quæſtione* 450. *numero* 2. Joannes Valer. *de different. inter utrumque forum verb. teſtis, differentia* 4. *numero* 1. *verſ. huic praxi*, Doctores & Barboſa *in dicta Extravag.* 2. *hoc tit. per verſ. aſſerenti namque*, Gambara *de poteſt. legati p.* 9. *a num.* 1. Granatus *ad Veſtrium in pract. lib.* 7. *cap. fin. n.* 39.

Quod ſi etiam deſideras ſcire, quo ordine pro- 22
cedatur in curia à ſuplicatione electi uſque ad perfectam expeditionem Bullarum, reſolutivè reſpondeo, quod poſtquam ſuplicatio ſignata eſt à ſummo Pontifice *placet*, vel *fiat uti petitur*, ac reviſa ſubſcriptione datur datario; & tunc in regiſtro inſeritur; deinde in compendium redigitur, quæ revidetur per Summiſtam; poſtea ſcribuntur Bullæ, ſive litteræ, in quibus multorum manus apponuntur, in Cancellaria ſolutis conſuetis, poſtremo plumbantur in plumbo; & jam tunc litteræ dicuntur expeditæ: ſic docent Sarnenſ. *in dict. regul. Cancel. de non Judic. juxta form. ſupplic. num.* 2. *q.* 2. Mandoſius *ibidem q.* 3. *num.* 3. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib.* 2. *q.* 26. *n.* 17. & 18. & *q.* 25 Geminian. *in cap. ſicut de præb. lib.* 6. Felin. *in cap. diligenti in fine de ſimonia*, Scortia ubi ſupra *dict. Theorem.* 138. *in fine*, ubi addit quod poſtquam ſunt in Plumbo regiſtrantur, & dantur partibus.

Hinc poteris inquirere de praxi, quia in exami- 23
nandis Bullis Epiſcopatuum, & aliarum Dignitatum, hic in partibus utuntur ſupremi Caſtellæ conſiliarii vulgò *de la Camara*. Et ſuppoſitis quæ Ego dixi ſupra *in cap.* 2 *de judic. de uſu examinandi Bullas, & reſcripta Apoſtolica* ibi *q.* 21. *per Judices laicos ſupremos*: & ſuppoſitis multis aliis, quæ ſcribit D.D. Franciſcus Salgado *de retentione Bullar.* tu inquam diſſolves ex his, quæ adduxi *ſub quæſt.* 3. *præced. ſub verſ. ad tertiam*: etenim Azevedus in *Curia Piſana lib.* 1. *cap.* 13. *n.* 12. quem recitat Nicolaus Garcia *dict. p.* 5 *cap.* 4. *ſub n.* 257. ait quod Epiſcopus etiam confirmatus, litteras confirmationis tenetur mittere Regi, & ejus Regio Conſilio; & quod antequam ibidem expediantur non capitur poſſeſſio; ſicut nec Canonici ſuæ Eccleſiæ, niſi litteras has videant, & eis notificentur, non permittant adminiſtrare, & eis præſentatis, & notificatis, tuoc capiatur Epiſcopatus poſſeſſio, & quòd nunquam vidit, nec audivit Epiſcopos etiam confirmatos ante captam poſſeſſionem exercere juriſdictionis poteſtatem; & quod de conſuetudine ſic teneri vidiſſet ſuo tempore, & audiviſſe ſic practicari in Epiſcopatu Placentino, & in aliis, quorum notitiam habuit; eſt enim verum quod hæc praxis examinandi Bullas Epiſcopatus in conſilio ſupremo Caſtellæ à Conſiliariis de Camera Regis viget etiam uſque ad hæc tempora.

Ad

24 Ad tertiam quæſtionis partem, an penſio exigi,
ac ſolvi poſſit litteris ſuper illius reſervatione,
nondum expeditis: & præmiſſis quæ dico infra *in*
cap. quia 5. de Judiciis q. 16. & 20. & quæ latiſſimè
de penſionibus dico *ſub tit. cap.* 1. ut Eccleſiaſtica
beneficia ſine diminutione conferantur, & alibi, vi-
detur ut in hoc caſu non ſit neceſſaria litterarum
25 expeditio, aut præſentatio † quia gratia Pontificis
ſolo verbo perficitur, cum dependeat à verbo *fiat*,
ut dicunt Calderinus *in cap. quiſquis de electione*,
Barbatia *in cap. noſtra num. 19. de reſcriptis*, Rimi-
nal. junior *in Rubr. de conſtitut. num.* 113. Rebuffus
in regula 34. Cancel. Caſſiodorus *deciſ. 4. num. 2.*
inſtit. de cauſa poſſeſſ. & propriet. & videtur com-
munis opinio ſecundùm Pariſium *de reſign. n. be-*
nefic. 2. tom. lib. 10. q. 1. à num. 3. ubi quod ſtatim
quando Papa provinciat aliquem Epiſcopum ali-
cujus civitatis, vel beneficiatum alicujus beneficii,
vel Præbendæ, eo ipſo perficiatur gratia: hanc
communem tradunt Burſatus *conſ. 393. n. 4. vol. 4.*
Maſcard. *de probat. concluſ. 845. num. 20. vol.* 2. ubi
num. 14. allegat pro hac opinione textum *in cap. in-*
ſtitutionis. 25. q. 2. cap. dudum §. fin. de ſepulturis, &
Geminian. *conſ.* 103 *num.* 6. dicit quod de ſtylo cu-
riæ requiritur ſcriptura, ſolùm ad ſolemnitatem
26 probatoriam † Et quod ad ſubſtantiam gratiæ non
ſit neceſſaria ſcriptura, cum ſufficiat ſolum verbum
Papæ: & pro hac opinione eſt *deciſio Rota* 87.
tit. de reſcriptis, alias 182. in *antiquis*, Gigas *de*
penſionibus, q. 34. num. 1. & ſic ſi litteris gratiæ non
expeditis, Pontifex moriatur, expediantur tunc
Bullæ in forma *rationi congruit*, ut in *regula* 8.
Cancel. ubi Gomez, & Mandoſ.

27 Et in tantum videtur vera relata opinio; quod
beneficium collatum per ſignaturam ante levatio-
nem, ſeu expeditionem Bullarum, poſſit cum alio
commutari, ut docent Rebuffus *in concord. in Rub.*
de man. Apoſtol. verb. litteras. Imola *in clem. unica*
n. 22. de rerum permutat. Probus *in addition. ad Mo-*
nachum in cap. licet Epiſcopus de Præbend. & Di-
28 *gnit. lib.* 6. † quod confirmari videtur *ex dicta de-*
ciſ. 182. ubi beneficium dicitur vacare per mortem
illius, cui ſolo verbo fuit collatum, etiam ſi habe-
ret tantum ſignaturam, tenent relatam principalem
ſententiam Vitalin *in clem. dudum de ſepultur.* Salva
in *tract. de benefic. 3. p. q.* 22. eamque procedere
etiam ſoro conſcientiæ; quia poteſt quis gratia uti,
licèt Bullæ non ſint expeditæ, docet Abbas *in dict.*
clem. de ſepultur. §. per illum. Felinus *in Rubr. de*
conſtitut. n. 6. *verſ. limitat*, ſequitur eos Rebuff. *in*
Rub. 4. de mand. Apoſt. § . 1. *verſ. quarto infero*, &
Maſcardus videtur amplecti *de probat. concluſ.* 246.
29 *n.* 11. † dum dicit quod capellania honoris non
30 requirit ſcripturam, nec Bullam Pontificis † quia
hæc privilegia *vivæ vocis oraculo* ſolent in publicas
tabulas referri, cujus exemplum facile haberi po-
teſt, cum in Archivo ad perpetuam rei memoriam
cuſtodiantur, ut tradit Maſcardus.

31 Faciunt pro hac opinione alia fundamenta, quæ
refert Zevallos *p. 2. de cognit. per viam violentiæ*,
num. 3. 4. & 6. ubi tradit cum Felino *in cap. quiſquis*
hoc tit. & in cap. eam te, de reſcript. Afflictis *deciſ.*
253. *num.* 6. Decio *conſ. 175. num.* 6. rationem eſſe;
quia verbum *fiat*, *ut petitur*; licèt poſſit de futuro
colligi, tamen frequentius accipitur de præ-
ſenti.

32 Contraria verò ſententia *ex regula dict. Extra-*
vag. injunctæ hoc tit. debet teneri, quæ licèt non
claudat penſionis materiam, debet extendi ad eam,
cùm a Papa conſtituatur, Bullis expeditis, quo
inſtrumento penſionarius convenit eum, qui ei
ſoluturus eſt penſionem, ex communi praxi, quam
docet ex multis Nicolaus Garcia *de beneficiis p.* 1.
ſub cap. 2. ſub §. 3. de quo dixi *in cap. fin. de li-*
belli oblatione §. 6. ex ea ratione † quia ſola ſup- 33
plicatio dicitur exiſtere in utero; donec per lit-
terarum expeditionem in mundum producatur,
ut dicimus de poſthumo, qui nihil eſt, dum eſt
in utero, Burſatus *conſ. 193. num.* 21. Maſcard. *de*
probat. volum. 2. concluſ. 845. eam docent in ter-
minis Flaminius Pariſius *lib. 10. de reſignat. benefic.*
p. 2. q. 1. num. 6. Geminian. *conſ.* 106. Odradus 320.
num. 8. Mandoſius *in Rub. de conſtitut. num.* 50.
uti fuit etiam practicatum, & reſolutum in Rota
deciſ. 20 *num. 5. de Præbend.* in *noviſſimis*, & *de-*
ciſ. 27. de reſcriptis. Bellamera *deciſ.* 746. Felin.
in dicto cap. eam te, de reſcript. col. 3. Gigas *de*
penſionib. reſponſo 42. *num.* 11. Caſſaneus *conſ.* 11.
num. 27. † reſolventes etiam in gratia beneficiali 34
requiri expeditionem Litterarum, & ante gratiam
dici informem, & imperfectam † quia ſemper in 35
gratiæ conceſſione cenſetur ineſſe quædam tacita
conditio, ſi litteræ expediantur, ut tradit Bella-
mera *deciſ. 34. verſ & puto* Rota *deciſ. 27. tit. de*
reſcriptis, *in noviſſimis* Miles *in repertor. verb.*
gratia Apoſtolica.

Et ob prædictam rationem tradunt Pariſius, *ubi* 36
ſupr. Zevallos qui ſic amplectitur, ut veriſſimum
in judicando, & conſulendo *dict. q. 41. & 19.* fuiſſe
factam regulam Cancellariæ, qua cavetur, & diſ-
ponitur, ut non judicetur juxta formam ſupplica-
tionis, dicentes eam regulam emanaſſe propter
duas cauſas *q. 3.* relatas, nempe ad obviandas fal-
ſitates, quæ in ſuplicationibus facilius committe-
bantur, quam in Bullis; item ne fieret præjudi-
cium Officialibus Romanæ Curiæ, qui apponunt
manus ſuper litteras Cancellariæ, indequè conſe-
quantur quædam emolumenta conſueta præſtari,
ratione officiorum emptorum † adduntquò relati 37
ſub hanc cauſam; donec Litteræ ſint expeditæ
gratiam dici informem, & non poſſe exequi: &
prædictis addo Sayrum *in deciſ. 37. de ſimonia*
reſpondentem, Maynardum *in deciſ. 16. lib.* 1.
Riccium *collect:* 1665. ſuper gloſſam *in cap. 1. de*
cenſur. dicentes ut non poſſit exigi penſio, litteris
non expeditis; nec propterea poſſit cogi per Ju-
dicem ad ſolutionem penſionis.

Eſt tamen dubium, nùm ſi ſe obligaſſet penſio- 38
narius de illam ſolvendo abſque Litteris teneatur;
& licèt Caſſadorus affirmet *in deciſ. 2. de penſion.*
† Tamen reſpondeo hodie ejus doctrinam ceſſare 39
virtute clauſularum, vigore Litteratum deſuper
expeditarum, nec alias perſolvenda quæ tempore
Greg. XIII. apponi cæpit, & clauſulæ apponi
ſolitæ à tempore Sixti V. quæ eſt magis reſtricta
vigore Litterarum Apoſtolicarum deſuper confi-
ciendarum, nec ante alias præſens reſervatio nulla
ſit ipſo jure perſolvenda, reſolvit Ricius *in dict.*
col. 1665. *in fine*, dicens ita pluries judicatum fuiſſe
in Rota, & ſignanter *in una veronen. penſionis* 11.
Julii 1592. coram Melino, & *in una ſabien. penſio-*
nis 13. *Junii* 1594. coram Manuca.

Unde pro majori declaratione, & in confirma- 40
tionem infero primo quod ſi aliquis capiat poſſeſ-
ſionem beneficii, & ſola ſupplicatione ſignata, lit-
teris non expeditis *in forma conſueta*, dicatur intru-
ſus, & perdat omne jus, quod habet ad benefi-
cium; ſic ut de cætero ad illud obtinendum, in-
habilis reddatur, ut fuit ſancitum *in conſtitut. Ju-*
lii III. quæ eſt 33. *anno* 1553. de qua facit mentio-

nem

nem, Gigas *de penſionib. in epitome de inſtructionibus n.38.* Burſatus *conſ.193. ſub n.21.* Mandoſius *in dict. regula de non judic. extra form. ſuplication. q.4. num.2.*

41 Infero ſecundò quòd hæredes illius, qui deceſſit cum ſola ſuplicatione, ſeu ſignatura ante expeditionem litterarum, nullo modo poſſint percipere fructus illius temporis, ſic Cotta *deciſ.289.* Riccius *dict. col.1665. in fin.* ubi refert ſic reſolutum *in una Aretina Parochialis 13. Maii 1561.* coram Chriſanen.

42 Infero tertiò quòd non valet regreſſus, litteris
43 non expeditis, † & quòd nec Epiſcopus vigore alternativæ poſſit providere ex ſola ſuplicatione, ut dicunt, & tenent Mandoſius *ſuprà q.17.* Zevallos *de cognit. per viam viol. p.2. dict. q.41. n.21.* ubi 22. addit cum Oldrado *conſ.336.* Flaminio *ſuprà n.25. & 26.* ut nec diſpenſatio ſuffragetur, litteris non ex-
44 peditis, † & quòd nec relaxetur ſequæſtrum reſignatatio habenti ſolam ſuplicationem vigore ſententiæ latæ favore reſignantis, niſi expediverit litteras, ut dixit Flamin. *dict. lib.10. de reſignat. in 2. p. dict. q.2. n.28.* referens pluries in Rota fuiſſe
45 ſic judicatum, † quia ſecundùm regulam Cancellariæ litteræ non ſolùm requiruntur quoad probationem, & executionem gratiæ, ſed etiam quoad validitatem, ut tradunt Mandoſ. *in rubr. de conſt. n.49. & 50.* Geminianus ſuprà *conſ. 106.* Zevallos ſupra *ſub n.22. dict. c.41.*

46 Ad quartam quæſtionis partem, an poſſit quis capere poſſeſſionem beneficii propria authoritate, dixi latè *in c. olim 12. de reſtit. ſpol. q.3.* ubi negativè reſpondi, & per ea, quæ dixi de aliis rebus *quæſt.1. & 2.*

47 Ad quintam quæſtionis partem, an gratia Pontificis ſit probanda præcisè per litteras, ſeu ſufficiat eam probare per teſtes: ſi deſideres diſputare repetes ad eam probandam per teſtes quæ adduxi ſupra *in hac quæſt. verſic. ad tertiam, in principio*: nam ibi dicta faciunt pro hac opinione; tum etiam quia probationes per teſtes, & inſtrumenta æqua lance admittuntur de jure noſtro communi, & Regio, ut latè dixi infra *in cap. noſtra 32. verſic. ad ſecundam de teſtibus.*

48 Et facit etiam, quia valet diſpenſatio conceſſa à Pontifice inter conſanguineos; licèt Bulla diſpenſationis non reperiatur; quia ſufficit quod dixerit *fiat*, ut ſit gratia perfecta, ut dicitur Geneſis cap.1. *Fiat lux, & facta eſt lux,* tenent Rebuffus *in cordant. dict. Rubric. de mand. Apoſtol. verb. litteras*, Ripa *lib. 2. reſponſ. Canon. 11. de jure patron.*

49 Verùm ex ibi dictis *ſub dict. verſ. ad tertiam*, à *verb. contraria*, liquet in ſpecie, de qua loquimur probationem per teſtes non ſufficere, ſed deſiderari Bullarum expeditionem, & earum præſentationem per fundamenta ibi adducta; & quia ut dicit Scortia *in conſtit. Summor. Pontific. epitom. 511 theorema 137. ante fin.* magnum inferretur præjudicium emolumento officialium Curiæ, ſi ſola ſupplicatio, aut teſtes, abſque litterarum expeditione ſufficerent.

50 Nec eſt abſurdum in jure ut ſint multi caſus, qui non per teſtes, ſed per ſcripturam, debeant probari, præcipuè in antiquis juxta quæ dixi *in c. ante penult. de probat.* ſintque etiam alii, tam ad judicia, quàm ad contractus, qui deſiderant pro forma ſcripturam, ut patet ex adductis, & notatis *ſub cap. 1 de libelli oblat.* & alibi ſæpius, & in terminia *dict. extrav. ag. injunctæ hoc tit.* patet ex ejus contextura.

Imò quòd in omni gratia Pontificis deſideretur 51
probatio per litteras, nec ſufficiat per teſtes: probatur deciſum per Dominos de Rota *in deciſ. 27. alias 232. tit. de reſcript. in novis*, quam ſequuntur Mattheus de Afflictis *deciſ.361. n.17. & 21.* & *deciſ. 319. n.10.* Gigas *de penſionibus q.19. n.4. & 13.* & *q.41. n.9.* Staphil. *de litteris gratiæ, & juſtitiæ, tit. quibus modis expirant litteræ n.10.* tradit Ancharan. *in cap. ex diligenti in fin. de ſimonia*, Abbas *in cap. qualiter, notab.1. hoc tit.* Rebuff. *in concord. de mand. Apoſtol. §.1. verſic. ad probandum tamen*, pluribus ſequutis defendit Flaminius Pariſius *p. 2. de reſignat. benefic. lib.8. q.2. n.7.*

Ubi dicit hanc eſſe communem opinionem, & 52
de ſtylo receptam, & à Romana Curia obſervatam, Bellamera ita ſervari dicens in Curia *deciſ.746 & 644. & 43. à n. 5.* Miles *in ſuo repertorio verb. gratia Apoſtolica non cenſetur perfecta, & verb. probatio gratiæ Papalis.* Barbatia *in proœmio deciſ. concluſ.1. §. hæc ſanè col.5.* dicens quod ita tenetur; quia aliàs ſequerentur multa abſurda, ſi gratia per teſtes poſſet probari; & inquit quòd ſuper hoc non eſt inſiſtendum, cum hæc ſententia ſit approbata per deciſionem Rotæ.

Idem tenet Gomezius *in regulis Cancel. Apoſtol.* 53
reg.25. qui ſequitur opinionem Felini *in Rubrica de conſtit. n.5.* idem *in dict. cap. ex diligenti de ſimonia*, qui dicit communem, & de communi etiam atteſtatur *in dict. Rubr. de conſtit.* pro qua opinione eſt optimus textus *in auth. de mandatis Princ. col.3.* ibi: *Si quis autem cui tale aliquid viſum eſt veniat omnino non reſpiciens eum, niſi ſacram noſtram pragmaticam oſtendat formam, quoad hoc ſcriptam, &c.* Et ſi Zevallos *in practicis q. 722.* ait quòd fundans ſe in gratia Pontificis, debet eam oſtendere ad evitanda abſurda, & falſos teſtes, quæ evenire poſſent ſi adhiberentur probationes per teſtes, maximè cum difficile, & quaſi impoſſibile ſit, quod teſtes ſciant continentiam gratiæ, & omnem formalitatem. Et pro hac opinione facit textus *in cap. porro de privilegiis*, ibi: *Ex inſpectione privilegiorum.*

Unde quamvis Dominicus *in proœm. 6. §. univer-* 54
ſitati, n.4. in fin. Franc. *ibi*, Archidiacon. & Joan. Andreas, Decius latè *in dict. Rub. de conſt. in 1. lect. n.39* allegans plures deciſiones Rotæ maximè *deciſ. 96. alias 5. de probat.* ubi quòd reſervatio poſſit teſtibus comprobari, teneant gratiam poſſe teſtibus comprobari; & quòd litteræ ad ejus comprobationem non requirantur; ego tamen pro ſecunda ſententia reſpondeo illam eſſe tenendam propter Curiæ ſtylum & fundamenta ibi facta, & opinionem primam, quam tuentur proximè adducti ſubſiſtere, inſpectis regulis Juris jam notatis; quia ut dixi parem vim obtinent teſtes, & ſcripturæ, ut *in l. in exercendis cod. de fide inſtrument.* Vualis *in dict. clem. dudum*, per textum, *ibi*, dum dixi valere gratiam Apoſtolicam, licèt in ſcriptis non ſit redacta: quo pacto optimè concordat prædictas opiniones Maſcardus videndus *de probat. concl. 845. n.10.* qui ad hanc quæſtionem elucidandam poſuit ſeptem notabiles limitationes: quo pacto ſunt intelligendi Selva *de benefic. in 2. 2. q. partis 3.* Oldrad. *conſ. 325. n.5. & 6.* Socin. *conſ.59. n.14. volum.1.* dicentes ſic communiter ſecundam dictam opinionem amplexos fuiſſe Canoniſtas *in cap. nulli de reſcript.* ex gloſſa fine juxta textum, ibi, *in cap. ſi motu proprio de reſcriptis l.6.* quam ſequuntur communiter Doctores *ibi*, & Hyppolitus de Marſil. *in Rub. de prob. n. 36.*

Nec facit pro dicta prima ſententia quòd col- 55
latio beneficii poſſit etiam teſtibus comprobari, ut

patet *in deciſ.780.alias 38. de probat*; quia in hac eadem ſpecie, ut collatio beneficii non poſſit teſtibus probari, cum litteræ collationis ſint neceſſariæ, probant magis communem, Flamio. ubi ſuprà *n.33.*& quod ita practicatur de Stylo Curiæ

56 † Additque Zevallos *de cognit. per viam viol. diſt.2. p. quaſt. 41. num. 25.* ſæpius allegaſſe in cauſis Capellanearum, quæ tractabantur in Conſilio Archiep. Toletani; quòd ſi dubitaretur an Capellania ſit collativa, & aliquis ex oppoſitoribus vellet probare collationem per teſtes, ut non ſit admittendus, oec audieodus; quia eſt neceſſarius titulus collationis; & quòd alias non debeat judicari beneficium Eccleſiaſticum; licèt contrarium teneant Maſcardus *concluſ.313.de probat.volum* 1. *n.21.* quia jura ab eo allegata illud non probant; & commendat hæc ſumma notanda à Litteratis; quia ſæpè in praxi contingit dicens ita fuiſſe reſolutum in Rota, ut tradit Proſperus Farinac *deciſ.* 24.

57 Ad ultimam quæſtionis partem quibus pœnis puniantur admitteotes electos Epiſcopos, ſive alios, ut adminiſtrent ante confirmationem, ex textu noſtro, *cap.avaritia hoc tit. lib.* 6. & antequam Litteræ gratiæ ſint expeditæ, & præſentatæ originaliter in Capitulo; igitur *in dict. extravag. injuncta hoc tit*, cavetur Capitulares recipientes electos, vel eis obedientes ſine litteris Pontificiis, eſſe ſuſpenſos à ſuis beneficiis, & clarè Pius IV. *in prædicta ſua conſt. 86. olim* 100. *edita anno* 1564. quæ incipit *Sanctiſſimus, in* §. 3. loquens de Prælatis religioorum electis, ſtatuit, ut interim non audeant ante confirmationem ingerere ſe in ſpirituali, ſeu temporali regimioe; ſic ut ſe gerant pro Prælatis; & quod alioquin ſint privati, & ibi

58 deinceps inelegibiles. † Et quod ordinum Superiores tales electiones confirmantes ſint privati ſuis Dignitatibus; & quod Ordioarius loci, etſi Archiepiſcopali, & majori præfulgeat Dignitate, interdicitur ab ingreſſu Eccleſiæ, & ſuſpenditur à regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ: ita docet etiam Scortia *in dicta Pii IV. conſtit. epitome* 82. *theorema* 215. *in fine.*

QUÆSTIO V.

An ut electus, & confirmatus admittatur à capitulo, præcisè requiratur præſentatio litterarum, vel ſufficiat quod Capitulum habuerit notitiam de proviſione, & de litteris expeditis. Et num ſi rex de tali expeditione fidem Capitulo faciat ſchedula, aliove teſtimonio, teneantur Capitulares ad rogitum Regis electum admittere; ſi non ut Epiſcopum, ſaltem, ut Gubernatorem; donec litteras originales præſentet, ubi refero caſum de facto cum Eccleſia Auſturicen. anno præterito 1640. *An valida ſit conſecratio Epiſcopi antequam recipiat Bullas Romæ emanatas, ut poſſit conſecrari etiam ab uno Epiſcopo: & quid de accipienda poſſeſſione Epiſcopatus?*

SUMMARIUM.

1 *Electus, & confirmatus, ut admittatur à Capitulo, præcisè requiritur litterarum præſentatio* n. 2. & 3.

3 *Capitulum ſede vacante, habet jus conferendi; donec litteræ Epiſcopi ſint expedita, & præſentata* n. 4. 8. & 10.

5 *Schedula Regis Philipi IV. miſſa ad Decanum, & Capitulum Auſturicenſis Eccleſiæ ſuper recipiendo Epiſcopo, electo ut Gubernatorem: & quid acciderit, ea viſa à Capitulo*, à n. 6. *& de intellectu ſchedula*, à n. 9.

6 *Auſturicenſ. Capitulum qualiter ſe defendendo oppugnavit admittere ſine Bullis D. Didacum de Salzedo Epiſcopum nominatum: & quid tunc contigerit* n. 7.

10 *Capitulum à morte Epiſcopi gubernat, adminiſtrat, confert beneficia &c. donec ſibi conſtet de novo Prælato.*

11 *Clauſula ſolita poni in Bullis electorum ad Epiſcopatus, & ad alias Dignitates.*

12 *Navarrus qualiter intelligat Extravagantem* injunctæ de Electione, *& clauſulam voluminis ſolitam in Bullis inſeri* & io foro conſcientiæ, *n.* 13.

14 *Rex Hiſpania in duobus caſibus nominavit ſede vacante Gubernatores Laicos, Compluti, & Talabara.*

15 *Rex ſemel donatum non aufert.*

16 *Epiſcopus electus, ut Gubernator admitti non debet* n. 18.

17 *Commendatarius ad tempus poteſt à Capitulo recipi, litteris non expeditis.*

19 *Capitulum non debuit Epiſcopum confirmatum ſine Bullis recipere* n. 20.

20 *Capitulum an poſſit removere ad libitum Vicarium Generalem, vel Prætor Locum tenentem remiſſivè.*

21 *Epiſcopus electus ſine Bullis nequit ab uno Epiſcopo conſecrari* à n.24. *contra Solorzanum, & contra reſponſum Conſilii Indiarum allatum* n. 22.&23.

22 *Conſilium Indiarum quale reſponſum præſtitit circa conſecratum Epiſcopum ab uno tantùm, & non à tribus Epiſcopis.*

24 *Formula interrogandi ab Epiſcopo conſecrato ante conſecrationem impertiendam conſecrando ſuper mandato, & Bullis* n. 25.

25 *Secretarius Epiſcopi conſecrandi, legit coram teſtibus mandatum ad conſecrandum.*

26 *Sacramentalis in materia aliud eſt probabile eſſe licitè poſſe fieri, aliud probabile eſſe validè fieri.*

27 *Conſecratio Epiſcopi com opinione tantum probabili, eſt illicita.*

28 *Conſecrationis materia, requirit Bullarum notitiam; ſic ut nec ſufficiat teſtium probatio*, & n. 29.

30 *Poſſeſſionem capiens litteris non expeditis, intruſus dicitur, & jus amitit.*

31 *Extravagans* injunctæ de Electione, *ante litterarum exhibitionem & juramentum electi, locum non habet: & ad quid veneris* n. 35.

32 *Probatio per teſtes ut quis ſit Epiſcopus, pronunciatus non ſufficit.*

33 *Conſecrari poteſt Epiſcopus intra Curiam, ſola notorietate, ſeu viva vocis oraculo, extra eam, non ſine litteris ſub pœnis* o. 34.

AD primam quæſtionis partem, ad quam amplius reſpondetur per dicta *in q.præced.*& *in hac quæſt.verſic. ad ſecundam*; etſi pro affirmativa ſententia, nempè, ut ex ſola notitia proviſi, & ex- 1

peditionis

peditionis litterarum abſque earum præſentatione,
queat Capitulum admittere electum, & confirma-
tum Epiſcopum aliumvè proviſum ad Dignitates,
ſive Canonias Eccleſiæ, ut ſenſerunt Calderinus
conſ.4. de officio legati, Felinus *in cap. cæterum, num.*
16. *verſ. ſed cave de reſcriptis*, Rebuff. *in praxi titulo*
de forma vicariatus, *num.*210. Covarruu. *practic.*
2 *cap.*9. *n.*7. *verſ. ſecunda concluſ.* † Tamen idem
Felin. *ind. cap. cæterum num.* 17. *verſ. extenſio* 1:
Boërius *q.*347. *n.*16. & 17. in terminis *extravag.* 2.
hoc tit. de qua latè *ſub q.*3. & *tota* q.4. Rebuffus *ti-*
tulo de ſim. in reſignatione comprobans pluribus
rationibus, & Nicolaus Garcia *de beneficiis p.*5. *cap.*
4. *num.*152. *in fine*, dicunt prædictos Doctores re-
latam doctrinam tenentes, non loqui, quando lex
requirit præſentationem litterarum: nam tunc, &
ego cum Rebuffo, Boërio, Garcia, & aliis fateor
ſolam notitiam ſufficere, & nego eam ſufficere,
quando præſentatio requiritur: & utramque opi-
nionem in ſuo ſenſu veram eſſe juxta quæ dixi
quæſt. præced. in verſ. ad quartam per totum.

3 Nec enim allegata in contrarium procedent,
quando ageretur de præjudicio alterius ut docent
Felinus *in cap. ex parte Decani de reſcript. n.* 22.
Bartol. *in l.*1. *n.*20. *de novi operis nunciat.* Ripa *in l.*
*quod te n.*61. *ff. ſi certum petatur*; ſed ſic eſt quod in
præſenti tolleretur jus Epiſcopale, quod habet
Capitulum ſede vacante, circa collationem bene-
ficiorum; & propterea donec ſint litteræ expeditæ,
non prohibeatur continuare ſuam juriſdictionem,
taliter ut collatio ſequens per Capitulum facta, te-
neat, & ſit valida, ut in terminis defendit Nicolaus
Garcia *dicta p.*5. *cap.*4. *n.*252. *in fine*, & *n.* 253. ubi
ultra citatos per Rotam addit Felinum *in conſ.* 40.
*n.*9. & 7. & reſpondiſſe *in una Segobien Canonic.* de
qua meminit *dict. q.*5. *cap.*1. *n.*239. ſicut etiam tra-
dit Gonzalez *in reg.*8. *Cancellariæ gloſſa* 15. §. 2. *à*
*n.*80. referens dictam deciſionem dicens fuiſſe poſt-
4 modum à Rota canonicatum, † imo addit Garcia
ſe conſultum reſpondiſſe in alio ſimili caſu unius
Canonicatus Corduben. Azor. 2. *p. moral. lib.* 3. *c.*
29. *q.*9. & *lib.*6. *cap.*25. *q.*11. Gratianus *diſcep. fo-*
*renſ. cap.*127. *num.*45. Piaſecius *in praxi Epiſcopali,*
*in proœmio n.*4. & 5. & *ſumma Bullar.* Quaranta *verbo*
*verbo Capitulum ſede vacante, n.*13. quamvis antea
*ibi q.*8. tenuiſſet cum Rota *deciſ.*182. & faciunt *di-*
cta in quæſtionibus præcedentibus. Ergo.

5 Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpondeam,
duxi referendam litteram Schedulæ Regis noſtri
Philipi IV. Julii die 24. anni 1640. ibi: *Venerable*
Dean y Cavildo de la Igleſia Cathedral de Aſtor-
ga, ſede vacante, y a ſaveis como aviendo yo pre-
ſentado a eſa ſancta Igleſia a Don Diego Salzedo
Veancos, ſu Santidad le paſo en ſu ſavor à Mucho
dias y ſe le expedieron las Bullas, las quales por al-
gunos accidentes, que ſe ofrecieron, ſean perdide; y
aunque con eſta noticia, ſe habuelto a eſcrivir a mi
envajador, para que de ordende deſpachar nuebo du-
plicado, y ſegun los aviſos que a avido ſe entiende
lo eſtan todavia, la dilaçion tan larga, como en eſto
ha avido, y ay a occaſinado en mi conſejo de la Ca-
mara el reparo de que ſeria juſto que el obiſpado vaya
a reſidir en eſa Igleſia, y eſperar en ella les Bullas,
ſupueſto que eſtando, como eſta, goçando los frutos
de el obiſpado es obligzaion ſuya eſiſtir à ſu govier-
no à la viſta de los ſubditos para ſu mejor doctrina,
conſuelo, y expediçion de los negoçios, que ſe ofreçie-
ren, como aquel, a cuyo cargo ha de eſtar a delan-
te, y teniendo conſideraçion a las cauſas referidas,
y otras muy juſtas que ſe renonçen de el ſerviçio de
nueſtro Sennor, y mio, y bien de eſſe obiſpado, os
ruego, y encargo admitais al dicho D. Diego
Veancos en eſa Igleſia, como Governador de ella, y
de eſſe obiſpado, dandele para ſu execuzion los pode-
res, y recaudos neçeſarios en el, entre tanto que lle-
gan ſus bullas, y toma la poſſeſſione de el como Prela-
do; en que reçivire de vos otros particular ſervi-
çio, y en que me aviſeis luego, como lo aveis cum-
plido, debnen retiro dict. die, menſe, & anno,
(yo) el Rey. *Por mandado de el Rei Nueſtro Sen-*
nor. Antonio de Aloſa Rodarte.

Iter fecit cum hac ſchedula Regia ab hac Matri- 6
tenſi Curia prædit. *D. Didacus de Salçedo Bean-*
cos, Epiſcopus nominatus. & electus ad dictam
Eccleſiam Auſturicenſ. obviamquè fecerunt no-
mine Eccleſiæ, & capituli quatuor Capitulares,
Dignitates, & Canonici illius Eccleſiæ, quibus in
oppido de Vanneza, eiſdem propalavit ſchedulam
relatam, & Bullis carere: quo relato in Capitulo
coram Præbendatis, reſolutum fuit de eo non ad
mittendo, etiam ut Gubernatorem interim, ac Bul-
las præſentaret, poſſeſſionemque caperet Epiſco-
patûs; & quod reſcriberetur omnibus Decanis,
& Capitulis Caſtellæ, & Legionenſ. factiſquè ſu-
per præſenti dubio, diverſis, & repetitis ſeſſioni-
bus Capitularibus, & decretatum, ut ſuprà, me
præſente, † qui tunc eram Canonicus Doctoralis, 7
ſuffragium, ſeu votum in ſecretis illi Capitulo
propalando juridicum communi conſenſu, ſub
pœna centum aureorum, ſi iter non feciſſem intra
horas 24. ſui nominatus ad ſupplicandum, & repre-
ſentandum coram Domino Noſtro Rege, ejuſque
Conſilio ſupremo Regio, & Camera à prædicta
ſchedula, quod cautè per dies octo diſtuli; eo
quod ab eodem Epiſcopo percepi, illud in mo-
leſtiam recepiſſe, & ſe certo ſcire Bullas origina-
les mittendas cieſſe eo quod diu eſſent in Came-
ra præſentatæ; cumquè ſic accidiſſet, ceſſavit deſi-
dium, eique data fuit poſſeſſio juridicè, ut moris
eſt. Verum quia tunc ago longam allegationem Ju-
ridicam fecerim, explanando mentem prædictæ
ſchedulæ pro illa, & pro Eccleſiæ fundamenta ra-
dicitùs ſcribendo, quam originalem ipſi Capitulo
tradidi, ut reponeretur in ſuo Archivo; nunc jam
vides qualiter ex ante dictis *à q.* 1. hujus tractatus
ſit prædictæ ſchedulæ ſatisfactum præſtans intelle-
ctum *cap.*6.9. *cap.*15. 17. & *cap. nihil*, cum aliis hu-
jus tituli: item *cap. avaritiæ eodem l.*6. & *dict. Clem.*
injuncta eodem, ac Bullis Summorum Pontificum
Julii II. & III. Pii IV. & Pauli V. de quibus *q. præced.*
convincens ex illarum tenore nullo modo poſſe Ca-
pitulum illud compelli, ad ſic ut gubernatorem re-
cipiendum illum D. Didacum Epiſcopum ele-
ctum, dum Bullas originales Capitulo non præſen-
taret. † Item quia cum Capitulum ſede vacante 8
haberet jura Epiſcopalia, judicandi, & conferendi
beneficia, ut ſolet in omnibus Epiſcopatibus pra-
cticari, non erat cur Capitulum vinceretur ad id,
amittendo jus ſibi de jure, & à Pontificibus com-
petens per dicta *in hac quæſtione à numero* 1. &
per alia infinita, quæ tunc cumulavi, quibus
addes pro complemento multa, quæ dixi ſu-
pra *in cap. Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de conſtitut.*
quibus abundè probo leges, mandata, edicta,
ſchedulas Regias, & alia ſimilia præcepta, non
poſſe decerni contra jus, & libertatem Eccleſiæ, &
ex plurimis, quæ dico *ſub titulo de Judic.* & *foro*
compet. † Nec ex verbis prædictæ ſchedulæ Regiæ 9
ſuadetur aliquid contra imò potius ſuadetur volun-
tas illo prætextu ejiciendi ab hac Curia illum Epiſ-

copum ſic plectendo; quia tunc temporis auditum
publicè fuit ſecreto illum reſignaſſe aliqua benefi-
cia Eccleſiaſtica ad ſavorem aliorum, quæ publicè
faſſus erat, cum nominaretur Epiſcopus, libera tune
temporis poſſidere, Regique vacare ut ſolet, &
amplius ſuadetur; quia ſi Rex pro comperto habe-
ret, poſſe jure dictam ſchedulam decernere, alias
inquam temporibus retro, & uſque ad hoc tem-
pus decretaſſet ipſe, ejulque anteceſſores miſiſ-
ſent etiam, nec deſiſterent modo ullo; donec ca-
pitula Eccleſiatum admitterent electos Epiſcopos,
ut Gubernatores, ſive Proviſores, ſaltim donec
Bullæ præſentarentur.
10 Et pro hac ſolutione, ſive Capituli contradi-
ctione faciunt dicta *in verſic. ad primam*, hujus
quæſtionis; item quæ dixi ſupra *quæſt.3.à num.15.*
ubi quod etiam de jure communi ea textu noſtro
cum aliis, *& cap. avaritiæ hoc tit. lib.6.* Capitula
Cathedralium Eccleſiarum adminiſtrant in Epiſ-
copatu, uti ſede vacante; donec ſit capta poſſeſſio
per Prælatum: & ibi *num.16. & 17.* de ratione;
item quia, ut latiſſimè dico infra *in titulo*, ut ſede
vacante, nihil innovetur Capitulum, à morte Epiſ-
copi gubernat, adminiſtrat, beneficia confert, ju-
ridictionalia exercet modo ibi dicto; donec ſibi
conſtiterit de novo Prælato proviſo, cui non de fa-
cili debet credere, niſi evidenter conſtet, & hoc
per litteras Apoſtolicas Capitulo oſtenſas, & præ-
ſentatas ſecundùm ea, quæ etiam de jure communi
dixi ſupra *in dict. quæſt.3. à num.20.* uti etiam pro-
bavi fortiſſimis aliis fundamentis in dicta allegatio-
ne tradita Capitulo præſatæ Eccleſiæ Auſtnrienſi,
quæ non repeto, ne longè agam, quod uberius jam
patet *ex dict. extravag.2. hoc tit. & ex Bullis Julii II.
Julii III. Pauli IV. & Pii IV.* de quibus ſub
quæſt.4.
11 Et inſuper facit illa Clauſula ſolita poni in Bul-
lis electorum ad Epiſcopatus, & alias Dignitates in
ſeqoentibns verbis: *Volumus autem quod intra ſex
menſes à data præſentium computandas literas Apo-
ſtolicas ſuper proviſione, & perfectione hujuſmodi
ſub Plumbo in totum expedire, & jura Cameræ
Apoſtolicæ propterea debita perſolvere, tenearis, alio-
quin, eiſdem ſex menſibus elapſis, proviſio, & per-
12 fectio dicta nulla eſſe conſeantur.* † Quorum ver-
borum occaſione Navarrus *in cap. accepta de reſtit.
ſpoliator. oppoſit.8. à num.12. ad fin.* latè explican-
do *dict. Extravag.2. hujus tituli*, licèt quaſi de ſi-
mili dando reſponſum pro Eccleſia Conimbricenſi,
aliter reſpondendo, & noſtris ſatisfaciendo affir-
met quod ſi poſt captam ab Epiſcopo poſſeſſionem
juxta relatam clauſulam *volumus*, per dictos ſex
menſes, literis non oſtenſis, non poſſit Capitulum
ab eo poſſeſſionem auferre antiquam magis quam
deciſio relatæ *Extravag.2.* tamen addit eſſe Capi-
tulum in obligatione, ut antequam admittat Epiſ-
copum electum, & confirmatum petendi ab eo, ut
ipſimet Capitulo petenti Bullas, Epiſcopus exhi-
beat, ſicut ſi earum copiam nõn fecerit, nec poſ-
ſit idem Capitulum tamen electum Epiſcopum ad-
mittere, nec ipſe electus Epiſcopus inſtare abſque
eo, quòd omnes incurrant in pœnis *dicta Extravag.
2.* ita Navarrus legendus ibi, *à num.23. verſic. ad
13 primum*, † qui dixit *dicta oppoſit. 8. in dicto cap. ac-
cepta num.35. verſic.11.* quem referunt Barboſa *in
dicta extravag. n.3.* & Joannes Valerius *de different.
inter utrumque forum, verb. Obedientia, different.4.*
ut deciſio *dict. Extravag.* non procedat quoad pœ-
nas in foro conſcientiæ, & ea Alea. Ludoviſio
D. Franciſco Salgado, Tamburino, & ex eodem
Navarro Solorzano *in politica Indiana lib.4. cap.1.
in fin. ſub. verſic. à lo qual ſe alega*, & poſt Diana
part. 12. tract. 1. reſ. 58. illum ad litteram re-
ferens.
Nec faciunt adverſus prædictam reſolutionem 14
caſus, quos refert Bobadilla *lib.2. politica cap.18.
num.93. caſſo 23.* ibi *Y aun en ſede vacante averſe
practicado en el Arçobiſpado de Toledo por muerte
de Fr. Bartholome de Carranza, y lo miſmo por
muerte de D. Gaſpar de Quiroga, proveiendo Al-
caldes Mayores en Alcala, y en la Villa de Talave-
ra*, ea ea ratione; *por que los Reyes tienen la ſupre-
ma Mageſtad, y Juriſdiçion en las tierras de Sen-
nores, y las pueden con cauſa, y ſin ella ſupprimir
las Juriſdiçiones*; quia ut vides iſti caſus ſunt diſ-
ſimiles, & circa gubernium juſtitiæ illorum oppi-
dorum ex vi Juriſdictionis Regiæ, ad Regem ſpe-
ctans, à quo profluit conceſſione illius Archiepiſ-
copos Toletanos, in quorum Sede vacante potuit
facere ex doctrina de juriſdictione feudali, quam
longè retuli *ſub cap. cæterùm de judic.* & ea his,
quæ adduxi *in allegatione fiſcali*, pro ſancto Offi-
cio Inquiſitionis, poſita *in fine tituli de foro com-
petenti poſt indicem, numero* 50. ubi ex multis
dixi appellationem latæ ſententiæ à Judice Laico
nominati ab Epiſcopo eſſe faciendam ad alium
judicem ſuperiorem Laicum; non inquam Ec-
cleſiaſticum, cum in origine ea juriſdictio ſit
Regia adhærens Epiſcopis ex conceſſione Re-
gia. † Necenim tunc dicitur quod Rea ſemel do- 15
natum avocat contra ea, quæ latè ſcripſi *in dicta
allegatione*, item *in cap. 2. de judiciis quæſt.17.* &
alibi quia nihil aufert; utitur inquam jure ſuo,
Epiſcopo mortuo, & interim quo alius providetur,
nec capitulum Toletanum potuit legitimè in rela-
tis caſibus conqueri de facto Regis; quia ſi con-
ceſſio facta fuit tantum Archiepiſcopis; etſi ea re-
gula juris, Capitulum ſede vacante, eligat, & no-
minet illos miniſtros Laicus, ſed non omnino ex-
cludet Regem aliud decernentem, præcipuè cum
cauſa, ſicut poteſt conſiderari in relato duplici caſu
de Alcala y Talavera. † Quod ſecus eſt in terminis 16
jam adductæ ſchedulæ, ut reciperetur, tanquam
Gubernator *dict. D. Didacus de Salzedo* à Capitulo
Auſturienſi; quia quantumvis Capitulum ipſum,
hoc facere poſſet ſine incurſione pœnæ *dict. extra-
vag.2. hujus tit.* noſtrique textus, & aliorum, & *dict.
cap. avaritia*; ſiquidem admittendo illum ad guber-
nandum, erat pro limitato tempore, dum Bullæ ori-
ginales præſentarentur, de quarum expeditione in
Dataria per teſtimonia, fidem Rex noſter in ſche-
dula faciebat, cui non eſſet iniquum credere,
quamtumvis aliud firmari poſſit per illa, quæ ſcrip-
ſi infra *in cap.28. de teſtib. q.3.* & hoc juxta unam ex
limitationibus, quam ponunt Doctores ad deciſio-
nem *dict. extravag.2. hoc tit.* † quatenus eam limi- 17
tant in commendatario ad tempus; quia Extrava-
gans illa loquitur tantum de titulari, prout tenuiſſe
Rotam, referant Flamin. Pariſius *de reſignat. bene-
fic. lib. 7. quæſt. 21. num.* 20. Barboſa *in dicta ex-
travag. num.4.* † Tamen revera conſideratis om- 18
nibus jam dictis *à q.1. hujus cap.* mihi admodum
difficile videtur, ut idemmet nominatus, electus,
confirmatus, poſſit ad tempus, ut Gubernator
tantum Epiſcopatus, à Capitulo recipi, durante
Sede vacante; ita ut tam Capitulum recipiens,
quàm Epiſcopus admiſſus, ut Gubernator ad tem-
pus etiam limitatum, & parvum, id exequi poſ-
ſet ſine incurſione dict. jurium & dict. extravag. &
conſtitutionibus Pontificiis,

Et

Et eſto quod Capitulum moveretur ad illum
Epiſcopum admittendum, ut gubernatorem, conſi-
derando, & recognoſcendo cauſas legitimas eas, vel
ſimiles, quibus Rex noſter motus fuit ad decernen-
dum ſchedulam illam, reſtabant nunc exami-
nanda dubia, nùm id jure poſſent ſine præjudi-
cio immunitatis, ſive juris totius ſtatus Eccleſia-
ſtici ad doctrinam, de qua latiſſimè dixi *per cap.*
1. ſi diligenti, cap. ſignificaſti 18. *de foro comp.*
juxta notata ſupra à *num. 1. noſtræ quæſt. & dict.*
20 *quæſt. 3. à num.* 15 *&* 20. † Item nùm poſſet Capi-
tulum removere Vicarium adminiſtratorem, ſeu
gubernatorem jam antè à ſe nominatos ut locum fa-
ceret, prædicto Epiſcopo electo ſine Bullis venien-
te; ad quod applicabis nonnulla, quæ ſcripſi *ſub*
cap. 4. de foro compet. ſub quæſt. 13. ubi *An poſſent*
prætores ad libitum removere ſuos locum tenentes,
vel Epiſcopi ſuos Vicarios, & ibi *quæſt.* 14. *An Ca-*
pitulum ſede vacante poſſit removere Vicarium ge-
neralem, & ne tibi faſtidioſus appaream ſolùm
adverto me in præfata allegatione tradita Capitulo
auſturicenſ. ut reponeretur in ſuo archivo ſerio
plura moviſſe, & reſolviſſe, ſed ſatis pro reſolu-
tione apparet ex adductis, tam *in noſtra verſ. ad ſe-*
cundam, quàm in cæteris quæſtionibus amplius
dicta Extravagans exemplificatur ex dicendis à
verſ. ſequenti, & q. ſeq.

21 Ad tertiam, & quartam quæſtionis partem de
Epiſcopo conſecrato ab uno tantum Epiſcopo,
nondum litteris præſentatis Capitulo. Et ſuppoſito
quod dico infra *in cap. Archiepiſcopus 6. à qu. 1. de*
temporibus ordin. de conſecrat. Epiſcopi, & nùm præ-
ciſe à tribus Epiſcopis debeat ſemper conſecrari,
vel ſufficiat ut conſecretur ab uno tantùm; &
item quod D. Joannes de Solorzano *in politica In-*
diana lib. 4. cap. 5. in fin, occaſione caſus oblati in
Indiis cum Rever. Pater D Fr. Bernardinus de Car-
denas Epiſcopus Paraguai conſecratus per Re-
verendiſſimum Tucumam, præhabita informatio-
ne, quod jam Bullæ expeditæ eſſent in Curia, quæ
caſu fortuito, nondum ad manus ejus perveniſſent;
& quia refert fuiſſe ab aliquo reſcriptum ex aliis
partibus ad Dominos Conſiliarios hic Matriti de-
gente in ſupremo Indiarum conſilio illud eſſe no-
vum, & inſuper conſecratum, & conſecrantem in
pœnas, & cenſuras incidiſſe, nonnullas referens ra-
tiones ex Auguſtino Barboſa, & aliis, quæ negati-
vam adſtruunt ſententiam, & ſunt ſimiles pondera-
tis ſuprà *in hac, & præcedentibus quæſtionibus* ex
regula textus noſtri, & aliorum, item, & *dictæ extra-*
vag. injunctu hoc tit. tamen ipſe Solorzano omni-
bus illis rationibus ſpretis, conatur acerrimè de-
fendere caſum, de quo loquimur non includi in
contextura dictæ Extravag.

22 Tum quia reſpondeo dict. Conſilii ſupremi In-
diarum anno præterito 1649. hinc inde, conſide-
ratis difficultatibus, tantum decreviſſe, ut ſcri-
beretur ad Prælatos, petens ab eis, ut conſilio
reſcriberent ſuper integra notitia illius actus, &
circa omnia, quæ in eo interveniſſent, eos mo-
nendo, ne amplius ea forma uterentur, cum
quid extraneum conſilio appareret, propter mul-
tiplices fraudes, & inconvenientia, quæ ex con-
traria praxi poſſent contingere, ſi in aliis oc-
caſionibus ſimilis alia conſecratio fieret; & quia
etiam illud erat in præjudicium Regii Patrona-
tus, cujus eſt conſuetudo remittendi ad Epiſco-
pum electum apud Indos, ſimul cum Bullis Re-
giam proviſionem, ut ipſæ Bullæ adimpleantur;
& quod Epiſcopo accommodentur fructus, &
redditus ſui Epiſcopatus, hancque proviſionem
appellari *executoriales* inſuper addens nullam ſo
ſe obtuliſſe dubium ipſi Conſilio ſuper nullitate
dictæ conſecrationis, Conſtito de veritate expedi-
tionis per teſtium informationem; & quod Bul-
læ fuerunt amiſſæ, affirmans ſolam ſufficere no-
titiam; & quod hæc valet haberi, juxta quandam
Rotæ declarationem, & ex Farinacio per Epiſto-
las particulares; præcipuè apud Indos, ubi per
magnam diſtantiam à Romana Curia, & pericu-
la itineris ita longævi, item per navigationes cre-
brius poſſint, non ſolùm retardari; imò & amit-
ti; & quòd ex illo reſpectu ibi ſit introductum,
ut eum ſola ſchedula Regiæ præſentationis, Epiſ-
copi nominati regant, & gubernent ſuos Epiſ-
copatus † addens ut licèt regulariter quælibet gra- 23
tia Apoſtolica, debeat Bullis probari, ſed non
inde fieri, quin in caſibus nonnullis, poſſit teſti-
bus probari, ſeu alio probationis genere, juxta
reſolutionem Rotæ, Tamburini, D. Franciſci
Salgad. & aliorum, exemplis exornans caſus
deciſos, inordinatis, ſeu ordinatibus per ſal-
tum, vel in pœnis Epiſcopi ordinantis, qui re-
nunciavit Epiſcopatui; item & in illis, quæ impo-
nuntur contra ordinatos ab alieno Epiſcopo ſine
dimiſſorii proprii Prælati, de quibus dico latè in-
fra *ſub tit. & cap.* 11. *de temporib. ordinand.* non
extendi ad Epiſcopum conſecratum ab uno tan-
tum Epiſcopo, nec ad ipſum conſecrantem; in-
deque procedere deciſionem *dictæ extravag. In-*
junctu hoc titulo, non extendi ad Epiſcopum,
qui accipit conſecrationem, nondum litteris præ-
ſentatis, ſic probans ex Auguſtino Barboſa, Ju-
lio Lavorio, & aliis; item & ex Navarro *in dict.*
cap. acceptæ, quod tenor prædictæ Extravag. ex-
horbitat à diſpoſitione juris, quæ regulariter tan-
tam fidem præſtat teſtibus, quantam inſtrumentis,
de quo latiſſimè dixi *ſupra quæſt. 4. in verſ. ad*
quartam, † nihilominus video, & lego alios Do- 24
ctores Theologos, & Juriſtas acerrimè defen-
dentes dictæ Extravag. deciſionem extendi etiam
ad Epiſcopum conſecrandum, litteris non ſo-
lum expeditis, ſed etiam præſentandis Epiſ-
copo conſecratori, ut apparet ex verbis ſequen-
tibus Pontificalis Romani ibi: *Nemo conſecrari*
debet, niſi prius conſtet conſecratori de com-
miſſione conſecrandi, ſive per litteras Apoſtolicas,
ſi ſit extra Curiam, ſive per cognitionem vivæ
vocis oraculo à Summo Pontifice factam, ſi conſe-
crator ipſe ſit Cardinalis, ut ex eo, quia in eodem
Pontificali, dum Epiſcopus conſecrandus præſen-
tatur Epiſcopo conſecranti dicitur: *Reverendiſſime*
Pater, poſtulat ſancta Mater Eccleſia, ut hunc præſen-
tem presbyterum ad onus Epiſcopatus ſubleveris, &
ſtatim Epiſcopus conſecrans interrogat, *habetis*
mandatum Apoſtolicum, & reſpondet Epiſcopus aſſi-
ſtens *habemus*, & conſecrans ait *legatur*, † ut de facto 25
legitur à Secretario Epiſcopi conſecrantis in præſ-
biterio, quando jam ſunt conſecrans, conſecrandus,
& alii duo. Epiſcopi aſſiſtentes cum paramentis
Pontificalibus ad munus conſecrationis, juxta
Altare parati in conſpectu circunſtantium,
ut in menſe Octob. 1657. Ubi celebrari per
D. D. Didacum de Arze, Reynoſo Epiſcopum,
qui jam renunciaverat ſuo Epiſcopatui Placen-
tino plus ab hinc annis quinque, in his regnis
generalem inquiſitorem prudentiæ, ſapientiæ,
litterarum præditum ſatis, ac omni virtutum gradu
pollentem, cùm conſecravit D. D. Antonium de Eſ-
trada, Manrique Epiſcop. Palent qui erat Conſi-

liarius ſopremus hujus noſtri conſilii Inquiſitionis.
26 Quare optimè Pater Franciſcus Contreras probans ex doctrina Vaſquez, Conink, Bellarmini, Tanneri, Caſtilli, & aliorum nullomodo ritè, & rectè conſecrari poſſe electum Epicopum, niſi à tribus Epiſcopis, ſalvo ſi diſpenſetur à Romano Pontifice, ut per unum tantum Epiſcopum fieri valeat, de quo dixi *ſub dict. cap. Archiepiſcopus à quæſt. 1. de temporibus ordin.* Et quia in materia Sacramentali, ut eſt conſecratio Epiſcopi, aliud eſt probabile eſſe validè fieri aliud probabile eſſe
27 licitè poſſe fieri, † & à conſecratione Epiſcopi dependeat valor tot Sacramentorum neceſſariorum, neceſſitate ſalutis, inſerunt præcitati, & Diana cum aliis, & cum Patre Oviedo; ac P. Ripalda à Societate Jesu, ad difficultatem reſpondentibus *parte 12. tract. 1. dict. reſ. 58. & 59.* illicitam quidem eſſe conſecrationem cum opinione tantum
28 probabili. † Sic inferentes contrariam citatum Solorzanum, quod in materia conſecrationis requiritur Bullarum notitia præſentium; quia ut ait idem Pater Contreras, ſi Bullæ amitterentur, ſeu aliquis eas malitioſè occultaret, non ſufficiet probatio expeditionis earum, cum ex relata *extravag. injuncta*, nullomodo admittitur alia probationis ſpecies, quam ea, quæ fit per litteras ipſas Apoſtolicas, ut etiam docent Theologi, & Canoniſtæ communiter, inter quos Azor. *tom. 2. moral. lib. 7. cap. 1. §. quæres*, Navarrus *in dicto cap. accepta de reſtitutione ſpoliatorum oppoſitione 8. num. 24.* Flamin. Pariſius *de reſignat. benefic. lib. 10. quæſt. 1. num. 2.* Filiucius *de benefic. tractat. 41. cap. 6. n. 2.*
29 Et pro noſtra tenenda ſententia, etiam in caſu, de quo loquimur, ſequentibus verbis probat Ugolinus *de poteſtate Epiſcopi cap. 2. §. 1. num. 2.* ibi: *Epiſcopus apud Sedem Apoſtolicam promovetur, litteras dictæ ſedis promotionem, conſecrationemque continentes habere debet, alioquin ad ſuam Eccleſiam accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum accipere non poteſt, à nemineque abſque hujuſmodi litterarum oſtenſione recipi, obedientiavè ei præſtari, atque audiri debet; & ſi contra præſumptum fuerit, quod ab ipſo geſtum fuerit, irritum habetur, & de Eccleſiæ proventibus nihil recipere poteſt; Capitula verò, & alii quicumque ipſum abſque hujuſmodi litteris recipientes Apoſtolicis, eidemque obedientes à beneficiorum ſuorum fructuum perceptione ſuſpenſi ſunt; donec ſuper hoc ejuſdem ſedis gratiam meruerint obtinere, ut habetur in dicta extravag. injunctæ*: Sic notant Abbas *in cap. qualiter hoc titulo*, gloſſa *in clementina 1. §. 1. in verbo ſede vacante de hæret.* idem Abbas *in cap. noſtri hoc etiam titulo, num. 4.* Petr. Aveod. *in regula 224. num. 4.* Pariſius *de reſignat. benefic. lib. 10. quæſt. 1.*
30 *num. 23.* † ubi ait capientem poſſeſſionem, litteris non expeditis, intruſum dici, & omne jus amittere, quod habuit, & locum habere etiam in Epiſco-
31 po ſub pœna, de qua *in dict. extravag. 23.* † quare ait diſpoſitionem textus noſtri, & gloſſæ ibi, antequam prædictas litteras habeat Epiſcopus, &
32 jusjurandum præſtiterit, locum non habere. † Et quod idem patet ex his: nam ſat non eſt probare per teſtes aliquem in Epiſcopum eſſe pronunciatum ex eo, quia Epiſcopus in Eccleſia pronunciatur, ſed oportere, ut probetur per litteras Papæ, ut dicitur *in dicta extravag.* & Abbas *in dict. cap. noſtri num. 4.* imò ut Pariſius *dicta quæſtione num. 33. de reſignatione*, idem de collatione beneficicii, de magis communi opinione aſſeruerit.
33 Concludo ergo cum Barboſa relato à Solorzano *dict. lib. 4. cap. 5.* politicæ à Diana *dict. reſ. 28. p. 12. tract. 1.* ut quamvis intra Curiam Romanam poſſit electus in Epiſcopum conſecrari ſola notorietate, ſeu vivæ vocis oraculo, videlicet quod jam ſic talis creatus eſt; ſed extra Curiam non id permitti abſque eo quod videantur, & legantur Bullæ in ipſo conſecrationis tempore juxta ceremoniale Romanum jam relatum, quo cavetur, ut ipſæ Bullæ imponantur ſuper caput ipſius conſecrandi.
† Ex quo videtur ut ſiat congregatio abſque re- 34
lata præcedentia, conſecrans ipſe, incurrat in pœnas illorum, qui ordinant Clericos ſubditos alterius Prælati, & ipſe conſecratus in pœnis, quas incurrit Clericus, qui ordinatur ſine licentia ſui ordinarii, vel in pœnis, quas incurrit Epiſcopus, qui exercet juriſdictionem in ſua Eccleſia, antequam ejus Bullas expediat, juxta *dict. Extravag. injunctæ, hoc tit.* Unde adverto ex jam ſupra adductis à *q. 1.* quod quamvis gratia Epiſcopatus, ſeu beneficii facta cenſeatur ſolo verbo *fiat* Papæ, ſed malo acturum Capitulum recipiens Prælatum ſine oſtenſione tituli, ſive litterarum ſuæ Dignitatis, etiam ſi aliis diverſis viis Capitulo conſtiterit de certitudine electionis, confirmationis, & expeditionis litterarum, ut Abbas, & alii cum gloſſis noſtri textus, & aliorum reſolvunt, juxta quæ longè adduxi ſupra à *dicta q. 1.*
Ex notatis hîc, & *in quæſt. præced.* jam colliges 35
deciſionem dictæ Extravagantis injunctæ *hoc tit.* emanaſſe ad tollendos abuſus aliquorum Prælatorum, qui volebant ſibi credi ſuper proviſionibus ſine litteris, & ſua authoritate, malo more concutiebant Collegia ad ſe recipiendum, ut notant Lotterius *de beneficiaria lib. 1. q. 27. n. 32.* ubi *n. 30.* dixit non ſolum requiri litteras eſſe expeditas, ſed etiam realiter oſtenſas Capitulo, quod utrumque probat cum multis Barboſa *in paſtorali allegatione 10. num. 35.* videndus *num. 34.* ubi *de dicta extravag.*

QUÆSTIO VI.

An Cardinales ad Epiſcopatum aſſumpti, poſſint adminiſtrare, & beneficia conferre ſine oſtenſione litterarum, & nondum poſſeſſione obtenta. An poſſint conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum. Et an in Eccleſiis ſibi commiſſis exercere Juriſdictionem ante captam poſſeſſionem, & oſtentionem litterarum. Et an Epiſcopus dando mandatum ad reſignandum Epiſcopatum in Curia, poſſit beneficia conferre poſt reſignationem admiſſam. Et num idem dicendum ſit de Epiſcopo ad alium Epiſcopatum tranſlato, ſeu cui datus eſt coadjutor?

SUMMARIUM.

1 *Cardinales poſſunt, litteris non oſtenſis, beneficia conferre, & juriſdictionem exercere, & alii contra, & n. 6. quia eſt conſuetudo contraria, n. 2. & 4. qui intelliguntur ut n. 6. & 7.*

4 Canonica

4 *Canonica inſtitutio eſt illa, in qua omnia ſubſtantialia concurrunt, collatio ſcilicet, inveſtitura, confirmatio, & miſſio in poſſeſſionem,*
5 *Jus poſſeſſionis, & adminiſtrationis per jurisdictionem tribuitur.*
6 *Cardinalis electus Epiſcopus, & confirmatus queit adminiſtrare ſine litteris, quando vacat poſſeſſio Epiſcopatus, ſecus ſi tertius poſſideat, n.17.*
7 *Epiſcopus electus, & confirmatus, quando poſſit conferre beneficia, etiam extra Diœceſim.*
8 *Clericus vel Cardinalis electus Epiſcopus, qualiter antiquo jure, & hodie queant adminiſtrare, & n.9. ubi de differentia de Clerico, & Cardinali.*
9 *Poſſeſſionis apprehenſio quoad ſolemnitatem eſt neceſſaria, ut quis ſe oſtendat poſſeſſorem, & ſe præcaveat à moleſtia inferenda.*
10 *Cardinalis non comprehenditur ſub diſpoſitione* Extravag. injunctæ de Electione.
11 *Cardinales poſſunt conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum, etiam poſt præconizationem reſignatarii ante ejus adeptam poſſeſſionem.*
12 *Reſignans eſt tantum privatus poſſeſſione juris, non de poſſeſſione naturali,* & n. 13.
13 *Reſignatarius ab apprehenſa poſſeſſione, dicitur jus habere.*
14 *Regula de publicandis ut locum habeat tria requirit.*
15 *Quiſquis eſt canonica inſtitutione confirmatus, habet ea, quæ ſunt jurisdictionis Dignitatis, & de lege Diœceſana.*
16 *Electi dicuntur, & nominati, ac diſignati; qui præſentati ſunt in Conſiſtorio Papæ.*
18 *Cardinales poſſunt conferre beneficia commendata, ſive ad tempus, ſive ad vitam diſſoluta commenda.*
19 *Epiſcopus dando mandatum ad reſignandum Epiſcopatum in Curia poteſt beneficia conferre; etſi contra* n.20.
21 *Collatio beneficii facta à Vicario, qui ignoravit tranſlationem Epiſcopi, eſt valida.*
22 *Tranſlationis, & mortis caſus æquiparantur.*
23 *Epiſcopus, cui datus eſt Coadjutor poteſt beneficia conferre; & quando n.... etſi Campegius contrà teneat, qui explicatur,* num. 24. & 25.
25 *Coadjutor dato dementi, & mente capto Epiſcopo poteſt conferre.*
26 *Viſitator, ſeu adminiſtrator Eccleſiæ vacantis datus à Papa, poteſt conferre.*

1 AD primam quæſtionis partem; quia inter exceptiones, quas congerunt Doctores ad textum noſtrum, & alias; item *in cap. avaritia lib. 6. & in Extravag. injuncta 2. hoc titulo*, ea nempe annumeretur, ut non obſtante diſpoſitione *dictæ Extravag. injunctæ*, poſſint Cardinales conferre, & jurisdictionem exercere ante captam poſſeſſionem, & oſtenſionem litterarum, ut dicunt Belletan. *in tract. de charitativo ſubſidio q. 66.* Selva *de beneficiis p.2.q.3.n.46.verſ. Octavum privilegium*, Ludovicus Gomez. *in proœmio regular. Cancel. gloſſa 21.n.7.* Julius Lavor. *variar. lucub. tom.1.tit.4. cap.25.n.10.* Barboſa *in dicta extravag. n. 5. & in*
2 *paſtorali alleg. 111.n.35.* † quod videtur contradicere Nicolaus Garcia *de benef. p.5. cap.4.n.264.* ubi allegando Gomezium, & Rotam *in una Toletana Parochialis de alcandete 3. Julii* 1595. quam adducit ad litteram ibi *c.1.n.252.* commendans videndum Navarrum *in cap. accepta de reſtitut. ſpoliat. oppoſit.8. ſolutione ex n.12.* longè agentem de materia *dicta Extravag.* dicit ut quidquid ſit de illo, an Cardinales ligentur diſpoſitione *dictæ Extravagantis*, firmet tamen ut jam ſupra dixi, quod obſtante conſuetudine, quæ ſatis eſt rationabilis, videatur, ut non poſſit electus, ſive promotus adminiſtare, nec conferre, etiamſi ſit Cardinalis ante adeptam poſſeſſionem.

Quare in ſpecie noſtri dubii video ut negativam 3
ſententiam doceant Archidiaconus *in c. eum qui de præbend. lib.6.* Dynus *ad reg. 1. n.17. de regul. juris in 6.* Ripa *conſ. 11.* Rebuffus *in praxi beneficiali tit. de ſimonia in reſignatione n.44.* & alii; † aii inquam 4
Dynus canonicam inſtitutionem appellari illam, in qua omnia ſubſtantialia concurrunt, videlicet inſtitutio, ſeu collatio, *inveſtitura*, ſeu collationis jus proprietatis, per inveſtituram declaratur, & confirmatur illius Juris collatio, ut *in cap. ad hæc §. in quadam, & cap. ut noſtrum, de officio Archidiac. cap. cum ex injuncto de hæreticis.* † Et quod per juris- 5
dictionem tribuitur jus poſſeſſionis, vel quaſi, & jus adminiſtrationis, *dict. cap. ad hæc dict. c. 1. ut noſtrum*, ibi: *tenere Abbates, & Abbatiſſas, in Sede, &c.*

Sed ego conſiderans prædictas opiniones ex una 6
parte, & indulta Cardinalium ex alia, cujus occaſione reſpectu Cardinalium alii dicunt, ut Cardinalis electus ante poſſeſſionem Epiſcopatus poſſit exercere, & conferre, exiſtimo adhærendum eſſe primæ opinioni affirmativæ, cum ea tamen diſtinctione, quando ſcilicet Epiſcopus Cardinalis, fuerit confirmatus, & quando poſſeſſio talis Epiſcopatus fuerit vacua; quia ſi fuerit ab aliquo occupata, non ſic procedere; donec prius poſſeſſor expellatur juſta ſententia: ſic in terminis Maſſobrius *in praxi habendi concurſum præludio 26. dubio 6. num.3.* amplectitur Diana *p.5. tract.2. ſub reſolut.*
44. † Et ita ſunt intelligendi Innocentius *in cap.* 7
eum ſuper num.17. de cauſa poſſeſſ. & propriet. dum dicit non opus eſſe poſſeſſionis apprehenſione, ut Cardinalis virtute indulti conferat, etiam ſi eam, & naturaliter, & corporaliter nondum cœperit. Abbas, & Hoſtienſis *in textu noſtro*, cum Oldrado *conſ. 191.* dicentes quod ſtatim, ac quis electus eſt Epiſcopus, & confirmatus, poteſt exercere ea, quæ ſunt jurisdictionis, uti eſt beneficiorum collatio, etiam extra Diœceſim, etſi nondum in eam ſe contulerit, & quia ſic Eccleſia dicitur vacare uſque ad confirmationem ex gloſſa *in clem. 1. verb. collatio*, ut lite pendente, ubi notant Imola *num.20. verſ. juxta prædicta*, Felinus *ad cap. cum Bertholdus col.2. verſ. dixit. etiam de re judic.* Pavinus *de officio, & poteſtate Capituli ſede vacante, præludio 7. num.16. in fin.* Rota *deciſ. 6. verſ. hoc etiam de elect. in noviſſimis deciſ. 182. diverſ. p.2.*

Quod ſi replices dicendo hæc de jure antiquo 8
noſtri textus *cap.6.9. & 17. hujus tit.* & *dicti cap. avaritia*, vera eſſe ante diſpoſitionem *dicta Extravag. injuncta*, quæ nova eſt, juxta latè dicta ſupra *à quæſtione 1.* ubi de intellectu noſtri textus, & *dicti cap. avaritiæ*, & *à quæſt. 3.4. & 5.* ubi de intellectu dictæ Extravag. Tamen reſpondeo ex jam adductis quòd ſi de noſtro jure communi electus Clericus in Epiſcopum, vel Cardinalis quoad adminiſtrandum poſt confirmation. æquiparantur etiam nondum poſſeſſione capta, ſed aliud nunc eſſe cum electus Epiſcopus, & confirmatus ante expeditionem litterarum, & earum præſentationem Capitulo ex *d. extravag. & conſtit.* Pontific. Julii II. Julii III.

lii III. Pauli III. & Pii IV. de quibus *ſub q.4.&5.*
nequeat adminiſtrare, & conferre; imò nec ante
9 adeptam poſſeſſionem† quod fallit ex jam adductis
reſpectu Cardinalis electi in Epiſcopum, cujus
reſpectu fallit *dict. extravag. injunctæ*, & ſtatur ſoli
diſpoſitioni textus noſtri, & capituli *avaritiæ*, ut
in terminis docent *ibi* adducti, quibus addo Abba-
tem, hic Geminianum, & Pariſium *in dicto cap.*
eum qui de præb. lib.6. Anaſtaſium Germon. *de in-*
dultis Cardinalium §. necnon n. 8. quatenus etiam
poſt multa concludit poſſeſſionis apprehenſionem
eſſe utique neceſſariam quoad ſolemnitatem, ut
poſſit proviſus oſtendere ſe eſſe in poſſeſſione;
ſicquè illatam moleſtiam repellere, inſerendamvè
præcavere, nec inde ſequi, quin ante adeptam
poſſeſſionem poſſit adminiſtrare, & exercere ea,
quæ ſunt juriſdictionis; dummodo tertio non
præjudicet.

10 Igitur ut conſiderant Lotterius *de re beneficiaria*
*lib.1.q.27 num.*32. Gonzalez *ad regulam* 8. *cancel-*
lariæ gloſſæ 24.n.7. Barboſa *paſtor. alleg.* 111. *n.35.*
Seraphinus *deciſ.1144.n.2. verſ. aliæ vero rationes,*
*& deciſ.*1148.*n.*1. etſi de Cardinalibus poſſet ſuſpi-
cari, num comprehenderentur ſub deciſione *dicta*
Extravag. injunctæ: tamen dicunt receptum eſſe
eam ad illos non extendi, cum finalis ratio illius non
videatur Cardinalibus ullomodo convenire.

11 Ad ſecundam quæſtionis partem an poſſint
Cardinales conferre beneficia Epiſcopatuum à ſe
reſignatorum, ſuppoſitis quæ dixi infra *in Rub. &*
tit. de renunciat. quando acquiratur jus reſignata-
rio, & reſignans quod habeat omnimodo amittat.
Nunc in terminis dubii propoſiti reſpondeo cum
dicto Germon. *de indultis Cardinal. dict. §. necnon*
*quarumcunque n.*29. Innocentio *in cap. quod in du-*
biis de rerum permut. Diana *dict.p.5. tract.2. reſ.*44.
Maſſobrio *in dictæ praxi habendi concurſum prælu-*
dio 25. dub.6.n.6. ut Cardinales poſſint conferre be-
neficia Epiſcopatuum à ſe reſignatorum, etiam poſt
præconizationem reſignatarii, ſi nondum tamen
fuerit adeptus poſſeſſionem ex ea ratione; quia qui
reſignavit Epiſcopatum in favorem alterius, eſt
adhuc ejus Dominus ut poſſit conferre beneficia;
tum ratione indulti, tum poteſtate ordinaria, cum
adhuc in poſſeſſione ſit.

12 Nec obſtat dicere per reſignationem eſſe priva-
tum, ut argui poteſt ex multis, quæ adduxi *ſub*
dicto tit. de renunciat. quia in caſu noſtro reſpon-
dent citati intelligi reſignantem eſſe tantum priva-
tum de poſſeſſione juris, quam perdit; non tamen
de poſſeſſione naturali, cui poteſt incumbere; do-
nec ſciat præſectam reſignationem habuiſſe ef-
fectum, quod juvatur ex conſideratis ſupra *in re-*
latis quæſtionibus per *dict. extravag. injunctæ hoc tit.*
ex cujus deciſione à *q.* 3. probavi electos, litteris
nondum expeditis, & oſtenſis Capitulo; item, &
adepta poſſeſſione, non poſſe adminiſtrare; ergo
à fortiori in noſtro dubio procedat de jure, eſto
etiam Epiſcopatum, reſignans, non eſſet Cardi-
nalis, & nudus à privilegio, & indulto, quo po-
tiuntur Cardinales.

13 Et pro relata ſententia faciunt Puteus *deciſ.*337.
*n.2. lib.*3. dum ait ut tunc reſignatarius dicatur ci-
viliter, & naturaliter poſſidere, quandiu eſt appre-
henſa poſſeſſio; & *in deciſ.358. num.3. dict. lib.3.* ut
cum ſit reſignatio in favorem certæ perſonæ ante
apprehenſionem, ſeu acquiſitionem, reſignans di-
14 citur poſſidere, & titulum coloratum habere: † Et
ex eo quod Gomezius ſcribit *ad regulam de publi-*
cand. quæſt. 15. dicens eam locum non habere,
niſi tribus concurrentibus; videlicet quod reſi-
gnatio non fuerit publicata, poſſeſſio petita; &
quod reſignans deceſſerit in poſſeſſione.

Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſint Car- 15
dinales in Eccleſiis ſibi commiſſis conferre bene-
ficia, & exercere juriſdictionem ante captam
poſſeſſionem, & oſtenſionem litterarum; quia fa-
cilis eſt reſponſio ex adductis in verſ. *ad primam*
hujus quæſtionis, in terminis reſolutivè dico, ut
quamvis pro negativa ſententia adverſus juris
communis diſpoſitionem in textu noſtro, & alio-
rum, ac *in dicto cap. avaritiæ* quiſquis erit cano-
nica intitutione confirmatus, habeat ea, quæ ſunt
juriſdictionis, Dignitatis, & de lege Diœceſana,
juxta textum etiam *in cap. inter corporalia de tranſ-*
latione Epiſcopi † ſicut ſtatim, ac ſunt propoſiti in 16
conſiſtorio ſanctitatis ſuæ, dicantur electi, nomi-
nati, deſignati, præſentati, inſtituti, ac confir-
mati, juxta quæ *dixi à q.*1. quòd jam ceſſarit ex
dicta extravag. injunctæ hoc tit. ubi cavetur quod
ſi electi velint prædicta exercere, debent obtinere
litteras Pontificias, eaſque oſtendere, ut dixi *ſub*
dict. quæſt.3.4.& 5. ſic procedat in Clerico electo
Epiſcopo, ut docent Pariſius *de reſignat. lib.8. q.5.*
n.33. Azor. *inſtit. moral. p.2. l.3. cap.29. q.9.* & alii
ibi adducti; † tamen fallit *dict. extravag. injunctæ* 17
Cardinalibus Epiſcopis, ut dixi, & obſervant
Julius Lavorius *dict. cap.15. tit.4. num.*10. Gonza-
lez *in reg.8. cancel. gloſſa 24.n.7.* Barboſa *de poteſt.*
Epiſcopi dict. p.3. allegatione 111. *n.* 35. Belenſcua
de charitativo ſubſidio q.60.n.16. Diana *d.p.5. tract.*
2. reſ.47. dicentes, ut Cardinales Epiſcopi poſſint
conferre, & exercere juriſdictionem ante poſſeſ-
ſionem adeptam, & oſtenſionem litterarum, qui-
bus addo Rotam *in Burgen Canonic.3. Junii* 1583.
(de qua jam in relatis quæſtionibus) coram
Cardinali Lancelloto, & Barboſam *in dicta ex-*
travag. num.5. in fine.

Et pro ampliori declaratione horum, quæ pro- 18
ximè adduxi de Cardinalibus addo cum Anaſta-
ſio Germonio *de indultis Cardinalium* jam citato,
*& in §. quæ extra num.*18. Maſſobrio *in praxi ha-*
bendi concurſum dict. prælud. 26. dub. 15. Diana
p.5. tract. 2. reſol.45. in verſ. notandum. Cardi-
nales poſſe conferre beneficia commendata, ſive
ad tempus, ſive ad vitam, diſſoluta commenda;
idemque poſſe de unitis diſſolutis unionibus.

Ad quartam quæſtionis partem, de qua inqui- 19
rit Riccius occaſione dictæ *Extravag. injunctæ hoc*
tit. an ſcilicet Epiſcopus dando mandatum ad re-
ſignandum Epiſcopatum in Curia, poſſit benefi-
cia conferre poſt reſignationem admiſſam, quam-
vis affirmativam ſententiam etiam de jure com-
muni poſſum defendere ex adductis *in hanc*
quæſt. in toto ver. ad ſecundam † Tamen video *dict.* 20
Riccium *Collect.* 1325. *in verſ. ſed quæro*, pro ne-
gativa præſtare reſponſum; quia quemadmo-
dum facta renunciatione amittitur poſſeſſio, Rota
in deciſ.3. de renunciat. in novis. Caſſadorus *in*
deciſ. 2. eodem titul. Mohedan. *in deciſ. 1. & 2.*
ita quoque fuiſſe amiſſum jus conferendi, quod eſt
fructus Epiſcopatus, ut tenuit Rota *in una ſegun-*
tina beneficior. 1. *Junii* 1592. coram Orano; ſed
Ego intelligo quæ dico *in dict. verſ. ad ſecundam*
verb. & pro relata, ex Puteo, & Gomezio; ſed ut
plenè hoc dubium, & ſequens percipias, lege
quæ dico *infra in cap. admonet 4. quæſt 1. verſ. ad*
ſecundam, de renunciat. ubi egi de quæſtione uſque
ad quod tempus reſignans poſſit percipere fructus
beneficii reſignati.

Ad

21 Ad quintam quæſtionis partem de Epiſcopo ſe
transferente ad alium Epiſcopatum; Reſpondeo
quod ſi tranſlatio nondum pervenit ad notitiam
Vicariæ valeat collatio, & actus per eum geſtus;
ita in terminis citatus Riccius movens ad relatam
Extravag. injunctæ, quam expendit *dict. collect.*
1325. docet, & Rota *diverſor. in dict. 33. lib. 5.*
22 † addentes quod æquiparatur caſus mortis, &
tranſlationis, & ad alium Epiſcopatum; & quod
inde Procurator per Epiſcopum conſtitutus ita ceſ-
ſat per mortem ipſius; quemadmodum per tranſla-
tionem, ut dixit Rota *in deciſ. 28. de procurat. in an-
tiquis*, Aufrerius *deciſ. 265.* idem Riccius, quid id
etiam ſolvit contra Guid. Papam *in deciſ. 547.* ad-
verſus quem dicit extare *deciſionem 92. Annæ.*
23 Ad ſextam quæſtionis partem an Epiſcopus, cui
datus eſt Coadjutor, poſſit beneficia conferre; quia
ex prædictis videtur legitimè inquiri, breviter reſ-
pondeo, ut poſſit Epiſcopus, cui datus eſt Coad-
jutor ob ſenectutem ad ægritudinem conferre be-
neficia, & non Coadjutor, ut docent Oldradus
conſ. 44. & poſt alios Dominicus *n. 4.* & Franc. n. 3. *in
cap. 1. §. fin. de Clerico ægrotante lib. 6.* Pavinus *de
poteſtate Capituli ſede vacante 2. p. q. 1. n. 8.* Coſmas
*in pragmat. ſanctione tit. de collatio. §. cui rei verb.
Juriſdictio.* Selva *de benefic. 2. 2. q. 4.* Rebuffus *de no-
minu. q. 8. à num. 44.* alias *n. 26.* Corraſius *p. 2. cap. 4. à
num. 9.* Guerrero *in ſpecula cap. 9.* Petr. Gregor. *de
benefic. cap. 39. num. 20. argum. cap. fin. de officio vica-
rii lib. 6.* Azor *p. 2. inſtitut. moral. lib. 6. cap. 25. q. 15.*
Baeça *de decima tutor. præſt. cap. 19. num. 13. & 15.*
Nicolaus Garcia *dict. 5. de beneficiis cap. 4. à n. 226.*
ubi *n. 267.* refert unam legionem 17. Octobr. 1548.
quam adducit Mandoſius *in regul. 11. Cancel. q. 5.
num. 8.* in qua fuit reſolutum, quod Coadjutor ra-
tione ætatis non poſſit venire, nec diſmembrare,
nec beneficia conferre.
24 Et confirmatur etiam ſi Thomas Compegius *in
tract. de coadjutore Epiſcopi n. 10.* dixerit æquiorem
ſententiam videri cum Alexandrino *in cap. 127. q. 1.*
quod coadjutor datus inſano, & dementi, poſſit be-
neficia conferre, ne contingat beneficia diutius va-
care: nam ut docet Duarenus *de beneficiis lib. 3.
cap. 5.* quamvis Coadjutor detur ob ſenectutem, &
videri ut beneficiorum collatio generali non veniat
conceſſione; ſed æquum tamen eſſe quod à prin-
cipio taliter detur; ut Epiſcopo libera facultas re-
25 linquatur † & ſic tenent idem Garcia *dict. cap. 4.
num. 268.* ait *num. 270.* ſententiam Campegii, quam
videtur tueri Gonzalez *gloſſa 5. §. 9. n. 4. & gloſſa 23.
num. 12. ad regul. 8. Cancel.* procedere in Coadjuto-
re dato dementi ſeu mente capto, qui poteſt confer-
re, ut dicunt etiam citati, & tenent Flamin. Pariſ. *de
reſignat. benefic. lib. 7. q. 20. à n. 15.* Quintaduen-
nas *lib. 1. Eccleſ. cap. 5. num. 5.* & Leo *in theſauro
fori Eccleſiaſt. cap. 19. n. 76.* alia tradit videnda idem
Garcia *ibi à num. 271. ad 275.* ubi expendit aliud
26 dubium de eodem cum multis † & limitat ſuam re-
ſolutionem in viſitatore, ſeu adminiſtratore Ec-
cleſiæ vacantis dato à Papa *ibi n. 266.* ex reg.
textus *in cap. is cui, hoc titulo, lib. 6. & in cap.
fin. §. fin. de ſupplenda neglig. Prælat. eodem lib.*
ubi Dominic. Franc. Barboſa cum multis, & alii
interpretes.

QUÆSTIO VII.

An legati Cardinalium excipiantur à regula dictæ Extravagantis injunctæ de Electione. *Et an Prælatus nondum conſecratus, juriſdictionem adminiſtret. Et quid de feudalibus? ubi de aliis, remiſſivè* ad dict. Extravag. *Et an filius incapax inſtitutus ſub conditione, ſi legitimetur, poſſit pendente conditione, per ſe mitti in poſſeſſionem bonorum?*

SUMMARIUM.

1 *Cardinali aſſerenti de ſeipſo, non creditur, ſed ſecus de commiſſione ſibi facta; licèt litteras non oſtendat* n. 5. & 6. *limitatur ſi ſit in præjudicium tertii*, n. 7.

2 *Viro nobiliſſimo legatione fungenti, num credatur.*

3 *Delegato abſque exhibitione mandati, num credatur.*

4 *Litteris ambatiatoria non eſt neceſſum, quando perſona eſt præcellent.*

6 *Aſſerenti à ſede Apoſtolica cauſam fuiſſe commiſſam non creditur, niſi in citario inſeratur reſcripti tenor.*

8 *Cardinali in præjudicium Capituli de jure, non expeditis Bullis, & oſtenſis, non creditur.*

9 *Prælatus nondum conſecratus, ſi ſit confirmatus, juriſdictionem adminiſtrat de jure, non ſic hodie*, n. 10.

11 *Prælatus nondum conſecratus in feudis poteſt adminiſtrare, ſi tantum ſit confirmatur.*

12 Extravagans injunctæ, de Electione, *limitatur in præceptis Religioſorum ſuperiorum, & procedit in rebus ſpectantibus ad forum contentioſum*, n: 13.

14 *Filius incapax ſi inſtituatur, etſi ſecundùm aliquos queat bona adminiſtrare, interim, verius eſt contrarium, pendente conditione*, n. 15. & n. 16. & 17. *reſpondetur contrariis juribus.*

PEr dicta ſupra *à n. 1. q. 6.* de ipſis Cardinali- 1
bus, qui non includuntur ſub diſpoſitione
Extravagantis injuncta hoc tit. videtur idem dicen-
dum de legatis Cardinalium; quia quemadmodum
Cardinali atteſtenti de ſpeciali mandato ſedis Apo-
ſtolicæ, aut de mente ſummi Pontificis creditur,
abſque litteris ſui mandati, ut per Rotam *deciſ. 33.
de probat. in antiquis*, Speculator *in titulo de teſtib.
reſtat. n. 10. & in tit. de legato §. ſupereſt. n. 16.* Ægi-
dium *n. 183.* Lap. *alleg. 32. n. 3. verſ. an credatur*, niſi
de ſe ipſo aſſerat, ut limitat Jaſon *in l. admanendi
ff. de jure jur. n. 96. aliàs 175. verſ. tertio moveor.* Hyp-
politus *ad l. 1. §. 1. num. 7. verſ. & facit de quæſtion.
& ſingulari 273. verſ. limito etiam.* Navar. *conſ. 6.
num. 8. de teſtament.* Anton. Gabriel *commun. tit. de
probationib. concluſ. 3. n. 20.* Maſcardus *de probat.
concluſ. 160. à n. 1. & concluſ. 492. num. 10.* & *con-
cluſ. 1005. n. 54.* omnes per textum *in cap. nobiliſſi-
mis 97. diſt.* † qui ſolet allegati ad hoc, ut creden- 2
dum ſit viro nobiliſſimo legatione fungenti, quam-
vis litteras non oſtendat, ubi gloſſa *ſignatis*, no-

tatur

3 tatur etiam ad hoc † quod creditur delegato abſque
exbibitione mandati delegatorii, quando eſt per-
ſona excelſæ Dignitatis, & non agitur de præjudi-
cio tertii, ſed ſolum de negotio, & facto ipſius
Delegantis ut per Menochium *de præſumptionibus,*
4 *lib.2. præſumptione 35. n.9. & conſ.100. à num.77.* †
ſic ut dicat Maſcardus *concluſ.84. num.2.* quod lit-
teris ambatiatoriæ non ſit opus quando perſona
eſt nobiliſſima præcellens, & nota Principi, idem-
què notat *concluſ.* 140, Seraphinus decis 133. *n.1.*
Farin. *in praxi crim. p.2. q.63. num.55.* per gloſſam
verb. nihilominus in dict. cap. nobiliſſimis 97. diſt.
5 † Cardinali aſſerenti aliquid ſibi commiſſum, ple-
nam adhiberi fidem; licèt litteras ſui mandati non
oſtendat, quare ob hæc videntur idem amplecti in
legatis Cardinalium, Selva *de beneſic. p.2. q. 3. num.*
46. verſ. Octavum privilegium, Joannes Valerius
Reginaldus *de differens. inter utrumque forum,*
verbo teſtis differens. 4. n.2. verſ. limita, Barboſa
in dict. extravag. injuncta n. fin.
6 Sed ſi hæc conſideres reperies dubium noſtrum
de legatis Cardinalium, nihil aliud amplecti, quo-
niam reſolutum de perſonis ipſorum Cardinalium;
& quia Barboſa *in dicta extravag. injunctæ n.7.* cum
multis, quos jam ſupra retuli ex gloſſa ibi, *aſſerenti*
namque, dicat non credi alicui aſſerenti ſibi à ſede
Apoſtolica cauſam fuiſſe delegatam; niſi in citato-
rio inſeri faciat reſcripti, ſeu commiſſionis tenorem
cum Boërio, Guido Papæ, Gravato ad Veſtrium,
Gambara, & dict. Valerio, & ibi, *n.8.* hoc dictum
limitet in legatis Cardinalium, ſequitur idem eſſe,
ſic dicere Cardinali aſſerenti credendum, & non
agere in eo dubio de Cardinali Epiſcopo recipien-
do ſine Bullis quod, ut diximus *in dict. q.6. à n.1.*
hoc Cardinalibus competit ex alio capite, hoc eſt
7 Pontificio privilegio: † nam alias inquam ſicut
quod dictum eſt hic à *num.1.* de Cardinali aſſerenti
credendo, limitatur ſecundam Capellam Tholoſan,
deciſ.463. Farinacium *in praxi crim. q.63. num.51.*
Tiraquel. *de pœnis temperandis, cauſa 51. num.13.*
& 14. Riccius *collect. 1455. p.4.* Barboſa *in dict.*
cap. nobiliſſimis n.2. intelligentes procedere quando
nulli inſertur præjudicium; quia tunc Principis
legato fides adhibetur; non ſic alicui aliquod infe-
8 ratur privilegium; † idem ſequeretur limitandum
in Cardinali de jure cum Bullis non expeditis,
nec oſtenſis, præjudicium pararet Capitulo,
ſicut jam ſupra *ſub q.5. à n.1.* de cæteris Epiſcopis,
non Cardinalibus ſine Bullis non recipiendis eſt
oſtenſum, niſi ſpeciali ratione privilegii ut *dict. q.*
6. oſtendi, quæ tantum aſſiſtit ipſis Cardinalibus.
9 Ad ſecundam quæſtionis partem, an Prælatus
nondum conſecratus juriſdictionem adminiſtret;
ad quod ne longas diſceptationes faciam, reſpon-
deo tam ex notatis ſupra *in præmiſſo textus noſtri,*
quàm *à q.1.* ut ante *dict. extravag. injunctæ hoc tit.*
ex textu noſtro & *ex cap.6. 9. & 17.* cum aliis hujus
tituli, item & *ex cap. avaritiæ 5. hoc tit. lib.6.* ut ele-
ctus Epiſcopus, & confirmatus poſſit juriſdictio-
nem exercere juxta modum *ibi* adductum *in dicta*
10 *q.1.2. & 3.* † poſt dictam verò Extravagantem, &
Bullas Julii II. Julii III. Pauli III. & Pii IV.
non niſi expeditis litteris, Capitulo oſtenſis, & poſ-
ſeſſione capta, etiam ſi nondum conſecratus non
fuerit, abſque eo, quod obſtent dicta *q.5. à verſ.*
ad tertiam, quæ ut patent ſunt diverſa ut etiam
conſtat ex proximè dicendis *n.11.*
11 Ad tertiam quæſtionis partem, an queat Præla-
tus, nondum conſecratus in feudis adminiſtrare, &
quia ſimili modo hoc dubium diſſolvi, valet ex pro-
ximè annotatis *num. præcedenti,* & *à q.1.* noſtri tex-
tus; ideo breviter in terminis reſpondeo cum Feli-
ciano de Vega *in cap.7. de foro com. à n.4.* quod li-
cèt ibi textus videatur exigere in hoc caſu, ut Præ-
latus ſit conſecratus: tamen quia ex jam longè ad-
ductis patet de jure noſtro *in cap. noſtri 9. cap. qua-*
liter 17. c. avaritia tit. lib.6. ut Prælatus tantum
electus, & confirmatus poſſit exercere ea omnia
jura, quæ ſunt juriſdictionis; veluti, quod poſſit
Epiſcopus excommunicare, ſuſpendere, interdice-
re, viſitare, corrigere, Synodum convocare, benefi-
cia conferre, Eccleſias minores unire, & dividere,
voti, & jurisjurandi vincula ſolvere, & aliquorum
peccatorum abſolutionem ſibi reſervare, & cætera-
què judicialia exercere, Covarruu. *lib.3. var. cap.*
16. n.6. Garcia *de beneſic. p.5. cap.4. num.243.*
Alzedus *tract. de præcellent. Epiſcopal. Dignit. 1.*
p. cap.3. Dignit. 1. p. cap.3. num.99. Barboſa *in paſtor.*
cum multis aliis *1. p. tit.1. cap.4. à num.7.* ubi indiffe-
renter tenet Vega *ſupr. num.6. & 7.* cum aliis ſic cer-
tum eſſe affirmans; quamvis ad hoc, ut hæc omnia
faciat, debeat prius accepiſſe litteras Apoſtolicas
de tali confirmatione, & poſeſſionem Eccleſiæ ha-
buiſſe per relatam jam *Extravag. 2. hoc tit.* quia ita
procedere etiam ait reſpectu feudorum, reſpondens
ad textum *in dicto cap. verum,* ex gloſſa ibi, *verb.*
conſecratus; ut etſi textus ille faciat mentionem de
Epiſcopo conſecrato, non debeat intelligi formali-
ter, nempè, ut neceſſario debeat eſſe conſecratus,
cùm verbum illud accipiatur, id eſt, *deputatus ad*
obſequium Eccleſiæ, prout dicit Abbas cum cæ-
teris Doctoribus; & ſic gloſſa, *dict. verbo conſecra-*
tus, ait textum illum legendum eſſe quod Epiſco-
pus electus tantum fuerit, & confirmatus.
Pro complemento dictæ *Extravag. injuncta hoc* 12
titulo, notabis cum Joanne Valerio *de differentiis*
inter utrumque forum dict. differentia 4. num.1. verſ.
adde, & Barboſa *in dicta extravag. num. fin.* dictam
ejus deciſionem limitari in præcitatis ſcilicet Su pe-
riorem, maximè Religioſorum, † qui ſubdunt 13
textum illum procedere in rebus forum contentio-
ſum concernentibus, ut in delegationibus cauſa-
rum, in viſitationibus, & ſimilibus, quæ quidem
videntur tantum reſpicere ad ſecundam deciſionis
partem *dict. extravag.* ex dictis *in hac noſtra quæ-*
ſtione num.1. & 2. cum aliis; aliter inquam eſſe
quoad primam ejus partem de non recipiendis
Prælatis in Epiſcopos, vel ad Dignitates ſine ma-
nifeſtatione, & oſtenſione litterarum, ſecundum
intellectum, de quo jam longiſſimè dixi *à dict. q.3.*
& in dicta q.4. 5. & 6.
Ad quartam quæſtionis partem, quam extra 14
Cancellos noſtræ tractationis quilibet aſpiciet;
quia lego reſolutam ab Antonio Gomez. cum multis
ex antiquis, *in l.9. 11. 12. & 16. Tauri num. 19.* addu-
cente textum *in dict. cap. avaritiæ de elect. lib.6.* de
cujus intellectu latiſſimè adduxi *à dicta quæſt.1.* &
licèt idem Gomezius referat pro affirmativa ſen-
tentia; nempè quod talis filius ſpurius incapax, &
natus ex damnabili coitu, inſtitutus ſub conditio-
ne, ſi legitimetur, poſſit interim, pendente con-
ditione, agnoſcere bonorum poſſeſſionem ſecun-
dùm tabulas, & petere ſe mitti in poſſeſſionem bo-
norum; non ad hoc ut conſequatur Dominium, &
plenum hæredis jus; ſed ut conſequatur admini-
ſtrationem bonorum, & eorum poſſeſſionem, ſicut
curator, bonis datis, ut tenuerunt Jacobus de Are-
na *in l. libertas teſtamenti, ff. de manumiſſis teſtam.*
ubi Albericus qui reputat ſubtile, & notabile Bald.
in l. ſi quis inſtituatur 1. col. in fin. ff. de hæredibus
inſtit.

*inſt.*ubi Angel. Paul. & alii ex antiquis relatis à Gomezio, & omnes per textum capitalem *in l.2.§. ſub conditione ff. ſecundum tabulas, l. hi demum*, & *in l.ſi ſub conditione eodem tit.* & ex gloſſa, & textu *in l.ſi quis inſtituatur hæres ff. de hæred. inſtit.* ubi Doctorum Communis.

15 Tamen idem Gomezius, & Joannes de Imola *in l.in tempus ff. de hæredi.inſtit.col.2. in principio*, negant tali filio concedi modo aliquo adminiſtrationem bonorum; quia eſſet fraudem facere legi, quæ vult, quod filius, ſpurius & incapax non ſe immiſceat bonis paternis, eo quod jure non reperiatur aliquid contra cautum: in expreſſo etiam tenent Ludovicus de Sardinis *in libello de naturalib. liberis in fin.* Cæpolla *cautela* 38. *col. fin. in princ.* Jacobus de Sancto Georgio *in l. cum tacitum ff. de probat.col. fin.* Cumanus *in dicta l. ſi quis inſtituatur ff. de hæredib. inſtit.* Gregorius Lopez *in l. 19. tit.3.p. 6.* & omnes ex textu expreſſo *in l. non eſt ambigendum verb.utcumque ff. de bonor.poſſeſſion.* & per regulam textus *in cap. cum quid una via, de reg. Juris lib.6. nec per ſe, cod. de hæredib. inſtit. l. contra legem cum l.ſequenti ff. de legat. l. ſed Julianus ff. ad Macedonian.* & ex doctrina textus *in l. ſcire oportet §. 1. ff. de tutorib. & curat. datis ab his* & textus *in l.cum hi §. tranſactiones ff. de donationibus cauſa mortis, & l. 2. §. 1. ff. de adminiſtratione rerum ad civitatem pertinent.* & textu ſingulari *in l. quæritur ff. de bonis liberorum, & l. qui ſervitutem, l. quod ſi pater eodem titul l. qui contra ff. qui contra tabulas.*

16 Et amplius ad comprobandam ſuam opinionem prædictorum jurium ſpecies referens idem Antonius Gomezius *in dict.l.9.* cum aliis, Tauri *ſub dict. n.19.* qui *in medio* adducit textum *in dict.cap. avaritiæ hoc tit.lib.6.* ubi habetur (ut jam latiſſime *à q. 1.* notavi) quod electus, qui nondum eſt confirmatus non poteſt interim adminiſtrare bona beneficii, etiam ſub aliquo quæſito colore faciendo ſe conſtitui procuratorem, æconomum, vel adminiſtratorem, (ſecundùm quæ jam dixi *in dicta q.1. & 2.* cum aliis) ne ſcilicet fraus legi fieret una via, quæ
17 ex alia negaretur. † Et ad contrariam ſententiam, ejus jura reſpondet Gomezius dicens ea procedere, ut debeant intelligi in hærede habili, vel filio capaci; quia jure non reperitur cautum, quòd ea via indirecta poſſit habere; itaque ibi commendat caveri ab his, contrariam ſententiam tenuerunt, qui ſunt jam ſuprà allegati, & Palacios Rubeus *in repetitione Rubrica de donat.§.29.n.4.* Et cum hia abſolvitur textus noſter, & materia aliorum jurium jam aſſignatorum in præmiſſo, &c.

Ad Text. in cap. cum inter. XVI. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Appellare non poteſt ille qui renunciavit electioni de ſe facta ad impediendam alterius.*
2 *Eligendi poteſtatem non habet qui ſuo voto renunciat, ſi renunciatio ſit accepta à ſuperiore.*
3 *Electio à ſuſpenſis celebrata non tenet, & ab excommunicato vitando, & de aliis quid remiſſivè.*
4 *Suſpenſi nec eligere, nec eligi poſſunt.*
5 *Electus poſt conſenſum ante confirmationem poteſt ſine authoritate ſuperioris renunciare electioni de ſe facta.*

TExtus iſte dum in prima parte probat quod appellare non poſſit ille, qui renunciavit electioni de ſe factæ ad impediendum alterius electionem, videtur ſatis, & abundè confirmari ex his, quæ dixi *ſub rubr. de appellat. & in cap. 17. in q. fin. eodem*, & in aliis juribus illius tituli, ubi de renunciante appellationi, & ad propoſitum multis probat hic Barboſa *num.1. & 3.* † Et adjunges Barboſam *de jure Eccleſ.* ubi *p. 1.cap.19. num.87.* probat quòd non habent eligendi poteſtatem, qui ſuo voto renunciarunt, ſi renunciatio ſit accepta à ſuperiore, nam interim ſi pœniteat, & petat accedere ad eandem electionem, debet admitti ad omnia, quæ circa electionem remanent facienda ex *cap. Eccleſia veſtra, hoc tit.* Julius Lavor. *tit. 4.cap.18.n.88.* Caſtill. *in hoc tit.cap.5.num.22.* dixi ſupra in *Rubrica*. 1 2

Probat ſecundò textus noſter quod electio à ſuſpenſis celebrata, non tenet, multis comprobat idem Barboſa hic à *num. 4.* ubi *num.5.* addit quod electio facta ab excommunicato vitando non tenet, & *num. 6.* & quod collatio ab eo facta non teneat, ubi *num. 7.* quid de facta ab excommunicato occulto, *num.8.* quid de præſentatione, *num. 9.* quid de reſignatione. Sed quia de his, ac de aliis factis ab excommunicato, aut ſuſpenſo dixi latè *ſub cap. ad probandum 24. de re judic.* ideo ad ibi dicta te remitto. Et videbis notata infra *cap. 39.* 3

Suſpenſos nec eligere poſſe, nec eligi, dixit Balboa *in cap.9. de excep. à num. 26.* cui & aliis ab ipſo relatis addo cum multis Barboſa *de jure Eccleſ. p.2.cap.19.* ibi *num.56.* ubi quod eligere non poſſunt excommunicati, ac ſuſpenſi: & *à num. 118.* quod nec eligi poſſint, adjungo etiam *ad verſ.* textus noſtri ibi: *Ideoque.* Suarez *de cenſ. diſp. 14. ſect. 2. à num. 6.* 4

Notabis ad textum hunc quòd electus poſt conſenſum ante confirmationem, poteſt ſine authoritate ſuperioris renunciare electioni de ſe factæ, ut cum multis oſtendit Barboſa *de jure Eccleſiaſtico p.1. cap.19.num.240.* de quo jam dixi latè *ſub Rubrica.* 5

Ad Text. in cap. Qualiter. XVII. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Electio electi qui non habet ſufficientem ſcientiam, vel adminiſtrat ante confirmationem caſſari debet.*

TExtus iſte duo dicit nempe, quod ſi electus non habet ſufficientem ſcientiam, vel ante confirmationem adminiſtrat, ejus electio caſſari debet: Ad primum de ſcientia, quam electi ad Epiſcopatum, & ad alia beneficia debent habere: applicabis notata ſupra *in cap. cum in cunctis 7.* & infra *in cap. penult. & fin. de ætate & qualitate ordinandor.* Ad ſecundam verò partem applicabis dicta ſupra *in cap. 9.* & *in cap. 15.* ubi 1

de

de ingerentis pœna ſe in adminiſtratione, latiſſimè egi.

Ad Text. in cap. Cum inter XVIII. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Electio valet, non ſpectatis eis qui vocandi non ſunt.*
2 *Vocari debent ad electionem faciendam omnes electores, etiam abſentes in provincia, & Diœceſi, ſi abſentia non eſt affectata per ſigna ſolita.*
3 *Electio valet, non ſpectatis his, qui vocandi non erant, ſed electores tenentur eos expectare uſque ad præfixum tempus.*
4 *Electio Epiſcoporum ad Canonicos ſpectavit: ubi quid hodie.*
5 *Diæta qualibet continet viginti milliaria.*

1 HI vocantur ad electionem non vocandi, valet electio ſacta, eis non expectatis, ita communiter textus hic ſumitur, propria què materia hujus textus, eſt illa, quæ ſpectat ad vocandos ad electionem eos, qui ſuffragia ferunt, & num vocatis aliquibus, qui non ſunt de Capitulo, ſi ſuffragia præſtent, eorum votis ſpretis, valeat electio: Etenim adjunges hic, quæ tradit Barboſa *cum multis de jure Eccleſiaſticop.1.cap.19 num.*88. ubi de his, qui debent vocari ad electionem, quanto tem- 2 pore expectandi. † Igitur ad electionem præ aturæ per ſigna ſolita, ſive campanæ, ſive vivæ vocis, & abſentes in provincia per literas, vel nuncium ſecundum locorum conſuetudinem vocandi ſunt, qui debent, volunt, & poſſunt commodè intereſſe, *cap.quia propter* 40. ubi latè *cap.coram hoc tit.* Tamburin. *de jure Abbatum tom.1.diſp.5.q.3.* Julius Lavor. Rendina *in promtuario receptarum ſententiarum tom.1.tit.36.num.*30. ubi ampliat etiam ſi non ignoraverit, cum multis aliis Barboſa à *num.* 89. ubi quod vocandi ſunt qui ſunt, in provincia, vel Diœceſi, maximè quando abſentia non eſt affectata, vel ſuſpecta: ubi à *num.*90. qualiter debeat fieri citatio, ad quod adjunges quæ dixi *ſub cap.1.* 3 *de cauſa poſſeſſionis*, † qui etiam *num.*99. dicit quod ſi electores vocarunt ad electionem eos, quos vocare non tenebantur, num ſint expectandi uſque ad terminum præfixum: de quo dubio cum multis, & cum gloſſa hic *verb.aſſumatis* affirmat, niſi damnum ſuſtineretur tertii, Barboſa hic *num.fin.*& utrobique cum Hoſtienſi, Butrio Andrea, Rendina, & aliis ut ſupra *in Rubrica.*

4 Hic adjungit Barboſa *num.2.verſ. ad electionem paſtoris*, quod de jure expectat electio ad Canonicos Cathedralis Eccleſiæ quanto tempore duravit, ut conſtat ex titulis *hoc tit. lib.6.& in clementinis*, & demum hæc electio *in extravag. ad regimen. de præbendis lib.6.* reſervata eſt Pontificibus, tam Epiſcoporum, quàm Archiepiſcoporum, & Patriarcharum, exceptis Hiſpaniæ, Galliæ, Coloniæ, & Luſitaniæ Provinciis, quorum Regibus data eſt nominandi poteſtas, & antiquam conſuetudinem ſolum in Germania ſervari ait, ſed de hoc latè videbis quæ adduxi *in c. Eccleſia Sutrina 3. de cauſa poſſeſſ.& propr. à q. 3.& in noſtra Rub.* Et quænam tempora ſint variata, poſuit latè Balboa videndus *in dict. cap.3. de cauſa poſſeſ.& prop. à num.* 22. & dixi Ego latè ibi à *q.4.*& ſuprà *in Rubr.hujus tituli ſub q.6.* ubi de priſeo tempore eligendi.

Et iterum Barboſa hic *num.*7. in gloſſa *ad Decanum in verſ. vinginti milliaribus pro Diæta computatis*, dicit quod quælibet Diæta continet viginti milliaria; ad quod applicabis quæ abundè dixi *in locis ſupra aſſignatis in cap nonnulli de reſcript.* alia ex multis de vocandis electoribus ſcribit cum aliis Barboſa legendus *dict. lib.1.cap.19. de jure Eccleſiaſtico à num.19.* 5

Ad Text. in cap. Cum nobis XIX. hoc titulo.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Electio an poſt appellationem fuerit celebrata, inſpici non debet, ſed an contra.*
2 *Eligendi jus remanet penès vocantes, quibus competit vocandi poteſtas, ſi vocati venire contemnant.*
3 *Confirmator poteſt examinare electum, etiam nemine opponente,*
4 *Dignior ad paſtorale officium, ſemper eſt eligendus.*
5 *Electus debet docere de ætate, & litteratura,*
6 *Judex in Eccleſia debet inquirere de qualitate, & idoneitate perſonæ eligendæ.*
7 *Electus confirmandus non eſt, niſi oſtendat ſe idoneum.*
8 *Epiſcopus, quando incumbat onus probandi ſe eſſe Epiſcopum, & quando incumbat electo probare electionem fuiſſe Canonicam remiſſivè.*

EX littera Pontificis hic quatuor aſſignantur 1 concluſiones. Prima quod non debet inſpici, an poſt apellationem, ſed an contra fuerit electio celebrata: occaſione hujus concluſionis adjunges hic plura, quæ dico de attentatis, appellatione pendente; & ſic an electio poſt appellationem interpoſitam, facta irritetur, aut ſit nulla, *ſub cap. bonæ 51. de appellat:* aliqua notavi ſupra *in cap.* 10 *hoc tit.*

Secunda Concluſio eſt quod pœnæ vocantes, 2 quibus competit vocandi poteſtas, remanet jus eligendi, ſi vocati venire contemnant, ſic *in verſic. quoniam*, hac occaſione poteris adjungere quæ notat Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.p. 1. cap.19. à n.* 88. Ubi de vocandis electoribus ad electionem faciendam; & quid fiet eis non venientibus, quid ſi vocati non fuerint, aut contemptus interveniat, ubi *à num.* 113. dico infra *in cap. quod ſicut*, adjunges dicta *in cap. præcedenti.*

Concluſio tertia ea nempe eſt, quod ad officium 3 Confirmatoris ſpectat examinare electum, etiam nemine opponente, de quo dixi *ſub cap.15 ſuprà* ibi *ſub quæſt.1.* † Ex hac concluſione poteris ap- 4 plicare quæ ſupra notavi *ſub cap. 7.hoc tit.* & adjungere plura, quæ noto infrà *de præbendis, & Dignit. in cap.29. de digniore eligendo*; & quòd dignior ad paſtorale officium ſemper ſit eligendus, dixi ſupra *ſub Rub. quæſt.2.& quæſt. 7.* & *ſub c. 7. hoc tit.*

Concluſio

5 Concluſio quarta eſt, quod niſi electus doceatur
ætatis legitimæ, & litteraturæ habeatur pro non
legitimè electus, applicabis hîc etiam quæ adduxi
in toto dicto cap.7. de ætate eligendi ſuprà *ſub q.3.*
Rubrica, & infra *de ætate ordin.* De litteratura ibi
6 *in cap. penult. & fin.* † & quòd Judex in Eccleſia
debeat inquirere de qualitate, & idoneitate perſonæ
eligendæ, pluribus docet hic Barboſa *num.* 7.
ubi *num.*8. & 9. alia dicit: ubi de ætate ad Epiſcopatum,
de qua *ſub Rubrica de ætate ordin.*
7 Et ad verſ. *nemini* dico ex dictis *ſub cap.* 15. &
ſub q. 1. quòd electus confirmandus non eſt, niſi
8 oſtendat ſe idoneum, † item applicabis Patianum
*de probat. lib.2, c.3. à n.*36. & ibi *c.*28. an & quando
incumbat Epiſcopo onus probandi ſe eſſe Epiſcopum,
& *c.* 30. ubi de electione, & quando incumbat
electo probare electionem fuiſſe canonicam.
Ad hujus textus doctrinam applicabis quæ dico *in
cap. penult. & fin. de præſumpt. &c.*

QUÆSTIO I.

An electio legitimè facta vitietur per ſecundam, vel debeat valere prima, etiamſi primo electus à ſecunda non appellaverit.

SUMMARIUM.

1 *Electio prima de uno legitimè facta, non revocatur per ſecundam, quamtumvis ſecundo electus in poſſeſſione teneatur, quæ ut attentata revocatur.*

1 ADjunctis hic quæ dixi ſupra *in Rubrica q.* 1. *de votis*, ſive ſuffragiis conditionalibus in electionibus, & aſſignatis dictis *ſub c.*16. *n.*1. & ſupra *ſub c.*15. *ſub dicta q.* 1. ubi quod confirmatores debeant expectare conſenſum eligendi, & quæſtione poſita *cap. ſeq. n.*16. Reſpondeo ad difficultatem ſtandum eſſe primo electo, etiam ſi ſecundo electus ab eiſdem electoribus, poſitus fuerit in poſſeſſione Præbendæ ad quam electus eſt; quia talis dicitur vitioſa in tantum, ut ſi primo electus appellaviſſet diceretur attentata, juxta ea, quæ longiſſimè retuli *in cap. bona* 51. *de appell.* quia licèt ea poſſeſſio data poſt appellationem, extrajudicialis actus dicatur; tamen quia extrajudicialis operatur, ut omnia, quæ fiunt contra, & poſt appellationem, ſubjaceant vitio attentatorum, ut hic in textu noſtro advertunt Innocent. *n.*2. Butrius *n.*23. Imola *n.*8. Joan. Andreas *n.*12. Abbas *n.*7. idem *in dicto c. bonæ n.* 10. *verſ.*12. *differentia*, & ibi Decius *n.*34. Franc. *à n.*29. Lancel. *de attentatis lite pend. c.*12. *p.*2. *limit.* 3. *à n.* 6. & cum aliis Burattus *deciſ.*859. *n.* 1. & 5. ubi quod appellatio extrajudicialis non cauſat attentata, niſi poſſeſſio capta fuerit contra, & poſt appellationem: ita ex aliis multis reſolvit Diana *p.*7. poſt tractatus *deciſ.*6. incipit *vacante*, ubi reſolvit, ut facta electione à majori parte Capituli Eccleſiæ Raguſinæ de uno, non potuit Capitulum devenire ad novam electionem, ut dixerunt Abbas *conſ.*25. Franciſcus Marcus *deciſ.*931. Buratt. *deciſ.* 313. *n.*41. & quod ſequæſtium factum de fructibus Præbendæ bene proviſum fuerit; cum ſic paſſim Rota faciat *in beneficialibus*.

Ad Text. in cap. Innotuit XX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Illegitimus poteſt poſtulari; non verò eligi.*
2 *Nati illegitimè ſunt inhabiles ad beneficia.*
3 *Filius naturalis ut quis dicatur, requiritur quod ſit ex ſoluto, & ſoluta.*
4 *Illegitimationis defectus non ſuppletur honeſtate vitæ perſonæ, nec vita, aut fama ſine diſpenſatione.*
5 *Diſpenſatio facilis redditur per honeſtatem perſonæ, & litteras perſonæ.*
6 *Diſpenſatio ut impetretur, nùm requirat mandatum ſpeciale diſpenſandi.*
7 *Illegitimus legitimatus per ſubſequens matrimonium rectè eligitur in Epiſcopum, & promoveri poteſt ad ordines, beneficia, & honores ſine diſpenſatione.*
8 *Eligentes, aut poſtulantes indignum pro ea vice, privatur eligendi facultate in prima immediatè ſequenti.*
9 *Eligens an ſcienter indignum elegerit, relinquitur Judicis arbitrio.*
10 *Electio ignoranter facta de excommunicato in majori, eſt valida.*
11 *Ignorantia quæ excuſet à dolo, remiſſivè.*
12 *Ignorantia probatur per Juramentum.*
13 *Dolus qui excuſet, remiſſivè.*
14 *Eligens indignum, aut excommunicatum ſola confeſſione notum, non incurrit pœnas ſtabilitas in jure contra eligentes indignos.*
15 *Reatum prodere nùm teneat interrogatus remiſſivè.*
16 *Electus depoſitus per Papam, à quo antequam reſtitueretur, alius fuit electus ab electoribus, quando non obſtante ſecundo electo, cenſeatur reſtitutus*, n. 17. & 18.
17 *Clauſula* decreti irritantis *reſtituit electum depoſitum, adverſus ſecundo electum.*

NOtat ad hunc textum diverſa Barboſa; ſed 1
quæ præcipuè ex littera deducuntur, ſunt
duo, nempe, quod illegitimus poteſt poſtulari;
non verò eligi, & quod electores, niſi probaverint
aliquem ignoranter elegiſſe, incidant in pœnat
Lateranenſis Concilii. De primo caſu jam ſupra
dictum eſt *ſub cap. Cum in cunctis* 7. *hoc tit.*
ex verſic. ibi, *& de legitimo matrimonio ſit natus*,
† & quòd illegitimè nati, ſint inhabiles ad bene- 2
ficia, & ad ordines, dicit hîc Barboſa *num.* 8. ex-
pendens textum noſtrum *num.*7. † ubi *num.*6. po- 3
nit quod ut quis filius naturalis dicatur de Jure Ca-
nonico, requiritur ut ſit conceptus ex ſoluto, &
ſoluta, † addens *n.*10. & 12. quod honeſtas perſo- 4
næ, vitæ probitas, & fama electi non ſupplent
illegitimationis defectum.
Ob idque requiri diſpenſationem, ad quam 5
obtinendam ex Tyraquello ait multum juvare
merita perſonæ; itemquè cum litteratis viris fa-
cilius diſpenſari. Hæc enim omnia abundè no-
tantur infra *ſub titulis qui filii ſint legitimi*, &
de filiis Presbyter. & *in cap. de multa de præb.*

6 Et cum Barboſa ipſe hic *num.* 16. in verſic. *cum non ad poſtulandam diſpenſationem*, notet cum multis ad diſpenſationem requiri mandatum ejus, cui impetratur, ipſequè contrarium ſequatur expendens textum noſtrum, dicens, loqui tantum de mandato Capituli, ſupponens ex hoc ſufficere mandatum ſpeciale Capituli ad impetrandam diſpenſationem illegitimo malè electo; ideo adjicies ſuper hoc puncto quæſtionem, quam latè diſputat Sanchez *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 26. dum agit de ea quæſtione. *An diſpenſatio poſſit impetrari abſque mandato ejus, cui impetratur*, ad alia generalia videbis *ſub cap.* 3. *de procurat.* & addit Barboſa alium intellectum, qui colligitur ex verbis *hic* ibi, *Cum non ad poſtulandam diſpenſationem, ſed ad petendam confirmationem ipſius, fuerint* Nuncii *deſtinati.*

7 Et per hunc textum, illum explicans idem Barboſa *in Paſtorali*, docet quod illegitimus per ſubſequens matrimonium, legitimatus eligitur rectè in Epiſcopum, ibi *p.* 1. *alleg.* 1. *à num.* 32. & 3. de quo dixi ſupra *ſub dict. cap.* 7. & idem Barboſa *hic* cum gloſſa *conjugata num.* 19. notat quod ſic legitimati, poſſunt promoveri abſque diſpenſatione ad ordines, beneficia, honores, ac etiam Epiſcopatum. Et de ratione recurres ad textum, & quæ ibi noto *in cap. tanta, qui filii ſint legitimi.* Adjunges pro perfecta enodatione plura, quæ ſcribit Suarez *de Cenſuris diſp.* 50. & ibi *ſect.* 5. ubi quis diſpenſet cum illegitimis ad ordines.

8 Et in verſ. *Quòd eis nec pœnam intelligimus expreſſam in Canone ſupra dicta, nec probare cogimus ignorantiam, quam allegant*, Ex hoc verſ. oritur occaſio diſſerendi pro ſecunda concluſione: quare recurres ad ea, quæ ex multis congerit Barboſa de *de jure Eccleſiaſtico cap.* 19. *à num.* 66. dum probat eligentes ſcienter indignum, aut poſtulantes, pro ea vice eligendi poteſtate privari in prima tantùm
9 electione immediatè ſequenti † dicens *num.* 68.
relinqui Iudicis arbitrio, an eligens præſumatur
ſciviſſe electum fuiſſe indignum, & ex quibus hæc
10 ſcientia colligatur † cumquè ibi *num.* 122. probet
quod electio, ignoranter facta de excommunicatione ſit valida, ideò bene ſequeris quæ docet hic *à num.* 21. Barboſa ex gloſſa *nullam* ibi *Canon.* & *num.* 22. gloſſa *ignorantiam*, & ſub illa gloſſa ibi; *probarent ignorantiam.*

11 Quæ ergo ignorantia excuſet à dolo, & delicto,
notavi ſupra breviter *in cap. ſuper litteris de reſcrip.*
12 † Et quia hic Barboſa *num.* 26. ex Farinacio, dicat quòd ignorantia probatur per juramentum; ideò adjunges quæ ex multis congerit Gratian. *re-*
13 *gula* 270. † & ex practica gloſſæ hujus textus diſputat Zevallos quæſtionem de dolo dantem cauſam contractui bonæ fidei. Verùm quia de hac materia latiſſimè noto infra *in cap.* 3. *de dolo & contum.* ideò recurres ad ibi dicta, aliqua dixi *ſub*
14 *cap.* 20. *de reſcript.* † etenim ad textum noſtrum
dices quod qui indignum, aut excommunicatum, ſola confeſſione notum, eligit, non incurrit pœnas quæ in jure eligentibus indignos decernuntur; quia pœnæ pertinent ad forum externum: ita Sanchez *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 16. *num.* 6. Fagundez *in decalogis Eccleſiæ præc.* 2. *lib.* 6. *cap.* 2. *n.* 7.

15 In verſ. *multa*, & ibi: *Et humilis devotio confitentis qui ſponte, ac devotè ſuum maluit reatum confiteri, quam læſa conſcientia thronum aſcendere paſtoralem.* Ex his verbis poteris adjungere quæſtionem, de qua Sanctius ex textu hic *lib.* 3. *de matrim. diſp.* 14. dum diſputat, An quis interrogatus, teneatur prodere ſuum reatum, Bene etiam diſputavit videndus Covar. *lib.* 3. *var. cap.* 1. de quo latiſſimè dixi *ſub c.* 1. & 2. *de confeſſis*, ubi leges.

Ex gloſſa hic verb. *ſuſceptionem*, reſolvit Barbo- 16
ſa *n. fin.* quæſtionem, de qua eadem gloſſa hic nihil reſolvit, etiam ſi arguat pro utraque parte. Et eſt illa utrum quando electus fuit per Summum Pontificem depoſitus, ſi poſtea electores idem alium eligant, & contingat, ut Papa reſtituat pri-
mum, an iſte ſit præferendus † vel ſecundo electus; 17
& cum multis ut reſpondeat diſtinguit: nam ſi Papa in reſtitutione decreti irritantis clauſulam adjecerit, nempe. *Quidquid in contrarium factum fuerit,* &c. tunc reſtitutum recuperare Prælaturum ait, non obſtante alia electione interim facta, quæ ob decretum, nulla redditur. Et pro maxima extenſione hujus dicti adjunges plura, quæ latè ſcripſi ſub *cap. cum te* 23. *de ſent. & re judic.* ubi quæ recupe-
ret à Principe reſtitutus. † Quod ſi clauſula de- 18
creti minimè ſit adjecta, tunc ſi electio per Canonicos facta, Papæ reſtitutionem præceſſit, hæc erit valida, ſecus ſi Papa prius reſtituiſſet.

Unde pro extenſione adjunges quæſtionem, 19
quam poſui ſupra *in cap.* 19. *præced.* an ſcilicet prima electio per ſecundam invalidetur. Et advertes me explicaſſe textum hunc infra *in c.* 4. *de judiciis quæſt.* 17. *num.* 3. & verus intellectus colligitur ex verbis hic &c.

QUÆSTIO I.

An infans ex genere Mahometano baptizatus, & poſtea Religionem ingreſſus, poſſit ſine ulla diſpenſatione eligi ut Prælatus?

SUMMARIUM.

1 *Infans ex genere Mahometano baptizatus, poſtea ingreſſus Religionem, poteſt ad Prælaturas aſſumi in Religione.*

2 *Bulla Pauli IV. expenditur.*

3 *Religiones, quæ communicant in privilegiis, non ideò in pœnis.*

SUppoſitis ad hanc quæſtionem quæ dixi ſuprà 1
in cap. cum te de reſcript. & quæ dixi *in cap. cum deputati* 16. *q* 4. 5. 6. 7. & 8. ubi an Religionis ingreſſus auferat inſolubilatem ad Prælaturas; breviter nunc ad difficultatem, dico quòd licèt Neophitus de jure communi non poſſit eligi in Prælaturam, *cap. quoniam multa, cap. ſi Neophitus diſt.* 48. ut obſervant Caſtellinus *de elect. cap.* 11. *num.* 34. Azor. *tom.* 2. *inſtitut. moral. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 34. Avila *de cenſ. p.* 7. *diſp.* 4. *n.* 34. & ſic videatur ex Bulla Pauli IV. prohibentis, ut deſcendentes ab Infidelibus poſſint in ordine Minorum ad Prælaturas aſſumi; & ſic gratianus *in princip. diſt.* 48. ideo ait Canones excludere à prælaturis Neophitos; quia tanquam inexperti non poterant obſervare ea quæ ratione perſonarum, locorum, & temporum, ſunt à Prælatis obſervanda. Tamen quia ille qui ab infantia baptiſmum ſuſcepit, non dicitur Neophitus, ſicut nec ille, qui ab hinc decem annis Baptiſmi Sacramento inſignitus eſt, evenit ut tales non excludantur à ſacris ordinibus, nec à Dignitatibus Eccleſiaſticis: ita docent Joannes Præpoſitus *in* 3. *p. D. Thomæ q.* 5. *de irregularit.*

dub. 5.

*dub.5.n.*122.Salzedus *in praxi c.22.n.*11. Campanil.*in diverſ.juris Canon.Rub.*11.*c.*6.*n.*7. Peirinus *de privileg.regul.tom.*2.*q.*2.*c.*5. §.6.*n.* 8. Tamburinus *de jure Abbat.tom.*4.*diſp.* 5. *q.* 21.*n.*66. cum aliis Diana *part.*4.*tract.*2.*reſ.* 50. *& p.*6. *tract.* 7.
2 *reſ.*1. † Ubi reſpondeo cum multis triplici modo ad Bullam Pauli IV. dicit eam in deſuetudinem abiiſſe, ſublatamquè fuiſſe per alios Pii V. anni 1575. qua conceſſum fuit Patribus Minoribus, ut poſſint recipere in Religionem filios Infidelium, & ad Prælaturas admittere; idemquè conceſſum
3 per aliam Gregorii XIII. † Et eſto quod illa ſublata non eſſet per iſtas, tamen ejus pœnam, non extendi ad alios Religiones; quia, ut rectè ait Laurentius Portel. *de regularib. verb. Communicatio, n.* 20. Religioſi communicantes, in privilegiis, non proinde communicant in pœnis, & punitionibus alterius ordinis; cum ergo inconvenientia primæ opinionis ceſſent in Baptizatis ob infantia, vel ante decem annos, ſequitur ut poſſint prædicti abſque ulla diſpenſatione ad prælaturas admitti de jure communi, niſi ſpecialiter fuerit prohibitum: Videbis Sanchez *in ſumma tom.* 1. *lib.* 2. *c.*27 *n.*3. Rodriguez *in quaſt.regular.tom.*1. *q.* 55. *art.*17. Miranda *in manuali Prælator. tom.* 2.*q.*46. *art.*6. Tamburin. *de jure Abbat.tom.*2.*diſp.*17.*q.*6. Leaana *in ſumma quæſt.regular.tom.*3.*cap.*1.*n.* 52. Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tract.*21. *diff.* 16. *num.* 3.

Ad Text. in cap. Cum inter XXI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Appellatio nulla extrajudicialis ſuſpendit executionem.*
2 *Electio facta de extraneo habili à toto Collegio valet, vel à majori parte.*
3 *Eligendus erat olim de gremio unus ad Eccleſiam, ſi repeiretur.*
4 *Morbo epileptico, ſeu caduco laborans, eligi non poteſt, nec ordines aſſumere, & n.*5.
6 *Dæmoniaci, id eſt à Dæmone obſeſſi, nequeunt ordinari.*
7 *Furor per annum cenſetur durare, ſi conſtet furioſum antea fuiſſe agitatum furore.*
8 *Sanitas mentis naturaliter, & de jure præſumitur, etiam in ſene.*
9 *Sanitas mentis probatur per communem reputationem, & prudenti diſpoſitione.*

1 SAtis Barboſa exornat litteram hujus textus, quare quia ipſe *n.* 3. *in verſic.non obſtante appellatione objecta*, notet quod nulla appellatio extrajudicialis ſuſpendit executionem, aut cauſet attentata; ideo adjunges plura, quæ extenſivè dixi de atentatis *in cap.bonæ* 51. *de appellat.* applicabis dicta ſupra *in c.*16.*n.*1. & *in c.* 19.*n.* 1. & *ibi dictum q.* 1.
2 Et *in verſ.*ibi *diſcretioni n.*2.& in gloſſa *aliam, n.*6. advertit Barboſa quod electio facta de extraneo habili à toto Collegio, vel à majore ipſius parte valet; & licèt aptius ſit, & honeſtius ut fiat electio de illo, qui eſt ex proprio Collegio, & Eccleſia: tamen electionem de extraneo habili factam, validam eſſe, multis probat, quare applicabis quæ noto abundè infra *in cap. ad decorem.*5. *de inſtitutionib.*& quæ dixi ſupra *in cap.licet* 6.*hoc tit.* ubi quod electio Pontificis, debet eſſe de Collegio.
† His adjunges quæ ſcribit cum multis Barboſa *de* 3
*Jure Eccleſiaſt.p.*2.*c.*19. quatenus *n.*132. dicit, quod olim erat eligendus ad Eccleſiam unus de gremio, ſi in eo reperiretur idoneus, & volere electionem, ſi aliunde alius aſſumaretur: aliquid dico infra *ſub cap.ſequenti*, & applicabis quod dixi ſupra *in Rubrica q.*4.*num.*41. *de Abbatiſſa eligenda de gremio.* Et in terminis probant etiam Doctores per gloſſam hic, verbo *aliam*, & *in cap. cum dilectus hoc tit.* Selvo, Franc.Marcus *deciſ.*1368. *part.*1. Novarrus *conſ.*6.*n.*1. *hoc tit. in novis*, Sahagun *in cap. cum te.n.*30.*de reſcriptis* Zerola *in praxi Episc.part.*1 *verb. Beneficia*, §. 8. Selva *de beneficiis part.* 3 *q.* 23.*n.* 2.

Et in verbis ibi: *Morbo epileptico laborare*, & 4
ibi: *dummodo à morbo ſit immunis objecto*, & in gloſſa ibi *epileptico*, ponit hic Barboſa *n.*4.6. *&* 7. quod morbo epileptico, ſeu caduco laborans, eſt inhabilis ad beneficia. Et hac occaſione adjunges quæ Doctores dicunt *ſub tit.infra de Clericis ægrotantibus*, & applicabis quæ etiam adducunt *ad tit. de conjugio leproſorum.* † Nec poſſe ordines aſſu- 5
mere, nec in aſſumptis miniſtrare morbo epileptico, ſeu comitiali correptum, cum multis probat ipſe Barboſa *dicto n* 7. Quare applicabis quæ noto infra *ſub tit.de corpore vitiatis ordinandis, vel non*, & quæ dixi *in Rubrica* ſupra *hoc tit. q.*1.*n.* 41. *&* 42.

Et in gloſſa *epileptico*, verb. *Dæmoniacis*, & in 6
gloſſa *recuſatus*, verſ. *quia non conſtabat*, advertit Barboſa *n.* 8. Dæmoniacos, id eſt obſeſſos à Dæmonibus, nùm poſſint poſſint ordinari. † Et paſſio- 7
nes animi vehementes durare præſumi; & ſic furorem durare tempore anni, ſi conſtet furioſum fuiſſe antea furore agitatum, quamvis habeat lucida intervalla, † cum etiam è contra dicat *n.* 10. *in* 8
fin. ut mentis ſanitas, naturaliter, & de jure præſumatur, & aſſerenti contrarium incumbat onus probandi; & quod illa præſumatur etiam in ſene, † & 9
quod probetur per communem reputationem, & ex frequentia Sacramentorum, Eccleſiarum, ac Miſſæ devotione; item & quod arguat mentis ſanitatem prudens diſpoſitio. Ideò pro exornatione primi dicti de Dæmoniacis, applicabis quæ Doctores tractant *in tit.de frigidis, & maleficiatis*, & *in tit.de ſortilegiis*, & infra *de corpore vitiatis.* Et pro exornatione ſecundi applicabis quæ dico latè *in c. penult. & fin. de præſumpt.*

Ad Text. in cap. Dudum XXII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio facta à majori, & ſaniori parte Capituli, ſemper prævalet, etiam ſi electus ſit ex aliena Eccleſia.*
2 *Eligentes naturaliter ſuæ obligationi ſatisfaciunt eligendo eum qui majoribus juvatur meritis.*

3 *Suffragia majoris partis juvant, ſi nullam patiantur exceptionem.*
4 *Major pars in electionibus, qualiter attendatur.*

1 ABundè textus hujus litteram exornat Barboſa hic; & quia agi poſſunt generalia, quæ ad bonam electionem requiruntur, tam ex parte electorum, quàm eligentium, & ipſiuſmet electionis; ideò pro ampliori enodatione adjungere poteris plura dicta ſupra *in Rubrica*, & in jam exornatis capitibus. Etenim Barboſa *de jure Eccleſ.* cum multis probat *num.* 133. quod electio facta à majori, & saniori parte Collegii, ſemper prævalet, ſive electus ſit ex propria Eccleſia, ſive ex aliena, ut ſupra *cap.* 21. *num.* 2. & 3. pluribus probat Rendina *in promptuario receptarum ſentent. tom.* 1.
2 *tit.* 36. *num.* 2. † & *num.* 147. quod eligentes, non aliter ſuæ obligationi ſatisfaciunt, quam ſi eligant illum, qui majoribus juvatur meritis: qua occaſione applicabis, quæ ſupra notavi *ſub cap.* 7. & *in Rubr. q.* 4. *& fin.* ubi de eligendo digniori, & habiliori ad Prælaturas; etiam Regulares ad beneficia Eccleſiaſtica, & ad Magiſtratus; & officia ſæcularia, & in terminis probat textus *in cap. ſi forte* 63. *diſt.* & *auth. de Monachis* §. *fin. collat.* 1. optimè Trident. *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 1. & hoc quidquid contrarium teneant gloſſa verb. *qui præſtantur in cap. licet* 8. *q.* 1. gloſſa penultima *in cap. penult. de officio Cuſtodis.* gloſſa verb. *magis in cap. conſtitutis de appellat.* nec implicat textus *in cap. cum nobis hoc tit. verſ. illius*; quia ex eo tantum convincitur, ut facta electio de digno, prætermiſſo digniori, valida ſit, cùm alias omnis electio, vel præſentatio calumniam pateretur, & damnaretur occaſio infinitis litibus, ſi electiones eo prætextu revocari permitterentur; ſi quidem nec tolerabile ſit, nec conveniat Reipublicæ: ſic omnes ex D. Thoma 2. 2. *q.* 63. *art.* 1. *ad* 3. Gutierrez *canonic. lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 12. ubi *num.* 18. dicit quod ſi aliud fieret, omnes fere Prælati eſſent in ſtatu damnationis, providentes Dignis beneficia ſimplicia, prætermiſſis dignioribus, Nicolaus Garcia *de benef. p.* 7. *cap.* 16. *num.* 17. cum multis Barboſa *dict. cap.* 19. cum aliis *num.* 138. contra Vaſquez *in opuſculo moral. tract. de beneſic. num.* 78. dicentes quod Trid. ubi ſupra *cap.* 18. ſolum intelligatur de electione ad Epiſcopatus, & beneficia curata, quæ,
3 per concurſum providentur † & *num.* 222. ait quod electio à majori votorum, ſeu ſuffragiorum numero facta, valida reputetur; dummodo ipſa vota ſint legitima, nec ullam patiantur exceptionem.

4 Et *num.* 223. ait quod major pars in electionibus non attenditur comparatione minoris, & reſpectu numeri, ſed reſpectu, & in ordine ad totum Capitulum. Et applicabis quæ dixi ſupra ad textum *in cap. bonæ* 3. *de poſtulatione Prælat.* Balboa *in cap.* 1. *de cauſa poſſeſſ. & propriet. num.* 85. & 89. expendit textum noſtrum *in verſic. cum autem*; quatenus ex eo Doctores diſputant, an contra indefenſum procedi poſſit; de qua quæſtione latiſſimè ipſe Balboa *ibi à num.* 59. & Ego ibi & *ſub cap.* 1. *de Judiciis*, item quæ dico *in cap. publicato* 58. ubi qualiter explicetur major numerus.

Ad Text. in cap. Bonæ memoriæ XXIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligendi poteſtas quæ in aliquibus ex eligentibus, admittitur per delictum devolvitur ad non delinquentes.*
2 *Amentes perpetuò, non habent vocem in electione.*
3 *Electio facta cum interventione unius excommunicati, non valet.*
4 *Electio facta per comminationes, & impreſſiones, eſt ipſo jure nulla, ſicut per metum cadentem in virum conſtantem, & qualis ille, dicatur* n. 5. & 6.
7 *Defenſio in notoriis non competit.*
8 *Judex præſumitur benè ſententiam tuliſſe etiamſi ſit homo nequam, & improbus.*
9 *Negantis factum per rerum naturam, nulla eſt directa probatio.*
10 *Teſtes ſingulares non probant, nec conguntur ad probationem faciendam.*
11 *Nuncio aſſerenti, num credatur? remiſſivè.*
12 *Electio Papæ, ad quos pertineat? remiſſivè.*

BArboſa abundè etiam exornat litteram hujus textus, cujus dictis nonnulla adjicio, quæ facient materiam amplam. Colligit ergo *num.* 1. & 2. ex littera quod ſi aliqui eligere debentes ob delictum commiſſum poteſtate eligendi, privati fuerint, illa poteſtas ad alios, qui non deliquerunt devolvitur: ſic poſt ordinarios Antonius Rague *de voto Canonicor. in Capitulo, quæſito* 30. *n.* 13. 14. & 15. ubi intelligentiam præſtat Rendina *in promptuario receptarum ſententiarum to.* 1. *tit.* 36. *n* 33. † Ex quo dicto applicabis quæ tradit Barboſa *de jure Eccleſiaſt. part.* 1. *cap.* 19. *à n.* 55. ubi quod amentes perpetuò, non habent vocem in electione, gloſſa *in cap. cum inter ſupra verb. diſcretionem*, & *in cap. cum ex eo*, Julius Lavor. *tit.* 4. *c.* 15. *num.* 32. † Et à *num.* 57. ubi quod electio facta cum interventu unius excommunicati, non valet, niſi excommunicatus ſit per violentiam; ubi à *num.* 58. tradit de electionibus factis à ſuſpenſis, interdictis, ſeu irregularibus. Videbis notata infra *in c.* 39. & dicta ſupra *in Rubrica ſub quæſt.* 1. 1 2 3

Et in verſ. *deinde inquireret num.* 2. notat Barboſa quod electio facta per comminationes, & impreſſiones, eſt ipſo jure nulla. Quare applicabis quæ notavi ſupra *in cap* 14. ubi de libertate, quæ requiritur ad electionem, & illa, quæ latè dixi *in cap.* 15. *de jurejurando*, ubi plura de his, quæ per metum fiunt valeant, vel non. Et Barboſa hic *num.* 11. in gloſſa *metuebant*, dicit celebratam per timoris metum, non valere; ubi quod timor inferendæ violentiæ, licet illata non ſit, vitiat electionem; ſed Sigiſmundus à Bononia *de electione dubio* 54. & Lavorius *tom.* 4. *variar. lucubr. c.* 21. *à n.* 4. † dicunt quod ut motus ſit ſufficiens ad redden 4 5

reddendam electionem nullam, debet eſſe metus cadens in conſtantem virum, qui ut talis ſit, tria requiri dicunt, primum ut malum quod timetur ſit gravè arbitrio Judicis, & quod fortis, & intrepidus non timet quæ non oportet, vel ubi & quando non oportet. Secundum ut probabiliter pertimeſcatur, inſpecta qualitate incutientis, & patientis metum. Tertium ut timens non poſſit facilè occurrere malis, quæ timentur; qui etiam addunt; & cum eis, & ab iis Barboſa hic dict. num. 11. in fin. ad incurrendum juſtum metum, non requiri neceſſario, ut mala prædicta timeantur in perſona propria, ſed ſatis eſſe, ut timeantur in perſona conſanguineorum, & arctiſſimo vinculo neceſſitudinis conjunctorum; & ſic Navarr. conſ. 5. hoc titulo n. 2. Ludovicus miranda in manuali Prælator. tom. 2. quæſt. 23 art. 1. Laurentius de Peirinis tom. 1. de relig. ſub dict. quæſt. 1. de obedientia cap 31. §. 8. Caſtellin. de elect. cap. 4. n. 56. Tamburinus de Jure Abbat. diſput. 5 quæſt. 22. num. 7. & 8. docent electionem celebratam per metum impedientem omnino libertatem eligendi, ipſo jure nullam eſſe.

6 Et in verſ. quia fruſtra legis auxilium invocat, qui committit in legem plures adducti à Barboſa hic exornant axioma hoc, de quo ipſe axiom. 136. num. 14. quia leges nihil fruſtra faciunt. Jaſon in l. ait. prætor num. 1. ff. de jurejur. Cæſar Argelus de contradictore legitimo quæſt. 2. num. 200. & quæſt. 13. num. 48. & quæſt. 18. n. 8. Armendar. in proœm. addit. ad leg. Navar. num. 50. Maſilian. deciſ. 47. num. 5. Turam. de legib. p. 2. cap. 21. à num. 19. Giurba ad conſuetud. Meſſa. capit. 2. gloſſ. 1. num. 8. & c. 3. gloſſ. 2. num. 17.

7 Et ibi: *Exceſſus notorius examinatione non indiget*; ob idque notat Barboſa hic num. 5. quòd in notoriis, quando conſtat abſenti, nullam competere defenſionem, non requiritur citatio, ſic multis comprobans. Ideo adjunges plura, quæ noto, de notorio in cap. veſtra de cohabitatione Clericor. & in cap. evidentia de accuſat. item de caſibus, in quibus citatio non requiritur; inter quos de notorio dixi ſub c. 1. de cauſa poſſeſſ. & propriet. ad quod applicabis quæ de denegata appellatione in pluribus caſibus dixi in c. 11. de appell.

8 Ibi, *& pro his, quæ à Judice ſunt facta præſumitur*, dicit Barboſa, ut pro Judice ſemper jura præſumant, etiam ſi à ſententia ſit appellatum; quia præſumitur judicatum; prout de jure applicabis notata infra in cap. in præſentia 6 de renunciatione, & quæ dixi in cap. ſicut nobis 16. de ſententia, & re judicata, etiam ſi judex ſit homo nequam, & improbus, Maſcard. de probationibus, concluſ. 486. num. 8. Barboſa ibi num. 4. ubi num. 5. dicit, ut pro juſtitia ſententiæ præſumatur, ſi ab ea non ſit appellatum.

9 Et ibi, *quia negatis factum per rerum naturam, nulla eſt directa probatio*; etſi Barboſa hic hoc dictum multis Doctoribus comprobet, tamen qualiter procedat, dixi Ego latiſſimè in cap. quoniam contra falſam, & in ſequenti de probat. ubi intelligentur plura, quæ notat Barboſa cum gloſſa hic à n. 13.

10 Ibi, *eſſent in ſuo teſtimonio ſingulares*, notat Barboſa hic n. 9. quod teſtes ſingulares non probant, nec ad probationem faciendam conjunguntur. Tamen quia latiſſimè dixi de teſtibus ſingularibus, in cap. tam litteris 33. de teſtibus; ideo ad ibi dicta recurres.

11 Ibi, *ſicut nuncio*. An nuncio credatur, dixi latè in cap. poſt ceſſionem 7. de probationibus, ad quæſtionem, an credatur nuncio dicenti aliquem citaſſe, in c. 1. de cauſa poſſeſſ. & propriet.

Et ſub dicta gloſſa *metuebant*, in verſ. *Etſi electio Papæ in urbe Romana fieri non poteſt*, quærit Barboſa cum Dionyſio Paulo, ad quos pertineat Papæ electio, ſi ſede vacante Apoſtolica, omnes Cardinales eſſent mortui; & licèt reſpondeat; tamen, de hoc puncto, & aliis jam Ego dixi ſupra ſub cap. 6. hoc titulo, & remiſſivè dixi plura ſub Rubrica noſtri tituli. 12

QUÆSTIO I.

An electio debeat eſſe libera à metu. Et an ſuſtineatur conſuetudo, ut fiat ex certo genere perſonarum, vel ex uno de duobus nominatis?

AD primam quæſtionis partem reſpondebis ex dictis hic à n. 4. item ex dictis ſupra in cap. cum terra 14. n. 8. ubi etiam reſpondetur ad ſecundam quæſtionis partem, &c.

Ad Text. in cap. Quærelam XXIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Aſſignantur quæſtiones pro intellectu hujus textus.*
2 *Penſionarius poteſt agere remedio ſpolii, adverſus negantem ſolvere interdicto poſſeſſorio, & unde vi contra negantem ſolvere penſionem, quæ ſolvebatur ſuo prædeceſſori*, numero 3.
3 *Bonorum poſſeſſio Prælati continuatur in Eccleſia.*
4 *Penſionario datur actio contra Succeſſorem in beneficio pro terminis decurſis & non ſolutis in vota, ſi diligentia præceſſerint.*
5 *Succeſſor tenetur ad ſolutionem penſionis pro terminis decurſis, tempore alterius Epiſcopi facta diligentia contra heredes prædeceſſoris*. n. 6,
7 *Eligendi, conferendi, & præſentandi actus ad eum pertinet, qui eſt in quaſi poſſeſſione, etiam per unicum actum cum quinque requiſitis*. n. 8. & 9.
10 *Teſtes exceptione majores qui dicantur? remiſſivè.*
11 *Interdictum recuperandi contra illum, qui de novo ſolvere recuſat, pro recuperandis annuis, præſtationibus, vel penſionibus merè perſonalibus.*
12 *Judex, qui judicavit in prima inſtantia, dicitur ſuſpenſus in ſecunda, nec poteſt eſſe advocatus in ſecunda, vel è contra*, numero 13.
13 *Præſcriptio juris Patronatus, an ſit Laicis conceſſa?*
14 *Vaſſallorum Dominis, an competant remedia poſſeſſoria?*

25 *Cumulatio actionum, num liceat remiſſivè.*
27 *Proviſus, & præſentatus à poſſeſſore, præfertur præſentato à proprietario; quia ſemper in beneficialibus attenditur ultimus ſtatus, &* ſub n. 19.
28 *Interdictum unde* vi, *an competat pro quaſi poſſeſſione annuæ præſtationis.*
29 *Alternativa ut intret, vel non, ex quaſi poſſeſſione attenditur.*

1 DE intellectu hujus textus videbis quæ dixi *in cap. 3. de cauſa poſſeſſ. & prop. q. 1. num. 22.* & *in cap. 4. de reſtitutione ſpoliatorum, q. 4. n. 3.* & *in c. 7. de præſcript. q. 3. n. 15.* & *in c. 17. eodem quaſt. 2. num. 25.*

2 Plura inquam movet reſolvens Barboſa, quorum aliqua per extenſum alibi tractavi. Igitur in
verſ. *petens penſionem* &c. *ſibi reſtitui de novo ſub*
tractam. Per hæc verba notat ipſe quod penſionarius poteſt agere remedio ſpolii pro penſione ſibi
3 ſubtracta † & quod poteſt agere adverſus negantem ſolvere interdicto poſſeſſorio, Menochius *remedio 1, recuper. num. 82. & à num. 87. & remedia 15. num. 200.* Aymon, *conſ. 11. num. 6. & 7.* Afflictis *decif. 395. à num. 3.* Bernardi Grævæ *in pract. Cameræ imperialis lib. 2. concluſ. 75.* Oſaſcus *decif. 99. num. 10.* Azor. *inſtitut. moral. p. 2. lib. 2. cap. 13. q. 2.* & alii. Et interdicto *unde vi* contra negantem ſolvere penſionem, quæ ſolvebatur ſuo prædeceſſori: nam poſſeſſio bonorum Prælati continuatur in Eccleſia, Valaſcus de jure emphyteutico *q. 32. num. 24.* Gigas *de penſionibus, q. 47. num. 10.* Maſcardus *de probat. concluſ. 1323. num. 19.* Menochius *dict. rem 1. de recuper. num. 87. & 160.* Zevalos *in pract. q. 656.* Felician.
4 *de cenſibus lib. 3. cap. 1. à num. 8.* † Et an detur actio penſionario contra ſucceſſorem in beneficio pro terminis decurſis, & non ſolutis in vita prædeceſſoris; etſi Rota numquam voluerit admittere actionem olim; poſtea verò eam conceſſiſſe probat Barboſa ſi deligentiæ præceſſerint contra ſucceſſorem eundem; adeo ut penſionario nulla poſſit notari negligentia. Hæc, & alia notant Barboſa, Seraphinus *decif. 1351. num. 1.* Gregor. *decif. 507. n. 2.* Nicolaus Garcia *de benef. p. 1. c. 5. n. 199.* Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. c. 94. n. 59.* Mareſcot.
5 *variar. lib. 1. c. 18.* & alii. † Unde ipſa Rota *in una Canarienſ. penſion. 15. Januarii, & 17. Novem. 1597.* coram Gyptio, cenſuit quod ſucceſſor tenetur ad ſolutionem penſionis pro terminis decurſis tempore alterius Epiſcopi, facta diligentia contra hæredes prædeceſſoris, & eadem Rota *in Toletana penſionis 13. Junii* 1608. coram D. Penia clarius cenſuit ſufficere diligentias contra prædeceſſores, vel
6 ejus hæredes, & bona. † Pro quorum complemento reſolves juxta quæ dixi *ſub cap. quia v. 11. de Judiciis à q. 11. 16. & 20.* item & quæ adduxi latè *de interdictis recuperandæ* & unde vi *in c. 3. & 4.* & *in cap. olim; 12.* & alibi *ſub titulo de reſtit. ſpoliat.* Aliqua curioſa adduxi in quadam allegatione pro D. Joſeph. de Eſpinar, & Mendiola, comparantes in cauſa contra D. Ludovicum Gallo, Domino de Fuente Pelayo anno 1655. *ſub art. 4.*

7 In verſ. *in quaſi poſſeſſione præſentandi Clericum exiſtebat*; cum ergo Barboſa hic *n. 7.* notat quòd actus eligendi, conferendi, vel præſentandi ad eum pertineat, qui eſt in quaſi poſſeſſione eorum actuum; ideò applicabis plura, quæ ſcripſi *ſub cap. cum Eccleſia Sutrina 3. de cauſa poſſeſſ. & propriet.* plenè Nicolaus Garcia *de benefic. p. 5. c. 5. à n. 1.* Cavedus *de Patronatu Regiæ coronæ c. 8.* Gonzalez *in regul. 8. Cancellariæ gloſſa 4. §. 2.* Duennas *regul. 282.* Selva *de beneficiis p. 2. q. 7.*

Item in verſic. *per multa tempora perſoluta*: Occaſione hujus verſ. agit longè Barboſa *hic* de quæſtione, an quaſi poſſeſſio incorporalium, veluti juris, eligendi, præſentandi, vel conferendi, acquiratur per unicum actum, vel ſit neceſſaria actuum multiplicatio, & *n. 20.* contra plures reſolvit unicum ſufficere. Et ob id Caputaquen. *in deciſione 337.* Puteus *deciſione 192. lib. 1.* Achiles de Graſſ. *deciſione 5. de jure patron.* Rota *diverſ. deciſione 17. part. 2.* Trivis *deciſione 54. part. 2.* dixerunt ut quaſi poſſeſſio in juribus incorporalibus ex unico dumtaxat actu acquiratur. Et reſpondet ad textum *in dicto cap. cum Eccleſia Sutrina, & cap. cum olim 7. de cauſa poſſeſſ. & propriet. l. 1. §. hoc interdicto ff. de itinere, actuque privato, c. 1. §. ſi verò Vaſſalus in uſibus feud.* de quibus longè diſputavi *ſub dicto cap. cum Eccleſia Sutrina*, ubi 8
perleges. † Et idem Barboſa hic à *num.* 4. ponit 9
verum ex unico actu acquiri, dum concurrant quinque requiſita, nempè quod electio ſit confirmata, & affectum ſortita, quod uſus, quo acquiritur quaſi poſſeſſio exerceatur jure proprio, ſeu ſuo; & quod ſit cum ſcientia eorum, quibus præjudicator, & ſit cum bona fide utentis; & quod actus talis, vel tales, ex quo aut ex quibus prætenditur quaſi poſſeſſio, ſint clari, & certi; non verò turbidi, dubii, & obſcuri. Et ſeptem requiſita poſuit latiſſimè Calderin. *in conſ. 12. de jure patronatus*, Caſſadorus *in decif. 7. de cauſa poſſeſſ. & propriet.* & inter illa, ut principalius ponitur ſcientia, quæ requiritur illorum, quibus præjudicatur; Riccius cum multis aliis *collect. 1454.* ubi quod ex turbidis, & obſcuris collationibus, non acquiritur quaſi poſſeſſio, ſicut non eſt locus manutentioni, quando non eſt clara, ſed intricata, turbida, & offuſcata, ut fuit dictum *in una Caſar. Auguſt. fructuum 23. Januarii* 1597. coram Pamphilo, Verallus *decif. 200. p. 2.* Rota *in una Tarviſina Plebis 5. Junii* 1587. coram Bubalo.

Ibi *teſtes omni exceptione majores*: qui iſti ſint, 10
videbis infra *in cap. licet ex quadam*, & *in cap. teſtimonium*, & in pluribus Capitulis, ubi per extenſum ſcripſi infrà *de teſtibus*.

Ibi *in eundem ſtatum percipiendi*: hic *num. 21.* 11
Barboſa dicit, quod pro recuperandis annuis præſtationibus, vel penſionibus merè perſonalibus, conceditur creditori interdictum poſſeſſorium recuperandæ contra illum, qui de novo ſolvere recuſat. Ad hoc dictum applicabis nonnullas quæſtiones, quas infra addo, & quæ de annuis præſtationibus, dixi *ſub c. 4. de reſtit. ſpol. q. 4.* & adjunges quæ tractat Gomez, latè *in l. 45. Tauri n. 172. ex verſ. fin. hic*.

In gloſſa *commiſſi*; ex hac gloſſa notat Barboſa, 12
quod Judex, qui judicavit in prima inſtantia, dicitur ſuſpenſus in cauſa appellationis; ſed de hoc dixi latè *ſub cap. 4. de foro competenti, à quæſt. 32.* cum aliis. Et qui in prima inſtantia fuit judex non poſſit eſſe Advocatus in ſecunda, ſive è contra de quo *in dicto cap. 4. à dicta quæſtione 32.*

Occaſione hujus textus adjunges pro ejus com- 13
plemento quæſtiones ſequentes, an Laicis ſit conceſſa præſcriptio juris Patronatus Eccleſiaſtici, tractat Faquin. *lib. 8. controverſ. cap. 24.* de quo dixi latè *ſub cap. 7. de præſcript.* & ibi Barboſa à *numero 33.*

14 Dominis vaſallorum, an competant remedia poſſeſſoria pro impoſitionibus percipiendis, per hunc textum Zevalos *in practicis q.*885. ſed de hac dixi infra latè *ſub titulo de præſcriptionibus*, & alibi.

15 Hic *in verſ.* verbo *petens*, occaſione hujus textus tractat Balboa *in cap. de libelli oblat.* à n. 93. de quæſtione illa, an ſit licitum plures actiones cumulare: tamen de cumulatione actionum, & actorum dixi *ſub cap.* 15. *de judiciis* à *quæſt.* 13. ubi latiſſimè.

16 An ex curſu temporis, præſumatur titulus, vel ſolemnitas, ex hoc textu tractat Florez de Mena *lib.3. variar. quæſt.*23. & *lib.*1.*q.*2. ubi videbis ad illam quæſtionem, nempe, an cenſus redimibilis, aut perpetuus præſumatur; eo quòd quis ſolverit redditus per decennium. Et an hoc ſufficiat ad obtinendum in poſſeſſione, & proprietate: ſed applicabis quæ dixi *ſub tit. de præſcript.* diverſis in partibus illius tituli.

17 Proviſus, & præſentatus à poſſeſſore, præfertur præſentato à proprietario longè agens, reſolvit videndus Garcia *de beneſic.* per textum noſtrum *p.* 5. *cap.* 5. *per totum*: ubi quid de præſentato à ſequeſtro ibi *cap.*6. de qua aliquid notavi *in dict. cap.* 15. *de judiciis q. fin.* Et ſic Rota *in deciſ.*14. *de jure Patron. in antiquis*, *& in novis deciſ.*7. Thomas, Treviſanus *deciſ.*167.*p.*2. *diverſ. Rotæ* dicunt quod ad effectum præſentandi Patronus putativus, & ille qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi præfertur vero Patrono. Et confirmatur ex eo quia ſemper in beneficialibus attenditur ultimus electus, & ultima, & immediata quaſi poſſeſſio, ut fuit dictum *in una Pampbilon. decimar.* 1. *Aprilis* 1591. coram Comitolo, Cæſar de Graſſ. *deciſ.*4. *de probat.* Puteus *deciſ.*7. *lib.* 3. Aliqua dixi ſupra *ſub hoc tit.* & quod Ego ex propoſito *in cap. ex litteris de jure patronat.*

18 Interdictum *unde vi* an competat pro quaſi poſſeſſione annuæ præſtationis, latè tractat Gomez *in l.*45. *Tauri n.*172. *ex verſ. fin. textus noſtri.* Et ad textum hunc videbis Riccium *collect.* 1453. *&* 1454. qui conſtituendo regulam, quod quaſi poſſeſſio in
19 omni re conſtituit ſtatum,† addit quod alternativa ad effectum, ut intret, vel non, attenditur quaſi poſſeſſio Epiſcopi liberè vel non liberè conferendi, ut tenuit Rota *in deciſ.*59. *de reſcriptis in antiquis*, *& in deciſ.* 5. *de probat. in antiquioribus*, tam *in deciſ.* 3. *in manuſcriptis*. Et quod idem ſit cenſendum in terminis indult. Cardinalium, dixerunt Puteus *in deciſ.*206. *lib.* 1. Mohedan. *deciſ.* 9. *de privilegiis*, qui etiam addit quòd in jure conferendi ſimiliter attenditur quis quaſi poſſideat, non quis habuerit proprietatem: ſic *in deciſ* 9. *de reſt. ſpoliat.* Treviſan. *deciſ.* 64. *p.* 2. qui dicit quòd ad effectum eligendi conſideratur effectus eligendi, ut dixit etiam Rota *in hoc tit. deciſ.* 6. *in novis*. Riccius *dicta collect.* 1453. ad textum noſtrum, ubi dicta à *n.* 16. congerit etiam *dict. collect.* 1454. qui & alia cumulavit per textum & ejus materiam *in dict. cap. Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſion. & propriet.*

Ad Text. in cap. Ubintonien. XXV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electione quæ primo currit facienda privatur ſcienter indignum eligens.*

2 *Suſpenſio à beneficio extenditur tantùm ad fructus beneficiorum, non ad facultatem miniſtrandi.*

3 *Suſpenſus Clericus debet tantum habere de fructibus ſui beneficii, quod ſufficiat pro alimentis, ſi non habet unde.*

4 *Notatu digna ad textum.*

PRobat textus hic quod ſcienter eligentes in- 1
dignum, ſunt privati electione, quæ primo currit facienda. Sed de hoc jam dixi *ſub cap.*6. *hoc tit.* §. *Clerici* & applicabis notata ſupra *in cap. Innotuit* 20. *hoc tit.* † Pro littera alia expendit Bar- 2
boſa hic à *num.* 3. ubi *num.* 4. *&* 5. ſub gloſſa *admiſerant*, notat quòd ſuſpenſio à beneficio extenditur tantum ad fructus beneficiorum, non ad facultatem miniſtrandi in ſpiritualibus, & temporalibus. † Item & quod Clericus ſuſpenſus, debet tantum habere de fructibus ſui beneficii quod ſufficiat ſibi pro alimentis, quando non habet unde ſuſtentetur, multis probans. Verum, ut longè advertas adjunges nonnulla, quæ adduxi *ſub cap. paſtoralis* §. *verum de appellat.* & ibi. *q.* 1.

Ad textum videbis Riccium *collect.* 1029. & ap- 3
plicabis notata ſupra *in cap.* 1. & quæ noto *in cap. ſequenti*. Et pro explicatione §. *nos igitur*, adjunges quod adduxi *ſub cap.* 3. *de cauſa poſſeſ. & propriet. q.* 4. *n.* 2. *&* 3.

QUÆSTIO I.

An ſicut eligendi facultas amittitur per electionem indigni, ſic, & per præſentationem?

SUMMARIUM.

1 *Præſentans indignum, ſive Clericus, ſive laicus Patronus pro ea vice privatur jure præſentandi.*

IN hac difficultate, ſuppoſitis quæ ſub Rubrica 1
ibi *q.*2. *&* 4. & *fin. de eligendo digniori*; item & *ſub c.*6. *cum ſuis* §§. Reſpondeo quòd in clerico Patrono ſit expeditum, ut amittat Patronatum præſentando indignum, ut docent Guid. Papa *in deciſ.*374. Caputaquen *in deciſ.*62. *p.*2. pro illa nempe vice, ut dixi ſupra *cap.*20. & tenent in terminis Verallus *in deciſ.*191. Riccius ad textum noſtrum *dicta collect.* 1029. ubi limitat in procuratore conſtituto ad præſentandum; quia ſi indignum præſentat non præjudicat Domino; ex eo quòd factum Procuratoris Domino non nocet, ut docent etiam Chacheran. *in deciſ.*9. Franciſcus Marcus *in deciſ.*408. juxta ea, quæ dixi de Procuratore *in cap.*9. *de judiciis q.*8. *&* 9. *& alibi*, & in Patrono laico eandem

doctrinam admittunt, ut pro ea vice privetur poteſtate præſentandi: idem Riccius, Creſcent. *in deciſ.* 11. *de jure Patron.* Rota *in deciſ.* 262. *alias* 5. *de jure Patronat. in novis.* Bellam. *in deciſ.* 172. & 151. Caſſador *in deciſ.* 29. *de procurator.* quid ſi dubitetur ad quem devolvatur, vel ad proximum ſuperiorem, vel ad alium, commendat videndam Riccius ſupra, Rotam *diverſ. p.* 2. *deciſ.* 480.

Ad Text. in cap. Per inquiſitionem XXVI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Præmiſſum.*
2 *Teſtis qui propria confeſſione fatetur indignum elegiſſe ſcienter, ab officio ſuſpenditur.*
3 *Tractatus ante electionem, num permittatur: remiſſivè.*
4 *Electio quando ſimoniaca reputatur remiſſivè.*
5 *Optare Epiſcopatus, quando liceat remiſſivè.*

1 Littera hujus textus determinatur ex notatis in textu præcedenti, quatenus agit de pœnis eligentium ſcienter indignum: Aliqua notat pro littera, & gloſſa Barboſa: videbis etiam dicta *in Rubrica ſub q.* 2. 4. & *fin.* & ſupra *in cap.* 6. & 20. Et ego pro explicatione hujus textus dixi *in cap.* 2. *de confeſſis q.* 1. *n.* 10. & *in cap.* 1. *de except. q.* 3. *ſub num.* 5. Et occaſione hujus textus agit Balboa *in cap.* 1. *de except. à num.* 92. de quæſtione an teſtes de crimine ſolam exceptionem propoſiti, ſint pu-
2 niendi pœna ordinaria, † qui etiam intelligit textum noſtrum *in cap.* 2. *de ordine cognit. n.* 71. ubi dicit ex hoc textu quod teſtis, qui propria confeſſione fatetur indignum elegiſſe ſcienter, ab officio ſuſpenditur; quia crimen contingebat negocium principale. De qua materia dixi ibi *in dicto cap.* 1. *de exceptionibus.* & quam pœnam incurrat confirmans electionem per negligentiam, vel ſcienter indigni, Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *num.* 253. de quo dixi latè *ſub cap.* 11. *hoc tit.*

3 Occaſione verſ. ibi, *Ante ſuam electionem habuiſſe colloquium*, applicabis quæſtionem bonam, de qua Diana *p.* 2. *tract.* 16. *miſcel.* 2. *reſ.* 37. ubi an ſint habendi tractatus ante electionem. Sed ut bene reſpondeas videbis quæ dixi ſupra *in Rubr. q.* 6. *verſ. ad ultimam.*

4 Quando electio Simoniaca reputetur agit Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dicto cap.* 19. *à num.* 254. aliqua notat idem hic *num.* 2. ſed dico *ſub tit. de ſimonia.*

5 Hic ex gloſſa dicta verſ. & *deſiderantibus, n.* 5. & 6. refert Barboſa quando liceat optare Epiſcopatus; quando verò non; & recurres ad illum in Paſtorali *p.* 1. *tit.* 2. *gloſſa* 1. Item applicabis quæ Ego dixi *de optione in Canoniis*, & Præbendis ſupra *in cap.* 7. *de conſtitut. q. fin. in fine.*

Ad Text. in cap. Cauſam. XXVII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio reſpectu Regularium qualiter fiat?*

Sub textu hoc poſſunt tractari plura, quæ ſpectant ad electionem regiminis, & præpoſituræ inter Regulares; adjunges notata infra *in cap. officii, cap. cum Magiſtratum hoc tit.* & præter adducta per Barboſam hic adjunges plura, quæ ipſe *tract. de jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 45. ubi de Præpoſitis, & Miniſtris Religionis; qui etiam *cap.* 19. *n.* 127. dicit quod eligi non poſſunt, ſed tantùm poſtulari, qui alteri Prælaturæ incompatibili eſt alligatus, & quæ debeant obſervari in electionibus Prælatorum Regularium videndus ibi *à num.* 151. de quo *in cap. quia propter hoc tit.* Et dixi alia ſupra *in Rubrica ſub q.* 4. & 5. ubi de electione Abbatum, & Priorum, atque Abbatiſſarum, & Prioriſſarum. 1

Ad Text. in cap. Quod ſicut XXVIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio quando reddatur nulla remiſſivè, numero 2.*
3 *Locus determinatus, nùm ſit de ſubſtantia electionis remiſſivè.*

Plura, quæ congerit Barboſa hic pro exornatione hujus Capituli, jam abundè notata manent ſub Rubrica, & capitulis jactis. 1

Etenim præter notata ab eo adjunges quæ ſubſequuntur. Electio quando reddetur nulla, & electores priventur poteſtate eligendi, tractat Julius Lavorius per hunc textum *variar. lucubrat. tit.* 4. *c.* 21. de quo jam nonnulla dixi *ſub rubrica*, & *ſub Rub.* 10. Ad alias quæſtiones ex textu noſtro Covarru. *in regula peccatum p.* 2. §. 3. *à n.* 8. & 9. & Gratianus *regula* 95. quos applicabis pro enodatione hujus textus: applica dicta infra *c.* 29. 2

An locus determinatus ſit de ſubſtantia electionis, poteſt hic adjungi, de quo dico infra *in cap. congregato* 53. *in verſ. fin.* aliqua ſupra *ſub cap.* 15. ubi de loco determinato ad confirmationem. 3

Ad Text. in cap. Auditis. XXIX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

Expendi textum hunc *in cap. cauſam* 9. *de judiciis q.* 16. *à n.* 6. quem ſatis exornat Barboſa *hic.* Et pro ampliori doctrina applicabis quæ notantur infra *ſub tit. de his, quæ fiunt à majori parte* 1

Capituli,

Capituli. Aliqua jam dixi in aliis Capitulis; & adjunges quæ tractat Pichardus *in §. quos autem de bonnor.poſſeſ. à num.* 30. 37. 46. & 62. ubi.
2 Et pro explanatione majoris numeri, qui deſideratur in electionibus, & qualiter intelligatur, adjunges jura notata infra *in cap.* 55. *hoc tit.* & *in cap. publicato* 58. ubi expendi.

Ad Text. in cap. Cauſis XXX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Res integra quando dicatur, vel non remiſſivè.*

1 DEciſio hujus textus ſatia, ſuperquè exornabitur præterea, quæ notat hic Barboſa per notata infra *in cap. gratum*, & relatum *de officio de legati*, & ea his, quæ adduxi *ſub cap. penult. de foro compet.* quando enim dicatur re integra; ita, ut Juriſdictio non dicatur radicata, ſeu res incæpta; quando verò non integra, aut cæpta, ibi dictum eſt latè. Et de compromiſſis, & compromiſſariis infra *in cap. cum dilectus* 32. & *in tit. de arbitris.*

Ad Text. in cap. Cum Eccleſia Vulterana XXXI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio Canonicorum de conſuetudine poteſt pertinere ad Capitulum: ubi de Capitulo Zamorenſi, & Valliſoletano* n. 2. *quid de jure* num. 3. *remiſſivè* n. 4.
4 *Canonicatus Magiſtrales & Doctorales providentur in concurſu, à Capitulo, & Epiſcopo.*
5 *Laicus num poſſit præſcribere jus Patronatus remiſſivè.*

1 EXpendit textum hunc *in cap. 1. de reſtit. ſpoliator. q. 2. num.* 47. Hic enim Pontifex ait quod
Canonicorum electio de conſuetudine ad ſolum
2 Capitulum pertinere poteſt † Et ſic video in Zamorenſi Cathedrali, Canonicatus, Dignitates, ac cætera beneficia vacantia in quatuor menſibus qui alias ſunt Epiſcopi in aliis Cathedralibus, à Decano, & Capitulo provideri ſine Epiſcopo, neſcio an illis aſſiſtat aliquod privilegium ſpeciale. Et in Valliſoletana certo ſcio in dictis quatuor menſibus ordinariis Canonicatus, & integras rationes vacantes provideri per Capitulum, & Decanum ſine intermiſſione Epiſcopi juxta morem illius Eccleſiæ circa perſonas eligendas, Dignitates inquam, & di-
3 midias rationes provideri à ſolo Epiſcopo. † Jam hodie ad quos Canonicorum proviſio ſpectat, item Præbendarum, ac beneficiorum proviſio, & collatio, dicit ex multis hic Barboſa à *num.* 3. ex gloſſa *poſtulati, verſ. quia ſolus Epiſcopus debet dare præbendas*, & ibi: *patet quod de jure communi ſimul debent eligere* † ſed ut plenius tractes applicabis 4
congeſta ſub titulis *de præbend. & dignitatib.* item, & *de conceſſione Præbendæ*: ubi quod etiam hodie per Bullas Sixti V. & Leonis X. fit proviſio Canonicatuum Doctoralium, & Magiſtralium. Item ex Trid. Magiſtralis ſcripturæ, & Pœnitentiariæ fit, habito oppoſitorum concurſu per Capitulum, & Epiſcopum: de quo dixi nonnulla ſupra *in Rubr.* 97. *ſub verſ. ad ſecundam*: ubi quòd jam inæqualitate vocantium eligit ſors.
Per hunc textum ſecundùm Balboam *in cap.* 7. 5
de præſcript. à num. 40 poteris agere de ſequenti quæſt. *An poſſit laicus præſcribere jus conferendi, ſeu præſentandi*, de qua *ibi* dixi aliqua, & latè *ſub cap. cura, de jure Patronatus.*

Ad Text. in cap. cum Dilectus XXXII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Compromittentes tenentur recipere electum à compromiſſariis, ſi ſit dignus, niſi appareat electus contra formam compromiſſi.*
2 *Procuratores quot, & qui eligendi ſint ad eligendum loco abſentium remiſſivè.*
3 *Teſtes ſingulares non probant remiſſivè.*
4 *Sententia in re beneficiali tranſit in rem judicatam: & quare, non ſic, in matrimonio carnali remiſſivè.*
5 *Diſpenſare nemo poteſt ad ſuſceptionem ordinum præter Papam in ætate de jure requiſita.*
6 *Confirmatio electionis, eſt petenda à Metropolitano.*
7 *Epiſcopus diſpenſare nequit contra Concilium.*
8 *Sententia lata ſemel contra opponentem, nequit aliter opponere eundem defectum.*
9 *Pronunciandum ne ſit ſuper exceptione incidenti remiſſivè.*
10 *Teſtes criminoſi admittuntur, ne copia probationis pereat remiſſive.*

PRobat textus hic quod compromittentes tenentur recipere electum à compromiſſariis, ſi 1
ſit dignus, niſi contra formam compromiſſi appareat electus.
Hic præterea, quæ Barboſa congerit de com- 2
promittentibus, & compromiſſariis ad electionem adjunges ea, quæ ipſe tractat *de jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 19. à num. 101. uſque ad n. 112.* ubi qualiter procuratores nominati à legitimis electoribus poſſint ferre ſuffragia. De compromiſſis, & eorum forma ſervanda infra dico *ſub Rubrica de arbitris.*
Ibi *in verſ. ſingulares*, cum hic idem Barboſa 3
n. 7. doceat teſtes ſingulares non probare; ideò adjunges quæ latè tractavi de ſingularitate teſtium, *in cap. tam litteris 33. de teſtibus.* Ad caſum de concordantia teſtium per hunc textum Anton. Gomez. *lib. 3. variar. cap. 12. num. 10. verſic. item adde, num. 11.* plures de hoc puncto adducit ejus additionator.
Ibi *in rem tranſit. judicatam*, hic idem Barboſa 4
num. 8. dicit, quod ſententia in cauſa beneficiali tranſit in rem judicatam: Balboa *in cap. lator.* 7. *de*

re judic. à n.6. 38. & 39. expendens hunc textum præſtit rationem; quare ſententia in matrimonio ſpirituali tranſeat in rem judicatam; non ſic in matrimonio carnali; & ob id applicabis quæ latiſſimè Ego dixi *in cap. eum conſanguinei* 11. *illo tit.* leges Covaruu 4.*p.*2.*cap.*8.§.12.*n.*14.

5 Cumque idem Barboſa ex gloſſa hic verb. *in ætate à n.* 9. & ibi, verbo *credo*, dicat quod nemo poteſt ad ſuſceptionem ordinum, aut eorum executionem diſpenſare præter Papam; ideò adjunges notata infra *ſub titul. de ætate, & qualit. ordinand.*

6 Alia notat ipſe Barboſa *n.*4. ubi quod electionis confirmatio eſt petenda à Metropolitano, vel alio immediato, de quo dixi ſupra *ſub cap.* 15. *hoc tit.* ubi egi latiſſimè de Epiſcopo, ſive Prælato electo
7 confirmando, & à quo fiat confirmatio. † Et *n.*12. quòd Epiſcopus non poteſt diſpenſare contra Concilium: unde applicabis nonnulla, quæ latè ſcripſi
8 *ſub cap.* 4. *de judiciis in fine.* † Et hic in gloſſa *judicatum*, ibi, *præjudicat omnibus*, *n.* 12. idem Barboſa dicit, quod ſi ſemel lata fuit ſententia contra opponentem, non poterit alius eundem defectum opponere; ſic cum Tyraquell. *in tract. res inter alios acta*, verſ. *imua* 26.*p.*.31. ſed ut latè agas adjunges quæ dixi *ſub c.*17.*& cap. pennlt. de re judicata*, item aliqua ſupra *ſub dicto c.* 15. *hoc tit.* ubi quòd eſt admittendus opponens contra electionem, & qualiter fiat diligentia.

9 Ad hunc textum applicabis quæ noto *in cap.* 7. *de dolo, & contum.* q.1. ubi an ſententia ſuper beneficio, tranſeat in rem judicatam reſpectu ſuperioris; quominus poſſit inquirere de juribus partium: Et quæ dicit Balboa *in c.*1. *de ordine cognit.* à *n.*50. ubi an pronunciandum ſit ſuper incidenti:
10 de quo dixi ego ibi *q.* 1. *n.* 3. † Et ipſe Barboſa adduces textum hunc dicit *in cap.*1. *de except.* à *n.* 65. quod admittuntur teſtes criminoſi, ne copia probationis pereat: de qua materia dixi ego latiſſimè *ſub cap. teſtimonium* 54. *de teſtibus.*

decisionis, & diverſitatis præſtat rationem Barboſa, & Doctores *in cap. fin. de instit. c. per noſtras de jure Patron.* & *in cap. Conſuluit*, *eod.* Et præter adducta à Barboſa addo pro ampliatione quæ noto in præfatis Juribus. † Et molinam *de primogen lib.*2. *c.*4. *à* 2
*num.*58. ubi an ad Majoratum poſſit quis ſeipſum, aut filium eligere. Et ad textum noſtrum Zenedo *collect.*99. † Ad prima verba textus noſtri appli- 3
cabis quæſtionem, de qua Maſtrillus *de Magiſtratib. lib.*2.*c.*3. nempe an Magiſtratus debeant eſſe jure periti; quod tales debeant eſſe, rectè apprehendes ex his, quæ ſupra ſcripſi *in Rubrica q.* 7. latiſſimè idem Maſtrillus probat *à n.* 17. 18. 21. & 22. ex *l. neminem l.*1. §. *juriſperitos eod. de advoc. diverſ. judic. l.*2. *cod. de poſtul. Prælator. lib.* 2. *de legibus*; & ſic Alfonſus Rex Siciliæ in publicis comitiis ſtatuit, ut ad Magiſtratus nullus idiota, & ſine litteris admitteretur, ibi *cap.*412. & omnes ſic probant de jure.

Electus in Prælatum poteſt in tribus caſibus ele- 4
ctioni de ſe factæ conſentire; veluti quando à ſuperiore per obedientiam cogitur *cap. dilectiſſimi* 8. *q.*2. *cap. niſi, de renunc.* Et quando conſcientia ob inopiam alterius ſtimulat, *cap. olim. cap. inſcript.* 8. *q.*1. Et quando per viam illicitam fugit, ſeu abſcondit ſe abſque ſpeciali Spiritus Sancti inſtinctu, alias poterit ſe excuſare, tradit videndus Barboſa *de jure Eccleſiaſtico p.*1. *c.*19. *n.*245. ubi alia addit;
† Sed Pontifex *in cap. Cumana* 50. ubi Barboſa *n.*2. 5
videtur notare quod perſona electa, non poteſt computari inter eligentes, nec illorum numerum augere, quod intelligit ſi fiat per viam ſcrutinii; non vero in illa, quæ fit per viam ſimplicis compromiſſi, ut hic, aut ſi fiat per ſcrutinium manifeſtum, ſecus ſi ſecretum ſit, exornat ibi Barboſa alia adducens cum multis.

Et pro materia applicabis quæ dico infra *in* 6
cap. quia propter 42. *quæſt.*1. *à num.* 36. *verſ. notandum.*

Ad Text. in cap. Cum in Jure XXXIII. hoc tit.

P R Æ M I S S U M.

SUMMARIUM.

1 *Eligere, præſentare, ſive inſtituere ſe nemo poteſt; bene tamen electioni de ſe factæ per tres ex ſeptem votantibus poterit conſentire: explica ut* num. 5. & 6.

2 *Eligere ad Majoratum, num poſſit quis ſeipſum, aut filium ſuum.*

3 *Magiſtratus eligendi, debent eſſe Juris periti.*

4 *Prælatus poteſt in tribus caſibus conſentire electioni de ſe facta.*

5 *Electa perſona inter eligentes, non computatur, ſi fiat per ſcrutinium publicum; ſecus ſi per ſecretum, aut per viam ſimplicis compromiſſi.*

1 IN hoc textu tractatur quod etſi quis ſe ipſum eligere, præſentare, aut inſtituere nequeat in beneficio. Quia debet eſſe diſtinctio inter electorem & electum. Tamen ſi à tribus ex ſeptem electus ſit, poterit tali electioni conſentire; hujus enim

---

Ad Text. in cap. Venerabilem. XXIV. hoc tit.

P R Æ M I S S U M.

SUMMARIUM.

1 *Electio Imperatorum ad quos ſpectet remiſſivè.*

2 *Imperatores, & reges quam fidelitatem Papæ præſtent; & quomodo dicatur mundi Dominus Imperator remiſſivè, & de ejus Dignitate* num. 3.

4 *Reſpublica triplici modo gubernatur: & de creatione Regum remiſſivè.*

5 *Imperator quare ſic dictus, remiſſivè.*

6 *Cæſar quis ſit? remiſſivè.*

7 *Reipublicæ gubernatio, qua ratione ſit penès Regem remiſſive.*

8 *Venire nemo poteſt contra ſuum Juramentum.*

9 *Juramenti remittendi poteſtas, qualis ſit in Principe, remiſſivè. Et an leges civiles illum remittant,* n. 10.

12 *Eligi nequit excommunicatus, & ſuſpenſus;* num. 15.

13 *Abſolutionem petens probat ſe eſſe excommunicatum.*

14 *Abſolutum*

14 *Abſolutum ſe dicens ab excommunicatione, num fateatur actoris intentionem remiſſivè.*
16 *Papa ex duobus electis in Imperatorem, poteſt cui voluerit, ſi æquales ſint meritis gratificare*, & n.18.
17 *Gratificare poteſt Judex, data æquali opinione ſententiarum*, n. 18.

1 TExtum hunc expendi, *in cap.12.§.illi vero de jure jur.q.1.n.24.& in cap.17.eodèm tit. q.4. n.3.& in c.6.de except.q.1.ſub num.17.& q. 4. n. 5.* Plura enim hic notat Barboſa *de imperatorum electione ad quos ſpectet*. Sed ut multa conducibilia adjunges, leges quæ ego latè ſcripſi *ſub cap.novit. de judic.in p.1.* ubi per quæſtiones, nonnulla dixi
2 de imperatorum, ac Regum poteſtate. † Et quam fidelitatem Pontifici præſtent: ubi quomodo Imperator dicatur mundi Dominus: de quo tractant plures Doctores, quos refert Barboſa hic *n. 20.* ex gloſſa *in Germanos: in verſ. ipſe enim eſt Princeps.* de quo Covarruu. *in reg. peccatum 2.p.§.9.à n. 5.*
3 latè, & *in practicis q.1.n.4.5.& 8.* † De Imperatore, & ejus Dignitate, & electione. Azorius *lib.8.tit.in-*
4 *ſtit.moral.cap.1.2.3.4.5.& 7.* † De triplici modo, quo Reſpublica gubernatur, ac de ſucceſſione, & cratione Regum, Regis electione, Julius La-
5 vorius *variar.lucubrat.tit.4.c.1.* † Quare dicatur Imperator, Pichardus *in proœmio inſtit.* ibi *Impera-*
6 *tor à n.3.* † *& n.7.* Cæſar quis ſit, † & qua ratione
7 tota Reipublicæ gubernatio ſit penès Regem, Covar. *pract. c.1.* latè.
8 Cumquè in verſ. *contra illum venire temere noluerunt*, notet Barboſa hic *n.13.* quod nemo poteſt venire contra ſuum Juramentum, ideò applicabis plura notata, & quæ latè ſcripſi *ſub. Rub.& tit. de*
9 *jure jurando.* † Et ob id adjunges quæſtionem, de qua per hunc textum diſputat Faquineus *lib.3.controverſ.cap.13.* ubi de poteſtate Principis Juramentum remittendi, de qua, ac de relaxatione Juramenti dixi latiſſimè *ſub c.1.de jure jur.* Ubi agit Balboa *n.28.* & ante de illa quæſtione, an Juramentum illicitum, indigeat relaxatione, de qua *ibi c. 1.* Et applicabis multa quæ ſcribit Covarruu. *in c.quam-*
10 *vis pactum 1.p.cap.1.§.3.à n. 7.* cum aliis. † ubi an leges civiles poſſint Juramentum remittere: applica quæ dixi *q.9. & 13. in cap. novit. de judiciis.*
11 † Et ad gloſſam *verb.venire*, quando propria authoritate qui poteſt venire contra Juramentum, dicit hîc Barboſa *num.fin.* de quo *ſub tit. de jurejurando* dixi.
12 Et in verſ. *Excommunicatus electus*, notat Barboſa hic *n.12.* quod excommunicatus eligi non poſſit; & ſi eligatur, nulla eſt electio. Ad quod applicabis nonnulla dicta *in Rubrica*, etiam in aliquibus Juribus: & pro ampliatione adjungea, quæ adduxi *in tota Cap.ad probandum 24. de ſent. & re*
13 *jud.* & *in cap. intelleximus 6. de judiciis.* † Et cum ipſe Barboſa *hic num.25.* in gloſſa *poſtulavit*, dicat quod abſolutionem petens, probat ſe eſſe excommunicatum; ideò adjungea quæ dixi latè *in cap. venerabilem 6. de exceptionibus q.4. à num. 1,* ubi ad aliam quæſtionem ibi *in verſ. ad ſecundam.*
14 Ad aliam quæſtionem an qui dicit ſe eſſe ab excommunicatione abſolutum excipiendo, fateri videatur intentionem actoris, Balboa per illum textum *in dicto cap. venerabilem 6. de exceptionib. à num. 40.* & ante, de qua dixit etiam *in cap. eod à num.18.* & ibi *n. 19.* an electio excommunicati ſit nulla, aut annullanda, ipſe *in cap.4.à num.6.* & ego dixi de hia *in dicto cap.ad probandum de re judic.* & videbis infra *c.39.* † Et quod ligati majori excom- 15
municatione eligi nequeant. Et quid de legatis minori. Item de ſuſpenſis, interdictis, ſive irregularibus, Barboſa *de jure Eccleſ.p.1. cap.19. à numero. 118.*
In gloſſa *ſavere*, & ibi *dic quod in dubio*, Bar- 16
boſa *n.23.& 24.* notat, ut quando duo ſunt electi in imperatorem, poſſit Papa, ſi æquales ſint meritis, gratificare cui voluerit. † Et quod data æquali 17
probabilitate ſententiarum ex parte juris, poſſit judex eligere quam voluerit.
Quare pro ampliatione addo quæ dixi quandu 18
judex poſſit gratificare uni ex litigantibus, de quo *ſub cap.licet 7.de probat.* & *in cap. 2. de re judicata q.2.* ubi quid debeat facere in dubio pari: vide infra *ſub cap. Eccleſia veſtra 57.verſ. & gloſſa.*

QUÆSTIO I.

An numerus electorum Imperatoris augeri, vel minui queat, inconſulto Pontifice Romano. Et an Pontifex habeat poteſtatem ordinandi Principes laicos titulo Regio, ſeu ditatus?

SUMMARIUM.

1 *Imperii electores ſunt ſeptem.*
2 *Imperii electorum numerus, nequit augeri, vel minui, inconſulto Pontifice, cum hæc electio primo dimanet à Pontificibus*, num.4.6.& 7.
3 *Imperator eligitur ut Patronus, & Protector Eccleſiæ*, n. 5.
8 *Pontifex habet poteſtatem; etſi indirectam ordinandi Principes benemeritos in Reges.*

OCcaſione textus noſtri, quatenus decidit 1
quod Imperatoris electio ſpectat ad ſeptem Germaniæ Principes, tres ſcilicet Prælatos, & quatuor laicos; & quod ad Papam ſpectat electum examinare, approbare, inungere, conſecrare, & coronare, ſi eſt dignus, vel rejicere, ſi eſt indignus; ut quia ſacrilegus, excommunicatus, Tyrannus, fatuus, Hæreticus, Paganus, perjurus, vel Eccleſiæ perſecutor & Electoribus nolentibus eligere, Papa ſupplere, ſic ut data paritate eligentium poſſit gratificare cui voluerit, optimè de his duobus dubiis inquirimus.
Ad primam igitur difficultatis partem; etſi non- 2
nulli ex textu noſtro exiſtiment conſuetudine factum eſſe, ut à ſeptem Electoribus Imperator eligatur; imo & alii ſcribant; inter quos Naucleruꝰ *volum.2.gerat. 35.* quod cum Othoni III. non haberet hæredes ex ſe deſcendentes conſtituerit ex Conſilio Principum Germaniæ, ut imperatore mortuo in oppido *Francofort* perpetuò fieret electio; & quod electores conſtituit ſeptem. Idem tenet aliquid addens Kranzius *lib.3.metropolis cap. 40.* & alii inquam dicant id eſſe factum ex communi omnium Germanorum optimarum conſenſu, ut tradit Nicolaus Cuſanus *lib. 3. cap. 4. de concordantia Catholica*; imò & Beatus Antonius, Martinus Polonus, Leopoldus Bamburgenſis, loquentes de conſtitutione Electorum, eam non tribuant Summo Pontifici, & Marſilius de Menandrino, Paduano *de tranſlatione Imperat.*
cap. 11

cap. 11. Matheus Palmerius *in Cronic. anno* 1004. exiſtimant ſanctionem de ſeptem viris electoribus factam eſſe ab Henrico IV. Imperatore, & Silveſtr. II. Papa; ut patet *ex monumentis Eccleſiæ Aquilegienſis*. Tamen verius eſt ut tantum à Pontificibus numerus ille electorum ſit deſignatus ex noſtro textu. Quo patet ut Innocent. III. Germanis Principibus jus, & poteſtatem eligendi Regem in Imperatorem poſt modum promovendum competere recognoſcat, ipſiſque de jure, & antiqua conſuetudine noſcatur pertinere; præſertim cum ad eos jus, & poteſtas hujuſmodi ab Apoſtolica ſede proveniat; quia ut refert *Clem. 5. in Clementina Romani de jure jur.* in Concilio Viennenſi Eccleſia Romana à Græcis Imperium tranſtulit in Germanos, & ab ea ad certos eorum Principes jus, & poteſtas eligendi Regem in Imperatorem poſt modum pervenerit: ſic Doctores antiqui, & moderni teſtantur, partim *hic*; partim *in dicta Clem. Romani.* Nec veriſimile videtur ut Principes Germaniæ id juris conceſſiſſe; cum ad eos pertineret jus eligendi Germaniæ Regem, non Regem Romanorum. Nec enim ullus Germaniæ Rex fuit ſalutatus, & habitus Rex Romanorum, niſi quem Romani, ſive Itali recepiſſent; ſic ut nec ullus ſit ſalutatus Imperator, niſi quem Romanus Pontifex approbaſſet, unxiſſet, conſecraſſet, & coronaſſet.
3 † Quod ſic fieri debere patet, cum Imperator eligatur, & creetur ob commune bonum populi Chriſtiani contra Hæreticos, Schiſmaticos, & Paganos; ut Eccleſiæ Patronus, tutor defenſor, & protector, & Romani Pontificis eſſet; patet etiam talem miniſtrum, ſeu Patronum deligere; cùm ſit Chriſti Domini Vicarius; abundè probant poſt antiquos Cardinalis Baronius *tom.* 10. *anno* 996. *à n.* 41. Bellarminus *de tranſlatione Imperii lib. 3. c. 3. & 4.* Cardinalis Jacobatius *de conciliis lib.* 10. *art.* 8. *num.* 12. cum infinitis, noviſſimè Diana *p.* 10. *tract. 4. reſ. 2. & 3.* Nicolaus Bellus *de Pontifice diſcurſ.* 1. Adamus Cunzen *politicorum lib. 7. cap.* 6. & facit quia ipſi electores Imperii à *dict.* Nicol. III. miſerunt tabulas publicas, quarum te-
4 nore ſic patet. † Et probant ſic etiam plures hæretici authores, quos refert idem Diana *dict. reſ.* 3.
5 † ibi concludens poſt alia, poteſtatem eligendi Imperatorem ſeptem Germaniæ electoribus à Summo Pontifice Greg. V. largitam fuiſſe Imperatore, imperioque toto cupiente, approbante, & reci-
6 piente, † idemque ſequi neceſſariò numerum electorum, nec minui, nec augeri poſſe inſcio, & inconſulto Papa; quia ut obſervat Baronius ſuprà §. *quonam*, cujus fuit de ſeptem electoribus legem condere, non alterius, quam ipſius eſſe poſſe ait aliquo modo mutationem, vel moderationem: & longius ſcribens ipſe Diana plura in comprobationem adducens ibi *reſ.* 4. reſpondet argumentis tota *reſ.* 1. adductis per eum, quorum nonnulla jam in principio hujus quæſtionis poſita.

7 Pro qua ſententia faciunt quæ adduxi de augendo, vel minuendo numero Canonicorum ſupra *in c. cum M. 9. de conſtitut.* Alia plura notat *hic* Barboſa legendus; & faciat etiam quia ſi approbante Papa, Imperator non ſic eligeretur, utique cæteri Chriſtiani Reges quotidie diſſentire valerent, cum potentiores exiſtant cunctis electoribus jam ab hinc temporibus certo aſſignatis, & ſibi velint aggregare illud eligendi jus; præcipuè ſi conſideremus Imperatoris nomen eſſe ſuper nomen Regum; cum ille dicatur Mundi Dominus, eo modo, quo dixi *in c. novit de judiciis q. 5. & 6.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, & ſuppoſitis 8
quæ dixi *in dicto c. novit de judiciis q. 1. & 3.* cum aliis, & ex facultate deſumpta ex textu noſtro, quatenus Pontifex habet authoritatem examinandi perſonam Imperatoris electi, ſic ut improbare queat illius factam electionem. Breviter reſpondeo poſſe Pontifices titulum Regium temporalem Principibus præbere; quia eſto Pontifex non habeat poteſtatem directam, tamen quia cum ſecundùm omnes habeat poteſtatem indirectam in temporalibus, ut dixi *in dicto c. novit*, ſequitur ut queant Principes benemeritos ad Regium titulum temporalem aſcendere; multis exemplis Principum in Reges electorum illuſtrat cum infinitis Diana *dict. p.* 10. *tract.* 6. Cardinalis de Lugo *de Juſt. tom. 2. diſp. 36. ſect. 1. num. 4.* Vaſquez *opuſc. de reſt. c 6. §. 1. dub. 1. num. 14. & 15.* Dicaſtilus *de Juſtitia lib. 2. tract. 20. diſp. 1. dub. 3. num.* 68. Sales *de legibus diſp. 7. ſect. 4. n. 71.* & alii plures. Quod eſt verum quidquid in contrarium ſcribant Caramuël *in ſuo Philippo diſp. lib. 5. art. 7. concluſ.* 2. Joachimus Clutem. *in ſilloge rerum quotidianarum theſi 8. in gloſſa* 1. Daniel Ottonius *in diſcept. Juridico politica c.* 11. Bocerus *tract. de Regalibus c.* 1. Joſias Nolden. *in tract. ſypnotica de ſtatu nob. c. 2. n.* 29. Hæretici enim ſunt & quia de hoc puncto dixi latiſſimè ſupra *in Rub. quæſt.* 9. ideo amplius non pergo.

Ad Text. in cap. Coram XXXV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Abſentes ad electionem ſunt vocandi; Et qui debeant vocari remiſſivè*, num. 3.
2 *Electio majoris, & ſanioris partis confirmanda eſt.*
4 *Abſentes in actis Capitularibus, non ſunt vocandi.*

TExtus hic duo dicit quod abſentes ad electio- 1
nem ſunt vocandi de quo jam diverſis in juribus ſupra *hoc tit.* notavi, & præter relatos à Barboſa hic *n. 1. & 2.* idem latè agens cum multis ſcribit de praxi *p. 1. de jure Eccleſiaſt. cap. 19. à n.* 88.
ubi *num.* 89. ex textu noſtro, † Aliud, quod tex- 2
tus dicit eſt, ut confirmetur electio majoris, & ſanioris partis, confirmabis ex notatis ſupra *in cap. dudum* 22. & in aliis juribus, aliqua ad utrumque dixi *ſub Rubrica.*

Ad quæſtiones qui debeant vocari ad electio- 3
nem, latè, & bene Julius Lavorius *variarum lucubrationum tit. 4. c.* 17.

Et quod vocari non debent abſentes in actis 4
capitularibus, ponit pro regula Gratianus *regula* 490. ſed limitat cum Felino *in cap. cum omnes de conſtit. num.* 22. de quo dixi aliquid ibi de quibus etiam infra *ſub. cap. præterea 42. hoc tit.*

Ad

Ad Text. in cap. Bonæ memoriæ XXXVI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio nequit fieri ante ſepulturam demortui.*
2 *Pontifex novus non eligitur intra decem dies à morte prædeceſſoris.*
3 *Libera debet eſſe electio, non per metum.*
4 *Vocati electores non vocandi quid operentur, remiſſivè.*
5 *Electione irritata propter contemptum aliquorum electorum, nùm priventur electores eligendi facultate. Et quis agat de contemptu,* num. 8.
6 *Contemptorum conſenſus poteſt intervenire ante, & poſt electionem.*
7 *Electio, quibuſdam non vocatis, facta, non eſt ipſo jure nulla; ſed venit annullanda, ſi aliquis petat ante confirmationem electi.*

1 PRobat textus hic quod electio nequit fieri ante ſepulturam demortui prædeceſſoris, vel contempto ſaltim uno; & ſi fiat non tenet; ſed non devolvitur ad illum unùm: ſic ex multis exornat Barboſa hic *n.* 1. *&* 2. quod limitat, quando timeretur aliqua magna vis, ſeu timeretur quod deſineret eſſe libertas ad electionem.
2 Quod Pontifex novus non eligitur intra decem dies à morte prædeceſſoris Papæ, notavi ſupra *in cap. licet devitanda* 6.
3 Quod electio debeat eſſe libera, & non per metum, dixi ſupra *in cap. cum in terra* 14. *hoc tit.*
4 De vocandis electoribus ad electionem jam ſupra dixi *in nonnullis juribus*, & *in cap. præcedenti*: Sed qui ſit quando vocantur non vocandi, & eis non expectatis, proceditur ad electionem, dixi
5 ſupra *in cap. cum inter* 18. *hoc titulo.* † Cumque hic Barboſa ex gloſſa *expectare, n.* 3. notet, quod electione irritata, ex quo fuit aliquibus contemptis, non priventur contemptores pro prima vice eligendi facultate, & amplè oſtendat, cum multis, videbis ipſum *de Jure Eccleſ. part.* 1. *cap.* 19. *n.* 17.
6 † qui *num.* 14. ait quòd conſenſus contemptorum
7 poteſt intervenire ante, & poſt electionem, † & *n.* 115. quod electio, quibuſdam non vocatis, facta, non eſt ipſo jure nulla, ſed eis petentibus, venit annullanda, dummodo ante confirmationem electionis oppoſitio de contemptu fiat, niſi adſit ignorantia. Applica aliqua, quæ dixi *ſub cap.* 15. *q.* 2.
8 † Et *n.* 116. dicit quod de contemptu poteſt agere ſolus is, qui neglectus, & non vocatus fletit; quamvis non ignoraverit mortem Prælati.

Ad Text. in cap. Ad noſtram XXXVII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Prælatus Regularis eligi nequit, qui nondum eſt Monachus. Et qualiter debeat fieri,* num. ſequentibus.
6 *Electus à majori, & ſaniori parte Collegii ſemper prævalet, ſive electus ſit ex propria Eccleſia, ſive ex aliena.*
7 *Legatus nequit diſpenſare, ut profeſſus in una religione eligatur in alia Prælatus Provincialis.*
8 *Religioſus nullus poteſt eſſe Prælatus illius religionis, quam non ſit profeſſus.*

COmmunis concluſio, quæ ex hoc textu deducitur ea nempe eſt, ut non Monachus in Prælatum regularem eligi non poſſit, & in Abbatem. Et addit Barboſa hic *n.* 2. cum multis, hoc contingere; quia nec poteſt eligi; qui non eſt in religione profeſſus; expreſsè ſic, ut non ſufficiat tacitè. Vide *in cap. ſequenti*, & quæ dixi *in Rubr. q.* 4. *&* 5. 1
Unde bene idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 45. *à num.* 16. probat quod tantùm ſunt eligendi in Præpoſitos perſonæ, quæ religionem eorum ordinum, quibus præficiuntur, ſint profeſſæ, aut profiteantur, † addens *n.* 17. quod non eſt aliquis alterius religionis, vel habitus aſſumendus ad quamcumque Monaſterii Præpoſituram, alia pleraque addens. † Et ad Moniales extendit idem Barboſa hic *dict. num.* 2. *in fine*, cum Bartholom. de Bechis. 2 3 4
Qui etiam *de Jure Eccleſiaſt. dicta p.* 1. *cap.* 19. dicit *n.* 132. ut jam *in dicta Rubr. quæſt.* 4. *&* 5. notavi quòd eligendus erat olim ad Prælaturam, vel Dignitatem unus de gremio ipſius Eccleſiæ, quandiu in ea reperiretur idoneus; valere tamen electionem ſi aliunde aliquis idoneus aſſumeretur. † Et *n.* 133. ait quòd electio facta à majori, & ſaniori parte Collegii, ſemper prævalet, ſive electus ſit ex propria Eccleſia, ſive ex aliena. 5 6
Imò idem Barboſa *in cap. ſequenti*, *num.* 6. ait quod legatus nequit diſpenſare ut profeſſus in una religione, in alia eligatur in Prælatum Provincialem. Et de forma Prælatorum regularium idem Barboſa *dicto c.* 19. *à numero* 151. de quo jam dixi ſupra *in dicta Rubr.* & videbis infra *ſub cap. quia propter*, † & *in dicto cap. ſequent. num.* 4. addit Barboſa, quod Religioſus nullus poteſt eſſe prælatus illius religionis, quam non fuerit ſolemniter profeſſus. 7 8

Ad Text. in cap. Officii tui XXXVIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Inſtructus qui nondum eſt in regula Monachali, nequit eligi in Abbatem.*
2 *Prælati non eliguntur, niſi qui ſunt ſpectatæ virtutis, & confeſſi in eadem religione, etiam in Conventibus commendatis,* numero 3.
4 *Pœnitentiati Religioſi, num eligi queant in Prælatos Regulares.*
5 *Nobilis, & potentior quando præferatur ad beneficia. Et quis dignior cenſeatur,* num. 6, *remiſſivè.*

1 TExtus hujus deciſio quatenus probat quod in
Abbatem eligi non poteſt, qui non eſt in-
ſtructus in regula Monachali, juvatur ex adductis
2 *cap. præcedenti.* † Etenim idem Barboſa *de Jure*
Eccleſiaſt. p. 1. cap. 45. num. 16. dicit eſſe eligan-
das in Prælatos perſonas ſpectatæ virtutis, & ſan-
ctitatis, & quæ Religionem eorum ordinum, qui-
bus præficiuntur, ſint profeſſæ *ex cap. Præsbiteros*
cum ſequentib. 16. *quæſt.* 1. *& cap.* 5. *cum ſequen-*
3 *tibus* 18. *quæſt.* 2. † Etiam in Monaſteriis, quæ
in titulum, vel commendam conferuntur, ſiva
ſuos Conventus habent, ut vult Trid. *ſeſſ.* 25. *de*
4 *regular. cap.* 21. † Sed ipſe Barboſa *de Jure Eccle-*
ſiaſt. cap. 19. *p.* 1. *n.* 128. ait Religioſos pœni-
tentiatos à Sancto officio, ad Dignitates, & Præ-
latutas omnino inhabiles eſſe, etiam ſi pœnitentias
impleverint, de quo dixi *ſub Rubr. hujus tituli*
quæſt. 4. *&* 5. de omnibus quæ ſpectant ad elec-
tionem Prælatorum Regularium, & Abbatiſſa-
rum, ubi videbis, & proprius *in dicta Rubr. ſub*
quæſt. 1. *à num.* 50.

6 Cumquè Barboſa per noſtrum textum alia ad-
ducens dicat *n.* 2. *&* 3. quod nobilis & potentior,
alias tamen idoneus, præferendus ſit alteri etiam
melius morato, & eruditiori, ſi ita expediat Ec-
cleſiæ; & quòd ſit attendenda qualitas, quæ uti-
lior fuerit Eccleſiæ, inſpecto beneficii ſitu, & qua-
litate; ideò applicabis quæ de nobilibus ad bene-
ficia, & officia præferendis, dico inſra *in cap. de*
multa 28. *de Præbend.* & quæ dixi inſra *in cap. pe-*
nult. & fin. de ætate ordinandorum.

6 Item ex quibus qui dignior reputetur agnoſcea
ex notatis ſupra *in cap.* 7. *§. fin.* & alibi *hoc ti-*
tulo, & ex notatis infra *in cap.* 29. *de Præbend.*
& Dignit. Item applicabis quæ de numero
electorum noto infra *ſub cap. publicato* 58. *hoc*
titulo.

Ad Text. in cap. Illa quotidiana XXXI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Segobienſ. Eccleſiæ oppoſitio concurſus ad Doctoralem.*

2 *Electio facta ab electoribus habilibus inter quos unus erat excommunicatus majori, num ſit invalida remiſſivè.*

3 *Excommunicatus eligi nequit, ſi ſit ligatus majori*, & n. 4.

5 *Suſpenſi per ſententiam Canonis, aut hominis, ſunt privati eligendi poteſtate: fallit in Religioſis*, n. 6.

7 *Interdicti ipſo jure privantur eligendi poteſtate: ubi de aliis, qui eligere, ſeu eligi nequeunt.*

8 *Præſentatio facta Patrono Laico, non tolerato, num valeat, necne remiſſivè.*

9 *Collatio beneficii facta ab his, qui de Collegio ſunt habiles an valeat, etſi aliqui in Collegio ſint excommunicati.*

10 *Electio valet, non vocatis his, qui ſunt privati, vel inhabiles ad eligendum; etſi primo non ſit diſcuſſum, an ſint inhabiles, numero* 11.

12 *Electio Canonica dicitur tripliciter, largè, ſtrictè, ſtrictius.*

13 *Clauſula*, de plenitudine poteſtatis, *&* dummodo alteri non fiat præjudicium, *vel* ſine præjudicio jurium ſuorum, *num.* 14. *&* 15.

16 *Privilegium Principis eſt ſine injuria.*

17 *Reſcriptum Principis non aufert Dominium.*

18 *Legitimare num queat Princeps ſpurium filium in præjudicium legitimorum.*

CUm eſſem ad Doctoralem Segobienſ. anno 1
Domini 1637. obtulit inter alia capitula ſors
caput hoc, & horam conſumpſi in enodanda quæ-
ſtione illa genuina textus noſtri. An *ſi aliqui ex*
eligentibus ſint excommunicati valeat nihilominus
electio. Et cum ex noſtris nullus, quem pro tunc
offendiſſem ad tam longam exornationem pro
abſumenda hora loqueretur, & non parum anxius
in memoriam venit Pater Suarez, apud quem ma-
jorem dilationem inveni de cenſuris *diſput.* 14.
ſect. & *à n.* 7. cum aliis.

Et quia Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. 2
à n. 57. dicat, quod electio facta cum interventu
unius excommunicati non tolerati, minimè valeat,
nec ſuſtineri poſſit ex perſona eorum, qui non
ſunt excommunicati, niſi excommunicatus per
violentiam, ex Butrio hic. Quod cum contrarium
videatur deciſioni textus noſtri, intelliges cum eo
ibi *n.* 56. procedere in ligato excommunicatione
majori notorio, ſeu non tolerato ab Eccleſia.
Aliter hic ex verbis ultimis: *Qui ex ſola partici-*
patione in ſimplicis excommunicationis laqueum
inciderunt. Quæ verba tunc de minori excom-
municatione intelliguntur, ſeu hodie poſt ex-
travag. *ad devitanda*, poſſunt intelligi de excom-
municato occulto, ſeu tolerato. Et ad has diffe-
rentias applicabis plura, quæ tractavi latè *ſub*
cap. ad probandum 24. *de ſententia & re judicata*,
& facit diſtinctio Barboſæ hic *num.* 6.

Notat hic Barboſa *num.* 5. verſ. *excommunica-* 3
tionis laqueum; quod excommunicatus non poteſt
eligi ad beneficium Eccleſiaſticum; ita ut ſi eli-
gatur, ſit electio nulla ex multis comprobans. Qua-
re adjunges quæ ipſe Barboſa tractat *dicto cap.* 19.
de jure Eccleſiaſt. à numero 118. Ubi de electione
facta illius, qui eſt excommunicatus majori, ſive
minori. Et quam pœnam incurrant eligentes: ap-
plicabis dicta *in dicto cap. ad probandum*, & quæ
etiam dixi infra *in cap. cum bonæ, de ætat. & qua-*
lit. ordin.

Unde pro ampliori tractatione adjunges quæ 4
adduxi *ſub dict. cap.* 24. *de ſententia, & re judic.*
quæſtion. 2. *numero* 19. 20. 21. *&* 22. & quæ infra
noto *in cap. ſi celebrat. de Clerico excommunicato*
miniſtrante. De excommunicatione minori, &
ejus effectibus, Balboa *in cap.* 2. *de exceptionibus, à*
n. 97. *& n.* 108. & aliis paſſim: item videbis adduc-
ta ſuprà *cap.* 16.

Cumque idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſtic. dicta* 5
part. 1. *ſub dict. cap.* 19. *à numero* 58. dicat quod
ſuſpenſi per ſententiam Judicis, aut Canonis, ſint
ipſo jure privati eligendi poteſtate, ac de aliis ca-
ſibus *num.* 60. *&* 61. † & *num.* 61. quod ſuſ- 6
penſi religioſi à Divinis poſſunt eligere † & *num.* 7
62. quod interdicti ipſo jure privantur poteſtate
eligendi, ac de aliis. Et *num.* 65. quod irregu-
lares, voce activa non privantur. Item an excom-
municatus, ſuſpenſus, interdictus, ſive irregula-

ria

tis eligi poſſint, tractat ibi à *numero* 118, 123. & 124. Et an eligi poſſint, vel non illegitimi, & non legitimæ ætatis, ibi *numero* 125. ideo applicabis notata *ſub titulo de ætate & qualitate ordin.* ac de filiis Presbyteror. & *ſub titulo qui filii ſint legitimi*, ac de aliis, & aliqua ſupra *ſub Rubrica*; & adjunges pro pleniſſima exornatione ad punctum hoc quæſtiones ſequentes.

8 Præſentatio facta à Patrono Laico, non tolerato, an valida ſit, Diana *p. 5. tract. 9. reſ.* 105. & *reſ.* 106. ubi quid de reſignatione. Sed de his dico latè *ſub dicta cap. 24. de re judic.* Et de illa quæſtione, an ſuſpenſi eligere poſſint de qua dixit Balboa *in cap. 9. de except. à numero* 26. & 34.

9 Pro complemento hujus puncti adverto cum Barboſa *in cap. 2. de poſtul. Prælator.* per gloſſam ibi, *panciores*, verſ. *ſive unus ſolus ſit, ſive plures, ille poteſt eligere*: nempe quod ſi collatio beneficii ad Collegium ſpectet, & aliqui de eo ſint excommunicati, id non impediat, quominus cæteri à tali vinculo liberè poſſint conferre, etiam ſi duo ſint tantum; imò & tantum unus, multis compro-
10 bans. † Et cum Sylveſtro verb. *electio* 1. *quæſt.* 2.
in prima dicta ponit regulam, quod valet electio
facta, non vocatis illis, qui ſunt privati, vel in-
11 habiles ad eligendum. † Quin verò addit, & dicit,
quod valet; licèt primo non ſit diſcuſſum, an ſint privati: nam ſatis eſt quòd poſtea convinci poſſit.

12 Alia notat hic Barboſa: nam *in verſ. electionem Canonicam, num.* 2. advertit electionem triplici modo dici Canonicam, largè, strictè, & strictiùs, de quibus tractant Doctores per textum hunc, & *in cap. quod ſicut* 28. *cap. quia propter* 42. *hoc tit.* alia hic videnda tradit Barboſa.

13 Et quia poteſt hic agi de nonnullis clauſulis, nempe *ſupplentes*, & *de plenitudine poteſtatis*, adjunges quæ latè tradit idem Barboſa de his, *clauſula* 19. & 104. cujus occaſione poſſunt tractari ſequentia de plenitudine Principis poteſtate, & ad quæ ſe extendat, & circa tollendum jus quæſitum Faquineus *lib. 8. controverſ. cap.* 63. de qua
plura noto *in cap. venerabilem qui filii ſint legi-*
14 *timi*. De poteſtate Principis Ricius *collect.* 407. † De
clauſula: *dummodo alteri non ſit jus quæſitum*,
præter adducta à Barboſa *de clauſulis*, videbis
15 Riccium *collect.* 814. † Et de clauſula *ſine præjudicio*
jurium ſuorum, de qua idem Barboſa *de clauſulis*,
ibi tractat Riccius *collect.* 833. & *collect.* 1243. ubi
16 de clauſula *ſine præjudicio*. † Et quod privilegium
Principis eſt ſine injuria, idem Riccius *collect.* 1010.
17 † Et quod ejus reſcriptum non auferat Dominium,
Gratianus *regula* 403. de quibus dixi *ſupra ſub tit. de reſcriptis*.

18 Ad aliam quæſtionem Pichardus *in Rubr. de hæredi 1. quæ ab inteſtato deferuntur à num.* 63. ubi an poſſit Princeps Spurium filium legitimare in præjudicium legitimorum.

QUÆSTIO I.

An Hæretici ſint prohibiti ab electionibus canonicis. Et an accuſatus de hæreſi in Sancto officio Inquiſitionis, habeat in illis vocem activam, & paſſivam. An electio tempore peſtis facta, ſit valida. Et an Surdi & Muti poſſint eligere, aut eligi, ſeu an Cæcus elector admittatur. Et an ſi quis eligatur in Viſitatorem alicujus Religionis, & poſtea ſit factus Cæcus, queat viſitationem continuare cum alio ſano Viſitatore, & ſocio?

SUMMARIUM.

1 *Hæretici in electionibus etiam profanis carent eligendi poteſtate.*
2 *Hæretici ſunt excommunicati, & infames.*
3 *Communicandum non eſt cum excommunicatis.*
4 *Hæreticus caret uſu Dignitatum, tam quæ ſunt ordinis, quàm juridictionis.*
5 *Hæreticorum filii, & nepotes privantur ſingè publicis officiis, & Dignitatibus.*
6 *Conſules, & communitates jurare debent ſe in poſterum ad electiones non admiſſuros hæreticos ſub pœnis*, n. 7.
8 *Accuſatus de hæreſi in Sancto officio; etſi de jure interim habeat vocem activam, & paſſivam in Capitulo fallit in infamata, ut hic* & num. 9.
9 *Abjurans de vehementi in Sancto officio vel, de levi, qualiter hodie ſuſpenſus dicatur ab officiis*, & n. 10.
10 *Religioſus olim ex ſola abjuratione in Sancto officio, non erat privatus.*
11 *Religioſus ſuſpectus de hæreſi, poteſt antè ſententiam ſuſpendi ab officio, & Dignitate & num poſt abjurationem recuperet*, numero 12.
12 *Abjurantes de vehementi, non admittuntur ad audiendas confeſſiones; non ſic de levi.*
14 *Diffamatus per accuſationem, ſive inquiſitionem, quando qui videatur*, & num. 15. *ubi de officio in temporalibus*, & *ibi* numero 16.
17 *Praxis procedendi in electione, cum aliquis cenſetur ad vocem inhabilis.*
18 *Electio tempore peſtis facta, abſente majori parte eligentium, nulla eſt ut* n. 21. & 22.
19 *Nemo invitus tenetur accedere ad locum peſtiferum.*
20 *Peſtis excuſat à reſidentia, à contumacia, à pœna, & curſu fatalium, & à publicatione reſignationis.*
22 *Electio non capitulariter facta, & omnibus non vocatis, nulla eſt; item eſt collatio.*
23 *Canonici abſentes citati ad locum peſtiferum, ut eligant venire non debent.*
24 *Canonici propter peſtem quæuntalibi extra Eccleſiam electionem facere.*
25 *Cæci, muti, & ſurdi privantur jure eligendi*

paſſivè, & numero 26. *Ubi quid de jure eligendi alios.*

27 *Cæcus, mutus, & ſurdus, qui poſtquam electionem de eo factam, talis factus fuit, nequit etiam cum alio ſano Viſitatore proſequi viſitationem.*

1 AD primam difficultatis partem dicendum eſt hæreticos in electionibus Eccleſiaſticis, & profanis carere voce activa, & paſſiva, ſive ſoli, ſive cum aliis ſint; ita ut nec eligi, nec alios eligere valeant ad dignitates, officia, & publica Conſilia, ut ex innocentii III. conſtitutione, incipiente, *his quæ*, ubi approbando quod G. S. Mariæ in Porticu Cardinalis Legatus in Lombardia contra Hæreticos ſtatueret, nempe, ut de cætero hæretici nullatenus admitterentur ad Conſilia, & Dignitates; nec eis conferretur arbitrium eligendi alios, nec in eligendis perſonis ad eas vocem aliquam obtinere deberent: & ſimul Doctores ex hac conſtitutione ſequuntur propoſitam reſolutionem.

2 Et congruit cum deciſione textus *in cap. ut commiſſi §. privandi de hæreticis lib.6.* ut colligitur *ex cap. ſi Papa diſt.40.* & *ex cap. qui contra Eccleſiæ pacem 24. quæſt. 1. argum. cap. nulla officia diſt. 54.* Ubi ſtatuitur ne Judæis publica injungantur officia, ne poſſint fidelibus nocere. Pro quo facit regula juris *infamibus de reg. juris*, & *cap. 2. de hæret. lib.6.* item quia cum Hæretici ſint excommunicati, & extra Eccleſiam, *cap. cum Chriſtus, cap. ſicut, cap. ad abolendam, cap. excommunicamus de hæret. cap. noverint de ſentent. excommunicat.* & non poſſint cum aliis convenire; ſiquidem *ex cap. paſtoralis* juncta gloſſa *de appellat. in fine.* qui eſt contra Eccleſiam, nihil poſſit Eccleſiæ nomi-
3 ne poſſidere † Et *in cap. ſicut Apoſtoli 11. quæſt. 3.* dicatur ut cum excommunicatis non ſit communicandum; tum quia infames *ex lib.4. Frederici II. Patavii* edita, & confirmata *ab Honorio III.* ſunt à publicis officiis, & dignitatibus arcendi; tum quia id non eſt conferendum ei, qui illius uſu caret; ſic ut nec poſſit functiones exercere, *ex cap. fin. de*
4 *Clerico excommunic. miniſtrante:* † Ergo cum Hæreticus ſit excommunicatus, ſequitur, ut careat uſu, tam earum dignitatum, quæ ſunt ordinis, quàm quæ ſunt juriſdictionis; cum nec eis debeant concedi, ſiquidem non poteſt erga homines eſſe fidelis; qui Deo infidelis eſt, ut dicitur *in Concilio Toletano 4.* & à Thodoreto *lib. 2. tripart. cap. 2.* Nicephoro *lib. 16. cap. 35.* Ugolinus videndus *tabula 2. cap. 13.*

5 Cum verò Innocentius IV. *in Bulla 1. & 18.* confirmet leges latas Patavii à Fredico III. Imperatore jam relato, quæ *in §. 9.* cavent, ut hæricorum filii, & nepotes priventur officiis publicis, & dignitatibus, ſequitur ut multò magis ſic contingat in ipſiſmet hæreticis, ut explicat Scortia *in conſtitut. Pontif. epitom. 5. Theorema 9.* nam prohibito aliquo, etiam prohibitum cenſetur omne id, per quod ad illud pervenitur, ex Panormit. *in dict. cap. fin. de Clerico excommunic.*
6 *num. 3. & cap. poſtulaſti num. 20. ibidem.* † Et in tantum inquam procedit, ut idem Innocentius III, mandet in prædicta ſua conſtitutione, quod Conſules, & communitates jurent ſe in poſterum ad prædictas electiones non admiſſuros hæreticos; ſic ut particulares Domini, & perſonæ contra facientes excommunicentur; civitates verò, ſeu communitates, interdicantur, ut patet ex verbis ibi: *Conſules autem, & communitates cogerentur in poſterum jurare illos, non admiſſuros ad prædicta; contumaces verò excommunicentur, & civitates ſupponentur interdicto.*

Unde bene Fredericus II. Imper. *l. 5.* ex datis 7 Patavii, voluit poteſtates, Conſules, & Rectores jurare publicè bona fide curaturos, ut pro viribus hæretici exturbentur è terris juriſdictionis ſuæ, ut etiam ſit *in cap. excommunicamus. §. moneantur de hæreticis*; imò & Innocent. IV. *in conſtitut. 9. §. 2.* vult haberi pro perjuriis perpetuò infamibus ſuſpectis de fide, hæreticorum fautoribus ſpoliatis regimine inhabilibus ad publica officia, & Dignitates, Magiſtratus, qui de obſervandis legibus latis contra hæreticos, non præſtiterint Juramentum aut à ſibi ſucedentibus non exegerint; & inſuper vult ut eorum acta in Magiſtratu ſint nulla, & plectendos eſſe eos mulcta duçentarum Marcharum dicit, de quo uberius dico *ſub dicto tit. de hæret.*

Ad ſecundam difficultatis partem, ſuppoſita 8 quæſtione generali, de qua ſupra *in Rubr. q. 1. verſ. ad quartam n. 52.* an accuſatus, vel denunciatus debeat expelli ab electione; & quod ibi dixi *n. 50.* de pœnitentiatis Religioſis in Sancto officio; ideò reſpondeo breviter; ut non obſtante accuſatione in Sancto officio, habeat vocem in Capitulo activam, & paſſivam: ita in terminis docet Franciſcus Tondurus in *quæſt. benefic. p. 1. cap. 40. à n. 1.* dum ait ſic reſpondiſſe interrogatum in caſu cujuſdam Religioſi inquiſiti dicendo minime illum removeri ab officio per ſolam inquiſitionem, & validas eſſe deputationes Guardianorum per eum factas; ita ut nec defectu poteſtatis in deputante impugnari poſſit, & per conſequens, tam eos, quam Guardianos per eum deputatos habituros eſſe vocem activam in Capitulo provinciali; ſed diſtinguendo de voce paſſiva ſupponit ut ſi ex accuſatione bona ſama inquiſiti apud probos, & bonos viros notata fuerit, tunc Guardianus ille accuſatus voce etiam paſſiva privetur; quod ſi ejus fama non ſit notata, minimè, ex communi reſolutione, *cap. omnipotens 4. de accuſat.* quem expendi *in dict. q. 1. Rub. ad n. 52.*

Et licèt videatur contra hoc inſurgere Riccius 9 *parte 3. deciſ. 327.* ubi dicit fuiſſe ex ſuo voto judicatum per quendam ſuperiorem regularem Religioſi, inquiſitione pendente, non competere vocem activam, ſed ille tantum debebit ſequi, quando fama ipſius accuſati apud probos, & graves viros fuerit notata, ut jam dixi, cum ex doctrina Farinacii *in deciſ. crim. 51.* referat idem Tondutus fuiſſe in ipſo etiam de hæreſi ſuſpecto, alias non eſſe officii incapacem, nec ab eo poſſe removeri ſi bene vixerit, & per triennium emendatus fuerit; quamvis abjuraſſet de vehementi in ſancto Officio Inquiſitionis; qui tamen ait ibi *dict. c. 40. à num. 7.* ex decreto S. Congreg. Urban. VIII. aliud jam hodie admitti; quatenus ut jam dixi *in dict. Rubr. dict. q. 1. n. 50.* Regulares omnes, qui in ſancto Officio Inquiſitionis quodcumque pœnæ genus, vel pœnitentiæ, exceptis ſalutaribus ſubjerint redduntur inhabiles ad officia quæcumque, & Digitates inferens Tondutus in vim talis decreti illos, qui abjurarunt de levi, vel de vehementi, inhabiles reddi ad quæcumque officia, & Dignitates, ſuæ religionis; quia abjuratio eſt pœna, quæ nullomodo

venire

venire poteſt appellatione pœnitentiæ ſalutaris;
10 † addens ut quamvis ex ſola abjuratione olim non
eſſet Religioſus privatus voce activa, & paſſiva,
ut teſtantut Hieronym. Rodericus, Sanchea, &
Pariſius *de reſignat. lib. 4. q. 3. n. 17.* Riccius *in
praxi rerum fori Eccleſiaſt. deciſ.* 676. per totam,
ſed hodie vigore dicti decreti aliter ſtatui; ſic ut
etiam ille, qui de levi abjuravit à Dignitatibus
arcendus veniat, ut dixerunt Diana *part. 4. tract.*
8. *cap.* 64. Cæſar Carena *de officio Inquiſitor. par-
te tertia, titulo* 12. *de abjuratione, num.* 15. cum
multis.
11 Et præterea notant Ricciulus *de jure perſonarum
extragrem. Eccleſiæ lib. 5. cap. 19. num. 25.* & Rota
apud Farinac. *dict. deciſ. 51. num. 6.* quod ſi Re-
ligioſus eſſet ſuſpectus de hæreſi poſſet etiam ante
ſententiam ſuſpendi ab officio, & Dignitate; quia
12 fama ejus eſſet oota apud graves viros, † ſed quod
poſt abjurationem recuperaret priſtinum officium;
imò & beneficium, non obſtante collatione alteri
facta; quia per abjurationem purgatur infamia;
quod videtur in praxi poſſe procedere in ſolo de
hæreſi ſuſpecto, non in hæretico formali, juxta
communem Inquiſitionis Hiſpaniæ praaim, & di-
ctam ſic intelligit Tondutus *dict. cap. 40. n. 8.*
13 ni ſi obſtet dicta conſtitutio Urbani † ubi *num.* 10.
cum Riccio *in deciſ.* 218. *p.* 1. Genuenſ. *in praxi
Archiepiſcop. cap. 45. num.* 2. Diana *dict. p. 4. tract.
2. reſ. 64. in princip.* per Sacræ Congreg declara-
tionem dicit dictum de abjurantibus, ad audiendas
confeſſiones fidelium ooo admittantur, ſi de vehe-
menti abjurarunt; ſecus in abjurantibus de levi;
quæ omnia exiſtimo, ut quotidie video non prac-
ticari, niſi gratia, & indulgentia Inquiſitoris
Generalis in his Hiſpaniæ Regnis.
14 Iterum ſi dubites quomodo ſciri, quando quis
dicatur diffamatus ante defenſiones reo datas, ſive
in officiis Eccleſiaſticis, & regularibus, ſive in tem-
poralibus, Ut diſſolvas etiam pro difficultate po-
ſita *in dicta Rub. q. 1. verſ. ad quartam*, reſpon-
deo cum Merlin. *p. 1. controverſ. cap. 40. n.* 15.
Sanfelic. *deciſ.* 61. *num.* 4. adhiberi in hoc pun-
cto duas cognitionis cauſas, unam ſummariam,
notequam proceſſus ſit publicatus ad effectum ab
officio ſuſpenſionis diſcernendæ. Alteram plena-
riam ad effectum ſententiæ in negocio priocipali
proferendæ quo in caſu ſuſpenſionis, cum illis
Tondutus ſupra *dict. cap. 44. num.* 13. dicit ut ſit
reus audiendus etiam ſummariè io ſuis rationibus.
15 † Addit tamen ibi *num.* 14. ut licèt nonnulli di-
ſtinxerint inter officiales juriſdictionem habentet,
& non habentes; quod illi ſuſpendi debeant ab of-
ficio; hi verò oon debeant ſuſpendi; indequè di-
cant notarium de falſo accuſatum, peodente ac-
cuſatione inſtrumenta conficere, poſſe ut notavit
Farin. *de falſitate q. 155. num.* 64. adhibitis diſtin-
ctionibus Patiani *de probationib. lib. 2. c. 21. à n.*
134. *& c. 22. per totum* de quo latè loquor *ſub tit.
de fide inſtrum.* tamen negandum non eſſe, quia
Judex in officiis ſine juriſdictione, ratione ſcandali,
vel infamiæ procedere poſſit, lite pendente ad ſuſ-
penſionem, ut determinat Capiblanc. *de jure Ba-
ron Pragmat.* 5. *num.* 8. Georg. *alleg. 42. n.* 21.
Sanſelic. qui ita judicatum refert *dicta deciſ.* 61,
ad inſtar tutoris, qui ob ſolam ſuſpeoſionem ſuſ-
penditur à tutela *ex l. eum quem cod. de ſuſpect.
tutorib.* Grivel. *deciſ.* 68. *num.* 9.
16 Unde ſi dubites quid agendum ſit de ſuſpen-
ſione ab officiis temporalibus, reſpoodeo veram
eſſe reſolutionem; quod ſi agitur de delicto com-
miſſo extra officium, pendente accuſatione, non
ſit locus ſuſpenſioni; ſin autem de commiſſo in
officio, tunc debeat ſuſpenſio fieri, niſi Judex ar-
bitretur accuſationem calumnioſam, aut malitio-
ſam eſſe. Franchis *deciſ.* 8. Joan. Andr. Georg. *dict.
allegat. 42. num.* 21. Grivel. *deciſione Dolana* 6.
addunt verò Sanfelic. *dict. deciſ. 61. num.* 3. verſ.
ſed ampliat. p. 1. Tondutus *dict. cap. 40. num.* 12.
quod ſi ageretur de tali delicto extra officium com-
miſſo ex quo ſcandalum redundare poſſet, ſi ille
exerceret; tunc poſſe adminiſtrationem ei inter-
dici, ac ſi in officio deliquiſſet.
Cumquè dubitatur, ao aliquis ſit ad vocem in- 17
habilis, tunc praxis procedendi in electione talis
erit; nempe quod admittatur cum proteſtatione,
ut illius vox valeat, in quantum appareat;
poſtea eundem electioni intereſſe potuiſſe, &
non alias; & quod ooo habens, ſeu noo haben-
tes vocem, fuerint admiſſi una cum aliis, prout
ita fieri debere teſtatur Miranda *in manuali prel.
regular. tom. 2. q. 13. art.* 11. *in fine*, verſ. *ſecun-
do ſupereſt.* Tondutus *dict. cap. 40. num.* 9.
Ad tertiam quæſtionis partem, an electio tem- 18
pore peſtis facta, valida ſit, ſuppoſitis quæ de in-
terrupta præſcriptione dixi infra *ſub cap.* 10. *de
præſcript. tempore peſtis.* † Et quod nemo invitus 19
ad locum peſtiferum accedere, cogendus ſit; quia
talis coactio eſſet contra jus gentium, ut docent
Marta *conſ. 1. per totum*, Franc. Tondutus *in tract.
de pravent. judiciali c. 9. num.* 51.
Sicut ut dixit Barboſa *in c. relatum 4. num.* 8. 20
de Clericis non reſident. peſtis excuſat à reſidentia;
item & à contumacia, Menochius *de arbitrariis
caſu* 153. *n.* 10. Item excuſet à pœna, & à cur-
ſu fatalium, & ab aliis multis, de quibus Maſcard.
de prob. concluſione 20. *n.* 6. ſic ut etſi fatalia cur-
rant tempore peſtis,) de quibus latiſſimè egi *in
cap. 4. & 5. de appellat.*) detur tamen reſtitutio
adverſus lapſum illorum, in tantum, ut genera-
liter abſendi cauſa peſtis ſit juſta; & faciat ut ab-
ſenti detur reſtitutio, ant ſaltim ipſo jure ſerve-
tur illæſus, ut dixit Sfortia Oddo *de reſtit. in in-
tegr. parte 1. quæſtione 7. à numero* 94. uſque *ad
num.* 100. imò & excuſet peſtis à publicatione re-
ſignationis, ut dixit Pariſius *de reſignatione lib.* 11.
quæſtione 13. à numero 60. alioſque plures effec-
tus pariat, de quibus Nevizan. *conſ. 51. per to-
tum.*
Seqoitur in puncto noſtri dubii dicendum cum 21
Tuſcho *littera P. concluſione* 326. Gaillio *lib. 1.
obſervat. 52. num.* 11. ut cum quis non teneatur
comparere in loco peſtifero; quia peſtis (ut dixi)
excuſat à reſidentia, & à citatione, remanentes
in loco noo poſſint citare fugitivos ex ea cauſa,
nec illos coarctare ad electionem, in tantum ut
nec citatio ſubſiſtat, nec electio valeat, quod ta-
men non eſt ſic ſimpliciter intelligendum, ſed
juxta diſtinctionem ſequentem; ſcilicet ut ſi ab-
ſentes conſtituant majorem Capituli partem, tunc
valeat electio; ſecus verò quando major Capi-
tuli pars eſſet abſeos: ita ex doctrina Innocen-
tii *in cap. ex injuncto de novi operis nunciat.* Ripa
de peſte dict. p. 1. part. 2. n. 123. ubi ſubdit, quod
ubi Canonici ſunt diſperſi propter peſtem, is ad
quem ſpectat convocare Capitulum, vel alias ma-
jor de Capitulo illos convocabit, ut patet, *ex cap. 1.
de majorit. & obed.* & ex dictis infra *in cap. quia
propter q.* 1. & io terminis alia diceos, reſolvit

22 Franc. Tondutus *part.* 1. *reſol. beneſ. cap.* 86. †
à num. 1. & *à num.* 21. ubi dicens, ut electio
non capitulariter facta, & omnibus non vocatis,
nulla ſit, improbat electionem factam à tribus
Canonicis de quodam Canonicatu vacante,
nullam eſſe; & ſie collationem inde ſubſequutam;
præcipuè reclamante Capitulo, & Canonicis ab-
ſentibus reclamantibus, contemptum ſui proſe-
qui volentibus, juxta doctrinam textus *in dicto cap.*
23 *quia propter, & cap. quod ſicut hoc tit.* † quia etſi
citatio abſentium præceſſerit, cum tamen facta fue-
rit in loco, & ad locum peſtiſera contagione in-
fectum, ad quem Canonici abſentes ſine periculo
vitæ accedere non poterant; evenit ut nec illi ab-
ſentes cauſa peſtis venire non deberent, nec præ-
ſentes Canonici in illo loco infecto, durante peſte
24 ad electionem procedere non valerent † argum.
textus *in cap. cum terra, cap. cum nobis hoc tit.* ubi
cavetur, quod atſi regulariter electio debeat fieri
in Eccleſia, tametſi vigeat peſtis, Canonici qui
auſugerunt, queant illam facere in alio loco. *cap.*
in nomine Domini diſt. 23. & faciunt pro hac re-
ſolutione quæ longiſſimè dixi infra *in c.* 4. *ut lite*
non conteſt. teſtes non recipiantur q. 2. ubi plura dixi
de exceptione loci non tuti, & de citato ad illum.
25 Ad quartam, & quintam quæſtionis partem, an
Surdi, & Cæci priventur jure eligendi, Et an Mu-
tus, Cæcus, & ſurdus ſint eligibiles ad Prælaturas,
ut reſpondeas leges quæ ſcripſi ſupra *in Rubr. q.* 4.
verſ. ad ſecundam, ubi egi de illa. *An regularis ſit*
ineligibilis, ſi cæcus ſit, vel ſurdus, ut interveniat
alicui Capitulo generali, breviſſimè reſpondeo di-
cendum, ut cæcus ſit ineligibilis, ut patet *in*
cap. hinc; etenim §. *cæcus diſt.* 49. & ex D. Thoma
in 3. *p. q.* 82. *art.* 10. *ad* 3. idemque procedere in ſur-
do *ex cap. conſtitutionem de verb. ſignif. lib.* 6. & fa-
cit quia de jure civili ſurdus nequit gerere officium
publicum, ut teſtatur Campanillus *in diverſ. juris*
Canon. Rub. 11. *cap.* 17. *n.* 37. & quod muti ſint etiam
ineligibiles, tradit ex multis Doctoribus Peyrinus
de Relig. Prælat. tom. 2. *q.* 2. *cap.* 4. *n.* 18. 20. & 21. Ju-
lius Lavorius *variar. lucubr. tit.* 4. *cap.* 16. *n.* 81. Si-
giſmundus à Bononia *de elect. p.* 2. *cap.* 4. *n.* 19.
Diana *p.* 5. *tract.* 6. *reſ.* 20.
26 Dubium tamen eſt, an ſint privati eligendi
alios, & reſpondet idem Sigiſmund. à Bononia ubi
proximè *p.* 2. *cap.* 4. *dub.* 89. *n.* 13. ut hi non priven-
tur jure eligendi, cum liberè revera conſentire
poſſent, ſed ſolum videri, quod cæci, & ſurdi
tutiori conſcientia agant, ſi renuncient eidem niet
voci activæ, eum ipſi videantur, facillimè decipi
poſſe tradit etiam Diana *dict. p.* 5. *tract.* 6. *reſ.* 13.
ubi notat ex Barboſa *in collect.* mutum, & ſurdum
ſolis ſignis & nutibus ad emphyteuſim nominare.
27 Ad ultimam quæſtionis partem, viſis etiam quæ
dixi ſupra *in Rubr. dicta q.* 4. *verſ. ad ſecundam*, ubi
quod Cæcus, & ſurdus nequeant eligi inſcribam,
ſcrutatorem, nec ad alia officia Religionis, ut ibi;
& licèt in caſu noſtro aliud videatur dicendum. ta-
men Megala *variar. reſolut. tom.* 2. *reſ.* 183. per to-
tam contrariam ſententiam docet, & ut dixi *ſub*
dict. q. 4. nam cæcus non poteſt eſſe teſtis in teſta-
mento, cum teſtatorem debeat videre *ex cap. ſi*
non ſpeciali, & l. ſi. unus Cod. de teſtam. Diana *dict.*
p. 5. *tract.* 6. *reſ.* 20. *verſ. ſed difficultas eſt.* Quareme-
dicis *in tract. de fort. caſib. q.* 6. *n.* 55. tenet non poſſe
cæcum eſſe teſtem in actibus, quæ viſu percipiun-
tur, ſed viſitatores debent de ſupra dictis actibus
teſtimonium ferre Generali, & Capitulo generali;
ergo. Et faciunt ad corroborationem plura, quæ
dixi de cæcis, & mutis, atque ſurdis *in cap.* 9. *de*
judiciis q. 15. ubi egi de illa. *An cæcus, mutus, &*
ſurdus queant eſſe in judicio.

Ad Text. in cap. Scriptum eſt XL. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Poſtulatio quando in concurſu electionis præfer-*
tur, & num. 2.
2 *Poſtulantes indignum, privantur pro ea vice*
poſtulandi, ſeu eligendi poteſtate.
3 *Poſtulatus indignus rejicitur.*
4 *Poſtulationis materia inſinuatur.*
5 *Prælati triplici modo fiunt, electione, poſtula-*
tione, & translatione.
6 *Canonici num queant admittere clericos Eccle-*
ſiarum ad coëligendum remiſſivè.
7 *Patriarcharum materia inſinuatur.*

HIc Pontifex dicit quod quando poſtulatio, 1
& electio concurrunt, ſi poſtulatus eſt ido-
neus, & numerus poſtulantium, eſt duplo major,
quàm numerus eligentium, admittitur poſtulatio,
rejecta electione, ſecus ſi non ſit duplo major,
quia tunc admittitur electus ſi eſt dignus.
Idem procedere ſi etiam ſcienter poſtularunt 2
indignum; quia tunc rejicitur poſtulatio, & poſtu-
lantes privantur pro ea vice poteſtate eligendi,
ſeu poſtulandi. † Et quòd ſi ignoranter poſtula- 3
runt, indignum, rejicitur & poſtulatus, & elec-
tus, multis comprobat, & exornat Barboſa *hic*
num. 1. & 3. † Cumque idem Barboſa *de jure Ec-* 4
cleſ. p. 1. *c.* 19. *ſub n.* 18. ponat differentias inter elec-
tionem, & poſtulationem de quibus nonnulla dixi
ſupra *de poſtulatione Prælatorum*, & inter eas po-
nat eam quæ oritur ex hoc textu; idcò legitimè
poteris hic adjungere quæ ſpectant ad materiam
de poſtulatione Prælat. de quibus plura notavi
ſub. Rub. & tit. eodem. † Et tradit idem Barboſa 5
à n. 3. ubi docet tribus modis eligi Prælatos, per
electionem, poſtulationem, & translationem: vi-
debis quod dixi infra *ſub cap. publicato* 58. in verſ.
pro ſecunda parte, & in ſuis titulis.
In verſ. *ſi partes conſenſerint* dicit Barboſa *n.* 3. 6
ut poſſint Canonici clericos Eccleſiarum inferio-
rum admittere ad coëligendum, vacante Eccleſia
pro illa tantùm vice, hoc multis probans, ſed quia
de hoc latè dixi *in cap. cum Eccleſia Sutrina de cau-*
ſa poſſeſſ. & propriet. ideo *ad hunc verſ.* videbis
ibi *q.* 4. *num.* 3. & quæ inſuper dixi ſupra *in*
Rubr. quæſt. 6.
Et ibi *ſi conſtiterit. de mutuo conveniſſe conſenſu,* 7
quoad electionem Patriarchæ. De Patriarchis vi-
debis infra *in cap. duo, de officio Ordinarii*, & *in*
cap. antiqua 23. *de privilegiis.*

Ad Text. in cap. Ne pro defectu XLI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Tempus, intra quod electores debent eligere, inſinuatur.*

2 *Congregatio qualibet debet habere ſuum Prælatum, & Magiſtrum, qui ex ſuo gremio aſſumitur.*

1 HIc Pontifex ponit tempus, intra quod electores debeant eligere, & ad quos devolutio ſpectet, à quo tempore computentur, oſtendit bene Julius Lavorius *variar. lucubr. tom. 1. tit. 4. cap. 18. ex num. 12. 14. & 23.* Quare adjunges notata infra *ſub cap. de multa. de præb. & in cap. nulla de conceſſione Præbendæ*, ubi quo tempore debeat de beneficiis provideri; & quod non debeat fieri antequam prædeceſſor humi tradatur: & de textu noſtro Barboſa *de jure Eccleſ. p. 1. cap. 19. n. 144. 145.* & *n. 84. 85. & 86.* cum infinitis, qui etiam poteſt exornari ex dictis ſupra *ſub cap. 6.* & ſupra *c. 36. n. 1.* & aliquid dixi ſupra *ſub Rubrica.*

2 Et eum Barboſa hic *n. 4.* ex verſ. *ipſius quidem Eccleſiæ*, notet quod quælibet Eccleſiæ congregatio debeat habere ſuum Prælatum, & Magiſtrum, qui ex ipſius Eccleſiæ gremio aſſumi debeat; ita ut alteri ſit præferendus qui ex gremio Eccleſiæ eligatur; ideò adjunges notata ſupra *ſub cap. 37. & 38. hoc tit.* ubi etiam quando de alia Eccleſia eligi valeat. Aliqua notavi de Abbatiſſa ex alia domo aſſumenda ſupra *in Rubrica ſub q. 5. & 6.*

Ad Text. in cap. Quia propter XLII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electionis forma, modusquè eſt triplex, per ſcrutinium, per compromiſſum, & per communem inſpirationem.*

2 *Scrutatores in electionibus, qualiter procedant remiſſivè*, n. 3.

4 *Dignitas electiva quæ ſit; in qua hujus cap. forma ſervatur.*

5 *Proviſio Canonicatuum, ad quos ſpectet?*

6 *Pontificem eligendi modos quis tractet?*

7 *Forma eligendi Epiſcopos quæ remiſſivè.*

8 *Idoneitas requirenda in electis, præſentatis, & nominatis, remiſſivè.*

9 *Forma electionis procedit in inferioribus Eccleſiis, item in ea, quæ fit de Guardianis, Generalibus, & Deffinitoribus.*

10 *Scrutatores miſcentes falſum in electione, graviter peccant, & arbitrarie puniuntur.*

11 *Electio eſt valida, etiamſi unus eligentium detegat ſocio ſuffragium ſuum.*

12 *Votantium ſuffragia qualiter inquirantur remiſſivè: Ubi quid ſi omittatur forma.*

13 *Beneficiorum diviſio eſt, aut electiva, aut collativa.*

14 *Ætas requiſita ad electionem Abbatiſſarum, remiſſivè.*

15 *Forma* cap. quia propter, de electione, *num ſervetur circa nominationem Præbendarum præceptorialium.*

TExtus hujus deciſio generaliſſima eſt ad hanc 1
tractationem, cum in ea, de forma, & de
aliis requiſitis in electionibus ſervandis tractetur:
unde cum Barb. hic optimè ejus litteram per partes
adſtruat, & integra textus hujus ex jam dictis in
aliis Capitibus, & ex aliis hujus tituli juribus informetur.
† Ideo præterea, quæ notat applica- 2
bis quæ ſubſequuntur: nam quatenus ex hoc textu
inſinuatur quod modus faciendæ electionis, eſt
triplex; per ſcrutinium, per compromiſſum, & per
communem inſpirationem; ita ut aliter facta electio
ipſo jure ſit nulla, ut docet idem Barboſa *de
jure Eccle. p. 1. cap. 19. n. 148.* ubi *à n. 149.* agit
de materia hujus textus; qui etiam tractat, † de
ſcrutinii forma *à n. 116.* & de ſcrutatoribus *à n.* 3
184. & quomodo ſcrutentur juxta textum noſtrum
à n. 195. & 196. Et de vacandis, & citandis ad electionem
à n. 88. de quibus *ſub Rubr. & c. 18.* tangunt,
ſeu perficiunt hæc omnia jam ſupra *in principio
Rubrica* citati; ob quod ſigillatim non tracto,
cum facilis queat eſſe perdicta in tota Rubrica, &
in juribus explicatis, & infra adductis.

Quæ Dignitas electiva ſit, in qua forma hujus 4
textus ſervatur, Patianus *de probat lib. 2. cap. 30.
à n. 1. uſque ad 36.* An forma hujus textus ſit ſervanda
Barboſa *de canonicis cap. 38.* † Ad quos 5
ſpectet Canonicatuum proviſio, ipſe ibi *cap. 14.*
† De omnibus modis eligendi Pontificem, Julius 6
Lavor. *variar. lucubrat. tit. 4. cap. 4. 5. 6. & 7.* ubi de
omnibus, modis, de quibus hic: & videbis *cap. 8.* † 7
De forma ſervanda in facienda electione Epiſcoporum,
ac aliorum Prælatorum, idem Julius
Lavor. *dicto tit. 4. cap. 19.* de qua ſupra *in Rub.
q. 6.* De electione facienda Guardianorum, &
aliorum Officialium regularium, idem *cap. 23.* Et
de electione Abbatiſſarum, & Prioriſſarum, idem
cap. 24. de quibus dixi ſupra *in Rub. quæſt. 4. & 5.*
& faciunt dicta ſupra *in cap. 15.*

De idoneitate inquirenda in electis, præſenta- 8
tis, & nominatis, Riccius *collect.* 815. expendens
Trid. *in cap. 13. ſeſſ. 7. de reform.* ſed de hoc ſupra
ſub. c. 7. §. fin. & in c. 29. de præbend. ac de eligendo
digniori ibi, & oſtendunt Covarruu. *in regula peccatum,
p. 2. §. 7. à n. 3.* Gutierrez *lib. 2. canon. cap.
11.* latè, & bene, ut etiam dixi *in Rubr. q. 2. 4. & 7.*

Ad textum noſtrum Riccius *collect.* 1127. ubi 9
ampliat formam hujus textus procedere etiam in
inferioribus Eccleſiis, & Eccleſiis Cathedralibus,
ut dixi ſupra *in Rubr.* Et ad Guardianos, & Generales,
ac Deffinitores; ſic ut nequeant diſcedere
à forma hujus textus *in dict. Rub. q. 4.* † Et am- 10
pliat 4. quod Scrutatores miſcentes falſum in electione,
graviter peccant; ita ut arbitrarie puniantur,
& ipſa ſit nulla.

Limitans textum cum Sayro *deciſ. 4. de elect.* di- 11
cens ut ſit valida electio, etiam ſi unus eligentium
ſuffragium ſuum ſocio detegit. † Et qualiter ſuffra- 12
giorum inquiſitio debeat fierit, ac de votis eligentium,
bene Barb. *d. c. 19. à n. 195.* Et an ſi in electione
fuerit omiſſa aliqua ex ſolemnitatibus juris poſitivi
ſit nulla? quid in aliis actibus? idem Riccius *collect.*
1759. ad textum *in cap. in fine*, ubi Panormit. *de
integrum reſtit.* quem leges. † Et idem *collect.* 13
1697. ſuper gloſſa *in §. ut autem, clem. quia con-*

ſingit de relig. domib. dicit quod inter diviſiones beneficiorum, illa principaliter videtur ut aliud ſit electivum; aliud verò, collativum, de quibus *ſub hoc tit. & ſub tit. de conceſſione Præb.* Et videbis ad textum Chuchum *inſtit. moral. tit. 1. à num,* 15 & Gratianum *regula* 95. ubi ad quæſtionem. An conſenſus requiratur omnium in diſpoſitione rei communis, de qua notavi ſupra *in cap. cum omnes de conſtit.*

14 De ætate requiſita ad electionem Abbatiſſarum, ad quas etiam ſe extendit forma textus noſtri Franciſcus Todurus, & ad obtinendam præpoſituram *part. 1. cap. 99. in §. inferiora*; de quo bene, & latè Barboſa *de Jure Eccleſ. p. c. 45. à n.* 18. ubi de forma, Et quod Moniales in Abbatiſſas non ſint eligendæ ultra triennium, idem *n.* 30. & Scortia *in Conſtitut. Pontif. Epit.* 135. de quibus dixi *ſub*
15 *Rubrica q. 4. & 5.* † Et adjunges ad aliam bonam quæſtionem eundem Franciſcum Tondutum: ubi an forma textus noſtri ſervetur circa nominationem, ſeu electionem Præbendarum præceptoria-
16 lium. † Et ad quem de jure communi ſpectet electio, ſeu deputatio Magiſtri Scholarum; de quo infra *in tit. de officio Theſauri,* & alibi.
17 Ad verſ. *niſi,* dixi *in c. 1. de Judiciis, q.* 16 *n.* 2. Et ad verſ. *aliquibus viris, in c. 3. de cauſa poſſeſſionis, & proprietate q. 4. n. 4.*

Ad §. Illud. ejuſdem textus.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Abſentes niſi legitimè ſint impediti, non poſſunt conſtituere procuratores pro facienda electione.*
2 *Votum, ſive ſuffragium abſentis quæ requirat, ut per procuratorem ſuſtineatur.*
3 *Juramentum impediti probat ejus impedimentum. Et an per teſtes remiſſivè.*
4 *Teſtes Laici. aut fœminæ ad probandum impedimentum electoris abſentis. non valent, ſi deponant tantum de fama, vel auditu.*
5 *Abſentes ad electionem, quando, & qualiter ſunt vocandi. Et quid ſi non compareant?*
6 *Votum electoris tempore electionis in lecto decumbentis, quomodo ſit recipiendum remiſſivè.*

1 PRobat textus hic, quod abſentes, niſi ſint legitimè impediti, non poſſunt conſtituere procuratores pro facienda electione; multis comprobat hic Barboſa *n.* 37. ubi refert Julium Lavorium *variar. lucub. tom. 1. tit. 4. cap. 17. ex n. 45.* ſignanter addocentem Rotæ deciſionem *in Calagurit. beneficii de morillo* 13. *Novembr.* 1620. coram bonæ
2 memoriæ Ubaldo † in qua fuit dictum tria requiri ad hoc, ut votum abſentis per procuratorem poſſit ſuſtineri: quæ ſunt, ut quis ſit in loco, unde vocari poſſit. Et quod juſto impedimento detentus venire non poſſit. Et quod procurator habeat mandatum ad jurandam ſuper dictum impedimentum, qui erit conſtituendus de Collegio, ut probat hic textus verſ. *& tunc ſi noluerit uni committat de Collegio vicem ſuam,* de quo dicto latiſſimè expendit cum multis idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. à n.* 100. & 108. *ad* 112. ubi videbis, & applicabis nonnulla quæ dixi ſuprà *in c. 16. de conſt. q. à n.* 60. & quæ dicunt Doctores per textum ibi, *in cap. ſi quis hoc tit. lib.* 6. Chuchus *inſtit. moral. tract. de Elect. à n.* 224. Azor *in ſumma moral. p. 1. lib. 6. c. 14. q.* 7. Raguc. *de voce Canonic. in Capitulo q.* 2. Fr. Sigiſmund. à Bononia *d. tract. dub.* 14. Jul. Lavor. *ſupr. ex n.* 32. Tambur. *de Jure Abbatum diſp. 1. q.* Laym. *in Theolog. Moral. lib. 4. tract. 2. c. 12. ex n.* 24.
Et hic in verſ. *fidem faciat Juramento,* probat 3
Barboſa *n.* 38. quod impedimentum probetur per Juramentum impediti. Quare nunc applicabis Balboam *in cap. ex tranſmiſſa de præſcript. à n.* 11. ubi agit de quæſtione, an impedimentum Juramento partis probari poſſit, & *à n.* 9. de quo dixi ego *ibi,* & an per teſtes probetur, dixi *in c. 1. de præſcript.*
q. 2. verſ. *ad ſecundam.* † Et quod ad probanda im- 4
pedimenta electi, etiam Laici, & fœminæ admittuntur, ſed eorum teſtimonio non ſtatur, ſi de fama & auditu tantum deponant juxta quæ dico latè *in cap. licet ex quadam de teſtib.* dixit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. a. 1. c. 19. n.* 130.
Abſentes quando, & qualiter ſunt vocandi ad 5
electionem: & quid ſi non compareant. ſcribit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1. dicto. c. 19. à n.* 89. Et an abſentes etiam in aliis actibus ſint vocandi? ſcribit Zevallos *in pract. q.* 476. Applicabis quæ dixi *in cap. cum omnes de conſtit.*
Et quomodo excipiendum ſit votum electoris 6
tempore electionis in lecto decumbentis, per hunc textum ſcribit Naldus hic de quo dixi ſuprà.

Ad §. Electiones, fin. ejuſdem textus.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio clandeſtina invalidatur, vel ſi fit de nocte, niſi neceſſitas magna occurrat, ut fraudis ſubordinationis, vel ſi protrahatur,* & num. 3.
2 *Electio nequit fieri per ſecretas ſchedulas poſt tenebras; & de candelis, quæ accenduntur, quando ita fit.*
3 *Electiones factæ in Cubiculis. & per occulta conventicula, non valent.*
4 *Noctis appellatio, quatenus prohibeat electiones.*

QUod electio clandeſtinè fieri non debeat, 1
alias invalidetur, multis ea hoc textu probat Barboſa hic *n.* 39. ubi dicit *n.* 40. electiones canonicas minimè fieri debere de nocte, niſi quando adſit neceſſitas magna, aut electores per diem non potuiſſent concordari. & timeantur fraudes, & ſu-
bornationes, ſi electio protrahatur. † Nec poſſe fieri 2
per ſchedulas ſecretas poſt tenebras, niſi neceſſitas urgeret; & tunc eſſe accendenda ad minus tria luminaria, alias clam dici factam, probat cum Panormit. & Felino, & cum Julio Lavorio *variar. lucubrat. tit. 4. cap. 18. n.* 10. De quo idem Barboſa
de jure Eccleſiaſt. p. 1. c. 18. n. 236. † qui etiam *n.* 69. 3
probat quod electiones factæ in cubiculis, & clandeſtinis locis per occulta conventicula facta reprobantur, & *n.* 170. de noſtro §. † Et *n.* 171. quod no- 4
ctis appellatione, intelligitur poſt datum ſignum ad ſalutationem Angelicam ad albam diei ſequentis.

An

An ſit idem dicendum de collationibus, Garcia *de beneficiis p.8. cap.4.* adjunges quod dixi in *Rubr. de re jud. q.1. verſ. ad tertiam*: ubi quod non valet ſententia nocte lata: quoto tempore duret nox, item notato infra *ad titulum de clandeſtina deſponſ.* Et applica dictum Barboſæ *dict. cap. 19. numero 182.*

QUÆSTIO I.

An Canonici in electionibus capitulariter faciendis, debeant præciſè ſervare formam Capituli; Quia propter, *de quo nunc diſputamus. Item & in electionibus Prælatorum inferiorum; utpote Eccleſiarum Collegiatarum; Abbatum, Priorum, & electione regularium Prælatorum ſeu beneficiorum. Et an ea non ſervata, electio ſit ipſo jure nulla. Et quænam formæ viſitatæ fuerint?*

SUMMARIUM.

1 *Doctores, qui abunde de textu noſtro agunt.*
2 *Littera textus noſtri.*
3 *Forma electionis præſcripta in textu noſtro, eſt ſervanda* num. 6.
4 *Eccleſia non viduatur per inferiores, ſed per primam Dignitatem.*
5 *Electio inferiorum in capitulis ſub qua forma.*
6 *Electiones Prælatorum regularium, in multis comparantur Epiſcoporum electionibus.*
8 *Forma electionis textus noſtri, etiam ſervatur in Prælatis Juriſdictionem habentibus, & Abbatibus.*
9 *Abbates, & regulares utriuſque ſexus in Prælatos eligi debent per vota ſecreta; ſed num per compromiſſum, aut inſpirationem.*
10 *Electio Definitorum, & diſcretorium, non ſit ſervata forma ordinaria Juris.*
11 *Electio eſt ipſo jure nulla, non ſervata forma* cap. quia propter, *ubi ea poſtulatur.*
12 *Capitula quæcumque etiam regularium, nequeunt facere contra formam requiſitam ad eligendum, nec vigore privilegii,* num. 13. *& de ratione* num. 14.
14 *Clauſula generales non auferunt formam requiſitam in electione, niſi fiat expreſſa mentio; fallit in Papa* n. 15.
16 *Electio regularium quæ debet fieri per vota ſecreta, non aufert formam textus* dicti cap. quia propter, *nec eſt ſublata per Trid.* in dict. cap. 6. ſeſſ. 25.
18 *Forma eligendi eſt triplex; quæ ſolet obſervari etiam à Cardinalibus in electione Papæ* n. 19.
19 *Scrutinium, per quod fit electio, eſt inquiſitio votorum.*
20 *Scrutatores votorum debent eſſe tres, & quæ facient?*
21 *Electus cenſetur ſcrutinio in quem omnes, vel duæ ex tribus partibus elegerint.*
22 *Votandi ordo in electione Papæ Cardinales qui ſit?*
23 *Electio per compromiſſum qualiter dicatur?* & numeris ſequentibus.
26 *Electio per compromiſſum queit etiam fieri limitatè, in qua compromiſſarius non tenetur, quam ad expreſſum in compromiſſo.* num. 27. & 29.
28 *Forma* cap. cum dilectus 32. hoc tit. *non eſt ſublata per textum noſtrum.*
29 *Compromiſſarii poteſtas eligendi, debet eſſe de idoneo.*
30 *Electio per compromiſſarium, requirit publicum inſtrumentum.*
31 *Compromiſſum ad eligendum, poteſt revocari, re integra.*
32 *Electores compromiſſarii, melius eſt ut ſint in numero impari,* n. 35.
33 *Capitulum poteſt compromittere certis perſonis, & eligere aliquos, per quos eligantur Compromiſſarii.*
34 *Electio per compromiſſarios erit recta, ſi omnes concurrant.*
35 *Canonici poſſunt totam poteſtatem eligendi transferre compromiſſo facto in Compromiſſarios.*
36 *Pontifices, qui electi fuerint per compromiſſum?*
37 *Compromiſſarius ſeipſum eligere non poteſt, etſi non repugnet juri Divino, aut naturæ* n. 38. & 39.
39 *Eligere ſeipſum nemo poteſt.*
40 *Compromiſſarii poſſunt eligere unum ex ipſis compromiſſariis, qui debent ſervare formam ſibi præſcriptam.*
41 *Compromiſſo ad eligendum ſolet addi tempus.*
42 *Eligendi forma per viam Spiritus Sancti quæ ſit* & n. 43.
44 *Electio alia ſit Pontificis per adorationem & qualis ſit?*
45 *Pontifices qui fuerunt electi per adorationem.*
46 *Tractatus debet præcedere inter electores circa perſonas idoneiores eligendas.*

ETſi *ſub Rubrica hujus tituli*, & à *cap. 1. uſque ad textum noſtrum*; item & in *ſequentibus Capitulis uſque in finem*, plura conducibilia, & generalia de electione dixerim, quibus ſatis, & abundè verba noſtri textus enucleantur; & inſuper Barboſa hic magis, quam alibi ſe extendat dicens *à n.2.* ſe illum enucleare ex his, quæ ſemel & iterum diſpoſuit doctiſſimè Joannes Baptiſta, Coccinus ſacræ Romanæ Rotæ Decanus meritiſſimus *in una deciſione ſacra Rota in cauſa Meten. Monaſterii, lunæ 5. Julii* 1621. & in altera Treben. Abbatiæ ſancti Maximini *Mercurii 20. Novemb.* 1624. & 24. *Januarii* 1625. quas impreſſas referunt Caſtellinus *de electione Regul. Prælat. cap.4. prope finem.* Julius Lavorius *variar. lucubrat. tom.1. tit.4. cap.21.* Tamburinus *de jure Abbatum tom.1. diſp.5. q.1. poſt n.6. & q.25. poſt n.2.* Antonius Moſſobrius *in praxi habendi concurſum præludio 8. à num. 30.* ſecundum Romanam impreſſionem; nihilominus, ut neceſſarium judicavi per hæc & alia ſequentia dubia, nonnulla verba textus noſtri explanare; & ut melius contingat, duxi litteram appingere, quam in aliis capitibus 2. libri Decretalium, nec huc uſque à *tit.1. hujus libri 1.* non poſui quæ talis eſt. † 2
Quia propter diverſas electionis formas, quas quidem invenire conantur, & multa impedimenta proveniunt, & magna pericula imminent Eccleſiis viduatis: ſtatuimus, ut cum electio fuerit celebranda, præſentibus omnibus, qui debent, volunt, & poſſunt commodè intereſſe, aſſumantur tres de Collegio fide digni qui ſecretè, & ſigillatim vota cunctorum diligenter.

Digitized by Google

diligenter inquirant, & in ſcriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorſus appellationis obſtaculo interjecto, ut is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel major, & ſanior pars Capituli conſentit, vel ſaltim eligendi poteſtas aliquibus viris committatur, qui vice omnium Eccleſia viduata provideant de Paſtore, alias electio facta non valeat, niſi forte communiter eſſet ab omnibus quaſi per inſpirationem abſque vitio celebrata. Alia inquam ponit idem Pontifex *in §. illud, & in §. electiones*, de quibus jam aliqua in illis dixi.

3 Ad primam igitur difficultatis partem, videtur dicendum ut nullomodo forma textus noſtri debeat obſervari à Canonicis in electionibus, quas
4 ipſi faciunt † quia ut docent Sylveſter *in ſum.* verb. *electio 2. q. 1.* Abbas *in cap. Eccleſia veſtra n. 7. hoc tit.* ubi Imola *n. 3.* Franc. Marcus *delphin. deciſ. 922. n. 3. p. 1.* Fr. Ludovicus Miranda *in manual. Prælat. tom. 2. q. 23. art. 3. Concluſ. 2.* Lotterius *de re benef. lib. 2. q. 19. n. 10.* Rota *in Leudonien. Decanatus 15. Decemb.* 1627. coram R. P. Pirovano, Gloſſa, Abbas, Joannes Andreas, Butrius; & Imola *hic.* Franc. Marcus *ſupr. n. 1.* Rota *in dicta Leudonien. Canonicatus*, Barboſa *de Canonicis, & Dignit. cap. 38. n. 1.* Eccleſia non viduata per inferiores, ſed per primam Dignitatem. Et confirmatur ex verbis *dicti noſtri cap.* ibi: *Eccleſia viduata provideant de Paſtore*, quibus colligi videtur ſolùm agere de electione Epiſcoporum, dum de viduata Eccleſia facit mentionem, cum ſoli Epiſcopi ſint ſponſi Eccleſiarum, ut patet ex textu ubi DD. *in cap. ſicut 21. q. 2.*

5 Quare idem Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 39. n. 139.* cum Sylveſtro, Miranda, & aliis proximè relatis, docet in electionibus inferiorum beneficiatorum, ſeu Prælatorum, non eſſe neceſſariò ſervandam diſpoſitionem textus noſtri, ſed ſufficere ait ad id ſingulares conſenſus exiſtentium in Capitulo, dummodo præſtetur in communi, & omnibus collegialiter congregatis: nam ſic electus ſimpliciter à majori, & ſaniori parte jus habet in electione; & ita nec ſe extendere ad inferiores Dignitates in collegiatis exiſtentes, ut reſolvunt Abbas *in dict. cap. Eccleſia.* Imola. Franc. Marcus, & Rota *Ludonien. ubi ſuprà*, & idem Barboſa *in dict. c. 37. de Canonicis n. 1. in princ.*

6 Nihilominus, etſi hæc vera ſint, adhuc ſub forma textus noſtri clauduntur Prælati regularium, cum regulares Eccleſiæ viduatæ dicantur, qui ſine Paſtore remanent, mortuo quidem Prælato, eorum ſponſo, ex regula textus *in cap. ne pro defectus, cap. officii, hoc tit.* ubi Abbates Paſtores nuncupantur; & quia regularium Prælatorum electiones in multis, electionibus Epiſcoporum comparantur, ut dixerunt Tamburin. *de Abbat. diſp. 5. quæſt. 5. num. 2.* Julius Lavor. *hoc tit. 4. c. 19. n. 5.* Sanchez *in præcepta decalogi lib. 2. cap. 38. num. 84.* Suarez *de religione tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. num. 1.* & alii per textum, *ubi ordinarii, in cap. cupientes hoc tit. lib. 6.*

7 Imò etiam in electione regularium Prælatorum obſervari reſolvunt gloſſa 1. *hic*, Abbas *n. 7. verſ. circa & num. 8. verſ. & places*, Rota *deciſ. 5. in princ. hoc tit. in novis.* Franc. Marcus *dict. deciſ. 992.* Miranda *ſuprà concluſ. 1.* Rota *in dict. Meten. Monaſterii, verſ. quod autem.* Suarez *de religione tom. 4. lib. 2. cap. 5.* Caſtellinus *de elect. Canon. cap. 1. à num. 1.* Tamburin. *dicta quæſt. 5. num. 1.* Julius Lavor. *dict. cap. 19. n. 4.* ubi *n. 8.* ſubdit non licere Provincialibus diſcedere à forma noſtri textus in electionibus Guardianorum, Priorum, & ſimilium, ut latè probat contra Fr. Eman. Rodrig. & Mirandam latè Sigiſmundus à Bononia *hoc tit. dub. 7.*

8 Et ſic benè Joannes Andreas hic *num. 59.* Bellamera *in princ. num. 3.* Abbas *num. 7. in fin. & n. 8.* Butrius *num. 20.* Rota *deciſ. 5. juncto n. 5. hoc tit.* Gregorius Lopez *in l. 19.* verb. *Obiſpoe tit. 5. p. 1.* Franc. Marc. *ſupr.* Chuchus *inſtit. moral. lib. 4. hoc tit. n. 279.* Canſius *de elect. §. & hæc de Epiſcopis*, Rendina *in promptuario receptarum ſententiarum. tom. 1. tit. 1. n. 2.* Ludovicus Miranda *dicta q. 23. art. 3. concluſ. 1.* Novarius *in lucerna regular.* verbo *election. 12.* Lezana *in ſumma quæſt. regular. tom. 3. eodem verbo n. 2.* & antea *tom. 1. cap. 15. num. 11.* & *tom. 2. cap. 12. n. 25.* & alii, quos ſequitur Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dicto cap. 19. num. 153.* docent formam præſcriptam in textu noſtro, non ſolùm ſervandam eſſe in electionibus Epiſcoporum, de quibus expreſſè loquitur, & aliorum Prælatorum Eccleſiarum Collegiatorum, qui habent juriſdictionem generalem in dictis Eccleſiis, ſed etiam in electione Abbatum, ut fuit reſolutum *in dicta Meten. Monaſterii*, verſ. *quod autem*, & *in Treveren. Abbatiæ 1. in princ.* & *in Meten. Abbatiæ 4. Februarii* 1628. coram R. P. D. Dunozetto.

9 Etenim ex his patet (quidquid dicat Rofredus *de libellis tom. 2. ſuper jure Pontif. p. 3. tit.* quid ſonet hoc nomen *Abbatis num. 8. Litt. G. folio* 633. nempe de mandato Papæ judicatum fuiſſe formam hujus capitis non eſſe ſervandam in electionibus Abbatis; quia hoc nomen ſolicitudinis; non tamen eſt Patei;) quod Abbates, & Regulares utriuſque ſexus in Prælatos eligi debent per vota ſecreta; ita ut ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur, ut diſtrictè præcipit Trident. Concilium *de regularibus cap. 6. ſeſſ. 25.* de quo infra latè dico; imò, ut hic explicat ex multis Barboſa *à n. 6. dict.* Trident. cap. non derogat diſpoſitioni textus noſtri. Alia infinita docet ex multis *in dict. cap. 6. Trid.* & ita debere fieri electionem Regularium per vota ſecreta, ut non poſſit fieri per viam compromiſſi, aut inſpirationis: ita ipſe *in dicto cap. 6. num. 15.* & referunt deciſum Caſtellin. *de elect. Prælatorum cap. 7. num. 7. verſ. ad quorum*, Sigiſmundus à Bononia *hoc tit. dubio 2. num. 7. & dubio 31. num. 14.* verſ. *& inſuper* contra Fr. Eman. Rodriguez *in ſumma p. 1. c. 102. num. 2. & cap. 105. num. 3.* & *quæſt. regular. tom. 2. quæſt. 51. art. 9. in fine*; & ita etiam deciſum refert, ac tenet cum aliis Nicolaus Garcia *de benef. p. 5. c. 4. n. 204.* idem Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. p. 1. cap. 19.* cum jam relatis *ſub num. 157.* ubi refert ita fuiſſe à Sacra Congreg. deciſum.

10 Et cum jam dixerimus Eccleſiam non dici viduatam per inferiores, ſed per primas Dignitates, ut iterum ex jam relatis ſuprà *n. 1.* tenat hic Barboſa *n. 8.* ideo ibi dictum de electionibus inferiorum beneficiatorum extendi ad electionem Diffinitorum diſcretorum, & hujuſmodi fratrum religionum, in quibus forma textus noſtri, non præquiritur ſervanda, ut dixit Julius Lavor. *variarum lucub. dicto tit. 4. cap. 19. n. 7.* iterum idem Barboſa *de jure Eccleſ. dict. c. 19. p. 1. n. 155.*

11 Ad ſecundam quæſtionis partem, an non ſervata forma hujus textus, ubi ea poſtulatur, electio ſit ipſo jure nulla. Et affirmant expreſſè hic Compoſtella *num. 20. verſ. nunquid de iſta* Joannes Andreas *n. 37. in verbo non valet.* Innocent. *eodem verbo*, Guillielm. Maudagot. *hoc tit. cap. 22.*

ibi

ibi Boër. *Littera B.* Riccius *in collect.* 1127. *p.* 4.
Carolus Maraut. *tom.* 2. *reſponſ.* 2. *num.* 58. Caſtel-
lin. *de elect. cap.* 1. *num.* 12. verſ. *forma.* Barboſa
12 *de jure Eccleſ. dict. p.* 1. *cap.* 19. *à n.* 162. † Ubi
addit cum Oldrado *conſ.* 259. Navarro *conſ.* 3.
n. 1. *hoc tit.* & *conſ.* 16. *n.* 4. *de Regularibus*, ut
nec contra diſpoſitionem textus noſtri poſſint Ca-
pitula quæcumque etiam Regularium aliquid ſta-
tuere; quia licet reperiantur quampluримæ formæ,
quibus Regulares utuntur in electionibus ſuorum
Prælatorum, juxta cujuſcumque Religionis ſtatuta,
ut videre licet apud Fr. Eman. Rodriguez *quæſt.
regul. tom.* 2. *q.* 51. *cum duabus ſequentibus*, & Ca-
ſtellin. *de elect. cap.* 19. *à pagina* 361. *uſque ad* 419.
omnes tamen ſemper inhærent diſpoſitioni noſtri
13 textus † ſic ut nec vigore cujuſcumque privilegii,
in quo appoſita ſit clauſula, *quibuſcumque contrariis
non obſtantibus*, poſſint Capitula ipſa generalia, ſeu
generales eorundem regularium ſuperiores ſup-
plere defectus occurrentes in ejuſmodi electioni-
bus ob non ſervatam formam dicti noſtri textus, ut
reſolvunt Sigiſmundus à Bononia *de elect. dubio* 4.
Lezana *verb. electio num.* 2. Julius Lavorius *variar.
lucub. titulo* 4. *cap.* 19. *num.* 6. Tamburin. *de Jure*
14 *Abbat. dict. diſput.* 5. *num.* 7. † Qui omnes, & alii
eam præſtant rationem; quia textus noſter conti-
net conſtitutionem Concilii generalis lateranenſis
celebrati ſub Innocentio III. cujus decretis non
cenſetur derogatum per clauſulas generales in pri-
vilegiis apponi conſuetas, niſi expreſſa mentio fiat,
ſaltem ſequentibus verbis, *non obſtante lege ali-
qua, aut Conſtitutione in Concilio generali edita*
per doctrinam textus *in cap. nonnulli de reſcript.* &
per aliqua, quæ dixi *ibi*, & *in cap. cæterum* 3. *eodem*,
tradunt Sanchez *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 26. *n.* 7.
Nicolaus Garcia *de benef. p.* 4. *cap.* 5. *n.* 40. Mareſcot.
variar. reſolut. lib. 2. *cap.* 38. *n.* 41. Suarez *de legibus
lib.* 8. *cap.* 19. *n.* 5. Lavor. *dict. cap.* 19. *n.* 16. Tam-
burin. *dicta quæſt.* 1. *num.* 7.
15 Quorum reſolutionem intelligunt Mareſcot.
dict. cap. 38. *n.* 41. & Lavor. *dict. cap.* 19. *num.* 26. Bar-
boſa *dict. cap.* 19. *n.* 165. *in fine* de conciliis generali-
bus, in quibus non eſt expreſſe reſervata authori-
tas Papæ, & ſedis Apoſtolicæ, ſicut fuit excepta
16 in Concilio Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 21. † quo fit ut licèt
Regularium electiones debeant fieri per vota ſe-
creta, ut jam dixi ex Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 6. non tamen
cenſeatur ſublata forma textus noſtri, cum ejus
diſpoſitioni non videatur derogari, ex dict. Trid.
decreto, ut bene reſolvunt Fr. Eman. Rodrig. *in
ſumm. p.* 1. *cap.* 101. *n.* 2. & 3. Zerola *in praxi Epiſ-
copali* verbo *Abbatiſſa* §. 6. Azor. *inſtit. moral. p.* 1.
lib. 13. *cap.* 20. *q.* 2. Caſtellin. *de elect. cap.* 1. *num.* 1.
Sigiſmund. à Bononia *hoc tit. cap.* 27. *n.* 10. & 12.
17 Tamburin. *dicta diſp.* 5. *q.* 5. *à n.* 9. † Quod verum eſt;
etſi Ludovicus Miranda *tom.* 2. *regul. dicta q.* 23.
art. 15. *concluſ.* 2. circa medium exiſtimaverit diſ-
poſitionem noſtri textus modo ſublatam eſſe *per
dict. cap.* 6. *Trid.* quia ut probat Barboſa *dict. cap.* 19.
de jure Eccleſiaſt. n. 158. juxta præfatam reſolutio-
nem præſtat deciſum *in jam dicta Treveren. Ab-
batiæ la* 1. verſ. *nec etiam*, *in dicta Meten. Mo-
naſterii in fine*, & cum aliis multis præſtat Bar-
boſa *hic à num.* 6.
18 Ad tertiam quæſtionis partem, quotuplex forma
fuerit in praxi uſitata, cum jam ſupra ſub littera
textus noſtri *n.* 1. dixerim triplicem fuiſſe, per ſcru-
tinium ſcilicet, per compromiſſum, & per com-
munem inſpirationem; ita ut aliter facta electio ſit
nulla, ut colligunt Doctores ex textu noſtro, &
in ſpecie doceant Petrus Gregor. *hoc tit. cap.* 3. Fr.
Emanuel *quæſt. regul. q.* 51. *art.* 3. Azor. *inſt. moral.
p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *q.* 11. Ludovic. Miranda *dict. tom.*
2. *q.* 23. *art.* 2. Julius Lavorius *variar. lucubrat. tit.*
4. *de elect. cap.* 19. Tamburin. *dict. diſp.* 5. *q.* 5. & 6.
Sigiſmund. à Bononia *hoc tit. dub.* 4. *n.* 5. Caſtellin.
de elect. Prælat. Regul. dict. cap. 1. *n.* 3. verſ. *forma
igitur*. Bonacina *de legitima ſummi Pontif. elect.
diſp.* 1. *q.* 5. *puncto* 1. *cum ſequent.* Rota *in cauſa re-
lata Meten. Monaſterii* 5. *Julii* 1621. & *in dicta
Treveren. Abbatiæ S. Maximi* 20. *Novemb.* 1624. &
24. *Januarii* 1625. coram R. D. Coccino, quos ad
litteram referunt relatus Caſtellin. *dict. c.* 4. Tam-
burin. *diſp.* 5. *q.* 1. *poſt num.* 6. & *q.* 25. *poſt n.* 2. Julius
Lavor. *dict. tit.* 4. *cap.* 21. *à num.* 96. Joannes
Maſſobr. *in praxi habendi concurſum*, ipſe, & relati
ubi ſupra *in princ.* ideò duxi nunc latius agere de re-
lata triplici forma eligendi, etſi reſolutivè etiam.
Cumque hæc triplex forma ſoleret obſervari, 19
tam à Cardinalibus in electione Pontificis; quàm
ab aliis inferioribus electoribus, de quibus ſupra
in hac quæſt. dico primo, ut ſcrutinium, per quod
ſolet electio fieri, ſit inquiſitio votorum eligen-
tium, ſeu ſuffragiorum collectio ſecundùm Boë-
rium Epon. *lib.* 1. *de Regular. num.* 210. *pag.* 138.
† Ad quod juxta textum noſtrum plura concurrere 20
debeant; nempe ut ſcrutatores ſint tres, non plu-
res, nec pauciores. Secundò ut ſint de collegio;
non autem extra. Tertiò ut ſigillatim, & ſecretò
vota exquirant. Quartò ut vota ſint publicanda.
Quintò, ut omnes eligentes congregentur in unum;
eo quod in Camera non poſſit dari votum, *c. in Ge-
neſi hoc tit.* demùm & per ſcrutinium fieri cum præ-
ſentibus omnibus, qui debent, volunt, & poſſunt
commodè intereſſe tres de Collegio fide digni aſ-
ſumuntur, qui vota ſingulorum ſecretè & ſigilla-
tim diligenter exquirant, & in edictis redacta mox
publicent in communi; eaque facta, & collatione
habita † is inquam cenſeatur electus, in quem vel 21
omnes, vel duæ ex tribus partibus conſenſerint: ita
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 1. *à num.* 85. ubi
à n. 87. ponit quod in Scrutinio faciendo, quando
eſt eligendus aliquis in Papam, præſunt tres Car-
dinales de quolibet ordine eligendi, ubi *n.* 88. † 22
oſtendit ordinem votandi, nempe quod ſinguli ac-
cedunt ad altare, & genu flexi ſchedulam, deoſcu-
latam, ſigillatam, & complicatam tranſmittunt in
Calicem, in quo eo die ſacrata ſunt peracta exiſten-
tem in medio altaris ibi vacuo à primo Epiſcopo-
rum; primo Præsbytero; & primo Diacono, Car-
dinalibus omnibus videntibus poſitum &c. Et
qualiter ſingula requiſita de ſubſtantia electionis
eſſe videantur, dico *ſub quæſt. ſequenti.*
Electio per compromiſſum fit, cum propter 23
diſcordiam in aliquem electionis negocium com-
promittunt electores, ut ſcilicet ipſe compromiſſa-
rius, quem voluerit eligat: ita Boër. Epo *dicto lib.*
1. *de elect. num.* 220. Bonacina *de legitima Summi
Pontificis electione diſp.* 1. *quæſt.* 1. *puncto* 2. *num.* 1.
& quomodo hoc ſit faciendum ait Barboſa *de Ju-
re Eccleſiaſt. dict. cap.* 1. *num.* 94. conjecturari
poſſe ex his, quæ habentur *in jam dicta Treveren.
Abbatia S. Maximi* 24. *Januarii* 1625. coram R.
D. Coccino Decano ubi ſic dicitur: *Congregato Ca-
pitulo, is qui habet in Capitulo primam; vel alius
de mandato Capituli, ſeu quivis etiam ſine manda-
to, Capitulo tamen non contradicente, requirit pri-
mo ſingulos ſigillatim, an placeat procedere hac for-
ma compromiſſi, ac omnibus conſentientibus; ita ut
nullus omnino diſcrepet, debet eos requirere iterum*
quibuſ-

quibuſnam perſonis, & per quem modum velint eis
committere vices ſuas, & omnibus de perſonis con-
cordantibus, & de modo: tunc omnes ſimul, vel
unus nomine omnium in perſonas hujuſmodi eligen-
dat transferat poteſtatem; ſi verò Capitulum nolit
in compromiſſarios convenire poſſunt eo caſu, ut cu-
jus ad concordiam deveniatur uni vel pluribus, qui
vice omnium eligant, compromiſſarios committere
vices ſuas. Et ita docent Mandagor. *de elect. p.* 1.
c. 39. Compoſtell. *in textu hic num.*26. verſ.*quæro*
modo, ubi Bellamera *vel ſaltem u.* 7.

24 Et eadem Rota *in dicta Treveren Abbatia* ex
Miranda *in Manuali Prælatorum tom.*2.*q.* 23. *art.*
38. *concluſ.*2.ponit formam compromiſſi modo ſe-
quenti *Ego N.Compromiſſarius de conſenſu, & vo-*
luntate compromiſſariorum meorum eligo.

25 Et aliam ponit Mandagor. *hoc tit. quæſt.* 59.
quæ idem in ſubſtantia continet, ſubdens opus eſſe,
ut unus vice omnium eligat, alias electio ſit nulla
ſecundùm Romanum *conſ.* 261. *n.*1. verſ. *quar-*
to ejuſdem nullitas Oldradus *conſ.* 184. *in princi-*
pio.

26 Et quod electio poſſit fieri non ſimpliciter, qua-
lis eſt proximè adducta, ſed limitatè per compro-
miſſum cum ſcrutinio mixtum; puta ſi compro-
miſſum ita ſit, ut compromiſſarii ipſi exquirant
vota ſingulorum, illumque eligant, in quem ma-
jor, & ſanior pars conſenſerit; juxta conſtitutio-
nem Innocent. III. *in cap. cum dilectus hoc tit.* &
Alex III. *in concilio generali anno* 1215. conten.
tam in textu noſtro, ut declarat Bonifacius VIII. *in*
cap. cum expediat 29 *hoc tit. lib.* 6. & *in c. ſi eui* 27.
eodem, Caniſius *in compendio Juris Canonici hoc*
tit. cap. de curſu compromiſſi, cum ſcrutinio. Bayſius
27 *hoc tit. p.* 3. *cap.* 17. *n.* 4. verſ. *aliquando autem.* † Et
tunc non teneri Compromiſſarium ad aliud, quàm
ad id, quod in compromiſſo expreſſum eſt; quia
non eſt neceſſaria collatio meriti ad meritum, Zæli
ad Zælum; ſed numeri ad numerum, ut nimirum
videatur, an ſit major pars totius Capituli, docent
Monachus *in dict. cap. cum expediat num.* 9. *ad*
finem, verſ *item quæro* & *num.* 10. Joannes Andreas
in princ. Gemin. *n.* 3 verſ. *quæro an iſta forma*, Com-
poſtell. *in cap. in geneſi* 59. *col.* 3. verſ. *in forma verò*
compromiſſi, ubi Abbas *n.* 2. *in* 4. *notab. hoc tit.*

28 Cum ergo *in dicto cap. cum dilectus* 32. *hoc tit.*
ſit ſtatutum licitè poſſe compromitti, ut compro-
miſſarius ſecretè, & ſigillatim voluntatibus om-
nium requiſitis, eligant illum, in quem major, &
ſanior pars Capituli conſenſerit; venit dicendum
etiam formam illius Capituli non eſſe ſublatam per
deciſionem textus noſtri, ut colligunt ex ordinariis
Lapp. Abbas, Archidiacon. Gemin. Joannes An-
dreas, Butrius, Dominic. Monac. Vivianus, & Bar-
boſa per textum *in dict. cap. cum expediat hoc tit.*
29 *lib.*6. † Item quod compromiſſi forma non ſit ex-
cedenda; eo quod ſit de eſſentia, & ſubſtantia com-
promiſſariæ electionis: ſic Fr. Ludovicus Miranda
de reg. dict. q. 23. *art.* 38, *concluſ.* 1. verſ. *tertio* Bar-
boſa *in dict. cap. cum dilectus num.* 5. Item quod
data compromiſſariis poteſtas eligendi Prælatum,
ſeu officialem, ſemper debet intelligi de idoneo;
ita quod, ſi electus non ſit idoneus non teneantur
ipſum recipere, ut dicunt idem Miranda *dict. q.* 2.3.
art. 36. Barboſa *in cap. in cauſis* 30. *hoc tit. num. fin*,
Sylveſter *verb. electio* 2. *q.* 3.

30 Et pro complemento de electoribus compro-
miſſariis notabis primò, quod etſi de compromiſſi
electione, de jure duo eſſent conficienda inſtru-
menta, ut ſcilicet unum contineat: *nos eligimus*
quem tales Compromiſſarii nominabunt. Et alterum
eligimus illum, quandò tales compromiſſarii no-
minabunt; ſed Bartol. *in l. inſtitutio n.* 3. *ff. de condit.*
inſtitut. dicit de conſuetudine unum tantum confici
publicum inſtrumentum, de quo Speculator *hoc tit.*
§. 1. *in principio*, Bettachin. *de Epiſcopo p.* 1. *lib.* 3.
q. 49. *n.* 93. idem Speculator *in cap. de via com-*
promiſſi num. 4. Barboſa *dict. cap.* 1. *de jure Eccle-*
ſiaſt. ſub num. 94. † Secundo notabis quod re in- 31
tegra, & antequam incipiatur, etiam facta com-
miſſione poſſit revocari compromiſſum. ita Lu-
dovic. Miranda *dict. quæſt.* 23. *art.* 34. *concluſ.* 3.
ubi cum Innocent. *in dicto cap. in cauſis* 30. *hoc*
tit. ubi Barboſa *n.* 4. dicunt quod cum attin-
guntur ſubſtantialia negocii, deſinit negocium
ipſum eſſe integrum; ut puta cum cœperunt
tractare de perſona eligenda; ſecus autem, ſi
tantummodo ſunt expleta aliqua pertinentia ad
actus ſolemnitatem; ut quia dixerunt miſſam de
Spiritu Sancto, & alia ſimilia.

Tertiò notabis congruentius eſſe, ut compro- 32
miſſarii electores ſint in numero impari, ut pro-
bant Doctores per verba Pontificis *in dicto cap. in*
cauſis ibi: *Duos elegerunt, ut quinque de eorum*
Capitulo eligerent electores, docent Barboſa ibi *n.* 3.
& *in dicto cap. cum dilectus* 32. ſic notans *num.* 2.
per verba textus ibi: *in tres Canonicos Morin.* &
in terminis idem Fr. Ludovic. Miranda *in manuali*
Prælator. dicta quæſt. 23. *art.* 34. *concluſ.* 1. ubi cum 33
Panormit. *in dicto cap. in cauſis*: tenet quod Capi-
tulum non ſolùm poteſt compromittere certis per-
ſonis poteſtatem eligendi; ſed quod etiam poſſit
eligere aliquos, per quos aligantur Compromiſſa-
rii electuri poſt modum vice omnium, & nomine
totius Capituli.

Quartò notabis quod electio ex compromiſſo 34
fieri non poſſit, niſi omnes Collegæ omnino huic
compromiſſo conſenſerint: ſic idem Barboſa *in*
dicto cap. in cauſis hoc tit. num. 4. *in fine*, idem hic
num. 35. per gloſſam *vice omnium*, ubi Innocent.
col. 3. *num.* 6. ſuper verb. *vel ſaltem.* Compoſtel.
collect. 3. *à num.* 21. verſ. *primo quæro.* Hoſtienſis
col. 8. *num.* 49. *in dicto verbo vice omnium*, Bald.
col. 5. *num.* 21. verſ. *ſequitur in littera.* Anchatan.
col. 4. *n.* 1. verſ. *tertio principaliter quæro.* Zabarella
in §. *vel ſaltem*, verſ. *quæro*, Butrius *col.* 6. *n.* 40.
verſ. *ſequitur in littera.* Panormit. *n.* 6. verſ. *in*
gloſſa. Imola *col. ultima num.* 9. verſ. *& nota bene.*
Sylveſter *in ſumma verb. electio* 2. *q.* 11. Ludovicus
Miranda ſupra *q.* 22. *art.* 34. *concluſ.* 2. Rendina *in*
promptuario receptarum ſentent. tom. 1. *titul.* 36.
numero 14.

Etenim quod Canonici poſſint totam poteſta- 35
tem eligendi in arbitros, compromiſſo facto tranſ-
ferre, dixerunt Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14.
quæſt. 6. verſ. *quæres*, Ludovicus Miranda *in manua-*
li Prælat. dict. quæſt. 23. *art.* 34. *concluſ.* 1. ubi refert
Doctores in textu noſtro tenere hujuſmodi arbi-
tros compromiſſarios, quibus eligendi poteſtas, &
facultas committitur, ut nomine, & vice om-
nium provideant de Prælato Eccleſiæ alicui va-
canti, atque viduatæ congruentius eſſe debere in
numero diſpari, quàm pari, nec oportere illos ne-
ceſſario eſſe de Collegio.

Notandùm quintò eſt, quòd per compromiſſum 36
fuerunt electi in Pontifices Clemens IV. *anno*
1265. Gregorius X. *anno* 1271. & Joannes XXII.
anno 1316. quem compromiſſo in ejus perſona
facto, fertur ſe ipſum elegiſſe; & hac de cauſa
compromiſſum deinceps in deſuetudinem abiiſſe.

Et

Et hoc exemplo S. Antonius *part.3.tit.2.cap.24. in princip.* & Azor. *inſtitut.moral.dict.p.2.lib.4.c.*
37 *2.quæſt.8.* † Dixerunt ut hac de cauſa poſſit compromiſſarius, ſi unus tantum ſit, ſeipſum eligere; quod in Pontifice verum credit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part.1.n.97.* quia talis electio non repugnat juri Divino, aut naturali; cum eidem minimè repugnet eundem eſſe eligentem & electum.
38 † Nec obſtat quod habeat juris humani repugnantiam per dicta ſupra *in cap. cum in jure peritus 23. hoc titulo;* quia hæc non ſufficit ad hujuſmodi electionem annullandam; utpote quod nulla exceptio à jure humano proveniens contra talem exceptionem poſſit opponi, juxta textum *in cap. licet hoc tit.* ita Barboſa *ubi ſupra.*

39 Sed quia jam per Bullam Gregorii XV. ſtatuitur ſuffragium electi non numerari, ſive per ſcrutinium, ſive per acceſſum, ſive per ſcrutinium, & acceſſum ſimul fiat electio, nec poſſe quem ſeipſum eligere etiam per viam compromiſſi, &c. Ideò evenit ut etſi olim eſſet controverſum apud Doctores, an votum electi computaretur ad conſtituendam majorem partem, ut colligitur ex latè adductis per Campanil. *in diverſ. Juriſ. Canonici Rub.7.cap.6. à n.62.* Julius Lavor. *variar. lucubr. cap.6. num.14. tit.4. de electione,* idem Barboſa *in dict. cap. licet hoc tit. num.8.* Tamen jam hodie ex dicta Bulla aliter, ut patet, deciſum extat, cum ex ea pateat neminem poſſe ſibi ſuffragium ferre; & inde, nec in ſe compromittere, aut poſt compromiſſum ſeipſum eligere, ut docet idem Barboſa *de Jure Eccleſ. dict. c.1. ſub dict. n.97.* videndus *ibi, n.104.*

40 Et idem tenens Bonacina *de legitima Summi Pontificis, electione dict. diſp.1. quæſt.3. puncto 2. n.9.* addit *n.* 10. Compromiſſarios poſſe unum ex ipſis compromiſſariis eligere; & *num.* 11. quod Compromiſſarii eligere debent Papam in conclavi clauſo; & *num.*12. quod Compromiſſarii ſervare debent in electione formam ſibi à Cardinalibus compromittentibus præſcriptam, ſi forma fuit eis præſcripta; & Barboſa *in dict. cap.1. num.98.* refert ad litteram cæremoniale ritus Pontificiæ electionis de mandato D. Gregorii XV. compoſitum, & ab
41 ipſo confirmatum. † Et quòd verbis illius, ſeu aliis ſimilibus ſolet addi compromiſſo tempus; ad quod uſque volunt Cardinales poteſtatem compromiſſarioa habere, (quod credo poſſe etiam poni, & ſignari in compromiſſo facto per Canonicos, cùm nulla ſit ratio diverſa,) & poſtea inquam ſubjungi verba ſequentia: *Et promittimus nos illum pro Romano Pontifice habituros, quem Domini Compromiſſarii ſecundum formam prædictam dixerunt eligendum,* vel alia accommodata præſcripta Compromiſſariis ad formam.

42 Alia inquam eſt eligendi forma, ſcilicet quæ per viam Spiritus Sancti dicitur, de qua ſit mentio in textu noſtro, & inquam fit per unanimem, concordemque omnium conclamationem, citra collationem ſuffragiorum prorſus ullam: ita Boër. Epo *dicto lib.1. num.* 210. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap.1. part.1. n.99.* Ubi addit hanc duplicem eſſe, alteram per inſpirationem; id eſt quando nullo inter eligentes ordine ſervato ipſi quaſi inebriati, & ſuper ſe quaſi facti eligunt. Alteram per quaſi inſpirationem, quando ſubitò, & repente unus poſt alium ſine aliquo intervallo eundem eligunt: ita Bonacina *dict. diſp.1. quæſt.3. puncto 3.* Hoſtienſ. & Abbas *hic,* Oldradus *conſ.*155. Greg. Lopez *in l.21.*
43 *tit.5. p.1. gloſſ. à alguno.* † Sed ſic nempe, ut propter verba textus noſtri ibi *ab omnibus*, dicant Doctores ſufficere quod unus diſſentiat ad effectum, quod electio non dicatur per viam Spiritus Sancti, Joannes Andreas hic *num.39.* Bellarmera *in §. niſi fortè, n.2. & 3.* Compoſtel. *num.* 21. Vitalis *in clementina ne Romani n.* 22. *hoc tit.* Rota in *Meten. Monaſterii 5. Julii* 1625. coram R.D. Coccino Decano *in verſ. nec ex eo,* idem Barboſa *ſupr. num.*100. ubi addit quod hoc modo fuerunt electi Gregor. XI. *anno* 1270. ex Platina, & Panvin. *in ejus vita,* & Joannes 21. *anno* 1275. cum multis aliis Barboſa hic *num.*31. Innocent. *n.* 3. Hoſtienſis *n.* 50. Sylveſter *in ſumma,* verb. *elect.2. n.27.* dicunt quod in electione facta per viam Spiritus Sancti, non eſt opus ſervare formam hujus textus, & Joannes Andreas *n.40.* Petrus de Baxia *in directorio electionis,* dixerunt quòd hodie electio hæc per viam Spiritus Sancti Deo auctore, immediatè peccatis noſtris exigentibus rarò òccurrat.

Et quòd non à multo tempore fuerit introducta 44
alia forma eligendi Summum Pontificem, per adorationem inquam; videlicet quando duæ Cardinalium partes, nullo ſcrutinio ſpectata, ſed voce tenus aliquem ex Cardinalibus in Romanum Pontificem ſalutabant, venerabanturquè, ut referunt Azor. *inſtit. moral. dict. p.2. lib.4. cap.5. in fin.* Barboſa *dict. cap.1. de Jure Eccleſiaſt. n.12.* † Ubi quod 45
ſecundùm hanc formam fuerunt electi Clem. VII. *anno* 1523. Paul. III. *anno* 1534. Julius III. *anno* 1550. Marcel. II. *anno* 1555. Paul. V. *eodem anno,* Pius IV. *anno* 1566. & alii ſucceſſores uſque ad Greg. XV. incluſivè.

Ad hæc addo ex gloſſa *cap. in nomine 23. diſt.* 46
verb. *tractantes*, quod ad bonam faciendam electionem, debent præcedere tractatus, ubi fiat diſcuſſio eorum, quæ facienda ſunt, ubi nominantur utrinque plures, qui judicentur digni; & quod fiat collatio nominatorum perſonæ ad perſonam, meriti ad meritum, & Cœli ad Cœlum, ut infra *in cap. in Genſi, & cap. cumana,* ibi inquam quiſque dicit, quod ſibi videtur abſque eo tamen, quo ſequatur aliqua concluſio, vel electio, Barboſa *de Jure Eccl. num.*183. ſed ut infra dico, jam ſolum inquiritur de majori parte votantium, non de illa, quæ ſit ſanior.

QUÆSTIO II.

An ſcrutatores debeant eſſe tres præciſè; & non pauciores? Et an debeant eſſe de Capitulo? Et an conſuetudine introduci poſſit, ut aliqui extra Collegium interveniant in electione, poſſintque eligi ſcrutatores. Et an de ſubſtantia ſit electionis per ſcrutinium, ut eligentium vota exquirantur ſecretè? Et quod nunquam publiccentur eligentium vota, ſed ſemper maneant ſecreta?

SUMMARIUM.

1 *Non poſſunt ſcrutatores eſſe pauciores, quàm tres,* n.2. *& de ratione, n.3.*
2 *Electionis ſubſtantialia à quo puncto aſſumantur,* & n. 14.

4 *Scrutatores non debent eſſe plures, quàm ſex, niſi diſpenſativè, etiam de conſuetudine, &* num. 13.

5 *Conſuetudo eſt quid facti.*

6 *Electio non valet, ſi ſtante ſtatuto, quod fiat ad annum, fiat per triennium.*

7 *Scrutatores tres debent eſſe de Capitulo, ſeu Collegio.*

8 *Electio eſt nulla, quando cum ſcrutatoribus de Capitulo admiſcentur alii extra Capitulum.*

9 *Negativa quod quis non eſſet examinator Synodalis, debet plene probari, nec ſufficit Curia Regiſtrus.*

10 *Conſuetudo ut introducatur requirit ſcientiam conſenſus Papa contra Canones: & quare,* n. 11. *ſecus lege civili*, n. 12.

13 *Conſuetudo eligendi plures ſcrutatores quàm tres, eſt nulla, & quando ſuſtineatur,* numero 15.

14 *Clauſula irritans electionem, ad qua pertineat?*

16 *Scrutinium electionis debet fieri ſecretè per ſcrutatores: & in quibus caſibus tale cenſeatur: quibuſque modis*, à n. 17.

19 *Vota eligentium in ſcriptis redigi debent.*

20 *Regularium electiones debent fieri per vota ſecreta.*

21 *Vota eligentium nunquam ſunt publicanda, alias vidente, aut ſciente Capitulo, electio eſſet nulla* num. 22. *etiam ſi unus manifeſtaret electorum* num. 23. *&* n. 26.

24 *Suffragia ſunt ferenda ſecretè; ut ſic electio magis libera cenſeatur; & etiam convenit ut ita ferantur in actibus gravibus* numero 25.

25 *Elector unus ex multis, qui petit ut ſecretè vota ferantur, auditur.*

26 *Nomina eligentium non ſunt publicanda.*

27 *Abbatiſſa electio per vota non ſecreta, eſt nulla. Et à quo vota accipiantur*, n. 28.

28 *Trid.* cap. ſeſſ. 25. *non tollit diſpoſitionem* cap. quia propter: *num.* 38.

29 *Electio ſecreta reputatur cum aliqui fuerunt electi à ſuperioribus, qui vota omnium diligenter exceperunt.*

30 *Electio non deſit eſſe ſecreta ex ſola ſimplici oſtenſione unius eligentium ſchedula: fallit* numero 31. 32. *&* 34.

32 *Electio non dicitur ſecreta, quando major pars ſuffragiorum oſtenderetur* n. 33.

34 *Electio non eſt ſecreta, quando aliquo patenti ſigno fit nominatio ab eligentibus per ſchedulam.*

35 *Eligentes non ſecretò peccant mortaliter, & electi illud ſcientes, tenentur ad reſignandum, vel petere à Sanctiſſimo Confirmationem.*

36 *Electio non eſt ſecreta quando aliqui ex electoribus unicam ſchedulam recipiunt, unico nomine ſcriptam. Et quando recipitur de manu Scribæ duplex ſchedula, quarum una reponitur*, n. 37.

39 *Electio inter regulares facta, non permitit, ut vota recipi valeant ore tenus, contra aliqui.*

40 *Electio debet eſſe ſecreta ut valeat in foro ſori, non in polo poli.*

41 *Publicari debent vota eligentium in communi, non obſtante appellatione, & hac vota in ſcriptis redacta*, n. 42.

43 *Vota in communi publicari, qualiter dicatur?*

44 *Electores queunt variare, & iterum eligere ante publicationem ſcrutinii, non ſic eo publicato.*

45 *Publicatio realis, & diſtincta, eſt neceſſaria in electionibus. Et eſt facienda expreſſa, & clara voce, non alio ſigno*, n. 46.

47 *Particula* mox, ſigillatim, cunctorum, diligenter, & exquirant: *quid ſibi velint, &* nnmero 48.

49 *Vota eligentium, ut efficacia ſint debent eſſe pura, & ſincera, non conditionata.*

50 *Scrutator quartus non eſt eligendus, ut ſcrutetur ſcrutatores.*

AD primam difficultatis partem videtur dicendum, ut electio valeat, in qua fuerint electi plus ſcrutatores, quàm ſex, & etiam ſi aliqui ſint extra Capitulum, ut fuit opinio Vincentii, & Trancredi, Mandagot. *de electione cap.* 23. in verb. *irritari* ubi quod in Curia fuit confirmata electio Abbatis Tullen licèt in ea fuerint electi ſex ſcrutatores, tres ſcilicet de Collegio, & tres extra Collegium, quem etiam refert Cardinalis hic *n.* 13. *quaſt.* 12. verſ. & *juxta Mandagotum.* Hoſtienſis *in ſumma de electione* §. *qualiter facienda col.* 4. verſ. *aſſumendo* Goffredus *in ſumm. hoc titulo numero* 7. Joannes de Friburg. *in ſumm. hoc tit. quaſt.* 7. *col.* 2. verſ. *aſſumantur*, Joannes Andreas *hic n.* 9. verſ. *aſſummantur*, dicentes hanc opinionem eſſe in Curia receptam; etſi ipſi contrarium teneant. 1

Adbuc verò ex communi Doctorum ſententia, juxta textum, dicendum eſt noſtro textu cum Abbate *num.* 13. verſ. *tertium ſubſtantiale.* Imola *num.* 7. Innocentio *num.* 4. Baldo à *num.* 31. Joanne Andrea *dict. num.* 9. dicentes tres, & non pauciores eſſe eligendos ſcrutatores; ſic ut alia electio ſit nulla; quia etſi gloſſa *hic* verb. *ſanior in fine.* exiſtimet formæ ſubſtantialia textus noſtri non incipere à verbis illis *aſſumantur tres de Collegio*, ſed à verbis immediatè ſequentibus, ibi: *Qui ſecretè, & ſigillatim verba cunctorum diligenter exquirant*: tamen idem Joannes Andreas *in dicto verſ. aſſumantur.* Hoſtienſis *num.* 17. *&* 43. Cardinalis *n.* 3. *quaſt.* 13. Ancharanus *col.* 1. *in fine* Goffred. *conſ.* 187. *num.* 1. dicunt ſubſtantialia textus noſtri incipere à *dict. verb. aſſumantur*; & quod non ſit recedendum ab hac opinione in conſulendo, & judicando, tenent præter Goffred. Rebuffus, *ſuper Concord. tit. de Regia ad Pralat. nomin. faciend.* §. *ultim.* verb. *formam.* verſ. *tres.* Franciſcus Marc. *deciſ.* 1201. Joannes de Friburg. *hoc tit. quaſt.* 7. *concluſ.* 2. verſ. *aſſumantur.* Sylveſter *in ſumm.* verb. *electio* 2. *num.* 12. verſ. *tertium* Suarez *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 8. *in fine*, Sigiſmund. à Bononia *hoc tit. diſp.* 5. *quaſt.* 6. *num.* 5. Julius Lavor. *variar. lucubrat. tit.* 4. *c.* 19 *num.* 46. Caſtellin. *de elect. Canon. cap.* 3. *num.* 2. verſ. *ſecundo*, & cum Tabiena, Boërio, Angelo, Roſela, Romano, Rendina, Azor. Judic. Lorich. Tamburino, & aliis Barboſa *de Jure Eccleſ. p.* 1. *cap.* 19. *num.* 185. † ex eo quia tres facilius conveniant, & fidelius negocium tractent, quod in diverſis electionibus, ac aliis arduis negociis, vidi ſæpius practicari per ſpatium 18. annorum; in Cathedralibus Eccleſiis, Auſturicenſ. & valliſolet. praximquè eſſe univerſalem, credo. 3

Nec obſtabit dicere quod ubi non minus, quàm tres, 4

tres, ſed plures aſſumuntur ſcrutatores, debeat electio valere ex regula *utile per inutile*, *de reg. juris lib. 6.* & ex his, quæ latè dixi infra *ſub titulo de confirm. utili per inutili*; quia reſpondetur regulam hanc non habere locum, quando aliquid inducitur forma ſubſtantiali; prout eſt quod tantum eligantur tres ſcrutatores de collegio: nam cum forma ſit individua, utile per inutile vitiabitur: ſic docent Gutierrez *Canonic. quæſt. lib. 2. c. 15. num. 114.* Rota *in deciſione 41. num. 9. part. 1.* Decianus *conſ. 532. num. 5.* Mandoſ. *regula 27. quæſt. 24. num. 10.* Matientz. *l. 1. gloſſa 4. n. 9. tit. 4. lib. 5. recop.* Bellet. *conſult. 12. n. 30.*

5 Unde relata noſtri textus gloſſa non eſt admittenda, cum non ſit credendum Doctori atteſtanti, prout nec creditur de conſuetudine atteſtanti; eo quod conſuetudo ſit quid facti; & quod tunc fuit, poteſt hodie non eſſe, Mohedan. *deciſione 2. & 3. de conſuetudine*: de quo dubio; etſi Barboſa *hic*, & *in dict. cap. 19.* videatur aſſentire, Ego *in dicto cap. fin. de conſuetudine*, plura dico; & ad propoſitum revera videtur ut ſi in curia factum ſit, ut cum ſex ſcrutatoribus modo dicto fieret, tunc procedere magis ex confirmatione Pontificia: nam ut rectè Rota advertit *in deciſionibus Meten. Monaſterii*, & *Treveren. Abbatiæ*, de quibus dixi *ſupra quæſtione* 1. per Summum Pontificem potuit confirmari ex gratia, non autem ex eo quod electionem cenſerit validam: ita idem Barboſa *dict. cap. 19. num. 188.* & *hic ſub num. 15.* & in terminis electionis Roman. *conſ. 66. num. 2. uſque ad finem.*

6 Ubi quod ſtante ſtatuto, ut electio fiat ad annum, & non ultra; & ſi contra fiat ſit nulla, tunc electio facta per triennium, nulla dicatur in totum; quia illa verba dant formam electioni, quæ facit eam individuam: ita docent Nicolaus Garcia *de benef. part. 2. cap. 1. num. 59.* Alciatus *in l. 1. §. ſed ſi mihi n. 13. ff. de verbor. obligation.* & ſic fuiſſe dictum *in dict. Treveren. Abbatia l. 1. verſ. & quamvis*, refert, ac ſequitur idem Barboſa *dict. 19. num. 190. in fine.*

7 Ad ſecundam quæſtionis partem etiam ex dictis eſt affirmativè reſpondendum, nempe ut tres ſcrutatores debeant eſſe de Capitulo, alias electio ſit nulla, ut colligunt Doctores ex verbis noſtri textus, ubi expreſſè dicitur, quod hi tres ſint de Collegio, ſubdens poſtea electionem alias factam non valere, ut tenet Abbas *hic num. 13.* verſ. *quartum ſubſtantiale*, Imola *num. 8.* Joannes Andreas *numero* 11 Butrius *numero* 22. verſic. *dicitur ſeptimo*, Hoſtienſis *numero 25. & 43.* Cardinal. *num. 3. quæſtion. 12.* Compoſtell. *numero 5. in fine*, verſic. *de collegio*, Ancharanus *col. 2.* verſi: *circa hoc*, Barboſa cum infinitis ex modernis, Barboſa *num. 14.* & iterum *de Jure Eccleſ.* cum eiſdem nempe Rebuffo, Romano, Biajo, Franciſco Marco, Ludovico, Miranda Sigiſmundo à Bononia, Lavorio, Caſtellino, Tamburino, & aliis *dict. cap. 19. num. 186.* ubi refert ſic tenentem *dict. deciſ. Meten.* verſic. *nec eſt verum*, & *Trever. Abbatiæ*, verſ. *& quod etiam.*

8 Et ſic in terminis quod electio ſit nulla, quando cum ſcrutatoribus de Collegio adhibentur alii, qui non ſint de collegio, fuit dictum *in Nicen. Parochialis*, 25. *Junii* 1629. coram Cardinali Virili, ubi etiam fuit reſolutum concurſum eſſe nullum, in quo cum Examinatoribus Synodalibus intervenit alter, qui non ſit examinator ſynodalis citans

Nicolaum Garciam *de beneficiis part. 9. cap. 2. numero 83. & 84.* & *n. 324. & 342.* referentem ad hoc
deciſiones Rotales, & aſſerit ita declaraſſe Sacram
Congregationem *in una Toletana*, & noviſſimè Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap. 19. p. 1.*
numero 189. dicit ſe vidiſſe dicto anno 1629. ab
eadem Sacra Congregatione bis deciſum *in una*
Meſſanen. † Et iterum in textu noſtro *dict. nu-* 9
mero 15. in fine, ubi addit, quod negativa illò,
quod quis non eſſet examinator ſynodalis, debeat
plenè, & concludenter probari, uti fundamentum intentionis; & quòd non ſufficit, ut in regiſtris Curiæ Epiſcopalis, non reperiatur nominatus, aut deſcriptus in ſynodo ille, qui prætenditur non eſſe examinatorem ſynodalem; quia poſſibilis erat, quod fuerat deputatus examinator ſynodalis ab Epiſcopo in ſynodo, & non fuerit deſcriptus, ut cenſuit Rota *deciſione 323. numero 4.* verſic. *ultra quod*, *part. 2. recent.* quia omiſſio, & negligentia deſcriptionis non poteſt nocere parti juxta Surdum *conſ. 135. num. 9. in fine*, & alios per regulam textus *in l. Imperator*, *ff. de ſtatu hominis.*

Ad tertiam quæſtionis partem, ſuppoſito quod 10
ad introducendam conſuetudinem contra Canones, requiritur ſcientia, & expreſſus conſenſus Papæ, etiam quantocumque temporis ſpatio, ea fuerit introducta, & ſervata, ut tenuerunt Archidiac. *in c. cum de beneficio num. 2. circa medium*, verſ. *nam*, & *ibi notat de præb. lib. 6.* ubi Joannes Andreas *poſt principium*, Gemin. *numero* 6. & Franc. *num. 3. & 4.* S. Antonin. *part. 1. titulo 16. cap. unico*, §. 2. *ante finem*, verſ. *dicit autem*, Joannes Salas Verallus, & Caval. relati à Barboſa *hic ſub numero 16. & de*
Jure Eccleſiaſt. parte 1. dict. cap. 19. numero 193.
† eo quod Summus Pontifex non habet poteſta- 11
tem à populo, ſed à Deo immediatè; ſic ut non
ſit populus, qui inducit conſuetudinem contra Canones, ſed authoritas Papæ permittentis, ut dixerunt Abbas *in cap. de conſuetudine*, *numero 8. in fine*, Salas *de legibus quæſtione 97. tractat. 14. diſputatione 19. ſect. 6. numero 59.* verſic. *hac ſententia.*

Quod in lege civili ſecus eſſe dicunt, cum ea 12
tendat ad bonum publicum, & in utilitatem privatorum; in tantum quod ſi populus vult ſibi præjudicium inferre, Principes ab eodem populo poteſtatem habentes non curent per doctrinam textus *in l. de quibus*, *ff. de legibus*, & doctrina Sancti Thomæ 1. 2. *quæſtione 47. articulo 3. in reſponſo ad 3.* Abbas *in dicto cap. fin. numero 9.* Driedon. *tractat. de libertate Chriſtiana*, *cap. 11. ad finem*, Rota *in relata quæſtione præcedenti*, Treveren. Abbatiæ *la 2.* verſ. *ſecundo*, de quo puncto nonnulla dixi *in dicto cap. fin. quæſt. fin. de conſuet.* & *in quæſt. 2. illius Rubricæ.*

Et ſuppoſito quod dixi etiam de decreto legis 13
ſive clauſulæ irritantis ſupra *in Rubr. de conſtitut. quæſtione* 8. reſpondeo ad difficultatem propoſitam quòd quando prætenditur de conſuetudine, poſſe eligi plures, quàm tres ſcrutatores, aut ex his aliquos extra collegium, talem conſuetudinem non eſſe obſervandam, cùm contraveniat deciſioni textus noſtri, quæ habet decretum irritans, quod tollit omnem conſuetudinem in contrarium, ut dixit in puncto Boër. *deciſione 1. n. 49. & 50.* & credo verum hoc dici juxta diſtinctiones, quas retuli ſupra *in dicto cap. fin. de conſuet. q. 4.* ubi qualiter lex improbet conſuetudinem præteritam, & futuram,

& juxta caſus ibi poſitos erit etiam verum quod
lex Papæ non poterit abrogari, ſaltem abſque il-
liue ſcientia, ut egregiè probant Divus Thom.
1. 2. *quæſtione* 97. & ibi Petr. de Lorca *de legibus*
diſput. 29. *in princip* Driedon. ſupra *cap*. 2. *in*
fine, *lib*. 1.

14 Nec obeſt dicere ſecundùm aliquos in caſu no-
ſtro non agi de præſcribenda lege, ſed communi
Doctorum ſententia, cum revera agatur de lege
præſcribenda: nam cum aliqui Doctores interpreta-
rentur, ut jam dixi noſtri textus ſubſtantialia in-
cipere à verbis *qui ſecretè inquirant*, adhuc Doc-
torum communis opinio jam relata, exiſtimat
ſubſtantialia dictæ noſtræ deciſionis incipere à ver-
bo *aſſumantur*, uti etiam declaratur in *cap. Eccle-*
ſia veſtra cl. 2. 57. §. *denique*, ubi eſt expreſſum
quod clauſula poſita hic in textu noſtro, dum
poſt requiſita ad electionem legitimè faciendam
ſubjungit *electio aliter facta non valeat*, quæ refer-
tur ad ea omnia, quæ attentantur contra formam
electionis repertam ab alio textu in Concilio ge-
nerali; non autem ad alia ibi narrata quæ ad elec-
tionem faciendam reperta ſunt ab aliis etiam Ca-
nonibus; & ob id Suarez *de legibus lib*. 6. *cap*. 5.
num. 1. verſ. *de hac igitur interpretatione*, Barboſa
hic dict. num. 16. *in fine*, & *de Jure Eccleſiaſt. dicto*
cap. 19. *numero* 194. exiſtimarunt in textu noſtro
agi de præſcribendo contra jus, non autem con-
tra communem ſententiam quæ ſolùm verſatur
circa interpretationem noſtri textus.

15 Et licèt Cardinalis hic *quæſt*. 12. & Speculator.
in hoc titulo §. 1. *numero* 12. Boër. à *dict*. Manda-
got. *de electione litter*. *R*. verſ. *adde*, in puncto
dubii propoſiti affirmativam partem ſequantur ta-
men ut conſiderant ibi Cardinalis *dicta quæſt*. 12.
Barboſa *dict. numero* 16. *in principio*, & *de Jure*
Eccleſiaſt. dict. part. 1. *cap*. 19. *à numero* 191. il-
lorum opinio procedit quando illi extra Colle-
gium ſcrutatores aſſumpti de conſuetudine legiti-
mè præſcripta habent vocem, cum tunc jam di-
cantur de Collegio eligentium, at per conſequens
dici aliquomodo poſſe, tales ſcrutatores electos
fuiſſe de collegio: & confirmatur ex doctrina tex-
tus in *cap. cum Eccleſia ſutrina* 3. *de cauſa poſſeſ.*
& propriet. & ex his, quæ latè ibi addixi & ſu-
pra *ſuo quæſtion*. 6. *Rubricæ noſtri tituli*, quatenus
Clerici, de quibus ubi una cum Canonicis elige-
bant Epiſcopos.

16 Ad quartam quæſtionis partem, an ſit de ſub-
ſtantia electionis factæ per ſcrutinium, ut vota
electorum exquirantur per ſcrutatores ſecretè; &
affirmativè reſpondeo ex textu noſtro *in verſ.*
qui ſecretè, id eſt ſecundùm Innocentium, &
Panormit. ſeorſum ab aliis de collegio, ut tenuit
Ludovicus Miranda *in man. Prælat. tom*. 2. *quæſt*. 23.
17 *articul*. 29. *concluſ. unica* verſ. *quinto*, † quod du-
pliciter fieri poſſe contendunt Boërius deciſione 1.
num. 35. Chuchus *inſtitut. moral. lib*. 4. *hoc titulo*
numero 222. Suarez *tom*. 4. *de relig. tract*. 8. *lib*. 2.
cap. 5. *numero* 10. Tamburin. *de Jure Abbatum*
tom. 2. *quæſt*. 6. *numero* 8. Sigiſmund. de Bononia
hoc titulo dub. 27. *numero* 11. Julius Lavor. *variar.*
lucubrat. tit. 4. *cap*. 19. *numero* 75. primo ſi ſinguli
electores, viva voce proferunt coram ſcrutatori-
bus, quem eligunt, & aliquis ipſorum ſcrutato-
rum ſcribat; & hoc quidquid dicat Ludovicus à
18 Miranda *dict. quæſt*. 23. *art*. 15. *concluſ*. 2. † ſecundo
modo ut quiſquis eligentium in ſchedula votum
ſuum ſcriptum deferat, adeo ut nec ipſis ſcruta-
toribus notum fiat; qui modus videtur magis com-
modus, & uſitatus, ut ego expertus ſum in Ec-
cleſiis Auſturicenſi, & Valliſolet. ubi fui Cano-
nicus, Doctoralis, & Pœnitentiarius; & ita ſty-
landum debere conſulit Barboſa *de Jure Eccle-*
ſiaſt. part. 1. *cap*. 19. *numero* 104. de quo etiam lo-
quuntur Lavorius *dict. cap*. 19. *numero* 75. Tam-
burin. *dict. quæſt*. 6. *numero* 8, etſi in contrarium
ſit obſervantia quamplurimarum religionum.

Quare Abbas hic *numero* 6. Butrius *numero* 27. 19
Joannes Andreas *numero* 19. Hoſtienſis *numero* 31.
Barboſa *numero* 24. docent per verba hic *in ſcriptis*
redacta, ut ſit de forma ſubſtantiali, quod vota
in ſcriptis ſint redacta, ſic ut aliter non ſervetur
forma, & Innocentius *numero* 6. Imola *numero* 5.
in fin. verſ. *in gloſſa redacta*, dicunt ideò ſic requiri;
quia melius conſtat de voto per ſcripturam; hoc
eſt ne memoria ſcrutatorum pereat, Biax *ſupr. p*. 3.
cap. 28. *à numero* 1. Ludovic. Miranda *dict. art*. 29.
concluſione unica verſiculo octavo, Rota apud R. D.
Coccinum *in jam relata quæſt*. 1. *Treveren Abba-*
tiæ 1. *verſ. quarta*: Et quid dicat idem Ludovic.
Miranda, *dicta concluſione unica verſ*. 9. non erit
derogata noſtri textus deciſio per Trident. *ſeſſ*. 25.
cap. 6. † Dum vult omnes regularium electiones 20
debere fieri per vota ſecreta; dum advertunt relati
à Barboſa hic *dict. numero* 24. *in fin*. & jam adducti.
Et ne obſtet primo adducto modo *num. præced.*
in principio, poteris dicere dictam requiſitionem
ſcripturæ etiam in prædictis ſcrutatoribus in eo
modo eligendi, neceſſariam eſſe, ne eorum defi-
ciat memoria de electoribus; nempe qui viva vo-
ce protulerunt vota ſua.

Unde infero primo ut ad formam textus noſtri 21
ſervanda, requiratur eſſentialiter, ut vota ſingu-
lorum eligentium nunquam publicentur, ſed ſe-
creta maneant, ut patet *ex dict. cap*. 6. *Trid. ſeſſ.*
25. Bonacina *de electione Pontif*. *diſp*. 1. *quæſt*. 5.
p. 1. *à num*. 4. Julius Lavorius *dict. cap*. 19. *num*. 54.
ubi *num*. 55. ſubdit quòd ſi quis de facto attentaret
dare votum publicè, & palam non debet permitti
† quia ſi hoc fieret vidente, vel conſentiente Ca- 22
pitulo, vel majori parte illius, electio eſſet nulla,
per regulam *l. non dubium cod. de legib*. Garcia *de*
beneficiis p. 5. *cap*. 4. *num*. 184. Caſtellin. *de elect.*
cap. 5. *num*. 25. Lavorius *dicto cap*. 19. *n*. 55. Si-
giſmund. à Bononia *hoc tit. dub*. 31. *num*. 4. Lau-
rent. de Peirinis *de privileg. regular. tom*. 3. *in ad-*
dition. cap. 9. *n*. 23. *pag*. 447. † reſolventes quod 23
ſi unus electorum publicè manifeſtaret ſuum vo-
tum permittente Capitulo, electio eſſet nulla.

Et ob id bene Octavian. Frangip. *in directorio* 24
Eccleſiaſt. diſciplinæ tit. de Decanis Collegiatis Ec-
cleſiar. n. 32. dixit ut quoties de rebus gravibus
ineunda ſunt, ſuffragia eadem ſecreto ferenda
ſint, ut ſine timore quiſque, quod ſenſerit, liberè
loquatur, cum votare ſecretò, minorem inconve-
nientiam, & majorem libertatem ad votandum
Chriſtiane habeat, quàm votare publicè, ut tra-
dunt Bobadilla *in politica libro* 3. *capite* 7. *nume-*
ro 38. *Curia Philippica parte* 1. §. 1. *numero* 22. &
conſulunt Nicolaus Garcia *dicto capite* 4. *numero*
185. Caſtellin. *in hoc tractatu pagina* 495. Barboſa
in dicto capite 6. *Trid. numero* 3. † Ut quamvis 25
in actibus particularibus de jure non requiratur, ut
vota præſtentur ſecreta; expedire tamen quòd in
omnibus votaretur ſecretò. Hancque praxim vidi
in relatis Eccleſiis obſervari, ſicut ſcio & in aliis
Cathedralibus aſſueſieri in actibus arduis extra ele-
ctionem

ctionem Canonicam; & ſine difficultate ſi aliquis
Capitularium id petat; antequam vocantes inci-
piant ſua vota ferre in voce; eo quod ſic me-
lius evitantur tractatus, & interloquutiones, qui
fortè à nocte antea poſt cænam ab aliquibus
ex capitularibus ad id in aliqua domo, ſeu
loco congregatis de in uno votando facti fue-
runt.

26 Et advertunt Fr. Emanu. Rodriguez *quæſt. re-
gular. tom. 5. quæſtione* 52. *articulo* 9. Barboſa *de
Jure Eccleſiaſt. dict. parte* 1. *cap.* 19. *ſub num.* 209.
intentionem Concilii *in dict. cap.* 9. fuiſſe ſtatuere,
quod capitula facerent electiones ſecretas in hoc
ſenſu, id eſt quod non permitterent fieri aliquid,
ex quo publicari poſſint nomina eligentium. Et
ob id cenſuerunt Aloyſius Ricius *in deciſ. Neapol.*
147. *num.* 1. *p.* 4. Novar. *in ſingulari concluſione* 86.
num. 3. Sigiſmund. à Bononia *hoc titul. dubio* 31.
27 *n.* 10. Barboſa *in dict. cap.* 6. *Trid. num.* 16.† Electio-
nem Abbatiſſæ factam per vota non ſecreta per
ignorantiam illius decreti, non valere, nec Epiſco-
pum poſſe diſpenſare, ut valeat. ita etiam docent
Molleſius *in ſumm. part.* 1. *tract.* 6. *cap.* 16. *n.* 156.
Laurent. de Peirin. *de privileg. Regul. dict. n.* 25. *p.*
447. Barboſa iterum *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap.*
19. *num.* 206.

28 Tamen in electione Abbatiſſarum, vel alterius
ſuperioriſſæ poſſe vota ſingularum Monialium per
Epiſcopum una cum Vicario, vel alio viro aſſum-
pto ore tenus, accipi, licet quatuor, aut quinque ea
ſciant, ſi hoc eſt juxta formam ſtatutorum reli-
gionis. Nec ob id impugnari dicto Trid. decreto
in dict. cap. 6. *ſeſſ.* 25. referunt deciſum Caletius *in
Margarita caſuum conſcientiæ*, verb. *Abbatiſſa*,
Nicolaus Garcia *de benef. dict. part.* 5. *cap.* 4. *n.* 189.
Riccius *in praxi rerum fori Eccleſ. reſol.* 637. *in* 2.
addition. Molleſ. *dict. p.* 1. *tract.* 6. *cap.* 16. *n.* 154.
Caſtellin. *de electione c.* 4. *n.* 4. & *c.* 5. *n.* 18. Fr. Si-
giſmund. à Bononia *hoc tract. dubio* 27. *n.* 11. Tam-
burin. *de Jure Abbat. dict. tom.* 1. *diſp.* 28. *q.* 4. ſed de-
ciſum refert idem Caſtellin. *dict. c.* 4. *n.* 61. ita ſtrictè
illud decretum Trid. eſſe intelligendum; ut ſi poſt
electionem factam in Bullis confirmationis, ſeu
patentibus, exprimerentur nomina eligentium,
electio eſſet nulla: Sequitur Barboſa *dict. cap.* 6.
num. 8. quod ut vides non contravenit proximæ
adductæ praxi electionis Abbatiſſæ, ſive Superio-
riſſæ.

29 Unde evenit primo quod ſi electi fuerint aliqui
à ſuperioribus, qui vota omnium diligenter exci-
piant electionem, ſic factam reputari ſecretam, &
canonicam, ut cenſuit Sacra Congregatio, & at-
teſtantur Nicolaus Garcia *dict. p.* 5. *cap.* 4. *n.* 189.
Riccius *in deciſ. Curiæ Archiep. Neapol.* 6. *deciſ.* 197.
n. 2. *p.* 4. Caſtellin. *dict. cap.* 4. *num.* 4. Sigiſmund. à
Bononia *dub.* 27. *n.* 11. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.
dict. p.* 1. *cap.* 19. *n.* 102. ubi iterum *n.* 203. tra-
dit relatum jam dictum *de electione Abbatiſſæ,
ſeu Superioriſſæ*, & tenent etiam Tamburin. *de
Jure Abbatum dict. tom.* 1. *diſp.* 5. *q.* 6. *n.* 8. Barboſa
in dict. c. 6. *Trid. n.* 6.

Secundò, ut non deſinat eſſe electio ſecreta, ſi
quis v.g. electorum, ante ſcrutinium verbo dicat
ſe velle eligere hunc, vel illum; eo quod potuit
pro altero ſuffragium præſtare, Caſtellin. *de elec-
tione dict. cap.* 5. *n.* 26. *in fine*, Nicolaus Garcia
dicta parte 5. *de beneficiis*, *cap.* 4. *n.* 196. Barboſa
in dict. cap. 6. *Trid. ſeſſ.* 25. *num.* 14.

30 Tertio ut nec enim pura, & ſimplex oſtenſio
ſchedulæ ſecretò facta ab aliquo ex electoribus ad
effectum, ut videat quem ipſe eligit, non tollit,
quin electio ſubſequens immediatè ſit ſecreta, ut
tenuerunt Navarr. *conſ.* 4. *in antiquis aliàs* 9. *in novis
hoc titulo*, Sayrus *in floribus deciſion. hoc titulo*, *de-
ciſione* 4. Fr. Emanuël Rodriguez *in ſumma p.* 1.
cap. 102. *n.* 4. Caſtellin. *hoc titulo*, *dict. cap.* 4. *n.* 3.
Bonacina *de legitima Summi Pontificis elect. diſp.*
1. *quæſt.* 5 *puncto* 1. *num.* 10.† Obſervantes eo caſu 31
electionem eſſe irritam, & nullam quando electo-
rum vota, culpa, & dolo totius, vel majoris partis
Capituli publicarentur, vel quando manifeſtatio
unius, vel plurium votorum, eſt realis cauſa, vel
præſumptiva rationabiliter, quod electio ſequa-
tur in hanc, vel illam perſonam; Barboſa *dict.
part.* 1. *cap.* 1. *de Jure Eccleſiaſt. num.* 209. *in dict.
c.* 6. *Trid. num.* 4.

Ex quo collegerunt Nicolaus Garcia *dict. p.* 5. 32
cap. 4. *num.* 183. Molleſius *dict. parte* 1. *tract.* 6. *c.* 16.
n. 153. quòd oſtenſio unius ſchedulæ, ſivè fiat
per malitiam, ſivè per errorem; dummodo non
cauſet effectum proxime dictum *num. præced.* non
officiat ſecretæ electioni: verum Rota *in Treveren.
Abbatiæ Sancti Maxim.* 20. *Novemb.* 1624. coram
R.D. Coccino Decano, *impreſſa*, per Maſſobrium
in praxi habendi concurſum præludio 8. *in princ.
n.* 53. & 69. & prout referunt Sigiſmond. à Bo-
nonia *hoc titulo*, *dict. dubio* 31. *ex n.* 4. cenſuit ele-
ctionem eſſe nullam, etiamſi unicum tantum ſuf-
fragium publicetur, † quod certum eſt quando 33
major pars ſuffragiorum oſtenderetur; & ex quo
ante publicationem ſcrutinii, electio manifeſtare-
tur contra formam Concilii *in dict. cap.* 6. ut re-
fert Garcia *ibi ſub num.* 5. *in dict. cap.* 19. *de Jure Ec-
cleſiaſt. p.* 1. *à num.* 210. & Garcia *ubi ſupra dict.
num.* 63. dixit manifeſtationem unius ſchedulæ in
fraudem factam, irritare electionem. Et ſic eſſe in-
telligendum, Navarr. dicit prout etiam refert
idem Barboſa *in dict. cap.* 19. *numero* 211. *in
fine.*

Tamen non erit ſecreta electio, ſed publicata, 34
& nulla, quando eligentes per ſchedulam aliquo
patenti ſigno ſignatam, fiat manifeſtatio talis, ut
per illud innoteſcat ſcrutatoribus, vel uni ex illis,
quod talis elector eligit illum nominatum in ſche-
dula: ſic docent Caſtellin. *dict. cap.* 4. *de elect. dict.
n.* 61. Laurent. de Peirin. *tom.* 1. *de relig. ſubdito,
& Prælato cap.* 23. *quæſt.* 1. *de obedientia*, Barboſa
in dict. cap. 6. *Trident. ſeſſ.* 25. *num.* 9. idem *in dict.
c.* 19. *de Jure Eccleſiaſt. num.* 207.

Addens cum illis, ut ſic eligentes peccent mor- 35
taliter, ac proinde, ut ita electus factus, de hoc
certus, teneatur reſignare Prælaturam, ſive offi-
cium, vel petere à ſanctiſſimo confirmationem
cum diſpenſatione, ut referunt adducti à ſacra
Congregatione deciſum.

Nec etiam erit electio ſecreta; imò potius nul- 36
la, quando aliqui ex Electoribus unicam ſchedu-
lam recipiunt unico nomine ſcriptam, & nomen
electi, notum ſcribæ, vel alteri reponunt in Cap-
ſula, ut declaratum ſic teſtantur Nicolaus Garcia
dict. cap. 4. *num.* 193. Riccius *in Neapol. deciſione* 197
n. 4. *p.* 4. Caſtellin. *de elect. dict. cap.* 5. *n.* 25. Si-
giſmund. à Bononia *dicto dubio* 32. *n.* 6. Rota *in
Treveren. Abbatiæ la* 1. Barboſa *in dict. c.* 19. *n.* 208.
idem *in dict. cap.* 6. *Trid. n.* 12. cum Maſſobr. *dict.
præludio* 8. *n.* 69. ſecundùm Romanam impreſ-
ſionem.† Qui omnes idem ſentiunt quando qui ac- 37
cipiunt de manu ſchedulæ duas ſchedulas, unam,
quam voluerint, reponunt alteram reſcindunt; quia
ſcriba potuit revelare talem, qui non habuit,

niſi unam ſchedulam, vel talem qui non habuit duas.

38 Sed an hodie ſufficiat quod vota ſint ſecreta ex diſpoſitione *dict. cap 6. Trident. ſeſſione* 25: abſque ulla forma? affirmat Fr. Ludovic, Miranda *in manuali Præl. dict. tom. 2. quæſt. 23. art 5. concluſ. 2.* aſſerens diſpoſitionem textus noſtri, modo ſublatam eſſe, per Trid. Sed ut jam adduxi aliter dicendum eſſe, ut etiam tenent Fr. Eman. *in ſum. p. dict. cap.* 102 *num.* 1. Zerola *in praxi Epiſc. p.* 1. verb. *Abbatiſſa* §. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 13. *c.* 10. *q.* 2. Fr. Sigiſmund. à Bononia *de elect. dict. dub.* 27. *n.* 10. *&* 11. Rota *in dict. Meten. Monaſt.* 5. *Julii* 1621. *coram* R.D. Coccino Decano. *iterum in Treveren. Abbatia ſancti Maximi relata* 20. *Novemb.* 1624. *ſecundùm Rom. impreſ. Maſſobrii*, meritò obſervantes, ut dicit etiam Barboſa *in d. c.* 6. *num. fin* quòd quando diſponitur, quòd omnes electiones Regularium debeant fieri per vota ſecreta; non tamen cenſeatur ſublata forma dicti noſtri textus; ſed ut adhuc in ſuo robore perſeveret, juxta Rotam *in d. Meten. Monaſterii.*

39 Et pro perfecto intellectu *dict. cap.* 6. *Trid.* ſi dubites an in electione Superiorum regularium, poſſit præſidens Capituli præcipere ſcrutatoribus, ſub præcepto ſanctæ obedientiæ, & pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ne recipiant ſuffragia ore tenus tradi ſolita pro aliquibus, ultra certum numerum electioni inſufficientem; ſed eo completo dicant electoribus ad aures prout ſervari dicitur, ut dent illis eorum vota: & referunt deciſum Caſtellin. *hoc tit. dict. cap.* 4. *num.* 44. *pro anno* 1623. Barboſa *in dict. cap.* 6. *num.* 11. hanc electionem eſſe nullam, cum adverſetur libertati requiſitæ in electione, & naturali conſenſui; imò & omnino reprobatas eſſe electiones hactenus celebratas, ſi ſcrutatores præcepto ſuperioris obtemperantes ſingulorum, non receperint, pro Canonicis non haberi: ita ille, & Ego ex jam *ſupra* adductis.

40 Alia de ſecreto tradit Barboſa hic *ſub num.* 17. & Ego cum illo *dict. Treveren. Abbatiæ* 1. *in fine*, dico, quod licèt Navar. *dict. conſ.* 9. *hoc titulo*, poſt Innocent. & alios aſſerat electionem valere, ſi adſit conſenſus, etiam non ſervata forma ſecreti: tamen ejus dictum intelligendum eſſe in foro conſcientiæ: nam in foro fori ex proximè adductis *toto verſ. ad quartam*, pro indubitato, tenendum eſt electionem eſſe nullam.

41 Ad quintam quæſtionis partem, ut nunquam vota eligentium debeant publicari, reſpondebis abundè ex dictis *ſub verſ. ad quartam*; ſed non inde evenit ut in communi nequeant publicari, quia imò, & debent publicari omni prorſus appellationis obſtaculo remoto, ut colligunt Doctores per verba textus noſtri ibi: *Mox publicent in communi*: ita Hoſtienſis hic *num.* 34. Joannes Andreas *n.* 28. *verſ.* 9. Ancharanus, & Butrius *eodem verſ.* Barboſa *n.* 26. Biaxio *p.* 3. *hoc tit. c.* 29. *in princ.* eadem Rota *in Treveren. Abbatia*, verſ. *quinta, & in Meten. Abbatia* 4. *Februarii* 1628, coram R. P. D.
42 Dunozetto. † Qui omnes, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p.* 1. *c.* 19. *n.* 215. docent eſſe de forma ſubſtantiali, ut vota in ſcriptis redacta publicentur.

43 Quòd ſi dubites qualiter dicantur vota in communi publicari, breviter reſpondeo id contingere, quando integer eorum numerus publicè quoad totam congregationem profertur non exprimendo in quorum favorem data fuerint; vel quod ex ipſis electoribus in hanc, vel illam perſonam deſcenderent; ſed explicando tantum numerum perſonarum, quæ ſuffragium retulerunt, Tamburin. *de Jure Abbat. dict. p.* 2. *q.* 5. *n.* 12. Barboſa ſupra *d. c.* 19.
n. 216. † Ubi addit per textum *in cap. quod ſicut* 44
hoc tit. licere electoribus ante publicationem ſcrutinii variare, & alios ad libitum nominare, ſed publicato jam ſcrutinio, non ſic, cum debeat jam fieri collatio, & electio ſit celebranda, ut probat expreſſè textus infra *in cap. publicato hoc tit.* tradunt Lezana cum Barboſa *in ſumma quæſt. regul. tom.* 3. verb. *electio num.* 12. Ludovicus Miranda *tom.* 2. *quæſt.* 28. *art.* 24. *concluſ.* 2. Sylveſter *in ſumma* verb. *Electio* 2. *quæſt.* Fr. Emanuël *quæſt. regul. tom.* 2. *q.* 4. *art.* 14. Valerius Reginaldus *in praxi fori pœnitentialis lib.* 30. *tract.* 3. *num.* 104. *in medio*, Rota *in nullius Canonic.* 22. *Maii* 1628. coram R. P. D. Dunozetto.

Et addo his quod publicatio ſcrutinii realis, & diſtincti eſt neceſſaria in electionibus Abbatum, per quorum obitum, viduatur Eccleſia. Sic tenuit ſacra Congregatio Concilii *in nullius* 5. *Julii* 1628. & refert Barboſa *d. c.* 19. *n.* 228. 45

Publicatio inquam præfata facienda eſt expreſſa, & clara voce, itaut non ſufficiat aliquis actus eligentium, qui ad electionem importet, ſed requirantur verba ore prolata, juxta textum *in cap. Eccleſia veſtra, hoc tit.* ubi Panorm. & alii; & quod ſolemniter, & publicè fiat in Capitulo, Jul. Lavor. *var. lucubrat. cap.* 19. *num.* 96. ubi ſubdit aliter eſſe dicendum, ubi non eſſet ſervanda forma textus noſtri, cum tunc ſufficiat quæcumque declaratio, vel expreſſio, conſenſus, etiam ſi non fiat per verba ore prolata, Barboſa *de Jure Eccleſiaſt, dict. p.* 1. *c.* 19. *num.* 228. 46

Si enim dubites quid ſibi velit particula: *Mox* poſita *in textu noſtro*, reſpondeo cum Barboſa hic *num.* 15. & cum eodem, & multis, quos ipſe refert *in dictionibus uſufrequent.* 203. & cum Ludovico Miranda *dict. quæſt.* 23. *art.* 29. *concluſ. unica* verſ. *decimo*, Julio Lavorio *variar. lucub. tit.* 4. *cap.* 19. *num.* 22. Sylveſtro verb. *Electio* 2. *quæſt.* 10. ut interpretetur; id eſt incontinenti, nullo actu extraneo interpoſito, juxta ea, quæ de particula *Incontinenti* dixi latiſſimè *in cap. litteras de reſtit. ſpoliat.* & ſubdunt Julius Lavorius relatus, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p.* 1. *cap.* 19. ſub *num.* 124. quod eſſet moralis interruptio, ſi interponeretur alius actus pertinens ad impediendam, ſive deferendam electionem; vel ſi abſque alia cauſa cogente Collegium, non facta tali publicatione, diſſolveretur; imò & addunt amplius dictionem *Mox*, verificari in modico tempore, quod judicabitur arbitrio boni viri, habito reſpectu, ad ipſius rei circunſtantias, juxta multa, quæ cum pluribus repetit amplius idem Barboſa *in dict. dict.* 203. *num.* 4. 47

Pro complemento hujus quæſtionis juxta verba textus noſtri, ibi: *Vota cunctorum diligenter exquirant*, & verb. *ſigillatim*, adverto dicendum, quod vota debent intelligi, depoſitiones, & animorum deſideria. Sic Barboſa hic *n.* 19. idem *dict. cap.* 19. *n.* 197. *de Jure Eccleſiaſt.* Miranda ſupra *d. q.* 23. *art.* 29. *concluſ. ultima, verſ. ſeptimo.* Et quod particula *cunctorum*, intelligitur, nullo omiſſo: nam quoties omittitur ſcrutatio ſolius unius voti ex preſentibus, electio eſt nulla, ut docent ex textu noſtro Joannes Andreas *col.* 3. *&* 5. Hoſtienſ. Panormit. & Barboſa hic *d. num.* 19. & *in d. cap.* 19. *ſub dict. n.* 197, Petrus Biaxio *in ſuo directorio de* 48

elect.

elect.part.3.cap.57.num.1.& 2. Suarez *de religione tom.4.tract.8.lib.2.c.5.n.14.* Tamb.*ſup.q.6.n.9.* ubi intelligit ſi eſſet contemptus. † Et alia particula *diligenter* importat, ut debeant ſcrutatores interrogare, electores, & ſuffragatores in quem conſentiant; & quare, & quo zelo, & de meritis, & qualitate illius, utrobique Barboſa relatus cum Ludovic. Miranda, & Tamburin *dict. q.6. num.* 11. Particula *exquirant* ex parte ſcrutatorum, importat, ut ea ſe, & proprio ore exquirant; imò adhibitis quibuſdam verbis adhoratoriis; quæ tamen non poſſunt dici de ſubſtantia; prout de ſubſtantia eſt, quod ipſi exquirant; ita cum Speculatore, Bertachin *de Epiſcopo lib.2.p.1.n.2.* Butrio *hic n.25.* Abbat.*num.5.verſ.nota etiam.* Hoſtienſis *num.* 30. Innocent. *num.6.* cum aliis Barboſa *de jure Eccleſiaſt.dict.cap.19.num.195.* idem hic à *num.20.* addens utrobique quod ex parte electorum importat, ut non poſſint in ſcriptis vota ſua præſtare; ſicut dixerunt Beroius *deciſ.1.num.25.* Roman *ſingulari* 801. ubi *additio*: nam ut addit ex multis hic Barboſa *n.* 22. teſtis per ſcripturam nequit teſtificari, ut dixerunt Fariuac.*in praxi crim.p.2.q.80.n.27.* Bernard. Grævæ *ad practicam cameræ imperialis lib.1.concluſ.100.conſiderat.3.num.7.* Maſcardus *de probat.concluſ.149.n.26.& concluſ.460.n.3.* Beroius *dict.deciſ.1.n.38.* Rebuffus *de reprob. teſtium à n.541.* & alii: Et quod particula *ſigillatim* ſignificet, nempe ſecundùm Barboſa hic *n.* 18. Sigiſmund. à Bononia *tract. de elect.dubio 26. num.* 1. Tamburin.*de jure Abbat.dict.p.2.q.6.n.* 10. Ludovic. Miranda *dicta concluſ.unica.* verſ.*ſexto*, ut electores non debeant vocari accedere ad ſcrutatores bini, vel trini, ſed ſinguli, vel quilibet ſingulariter per ſe; ſicut etiam obſervatur in teſtibus, qui in examinatione non debent plures commiſceri; & quod alias non valeret examinatio, ut jam latè dixi *ſub tit. de teſtibus*, iterum alius Barboſa *dict.cap.19.n.212.*

49 Iterum notabis quod vota hujuſmodi, ut efficacia ſint, debeot eſſe determinata, pura, ſincera, gratuita *cap.in nomine* verſ. *quod ſi pravorum 23. dist.* Joannes Andreas *in cap. in electionibus hoc tit. lib.6.n.4.* necnon abſoluta; non verò conditionalia, juxta quæ latè dixi ſupra *in Rub.q.1.* & ſcribit bene explicans cum infinitis Barboſa *de jure Eccleſiaſt.dict.p.1.cap.19.ſub numero 197.& à numero 198.* ad 200.

50 Item etiam notabis, ut quando aliqui velint quod eligatur quartus ſcrutator, qui una cum notario ſcrutetur ſcrutatores; tectius tamen, & communiter ſervari quod duo ex illis tertium ſcrutentur, ut teneat hic Abbas *num.9.verſ.quarto quæritur*, Innocentius *in verb.cunctorum, n.6.* Hoſtienſ. *num.43.verſ.ſed quis inquiret.* Joannes Andreas *num.*18 Butrius *n.26.* Compoſtella *num.6.* Barboſa *num.25.& in dict.cap.19.de jure Eccleſiaſt n.* 196. & utrobique etiam cum Joanne Frigibur *in ſumm. de elect.q.7.col.2.ante finem* verſ. *& puto.* Roſella *in ſumma* verb. *electio col.* 5. verſ. *quot ſunt.* Fr. Emanuel *quæſt.regul.tom.2.quæſt.52.art.3.* Reudina & Rota *in dict. Treveren, Abbatiæ la* 1. verſ. *ſecunda.*

QUÆSTIO III.

An ut electio legitimè fiat per Scrutinium; debeant ſcrutatores collegialiter in unum conveniri in aliquo loco publico, non occulto, & clandeſtino? Et an requiratur, ut facta publicatione ſuffragiorum, fiat ſtatim collatio numeri, meriti, & zeli; ita ut non ſufficiat habere majorem ſuffragiorum partem, ſed requiratur ulterius eadem eſſe ſaniorem? Ubi quid hodie obſervetur in praxi? Et an ſi vota in electione Canonica dividantur in duas æquales partes, præferatur ille qui majoribus juvatur meritis, & ſtudiis. Seu an ſit ſorte dubium dirimendum, vel tantum ſit electio facienda de illo, qui inter coopoſitores eſt in ætate major cæteris? ubi de decreto in ſcriptis ipſius electionis factæ? Et an ſit locus Juris colligantis ſuperſtitis habentis, paritatem votorum, ſi unus moriatur ante, vel poſt adeptam poſſeſſionem ſibi adjudicatam à Capitulo eligentium? Et an ſit faciendus novus concurſus, ſi decedente magis idoneo alius idoneior cæteris remaneat?

SUMMARIUM.

1 *Electio ut legitimè fiat, debent electores congregari in aliquo publico, & honeſto Eccleſiæ loco.*
2 *Vota lata extra Capitulum, non augent numerum poſt factum ſcrutinium.*
3 *Conſenſus eligentium collegialiter, & in unum eſt præſtandus ab eligentibus, &* num.4. *ubi reſpondetur objecto.*
4 *Collatio votorum ſtatim reſpectu numeri, meriti, & zeli, fit, publicatione votorum facta, in praxi autem major votantium numerus dicitur pars ſanior, & quare* n. 10.
6 *Collatio zeli ad zelum fit, quando expenduntur intentiones eligentium.*
7 *Electio debet fieri à majori parte comparativè ad minorem omnium congregatorum.*
8 *Electus à minori parte, quandoque præfertur.*
9 *Eligentium numerus, ſolum eorum computatur, qui in eadem electione votum habuerunt, non eorum, qui recedunt à loco, ubi facienda eſt electio.*
10 *Electiones ex decreto Trid. fiunt per vota ſecreta.*
11 *Electio communis, fit facta collatione. Quæ dicuntur unius Capituli actus* n. 12.
13 *Schedula eligentium per ſcrutinium, debent, collatione facta, coram Capitulo concremari.*
14 *Forma electum declarandi à Decano, vel Compromiſſario.*
15 *Vota eligentium in duas partes, æqualiter diviſa qua praxi olim, & hodie in electionibus Canonicatuum,*

nonicatuum, etiam Doctor. & Magiſtral. dirimant electionem pro uno ex coopoſitoribus num.ſeqq.*&* n.19.20.& 27. *ubi ponitur littera Bulla Alex.VII.* de anno 1656.

16 Cap.Cumana, cap. in Geneſi, cap. Eccleſia hoc tit.

17 *Electus in paritate votorum, ſi excedit in meritis, dicitur habere majorem eligentium partem.*

18 *Bulla Sixti IV.& Leonis X. expenduntur.*

20 *Major ætas in paritate duorum Coopoſitorum ad Prabendas, Doctorales & Magiſtrales, præfert unum ex electis. Quare &* n. fin, *ubi de integra Bulla Alex. VII.*

22 *Electus Superſtes cum alio, qui dum eſſet in paritate votorum, fuit mortuus, quando abſque novo concurſu ſubrogetur? Et quando non* num. 23. 24. & 25.

26 *Oppoſitor unus deſiſtens à concurſu, qualiter ex Coopoſitoribus dignior alius eligatur ſine novo concurſu.*

1 AD primam quia jam nonnulla dixi ſuprà *ſub Rub. & infra*, nunc reſpondeo quod ut electio per Scrutinium fieri poſſit, requiratur ut electores vocati, collegialiter congregentur in aliquo publico, & honeſto Eccleſiæ, ſeu Conventus loco, de quo, ac de aliis dixi infra *in cap. congregato* 53. *& cap.in Geneſi* 55. *hoc tit.* de quibus omnibus *ibi*, & ſupra jam adductis, ſcribunt poſt antiquiores Petrus de Braxio *in directorio electionis p.3.cap.*21.Petrus Gregor. *hoc tit.cap.*5. *à num.* 2. *& cap.* 16. Sigiſm. à Bononia *hoc tit. dubio* 111. *num.* 3. *&* 11. Julius Lavorius *variar. lubr. tit.*4. *cap.*18.*num.* 1. Caſtellin. *de elect. Canon. cap.* 3. *num.*2.*verſ.*1.Tamburin. *de Jure Abbat.p.*1.*diſp.*5. *quæſt.*6.*à num.* 2.Rota *in Cæſar Auguſtan. electionis* 20. *Maii* 1623. coram R.D. Coccino Decano.

2 † Et quòd vota lata extra Capitulum, non augeant numerum eligentium poſt factum Scrutinium, poſt Cardinalem, Hoſtienſ. Joan. Andr. & Ancharanum *in dict. cap.in Geneſi*, docent citati per Ferentil.*in annotation.ad deciſion.Burat.*551. *Litt. C. num.* 13.

3 Notandum verò eſt non eſſe ſpeciale in textu noſtro, ſed generale in omnibus explicandis per Capitulum actis, ut collegialiter, & ſimul in unum conſenſus præſtetur, ut tradunt hic Abbas, *n.*12. & *in dict.c. in Geneſi n.* 7. Butrius *in cap. auditis n.* 8. *hoc tit.* Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.p.*1.*c.*19. *n.* 72. qui ſubdunt ut etiam ante formam dicti cap. noſtri textus exigebatur conſenſus, ut in unum, & certo tempore juxta doctrinam Bartoli *in l.& tuum §.dictamen,num.*1.*ff. de pactis*, & ibi Angelus *n.* 1. & Butrius *in dict.cap. in Geneſi num.*28. poſtquam dixit formam dicti Capituli, non habere locum in electionibus inferiorum Dignitatum, ſubdit. *Si ille tamen actus ſpectet ad Capitulum à congregatis, ut Capitulum, & ſimul in unum.*

4 Nec officit Cardinalis *conſ.*103.*n.* 20. dum dixit ſufficere, quod Canonici ſingulariter conſentiant; dummodo in Capitulo; quia per illud adverbium *ſingulariter*, non excludit ſimultaneum Capituli conſenſum, ſed excludit communem illam electionem poſt ſcrutinii publicationem ab uno nomine in Capitulo per verba ſingularis nominis faciendam, ut in terminis habetur *in textu noſtro*,& *in dict.cap.in Geneſi*, ubi gloſſa *verb.Communiter*,& verbo *Repeti* ibi, Abbas *notab.* 4.*in* 3. *requiſito.* Barboſa *in dict.cap.*19. *num.*175. ubi etiam refert deciſum à Rota *in una Hiſpalen. Canonic.* 18. *Februarii anno* 1619.coram Burato,*& inter impreſſas deciſ.*380.

5 Ad ſecundam quæſtionis partem, etſi aliqua dicam infra *in dict.cap.*53.*&* 55.*hoc tit.* reſpondeo reſolutivè de jure requiri, ut facta ſuffragiorum publicatione, ſtatim fiat collatio votorum, reſpectu numeri, meriti, & zeli, ita ut non ſufficiat habere majorem ſuffragiorum partem, ſed requiratur alterius eſſe ſaniorem, ut colligitur ex textu *hic in* verſ. *vel major, & ſanior pars Capituli* Ludovicus Miranda *Prælator.regul.quæſt.*23.*art.*26.*in princ. & concluſ.*1. Tamburin. *de jure Abbat.dicta quæſt.*6. *n.*33.Julius Lavor.*variar.lucub.dict.tit.*4.*cap.* 19. *num.*8.ubi *n.* 84. dicit quod particula illa *major*, intelligitur reſpectu numeri; & alia *ſanior*, denotat autoritatem, zelum, & meritum electorum.

6 Item quod collatio zeli ad zelum fiat quando expanduntur intentiones eligentium. Et num bonus, vel malus ſit zelus ab effectu, & perſona electa, judicandum eſſe an vita, moribus, doctrina, pietate, cæteriſquè virtutibus aliis præſtet, vel ſit inferior; an proximus eligentium, ut ex affectu Cardinali videatur electus, & malo zelo ut dixerunt Petr.Gregor.*de elect. cap.* 16.*num.*14. Julius Lavorius *dict. cap.*19.*n.* 83. Barboſa *dict. cap.* 19. *lib.* 1. *de jure Eccleſ. n.* 219.

7 Ex quo obſervant Abbas *conſ.* 25.*n.*24. *lib.* 2. & in textus noſtro *num.* 5. ubi etiam Barboſa *ſub num.*27.Franciſcus Marcus *deciſ.*924.Julius Lavor. *dict.cap.*19.*n.*85. Barboſa *in dict. cap.* 19. *n.*220. quod electio debet fieri à majori parte comparative ad minorem partem omnium Congregatorum pro electiona *ex cap.Eccleſia veſtra el.*1.*hoc tit.* ubi Abbas, & alii communiter, idem *conſ.* 25. *num.* 4. verb. *conſtitutum in cap. omnes* cum multis *hic* Barboſa *ſub dicto num.*27.& *in dict.cap.* 19. *num.* 227.

8 † Et quòd, quandoque electus à majori parte præſertur, veluti ſi à majori parte electus, non ſit idoneus, & ubi cumque electio ob culpam majoris partis devolvitur ad minorem, ut ſentiunt Doctores per textum *in d.c.congregato* 53.*& cap. dudum* 22.*hoc tit.* qui illa major pars, & ſanior cenſetur, quæ eſt Juſtitior, & majori nititur ratione, & æquitate. Rota *in una Toletana Canonica Penitentiarii* 1641.Barboſa *dict.cap.*19.*ſub n.* 224.

9 Item quod in relato numero computantur olim qui in eadem electione votum habuerunt, ut dixit Abbas *in dict.cap. Eccleſia num.*1. Barboſa *ſub dict. num.*27.*hic* & *in dict.cap.*19.*ſub num.*223.& utrobique ut non ſit habenda ratio in hujuſmodi comparatione de votis illorum, qui recedunt à loco, ubi facienda eſt electio, ut *in cap.cum nobis*, ubi Abbas *n.* 3. *hoc tit.* Nec illorum, qui noluerunt votare, ut dixit gloſſa *in clem quocirca*, verb. *quo in facto ante finem*, verſ. *& in his etiam*, ubi vitalin. *n.*29. verſ.*aut fuerunt vocat.hoc tit.*Navarr. *conſ.*7. *n.* 1. *in noviſ.* Fr. Eman. *quæſt. regul. tom.*2. *quæſt.* 52. quos ſequuta eſt Rota *in dicta Cæſar. Auguſt. electionis.* 20. *Martii* 1623. coram Coccino Decano, quem laudat nominibus multis idem Barboſa *in d. c.* 19. *de jure Eccleſiaſt num.* 224. & cum aliis etiam tenet Barboſa hic *ſub dicto n.* 27.

10 In praxi autem cum plura inconvenientia ex inveſtigatione quæ nam eſſet major pars, & ſanior orirentur, & oporteret, quod omnia publicè coram ſcrutatoribus ſcriberentur, & coram omnibus, & publicarentur non ſolùm quoad numerum, ſed quoad perſonas, ut dixi *ſub quæſt.præced.* ideo Concilii congregatio *in cap.*6.*ſeſſ.*25.decrevit meritò,

nio, ut in poſterum electiones per vota ſecreta fierent; ita ut ſingulorum nomina nunquam publicarentur, ut dixi latè *ſub dict. quæſt. præced.* & inde factum eſſe dicunt Franc. Marc. *deciſ.* 782. *num.* 3. *p.* 3. Suarez. *de relig. tom.* 4. *tract.* 3. *lib.* 2. *cap.* 5. n. 13. Sigiſmund. à Bonon. *de elect. dub.* 38. *num.* 8. Julius Lavorius *variar. lucubrat. tit.* 4. *dict. cap.* 19. *n.* 89. Tamburin. *de jure Abbat. p.* 2. *diſp.* 5. *quæſt.* 9. *num.* 21. Rota *in nullius, ſeu Pampien. Canonic. de Roncesual.* 22. *Maii* 1628. coram R. D. Dunozetto juniori, Barboſa hic *dict. num.* 27. *verſ. cum*, & *in dict. cap.* 19. *n.* 222. ut valida reputetur electio à majori votorum, ſeu ſuffragiorum numero, facta; dummodo ipſa vota ſint legitima, nec ullam patiantur exceptionem, & perſona digna eligatur: nam ſi perſona electa, indignior non ſit, ſemper major pars Capituli ſanior præſumitur.

11 Pro complemento hujus dubii adiciea juxta deciſionem textus noſtri requiri ſubſtantialiter, ut facta collatione, communis electio fiat quæ eſt, veluti unus actus totius Capituli, cui non intelligitur conſummari; donec unus nomine ejuſdem Capituli, cui ipſum talem authoritatem dederit per verba ſingularis numeri loquatur, & eligat futurum Prælatum: ita Abbas hic *num.* 11. *verſ. electio autem*, Franc. Marcus *dicta deciſ.* 922. *num.* 2. *lib.* 1. Julius Lavor. *dicto tit.* 4. *cap.* 19. *n.* 92. Tamburin. *de jure*
12 *Abbat. dict. p.* 1. *q.* 6. *n.* 17. † Et quòd prædicta communis electio de ſubſtantia actus debeat fieri ſtatim poſt collationem votorum abſque ulla morali interruptione, dicunt idem Tamburin *dict. q.* 6.
13 *num.* 19. Julius Lavor. *dict. cap.* 19. *num.* 94. † ubi ſi ladit quod facta publicatione, concremantur ſchedulæ coram Capitulo, quod uti ſubſtantiale requirit, Tamburin. *dicta diſp.* 5. *q.* 22. *n.* 13. per declarationem à S. memoriæ Pio V. vivæ vocis oraculo Cardinali cribello factam, quam referunt Caſtellin. *de elect. Canon. cap.* 4. *n.* 62. Fr. Eman. *in collect. privilegior mendicant.* poſt Bullas ejuſdem Pontificis *ſub num.* 4.

14 Igitur poſt dictam collationem, & declaratam electionem, ſi nulli de Capitulo ſit commiſſum, ut declaret electum, tunc fiet ab eo, qui Capitulo præeſt, vel qui primam vocem obtinent, juxta verba, quæ referunt Suarez, & Barboſa relati *infra num.* 21. nempè: *Placet ne vobis electionem publicari*, Reſp. *placet*, & deinde ſic ait: *Ego N. nominibus meo, & omnium, eligentium mihi in his conſentientium, invocata gratia Spiritus Sancti, & glorioſiſſimæ Virginis Mariæ, & S. N. hujus Eccleſiæ Patroni venerabilem virum ætatis legitimæ moribus gravem in ſacris Ordinibus conſtitutum, litteris competenter imbutum, de legitimo matrimonio natum, in ſpiritualibus, & temporalibus providum, & idoneum ſecundum Canonicas ſanctiones, in quem, collatione facta, omnes conſenſerunt (vel in quem major pars conſenſit) in noſtrum, & dictæ Eccleſiæ Epiſcopum vel Abbatem, aut Priorem, ſeu Præpoſitum eligo, electum pronuncio, & in communi coram vobis publico in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.* Quod ſi ſit compromiſſum dicet: *Ego N. compromiſſarius nomine meo, & ſociorum meorum compromiſſariorum virtute compromiſſi lunitati in me. eligo N. in quem major pars noſtrum conſenſit*: Sic referunt relati infra *numero* 21.

15 Ad tertiam quæſtionis partem, ſuppoſitis quæ ſupra *in Rubr.* adduxi *ſub quæſt.* 7. *à n.* 40. de electione per ſortes; Jam nunc dico, ut quoties in duas partes æquales ſe diviſerunt partes, tunc de jure Metropolitani judicio ille præferretur, qui majoribus juvaretur ſtudiis, ac meritis, per regul. textus *in cap. ſi fortè* 63. *diſt.* gloſſ. *in cap. obeuntibus* 33. §. *nunc primo quæritur poſt medium*, verſ. *ſed quid* 63. *diſt.* & *in cap. Eccleſia veſtra* el. 2. *hoc titulo*, verb. *non conſenſerit poſt medium*, verſ. *ſed quid*, ubi quod ſi par eſt zelus, numerus, & authoritas eligentium; tunc inde recurritur ad meritum electi, ut etiam tradunt Abbas *in dicto c. Eccleſia veſtra n.* 25. verſ. *quandoque*, Turrecremata in *dict. cap. ſi fortè* Innocent. *in cap. cum in jure hoc titulo*, Barboſa cum multis ex antiquis *in prætitatis locis*, & *de Jure Eccleſiaſt. dict. p.* 1. *cap.* 19. *ſub num.* 224. à verſ. *ubi verò*, Tyraquel. *de jure primog. quæſt.* 17. *opinione* 3. *n.* 2. *poſt medium*, verſ. *& in Capitulo*, Azor. *inſti. moral. p.* 2. *lib.* 6. *c.* 16. *quæſt.* 40. F. Sigiſmund. à Bononia *de elect. dub.* 47. *n.* 9. verſ. *ſi verò vota*, Caſtr. Palao, *tom.* 2. *tract.* 13. *de benef. Eccleſ. diſputati ne* 2. *puncto* 11. §. 6. *num.* 3. Rota *in Toletana Canonic.* coram Clem. VII. relata per Nicolaum Garciam *de benef. p.* 5. *c.* 40. *n.* 166. ubi *num.* 169. refert duas Bullas, Leonis X. & Sixti IV. quibus cavetur ſuper proviſione Præbendæ Doctoralis, & Magiſtralis in Eccleſiis Cathedral. Et quid faciendum quando hæc difficultas occurreret reſolvens, nempe faciendas eſſe informationes de ætate, nobilitate, ſanguinis puritate, & gradibus cujuſque ex electis per illas duas partes eligentium, quibus factis à perſona, ſive perſonis ipſorum eligentium poſteaque perlectis, & arbitratis in Capitulo per ipſos votantes; ille tunc eligeretur, qui juxta requiſita adducta, & alia magis alteri polleret.

Nec obſtat relatæ, juridicæ, ac viſitatæ practicæ 16
(quam ego vidi practicari *anno* 1633. in Capitulo Conchen. in electione Præbendæ ſcripturæ inter D. D. Antonium Paynum, cui adjudicata fuit, qui nunc eſt Archiepiſcopus Burgen. poſt Epiſcopatum Aurien. & Zamoren. & Doctorem D. Franciſcum Barrientos, tunc Canonic. Magiſtrat. Granaten. qui obiit Magiſtral. Hiſpalen.) textus *in cap. Cumana*, & *dict. cap. in Geneſi*, & *cap. Eccleſia veſtra hoc tit.* ubi Abbas *n.* 13. poſt medium, verſ. *ante omnia*, probantes neutram electionem in paritate votorum eſſe validam, cum neutra dici poſſit facta à majori parte Capituli; quia procedunt ubi cum paritate vocum, concurrit etiam paritas meritorum, omniumque aliarum qualitatum, ut clarè apparet ex eorum lectura, ſecus ubi cum paritate vocum merita ſunt inæqualia; quia tunc juxta diſpoſitionem *dicti cap. ſi forte* dignior eſt eligendus, ut admittit etiam gloſſa in *dict. cap. Eccleſia veſtra* ex adverſo citata *verb. conſenſerit.*

Verum ſi urgeas, dicendo quod quando vota 17
ſunt paria, deficit in unoquoque conſenſus majoris partis Capituli qui tamen eſſentialiter requiritur in qualibet electione, adhuc reſpondeo cum gloſſa *in dicto cap.* in *Geneſi* verb. *ad cœlum*, & in textu noſtro in figuratione caſus in verbo *& ſic collat.* & ex Innocentio *in cap. dudum n.* 2. verſ. *ſanitas hoc tit.* & ex Bartolo *in l. teſtium* n. 1. *ff. de teſtibus*, quòd ubi electus in paritate votorum excedit in meritis, dicitur habere conſenſum majoris, & ſanioris partis Capituli; quia majoritas, & ſanioritas non coaleſcit ſolum ex numero eligentium; ſed etiam ex meritis electorum & dignitate eligentium, cum quibus in paritate numeri, efficitur major, & ſanior pars: pro quo faciunt verba Bullæ *dict.* Sixti IV. ibi: *Illi de nobili genere procreati forent aliis non nobilibus & inter ipſos nobiles, qui ex utroque parente, nobiles forent nobilibus ex altero, & inter ex utroque, vel*

uno

uno latere nobiles de majori nobilium genere procreatis, per eoſdem ordinarios collatores, & capitula praeligantur; qui ſi in eadem Ecleſia, & alias ſic qualificati reperiantur, aliis præferantur, ſicque perpetuis temporibus obſervetur.

18 Prædictæ tamen deciſioni videtur obſtare alia ex verbis Bullæ relatæ Leonis X. quam etiam plenè ad litteram refert citatus *ſupra* Nicolaus Garcia omnino legendus pro requiſitis in electionibus Canonicatuum Doctoral., & Magiſtral. in Eccleſiis Cathedralibus Regnorum Caſtellæ, & Legion. qui à *num.* 170. uſque *ad* 235. plenè expendens dubia, quæ excitari poſſunt pro intelligentia dictarum Bullarum, à quo reſolutivè dico; quòd etſi per dictam Bullam illicò, ea quo electi ſunt duo in paritate votorum, ſors dirimat inter illos diſſidium, juxta verba ibi: *Etſi ultimo duo habuerint paritatem votorum, etiam ſorte dirimatur, & ſors loco electionis, & proviſionis habeatur*, &c. Et quia idem Garcia cum multis *à num.* 204. adducens, & probans cum aliis ex regula textus *in cap. fin. de ſortilegiis*; ut licet ſint ſorte aprohibitæ in electionibus ad beneficia, ſeu officia Eccleſiaſtica; tamen hic ſpeciali-
19 ter à Papa permitti. † Et quamvis iterum ibi dubitet, an verò prius ad qualitates; itaut nobilis præferatur non nobili, & magis nobilis minus nobili, & beneficiatus in eadem Eccleſia non beneficiato, juxta dictam Bullam Sixti IV. & *à n.* 208. reprobet omnino praxim, & ſententiam multorum, quos ibi refert, *à n.* 206. dicentium prius deveniendum eſſe ad dictas qualitates, referens *à num.* 206. etiam alia retro temporibus exempla Eccleſiarum, Placent; Toletanæ, Giennenſ. & Abulenſ. ubi abſque acceſſione ad ſortes de qualitatibus prætendentium actum fuit juxta quas, magis idoneo adjudicata fuit Præbenda litigata ex paritate votorum; quemadmodum, ut jam dixi vidi in Conchen. Eccleſia practicari cum D.D. Antonio Payno, & D.D. Franc. Barrientos; ipſeque affirmet illico, habita qualitate votorum, ſorte diſſidium dirimendum, non obſtante verba dictæ Bullæ Sixti IV. dicens ejus diſpoſitionem quantum ad hoc, ſublatam eſſe per Bullam dict. Leonis X. etſi in aliis ſit confirmata, & ex eo etiam; quia ſi prius devenietur ad probandum poſt æqualitatem votorum, qualitates etiam nobilitatis, Dignitatis, ac gradus coppoſitorum; nunquam, aut rarò devenietur ad ſortes, cum moraliter loquendo non daretur caſus, quod uterque eſſet nobilis, & unus non magis nobilis altero, ſed æquè nobilis. Tamen non obſtante ejus doctrina vidi practicari uſque ad noſtra tempora, niſi inter ipſos coppoſitores habentes votorum æqualitatem, alter alteri ceſſerit, ut vidi Salmanticæ practicari in illa Cathedrali inter D.D. Joannem Chalez Collegam D. Bartholomei, & D.D. Didacum Medina Franceſ. Collegam D. Jacobi, vulgo, *del Arçobiſpo*, qui ceſſit reſervata ſibi penſione ſolvenda per dictum Chalez, & in dict. Abulen. Eccleſia inter D. Antonium Caſtannon. Colleg. dicti Collegii *de Arçobiſpo* nunc jam electum Canonicum Pœnitentiarium Eccleſiæ Toletanæ, & Doct. D. Paton de Ayala Colleg. Collegii majoris Obeten. apud Salman. nunc Magiſtrum noſtræ Infantis Margaritæ de quorum conſenſu poſt æqualitatem votorum fuit deventum ad ſortem, quæ obtigit D.D. Antonio Caſtannon. Sed de his videbis notata ſupra *in Rubrica quæſt.* 7. *à num.* 40. ubi de electionibus antiquis per ſortitionem factis etiam in officiis temporalibus & Eccleſiaſticis.

20 Verùm quia ex hoc modo providendi experta fuerunt diſſidia plura; imò & injurioſa, etiam extrajudicialiter adverſus ſanguinem, puritatem, ac nobilitatem aſcendentium, & collateralium etiam deſcendentium ſic contendentium; quamvis pro parte Eccleſiarum horum Regnorum Caſtellæ, & Legion. inſtanter petitum fuit, ut illico ab ipſa æqualitate votorum deveniretur ad ſortes; & quod nunquam certaretur ſuper qualitatibus oppoſitorum, ut mihi ore informavit D.D. Joannes de Aſtorga, Canonicus, & Dignitas Eccleſiæ D. Jacobi in hac Curia Matriten. ad præſens agens procurator pro toto ſtatu Eccleſiarum horum Regnorum; & quod ſortium judicium eſſet periculis plenum, fallax, ac nimis calumnioſum; Tandem poſt longam diſcuſſionem, Alex. Papa VII. qui nunc vivit, utinam ad annos multos, ſuis litteris expeditis anno ab Incarnatione Domini milleſimo, ſexcenteſimo, quinquageſimo ſexto, ſexto nonas Octobris, ſui Pontificatus *anno* 2. voluit, ac decrevit, ut de cætero perpetuis futuris temporibus indicta vocum paritate, ſola ætatis concurrentium ratio haberetur; itaut quotieſcumque de cætero in electionibus prædictis eligentium paria vota fuerint in dicta paritate, ille qui ætate major fuerit alteri minori, remota ſorte; & qualibet alia ratione ſeu conſideratione qualitatis, omnino præferri ille, qui de ſimilibus Canonicatibus, & Præbendis provideri, & de illis proviſus in poſſeſſione ipſorum Canonicatus, & Præbendarum vocantium immitti omnino deberet, ſervata alias forma litterarum Apoſtolicarum ſuper modo providendi, uti ante præſens ſtatutum, &c. Quarum litterarum tranſumptum infra *num. fin.* leges.

Circa decretum aſſumendi aliquem per Capitu- 21
lum, Decanum, vel compromiſſarium, in Epiſcopum, Canonicum, Abbatem, Præpoſitum, ſeu Priorem, leges Barboſam *de Jure Eccleſiaſt. dict. p.* 1. *cap.* 19. *ſub jam dict. num.* 225. cum Tamburino *de Jure Abbat. dict. p.* 5. *quæſt.* 6. *numero* 17. & 19. Suarez *de religione tom.* 4 *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 5. *numero* 8. *ad finem*, ubi eandem formam ſcribit, & ponit relatus Barboſa, quam nunquam vidi, ſic ordinatim in electionibus Canonicatuum obſervari, ac repeti; ſed ipſam leges ſupra *numero* 14.

Ad ultimam quæſtionis partem, adjunctis, & 22
viſis, quæ dixi *ſub cap. quia, de judiciis quæſt.* 24. *per totam*, ubi de ſubrogato in jus alterius circa beneficia; item & de jure collitigantis in Capellaniis juris Patronatus, & habito reſpectu ad tempus, in quo practicabatur diſcuſſio qualitatum oppoſitorum, modo jam dicto, *ſub verſ. ad tertiam*. Reſpondeo, quod ſi unus moreretur, tunc jam ceſſaret omnis ejus habilitas, nec poſſet eſſe locus ulteriori diſcuſſioni ex deffectu poſitivi, ſine quo fieri non poteſt comparatio; quia per obitum unius electi, res devenit ad eum ſtatum, ut beneficium eſſet neceſſario adjudicandum coëlecto ſuperſtiti, exemplo ceſſionis, per quam coëlecto renunciatario non acquiritur novum jus ultra proprium. Plura tradit videnda ex multis Barboſa *dict. cap.* 19. *ſub numero* 245. ſub *verſ. debet igitur* & Nicolaus Garcia *de benef. p.* 9. *cap.* 2. *numero* 221.
† Ubi quod cedente, vel decedente altero co- 23
lecto, antequam electio ſortiatur effectum, aperiatur via ſuperſtiti, illique debeatur Canonicatus, ſeu beneficium, etiam ſi defunctus eſſet magis idoneus; dummodo ſuperſtes ſit habilis, quod ex multis latè diſtinguit, qui iterum *dict. p.* 5. *cap.* 4. *num.* 212. poſtquam dicit, † quod ſi duo eſſent pa- 24

tes in votis, & unus eorum ob aliquam cauſam, etiam occultam, eſſet inhabilis, vel indignus, ad Canonicatum, non eſſet locus deveniendi ad ſortes, vel ad qualitates Bullæ Sixti & Leon. X. niſi inter habiles, idoneos, & dignos. Quod ſi inhabilis eſſet electus à majori parte, non ideo ſequens in votis, deberet manere cum Canonicatu, ſed eſſet facienda nova electio, cum novo concurſu, niſi illa major pars ſcienter, ſeu culpabiliter illum elegiſſet *ex cap. 22. cap. 23.* cum aliis hujus tituli. Et juvantur hæc omnia ex his quæ dixi *de ſubrogandis collitigantibus in cap. quia v. de Judiciis quæſt. 24. & in tit. ut lite pendente.*

25 Sed negari non poteſt ex dictis, quin jus illud, quod ea vi electionis in paritate votorum erat æqualiter indeterminatum ad utrumque per mortem unius, totum remaneat apud ſuperſtitem; non quidem ex nova acquiſitione, ſed ex determinatione ſui juris; & quia remotionem competitoris, ſuperſtes remanet neceſſariò incluſus jure proprio. Nam ubi diſpoſitio, aut materia comprehendit indeterminatè, duo ſuppoſita, illud in quo per eventum ſubſequentem, terminatur, ipſa diſpoſitio habetur, ac ſi ab initio in ea ſpecialiter, & determinate comprehenſum fuiſſet; quod autem ante determinationem deficit per mortem, aut alio modo mutat ſtatum, habetur ac ſi ab initio non fuiſſet comprehenſum, *cap. nam & ego de verb. ſignif.* & *cap. paſtoralis in fine de reſcript.* Tiraquel. *de jure Primog. q. 40. n.* 198. Etenim quando electio debet eſſe unius ex duobus, deficiente uno neceſſaria remanet electio de ſuperſtite, juxta *reg. l. ſtichum, aut Pamphilam 95. §. quod ſi promiſeris ff. de ſolut.* & notat ibidem Alber. *in princ.* & *num.* 1. *in fine*, & 2. *poſt med.* verſ. *vade*, & Bart. *n.* 1. verſ. *venio ad ſecundum*, & *n.* 5. *poſt med.* verſ. *ſi ante*, & concludit Bald. *conſ.* 324. *num.* 1. *col.* 2. verſ. *nam conditio lib.* 2. Garcia *de benef. p. 9. cap. 2. n.* 221.

26 Unde ſi dubites, an ſi concurſu facto, deſiſtat magis idoneus ex reliquis opoſitoribus, ſit eligendus magis idoneus, vel faciendus ſit alius concurſus, propoſito novo edicto, In quo cum Navarro *conſ. 11. num. 3. de reſcript.* Zerola *in praxi Epiſcop. p. 2. verb. concurſus* §. 25. exiſtimo diſtinguendum; quod ſi ante factam per ordinarium electionem, ſeu nominatione de magis idoneo, ille deſiſtat, non eſt faciendus novus concurſus, ſed ex reliquis oppoſitoribus, eligendus eſt magis idoneus intra eundem terminum. Si enim nondum ſequuta electio, ſeu nominatio magis idonei reperti ex approbatis, non dicitur finitus primus concurſus ſi facta per ordinarium electione, ſeu nominatione de magis idoneo reperto, ille deſiſtat, ſeu cedat, vel decedat, non poterit eligi alius ex oppoſitoribus ejuſdem concurſus, qui per electionem ſemel factam finitus eſt, & conſequenter faciendus erit novus concurſus, poſito novo edicto, quod intelligit Garcia *dict. 9. p. n. 224. cap.* 2. quando ille electus deſiſtit, cedit, aut decedit ante lapſum quadrimeſtre, datum per Conſt. Pii V. ad ſignificandum Papæ, alias infra quadrimeſtre, non facta ſignificatione, diſpoſitio ad Papam liberè devolvatur, etiam ſi Epiſcopus dediſſet literas electo ad Papæ ſignificandum, quidquid dicat Zerola, & Navar.

27 *In nomine Sanctiſſimæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Omnibus, & ſingulis præſens publicum tranſumpti Inſtrumentum viſuris, lecturis, & audituris notum ſit, & manifeſtum, quod anno à Nativitate Domini noſtri Jeſu Chriſti M. DC. LVI. Indictione nona, die verò vigeſima ſexta menſis Octobris, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris Domini Alexandri Divina providentia Papæ Septimi anno ejus ſecundo. Ego Notarius publicus infra ſcriptus vidi, legi, & diligenter inſpexi Litteras Apoſtolicas ſub plumbo, more Romanæ Curiæ expeditas, ſanas ſiquidem, & integras, nec in aliqua ſui parte ſuſpectas tenoris ſequentis. videlicet.*

Alexander Epiſcopus ſervus ſervorum Dei Ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex in ſuprema dignitatis culmine, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine à Deo conſtitutus, ad ea principaliter, quæ diſcordiis, & inimicitiis inter perſonas quaſlibet præſertim eruditas, & nobilitate pollentes exoriri poſſent obviare libenter intendit, & deſuper officii ſui partes favorabiliter interponit, prout id conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Sanè cum ſicut accipimus in electione Canonicatuum, & præbendarum in ſingulis Cathedralibus, & Metropolitanis Eccleſiis Regnorum Caſtellæ, & Legionis, de quibus ad electionem per vota ſecreta venerabilium fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & dilectorum filiorum Capitulorum prævio examine in concurſu provideri debet, & ſolet, & ex indultis Apoſtolicis habenda ſit ratio nobilitatis, & majoris nobilitatis concurrentium, & in paritate votorum de hac eadem nobilitate pro prælatione electi, in paritate votorum rationem habere conſuetudo inoleverit, prout, & paritatem ipſam in certis caſibus ſorte dirimenda eadem indulta permittant, cùm verò ſortis judicium in hac materia fallax, & periculoſum nimis exiſtat, diſcuſſio verò nobilitatis magnas plerumque diſcordias, & calumnias, ac inimicitias inter perſonas, & familias excitare ſoleat, ex quibus gravia interdum ſcandala ſuborta fuerunt, illaquè deinceps ſuboriri poſſint cum perturbatione Eccleſiarum, & capitulorum hujuſmodi, nec non diverſarum familiarum nobilium, & principalium pricipaliter æmulationem concurrentium, qui ut ſibi ipſis patrocinantibus aliorum defectus, & familiarium maculas allegare, etiam contra communem honoris æſtimationem non deſinunt, indequè ortis graviſſimis litigiis, & controverſiis, iiſquè diutius agitatis, Eccleſiæ interim debito ſervitio careant. Nos Paſtorali cura Eccleſiarum prædictarum, illarumquè Præſulum, & Capitulorum, nec non familiarium hujuſmodi, utilitati, quieti, & tranquillitati conſulere deſiderantes motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus in dicta vocum paritate ſola ætatis concurrentium ratio habeatur, ita ut quotieſcumque de cætero in electionibus prædictis eligentium paria vota fuerint in dicta paritate, ille qui ætate major fuerit, alteri ætati minori remota ſorte, & qualibet alia ratione, ſeu conſideratione qualitatis, gradus, aut cujuſlibet, etiam inſignis, aut primariæ nobilitatis, omninò præferri, illique de ſimilibus Canonicatibus, & Præbendis provideri, & de illis proviſus in poſſeſſione ipſorum Canonicatus, & Præbendarum vacantium immitti omninò debeat, ſervato tamen aliàs forma Litterarum, & indultorum Apoſtolicorum ſuper modo, & forma providendi de ſimilibus Canonicatibus, & Præbendis, uti ante præſens noſtrum ſtatutum, decernentes præſentes litteras ſemper, & perpetuò validas, & efficaces fore, & eſſe ſuoſquè plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtineri, neque ab illis ullo unquam tempore reſilire, aut recedi poſſe neque debere, ſicque, & non aliàs per quoſcumque

Judices

Judices ordinarios, vel delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sancta Romana Eccleſiu Cardinales, & de Latere Legatos, dictuque Sedis Nuntios ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate judicari, & deffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus præmiſſis, ac fœlicis recordationis Sixti Papæ Quarti, ac Leonis Decimi, necnon Gregorii Decimiquinti, & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Litteris, ſeu conſtitutionibus deſuper in contrarium forſan editis, ac in univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum Cathedralium, & Metropolitanarum hujuſmodi, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoquè indultis, & litteris Apoſtolicis hujuſmodi, illiſquè, eorumquè Capitulis, & Canonicis, aliiſquè ſuperioribus; & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumquè totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac individua non autem per dictas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitius omiſſo. ac forma in illis tradita obſervata inſerti forent præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes illis, aliàs in ſuo robore permanſuris latiſſimè hac vice dumtaxat harum ſeriè ſpecialiter, & expreſſè motu pari derogamus, cæteriſquè contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ derogationis ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo quinquageſimo ſexto, nonas Octobris, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Quas quidem litteras Apoſtolicas ego Notarius publicus infraſcriptus ad me reverenter, ut decet recipiens, ipſis viſis, & diligenter inſpectis præſens publicum tranſumpti Inſtrumentum confeci, ac ritè collationatum cum ſuis originalibus Litteris concordare, reperi, ſignoquè, ſubſcriptione meis ſolitis munivi, & eidem præſenti inſtrumento ſletur, firmiterquè credatur in judicio, & etiam illud perindè, ac ſi Litteræ originales oſtenſa forent. Super quibus omnibus petitum fuit à me Notario infraſcripto fieri præſens publicum inſtrumentum actum etiam Romæ ſub anno, indictione, die, menſe, Pontificatu, quibus ſuprà, præſentibus ibidem Dominis Joanne Cloes, & Claudio Marco teſtibus ad præmiſſa habitis, atque rogatis, præinſerto hujuſmodi Apo. cum ſuo originali reviſo concordat. Joachimus Baltaimus Officialis deputatus, Joannes Cardinalis Pro Dat. Ego Avrelius Pulotus Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ Notarius de præmiſſis rogatus præſens tranſumpti inſtrumentum ſubſcriſi, & publicavi requiſitus, &c. Locus † Sigilli.

QUÆSTIO IV.

An electio facta de quodam religioſo in Abbatem à conventualibus vocalibus, quibus competit jus eligendi intra tres dies loco Abbatis demortui, poſſit nulla dici, eo quod Pater Generalis opponat ſibi illud eligendi jus competere jure devoluto. Et an lis ſuper hoc mota ſit ſupplantanda in prima inſtantia coram Illuſtriſſimo legato Nuncio Pontificis in his partibus exiſtente, ſeu ſpectet ad ipſum Reverend. P. Generalem, aut ad ſolum Romanum Pontificem? Et nùm à conventualibus electi interim; dum lis durat competat manutentionis jus.

SUMMARIUM.

1 *Factum refertur ſpectans ad electionem de Abbate factam de Patre Aguajo in Cœnobio* de Sahagun *Benedictinorum, & de illius contradictione à Patre Generali Sylva.*

2 *Lis ſuper electione Patris Aguajo in Abbatem* de Sahagun *rixam, & clamorem cauſavit.*

3 *Pater Aguajo in Abbatem de* Sahagun *ſuadetur ritè, ac rectè electus*, num. ſequentibus & n. 9. 10. & 11.

4 *Illuſtriſſimus Nuncius legatus Hiſpaniæ videtur, ut jure pleno mandaverit confirmandam eſſe electionem de Patre Aguajo in Abbatem Cœnobii* de Sahagun, & num. 567.

5 *Bulla Urbani VIII. refertur, qua probatur Nuncium Hiſpaniæ poſſe cognoſcere in prima inſtantia de cauſis Religioſorum, non obſtantibus aliis Bullis, ut n. 6. & 7.*

7 *Bulla, qua derogat aliis, ut ipſa ceſſet per aliam noviorem, debet in hac mentionari & abrogari.*

8 *Illuſtriſſimus Nuncius Hiſpanus conſuetudine, uſu, & ſtylo cognoſcit in prima inſtantia de cauſis Religioſorum, etiam circa electiones, ut exemplificatur in quibuſdam Cœnobii S. Benedicti.*

9 *Electioni juridicè faciendæ de jure cõmuni aſſignatus eſt terminus trium menſium inter Religioſos ſub pœna nullitatis factæ extra illum.*

10 *Vocales requiſiti, ut eligant, ſi id omittant, nihil videntur facere, ſi termino tranſacto, eligant.*

12 *Conſiliarii ſupremi Caſtellæ nùm ſuper electionibus regularium poſſint ſe intromittere remedio politico, quod vocatur* per viam violentiæ, *& numeris ſequentibus.*

13 *Pater Generalis S. Benedicti fundat, nec illuſtriſſimum Nuncium, nec ejus auditorem potuiſſe manutenere Patrem Aguajum electum in Abbatem Cœnobii* de Sahagun, *electionemque illam fuiſſe nullam & contra formam conſtitutionem Benedictinorum* & num. ſeqq. *& reſpondet fundamentis contrariis.*

19 *Manutentio de Patre Aguajo fuit ut nulla declarata à Conſiliariis Caſtellæ declarando vim illuſtriſſimum Nuncium intuliſſe.*

Acerrima

1 ACerrima fuit contentio in præſenti hoc anno
1661. inter R.P.F. Didacum de Sylva Gene-
ralem Benedictorum Monachorum in hac noſtra
Caſtellana Provincia, & Fr. Eldiſonſum de Agua-
jo tunc Conventualem illius antiqui, atque gra-
viſſimi Cænobii exiſtentis in veteri Caſtella oppidi
nobiliſſimi nominati *Sabangun*. Et omiſſis plurib. ac-
cidentalibus, ſcandalum non leve parturientibus
breviter caſus ſpecie recenſita ad deciſionem du-
biorum perveniemus, & contingit modo ſequenti.
Mortuo M. Fr. Hieronym. de Belarde tunc Abbate
die 2. menſis Septem. 1660. quia electio intermedia
alterius ex Monachis Conventualibus dicti cænobii
ſpect. indulto ad vocales convent. ipſi perſtiterunt
ut intra triduum P.F. Barth. Buſtamante, cui ut Prior
incumbebat convocare fratres, ut de novo elige-
rent, turbata ab illo elect. quando jam Fratres in u-
num erant congreg. in fine ultimi diei. Et poſt repe-
titas requiſitiones, ut dictus Prior congregaret vo-
tantes, tunc ipſe, decreto expedito, cum pœna cen-
ſurarum contra innovantes, per quod cauſam remiſit
ad R.P. Generalem, factiſque aliis requiſitionibus,
dum conſultatio penderet Generali facta, abſente à
Conventu dicto Patre Priori, perſtiterunt idem vo-
tantes ut alter, qui fuit nominatus Prior convocaret
iterum ad election. faciendam, & elegerunt dict.
R.P. Aguajum unanimiter, uno ſolo voto contradi-
cente, qui acceptus in talem Abbatem, petens con-
firmari à dicto R.P. Generali hic Matriti commoran-
te noluit illum confirmare; ob quod jam tempore
multo tranſacto dict. P. Aguajo recurrit ad Legatum
Nuncium Pontificis in hac Curia Matrit. exiſtentem
ut mandaret quod dict. R.P. General. illum confir-
maret aut præſtaret rationem quare non, dict. R.
comparuit coram dict. Auditore dicti Nuncii pro-
teſtans ſibimet competere cognitionem illius caſus
in prima inſtantia, & poſt eam conſumtam ſpectare
ad definitorium ſuæ religionis, & in tertio gradu ad
Capitulum generale; & deinde imediatè ad ſedem
ipſam Apoſtolicam, addens petiit, ut ſi in ejus de-
clinatoria intentata, admitti recuſaretur, talis
electio attentata pronunciaretur, tam quia facta
fuerit extra tempus, quàm per nullitates, tam in for-
ma, quàm inhabilitate votantium qui eam fecerunt;
è contra verò dicendo dict. Patr. Aguajo electio-
nem de ſe factam eſſe legitimam, & Canonicam, quam
dict. R.P. Generalis debuerat confirmare. Liteque
proſequuta, & declarato ſe legitimo Judice Nuncio
legato, judicialiter uſque ad ultimum proſequuta,
auditiſque literatiſſimis Advocatis utrinque & ma-
nutentus dict. P. Fr. Eldiſonſ. Aguajo, lite ipſa pro
parte dict. R.P. Gener. per viam violentiæ ad Au-
lam Gubernii Conſilii ſupremi Caſtellæ, iterum re-
latione facta, & auditis illis, & aliis Advocatis ad
longum informantibus, declaratum fuit ab illis Au-
læ doctiſſimis, atque expertiſſimis Judicibus Con-
ſiliariis, Nuncium ſuæ ſanctitatis vim intuliſſe,
remiſeruntquè cauſam ad Judicem, ſive Judices,
quibus de jure competebat cognitio.

2 Super hoc facto fuit tota diſſidii atque contro-
verſiæ lis clamore plena vulgò (*ruidoſſa*) & pro
3 parte dict. P. Fr. Eldiſon. de Aguajo † fuit in jure
deductum electionem de eo fuiſſe legitimam, & ma-
nutendum in ea, rectè que vocales Cænobii *de Sa-
bagun*. convocatos fuiſſe, feciſſeque electionem de
eo, non tranſgrediendo formam noſtri *c. quia prop-
ter cum ſuis* §§. quia de hoc cognoſcere pertinet
ad Nuncium legatum horum Regnorum, & hanc
ultimam partem fundat; quia cum juxta conſtitu-
tionem ſui ordinis *c. 21. n. 5. tit. de los Abbades*
nuevamente electos, diſpoſitum reperiatur, confir-
mationes Abbatum ſic electorum intra triduum pe-
tantur à R.P. Generali proprii ordinis, in quo ter-
mino remiſſio electionis fuit facta per electores, ut
confirmaretur ab eo, tunc hic Matriti exiſtente, at-
que diſtante à dicto Cænobio *de Sahagun*, plus
quam Diætis quatuor, & ex arreptione itineris ſu-
bveniatur appellans juxta quæ longè dico *in tit.
infra de Cler. peregrin. l. 2.* ac notavi *in c. ſuggeunſt de
appel.* ſequitur non potuiſſe P. Generalem incar-
cerare Nuncium electionis, & minus negare
confirmationem, juxta que dixi longiſſimè de con-
firmatione electionis ſupra *in hoc tit. ſub c. 15.* & inde
attentaſſe, nedicatur malè exegiſſe dict. R.P. Gener.
incarcerando dict. Nuncium, ac per jus devolu-
tum alium in Abbatem eligendo.

Et ſic optimo jure dict. Legat. Nuncium mandaſſe 4
ſuo decreto cum audientia, ut dict. P. Gener. dictam
electionem *de Aguajo* factam confirmaſſet, ut judex
legitimus Ordinar. in tali eventu omnium exemp-
torum, & de eorum cauſis ad notata per Bobadil. *in
Politica l. 2. c. 17. & 18.* D. Salgado *de Regia protect.
p. 1. c. 1.* Barboſ. *voto 4. n. 123.* ibi, *Eo maximè, quia a-
gitur inter religioſos, & de cauſis merè religioſis, quæ
a tribunali illuſtriſſimi, & reverendiſſimi Domini
Nuncii extrahi non poſſint.* Cochier. *de juriſdict. or-
dinar. in exemptos tom. 1. 1. p. 2. q. 2. & q. 32. n. 5. cum
infinitis* idem *4. p. q. 3. n. 1.* dicens D. Nuncium con-
currere cum quacumque alia juriſdictione Abba-
tum, Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum, repræ-
ſentareque ſedem Apoſtolicam juxta gloſſam *c. ſi
Abb. 36. de elect.* Joan. Andreas *in c. 1. de verb. ſi-
gnificat.* Gonzalez *ad regul. 8. Cancel. gloſſa 12. n.
39.* Alvarus Valaſc. *conſ. 62. n. 1.* & comprobabun-
tur ex dicendis infra *de officio Legati*.

Quod fulciri videtur ex verbis Bullæ Urban VIII. 5
expeditæ die 27. Aprilis anni 1604. quæ loquens
de rebus circa quas illuſtriſſimus Nuncius poteſt ſe
intromittere, in verbis ſequent. de regular. loquitur
*Quod verò ad perſonas regulares à juriſdictione or-
dinarium exemptas, ac imediatè ſedi Apoſtolicæ, &
conſequenter ejus Nunciis ſubjectas, in primis, & ante
omnia revocantes quæcumque privilegia, ac exempti-
ones conceſſas cujuſvis Ordini mendicatium, vel Mo-
nachorum Sancti Benedicti, Ciſterienſium, Præmonſ-
tratentium, aut aliis, de quibus ſpecialis mentio fieri
debeat, vel cuicumque Congregationi, aut Societati,
etiam Jeſu, etiam particulari nota digna, cum ſa-
crum Conſilium Trident. per diſpoſitionem c. cauſæ
omnes ſeſſ. 24. de reform. regul. non comprehendat;
prout fuit à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſ-
tris declaratum volumus, ut ab omnibus prædictis,
idem Nuncius pro ordinario, & ſuperiore agnoſcatur.*

Et hac de cauſa, licèt aliis Bullis antiquioribus in- 6
fra referendis, datum ſit Benedictis, ne cognoſcan-
tur ab aliis, quam a pontificibus. Et deinde anno
præterito 1658. illis in Curia Romana præſentatis
coram Auditore Cameræ Apoſtolicæ, qui præce-
pit, ut cuſtodirentur, ac obſervarentur, non obſtat
quia præterquam quod poteſt dubitari de tali ju-
riſdictione in Auditore Cameræ, per illa, quæ dixi
de ejus officio, & miniſterio infra *ſub c. 5. de officio Vi-
carii.* Tamen quia expreſſius in Bulla D. Urban. Ur-
ban. VIII. D. Nuncio data eſt facultas relata, quæ
revocat expreſſè omnia antecedentia religionis
privilegia iterum in verbis ſequentibus: *Non obſ-
tantibus præmiſſis ac Apoſtolicis & Conciliis univer-
ſalibus, ac ſpecialibus conſtitutionibus & ordinatio-
nibus, necnon Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ regulis;
& quatenus opus fuerit illa de jure quæſito non tollen-
do.*

do, ac quarumque Eccleſiarum, ordinium, Congregationum, & inſtitutorum regularium, etiam Societatis Jeſu, nec non quorumvis locorum Regnorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis eiſdem Nunciis & quibuſvis Eccleſiis, Ordinibus & Congregationibus inſtitutis, ac ſocietati hujuſmodi, illorumq; Præſulibus Capitulis, Magiſtris, Superioribus quomodolibet nuncupatis, & perſonis locisq; quibuſlibet, ſub quibuſcumque tenore, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie etiam motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine, ſimilibus etiam conſiſtorialiter, ac alias in contrarium præmiſſorum pro tempore quomodolibet conceſſis, & confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, ſingulis etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum; non autem per clauſulas generales idem importantes, ſeu quavis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenoribus præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis & ad verbum inſertis habentes.

7 Ex cujus verbis cum tot inſertis clauſulis; præcipuè *quorum tenores*, & *cum derogatoriis derogatoriarum* ſatis apertè patet revocari omnes Bullas antecedentes, nec de novo concedendas valorem accipere, niſi de hoc fieret mentio juxta doctrinam, quam expendi ſupra *ſub c. cæterum* 4. & alibi *de reſcript.* nec de prioribus reſtat dubium per illa quæ docent D.D. per textum *ibi c. alma mater, § fin. de ſentent. excom.* Pariſ. *conſ.* 42. *n.* 15. & 16. *lib.* 4. Penna *deciſ.* 498. Othobon. *deciſ.* 22. *n.* 14. Greg. XV. *deciſ.* 109. *n.* 11. & *deciſ.* 240. *n.* 2. ubi Beltram Butr. *conſ.* 2. *n.* 2. Mohedan. *deciſ.* 1. *de reſcript.* Puteus *deciſ.* 104. *l.* 1. Barb. *de clauſulis, clauſula* 227. per varios numeros, & apertius ſi conſideret dictum Auditorem Cameræ Apoſtolicæ ſolum habere Juriſdictionem, ut exequatur Bullas, & brevia expedita ex dicti Penna *deciſ.* 68. Amidenio *de offic. dataria, c.* 5. *n.* 106. Coccin. *dec.* 169.

8 Et amplius, quia eadem conſuetudo ſufficiens ad præſtandam Juriſdictionem, ſic declaravit etiam reſpectu Benedictinorum in caſu P.M. Fr. Didaci *de Hebia* Epiſcopi novæ viſcaiæ, cum P.M. Fr. Benedicto *de la Serna* Generali ejuſdem religionis anno 1638. ante Breve relatum Urban. VIII. de anno relato 1641. & in litibus proſequutus à Monachis Abbatiæ S. Joannis *de Corias*, & in alia proſequuta ad præſens Cænobii S. Dominici *de Silos* Majoris quidem momenti, cum ſint criminales ex generali doctrina, quam adduxi *in c. cum contingat* 13. *de foro comp.* per verba ibi, *c. dilecti de arbitris, irrefragabili de offic. ordin.* ubi D.D. communiter, de quo etiam dixi *ſub c.* 8. *de Judiciis, ſub c.* 2. *ibi, q.* 2. & 3. & *ſub alleg. fiſcali*, contra Prætorem Valliſolet. anno præterito 1648. poſita poſt *tit. de foro comp.* & ſupra *ſub Rubr. tit. & cap. fin. de conſuet.* & aliqua dixi *de præſcrip. ſub illa tit. ſufficienti ad acquirendam Juriſdictionem:* videndi Didac. Perez *l.* 1. *gloſ.* 1. *tit.* 3. *l.* 1. *ordinam.* Palaçios Rubios *in c. per veſtras de donationib. inter notab.* 2. *§.* 1. *n.* 27. Natta *conſ.* 294. *n.* 2. *b.* 2. Tyber. Decian. *conſ.* 35. *n.* 45. *tom.* 5. Menoch. *conſ.* 302. *n.* 44. Galeota *deciſ.* 30. *l.* 1. *n.* 21. Alex. Sperel. *deciſ.* 16. *n.* 46. & *deciſ.* 37. *n.* 3. Surdus *conſ.* 465. *n.* 4. & 5. *vol.* 4. Menoch. *conſ.* 302. *n.* 44.

9 Quibus quidem ſuppoſitis, per quæ & alia, quæ litterati conſiderarunt pro legitima Juriſdictione in hac parte Rever. Nuncii ponderaverunt electionem factam in Abbatem de R.P. *Agajo* fuiſſe juxta juris formam, & terminum illum triduum probantes primam partem; eo quod per juris regulas canonicas electioni faciendæ canonicè aſſignatus eſt terminus trium menſium *in c. ne pro defectu de elect.* ubi dixi, & D.D. Jul. Lavor. *var. lucubr. tit.* 4. *c.* 18. *n.* 12. Tambur. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. *quæſt.* 7. *n.* 4. & ſic quia conſtitutio dicti ordinis non annullat electionem. tranſacto triduo à die vacaturæ; ſequitur ut adhuc illa facta poſt triduum, ſi reperiatur electus intra tres menſes, ſit valida, cum pœnalia debeant exprimi ex regula textus *in auth. de non eligend. ſecund. nubent. §. cum igitur, l. & ſi quis impediat §. Divus autem Marcus*, ibi: *pœnam tamen in eum ſtatutam non eſſe ff. de religioſ. & ſumptib. funer. l. cum quidam ff. de liberis & poſth.* Gironda *de privil. n.* 565. indequè non poſſe dici vocales poſt triduum eligendo, in eam incurriſſe, cum in dicto ſtatuto nihil reperiatur cautum ex gloſſa fin. *c. fin. de jure patron.* ibi: *nec eſt iſte caſus, in quos privetur quis poteſtate eligendi, quia cum ſit illud. pœna non debet imponi, niſi exprimatur quod ſit imponenda*; & ſic *in d. c. ne pro defectu*, ut electio poſt tres menſes facta nulla diceretur, ſic verbis ſeqq. expreſſit *intra quos juſto impedimento ceſſante, ſi electio celebrata non fuerit, qui eligere debuèrant, eligendi poteſtate careant ea vice, & ipſa eligendi poteſtas ad eum, qui proximo præeſſe dignoſcitur devolvatur.* Quæ expreſſio cum non reperiatur in conſtitutione Benedictina, & ſic pœna privare vocales à facultate eligendi, Panorm. & reliqui Canoniſtæ in textu noſtro *§. niſi n.* & *in c.* 2. *de poſtul. Prælat.* Romanus *conſ.* 483. *n.* 9. verſ. *reſpondeo*, Caſtro *conſ.* 437. *n.* 1. verſ. *poſito vero*, gloſſa *in c. Cumana de elect.* & *hic* verb. *priventur*, Rebuffus *in praxi benefic. tit. de devol. n.* 91. Jul. Lavor. *de elect. tit.* 4. *c.* 19. *n.* 4. Lotter. *de re benefic. l.* 2. *q.* 19. *n.* 64. ſequitur electionem de dicto *Aguajo*, adhuc tranſacto triduo, intra tres menſes de jure validam extitiſſe, nec devolutionem ad Rever. Generalem adhuc preveniſſe ex multis aliis, quæ litterati Patris Aguajo deduxerunt informantes.

Et quamvis hæc & alia non ſuffeciſſent conſtitit ex 10
actis ſine litigantium controverſia fuiſſe requiſitum Patrem Præſidentem dicti Cœnobii *de Sabagun* à vocalibus ſemel atque iterum, ut intra dictum triduum congregaret illos ad dictam electionem faciendam, & quod ipſe diverſis reſpectibus diſtulerit; ſic ut in ultima hora compreſſus reſponderit ſe remittere illum caſum ad præfatum R.P. Gener. abſcondens ſe in proprio cubilo, excommunicationibus comminans ceteros vocales, ſi ad eligendum procederent. In quo caſu impeditos fuiſſe conſtat contra regulam *dicti c. ne pro defectu*, ibi: *Juſto impedimento ceſſante*, Caſtellin. *de elect. canonic. c.* 5. *n.* 80. ibi: *Cauſa juſti impedimenti, ne tempore à jure præfixo, electores procedant ad electionem ſui Prælati*, per Hoſtienſ. *in ſum l.* 1. *hoc. tit. ad calcem. n.* 32. *reducuntur ad infra ſcripta, primo quando interdicitur illis ne eligant ab eorum ſuperiore*, Fr. Loiſ. de Miranda *in manuali Prælator. tom.* 2. *q.* 23. *art.* 10. *concl.* 1. Gutierrez *canonic. quæſt. l.* 1. *c.* 28. *n.* 5. & per doctrinam Barboſæ *voto* 106. *n.* 54. ibi: *Prætenſa tamen devolutio præſumitur calumnioſa, cum facta dicatur in ultimo termino, & potuerit fieri antea*, Rota *deciſ.* 322. *lib.* 3. *p.* 3. *diverſ.* & coram Greg. XV *deciſ.* 356. *n.* 8. & *infra*, ibi: *Sed imò facta, apparet ad illudendam totam provinciam inibi legitime congregatam*; non enim poteſt abſcondi dict. Præſidentem

Cænobii

Cœnobii *de Sabagun* ſe deloſè habuiſſe, feciſſeque contra proprias conſtitutiones ſeu ordinis præcaventes electionem in caſu præſenti faciendam eſſe intra triduum ad eam vocales convocando *in verſ. ſeqq.* conſtit. anni 1641. *que en virtud de ſancta obediençia el Padre Preſidente de la caſa, donde fuere la vacante, dentro de tres dias deſpues de ella, haga la eleçion*, & per conſt. anni 1621. ibi: *Que en las eleçiones ne ſe pueda opponer, ſi no fuere impedimento Canonico, o ſoborno, o por ſolos eſtos ſe pueda proceder a privar de voto*, & in aliis conſtit. factis, Barcinon. anni 1575. c. 51. in ſeqq. verbis decernitur, *Que el Prior de la caſa que vacare por muerte ſi no procediere luego a la eleçion ſin lo haçer ſaver al General, eſtando fuera de las treinta leguas, o la dilatare, o eſperare al dicho General, ſea privado de ſu officio y de voto activo, y paſſivo, en la tal eleçion.*

11 Ex quibus omnibus procedere videtur, optimo jure non obſtantibus exceptionib. incompetentiæ D. Illuſtriſſ. Nuncii, & nullitatis prædictæ electionis quæ pro parte D.R.P. Generalis congeſtæ, & allegatæ fuerunt, Auditorem Nunciaturæ, partibus utrimque adductis, declaraſſe dictum Aguajum in Abbatem electum, fuiſſe manutenendum in ſua poſſeſſione; tum quia electio de eo facta fuit cum requiſitis majoris, & ſanioris partis votantium, juxta doctrinam Covar. *c. 17. pract. Poſthii de manutent. obſerv. 8. à n. 17.* qui *obſerv. 42. n. 15.* & Tondut. *v. tr. tom. 7. p. 3. c. 125. n. 29.* docent ad manutenendum Abbatem electum non officere, quod ex ipſius electione lis ſit mota, ut in terminis *de elect. regul.* dicunt Barb. *dict. voto 106. à n. 105.* ubi variis caſibus hoc exemplificat idem Tondutus *dict. c. 175. n. 29.* in ſeqq. verbis: *Ad ultimam quæſtionem reſpondetur dictum Patrem Provincialem interim dum de electionis nullitate contenditur, in officii ſui exercitio, & adminiſtratione manutenendum eſſe, quod procedit, non obſtante allegata intruſione dicti Provincialis; quia donec intruſio, vel nullitas fuerit declarata, interim poſſeſſor manutenendus eſt*, & juvant verba Alea. ibi: *Quodque ſuperiores Monaſteriorum poſt eorum electionem, etiam ante illarum confirmationem, adminiſtrare poſſent; tenerentur tamen infra decem dies pro confirmatione hujuſmodi ad ipſum Abbatem Monaſterii S. Benedicti mittere*; quod etiam per Rubr. *conſtit. n. 5.* præcavetur in ſeqq. verbis: *En acceptando la Abbadia el electo podra començar a adminiſtrar ſu officio, como la Congregaçion lo tiene por Bulla Apoſtolica, con condiçion que dentro de tres Dias deſpache por la confirmaçion al Reverend. General embiando la obediençia in ſcriptis.* Comperitur iuquam hæc omnia aliaque ritè, & legitimè facta præceſſiſſe in elect. dicti P. Aguajo, qui illico ab elect. de ſe facta, miſit intra tempus ſtatutum Procuratorem pro confirmat. aſſequenda à dicto P. Generali: & pro Jure manutentionis faciunt quæ abundè dixi *ſub cap. licet 9. de probat. quæſt. fin.* hic applicanda.

12 Sed quia per viam violentiæ fuit cauſa à ſententia Auditoria Illuſtriſſ. Nuncii relata ad Supremum Conſilium Caſtellæ, & ventilata per Advocatos coram Dominis Conſiliariis deſtinatis in Aula, quæ appellatur gubermi, ubi diſceptatur de cauſis inibi per viam violentiæ, (ut vocant) tranſlatis, & in favorem D.R.P. Generalis viſum eſſet & declaratum propterea quod diaerunt præfatum Auditorem vim intuliſſe, manutenendo in electione de eo in Abbatem dicti Cœnobii *de Sabagun* facta; ideo in lucem oportet ponere nonnulla ea fundamentis, quæ ad id potuerunt inclinare ralatos ſupremos judices per viam œconomicam, & politicam, ut ſaluent cognoſcentes. Et in primis fecit, quia R.P. Generalis fundabat cognitionem ſuper juſtitia, aut injuſtitia dictæ electionis, non ad Nuncium, ſed ad ſe ipſum, vel ad Summum Pontificem ſpectare poſt medios judices aſſignatos in nonnullis Bullis Benedictinis conceſſis in verbis ſeqq. Alex. IV. Pii II. & Innoc. VII. ibi: *Statuerunt quod perſonæ regulares aliquo prætextu, vel occaſione ab ordinationibus, & correctionibus quibuſcumque, tam ſuorum Abbatum, & Prælatorum, quam etiam Abbatis, & capituli generalis appellare, & cauſas, & querelas ſuas extra dictum ordinem educere non valerent*, & ea aliis Clem. VIII. *in ſuo Brevi diei 10. Octob. 1597.* ibi: *Nulli omnino perſonæ dictæ Congregat. regularis obſervantiæ S. Benedicti liceat ordinationibus, viſitationibus, correctionibus, reformationibus, privationibus, depoſitionibus, aliisve pœnis, & ſententiis ad aliquem judicem, ſive Eccleſiaſticum, &c. appellare*, & infra, *& alios Eccleſiaſticos Prælatos ſcribere culpas religioſorum, & pœnas, quibus plectuntur.*

Ex quibus depoſitionibus prætenſum fuit à D.R. P. Generali dictis Bullis conceſſum fuiſſe toti ſuæ religionis primam inſtantiam omnium cauſarum ad ſe, ut Generalem pertinere, & per appellationem, ab ipſo recurrendum eſſe ad Diffinitorium ejuſdem religionis Benedictinor. & a Diffinitorio immediatè appellationem interponendam fore ad Summum Pontificem cum inhibitiooe juriſdictionis Nunciaturæ legati in his Regnis exiſtentis, & hoc per alia verba noviſſimè ejuſdem Urbani VII. in ſuo Brevi Nonas Julii 1624. in quo declaravit ſuper cauſis relatis in adductis Bullis Alea. Pii, Innoc. & Clem. non poſſe D. Illuſtriſſ. Nuncium cognoſcere, ſed immediatè appellationem ad Pontificem interponendam. 13

Nec obſtare practicam appellaudi illico ad Illuſtr. Nuncium, de qua teſtati ſunt Covar. *pract. c. 4. n. 9.* Samuël *de elect. tract. 3. controverſ. 8. concl.* 12. *n. 32.* in verbis ſeqq. *Licet ſacra Congregatio modum regularib. appellandi declaraverit; nihilominus omiſſis illis mediis, ſtatim ad Papam, ſeu Legatum, vel Nuncium appellare poſſunt, ut obſervat, & conſuetudo ac uſus adeſt*, ubi præſtat rationem Franc. Tondutus *de benefic. c. 57. n. 16. tom. 1.* Portel. *in dubiis regul. verb. appellat. n. 3.* & ponens ex declaratione Cardin. modum appellaudi à minoribus, ſcilicet, ut à Guardiano appelletur ad Provincialem, ab hoc, ad Generalem, ab hoc ad protectorem Cardinalem, ab hoc ad Papam in verbis ſeqq. nec Nuncium excludens ait: *At his non obſtantibus, poteſt religioſus, omiſſis mediis ſtatim ad Papam, ſeu Nuncium appellare*, per textum *in c. Romana 26. q. 6.* ad quod faciunt quæ dixi *de appellat.* ommiſſo medio, ad Papam, infra *ſub c. 7. de appel.* in terminis Remig. Scrofa *in opuſc. de invaliditate profeſſionis dub. 20. 25. & 26.* reſpondent enim litterati in favorem D.P. Generalis, hoc eſſe ſpecialiſſimum in Religione Benedictinorum, cui à Pontificib. indultum fuit ob magna ſervitia à dicta religione facta Sedi Apoſtolicæ, ut de eorum cauſis nullus alius poſſet eſſe Judex extra religionem, niſi idem Papa. Et quia dictæ Bullæ Alex. Pii, Innoc. & Clem. expeditæ in favorem dictæ religionis fuerunt præſentatæ coram Auditore Cameræ dicto anno 1658. & ab eo mandatum, ut obſervarentur; & ſic non officere uſum, & praxim aliarum religionum, nec caſus adductos pro Patre *Aguajo*, de quibus etiam inter filios dictæ religionis Benedictinorum cognovit, ſeu cognoſcit Illuſtriſſ. Nuncius, aut ejus Auditor, cum id procedat ex tolerantia Generalium, nihil oppoſito in Juriſdictionem Nunciorum, ſicut in caſu præſenti fuit oppoſitum: 14

15 Itaque declinatoria, hic, & aliis modis fundata, perſtiterunt acriter litterati, dicendo de nullitate contra election. de dicto Patre *Aguajo*, & quod electores eam feciſſent poſt terminum deſignatum in ſuis conſtitutionibus trium dierum per verba, ibi: *Que la tal eleccion ſe ha de haçer dentro de tres dias deſpues de la vacante*: quæ cum debeant neceſſario interpretari per jus commune, maximè verò in materia electionis, in qua non licet quidquam ordinari, quod ſit in totum, vel in partem diverſum, ſiva contrarium diſpoſitioni Juris communis, ut *in caſu alterius conſtit. regul.* conſideravit Caſtellin. *de elect. Canonicae. c. 14. à n. 35.* in verbis: *ſed cum verba conſtitutionis*, ſequitur dicendum ex doctrina textus *in c. dilecti 6. de dolo*, & per ibi à me ponderata, ut quia dicta Benedictorum conſtitutio eligendi intra triduum Abbatem alicujus cænobii in locum demortui, eſt in obſervantia; ſi poſt triduum eligeretur, intret tunc regula *dict. cap. ne pro defectu*, dum declarat nullam quamlibet electionem factam à vocalibus poſt terminum juris ibi aſſignatum; & ſic in caſu noſtro hanc pœnam incurriſſe electionem de Patre Aguajo factam per verba textus *in clem. exivit de Paradiſo* ibi: *Caterum ſi capitulum memoratum die prædicta, Miniſtrum eligere prætermittat, ex tunc Miniſtri Provincialis proviſio ad Generalem Miniſtrum liberè devolvatur.*

16 Nec obſtare dicunt quod ſæpius practicatum fuerit, ut adhuc tranſcurſo dicto triduo, & alio ampliori dierum ſpatio nihilominus electores in Cænobiis dictæ religionis proceſſerint ad Abbatem, ſeu Abbatiſſam eligendam, ut anno præterito 1637. contingit in cænobio Monialium S. Palai civitatis Oveten, ubi per mortem Abbatiſſæ *D. Æmilitia Cienfuegos*, tunc gubernante Generali R.P.Fr. Benedictus Serna electio in locum demortuæ prorogata ultra menſas duos, & in hoc S. Placidi cænobio Monialium hujus Curiæ poſt, gubernante Generali R.P.Fr.Franc.Salvador, adhuc per mortem D. Annæ de Villanueva electio fuit prorogata ultra alios duos menſes, nec dictos. Generales jure devoluto elegiſſe quin potius receptas, & confirmatas ab illis fuiſſe electiones per Moniales dictorum cænobiorum factas; reſpondent enim non ex hoc procedere, ut ſi à dictis R.R. Patribus Generalibus impugnarentur, ut in caſu noſtro contingit, adhuc illas potuiſſe valide fieri, cum jam tunc contraveniendo dicti Patres Generales, non fuiſſe cur denegari illis poſſet jus devolutum, quod amiſerunt, aut expreſſè conſentiendo, aut tacitè in electionibus ultra triduum factis à vocalibus prædictorum cænobiorum.

17 Quare potuerunt Advocati latiſſimè in punctis præcedentibus, loqui, & longè etiam informare in favorem dicti Patris Generalis, ex eo etiam quod electio facta de Patre Aguajo fuit nulla, aut attentata, tunc quia jam fuerat interpoſita appellatio per aliquot ex electoribus vocalibus ad D.R.P. Generalem; & ſic relatione adhuc pendente non valuiſſe, ſecundo tempore jam in principio mentionato procedere. Deinde cum ſit in religione conſtitutio citandi & convocandi religioſos vocales, qui degunt extra conventum, ut contingit in pluribus gubernantibus Prioratus ad cænobium principale pertinentes, inter quos aliquot ex exiſtentibus extra leucas octo, citatus non fuit in forma, ut conſtitutiones expoſtulant, ſequitur optimo jure illam electionem fuiſſe nullam; & quia licèt unus ex vocalibus citatus, reſponderit ſe noluiſſe venire adhuc debuit ſpectari per tempus integrum dictorum trium dierum; & quia cum litteræ ſecundæ convocatoriæ fuerunt liberatæ & expeditæ ad citandos vocales, non fuit tranſactum integrum trium dierum tempus, ut poſt legitimè electio procederet, quæ fuit facta ante illius tranſcurſum, cum conſtet electionem factam fuiſſe die 22. Septembr. dicti anni 1660 & convocatorias expeditas fuiſſe die 20. ejuſdem menſis; & ſic adhuc fuiſſe dictos vocales in tempore legitimè comparendi; præcipuè ſi conſideres diem primam termini conceſſi non computari in terminum per illa quæ dixi latè *in c. 1. de dilation. q. 10.*

Deinde quia apparuit in dicta electione interveniſſa nonnullos carentes voto, & requiſitis neceſſariis ad votandum, inter quos fuiſſe ſeptem ex votantibus citra octo leucas, cujus de cauſa non fuiſſe citandos, quod fuerit contra conſtitutionis de anno 1637. verba, ibi: *que tengan voto en las elecciones intermedias los que vivieren, o eſtuvieren dentro de las neube leguas el dia de la vacante*, & ſic illis oppoſitum non potuiſſe votare, cum eſſent extra dictas novem leucas; & approbari videtur *ex c. 2. definitionum Capituli generalis celebrati anni* 1633. in verbis ſequentib. *Que tengan voto activo, y paſſivo todos los que ſe hallaren en la caſa donde la Abadia vacare y todos los conventuales de ella, que huviere dentro de la nuebe leguas*, quæ reperiuntur confirmata ex *conſt.* 1637. 1641. & 1645. Item etiam quia aliud uo ex votantibus nondùm viverent per menſes quatuor in dicto Cænobio *de Sabagun*, quod neceſſar. erat ex dictis conſtitut. Et denique contra alium religioſum Priorem Metimnæ *de campo* villa, quæ diſtat à prædicta *de Sabagun* 20. leucis ad minus, qui fortè eo in tempore vocationis erat in dicto cænobio, qui nec votare valebat; eo quod cum voviſſet ſine licentia ſuperioris, dicebatur fugitivus; & ſic ſine habilitate ad votandum. 18

Ex his quidem fundamentis à verbis conſtitutionum rationibus juridicis ſublimatis quæ hic non repetuntur, litterati pro parte Generalis defendebant illum, qui etſi non bene auditi in judicatura Nuncii, ut ipſi proclamabant. Tamen Conſiliarii ſupremi declararunt, ut retuli *in principio*, vim ab Auditore Nuncii factam fuiſſe; & ſi pro parte dicti Aguajo Abbatis electi non ageretur ſuper petitorio, aut poſſeſſorio pleno, juxta quæ latè dixi *ſub cap. paſtoralis*, & alii *de cauſa poſſeſ. & propriet.* ſed tantum de manutentione illius in poſſeſſione exercitii Abbatialis interim, quo lis duraret, ut latè pro Aguajo fundatum ex doctrina textus *in c. cum Eccleſia ſutrina d. tit. de cauſa poſſeſſionis, & propriet.* ad quod applicabis quæ Ego ibi ſcripſi *ſub q. 1.* Tamen dicti Domini Conſiliarii fortè conſideraverunt dictæ manutentioni locum non dari, nec, ut votantes interim ſuſtineantur, dum lis tractatur plene de eorum inhabilitate; quia cum ex eiſdem actis conſtaret de prætenſis nullitatibus pro parte dicti Generalis, debuit ceſſare etiam manutentionis jus, per illa, quæ adduxi *ſub q. 4. c. licet 9. de probationib.* ubi quod quoties ex ventre inſtrumenti apparat de exceptione oppoſita nullitatis, ceſſat remedium hoc, quod vocatur *de el interim*; & ſic nominatum Abbatem à dicto Generali admiſſum jam eſſe ad exercitium, & prædictum Aguajum ut exulatum, depoſitatum in quodam Cænobio longè diſtante à prædicto de Sahagun; remquè litigii, dum hæc ſcribimus eſſe in ſtatu hoc. 19

Ad Text. in cap. Quiſquis. XLIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligibilis non eſt conſentiens electioni de ſe factæ per aliquam poteſtatem ſpecularem.*
2 *Electio quorumcumque Prælatorum, debet ſumma libertate frui.*
3 *Electio dicitur per abuſum poteſtatis celebrata, quando Clerici requirunt Laicos, vi præſint electioni. Et quando requirunt aſſenſum Principis ſæcularis ſuper eligenda certa perſona.*
4 *Electio irrita ipſo jure eſt ſi fiat de excommunicato in majori, ſi tamen de excommunicato in minori venit irritanda; quæ eſt valida ſi ignoranter eligatur*, n. 5.

1 PRobat textus hic quod conſentiens electioni
de ſe factæ per abuſum temporalis poteſtatis,
2 efficitur ineligibilis, & electio eſt nulla: † nam elec-
tio quorumcumque Prælatorum, debet omni ex
parte eſſe prædita ſumma libertate, & totaliter alie-
na ab omni labe, & ſpecie coactionis, ſive violen-
tiæ: ſic cum multis Barboſa hic *n.* 21. Ubi *in fine* ſub-
dit cum Julio Lavorio *tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 1. *ex n.* 11. &
14. quòd tunc tollitur libertas, cum præciſè elec-
tores compelluntur eligere unam certam perſonam
ſecus ſi unam de certo genere perſonarum, ut dixi
ſupra *in cap. cum terra* 14. *hoc tit.* & infra *in cap.
Cumana.* Et adjunges quæ pro materia tractat
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *à n.* 232. *ad*
235. ubi *n.* 132. & 133. eadem cum multis repeten-
do firmat; quod diſtinxi *in dict. cap. cum terra.*
3 Notabis verò quòd electio dicitur per abſum
poteſtatis ſæcularis celebrata, quando Clerici re-
quirunt Laicos, ut electionibus interſint. Item
quando Principis ſæcularis aſſenſum ſuper certa
perſona eligenda requirunt, vel eligunt minus ali-
cujus ſæcularis Potentatus, docet Tamburin. *de Ju-
re Abbat. & Prælatorum, tom.* 1. *diſp.* 5. *quæſt.* 22. *n.* 11.
Barboſa cum multis *dicto cap.* 19. *n.* 234. & 235.
per textum hunc. Et doctrinam textus hujus proce-
dere in electione cujuslibet Dignitatis, tradit Bar-
boſa hic *n.* 5. contra Hoſtienſem. Alia notat *n.* 3. 4.
7. Sed tu pro extenſione adjunges quæ notavi ſu-
pra *in cap.* 7. & 10. *de conſtit.* ubi de inhabilitate
Laicorum, & legum, eorum reſpectu, Clerico-
rum, & perſonarum Eccleſiaſticarum. Item
poteris hic adjungere quæ ſæpè jam adduxi, ſci-
licet de perſonis, quæ habiles ſunt ad eligendum.
4 Hic etiam agitur de pœnis eligentium indignos,
aut malè, de quibus dixi *in cap.* 7. §. *fin. hoc tit.* Hic
etiam adjunges quæ tradit Barboſa *de Jure Ec-
cleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *num.* 129. ubi tractat de dubio
quando electio ſit irrita ipſo Jure, & quando veniat
irritanda per ſententiam ex vitio electorum; qui
eſt omnino videndus *à num.* 117. cum aliis; ubi
quòd electio facta de excommunicato majori ex-
communicatione, eſt ipſo jure nulla; & *n.* 121.
diſputans cum multis, an ſi fiat electio de excom-
municato in minori: & affirmant Laurentius de Pei-
rinis, & Julius Lavorius *variar. lucub. tit.* 4. *c.* 16.
num. 92. Sigiſmundus à Bononia *de elect. dub.* 65.
num. 2. Suarez *de cenſuris diſp.* 24. *ſect.* 2. *à n.* 25.
& alii per textum *in cap. ſi celebrat. de Clerico ex-
communic. miniſt.* ibi: *electio eſt irritanda, quaſi
donec per ſententiam irritetur, valeat:* & licet
Covarruvias *in cap. alma mater p.* 1. §. 8. *num.* 3.
Ugolinus *de cenſ. tab.* 1. *cap.* 6. §. 3. ex eodem tex-
tu contrarium dicant; nempe ut ſit ipſo Jure nulla,
reſpondentes ad dicta verba *irritanda* ſecundùm
ſubjectam materiam; id eſt *irritam eſſe declaramus.*
Sed Barboſa pro prima ſententia reſpondens dicit
verba *dicti cap. ſi celebrat*, nullo modo poſſe cavil-
lari; & quia dum expreſſè aliter in Jure Canoni-
co non conſtet, quod talis electio ſit nulla; non
ſic cum pœnæ debeant ampliari in regula in pœnis
de reg. Juris. † Et longè diſputans an electio igno- 5
ranter facta de excommunicato in minori ſit va-
lida? reſolvit contra gloſſam *in dict. cap. ſi cele-
brat.* verb. *ſcienter* validam eſſe; & hoc ex autho-
ritate *dict. cap. ſi celebrat.* verſ. *ſi tamen* ibi *ſcienter*;
quod eſt unum; etſi Covarruu. Ugolinus, & Sua-
rez ſupra dicant nullam eſſe cum ex jam dictis, fiat
efficax argumentum.

Ad Text. in cap. Nihil eſt. XLIV. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Prælatus confirmans indignum electum ad regimen animarum, perdit poteſtatem confirmandi primum ſucceſſorem*, & num. ſeqq.
5 *Suſpenſionis pœna* remiſſivè.
6 *Collatio beneficiorum facta per Epiſcopum putativum, nùm valeat remiſſivè.*
7 *Collatio facta à Prælato, ſeu Epiſcopo, qui commiſit aliquod delictum, quo ipſo jure eſt privatus, nùm valeat remiſſivè.*

REſolutio communis hujus textus eſt; quod ſi 1
Prælatus per negligentiam confirmavit in-
dignum electum ad regimen animarum perdit po-
teſtatem confirmandi primum ſucceſſorem, & à
perceptione proprii beneficii ſuſpenditur; donec
viſum fuerit ſuperiori: multis probat hic Barboſa
n. 1. 2. & 4. † Quare nùnc adjunges quæ ſupra no- 2
tavi *in cap.* 7. §. 1. & *fin.* ubi de dignis eligendis, &
confirmandis; & quibus pœnis plectantur eligen-
tes indignum, ſeu illum confirmans & *ſub Rubr.*
Item poteſt *hic* adjungi tractatus de confirma- 3
tione Epiſcoporum, de quo Barboſa *in paſtorali
p.* 1. *cap.* 4. idem de textu noſtro *de Jure Eccleſiaſt.
p.* 1. *cap.* 19. *n.* 253. & de materia, & ad quos ſpectet
confirmare *à n.* 146. de qua materia latiſſimè egi
ſupra *in cap.* 15. per nonnullas quæſtiones.
In gloſſa *adminiſtrans*, & in verſ. *quod interim* 4
valde remoti; præter quæ ſignanter notat Barboſa
hic *num.* 5. & 6. adjunges quæ ſupra notavi *in
cap.* 9. & 15. *hoc tit.* ubi de ingerente ſe in admi-
niſtrationem ante confirmationem.
Et in verſ. *ſuſpendatur*, de ſuſpenſionis pœna. 5
Suarez *de cenſ. diſp.* 25. *ſect.* 1. & melius *ſect.* 2. &
longè ago infra *ſub cap.* 10. *de temporib. ordin. q.*
11. ſic ut ibi dicta queant hic applicari.
Hic adjunges quæſtionem, de qua Garcia *de be-* 6
neſ. p. 5. *cap.* 4. *à n.* 276. an valeat collatio bene-
ficiorum, facta per Epiſcopum, ſeu Prælatum
putativum? qui ſe gerit pro Prælato; ſed ex aliquo
defectu, non eſt verus Prælatus. † Ad aliam, an 7
valeat collatio ab Epiſcopo, ſeu Prælato facta, qui
commiſit aliquod crimen; ob quod ipſo facto; &
ipſo jure privatus eſt Prælatura; idem *à n.* 328.
Sed quia hæ difficultates ſpectant ad tractationem
infra *de præbend. & Dignitatibus*, & *de conceſ.
Præbendæ*, ac *ad tit. de inſtitutione*; ideò hic non
repeto: interim ipſum Garciam Leges longè de
utraque cum multis diſputantem. Sed pro primo
dubio adjunges quæ dico infra *in cap. ad proban-*

dum de ſent. & re Judic. Et pro ſecundo dubio applicabis quæ dixi de delinquente, *in cap. fin. de temporibus ordin.* Et quæ dixi à *quæſt. 27. in cap. cum non ab homine de Judiciis*: ubi an ipſo Jure ante ſententiam, privetur beneficiis Clericus homicida, perjurus, & falſarius?

Ad Text. in cap. Ut præteritæ. XLV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electionis expenſa ad quem hic pertineant? & n. 3.*
2 *Expenſarum materia remiſſivè.*
4 *Electus ad Eccleſiæ dignitatem ſi habeat litigium, ſuccurritur alimentis ex ea.*
5 *Succeſſor in beneficio tenetur ad expenſas, utiles, & neceſſarias, non ad delicatas, vel ſolum utiles.*

1 HIc Pontifex probat, quod expenſæ neceſſariæ, quas facit Capitulum pro electione Prælati, debent fieri de bonis Prælaturæ, vel reddi, multis comprobat Barboſa hic *num.* 1. ubi *num.* 2. ait quod electio tota fit expenſis electi; & *num.* 5. quod expenſæ neceſſariæ dicuntur, ſine quibus negocium expediri non poteſt.

2 Quare ut ſcias perfectè expenſarum materiam, adjunges hic quæ latiſſimè tractavi *ſub c. finem litibus de dolo & contum.* & videbis Pichardum *in §. in rem, inſt. de officio Judicis à n. 15.* Covarruu. *in pract. c. 27.*

3 † Et in praxi vidi ſæpius, quod oppoſitorib. Canonicatuum affectatorum in Eccleſiis, ſolet ſuccurri expenſis electi de fructibus eorundem Canonicatuum, cæteris coopoſitoribus deperditis de expenſis neceſſariis, idem Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p. 1. c. 19. n. 142.* ad textum noſtrum applicabis nonnulla, quæ adduxi *ſub cap. gravis de reſt. ſpol.*

4 Hic idem Barboſa *ſub num.* 3. advertat, quod ſi quis electus ſit ad Dignitatem in ſua Eccleſia; & neceſſe habeat litigare pro conſequendo eam ſint ei alimenta miniſtranda; ſic cum Surdo *de alimentis tit. 1. q. 48. n. 2.* quod numquam in praxi vidi; etſi certus ſim de aliquibus litibus ſuper non admittendos à Capitulo aliquos jam nominatos & electos.

5 Item *num.* 4. ex gloſſa *expenſa neceſſariæ*, notat quod ſucceſſor in beneficio, tenetur ad expenſas utiles, & neceſſarias in lite factas; non autem ad delicatas, vel utiles tantùm: Iterum applicabis plura, quæ expendi de expenſis *in dicto cap. finem litibus de dolo, & contum.* Et alia quæ dixi *in dict. cap. gravis de reſtit. & ſpoliat.* ubi plura etiam *quæſt. 5. de retentione propter melioramenta.*

Ad Text. in cap. Cum poſt. XLVI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio poſt collationem ex intervallo celebrata, non valet.*
2 *Electio facta de illo, qui requiſitus conſenſit antequam eſſet electus, eſt caſſanda.*
3 *Electio eſt intimanda electo antequam ad ſuperiorem deferatur.*
4 *Votum dicitur conſenſus.*

PRobat Pontifex hic quod electio poſt collationem ex intervallo, celebrata, non valet: unde colligit Barboſa hic *n. 1. & 2.* quod quandò electio non fuit ſtatim facta poſt publicationem conſenſuum, & poſt tractatum electionis, vel quando primo fuit requiſitus conſenſus electi, & conſenſit prius quam eligeretur, non valeat; quia præſumitur ambitioſus: applicabis nonnulla, quæ dixi ſupra *in cap. quia propter*, & ibi *ſub quæſtione ſin.* 1

Et ſic Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap. 19. p. 1. n. 237.* ait quod electio illius, qui requiſitus antequam eſſet electus electioni de ſe faciendæ conſenſit, eſt caſſanda, adducens textum noſtrum. Non enim debet aſſentiri ſic requiſitus; ſed reſpondebit, *nolo quod me eligatis; & ita rogo, vel non intendo Dei vocationi reſiſtere.* Tamburin. *de jure Abbatum p. 1. §. 22. diſp. 5.* Sigiſmundus à Bononia *de elect.* 2

Et *n.* 243. ait quod electio eſt intimanda electo antequam ad ſuperiorem deferatur: De quo ſupra *ſub cap.* 15. & alibi & *n.* 244. quid ſi non conſentiat, *ibi* dixi, & *in Rubrica*: Et applicabis notata infra *cap. publicato*: & quod de indignis, & ambitioſis, dixi ſupra *in cap. 7. §.* vide infra *cap. 55.* collatio quid importet? hic expendo infra *ſub cap. in Geneſi 55. hoc tit.* ubi de collationis tractatu. 3

In verſ. *conſenſuum*, notat Barboſa hic *num. fin.* quod votum, dicitur conſenſus. Quare adjunges quæ de ſuffragiis, & votis ad electiones congerit Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 19. à num.* 200. Et quæ hucuſque à Rubrica ſcripſi, & uſque in finem hujus tractatus: Et quæ dixi *in cap. quia propter hoc tit.* ubi de forma votandi, & ſcrutandi. 4

Ad Text. in cap. Conſtitutis. XLVII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Monachus unius Monaſterii, alterius factus Abbas, non habet vocem in electione Abbatis, Prioris Monaſterii.*
2 *Monachus tranſlatus non habet vocem in Capitulo, à quo eſt tranſlatus.*
3 *Epiſcopus tranſlatus, ſeu volens de una Eccleſia deſinit eſſe in ea Epiſcopus, ubi primo ab ea fuit abſolutus per Papam in conſiſtorio.*
4 *Tranſlatus ad ſecundam Eccleſiam, nihil juris retinet in priori, niſi hoſtium neceſſitate.*
5 *Conſenſus debet voce, & non ſcripto exprimi.*
6 *Exprimi nemo poteſt in judicio ſine actione, vel cauſa.*
8 *Monachus factus Epiſcopus, num ſit ſolutus à jejuniis ſuæ Religionis, & ab aliis: debetque retinere habitum regularem.*
9 *Monachus factus Epiſcopus nequit frui privilegiis ſuæ Religionis.*

PRobat textus hic quod Monachus unius Monaſterii, alterius factus Abbas, non habet vocem in electione Abbatis, Prioris Monaſterii, etiam ſi tale jus ab Abbate, & Monachis prioris Monaſterii fuerit reſervatum, cum multis probat Barboſa hic *num. 1. & 2.* qui poſt *num. 5.* in verſic. 1 2
quod

quod olim cum aſſumerentur, notat quod Monachus
tranſlatus non habet vocem in Capitulo, à quo eſt
tranſlatus; cujus ratio poteſt deſumi ex incompa-
tibilitate, quæ deſumitur *in cap. de multa de preb.*
3 † Quare adjunges quæ tractat Barboſa *de Jure Ec-
cleſ. parte 1. cap.* 19. dum ait *num.* 37. & 38. quod
tranſlatus volans de una Eccleſia ad aliam, deſinit
eſſe Epiſcopus prioris, ubi primum à Papa ab illius
4 vinculo abſolutus eſt in Conſiſtorio. † Et quod
tranſlatus ad aliam, nihil juris retinet in priori, niſi
hoſtium neceſſitate compulſus, fuerit ab Eccleſia
ſua tranſlatus. Cui dicto adjunges quæ latè ſcribo
in cap. 1. de praeſcript. & omnibus applicabis
quæ dico *tit. ſeq.*
5 In verſ. *quo jure*, & in verſ. *juſſi eſſent expri-
mere*, quatenus dicit hic *num.* 6. Barboſa, quod
voce, & non ſcripto eſt conſenſus exprimendus;
applicabis nonnulla de conſenſu expreſſo, aut ta-
cito, quæ dixi *ſub cap. 1. de foro competenti*. Sed Bar-
boſa *de jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 19. n.* 113. dicit
quod vota omnium electorum, ſigillatim exquiſi-
ta, debent in ſcriptis redigi; quia melius conſtat
de voto per ſcripturam, ne memoria excrutatorum
pereat; nec per hoc derogari ait Trid. requirenti
vota ſcreta in electionibus regularium. Sed quia
de hoc latiſſimè dixi ſupra *ſub cap. quia propter
42. hoc titulo*; ideò ad ibi dicta recurres. Et pro
materia de actibus requirentibus ſcripturam ad
ſui validitatem, vel non; præter quæ infra *ſub ti-
tulo de fide Inſtrum.* Leges quæ bene advertit
Doctus, ac prudens amicus noſter D.D. Eldefon-
6 ſus de Olea *de ceſſione jurium quæſt. 5. p. 1.* † Et *n.* 7.
quod ſine actione, vel cauſa nemo experitur
in tantum, ut judex repellat agentem ſine actione,
etiam parte non opponente; quare applicabis Bal-
boam, qui *in cap. 6. de Judiciis à num.* 8. & 1. diſ-
putat, an quis ſine actione poſſit in Judicio expe-
riri: de quo dixi *ibi* latè, & *ſub tit. de libelli
oblat.*
7 Pro intellectu hujus textus leges quæ dixi *in
cap. 17. de foro compet. num.* 5. & *fin.* & *in cap.* 3. *de
8 cauſa poſſeſſ. & propriet. quæſt. 4. num.* 2. † Ad quæ-
ſtionem, an Monachus factus Epiſcopus ſolutus
ſit a jejuniis ſuæ religionis, Barboſa *in paſtorali
parte 1. cap. 4. num. 14. in antiquis*, & *in novis*. Et
à quibus aliis ſolutus ſit, longè, & bene tractat
idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part. 1. cap.* 8. à
n. 130. Sed quia de his difficultatibus ego infra
ſub titulo de regularibus, & *in cap. Clerici* el 2.
de vita, & honeſt. Clericor. ideò hic non repeto; ſo-
lum ergo dico, ut non teneatur, niſi tantum de ho-
9 neſtate ad jejunia, & pœnalia ſuæ religionis. † Et
quod nec poſſit frui privilegiis ſuæ religionis,
cum liber ſit ab omnibus regulæ obſervantiis,
jugoque Monaſticæ diſciplinæ. Sanchez *in ſum-
ma lib. 6. quæſt.* 197. Barboſa cum aliis *dict. cap.*
8. *n.* 135. legendus à *n.* 121.

Ad Text. in cap. Eccleſia veſtra XLVIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio debet fieri verbo, & de illo, in quem conſenſerit major pars.*
2 *Canonici vocem habentes in Capitulo, & non Capellani, de jure communi admittebantur ad eligendos Epiſcopos.*
3 *Electio ut canonica ſit non ſufficit, ut habeat majorem partem reſpectu minorum, ſed reſpectu totius*, n. 4.

Pontifex probat hic quod electio debet fieri 1
verbo, & de illo, in quem conſenſerit major
pars Capituli, & non reſpectu aliorum partium.
Continet ergo textus iſte duplicem partem, juxta
primam in verſic. *vocibus veſtris*, notat cum mul-
tis, Barboſa *num.* 1. & 2. quod in electione verba
requiruntur, cujus occaſione poteris applicare no-
tata ſupra *in cap. quia propter* 42. *hoc titulo*, ubi
de formis ad electionem: & ſupra *in cap.* 1. &
ad Rubricam.
Et in verſic. *cum de futura*, notat idem Bar- 2
boſa *n.* 3. quod jure communi inſpecto ad Ca-
pitulum, & Canonicos Eccleſiæ Cathedralis per-
tinebat electio Epiſcoporum; & quod admitte-
bantur tantum Canonici, qui habebant vocem in
Capitulo; non autem Capellani; & debebant eſſe
mente compotes, & in ſacris conſtituti, ut multis
comprobant *num.* 4. Quare pro ampliatione, &
vero intellectu, adjunges quæ notavi ſupra *in
Rubrica, verb. ſub quæſt.* 6. & *in cap. 14. hoc titulo*,
Item quæ dixi *in cap. cum Eccleſia Sutrina de cau-
ſa poſſeſſ. & propriet. à q.* 2.
Et in verſic. *licet majorem partem*, notat Bar- 3
boſa *num.* 5. quod in electionibus Canonicis ad va-
liditatem ipſarum, non ſufficit habere majorem par-
tem ſuffragiorum, reſpectu minorum; ſed quod
ulterius neceſſario requiritur habere majorem
partem reſpectu totius, advertens cum Miranda,
quod in majori parte reſpectu totius Capituli,
non debent computari qui nolunt illi intereſſe, &
qui propter aliquam rationem, vel cauſam privati
ſunt ſuffragio, ſeu voto; ſed illi dummodo, qui
in eadem electione habuerunt votum.
Ut bene expendas adjunges quæ tractat ipſe 4
Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 19. à n.* 219.
ad num. 24. ubi *num.* 225. quod electio communis
facienda eſt votorum collatione: & à *num.* 201.
quod vota in electionibus ſecretè exquiri debent.
*Applicabis quæ noto, & expendo infra ſub cap. pu-
blicato* 58. *hoc titulo.* Et melius quæ latiſſimè dixi
ſub cap. quia propter 42. *hoc tit. q. fin.* & *à q.* 1. &
quod hodie obſervetur.

Ad Text. in cap. Cum Magiſtrum. XLIX. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Profeſſus qui nondum eſt, nequit eligi in Abbatem.*
2 *Profeſſionis natura, & tempus remiſſivè.*
3 *Scriptura requiritur ad profeſſionem expreſſam Monialium.*
4 *Magiſter qualis debeat eſſe: & de obligatione diſcipuli erga eum remiſſivè.*

Docet hic textus quòd non profeſſus nequit 1
eligi in Abbatem, qui determinatur per no-
tata ſupra *in cap. cum ad noſtram* 37. & 38. & 27.
& 13. *hoc titulo.* Et pro intellectu applicabis quæ

M 4 dixi

dixi ſupra *in Rubr. quæſt.* 4. *&* 5. Et ampliatur ex
2 notatis *in cap. conſtitutis* 47. *eodem.* De profeſſio-
nis natura, & tempore latiſſimè noto ad plures ca-
ſus *in cap. ad noſtram* 8. & *in cap. ad Apoſtolicam*
3 *de regularibus.* † Cumque gloſſa hic ſub verb.
profeſſionem, dicat quod ad profeſſionem, expreſ-
ſa Monialium ſcriptura requiritur, ut ea probetur
ſicut Barboſa probat cum multis hic *n. fin.* ideò
applicabis notata *ſub cap.* 47. Libellus in ſcriptis
eſt redigendus, ut dixi *in cap.* 2. *de Libelli oblat.*
Alia etiam ſcripturam requirunt, ut probant D.D.
ſecundùm quæ adduxi *ſub cap. quoniam contra fal-
ſam, de probat. ſub quæſt.* 1. & de aliis alibi: nam
ut dixi *ſub Rubr. de re Judic.* & alibi *ſub tit. de fide
inſtrument.* ſententia debet in ſcriptis redigi; &
quod ſunt contractus ſcripturam, requirentes; de
quo noviſſimè videbis Oleam, quem adduxi *ſub
jam relato cap.* 7. item quæ dixi ſupra *ſub cap.* 42.
nempe quod in electione per ſcrutinium, requiri-
tur ſcriptura.
4 Ad verſ. *cum in Magiſtrum*, qualis debeat eſſe
Magiſter, docet Narbona *in l.* 31. *tit.* 7. *lib.* 1. *re-
cop. gloſſa* 2. *de obligatione mutua diſcipulorum erga
Magiſtrum*, Truilench. *in opere morali libro* 4
cap. 1. *dubio* 11. De quibus dico latè infra *lib.* 5.
ſub tit. de Magiſtris.

Notat hic idem Barboſa *ſub n.* 4. in verſ. *ſub* 4
hujuſmodi proteſtatione admiſſi fuerunt, quod
quando dubitatur, an aliquis habeat vocem in e-
lectione, & tempus electionis inſtet; itaut non
poſſint recipi probationes, quod tunc admittatur
cum proteſtatione, ut vocem emittat: ſic de Jure
hoc ſibi competet: & *n.* 6. ait ex gloſſa *proteſtatio-
ne.* † quod ut noceat proteſtatio, requiritur ex- 5
preſſus conſenſus ejus, cui fit, nec ſufficiat, ſi
ſimpliciter taceat & *n.* 7. quod proteſtatio poſt
factum non prodeſt. Quare poteris pro exacta
tractatione adjungere hic quæ latè ſcripſi *in cap.
fin. de appellat.* ubi multa de proteſtatione quid
proſit, & quando interponatur utiliter?
Ad quæſtionem de poſſeſſione juris conferen- 6
di, late Garcia *de beneficiis p.* 5. *cap.* 5. *à num.* 1. &
de intellectu textus noſtri *à n.* 52. Et applicabis
quæ adduxi *in dict. cap. cum Eccleſia Sutrina à q.* 1.
& 2. Major pars eligentium qualiter intelligatur,
& de publicatione votorum, ac de hodierna praxi,
videbis infra *in cap. publicato* 58. & latè dixi jam
ſub cap. quia propter 42. *hoc tit.* ubi leges.

Ad Text. in cap. Cumana. L. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio facta à non majori parte Capituli, & omiſſa collatione, non valet.*
2 *Eligendi jus poteſt conſuetudine acquiri, & qualiter*, n. 3.
4 *Elector, de quo dubitatur, num legitimus ſit, inſtante tempore electionis, admittitur ad eligendum cum proteſtatione.*
5 *Proteſtatio quos effectus habeat, remiſſivè.*
6 *Poſſeſſio juris eligendi.*

1 DUo dicit Pontifex hic, quod electio facta à
non majori parte Capituli, & quod omiſſa
collatione, non valeat. De primo puncto dixi *ſub
cap. Eccleſia veſtra* 48. *&* in *cap. bonæ* 36. *cap. au-
ditis* 29. *cap. dudum* 22. Ad ſecundam partem,
quod non valet, omiſſa collatione: applicabis tex-
tum ſupra *in cap. cum poſt* 46. vide infra *cap.* 55.
ubi expendo quid collatio tractatus importet,
& de omnibus, dixi plenè *ſub cap. quia propter*
42. *hoc tit.*
2 Ad verſ. *Capellani, & Clerici Civitatis*, ponit
quæſtionem Barboſa hic *num.* 2. de qua dixi *ſub
cap. cum in Jure peritus hoc tit.* Et idem Barboſa
in verſ. *vel conſuetudine num.* 3. *&* 4. & in verſ.
nam etſi Capellani num. 5. dicit quod jus eligendi,
poteſt acquiri conſuetudine, de quo videbis notata
3 *in cap. cum dilectus* 8. *de conſuet.* † Et quod ad ac-
quirendam quaſi poſſeſſionem Juris eligendi, duo
requiruntur; ſcilicet quod extranei, qui de Col-
legio non ſunt in electionibus præſentes fuerint;
& quod vocem præſtiterint. Et ſic ad utrumque
caſum adjunges quæ latiſſimè dixi *ſub. cap. cum
Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet.* aliqua
ſupra *ſub Rub. quæſt.* 6.

Ad Text. in cap. Sacroſancta. LI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Laicus, etſi Patronus nequit etiam de conſenſu Prælati, & Capituli habere jus eligendi, & quare* n. 2. & 3.
3 *Præſentare Laici cur poſſint? remiſſivè.*
4 *Laici ſunt incapaces rei ſpiritualis, & electionis Canonicæ.*
5 *Principes Laici ad electionem convocari nequeunt, etiam contra conſuetudinem.*

DEcidit Pontifex hic quod Laicus quamvis 1
Patronus non poteſt etiam de conſenſu Præ-
lati, & Capituli habere jus eligendi in Eccleſia
Collegiata, ut ſcilicet ex pluribus nominatis à Ca-
pitulo, vel Prælato quem voluerit poſſit eligere;
ſed quod ſolum electio facta illi, debeat denun-
ciari, ut aſſentiatur: pluribus probat Barboſa *hic*,
† & præſtat rationem *n.* 2. verſ. *non cadit in Lai-* 2
cum; eo quòd Laici ſunt incapaces officio admi-
niſtrandi ſpiritualia; & per conſequens ſuſpenſio-
nis, ſeu Eccleſiaſticæ juriſdictionis: hæc ille pro-
bans cum multis.
Sed ego pro generali exornatione adjungo quæ 3
latè tractavi *in cap.* 2. 3. 4. 8. 13. *&* 17. *de Judiciis*,
& *ſub toto tit. de foro comp.* & *in cap. tuam* 3. *de or-
dine cognit.* ubi de incapacitate Laicorum ad res
ſpirituales, vel quaſi. Et quæ latiſſimè dixi *in cap.
Eccleſia S. Mariæ* 10. *de conſtit.* & quare poſſint
præſentare, dixi *ſub cap.* 3. *de Judic.* ubi *quæſt.* 5.
an aliquo caſu poſſint beneficia conferre. Et an
ad electionem Epiſcoporum poſſint concurrere?
Et quo jure Regibus Hiſpaniæ competat nomi-
natio, & præſentatio, dixi latè *ſub cap. cum Ec-
cleſia Sutrina* 3. *de cauſa poſſeſſ. & propriet. quæſt.* 3.
& notavi jam ſupra ſub Rub. *ſub quæſt.* 6. & *ſub
cap.* 48. & *in aliis relatis capitibus hujus tit.*
Et ad materiam hujus textus adjunges notata 4
ſupra *in cap. querelam* 24. & *in cap. quiſquis* 43. *hoc
titulo*, & *in cap.* 2. *de electio ad clamorem populi.* An

Laicis

Laicis poſſit aliquo jure competere electio ſub
dicto *cap. quarelam.* Et an à Laicis poſſit jus Pa-
tronatus Eccleſiaſticum præſcriptione acquiri,
Balbòa *in cap. de præſcriptionibus à n.* 33. Et an in
Eccleſia Collegiata Laicus erigens, vel dotans Ec-
cleſiam Collegialem, acquirat jus præſentandi
Clericos ad eam, ſicut acquirit, dato quod Eccle-
ſia non ſit Collegialis; idem à *n.* 42. per textum
5 noſtrum. † Et longè agens Marta *de juriſdict.*
parte 4. *cent.* 1. *caſu* 47. dicit nulla conſuetudine,
etiam immemoriali poſſe introduci, ut Principes
Laici convocari debeant ad eligendum Eccleſiæ
Prælatum. Et applicabis Barboſam *de Jure Eccleſ.*
part. 1. *cap.* 8. *ante num.* 66. ubi de varietate circa
authoritatem Principum in electionibus Epiſcopo-
rum: & *num.* 67. quando cœperit abrogari poteſtas
data Laicis circa Epiſcoporum electiones, & quo-
6 modo. † Eccleſia Collegiata quæ dicatur? No-
tavi ſupra *ſub cap.* 1. verſ. *& quia*, & plura *ſupr.*
ſub Rubr.

Ad Text. in cap. Cum in veteri. LII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Eligentes quando debeant conſilium requirere, ut validens electionem, & quod tempus expetatur;* n. 3
2 *Conſilium ubi requiritur, debet peti ante actus expeditionem.*
4 *Conſilium non obligat ad illud ſequendum;* n. 6. & 7.
5 *Actus dicitur nullus, ſi id, quod mandatum eſt fieri, ſit ſine conſilio illius, à quo requirendum erat: fallit ubi Conſiliarius eſſet abſens* n. 8. & 10.
7 *Statutum requirens pro forma Conſilium ſapientis; non eo requiri neceſſam eſt.*
9 *Diſpoſitio non vitiatur; & ſi ſit ut quis nubat cum conſilio alicujus, & eo requiſito non ſequatur.*
10 *Conſenſus ubi requiritur, num actus alias vitietur?*
11 *Actus factus contra legem, & ſtatutum, non valet.*
12 *Conſilium dans ad homicidium, vel furtum, qualiter teneatur? remiſſivè.*
13 *Conſilium peritorum in arte, qualiter obliget? remiſſivè.*

1 DEcernit Pontifex hic, ut quando Papa
mandat habentibus eligere quod eli-
gant cum conſilio, alioquin Conſiliarii provi-
deant, debeant eligentes conſilium requirere
in tractatu electionis, & congruo tempore ex-
pectare reſponſum, alias electio non teneat.
2 † Etenim Barboſa hic comprobans *num.* 1. dicit
num. 2. quòd ubi requiritur, conſilium debet
peti ante actus expeditionem.
3 Et *n.* 7. quod poſtquam petitum fuerit Con-
ſilium, ſpectandum eſt reſponſum per tempus ne-
4 ceſſarium. † Et *n.* 4. quod conſilium non obli-
gat ad ſequendum: aliquid *in cap. fin. infra.* De
his omnibus Gonzalez *in reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 46.
num. 38. *& gloſſa* 48. *à n.* 12. *&* 40. Bertachinus
de Epiſcopo p. 1. *lib.* 3. *num.* 87. *&* 88. Bartol. per
textum cum Prætor 59. §. *mando ff. de leg.* 2. San-
chez *de matrim. lib.* 1. *diſp.* 34. *num.* 24. Barboſa
axioma 93. *num.* 2. Gutierrez *de tutelis p.* 1. *cap.* 8.
num. 4. Menoch. *de præſump. lib.* 6. *quæſt.* 34. *à*
num. 25.
Nunc verò pro majori enodatione adjungo ſe- 5
quentia; nempe quod actus dicitur nullus, ſi id,
quod mandatum eſt fieri, ſit ſine conſilio illius,
cujus, conſilium requirendum erat: ſic ex textu
noſtro comprobat cum multis Gratianus *reg.* 10. de
quo Doctores *in cap. ex parte de conſtit.* & ibi be-
ne Felinus multipliciter limitat. † Et quod conſilium 6
etſi requirendum ſit, non tamen ſequendum, pro-
bat textus, ubi Doctores *in cap. cum olim, de ar-*
bitris. Et videbis Barthol. Sanchez *in clem.* 2. *de*
teſtibus num. 5. & applicabis textum *in cap. cum*
in Jure peritus hoc tit.
Notabis verò quod etiam ſi ſtatutum requirat 7
pro forma conſilium ſapientis, non oporteat id re-
quiri, ubi caſus eſt clarus in jure, Angelus *in l. hac*
conſultiſſima cod. qui teſtam. facere poſſunt, quem
refert Palacios Rubios *in Rub. de donat. inter* §. 38.
num. 13. *col. penult.* † Item quod regula non pro- 8
cedit, quando ille, cujus conſilium requiritur, eſſet
abſens, & ſit periculum in mora: ita Bart. *in l. ſi*
plures ff. de exercit. Tyraquel. *in ll. Connub. n.* 16.
Mieres *de Majorat.* 1. *p. cap.* 50. *num.* 6. *ad finem.*
† Item quod non vitietur diſpoſitio quod quis du- 9
cat, ſeu nubat conſilio alicujus, & non alias: nam
licèt petatur, & expectari debeat; non tamen ſe-
qui, quod ſecus eſt in diſpoſitione, quæ confert
matrimonium in alterius arbitrium, ſecundum *l.*
cum tales, §. *arbitrata ff. de condit. & demonſt.* latè
Gulielm. Benedict. *in cap. Raynutius de teſtam.*
verb. *qui cum alia à num.* 88. Matienzus bene *in*
l. 14. *tit.* 4. *lib.* 5. *recop. gloſſa* 1. *num.* 62.
Quid ſi conſenſus requiratur, bene Tyraquel. 10
poſt leges connub. gloſſa 2. *per totam*, Covarruv. *in*
regula peccatum lib. 6. *p.* 2. §. 3. *num.* 10. & *in* 4. *p.*
2. *cap.* 7. §. 1. *n.* 1. Doctor *in l.* 55. *Tauri cum*
ſeq. Joannes Matienz. *in l.* 5. *tit.* 3. *gloſſa* 1. *n.* 1.
cum aliis *lib.* 5. *recopil.*
Et applicabis quæ tradit idem Gratianus *reg.* 14. 11
ubi quod actus contra leges, & ſtatutum factus,
non valet *ex l. non dubium cod. de legibus*, de quo
notavi ſupra *in cap. cum dilectus de reſcriptis*.
Applicabis alia quæ adduxi ſupra diverſis in ca-
pitibus de tempore, quod debeant expectari vo-
cati ad electionem. de quo puncto Barboſa *de ju-*
re Eccleſ. p. 1. *cap.* 19. *à num.* 96.
De conſilium dantibus ad homicidium, vel fur- 12
tum, qualiter teneantur, dico infra *in cap. ſicut*
dignum de homicidio.
Item applicabis quæ dixi *ſub cap* 4. & *cap. pe-* 13
nult. de probat. ubi de conſilio, & judicio perito-
rum in arte, plura cumulavi.
Ad verſ. *tractatam fuiſſe habitum:* applicabis 14
quæ noto infra *in c. cum in Geneſi* 55. *circa finem*
hoc tit.

Ad Text. in cap. Congregato LIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio à majori parte de indigno, poſtponitur* [illegible] *facta*

facta à minore de digno, & num. ſeqq.

4 *Eligens num ſcienter indignum elegiſſe, vel non, quando præſumatur?*

5 *Indignus dicitur qui habet defectus perſonæ expreſſos.*

6 *Patroni Laici indignum ſcienter præſentantes, privantur jure præſentandi pro ea vice.*

7 *Conferens beneficium ſcienter indigno, privatus, eſt, & devolvitur jus ad ſuperiorem.*

8 *Procurator conſtitutus ad eligendum cum mandato generali, & liberè, nequit in ferendis ſuffragiis, unum nomine ſuo, & alterum nomine mandatis eligere, fallit, quando adeſt omnimoda æqualitas*, n. 9.

10 *Procurator debet habere mandatum ad jurandum pro impedimento ſui Domini. Et quæ debeant intervenire, ut legitimè conſtituatur.*

11 *Dictio* poſtmodum *ſignificat intervallum,*

12 *Dictio* trita *ſimplex, & per ſe, importat latam ſententiam.*

14 *Electio facta in loco non conſueto, debet nihilominus confirmari.*

15 *Electio Prælati, ubi fieri debeat. Ubi practicetur ſi fiat Præbendarum* n. 17.

16 *Electio Pontificis facta in loco interdicto, non valet; non alterius Prælati* dicto n. 15.

17 *Negotia faciliora ubilibet intra Eccleſiam ſolent decerni.*

18 *Electio Papæ debet fieri in Conclavi clauſo.*

1 POntifex in præſenti decidit, quod ſi pars ma-
jor in eodem ſcrutinio elegit indignum, & pars
minor elegit dignum, valet electio minoris; quia
major pars eligendu indignum, privatur pro illa
vice poteſtate eligendi, & devolvitur ad minorem
de majori parte votorum, ac eorum publicatione,
dico explicitè infra *in cap. publicato* 58. *hoc tit*, & de
doctrina noſtri textus dixi ſupra *ſub cap. quia prop-
ter* 42. & quod hodie ſervetur in praxi de minori
parte aligente dignum; maior verò indignum ibit
ſub quæſt. fin.
2 Occaſione hujus deciſionis, quam comprobat
Barboſa, poſſunt hic adiungi dicta *ſupra* de elec-
tione indigni, & de electione digni, prætermiſſo
digniori *in cap.* 7. §. 2. *& fin.* & in aliis hujus tituli
3 Capitibus. † Et quod ſcienter eligentes indignum,
pro illa vice priventur poteſtate eligendi; non au-
tem ſi nominaverint tantùm, dixi ſupra, & nunc re-
peto ex adductis à Barboſa omnino videndo *de ju-
4 re Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *à n.* 66. † ubi *num.* 68. re-
linquit judicis arbitrio. An eligens præſumatur ſci-
viſſe electum fuiſſe indignum, ex quibus hæc ſen-
tentia colligatur? de quo loquens Sigiſm. à Bono-
nia *in tract. dub.* 61. *n.* 4. ait ut tunc eligens præ-
ſumatur ſciviſſe electum illum fuiſſe indignum, ſi
electus ille fuit ſemper in eadem civitate, & loco;
ubi extitit eligens, & electus ita deliquit, ut veriſſi-
mile ſit eligentem id reſciviſſe. Quod ſi is electus
abſuit, vel ſecretò ſe occultavit, ut probabile ſit elec-
tum ignoraſſe: tunc quod ignoranter elegerit præ-
ſumendum eſſe dicit: Qui tamen *num.* 13. hoc limi-
tat, quando ipſi electores compromiſſerunt in ali-
quem, qui compromiſſarius eligit indignum; niſi
tamen ipſi Compromittentes talem electionem ra-
5 tam habuerint: † Et *num.* 70. dicit quod indignus
dicitur qui habet defectus perſonæ expreſſos, *cap.
cum in cunctis hoc tit.* Garcia *de benef. p.* 7. *cap* 12.
num. 84. cum aliis. Sigiſmund. ſupra *num.* 11. Lavo-
6 rius, *variar. lucub. cap.* 15. *n.* 77. † Et *num.* 74. quod
Patroni laici indignum ſcienter præſentantes, pri-
vantur jure præſentandi pro ea tantum vice, ſi
ſcienter præſentaverint eum. Marius Anton. *va-
riar. lib.* 1. *reſ.* 19. Ugolin. & Raccius à Barboſa
relati. † & *num.* 75. quod conferens beneficium 7
ſcienter indigno privatus eſt conferendi poteſtate;
itaut propter conferentis negligentiam devolva-
tur ad ſuperiorem beneficium incapaci collatum.
Rebuf. *in praxi tit. pœnæ contr. collator indign. con-
ferent. n.* 1. Mantica *deciſ.* 158.
Et cum in verſ. *computato Procuratore cujuſ- 8
dam abſentes* dicat *hic* Barboſa *ſub n.* 1. quod Pro-
curator conſtitutus ad eligendum cum mandato
generali, & libero ad eligendum, non poteſt in feren-
dis ſuffragiis unum nomine ſuo, & alterum nomine
mandantis eligere ex ea ratione; quia eadem con-
ſcientia debet eligere nomine Domini ſui, qua ele-
git nomine proprio; *ex cap ſi quis Juſto* §. *porro hoc
tit. lib.* 6. ibi D.D. & Barboſa cum aliis *de Jure Ec-
cleſ. p.* 1. *cap.* 19. *n.* 165. † Et ſubdit cum Gutierrez, 9
Molina, Lancelloto, & aliis, quod ſi merita duorum
vel trium ita eſſent æqualia, ut ab electoribus diſ-
cerni non poſſit, quis eorum melior, & idoneior ſit
cæteris; putet poſſe procuratorem unum nomine
ſuo, & alium nomine mandantis ex illis eligere. † 10
Et Julius Lavor. *variar. lucub. tit.* 5. *c.* 17. *n.* 17. dicit
quod procurator debet habere mandatum ad juran-
dum ſuper impedimento ſui Domini. Et *n.* 69. po-
nit formulam conſtituendi procuratorem: de qui-
bus, & aliis idem Barboſa ſcribit latè *de Jure Ec-
cleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *à n.* 100. & notat ſupra *in c. quia
propter* 42. §. *illud, hoc tit.* Etenim qui abſens eſt tem-
pore electionis, juſto detentus impedimento, po-
teſt unum, vel plures procuratores conſtituere, qui
per ſe votum in electione præſtent dumtamen quia
ſit in loco, ubi evocari poteſt, & quod juſto impe-
dimento detentus venire non poſſit; & quod pro-
curator habeat mandatum ad jurandum ſuper dicto
impedimento: ſic patet ex verbis *dicti* §. *illud, c. quia
propter*, ibi: *Illud autem penitus interdicimus, ne quis
in electionis negotio Procuratorem conſtituat, niſi ſit
abſens in eo loco, de quo debeat advocari*: ſic docet
Julius Lavor. cum aliis *variar. lucub. tit.* 4. *cap.* 7.
n. 34. ubi ſubdit quod ſi quis electorum tempore
vocationis, ſeu citationis, faciendæ ſit intra fines;
unde ſunt vocandi abſentes, & poſtea electionis
tempore ſit extra fines, non admittatur ejus Procu-
rator; qui *n.* 44. ait ut non dicatur abſens ad di-
ctum effectum, is, qui eſt in aliqua parte civitatis,
etiam remota, vel prope in Hortis; ubi quòd ab-
ſenti non licet per litteras exprimere votum ſuum
dict. c. ſi quis Juſto §. *abſens hoc tit. lib.* 6. ibi: *non
poterit aliquatenus per litteras*. Boërius *deciſ.* 1. *n.* 41.
& n. 37. Sigiſmund. à Bononia *de elect. dubio* 14.
n. 1. & hoc etiam volente Capitulo: & idem La-
vor. *n.* 35. dicit legitimum abſentis impedimen-
tum reputari quando ob inimicitias capitales ve-
nire non poſſit, vel ob infirmitatem gravem; non
autem levem, vel ſi adverſa navigatione, impedia-
tur, vel ſi vocetur ad majus tribunal; vel ſi obſeſ-
ſus in aliquo Caſtro, ubi egredi non poſſit, & ſimi-
lia; ita tamen, ut impedimentum exprimatur quale
ſit: & addit *n.* 41. quod ad hoc ut talia impedimenta
juſta dicantur, requiratur, ut de tempore, quo im-
peditus venire non poteſt ſit in eo ſtatu, in quo ſi
præſens eſſet, poſſet eligere: alia tradunt omnino
videnda idem Lavor. longè agens *ſub dict. cap.* 17.
Barboſa *de jure Eccleſ. p.* 1. *dict. cap.* 19. *à n.* 100.
ad 115. Tamburin. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. *q.* 3.
Rota *in Calaguritana beneficii de Morillo* 13. *No-
vemb.* 1620. coram bonæ memoriæ Ubaldo: Qui

omnes i

omnes dicunt quòd ex pluribus procuratoribus ſignatis, in dubio potior ſit primo nominatus inſtrumento procuratorio. Quod ſi duo ſunt eadem die nominati, & non appereat de priori mortuo, ſe confundunt: argum. eorum quæ dixi *ſub tit de fide inſtrum. in Rub.* & *in cap.pen.* & quòd procurator debet eſſe de collegio ex dicto §. *illud*, ſic ut nullos queat cogi ad acceptandum.

11 Dictio *poſt modum* hic ſignificat intervallum tradit Barboſa *hic num.* 2. cum Tyraquello, de qua in ſuo tractatu de dictionibus in eadem dictione.

12 † Et *n.*4. ex gl. hic dicit quod dictio *irrita* ſimplex, & per ſe, & ſine adjectione alterius, importat latam ſententiam, cum Tiraquello *in l. ſi unquam*, verb. *revertatur n.* 48.

13 Et in verſ. ibi *ſcientia litteralis expertem*: de hoc videbis notata ſupra *in cap.* 7. applicabis dicta infra *in cap. penult. & fin. de atate ordin.*

14 Et in verſ. *congregato Nerven. Capitulo*, hic poſſet dubitari in quo loco debeant electores congregari, ut electio valida ſit: & reſpondetur, quod locus electionis faciendæ; dummodo clandeſtinus non ſit, minimè eſt de ſubſtania electionis. Et quòd electio quamvis facta non ſit in loco conſue-
15 to, debet nihilominus confirmari. † Sed quòd electio Prælati debet de congruentia fieri in Eccleſia Cathedrali, ſeu loco conſueto, & in ſubſidium ubi commodius daretur facultas, tradit cum multis idem Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 19. *à n.* 176 *ex cap. quod ſicut, hoc tit.* Julius Lavor. *dict. tit.* 4. *cap.* 18. *n.* 8. dicens procedere; licèt locus ſit interdictus, Abbas *in cap. cum terra ſua.*

16 Et videbis textum *in cap. ubi periculum* §. *porro hoc titulo, lib.*6. in quo expreſſè prohibetur elec-
17 tio Pontificis fieri in loco interdicto, † ſæpius video Eccleſiis faciliora negocia, & inſtantanea decerni ubilibet intra Eccleſiam Cathedralem, ſed electiones canonicas Præbendarum, ac aliorum beneficiorum, convocato Capitulo ante diem, & poſt modum congregato intra cellulam, vulgò *ſala*
18 ſui Capituli. † Et quòd electio deb[illegible] fieri in Eccleſia Cathedrali, ſi fieri poteſt ſupra *cap.* 28. ibi in verſ. *ſi fieri poteſt*, vide Abbatem *in cap. cum terra.* Julium Lavor. *variar. lucub. cap.* 18. *n.* 6. 7. & 8. ubi dicit ſpeciale eſſe in electione Pontificis, quæ non poteſt fieri, niſi in conclavi clauſo, ut ſtatuit Gregor. XV. *in ſua conſtit. Æterni*, videbis etiam Gonzales *ad regul.* 8. *cancellarim, gloſſa* 62. *n.* 19. Borrel. *in ſumma omn. deciſ. tit.*6. *n.* 13. Gregor. *ſyntagm. juris lib.* 15. *cap.* 12. Azorium, & Rendinam, quos refert, & ſequitur Barboſa *n.* 178.

Ad Text. in cap. Dudum. LIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Beneficiorum incompatibilitas, remiſſivè.*
2 *Error communis, & titulus putativus, operantur actus validitatem*, & n. ſeq.
4 *Conteſtationis materia inſinuatur.*
5 *Probatio per confeſſionem remiſſivè.*
6 *Poſitiones juris quæ remiſſivè.*
7 *Archidiaconorum officium quod remiſſivè.*
8 *Falſitas ſuppreſſa, quid in actum operetur remiſſivè.*
9 *Pænæ* leg. 10. tit. 1. lib. 4. recopil. *non incurratur per ſolam citationem laici coram Eccleſiaſtico.*
10 *Reſignare queit criminoſus ſuum beneficium, etiam poſt receptas probationes, & concluſum in cauſa, ſi veniat puniendus per ſententiam & poſt ſententiam, appellatione pendente*, num. 11.
12 *Collatio facta poſt privationem ante tranſitum in rem judicatam eſt nulla, ſi privatus non appellavit,*
13 *Impetrari beneficium criminoſi, poteſt in eventum probationis. Impetrans verò obligàbitur ad pænam extraordinariam arbitrio Rota* num. 14.
15 *Impetrans non eſt habilis ad conſequenda beneficia ejus, ob cujus privationem, illud impetrabat, ſi moriatur in illo, interim impetratus.*

DEciſio hujus textus, cum pertineat ad incompatibilitatem beneficiorum, juxta infra latè notata *in cap. de multa* 28. *de præb.* & ſatis ſuperquo Barboſa hic exornat litteram; ego nunc tantum faciam remiſſionem pro principalioribus verbis ejus. 1

Igitur quia Barboſa hic à *num.* 3. tractat materiam de factis ab aliquo habito pro Prælato ex communi errore, reſolvens, *n.*7. quod error communis, & titulus putativus operatur validitatem eorum, quæ geruntur per inhabilem, quando inhabilitas fuerit de jure humano, ſecus ſi de jure Divino, juxta doctrinam textus *in l. Barbarius ff. de officio Prætor.* & *l.*2. *cod. de ſent. & interlocut.* ideo applicabis quæ dixi *in cap* 1. *in* 2. *ejus parte* 54. *de ſacram. iterandis vel non*, ibi: *In verſ. ad quartam & tertiam*, ubi egi de dubiis an Pontifex ſuppleat defectum Juriſdictionis miniſtrantibus Sacramentum cum opinione probabili vel ſupleat illam in miniſtratione ſacramentorum ſtante errore communi abſque titulo colorato, & qui in aliis juriſdictionalibus dixi alibi ad explanationem *dict. l. Barbarius*, aliquid infra *ſub tit. de ſeru. ordin. vel non.* 2

Nunc verò pro exacta exornatione, applicabis quæ dixi *in cap. tua, de cauſa poſſeſ. & propriet. q.* 1. *num.* 11. ubi de intellectu hujus textus. 3

Et ad verſ. *conteſtationem litis*, dum notat hic Barboſa *n.* 11. quod litis conteſtatio eſt terminus ſubſtantialis judicii, ſine qua ſententia lata, & probationes factæ laborant nullitatis vitio; ideò applicabis quæ latè dixi *ſub Rub. de litis conteſt.* & *in c.* 6. *de judiciis à quaſt.* 11. & idem notat cum gloſſa verb. *reſponſionem n.* 19. quod litis conteſtatio fit per principalis negocii apud competentem judicem factam narrationem, & ad eam ſequutam reſponſionem, ſive per affirmationem, vel negationem multis probans, de quo *ſub dicta Rub.* & *ſub dict. cap.* 6. & alibi. 4

Et in verſ. *ſed cum in jure confeſſus fuerit.* De probatione per confeſſionem, plura *in tota Rub.* & *tit. de confeſſ.* dico, & *ſub cap.*4. *de judic.* item & *ſub cap. ſi cautio de fide inſtrum.* Ad quem verſ. addes quæ tractat Balboa *in c. nullus* 5. *à num.* 2. de juramento, quod præſtatur à proviſo in aliqua Dignitate, de quo dixi latè ibi, & *ſub cap.*4. illius tituli. 5

Et in verſ. ibi: *cum non per poſitiones.* De poſitionibus in jure reſpondendis, latiſſimè dixi *in cap. unico de litis conteſtatione.* 6

Et in verſ. *quod Archidiaconus*, hic poterant conjungi omnia, quæ de jure ſpectant ad officium Ar- 7

Archidiaco

eluidiaconorum, de quibus *in ſuo titulo.* Et ſic adjunges Balboam, qui textum noſtrum expendens, *in cap.* 18. *de re judic.* à *num.* 16. loquitur de inſtitutione Archidiacono competenti.

8 Et in verſ. *cum falſitatem ſuggerit, & ſuppreſſerit*, occaſione hujus verſ. poteris hic adjungere quæ notavi ſupra *in cap.* 20. 23. *&* 27. & aliis de reſcriptis.

9 Et in verſ. *tandem*, ad bonam quæſtionem applicabis Gutierrez *lib.* 3. *practicarum c.* 30. ubi tractat de ea, utrum pœna *leg.* 10. *tit* 2. *lib.* 4. *recopilat.* incurratur per ſolam citationem laici coram Judice Eccleſiaſtico, ſi ante litis conteſtationem pœniteat actorem, de qua latiſſimè dixi *in cap. licet ex ſuſcepto de foro comp.* à *quæſt.* 3. *&* 8. & pergens Gutierrez, dicit ex noſtro textu illum vocans optimum *in dicta quæſt.* 30. *à num* 41. quod in pœnis legalibus, licitum eſt deſiſtere, uſque ad ſententiam. Barboſa hic cum Boërio *num.* 13. Et tu applicabis quæ dixi latè *ſub cap.* 5. *de judiciis*, de eo, qui citatus, reſpondit, nolle comparere, & poſtea pœnituit, an excuſetur à pœna, de qua ibi.

10 Et in verſ. *diximus admittendam*, dicit Barboſa *num* 16. quod criminoſus pendente judicio, & inquiſitione, etiam poſt receptas probationes, & concluſum in cauſa poteſt reſignare ſuum beneficium; quod intelligit *collect.* 1320. quem videbis, quando criminoſus venit puniendus per ſententiam Judicis, non ipſo jure, dicens quod pluries
11 cenſuiſſet Rota Romana. † Et poſt ſententiam, pendente appellatione; quia extinguit appellatio pronunciatum; quod comprobabis ex infinitis, quæ dico *ſub tit. de appellationibus, & ſub tit. ut lite pend. nihil innovatur.*

12 Notabis verò quòd collatio facta poſt privationem ante tranſitum in rem judicatam, eſt nulla, eſto quod privatus poſtea non appellaverit. Mohedan. *deciſ.* 148. Puteus *deciſ.* 30. *lib.* 1. Riccius *ſupra*, ubi dicit quod fuit in Rota reſolutum *in una veronen.* 12. *Decemb.* 1545. coram Cardinali ſanctæ crucis: & ampliat ex Rota *deciſ. de re jud. in antiquior.* ut poſſit fieri prædicta reſignatio, etiam non facta mentione de accuſatione, vel inquiſitione, ſi judicium pendet,

13 Et pro ornamento hujus textus in prædicto dubio de duobus, quærit Riccius *dicta collect.* 1320. in verſ. *ſed*, primo nùm beneficium criminoſi poſſit impetrari in eventum privationis; & tradit cum Rota *in deciſ. fin.* ut lite pendente affirmativam
14 ſententiam, † ſed quod taliter impetrans, debet ſe obligare ad pœnam extraodinariam arbitrio Rotæ; & ſic non requiratur talionis pœna, cum Creſcent *deciſ.* 161.

15 Secundo an impetrans alterius beneficium ob illius privationem, illo interim decedente, ſit habilis ad conſequenda præfata beneficia, & idem Riccius cum Rota *deciſ.* 441. *ut lite pendente in novis*, negativam tenet ſententiam, addens pariter eandem opinionem tenuiſſe Capell. Tholoſan, *deciſ.* 437.

Ad Text. in cap. In Geneſi. LV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio ſi non præcedat collatio; etſi etiam non fiat à majori parte, non valet.*

2 *Electio debet fieri juxta formam textus* in cap. quia propter 42. de electione. *Et de requiſitis* n. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9.

6 *Electionis locus, nùm deſignatus debeat eſſe remiſſivè.*

10 *Præparatio ad electionem eſt tractatus quidam eorum, quæ facienda ſunt.*

11 *Electionis tempus quale ſit?*

Textus hujus deciſio, & littera generalis eſt ad 1
tractationem de electione, & ejus requiſitis; & ſic poteris ejus litteram abundè exornare ex adductis *ſuprà* in pluribus locis. Nam quatenus dicit quod non valet electio, ſi non præcedat collatio; etſi non fiat à parte majori, notavi ſuprà *in c. Cumana* 50. *hoc tit.* & *in c. cum poſt petitam* 46. Pro exornatione infra dico *in cap.* 58. & *in cap. quia propter* 42. *ſub quæſt.* 3. dixi, & per totum de materia noſtri textus, ubi leges.

Et quatenus textus hic in verſ. *ex ſingularibus*, 2
& ibi: *non tamen debuit ſubſequi ſingularis electio, ſed communis*, & ibi, *nec etiam electio*, ex quibus Barboſa *num* 2. *&* 3. ait electionem faciendam eſſe, juxta formam textus *in cap. quia propter* 42.
hoc titulo, ubi poſui plura notatu digna. Et quod 3
eligentes debent in unum congregari, ut demonſtrant verba ibi *fuerit celebranda præſentibus omni-*
bus. † Et ſic quod vota data extra Capitulum, 4
vel poſt factum ſcrutinium, non augent numerum.
† Et ſic quod electio per ſcrutinium neceſſariò 5
facienda eſt per congregatos in unum; itaut non ſufficiat conſenſus eligentium ſingulariter præſtitus, ſed oportere quod collegialiter conſentiant: ita cum multis probat.

Hic poſſes dubitare, an debeat eſſe deſignatus 6
locus, ubi congregentur? ſed dices, ut dixi ſupra *in cap. congregato* 53. *in fin.* & *ſub dict. cap. quia propter* 42.

Et quæ dicatur major pars ad electionem? jam 7
ſæpius ſupra dixi ſub aliquibus juribus, & hic Barboſa explicat *num.* 2. idem *de Jure Eccleſiaſt. c.* 19. *parte* 1. à *num.* 200. ubi dicit quod electio debet fieri à majori parte, comparativè ad minorem partem congregatorum, & reſpectu ad totum Capi-
tulum ibi *num.* 223. † Et *num.* 225. quod electio 8
communis fit, facta votorum collatione, & abſ-
que ulla reali interruptione, ibi *num.* 226. † Et 9
num. 219. ait quod votorum collatio reſpectu numeri, meriti, & zeli, ſtatim de ſubſtantia fieri debet, facta, ſuffragiorum publicatione. Et hic poteris, adjungere quæ ipſe adducit de ſcrutatoribus, & eorum officio à *num.* 212. *&* 184. de quibus omnibus dixi latè *in dicto cap. quia propter* 42.

Item adjunges quæ ipſe tradit *num,* 182. nempè 10
quod debent fieri tractus ante electionem, juxta gloſſam verb. *tractantes in cap. in nomine* 23. *diſt,* qui ſunt, veluti præparatio ad electionem; non autem electio, quia in eis fit diſcuſio tantum

eorum

eorum, quæ facienda ſunt, nominantur utrinque
plures, qui judicantur digni electione, & fit colla-
tio nominatorum perſonæ ad perſonam, meriti ad
meritum, & zeli ad zelum, juxta textum noſtrum,
& *cap. Cumana ſupra hoc titulo*, & quiſque dicit
quod ſibi videtur, abſque eo tamen, quod ſequatur
aliqua concluſio, vel electio; & aliqui exiſtima-
runt hujuſmodi tractatus eſſe de ſubſtantia electio-
nis; ut notanter tenent gloſſa, verb. *in tractatu*,
cap. cum in veteri hoc titulo, Antonius de Butrio
in cap. cum inter num. 7. & in cap. in cauſis hoc titulo.
Petrus Gregor. *in ſyntagm. titulo de elect. cap.* 15.
in fine, videbis Sigiſmund. a Bononia *de electione
dub.* 56. *num.* 6. aliquid dixi ſupra *ſub dict. cap. quia
propter in fine*. Et de pactis reprobatis in electio-
ne dixi ſuprà *in cap.*

11 Per textum hunc poteris aggregare quæ tractat
Julius Lavor. *variar. lucubr. tit. 4. cap.* 18. ubi electio
quod in loco, & de quo tempore ſit facienda? &
intra quod tempus à die vocationis fieri debeat,
& electo præſentari. De quibus etiam *ſub dict.
cap. quia propter* 42, *& c.* 15. *hoc tit.*

Ad Text. in cap. Meſſana LVI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electio Epiſcopi facta per Laicos, nulla eſt, non obſtante qualibet conſuetudine.*

2 *Laicus ſanctitatis, & vita bonus poterit eligi in Epiſcopum; etſi difficulter per dicta* n. 3. *Exempla referuntur*, n. 4.

4 *D. Nicolaus, D. Ambroſius, dum eſſent Laici, fuerunt electi in Epiſcopos.*

5 *Prælati mors, num debeat denunciari Principi Laico de jure. Quid practicetur Hiſpaniæ*, num. 6.

6 *Capitulum Cathedralis, mortuo Epiſcopo, tenetur in his Regnis Hiſpaniæ denunciare ejus mortem Regi.*

7 *Epiſcopi inſigniri tales nequeunt, niſi qui fuerunt nominati à Regibus Hiſpanis.*

8 *Epiſcopi prædefuncti, bonorum cuſtodia pertinet ad Regem Hiſpaniæ.*

9 *Eccleſia viduata eſt ſub Regis Hiſpaniæ protectione.*

10 *Inventarium Epiſcopi fit ab Eccleſiaſtico. Quid in Hiſpania ſervetur*, n. 12.

11 *Hæredes Epiſcopi ſunt alii Epiſcopi, Eccleſia, vel Camera Apoſtolica*, n. 13.

14 *Reges Hiſpaniæ num poſſint mittere ad electiones Prælatorum Præſides?*

1 DEcidit Pontifex hic, quod electio facta Epiſ-
copi per Laicos, & Canonicos, etiam ſi hoc
habeat, conſuetudo, non valet, multis compro-
bat Barboſa, colligens *numero* 2. quòd non valet
conſuetudo, ut Laici in electionibus Epiſcopo-
rum vocem habeant; quia electio, nec activè, nec
paſſivè cadere poteſt in Laicum in ſpiritualibus;
ad quod comprobandum adjunges quæ dixi *in
cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſion. quaſ-
tione prima & ſecunda*; item ſupra *ſub Rubr. in
quæſtione ſexta*.

2 Inſuper Barboſa hic *numero* 3. tradit cum Feli-
no, & Caſſaneo, quòd ſi Laicus fuerit ſanctitatis,
vitæ, & legalitatis maximè, poterit eligi in Epiſco-
pum, & omnes ad hoc mirificè extollunt textum
hunc, ex cujus verbis nihil colligi video. † Ta- 3
men quia idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part.* 1.
cap. 8. ex numero 114. *ad* 116. dicit quod Laicus in
Epiſcopum eligi non poſſit, per textum *in cap. ad
nos 39. diſtinctio, cap. miramur* 61. *diſt. cap. ſta-
tuimus*, §. *his omnibus eadem diſtinctione*, *& cap.
exiguus* 1. *quæſtione* 7. ipſe *de poteſt. Epiſcopi part.*
1. *titulo* 1. *cap.* 3. *num.* 4. & Julius Lavorius *variar.
lucubrat. titulo* 4. *cap.* 16. *numero* 14. Sicquè in
pleriſque Conſiliis, & decretis Pontificum haberi
expreſſum, ut nullus ex Laico fiat Epiſcopus, ex
ratione textus *in cap. miſerum* 61. *diſt. & ex cap.
quid proderit eadem diſtinctione*, poterat non ad-
mitti dictum Felini, & Caſſanei; verum eorum
dictum non improbabis ſi legas textum Gratiani
in dict. cap. ſtatuimus, §. *his omnibus*, *cap. Oſius
eadem diſt. cap. Neophitus ibi.* † Videbis eundem 4
Barboſam, qui *de poteſt. Epiſcopi part.* 1. *titulo* 2.
gloſſa 17. *numero* 7. refert Sanctum Nicolaum ex
Laico fuiſſe Epiſcopum electum, & Beatum Seve-
rum ex Lanificio in Archiepiſcopum aſſumptum,
& Sanctum Ambroſium ex Neophito Archiepiſ-
copum Mediolanenſem aſſumptum fuiſſe; ac
idem *de Jure Eccleſiaſtico dict. cap.* 8. *numero* 115.
repetit, addens Martinum Turonen. Epiſcopum, &
Auguſtin. Hiponen. ac alios ex Neophitis fuiſſe
conſtitutos Epiſcopos. Alia plura ad textum ap-
plicabis tradita ab ipſo *dicto cap. à numero* 64. &
nonnulla, quæ notavi ſupra *in cap. quiſquis* 43. &
in Rubr. verb. *Epiſcoporum electio*, & alibi ſæ-
pius.

Pergit Barboſa hic *numero* 4. interrogans de du- 5
bio, an autem conſuetudine introduci poſſit ut
mors Prælati Principi nuncietur, ab eoquè venia
petatur ad novam electionem procedendi; ita
quòd electio aliter facta viribus careat; & refert
affirmantes Innocent. *in cap. quod ſicut col.* 1. *nu-
mero* 1. ſuper verb. *nominatio hoc titulo*. Compoſt.
ibi numero 57. *col.* Joannem Andream *numero* 6.
Ancharanum *numero* 5. verſ. *adverte*. Anania *nu-
mero* 2. verſ. *nota*, ſed id Barboſa intelligit pro-
cedere juſta exiſtente cauſa, cum Butrio *col* 2. *nu-
mero* 16. & Rendina *in promptuario receptar. ſen-
tentiarum, tom.* 1. *tit.* 23. *numero* 4.

Unde huic dicto addo ego, præcipuè in noſtra 6
Hiſpania teneri Capitulum mortuo Epiſcopo, ejus
mortem Regi denunciare, ut Rex nominet per-
ſonam Summo Pontifici ad providendum de Epiſ-
copatu vacante, ut tradunt Palacios Rub. Cabe-
dus, Gregor. Lopez, Azevedus, & Barboſa *de
Jure Eccleſiaſtico dict. cap.* 8. *num.* 85. † Subdens 7
numero 86. quòd non poſſunt Dignitatibus his in-
ſigniri, niſi qui fuerint à Regibus nominati, &
præſentati. Et rationem præſto ex longè à me
dictis *ſub cap. cum Eccleſia Sutrina* 3. *de cauſa poſ-
ſeſſion. & proprietat. quæſtione ſecunda*, præcipuè
quæſtione tertia, ubi de ratione, quare competat
Regibus Hiſpaniæ nominare Epiſcopos? Et quid
de aliis Regibus Franciæ, Poloniæ, &c. repetit
Barboſa videndus *dict. cap.* 9. *à numero* 74. † 8
qui *num.* 86. 87. & 88. dicit cuſtodiam bonorum
defuncti Epiſcopi pertinere ad Regem.

Item quod Eccleſiæ Paſtore viduatæ, ſint ſub 9
Regis protectione. † Ubi quod quamvis inven- 10
tarium Epiſcopi à judice Laico faciendum eſſe mi-
nus bene exſtimaverint Cabedus *deciſ.* 84. Zeval-
los *de violentia p.* 2. *quæſt.* 76. *num.* 13. tamen debere

tantum confici à Judice Eccleſiaſtico magis proba-
bile dicit, ad tradita per Franc. Marcum Delphin.
deciſ. 105. *p.* 1. per Martham *de Juriſd. p.* 4. *caſu* 122.
11 *num.* 16. † ex ea ratione quia Epiſcopi decedunt
inteſtati, & eorum hæredes ſunt alii Epiſcopi, Ec-
cleſia, vel Camera Apoſtolica, ſuper quibus nul-
12 lam habet juriſdictionem ſæcularis. † Non ita in
noſtra Hiſpania ſervatur, cum potius Prætor, aut
Judex Laicus Diœceſis, ubi moritur Epiſcopus ſe
intromittat ad inventariandum; etſi aſſiſtere ſoleat
ſubcollector Canonicus Cameræ Apoſtolicæ, qui
in qualibet Cathedrali ſolet creari. De quibus ſub-
collectoribus, & ad quos effectus benè Garcia.
13 Addes ad textum hunc quæ notavi ſupra *in c.* 7.
& 10. *de conſtit.* & Balboam *in cap.* 7. *de præſcript.*
& ibi *à num.* 33. & dicta ſupra *in cap.* 51. Et cita-
14 rum Barboſam *in cap.* 2. *ſuprà* † Et ad bonam
quæſtionem adjunges Salzedum *de lege Politica*
part. 1. *cap.* 12. §. 1. ubi longè agit de jure, quo Re-
ges Hiſpaniæ poſſint mittere ad electiones Præla-
torum Præſides, aut aſſiſtentes, ut eis aſſiſtant cum
voto, de quo aliqua dixi *ſub dicto c.* 3. *de cauſ. poſ-
ſeſſ. & propr.*

Ad Text. in cap. Eccleſia veſtra. LVII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Confirmatio electionis, non ſufficit ut fiat à ma-
jori parte, ſed à ſaniori,*
2 *Electio facta à non majori parte, eſt nulla, non
tranſgreſſione formæ, ſed defectu poteſtatis.*
3 *Conſenſus illius, qui noluit intereſſe electioni,
nihil præſtat, ſi poſtea detur,* & n. 4.
6 *Procurator qui poſſit conſtitui, abſente electore,
remiſſivè.*
7 *Eligentium voces aliis accedentes, nequeunt
augere numerum electorum.*
8 *Electio nulla per ſequentem gratificationem,
non validatur.*
9 *Vocatus qui non eſt poteſt electionem irritam fa-
cere.*
10 *Electus unus, cui aſſiſtit meritum, & authori-
tas proferitur electo à majori parte, ſi indi-
gnus ſit,* n. 11.
12 *Electio ex duobus pariter dignis, pergit ad
aliam ſecundam; & ſi iterum æqualia vota,
datur locus gratificationi.*
13 *Inſtitutor poterit optare quem voluerit ex duo-
bus æqualiter præſentatis.*
14 *Gratificari num poſſit Judex uni ex Litigatori-
bus remiſſivè.*
15 *Præbendæ Doctorales, & Magiſtrales, quali-
ter in paritate votorum provideantur? re-
miſſivè.*
16 *Pontifex nolit uno verbo ſubvertere, quod cogi-
tatum, & inventum eſt, vigiliis multis,* n. 18.
17 *Pontifex dicitur habere peritiam totius Juris.*
18 *Reſcriptum contra legem etiam non habentem
clauſulam derogatoriam, non valet.*
19 *Verborum communis ſignificatio qualis?*

1 TRia ex hoc textu percipiuntur, primum quod
ad Confirmationem electionis non ſufficiat,
ut fuerit facta à majori parte Capituli, niſi etiam
fuiſſet facta à ſaniori. Hanc comprobat Barboſa
hic *num.* 1. & ſpecialiter *num.* 5. dicens, ut non ſuf-
ficiat fieri à parte majori, niſi etiam pars illa ſit ſan-
ior. † Et addit ex gloſſa *non conſenſerit*, verſ. 2
illos privandos num. 10. quod electio facta à non
majori parte, eſt nulla, non tranſgreſſione formæ,
ſed defectu poteſtatis, ex Boërio, *deciſ.* 2. *num.* 32.
Quare pro exornatione hujus partis adjunges no-
tata ſupra *in cap. dudum* 22. *cap. auditis* 29. *cap.
cum in Jure* 33. *cap. venerabilem* 34. *cap. bonæ
memoriæ* 36. *cap. ſcriptum* 48. *cap. Cumana* 50.
cap. congregato 53. *cap. in Geneſi* 55. *hoc titulo.*
Adjunges notata infra *in cap. publicato* 58. & quæ
latiſſimè dixi de confirmatione electionis *ſub c.* 15.
item & de facta à majori parte ſupra *ſub cap. quia
propter* 42. ubi de aliis requiſitis.
Secundò probat textus quòd qui non vult inter- 3
eſſe electioni, nihil valet; deinde ſi poſt factum
ſcrutinium ipſius conſenſus accedat. Et addit Bar-
boſa hic ex gloſſa *valebat*, † quod conſenſus con- 4
tempti poſt electionem præſtitus, non auget eli-
gentium numerum: ita cum multis probat. † Hic 5
adjunges quæ notavi ſupra *in cap. coram* 35. *hoc
titulo* & in aliis juribus, ubi de vocandis, & ci-
tandis electoribus abſentibus ad electionem? Et
quid ſi contemnantur,
De procuratore qui poteſt conſtitui ab abſente 6
electore, notavi ſupra *in cap. quia propter* 42. §. *il-
lud hoc tit.* & *in cap. congregato* 53. ac de aliis no-
tavi *in cap. cum nobis* 19. *hoc tit.*
Unde infero quod etſi conſenſus contempto- 7
rum poſſit intervenire ante, & poſt electionem;
non tamen eorum voces aliis accedentes poſſint 8
augere numerum votorum electorum, † ita ut elec-
tio, quæ nulla fuit utpote a majori parte facta
per ſequentem gratificationem validetur, ut tenent
Doctores *hic*, quos plena manu refert Rendina
in promptuario receptarum ſententiarum tom. 1. *ti-
tulo* 36. ex Lancelloto, Chucho, & aliis, & re-
ſolvit Julius Lavorius *variar. lucubr. titulo* 4.
cap. 17. *numero* 22. † Ubi probat *num.* 13. quòd 9
ſi aliquis canonicè vocatus non fuerit poſſit elec-
tionem irritam facere, niſi velit eam ratam ha-
bere, de quo leges ſupra textum *in cap. quod ſicut
hoc tit.*
Item ex gloſſa hic verb. *non conſenſerit*, notat 10
Barboſa *num.* 7. quod ſi duo pariter idonei ſint
electi, & numerus eſt pro una parte authoritas, &
meritum pro altera, authoritatem, & meritum nu-
mero præferri, ita ut electus, pro quo eſt pars
minor; licèt ſanior potior ſit eo, pro cujus parte
major ſit numerus: ſic refert *ex compoſt.* hic, † ſed 11
ait Barboſa magis communiter contrarium teneri:
nam ut electio confirmetur copulativè, requiritur
ipſam factam à majori, & ſaniori parte Capituli;
ut reſolvunt omnes, quos citat Rendina *in promp-
tuario recept. ſent. tom.* 1. *tit.* 36. *num.* 5. Quid ſi
major pars eligeret indignum, & minor dignum,
dixi *in cap. congregato* 53. & *cap. bona* 36. & *in cap.
auditis* 29. Et ad propriam materiam hujus dicti
adjunges ſupra notata per textum ibi *in dicto cap.
dudum* 22. Plura dixi *ſub dict. cap. quia propter* 42.
hoc tit.
Et gloſſa *dict. verb. non conſenſerit*, in verſ. *ſed* 12
ſi omnia, & cum ea Barboſa *n.* 8. & 9. notat quod
ſi duo fuerint electi, ſintquè omnia hinc inde pa-
ria, ſcilicet numero, dignitate, & meritis eligen-
tium, & electi, poſſint ipſi eligentes procedere ad
aliam electionem. Et ſi iterum ſint in omnibus pa-
res, poſſit ſuperior gratificari utri ex electis voluerit
ut

ut per Tyraquel. *de Primog. quæſt.* 17. *in* 2. *opinio-*
13 *ne, num.* 6. *&* 7. *& in* 6. *opin. num* 10. † Et ſic etiam
quando duo æquè idonei cumulativè, vel qualiter
præſentati fuerint, habens inſtituere, poſſit quem
voluerit optare & ſic dari poſſit locus gratificatio-
ni, ſic per gloſſam 2. & Doctores *in cap. cum autem*
24. *de Jure Patron.* de quo idem Barboſa *de officio*
Epiſcop. part. 3. *alleg.* 72. *num.* 199. vide ſupra *cap.*
34. *in fine* Et applicabis quæ dixi ſub *dicto cap.*
quia propter 42. *quæſt. fin. in fine à num* 24. Unde pro
diſquirenda ratione adjungea, & applicabis quæ
latè dixi *ſub quæſt.* 1. *cap. licet.* 9. *de prob.* ubi quid
faciat judex quando utraque pars æquè rem poſſi-
14 det. † Item quæ dixi *in c.* 2. *de jud. ſub quæſt.* 2. verſ.
ad tertiam, ubi Judex poſſit gratificari uni ex par-
15 tibus litigantibus in æquali dubio opinionum. † I-
tem applicabis Gartiam *de benef. part.* 5. *toto c.* 4.
& à num. 169. ubi ex Bulla Leonis X. & Sixti IV.
decernit quid faciendum ſit. quando duo coopoſi-
torum Præbendarum Doctoralium, & Magiſtralium
in Eccleſiis remanent pares in eligentium vo-
tis, ubi decernitur decernendum eſſe per Capitu-
lum Cathedralis ad qualitates ſanguinis, & meri-
torum cujuslibet, ſecundùm Collegia, Dignitates,
ac gradus; & tunc præferatur major meritis: ita
ſæpius practicatum uſque ad proxima tempora vidi
Tamen quia ſuppoſitiones multæ ſolent fieri, & cu-
rari à litigantibus, faciendo ut teſtes prorumpant per-
juriis; ideo poſtremo in Eccleſia Abulenſi ſorti
commendatum fuit in Canonicatu Magiſtralis pœ-
nitentiæ, quæ poſſidebat, & fruebatur D. Antonio
Caſtannon. oriund. civitatis Tauri contra Docto-
rem Patron. de Ayala Magiſtralis Eccleſiæ Civita-
tenſis, ambo de collegio majori apud Salmanticen-
ſes, iſte Obetenſis, ille Archiepiſcopi, de quibus
jam dixi *ſub. dict. cap. quia propter quæſt. fin.* Et *in*
Rubr. ſub q. 6. ubi de electione, per ſortes. Et quid
jam noviſſimè faciendum ſit ex Bulla Alex. VIII.
relata ibi *numero.* 27.
16 Tertio probat textus noſter in verſ. *nec enim*
nolle uno tantum verbo Pontificem ſubvertere
quod cogitatum, & inventum eſt vigiliis, multis:
17 nam cum in verſ. hic *qui jura tuetur.* † Barboſa
num. 3. *&* 4. probet cum multis, quod Pontifex
dicitur habere peritiam totius juris in ſcrinio pecto-
ris ſui reconditam, juxta textum *in c.* 1. *de conſt. lib.* 6.
cenſeaturquè eadem jura penès ſe tueri, ac re-
18 ſervare, ac ſemper defendere. † Itant non valeat
reſcriptum contra legem etiam non habentem clau-
ſulam derogatoriam conceſſam ex Bernardo *reg.*
648. & cum aliis adductis; ideò applicabis quæ ad-
duxi ſupra *ſub titulo de reſcriptis*, & ibi *in c. ſi quan-*
do, & infra *de privilegiis*: ubi de requiſitis ad hoc.
ut ceſſet lex communis, & generalis per particu-
larem, & ſupra *ſub Rubr. & tit. de conſtit.*
19 Applicabis verba finalia textus *in c. ex litteris*
7. *de ſponſalibus*, ubi de ſequendo, & amplecten-
do communi ſignificatu verborum,

Ad Text. in cap. Publicato LVIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electores nequeunt variare publicato ſcru-*
tinio, vel poſtquam cæperunt vota regu-
lari; niſi adbuc res ſit integra, num. 2.
& 3.
4 *Vota ſingulorum eligentium non debent publica-*
ri, ſed ſecreta manere. Et de aliis requiſi-
tis in electione vera, & Canonica, num. 5.
6. 7. *&* 8.
8 *Vota publicari in communi dicuntur, quando*
integer eorum numerus publicè quoad totam
Congregationem profertur.
9 *Scrutinii publicatio realis, & diſtincta, eſt ne-*
ceſſaria in electionibus Abbatum. per quorum
obitum viduatur Eccleſia.
11 *Particula* major, *& particula* ſanior *quid*
ſibi velint in electionibus, & numero
14.
12 *Zeli collatio ad Zelum ſit, quando expendun-*
tur intentiones eligentium.
13 *Zelus num bonus, vel malus ſit in eligente. Col-*
ligitur ab effectu, & perſona electa. ſi præſtat,
nempè vita, moribus doctrina, pietate, &
cæteris virtutibus.
15 *Variatio quæ poteſt fieri in electione, num por-*
rigatur ad poſtulationem?

HIc Pontifex decrevit, ut publicato ſcruti- 1
nio, non poſſint electores variare; imò de-
beant compelli ad collationem, & electionem: &
comprobans cum multis Barboſa hic *numero* 1. ad-
dit cum aliis multis *numero* 7. colligi ex hoc textu
quod publicato ſcrutinio, aut poſtquam vota, &
ſuffragia cæperunt regulari, non ſit licitum ſuffra-
gium ſemel datum immutare, aut revocare, refe-
rens Fr. Ludovicum Mirandam *in manuali Præla-*
torum tomo ſecundo, quæſtione vigeſima tertia, ar-
ticulo vigeſimo quarto, concluſione prima, reſol-
ventem, † quod ſuffragium ſemel datum adhuc 2
poteſt revocari, dum res adhuc integra fuerit,
quando fuerit ſcrutatoribus exhibitum, Et adjun-
ges quæ dixi *in cap.* 2. *de poſtulatione Prælatorum*;
etenim Barboſa hic *numero* 4. in verbo *variare* di-
cit quod variatio maximè in alterius præjudicium
eſt reprobata: nam ridiculum dicit eſſe, & pue-
rile, hodie concedere, & cras pœnitere juxta
deciſionem Rotæ *de præbend. in antiquis* 33. *nu-*
mero 18,
Unde pro prima parte addes ſequentia, nempè 3
quod electores ante ſcrutinii publicationem va-
riare poſſunt, & alios ad libitum nominare *ex cap.*
quod ſicut hoc titulo. Cui deciſioni applicabis quæ
infra dico *in cap. cum autem de Jure Patrona-*
tus, ubi de variatione Patroni Laici, & Eccle-
ſiaſtici.
Idem quæ docet idem Barboſa *de Jure Eccleſ.* 4
parte 1. *cap.* 19. ubi *numero* 205. quod vota ſingu-
lorum eligentium non debent publicari, ſed ſe-
creta manere. † Et *numero* 211. quod electio eſt 5
nulla etiam ſi unicum tantum ſuffragium publice-
tur, † Et *numero* 214 quòd ſuffragia omnia de 6
forma debent mox in communi publicari omni
prorſus appellationis obſtaculo remoto. † Et *nu-* 7
mero 215. quod vota in ſcriptis redacta, eſt de for-
ma ſubſtantiali electionis, ut publicentur. † Et 8
numero 216. oſtendit quando dicantur in commu-
ni vota publicari, & id ait eſſe quando integer eo-
rum numerus publicè quoad totam Congrega-
tionem profertur, non exprimendo in quorum fa-
vorem data fuerint, vel quot ex ipſis electoribus
in hanc, vel illam perſonam deſcenderent, ſed

explicando tantum numerum perſonarum, quæ ſuffragium tulerunt: ſic cum Tamburino *de Jure*
9 *Abbatum p.*1. *diſp.*5. *quæſt.*6. *n.* 12. † Et *num.*
217. iterum repetit relatam concluſionem textus noſtri, addens *n.* 218. quod eſt neceſſaria realis, & diſtincta publicatio ſcrutinii in electionibus Ab-
10 batum, per quorum obitum viduatur Eccleſia. † Et *n.*219. ait etiam ſubſtantialiter requiri ut facta publicatione ſuffragiorum, ſtatim fiat collatio votorum, reſpectu numeri, meriti, & zeli; itaut non ſufficiat habere majorem ſuffragiorum partem, ſed requiratur ulterius eandem eſſe ſaniorem ſic colligit *ex cap. quia propter* 42. ſupra probans cum multis; ſed ego in comprobationem adjungo notata *in cap. Eccleſia veſtra* 57. *hoc titulo*, ubi congregnnot ta in aliis Capitibus hujus tituli, & quæ dixi *in dict. cap. quia propter* 42. ubi latè de omnibus adductis requiſitis, & de plena textus noſtri materia.
11 Julius Lavorius *variar. lucubr. tit.*4. *cap.*19. *n.*84. dicit quod particula illa *major* intelligitur reſpectu numeri, & alia *ſanior* denotat autoritatem, zelum, & meritum electorum; & idem Barboſa *dict.*
12 *n.*219. *verſ. ſit*, † addit quod collatio zæli fit ad zælum, quando expenduntur intentiones eligen-
13 tium. † Et num bonus, vel malus ſit zælus ab effectu, & perſona electa, ſit judicandus, an vita, moribus, doctrina, pietate, cæteriſquè virtutibus aliis præſtat, vel ſit inferior, an proximus eligentium, ut ex affectu carnali videatur electus.
14 Nunc verò ad praxim advertes cum eodem Barboſa *num.*221. jam ex Tridentino *ſeſſione* 25. *cap.*6. eo quod plura inconvenientia oriſentur ea inveſtigatione, quænam eſſet major, & ſanior pars, diſpoſitum eſſe, ut electiones in poſterum per vota ſecreta fierent; itaut ſigulorum eligentium nomina nunquam publicarentur: ea quo fieri ut amplius non exquiratur quænam ſuffragiorum pars ſit ſanior, ſed tantummodo major, ſeu minor ipſorum numerus reſpiciatur; quapropter cum multis idem Barboſa probat ibi *n.* 222. validam reputari electionem a majori votorum, ſeu ſuffragiorum numero facta; dummodo ipſa vota ſint legitima, nec ullam patiantur exceptionem, & perſona digna eligatur; quia jam ſemper major pars Capituli ſanior præſumitur, ſi perſona electa indignior non ſit, & in aliis juribus citatis *in dicto cap.* 55. dictum eſt, qualiter ea major pars computatur. De illis omnibus latè dixi *ſub dicto cap. quia propter*, ubi leges ad ſaturitatem.
15 Pro ſecunda parte de re integra applicabis notata ſupra *in cap. in cauſis* 30. *hoc titulo*. Sed cum inquirat hic Barboſa *numero* 3. an quod dictum eſt de potentibus variare in electione, idem procedat in poſtulatione, & referens antiquorum ſententiam, idem procedere affirmantium, ac in electione ex gloſſa ultima hic verſic. *idem eredo*, & ea ſimili textu *in cap. penultimo*, & *fin. de poſtulatione Prælatorum*; & aliam ſequitur receptiorem opinionem eam, nempè, ut ſemper liceat poſtulantibus variare, & à poſtulatione recedere, quouſque illa fuerit ſuperiori præſentata; eo quod eſt diverſa ratio inter electionem, & poſtulationem: nam per illam initiatur matrimonium ſpirituale, & jus acquiritur electo per poſtulationem, nullum jus ei quæri *ex dicto cap. penultimo*, verb. *præſtiterunt in cap. de Syracuſana* 28. *diſt.* alia tradens, & multis comprobans; & item probat lucrum, quod poſtulato aufertur non eſſe conſiderabile, nec in poſtulati perſona radicatum; ſed ut ſit dependens à mera ſuperioris voluntate. Ideo videbis aliquid ſupra *in cap. ſcriptum* 40. *hoc titulo*. Et de aliis differentiis *ſub Rubrica*, & *titulo*, ſuprà *de poſtulat. Prælatorum*.

Ad Text. in cap. Si alicujus LIX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Electione caſſata alicujus Prælati ob ſimoniam, etiam electo ignorante, non diſpenſat Epiſcopus.*
2 *Simonia in electionibus committitur, & in reſignatione per dationem conſanguineorum, etiam electo, vel reſignatario ignorante.*
3 *Simoniacus ex datione, inhabilis eſt ad illud beneficium obtinendum. Et de aliis num.* 4. 5. & 6. *niſi diſpenſatione fiat habilis*, num. 7.
6 *Epiſcopo non conceditur diſpenſare, ut quis obtineat Dignitatem, ubi fuit commiſſa ſimonia.*

TExtus hic decidit, quod electione caſſata ali- 1
cujus Prælati ob ſimoniam, etiam electo ignorante, non diſpenſat Epiſcopus pro ea vice. Itaque Barboſa hic *n.* 2. in verſ. *eo ignorante, ac ratum non habente*, † notat cum multis quod ſi- 2
monia committitur in electione, ſeu reſignatione per dationem conſanguineorum, electo, vel reſignatario ignorante, ita ut ſit privatus ipſo jure, & teneatur cedere beneficio, ubi primum ſciverit fructuſque etiam bona fide non conſumptos reddere. † Et Garcia *de beneficiis p.*8. *cap.*1. *n.*56. per 3
hunc textum reſolvit hujuſmodi ſimoniacos inhabiles eſſe ad illud beneficium obtinendum. † Sed 4
quia de hoc toto plura *in cap. ex inſinuatione* 26. *cap. nobis* 27. ideo hic tantum eris contentus, ſi legas quæ tractat Barboſa cum multis *de Jure Eccleſiaſtico parte* 1. *cap.* 19. *à numero* 256. ubi eapen- 5
dit *numero* 264. textum *in dicto cap. Matthæus de ſimonia*. Etenim ipſe uſque ad finem tractatus ponit caſus, per quos ſimonia committitur in electionibus, aut ea non incurritur. Et *numero* 260. ponit textus noſtri caſum, & idem Barboſa hic *numero* 4. &c. † dicit ut non concedatur Epiſco- 6
po diſpenſare, ut quis habeat dignitatem, ubi fuit commiſſa ſimonia; ſecus in beneficio ſimplici.
† Item quod acquirens beneficium per ſimoniam 7
cenſeatur ad illud inhabile; niſi diſpenſationem obtineat: de quibus diſpenſationibus dico etiam *ſub dicto titulo de ſimonia*. Aliqua dixi de his *ſub cap. quia propter* 42. *hoc tit.*

Ad Text. in cap. His quibus LX. & fin. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Tempus ad eligendum currit electoribus impeditis, ſi impedimentum tollere queant.*
2 *Moræ purgatio in electionibus, quando admittatur, vel non?*
3 *Impedimenti probatio in electionibus, & electoribus, remiſſivè.*
4 *Electionis materia quare non longè tractatur ab auctore.*

1 TEatus iſte dicit quod electoribus impeditis currit tempus ad eligendum, ſi poſſunt impedimentum tollere. Hanc concluſionem multis comprobat Barboſa *hic*, ubi *num.* 2. notat quod tempus Patrono præſtitum ad præſentandum, non currit ignorantibus; ſed quæ ſit differentiæ ratio abundè notatur infra *in cap. ſi verò* 12. *de Jure Patronatus*. Et videbis quos citat idem Barboſa *de Officio Epiſcopi, p.* 3. *alleg.* 72. *num.* 134. Doctrinæ hujus textus adjunges quæ tradit idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 19. *n.* 96. ubi quod vocati ad electionem, ſi intra aſſignatum terminum competentem non venerint, non ſint de cætero ſpectandi. Et *n.* 97. dicit quod electores etiam elapſo termino ſpectandi ſunt, quamvis pauciores, ubi abſque periculo, & incommodo ſpectari poſſent, & ex aliqua cauſa neceſſaria, vel probabili detinerentur. Et quia dixi de tempore, & de impeditis eligere ſupra *in cap. quia propter hoc tit.* ideo applicabis ibi dicta ad materiam textus noſtri, & aliqua *ſub Rubr.* & in aliis Juribus.

2 Cumque hic textus, & Barboſa ponant aliqua de purgatione moræ; ideo adjunges quæ latiſſimè noto *in cap. potuit* 4. *& fin. de Locato*: & Barboſa idem *num.* 4. *&* 5. ponit duos caſus, nempe quod moræ purgatio non admittitur, cum quid ſit ipſo jure; & quod mora non purgatur, quando res non eſt integra, & jus alterius factum eſt deterius.

3 Quod ſi dubites qualiter allegans impedimentum extitiſſe, quominus veniret ad electionem, recurres pro textu noſtro ad notata ſupra *in cap. quia propter* 42. §. 1. in verſ. *& hic.*

4 Ex adductis reſolutivè in turba capitum hujus tituli, & in Rubrica, & aliquibus juribus plus longè leges tractatam, ſive inſinuatam integram electionis canonicæ materiam, de qua nolui longos commentarios facere ex eo inutili motivo, quem ſupra *in principio Rubricæ* poſui. Quare ſi præter tractata deſideres pro aliquo puncto majorem expeditionem, eam capies a Doctoribus *ibi* aſſignatis, qui longè, & ex propoſito hanc perfecerunt materiam. Mihi tamen pro praxi quotidiana abundè tractata remanet, & ſpero idem, cuicumque legenti videri. Nec enim aliam turbam interpretum appingo, cum in locis, ibi ex propoſito ſignatis, materiam hanc recolligo, per quæſtiones plures ubi refero D.D. qui alios etiam ponunt, &c.

AD TITULUM

De Translatione Epiſcopi.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Tranſlationis definitio.*
2 *Optandi præbendas jus, quid conſuetudo, & in quibus beneficiis*, n. 3. *de aliis*, n. 8.
4 *Prædia, vel præbenda canonicatui annexa quæ dicantur.*
5 *Optioni non ſubjaceant prædia à Canonicatu ſeparata.*
6 *Coadjutus poteſt optare; ubi de ratione*, & n. 7.
7 *Optio tranſit in coadjutorem, ſicut & præbenda per eum optata.*
9 *Optandi facultas quomodo amittatur.*

QUI de materia hujus Rubricæ, ac Tituli 1
tractant, congeruntur hic à Barboſa, qui-
bus addo Chucum *inſtit. maral. lib.* 4. *tit.* 7. & eun-
dem Barboſam *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *c.* 19. viden-
dus à *num.* 28. ubi ait quod tranſlatio eſt alicujus
perſonæ de uno ad aliam Eccleſiam, canonica
tranſmutatio, & materiam proſequitur uſque *ad*
num. 39. etiam addo Franciſc. Tonduttum *p.* 2.
cap. 4. §. 6. *à num.* 10. & de materia videbis ſub
Rubro, & quæ in eo continentur, commodius
hic in Rubr. & magis diſertè poterat tractari.
Sed quia huic Titulo competit tractare de jure 2
optandi præbendas, ac beneficia; ideò leges eun-
dem Franciſc. Tonduttum *in ſuis quæſt. p.* 1. *c.* 110.
ubi agit de quæſtione illa; utrum de jure, vel tan-
tùm ex Eccleſiarum conſuetudine competat tale
jus. † Et utrum conſuetudo illa ſit contra, vel præ- 3
ter jus: & intra quod tempus inducatur: quomo-
do, & intra quod tempus fieri debeat, in quibus
beneficiis optioni ſit locus: & in quo vocationis
modo, quis poſſit juri optandi derogare, coadjuto
optante, an acquiratur jus coadjutori. † Et quæ di- 4
cantur præbendæ, vel prædia canonicatui annexa,
quæ diſtincta; ubi multa alia refert de jure optandi
notabilia: & *num.* 27. dicit ut quemadmodum ca-
nonicatus tranſit in coadjutorem; ita, & præbenda
per eum optata; ubi *n.* 29. in verſ. *concluditur*, † 5
dicit ut optioni minimè ſubjaceant prædia, vel alia
prorſus à canonicatu ſeparata, & per conſequens
non tranſire ad coadjutorem. † Secundo notat, ut 6
cum coadjutus ea veriori ſententia Nicolai Gar-
ciæ *de benef. p.* 4. *cap.* 5. *n.* 118. poſt coadjutoriam
optare poſſit ex Rota *decis.* 140. *p.* 4. *recent. tom.* 2.
num. 18. *&* 19. tali caſu; quia ſicut coadjutor ſu-
brogatur in canonicatum; ita, & in prædium, aut
præbendam, ſeu præſtimonium illi annexum, ex
Rota ibid. *n.* 19. non obſtante quod annexio ſit re-
vocabilis, & variabilis reddi poſſit per optionem.
Et ſic idem Tonduttus ex Rota *n.* 27. & ex Lot- 7
terio *de beneficiaria lib.* 2. *q.* 25. *n.* 55. addit *dict.*
c. 110. *n.* 29. ut quemadmodum canonicatus tranſit
in coadjutorem; ita & præbenda per eum optata,
quidquid contradixerit Gonzalez, quem reprobat
Lotterius *à dicta n.* 55. † Et alia conducibilia tra- 8
ctans idem Franc. Tondut. ibi *c.* 111. de jure optandi
ponens quæſtion. ſequentes. Utrum Canonici ulti-
mæ fundationis, quamvis priùs recepti, & admiſſi in
Eccleſ. cedere debeant canonicis antiquæ fundatio-
nis poſteriori loco receptis, ſub diſtinct. reſolvens

num. 8. *&* 9. & agat de receptione Canonicorum
adhibita clauſula *cum plenitudine Juris Canonici*,
& agat etiam de Canoηicis ſupernumerariis: & quæ
ſit eorum differentia cum Canonicis ea nova fun-
9 datione aggregatis. † Et poſtremo loco agit de
eo; nempe quomodo amittatur facultas optan-
di. Et reſolvit *num.fin.* quod poſſeſſio juris optan-
di, non amittetur, niſi probetur, quod Cano-
nicus noluit optare, & fuit prohibitus. Et de
materia optandi præbendas agit Naldus *in cap.
cum in tua de conceſſione præbendæ lib.* 6. Ideo &
de ſupernumerariis videbis quæ adduxi *in cap. cum
omnes* 6. *cap. cum acceſſiſſent* 3. *cap. cum M. Ferra-
rienſ.* 9. *de conſtit.* & *in dicto cap.* 6. late *ſub quæſ-
tione* 2. egi *de Jure optandi*, ubi videbis.

10 Item pro complemento adjunges hic dicta ſu-
prà *de poſtulatione Prælatorum*, ac de confirma-
tione, & electione, nominationeque ſupra *ſub
tit. de electione*, ubi videbis quænam differentia
ſit inter hæc omnia.

11 Et applicabis huic tractationi quæ dico infra
ſub tit. de regularibus, ubi etiam dico de his, qui
tranſeunt de religione ad aliam.

Ad Text. in cap. I. De tranſlatione Epiſcopi.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Patriarcha ſuſpenditur, qui confirmatum in Archiepiſcopatum, transfert ad ſedem Epiſcopalem*, & n. 3.

2 *Mutationes ſedium Epiſcopalium, non fiunt, niſi per Papam*, & n. 7.

4 *Legatus de Latere ſine Papæ mandato, nequit transferre Epiſcopum.*

5 *Sacerdotes inferiores, queunt ex licentia ſui Epiſcopi tranſmigrare ad alias Eccleſias; ſed non inviti.*

6 *Tranſlatio locum habet, non tantum in electivis ſed etiam in minoribus Eccleſiis.*

7 *Transferri poſſunt inviti, ſi adeſt cauſa.*

8 *Epiſcopus translatus invitus, ſecum afferre nequit paramenta, argentea, aliavè empta redditibus primi Epiſcopatus; ſecus de aliis non pretioſis*, n. 9.

10 *Uxor ſecundo nubens, nùm transferat ad ſecundas nuptias arras, & largitiones primi matrimonii.*

11 *Translatus de una Eccleſia ad aliam, quando deſinat eſſe Epiſcopus primæ* n. 12. & 13. *cum aliis: ubi quid in Gallia; & Hiſpania.*

14 *Eccleſia prima non vacat, niſi prius littera ſecundi Epiſcopatus fuerint præſentatæ Capitulo Eccleſiæ, ad quam transfertur Epiſcopus.*

15 *Translatus Epiſcopus de una Eccleſia ad aliam, nihil commune habet.*

16 *Confirmationis, & electionis Epiſcoporum, aliqua notabilia, remiſſivè.*

17 *Patriarcha nùm queat dearchipiſcopare, ſeu minorare Archiepiſcopum, remiſſivè.*

18 *Electus quando poteſt adminiſtrare, remiſſivè.*

19 *Avocationis, & inhibitionis aliquid.*

1 PRobat Pontifex hic quod Patriarcha, qui con-
firmatum in Archiepiſcoparum, transfert ad ſe-
dem Epiſcopalem ab Epiſcoporum confirmatione
ſuſpenditur. † Igitur ex hoc textu *num.* 2. *&* 3. 2
probat Barboſa, quod mutationes ſedium Epiſco-
palium, & Epiſcoporum nullus admittere poteſt,
vel confirmare, niſi Papa. Et quia idem Barboſa
longè agit *de poteſtate Epiſcopi p.* 3. *allegat.* 50. &
iterum *de Jure Eccleſ. p.* 1. *cap.* 19. *à num.* 28. † Ubi 3
n. 32. dicit quod ſi Metropolitanus, aut Patriar-
cha, Epiſcopum, ſine mandato Papæ, transferret,
eſſet ſuſpenſus a confirmatione Epiſcoporum ex
hoc textu. † Cùm neque Legatus de latere ſine 4
ſpeciali Apoſtolicæ ſedis mandato id facere valeat
ex textus *in cap. niſi ſpecialis cum ſequent.* ubi
gloſſa, & Doctores *de officio deleg.* Tondutus
p. 2. *cap.* 4. §. 6. *num.* 11. ideo non inſiſto.

Notandum verò eſt poſſe Sacerdotes inferioris 5
gradus conceſſione ſuorum Epiſcoporum ad alias
Eccleſias tranſmigrare, probat textus *in cap. Epiſ-
copus* 7. *quæſt.* 1. ſed non inviti transferrentur à ſolo
Epiſcopo, quia hoc ſolum eſt Pontificis maximi:
ſic idem Barboſa *dict. cap.* 19. *num.* 33. † Ubi addit 6
quod translatio habet locum, non ſolum in ele-
ctivis Eccleſiis, quæ ſcilicet per Prælatos re-
guntur, verùm, & in minoribus beneficiis, ut
tractat uberius *de Jure Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 15.

Sed ſi dubites nùm poſſint Epiſcopi inviti tranſ- 7
ferri de una Eccleſia ad aliam, reſpondeo affirma-
tivè; dummodo adſit cauſa, ut eſt communis opi-
nio Romani *conſ.* 345. *à num.* 3. præcipuè *n.* 5. ubi
Horatius Mandoſ. *in addit.* Flaminius Pariſ. *de re-
ſignatione benef. lib.* 3. *q.* 18. *n.* 143. ſolum verò poſſe
fieri à Romano Pontifice, ut hic videtur ſentire
Barboſa *num.* 4. † ubi advertit quod ſi Epiſcopus 8
etiam invitus, ſuadente tamen juſta, & rationabili
cauſa, fuit per ſummum Pontificem translatus ad
alium Epiſcopatum, & in priori Epiſcopatu de
redditibus Epiſcopatus emerit ſibi libros, & orna-
menta, & paramenta multa, & argentaria, & ſimi-
lia, non poſſit illa ſecum aſportare ad Epiſcopatum;
ad quem transfertur; ſed ait ille remanere debere
penès primum Epiſcopum: ſic tradit ex Barbatia
conſ. 20. *n.* 11. verſ. *& vidi hoc ante*, *volum.* 3. ubi
dixit ita ſe conſuluiſſe, & conſilium tale fuiſſe con-
firmatum per Doctores ſolemnes; quod idem re-
petit *dict. cap.* 19. *de jure Eccleſ. p.* 1. *n.* 35. *&* 36.
† Et utrobique addit fructus jam perceptos, & res 9
mobiles, non pretioſas ex fructibus primi Epiſco-
patus acquiſitas, poſſe Epiſcopum translatum de
uno Epiſcopatu ad alium ſecum transferre: ſic
probans ex Doct. Petrus Barboſa *in l. divortio
in princip. part.* 2. *numero* 52. *ff. ſoluto matri-
mon.*

Et hanc partem poteris confirmare ex aliquibus, 10
quæ noto *ſub tit. de ſecundis nuptiis*, ubi tracto de
puncto, an uxor ſecundò nubens, transferat ad ſe-
cundas nuptias arras, largitiones, ſeu alias dona-
tiones ex primo marito: & hoc ex argumento, quod
deſumitur *ex cap. hujus tituli*, ubi in verſ. *cum for-
tius ſit* notent Doctores, quod valet argumentum
de matrimonio carnali ad ſpirituale, de quo dicte-
rio *ibi*.

Cumque hic Barboſa *num.* 5. reſolvat quæſtio- 11
nem, utrum translatus de una Eccleſia ad aliam,
deſinat eſſe Epiſcopus primæ, ubi primum à Papa
ab illius vinculo abſolutus fuit, vel poſt adeptam
poſſeſſionem ſecundæ; & dicat eſſe quæſtionem
dubiam, in qua cenſuit Rota *decіſ.* 475. apud Farin.
p. 1. ſtatim poſt translationem abſque alio conſenſu
perdere jus primæ Eccleſiæ, allegans ad litteram
Barboſa declarationem Sacræ Congreg. Eminentis

Cardinal.

Cardinal. 14. Decembr. 1624. quam eandem repetit *dicto cap. 19. de Jure Eccleſiaſt. numero* 37. Ego verò exiſtimo uberius agendum de hoc puncto.

12 Igitur hæc dubia quæſtio eſt reſolvenda juxta Reginnis cujuslibet mores, nam pro ſententia Barboſæ juxta ſacram Congregationem, reſpondendum eſt obſervari in Urbe Romæ, & in Tribunalibus. Et ſecundùm hoc reſolvit Franciſcus Tondutus *p.* 2. *quæſt. benef. cap.* 4. §. *à num.* 13. poſſe Capitulum primæ Eccleſiæ deputare Vicarium, ſi translatio facta fuerit, & de ipſius translati conſenſu, etiam ante adeptam ſecundæ poſſeſſionem, addens *ex dicta deciſ. Rota* 475. conſenſum probari hoc in caſu ſufficienter ex conjecturis, veluti ſi ſoluta fuerit annata, aut pro conſequendo ſecundo Epiſcopatu, notabiles factæ fuerint expenſæ, tenuit etiam Lotterius *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 12. *num.* 21.

13 Tamen in Galia, & in noſtra Hiſpania aliter practicatur, nempè ut uſque ad adeptam poſſeſſionem ſecundi Epiſcopatus, ad quem transfertur, non amittat translatus, jura, & emolumenta primi Epiſcopatus de Hiſpaniæ ſtilo, apud nos nemini dubium poteſt eſſe. De Galliæ conſuetudine teſtatur idem Franciſcus Tondutus *dicto c.*4. §.6.*p.*2. *à num.* 16. ubi addit non vacare, donec etiam litteræ ſecundi fuerint Capitulo præſentatæ per expreſſam deciſionem *extravag. injuncta iii. de electione*, in verſ. *nulli*, & ibi *ſi forſam*; & expendens illam conſtitutionem (quæ uberius expendi-
14 tur ex his, quæ, noto *ſub cap.*9. *&* 15. *de elect.* † ait Tondutus *num.* 19. quod non vacat prima Eccleſia, niſi prius Bullæ translationis fuerint Capitulo Eccleſiæ, ad quam fit translatio præſentatæ; prout de illo anno, in quo illud ſcribebat, reſpondit cuidam Epiſcopo translato in Gallia ex doctrina Abbatia *in cap. in noſtra* 11. *de reſcriptis*, Pavin. *de officio, & poteſt. Cap. ſede vac. prælud.* 7. *num.* 14. Pariſii *de reſignatione lib.* 7. *quæſt.* 21. *num.* 14. *&* *quæſt.*23.*n.* 47. Rebuffi *in praxi in tit. ſi monial. reſignatione*, *num.* 3. *&* 4. Gonzalez *ad Reg.* 8. *Cancel.* §. 15. *gloſſa* 2. *à num.* 83. & obſervatum apud nos Garcia *de beneficiis p.* 11. *cap.*6.*num.* 41. & ex tunc uſque ad hæc tempora nullus jam dubitavit: Videbis ad quæſtionem Farinac. *deciſ.* 575. *in novis*, *tom.*4. ubi de hac difficultate.

15 Nunc verò pro complemento, & exacta explicatione textus noſtri applicabis Naldum *in cap. ſi quis* 22.*q.*2. quatenus ait, quod Epiſcopus tranſlatus de una Eccleſia ad aliam, nihil commune habet.

16 Et quatenus hic tangit materiam confirmationis Epiſcoporum adjicies plura, quæ notavi *ſub cap.*9. *&* 15. & aliis *de electione*, de qua Azor. *lib.* 3. *moral. tom.*2. *cap.* 19. Barboſa *in paſtor. p.*1. *tit.*1. *cap.*4. idem *de Jure Eccleſiaſt. p.*1. *cap.*19. *à num.* 246. ubi confirmatio electionis, quando, & per quos, & intra quod tempus petenda ſit, Franc. Tondutus *dict. p.*2. *quæſt. cap.*4. §.6. *à num.* 10. ubi quid electio, quid confirmatio, & *num.* 2. quando electio ſola vim habeat confirmationis. De conſecratione, & confirmatione latè idem Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.*1. *cap.*9. & ego dixi de conſecratione *infra in cap.* 6. *de temporibus ordination.*

17 Cumque in hac littera conquæratur Pontifex de Antiocheno Patriarcha, qui Archieſpiſcopum, de quo hic jam confirmatum voluit minorare, ſeu dearchiepiſcopare. Ideò adjunges hic quæ noto infra *de poteſtate Patriarcharum in cap. antiqua de privilegiis*, interim Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part.* 1. *c.* 6.

Et in verſ. *Licèt enim D. Luc. nondum fuiſſet in* 18
Archiepiſcopatum conſecratus; confirmationis tamen munus receperat, & archiepiſcopalia, quantum & licuit miniſtrarat. Per hæc verba poteris applicare quæ noto, quando electus poſſit adminiſtrare *in cap.*9. *cap.*15. *de elect.* & adjunges etiam quæ notavi *in cap. ſuffraganeis* 11.

Et occaſione verborum textus noſtri, ibi: *Ma-* 19
jores Eccleſiæ cauſas ad Sedem Apoſtolicam preferendas, quæ deſerviunt pro ratione deciſionis textus; ideò applicabis quæ latè dixi *in cap.*1. *de foro comp. ſub quæſt.*3. ubi *à num.* 8. dixi de caſibus, qui in ſua prima inſtantia pertinent Romano Pontifici. Et hic applicabis etiam quæ abundè dixi de avocatione cauſarum, facta per Pontificem, ſeu Principem, & de inhibitionibus Judicum inferiorum *in cap. ut noſtrum* 56. *de appellat.*

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus per ſe, aut una cum ſuis Canonicis poſſit transferre Eccleſiam Cathedralem de una civitate ad aliam, ut ibi reſideant, & peragant officia Divina primum deſtituendo locum? Et quid de Capitulo, ſede vacante ſine Pontificis aſſenſu? Et an Papa id pro voluntate ſua juſtè facere valeat, ſine legigitima cauſa? Et quæ dicatur ſufficiens?

SUMMARIUM.

1 *Decanum, & Capitulum Zamorenſ. tractaverunt de transferendo Cathedralem illius civitatis ad civitatem Taurinam anno* 1661. *& quare non, & reſpondi non poſſe per ſe ſine Papa, ut* num. 6. & 7.

2 *Eccleſiam in Cathedralem, ſolus Pontifex poteſt erigere; item & in Metropolitanam conſtituere* num. 3. & 8.

4 *Diœceſim ſeparere ſolum Pontifex poteſt, & illam alicui Abbati, ſeu inferiori Prælato ſupponere, & etiam ſolus valet divellere, aut conjungere, aut mutare*, n. 5.

6 *Transferri nequit, nec ab Epiſcopo, nec à Capitulo, nec ab utroque Eccleſia Cathedralis de uno loco ad alium ſine Papa* n. 8.

7 *Lapides altarium, vel Eccleſiarum deſtructarum, in quos uſus ſunt convertendi ab Epiſcopo.*

8 *Papa ſolus mutat Eccleſiam Cathedralem in alium locum Diœceſis.*

9 *Epiſcopus nihil ex ſe habet, ſed à Papa; & ſic nequit mutare, vel diſmembrare Cathedralem ſine illa conſtituendo territorium diſtinctum.*

10 *Paſtorem Eccleſiæ nullus poteſt dare Cathedrali, ſine ſpeciali licentia Papæ; item nec adminiſtratorem, ut* num. 11. *nec curatorem, ut* num. 12.

13 *Coadjutor Epiſcopo ſolus poteſt dari à Papa.*

14 *Epiſcopos dejicere ſolus Papa poteſt ex cauſa.*

15 *Renunciationes Epiſcopatuum ſolus Papa admittit.*

16 *Papa ſolus aliquos eximit à poteſtate Epiſcoporum.*

17 *Capitulum ſede vacante, in multis non habet eam poteſtatem, ac Epiſcopus ejus habebat.*

18 *Eccleſiæ Cathedralis, ſeu Metropolitana mutatio aliquando facta ſine Papa, non præſtat jus contra illud, quod Papæ competit,* & num. 19.

19 *Jura Pontificia, quæ competunt in ſignum ſupremæ poteſtatis, nulla præſcriptione vileſcunt,*

20 *Mutationes quælibet rerum ægrè feruntur.*

21 *Eccleſiæ Cathedralis mutatio, videtur, ut non poſſit fieri à Papa ſine Epiſcopo, & ſine cauſa; ſed contra* à num. 22.

22 *Transferri Eccleſia Cathedralis, ſive Metropolitana valet de uno loco ad alium à Papa ſine Epiſcopo, & ſine conſilio Cardinalium.*

23 *Removere omnes Epiſcopos aut ordinationum ſtatus in univerſum, nequit Papa, cum faceret contra univerſalem Eccleſiam; aliter de diſmembratione unius Diœceſis, & conſtitutione novæ ſedis, & quare* num. 24.

25 Cap. felix 50. 16. quæſt. 1.

26. Cap. ſicut in unaquaque 21. q. 2.

27 *D. Auguſtinus creatus fuit Epiſcopus unius Diœceſis, in qua alius proprietarius adminiſtrabat, ſed quo jure remiſſive.*

28 *Cardinalium conſilium, etſi de honeſtate, requiratur in arduis à Papa, non tamen de neceſſitate coactiva, ſed tantum directiva; nec etiam ſi ſit in alia quaſi poſſeſſione officii Papæ,* ut num. 29. & 30.

30 L. humanum cod. de legibus.

31 *Princeps ſæcularis nequit impedire, quominus fiat à Papa diſmembratio diœceſeos prætextu injuſtitiæ, vel ex eo, quod omnes Principes ſæculares ſunt Eccleſiarum Patroni, hoc eſt protectores.*

32 *Pontifices ſolent de honeſtate participare diſmenbrationes Epiſcopatuum, aut mutationes Cathedralium cum Prælatis inferioribus, aut Regibus.*

33 *Zamoren. Eccleſia Cathedralis ſemper fuit ſita ibi abſque ulla unquam tranſlatione prætextu Belli, aliavè de intemperie.*

34 *Taurin. Prætor, & Decuriones optimè ſe gerunt cum Commiſſariis Eccleſiæ Zamoren. & cum illa civitate.*

35 *Tranſlationis Eccleſiæ Cathedralis cauſæ quæ remiſſivè.*

1 QUia in principio hujus anni 1661. Decanus, & Capitulum Cathedralis Eccleſiæ civitatis Zamoren. propter jurgia, lites, quæſtiones, & controverſias a Decurionibus una cum Prætore, & locum ejus tenente motas, depreſſi, atque fatigati, diligendo pacem, curabant magnopere de illis obviandis, & inter conferentias conſtitutas Capitulares deventum fuiſſet ad practicandum de transferendo Eccleſiam illam matricem ad civitatem Taurinam, à qua antiquum hortum habui, originem ducendo à majoribus, per cognomen *Fermoſino*, uti narrat Hiſtoria D. Petri Caſtellæ Regis anno à cap. 11. anni 4. ſui Regni, & ab anno 8. & 9. cap. 3. & 7. ſui Regni hera 1358. ab hinc plus annis 300. etſi temporum injuria proavi ſedem mutaſſent bellorum, & diſſenſionum tempore ad villam antiquam, & illuſtrem temporibus illis, arce munitam, *de Fiedra*, in qua belligerantes obtuti ſeſe ab inimicis Regni defenderent; in eaquè adhuc nonnulla veſtigia permanent) cumque concorditer de ſe transferendo, ſemel, ac iterum reſolviſſent, & ad id exequendum ſuos de Capitulo Commiſſarios mitterent ad Prætorem, & Decuriones dictæ civitatis Taurinæ, ubi adeſt nobilis, & antiqua Collegialis Eccleſia, cum quibus colloquuti fuerunt, & ego in eo interim fuerim conſultus, reſpondiſſemque Decanum, & Capitulum, id intendere non poſſe ſine relatione ad Pontificem, in quo reſidet quælibet translationis poteſtas, ut apparet *ex hoc tit.* placuit nunc ſuffragii fundamenta in medium proferre, quæ tunc ſe ad os obtulerunt; quibus ex tunc ſedata fuit ea propoſita conferentia.

Cum ergo ſolius Pontificis ſit Eccleſiam erige- 2
re, & in Cathedralem conſtituere *ex cap. felix* 50. *cap. præcipimus* 54. 16. *quæſt.* 1. per quæ jura ſumpta ex Conſilio Carthaginenſi 2. *cap.* 5. & ex Gregorio juniori docent Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 5. *cap.* 29. *q.* 25. *in princip. & lib.* 6. *cap.* 30. *q.* 2. *&* 4. Nicolaus Garcia *de beneficiis p.* 12. *q.* 5. *n.* 1. Moneta *de commutat. ultimar. volunt. cap.* 11. *num.* 151.
† Ubi *n.* 252. idem dicit de erectione Cathedra- 3
lis Eccleſiæ in Metropolitanam, Gambara *de officio, & poteſt. Legati de Latere lib.* 2. *tit. de variis ordinarior. nomin. n.* 160. Iſidorus Moſcon. *in tract. de Majeſt. Eccleſ. milit. lib.* 1. *cap.* 15. Bzovi *à Pontifice Romano cap.* 34. Thomas Sanchez *lib.* 2. *conſilior. moral. cap.* 2. *dub.* 37. *num.* 7. D. Joannes Solorzano *Jure Indiarum* cum Barboſa *in Paſtorali l.* 3. *cap.* 4. *num.* 1. Lotterius *de re beneficiar lib.* 1. *q.* 11. *à princip.* Ferentil. *in annot. ad deciſ. Buratti* 912. *num.* 11.

Imò & ſolus Pontifex ſit qui poteſt Diœceſim 4
ſeparare, & illam alicui Abbati, ſeu inferiori Prælato ſupponere, Hoſtienſ. *in cap. cum contingat n.* 1. *de foro comp.* ubi Butr. *num.* 11. verſ. *de conſuetudine*, Panormit. *num.* 18. & Bellam. *num.* 15. verſ. *tamen certum eſt*, Rota *deciſ.* 324. *n.* 2. apud Farin. *p.* 1. *recent.* † eamquè ſolus valeat devellere, 5
conjungere, aut alia ratione mutare *c.* 1. *& cap. inter corporalia hoc tit. cap. mutatione* 7. *quæſt.* 1. gloſſa verbo *Cathedralem in cap. cum inferior de majorit. & obed.* Moneta *dicto cap.* 11. *num.* 235. Cambara ſuprà *n.* 159. *&* 166. Molfeſius *in ſumma Theolog. moral. tract.* 6. *cap.* 14. *num.* 56. Bened. Ægid. *ad leg. ex hoc Jure ff. de Juſt. & Jure tom.* 1. *cap.* 2. *n.* 3. Solorzano *dicto tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 1.

Ideo rectè in terminis per hæc, & alia ſequentia 6
reſponderim, non poſſe dictos Decanum, & Capitulum Cathedralem transferre ad ſupra dictam Civitatem Taurinam, etſi ſalutariſſima temperie perfruatur, ut de prædicta translatione deneganda, ſicut in perſona Epiſcopi; † qui licèt poſſit vendere 7
lapides Altarium, vel Eccleſiarum deſtructarum, advertendo ut faciat, ne emptor illos convertat in ſordidos uſus, Aloyſius Ricc. *in praxi aurea reſol.* 201. referens ex Sacra Congreg. ſic fuiſſe deciſum in verbis ſequentibus: *Ordinarius non debet profanare Capellas, etſi aliquam cauſam profanandi habuerit, Cæmenta potius ſunt tribuenda Eccleſiæ quæ eſt caput dictarum Capellanearum, quam alteri*; poſt illum Barboſa *in paſtorali* 3. *p. alleg.* 64. *n.* 14. *&* 15. ex Navarro, Zerola, eodem Riccio, & Armendaro. † Tamen ipſe *ibi* & Menochius *conſ.* 75. 8
n. 46. dicunt Epiſcopum ſine Apoſtolica authoritate, non poſſe transferre Matricem; id eſt Cathedralem Eccleſiam in alium locum Diœceſis, ut referunt deciſum, ſolus inquam Papa mutat Eccleſiam Cathedralem, & non alius inferior ipſius

Eccleſiæ

Digitized by Google

Eccleſiæ prælatus, ut docent verba gloſſæ *in dicto cap. cum inferior* dicto verb. *Cathedralem* ibi: *Quia hujuſmodi mutationes, translationes, & conſimilia debent fieri de authoritate Papæ*; ubi Barboſa n. 5. idem *in paſtor. ali alleg. 50. p. 3. ſub num. 5.*

9 Et confirmatur, quia cum Epiſcopus non habeat ex ſe, aut ab alio inferiori, ſed ab ipſo Summo Pontifice, non poſſit authoritate ſua illam imminuere, aut diſmembrare, conſtituendo territorium diſtinctum à proprio territorio, cùm id ſolum pertineat ad Papam ex ſpeciali privilegio, Hoſtienſis *in dicta cap. cum contingat num. 1. de foro comp.* ubi cum ſequuntur Joannes Andr. *ſub n. 4. verſ. alii dicunt.* Abbas *ſub num. 18.* Butrius *ſub n. 11. verſ. ſi quæritur, an habeat territorium.* Barboſa *dicta alleg. 50. num. 5. in fine*, ubi *num. 6. ex clem. pleriſque*
10 *de elect.* † videtur confirmare, nam ſine ſpeciali Pontificis mandato, & licentia, nullus poteſt paſtorem dare Eccleſiæ Cathedrali ſibi qualitercumque exemptæ, quæ Clero careat, & Paſtore chriſtiano.

11 Item faciunt ſequentia; quia nemo poteſt dare adminiſtrationem Eccleſiæ Cathedralis niſi Papa; *cap. is cui 42. de elect. lib. 6. cap. Eccleſia cathedrali*
12 *de ſupplenda neglig. Prælator. eodem lib. 6.* † qui & ſolus poteſt dare curatorem Eccleſiæ Cathedrali, & ejus bonis; quoad effectum agendi idem Barboſa ſupra *n. 7.* cum Gigante *de penſ. q. 65. n. 6. & 7.*
13 Rebuf. *in tract. nomin. q. 80. n. 29.* † qui & *à n. 8. ad 14.* ex multis inter alia *de poteſtate Papæ*, dicit ſolum Papam poſſe dare adjutorem Epiſcopo *ex cap. 1. de elect. lib. 6. cap. unic. de cleric. ægrotant. eodem lib.* pro quo faciunt quæ dixi infra *in cap.*
14 *penult. de offic. vicar. q. fin.* † Et quod ſolus ille ex cauſa dejicit Epiſcopus è gradu dignitatis, *cap. quamvis, & cap. dudum 3. q. 5.* deponit & reſtituit, *cap. ideo 2. q. 6.* gloſſa in verbo *reſervata in cap.*
15 *quod translatione de officio deleg.* † qui & ſolus admittit Epiſcoporum renunciationes per gloſſam in verb. *manibus, in clem. 1. de renunciat.* de quo
16 dixi infra *ſub Rub. & tit. de renunciat.* † Et quod ſolus eximit, & excipit aliquos à jure, & poteſtate Epiſcoporum, gloſſa *in cap. frater 16. q. 1.* gloſſa verbo *exemptum, in dicto cap. cum inferior de majorit. & obed.* gloſſa, verb. *reſervata, poſt princip. in cap. quod translatione, de officio legati*, gloſſa *in cap. 1. in princip. de privileg. lib. 6.* & utrobique D.D.

17 Cumque præfatam translationem facere nequeat Epiſcopus propriæ ſuæ Cathedralis, etſi ſit Dominus, ſeu adminiſtrator verus illius, & Capitulum Canonicorum ſede vacante, juriſdictionalia exercendo, nihilominus inferiorem quoad plura, etiam mortuo Epiſcopo habeat poteſtatem, ut latè DD. dicunt *ſub tit. ne ſede vacante aliquid innovetur*, & per nonnulla, quæ dixi *de vicario Epiſcopi, aut Capituli ſede vacante* infra *ſub cap. 5. de officio Vicarii à quæſt. 5.* ſequitur ut quemadmodum Epiſcopus ſolus, nec una cum ſuis Capitularibus Cathedralis, nequit prædictam translationem facere, & multò majus, nec Capitulum relatum Zamor. in ſede vacante, potuerit per ſe de tali translatione cogitare, niſi referendo ſe ad Papam cum legitimæ cauſæ repræſentatione.

18 Et in tantum dicetur verum quod etſi de facto aliquando alia mutatio contigiſſet in aliqua Eccleſia, non poſſet ſuffragare eidem Capitulo ad removendam, ſeu transferendam iterum Eccleſiam nec de juvare prætextu alicujus præſcriptionis, cum
19 contra Papæ poteſtatem, & jura ipſi incorporata ex plenitudine ſuæ Dignitatis, quæ ſunt fundamenta Apoſtolicæ ſedis nulla præſcriptio valeat per illa quæ docent Innocent. *in cap. bona 2. de poſtulat. Prælator.* Felin. *in cap. cum non liceat n. 14. in fine, de præſcript.* ubi plura dixi, quæ hic applicari valent. Tum etiam ne dentur acephali ſine Rege, ſine Capite, ut locuſtæ. Abbas *in cap. per venerabilem num. 9. & 37. qui filii ſint legitimi*; Barboſa *dicta alleg. 50. ſub num. 14.* alia adducens videnda *in dicta alleg.* ubi abundè, & ſigillatim expendit, quæ in Epiſcopis ſibi Pontifex reſervavit.

Et valet confirmari adducta reſolutio; eo quòd 20
ægrè quælibet mutationes feruntur; juxta quæ Legiſtæ adducunt *ff. de term. mota* & Canoniſtæ, *ſub tit. de crimine falſi*, de illis, qui nomina propria mutant, & per nonnulla quæ adduxi *ſub cap. 13. de probat.* ubi de probandis antiquis finibus; item per illa quæ dixi de difficultate mutandi actiones ſemel in judicio intentatas, *ſub cap. examinata, de judiciis* legenda *ibi*.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an Papa juſtè 21
poſſit mutare Eccleſiam Cathedralem de una civitate ad aliam ſine cauſa legitima; & videtur quod non poſſit; cum doceant Abbas *in cap. ult. ſub n. 12. verſ. & vide de confirm. utili, vel inutili*, & inter ſuas quæſt. *quæſt. 1. num. 17.* Felinus *in cap. quæ in Eccleſiarum 7. de conſtit. num. 42. ad finem*, per gloſſam *in cap. lege Imperatorum*, in verbo *diviſiones diſt. 10.* Papam non poſſe, invito Epiſcopo; dividere Epiſcopatum, præterquam ex cauſa, Navarr. *de ſpoliis Clericor. § 3. num. 2.* quod corroboratur, ſi conſideretur, nec poſſe Papam removere omnes Epiſcopos, & eorum ordinationem ut refert, ac dicit Lotterius *de re benef. p. 1. quæſt. 11. ſub. num. 33.* & ex eo etiam, quia in Conſtitutione, & aſſignatione ſedis Epiſcopalis; & diſmembratione Diœceſum, requiritur conſilium Collegii Cardinalium ex illa concluſione, quam poſuit Joan. Monach. *in cap. ſuper eo num. 3. de hæret. l. 6.* nempe tale conſilium omnino exigit, referens ſe ideo vidiſſe caſſari multas proviſiones Abbatiarum & Epiſcopatuum factas per Cæleſtinum V. quia ſine conſilio Cardinalium fuiſſent factæ, non ob aliud, quia Cardinalium cœtus in hac quaſi poſſeſſione eſſet, ut ardua ſine eo non explicarentur, uti & de hac quaſi poſſeſſione tradit Abbas *in cap. ex geſtis ſub num. 3. verſ. & vide ad hoc de Cleric. non reſid.* refert Lotter. *ſup. n. 44. & 45.* cum & ſimiliter nec Imperator poſſit condere legem ſine Senatu *ex l. humanum cod. de legib.* & ex aliis conſiderationibus relatis ab eodem Lotterio *ſub dicta cap. 10.*

Tamen reſpondetur in caſu, de quo loquimur 22
poſſe Pontificem transferre Eccleſiam Cathedralem de uno loco ad alium, ſine conſenſu Epiſcopi, aut Collegio Cardinalium, & facilius intra eandem Diœceſim, nec enim ſicut conſtitutio novæ ſedis; & conſequutiva diſmembratio unius Diœceſis, non contra ſtatutum univerſalis Eccleſiæ, Lotterius *dicta quæſt. 11. ſub n. 33. & 34.* ubi dicens erroneam eſſe gloſſæ doctrinam *in dicto cap. lege Imperatorum*, fundatam *in cap. multis 51. 16. quæſt. 3.* dum inquit in verbis ſequentib. *Multis Conciliis hoc ſtatutum eſt à Cœtu Sacerdotali, ut plebes, quæ in Diœceſibus ab Epiſcopo retinentur quæ Epiſcop. nunquam habuerunt, non niſi cum voluntate ejus Epiſcopi à quo tenentur, proprios accipiant Rectores.* Non enim aliquid probant relata verba contra authoritatem Papæ, & ſolum poſſunt referri ad præjudicium ſolius Epiſcopi, dum vivit, cui Papa non cenſetur voluiſſe

voluiſſe præjudicare ut exponit Bellamera *ibi*, verſ.
ſed eave, junctis quæ ſcribit *ad finem*; & qood er-
ronea ſit dicta opinio gloſſæ comprobat idem Lot-
terius *dict. cap.* 11. *ſub dict. n.* 43. *in fine*, ex textu *in*
dicto cap. præcipimus in princip. hic relato, in quo
illas fruſtra Gregor. Papa præciperet Bonifacio
Epiſcopo, ut ſedis Apoſtolicæ authoritate novos
conſtituat Epiſcopos.

23 Unda etſi ramovere omnes Epiſcopos per Pa-
pam, eſſet actus principaliter contra gubernium,
& ſtatum univerſalis Eccleſiæ, de quo non loqui-
mur, ſed non inde talis eſſet illa diviſio, ſive diſ-
membratio Epiſcopatus, aut jurium Eccleſiæ Ca-
thedralis, qoæ etſi reſpiciat ad ſtatum Eccleſiæ, eſt
tantum in conſequentiam, & in caſibus ſpecialibus
non enim in his, nec in caſu noſtro valet argumen-
tum de remotione omnium Epiſcoporum, & eo-
rum ordinatione Papæ prohibitis ad caſum de diſ-
membratione unius Diœceſis, aut de conſtitutio-
24 oe novæ ſedis † quod non procedit, cum ducatur
ab univerſali negativa ad particulam affirmati-
vam contra Dialecticorum regulas, nec in jure
valet argumentatio à conſequutivis, niſi conſe-
quutio ſit omnino neceſſaria, ut docet Felinus *in*
cap. in noſtra ſub num. 15. verſ. *ſed tenendo iſtud*
dictum de reſcript. quem & ſequitur Lotterius *dic-*
ta q. 11. *dicto n.* 33. *&* 34. *de re beneficiaria.*

25 Nec ad extendendum Pontificis arbitrium, fa-
cit decretum Concilii Cartagin. *in dicto c. ſelix.* 50.
dicta diſt. 16. *q.* 1. quia ut ejus verbis poteſt videri,
ac conſiderat idem Lotterius *dicto cap.* 11. *de re be-*
nefic. num. 39. illud non tangit dictum arbitrium,
ſed potius præſervat, neque ad rem facit, cum lo-
quatur de conſtituendo Epiſcopo in Diœceſi, in
qua fideles deficiunt, ut *ibi* tam vetuſta quam Gre-
26 goriana gloſſa declarat. † Et ſic nec ad rem facere
aliud decretum ſynodi Romanæ relatum *in cap.*
ſicut in unaquaque 21. *quæſt.* 2. eo quod ibi tantum
prohibetur uni Eccleſiæ duos Epiſcopos præfici,
quia eſſet monſtruum, non minus quàm unico cor-
pore, duo capita conſtituere, ut dixit textus *in cap.*
quoniam in pleriſque §. *prohibemus de offic. Ordina-*
27 *rii.* † Nec unquam contigiſſe, refert ac firmat Lot-
terius *dict. quæſt.* 11. *num* 40. 41. *&* 42. præterquam
in D. Auguſtino, per errorem tamen, & ignoran-
tiam, *cap. non autem* 7. *quæſt.* 1. prout ſe declaravit
in epiſtola 110. ut refert Spadon. *anno* 395. *num.* 13.
quod neſcivit Abbas *in cap.* 1. *num.* 2. *de paroch.* qui
exiſtimavit id quidem conſulto. & ex cauſa factum,
propter ea, quæ dicit Lotter. non eſſe deflecten-
dum ab opinione Germiniani, & Abbatis, voleo-
tium cauſam hanc præſumi ſemper in dubio: idem
Lotter. *ſupr. num.* 31. *&* 32. ex mente etiam Inno-
cent. *in cap. quanto ſub num.* 5. verſ. *tamen ſi Papa*
de conſuetudine, & ſic ad caſum S. Auguſtini, ut
ex viceribus apprehendas, leges quæ latè dixi *ſub*
cap. penult. de officio vicarii q. fin. dum ſcripſi de ca-
ſu arduo hac in curia inter magnos agitato ad ef-
fectum conſtituendi alium Archiepiſcopum adhuc
vivente, qui nunc gubernat ex cauſa ſenectutis.

28 Nec obſtat tertium adductum fundamentum pro
contraria opinione de requirendo ad prædictam
mutationem, ſive diſmembrationem conſilium Car-
dinalium; quia præterquam quod ſupra *ſub tit. de*
elect. dixerim, in quibus talium conſilium Pontifex
exigat; quia quidquid ſit reſpectu neceſſitatis di-
rectæ, & intrinſecæ, ſaltem in his quæ verſantur
circa jus divinum, ot ſic diſtinguendo probavit Ri-
pa *in Rub. n.* 20. *de conſtit.* cum quo tranſit Probus
in addition. ad Monachum in dicta cap. ſuper eo
de hæret lib. 5. *num.* 37. verſ. *ideo, aut omnibus ſatiſ-*
faciam cum ſequentibus: tamen reſpectu neceſſitatis
coactivæ, & extrinſecæ, illam propoſitionem Mo-
nachi eſſe falſam, docent communiter DD. cum ſic
conſtitueretur judex ſupra ipſum ſummum Ponti-
ficem adverſus diſpoſitionem textus *in cap. nemo* 9.
q. 3. ut declarant Paleot. *de ſacr. conſiſt. conſult. p.*
2. *quæſt.* 3. *in reſponſione ad tertium argumentum*,
quid addit aliter ſentire, nihil aliud eſſe, quàm ſum-
mam injuriam Dignitati Pontificiæ inferre, *ibi* in
verſ. *verum abſit*, Lotterius *in dicta quæſt.* 11. *de de*
re benefic. à n. 44. *ad* 51. ubi cum Abbate *ex dicto*
cap. geſtis ſub num. 4. verſ. *nunquid autem poſſit in-*
duci conſuetudo de Cleric. non reſident. & ut proba-
vit *in dicta quæſt.* 1. *num.* 13. † etſi collegium fuerit 29
in ea quaſi poſſeſſione, ut retulit Monachus, ſed
negandum eſſe potentiam illam quoad vim neceſ-
ſitatis coactivæ, quod alias eſſet inducere conſue-
tudinem, vel præſcriptionem contra ſupremam
poteſtatem ipſius Pontificis, quod non eſſe feren-
dum docent relati; & ſic contra Monach. proba-
runt *in dicto cap. ex geſtis*. Geminian. *ſub num.* 4. verſ
communis concluſio, & omnes *in dicta Rub. de conſt.*
præcipuè Boſchius Codech. *num.* 69. *&* 77. Ferret.
num. 9. *&* 13. de Purg. *num.* 71. *&* 137. Andreas ab
Exea *ex num.* 177. Pariſ. *de reſigat. lib.* 3. *quæſt.* 18.
num. 124. Bobadilla *in polit. lib.* 67. *cap.* 6. *à num.* 16.
quos citat, & ſequitur Petr. Calixto *in tract.* de
leg. Reg. 12. §. 4. *num.* 22. quibus addi poſſunt Gemi-
nian. *in dicto cap. ſuper eo, dicto num.* 4. Anaſtaſius
Germon. *de indultis Cardinal.* ſuper verſ. *quod in*
Romana n. 56 & omnium melius Jacobat. *de con-*
ſil. lib. 7. *art.* 5. *num.* 137. quibus etiam addo Barbo-
ſam cum eodem Abbate, Lotterio, & paleot. *in*
dicto cap. lege dist. 10. *num.* 8. & *in paſtorali dicta*
p. 3. *alleg.* 50. *ſub num.* 5. cum illis, & cum Felino; &
confirmantur ex his, quæ dixi *ſub cap.* 1. *de Judic. à*
quæſt. 3. *ad* 8. & *ſub cap.* 12. *eadem quæſt.* 8. & 9. le-
genda, & applicanda, quibus deprænenditur
abſoluta ſummi Pontificis poteſtas.

Et inde non obſtat ultimum de lege humanum, 30
cod de legib. nam præter quam quod non valet ar-
gumentatio inter Divinam, & ſæcularem legem
per plura, quæ dixi *ſub Rub. & tit. de conſtit.* ut
rectè advertit Paleott. ſupra, & cum eo Lotter.
dicta quæſt. 11. *à num.* 52. diſpoſitio illius legis eſt
referenda ad neceſſitatem directam, non autem
ad coactivam, ut ibi ſentiunt gloſſa, & Barbatia *n.* 1.
Bald. *ſub num.* 2. verſ. *ſolutio concedo*; pro quo fa-
ciunt infinita, quæ adduxi de poteſtate condendi
leges à Papa, Imperatore, aut Regibus *ſub dicta*
Rubrica. † Et Lotterius ex communi *à n.* 57. im- 31
probat aliam aſſertionem quod Princeps ſæcularis,
in cujus territorio temporali, ſita eſt Eccleſia Ca-
thedralis à qua eſſet facienda diſmenbratio, Diœ-
ceſes poſſet, ſe tali diſmembrationi opponere,
etiam prætextu injuſtitiæ, vel ex eo quod omnes
Principes ſæculares ſunt Patroni Eccleſiarum Ca-
thedralium in eorum territoriis inſtitutis; ſed oon
inde à Papa poſſe auferri illam facultatem diſ-
membrandi, transferendi, aut mutandi; quippe
Principes Laici tantúm ſunt protectores, ut in plu-
rimum Cathedralium, non Patrooi, & ſic quamvis
aliquoties impugnatum legeretur, ſeu ex toleran-
tia Pontificum contigiſſet, oon eo invaleſcere,
cum ea præſumatur ratione ſcandali vitandi, non
quidem canonicandi ſimiles abuſus, ut advertunt
Gemin. *in cap.* 2. *n.* 14. *ad finem* verſ. *tamen. dicit*,
Joan. Monach. *de præb. in* 6. Archidiacon. *in cap.*
imperium ſub num. 1. verſ. *ſed Papa dict.* 10. idem
Lotter.

Lotter. latè explicans *dicta quaſt.11. de re benef.* à *num.* 57. ubi *num.*66. probat Patroni conſenſum adhiberi in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum de honeſtate, ubi *num.* 88. dicit, non poſſe Principes Laicos inſurgere contra Eccleſiaſticos protectionis prætextu, ubi latè explanat textum *à n.* 70 *ad finem in cap. filiis, vel nepotibus* 16. *quaſt* 7. quem Ego explanavi plenè *ſub cap.*2. *de Judic. per tot. quaſt.* 19.

32 Fatemur tamen Romanos Pontifices pro eorum ſumma modeſtia, non conſueviſſe aliter, quàm conſiſtorialiter negotia hujuſmodi expedire, ut tutius clauſulas *ex certa, ſcientia, & de plenitudine poteſtatis,* de quarum natura dixi infra *ſub Rub, & titulo de confirmatione utili vel inutili*, aut aliæ ſimiles interſertæ verificarentur: ita Lotterius ſu-
33 pra *dicta quaſt.*11.*num.* 57. † Et ſic in caſu prædictæ Eccleſiæ Zamoren. ab antiqoo ævo ibi ſitæ tali repentina novitate Decani, & Canonicorum, ut illam Matricem transferrent ad dictam Civitatem Taurinam, non moveretur Papa de facili, nec irrequiſito Nuncio ejus Legato apud nos Hiſpanos in hac Curia degente, necnon poſtulato aſſenſu, ſeu relatione veritatis à Rege noſtro Philippo IV. & à conſilio ſupremo noſtræ Caſtellæ; præcipuè non conſtito de cauſa legitima loci infeſti, aut debellationis, alteriuſvè imminentis periculi, quod nunquam aderat; imò conſtat ex Hiſtoriis nunquam per oppreſſionem Maororum per 700. ferè annos infeſtantes hanc totam Hiſpanicam Provinciam, nec per continuas oppugnationes à Luſitanis per ſæpius à multis retro temporibus in illam Civitatem Zamoren. prout nunc pullulant ad præſens ab annó 1640. in quo accedit rebellio Ducis, ac Ducíſſæ *de Berganza*, quæ nunc vivit terrebiliter ſe, & Luſitanos defendens (injuſtè tamen) tranſlatam fuiſſe Eccleſiam illam Cathedralem de
34 illa Civitate ad dictam Civitatem Taurinam. Quare optimè conſulti Prætor, ac Decuriones dictæ Civitatis Tauri laboraverunt circa componendos dictos Decanum, & Capitulum cum Prætore, ac Decurionibus, cæteriſque incolis dictæ Civitatis Zamoran. factum quidem laudabile, quod fortè non ſic exerceretur inter alias Civitates anxietate conſimilis tranſlationis, quæ futura eſſet in poſterum honori, & commoditati civitati, & ejus territorio, ad quam tranſlatio fieret.

35 Ex quibus videtur dicendum ut Papa poſſet transferre, exigeret tamen cauſas legitimas, & quidem majores, quas poſtulat ad transferendos Epiſcopos, ut *ſub hoc tit.* & admittendas renunciationes, ut dixi infra *ſub tit. de renunc.*

Ad Text. in cap. inter corporalia. II. hoc tit. De Tranſlatione Epiſcopi.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, & quod reſervatur judicio Papæ* n.2. *vide* num. 7. *&* num. 13. *ubi de diſpoſitione authentica*, res quæ, cod. commun. de legatis.
3 *Conſecrationis materia remiſſivè.*
4 *Vidua reputatur, qua habet virum inutilem, remiſſivè.*
5 *Eccleſia, qua Prælatum habet inutilem, reputatur, ac ſi illum non haberet.*
6 *Electus in Epiſcopum poteſt renunciare in manibus eligentium jus ſuum, ante confirmationem*, & n. 7.
8 *Statutum excludens à ſucceſſione maritatam, dotatam, procedit etiam in Moniali.*
9 *Paragium, quod debetur Monialibus, eſt uniforme cum illo maritandarum.*
10 *Adulterium dicitur committere cognoſcens Monialem.*
11 *Monialis prodeſt Patri ad ſe excuſandum à tutela.*
12 *Legatum pro maritagio, debetur etiam pro Monachatu*, & n. 13.
14 *Monaſterium qua ratione ſuccedit loco filii.*
15 *Lex extendi licet ex identitate rationis.*
16 *Simile non eſt idem, ſed tranſit de facili in idem, quando per omnia ſunt convenientia ſimilia.*

Regula textus hujus quatenus ea ea docent, 1
ſeu colligunt Doctores, quod valet argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, multum allegabilis eſt, de qua citat hic multos Barboſa videndos *ſub num.*4. dicens etiam ex verbis ibi *Spirituale Conjugium, quod eſt inter Epiſcopum, & Eccleſiam.* † probare textum matrimonium ſpiri- 2
tuale inter Epiſcopum, & Eccleſiam contractum Chriſtum Dominum ſuo Judicio reſervaſſe, ſicut & carnale. Et ſic incidit in eam communem quæſtionem, ergo ſicut matrimonium carnale factum eſt indiſſolubile. (De qua parte infinita noto *ſub cap. quanto, cap. gaudemus de divortiis*, & latè de reſolutione dico infra in *cap.*6. *de temporib. ordin. quaſt.* 1. *verſ. ad tertiam*, ubi leges aliqua *in cap. litteras de reſtit. ſpoliat.* ubi latè tractavi multa conducibilia) ſic, & in ſpirituali matrimonio pro explicatione aliqua notat Barboſa cum multis, quos citat. Et quia bene poſtillat litteram hujus textus, ubi aliquas regulas generales exornat; ideo à fortiori incides in eam deciſionem, quam facit Pontifex hic; nempe ut ſolus Papa poſſit transferre electos in Epiſcopos, & confirmatos, de quo jam abundè notavi *ſub cap.*1. *hoc tit.* & infra *in cap.*3. † 3
additque Barboſa ex verbis hic *n.* 2. verſ. *à metropolitanis ſuis munus, conſecrationis accipiunt*, quæ ipſe tractat de officio Epiſcopi *p.*1. *tit.*1. *cap.*5. *n.*5. ubi videbis latè *de conſecratione Epiſcoporum*, quibus competat antiquitus, quibus hodie, & ſub qua forma fiat: de quo poteris applicare etiam ad textum noſtrum in verſ. *ſed neque* eundem Barboſam *de Jure Eccleſiaſt. p.*1. *cap.*9. *per totum* plura noviſſimè de conſecratione Epiſcoporum congerit Diana *p.*12. *tract.*1. Applicabis quæ rectè docet Gabriel Vaſquez *de Sacramento ordinis diſp.* 241. *cap.* 1. *cum multis ſequent.* pro intelligentia textus noſtri.

Et quatenus in dicto verſ. *ſed neque* in verbis 4
inutilem Barboſa hic notat, quod quaſi vidua dicitur, viduarumque privilegiis gaudeat mulier, quæ habet virum inutilem, multis comprobans *num.*11. Tu verò pro exacta intelligentia, & ratione adjunges quæ dixi latè *in cap. ex tenore* 11. & *in cap. ex parte* 15. ubi quæ dicantur viduæ, ut potiantur privilegio miſerabilium. † Et magis propriè ad verba 5
hujus verſ. applicabis Balboam *in cap.*10. & *in c.* 1. *de præſcript.* dum dicit idem eſſe Eccleſiam non habere Prælatum, vel habere eum inutilem: de quo Angelus *de maleficiis*, verbo *membrum*, & Ego *ſub dicta*

6 *dicto cap.* 2.& *cap.* 10. *de præſcrip.* † Et quia gloſſ.
confirmatus, num. fin. notet ad id Barboſa, quod
electus in Epiſcopum, poſſit juri ſuo in manibus
eligentium renunciare ante confirmationem ſine
Papæ licentia, adducens plures ſic tenentes in
præſenti, & alios, quos citat; ideo applicabis
quæ notavi ſupra *ſub cap. cum inter* 16. *de elec-
tione*, & quæ noto infra in *cap. in præſentia de
renunciatione.*

7 Sed cum ex hoc textu ſupra jam dixerim, quod
matrimonium carnale æquiparatur ſpirituali, ut
præter relatos à Barboſa hic *ſub dicto num.* 4. ſequi-
tur Riccius *collect.* 500. ad textum noſtrum, & qua-
liter hæc ſimilitudo intelligatur dicam Ego infra
in cap. 6. & 7. *de temporibus ordin. quæſt.* 1. verſ. *ad
quartam*, cum loquar latè de quæſtione illa, *an
conſecratus Epiſcopus contrahat vinculum cum Ec-
cleſia.*

8 Ideo pro ornatu libuit tranſcribere, quæ ipſe am-
pliat inferendo primo, quod ſtatutum excludens
à ſucceſſione maritatam dotatam procedit etiam
in moniali, ut pulchrè docet Gaſpar. Theſaurus
in deciſ. 3. *p.* 1.

9 Secundo quod paragium, quod debetur Mo-
nialibus, eſt uniforme cum illo maritandarum ſe-
quitur cum Afflict. *in deciſ.* 348. quidquid teneat
10 de Franc. *in deciſ.* 44. † Tertio quod cognoſcens
monialem, dicatur committere adulterium, quem-
admodum cognoſcens maritatam, ut pulchrè Ca-
cheranus *deciſ.* 103. quod qualiter ſit infra *ſub tit.*
11 *de ſtupris, & adult.* † Quarto quod monialis pro-
deſt patri ad ſe excuſandum, à tutela, ut maritata, de
12 Franc. *in deciſ.* 532. † Quinto quod legatum pro
maritagio, debetur etiam pro monachatu: pulchrè
13 Maſtrillus Rotæ ſicil. *in deciſ.* 153. † Sexto quod
diſpoſitio *authent. res quæ cod communia de legatis*,
vindicat ſibi locum in utroque matrimonio, & car-
nali, & ſpirituali, cum Mynardo *in deciſ.* 9. *lib.* 3.
14 † Septimo quod ob hanc rationem monaſterium
ſuccedit loco filii, Gratus *in deciſione* 7. de qua parte
dixi latiſſimè *in cap. in præſentia de probat.* Verum
hunc caſum limitat Riccius ſupra *in caſu de Franc.*
15 *deciſ.* 29. † Quæ omnia confirmantur ex problemis
adductis ex verbis textus noſtri à Barboſa hic *n.* 9.
& 10. dum in verſ. *propter expreſſam tamen ſimili-
tudinem, & identitatem*, & ibi *cum de ſimilibus
idem judicium ſit habendum*, notante primo cum
multis, ut liceat extendere legem ex identitate
rationis.

16 Secundò ut quamvis ſimili non ſit idem, tranſire
tamen de facili, in idem, quando per omnia ſunt
convenientia ſimilia, vel ſaltim conveniunt in hoc,
de quo agitur; ſecus quoties diverſa decidendi ra-
tio datur, vel quando non probatur ſimilitudo in
eo, de quo agitur, etiam data parva ſimilitudine:
ſic cum multis. Itaque Baldus *conſ.* 408. *quidam ci-
vis*, verſ. *quapropter de neceſſitate*, quem refert Car-
dinalis Tuſchus *in practicis tom.* 8. *lit. S. concluſ.*
245. *n.* 6. dicit, ut licèt ſimile non poſſit dici; identi-
tas tamen valde ſimile reputari idem, & quod ſimi-
le non ſit idem, docent gloſſa *in l. quod Nerva*, &
ibi Bartol. *ff. depoſiti, l. pecuniam ff. ſi certum petatur,
l. ad ſimilitudinem cod. de Epiſcopis, & clericis* §.
*ſed inter eas inſtit. de nuptiis, cap. Capitulum de reſ-
cript.* Caſſaneus *in Catalogo Gloriæ mundi p.* 1. *con-
ſiderat* 48. Zabarella *conſ.* 136. Marcus Mantua *ſin-
gul.* 318. Gutierrez *in pract. lib.* 2. *quæſt.* 176. Gonza-
lez *in regul.* 8. *cancel. gloſſa* 3. *num.* 5. Tuſchus ſupra
concluſ. 246. cum aliis Barboſa *axioma* 208.

Ad Text. in cap. Quanto III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus transferens ſe de una Eccleſia ad aliam propria authoritate utraque caret*, numero 5.

2 *Tranſlatio de una Eccleſia ad aliam, verè mutatio dicitur, & fit authoritate ſuperioris cum evidenti utilitate* n. 3. & 6.

4 *Renunciatio Eccleſiæ fit tantum cum evidenti utilitate.*

7 *Reverentia eſt ſenioribus exhibenda, cum plus valeat umbra ſenis, quam enſis juvenis.*

8 *Antiquitas nobilitat omnia.*

PRobat Pontifex hic quod Epiſcopus, qui pro- 1
pria ſua authoritate ſe transfert de una Eccleſia
ad aliam, caret utraque, multis comprobant Barbo-
ſa *hic*, qui dicit hanc tranſlationem ad Papam per-
tinere, ut jam ſupra dixi *ſub cap.* 1. & infrà *cap. ſe-
quenti.* Cumque in verſ. *carere propria num.* 5. no-
tet idem Barboſa, quod per tranſlationem Prælati
ad aliam Eccleſiam, vacat prima: de quo applica-
bis quæ tradit Garcia *de beneficiis*, de vocatione
unius beneficii per aſſecutionem alterius *p.* 11. *c.* 5.
& notabis dicta infra *in cap. de multa* 28. *de præ-
bendis*; ideo qualiter hoc contingat examinabis
ex dictis ſupra *ſub dict. cap.* 1. in verſ. *cumque hic*.

Et ad textum noſtrum addo Barboſam *de Jure* 2
Eccleſ. cap. 19. *p.* 1. dum probans *à n.* 28. quòd
tranſlatio de una Eccleſia ad aliam (quæ verè mu-
tatio dicitur *in cap. mutationes* 7. *quæſt.* 1.) ſit per-
miſſa cauſa utilitatis alios ſubſtituendo Prælatos in
Eccleſiis, à quibus tranſlati receſſerunt, tradens ex
Nicephoro *lib.* 14. *Hiſtoria Eccleſ. cap.* 39. & pri-
mum ab Anacleto Papa, fuiſſe litteris demanda-
tum *in dicta cap. mutationes* † addit ibi *à num.* 19. 3
Barboſa, quod hæc tranſlatio, fieri propria autho-
ritate non poteſt, ſed requirit authoritatem ſupe-
rioris, ut *in cap. Epiſcopus* 7. *quæſt.* 1. *cap. ſicut al-
terius in fine*, eadem cauſa, nec ſit facienda ſine
evidenti Eccleſiæ utilitate, aut validitate, *cap. ſicut
vir eadem cauſa.* † Sicut & renunciatio, ut *in c.* 4
ad ſuplicationem de renunciat. præſertim cum
Epiſcoporum tranſlatio fieri non poſſit, ſine au-
thoritate Romani Pontificis, ut *in dicto cap.* 1. *hoc
tit.* † Quia ſi Epiſcopus propria authoritate in 5
aliam Eccleſiam ſe transferat, ab utraque depon-
tur, ut in textu noſtro, & *in cap. ſi quis Epiſco-
pus* 7. *quæſt.* 1. quod etiam probat Franciſcus Ton-
dutus *in quæſt. benef. p.* 2. *cap.* 4. §. 6. *n.* 12. etiam ex
dictis juribus. Et occaſione hujus textus applicabis
notata ſupra *in cap. cum in jureperitus de electione*;
ubi quod nemo poteſt ſe eligere inſtituere aut præ-
ſentare. † Et juſtificandam prædictam tranſla- 6
tionem ſunt notanda præmaximè verba Cardina-
lis Bellarmini *c.* 5. *lib.* 3. *vita Clem.* 8. ibi *Quinta res
eſt facilis tranſlatio Epiſcoporum de una Eccleſia ad
aliam: tranſlatio enim Epiſcoporum ſecundum Cano-
nes, atque uſum veteris Eccleſiæ, neceſſitatem, vel
majorem utilitatem poſtulat; nec enim inſtituta ſunt
Eccleſiæ, propter Epiſcopos, ſed Epiſcopi propter Ec-
cleſias. Nunc etenim quodie tranſlationes fieri vide-*

mus

mus ea ſolum de cauſa, ut Epiſcopi, vel honore, vel opibus augeantur; propterea notum eſt ex cap. inter corporalia, (2. hoc tit.) vinculum matrimonii ſpiritualis, eſſe aliquomodo majus, quam vinculum matrimonii corporalis; & *ideo non poſſe ſolvi, niſi à Deo, ſive à Vicario Dei, declarante voluntatem Domini ſui? Quis autem credat velle Deum, ut ſolum temporale lucrum, vel honorem, vinculum hujus ſancti conjugii diſſolvatur? præſertim cum id ſine detrimento animarum fieri nequeat, ut experimentum ipſum docet. Nec enim Epiſcopi Eccleſias diligunt, quas brevi ſe deſerturos ſperant, ut ad alias commodiores tranſeant.* Ad hæc autem Pontifex ſcripto ſuo in ore ſingraphæ Bellarmini, ut aliis præſtiti moniti hiſce reſpondit; *Nos cum difficultate transferimus, & non defuimus Principes per nos, & per noſtros Nuncios.* Ex quibus verbis patet, & notat Diana *p. 1. tract. 4. reſ. 50. verſ. & tandem*, quam difficulter, ſeu caute debeant Pontifices, & Reges procedere in translationibus hiſce.

7 Et quia hic *in verſ. reverentiam exhibendam, n. 2. & 3.* dicat Barboſa, quod honor, & reverentia ſenioribus eſt adhibenda, cum plus valeat umbra ſenis, quàm enſis juvenis; ideo applicabis quæ noto infra *ſub tit. de majoritate, & obed.* & inibi *in cap. unte penultimo*, ubi multa adduco notabilia *de præcedentiis*. Et etiam applicabis quæ de ſenibus, & eorum privilegiis adduxi *ſub cap. quoniam frequenter*, ut lite conteſtata, non preveniatur ad teſt. recep. item & *in cap. 1. & tit. de teſtibus cogendis*, & *in cap. in noſtra 32. de teſtibus*, ubi dixi quod teſtes ſenes, ſunt digniores. Item applicabis quæ notavi *in cap. 3. & penult. de præſumptionib.* & alia de ſenibus alibi dicta, aliqua infra *ſub tit. de ætate & qualit. ordinand.*

8 Item quia per gloſſam *antiquitas*, ibi: *Et antiquitas veneranda eſt*, & ibi; *Mos enim retinendus eſt fideliſſimæ vetuſtatis*, notat Barboſa *num 6. & 7.* quod omne per antiquitatem fit nobilius *ex l. 1. cod. de alba ſcrib. l. 1. ut dignit. ordo, l. honores, cod. de decurionibus, lib. 10.* & quod antiquorum conſuetudo, & mos ſervandus ſit. Ideò applicabis, quæ de authoritate temporis antiqui, dixi *in cap. cum cauſam 13. de prob. & in cap. quia indicante de præſcript.* Item & quæ dixi de præſcriptione centenaria, & immemoriali *in cap. ad audientiam 13. & in cap. cum nobis 14. & in cap. fin. de præſcrip.* Et quæ de longæva conſuetudine notavi *ſub cap. fin. de conſuet.* ubi in Rubrica dixi de ſtylo, qui per uſum, & vetuſtatem acquiritur.

Ad Text. in cap. Licet in tantum, fin. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Tranſlationis indulgentia, eſt ſervanda ad unguem.*
2 *Appellans à ſententia Papæ ad Chriſtum, infertur, ut hæreſim ſentiat.*

1 TExtus hic dicit, quod Papa ſolus poteſt transferre Epiſcopos, addens, ut indulgentia (hoc eſt reſcriptum) ſuper ea translatione ad unguem ſervanda ſit. Pars prima comprobatur ex dictis ſupra *in c. 2. & 3.* Secunda comprobatur ex multis, quæ notavi ſupra *ſub tit. de reſcriptis*, ubi dixi, quod forma mandati, reſcripti privilegii eſt obſervanda ſine exceſſu.

Cumque in verſ. ibi *& Vicarius Jeſu Chriſti* & ibi *Succeſſor eſt Petri*, notet Barboſa hic cum multis *n. 2. & 3.* quod Papa eſt Vicarius Chriſti, inferens hæreſim ſentire, qui à ſententia Papæ ad Chriſtum appellat, quaſi Papam non eſſe Chriſti Vicarium, nec cum eo idem tribunal habere credat; & quod Papa etiam ſucceſſor eſt Petri, ſic multis adductis probans. Ideò tu latiſſima exornatione adjunges hic quæ latiſſimè ſcripſi *in cap. novit de Judic. q. 1. & 3.* ubi *de Chriſto Domino*, & *q. 4.* ubi *de Petro Pontifice, & ejus ſucceſſoribus.* 2

Item etiam ex hoc textu poteris applicare ſimilitudinem de matrimonio carnali, ſicut dixi *ſub c. 2. hoc tit.* Item quatenus agitur hic de electione applicabis quæſtionem, quam per hunc textum diſputat Riccius *collect. 1648.* dum probat, quod per electionem acquiritur jus ad rem, de quo dixi jam ſupra *ſub tit. de poſtulatione Prælatorum*, ubi in quo differunt poſtulatio, & electio, & *ſub dicto tit. de electione.* † Item de dubio, & caſu, quem locum debeat habere Canonicus tranſiens à præbenda theologali ad pœnitentialem, in choro, & in Capitulo dixit Antonius Naldus hic. 3 4

Et in verſ. *præterea cum poſtulatio debeat examinari, ſicut electio diligenter*; ideo applicabis quæ dixi *in cap. cum in cunctis 7. de electione.* 5

QUÆSTIO I.

An Pontifex poſſit transferre Epiſcopum de una Eccleſia ad aliam, ob pinguiores redditus. Et quæ ſint translationis cauſæ.

SUMMARIUM.

1 *Translatio de una Eccleſia ad aliam ob pinguiores redditus, non fit; ſecus ob utilitatem Reipublicæ, & Eccleſiæ commune bonum; dum adſit cauſa, & fiat à Papa,* n. 4. & 5.
2 *Chriſtus eſt ſponſus, & Eccleſia ejus ſponſa.*
3 *Matrimonium cardinale, eſt indiſſolubile de jure naturali.*
4 *Translatio Epiſcopi de una Eccleſia ad aliam, eſt prohibita Pontificio jure, in quo cum cauſa diſpenſatur à Papa; etſi in ordine ad univerſalem Eccleſiam, ſit de Jure Divino.*
6 *Translationis cauſæ.*

VIdeo in hoc diſcordes ſententias, negativam docuit Vaſquez cum aliis *in 3. p. D. Thomæ tom. 3. diſp. 141.* qui docuerunt translationem Epiſcoporum eſſe prohibitam de jure Divino, ſic probantes ex regula textus *in cap. inter corporalia ſupra hoc tit.* quatenus ibi Pontifex dicit, quod inter Epiſcopum, & Eccleſiam, eſt ſpirituale vinculum matrimonii, quod eſt fortius, quam vinculum matrimonii naturalis, contrahereque hoc vinculum matrimonii non tam conſtitutione canonica, quam Divina authoritate, ut clarè videtur docuiſſe Evariſtus Papa *Epiſt. 2.* quæ eſt de Epiſcopis ejectis, 1
† dicens quod Chriſtus eſt ſponſus, & Eccleſia ejus ſponſa, cujus nos filii ſumus, ſacerdotes verò; id eſt Epiſcopi, vice Chriſti legatione fungi in Eccleſia, 2

& ſicut ei ſua conjuncta eſt ſponſa; id eſt Eccleſia,
ſic Epiſcopos Eccleſiæ jungi unicuique proportio-
ne ſua, & Caliſtus Papa *Epiſt.* 2. ad omnes Gallia-
rum Epiſcopos *c.* 3. idem docuit: unde Innocentius
III. hic in textu noſtro dixit quod hoc matrimo-
nium Epiſcopi cum ſua Eccleſia in electione initum
ratum in confirmatione, in conſecratione intelligi
3 conſummatum. †Et confirmatur ex dictis ſupra *in
c.* 1. *&* 2. & ex eo; quia cum fortius ſit ſpirituale
vinculum, quàm carnale & iſtud ſit jure Divino
naturali, item & Eccleſiaſtico inſolubile: ſic po-
tiori ratione prædictum vinculum ſpirituale. Et
faciunt præclara verba Bellarmini *ex cap.* 5. *lib.* 3.
vitæ Clem. 8. relata *in dict. cap. quanto.*

4 Sed quia jam ſupra *ſub dict. cap.* 1. *&* 2. dixerim
Epiſcopi translationem poſſe fieri de una Eccleſia
ad aliam ex juſta cauſa, ut de pluribus ſupra retuli
in cap. inter corporalia 2. & hoc à Pontifice tantum
juxta relata *in dict. c.* 1. ob publicam, & evidentem
neceſſitatem, communemque Eccleſiæ utilitatem,
juxta textum *in cap. quanto* 3. *hoc tit. & ex cap. ſcias
frater* 7. *q.* 1. ibi: *Nam plurimorum utilitas unius
utilitati, aut voluntati præferenda eſt.* Etenim illue
decet prælatum accedere, ubi plus lucri ſpiritualis
facere poteſt; licèt major ibi ſit pœna, ut habet
gloſſa, verb. *plurimorum in cap. Sancta* 2. *q.* 8. *in c.* 3.
lib. 3. quare bene Suarez *de relig. tom.* 3. *lib.* 1. *c.* 16. *à
n.* 6. & cum eo Diana videndus *p.* 12. *tract.* 4. *reſ.* 50.
exiſtimant dictam translationem eſſe vetitam de Ju-
re Eccleſiaſtico, alias inquam non eſſet ſic introdu-
cta transferendi praxis, quam quotidie videmus. In-
deque fieri, ut etſi indiſſolubilitas in actu primo, ut
ſentit Vaſquez in ordine ad Univerſalem Eccle-
ſiam, vel vage ad aliquam peculiarem ſit, ita de ra-
tione intrinſeca præſulatus Jure Divino, ut impoſ-
ſibile pœnè ſit, unum ſine altero ſimul inveniri; ſed
ſecus eſſe cenſendum dicunt communiter Docto-
res de indiſſolubilitate cum hac, vel illa Eccleſia,
quæ pendet ex juriſdictionis applicatione Jure Ec-
5 cleſiaſtico, Pontificio facienda. †Et inde evenit ar-
gumenta contrariæ ſententiæ allata à Vaſquez,
tum ex fine, ad quem ſancita ſunt, tum ex tenore,
tum ex gloſſis, tum ex uſu Eccleſiaſtico, ſic applican-
da eſſe ut velint, non poſſe hujuſmodi vinculum
cum Eccleſia propria authoritate Epiſcopi ſolvi,
ſed ſolum ex facultate Pontificis, ut probat Panor-
mit. *in cap. tuam, de ordine cognit. n.* 3. nec ordina-
ria, ſed ſpecialiter ei conceſſa, atque in hoc ſenſu,
& abſoluta dicenda; & ob id diſpenſatio in hoc
vinculo gravem profecto cauſam deſiderat; non
tamen adeò gravem, ac requiſitam in diſpenſatione
ad jus Divinum, ſine qua ſi habeatur, etſi illicita,
valida tamen ſit; non enim homo, ut ait Pontifex In-
nocent. III. *in d. c.* 3. *hoc tit.* ſed Deus ſeparat (qui non
puri hominis, ſed Dei vicem gerit in terris) Eccleſia-
tum neceſſitate, vel utilitate penſata, non humana,
ſed divina potius authoritate diſſolvens, & ne diſ-
penſatio hos habeat neceſſitatis, vel utilitatis cardi-
nes, profecto non videtur appellanda diſpenſatio,
ut notant Abbas ibi *n.* 5. Diana *d. reſ.* 50. verſ. *unde*
qui in verſ. *probatur*, graviter confirmat, & compro-
bat: nam quod detrimentum Reipublicæ Chriſtia-
næ poteſt excogitare majus, quàm ambitioni hoſ-
tium reſerare, increpando ſtultiloquiis hæretico-
rum, qui præſulatus negocium ad quæſtum, po-
tius, lucrumquè temporale, atque privatum com-
modum referri exiſtimant; quibus, & aliis habe-
mus, non prohiberi translationem, ſi fiat irregu-
lariter com hac, vel illa Eccleſia, & ex cauſa gravi,
& urgenti, non ob commodum perſonæ, ſed
publicæ, & communis utilitatis.

Ad ſecundam quæſtionis partem, quæ ſint tranſ- 6
lationis cauſæ, conſideratis, quæ infra ponit Ponti-
fex *in cap. cum pridem de renunciatione*, ubi ego de
cauſis renunciationis dico, ut prima ſit cauſa, plebis
malitia, quando plebs adeo duræ cervicis exiſtit, ut
proficere nequeat: ſic Diana *dict. p.* 12. *tr.* 4. *reſ.* 50.
verſ. *notandæ*. Secunda cauſa veræ, ac notabilis per-
ſecutionis ex Matth. c. 10. *Si vos perſecuti fuerint in
una civitate fugite in aliam*, ut aſſertur 7. *q.* 1. *cap.
ſicut alterius*, non ob privatum ſolum Epiſcopi bo-
num; ſed ne cura paſtoris in detrimentum vertatur
odium. Quamoberem addit textus, ſi autem utili-
tatis cauſa fuerit mutandus, *& infra* neceſſitatis, &c

QUÆSTIO II.

An translatio Epiſcopi de una Eccleſia ad aliam debeat, aut queat fieri ob defectum æconomiæ, atque adminiſtrationis rei temporalis Eccleſiaſticæ &c. Quid ob Epiſcopi infirmitatem. Et an, & queat. Pontifex diſſolvere matrimonium ſpirituale per conſecrationem magis, quam carnale confirmatum. Et an Epiſcopus transferri à Papa queat ſine ejus conſenſu.

SUMMARIUM.

1 *Translatio Epiſcopi non fit ex defectu æconomiæ, ſeu adminiſtrationis rei temporalis, niſi*, n. 2.
2 *Epiſcopus aliquando ſufficit pro Eccleſia minori, qui inſufficiens eſt pro pinguiori.*
3 *Translationis cauſa ſufficiens, non eſt ſenectus, niſi reſpectivè ad alium locum, ubi non eſt æquè intemperies nociva; & quid de adverſa valetudine, & qualiter*, n. 4.
5 *Matrimonium ſpirituale, & carnale, quoad diſſolutionem in quo differant*, n. 6. 7. & 8.
6 Cap. inter corporalia 2. *&* cap. 1. hoc tit. *expenduntur, &* n. 8.
7 *Matrimonium ſpirituale, operatur fortius carnali, quatenus imprimit characterem.*
9 *Transferre nequit Papa contra voluntatem Epiſcopi, ob pinguius Epiſcopatum, niſi ex alia cauſa communi, & publica.*
10 *Transferre poteſt Epiſcoparochum cauſa utilitatis.*

AD primam difficultatis partem, reſpondeo 1
non debere, nec poſſe Epiſcopum transferri
ob defectum æconomiæ, atque adminiſtrationis rei
Eccleſiaſticæ, nec ad diſciplinam Eccleſiaſticam
conſecrandam, prudentis notam ſufficere, ſed tan-
tum ad coadjutoram dandum, ut patet ex textu *in
c. quia pater* 9. *q.* 1. *Pelagii Papæ*, & faciunt quæ
dico *infra* de corpore vitiatis item, & de clerico
ægrotante, vel debilitato, quia ſi talis Epiſcopus ad
primam Eccleſiam adminiſtrandam non ſufficiat;
quid mirum, ut nec ad ſecundam, cum inſufficiens,
ac inhabilis exiſtimetur, ut adminiſtret bona Ec-
cleſiæ temporalia, tam in una, quàm in alia.

Non verò inficior, non tantum alicui, vel pruden- 2
tiæ, vel œconomiæ, vel aliarum ad regimen deſide-
ratatum aliquando virtutum eſſe neceſſar. quantum
ad unam Diœceſim, & Eccleſiam, quam in præſentia
regit adminiſtrando, aliquando requiritur quod
ſatis profecto conferetur ad minorem Eccleſiam
regendam, ad quam facultas fieri poſſet abſque

ejus

ejus tamen detrimento tranſeundi ob hanc cauſam,
atque ob bonum Eccleſiæ quam reliquit: ſic Diana
p. 11. tr. 4. reſ. 50. in verſ. *& tandem* ex communi.
Quod exiſtimo regulandum ex inſufficientia, ſeu
inaptitudine transferendi, juxta prudens arbitrium:
idem, & alia docent Gerunda *de Epiſ. tom. 1. lib. 1.
diſp. 1. c. 4.* & *tom. 7. lib. 7. diſp. 11. cap. 2. &* 3. Hurta-
do *var. tom. 2. tr. 12. §. 9. limit. 2. ä.* 1595.
3 Ad ſecundam quæſtionis partem etſi videatur ex
doctrina textus *in c. niſi cum pridem de renunc. §. alia
cauſa*, ut ſenectutis cauſa per quam impotens reddi-
tur Epiſcopus ad exequendum officium paſtorale,
queat Epiſcopus transferri de una Eccleſia ad aliam
ex dictis ſupra. Verum dicendum eſt hanc cauſam
tantum ſufficere ad renunciationem Epiſcopatus,
ut dico *in dict. cap. niſi cum pridem*; non inquam ad
translationem. Etenim ſenectus, corporiſque imbe-
cilitas ex ſe ad mutationem Eccleſiarum minime ſu-
fficiunt, ſed ſolum coadjutorem habendum *ex cap.*
4 *petiiſti* 7. *q.* 1. † Tamen ut ait Diana *dict. p. 11. tr. 4.
reſ.* 50. ſub verſ. *& tandem*, reſpective ſenectus, ſeu
afflicta valetudo, quæ impedimento ſunt regimini
magnæ Diœceſis, poterunt non obſtare alteri mino-
ris; imò ſalubritas aëris, cælique, temperies civita-
tis ad quam fit tranſitus & ad translationem prodeſ-
ſe; dummodo non Epiſcopi tantum conſulatur per-
ſonæ, ſed vel bono communi Eccleſiæ, quæ omit-
titur, nec probè regi à ſene, vel attritæ valetudinis
Præſule poterit, vel alterius, ad quam tranſitus ha-
tur, ſervatis ſemper iis, quæ probè notantur *in dict.
cap. niſi cum pridem, dict. §. alia verò cauſa eſt.*
5 Ad tertiam quæſtionis partem reſpondeo in eo
differri quoad diſſolvendum, vel non matrimonium
carnale ab ſpirituali, de quo dixi *in c. 2. hoc tit.* quia
matrimonium carnale conſummatum Chriſtus inſti-
tuit ad ſignificandum indiſſolubilem unionem
Chriſti cum Eccleſia per carnem aſſumptam. Et
proinde ex ratione hujus ſignificationis habere in-
diſſolubilitatem omnimodam; quod non procedit
in matrimonio ſpirituali, per conſecrationem con-
ſummato; eo quod non habet prædictam ſignifica-
tionem, uti nec matrimonium carnale ratum, &
nondum conſummatum, quod poteſt proinde diſ-
ſolvi per ingreſſum Religionis, ut dico infra *in tit.
qui Clerici, vel voventes.*
6 Unde quamvis ſupra *ex dict. cap. inter corporalia
2. hoc tit.* dictum ſit ibi ſpirituale vinculum, ſit for-
tius carnali; reſpondetur non dici fortius, quoad
omnimodam indiſſolubilitatem; quando quidem
variis modis diſſolvatur, ut jam dixi, veluti transla-
tione, depoſitione, renunciatione, authoritate
Summi Pontificis facta; ſed quoad alios reſpectus,
veluti, quia per matrimonium ſpirituale, ſolvi po-
teſt carnale, non è contra, cum ut dictum eſt matri-
monium carnale ratum, non conſummatum diſſol-
vatur per ingreſſum Religionis, etiam altero invito
ut dico latè per textum ibi *in cap. ex publico de con-
verſione conjugatorum.* Imò & poſſunt conjuges
poſt matrimonium carnale, etiam conſummatum,
mutuo conſenſu Religionem profiteri. E contra au-
tem matrimonium ſpirituale non diſſolvi per carna-
lem; nec ſemel profeſſos poſſe poſtmodum contra-
here matrimonium carnale: ſic Valenſis *ad Rub. hu-*
7 *jus tituli, n.* 4. † Ubi addit quod matrimonium
ſpirituale inde fortius vinculum dici poſſit, quod o-
peratur fortius, quatenus imprimit characterem,
qui etiam poſt mortem manet cum interim matrimo-
nium carnale per mortem alterius prorſus ſolvatur.
8 Nec meretur reprehenſionem Pontifex Innoc. III.
eo quod dixerit vinculum matrimonii ſpiritualis
eſſe fortius vinculo carnalis; quaſi ſecum pugnaret,
ut quidam volunt in ſedem Apoſtolicam minus af-
fecti, quia ut ait Henricus Zoëſius *in comment. tit. noſ-
tri*, ſolius Rom. Pont. eſt authoritas transferendi E-
piſcopos, ut ſup. *in d. c. 1. &* 2. & quod habitus Pon-
tifex ille omnium judicio ſanctiſſimus, rectè protu-
lerit vinculum ſpiritualis matrimonii, quaſi fortius
carnale, quod hoc ſolvatur morte; ita ut non tenea-
tur redire ad uxorem ſuſcitans, ſecundum Apoſto-
lum *ad Rom.* 7. & communem opinionem, de qua *in
tit. de ſecundis nuptiis*, & per ingreſſum Religionis;
& converſionem alterius, ut jam eſt dictum, & infra
in tit. de converſ. conjugat. ſed ſpirituale non tollitur
per mortem, propter impreſſum characterem, jux-
ta notata infra *de ſacram. non iterandis*, & per
translationem, non alias, quàm authoritate ſummi
Pontificis, cui ſoli, ut jam dixi eſt authoritas trans-
ferendi Epiſcopos. Et hoc inquam eſt quod voluit
diſputare Pontifex *in d. c. 2 hoc tit.* ut tradunt Zoë-
ſius relatus, & Diana *d. p. 11. tract. 4. reſ.* 50. *in fine.*
Ad quartam quæſtionis partem, reſpondeo bre- 9
viter non poſſe Papam cogere Epiſcopum, ut de u-
na Eccleſia, ad aliam transferatur quantumvis Epiſ-
copus digniſſimus ſit, ut ei pingius beneficium con-
feratur, ſi ipſe transferri nolit, niſi alia ſubſit ratio-
nabilis cauſa, veluti magnæ utilitatis Eccleſiæ, vel
niſi transferatur, aliquod magnum damnum timea-
tur, ſive reipublicæ, ſive Eccleſiæ: ſic docet Hur-
tadus, *var. tom. 2. tr. 12. c. 1. §. 9. limit. 2. n.* 16. 28.
Diana *d. p. 11. tr. 4. dict. reſ.* 50. verſ. *& hæc*, addentes
ſufficere, tamen ut poſſit Pontifex hoc præcipere,
quod ſperetur aliqua utilitas, vel in temporalibus,
vel in morum reformatione illius Eccleſiæ; ad
quam fit translatio. † Et propter hanc rationem 10
exiſtimant etiam poſſe Epiſcopum cogere paro-
chum digniſſimum ut ſe opponat concurſui alicu-
jus beneficii, aut Canonicatus Magiſtralis.

QUÆSTIO III.

Nominatus Epiſcopus nuper à Rege Hiſpano ad unam Eccleſiam, ad quam electus, & confirmatus à Papa fuit; ad libitum per Conſiliarios in id deſtinatos, tuta conſcientia proponi valeat ad aliam Eccleſiam vel an conveniat ut per nonnullos annos primæ ſibi aſſignatæ Diœceſi inſerviat.

SUMMARIUM.

1 *Translationes Epiſcoporum prohibitæ videntur de jure ſine magna, & utili cauſa, & ratio facienda*, à n. 9. *latè.*
2 *Translatio Epiſcoporum recenter electorum in Hiſpania frequens eſt temporibus iſtis, & quare*, n. 3. 4. 5. 6. & 7.
3 *Digniores, & expertiores ſunt eligendi ad dignitates, & officia temporalia, & ad Prælaturas, Epiſcopatus*, ut num. 4. 5. & 6.
5 *Conſiliarii vulgò* de la Camara *inter alia proponunt ad Regem eligendos in Epiſcopos habiliores, & expertiores*, & n. 6. *Sed quando dicantur tales*, n. 15. & 16. & à n. 21.
6 *Experientia pollentes aptiores ſunt ad Epiſcopatus, & Prælaturas, & ſuadetur.*
7 *Epiſcopi in una exercitati Diœceſi peritiores judicantur aliis non Epiſcopis ad gubernandas majores Eccleſias.*
8 *Proreges, Conſiliarii, & Curati, qui jam inſervierunt in minoribus ut peritiores ſolent ad officia majora, & beneficia nominari.*

9 *Tranſlationes frequentes Epiſcoporum ſemper fuerunt contra Concilia, jus commune, & Canones Apoſtolorum*, ut n. 10. & 11.

12 *Tranſlationes Epiſcoporum non ſunt faciendæ, niſi magna providentia, ut ex Sanctis, & probatiſſimis Doctoribus habetur*, n. 13. 14. 15. 16. 17.

14 *Bulla Clem. VIII. contra tranſlationes Hiſpanicas.*

15 *Philippus IV. Rex noſter piiſſimus præcipit, ne tranſlationes fiant Epiſcoporum, nec quod ei tales proponantur ad alias Eccleſias cito, niſi poſt octo, aut decem annos, & quare* n. 16. *ubi ut reſiſtat, quid ſolet ex officio facere.*

16 *Tranſlationes frequentes damna parturiunt* & n. 18

17 *Eligendi in Epiſcopos ſunt Clerici habiliores, qui inveniantur in provincia, & ubi reperiantur*, n. 19.

19 *Homines apti ad Epiſcopatus ſolent legere in Conſiliis, Inquiſitionibus, Eccleſiis Cathedralibus, in Religionibus, & in Univerſitatibus, de quorum peritia, & experientia*, ut n. 20.

21 *Epiſcopi adſcripti gubernio alicujus Eccleſiæ, redduntur habiliores ad tranſlationem in aliam poſt tempus longum in quo praſtiterunt de utilitate ſuarum ovium teſtimonium*, ut n. 22.

22 *Experientia in rebus gerendis, non acquiritur tempore brevi.*

23 *Proreges ad ſexennium eliguntur, Prætores Regales ad triennium, Auditores, & Conſiliarii ad vitam, qui non transferuntur, niſi poſt tempus longum experientiæ.*

24 *Parochi Toletani nequeunt ad majora curata ſe opponere in concurſu, niſi tranſacto triennio.*

25 *Regula Datariæ quid aſſueſcat in transferendis Epiſcopis etiam minorum Diœceſum Italiæ.*

26 *Tranſlationes, Epiſcoporum cauſa quæ? Et quid commune habeant cum cauſis renunciationum & de ambitione palliata, quæ ſolet intervenire.*

27 *Tranſlationes Epiſcoporum appellantur in jure pernicioſa, quia Clericis avaritia, & ambitionis datur occaſio*, & n. 28.

28 *Tranſlationes ſunt cauſa, ut Epiſcopi ſint omnino pendentes; ſicut nec poſſint charam habere ſponſam, nec juſtam illius gerere curam. Et quid amplius faciant Epiſcopi in damnum eleemoſynarum.*

29 *Epiſcopalis Dignitas æqualis in omnibus Epiſcopis, & ſic ut non ſint transferendi, niſi tantum propter utilitatem Eccleſiæ, & aliquando ad pauperiorem.*

1 QUia ſub noſtro textu *q.* 1. & 2. nonnulla dixi, quibus de jure videntur prohibitæ ſine magna, & utili cauſa Epiſcoporum tranſlationes, & uſus aliter doceat temporibus noſtris; imò & retractis ab ævo; ideò adducendo quam breviter poſſimus fundamenta utriuſque ſententiæ, reſtabit videre, nùm hæc quæſtio ſit problematica ad partes, an verò de jure propoſita ſit omnino tenenda, etſi cum aliquibus limitationibus.

2 Igitur quod licita ſit quandoque translatio frequens de Epiſcopis nuper electis ad alias ditiores Eccleſias ultra praxim videtur fundari in nonnullis principiis relatis à D. R. P. M. Fr. Joan. Martinez Regis noſtri Philip. IV. Confeſſario & in noſtro Conſilio ſupremo Inquiſitionis Conſiliario *in ſuo tract. de tranſlat. Epiſc. impugnata*, ubi latiſſimè adducens Canones antiquos, etiam Apoſtolorum, & quam plures DD. Magni nominis, refert fundamenta novem propoſita in quodam ſcripto Regis porrecto ſine nomine authoris, quorum præcipua eſſe ſtylum. Item quia quando jam Epiſcopi v. g. propoſiti ſunt Regi, tunc temporis viſi fuerunt magnis in id deſtinatis Senatoribus, quorum curæ ſolertiæ, & maximæ diligentiæ in ſcrutando incumbit digniores aliis fuiſſe jam electos; & inde deducunt jam nunc, etſi cum non multa experientia gubernii, ſint ſemper aptiores judicandi, quam quilibet alii, & Doctiſſimi, qui in concurrentia prædictorum nominatorum non fuerunt in conſideratione poſiti, nec commenſurati, † & faciunt pro hac conſiderat. ultra 3
quæ adduxi ſupra *ſub Rub. & tit. de elect.* nempe digniores eſſe eligendos ad Dignitates Eccleſ. & officia temporalia per verba Trid. Concil. *ſeſſ. 6. de reform. c. 1.* ibi: *Ad Eccleſ. regimen onus quippe angelicis formidandum humeris, qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas à puerilibus exordiis uſque ad perfectiores annos per diſciplina ſtipendia Eccleſ. laudabiliter acta teſtimonium præbeat ſecundum venerabiles Beatorum Patrum ſanctiones.*

Et expreſſiùs *ſeſſ. 6. dict. c. 1.* ibi: *Ad reſtituendam 4
collapſam admodum Eccleſ. diſciplinam, depravatoſque in Clero, & populo Chriſtiano mores emendandos, ſe accingere volens S. Synodus ab his, qui majoribus Eccleſiis præſunt, initium eſſe ſumendum*, & *in ſeſſ. 24. c. 1.* iterum monet ſtrictè electores, ut eligant ad Prælaturas Digniores, & Eccleſiis utiliores. Et ſic quod cum obligatio eligendi Digniores ad Prælaturas, & Epiſcopatus procedat de jure divino, & prohibitio transferendi Epiſcop. ſit de jure poſitivo injuſtum eſſet relinquere factum Epiſcop. uti digniorem, & expertum anteponendo nondum Epiſcop. nominatum, nec expertum. At cum jus illud poſitivum diſpenſandum pertineat ad ſummum Eccleſiæ Præſulem, cui de examine promovendi incumbit, videtur incongruè impugnari propoſitiones nominandorum per Camariſtas ad Regem factas ad quem ſpectat ex Regalia jus præſentandi habiliores, ſuper ſcrutinio, quorum dicit ſcriptum, & ſæpius practicatum, ac ſemper viſos digniores Epiſcopos actu inſervientes: † ex his, & aliis, perſuaſum eſt gra- 5
viſſimos illos viros rectius agere proponendo Regi ad majores Eccleſias jam ſemel expertos Epiſcopos. cum ergo *ex optimis viris credibile ſit optima exiſtere conſilia*. ut Herodotus dixit, *l. 3.* & propter id tales Conſiliarii è Latere aſſumantur à Regibus Hiſpanis, & tribunali ſummo Caſtellæ, quorum officium ſpectat referre ad Regem de decretis, ſive diſpenſationibus, quæ à ſolo Rege conceduntur, qualia ſunt ætatis venia quarundam pœnarum, condonatio, facultas conſtituendi primogenia, ſive Majoratus, & mille talia, ut refert, & commemorat Simancas *de Rep. l. 7. c. 7. in prin.* ubi ex aliis bonis litterarum Doctorib. ut Plato, Ariſtotele, Saluſtrio, Herodoto; item ex Nicolao Papa *in c. 17. de elect. l. 6.* & ex Trid. *ſeſſ. 7. c. 18.* prælibat, quæ ſunt neceſſaria dictis Conſiliariis & inter illa videamus ſcrutari ſubjectos habiliores, quorum tres Regi proponunt, ut unum de illis nominet ad Eccleſ. & Epiſcopatum vacantem, credendum eſt in re ſic ardua, & de majoribus, ſive maximis Reipublicæ ſerio illos curatures meliores Regi proponere: Et ſic habentes memoriam de Iſocrate in Areopagitico cum illo ad talem ſortitionem, ejus verba in promtu habere, ibi: *Nec promiſcuè omnes ad ſortitionem Magiſtratuum admiſerunt, ſed meliores, & ſingulis muneribus obeundis aptiſſimos, adhibito judicio protulerunt; naſcimur quidem*, ait Plato lib. 2. de Republica, *non admodum ſimiles, ſed differentes invicem, ſingulosque ad ſingula opera promptos natura producit, nec omne ſolum fert omnia, nec omnium hominum animi earundem virtutum capaces ſunt*, dixit Architas, S.

que

que Iſidorus *lib. 2. ſent.* ſcribens in diviſione bo-
norum diverſos percipere diverſa Dei munera, in
fine, profert ſequentem ſententiam: *Munera
gratiarum alii iſta; verò donantur illa, nec dantur
ita habere uni, ut non egeat alterius:* alia cumulat
Simanchas ex bonis litteris, & Doctoribus *dicto
lib. 5. de Republica c. 18.*

6 Quare cum dicti Conſiliarii majores ex plus ex-
pertis, quales ſunt Epiſcopi, ad quorum primam
creationem, etiam viſi fuerant habiliores, & exper-
tiores, in ſecundo caſu vacantis Eccleſiæ ditioris,
majoriſque Diœceſis Epiſcopos præferent non
Epiſcopis, juxta illud Ariſtot. *lib. 1. Metaphiſicæ,*
ibi: *Experti certius quod intendunt conſequuntur,
quam ii, qui rationem abſque experientia tenent,* &
ex Pindaro in Olimpiis, ibi. *Leviores ſunt inex-
pertorum mentes,* cum Eccleſiaſtico è contra c. 34.
*Vir in multis expertus cogitabit multa, & qui multa
didicit enarrabit intellectum, qui non eſt expertus,
pauca recognoſcit, & per varios uſus artem experien-
tia facit, exemplo monſtrante viam,* dicat Mani-
lius *lib. Ariſtonomiæ:* Aliaque in comprobationem
ex bonis litteris, & authoribus adducat Simanchas
legendus *dicto lib. 5. de Republica cap. 11.* ſequitur
dicendum cum Caſſiodoro *lib. 10. variar.* in verbis
ſequentibus clamante: *Neceſſarium eſt Reipublica
perſonas Dignitatibus aptas eligere, alioquin ineffi-
cax eſſe ab homine exigere quod agnoſcitur non ha-*
7 *bere,* † peritiores fore ad gubernandam Diœceſim
ampliorem illos, qui jam aliam, etſi per tempus
breve illam gubernaſſent; ſiquidem nonnullam
experientiam jam neceſſariò acceperint, qualem
non adhuc accipere potuit ille, qui ad talem Digni-
tatem nondum vocatus fuerit, etſi Doctus, aut
Doctor juxta illud Clementis *lib. 1. Stromatum,* ibi:
*Gubernatorem laudamus, qui multarum rerum ha-
bet experientiam, qui mores novit multorum homi-
num:* nam Taſſus interrogatus, *quid ſapientiſſi-
mum eſſet, Experientia* reſpondit, ut refert Anton.
Meliſſa *lib. ſermone* 50. alia plura congerit de ex-
pertiorum majori aptitudine videnda, idem Siman-
chas *de Repub. d. lib. 1 tota cap. 11.*

8 Et ſic in eligendis hominibus ad officia tempo-
ralia videmus in praxi à Regibus nominari Prore-
ges, qui prius in aliis officiis minoribus inſervierint,
ad militandum ſimiliter crebro aſſumuntur ex ve-
teranis militibus majores Gubernatores militiæ, ad
Cathedras ſuperiores eos, qui in minoribus de ſe
optimum præſtitere morem, ac informarunt de
propria peritia, & in Archiepiſcopatu Toletano,
ubi degimus, apertam ab ævo practicam habemus,
atque videmus nullo modo Archiepiſcopos de
primo examine conferre alicui doctiori beneficium
pinguius, qui potius elevarint minora beneficia
poſſidentes ad majora, tanquam expertiores aliis
nondum Parochis, etſi Doctiſſimis, iſtoſque tunc
aſſumere loco translatorum ad dicta majora bene-
ficia, quam, & temporibus noſtris proſequitur
diſertiſſimè noſter Eminentiſſimus Cardinalis Ar-
chiepiſcopus D. Balthaſar Moſcoſo, & Sandobal.

9 Pro contraria verò ſententia ſuadent plura, pri-
mo Pontifices in titulo noſtro, ubi cavetur transla-
tiones Epiſcoporum rarò faciendas, & non ſine le-
gitima, & graviſſima cauſa, cùm translationes fre-
quentes ſint, & ſemper fuerint contra Concilia, jus
commune, & Canones Apoſtolorum *ex can. Apoſt.
cap. 14.* ibi: *Epiſcopo non licere alienam Parochiam,
propria relicta, pervadere, licèt cogatur à plurimis,
niſi forſe quis cum rationabili cauſa compellat, tan-
quam qui poſſit ibidem conſtitutis plus lucri conferre,
& in cauſa religionis aliquid profectus proſpicere, &
hoc non à ſemetipſo pertentet, ſed multorum Epiſco-
porum judicio, & maxima ſupplicatione perficiat;*
non enim legitur ſemel electos Epiſcopos aſſigna-
tos uni Diœceſi translatos fuiſſe ad alias.

Ex Conciliis Carthagin. 4. *c. 7. q. 1.* ibi. *Epiſcopus* 10
*de loco ignobili ad nobilem per ambitionem non tran-
ſeat, ſanè ſi utilitas Eccleſiæ fiendum popoſcerit de-
creto pro eo Clericorum, & Laicorum Epiſcopis por-
rectio in præſentia Synodi transferatur,* & ex alio
Concil. Carthag. 3. *c. 38 de conſecrat. diſt. 3. cap. non
licet,* ibi: *Non licet fieri tranſlationes Epiſcoporum,* &
ex alio Antioch. *can. 21. & 22.* ibi: *Epiſcopus ab alia
Parochia in aliam ne tranſeat, nec ſe ſua ſponte inge-
rens, nec à populis vi adactus, nec ab Epiſcopis coac-
tus, maneat autem in ea, quam à Deo ſortitus eſt
Eccleſia, & ab ea non recedat ſecundùm decretum
prius de ea re editum,* & ex Concil. Sardicen. *tom. 1.
Concil. c. 1. & 2.* ibi: *Non minus mala conſuetudo,
quam perniciosa corruptela funditus eradicanda eſt,
ne cui liceat Epiſcopo de ſua civitate ad aliam civi-
tatem tranſire; manifeſta eſt enim cauſa, qua hoc fa-
cere tentent, cum nullus in hac re inventus ſit Epiſco-
pus, qui de majori civitate ad minorem tranſiret:
unde apparet avaritiæ eos ardore inflammari, & am-
bitioni ſervire, & ut dominationem exerceant. Si ergo
omnibus placet hujuſmodi pernicies, auſterius vindi-
cetur, nec Laicam communionem habeat, qui talis eſt,*
& ex Concil. Calcedon. *7 q. 1. cap. propter,* ibi: *Pro-
pter eos Epiſcopos, qui de civitate ad civitatem tran-
ſeunt, placuit definitiones datas à S. Patribus habere
propriam firmitatem,* & ex Concil. Nicen. *c. 13.* ha-
bentur verba ſequentia: *Si quis Epiſcopus dederit
operam, ut ex ſua Eccleſia transferatur, non eſt in alia
recipiendus,* & in *c. 15.* ibi: *Non oportet Epiſcopum
de civitate ad civitatem migrare,* † & ex Patribus, 11
atque Pontificibus patet: nam Evariſt. *epiſt. 2. 7. q. 1.*
in verb. ſeqq. alloquitur, *Sicut vir non debet adulte-
rare uxorem ſuam, ita nec Epiſcopus Eccleſiam ſuam
id eſt, ut illam dimittat, ad quam ſacratus eſt abſque
inevitabili neceſſitate, aut Apoſtolica, aut regulari
mutatione, & alteri ſe ambitus cauſa conjungat,* &
Calixt. Pap. *epiſt. 2. Can. 3. q. 7. c. ſi autem,* ibi: *Si autem
utilitatis cauſa fuerit mutandus, non per hoc agat ſed
fratribus invitantibus, & authoritate hujus ſancta
Sedis faciat, non ambitus cauſa, ſed utilitatis;* & ſic
concinunt alia verba Anteri Pontif. *tom. 1. concil.
fol. 351.* relata *q. 1.* ibi: *De mutatione ergo Epiſco-
porum unde ſcilicet ſanctam Sedem conſulere vol-
uiſtis, ſcitote eam communi utilitati, ac neceſſitati,
qui non avaritiæ cauſa, nec ſponte dimittit ſuam, ſed
aut vi à propria ſede pulſus, aut neceſſitate coactus,*
quod idem reſpondit Pelag. *in 2. epiſt. decret.*

Patet ergo ex dictis non ſine magna providentia 12
& neceſſitate, atque utilitate faciendas eſſe Epiſco-
porum translationes, ut juvant verba Alex. III. rela-
ta in *c. 1. de renunc.* ibi: *Si tuam ſenectutem aut inſu-
fficientiam conſiderans te, tanquam emeritum poſtu-
las relaxari, ſcito nos credere, quod juſtius ſit hoc tem-
pore, ſi comiſſa tibi Eccleſia ſub umbra ſui nominis gu-
bernetur, quam ſi alteri nova, incognitaque perſona
gubernanda in tanto diſcrimine comittatur.* Indeque
procedit quod cum una Eccleſia gaudet optimo
Prælato, non eſt ei auferendus per translationem
ad aliam majoribus redditibus præmiando Epiſcop.
transferendum: nam ut habetur *in c. ſi ſcias frater.
7. q. 1.* plurimorum utilitas unius utilitati, aut volun-
tati præferenda eſt, ut docuerunt Surd. *deciſ. 255. n.
11.* Mexia *tractat. taxæ panis,* Aviles *in cap. Prætor.
n. 6. pag. 42.* Menchac. *illuſtr. c. 5. n. 16.* Cabed. Luſit.

deciſ. 74. *n.* 5. *p.* 1. Gironda *de privileg. num.* 902. cum aliis noſter R.P.M. Joan. Martin, alia cumulans eruditè *à n.* 1. *ad* 64. apud eum videnda, qui *à n.* 42. refert exempla Epiſcoporum, qui ſe recuſarunt
13 transferri ad alias, qui *ex n.* 65. §. 4. & *à num.* 74. † ex ſanctis Patribus, & DD. rem hanc clariorem reddit, tunc ex Leone Papa *epiſtola* 84. relato, *in cap. ſi quis* 7. *quæſt.* 1. ex Sancto Hieronymo *epiſt.* 83. *ad Occean.* ſuper verb. *unius uxoris vir.* iſte in verbis ſequentibus: *Quidem exactè interpretantur uxores pro Eccleſiis, viros pro Epiſcopis debere accipi, & hoc in Nicæna quoque Synodo à Patribus eſſe decretum, ne de alia ad aliam Eccleſiam Epiſcoput transferatur, ne virginalis paupercula ſocietate contempta, ditionis adulteræ quærat amplexus:* ille autem ibi: *Si quis Epiſcopus mediocritate civitatis ſuæ deſpecta adminiſtrationem loci celebrioris ambierit, & ad majorem ſe plebem quacumque occaſione tranſtulerit, non ſolum à cathedra quidem pellatur aliena, ſed carebit, & propria, ut nec illis præſideat quos cum avaritia concupiſcit, nec illis quos per ſuperbiam ſprevit.* Quod & S. Hilarius confirmat in Concil. Rom. *cap.* 2. ibi: *Nullus Epiſcoporum, relicta una Eccleſia, ad aliam transferat.*

14 Et juvat magnopere Bulla illa Clement. VIII. expedita Romæ 26. Februarii 1599. incipit: *Chariſſimè in Chriſto*, illico poſt mortem Philippi II. Regis Hiſpaniarum directa Philippo III. in principio ſui Regnatus, in qua cavetur, aut exhortatur Philippus, ne ad promovendos Epiſcopos de una Eccleſia ad aliam frequenter pergat ſine cauſa juſta, & gravi, quam refert idem P. M. *n.* 282.

15 † Quibus, & aliis conſideratis; imò viſo manuſcripto porrecto in favorem translationum Epiſcoporum frequentium Dom. Rex noſter Philippus IV. piiſſimus quidem conſultò conſiderans inconvenientia reſultantia ex frequentibus dictis translationibus, poſt alia verba, quibus decrevit quæ refert D. Mag. *à num.* 179. *& num.* 183. loquens in verbis ſequentibus: *Ordano que de aqui adelante ſe tanga particular cuidado de no proponerme ſemejantes tranſlaçiones, ſin muy calificada, y juſta cauſa, pues de mas de haçerſe en eſto lo que piden las conſideraçiones arriva referidas, nempè que eſtando tan de paſo en ſus primeras Yglesias, no ſe eſtablaçe el amor, y carinno, que deven tener a las Yglesias, que Dios les a dado por eſpoſas y conquien tienen contraido verdado, y eſpiritual matrimonio, y porque tan poco pueden acquerir aquel conoçimiento practico, y ſeguro, que como verdaderos Paſtores deben tener de ſus obejas, ni las cobran aquel amor paternal, que ſe engendra, y perficiona con el traso, y enſenança de el largo tiempo para curar ſus enfermedades eſpirituales, y el remedio de las temporales, que padeçieron, ſiendo tambien de reparo; aunque en conſideraçion de orden inferior por ſer temporal los gaſtos continuos, que ſe haçen de nuebas Bulas, y mudanças de Caſa, y familia, en lo qual ſin neçeſidad, y ſin fruto ninguno, ſe conſume mucha parte de haçienda, des haçiendoſe el caudal de las Yglesias, que eſta dedicado para el ſocorro y alivio de los pobres, faltandoſe por eſte medio al cumplimiento de tan principal obligaçion,* concludit *ſub dicto num.* 183. cum ſequentibus: *Et bien que entiendan todos los Prelados, que no an de tener aſçenſo, ni dar por tan aſentado las tranſlaçiones, como ſe a practicado por lo paſado, quitendoles la ocaſion de que eſten aſpirando a major aſçenſo, y con poca quietud y ſoſiego, y deſconſuelo en las que Dios les hadado; pues mi animo, y voluntad, es, que guardando las diſpoſiciones referidas de los ſacro Canones, y ajuſtando las cauſas de las translationes ſe atienda en ellas, ſolamente al mayor bien de la Yglesia, que es el que deve præponderar a todo,* & D.P.M. carpens, & referens plures translationes Epiſcoporum frequentes *à n.* 185. & alia multa damna provenientia ab eis *ex n.* 243. *in* §. 9. *& in* §. 10. *ex num.* 261. † Quod ſunt adverſus bonum com- 16
mune hujus Regni conſiderans minutatim quot expenſæ magnæ factæ ſunt in tempore parvo de multis Epiſcopis ſæpius translatis, *ſub* §. 11. adducens media convenientia ad reparanda tot damna, refert quoddam aliud decretum Regium miſſum à noſtro Philippo ad ſuos Conſiliarios anno præterito 1656. quo præcepit præciſè in poſterum, niſi poſt tranſactos, atque decurſos, ſaltim octo, aut decem annos, ne proponantur ſibi Epiſcopi pauperiorum Eccleſiarum, ut transferantur ad pinguiores; ſic ut nullomodo dicti Conſiliarii ſupremi; quibus prædicta proponendi cura ſubjectorum habilium noſtrorum Regnorum commiſſa eſt, tales Epiſcopos Regi Patrono, atque nominaturo proponant. Quod ſi forte vacaverit aliqua Archiepiſcopis, ſive Metropolitana Eccleſia, aut alia ex majoribus, tunc permittit Rex, ut Conſiliarii proponant ei Epiſcopos antiquiores, cæteris aliis in reſidentia propriarum Eccleſiarum habentes habilitatem, & idoneitatem requiſitam, & ſignanter refert diſpoſitum à Domino Rege. D.R.P.M. ejus confeſſarius, cui præcipua cura incumbit ad ſimiles nominationes, & à quo præcipuam informationem pro ſecuritate, & tuitione ſuæ conſcientiæ Dom. Rex expoſcit quotidie, cum apud omnes vulgò auditum, atque ab effectibus reperiatur perſæpius ſolere Regem nullum ex propoſitis à Dominis Conſiliariis nominare, ſive deſignare; quin potius aliquando mandet ut iterum alii tres diſtincti ſubjecti proponantur, & aliquando; imò & ſæpius ex officio, omnibus propoſitis omiſſis, nominat alium numquam ab illis propoſitum, nec forte excogitatum, & hoc ad perſuaſionem D. R. P.M. qui in hac parte vigilantiſſimus ſe habet interrogando quinam in Univerſitatibus, Religionibus, Conſiliis, Inquiſitionibus, in Cathedralibus, aut in aliis Congregationibus habilioribus virtute, moribus, gubernio, & prudentia, cum bono nomine, ab omnibus majoribus etiam melioris nominis, & æſtimationis habiti, & reputati ſint, in hoc ſeduló, & ſine intermiſſa cura laborando, ut res tanti momenti expoſcit, atque requirit, in quibus polleat inter alia requiſita Apoſtoli, de quibus ſigillatim Barboſa *in paſtorali*, & alii infiniti Doctores ab eo relati, illud 1. *ad Thimot. c.* 3. ibi: *Sed domui ſuæ bene propoſitum.*

Ex quibus jam relinquitur dicendum cum S. 17
Gregorio Magno *lib.* 6. *epiſt.* 16. hanc nominationem faciendam eſſe ex aliis non Epiſcopis Clericis ſcilicet in verbis ibi: *Commonentes etiam fraternitatem tuam, ut nullum de altera eligi permittas Eccleſia, niſi fortè inter Clericos ipſius Civitatis, in qua viſitationis impendis officium nullus ad Epiſcopatum dignus, (quod evenire non credimus) potuerit inveniri.* Si ergo ſentit Gregor. in civitate poſſe inveniri Clericos non Epiſcopos, quanto facilius continget in tot Regnis Regi noſtro ſubjectis, ubi degunt ad quamlibet promotionem merendam innumeri ſubjecti undique ornati juxta doctrinam Apoſtoli, quod juvant S. Bernardi verba, *epiſt.* 131. ibi: *Si voluiſtis licuiſſe vobis quod illicitum niſi pro magna*

quidem

Digitized by Google

quidemnec ſſuate ſacri Canones judic int tranſlatio-nem Epiſcopi, ſcilicet in Archiepiſcopum conceſſum eſt, expendit idem P. M. *in dicto ſuo tractatu num.* 67. & 71.

18 Aliter enim ex frequentibus translationibus cum S. Athanaſio & in Apologet. contra Euſebium ſcribente ad Epiſcopos Alexandriæ in Conſilio congregatos, & inde ad cæteros Eccleſiæ Catholicæ in verbis ſequentibus, dictas translationes reprehendit, & ſeveriſſimè Euſebium Epiſcopum illa approbantem in verbis ſequentibus: *Nos ſcilicet diſcordiam induximus? qui compatimur cum patientibus fatribus, & omnia ſecundum Canonem facimus an qui contentiore, violato Canone trecentorum decreta prævaricantur, & per omnia Synodum contemptui habent, cum non ſolum Arrianos recipiant, ſed jam uſu habeant de loco in locum ad Epiſcopatus capiendos tranſilire? ſi igitur vere parem eundemque honorem in omnibus Epiſcopis cenſetis eſſe, nec ex magnitudine civitatum* (ut vos ſcribitis) *de Epiſcopis judicatis, oportuit eum, cui concerdita eſt parva civitas in ea quæ credita eſt permanere & nequaquam relicta concredita ad eam qua concredita non eſt tranſvolare, nec eam, qua adeo data eſt aſpernari, illam verò, qua hominum ambitu conceſſa eſt magni facere videatur*. Ex quibus verbis conſiderat *dict.* R. P. M. non ſolum impugnare S. Athanaſ. dictas translationes, ſed addere illas tantum ab hæreticis practicari, & præſtat rationem Juridicam ſanctus in illis verbis Apoſtoli, *Si alligatus es uxori, ne quæras ſolutionem; quod ſi hoc de uxore dictum eſt quanto magis de Eccleſia, atque adeo de Epiſcopatu, cui cum quis alligatus eſt, alium quærere non debet, ne adulter in ſacris litteris deprebendatur*, juxta quæ in textu noſtro, & aliis utuntur Pontifices Romani prohibentes dictas translationes, ut jam retulimus.

19 Nec verendum eſt à Dominis prædictis Conſiliariis maximis in tot dilatatis Provinciis deficere nonnullos ſubjectos adhuc non Epiſcopos, quibus deficiat ſcientia, & experientia neceſſaria ad prædictam Diœceſum curam peragendam, diligenter, ac ſedulò, ſunt enim in Cathedralibus præter Canonicos dictos affectos, alios multum habiles, & expertiſſimi ad ſimilem curam; quippe de illa ſemper loquentes, perquirendo diligenter de ſolertia, aut ignavia Epiſcoporum, primam laudantes, ſecundam vituperantes. Sunt etiam in Conſiliis, Magiſtratibus Religionibus, & Univerſitatibus alii admodum prudentiores, & doctiores non Epiſcopi, à quibus pro ſedandis propriis ſcrupulis, ſolent actu Epiſcopi conſulere, & eorum reſolutioni ſtare.

20 Si fortè in iſtis conſideretur à Dominis Conſiliariis, ut poſtponantur jam Epiſcopis gubernii, & adminiſtrationis, tam curæ ſpiritualis, quam rerum temporalium, non eſt difficile, ut conſiderent Doctores de Univerſitatibus, & earum Patres Magiſtros ſæpius in Clauſtris loqui circa bonam rei familiaris adminiſtrationem; religioſos inquam jam habiles ad Epiſcopatus, qui non videt in propriis religionum domibus ſuperiores pro gubernio extitiſſe, ut cæteros ſubditos alerent, Canonicos, & Dignitates Cathedralium inter alia gravia colloquuntur perſæpius, bis ſaltem in hebdomada de rebus ad rem familiarem ſpectantibus, & maxima cum notitia, & experientia minimarum, quorum reparatione, nedum temporalia minuuntur; imò creſcunt in conſiliis, inquiſitionibus, aliiſvè Senatibus, qui non videt ad omnia peritiſſimos ſubjectos inveniri videri, atque experiri, cum ſint deſtinati ad cæteros alios de Republica gubernandos circa rem ſpiritualem & temporalem, ut ſic in omnibus dictum Apoſtoli *Domui ſuæ bene propoſitus*, mirum in modum polleret pluresque ex illis digniores fore ex prima Regum nominatione ad majores Eccleſias.

Nec obſtant adducta à *n.* 1. quia, etſi non ſit 21
negandum prius Epiſcopos nominatos, & electos habiliores pro tunc fuiſſe à Dominis Conſiliariis habitos, & conſideratos, & ſic exercitio Epiſcopali Curiæ in Diœceſibus, quibus jam inſervierunt, majori experientia pollere ad gubernandam Eccleſiam, atque Diœceſim ampliorem in ſubditis regendis, & ex aliis ſupra conſideratis, & quæ valeant conſiderari. Sed negari non poterit huic rationi, aliiſque fundamentis præponderare in actu practico fundamenta Juridica ſuperius hic relata impugnantia dictas translationes; quia etſi dicatur transferendos carere ambitionis cupiditate (quod non eſt facile, ut dictum eſt, & dicemus) quia ipſi translationes prætenſores non extiterunt, cum dicti Domini Conſiliarii ſint, qui à proprio officio, cura atque ſolertia bene informati illos proponunt ad Regem modo dicto. Tamen non inde fugiunt damna, inconvenientia, ſumptus, pauperum deſertiones, ſatuamque experientiam,
aliaque, † quæ in tam parvo tempore reſidentiæ 22
curæ paſtoralis, potuerunt acquirere prædicti Prælati, potius fortè attenti ad curandum de bono uſurpato nomine reſonaturo in auribus dictorum Conſiliariorum quàm de acquirenda plena ſcientia, atque experientia morum, rerum, bonorum, atque malorum totius ſui Epiſcopatus, quod tempore breviori, & ſine ingenti, atque repetita, ſolertique diſquiſitione nunquam acquiritur, præcipuè apud nos Hiſpanos, ubi Diœceſes magni diſtrictus ſunt, & ſub quibus latent infinita, quorum jejuni ſolent etiam diligentiores Epiſcopi vivere adhuc poſt prolongatam reſidentiam; imò etſi per ſe annalem viſitationem feciſſent in ſingulis Eccleſiis, atque oppidis totius ſuæ Diœceſis, eamque per alios ſingulos annos repetiſſent, ut nos experti ſumus à longæva quidem experientia Diœceſum, in quibus degebamus per annos, ſcientes plura loca, præcipua, aſpera, & montuoſa numquam gaviſa fuiſſe, etſi aliquando ſemel, aut iterum ab alio fortè Epiſcopo illo paſtu ſpirituali circa morum correctiones, edocendos pueros, & alias ruſticitiores frequentes inibi pullulantes, præcipiendo, ut opera pia ab aliis relicta impleantur, & ea, quæ ſunt curæ Epiſcopalis perficiantur; in parvo quidem tempore hæc implebuntur à Prælato? ne ſcimus an poſſit, quo timebimus, ne incidatur, aut ex parte transferendorum, aut illos proponentium, ut transferantur, in illo S. Cyrilli *lib.* 12. *de adoratione & cultu*, in verbis ſequentibus clamantis. *Sin verò hi mea quidem ſententia, qui mundo viventes, ac ejus curam gerentes, veluti patriam ſibi ſtatuunt; eo quod quæ carnis ſolum ſunt cogitant, & tenui tantum, ac ſola fide erga Chriſtum colunt, ac quantum ad verba attinet, boni, & pii; quantum verò ad opera, & mores longè admodum à vera pietate remoti. Mercenarii autem rurſus, qui, id ipſum, quod credunt, non ex reverentia, quæ veritati debetur faciunt, ſed veluti mercedem quandam Chriſtianiſmi ſimulationem, ut aliis placeant captantes, & eas unde aliquid commodi ſpectant curas adulantes ſubeunt, ac pietate quæſtum faciunt, eaque lucri ſtudium palliantes, veluti larvati incedunt*. Quibus & concioni, ut refert idem

R. P. M. *dict. tract. ſub n.* 248. & 249. Hugo *ſuper cap.* 30. *Eccleſiaſt.* ibi: *hoc exponitur de malo* (complectens Virginem) *id eſt Prælationem, vel Eccleſiam* (duobus brachiis) *ambitionis, & cupiditatis* (aſpirans) *ad majorem Dignitatem, vel majores divitias.*

23 Si enim Proreges ad ſexennium nominantur, Prætores ad triennium; imò & in illis deſignantur Auditores Audientiarum, atque Cancellariarum, è quibus ad Conſilia ſuprema ex Indiæ Miniſtris, Italiæ, & ex aliis noſtrorum Regnorum Senatibus, translatio fit frequentiſſima, fit mora plurium annorum, cum videamus iſtos per octo, decem, & viginti annos inibi commorari antequam transferantur, ut peritiores longa experientia, & colloquutione Collegarum, etiam peritiſſimorum, doctiſſimi & habiliſſimi inveniantur, & hoc quando ſunt alii Collegæ, ſive conſocii, quorum prudentia error aliorum ex conjudicibus ſanatur; quanto plus conveniet ne per ſaltum Epiſcopi de uno in alium, & deinde ad alios Epiſcopatus volent cum tam evidentiſſimo damno Ovium, quas regere in-

24 cipiebant, necdum cognitas, ut opus erat. † Nonne inquam videmus, in hoc Archiepiſcopatu Toletano, ubi incolunt tot Parochi eruditiſſimi, virtutibus conſpicui ad minus per conſtitutionem ſynodalem regere primas ſibimet Parochiales aſſignatas per triennium completum, ſic ut eo nondum tranſlato, prohibiti ſint à concurrentia aliorum legitimorum prætendentium, qui etſi curſo peracto, licentiam conſequantur ſe opponendi, quique Archiepiſcopo, ſuiſque gubernii Miniſtris bonum teſtimonium præſtiterint de doctrina, & moribus, quibus ſubditos Parochianos imbuerunt; non inde certi ſunt de translatione inſtantanea ad alia curata pinguiora; quippe ſolent plerique concurſus per alios plures annos frequentare, & non aſcendunt, nec transferuntur, ſic ut multi deſeſſi proprias primas Eccleſias cum majori, atque interiori amore pertractent, quàm quòd re vera, & ex corde fecerint uſque ad illud tempus, in quo acceperunt certam ſcientiam propriæ inſcitiæ, ne dicamus ſubdolæ ambitionis, aut deſiderii amplioris facultatis; imò ut audimos, atque idem Pater Magiſter *in dicto tractatu repetit* §. 11. *n.* 271. ubi mentionem facit de quibuſdam viris Doctiſſimis, qui à primo motu digni fuerunt majorum Eccleſiarum, etſi aſſignati

25 fuiſſent in minoribus) † regulam eſſe datariæ Romanæ Curiæ, ut nullus poſſit conſuli ex Epiſcopis ad aliam Eccleſiam, ſuper aliquot annos in prima non viveret, degeret, atque proficeret, dicens in Epiſcopis Italiæ, etiam practicari, etſi non dilatione; eo quod Epiſcopatus minimi ſunt, & breviſſimi territorii, non pingui divitiis, viſitationis facillimæ; quique non gravantur expenſis immoderatis, ſicut aliter de noſtris Epiſcopis videmus, qui per primas nominationes penſiones ſolvendas translationes, & eleemoſinas neceſſarias faciendas & erogandas, ſemper pauperiores vivunt, ac vident, etſi per longiſſimum ſuæ vitæ tempus in primis viverent Eccleſiis, non curando de ſe transferendo; quod ſi deſiderent, quo pacto poterunt effugere illas immoderatas expenſas, quæ obveniunt ab expeditione Bullarum, & ab eadem tranſmigratione, ut omnes cantant.

26 Etſi non negando locum translationibus dari, quæ aliquando licent per eas cauſas, quibus eſt renuntiare Epiſcopatui, de quibus dico latè intra *in cap. niſi eſſent de renunciat.* contentæ in ſequenti

Debilis, ignarus, male conſcius, irregularis
Quem mala plebs odit, dans ſcandala cedere poſſit.

Ex quibus quatuor primæ translationis caſus non adaptantur, etſi duo ultimi poſſint, & præcipua ſit utilitas communis Eccleſiæ, ad quem translatio fiet ut diximus. Reſtat conſiderare, num plebs odium parturiat in Epiſcopum, dans Epiſcopis cauſam ſcandaloſam, quod de nonnullis Epiſcopis, etiam temporibus noſtris audivimus, & audimus hoc modo procedere, ut auditis à Rege querelis ſubditorum; item, & à Conſiliariis, de illorum translatione cogitant, ſed quam abſurdè nemo eſt qui non videat; eo quod tales Epiſcopi utuntur ea ambitione palliata, qua utuntur etiam in ſecunda, & tertia Eccleſia, ut citius transferantur ad ultimam ditiorem, quibus in pœnam melior eſſet curſus in prima (ut ſic deſtituti, reſtituerentur ad frugem melioris exempli, quo curarent de amando ſubditos, illaſque primas Diœceſes utiliter, ac laudabiliter adminiſtrare; cauſæ autem legitimæ in jure agnoſcuntur ad legitimas translationes, ut ſi continuis bellis, vel crebris hoſtium incurſibus divexentur *ex cap. trib. de conſecrat. dict.* 1. vel ob intemperiem aeris, *cap. quorundam dict.* 74. Tertio ob malitiam populi, ſuum Paſtorem, & Epiſcopum proſequentis, & malè tractantis *cap. ita vos* 25. *q.* 2. *cap. ſicut* 7. *quæſt.* 5. aliter enim factas ambitioſas exiſtimari dixit Hoſtienſ. *in hoc tit. num.* 6. in verbis ſequentibus, *Hic tamen notandum eſt quod eo ipſo quod quis ad majorem Eccleſiam tranſit, cauſa ambitioſa præſumitur*, cap. *ſi quis Epiſc.* 7. *quæſt.* 1. dum ait quod nullus de majori tranſire velle præſumitur ad minorem.

Et huc ſpectant alia Azorius verba ſupra *dicto cap.* 30. ibi: *Modò verò frequentiores ſolent eſſe Epiſcoporum tranſlationes aliis de cauſis, quæ quales hæ ſunt, & quam juſta viderint ipſi*, qui reſolvit ibi cautum eſſe, niſi ex juxta, & debita cauſa, & authoritate legitima transferatur, ut conſtat ex Conciliis. Porro hujuſmodi Epiſcoporum translationes jura, pernicioſas appellant; quia Clericis Avaritiæ, & ambitionis datur occaſio, per eas enim cogitando de tranſitu ad aliam Eccleſiam, fiunt quaſi alieni & mercenarii Paſtores, quod infeſtiſſimum eſt, ut conſiderarunt gravibus verbis Navar. *in tract. de reddit. Eccleſ. q.* 2, *cap.* 25. *in verſ. moneo*, non excuſantes a peccato ſe transferentes de loco ſalubri. Fr. Eman. Rodriguez *in ſum. cap,* 10. Machado *in ſumma tom.* 2. *lib.* 4. *p.* 6. *tract.* 1. *docum.* 2. Bellarmin. *ad Clem.* 8. quem refert Diana *p.* 11. *tract.* 4. *miſcel. reſ.* 40. ejus verba referens, & illa Clem. 8. ad Bellarmin. *Nos cum difficultate transferimus, & non defuimus monere Principes per nos, & per Nuncios noſtros*, Henriquez *tom.* 2. *lib.* 10. *cap.* 34. Hurtado *reſol. mor. tom.* 2. *tract.* 12. *cap.* 1. *n.* 1627. Sebaſtian. Cæſar. *in relect. de Eccleſiaſt. hierarch.* Reginald. *in ſumma tom.* 2. *lib.* 30. *tract.* 13. *c.* 15. Layman. *tom.* 2. *lib.* 4. *tract.* 2. *cap.* 11. *n.* 8. Hoſtienſ. *hoc tit. num.* 5. idem Diana optimam præſtans rationem *dicto tom.* 11. *tract.* 4. *reſ.* 40. Vaſquez *tom.* 3. *in* 3. *p, D. Thoma diſp.* 241. *cap.* 7. *in fine.* Suarez *tom.* 3. *de religione lib.* 1. *c.* 16. Salon. *de juſt. tom.* 1. *quæſt.* 63. *contr.* 3. *ad* 4. Aragon. *in* 2. 2. *de juſt. q.* 63. *art.* 2. Sylveſter *in ſumma* verbo *Electio, n.* 15. Armila *in ſumma eodem verbo n.* 23. Medina *in ſumma lib.* 1. *cap.* 16. §. *fol.* 223. & ante illos D. Thomas *in* 2. 2. *q.* 184. *art.* 6. & *q.* 185. *art.* 4. & *quæſt.* 188. *art.* 7. & *opuſculo* 18. *cap.* 19. & 20. & ſuper Joan. *cap.* 10. *lect.* 3. & ſuper 1. & 2. Chorint. *cap. fin.* Cajetan. ſuper D. Thomam *quæſt.* 184. *art.* 4. 27

qui

Digitized by Google

qui in verbis ſequentibus, ut condolens alloquitur *quare redeant qui promoventur, etiam ſine proprio appetitu ad ſeipſos, & penſent ſi aliquis horum defectum occurrit.*

28 Unde optimè Magiſter Dominic. de Soto *de juſtitia lib. 3. q. 6. art. 2. poſt 9. concluſ.* dicens mutationes iſtas, & aſcenſus, quanto fieri poſſe cavendus, quod fomentum ambitionis ſubminiſtrant, addit illas eſſe cauſam, ut Epiſcopi ſint omnino pendentes, quare nec poſſe claram habere ſponſam, nec juſtam illius gerere curam, nec eſſe Paſtori ætatem in cognoſcendis, ſubmotandiſque novis, ac novis gregibus tranſigenda & ſic Navarr. *ſupra* inter alia concludit in verbis ſequentibus, *Quanto quod oves cognitas utilius gubernare poſſunt, quam eas, quæ nondum cognoſcunt, nec ſciunt quanto tempore cognoſcent; & ita gratius inſerviet in eis Domino, niſi alia cauſa aliud ſuadeat, &c.* quibus concinunt alia Aragon. *ſupra* in verſ. *tertio*, qui in verſ. *ſecundo* aliud damnum refert ſignatum ſupra, nempe quod ſpectantes has mutationes, inducuntur ad colligendas pecunias, ad Bullas, & alias expenſas, & ſumptus faciendos in pinguiori Epiſcopatu, quem ſpectant, & ſic non ſubveniunt pauperibus prioris Eccleſiæ, ſicut tenentur, quod hiſce temporibus expertus ſum in quodam Epiſcopo ſe excuſante ab eleemoſyna eroganda propter ſumptus Bullarum; quouſque reſtitueretur in illis mihi aliquando reſponſum præbendo quaſi egrè ferens relationem alterius Epiſcopi nimis æleemoſinarit; & hoc ſic contegiſſe abundando alias nimis divitiis patrimonialibus, ac redditibus proprii Epiſcopatus, quæ morte præoccupatus inconſiderate amiſit, & poſt de alio Prælato, qui cum recolligeret tempore breviſſimo ſummam magnam reddituum, comperimus ad hanc curiam miſiſſe famulum confidentem, ut curaret de novo aſcenſu ad Eccleſiam tunc vacantem; *non enim* ait Bellarmin. ubi ſupra ad Clem. 8. ut refert Diana *dict. p. 11. reſ. 4. tract. 4.* Miſcell. *Epiſcopi Eccleſias diligunt, quas breviſe deſerturos, ſperant, ut ad alias commodiores tranſeant.*

29 Cum ergo dicat Hieronym. *epiſt. 85. ad Evagr.* ejuſdem meriti Epiſcopum fore, ejuſdemque Sacerdotii, ſive Romæ, ſive Eugubii, ſive Conſtantinopoli; quia potentia divitarum, & paupertatis, humilitas, vel ſublimiorem, vel inferiorem Epiſcopum non facit, quod ſunt omnes Apoſtoli ſucceſſores, cui concinit S. Athanaſius ſcribens Epiſcopis Antiochiæ, ubi ſupra, ac refert R. P. M. §. 7. *n. 129. & 130.* & docet Aragon. *dict. 22. de Juſt. q. 63. art.* 2. non eſſe eligendum digniorem ad pinguiorem Eccleſiam, cum vacant duæ Eccleſiæ; quia in his electionibus ſit habenda ratio profectuum animarum, quam redituum temporalium, cum finis principalis electoris, non debeat eſſe Dotare, vel præmiare electum, ſed providere majori neceſſitati animarum, & Vaſquez *dicta diſp. 241. cap. 7.* inter alia addat Pontificem ſine cauſa quemquam transferendo non tantum peccare, ſed etiam translationem eſſe irritam, & inanem; ſequitur optimè reſponſum fuiſſe anno 1559. & 1560. Philippo II. Regi Hiſpaniarum, ut teſtatur idem R. P. M. ſupra *n. 98. & 99.* in verbo *mudar Obiſpos* à ſuo Confeſſario interrogato in ſequentem ſententiam: *ſin grave Occaſion no ſe deven mudar los Obiſpos, porque con eſperança de eſto no cobran elarmo que devian a ſus Igleſias, y peligra mucho lo eſpiritual, y aun lo temporal de los Obiſpados*: quibus patet quam difficulter, & cum qua cauſa, translationes fieri valeant.

AD TITULUM
DE AUTHORITATE, & uſu Pallii.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus quis dicatur?*
2 *Metropolitanus quis dicatur,* & n. 3. *idem quod Archiepiſcopus* n. 4. & 5.
3 *Metropolis Civitas quæ ſit?*
6 *Pallium Archiepiſcopale, quod ſit; eſt enim commune Patriarchis, & Pontifici: & in quibus diebus eo utantur,* n. 7. *& in Miſſarum Solemniis,* n. 8.
9 *Archiepiſcopus ſine Pallio nequit obire quæ ſunt poteſtatis: ubi quæ ſint.*
10 *Pallium recipit Archiepiſcopus à Romano Pontifice.*

HUIC titulo poteſt applicari integra ma- 1
teria de authoritate, officio, Juriſdic-
tione, ac dignitate Archiepiſcoporum. Eſt
enim Archiepiſcopus dictus Epiſcoporum
Princeps; quia omnibus ſuæ Provinciæ Epiſ-
copis præeſt *cap. Clerus* verſ. *Archiepiſcop.*
diſt. 21. † Metropolitanus dictus eſt etiam a men- 2
ſura Civitatum, quia decem, aut undecim Civi-
tates, & totidem Epiſcopos ſub ſe continere ſolet,
ut ait Pelagius relatus *in cap. ſcitote 6. quæſt. 3.* † 3
Et melius ſecundum alios dicitur à matrice Civi-
tate; quia Metropolis dicta eſt, quaſi mater Civi-
tatum. Eſt enim Civitas illa, quæ caput Provinciæ
exiſtit, & Metropolitani Sedis, & Diœceſis, ut
advertit contra Iſidorum Covarruu. *pract. cap. 19.*
num. 2. Barboſa *de poteſtate Epiſcopi p. 1. tit. 1. c. 6.*
num. 12. † Etenim Archiepiſcopus, & Metro- 4
politanus idem ſunt, ut innuit Ordo Romanus,
tit. qualiter Epiſcopus in Romana Eccleſia ordine-
tur, ut benè colligitur *in cap. paſtoralis de officio*
Ordinarii; ubi abundè noto. † Et Barboſa agens 5
latè *de Jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 7.* reſpondet *à n.* 6.
Iſidoro *in dicto cap. Clerus* verſ. *Ordo*, ubi videtur
conſtituere inter hos differentiam; advertit verò
ibi *num. 6. in fine*, fieri poſſe, ut aliquis Archie-
piſcopus non ſit Metropolitanus, veluti ſi nullum
habuerit ſuffraganeum; ſicut non habet Ruſanen.
& Lancianen. Archiepiſcopi.

Unde jam ad propoſitum hujus Rubricæ, & ti- 6
tuli, erit dicendum inter inſignia, quæ competunt
Archiepiſcopis annumerari Pallium, juxta aliqua
quæ ſignanter adduxi ſupra *in cap. ſuffraganeis 11.*
de electione, quod eſt ſpeciale ornamentum Ar-
chiepiſcoporum, quo in Miſſarum ſolemniis ſuper
veſtem Sacerdotalem utuntur, quod Patriarchis
etiam, & Romano Pontifici eſt commune, ſed
diverſimode: cum per eam veſtem ſignificetur, &
conferatur Pontificalis officii plenitudo, juxta tex-
tum *in cap. niſi hoc tit.* Romanus Pontifex ſemper,
& ubique in Miſſarum ſolemniis Pallio uti poteſt,
juxta textum *in cap. ad honorem hoc tit.* † Patriar- 7
cha autem, ſeu Metropolitanus ſolum in Eccleſiis
ſuæ Provinciæ, juxta textum in *cap. 1. cap. cum ſit,*
cap. ex tuarum hoc tit. cap. Pallium diſt. 100. etiam in
loco exempto Clem. Archiepiſc. *de privilegiis*, non

autem

autem ſemper; ſed incertis tantum diebus, *cap ad honorem cap. ult. hoc tit.* qui tamen dies iſti ſint, non ſatis liquet in jure, ut advertit gloſſa *in dicto cap. fin.* ſed eos recenſent Duardus *in rationali Divinorum officiorum lib. 3. cap. 17. n. 13.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 34.* Sanchez *in opuſculo moral. lib. 7. cap. 1. dubio 16. ex num. 5.* & multi alii, quos refert Barboſa *dicto cap. 7. de Jure Eccleſ. à num.* 104. & 105. ubi advertit *in fine* melius eſſe recurrere ad formam privilegii, ut diebus tantùm in conceſſione Pallii expreſſis eo uti liceat, ſicut expreſſit textus *in dicto cap. ultimo*, & advertit gloſſa ult. *cap. 1. hoc titul.*

8 Et eſt advertendum non in omnibus actionibus Archiepiſcopum Pallio uti ſed tantum in miſſarum ſolemniis *ex dicto cap. Pallium diſt.* 100. vel ſi contigerit Epiſcopum conſecrare, vel in ordinationibus Clericorum, *ex cap. quod ſicut* 28. §. *ſuper eo de electione.*

9 † Nec enim Archiepiſcopus poterit ſine Pallio obire quæ ſunt poteſtatis, ordinis vel juriſdictionis, & ita ſequi ut nequeant ſe Archiepiſcopos nominare, nec convocare concilium, nec chriſma conficere, nec dedicare Baſilicas, ordinare Clericos, & Epiſcopos conſecrare, nec Pontificalia exercere; quamvis ſit conſecratus Epiſcopus, nec alia ſui officii, perſolvere munia, quæ non tanquam Epiſcopus; ſed ut Archiepiſcopus facere videretur *ex dicto cap. quod ſicut* §. *fin. in fine.* Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap. 7. p. 1. n.* 106. & 112. nonnulla ponit idem *ſub cap. pen. hujus tit.* An verò *Pallium* ſit ſcribendum dico infra *ſub cap. 1.*

10 A quo Pallium recipiat Archiepiſcopus ſcribit Barboſa *p. 1. tit. 3. cap. 1. n. 19.* ubi quod à Patriarcha recipit ex authoritate à Romano Pontifice conceſſa; nec ob hoc dici poſſe ait, ut ab alio accipiat, quam à Romano Pontifice, ipſum videbis, & *n.* 22. ubi plures refert agentes de Palii ethimologia. Vide infra *cap. antiqua de privilegiis.*

Ad Text. in cap. I. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Pallio utitur Archiepiſcopus intra quamlibet Eccleſiam ſuæ Diœceſis*, & n. 2.

1 TExtus hic, ſicut alii hujus Rubricæ exornantur ex proximè adductis; ita ut ſuper Rubrica de facili poſſet inſcribi, quæ ſigillatim ſpectant, tam ad materiam hujus textus, quàm aliorum; ob idque nunc omnibus notabo nonnulla extra ea, quæ Auguſtinus Barboſa hic congerit.

2 Igitur cum textus hic doceat poſſe Archiepiſcopum intra quamlibet Eccleſiam Provinciæ ſuæ Pallio uti, & extra eam non poſſit. Et dicat in ultimis verbis minimè uti poſſe, ſi ſacris indutus veſtibus Eccleſiam proceſſionaliter, vel alio modo exire contigerit, ideo etſi proxime ſub Rubrica dictum fuerit de actibus, in quibus eo utatur, conveniebat hic ſpecificare in quibus locis, & finibus ſuæ Provinciæ uti poſſit Pallio. Quod videtur decerni ex reſponſo, & decreto Pontificis hic, & cæterorum jurium; quare pergo ad reſolutionem aliquorum dubiorum, quæ ſub hoc textu, & titulo convenienter valent inquiri, & de hoc textu videbis quæ dico infra *ſub cap. 6.*

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus factus Archiepiſcopus ante receptum Pallium, poſſit Ordines conferre: Et an qui ſemel habuit Pallium unius Archiepiſcopatus, ſi ad alium transferatur, & iterum redeat ad primum, indigeat novo Pallio: quid ſi ſua ſponte ſe abdicavit, & iterum ad eandem Eccleſiam eligatur. Et quid ſi perdidiſſet Pallium, aut combureretur. Et an Archiepiſcopus factus Epiſcopus poſſit uti Pallio?

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus ante receptum Pallium, nequit ordines conferre*, n. 2.
3 *Archiepiſcopus tranſlatus in aliam Eccleſiam, antiquo Pallio uti non poteſt.*
4 Cap. cum ſis penult. & fin. hoc tit. & *n.* 6.
5 *Archiepiſcopus in aliena Provincia ex privilegio, uti poteſt Pallio.*
7 *Pallio novo indiget tranſlatus de una Eccleſia ad aliam* n. 9. *ubi nec uti Pallio ſui prædeceſſoris.*
8 *Pallio uti nequit Archiepiſcopus renuncians Archiepiſcopatui; queat vero cum eo ſepeliri: an eo uti ſi redeat ad illud*, n. 10. 11. & 14.
9 *Pontificalia Archiepiſcopus nequit exercere, Pallio nondum ſuſcepto.*
11 *Pallio novo indiget Archiepiſcopus, qui renunciavit Epiſcopatui, ſi litteris expeditis pro alio electo ipſe redeat ad ſuam Eccleſiam.*
12 *Pallio non utitur Archiepiſcopus factus Epiſcopus, & de ratione* à n. 19. *nec tranſlatus ad aliam, utitur Pallio prima*, n. 22.
14 *Archiepiſcopus, qui renunciavit Epiſcopatui, & ſic loco, non dignitati, nequit exercere Pontificalia, niſi cum conſenſu ſuffraganeorum, ſive ſucceſſoris, nec utitur Pallio*, numero 15.
15 *Archiepiſcopus ante receptionem Pallii, nihil interim de proventibus Eccleſiæ recipere poteſt.*
16 *Archiepiſcopus Pallio igne combuſto caſu, ſeu perdito, poteſt Pontificalia exercere: aliqui contra docent; utrumque probabile*, numero 17. & 18.
17 *Ordinatus, qui titulos perdidit, adhuc poteſt miniſtrare in ordinibus.*
19 *Pallium eſt ſignum proprium dignitatis, & dignitatis Archiepiſcopalis, Pontificatus, & Patriarchatus*; n. 24.
20 *Archiepiſcopus ante Pallium acceptum, non ſortitur nomen Archiepiſcopi.*
22 *Pallium datur perſonæ, contemplatione loci, & eſt privilegium ſingulare individua poteſtatis ſingularis.*
24 *Pallio ex indulgentia Papæ utuntur aliqui Epiſcopi, ut ſunt Hoſtienſis, Papienſis, Lucenſis, Bambergenſis &c.*

AD primam quæſtionis partem, videtur affirmativè reſpondendum ex littera textus *in* 1
c.p.

cap.fin.hoc tit. ibi, quod tam in tua, quàm in aliena
Diœceſi, & melius *in cap. cum ſit hoc tit.* ibi: *ubi-
cumque fueris in Miſſarum celebrationibus conſtitu-
tus diebus ſolemnibus uſum Pallii, per quem pleni-
tudo Pontificii deſignatur, poteris liberius exercere.*
2 † verum dici debet *ex cap. quod ſicut 28.§.ſuper eo
de elect.& ex cap.bona 4. in fine de poſtulatione Præ-
lator.* in verſ. *& eundem Archiepiſcopum*, ut non
poſſit Archiepiſcopus ante receptum Pallium Or-
dines conferre; eo quòd *in dicto §. ſuper eo*, Ponti-
fex dicit, ut non tanquam Epiſcopus, ſed tanquam
Archiepiſcopus videatur Ordines conferre: & ſic
ante acceptum Pallium eos conferre, & alia Pon-
3 tificalia exercere non poſſit. † Imò textus *in dict.
cap.bona*, fortius decidit Archiepiſcopum transla-
tum in aliam Eccleſiam, antiquo Pallio, uti non
poſſe, nec ſua uti poteſtate, ante novum acceptum,
quod intra propriam Provinciam ſuos ſubditos
ordinando, de plano procedit.
4 Nec oberunt textus *in dicto cap. pen. & fin. hoc
tit.* quia etſi aliqui deducant Archiepiſcopos, etiam
in aliena Provincia uti poſſe Pallio de conſenſu
ejus, ad cujus declinat Provinciam, juxta textum
5 *in cap. ex ſuarum in fine hoc tit.* † Tamen repu-
gnat textus ille, ſi advertas procedere, ſuppoſito
ſpeciali privilegio, uti etiam contingit *in cap. 1.
hoc tit.* nam cum decidat, ut in proceſſionibus,
quando proceſſionaliter Archiepiſcopus Eccle-
ſiam exire contigerit, Pallio uti non poſſit; licèt ex
Privilegio à Romano Pontifice aliquando conceſ-
ſum legatur, ut in proceſſionibus utatur Pallio, ſi-
cut advertit Durantius *in rationali Divinorum
Officiorum cap.9. ad finem.*
6 Quare melius reſpondendum eſt cum gloſſa *in
dicto cap.pen.& fin.* quam ſequuntur Doctores com-
muniter, ut verba illa generalia *dict.cap. pen. ubi-
cumque fueris*, reſtringantur ad terminos habiles;
ſcilicet intra Provinciam juxta doctrinam *gloſſæ 1.in
l.1.cod.de ſacroſanct.Eccleſ.& gloſſa fin.in cap.1. de
conſtit.* proſequitur Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.p.1.
cap.7.num.107.&* 108. idem etiam tenet *in dict.cap.
penult.num.2.* ſic cum Riccio *de præeminentia Ar-
chiepiſcop.dignit.privileg.21.*verſ. *iſtud tamen.*
7 Ad ſecundam partem quæſtionis, quod qui ſe-
mel habuit Pallium unius Archiepiſcopatus, ſi ad
alium transferatur, & iterum redeat ad primum,
novo indigeat Pallio, affirmat Rodericus à Cugna
*in comment. ad textum in cap. Pallium 10. diſt.*100.
& ſequitur Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 7.*
8 *num.*122. nihil addens. † Sed revera probatur, nam
ſi Archiepiſcopus renunciavit Archiepiſcopatui,
non poteſt illo amplius uti, ſed retinere penès ſe,
ut cum eo ſepeliatur: ſic docet idem Barboſa *n.*100.
9 † Et confirmatur; quia ſi Archiepiſcopus ad aliam
Eccleſiam translatus eſt, non poterit uti Pallio prio-
ris Eccleſiæ, nec Pallio ſui prædeceſſoris defunc-
ti, nec translati; ſed opus eſt ut iterum pro nova
Eccleſia, in quam eſt translatus aliud obtineat;
ſic ut nec antea poſſit Pontificalia exercere do-
cent Caſtald. *in praxi Ceremon.lib.1. ſect.10. num.*
12. Layman. *de præl. Eccleſ. elect. cap. 14. q.* 160.
10 Nihilominus in caſu de quo inquiritur poteſt
adhuc dici, ut ex quo rediit ad idem Archiepiſ-
copatum, poſſit uti eodem Pallio, quo antea ibi
uſus fuerat. Et videbis quæ notat Barboſa *in cap.
3. hoc tit. ſub num.4.* in verſ. *diſputat* circa caſus,
de quibus hic diſputo.
11 Ad tertiam quæſtionis partem de Archiepiſcopo,
qui ſponte ſua ſuo ſe Epiſcopatu abdicavit, ſi ite-
rum ad eandem Eccleſiam eligatur, nùm alio in-
digeat Pallio. Quo in caſu reſpondet cum hac
diſtinctione Rodericus a Cugna *in dict. cap. Pal-
lium diſt.*100. nam ſi poſt factam renunciationem,
& à Papa acceptatam, alius eſſet proviſus litteris
expeditis, & tunc cogeretur ad ſuam Eccleſiam re-
dire, indigere novo Pallio ait, ut ſequitur, & re-
fert idem Barboſa *dicto cap. 7. n.* 123. Quæ con-
cluſio confirmari poteſt ex dictis, & pro contraria
ſententia facit conſideratum in fine præcedentis
dubii, nam eo quòd coactus fuit redire ad primam
Eccleſiam, videtur reſtitutus cum Pallio, quo antea
in ea uſus fuerat. Verum pro prima ſententia fa-
ciunt ſequentes caſus: Primus, quòd Archiepiſ-
copus, qui renunciavit Archiepiſcopatui, exercens
Pontificalia, tam in Provincia, quàm alibi, non
poterit uti Pallio, etiam ſi Epiſcopi permitterent;
quia ut notant Doctores illo Pallio amplius uti
non poteſt, etſi debeat illud apud ſe retinere, &
cum eo ſepeliri ſub capite ipſum tenendo: nam
Archiepiſcopus extra ſuam Provinciam, nequit
Pallio uti, etiam de licentia Ordinarii illius Diœ-
ceſis, in qua requiritur, Caſtaldus ſupra *dict.cap.
14.n.13.* Diana *p.3.reſ.37.*verſ. *adde tract. 6. Mi-
ſcel:* † Et Venerus *in examine Epiſcop. lib.4.cap.* 12
10.*num.*12. tenet ut ſi Archiepiſcopus, fiat Epiſ-
copus, non poſſit uti Pallio, cum aliis Barboſa
dict. cap.7. numero 121.
Secundus caſus eſt, ut Archiepiſcopus, qui re- 13
nunciavit Epiſcopatui, & ſic loco, & non dignita-
ti, non poſſit exercere Pontificialia in Diœceſi, &
Provincia renunciata, etiam cum conſenſu Archie-
piſcopi Succeſſoris & ſuffraganeorum; ſed tan-
tum exercere Pontificalia cum conſenſu prædic-
torum, quemadmodum in aliis Diœceſibus de
conſenſu Diœceſanorum; quia illo Pallio amplius
uti non poteſt. † Sed nec tenere penès ſe, ut cum 14
eo ſepeliri, probat cum aliis idem Barboſa *dict.
cap.7. de Jure Eccleſ.num.* 109. *&* 110. addens *n.*
111. ante receptionem Pallii nihil interim de Ec-
cleſiæ proventibus recipere poſſe, ut *in Extra-
vag. 2. in fine de elect. inter commun.* & faciunt
pro hoc ultimo quæ notavi *ſub cap. 9. & 15. de
elect.* † Et confirmantur hæc *ex cap. ad poſtulatio-* 15
nem, de renunciat. ubi Archiepiſcopo Rugen.
propter periculum vitæ renuncianti Eccleſiam,
non autem Dignitatem, Pontifex concedit exer-
cere Officia Pontificalia, & negat ei expreſsè
uſum Pallii: de quo, & aliis plura congerit Diana
p. 3. tract.6. Miſcel.reſ. 37. verſ. *adde.*
Ad quartam quæſtionis partem, ut ſi detur even- 16
tus, in quo aliquis Archiepiſcopus perdat Pallium
ſuum à Pontifice acceptum, vel caſu igne combu-
ratur, dicendum eſt ut poſſit abſque illo Pontifi-
calia munia exercere, & multis fundamentis affir-
mat Rodericus à Cugna *in dict.c.Pallium dict.*100.
quem ſequitur Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.p.1.dict.
cap.7.num.*124. Sed Venerus *in examine Epiſcop.
lib.4.cap.10. n.19.* videtur aſſerere, quod debeat
petere aliud à Summo Pontifice: utramque ſenten-
tiam refert Diana *c.3.tract.6. Miſcel. dict. reſ.* 37.
verſ. *notandum.* † Et ego utramque probabilem 17
reputo; quia prima juvatur ex eo, quod ſi ordina-
tus ſemel, perdat titulos, adhuc poterit miniſtra-
re in ordinibus; & ſic fiet caſu propoſito: nam ex
quo ſemel aſſumpſit Pallium à Pontifice, ſi caſu
perdatur, aut concremetur, eodem Archiepiſco-
patu retento, nec unquam renunciato, quid mi-
rum ut abſque novo Pallio queat adminiſtrare. † 18
Pro ſecunda ſententia facit, nam illud datur in ſi-
gnum dignitatis, quo uti debet Archiepiſcopus in
non

nonnullis ſolemniis, ut ſupra retuli. Igitur eo amiſſo, ſeu combuſto eget alio, nec tunc oberit caſus adductus de amittente titulos ordinis; qoia ordinatus ſolum eget titulis ad probandum ſe talem in ſoro exteriori, non in interiori, in quo virtute Characteris, ſemper, & ubique poterit miniſtrare. Alia inquam poſſent adduci in confirmationem utriuſque ſententiæ.

19 Ad quintam quæſtionis partem, de qua aliquid dixi *ſub quæſtiuncula* 3. ex Venero, & Barboſa, nempe ut Archiepiſcopus, factus Epiſcopus, nequeat amplius uti Pallio. Et hanc ſententiam adhuc retinendo eam probo ea jam adductis dubiis, ſecundo quia Pallium eſt ſignum proprium poteſtatis, & dignitatis Archiepiſcopalis, ut habetur, *in cap. niſi hoc tit.* ubi quod Archiepiſcopus ante Pallii ſuſceptionem, non poteſt ſe vocare Archiepiſcopum; nam, ut multis probat Barboſa, *ibi*: Archiepiſcopale nomen, & plenitudo Pontificalis officii per
20 Pallium transfertur.† Et addit *n.*2. quod Archiepiſcopus ante Pallium acceptum, non ſortitur nomen
21 Archiepiſcopi.† Et ibi *n.*4. quod Archiepiſcopus non poteſt ſine Pallio ea munera obire, quæ ſunt poteſtatis, ordinis vel juriſdictionis, de quo jam ſupra *in Rubrica.*

22 Tertio probatur, nam ut apparet ex textu *in cap. bonæ memoriæ el ſecundo de poſtulat. Epiſcop.* ubi gloſſa advertit Pallium datum perſonæ contemplatione loci, unde eſt privilegium ſingulare, & individuum reſpectu ſingularis, & individuæ poteſtatis Pontificalis, ſicque ex prædicto capite cæremoniale Romanum *lib.*1. *cap.*16. † Tenet quod
23 Archiepiſcopus ad alium Archiepiſcopatum tranſlatus non poteſt uti Pallio priori, ut jam dixi, & docent Azorius *inſtit. moral. p.*2. *lib.*3. *cap.*34 *quæſt.* 8. Chuchus *inſtit. canon. lib.* 4. *tit.*6. *n.* 1.5. cum multis aliis. Diana *dict. p.*3. *tract.*6. *miſcel. dict. reſ.* 36. *in prin.* inferens à fortiori illo uti minimè poſſe, ſi ad Epiſcopatum tranſlatus fuerit, cùm non ſit amplius Archiepiſcopus, cui ut dictum eſt, non ſolùm uſus Palii conceditur ratione perſonæ, ſed etiam ratione loci, & docet in terminis Venerus *in examine Epiſcop. lib.*4. *cap.*10. *n.*12. ubi quærens ſi Archiepiſcopus, fit Epiſcopus, poſſit ne uti Pallio, negativè reſpondetur; eò quòd Pallium ſit ſignum ſoli Archiepiſcopo debitum. Nec obſtare ait dicere aliquos Archiepiſcopos ad Epiſcopatum tranſlatos uſos eſſe Pallio; quia reſpondet hoc illos effeciſſe ex privilegio ſummi Pontificis, qui Epiſcopis etiam aliquando uſum Pallii concedit, adducens textum quo vult id apertè probara *in cap. cum in juventute de præſumpt.*

24 Ex quo ultimo infero quod licèt Pallium ſit proprium inſigne Papæ Metropolitanorum, Patriarcharum, & Primatuum, ut obſervant Azor. *inſtitut. mor. cap.*34. *p.*2. *lib.*3. *in princ.* Moſcon. *de Majeſtate milit. Eccleſia p.*1. *lib.* 1. *cap.*8. *pag.*234. *ad finem*: tamen aliqui Epiſcopi ex particulari Papæ indulgentia Pallio utuntur, & ſunt Epiſcopus Hoſtienſis; quia Papam conſecrat, & eo utitur ex inſtitutione Marci Papæ. Papienſis in Lombardia, Lucenſis in Tuſtia, Bambergenſis in Germania, quinque Eccleſienſis in Ungaria, ut referunt Cæremon. Roman. *lib.*1. *cap.*8. *verſ. debent*, durant in rationali Divin. *lib.*3. *cap.*17. *n.*13. *ad finem*, Moſcon. *dict. cap.*8. *pag.*236. *Littera G.* Barboſa *in cap. fin. hujus tit. num.*3. *verſ. illud*, idem *de Jure Eccleſ. cap.*7. *p.*1. *num.*203. Marchin. *de ſacram. ordin. tr.* 4. *cap.*9. *num.* 1.

QUÆSTIO II.

An Archiepiſcopus, Patriarcha, ſeu Legatus Apoſtolicus, poſſint habere Baldachinum, & excommunicare eos impedientes: Et an Pallium, & Baldachinum ſint idem. Et num in propoſito de quo loquimur, ſit ſcribendum Pallium, *vel* Paleum. *Et an Archiepiſcopi utantur etiam aliis inſignis præter Pallium?*

SUMMARIUM.

1 *Baldachinum num ſit Pallium, ſeu tegmen, id eſt ſolium.*
2 *Regina Sabba quæ verba protulerit ſalutando Salomonem Regem.*
3 *Thronum Regum, ſive ſolium quid, & quitractens.*
4 *Proreges utuntur inſigiis Imperatorum.*
5 *Inſignia Pontificis fuerunt communicata infrudis legalibus.*
6 *Legatus de latere, eſt imago Papæ.*
7 *Archiepiſcopi æquiparantur Præſidibus provinciarum, & Ducibus, & habent ſub ſe Epiſcopos*, num. 8.
8 *Duces habent ſub ſe plures Comites.*
9 *Baldachinum debet habere Archiepiſcopus, quo uſus fuit, Imperator valentinianus, illudque donavit Archiepiſcopo Revennatenſi.*
10 *Patriarcha, & legatus de Latere, uti poſſunt Baldachino.*
11 *Archiepiſcopos impedientes, uti Baldachino, poſſunt cenſuris plecti, &* n. 18.
12 *Cenſura relaxantur ex cauſa ardua vi honoris*, num. 17.
13 *Honoris quæſtio eſt cauſa ardua.*
14 *Honor, & honeſtas pari paſſu cum vita ambulant.*
15 *Honoris intereſſe, eſt major alio.*
16 *Honorem non præſtans punitur, ut ad inſtar ſacrilegii.*
19 *Baldachinum, & Pallium differunt; illo utuntur etiam ſæculares, hoc non item.*
20 *Pallium num inſcribatur Paleum, & quæ differentia utriuſque*, n. 21.
21 *Paleo accepto illico competit Archiepiſcopis Crucem deferre per totam ſuam Provinciam, & cum dans benedictionem ſolemnem; & tunc ſunt ſine Mitra: & qualiter deferatur*, n. 23. *limitatur præſente Legato*, n. 25.
24 *Crux præcedit cum Archiepiſcopus recipitur à Canonicis in ſua Eccleſia, & inter illam nullus mediat, niſi Dignitates, & Canonici.*
25 *Archiepiſcopus in ſua provincia utitur Mozzeta violacea, benedicit ſubditos manu dextera elevata intra ſuam Provinciam occurrentes, divinaque officia celebrat* n. 27. *ſedem collocando*, n. 28.
29 *Archiepiſcopus juriſdictionalia non exercet in Provincia ſine conſenſu Epiſcoporum.*

PRimam quæſtionis partem novam, & à nemine hucuſque per tractatam ex propoſito ſcribit

Martha *de juriſdic.p.2.cap. fin.* ubi *n.* 1. dicit Bal-
dachinum apud antiquos Romanos non inveniri,
& dicit ut ſit vox Itala, quam ſolum *in lib.1. ſacra-
rum cæremoniarum Eccleſiæ, cap. de conſecratione, &
coronatione ſummi Pontificis*, & *cap. de proceſſione
Pontificis, & Cæſaris per urbem in pluribus locis*: &
ibi refert quod aliqui ex noſtratibus Pallium appel-
larunt: & dicit. ibi *n.* 6. Baldachinum eſſe tegmen
2 ſolus Principis in throno ſtantis, ſive incedentis. †
Et refert quod Regina Sabbe ſalutando Salomo-
nem. *3. lib. Reg. cap.* 10. *verſ.* 9. dixit, *Sit Dominus
tuus benedictus, cui complacuiſti, & poſuit te ſuper
thronum Iſraël; eo quod dilexerit Dominum in ſem-
piternum, & conſtituit te Regem, ut faceres judicium
3 & juſtitiam*; † ubi gloſſa ait thronum Regis tegmi-
ne adornatum eſſe, & abundè proſequitur de
thronis, & tegminibus, ſeu ſoliis Regum: & refert
n. 8. quæ erant inſignia Romanorum Regum ex
4 Polidoro, & Caſſaneo, *num.* 13. & 14. † quòd Pro-
reges utuntur omnibus inſignis Imperatorum.
5 Et quod inſigia Principis fuerunt communica-
6 ta in feudis regalibus. † Et *n.* 17. quòd Legatus
de Latere, eſt imago Papæ: & *n.* 25. quòd Patriar-
chæ æquiparantur Regibus.
7 Et cum Archiepiſcopi æquiparentur Præſidibus
Provinciarum, ut dicit gloſſa *in cap.* 1. *de officio Or-
dinarii lib.* 6. propterea venit dicendum in propoſi-
to, ut in actionibus publicis, quas faciunt Archie-
piſcopi, ut tales ita ineundo, ut proceſſionibus ſo-
lemnibus, ſicut ſtando coram univerſo populo de-
beant habere Baldachinum; quia æquiparantur Du-
cibus, ut tradit Corrad, *in templo judicum lib.* 1. *c.* 4.
8 *n.* 2. † Nam ſicut dicit Martha *ſupra* Duces ha-
bere ſub ſe plures Comites: ita Archiepiſcopum
habere plures Epiſcopos, ſufficereque etiam, ſi
unum tantùm habeat; etenim *lex Regia* 15. *p.* 2. *tit.* 5.
9 vocat Archiepiſcopum Ducem Epiſcoporum. †
Et quod Archiepiſcopus debeat habere Baldachi-
num probat Gambara *in tract. de authoritate Le-
gati lib.* 2. §. *illud noſſe num.* 249. ubi ex Sabellico
Æneadum 8. lib. in fin. dicit Imperatorem Valen-
tinianum illico uſum fuiſſe, & donaſſe Archiepiſ-
copo Ravennatenſi: & ibi dicit veriſſimile eſſe
Conſtantinum, vel alios Imperatores donaſſe cæ-
teris. Sed quatenus ad Archiepiſcopum pertinet
putat Martha *dict. cap. fin. num.* 31. ſervandam eſſe
conſuetudinem loci, quam pro affirmativa ſatis ju-
re fundari poſſe ait. Ego enim dubito nùm Bal-
dachinum ſit idem, ac Pallium, quod à Pontifice
Archiepiſcopo hodie traditur in ſinum poteſtatis,
& Dignitatis Archiepiſcopalis.
10 Et licet Patriarcha, & legatus de Latere poſſint
uti Baldachino; eo quòd ſunt majores Archiepiſ-
copis in Dignitate, uti probat Martha *de juriſdi-
ctione diſt.* 2. *p. dict. cap. fin.* benè probans à *num.* 23.
& patet ex his, quæ noto infra *de legatis in tit. de
legato* & *in cap. antiqua*, ubi de Patriarchis, & de
his dixerim etiam ſupra poſſe Pallio uti, ut notavi
in Rubrica: tamen adhuc dubito, num Balda-
chinum ſit idem quod Pallium, de quo *in titul.
noſtro*.
11 Ad ſecundam quæſtionis partem, nùm impe-
dientes Archiepiſcopos, Legatos, ſive Patriarchas,
uti Baldachino, ſeu Pallio, vel alios ſupremos Ma-
giſtratus uti ſuis inſigniis, quæ ſibi de jure, vel con-
ſuetudine debentur, poſſint cenſuris affici, & eſt
12 affirmandum per textum *in cap. ſi quis diſt.* 94. † Et
probatur; quia cum cenſuræ relaxentur ex cauſa
13 ardua, Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 3. † & quæſtio honoris di-
catur cauſa ardua, per textum in ſui ratione, *l. ini-
micitia in fin. ff. de his quibus ut indignis*, † & honor 14
& honeſtas, tanto pretio habendi ſint, ut pari paſſu
cum vita ambulent, *l. Juſta ff. de manumiſſ. vindic-
ta*, † & intereſſe honoris ſit major alio honore. 15
Caſſaneus *de gloria mundi p.* 1. *conſideratione* 20.
tanto magis † quia de jure civili qui non præſtat 16
honorem puniendus ſit, prout eſt caſus *in l. ſinguli;
& in l. ſciant ff. de officio diverſ. judic. & in l.* 1. *cod.
de domeſt. & protect. lib.* 12. ut pœna ſacrilegii ſimi-
lis ſit, ſi his honorificentia non deferatur, ut conſi-
derat Martha *dict. p.* 2. *cap. fin. à n.* 32. & 33. ſequi-
tur † ergo dicendum, ut ſi non præſtetur ſibi debitus 17
honor, poſſit cenſuras relaxare; quia tunc non eſt
judex, ſed juris executor cenſetur, ſicut agnoſcit
Innocent *in cap. ex parte de verb. ſignif.* & *in cap.
noſci de elect.* gloſſa *in cap. Romana de pœnis lib.* 6.
latè Gundiſalvus de Villadiego *in tract. de legato
quæſt.* 7. *numero* 37. proſequitur Martha ubi ſupra
dicto numero 33.
Ubi dicit ut poſſint excommunicari tales impe- 18
dientes dari propria inſignia, & debitum hono-
rem præſtari, ut decet; imò ait Marta, ut poſſint
totam provinciam afficere interdicto, donec par-
uerint: ſic probans cum Boërio *in tract. de poteſta-
te Legati de Latere §. de throno Dei n.* 17. addens
ut interim non ſit conſulendus Pontifex ſummus.
Ad tertiam quæſtionis partem ſuppoſitis latè 19
actis de Pallio ſupra *in Rubrica, & tota quæſtione* 1.
hoc in cap. nunc dico breviter, quòd ſi aliqui ex
noſtratibus Baldachinum Pallium appellarunt cum
Albericus *in Rubrica Cod. de ſacroſanctis Eccleſ.
num.* 4. quærens utrum Principes benedicendi in
nuptiis, uti debeant Paliis Eccleſiæ; item & Gun-
diſalvus de Villadiego *in tract. de legato*; quærat
utrum Legatus de Latere, qui utitur eiſdem inſi-
gniis, quibus Papa, debeat proceſſionaliter recipi
ſub Pallio, intelligentes hoc de Baldachino. Tamen
cum Baldachinum ſit ornamentum, etiam Princi-
pibus ſæculi in ornatum appoſitum, ut videtur
ſentire Martha, *dict. cap.* 53. *p.* 2. *de juriſd.* ideo vi-
detur dicendum, ut Baldachinum, & Pallium,
quo Archiepiſcopi utuntur, differant inter ſe,
etſi confundantur.
Ad quartam quæſtionis partem communiter re- 20
ceptum eſt, ut Pallium tanquam ornamentum Ar-
chiepiſcopis aſſignatum inſcribatur duplici, L, ut
videri poteſt ex inſcriptione Tituli noſtri, & *ex
cap. bona* 4. *de poſtul. Prælator.* & *ex cap. ad poſtula-
tionem de renunciatione, cap. ſuffraganeis* 11. *de
electione*: tamen non eſt rejiciendus Abbas † qui 21
in Rubrica hujus tituli dicit Pallium quod datur
Archiepiſcopis, ſcribundum eſſe per unum L, &
litteram *E.* ita ut dicatur *Paleum*, quod eſt pro-
priè dignitatis, & Pallium ſit honeſtatis, & hono-
ris; quod etiam Laicis competit, juxta textum
in cap. ſuſcepimus hoc tit. ut cita Martha *dicta* 2.
p. de juriſdict. cap. 53. *ſub numero* 4. quem tex-
tum in toto tit. noſtro non invenio, quæ ſenten-
tia mihi non diſplicet.
Ad ultimam quæſtionis partem reſpondeo bre- 22
viter, quod poſt ſumptum Paleum, & non aliter,
competit Archiepiſcopis aliud inſigne, nempe Cru-
cem dominicam ante ſe deferre tranſeuntes per
totam Provinciam, etiam in locis exemptis juxta
textum *in dicto cap. antiqua de privilegiis. Clem. Ar-
chiepiſcopo, eodem tit.* etenim ſtatim accepto Pa-
leo, elevatur Crux ad benedictionem; Caſtaldus
in praxi cærem. lib. 1. *ſect.* 10. *cap.* 10. *n.* 17. ubi ſubdit

quod ſemper cum Archiepiſcopus in ſua Provincia
dat ſolemnem benedictionem, defertur ante ipſum
23 Crux, qui tunc erit ſine Mitra. † Sic etiam ut ſta-
tim, ac intrat in ſuam Provinciam faciat ante ſe
Crucem deferri per aliquem ex ſuis Capellanis
24 imagine Sanctiſſimi Crucifixi ad ſe conversa. †
Imò & cum in Cathedrali recipitur à Canonicis
Crux præcedit; itaut inter Crucem, & Archie-
piſcopum nemo ſit, niſi dignitates, & Canonici,
tradit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.p.1. cap.7. n.126.
& 127.* ubi *n.* 125. cum Quaranta *in ſumma Bull.*
verb. *Archiepiſcopus*, dicit ut portent Crucem in
25 ſua Provincia, etiam extra viſitationem. † Limitans
niſi eſſet præſens Legatus Papæ, vel Cardinalis,
non Legatus, ſeu Nuncius cum facultate Legati
de latere.

26 Item etiam Archiepiſcopus in tota ſua Provin-
cia utitur Mozzeta Violacea ſupra Rochetum aper-
tum; & ſubditos occurrentes per totam Provin-
ciam benedicit dextra elevata, & extenſa, ſignum
Crucis formans, etiam in loco exempto *dict. elem.
Archiepiſcopo, de privileg.* Quaranta *verbo Archie-
piſcopi authoritas, verſ.29.* ubi intelligit, tam de be-
nedictione ſolemni per illa verba *ſit namen Domni
benedictam*, quàm de ſimplici, quæ iterando præ-
27 ſtatur † etiam ut habetur *in dicta elem. Archie-
piſcopo*, poterit ibi Divina officia in Pontificalibus
28 celebrari facere; Quaranta *verſ.* 30. † Ubi advertit
quod pro celebratione in Pontificalibus poteſt col-
locare ſedem; quia ſpectat ad honorem Epiſcopa-
lem, & eſt de acceſſoriis ad celebrationem, & pro-
ſequutus Barboſa *dicta cap.7.* dicit *n.* 132. quòd
his Pontificalibus utitur ſine Juriſdictione, exerci-
tio, vel officio, ut Miſſam celebrando, vel præ-
29 dicando. † Tamen ſi Juriſdictione, vel officio uti
vellet, id non poſſet ſine licentia Epiſcopi, vel
Superioris loci exempti, ut ordinare, chriſmare,
degradare, vel ſimilia faciendo, ut probat gloſſa
Magiſtr. *in dicta clem. Archiepiſcopo*, & tenent
Pavinus *de viſitatione p.2. quæſt.4.* Covar. *in pract.
cap.9. ſub num.2.* ubi intelligit, etiam ſi vellet illa
exercere in ſubditum ſuum, non ſolum in loco
exempto, ſed etiam in Diœceſi ſui ſuffraganei.

QUÆSTIO III.

An Archiepiſcopus poſſit lite pendent uti inſigniis Archiepiſcopalibus. Et an Pallii traditio per objectum, crimen queat retardari. Et an ſi Archiepiſcopus faciat ea, quæ ſibi proveniunt ex Pallio ſine eo valida ſint?

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus lite pendente, quando utatur inſigniis Archiepiſcopalibus, ubi de Epiſcopo Cantuarienſi*, n. 2.

3 *Extravagans unica de uſu Pallii.*

4 *Palium accipere tenetur intra tres menſes à die Conſecrationis, quod non datur, niſi inſtanter petenti, & exigentibus meritis: ubi de formula illud tradendi; & quod Sixtus IV. illud tradidit manibus propriis Patriarcha Conſtantinopolitano: & qua forma petitur*, num. 5.

FAcit pro affirmativa textus *in cap.* 1. ut lite 1
pendente nihil innovetur, ubi Archiepiſco-
pus Evoracenſis, de quo ibi, potuit uti inſigniis Ar-
chiepiſcopalibus pendente lite, & privilegio præ
ſe ferendi triplicem Crucem per integrum Archi-
epiſcopatum, eo quòd in illa poſſeſſione erat inven-
tus, & lite pendente nihil ſit innovandum, ut *ibi*
dixi, & ex traditis *in cap. bona* 51. *de appellat.* † 2
Nec turbatur prædicta deciſio, eo quòd ad petitio-
nem Epiſcopi Cantuarienſis ante litem inchoatam,
jam præceſſerat prohibitio Alex. III. contra Evo-
racenſem Archiepiſcopum, ut non poſſet illo jure
uti; quia reſpondetur ultra Abbatem *in dicto cap.1.*
ut non obſtante illa prohibitione Archiepiſcopus
poſſit per totam Angliam inſigniis illis uti; quia
cum prohibitio prædicta fuiſſet impetrata abſque
citatione, & cauſæ cognitione; ideo non tenuit,
cum nemo nec à Principe ſine cauſæ cognitione a
commodo ſuæ poſſeſſionis privari poſſit, juxta tex-
tum *in c.1.* cum aliis *de cauſa poſſeſſ. & proprietatis*,
& in tit. de reſtit. ſpoliator. itaque cum ſine cauſæ
cognitione Alex. III. prohibuerit, id factum fuit,
ut cauſa jam cognita reformaret in melius; ſic ne
lite pendente Archiepiſcopus non privaretur poſ-
ſeſſionis commodo utendi, nempe per totam An-
gliam inſigniis illis: docet Granna *in dicto cap.* 1.
ut lite pendente ſub num. 3.

Ad ſecundam quæſtionis partem; quia ſatis fit 3
per Extravag. unicam hujus tituli, ubi Doctores,
quos ibi refert Barboſa; ideo ulterius non inquiro.
Et pro ornamento illius deciſionis, & affirmativæ
ſententiæ applicabis quæ latiſſimè notavi *in cap.
teſtimonium de teſtibus*, ubi an teſtes eo ſolo quod
in eos ſint crimina objecta expellendi ſint à teſtifi-
cando: & in terminis idem Barboſa *de Jure Eccle-
ſiaſt.p.1. cap.7. ſub num.* 110. in verſ. *non retarda-
tur.*

Notabis pro complemento quod Archiepiſco- 4
pus infra tres menſes à die conſecrationis, tenea-
tur à Romano Pontifice Pallium accipere. Non
enim Pallium datur niſi inſtanter petenti, & exi-
gentibus meritis, ut multis probat Barboſa *de Ju-
re Eccleſiaſt.p.1. cap.7. n.114. & 115.* qui *n.116.*
ponit formulam tradendi Archiepiſcopis Pallium,
& ea quæ ſubſequuntur, *Ad honorem Dei omnipo-
tentis, Beatæ Virginiſque Mariæ, & Beatorum
Apoſtolorum Petri, & Pauli, & Domini Papæ
N. Eccleſiæ Romanæ, & Eccleſiæ N. tibi commiſſæ
tradimus tibi Pallium de corpore Beati Petri ſump-
tum in plenitudinem Pontificalis Dignitatis, ut uta-
ris eo intra Eccleſiam tuam certis diebus, qui expri-
muntur in privilegiis Eccleſiæ tuæ conceſſis à Romana
Eccleſia.* Et Maſcon. *de Majeſtate militaris Eccle-
ſiæ lib. 1. cap.8.* verſ. *Ego N.* ponit non ſolum for-
mam, qua quis nomine proprio Pallium petit, ſed
etiam quando per Procuratorem ſuum, quod ſem-
per multis precibus eſt petendum, latè agit Mar-
quin. relatus à Barboſa, & de ceremoniis, quibus
traditur plura ſcribit Caſtaldus *in praxi cæremon.
lib.1. ſect.10. cap.10.* Chriſtophorus Marcel. *in cære-
mon. Romano lib. 1. cap.* 8. ubi dicit ſe vidiſſe Six-
tum IV. manibus propriis dediſſe Pallium Patriar-
chæ Conſtantinopolitano Hieronymo Landro
Veneto, quod judicavit Pontifici indecens. † 5
Forma enim, qua petitur, eſt quæ ſubſe-
quitur *Ego N. electus Eccleſiæ inſtanter, in-
ſtantius, & inſtantiſſimè peto mihi tradi, &
aſſignari Pallium de corpore Sancti Petri ſump-
tum, in quo eſt plenitudo Pontificalis officii.* Et

tunc

tunc traditur ſub forma relata, de his formis,
Azor. *lib. 3. moral. c.34.q.3.* qui copioſè de Pa-
leo ſcribit, *lib. 8.tit.2.moral. cap.33.* & de digni-
tate Archiepiſcopi *cap. 34.* & qui de his ſcribant
ponit idem Barboſa *in princ. hujus tit.n.1.& 2.* &
de Jure Eccleſiaſt. p.1. dict. c. 2. num. fin.
6 Ad tertiam dico *ſub cap. 3. verſ. dubium ta-
men eſt.*

Ad Text. in cap. II. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Paleum ſuum nequit Archiepiſcopus alteri ac-
commodare*, n.3.
2 *Metropolitanus unus, non ſepelitur cum alte-
rius Paleo, & tranſlatus ſepelitur cum Pa-
leo ſecunda Eccleſia.*

1 TExtus hic probat quod Archiepiſcopus ne-
quit accommodare alteri Archiepiſcopo Pa-
leum ſuum, cum infinitis tenet hic Barboſa *n.1. &
fin.* ubi dicit qnod poterit illud accomodare, ut
2 videatur; & ea verſ. *ſepeliri, n.2.& 3.* † dicit cum
Quaranta, & Azor. quod unus Metropolitanus
non poteſt cum alterius Paleo ſepeliri. Et quod
paleatus, ad aliam Eccleſiam translatus, ſepelitur
cum Paleo ſibi ſecundo conceſſo, quorum omnium
ratio latè deſumi poteſt ex notatis ſupra *ſub c. 1.&
3 Rubr.* † Nam cum Paleum detur in complemen-
mentum dignitatis, & peti debeat ab electo inſtan-
ter, & inſtantius, evenit ut ſi illud accommode-
tur alteri Archiepiſcopo, eo uti nequeat.

Ad Text. in cap. Niſi ſpecialis III. hoc tituſo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus ſine Paleo, quæ nequeat face-
re*, & n. 2.
3 *Archiepiſcopus poteſt ſuffraganeum ſuum elec-
tum per alios Epiſcopos ſuffraganeos conſe-
crare, & alia Pontificialia per alium exer-
cere*, n.4.
5 *Archiepiſcopus exercens jam conſecratus ante
Paleum acceptum, ea, quæ ſunt ordinis vali-
dè facit; ſecus ſi non ſit conſecratus.*
6 *Archiepiſcopus ante Paleum receptum, num
uti queat diſpenſandi poteſtate.*

1 HUjus textus deciſio ſatis, ſuperque intelligi-
tur, & exornatur ex adductis ſupra *in dicta
Rubr.& ſub dicto cap.1.* & cum notet hic Barboſa
n.4. ſicut etiam jam dixi *ſub dicto c. 1.* quod Archi-
epiſcopus noo poteſt ſine Paleo ſua munera exer-
cere, quæ ſunt poteſtatis, ordinis, vel juriſdictio-
nis; indequè ſequi, ut non poſſit nominare, nec
convocare Concilium, nec Chriſma conficere, nec
dedicare Baſilicas, ordinare Clericos, & Epiſco-
2 pos conſecrare, † qui etiam addit *de Jure Eccleſ.*
cap.7.p.1.à n.112, & 113. ut nec poſſit perſolve-
re alia munia ſui Officii, quæ non tanquam Epiſ-
copus ſimplex, ſed ut Archiepiſcopus facere vide-
retur *ex cap. quod ſicut §. penult. in fin. de electione*,
Caſtaldus docet *in praxi cæremon. lib.1. ſect.10.c.10.
à n. 16.* ſequitur Barboſa, ubi *dicto num. 12. in fin.*
addit, ut poſſit alia exercere, ſi fuerit confirmatus,
probans *ex cap. ex tranſmiſſa de elect.* ubi nonnulla
notavi. † Varum idem Caſtaldus *dicto cap. 10. n.3.* 3
dicit quod poteſt ſuffraganeum ſuum electum per
alios Epiſcopos ſuffraganeos conſecrare *ex cap. ſuſ-
fraganeis eodem tit. de elect.* † & alia Pontificalia per 4
alium exercere, dummodo non ſit in mora petendi
Paleum, ad cujus petitionem dati ſunt tres menſes,
ſic declarando textum *in cap. priſca diſt. 100.*

Dubium verò eſt an ſi Epiſcopus faciat ea, quæ 5
ſibi proveniunt ex Paleo, abſque illo valida ſint, &
firma. Quo in dubio Azor. *inſtit. moral. p.2. lib.3.
c. 34. q.6.* reſpondet ſub diſtinctione: nam ſi ante
Paleum acceptum erat conſecratus rata, & firma
manere quæ fecit circa poteſtatem ordinis, &
Chriſmatis, docet; peccare tamen ait contra Cano-
nes, & Jura. Quod ſi conſecratus non fuerit inania,
& fruſtratoria opera exercere refert ex D. Roderi-
co de Acugna *ad textum in cap. non ſolum diſt. 100.*
& ad textum *in cap. Paleum dicta diſt. n.2.* idem
Barboſa hic *ſub n.4.* verſ. *quæris*, ubi diſputavit à
Cugna alias quæſtiunculas, de quibus *ſub c. 1. q.1.*

Item etiam Doctores per textum noſtrum diſ- 6
putant an Archiepiſcopus ante Paleum receptum
poſſit uti diſpenſandi poteſtate: videbis Sanchez
*tom.2. moral. lib.4. de voto cap.37. & cap. 38. à nu-
mero 8.* Chuchum *lib.4. inſtitut. moral. tit.6.* & licet
negativè quod Archiepiſcopus ante Pallium rece-
ptum non poſſit uti poteſtate diſpenſandi cum nul-
lam juriſdictionem habeat in Diœceſi niſi quate-
nus eſt Archiepiſcopus, & licet cum ante Pallium
non conferatur nomen & inde nec conſerti uſum
Pontificalis ordinis nonnulli exiſtimeot; tamen ve-
rius eſt poſſe Archiepiſcopum in votis ſæcularium
diſpenſare ex ordinaria poteſtate, quia tantum in-
terdicuntur ante Pallium receptum cogere Con-
cilium & exercere quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, ut
conſtat *ex cap. quod ſicut §. ſuper eo, de electione*, in-
dequè Pontificem dicere *in cap. ſuffraganei de elec-
tione*; integrum eſſe Archiepiſcopo nondum re-
cepto Pallio committere alicui Epiſcopo conſe-
crationem ſui ſuffraganei, quaſi ea commiſſio ſit
actus Juriſdictionis, ubi gloſſa poſt caſus poſitio-
nem *notab.* 2. ait per Confirmationem concedi
Archiepiſcopo ea quæ ſunt Juriſdictionis, & ſic
Hoſtienſis *in dict. cap. ſuffraganei n. 3. & 9.* ubi
Joannes Andreas *num.* 8. Antonius Abbas *n.* 1.
Bald. *num.* 1. *in fine*, Cardinalis *in unico, op-
poſitione* 1. *in fine primæ oppoſitionis*, Anchara-
nus ſtatim *in princ. notabil. unico*, & Thomas
Sanchez *dict. cap. 28. num. 9. lib. 4. ſummæ*,
tenent poſſe Archiepiſcopum nondum recepto
Pallio exercere ea quæ ſunt Juriſdictionis.

Ad Text. in cap. Ad honorem IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Paleo ſemper, & ubique utitur Papa, inferiores ſolum certis tantum diebus.*

1 HIc docet Pontifex quòd Papa ſemper, & ubique utitur Paleo, ſed alii inferiores certis tantum diebus; & ratio differentiæ; quia Papæ competit poteſtatis plenitudo, ſemper omnes Eccleſias orbis univerſi, ut probat multis Barboſa hic *num.* 1. & 2. Sed pro materia de his, quæ ad Papæ poteſtatem ſpectant, adjungea, quæ dixi *ſub cap. novit 13. in tota ejus parte 1. de judiciis*, ubi videbis, & de puncto textus noſtri nonnulla *ſub Rubrica, & ſub cap. 1. hoc tit.*

Ad Text. in cap. Ex tuarum V. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Palei utendi extra Diœceſim conſuetudo facultatem non præſtat, niſi Papæ licentia, aut Ordinariorum.*
2 *Dubia aliqua hic remiſſivè, & n. 3.*
4 *Diſpoſitio non ceſſat, ex quo unum de duobus impedimentis ceſſat.*

1 PRobat textus hic ut conſuetudo non poſſit facere quòd extra ſuam Diœceſim quis utatur Paleo, niſi de licentia Papæ, & licentia Ordinariorum & de ratione ſatis, tam *in Rub.* quàm *ſub. c.* 1. dixi. Verùm quia hic quatenus Pontifex improbat conſuetudinem contrariam, ut corruptelam, poteris, adjungere plura, quæ adduxi *ſub c. 2. de judic. & c. 8. eodem*, & *in c. 9.* & alibi *de foro comp.* item & *in c. 2. de probat.* & quæ notavi ſupra *in Rubrica, & tit. de conſuetudine*, præcipuè *in c. ex parte*, & *in c. fin. eodem*, ubi quæ ſint conſuetudines reprobatæ, ut corruptelæ: ſed impugnatur ex dictis infra *ſub cap.* 6.

2 Et quia Barboſa notat hic *n.* 2. in verſ. *nos tamen de ſpeciali gratia indulgemus*, quod privilegia Principum, dum tangunt jura concedentium, debent latiſſimè interpretari; ſecùs quando damnum, vel præjudium tertii, Ideò applicabis ad primum quæ noto per textum ibi *in c. cum dilecti 6. de donatio-*
3 *nibus.* † Ad ſecundum quæ notavi ſupra *in c. illa quotidiana 39. de elect. circa finem*: ubi an Princeps, de plenitudine poteſtatis tertio noceat, ac de aliis *in c. per venerabilem qui filii ſint legitimi*: aliqua *ſub tit. de reſcriptis*, & *ſub tit. de privileg.*

4 Item Barboſa hic *n.* 3. notat, quod ubi duo impedimenta, vel requiſita ſunt, non ſufficit ceſſare in illis unum, ut ceſſet diſpoſitio, quia ubi ſunt duo impedimenta quempiam repellentia, ſi unum illorum ſublatum ſit, alterum autem ſuperſit, hoc æquè illum repellat, ac ſi ambo ſubſiſterent. Cui modo dicendi adjunges quæ latè dixi *in c. cum dilecti filii 6. de dolo, & contumacia*, & *in c. cum ceſſante 60. de apellat.*

Ad Text. in cap. Cum ſis VI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus ubique intra Provinciam queit uti Paleo, non extra.*
2 *Proconſules uti etiam queunt extra Provinciam inſigniis ſuæ dignitatis*, ut n. 4. & 5.
3 Clem. Archiepiſcopus de privileg. & *n.* 6.
4 *Inſignia dignitatum alia, denotans ſuperioritatem, & juriſdictionem, alia dignitatem.*
5 L. 1. ff. de officio Proconſulis, l. 2. cod. de præpoſitis ſacri Cubiculi lib. 12.

JAm ſupra *in Rubrica*, & potius *ſub c.* 1. expendi 1
quæ importare poſſunt pro exacta intelligentia hujus textus; ad cujus ornatum videbis Barboſam *hic*, cui addo quæ ſequuntur, nempe nam cum Archiepiſcopus non poſſit uti Paleo extra Eccleſias ſuæ Provinciæ, improbata conſuetudine contraria, de qua *ſub c. 5. hoc tit.* ſequebatur dicendum male textum noſtrum loqui verbis generalibus, ut ubicumque poſſit Paleo uti. Sed jam verba textus noſtri expenderim ſupra *ſub dicto c.* 1. ea reſtringens, ut Archiepiſcopus ubique, id eſt intra ſuam Provinciam poſſit uti Paleo in locis, & diebus ſolemnibus, ideo non inſiſto.

Nec obſtat textus *in l. 1. ff. de officio Proconſul.* 2
l. 2. cod. de præpoſitis ſacri Cubiculi lib. 12. ubi Proconſulibus, licet ubique etiam extra Provinciam
inſigniis ſuæ Dignitatis uti. † Nec Clementina 3
Archiepiſcopus de privileg. ubi generaliter Archiepiſcopis licet inſigniis Archiepiſcopatus, uti etiam in locis exemptis, cum ea omnia, non ad contentioſam, ſed voluntariam juriſdictionem
ſpectent, quæ ubique exerceri poſſunt † quia 4
omiſſa interpretatione Abbatis *in dicto c. 5. hoc tit.* dicendum ex, ut jam *ſub c.* 1. retuli, inſignia dignitatum alia eſſe, quæ denotant ſuperioritatem, & juriſdictionem, ut eſt facultas præ ſe ferendi Crucem, & Paleo uti; alia verò, quæ tantùm denotant dignitatem, ut ſunt Rocheti, & ſimilia, quibus Archiepiſcopi, ac Legati utuntur: nam inſigniis illis, quibus dignitas demonſtratur, etiam extra Provinciam Archiepiſcopi, & Proconſules uti pote-
runt. † Quo pacto accipiunt interpretationem tex- 5
tus *in dict. l. 1. ff. de officio Proconſul.* & *in dicta l.* 2. *cod. de præpoſit.* ut docent Anton. Faber. *in rationali ad text. in dicta l.* 1. Cujacius *in notis ad text. in l. 1. cod. de præpoſit. ſacri cubiculi*, verbo *cum habitul.* 12. Barboſa *de poteſtate Epiſc. tit. 3. p. 1. n. 22. & ſeq.*

Et obid reſpondeo ad textum *in dicta clem. Ar-* 6
chiepiſcopus de privileg. ut reſponſum præbui jam ſupra *ſub dict. c.* 1. nempe ut Archiepiſcopus non poſſit uti extra territorium inſigniis illis, quibus plenitudo poteſtatis demonſtratur, niſi adſit privilegium, juxta locutionem *dicti c.* 1. in terminis Barboſa *hic n.* 2. & Granna *in c. 1. ut lite pendente nihil innovetur, ſub numero* 5. ubi in verſ. *nec obſtat* explicat textum noſtrum, quemadmodum jam expendi *ſub dicto cap.* 1.

Ad

Ad Text. in cap. VII. & fin. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Archiepiſcopus ſine Paleo, & ſandaliis extra Provinciam celebrat aliquando, & quibus diebus*, n. 2.

3 *Archiepiſcopus num cum Paleo celebret pro defunctis.*

4 *Miſſarum numerus num ab Epiſcopis diſpenſetur.*

5 *Paleum conceſſum, & non traditum Archiepiſcopo, comburitur, cum illo amplius, uti nequit.*

1 CUm textus hic dicat, quod poteſt Archiepiſcopus ſine Paleo, & ſandaliis celebrare, tam in ſua, quàm in aliena Diœceſi; ideo repetes plura dicta *ſub cap.* 1. ubi hunc textum expendi; non enim ſemper, & ubique intra provinciam poteſt Archiepiſcopus celebrare cum Paleo, ſed certis tantum diebus ſolemnibus, qui in privilegiis ſint expreſſi,

2 Unde ſi dubites qui iſti ſint dies, tractant Doctores *hic, & in cap. præcedenti*, Verum gloſſa *in cap. ad honorem* 4. in verſ. *& hi ſunt Nativitas Domini*, eos recenſet, amplius Durantius *in rationali Divinorum officiorum lib.* 3. *cap.* 17. *n.* 13. Azor. *inſt. moral. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 34. *quæſt.* 2. verſ. *quæres quinam*, Moſcon *de Majeſtate milit. Eccleſia p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *pag.* 236. *lit. B.* Fr. Eman. Rodriguez *quæſtion. regular. tom.* 4. *praxis crimin. tit.* 4. *de viſitat. cap.* 14. Zerolas *in praxi Episc. p.* 1. verb. *Archiepiſcopus*, §. 2. & alii communiter in hac materia.

3 Et cum textus iſte in verſ. *Sicque ſoluta eſt quarta quæſtio, quæ quæſiviſti, an tibi ſit licitum pro defunctis cum Paleo celebrare*, poſſes nunc tractare de ſolemniis, quæ ſervari debent in his defunctorum miſſis: & recurres ad Gavantum, Alcocer. & alios *de cæremoniis in miſſis celebrandis* ſcribentes, quibus abſolutè ſcies, quæ ad punctum ſpectant.

4 † Et ad quæſtionem de diſpenſando ab Epiſcopo in numero Miſſarum, ac in aliis circa reſponſa quæ pro eis effunduntur: applicabis quæ adduxi infra *ſub cap.* 16. *de foro ſub quæſt.* 3. ubi etiam de commutandis piorum voluntatibus.

5 Unum tamen notabis pro complemento materiæ, ut Paleum conceſſum, & non traditum Archiepiſcopo, cùm non poſſit illo amplius uti; ſit comburendum, & cineres in Sacrario ponendi: ſic tradit Barboſa declaratum verbo *Pallium in Bullario*. Juxta S. Gregor. Rit. urbis Subdiaconorum 4. Martii 1606.

AD TITULUM
De Renunciatione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio, permutatio, & reſignatio beneficiorum ad idem tendunt, quæ commodè ſub hoc titulo de renunciatione tractari queunt.*

2 *Renunciatio duplex eſt, tacita, & expreſſa, infra* in Rub. q. 1. à n. 2.

TItulus iſte conducit ad Renunciationem, permutationem, ac reſignationem beneficiorum: 1
& ſic infra notata *ſub titulo de Permutatione lib.* 3. conducunt ad hanc tractationem, & hic notata ad illam; imò Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 2. *c.* 15. *cum ſuis* §§. *lib.* 3. ſub unica contextura ſcripſit de his omnibus, & qui Doctores ea propoſito agant, refert idem Barboſa hic *n.* 2. ubi *num.* 4.
† definit, & *à n.* 8. dicit duplicem eſſe renuncia- 2
tionem, expreſſam, & tacitam, & *num.* 12. & 13. inter utramque ponit differentiam, ubi quæ ſit ſimplex, & pura, & quæ conditionalis, idem *in dicto tract. de Jure Eccleſiaſt.* quibus addo Tondutum *p.* 1. *quæſt. benef. cap.* 75. ubi de reſignatione mutua beneficiorum, & *p.* 2. *c.* 4. §. 7. de reſignatione & §. 8. de permutatione, & antequam ad notabilia hujus tituli deſcendam; utpote neceſſarium, duxi aſſignare quæſtiones, quas tractatas plenè poſui *ſub lib.* 2. *decret.* quem ex propoſito repetitum leges quæ ſubſequuntur *num. ſeqq.*

1. *Beneficium renuncians an poſſit libere, & quandocumque ad illud regredi*, dixi *in cap. ſollicitè* 2. *& cap.* 3. *de reſtit. ſpoliat. quæſt.* 2. *& quæſt.* 1. obi quid de permutantibus invalidè: & quid ſi beneficium ſit juris patronatus ibi *in verſ. ex his*, & verſ. *ad tertiam.*

2. *Reſignare beneficium, an poſſit excommunicatus*: dixi *in cap.* 24. *de re judicata quæſt.* 2. verſ. *ad ſextam.*

3. *Reſignatario, an noceat ſententia lata contra reſignantem*, dixi *in dict. cap.* 24. *de re judicata q.* 4. verſ. *ad ſecundam.*

4. *Renunciationes, quæ fiunt nonnullorum jurium, aut immunitatum*; plena manu tractavi *ſub cap. ſi diligenti de foro compet.* & in aliis juribus, ut per quæſtiones tractatas, offendes, ſi legas quæſtionarium omnium, quæ ſcripſi, *ſub dicto lib.* 2. *decret.*

AD RUBRICAM
De Renunciatione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciationis expreſſa definitio.*

2 *Renunciatio expreſſa, ſeu tacita quibus exemplificitur, & quos effectus producat* & n. 3.

3 *Renunciatio expreſſa eſt duplex, plura, ſeu conditionalis: & quæ differentia inter utramque & coram quo fiat*, n. 4.

4 *Dimiſſio, ſive renunciatio beneficii poteſt fieri etiam coram Prælato inferiore, juriſdictionem habente, & qualiter coram coadjutore Epiſcopi*, n. 5. & 6.

6 *Reſignatio beneficii non admittitur à Vicario Generali, niſi de mandato Epiſcopi.*

7 *Renunciatio ſine authoritate Superioris non fit; non enim dimiſſio conſiſtit in ſola voluntate beneficiarii* n. 8. *& de ratione* n. 9.

9 *Quaſi contractus quidam initus inter beneficiarium, & ipſum Prælatum.*

10 *Renunciatio eſt ſpontanea, juris proprii dimiſſio.*

11 *Renunciatio Officiorum fit in manibus Regis, ubi de ætate ad renunciandum remiſſivè, ubi de aliis.*

12 *Renunciatio beneficiorum eſt conſenſus ad illam* num. 13. *& qualiter procurator renunciet,* n. 14. & 15.

15 *Procurator ad renunciandum beneficium, num revocetur.*

16 *Renunciationis publicatio quando, & de aliis remiſſivè,* & ſub num 17.

17 *Reſignatio beneficii non facta mentione, quod reſignans ſit ordinatus ad ejus titulum, non valet.*

18 *Reſignatio facta in manibus non volentis eam aceptare, non aufert beneficium.*

19 *Reſignatio beneficiorum quatenus ad conſanguineos.*

20 *Reſignatio beneficii, cùm poſſit fieri à non ſolvente penſionem, reſolvitur ſub diſtinctione,* & n. 21.

22 *Emphyteuta ob non ſolutum Canonem, cadit à jure ſuo.*

23 *Reſignandi animo acceptatum beneficium num faciat ut ſic accipiens peccet lethaliter. Et num liceat beneficium procurare anima retinendi* n.24. *remiſſivè.*

25 *Renunciari nequit beneficium cum pacto de redimenda penſione.*

26 *Reſignans nequit ſine manifeſtatione Pontifici facta obligare reſignatarium cum reſervatione penſionis, ut aliqua onera ſuſtineat. Quid ſi ordinarius commiſſionem haberet imponendi penſionem*, n. 27.

1 CUm ergo hic *in tit. noſtro*, agatur de renunciatione expreſſa beneficii; ideo tantum de ea definitionem aſſigno, *ut ſit legitima beneficii dimiſſio à ſuperiore admiſſa.* Cujus definitionis partes expendunt communiter Doctores, quos refert, & ſequitur Barboſa hic *à num.* 4. latè idem *de Jure*
2 *Eccleſiaſt.p.2.lib.3.cap.*15. † Et utrobique ait renunciationem duplicem eſſe, tacitam, aut expreſſam. Primam exemplificari in eo, qui dum contraxit matrimonium, aut aliud ſecundum beneficium incompatibile, conſequutus fuit, vacat, quod ante poſſidebat. De primo caſu ſunt textus *in c.* 2. *& cap. quod à te de Cleric. conjugat.* De ſecundo *in cap. de multa* 28. *de præb. extravag. execrabilis, Joañis* XXII. §. *quid verò, eodem tit.* etenim tacita renunciatio illa videtur eſſe quæ non ex verbis, ſed ex aliquo actu ad renunciandum accommodato à Jure deducitur, ut queat exemplificari in caſu textus *cap. tranſmiſſa, hoc tit.* & textus in *cap. ex ore*
3 *de his, quæ fiunt à majori parte Capituli.* † Expreſſam verò dici, quæ à reſignante verbo, vel ſcripto juxta formam à jure præſcriptam celebratur, quæ eſt duplex, alia ſimplex, & pura, quæ ex mera liberalitate abſque ullo pacto, & conventione fit. Altera conditionalis, quæ in favorem tertiæ perſonæ, vel ſub aliqua conditione celebratur. Et inter utramque eam, nempe conſtituit differentiam, quod ſimplex, & pura à jure recepta fieri poſſit coram Diœceſano Epiſcopo. Secunda verò conditionalis, quæ à jure reprobata erat, juxta gloſſam in verbo *dimittere in cap. ex parte el.* 1. *de officio deleg.* quæ ſecundum ſtylum Romanæ Curiæ, à multis ſæculis jam obſervatum, tantum admittitur à Romano Pontifice: vide Riccium *collectione*, 1603. ad textum *in capite cum Clerici de pactis.*

Unde dubitare poteris quis ſit ille Superior, ordinarius, à quo dimiſſio beneficii admitti poſſit. 4
Et reſpondeo eſſe illum, qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, *clem. unica hoc tit.* cumque renunciationem admittere, juriſdictionis ſit; ideò in manibus Superioris facienda eſt, ut omnes communiter admittunt; & ſic fieri poterit renunciatio coram inferiore habente juriſdictionem Epiſcopalem, etſi Epiſcopus non ſit, † item coram 5
coadjutore Epiſcopo dementi dato cum in ſpiritualibus, & temporalibus, generalem, & liberam poteſtatem habeat; quod ſi detur Coadjutor, infirmo Epiſcopo, aut ſeni, tunc non ſit ex ejus conſenſu, admittet reſignationes coadjutor.

Itaque reſolves, ut omnis Superior ordinarius 6
Eccleſiaſticus, habens ſpiritualia, ſit legitimus ad admittendum renunciationem liberam beneficii. Ejus autem Vicarius Generalis non niſi habeat ad id mandatum ſpeciale ſui Epiſcopi, aut Ordinarii, ſed Capitulum Sede vacante, cum fungatur vice Epiſcopi, & in ejus juriſdictione ſuccedat, poterit reſignationem admittere, non inquam conferre Garcia *de beneficiis p.*11. *cap.*3. *n.*250. & *cap.* 4. *à num.* 75. Riccius *in praxi aurea reſol.* 243. aliis, Barboſa *dicto cap.*15. *de Jure Eccleſiaſt. lib.*3. *n.*13. de quo *ſub tit. de Capitulo ſede vacante.*

Iterum dubitabis an renunciatio beneficii facta, 7
abſque Superiore valere poſſit; igitur Innocentius *in cap. quod in dubiis hoc tit.* abſolutè docuit renunciationem ſine Superioris authoritate factam, nullius eſſe momenti, per textum, quem allegat *in cap. non oportet* 7. *quæſt.*1. ibi *hoc factum prorſus irritum denunciatur*; ſed de hoc & aliis dubiis *infra* ſub Rubro notatur. † Unum tamen advertes non con- 8
ſiſtere in ſola voluntate beneficiarii, beneficium dimittere, & ſerviendi munus à ſe abdicare, ſed ad Prælatum ſpectare ponderatis omnibus circunſtantiis, & inſpicere utilius, ne ſit Eccleſiæ renunciationem admittere, aut pœnitus repudiare. † 9
Cujus rei ea nempe ratio eſt; quia in beneficii collatione inter Prælatum, & ipſum beneficiarium inita eſt, velut contractus, per quem beneficiarius obligatur Eccleſiæ ſervire, & ipſa Eccleſia ad eundem alendum pro ſervitio; argum. textus *in c. niſi cum pridem* §. *verum hoc tit.* ibi *fide media compulſaſti*, ubi Doctores.

Et cum etiam generaliter dixerit hic Barboſa 10
ſub dicto num. 4. *in princ.* ut renunciatio ſit ſpontanea, Juris proprii dimiſſio, & hujus ratione ſint plura, quæ renunciari queant, ut ſupra inſinuavi. Ideò pro ampliatione hujus Rubricæ, & materiæ adnotare libuit extraordinarios Interpretes, adducentes nonnulla, tam pro renunciatione beneficiorum quàm officiorum.

De officiorum renunciatione Maſtrillus *de Ma-* 11
*giſt. lib.*1. *cap.*24. & quod officiorum renunciatio fiat in manibus Regis ad inſtar, Riccius *collect.* 2010. *de ætate*, ut quis poſſit renunciare; Narbona *anno* 14. *quæſt.*57. & ut quis comprehendatur ſub pœnis confidentiarum, idem *quæſt.*58. de ætate ad renunciandum in contractibus *anno* 25. *quæſt.* 13. de renunciationis nullitate Capellæ ad quam quis ordinatur, Valenzuela *p.*1. *conſ.* 32. de tacita renunciatione Riccius *collect.* 1427. ubi exemplificat in caſibus, quatuor.

De reſignatione beneficiorum noviſſimè poſt 12
Barboſam *de Jure Eccleſiaſt. lib.*4. *cap.*15. *cum ſuis* §.§. ubi infinitos refert de materia agentes, & eam expendens noviſſimè Franciſc. Tondutus *in benef. q.p.*2. *cap.*4. §.7. † De conſenſu præſtando in reſi- 13
gnatione

gnatione, Riccius *collect.* 1868. *ſuper Regula Cancel-*
lariæ de præſcenſibus, ubi refert caſus, in quibus
per procuratorem ſit præſtandus, & reſignationi-
24 bus beneficiorum. † Et Barboſa *dict. cap.* 15. *n.* 23.
dicit quod procurator reſignantis, poteſt poſt ejus
obitum, aut revocationem ſibi intimatam compel-
li per reſignatarium ad poſteriorem conſenſum
25 præſtandum, † quomodo, & quando procurator
ad reſignandum beneficium conſtitutus, poſſit
revocari. Et quæ requirantur, quibus ſit notifican-
dum, ac de aliis Franc. Tondutus *p.* 1. *cap.* 26. *in q.*
26 *beneficial.* † De publicanda reſignatione præter
ordinarios Riccius *collect.* 468. *ſuper Regula Cancel-*
lariæ de publicandis. De Bulla Pii V. circa reſigna-
tiones, idem *collect.* 515. ubi de pœna ſuſpenſionis
contra eas admittentes abſque cauſis, & *col.* 627.
ubi de tempore, ut publicentur, & in quibus fiat
beneficiis, & iterum ſuper eadem Bulla circa publi-
cationem beneficiorum exiſtentium in Cathedrali,
27 ac de aliis *collect.* 1491. † qui etiam iterum *collect.*
1492. expendit Tridentinum *ſeſſ.* 21. *cap.* 2. in illis
verbis. *Quod reſignatio beneficii, non facta expreſſa*
mentione illius qualitatis, quod ipſe ſcilicet fuiſſet
ordinatus ad titulum dicti beneficii, non valet, ubi
ampliat in nonnullis caſibus. De reſignatione illius,
qui moritur intra 20. dies, idem Riccius *collect.* 1405
ſuper regula de infirmis reſignantibus, ubi plures re-
colligit deciſiones, & *collect.* 837. de actibus à mo-
ribundo factis, idem Riccius alia plura congerens,
28 *collect.* 2037. † Et quòd beneficium non auferetur, ſi
ejus reſignatio fiat in manibus non valentis eam
19 acceptare, Gutriez, *conſ.* 42. † Et de reſignationibus
beneficiorum, quorum collatio non fiat conſangui-
nibus decidit Pius V. *in conſt.* quam refert Scor-
tia *epitome* 201. qui etiam agit de publicandis re-
ſignationibus, *epit.* 135. ex Greg. XIII.

20 An non ſolvens penſionem poſſit beneficium
reſignare. Riccius *collect.* 1699. *ſuper clem. cum pri-*
dem de pactis, ubi diſtinguit, nam ſi ille in cujus
favorem reſervata eſt penſio illa, non ſoluta, agit
ad privationem, vel ad regreſſum, tunc non poſ-
ſit reſignare; ex eo quia accadente voluntate, &
Domini declaratione, abſque dubio ſit privatus;
quoniam cum per privationem non habeat jus,
21 fruſtra reſignat, quod non habet, † aut ſi non ſit
actum contra non ſolventem penſionem: & hoc in
caſu ait Riccius poſſe beneficium illud reſignare
ad favorem alicujus, & conſtituit diverſitatis ratio-
nem inter utrumque caſum; quoniam ante decla-
rationem creditoris, poteſt debitor impunè reſi-
gnare, eò quòd pœna adhuc non ſucceſſerat, quæ
habet locum agente penſionario; & ſic volente
illo, in cujus favorem fuit illa pœna appoſita ſic
22 refert cum multis deciſum. † Et confirmat ex illo
caſu, ut emphyteuta ob non ſolutum Canonem
cedat à jure ſuo, ſi declaratio Domini directi
adhæreat: videbis Puteum *deciſ.* 301. *lib.* 3. de
quo *in cap. fin. de locato.*

23 An recipiens beneficium animo reſignandi vel
permutandi, peccet, agit ad utramque partem
Diana cum multis *p.* 8. *tract.* 7. *reſ.* 14. ubi videtur af-
firmativam ſequi ex Bulla Pauli IV. ſed Sanchez
de matrim. lib. 7. *diſp.* 45. *n.* 12. Caſtrus Palao *tom.* 2.
tract. 15. *diſp.* 4. *puncto* 7. *num.* 11. Leſſius *lib.* 2. *de*
juſt. cap. 34. *dubio* 26. *num.* 136. Vaſquez *de benef.*
cap. 3. §. 2. *dubio* 1. *n.* 43. aliter, eo quòd recipiens
beneficium, non eſt obligatus illud perpetuò reti-
nere; nec eſſe peccatum unum recipere, donec pin-
guius aliud conſequatur. † Et iterum idem Diana,
24 *p.* 9. *tract.* 7. *reſol.* 51. agit de quæſtione. *An licitum*
ſit procurare beneficium animo illud retinendi: ibi
iterum repetit deciſionem, & tenorem dictæ
Bullæ Pauli IV. in verſ. *denique.*

Beneficium an renunciari poſſit cum pacto de 25
penſione redimenda, & reſpondetur negativè;
quia eſt onus pretio æſtimabile, ut tenet Caſtrus
Palaus *tom.* 3. *diſp.* 9. *de ſimon. puncto* 13. *n.* 11. Gar-
cia *de benef. tom.* 2. *p.* 11. *cap.* 3. *n.* 172. Gigas *de*
penſ. quæſt. 87. *ad finem*, cum aliis Diana *p.* 10. *tr.* 14.
reſ. 1. † qui cum eodem Caſtro Palao *Puncto* 13. 26
n. 14. idem reſolvit de alia quæſtione, an ſine
manifeſtatione ſuperioris (qualis eſt Pontifex)
poſſit reſignans cum reſervatione penſionis obli-
gare reſignatarium ad aliqua onera admittenda,
v.g. ut fidejuſſorem ſæcularem, vel aliquam hypo-
tecam aſſignet, vel illi anticipatè ſolvat; eo quòd
timet reſignatarium tardum futurum eſſe in ſol-
vendo; quia ut docent Leſſius *lib.* 2. *de Juſtitia*;
c. 33. *dubio* 15. *n.* 93. Suarez *lib.* 4. *de relig. cap.* 35.
n. 23. *in fine*, ille contractus eſt ſimoniacus, cum
obliget reſignatarium ad id, quod de jure non
ineſt ei, qui ea vi reſignationis imponat onus pre- 27
tio æſtimabile. † Et dicit Suarez etiam procedere,
ſi ordinarius commiſſionem haberet imponendi
penſionem; ob idque penſionem ſic conſtitutam
ſolvi non poſſe; imò & poſſe beneficium tanquam
vacans impetrari, ut dicit Leſſius, *num.* 93. videndus,
ſin autem poſt conſtitutam penſionem obli-
garetur reſignatarius ad dicta onera, non eſſet
ſimonia nullo jure. Flamin. *lib.* 14. *quæſt.* 7. *à n.* 53.
cum communi Doctorum.

Ad Text. in cap. I. hoc titulo. De Renunciatione.

P R Æ M I S S U M.

S U M M A R I U M.

1 *Reſignationis cauſa, ex quibus ſuperiores eas admittunt.*
2 *Senectus, & debilitas, eſt cauſa reſignationis; an ſit nec ne, quæ non dependet ab arbitrio*
cujuſque eam allegantis, n. 3. 3
4 *Infirmitas aliquando eſt cauſa ad reſignandum.*

LIteræ hujus textus poterant ſigillatim adjun- 1
gi cauſæ, quarum ratione reſignationes de-
bent admitti à ſuperioribus, quas Doctores conge-
runt occaſione textus *in cap. ad ſupplicationem* 9.
hujus tituli, ubi Innocentius III. ſcribens Epiſcopo
Arelatenſi, poſuit ſex cauſas, ex quibus Epiſcopi
poſſunt petere, & Papa conſuevit concedere ce-
dendi licentiam, quas ſequentibus verbis expla-
navit.

Debilis, ignarus, malè conſcius, irregularis.
Quem mala plebs odit, dans ſcandala cedere poſſit.

De ſingulis explicitè nonnulla congerit, & ex- 2
pendit Barboſa *de jure Eccleſiaſt.* *p.* 2. *cap.* 15. *lib.* 3.
§. 2. *à n.* 89. hic tantum de debili, hoc eſt de infirmo,
aut ſene, agit Pontifex, ac de eo, qui ſe inſufficien-
tem conſiderat, quos non excuſat ob rationes, de
quibus *hic*. Etenim ſenio confectus, ſi nihilomi-
nus Eccleſiæ ſit utilis, non datur renunciandi fa-
cultas, ſed potius ei coadjutor aſſignatur.

Nec eſt in arbitrio cujuſquam dicere, quæ ſit 3
[illegible] ſenectus

ſenectus quæ Prælatum impotentem reddit ad exequendum officium paſtorale, quin potius hoc relinquatur arbitrio Papæ, ut tradunt Menochius *de arbitrariis caſu* 33. *n.* 3. Maſcard. *de prob. concluſ.* 1295. *n.* 8. Flamin. *de reſignatione lib.* 6. *quæſt.* 3. *num.* 56. *& quæſt.* 6. *à n.* 5. Maſcard. Anton. Genuenſ. *cap.* 53. *n.* 1. Rendina *in promptuario recept. ſentent. tom.* 1. *prope finem*, *miſcel.* 4. de infirmo, ſeu debili infra *in cap. niſi cum pridem*. Et ob hoc adjunges quæ de ſenibus dixi *ſub cap. quoniam frequenter*, ut lite non conteſtata in verſ. *ſenes, & valetudinarii*, & *in cap. ſi qui teſtium* 8. *de teſtib.* & quæ noto infra *de Clerico ægrotante*, *vel debilitato*.
4 † Imò hic *n.* 4. Barboſa pluribus comprobat rationibus, quod infirmitas plerumque prodeſt his notulis, latè poteris explanare textum noſtrum, de aliis inquam caſibus *infra ſuis in locis*. Super regula de infirmis reſignantibus applicabis quæ notat Riccius *collect.* 837. ubi quærit an habeat locum extra curiam: vide ſupra *ſub Rubrica* in verſ. *de reſignatione*. Item de cauſis ad reſignandum, propter infirmitatem, aut ſenectutem, Barboſa *dict. cap.* 15. *à num.* 98. legendus.

Ad Text. in cap. II. hoc tit. De Renunciatione.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium abjurans, licitè poteſt illud obtinere, ſi denuo eligatur, & de juramento ulterius non petendi*, n. 3. & *n.* 7.

2 *Remittens jus futurum, remittit ſolum illud, quod habet cauſam de præſenti.*

4 *Juramentum ſemper intelligitur, cauſa durante, nec durat mutatione rei*, *n.* 5.

6 *Juramenti vis intelligitur, ſalva authoritate ſuperioris, ubi de aliis remiſſivè.*

7 *Juramentum debet intelligi, ut alias non obviet juri, nec valet factum in præjudicium ſuperioris*, & n. 8.

9 *Juramentum nunquam extenditur, cum ſit ſtricti juris.*

1 AD hunc textum congerit plura Barboſa, ſed de ejus intellectu dixi *in c. fin. de foro comp. quæſt.* 3. *num.* 11. *& in cap.* 2. *de reſtit. ſpoliator. q.* 1. *n.* 8. cujus ea generalis deciſio, ut qui abjurat beneficium licitè, poſſit illud obtinere, ſi denuo ad illud eligatur; & ex multis Barboſa hic comprobat deciſionem *num.* 2. *&* 3.

2 Quia remittens jus futurum, cenſetur remittere ſolum illud, quod habet cauſam da præſenti tantum, non aliud *l. quod ſervus ff. de conditione ob cauſam*, & ibi *num.* 6. *&* 7. quia renunciatio jurata, non trahitur ad jus ſuperveniens, vel futurum; & quia juramentum non extenditur ad actus incogitatos.

3 Unde ego pro ampliſſima materia hujus textus adjungo, quæ ſubſequuntur, & primo de juramento, ulterius beneficium non petendi, noto infra *in cap.* 4. *de his, quæ vi*, & dixi *in cap.* 2. *de reſtit. ſpoliator.* & de reſignatis regreſſu ad beneficium, dixi ibi *quæſt.* 2. & notavi ſupra *ante Rubricam*, verſ. *beneficium renuncians.*

4 Et quòd Juramentum ſemper intelligatur durante cauſa, dixit Sanchez cum multis *tom.* 2. *moral lib.* 3. *de juram. cap.* 17. *num.* 4. Gomezius *in l.* 22. *Tauri num.* 10. quem leges. Igitur cum juramentum intelligatur durare rebus ſic ſtantibus, cum juratur, † evenit quod ex mutatione rei, jam juramentum non liget: qua de cauſa applicabis his quæ latiſſimè adduxi *in cap. quemadmodum* 35. *de jurejur.* 5

Et in verſ. *non enim videtur*, induces ut juramenti vis ſemper intelligatur, ſalva authoritate Superioris, ut latè tractat Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 2. *de juram. cap.* 34. ſed de hoc applicabis quæ longè notavi *in cap. venientes* 19. *de jurejur.* Etenim Superior poteſt juramentum inferioris relaxare, ut longè notavi *ſub cap.* 1. *eodem tit.* & quòd juramentum parti præſtitum ab eo abſolvatur, dixi adducens textum hunc, Gratianus *regula* 274. Itaque cum juramentum debeat intelligi, ſi fieri poteſt, ut non obviet juri, alias tanquam temerarium, non obliget, juxta *cap. ad noſtram* 21. *de jurejur.* † Sic factum in præjudicium Superioris, vel quoties ille relaxat illud. Quapropter ex nova cauſa potuit qui renunciavit eligi; quia ipſe non appetit, nec proprio facto regreditur; ſed per Superiorem electus de novo tantum electioni de ſe factæ, conſentit; argum. eorum, quæ notavi *in cap. cum in jure peritus de electione.* 6 7 8

Item etiam conſiderabis pro fundamentali deciſione, & ratione textus noſtri, quod juramentum, nunquam extenditur; eo quòd ſit ſtricti juris. Quo fit ut hic non extendatur ad caſum inopinatum novæ electionis: arg. eorum, quæ latè dixi *in cap. pen. de jurejur.* & applicabis notata ſupra *in cap. cum inter.* 16. *de elect.* 9

Ad Text. in cap. Ex tranſmiſſa III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renuncians beneficio ſuo, illud nequit repetere, niſi reſignatio nulla fuerit, aut ſubreptitia*, num. 2.

3 *Redire ad beneficium reſignatum: an quis poſſit abſque nova collatione remiſſive.*

4 *Reſignatio ab excommunicato facta num valeat remiſſivè.*

5 *Votum ab infirmante, emiſſum, vel exiſtente in naufragio, ſeu periculo, num valeat remiſſivè.*

6 *Religionem ingredientes ante profeſſionem liberè poſſunt ad ſæculum redire.*

7 *Offerens ſe, & ſua Eccleſiæ ſæculari, poteſt ſecum transferre ad alias res, quas obtulit.*

TExtus hujus deciſio quatenus dicit, ut qui renunciavit ſuo beneficio, illud repetere nequeat; ſed ſi de novo eligatur, poſſit in idem beneficium admitti, multum juvatur, ex notatis *in cap.* 2. *præcedenti*, & de ejus intellectu in ſua propria ſpecie dixi *in cap.* 2. *de reſtit. ſpoliator. quæſt.* 1. *num.* 5. *&* 21. & *num.* 8. ad textum noſtrum. Anton. Naldus *hic*. 1

Et cum hic ex verſ. *non tanquam unum de Eccleſia*, notet Barboſa, quod reſignans non poſſit beneficium reſignatum repetere, niſi reſignatio nulla 2

nulla fuerit, aut ſubreptia; quia tunc jus a reſignante non abdicatur, multis comprobans *numero* 5.

3 Ideò rectè poteris hic ultra illum applicare quæſtionem, an abſque nova collatione poſſit quis redire ad beneficium reſignatum, quando reſignatio à principio ex aliqua cauſa non valuit de qua cum multis Zevallos *in pract. quaſt.* 561. ipſum longè agentem videbis, ſed facilis eſt reſolutio ex dictis, & ex his, quæ dixi *ſub dicto cap. 2. de reſt. ſpol. q. 1. & 2.*

4 Reſignatio ab excommunicato facta in favorem tertii an ſit valida, diſputat Diana *p. 5. tract. 9. reſol.* 106. ſed expendes ex his, quæ dixi *in cap. ad probandum 24. de ſententia, & re judicata quæſt.* 4. verſ. *ad ſecundam* & notavi ante Rubricam verſ. *reſignare.*

5 Et in verſ. *dum infirmitate laboret*, dum hic Barboſa *n.* 2. notat cum Covarruu. *de ſponſ. cap. 3. p. 2. §. 4. n. 16.* quod votum emerſum ab ægroto, vel exiſtente in belli, naufragii, alteriuſvè periculi diſcrimine, non ſit ex eo invalidum; ideò applicabis quæ de voto ab infirmante facto, dico infra per textum ibi: *in cap. litteraturam 3. de voto.*

6 Et in verſ. ibi: *apud Monaſterium* &c. *& ibidem moram aliquantulum faciens ea, qua prædicta Eccleſia ſancti Nicolai contulerat, ſibi fecit reſtitui.* His verbis poteſt adjungi quidquid noto infra *ſub cap. ad noſtram de regularib. & in cap. ad Apoſtolicam 16. eodem*, ubi de tempore ad profitendum dato, intrantibus religionem, quibus ante profeſſionem liberum eſt ad ſæculum redire, ut hic
7 contingit. † Et itidem applicabis ad dictum, quod ex textu noſtro comprobat Covarru *in cap. 1. de teſtam. à n. 19.* dum dicit, ut qui ſe, & ſua obtulit Eccleſiæ ſæculari, poſſit ad aliam Eccleſiam transferre ſecum res, quas obtulit: applicabis plura, quæ latè dixi *ſub cap. in præſentia 8. de probationibus*

Ad Text. in cap. Admonet. IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Beneficiarius nequit renunciare ſuum beneficium abſque licentia ſui prælati item nec permutare*, n. 2.

3 *Beneficiarius non habens beneficium in titulum, nec reſidentiam requirens, poteſt ire quo velit.*

4 *Papa num renunciet libere Papatui.*

5 *Renunciatio num ſit ſimonica, & de aliis remiſſivè.*

6 *Reſignationis hic nonnulla aſſignantur quæſtiones.*

7 *Reſignari beneficium debet in manu ſuperioris, nec ſufficit coram Notario tantum.*

8 *Renunciatio facta cum intentione, ut alter conferatur beneficium, eſt ſimonica.*

9 *Reſignans num admonendo ſuperiorem, & non ſpectando, ejus conſenſum, ſatisfaciat* n. 11.

10 *Verbum* inconſulto *regulariter ſumitur pro conſenſu.*

12 *Reſignatio eſt nulla in aliquibus caſibus, ut interveniente pecunia, & facta pendente accuſatione, in favorem certæ perſonæ, & quando jus aliquo manet penès reſignantem, item ſi facta non fuerit mentio de aliis penſionibus & beneficiis, non publicata, facta à procuratore poſt annum ſui mandati, ſeu vigore epiſtola miſſæ*, numero 13. 14. 15. 16. 17. 18. & 19.

20 *Reſignatio nulla eſt, ſi non acceptat reſignatarius, etſi eſt recepta à vicario*, n. 21. *ſi eſſet facta cum promiſſione penſionis*, n. 22. *fallit*, à num. 23.

Reſignatio facta ab infirmo cum pacto retrocedendi in caſu convaleſcentiæ, valet. Item ſi procurator habet mandatum ad reſignandum cum reſervatione fructuum, n. 24.

25 *Conventio in reſignatione conſtituenda reſpectu promiſſionis facta de fructibus ſolvendis, dicitur ſimoniaca.*

26 *Reſignatio non dicitur effectuata, donec litteræ fuerint executæ. Et eſt nulla, in qua non fuit facta mentio, quod permutans reperiebatur ordinatus ad titulum beneficii*, n. 27.

28 *Reſignans, reſervata penſione, ſi aliqua cauſa annullari contingat, reſignatio non valet, jus abdicare à reſignante.*

HIc eam deciſionem Pontifex præſtat, ut be- 1
neficiarius non poſſit reſignare ſuum bene-
ficium abſque licentia ſui Prælati. Et multis hic
comprobans Barboſa, *n. 1. 2. & 6.* † porrigit, *n. 5.* 2
ejus dictum, etiam ad permutationem beneficio- 3
rum, *n. 7.* reſolvens ut qui non habent beneficia in
titulum, reſidentiam acquirentia, poſſint ire
quò velint; itaut Ordinarii teneantur illis dare lit-
teras commendatitias. De ratione textus noſtri
dixi ſupra *ſub Rub.* ubi etiam dixi de ordinario,
à quo admitatur renunciatio.

Pro materia textus noſtri adjunges plura, quæ 4
tractat Azor. *tom. 2. moral. lib. 4. cap. 6.* ubi an renun-
ciatio poſſit fieri à Pontifice Pontificatus; & quod
Papa liberè renunciet Papatui, & de reſignatione
Naldus *in cap. 1. hoc tit. lib. 6.* ubi videbis, quod citat
Barboſa. † An renunciatio ſit ſimoniaca, Suarez 5
tom. 1. de religione, lib. 4. de ſimonia cap. 35. ad plures
alias quæſtiones aptas ad textum noſtrum videbis
eundem Azor. *lib. 7. tit. 2. mor. cap. 18. per totum, &
cap. 19. 20. 21. 22. 23. 24. & 25.* & quæ tractat Gar-
cia *de benef. p. 10 cap. 3. §. 1. 2. & 3.* Balboa *in cap. 6.
de exception. à num. 73.* ubi de regreſſu.

An Judex Eccleſiaſticus appellatione remota, 6
poſſit admittere reſignationem, Zevallos *de las
fuerças p. 2. quaſt. 150.* Et à quo tempore deſinat
percipere fructus, & acquirantur reſignatorio ibi
à *n. 38.* Et quòd non valeat reſignatio ſine con-
ſenſu Patronorum ibi *quaſt. 34.*

Et quatenus hic patet quod beneficium debet 7
reſignari in manibus Superioris, ut dixi *ſub Ru-
brica*, & probat textum noſtrum adducens Ricci.
collect. 810. ad gloſſam *in cap. ex parte*, ubi Abbas
de officio deleg. & inferens primo quod renuncia-
tio facta beneficii coram Notario ſine Prælati au-
thoritate, ſit nulla. † Item ſecundo infert quod ſi 8
reſignatio fieret cum intentione, quod Ordina-
rius, coram quo ea fit, conferret Titio, ſit ſimo-
niaca, & itidem collatio ſubſecuta non valeat, ut
decidit Garz. *deciſ. 3.*

Ideo jam patet aditus ad declaranda verba tex- 9
tus noſtri, quæ aliquam difficultatem generant ibi
te dimittere inconſulto, ubi videtur decidere Ponti-
fex, ut tantum reprobetur ea renunciatio, quæ fit
inconſulto, & ignorante ſuperiore; non enim vi-

deiur

d ıur conſenſum ſeu approbationam requirere: &
ſicut reſignans ſulum teneatur ſuperiorem de re-
ſignatione admonera, non autem ipſius ſpectare
10 conſenſum, † ied ra vera ea verba non turbant
doctrinam, de qua ſupra *in Rubrica*, & in verſ. *qua-
tenus:* nam reſpondent DD. communiter verbum
inconſulto quod conſilium regulariter importat
hic accipi pro conſenſu, quod novum non eſt in
jure, ut videbis ex textu *in cap. novit. cap. quanto
de his, quæ fiunt*, & notat gloſſa *in cap. venerabili
de officio deleg.* explicat Barboſa *de jure Eccleſ.
p.2. cap.15. num.20.* alia ad propoſitum noto infra
in cap. quod in dubiis hoc tit.
11 Et quia Maſtrillus, quem ſupra *in Rubrica* ad-
duxi agit *lib.1. cap.* 24. de officiorum renunciatio-
ne illum lege ad textum noſtrum ibi *à n. 11.* & da
regula *de infirmis reſignantibus* notavi *in Rub.* ſub
verſ. *de reſignatione*, aliquid *ſub cap. 1.* Et de quæ-
ſtione leges Covarruu. *lib.1. variar. cap.5. à num.6.*
verſ. *nam*, ubi expendit textum noſtrum, & alia
jura, cum textu *in cap. univerſariorum, de rerum
permut.*
12 Hic enim poſſes adjungere caſus, in quibus re-
ſignatio nulla ſit, & breviter ſequentes vidabis.
Primo eſt nulla, interveniente pecunia, *ex cap.*
13 *cum pridem de pactis*, ut ibi noto. † Item eſt nulla
ea, quæ fit ab accuſato, pendente accuſatione.
quod qualiter debeat intelligi, docet Boërius *in*
14 *deciſ.* 206. † Tertio eſt nulla, quæ fit in favorem
perſonæ certæ; quia eſt ſimoniaca, ut *ſub Rub.* ad-
duxi; licèt ex ſtylo, & certa ſcientia Papæ purge-
15 tur vitium ſimoniæ. Caſſad. *deciſ. 2. de ſimonia.* †
Quarto quando jus aliquod remanet penès reſi-
gnantem; quamvis non dicatur decedera à poſ-
ſeſſione beneficii reſignans, qui poſt reſignationem
16 fructus beneficii percipit. Cardinalis Puteus *lib.1.
deciſ.48. & deciſ.371.* Quinto erit nulla ſi non fue-
rit facta mentio de aliis penſionibus, & beneficiis.
Cavalcanus *deciſ.25. n. 46. p.2. de contractibus.*
17 Sexto quòd reſignatio non publicata, pariter
nulla ſit, ita ut tunc beneficium dicatur per obitum
vacare, non per reſignationem. Verallus *deciſ.71.*
18 *p.1.* † Item ſi facta eſſet à procuratore poſt annum
ſui mandati. Papon. *lib 2. tit.8. arreſto 17.* referens
19 ita per Rotam deciſum. † Octavo ſi eſſet facta per
procuratorem, vigora Epiſtolæ miſſæ dicentis
quod ipſe volebat reſignare beneficium, ut pul-
20 chrè decidit Rota relata à Verallo, *deciſ.85. p.1.* †
Nono quandu ille, in cujus ſavorem facta fuit re-
ſignatio, non acceptaverit; quia remanet in ſuo
primo ſtatu, obtenta tamen proviſione à Papa.
21 Papo. *lib.2. tit.8 arreſto 17.* † Decimo ſi aſſet recep-
ta a Vicario; quia eam non poteſt admittere. Domi-
ni de Rota *deciſ.1. hoc tit. in antiquis.* Et probatur
ex adductis *ſub Rub.* ubi dixi quod Vicarius Epiſ-
22 copi eam non admittit abſque mandato ſpeciali. †
Undecimo ſi eſſet facta cum promiſſione penſionis
excedentis medietatem valoris beneficii ſecundum
23 deciſionem punctualem 2. *diverſ. p.2.* † ſed valida
redditur in nonnullis caſibus: nam infirmus reſi-
gnans ſub ſide, & promiſſione retrocedendi in ca-
ſu convaleſcentiæ valet, & ſanus factus reſtituitur
contra ſuam reſignationem. Papon. *lib.3. tit.11. ar-*
24 *reſto 4.* † Item ſi procurator mandatum habuerit ad
reſignandum cum reſervatione omnium fructuum,
& reſignet cum medietate. Craſeent. *deciſ.8. hoc tit.*
& valida etiam erit in caſu Veralli *in deciſ.78. p.1.*
hæc recolligit deciſa, Riccius *collect.* 1006. ad tex-
25 tum *in dicto cap. cum pridem de pactis* † qui *in verſ.
tertio*, dicit quod conventio in reſignatione conſ-
tituenda, reſpectu promiſſionis factæ de fructibus
ſolvendis, dicatur ſimoniaca; quia ante litem mo-
tam, nec fructus poſſunt in conventionem deduci,
ut docet Mohed. *deciſ.332.* † Item etiam Barboſa 26
de jure Eccleſiaſt. cap.15. p.2. lib.3. ubi *num.75.* dicit
quòd reſignatio non probatur effectuata, nec jus
abdicatur à reſignante; donec litteræ fuerint exe-
cutæ, & beneficium reſignatario acquiſitum. † Et 27
n.77. quòd renunciatio eſt nulla, in qua non fuit
facta mentio, quod permutans reperiebatur ordi-
natus ad titulum beneficii reſignati. † Et *n.79.* 28
quòd ſi renuncians reſervata penſione reſignaverit,
& penſio non reſervatur, vel ex aliqua cauſa an-
nullari contingat, nulla ſit talis reſignatio, & jus
à reſignante abdicatum non intelligatur.

QUÆSTIO I.

Reſignatio ut locum habeat an debeat cauſa vel conditio adimpleri in forma ſpecifica. Et an reſignans poſt reſignationem factam ſimpliciter vel ſub conditione poſſit percipere fructus; ubi de effectibus reſignationis. Et an reſignatio beneficii juris patronatus ſit nulla ſine licentia Patroni. Et an Judex Eccleſiaſticus faciat vim qui admittit reſignantem ad beneficium appellatione remota; & abſque nova collatione.

SUMMARIUM.

1 *Reſignatio ſub conditione facta eſt nulla, donec conditio adimpleatur in forma ſpecifica, ubi de mandato procuratorio adimplendo in ſpecifica forma qui in ſe non renunciat.* num. 1. 3.4.5. & l. licet ff. de judiciis, n.4.5.6.7.8.

9 *Reſignatio ſi non habeat effectum, poſſunt permutantes ad beneficia reſignata redire.*

10 *Beneficium cauſa permutationis reſignatum non vacat ſimpliciter, ſed ita demum ſi conferatur.*

11 *Reſignatio conditionalis, vel reſpectiva non ſortitur effectum conditione non ſervata.*

12 *Poſſeſſio beneficii & actio ſpolii remanet penès reſignantem, ſi conditio non ſit completa, ubi fulcitur.*

13 *Congrua ſuſtentatio qua dicatur ut reſignatio valeat,* & n.14.

15 *Reſignare poteſt ingrediens religionem beneficium abſque licentia Ordinarii.*

16 *Reſignans beneficium uſque ad quod tempus queat fructus beneficii reſignati percipere latè diſcutitur, ubi ſeptem proponuntur ſententia,* n.17.18.19.20.21.22. & 23.

24 *Reſignationis effectus nonnulli.*

25 *Reſignatio Capellaniæ juriſpatronatus favore certa perſonæ eſt nulla ſine conſenſu patronorum, & eſt nulla facta in manibus non habentis poteſtatem, item & quæ eſt ſimoniaca,* à num. 1.

26 *Titulus novus eſt neceſſarius quando primus eſt extinctus.*

AD primam quæſtionis partem præmiſſis quæ 1
dixi da adimplendo juramento in forma ſpa-
cifica

Digitized by Google

cifica infra *ſub tit.de jurejur.in cap.*7. breviter reſpondeo ut quoties reſignatio ſeu renunciatio beneficii ſit ſub aliqua cauſa & conditione debeat conditio in forma ſpecifica adimpleri, ad hoc ut reſignatio locum habeat, argum. textus *in l. qui heredi l. in cujus ff. de conditionib. & demonſtr.* quia renunciationes ob cauſam habent implicitam tacitamque conditionem ut pacta ſerventur, ut docent Angelus *in conſ.*59.*num.*8. Pariſius *conſ.*114. à 7. *n.*4. Redoanus *de ſimonia* 3.*p. cap.*3. *num.* 9. alias enim nova collatio neceſſaria erit, ut tradit Boërius *deciſ.num.*16. Mandoſ. *in Regul.Cancel. de impetrat. beneficior.quæſt.*12. *in fine*, dicens in permutatione duos actus conſiderari, hoc eſt ceſſio reſignantis & collatio reſignatarii, ſicque cum beneficium per reſignationem verè vacet, ſequi quòd ſine nova collatione ad illud redire non poſſit, ut tenet Pariſius relatus à Zevallos *de cognit.per viam violent.p.*2.*quæſt.*150.*num.*5.*in fine*, quod ultimum intelligo procedere tantum in reſignatione ſimplici, non æquè in conditionali niſi adimpleta conditione in forma ſpecifica, ut patet ex his quæ dico infra *ſub cap. fin. hoc tit.*

2 Etenim ut docent Mandoſius *de ſignatura gratiæ tit. de regreſſu cap.*2. Pariſius *conſ.*5.*num.*7.*lib.*4. Jaſon. *conſ.*86.*lib.*3. Puteus *deciſ.*145. *lib.*1. Flamin. *lib.*1. *de reſignat. lib.*1. *quæſt.*3.*n.* 15. quamvis per ſimplicem, & puram reſignationem à Superiore admiſſam, renuncians jus omne quod in beneficio habebat, ipſo jure amittat, tamen per reſignationem conditionalem; nec titulum amittet nec ullum jus à ſe abdicare cenſebitur niſi conditionibus impletis, quæ ſi ad unguem & in forma ſpecifica ſervatæ non fuerint, perinde ſit ac ſi reſignatio facta non fuiſſet ex jam relatis legibus.

3 Et confirmatur ex eo quia ſi v. g. beneficii collatio facta ſit alteri, non verò ei in cujus favorem renunciatum fuit, tale beneficium vacare non cenſetur ſed poterit reſignans ex antiquo titulo poſſeſſionem continuare; ex ea ratione quia reſignans in favorem certæ perſonæ à ſe ſui beneficii jus abdicare non intendit, nec beneficium reſignatario acquiratur in cujus favorem ceſſio ſeu reſignatio facta fuit, non enim Papa intendit reſignationem pro alio quàm pro illis admittere, ut docent Caſſador *in deciſ.*3.*n.*5. *de renunc.* Mandoſ. *de ſignatura gratiæ, tit. de reſignat. in princ.* Rebuffus *in praxi tit. de beneſ.poſſeſ.num.*146. Burſatus *conſ.*411.*num.*5. *lib.*4. Flam. *dict.quæſt.*3. à *num.*47. Rota *in Leodien. Canonicatus S. Dionyſii* 25. *Maii* 1628. coram R.
4 P.D. Pirovarano. † Deinde quia reſignans ad favorem certæ perſonæ conditionaliter reſignat, dummodo ſcilicet perſonæ dictæ beneficium perfectè acquiratur, ac proinde donec reſignatio ſit perfectè ſortita effectum jus & poſſeſſionem non amittit. Achiles *deciſ.*10.*num.*1. & 4. *de reſtit.ſpoliat.* Mohedan. *deciſ.*36. *per totum*, *de renunciat.* Barboſa *de jure Eccleſ. lib.*3.*cap.*15.*n.*74. ubi refert ſic fuiſſe dictum *in una corduben. præſtimonior.* 4. *Maii* 1603. coram bonæ memoriæ Lancelloto *in Leodien. Canonicatus* 25. *Junii* 1622. coram Cardinali Veroſpio, & *in alia Leodien. Canonic.* 27. *Martii* 1623. coram R. D. Coccino, & *in Romana Canonicatus Sanctæ Mariæ in via lata* 29. *Maii* 1624. *in meten. Canonicatus* 28. *Maii* 1625. coram bonæ memoriæ. Buratto.

5 Confirmatur ulterius, quia ſi quis procuratorem ad reſignandum ſub certa forma & conditionibus conſtituat, ipſe verò procurator prædictam formam non obſervet, adhuc reſignatio non ſuſtineatur quantumvis reſignans talem poſtea reſignationem tacitè vel expreſſè ratam habuerit, etiam ex variis actibus; quia conſenſus per procuratorem contra formam mandati præſtiti nullius eſt momenti, ut poſt Alex. *conſ.*21.*n.*4. *lib.*3. *num.*6. Dec. *conſ.*77. *n.*1. *lib.*1. Tradit Burſat. *conſ.*395. *n.*11. *lib.*4. non enim ratificatio retrotrahitur quando actus à principio nullus fuit, ut ex Bartoli Doctrina *in l. obſervare, ff. de officio proconſ.*, recepta per Alex. *conſ.* 16.*num.*19.*lib.*6. docent Pariſius *conſ.*49.*n.*61. *lib.* 1. Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dict. lib.*3.*cap.*15.*num.* 88. præcipuè in beneficialibus in quibus ſuperioris conſenſus deſideratur, qui in tacita ratificatione non datur, ſicque evenire ut cum legitimè ſuperioris authoritas in beneficiorum renunciationibus, requiratur, quæ à principio nulliter in ratione nullo modo intervenit, rectè fieri nullius eſſe momenti ratificationem collationis nullæ, ut docent Guid. Pap. *conſ.* 89. Flamin. Pariſ. *lib.* 9. *de reſign. q.*17.*num.*72. ſed jus omne apud reſignantem remanſiſſe, ex doctrina Abbatis *in cap. cum olim num.*19. *de re judic.* atque etiam poſſeſſionem, ſi reſignans renunciationem fuiſſe nullam probabiliter ignorabat.

Nec huic doctrinæ obſtat regula textus *in l. licet* 6
56. *ff. de judiciis*, ubi judicium per falſum Procuratorem nulliter agitatum accedente Dominii conſenſu, confirmatur, de quo puncto aliquid dico *ſub cap.*9. *infra de judiciis*, quia reſpondetur textum hunc non eſſe impedimento; nam cum in dubio noſtro ad renunciandum utriuſque conſenſus, renunciantis ſcilicet, & legitimi Superioris in ſimul requiratur, ut jam ſupra *in Rub. & in juribus* dixi, qui in ſimplici ratihabitione non reperitur, ſequitur dicendum ad prædictam renunciationem gratificandam requiri novam renunciationis & Pontificis approbationem, ut efficacius comprobatur per *regulam Cancellariæ* 44. juxta quam expreſſus & formalis conſenſus in renunciationibus prærequiritur qualis non eſt ille qui in ratificatione reperitur, quæ qualitas non adeſt in ſpecie textus *de l. licet*, ubi ratificatio dependet à ſolo Domino.

Et relata doctrina in tantum eſt vera, ut proce- 7
dat etiam ſi in mandato ſit appoſita Clauſula *prout procuratori bene fuerit viſum expedire*, quia ut docent Burſatus *d.conſ.*395 *n.* 25. Et relati à Flaminio *d.lib.*9.*quæſt.*17.*n.*42. per dictam Clauſulam *de ſtylo Curiæ libera*. Non cenſetur data Procuratori libera poteſtas circa cauſam principalem, ſed potius circa expeditionem literarum ad quam prædicta Clauſula eſt referenda, aliter inquam dicendum ait Barboſa *de jure Eccleſ. d. lib.*3.*num.*88. *circa finem*, ſi in mandato poſita ſit Clauſula ſequens *modo & forma Procuratori bene viſis*, eo quòd hæc eſt ſufficiens ad majorem, ſeu minorem conſtituendum, dummodo penſio reſignanti non alteri reſervetur, ut multis confirmat Flamin. *d. lib.*9. *quæſt.*17. *num.*82.

Unum verò circa mandatum Procuratorium in 8
hac re notabis, reſignationem ſcilicet fieri non poſſe ad favorem Procuratorum ad reſignandum conſtitutorum qui mandatum acceptarunt. Secus ſi non acceptarunt quia ſi in uno mandato plures fuerint conſtituti Procuratores qui illud acceptavit poterit reſignare ad favorem alterius Comprocuratoria qui non acceptavit cum tunc ille reputetur extraneus, juxta deciſionem Rotæ *in Romana Canonicatus S. Mariæ in lata via* 29. *Maii* 1624. coram bonæ Memor. Buratto inter ejus impreſſas

deciſ.

deciſ.797. num. 1. Barboſa *dicto num.* 83. *in fine*;
ſed non ſui, quia tunc ageret & pateretur: quod
non admittitur in jure: non enim quis queit ſeipſum
eligere, *cap. cum tu jure peritus de electione ſe
præſentare, cap. noſtras de jure patronatus*, *& ſe
Baptizare, cap. debitum de Baptiſmo.*

9 Unde inſero primo quod quoties reſignatio non
habet effectum, poſſint permutantes redire ad be-
neficium ſine nova collatione. Ut docent Joannes
Andreas & Joannes Monachus *in cap.* 1. *de rerum
permut. lib.6. num.* 1. & de conſuetudine ſic ob-
ſervari docet Petr. Gregor. *in ſyntagm. jur. lib.* 17.
cap. 17. *num.* 33. ubi refert ita fuiſſe judicatum in
Senatu Pariſienſi 2. *Maii* 1525. *&* 1539. ut etiam re-
fert Rebuffus *de pacificis poſſeſſoribus num.* 166. &
hanc dicunt communem & magis communem opi-
nionem, & reſolutionem; ſic ſervatum de ſtylo,
Pariſius *conſ.* 5. n. 12. *&* 14. *volum.* 4. Maſcardus *de*
10 *probat. vol.* 3. *concluſ.* 1496. *num.* 12. † ubi dicit quod
beneficium reſignatum cauſa permutationis non
vacat ſimpliciter, ſed ita demùm ſi ſequatur con-
ſenſus ſuperioris & conferatur permutanti, in
cujus diſpoſitionem reſignatio ſaltim virtuali-
ter fuit collata, ſicque evenire ut jus quod
alteri non quæritur à me non abdicetur *ex l.
nec utile, ff. quibus cauſ. major. l. qui abſenti,*
11 *ff. de acquir. poſſeſſ.* Quod idem de reſignan-
te ſub modo cauſa, aut conditione procedere,
docent Rota *de reſtitut. ſpoliator. in antiquis
deciſ.*7. Mohedan. *deciſ.*215. Pariſ. *conſ.* 5. *num.*7.
*volum.*4. Puteus *in deciſ.*523. *lib.*2. *&* 297. *num.* 5.
& 247. *n.*2. *lib.*2. Hugo de Celſo *conſ.* 45. *num.* 5.
Sicque fuiſſe judicatum reſolvit. Flaminius Pari-
ſius *lib.*1. *quæſt.* 14. *n.*6. *de reſign.* ubi alios refert
cum multis aliis ſic in utroque caſu *de permutante
& reſignante ſub conditione*, reſolvit, cum aliis
multis videndus Zevallos *de cognit. per viam viol.*
12 *lib.* 2. *quæſt.* 150. *à n.*6. *uſque ad* n. 22. † ubi de ra-
tione quare ut reſignatio & permutatio effectuata
cenſeatur, requiratur adimpletio conditionis, cau-
ſæ, aut modi; ſecus reſolvit ex dictis in renuncia-
tione non reſpectiva conditionali ſed ſimplex, &
pura: quia jam tunc reſignans abdicat à ſe reſignan-
do in favorem alterius jus quod habet, ſi ſolemni-
ter reſignaret; tuncque ut redeat ad beneficium
reſignatum egere novo titulo & collatione; nam
ubi eſt extinctus titulus quem quis habeat, deſi-
derat ad regreſſum novum titulum, ut videtur
probari *ex clem.*1. *de rerum permut. dict. cap.* 1. *eo-
dem lib.*6. ſique teſtantur obſervatum Domini de
Rota *deciſ.*7. *alias* 399. *de rerum permut. in anti-
quis*, & *in deciſ.*18. *alias* 863. *in* 6. *eodem*. Pariſ. *in
cap. cum venerabilis de except. num.* 44. Navar.
in cap. accepta oppoſit. 7. n. 31. *de reſtit ſpoliat.* &
eſt gloſſa *in cap. quod Dei de ſtatu Monachor.*

13 Et his dubitari queit ut reſignatio valeat quæ
& quanta congrua debeat manere apud reſignan-
tem reſpondeo breviter (ſuppoſitis quæ de con-
grua dixi alibi) hoc relinqui judicis arbitrio Or-
dinarii qui judicabit, ut inſcribit in ſimili Gemmia-
nus *conſ.*35. *& in c. ſicut de ſupplenda neglig. Præ-
lator. & in cap.*1. *de præb. lib.*6. Menochius *de ar-
bitrar. caſu* 16. *n.* 12. Hojeda *de beneficiis incom-
patibil. lib. p.*1. *cap.*19. *à n.*33. *uſque ad finem*. Zeva-
los *de cognit. per viam viol. d. p.*2. *quæſt.*150. *n.*27.
& ſubdit Menoch. *ſuprà*, quod prudens Judex po-
terit judicare illud beneficium eſſe tenue, &
parvum cujus redditus non ſufficiunt pro neceſſa-
rio victu Clerici ſuæque familiæ, ſolet tamen de
ſtylo Curiæ pro congrua ſuſtentatione centum pro
rectore deſignari. Et referens Zevallos *ſuprà*, dum
agit *à num.*22. de reſignatione beneficii ad cujus
titulum reſignans fuit ordinatus in ſacris ut vali-
da judicetur reſignatio ſi Clericus retineat centum
pro congrua, verius eſſet ut hodie illa dicatur con-
grua ſuſtentationis retentio ſi ordinatus retinet
beneficium quinquaginta aureorum, cum illa
quantitas reputetur ab Ordinario ſufficiens à prin-
cipio, ut Clericus Sacris Ordinibus inſigniri va-
leat cum Flaminio *lib.*5. *de reſign. quæſt.*6. *n.*156.
quod ego exiſtimo jam hodie ex temporum cha-
reſtia ſufficere, niſi habito arbitrio Provinciæ &
territorii ubi quis ordinandus degit, &c.

Pro complemento hujus noſtri dubii notabis ut 14
quoties conſtet ut reſignans aliunde commodè
vivere poſſit titulo perpetuo valeat reſignatio, † 15
indeque fieri ut quemadmodum laicus clericus ha-
bita congrua ſuſtentatione reſignat ut dictum eſt,
ſic etiam ingrediens religionem abſque licentia
Ordinarii, eo quod religionem ingrediens eo titulo
commodo queit ad vitam ſuſtentari, ſic Zevallos
cum aliis ſupra *dict. quæſt.* 150. *à n.* 30. *&* 32. di-
cens ſic interpretari Concilii verba *in cap.*2. *ſeſſ.*21.
ibi: *Niſi conſtito quod aliunde commodè vivere poſſit*
& ibi, *Aliter facta reſignatio nulla ſit*, & ibi, *Atque
illa deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari aut extin-
gui vel remitti nullatenus poſſint donec beneficium
Eccleſiaſticum ſufficiens ſint adepti vel aliunde ha-
beant unde vivere poſſint*, videndus ibi cum multis
Barboſa; & ex verbis *conſt. Pii V.* ibi, *Sed nec horum
nullus Sacro Ordini mancipatus niſi religionem in-
greſſurus valeat ullo modo beneficium vel officium
Eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vi-
ta poſſit commodè ſuſtentari*, dubitant verò Interpretes
an tunc debeat fieri cum licentia Superioris, & Ze-
vallos *ſupra* & Seraphin. *de privileg. privil.*52. *n.*12.
dicunt ut Ordinatus ad titulum Patrimonii & be-
neficii poſſit ſine licentia Orm . rıi Patrimonium
vendere & alienare beneficiumque reſignare,
ſi aliunde habeat unde vivere poſſit, ſic in hoc ſen-
ſu, accipienda eſſe prædicta verb Conciin & con-
ſtit. Pii V. *quæ eſt*. 58. de quo dubio per jam dicta.

Ad ſecundam quæſtionis partem an reſignans 16
poſt reſignationem factam ſimpliciter, vel ſub
conditione factam poſſit precipere fructus, & à
quo tempore contingat reſignation. videlicet fac-
tæ ſeu expeditionis literarum, & quia Doctores
quinque opiniones authumarunt, primam ut ab-
ſolutè reſignans ſimpliciter nequeat poſt reſigna-
tionem fructus beneficii reſignati percipere, ut di-
cunt Monachus *in cap. ſi te num.* 30. *hoc tit.* Rota
dicens deciſum *deciſ. hic*, ſic ut Monachus, Pau-
lus Pariſius, & Rebuffus *conſ.* 22. *num.* 19. relatis à
Zevallos *dict. quæſt.*150. *num.*40. *de cognit. per viam* 17
violentia, dicant ut ſi reſignans poſt renunciatio-
nem ſolemniter factam percipiat fructus teneatur
ad reſtitutionem. † Secundam quod reſignatio à
die cœptæ poſſeſſionis debeantur fructus cum
ex tunc exercitium; & effectus dominii quia ex
tunc ad illum ut ad dominum fructus ſpectent *ex
l. fructus, l. in fundo, l. ex diverſo, l. non ſolum, §. in
eum ff. de uſufructu, l. ſi dominium, cod. de pignori-
bus, l. Herennius ff. de evict. cap. conqueſtus de
uſuris*, tenuerunt Rebuff. ſibi contrar. *conſ.*186. *n.*19.
Navar. *conſ.*7. n.2. *de ſent. excommunic.* Cephalus
*conſ.*49. *n.*13. *& conſ.*50. *&* 131. *num.*14. *&* 125.
*num.*49. *&* 299. *n.*13. Ruinus *conſ.* 25. *&* 53. *n.*23.
† Tertiam, nempe reſignantem poſſe percipere fru- 18
ctus uſque ad tempus datæ ſupplicationis & ex illo
tempore ad reſignatarium ſpectare, dixerunt Fla-
min-

min. *de reſign. lib. 1. quæſt. 6. n. 37.* Sarnen. *in Regul. de publicand. quæſt. 7. n. 2.* ex eo quia poſt datam ſupplicationem reſignans amittit titulum beneficii dominii & poſſeſſionem, ut tradit Rota hic *deciſ. 4.* Caſſad. *deciſ. 2.* ubi dicit quod conſenſus præſtitus ſemper trahitur ad tempus datæ, ſic ut conſenſus formalis non ſit neceſſarius ad perfectionem gratiæ, ſi de eo aliunde conſtiterit. Boërius *deciſ. 148.*
19 *n. 4.* Pariſius *conſ. 45. num. 21: vol. 4.* † Quartam dicentium fructus deberi reſignanti, donec Jus plenum quæratur reſignatario, quod tunc quæri dicunt gloſſa, & Anton. de Butrio *in cap. cum pridem n. 18.* ubi Abbas *in fin. de pactis*, ſicque fuiſſe pluries in Rota judicatum refert Flamin. *d. lib. 1. quæſt. 9. n. 4.* dicens eſſe communem opinionem omnium Doctorum, pro qua facit textus *in l. neceſſario, §. quod ſi pendente, cod. de periculo & com-*
20 *modo rei vendita.* Pariſ. *conſ. 59. lib. .... n. 35.* † Quintam opinionem ſequuntur Hieronym. Gabriel. *conſ. 192. n. 34.* Flamin. *d. lib. 1. de reſign. quæſt. 3. n. 38.* dicentes fructus deberi reſignanti uſque ad diem præſtiti conſenſus, ab illaque die incipi deberi reſignatario, & reſolvit ſic judicaſſe *in cauſa ſibi commiſſa montis regalis anno* 1585. eo quòd in reſignationibus reſpectivis & conditionalibus attenditur tempus præſtiti conſenſus (qui vocatur formalis) ut *in cap. cum univerſorum de rerum permutatione*, Puteus *deciſ. 42.* ſicque ut uſque ad illud tempus poſſit reſignans pœnitere, ut reſolvit Rota & communis ſtylus Curiæ, ſecundùm Burſatum *conſ. 395.* Flamin. *ſupra num. 39.* & in tantum dixit Hieronym. Gabriel. *dict. conſ. 192. n. 2. volum. 1.* procedere ut etiam ſi ſtetiſſeſſt per aliquod tempus (litteris jam expeditis) accipere poſſeſſionem fructus perceptos vel medio tempore percipiendos pendentes pertinere ad reſignatarium cum illico præſtito conſenſu ſine aliqua retardatione efficiatur Dominus ante adeptam poſſeſſionem. Archidiaconus *in cap. ſi tibi de præb. lib. 6.* ubi Geminiam. *n. 2.* Franc. *num. 7.* Alex. *conſ. 121. volum. 4.* quia conſenſus ratione fructuum retrotrahitur perindeque eſſe ac ſi facta fuiſſet & accepta beneficii poſſeſſio; Rebuffus *conſ. 22. n. 19.* ubi dicit quod uſque ad notificationem reſignationis factæ, poſſit in conſcientia reſignans percipere fructus, eo quòd potuerit præſumere ut ſuperior nolverit reſignationem admittere, vel quod procurator non reſignavit, aut pars non curavit: ita Probus *in addit. ad Monachum, in cap. 2. num. 30. hoc tit lib. 6.* argum. textus *in l. ſed & ſecus, §. abſenti, ff. pro ſocio*, & comprobari dicunt ex illa veriſſima Juris concluſione quod in omni materia debentur fructus à tempore quo transfertur Dominium ut *in l. fructus, ff. de rei vendicat. l. traditionib. cod. de pactis.*

21 Ego inquam exiſtimo diſtinguendum inter reſignationem ſimplicem & conditionalem, ut in ſimplici reſignatione & pura de plano procedat quoad fructus à ſolo ſeparatos ante diam reſignationis. Rota *deciſ. 279. part. 2. recent.* quam refert Barboſa *in paſtorali part. 3. allegat. 117. n. 2. in ultima impreſſione*, in conditionali in qua ſatis eſt controverſum ut jam eſt dictum & tractant præter jam adductos Roſiniacus *de benef. cap. 14. n. 26.* Joannes Garcia *de expenſis quæſt. 26.* Covaruu. *lib. 1. var. cap. 15. num. 12.* Molina *de primogeniis lib. 3. c. 14.* Gama Luſit. *deciſ. 128.* Cavalc. *deciſ. 44. num. 4.* Gutier. *Canon. lib. 1. cap. 33.* Cabedus *diverſ. juris argument. cap. 3. num. 18.* D. Barboſa *in l. divortio p. 2. in princip. n. 49. ff. ſoluto matrim.* Caſtellus *de uſufructu lib. 1. c. 79.* Nicolaus Garcia *de beneficiis, part. 2. cap. 1. ex num. 115.* Vivianus *in praxi juris patron. lib. 13. cap. 10. ex n. 8.* Rota *deciſ. 279. p. 2. recens.*

Quare ex tribus diverſis caſibus conſideratis 22
cum Barboſa *in dict. l. divortio à n. 46.* Covaruu. *lib. 1. var. cap. 3. n. 6.* & Auguſtino Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. lib. 3. cap. 15. n. 150.* hæc difficultas lucidius explicatur nempe ut ſi conſideretur tempus à quo & uſquequo jus abdicatur & reſignatio, quæritur tunc cum in conditionalibus reſignationibus jus & dominium à reſignante non abdicetur niſi reſignatario impletis conditionibus translatum eſt interim reſignans dominus ſit, integros beneficii fructus faciens ſuos. Secundo ut quando de ea re reſignanti plenè non conſtat, cum reſignans bonæ fidei poſſeſſor ſit & juſtam poſſeſionem præcedenti titulo adhuc coloratam retineat, ſicut quilibet bonæ fidei poſſeſſor uſque ad tempus ſcientiæ retinere & percipere poterit, juxta diſtinctionem quam inter extantes & conſumptos tradunt Bartol. & Doctores *in l. ex diverſo ff. de rei vind. l. certum cod. eodem* Covar. & Barboſa ſuprà *dict. n. 48.* Tertio ut conſiderato tempore notitiæ & ſcientiæ tunc donec per reſignatarium poſſeſſio beneficii cepta ſit, ſi reſignans fructus perceperit aut percipere potuit tanquam malæ fidei poſſeſſor reſignatio reſtituere teneatur; ita Auguſtin. Barboſa *dict. cap. 15. num. 150. in fine*, quæ autem ſcientia in propoſito requiratur, explicant Patrus Barboſa *in dict. l. divortio ff. ſoluto ad n. 46. p. 1*, Flamin. *de reſign. lib. 1. d. q. 6. à n. 8.* quam latè percipies ex his quæ dico *in cap. gravis de reſtit. ſpoliator.*

Quæ vera ſunt ex jam adductis quinque opinio- 23
nibus, ſed eas non ſequutus Zevallos *de cognit. per viam viol. p. 1. q. 150. n. 58.* ex doctrina Covar. *d. lib. 1. var. cap. 15. n. 12.* & Flamin. Pariſ. *de reſign. lib. 1. q. 10. n. 4.* aliter diſtinguit & non impropriè, nempè quod ſi reſignatur beneficium forma dignum, maximè in beneficiis curatis; tunc reſignans queat percipere fructus donec fuerint ſibi intimatæ literæ expeditæ in favorem reſignatarii; & ſic donec judicetur idoneus reſignatarius ab Ordinario non perdat titulum nec poſſeſſionem beneficii reſignans, & uſque ad illud tempus ille proprius & verè Parochus dicatur & non reſignatarius: quia ille ſupportat onera beneficii, audit confeſſiones, celebrat matrimonia, reſidet perſonaliter, ut tradit Flamin. *ſupr.* & ſic congruum ſit ratione, & æquitate ut ad illum fructus pertineant, juxta doctrinam textus *in cap. cum ſecundùm Apoſtolum 16. de præbend.* & ſic plures in praxi pro hac opinione judicatum refert in Archiepiſcopatu Toletan. idem Zevall. inſimulque fuiſſe obtentum in quadam cauſa devoluta ad Nuncium Apoſtolicum, ſicque in judicando & conſulendo non ſit à prædicta opinione recedendum ex doctrina Rebuff. jam relata, dicentis reſignantem poſſe percipere fructus donec fuerint ſibi intimatæ literæ expeditæ, ſecus inquam ſi reſignatio fiat in forma gratioſa; tunc enim ait ſequendam eſſe quintam opinionem & ſententiam ex jam adductis ſub verſ. *ad ſecundam.*

Ex his jam breviter dico quod alios ſex affectus 24
pariat reſignatio perfecta, nempe ut vacet beneficium reſignatum, & quod non poſſit beneficiarius poſt puram & ſimplicem reſignationem à ſuperiore admiſſam, poſſeſſionem ulterius retinere; ſed ſtatim de idoneo paſtore eſſe providendum: tertio ut non teneatur reſignans poſt admiſſam reſignationem penſionem ſuper beneficio impoſitam. Et cæteris illius onera amplius ſolvere; cum illud onus

teale ſit, tranſiens cum eodem benef. ad reſignatarium; quarto ut non teneatur reſignans poſt admiſſam & perfectam dictam reſignationem ad horas Canonicas recitandas ratione prædicti beneficii niſi alias ex alio beneficio aut propter ſacrum ordinem ad eas teneretur; quinto ut nec teneatur amplius ad reſidendum in eo beneficio; ſexto ut reſignans poſt admiſſam & perfectam reſignationem & dimiſſionem nequeat pœnitendo iterum ad beneficium redire, ſeu illud repetere; ex regula textus *in cap. ex tranſmiſſa hoc tit. cap. quam periculoſum* 7. *quæſt.* 1. hæc docent Navarrus *in c. accepta oppoſit.* 7. *de reſt. ſpol.* Vivianus Flamin. & ex aliis multis Barboſa *de Jure Eccleſ. d. lib.* 3. *cap.* 15. à *n.* 14. §. 4. ubi §. 3. à *n.* 25. refert de beneficiis quæ poſſunt reſignari & in §. 5. à *n.* 156. agit de permutatione beneficiorum & à *n.* 187. cum multis Doctoribus §. 6. *de publicandis reſignationibus* ex Bulla Greg. XIII. quæ incipit *Humana vox, ſub data Nonis Januarii* 1585. Flamin. *de reſign. lib.* 11. *in præfat.* Quaranta *in ſumma Bullarii verbo beneficiorum.* Lotterius *de re beneficiaria lib.* 3. *quæſt.* 21. *n.* 1. Novar. *in ſumma Bullarii tit. de benef. reſign. publ.*

25 Ad tertiam quæſtionis partem quia infra aliquid dico ideo breviter dico quod ſi beneficium juriſpatronatus laicorum vel Capellania reſignetur in favorem certæ perſonæ ſine conſenſu patronorum, vel ſine legitima derogatione juriſpatronatus, talis reſignatio vel renunciatio ſit nulla, & jus remaneat integrum apud reſignantem abſque novo titulo & collatione, ut fuit reſolutum *in una Hiſpalenſi Capellania Sanctæ Catherinæ* 19. *Decemb.* 1. *quæſt.* 1593. Burſatus *conſ.* 411. *n.* 4. & 5. teſtatur Mohedan. *deciſ.* 338. Zevallos *dict. quæſt.* 150. *n.* 34. & 35. *de cognit. per viam viol. p.* 2. Rochus *de jurepatron.* verbo *honorificum quæſt.* 3. Covar. *in pract. cap.* 35. *n.* 5. Flamin. *de reſign. lib.* 2. *quæſt.* 3. *num.* 4. & *lib.* 7. *q.* 14. *num.* 8. Puteus *deciſ.* 402. *lib.* 1. Vivian. *in praxi juriſpatron. lib.* 13. *c.* 10. à *n.* 24. Gonzales *ad reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 18. à *n.* 2. & *gloſſa* 47. *n.* 20. Gratianus *diſcept. forenſ. tom.* 5. *cap.* 835. Cum aliis Barboſa *de jure Eccleſ. dict. cap.* 15. *n.* 142. ubi *num.* 144. ponit ſex caſus in quibus Papa ſolet derogare juſpatronatus Laicorum de quibus infra *v.* 2. *quæſt.* 1. *in fine*, & licèt à *n.* 125. referat regulam generalem ut queant omnia beneficia renunciari, quantùmvis majora ſint, etiam ſi reſervata ſint Apoſtolicæ Sedi, ut explicat à *n.* 135. tamen limitat in beneficio in quibus reſignans nullum habet jus, & in eo ad cujus titulum fuit ordinatus niſi aliunde habeat, ut jam dixi, item *n.* 145. 146. & 147. limitat in beneficiis electivis quæ ſine conſenſu eligentium reſignari non poſſunt, & in beneficio in quo alii fuit reſervatus regreſſus, & in beneficiis litigioſis, & item quando is qui ſuper beneficio, reſervata eſt penſio egit pro ea non ſoluta contra beneficiatum ad privationem ſeu ad regreſſum; item quæ eſt ſimoniaca eſt nulla. Zevallos *ſupra numero* 35.

26 Ad ultimam quæſtionis partem jam ex dictis reſpondebis quando in reſignante deſideretur novus titulus & nova collatio ipſi reſignanti præſtanda de quo dubio idem Zevallos *dict. quæſt.* 150. & ſupra *num.* 12.

Ad Text. in Cap. Super V. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renuncians poterit replicare, quod non ſponte renunciavit.*
2 *Reſignans petens à reſignatario ſolutionem expenſarum, ſimoniam committit.*
3 *Renunciatio debet eſſe ſpontanea, & electio in libertate* n. 4.
5 *Negativa qualiter probetur reſolutivè.*

TEſtum hunc in propria ſua materia expendi 1
in cap. 2. *de reſtit. ſpoliat. quæſt.* 1. *n.* 2. & 19. &
quia non pauca notat hic Barboſa, loquaturque
textus de ſpontanea abjuratione renunciantis, contra quam poſſit actor replicare, quod non ſponte
renunciaverit, adjunges notata ſupra *ſub cap.* 2.
item & quæ latè dixi *ſub dicto cap.* 2. *de reſtit. ſpoliat.* † ſequentia, nempe, ut ſimoniam committat 2
reſignans beneficium, & petens reſignatario
ſolutionem expenſarum, quas in ejus acquiſitione fecit, colligit Diana ex hoc textu, & *ex cap. cum pridem de pactis p.* 10. *tract.* 14. *reſ.* 1. *in fine*,
quia petit aliquod onus, quod Jure non ineſt; eo
quòd reſignatio ſecum non afferat eas expenſas,
cum factæ ſint ante reſignationem, quarum cauſa
non eſt pluris æſtimandum. Flamin. *de reſignat. lib.*
14. *quæſt.* 2. *n.* 1. Leſſius *lib.* 2. *cap.* 35. *diſt.* 15. *n.* 94.
† ideo nunc tantum adjunges, & quod beneficii 3
renunciatio debet eſſe ſpontanea, Garcia *de beneficiis p.* 11. *cap.* 3. à *n.* 3. videbis notata infra *ad c.* 2.
3. & 4. *de his quæ vi* † adjunges notata ſupra *in cap.* 4
cum terra 14. *de electione*, ubi quod electio debet
eſſe in libertate eligentium; item & latè adducta
in c. 15. *de jurejurando*, & notata *in cap Gemma de ſponſalibus*, ubi qualiter improbentur metu facta,
& ſine libertate.
Et in verſ. *licet negantis factum*, & in verſ. *probationes* hic multos refert Barboſa *n.* 7. & 8. & *n.* 10. 5
ubi de negativa probanda; circa quam videbis quæ
latiſſimè ſcripſi *in cap. quoniam contra falſam* 11.
& *cap.* 12. *de probat.*

Ad Text. in Cap. In præſentia VI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renuncians ſponte electioni de ſe factæ, amplius non auditur.*
2 *Præſumptio magna ſemper pro Judice habetur, riteque facta ejus decreto ſtante: quid de Principe remiſſivè*, n. 3.
4 *Judicata res conſtituit jus.*
5 *Sententia continens duplicem cauſam, unam falſam ſuſtinetur ex vera, Et quid ſi partes approbent Judicis perſonam*, n. 6.
7 *Renuncians diſpoſitioni, num ea uti poſſit remiſſivè.*
8 *Fides bona nùm præſumatur propter authoritatem ſententiæ*, n. 9.

1 TExtus hic quatenus decidit; ut quando quis ſponte renunciat electioni de ſe factæ, non ſit amplius audiendus ſuper eadem electione, ſatis manet enodatus *in cap. 2. & 3. hoc tit.* alia *in cap. 5.*

2 Et in verſ. *& tanta ſit Judicialis authoritas*, notat Barboſa hic cum communi Doctorum; quod pro judice ſemper magna præſumptio habetur; & quod ſtante Judicis decreto, omnia præſumantur ritè, & rectè facta; ſed non ſufficere ad id ut præſumantur adhibitæ ſolemnitates non enunciatæ. Unde ut latiſſimè expendas applicabis materiam textus *in cap. ſicut 16.* ubi Barboſa *de re judicata*; & quæ Ego ibi adduxi. Item applicabis pro exceptione hujus dicti quæ latiſſimè dixi *ſub cap. 28. de teſtibus*, ubi quod Judici quantæcumque Dig-
3 nitatis non creditur teſtificanti. † Et quæ notat
Gratianus *regul. 579.* quatenus agit de ea, ut Princeps ſemper præſumatur habere juſtam cauſam, ubi limitat modis ſeptem.

4 Et textum hunc expendit *in cap. 1. de reſtit. ſpol. num. 5. & 21.* & *in cap. quoniam contra falſam. 11. de probationib. quæſt. 1. num. 1. & 35.* Et de intellectu videbis quæ tradit Balboa *in cap. Lator de re Judicata, à num. 32.* ubi cum dicat ut res judicata
conſtituat jus, intelligit ex textu noſtro, ut jus ac-
5 cipiatur pro eo quod juſtum eſt. † Et adjunges
quæ tradit Gratianus *regula 78.* præcipuè *num. 3.* ubi quodſi in ſententia ſint duæ cauſæ expreſſæ, una falſa, & alia vera, ſuſtineatur rejecta falſa, ita cum multis, & cum Innocentio hic, & applicabis quæ dico *in cap. cum ceſſante 60. de appellationibus.*

6 Ad quæſtiones an partes approbando perſonam
Judicis, videantur approbare ejus ſententiam, reſolvit Balboa *in cap. cauſam 14. de ſententia, & re*
7 *Judic. à num. 2.* de qua dixi Ego *ibi* latè. † Et an qui
renunciavit diſpenſationi poſſit ea uti, applicabis
quæ latè expendit Sanchez *de matrim. lib. 8. de*
8 *matrim. diſp. 32. & num. 2.* † Et an bona fides
præſumatur propter authoritatem ſententiæ, Covaruu. *in 4. p. 2. cap. 8. §. 1. à num. 4. 7. 8. & 10.*

9 Et ad prima verba textus noſtri *licet igitur Judex non ſemper ad unam ſpeciem probationis applicet mentem ſuam; ſed ex confeſſionibus, depoſitionibus, allegationibus, & al. 11.* Tu applicabis quæ dicit Balboa *in dicto cap. 14. de re judicata à n. 9. & 10.* & quæ *ibi* notavi, item & quæ dixi *in cap. in noſtra 32. de teſtibus.*

Ad Text. in cap. Sanè VII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renuncians litteris beneficialibus, non ideo videtur renunciaſſe inſtitutioni jam factæ.*

2 *Renunciari poteſt abſque ſuperioris authoritate litteris ad beneficia, ac juri ad rem: & de differentia juris in re, & ad rem*, num. 3. & 4.

4 *Beneficiarius habens jus in re, non amovetur à ſervitio beneficii, niſi de Prælati conſenſu.*

5 *Dimiſſio beneficii ab abſente, poteſt fieri ſine authoritate ſuperioris, ſi nundum illud acceptavit, ſecus ſi illud acceptavit.*

6 *Electus poteſt cedere jus ad beneficium, ad quod electus fuit ſine authoritate ſuperioris*, & num. 20.

7 Cap. cum inter 21. de electione, & *n. 9.*

8 *Sponſalia dirimuntur mutuo contrahentium conſenſu.*

10 *Renunciatio valet quæ fit in manibus electoris abſque ſuperiore.*

11 *Renunciatio juris ad rem ſine licentia procedit in libera renunciatione; ſecus ſi fiat ad favorem perſonæ, aut cum reſervatione penſionis.*

12 *Puniri quis num poſſit à judice illo, qui ſub ſpe impunitatis faſſus eſt veritatem*, remiſſivè.

13 *Donata intelliguntur mancipia dotatis, & traditis inſtrumentis mancipiorum.*

TExtus quatenus dicit quod qui renunciat 1
litteris beneficialibus, non ideo inſtitutioni jam factæ renunciare videtur; quia ut advertit hic Barboſa *num. 3.* in verſ. *ipſum in fratrem & Canonicum admittatis.* Ideò non obſtante litterarum renunciatione, prædictus N. in Canonicum admitti mandatur; quia facta fuit nova collatio per novas litteras, in quibus mandatur Canonicis, quod non obſtante renunciatione ipſum ad Canonicum, & fratrem recipiant. Et ſecundùm hoc rectè comprobatur hæc deciſio ex notatis ſupra *in cap. 2. & 3.* de illo, qui renuncians beneficium, ad illud denuo bene eligatur.

Et in verbis *litteras ſuas vobis reddens* probat 2
cum multis Barboſa hic *num. 2.* quod abſque Superioris authoritate poteſt renunciari litteris ad beneficia, ac juri ad rem beneficio competenti per electionem, præſentationem; Garcia *de be-*
nef. p. 11. cap. 3. num. 247. †. unde advertendum eſt 3
longam dari differentiam inter reſignationem beneficii, in quo reſignans habet jus in re, & inter ceſſionem illius; in quo habet jus ad rem; quia in priori caſu, cum ſit vera, & propria reſignatio, ſuperioris admiſſio, & acceptatio eſt neceſſaria. In poſteriori caſu non requiri, ut in manibus ſuperioris celebretur, ſed ſola partis dimiſſio ſufficiat, juxta textum noſtrum, & gloſſam *in cap. ſi electio de elect. lib. 6.* recepta ex Buërio *deciſ. 308. num. 1.* ſecundùm quam judicavit Rota *deciſ. 6. de jurepatron.* & *deciſ. 8. n. 1. eodem tit. in novis.*

Et eſt differentiæ ratio, nam eo ipſo quòd be- 4
neficiarius perfectum jus habet in beneficio, ſtatim Eccleſiæ jus competit, per quod ipſi Eccleſiæ inſervire compellitur; ſic ut ab ejus ſervitio nequeat ſe eximere, niſi Prælati accedat conſenſus; eo quod inter beneficiarium, & Eccleſiam, ſit celebratus ille quaſi contractus, de quo *ſub Rubr.* dixi, quod non procedit in caſu ſecundo, in quo beneficiarius habet tantum jus ad rem, ut hic; quia ante collationem, nullum Eccleſiæ jus acquiſitum conſiderari poteſt, quod deſiderat ſuperioris conſenſum, ut remittatur.

Unde infertur quòd ſi abſenti beneficium con- 5
feratur, poſſit illud ante acceptationem Prælato inconſulto dimittere, poſtea verò minimè; quia per acceptationem conſequitur jus in re, juxta textum *in cap. ſi tibi abſenti de præb. lib. 6. cap. fin. de conceſſione præb. eodem lib.* quod ſuperioris approbatione, nequit dimittere, docet Barboſa *de jure Eccleſ. p. 2. c. 15. n. 26.* & notat Gonzalez *in reg. 8. Cancel. gloſſa 15. §. 2. num. 6.* quod vacare non dicitur beneficium per eum, cui facta fuit in abſentia collatio ante acceptationem.

6 Hinc ſit poſſe electum ad aliquod beneficium cedere juri ſuo, & electioni de ſe factæ abſque ſuperioris licentia, ut colligitur ex textu in *cap. in præſentia, hoc tit. cap. ex ore*, de his, quæ ſiunt à majori parte Capituli; quamvis electioni de ſe factæ conſenſiſſet; exeo; quia per electionem acquiritur electo jus ad beneficium, non verò jus in re, juxta textum, quam ſit de electione *lib. 6.* Flamin. *de reſignat lib. 2. quæſt. 23. num. 7.* Garcia *de benefic. part. 11 cap. 3. num. 247.* cum aliis Barboſa *tit. cap. 15. num. 28. & 29.*

7 Nec obſtat textus in *cap. cum inter 21. de electio-
ne*, ubi per mutuum electi, & eligentium conſen-
ſum, quaſi conjugale vinculum contrahitur: nam
intelligendus eſt textus ille cum gloſſa *ibi*, verbo
quaſi, & addit Barboſa *dict. 2. part. cap. 15. num. 30.*
poſſe etiam intelligi, ut loquatur de vinculo, quod
8 ſponſalibus de futuro reſultat; † ita ut quemad-
modum ſponſalia ſolo contrahentium diſſenſu
dirimuntur, juxta textum *in cap. 2. de ſponſalibus*,
9 † ſic vinculum illud mutuo electi, & eligentium
10 conſenſu diſſolvatur. † Et ob id valere renuncia-
tionem, quæ in manibus electoris abſque ſuperio-
ris licentia celebratur, ut notavit gloſſa verbo
renunciavit, in cap. 2. de tranſlat. Unde evenit
ut renuncians electioni de ſe factæ amplius non
exaudiatur, nec ejus appellatio ad novam elec-
tionem impediendam admittatur, ut cum commu-
ni reſolvit Flam. *dicta quæſt. 23. num. 9.* & apertè
decidit textus *in cap. cum inter 16. de electione*,
ubi notavi.

11 Quæ tamen ſunt dicta de prædicta renunciatione juris ad rem, ſunt intelligenda de ſimplici, & libera renunciatione, non de ea, quæ ſit ad favorem certæ perſonæ, aut cum reſervatione penſionis; quia tales renunciationes non admittuntur, niſi renuncians habeat jus in re, cum jus ad rem non ſit tantæ potentiæ, ut poſſit in alium transferri, ſicut notavit Rota *deciſ. 17. de præb. in novis.* Flaminus *dict. lib. 2. de reſ. quæſt. 23. num. 3.* & colligitur ex his, quæ notavi ſupra *in Rubrica*

12 Gloſſa in verbo *ductus*, notat Barboſa hic cum multis *num. 4.* quæſtionem. An ſi judex promittat delinquenti impunitatem, ſi veritatem confiteatur, patefacta ea, teneatur illum punire, de qua citat Clarum *in praxi qu. 55. verſ. allegare*, Antonius Gomez *lib. 3 var. cap. 12. num. 6.* quibus addo Covarruu. *lib. 1. Var. cap. 2. num. fin.* ubi agit de quæſtione, an qui propter judicem faſſus eſt delictum, debeat damnari, de qua ego egi latè *in cap. accedens 4. ut lite non conteſtata ta quæſt. 4.* verſ. *ad ſecundam*, dum egi de ea quæſtione *an judex poſſit ſub ſpe impunitatis eum damnare, a quo ſub tali ſpe ſcivit veritatem.*

13 Et in gloſſa *reddent, num. 5.* probat cum multis hic Barboſa, ut donatis, & traditis inſtrumentis mancipiorum, mancipia ipſa intelligantur donata, & comprobant inter alios, quos refert Covarru. *lib. 3. Var. cap. 16.* per gloſſam hic *num. 12.* videndus *ann. 10 & 14.* Amton. Gomez, *tom. 2. Var. cap. fin. num. 23.* Molina *de primog. lib. 4. cap. 2. num. 10.* Matien. *in l. 1. gloſſa 6. à n. 2. tit. 6. lib. 5. recopil.* & pro ampliſſima exornatione adjunges que notavi ſupra *in cap. 2. de conſolationibus.*

Ad Text. in cap. Quod in dubiis VIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio facta in manibus Laici non tenet: & ſic renuncians beneficio ſpoliatur: quid ſi re, & verbo fiat* num. 1. & 3. *& quid de proprietate beneficii*, num. 9.

3 *Renunciationes factæ in manibus Laici quantumcumque dignitatis, & etiamſi habeat jus patronatus, ſunt nullæ.*

4 *Renunciatio facta ſine aſſenſu ſuperioris, non tenet in præjudicium Eccleſiæ, ſecus renunciantis, in cujus præjudicium impetrari poteſt, explicavi* num. 5. & 10.

6 *Reſignatio beneficii an de ſola voluntate reſignantis procedere poſſit ſub diſtinctione, realis, & verbalis dimiſſionis*, num. 7. & 8.

8 *Regreſſus ad beneficium reſignatum, qualiter fiat compulſione ſuperioris, ſine cujus licentia fuit beneficium dimiſſum.*

9 *Poſſeſſio beneficii amittitur per dimiſſionem, proprietas non niſi accedente ſuperioris conſenſu, & ratio differentiæ*, num. 12.

11 *Renuncians beneficium, regreditur ad illud ſine novo tit. quoties ſuperior renunciationi non conſentit.*

PRobat textus hic quod renunciatio facta in manibus Laici, non tenet; ſed renuncians eſt beneficio ſpoliandus: & ſic probat Barboſa hic *num. 5.* quod non eſt nulla ipſo jure, cum veniat ſpoliandus; & *n. 2.* ait in tantum procedere, ut facta renunciatio non valeat, quod procedat etiamſi Laicus ſit Notarius Cameræ, vel Cancellariæ; & quamvis habeat jus patronus in beneficio, & porrigi etiam ad Laicum conſtitutum in Ducali, Regali, aut Imperiali dignitate, niſi Reges habeant jus conferendi, & recipiendi reſignationes; quæ omnia adjuvo, & amplio ex his que notavi *in cap. Meſſana 56. de electione*, & ex his, quæ dixi latè *ſub cap. 3. de judiciis qu. 5.* & confirmatur ex his, quæ de incapacitate Laicorum dixi latè reſpectu rerum Eccleſiaſticarum *in cap. 2. cap. 4. cap. 8. novit 13. cap. qualiter 17. cap fin de judiciis*, & *in cap. 5.* cum aliis *de foro compet.* & ex his, quæ notavi ſupra *in cap. 7 cap. 10. de conſtit.* in terminis Barboſa *de jure Eccleſiaſt part. 2. lib. 3. cap. 15 num. 188.* 1

Unde rectè Barboſa hic *n. 4.* improbat intellectum Rebuffi *de pacificis poſſeſſoribus n. 149.* dum tenuit reſignationem beneficii in manu Laici verbo ſimul, & re factam valere, factam verò verbis tantùm minimè; quia neutra valet, ſcilicet tam illa, quæ fit verbis, & re, quàm illa; quæ, fit verbis tantum ſi non probatur à ſuperiore; & utramque valere probat cum Navarro, & Flaminio, ſi ab ipſo probetur. 2

Itaque cum jam ſub Rubrica adduxerim perſonas legitimas, coram quibus renunciationes fieri debent, & de quarum conſenſu, & generaliter ibi dixi competentem eſſe omnem ſuperiorem ordinarium Eccleſiaſticum habens ſpiritualia; ſequitur, ut reſignationes factæ in manibus Laicæ perſonæ, etiamſi habeant jus patronatus in eo beneficio, & quamvis ſit Rex, vel Imperat. ſint nullius momenti, 3

&

& roboris, Flaminius *de reſignatione lib.7.quæſt.9. num.14.* Maſtrillus, *deciſ.31. num.11.* Borrellus *in ſum̃a deciſ.tom.1.tit.26. de beneſ.reſignat. num. 11.* Cardinalis Mantica *deciſ.260. quæſt.41.* Riccius *p.3. deciſ. 289. num. 5.* Cardinalis Tuſchus *littera R. concluſ. 267, num. 1. & 2.* per textum noſtrum.

4 Sed quia per textum hunc Doctores ſolent re-
quirere Superioris Eccleſiaſtici aſſenſum ad veram
renunciationem beneficii; ideò applicabis notata
ſuprà, tam *in Rubrica*, quàm *in cap. admonet 4.
hoc tit.* & in terminis ad textum noſtrum Riccius
collect. 1479. docens ut renunciatio debeat fieri
cum licentia Superioris, ſeu ejus authoritate, ad-
dens ut alias non teneat in præjudicium Eccleſiæ,
aut Superioris illico dicit, tenere tamen in præju-
dicium renunciaotis; quia ex hoc cenſetur feciſſe
tacitum pactum de non petendo benificium, ita
5 cum Balbo *in deciſ. 19.* † Et infert in præjudicium
renunciantis vacare beneficium, poſſeque impe-
trari, ſic cum Rutno *in deciſ. 90.* quamvis taliter
factam renunciationem, poſſit Superior approba-
re, ſeu ratificare, Rota *in deciſ. 1. de renunciat.*
ſed limitat cum eadem Rota *in deciſ. 1. & 3 hoc tit.*
niſi ante admiſſionem, & gratificationem renun-
ciaverit, & mutaverit voluntatem cum re inte-
gra, poſſit pœnitere.

6 Poſſes ergo hic dubitare an ſola voluntate be-
nificiarii poſſit procedere reſignatio beneficii; ſic
ut ſe abdicet à munere ſerviendi: & quamvis In-
nocent. hic doceat abſolutè renunciationem ſine
Superioris authoritate factam, nullius eſſe mo-
menti, per textum, quem putat expreſſum *in cap.
non oportet 7.quæſt,* ibi *hoc factum prorſus irritum*
7 *denunciatur*, ut jam retuli *ſub dicto cap. 4.* † Ta-
men Barboſa agens ex propoſito *lib.3. de Jure Ec-
cleſiaſt.p.2.cap.15. à num. 16.* diſtinguit inter re-
nunciationem verbalem, aut realem; ita ut prima
quamtumvis perfecta, dum pendet Superioris ad-
miſſio valida ſit interim quandiu per Superiorem
rejecta, & repudiata non fuerit, ut videre eſt in
diſſolvendo quocumque contractu, duorum con-
ſenſu celebrato comprobans ex regula textus *in l.
ſi pecuniam ff.de conditione ob cauſam lib.1.quæſtio-*
8 *ne 11.num.6. de reſig.* † In ſecundo caſu ſi agatur
de reali dimiſſione benificii, propria authoritate
facta, tunc poſſit beneficiarius per ſuperiorem com-
pelli ad dimiſſum beneficium iterum regredi, quan-
tumvis aliud acceptaſſet, ſique in poteſt ate Su-
perioris renunciationem acceptare, & alteri be-
neficium conferre, vel cogere antiquum Præla-
tum, ut ad beneficium, quod propria authoritate
dimiſerat, iterum revertatur; ſic intelligens Bar-
boſa textum *in dicto cap. cum oporter* cum aliis, &
concludit cum Navarro eum, qui realem benefi-
cii dimiſſionem, poſſeſſionem amiſit, ſi antequam
per Superiorem accepteur ad illud regredientem
incipere iterum poſſidere, & ad hanc novam poſ-
ſeſſionem apprehendendam Superioris authorita-
tem prærequiri: & in hoc ſenſu defendi poſſe gloſ-
ſam *in cap. quod Dei de ſtatu Monach.*

9 Nec huic reſolutioni obſtat textus noſter ibi
Sunt beneficio ſpoliandi, quaſi per reſignationem,
de qua hic reſignans poſſeſſionem non amiſiſſet;
quia reſpondetur verba illa intelligenda eſſe reſpe-
ctu proprietatis, quam renuncians retinet, quan-
diu renunciatio per Superiorem admiſſa non eſt;
non verò de poſſeſſione, quam per nudam bene-
ficii dimiſſionem amiſerat, ut docet Zabarella *in*
10 *clem. 1. hoc tit. num. 17.* † Et ſic concludit Barbo-
ſa *dicta cap.15.de Jure Eccleſiaſt.lib.3.n.18.* renun-
ciationem quandiu à Superiore admiſſa non eſt,
validam eſſe in præjudicium renunciantis, poſſe
tamen per Superiorem repudiari, ſic intelligens
Doctores vocantes prædictam renunciationem
nullam reſpectu Superioris, validam verò reſ-
pectu renunciantis.

Notabis verò, ut cum ſic renuncians compelli- 11
tur per Superiorem, ut revertatur ad beneficium,
tunc non ſit novus titulus neceſſarius; quia quam-
vis per realem beneficii dimiſſionem, de qua dic-
tum eſt, beneficiarius poſſeſſionem amittat, reti-
net tamen proprietatem, & titulum ſui beneficii,
quandiu renunciatio per Superiorem acceptata
non fuerit, docent hic Innocent. *num. 1.* Abbas
n. 8. Zabarella *in dicta clem. 1. hoc tit. n. 17.* Meno-
chius *de arbitrariis caſu 21. num. 43.* Rota *deciſ.
3. n. 2. hoc tit.* † Et reddit rationem Flaminius 12
dict.lib.7. de renunciatione quæſt. 1. num. 37. quia
ſcilicet poſſeſſio eſt quid temporale, quod abſque
Superiore amittitur, juxta quæ longè tractavi
in Rub. de cauſ. poſſeſſ. & prop.

Ad textum noſtrum videbis Naldum *hic*, & pro 13
eo adjunges Doctores ſequentes, qui quæſtiones
videndas tractant, Covarru. *lib.1. variar.cap.1. à
num.6.* verſ. *nam renunciatio*, de quo ſupra, Fla-
min. *de reſignat. lib. 1. quæſt.4. n. 41.* ad bonam
aliam quæſtionem Zevallos *in practicis quæſt.666.*
dum agit de illa, an reſignans, ſi Judex eligatur
poſſit eſſe Judex, & ad utramque partem agens
affirmativam defendit ſub diſtinctione, quem vide-
bis cum multis de illa agitantem, quam vocat ſub-
tilem, & poſſunt pro negativa applicari nonnulla
quæ dixi *ſub cap. 12. de judiciis, de Judice in
propria cauſa* & de ea dico *quæſtione ſequenti.*

QUÆSTIO I.

An reſignans ſi Judex eligatur poſſit eſſe Judex. Et effectuatio reſignationis probetur ante executas litteras reſignationis; ubi an ſint purificatæ conditiones antequam reſignatario detur poſſeſſio ſeu manuteneatur reſignans. An coadjutor poſſit dari in beneficio juriſpatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Reſignans Canonicus conſtitutus in dignitate poteſt eſſe Judex in cauſa ſibi com̃iſſa ſive delegata ratione dignitatis ante executas litteras reſignationis,* n. 2. 3. *& proprius à* n. 4. 7. & 8.

5 *Habilitas in qualibet commiſſione deſideratur in principio.*

6 *Actus legitimus perfectus, & conſummatus, non vitiatur, licèt perveniat ad caſum à quo inchoari non poterat.*

7 *Canonicatus in Cathedrali, vel dignitas quæ in delegato Summi Pontificis requiritur debet adeſſe in principio commiſſionis quamvis in tempore præſentationis dignitas ejus ceſſaverit.*

9 *Reſignationis effectio non probatur ante executas litteras nec jus abdicatur à reſignante quamvis reſignans tanquam œconomus ab*

Ordinario adminiſtraſſet, & etiam ſi reſignatarius cepiſſet beneficii reſignati poſſeſſionem, n. 10. 11.

12 *Reſignationis gratia facta* in forma dignum *nullum tribuit jus reſignatario donec de habilitate conſtet & fiat collatio.*

13 *Reſignanti datur manutentia ante quam reſignatario detur poſſeſſio idemque procedit pendente lite ſuper validitate, & invaliditate reſignationis, & an ſint purificatæ conditiones* n. 14. & 15. *fallit* n. 16.

16 *Manutentia denegatur reſignanti & datur reſignatario qui eſt in poſſeſſione.*

17 *Coadjutor poteſt dari in beneficio juris patronatus cum conſenſu Patroni, perpetuus, aut temporalis declaratur*; n. 18.

19 *Ordinarius proviſionaliter & ex cauſa poteſt ſine conſenſu Patroni ponere coadjutorem in beneficia, Vicarium ſeu œconomum.*

20 *Permutatio, ſeu reſignatio in patronatibus Regiis non valet ſine Regio conſenſu.*

21 *Derogat Pontifex Romanus jus Patronatus Laicorum in ſex caſibus.*

1 AD primam quæſtionis partem quæ exemplificatur modo ſequenti an ſi cauſa, v. g. fuit commiſſa Antonio Canonico aut alio conſtituto in dignitate qui poſt datam & receptionem litterarum reſignavit Canonicatum vel aliam dignitatem in favorem Joannis, nùm ipſe reſignans poſſit decidere cauſam, aut Joannes ejus reſignatarius; in quo dubio invenio diſſentientes interpretes, & pro negativa, nempe ut reſignans nequeat jam cognoſcere de cauſa ſibi commiſſa, facit: nam reſignans ut latè dixi *ſub Rub. & in cap. 4. ſub quæſt.* 1. ſtatim perdit titulum & poſſeſſionem, & pro mortuo reputatur, eo quod per reſignationem amittitur, nedum dominum & proprietas, ſed etiam poſſeſſio naturalis & civilis, ut docent Anton. de Buttio, *in cap. ſollicitæ, n.* 13. *de reſtit. ſpoliat.* Mohedanus, *deciſ.* 87. Cardinalis & Abbas *in cap. quod in dubiis, hoc tit.* Pariſius Flamin. *lib. 1. de reſignat. benefic. q. 54. n. 70. &*
2 *quæſt. 5. num.* 11. † & facit ſecundo quia illa commiſſio fuit realis & conceſſa contemplatione dignitatis, ut *in cap. ſtatutum de reſcriptis lib.* 6. argum. plurium quæ dico & interpretes notant *in c. quoniam.* Abbas *infra de officio Judicis deleg.* unde cum ceſſet per reſignationem commiſſionis, cauſa videtur ſequi ut debeat ceſſare delegatio, ex doctrina textus *in cap. cum ceſſante de probat.* ubi dixi de regula *ceſſante cauſa*, maximè cum commiſſio pervenerit ad caſum à quo non poterat inchoari, *l. ſi à me, la 2. ff. de judiciis*, cumque cauſa debeat committi conſtitutis in dignitate, argumento eorum quæ dixi de judicibus religionum conſervatoribus *in cap. 5. de ſora comp. quæſt.* 12.

3 Et hæc ratio militet non ſolùm reſpectu principii, ſed in medio & in fine cauſæ, & ex mutatione ſtatus videatur mutata perſona, *cap. fœmina diſt. 50. cap. 1. diſt.* 33. ſequitur ut ceſſante dignitate quæ fit cauſa finalis conceſſionis, non poſſit reſignans cauſam poſt regreſſum inchoatam finire, *ex cap. novit. de officio deleg.* Ita communiter reſolvunt Doctores quos adducit Flamin. ſupra *quæſt.* 11. *n. 4. in fine*. Abbas qui communem dicit *in dict. cap. quoniam. Abbas*, ubi Innocentius.

4 Nihilominus contrariam tenent opinionem gloſſa *in dict. cap. ſtatutum*, verbo *canonico* vers. *etſi tempore datæ*. Archidiaconus *num.* 3. Anchar. *n.* 5. Geminian. *num.* 9. ibi, idem *in cap. licèt canon. in princ. de elect. lib.* 6. Cardinalis Zabarella *in clem. etſi principalis quæſt. 6. de reſcript.* Abbas *conſ.* 93. *lib.* 2. Paulus de Caſtro *conſ. 327. volum.* 1. Decius *in dict. cap. quoniam Abbas, n.* 56. ubi dicit hanc communem & ibi Felinus *n.* 5. imò & Flaminius ſupra *n.* 66. ait hanc opinionem defendiſſe interpretando textum *in dict. cap. ſtatutum de reſcriptis*, ubi ſatis facit fundamentis adductis pro contraria opinione, concludens quòd pro hac ſententia fuit judicatum in Sacra Congregatione Concilii Trid. 21. *Maii* 1587. ubi Congregatio cenſuit poſſe reſignantem de cauſa cognoſcere, etiam poſt reſignationem, & hanc ego amplectendo eam confirmo ex dictis *ſub dict. cap. 4. tota quæſt.* 1. ubi dixi quæ deſiderentur ut reſignatio ſimplex ſive conditionalis privet reſignantem à titulo, poſſeſſione, & fructibus beneficii reſignati; † fulciturque ex 5
ſequentibus fundamentis; quia tempore commiſſionis reſignans adhuc eſſet Canonicus vel conſtitutus in dignitate, & in qualibet diſpoſitione ſit ſpectandum principium, & habilitas tunc temporis deſideretur *cap. 1. cap. ſi eo tempore, de reſcript. c. dudum de electione, l. fœmina ff. de Senatoribus l. cæcus. ff. de judiciis l. ſi procurator ff. mandati*, patet ut cum reſignans adhuc fuerit in ea dignitate, ſufficiat inde ut ea qualitas adfuerit eo tempore in quo ipſa diſpoſitio ſortiri debeat effectum, *l. 2. ff. de auro & argento legato, l. ex facto §. ſi quis et l. 2. ff. ad Trebellian.* ob idque ſufficere ut tempore commiſſionis illa qualitas ſubſiſtat, regula textus *l. in delictis, §. extraneus ff. de noxalibus l. Titius ff. de teſtam. militis.*

Non inquam officit quod dignitas deficiat, ſi- 6
quidem à principio commiſſionis ſteterit ex vulgato axioma, quod actus perfectus & confirmatus non vitiatur licèt pervenerit ad caſum à quo inchoari non poterat, ex reg. textus *in l. in ſubſtitutione, ff. de vulgari, l. hæredi ff. ad Trebell. l. fin. cod. de nuptiis*, de quo Anton. Gomez. *in l. 48. Tauri, n.* 5. & *in l. 6. num.* 11. & *in l. 40. num. 22. & tom. 1. var. cap. 19. n.* 14. Matienzo *in l. 1. tit. 8. gloſſ. 4. n. 20. lib. 5. recopil.* Pariſius *conſ. 29. volum.* 1. Didac. Perez *lib. 5. ordinam. tit. 3. fol.* 147. Tyraquellus *in l. ſi nunquam, verb. donatione largitus, n.* 23. & verb. *ſuſceperit liberos, num.* 155. & *in tract. ceſſante cauſa; limit.* 11. *num.* 15. de quod plura Zevallos *in pract. quæſt. 728. à num.* 5. idem *quæſt.* 666. ubi docet relatam noſtram ſententiam, maximè ut ipſe *ibi* ait *num.* 7. textus *in dict. cap. ſtatutum*, ſolum requirit ut cauſæ committantur habentibus dignitatatem Eccleſiaſticam.

Unde cum qualitas canonicatus in Cathedrali 7
vel dignitatis quæ in delegato Summi Pontificis requiritur debeat à principio adeſſe tempore commiſſionis, ut notant Flamin. *de reſign. lib. 4. quæſt. 1. num.* 17. Gigas *de penſionib. quæſt. 22. n.* 19. Cardinalis Tuſchus *lit. D. concluſ. 145. n.* 15. Maſſob. *de Synoda Diœceſana, cap. 4. dub. 13. num.* 47. & dicant Tyraquellus *in tract. ceſſante cauſa limit. 4. n.* 4. Gonzalez *in Reg. 8. Cancell.* §. 3. *præm. n.* 75. Sanchez *de Matrim. lib. 8. diſp. 27. n.* 28. Maſſob. *dict. dub. 13. n.* 48. ut ſufficiat tempore impetrationis reſcripti Pontificii quamvis tempore præſentationis ejus ceſſaverit dignitas quam tunc obtinebat. Secus ſi tempore impetrationis ea dignitas non adeſſet, † ſequitur bene dicendum juxta terminos 8
noſtræ adductæ ſententiæ, quod ſi Canonicus cui cauſa committitur per Sedem Apoſtolicam poſt

accepta

acceptationem litterarum deſinat eſſe Canonicus,
nihilominus poſſit eſſe judex in cauſa illa ut docent
Azevedus *conſ.70.tit.18.lib.4.recapil.n.* 60. & ad
curiam Piſanam *lib.4.cap.6.n.66.* Barboſa *in dict.*
cap.ſtatutum de reſcriptis, *num.* 10. cum aliis. Gi-
ronda *de privil.à num.* 510. Meſſob. *dict. dub* 13.
*num.*49. Stephanus Gratian *diſcept.forenſ.cap.*99.
Aloyſius Riccius *in praxi rerum fori Eccleſ. deciſ.*
656.*in 1.editione*, *alias* 414. in 2. *edit.* Galletius
in Margarita caſuum conſcient. verbo *delegatus*,
*n.*3. & verbo *renunciare ultimo.*
9 Ad ſecundam quæſtionis partem an effectuatio
reſignationis probetur ante executas litteras reſi-
gnationis, perlectis, quæ dixi *in dict. cap.*4. *q* 1. &
*à n.*1. hic breviter reſpondeo, ut non probetur nec
jus abdicetur à reſignante donec litteræ, fuerint
executæ & beneficium reſignatario acquiſitum, Ro-
ta coram Gregor. XV *deciſ.*159.*n.*6. uti fuit dictum
in abulen.& zamoren.beneficiorum 17. *Junii* 1594.
coram Penia impreſſa per Garciam *de beneficiis p.*6.
*cap.*2.*n.*126. & *in Burgen. Canonicatus* 28. *Aprilis*
1597. coram Cardinali Pamphilio, ſeu impreſſa per
Marcheſanum *de commiſſion.tom.*1. *pag.* 143. & *in*
Ampurien.beneficii 17. *Februarii* 1624. coram R.P.
D. Merlino & *in nucerina Parochialis* 28. *Junii*
10 1630. coram R.P.D. Motmanno; † ubi extenditur
quamvis reſignans tanquam Æconomus ab ordi-
nario deputatus beneficium adminiſtraſſet, quia
hujuſmodi actus non concludit neceſſario quòd
reſignans habuerit animum abdicandi à ſe benefi-
cium & poſſeſſionem in eventum in quem illud
perpetuo non acquireretur reſignatario: nam de-
ficiente hac conditione jus remanet penès reſi-
gnantem, donec ea purificetur. Achiles *deciſ.*4.
11 *n.*1. *de rerum permut* † & in terminis captæ poſ-
ſeſſionis per reſignatarium etiam volente reſignan-
te, ſi verò beneficium reſignatario non acquiratur
eſt optima deciſio Mohedan. quam ſequitur Rota
in dict. nucerina Parochialis hancque eſſe inten-
tionem reſignantis dixit etiam Rota *in Leodien. ca-*
nonic. S. Dioniſii 25. *Mai* 1616. coram R.P.D.
Pirovano, ſequitur Barboſa *de jure Eccleſ.l.3.c.*
12 15.*num.*275. & † ſic Rota *in colimbrien. Canonic.*4.
Februarii 1632. coram R.P.D. Merlino impreſſa
per Paulum de Rubeis *deciſ.*92.*à num.* 13. *tom.* 2.
diverſ. aliàs *part.6. recent.* dixit quòd ſi gratia re-
ſignationis fuerit expedita *in forma dignum*, per
quam datur dumtaxat mandatum de providendo,
quatenus reſignatarius reperiatur idoneus, ut jam
adduxi *dicta cap.*4. *ſub quæſt.*1. *in fine*, verſ. *ad ſe-*
cundum, nullum tribuatur reſignatario jus in re,
nec à reſignante jus abdicetur, niſi poſtquam
gratia mediante collatione facta reſignatario fue-
rit executioni mandata.
13 Ad tertiam quæſtionis partem lectis etiam quæ
dixi *ſub Rub.& in dict.cap.*4. *ſub dict.quæſt.*4. *hoc tit.*
breviter reſpondeo, ut antequam reſignatarius
adipiſcatur poſſeſſionem detur manutentio reſi-
gnanti etiam contra reſignatarium; ex his quæ la-
tiſſimè ſcripſi *de manutentione*, ſub textus *in cap. li-*
cet 9. de probationibus, & ex multis *ſub tit. de reſtit.*
ſpoliat. præcipuè cum ago de interdicto retinendæ
& in terminis ſaltem reſpectu detentationis dixit
Rota *deciſ.*1. *hoc tit. in novis*, cum aliis *in Leodien.*
Canonicatus S. Pauli 25. *Junii* 1621. coram Card.
14 Veroſpio, † idemque procedit pendente lite ſuper
15 validitate vel invaliditate reſignationis † & an ſint
purificatæ conditiones, ſic Barboſa *dict. cap.* 15.
16 *n.*75. *in fine*, † ubi addit cum Rota *deciſ.*92. *p.*2.
recent. ubi aliæ referuntur deciſiones manuten-
tionem denegari reſignanti, ſi reſignatarius ſit in
poſſeſſione cui, & oon reſignantis, eſt tunc dan-
da manutentio, ex adductis *ſub dict. cap. licet* &
alibi.
Ad quartam quæſtionis partem an coadjutor 17
poſſit dari in beneficio Juriſpatronatus cum jam
ſupra *ſub dict.c.4.quæſt.*1. dixerim, ut poſſit reſi-
gnari beneficium Juriſpatronatus cum conſenſu
patroni, & conditionibus, quibus infra dico *in cap.*
*quia verſ. de Judiciis quæſt.*24. *à n.*12. ubi agens de
ſubrogatione in beneficiis etiam de ſubrogando
in beneficio juriſpatron. quare jam nunc & intra
materiam noſtri tituli legitimè de hoc dubio
inquirimus, igitur Lamber. *de jurepatronatus* 1. *p.*
*lib.*2. *quæſt.*6. *princip.art.*20. reſolvitur eum coad-
jutorem dare ſapiat ordinationem ſtatus Eccleſiæ,
& in eo vertatur intereſſe Eccleſiæ quam patroni
defendere tenentur, requiratur ad id Patroni con-
ſenſus, ſive coadjutor detur ut ſit futurus & per-
petuus ſucceſſor, ſive ut ſit temporalis; eo quòd
titularis ſit ſenex, infirmus vel demens, etiam in
terminis *cap.unic.de cleric.ægrotante lib.*6. † tamen 18
Barboſa *de jure Eccleſiaſtica in tract. de renuncia-*
*tione lib.3.cap.*15. *ſub n.* 144. in verſ. *vidi*, dixit
prædictam reſolutionem eſſe intelligendam in ca-
ſu quo neceſſitas Eccleſiæ adeò urgeret, ut quæ-
cumque dilatio illi nocere poſſit; quia tunc pote-
rit coadjutor deputari etiam ſine patroni conſen-
ſu per Ordinarium, vel juxta terminos *d.cap.unico*,
dummodo tamen quam primum ejus requiratur
aſſenſus quam velit nolitvè conſtito ſibi de Ec-
cleſiæ neceſſitate præſtare teoebitur.
Etenim dicta fiunt per modum proviſionis, quæ 19
idcirco non mutant ſtatum Eccleſiæ; Rebuffus
*de ſent. proviſion. in præfat num.*37. Duran. *deciſ.*
74.*num.*40. qui dexit ut Ordinarius ſua ordinaria
authoritate poſſit deputare Vicarium ſeu œcono-
mum in beneficio vacante de jure Patronatus, in-
terim & quouſque de rectore provideatur aut co-
gnoſcitur de juribus eugentium; ſic etiam *n.*50.
ubi *num.*39. poſt Fredericum de Senis *conſ.*95.*n.*3.
verſ. *item ſuper eo*, reſolvit quod ſine conſenſu
Patroni poteſt deputari vicariatus per Ordina ium.
Imo & in patronatibus Regiis noo valeat reſi- 20
gnatio, ſive Eccleſiæ permutatio, abſque Regis
conſenſu, & illo inſcio dixit Cadebus *de patro-*
*nat. Regis coronæ cap.*11.*num.*6. ſed in quibus ca-
ſibus Romanus Pontifex derogationes concedere
ſoleat frequentius tradunt Selva *de beneficiis p.* 2.
*quæſt.*13. Rebuffus *in tract. de nomin. quæſt.* 15. *n.*
9. hodie verò refert Barboſa *dict. cap.*15. *n.* 144.
ſex caſus. Primus in vocatione per obitum apud
Sedem. Secundus in vacatione per reſignationem
ex cauſa permutationis. Tertius quando benefi-
cium vel jus patronatus eſt litigioſum. Quartus
quando patroni in præſentatione commiſerunt ſi-
moniam. Quintus quando proviſio eſt pro filio pa-
troni vel compatrono. Sextus quando jus patrona-
tus eſt mixtum. Mnhedan. *deciſ.*156. *in fine*, Fla-
min. *lib.3. de reſign. quæſt.*4. Garcia *de beneficiis p.*5.
c. 1. §. 11. *num.*583. eo quod in tali mixtura eminet
qualitas patronatus laicalis.

Ad Text. in cap. Ad ſupplicationem IX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciandi licentia conceditur Epiſcopo à Papa.*
2 *Acceſſus non tutus, & de ſalvo conducto remiſſivè.*
3 *Pallii uſus qualiter permittatur remiſſive, ubi num ab Archiepiſcopo, qui renunciavit.*
4 *Pauperi voluntario, non ſubvenitur.*
5 *Paupertas nocet, quæ culpa provenit.*

1 TEatus hic quatenus dicit quòd Papa eſt, qui Epiſcopo concedit cedendi, & renunciandi licentiam, cum ſine mortis periculo, in ea Eccleſia morari nequit; ideò veniunt hic jungenda, quæ Doctores tractatam *in cap. 1. & cap. ſequenti de cauſis renunciationis.*

2 Et quatenus hic Barboſa *n. 2.* in verſ. *mortis*, dicit quod acceſſus non tutus, probatur ſi in loco, in quo citatus comparere tenetur, ſit peſtis; ideo applicabis quæ de acceſſu ad locum non tutum dixi *ſub cap. 4. ut lite non conteſt. quæſt. 1. & 2. & quæſt. 3.* ubi de ſalvo conducto, & applicabis quæ dixi *ſub cap. 10. & 14. de præſcript.* ubi de impedimentis ad præſcribendum, inter quos peſtis annumeratur aliqua ſupra *ſub tit. de electione.*

3 Et in verſ. *cui conceſſimus, ut in ipſo Archiepiſcopatu abſque uſu Pallii*, teatus hic in hac parte manet intellectus ſupra *ſub tit. de authoritate, & uſu Pallii*, ubi leges applicando integram materiam, ubi, & quando permittatur Pallii uſus, & núm ab Archiepiſcopo, qui renunciavit.

4 Et quatenus Barboſa hic *num. 6.* ex gloſſa ad ſuſtentionem notat indignum eſſe ei ſubveniri,
5 qui ſua culpa, aut vitio in egeſtatem incidit. † Et quod paupertas nocet quæ culpa alicujus provenit multis comprobans; ideò adjunges quæ de paupertate adduxi *ſub cap. ſi qui teſtium 8. de teſtibus*,

Ad Text. in cap. Niſi cum pridem X. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciationis cauſa quæ admittantur.*
2 *Scandali materia remiſſivè.*
3 *Senes delinquentes puniuntur, ſed mitius, & comparantur pueris.*
4 *Filii nothi, aut manceres qui remiſſivè.*

1 HIC in textu noſtro exactè Barboſa cenſet cauſas ſex, ex quibus Papa ſolet ab Epiſcopis admittere renunciationem Epiſcopatus, quas breviter retulit compilator hic in duobus verſibus quos retuli ad litteram ſupra *in cap. 1.* & cauſas in illis comprehenſas expendit hic cum multis, non incongruè Barboſa omnino videndus, & communiter Doctores, de caſu infirmitatis, ſeu debilitatis & ſenectutis jam ſupra dixi *ſub dicto cap. 1.* iterum videndus Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p. 2. lib. 3. cap. 15. à num. 89.* ubi cum multis, quibus addo bene agentem de cauſis renunciationis, Azor. *lib. 7. mor. tom. 2. cap. 18.* præcipuè *quæſt. 4. & 5.*

Et in verſ. *pro gravi quoque ſcandalo*, hic poteris applicare quæ latè dixi de ſcandalo vitando *in c. 2. de preſcript.* 2

Et in verſ. *alia cauſa*, applicabis quæſtionem, 3
de qua Antonius Gomez. *lib. 3. variar. cap. 1. num. 68.* ubi adducens teatum noſtrum agit de quæſtione an ſenes delinquere poſſint, ut puniantur, & affirmat, ſed mitius, & comparat eos pueris, quare applicabis quæ infra noto *ad titulum de delictis puerorum.*

Et in §. *perſonæ* adjunges extra materiam irre- 4
gularitatis, de qua occaſione hac poteris tractare, qui dicuntur Nothi, qui autem Manceres, tractat Covarruvias *in 4 p. 2. c. 8. §. 4. & § 5. tot n. 1. & 2.* & multi alii jam temporibus hiſce dum agunt de irregularitate: aliquid *p. 1. cap. 1. num. 13. qui ſpurii, & naturales*, de quibus infra qui filii ſint legitimi, & *ſub tit. de filiis Presbiterorum*, ad quæſtionem infra *in cap. fin. in fine.*

Ad verſ. *ſi tamen culpa lateſ* videbis quæ notat 5
Covarru. *in clem. ſi furioſus 2. p. §. 3. ſub n. 4.*

Cumque hujus teatus materia claudat diverſas, 6
in cujus enodatione quamplura poſſent ad longum tractari, & facile poſſis ab aliis locis recolligere; ideo non inſiſto in ampliori enodatione.

Ad Text. in cap. Poſt tranſlationem XI. hoc titulo,

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus renuncians Epiſcopatui propter crimen, non reaſſumitur, ſecus ſi propter perſecutionem, infirmitatem, defectum ſcientiæ ſimoniam ignoratam, &c. Nec reaſſumitur ad alium Epiſcopatum detruſus in Monaſterium, ut pœnitentiam ageret delicti*, numero 2, 5. & n. 7.
3 *Renunciare cogitur Epiſcopus propter conſcientiam criminis, & ad id cogitur ſi crimen poſt peractam pœnitentiam, impedit executionem ordinis.*
6 *Crimina committentes facilius ad reſignandum admittuntur, ſi ſint de illis, quæ privant à beneficio, ut in homicida, adultero, Concubinario, &c.*
6 *Renunciare coram Ordinario ſimpliciter poſſunt criminoſi poſt receptas probationes concluſum in cauſa, ac appellatione pendente, niſi crimen renunciantem redderet indignum beneficio.*
8 *Ceſſare quando dicatur effectus, ceſſante cauſa: ubi de effectu cauſa impulſivæ.*

DOcet hic Pontifex quòd Epiſcopus, qui re- 1
nunciavit Epiſcopatui propter crimen, ad Religionem tranſivit non poſſit ad Epiſcopatum reaſſumi, ſecus ſi renunciavit propter perſecutionem, infirmitatem, defectum ſcientiæ, ſimoniam, ipſo ignorante, commiſſam, vel aliam ſimilem cauſam; & comprobant Barboſa *num. 1.* ait, vel

explicat

explicat *num.2.* † quod ſi quis ex Epiſcopali ſta-
tu tranſierit ad Monachatum propter delictum, ut
quia fuit Epiſcopatu depoſitus, & in Monaſterium
detruſus ad pœnitentiam peragendam, non poſ-
ſit iterum ad Epiſcopatum, etiam aliud revocari
probans *ex cap. hoc nequaquam 7. quæſt. 1.* & *in cap.
temporis §. idem eadem cauſa.* applica notatum
infra *in cap. fin.* verſ. *per hunc.*
3 Igitur pro exacta explicatione adjunges notata
ſupra *in cap. 1. 2. & 3.* ubi de renunciante quando
iterum, & denuo eligi valeat, item quæ Doctores
deducunt *ex præcedenti cap.* in verſ. *propter con-
ſcientiam enim criminis*, ex quod verſ. colligunt
quòd Epiſcopus propter conſcientiam criminis
cogitur renunciare; multis comprobat Barboſa *ibi*
4 *n.3.* † ubi *n.4.* in verſ. *propter quod ipſius officii exe-
cutio poſt peractam pœnitentiam impeditur*, addit
quod poteſt; imò quod tenetur Epiſcopus reſi-
gnare propter conſcientiam criminis, eo tantum
caſu, quando committit crimen, quod poſt perac-
tam pœnitentiam, impedit ordinis executionem;
ex gloſſa hic, verbo *dumtaxat*, & Abbate *n. 7.*
Innocent. *n. 2. & 3.* cum aliis multis idem Barboſa
5 *de Jure Eccleſiaſtico p. 2. lib. 3. cap. 15. num. 93.* †
Etenim ait *n. 104.* crimina committentes facilius
admitti ad reſignanda beneficia, cum ad eorum
privationem Jura conveniant; & Proſperus de
Auguſt. *in addition. ad ſummam Bullaris*, verbo *be-
neficiorum reſignationes* in princ. verſ. *quinta*, exem-
plificat in caſibus; in quibus ob crimen commiſſo-
rum venerit beneficiò privandus, veluti in homi-
da, adultero, concubinario, qui poſt admonitio-
nem non reſipiſcit in ſuſtinense excommunicatio-
nem per annum, in perjuro, & in blaſphemo, jux-
ta ea, quæ notavi *in cap. 1. de judiciis quæſt. 32.* ubi
de excommunicato per annum, & *ſub cap. 4. §. de
adulterio de judiciis*, & *ſub cap. cum non ab homine
ante quæſtionem 28.* & cum aliis, ubi de homici-
da, perjuro, falſario beneficiis privando.
6 Concludit ergo Barboſa *dict. n. 104.* hujuſmo-
di criminoſos, inquiſitione pendente, etiam poſt
receptas probationes, & concluſum in cauſa;
imò & pendente appellatione à ſententia privatio-
nis, ſimpliciter poſſe beneficia coram Ordinario
renunciare, modo fiat criminis mentio, & proceſ-
ſus incepti, niſi crimen illud renunciantem, in-
dignum redderet: ſic cum Flaminio, *lib. 3. de reſi-
gnat. q. 16. num. 23.* Proſpero de Auguſt. *ubi ſupra:*
Marcus Anton. Genuenſ. *cap. 53. in annotat. praxis*
7 *Epiſcop. Neapolit.* † Ex his ergo bene inducitur ad
textum noſtrum, ut Epiſcopus, qui propter delic-
tum fuit depoſitus, & in Monaſterium detruſus
amplius ad Epiſcopatum, etiam novum non reaſ-
ſumatur.
8 In verſ. *licèt impulſiva ceſſet* notat hic Barboſa
cum multis *num. 3.* quod ceſſante cauſa impulſiva
non ceſſat effectus; & quòd defectus cauſæ im-
pulſivæ minimè obſtat; quin actus validus omni-
no cenſeatur: Et pro majori enodatione adjun-
ges quæ tractavi *in cap. cum ceſſante 60. de appellat.*
& aliis in locis *ſupra*, aliquid *in cap. ſuper litteris
20. de reſcriptis*, ubi de effectibus cauſæ impul-
ſivæ.

Ad Text. in cap. Cedendi XII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Cedendi licentia petita facit ut compellatur ce-
dere, aut reſignare ſic petens in quocumque
beneficio, & à quocumque petatur ſuperiore;
fallit n. 2. in beneficiis inferioribus.*
2 *Pœnitentia licita eſt donec conſenſus fuerit ex-
tenſus in Camera circa inferiora beneficia;
quæ expendeuntur extra Conſiſtorium, nu-
mero 3.*
3 *Reſignandi conſenſus ſolet præſtari in Camera,
ſeu Cancellaria, etſi alibi nulliter fiat.*
4 *Conſenſum non præſtare; ſeu illud præſtare;
ſine debita ſolemnitate; paria ſunt.*
5 *Conſenſus duplicatus requiritur in reſignatio-
nibus faciendis; unus in Camera, & qualis
iſte ſit, ac ſit alter expreſſus* num. 6. & *de
differentia utriuſque* n. 7.
7 *Reſignationis litteræ qualem extenſum deſide-
rent conſenſum.*
8 *Renunciare num cum effectu teneatur Clericus,
qui poſt petitam licentiam pœnitere vult an-
te extenſionem renunciationis in Cameræ:
quid de ſtylo*, n. 9. & 10.
11 *Renuncians diſpenſationi ſeu electioni de ſe fac-
ta, ea uti poteſt pœnitendo, cum non accep-
taverit ſuperior dimiſſionem.*

Dicit Pontifex hic quod qui petit licentiam 1
cedendi, & renunciandi ex quo illam obti-
nuit teneatur, & compellatur cedere multis com-
probat *num. 1. & 2.* ubi addit cum Flamin. *de re-
ſignatione lib. 3. quæſt. 18. à num. 48. & 59.* procede-
re nedum in beneficio ſimplici, ſed etiam in ha-
bente dignitatem Eccleſiaſticam, etiam Epiſco-
palem & *n. 62.* ampliat; & ſive fuerit petita; & ha-
bita licentia à Papa, ſive etiam ab aliis ordinariis
inferioribus: & *n. 63.* ſive hæc licentia fuerit pe-
tita per ſe, ſive per alios, de mandato tamen; &
ad inſtantiam beneficiatorum.
Tamen advertes, ut jam hodie in beneficiis in- 2
ferioribus, quæ expediuntur extra conſiſtorium,
non procedat hujus textus deciſio, eo quod licita
ſit pœnitentia poſt petitam, & obtentam licentiam
renunciandi; cum quando quidem licitum ſit pœ-
nitere, donec conſenſus fuerit extenſus in Came-
ra vel Cancellaria. † Eſt enim recepta praxis, & 3
ſtylus curiæ Romanæ; quod ſoleat præſtari con-
ſenſus in Camera, vel Cancellaria, etſi alibi quis
conſenſit, nulliter conſentiat, † quia paria ſunt 4
non præſtare conſenſum, & præſtare ſine ſolemni-
tate requiſita, multis probat Barboſa *in fine*, &
pro ampliatione adjunges quæ dixi de eo, qui
pœnitentia ductus aliter facit, ac primo promi-
ſerat *in cap. 2. de judiciis* per aliquas quæſtiones.
Sed eum ego dubitem de prædicta praxi, ſuppo- 5
no dicendum, ut in reſignationibus faciendis, &
celebrandis in curia Romana requiratur duplicatus
conſenſus, primus; qui à curialibus parvus conſen-
ſus nuncupetur, & eſt ille quem reſignans præſtat
tempore, quo ipſe aut ejus procurator porrigit ſup-
plicationem, in qua renunciatio continetur, quæ 6
porrigi-

porrigitur officialibus Datariæ, per quos in calce ſupplicationis apponitur ſummarium eorum, quæ in ea continentur, quod Datarius Romano Pontifici legere, aut referre ſolet, Pontifex tamen per hæc verba ſupplicationem ſignet, *fiat ut petitur*, poſtquam ſignata eſt ſupplicatio, & tranſit per reviſores, mittitur Datario, ut ipſe apponat datam; deinde regiſtrata ad Notarium Cancellariæ, ut eam inter abreviatores diſtribuat; poſtea verò regreditur, ad Cameram, vel ad Cancellariam, ibique per ipſummet reſignantem, ſi præſens eſt, vel ſi abſit per illius procuratorem ad id ſpecialiter de-
6 putatum. † Expreſſus iterum præſtatur conſenſus ad aliquas fraudes vitandas, qui per Notarios in libris Cameræ, vel Cancellariæ extenditur, & à tergo ſupplicationis adnotatur.

7 Inter duos autem prædictos conſenſus, ea eſt potiſſima differentia; quia primus, qui ex ſupplicationis oblatione reſultat, dicitur conſenſus formalis dans valorem gratiæ, & eſt de eſſentia, & de ſubſtantia ipſius; quia ſtatim quod reſignans, vel ejus procurator ſupplicationem porrigit, in qua dicatur quod ex tunc reſignat tale beneficium; ſi à Papa admiſſa ſit, firma remanet renunciatio; quia legitimus Domini conſenſus, & ſuperioris authoritas intervenit; poſterior autem conſenſus, qui extenſus appellatur non requiritur pro eſſentia reſignationis, ſed pro illius executione; quia quamvis renunciatio per primum conſenſum à Romano Pontifice admiſſum, perfecta ſit, non poſſunt tamen litteræ expediri, ſine extenſione prædicti conſenſus; quibus non expeditis, renunciatio non prodeſt, cum ſine litteris, nec poſſeſſio capi, nec fructus beneficii percipi poſſunt. Flamin *lib.8. de reſignat. quæſt.7. a princ.* & *quæſt.* 8. *num.* 138. Mohedan. *decis.* 60. Caſſador. *decis.* 1. *num.* 4. *de renunciatione.*

8 Unde ad difficultatem textus noſtri propriè accedendo, video præter ordinarios ex propoſito agere Zevallos *in pract. quæſt.* 283. dum inquirens de ea, an poſſit Clericus cogi ad renunciandum beneficium, quando petita, & obtenta à ſuperiore licentia renunciandi, poſtea pœnituit: & adducens pro parte affirmativa textum noſtrum, & ordinarios hic, ac plurimos alios cum Flaminio *de reſignat. beneficior. lib.3. quæſt.18. n.48.* ex ratione illa, ne illudatur ſuperior, qui illuderetur, ſi pœnitentiæ locus eſſet; & quod ſemel placuit, amplius diſplicere non poſſit, maximè, quia variatio eſt in Jure prohibita, ut *in clementina unica hoc tit.* ubi gloſſa, & Boniſac. dicunt fundari in hac ratione textum noſtrum. Et quia, etſi in pluribus caſibus pœnitentia licita ſit, eam non admitti in his, quæ ſuperioris præſentiam exigunt poſt ipſius ſcientiam, & permiſſionem. Poſtea verò à *num.* 10. admittit ut veriorem contrariam opinionem; nempè ut poſt petitam, & obtentam licentiam renunciandi, ſit licita pœnitentia, donec conſenſus fuerit extenſus in Camera Cancellariæ: Sic ex Puteo *decis.* 17. & 29. *hoc titulo*, & Flaminius refert ſupra *num.* 68.
9 receptam eſſe Doctorum ſententiam, † addens deciſionem textus noſtri ab aula receſſiſſe de ſtylo Cancellariæ, quæ facit jus, ut in *cap. quam gravi de crimini falſi*, & Zevallos reſolvit *num. fin.* profecto aliter non poſſe ſatisfieri deciſioni textus noſtri, quæ de Juris rigore vera eſt, ſed de ſtylo contrariam paſſim obſervari, à qua dicit non recedendum in judicando, & conſulendo.

10 Et licèt Flaminius *lib.8. de reſignat. quæſt.8. n.69.* & *lib.9. quæſt.25. num.8.* inquiens reſignantem poſſe pœnitere; donec in libris Cameræ conſenſus fuerit extenſus, ſuppoſita doctrina jam in principio adducta, dubia eſt non parum ejus ſententia. Burſatus *conſilio* 393. *à n.* 8. Lotterius *de re beneficiaria lib.3. quæſt.6. à num.*18. videtur adductis repugnare; nam ſi reſignans, aut ejus Procurator poſt primum conſenſum compelli poteſt ad præſtandum conſenſum extenſum; quia ex parte ſua gratia perfecta eſt, ut fatetur ipſe Flamin. *q.*11. *n.* 67. *dicto lib.* 8. ſequitur rectè dicendum non poſſe jam prædictam renunciationem revocare, niſi ut vult Barboſa *dicto lib.3. de Jure Eccleſiaſt. cap.*15. ipſe intelligatur, antequam per Pontificem renunciatio ſit acceptata, & reſignata; quia ante Superioris acceptationem licitum eſt pœnitere. Et cum videat Flaminii verba adæquatum ſenſum accipere non poſſe, cum admittat revocationem, donec in libris Cameræ conſenſus fuerit extenſus, extendique multò poſt acceptationem Summi Pontificis; ideò eum explicans dicit praxim Flaminii intelligi tantùm de tempore ſuo; & reſolvit cum Lotterio ſupra *num.* 59. primum conſenſum extendi in Cancellaria, vel Camera, annotarique à tergo ſupplicationis antequam illa à Sanctiſſimo ſignetur, & ſic ceſſare omnia dubia; indeque fruſtratoriam eſſe temporis indagationem, an ſit præſtitus conſenſus ante, vel poſt datam extenſam, quod vix quoque olim erat practicabile, cum inter parvam datam, & extenſam reſpectu temporis nulla ſit differentia, nec quidquam eſſe, quia eodem die, quo ſupplicatio fuit ſignata, parva data valeat datarius eam extendere, quemadmodum inutilis quoque remanet conſideratio, quòd à tergo litterarum non potuerit annotari conſenſus, niſi poſt earum inſcriptionem, & ſolutas taxas.

Hæc ſufficiant pro textu noſtro, quem expendi 11
*in cap.2. de reſtit. ſpoliat. q.*1. *num.*6. & 21. iterum hic applicari poteſt quæſtio, an qui renunciavit diſpenſationi poſſit ea uti, de qua latè diſputat Sanchez *lib.8. de matrim. diſp.*32. *per totam*, ubi *n.*2. ait ut quandiu Superior non acceptaverit illam privilegii, vel diſpenſationis renunciationem, ſed in eadem voluntate perſtiterit, poſſit is, cui conceditur, non obſtante quod impetrationi contradixerit; vel poſt conſecutionem renunciaverit, uti mutata voluntate, ea diſpenſatione, vel privilegio, ut probat textus *in cap. litteris de procurat. lib.*6. *per verba, verſ. licet.* ubi gloſſa finalis, Joannes Andreas, Archidiacon. Dominic. Franchis dicunt electum renuentem conſentire electioni poſſe, mutata voluntate, eam acceptare electoribus in priori voluntate perſiſtentibus: quod idem de Judice de Legato, & arbitrio, qui ſemel arbitrium, & delegationem renunciavit, docent gloſſa penult. *in cap. ſi tibi abſenti de præb. lib.*6. ubi leges quæ tradit Sanchez cum Joanne Andrea Ancharano, & Dominico in *dicto cap.* hanc eandem ſententiam docent etiam Loazes *de matrimonio Regis Angliæ dubio* 12. *n.*28. & moderni. Nec obſtat regula juris in *cap. quod ſemel* 25. & textus *in cap. prohibentur* 2. *quæſt.*1. *cap. de his de accuſat. cap. quam periculoſum* 7. *quæſt.* 1. ubi gloſſa alia jura refert, quia etſi per illa renuncians juri ſuo, illud non repetat, intelligitur quando renunciationem acceptavit ſuperior ex jam dictis.

Ad

Ad Text. in Cap. Veniens XIII hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciare non dicitur Juri ſuo, qui gratiæ alterius ſe ſubmittit; eſt enim renunciatio ſtricti Juris*
2 *Juramentum, promiſſio, reſcriptum ſunt ſtricti Juris, remiſſivè.*
3 *Negatio facit rem dubiam: fallit quando eſt calumnioſa, vel poſt concluſum in cauſa,* numero 4.

1 TExtus hic reſolvit ut non dicatur renunciare juri ſuo, qui gratiæ alterius ſe ſubmittit, multis comprobat Barboſa *n.* 1. qui *n.* 3. ait quod renunciatio eſt ſtricti Juris; ita ut nec ex actu quidem proximo præſumatur; quare *n.* 4. addit *in verſ. adverſariis ſe gratiæ commiſiſſet.* Quod ſi quis ſe ſubmittat miſericordiæ, ſive gratiæ, ſive voluntati alicujus, nihilominus recurratur ad arbitrium boni viri. Et pro explanatione remittit Lectorem ad ea, quæ dixit in ſuis remiſſionibus,
2 de dictionibus, & clauſulis, *clauſula* 4. † Igitur ut extendas doctrinam prædictam applicabis quæ adduxi *ſub tit. de jurejurando*, quatenus probavi quod juramentum eſt ſtricti juris, item quod promiſſio, ſeu renunciatio jurata non extendatur ultra verba, ſeu intentionem jurantis. Et de reſcripto dixi quòd ſit juris ſtricti ſupra *ſub tit. de reſcriptis*; & arbitrium ad quid extendatur, ſeu qualiter intelligatur dixi *ſub cap.* 2. *de re judicata quæſt.* 1. verſ. *ad ultimam*: & comprobatur hæc deciſio *ex cap.* 14. *ſequenti.*

3 Et in verſ. *hoc negante* notat Barboſa hic *n.* 2. quòd per negationem, fit res dubia: ſic cum Felinó, Surdo, Gutierrez, & cum aliis, quòs citat *axiomate* 158. *num.* 2. Sed quia, latè, & ex propoſito egi de quæſtione, an res dubia reddatur per negationem *in cap. quoniam contra falſam* 11. *q.* 4. verſ. *ad tertiam de probationib. à num.* 13. ideo tantum adjungo Gratianum cum multis, qui *re-*
4 *gula* 153. ex noſtro textu affirmat, † & refert ibi Doctores limitantes regulam modis octo; inter quas ponit non procedere, quando negatio eſſet calumnioſa evidenter, vel quando ſit poſt concluſum in cauſa.

Ad Text. in Cap. Lectæ XIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciare Prælaturæ non videtur Prælatus, qui ab obedientia ſubditos abſolvit.*
2 *Renuncians per Procuratorem poteſt revocare eam renunciationem, quamdiu res eſt integra.*

1 DEcidit Pontifex hic ut ſi Prælatus ab obedientia ſubditos abſolvat, non præter hoc cenſeatur renunciare Prælaturæ, quod probatur ex adductis *cap. præcedenti*: nam renunciatio eſt ſtricti Juris, & Barboſa *hic* in verſ. *humiliter eſt confeſſus*, cum Navarro probat textum noſtrum non loqui de confeſſione ſacramentali; ſed de renunciationis cujuſdam manifeſtatione, qua abdicavit ſubditos ab obedientia: ex quo pacto facto reſolvit Pontifex hic Abbatem, qui tale fecit, non ex hoc reſignâſſe regimini ſuæ Eccleſiæ. † Ex 2
quo notat Barboſa *num. fin.* quòd per Procuratorem renuncians poteſt revocare eam renunciationem, quamdiu res eſt integra, id eſt quando non acceſſerit approbatio Pontificis, ſeu Superioris, quantumcumque ipſe renuncians multa interea faciat, quæ facere ſolet is, qui plenè renunciavit. Ex quo dicto applicabis quæ dixi ſupra *in c. quidam* 12. *hoc tit.* de Clerico, qui poſtquam renunciavit, pœnituit.

Ad Text. in Cap. Fin hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Renunciare nequit Abbas exemptus ſine licentia Papæ, ſed alii inferiores Abbates poſſunt in manibus Generalis, vel Diffinitoris, aut alterius*, n. 2.
3 *Reſignatio quando non tenuit, redit ad beneficium ſine nova collatione reſignans.*
4 Conſtitutio Pauli V.
5 Cap. 7. Trid. ſeſſ. 14.
6 *Irregularitas ipſo jure inducit carentiam ordinis, ſed non privat beneficio.*
7 *Renunciare poteſt beneficiarius incidens irregularitatem.*

TExtus hic decidit, ut Abbas exemptus nequeat renunciare ſine Papæ licentia, taliter ut renunciaverit, ſequuta etiam reſignatione in manu alicujus Prælati, renunciatio, & reſignatio, ſint nullæ, multis comprobat Barboſa hic *n.* 1. *&* 2. 1
† ubi addit, quòd alii Prælati, Abbatis, ſcilicet, 2
Priores & ſimiles non exempti renunciare poſſunt in manibus Generalis, vel Diffinitoris, aut alterius, qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi ſimul invitum juſtis de cauſis, ſecundùm gloſſam verbo *in manibus clem.* 1. *hoc tit.* videbis Tambur. *de Jure Abbatum tom.* 1. *diſp.* 13. *q.* 1. *n.* 7.

Et in verſ. *loco ſuo reſtitui faciatis*, notat Barbo- 3
ſa *n.* 3. hic quod quando reſignatio non tenuit, tunc ſine nova collatione ad ſuum beneficium cedens, redit cum reſignatione nulla invalida, ac ſubreptitia exiſtente, non abdicetur Jus, ac proinde non acquiratur reſignatario; quare applicabis quæ de regreſſu poſui ſupra *ſub Rubrica, & in cap. ex tranſmiſſa* 3. *hoc tit.* Et adjunges hic dicta *ſub cap.* 4. verſ. *hic enim*, ubi retuli caſus plures, in quibus renunciatio nulla eſt, & ad propoſitum Barboſa *de Jure Eccleſ. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 15. *à n.* 72. *&* 76. ubi quando non abdicetur jus à reſignante.

Per hunc textum poteris agere de Conſtitutione 4
Pauli V. ſtatuentis, ne Epiſcopi, & Archiepiſcopi recipiantur iterum ad religionem, de quo tractat Scortia *epitome* 72. in conſtitutionibus Pontificum, & applicabis notata *in c. poſt tranſlationem, hoc tit.*

Pro

5 Pro complemento hujus tractationis dubium eſt
an beneficiarius incidens in irregularitatem, poſſit
beneficium renunciare in favorem Tertii; & licèt
videatur negativè reſpondendum ex decreto Tri-
dentini *ſeſſ.14.cap.7. de reformatione*, ubi loquens
ſpecialiter de irregularitate homicidii voluntarii,
inquit ut careat omni ordine, beneficio, & officio
Eccleſiaſtico; & ſic debeat carere beneficio, ut
minimè renunciet, ſicut volvit Inacol. *lib.5. de irre-*
6 *gularitate, c.48.n.2.* † ſed adhuc dico cum Sua-
rez *de cenſ. diſp.44. ſect.4.n.32.* Diana *part.10. tract.*
26. reſ.24. per Concilium nihil eſſe in hac parte in-
novatum, cum ejus verba debeant intelligi juxta
ipſarum rerum naturam, quæ eſt carentia ordinis,
quam inducit irregularitas ipſo jure, ſecùs priva-
tio beneficiorum; quia plerumque expoſtulat Ju-
dicis ſententiam, niſi aliud exprimatur, ut advertit
Salzedo pluribus relatis *in ſua pr.xi cap.94.* Covar.
in Clem. ſi furioſus de homicidio 2. part. §.3. num. 6.
7 † & ſic tenendum eſſe dico ligatum irregularitate
ex delicto, ſi nolit, vel non poſſit impetrare diſ-
penſationem, poſſe renunciare beneficium in fa-
vorem alterius, ac ſi nullam irregularitatem con-
traxiſſet, etiam pendente lite, & accuſatione facta
de irregularitate; quia uſquequo accedat ſenten-
tia, & condemnetur, retinet jus in beneficio, ut
docent Panormit. *in cap. niſi cum pridem 12. hoc*
tit. num. 1. Felinus, *in cap. inquiſitionis de accuſat.*
col.3. Ludovicus Gomez *in regula de annali poſ-*
ſeſſione quæſt.42.n.3. Sairo, *lib.6. cap.242. num. 14.*
Suarez *diſp.40. ſect.2. num.19.* & alii; & comprobo
ex his, quæ dixi *in cap. cum non ab homine de judiciis*
à quæſt. 27. argument. eorum, quæ adduxi *ſub cap.*
paſtoralis, §. verum quæſt.1. de appellat.

QUÆSTIO I.

An Renunciatio facta coram Epiſcopo, & cæteris ordinariis collatoribus ſub conditione retinendæ penſionis, aut alterius rei temporalis, ſit Simoniaca.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio facta coram Epiſcopo, aut aliis collatoribus ſub conditione retinenda penſionis, eſt Simoniaca; niſi abſque conventione pro bono pacis*, num. 2. 3. & 4.
2 Cap. niſi eſſent de præbendis, *& à num. 6.*
4 Cap. 2. de arbitris.
5 Cap. fin. de rerum permut.
7 *Temporale dari poſt ad vitam ſolius dantis pro bono pacis in fructibus beneficii Epiſcopi authoritate.*

1 AD primam quæſtionis partem exiſtimo reſ-
pondendum, ut talis renunciatio, ſit Simo-
niaca, cum in hoc caſu temporalis conditio in ſpiri-
tualibus adiiciatur, per quam conventio non ſit
gratuita, & aliquid contineat quod videatur habe-
re pretii rationem, ut colligitur *ex cap. tua nos de Si-*
monia: ſic docent in terminis Caſſador. *deciſ.2. à n.*
3. de Simonia, Rota *deciſ.46. lib.2. part.3.* & *deciſ.*
96. & 922. lib.3. eadem part.3. diverſ. & in Balneore-
gien. Simoniæ 17. Maii 1624. coram D.R. Decano,
Suar. *lib. de Simonia, cap.35. à n.22.* Barboſa, *de jure*
Eccleſ. lib 3. cap. 15. n. 49. Bonacina *de Simonia*
cap.4. §.14. num.2. Filliucius, *tom.3. tract.45. cap.8.* 2
quæſt.10. num.54. & alii.
Sed huic reſolutioni obſtare videtur textus *in*
cap. niſi eſſent de præbendis, de quo latè dico *ibi*,
dum approbat arbitrorum compoſitionem ſub ea
forma celebratam, ut alter ex litigantibus ſuper
beneficio liti cederet, & certam pecuniæ quanti-
tatem ab altero ſingulis annis recuperaret; cùm
tamen ſimile arbitrium *in cap. fin. de rerum permu-*
tatione, & in cap.2. de arbitris, tanquam ſimonia-
cum improbetur.
Tamen reſpondeo ideò *in dict. cap. niſi eſſent*, 3
certam illam pecuniæ quantitatem abſque ſimoniæ
labe dari poſſe; quia non ex conventione par-
tium, ſed arbitrorum providentia pro bono pacis
id factum fuerit, ut intelligit Hoſtienſis *ibi* ex Ab-
bate, & Imola *in dic. cap. 2.* ubi Beiojus *n. 48.*
communem dicit: plures refert, & ſequitur Padil-
la *in l. ultima num.13. cod. de tranſactionibus*, Bar-
boſa *dict. lib.3. c.15. n.50.*
Nec prædictæ reſolutioni obſtant textus *in dicto* 4
cap.2. de arbitris, & in cap. fin. de tranſact. quia *in*
dicto cap.2. improbatur arbitrium, non propter ſi-
moniam, ſed propter iniquitatem, & injuſtitiam
Clericorum male arbitrantium, ut colligitur ex
ſerie illius textus. † Nec textus *in dicto cap. fin. de* 5
rerum permutatione; quia agit de arbitris; nam ut
ex littera illius apparet, agit Pontifex de arbitris ju-
dicantibus, ut pars ſpirituali juri renunciaret, ſi
temporalia acciperet; quo caſu ex judicis man-
dato, ſimonia excuſari non potuit, cum tempora-
lia pro ſpiritualibus reciperentur, cumquè longè
aliter ſe res habuerit *in dicto cap. niſi eſſent*, ubi
pars juri ſuo ſpirituali non ceſſit, ſed habenti titu-
lum adjudicatum fuit beneficium; quid mirum;
ut textus illius deciſio abſque ſimonia procederet.
Verùm ut factum *dicti cap. niſi eſſent*, licitè, & 6
abſque labe ſimoniæ vitio procederet, tria potiſſi-
mum requiri Doctores ſcribunt. Primum, ut nulla
inter partes conventio, aut conditio, etiam pro bo-
no pacis intercedat, ſed ex mera Judicum provi-
dentia, arbitrium incipiat. Secundum ut arbitri ſint
viri bonæ opinionis; etiam ſi privati ſint, qui nec
ordinariam, nec delegatam juriſdictionem habeant.
Tertium requiſitum ut beneficium adjudicetur ei,
qui canonicum habeat titulum, vel talis ex actis ap-
pareat; aliter enim non tantùm injuſtitia, ſed ſi-
monia committetur; quia magis pro ſpirituali jure,
quàm pro bono pacis, pecunia data videtur.
Quibus enim concurrentibus perſpicuum eſt, ut 7
ceſſet ſimoniæ omnis ſuſpicio; poteſt enim aliquod
temporale pro bono pacis ad vitam ſolius dantis
dari; imò ut realis etiam penſio ad recipientis vi-
tam in fructibus beneficii poſſit conſtitui, dummo-
do ab ordinario Epiſcopo id fiat, qui ſolo poſt Ro-
manum Pontificem poteſt conſtituere penſionem
ex cauſa, colligunt Doctores ex regula textus *in*
cap. de cætero, & in cap. veniens de tranſactionib.
ſic Barboſa *in dicto cap. niſi eſſent, & in dict. c.15. de*
Jure Eccleſ. ſub dicto n.50. ex communi reſolutio-
ne, de qua Felinus *in cap. ad audientiam de reſcrip-*
tis, Gigas *de penſionib. q.6. n.4.* Et ſecundum hæc
exiſtimo intelligi quidquid argui intendatur ex
doctrina textus *in cap. fin. de tranſactionib.*

QUÆSTIO

QUÆSTIO II.

An renunciatio conditionalis in favorem certæ perſonæ abſque ulla penſionis reſervatione coram Ordinario fieri poſſit. Et an hodie propter conſtitutionem Pii V. ſit cenſenda renunciatio ſimoniaca ſimpliciter facta ea mente & ſpe, ut certæ perſonæ conferatur. Et an liceat inſimul renuncianti id procurare. Et an irregularis queat renunciare.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio conditionalis in favorem certæ perſonæ facta coram Ordinario valet, nulla penſione aſſignata, nec interveniente repromiſſione temporalitatis inter partes*, n. 2.

2 *Pactiones dari poſſunt illicitæ, quæ nec contra Jus Divinum, nec humanum ſimoniam contineant.*

3 *Lex nulla Divina, aut humana conſtitutio talem renunciation. tanquam ſimoniacam, reprobat.*

4 *Renunciatio quæ fit ex cauſa permutationis, conditionalis eſt, & reſpectiva, quæ valet, & tenet.* Clem. unica de præbendis, *ibi.*

5 *Pactio omnis tanquam ſimoniaca in beneficialibus per ſacros Canones reprobatur.*

6 *Cap.* ultimo de pactis, *cap.* quæſitum de rerum permut. *cap.* 14. *Trid.* ſeſſ. 24. de reform.

7 *Cap.* dilecto de præbend. *verſ.* liberaliter *cap.* ex parte de officio delegati, *cap.* unico de rerum, permut. lib. 6.

8 *Cap.* nemo de ſimonia, &c. unico, *verſ.* circa, *ut Eccleſ. benef. ſine diminutione conferantur.*

9 *Renunciatio coram Ordinario, ſimpliciter facta ea intentione, & ſpe, ut certæ perſonæ conferatur, non inducit ſimoniam, quamvis eidem beneficium collatum ſit.*

10 *Renuncians in utroque foro valet poſt renunciationem liberè & purè factam procurare, & humiliter poſtulare, ut beneficium illud certæ perſonæ conferatur.*

11 *Reſignationes omnes beneficiorum, etiam ſimplices apud Ordinarios inferiores fieri prohibuit Pius V. permiſit verò in certis caſibus.*

12 *Pii V.* Conſtitutio 58. *habet locum in parochialibus dimiſſis ob alterius Parochialis aſſecutionem: non verò in Patrono præſentante.*

13 *Reſignans beneficium de ſuo jure patronatus poteſt præſentare quem vult ad dictum beneficium & ordinarius tenetur inſtituere, non obſtante dicta conſtitutione Pii V.*

14 *Renunciatio ſimpliciter facta ea mente, & ſpe, ut certæ perſonæ conferatur, non cenſetur ſimoniaca, nec conſtitutiones dictæ prohibent id procurare renuncianti, ut ab Ordinario petat.*

1 AD primam quæſtionis partem quantumvis Felious *in c. ad audientiam el* 2. *n.* 3. Rebuffus *in praxi tit. de reſign. condit. n.* 1. Ludovicus Gomez *in reg. de infirmis q.* 12. Reduanus *de ſimonia p.* 2. *c.* 22. *n.* 14. Navarrus *in man. c.* 23. *n.* 107. & *in c. ſi quando de reſcriptis except.* 4. Flomin. *de reſignat. lib.* 14. *q.* 3. *n.* 12. Bonacina *de ſimonia q.* 4. §. *n.* 5. exiſtiment prædictam renunciationem abſque labe ſimoniæ fieri non poſſe, & Caſſador. *deciſ.* 3. *de renunciat. & deciſ.* 3. *de ſimonia* de ſtylo curiæ id obſervari teſtetur, teneantquè gloſſ. *in cap. ordinationes* 1. *q.* 1. *gloſſa* 1. *in cap. dilecto de præb. gloſſa* 2. *in cap. ex parte el* 1. *de officio deleg.* ubi nonnulli Doctores ex doctrina textus *in cap. ult. de pactis, c. quæſitum de rerum permut. clem. unica eodem*, & ex aliis. Tamen alii contendunt hujuſmodi renunciationem conditionalem coram Epiſcopo factam in favorem certæ perſonæ validam, & licitam eſſe, dummodo inter reſignantem, & reſignatarium nulla contentio, aut temporalitatis repromiſſio intervenitt. Pro quibus primò facit, quod illa tantum conventio, tanquam ſimoniaca reprobatur, in qua temporale pro ſpirituali datur; aut aliquod intervenerit, quod pretii imaginem habere videatur; ſed quando beneficiarius renunciat beneficio cum pacto, & conditione, ut certæ perſonæ conferatur, nihil temporale intervenit, quod pretii ſimilitudinem habere videatur: igitur talis conditio tanquam ſimoniaca improbanda non eſt, ſic docent Covarro. *lib.* 1. *var. c.* 5. *n.* 5. Boërius *in tract. de poteſt. Legati q. unic. n.* 11. Sotus *de juſtitia lib.* 9. *q.* 7. *art.* 2.

Et probatur major *ex c.* 1. *cum ſeqq.* 1. *q.* 1. *c. nemo, c. tua nos de ſimon.* Minor patet; quia conditio de ſe ſimoniam non inducit, ut probat *c. ſignificatum de præb.* facit textus *in univerſorum de rer. permut.* ubi reſignatio facta in favorem tertii, tanquam ſimoniaca non improbatur; quia ſimoniaca reſignatio adeò nocet contrahentibus, ut nec ipſe reſignans illud repetere, nec reſignatarius retinere poſſit, ut poſt gloſſam verb. *pecunia, in c. ſuper hoc de renunciat.* docet Tyraquel. *de retractu Conent.* §. 26 *gloſſa* 2. *n.* 10. dicit communem, Rebuff. *in praxi tit. de ſimonia n.* 1. 2

Etenim in ſpiritualibus illicitæ pactiones dari poſſunt, quæ nec contra Jus Divinum, nec humanum contineant, ut videre eſt in permutationibus; quæ de ſpiritualibus ad ſpiritualia abſque interventu rei temporalis ſine authoritate Superioris celebrantur, quas conſtat non eſſe ſimoniacas, ſed tantùm illicitas, & juri contrarias improbari, unde illicitas pactiones diſtinguit Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 14. & in litteris beneficialibus clauſula apponi ſolet, *nec ſimonia, aut alia illicita pactio, &c.* ut optimè advertit Covarr. *dict. c.* 5. *n.* 4. Barboſa *de jure Eccleſ. lib.* 3. *c.* 15. *n.* 45. legendus *a n.* 52. & 54. ubi dicit quod attento rigore juris communis, non eſt ſimoniaca prædicta forma reſignationis, nec tranſgreſſores puniendos eſſe tanquam ſimoniacos, ſolùm enim fatetur ſacris Canonibus eam eſſe inimicam, & pluribus de cauſis à jure reprobatam, ac proinde, nec per inferiores Prælatos eſſe admittendam. 3

Ratio inquam, ob quam talis conditio improbetur, ne ex parte reſignantis apponi aut ab Epiſcopo acceptari poſſit, colligitur *ex c. plerique* 8. *q.* 1. ubi Hilarius Papa *in Romana Synodo* decrevit, ne beneficiarii in ſuum locum alios deſignare, ſubrogare, aut eis gratificare poſſint; quia quæ Dei ſunt ab homine dari non poſſunt, ſed authoritate Eccleſiæ, quæ in Prælatorum inſtitutione conſiſtit conferenda ſunt: unde Pontifices pro regula conſtituerunt, ne Sanctuarium Dei hæreditario Jure, aut ſanguinis affectu, ſed libera electione deferatur, juxta textum *in cap. Epiſcopo*, & *in cap. Moyſes*, & *in cap. Apoſtolica* 8. *quæſt.* 1. *cap. ad hæc de decimis*, *cap. conſuluit de jure patron.* Et juxta hanc interpretationem intelligendus eſt textus *in cap.* 1. *de præbend.* ut poſt Hoſt. Joan. Andr. Abbat. Imol. *in princ.* Dec *num.* 15. & alios *ibi* tradunt Rebuffus *in praxi de diſpenſat. ex defectu natal. num.* 25. Ludovic Gomez. *in regul. de infirmis, quæſt.* 1. *in principio.* Mandoſ. *de ſignatura gratia*; §. *diſpenſatio ſuper defectu natal. num.* 12. 4

Et confirmatur eo quòd nulla lex Divina, aut humana conſtitutio talem renunciationem tan- 5

quam ſimoniacam reprobavit: nam ſi renunciatio hæc foret ſimoniaca utique proveniret ab aliqua lege Divina, aut humana conſtitutione, quæ ſimoniam induceret, juxta celebrem doctrinam gloſſæ *in dict. cap. ex parte*, verb. *dimittere de officio deleg.* cum qua omnes tranſeunt, ut advertit Barboſa *in dict. cap. 15. de Jure Eccleſ. ſub dicto num. 54.* utrumque probans de lege Divina; quia ſimonia Divinis legibus prohibita tunc contrahitur, cum ſpiritualia ſupernaturalia, vel eis annexa, quatenus talia ſunt verè pretio æſtimantur, circa illa tamen tales pactiones, aut conventiones natura ſua non gratuitæ adhibentur, quæ venditionis imaginem præ ſe ferunt, & quandam eorum æſtimationem exprimere videntur, quod illis tantum caſibus eſt admittendum, qui Jure repetiuntur expreſſi, in quibus lex aliquid, velut ſimoniacum fieri prohibet: nam ad actum ſimonia cum judicandum non ſufficit, ut per legem improbetur, cum non omnis prohibitio actum ſimoniacum conſtituat, ſed illa tantùm quo aliquid circa ſpiritualia prohibet ſub figura, & ratione ſimoniæ, quod imaginem habeat contractus non gratuiti, quod etiam Jure humano patet, ex regula textus *in cap. quam pia 2. de ſimonia*, dum ante pactionem ſpiritualium, pactionem de dandis temporalibus fieri vetat; poſtea verò dari non prohibet, quoniam prius venditionis habet figuram, poſterius verò non ita, idem colligitur *ex cap. tua nos, cap. ad Apoſtolicam, de ſimon.* Planè in noſtro caſu, quando ſcilicet, quis renunciat ſuo beneficio coram inferiore ſub conditione, ut certæ perſonæ conferatur; nec datur textus, qui talem renunciationem, tanquam ſimoniacam condemnet, nec actus de ſe talis eſt, qui juxta formam, & naturam, imaginem pretii præferat, ſed affectionem ad illam perſonam, in cujus favorem renunciat.

6 Et confirmatur quia renunciatio, quæ fit ex cauſa permutationis, conditionalis eſt, & reſpectiva, in qua ſaltem virtualiter continetur clauſula *non alias, aliter, nec alio modo*, ut docent ſcribentes *in cap. unic. de rerum permutat. libro 6.* ibi; *qui alias minimè reſignaſſet* &c. clem. unic *eodem titulo*, ibi: *ex cauſa permutationis reſignata* &c. ſed talis reſignatio ex cauſa permutationis, non ſolùm ſub virtuali, ut prædicta Jura probant, ſed etiam ſub expreſſa conditione, ut alter alterius beneficium habeat, valida, & licita eſt, ut colligitur *ex cap. ad quæſtiones, cap. ult.* juncta gloſſa, verbo *temporalia, de rerum permut.* reſolvit Covar. *d. c. 5. n. 5.* Sot. *d. lib. 9. q. 5. art. 2.* Ergo non eſt cur ſententia contraria ſit omninò ſequenda, conſiderata etiam deciſiona textus, *in clem. unica, de rerum permutatione*, ibi, *conceſſione Juris utentib.* quibus ſignificatur verbis reſignationem reciprocam, ex cauſa permutationis ſpecialiter permitti quaſi ſecundùm Juris regulas licita non eſſet, quia ex proximè dictis convincitur.

7 Nec obſtat dicere, quod in beneficialibus omnis pactio tanquam ſimoniaca per Sacros Canones reprobatur ex textu *in capite fin. de pactis capite quæſitum de rerum permutatione*, cum aliis, cum reſignatio facta ſub conditione ut *Titia conferatur*, pactum contineat, & conventionem ex Regula
8 *l. 1. ff. de pactis.* † Quia reſpondetur prædicta Jura poſſe prohibere tantùm illas conventiones in ſpiritualibus, in quibus temporale datur, retinetur, aut promittitur verè, aut præſumtivè; Eccleſia namque ut omnem ſiniſtram ſuſpicionem, & mali ſpeciem removet, non ſolùm veram, & realem ſpiritualium venditionem, ſed omnes non gratuitas pactiones circa ſpiritualia prohibuit in quibus temporale aliquid interveniret quod pretii imaginem habere videretur; quamvis recta fuiſſet partium intentio, Juxta textum *in dicta cap. 14. ſeſſione 24. de reform.* ita Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico, libro 3. dict. capite 15. numero 56.* addens verba illa, *omnis pactio, omniſque conventio*, &c. reſtringi debere ad illas pactiones in quibus temporale aliquod intervenit; eo quòd novum non ſit in Jure, univerſalia verba ad terminos Juris habiles reſtringi, juxta regulam textus *in l. codice de Sacris Eccleſiis*, maximè ſi conſideretur dari plures conventiones in ſpiritualibus poſſe abſque ſimoniæ labe, ut *in capite ad quæſtiones, de rerum permutatione, capite ſignificatum, de præbendis, capite ad audientiam*; juncta gloſſa *de reſcriptis capite ſuper eo de tranſaction.* & in aliis Juribus in quibus conditiones in ſpiritualibus continentur ut reſolvit Covarruuias, *dicta libro 1. variar. cap. 5. num. 4.* Nec turbari debet relata doctrina ſi dicatur non ſemper ſpecialem legem requiri ad ſingulos caſus tanquam ſimoniacos condemnandos, ſed ſufficere generalem; quia reſpondeo cum Barboſa, & aliis, id ſolùm procedere quando materia eſt talis quæ ſub generali prohibitione cadere poſſet; ſed non ſic dicendum in propoſito caſu de quo loquimur, ubi nihil temporale conſiderari poteſt in quo præcipua ratio ſimoniæ, & generalis prohibitio fundatur; non enim pactionis leges improbantes circa ſpiritualia pertinent ad hanc renunciationem quæ ſine conventione fit.

Nec obſtat textus *in d. c. dilecto de præbend.* ibi *li-* 9
beraliter reſignavit, & in cap. ex parte de offic. de legati, quatenus ex eis Doctores in principio adducti probant, quòd libera reſignatio quæ requiritur de jure tollitur Ordinario, ſi teneatur beneficia conferre illi in cujus favorem renunciatio facta fuit, non autem digniori cui aliàs attento jure conferre tenebatur ex doctrina D. Thom. 22. *q. 63. art. 2.* quia reſpondetur fatendo ſuppoſitum, nempè quod inferiores Prælati nunquam admittant conditionalem reſignationem, ſed puram tantùm, & liberam, ſed negamus ut ſola renunciantis, ſpes, & intentio quod ſuum beneficium certæ perſonæ conferatur ſimoniam efficiant; ut docent Navar. *in man. c. 23. n. 107.* Barboſa *d. l. de Jure Eccleſ. c. 15. n. 58.* dicentes non inde ſequi talem conditionem ſi de facto ab Ordinario acceptetur & beneficium illi conferatur in cujus favorem fuit appoſita actum efficere ſimoniacum, nec evinci ex *d. cap. dilecto*, ſi rectè ponderetur, imò ex textu *in c. unica de rerum permutatione, lib. 6.* rectè habetur reciprocam beneficiorum permutationem coram ordinario fieri non poſſe attento jure, ſed ſpecialitate illius textus poſſe Prælatum rejecta conditione beneficium alteri conferre; ut interpretatur gloſſa in verbo *dimittere*, *in d. cap. ex parte, de off. deleg.* Rebuff. *in praxi de renunciat. conditia. in princ.* Covar. *d. c. 5. n. 5.* non enim ait Barb. *d. n. 58. in fin.* improbari in textu illo prædictam conditionem tanquam ſimoniacam; ſed ex aliis cauſis & rationibus quas ſupra adduxi.

Non textus in *d. c. nemo, de ſimonia, & in c. unica*, 10
verſ. circa, ut Eccleſiaſtica beneficia ſine diminut. conferant, quibus probatur ut carnalitas & animi affectio in ſpiritualibus ſimoniam inducat, ac ſi temporale interveniſſet nec negari poſſe quod conditio in favorem certæ perſonæ à renunciante appoſita procedat, ex carnalitate & animi affectu, quia Reſpondetur animi carnalitatem in prædictis juribus non tanquam ſimoniacam, ſed tanquam injuſtam, & iniquam in ſpiritualibus improbari ut poſt

alios

alios reſolvit. Covarruv. *dict. lib. 1. var. c. 5. n. 4.* Flaminin *de reſign. lib. 14. q. 7. n. 19.* nec tunc obſtat textus in *d. cap. nemo*, qui ſolum evincit non poſſe præsbiterum gratia; vel amore, ſeu conſanguinitatis reſpectu aut pro cumque temporali emolumento peccatorem ceſſare & reconciliare impœnitentem aut pœnitentem à reconciliatione removere, quia utrumque ſimoniacum eſt, ſcilicet ſi in utroque temporale emolumentum de quo egerat interveniſſet, non autem ſi ſola animi affectio; aut conſanguinitatis reſpectus reperiretur qui injuſtitiam non ſimoniam inducit, ſic Barboſa *in dict. cap. 15. n. 57.* qui *n. 163.* cum pluribus Doctoribus dicit quod tractatus de renunciando certo modo beneficio non eſt prohibitus, ſed tantum pactio firma.

11 Ad ſecundam quæſtionis partem ex dictis reſpondeo ut renunciatio ſimpliciter facta ea intentione, & ſpe ut certæ perſonæ conferatur, attenta communi opinione non, inducat ſimoniam quamvis eidem beneficium collatum ſit, ut notant gloſſa verbo, *pretio in cap. ordinationes 1. quæſt. 1.* Navarrus *in manual. cap. 23. n. 108. & conſ. 38. de ſimonia*, aliique quos ſequitur Flaminius *de reſign. d. lib. 14. quæſt. 6. n. 5.* & eſt ratio quia ad ſimoniam conſtituendam ut jam dixi neceſſario requiritur datio temporalis aut ſaltem pactum & conditio dandi; imo addunt Felinus *in cap. ad audientiam de reſcri-*

12 *ptis num. 2.* † Sanct. Antonius *p. 2. tit. 1. cap. 5. §. 11.* Navarr. *dict. n. 107. in manuali*, Redoanus *de ſimon. parte 1. cap. 25.* Suarez *lib. 4. de ſimonia*, *num. 18.* verſ. *hac ergo.* Quaranta *in ſumma Bullarii*, verbo *beneficii reſignatio*, verſ. *pro complemento*, Valerius Reginaldus *in praxi fori pœnit. lib. 13. n. 249.* Filiucius *in quæſtion. moral. lib. tom. 3. tract. 45. cap. 8. quæſt. 9. num. 26.* Licitum eſſe in utroque foro renuncianti poſt renunciationem libere & pure factam procurare & humiliter poſtulare, ut beneficium illud certæ perſonæ conferatur, ſic colligentes ex textu *in cap. tua nos in 2. reſponſo de ſimonia*, ut & reſolvit etiam Caſſadorus *de ſimonia, deciſione 2.*

13 Unde infero cum eodem Navarro *cap. 23. in manuali n. 10. & conſ. 11. 38. & 43. de ſimonia.* Flaminio *de reſignatione dict. lib. 24. quæſt. 1. n. 11.* quod humiles ſupplicationum preces ſimoniam non efficiunt, ſecundùm communem ſententiam; ideoque docuerunt Felinus in *dict. cap. ad audientiam el. 1. col. 5. de reſcript.* Anania *in cap. audivimus col. 2. n. 2. de colluſ. detegend.* Navar. *conſ. 48. alias 33. de ſimonia.* Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. lib. 3. dict. cap. 15. num. 61.* Rota *in Balneoregien. ſimoniæ 17. Maii* 1624. coram R. D. Coccino ut dum tractatur reſignatio ſit optima præſervatoria, omnia gerere ea intentione, *ſi S. D. N. placuerit & ab eo approbata fuerit.*

14 Quod verò ex noviſſima Pii V. conſtitutione, incipiente *quanta Eccleſiæ* tenendum ſit, videtur ut dicta non ſuſtineantur, eo quòd Pontifex ſummus omnes reſignationes beneficiorum etiam ſimplices apud Ordinarios fieri prohibuerit motu proprio, & poſtea utilitatis gratia ſimplices renunciationes permiſerit; ſic tamen ut nec verbo nec ſigno aut intentione in alterius favorem fiant, nec conſanguineis, affinibus, aut familiaribus reſignantis ſeu conferentis dentur pœna nullitatis & aliis graviſſimis pœnis impoſitis, ut obſervari teſtatur Flamin. *lib. 11. de reſign. quæſt. 5. num. 12.* de quo Barboſa *dict. lib. 3. de Jure Eccleſ. cap. 15. n. 62. & n. 112.* † dicens hoc idem confirmari ab eodem Papa, alia conſtitutione circa confidentias beneficiorum, dicens ut hæc conſtitutio habeat etiam locum in Parochialibus dimiſſis ob alterius Parochialis aſſecutionem, ut cenſuit ſancta Congregatio negotiis Epiſcoporum & Regularium præpoſita *ſub die 19. Decemb.* 1620. † ſed ut non habeat locum in 15
reſignante beneficium de ſuo jure patronatus, ait Barboſa ſupra *n. 64.* per ſacram Congregationem Concilii *Viterbien. 18. Martii* 1528. quia Patronus poteſt præſentare quem vult ad dictum beneficium & ordinarius tenetur inſtituere non obſtante D. conſtitutione Pii V. in §. *caveant.*

Ad tertiam quæſtionis partem an hodie propter 16
prædictas Pii V. Conſtitutiones ſit cenſenda ſimoniaca renunciatio ſimpliciter facta ea mente, & ſpe ut certæ perſonæ conferatur, & an liceat renuncianti id procurare & ab Ordinario petere, & licèt videatur non permitti per verba conſtitut. relatæ Pii V. *incip. quanta*, ibi: *Nec futuri Succeſſores ab eiſdem verbo, nutu, aut alio ſigno deſignentur*, &c. Tamen ut illa explicant Flaminius *de reſignat. lib. 14. qu. 6. n. 7.* Navarr. *dict. conſ. 38. de ſimonia n. 3.* qui in *d. c. 23. à n. 109.* in manuali ſatisfacit ad alteram relatam conſtitutionem de confidentiis per quam omnis ſpes & intentio tanquam ſimoniaca videtur condemnata, Barboſa *in dict. cap. 15. n. 65.* in relatis verbis non imponi præceptum ſubditis reſignantibus, ſed ſolum Prælatis conferentibus, cum ad eos ſolum referantur; imò ut colligitur ex eo verſiculo dum utitur Pontifex, verbo, *caveat*, inquit in ſequenti: *Cæterum præcipimus, & omninò interdicimus* &c. nec importare præceptum ſed ſolum admonitionem, deinde probant Doctores quia lex humana ut dico *ſub Rub. de conſtit.* actus inter nos non judicat nec punit, ut probat textus *in cap. à nobis, de ſententia excommunic. cap. fin. de ſimonia*, & ſic nec renunciantis intentionem quæ ad actus externos non exit; etenim ut ipſi Doctores expendunt prædicta verba ſunt intelligenda de intentione expreſſa vel tacita in contentionem deducta.

Ad ultimam partem quæſtionis ſatisfacies ex 17
dictis *in principio hujus textus num. 5.* verſ. *pro complemento.*

QUÆSTIO III.

An ſi ex aliqua cauſa beneficium reſignatum non quæratur reſignatario dicatur nihilominus vacare. Et an ſi reſignans reſervata penſione vacet, ſi ea penſio in minori quantitate ſit aſſignata. Et quænam ſit differentia inter ſimplicem & conditionatam reſignationem; nunquid earum aliqua poſſeſſio amittatur beneficii.

SUMMARIUM.

1 *Reſignatarius excommunicatus, Laicus, aut non acceptans, ſive abſens non aufert beneficium à reſignante, & quid ſi reſignans habeat jus patronatus; aut ſi non expreſſerit valorem*, n. 2. & 3.

4 *Poſſeſſio & titulus beneficii non dicitur dimiſſa per renunciationem niſi adimpleta conditio-*

ne: & num. 5, *ubi quamdiu retineat fructus.*

6 *Reſignans poteſt regredi ad beneficium reſignatum ubi penſio in parte non ſubſiſtit.*

7 *Renuncians qualiter amittat poſſeſſionem & titulum per puram & ſimplicem renunciationem; quando ſi reſignet conditionaliter, aut in favorem certæ perſonæ*, num. 8. 9. & 10.

1 AD primam quæſtionis partem aliquid dixi ſupra *in cap.* 4. *à n.* 25. Sed nunc breviter etiam dico quòd ſi beneficiarius renunciet in excommunicatum, in Laicum, in abſentem, vel in aliquem acceptare nolentem, aut ſi moriatur ante acceptationem non amittat in his, nec in aliis ſimilibus caſibus jus ſuum ad beneficium reſignatum; quia deficit reſignatarii habilitas aut voluntas accep-
2 tandi, † quod etiam procedit in eo qui beneficium juriſpatronatus abſque patroni licentia, aut legitima derogatione reſignavit; quia eo caſu reſignatio nulla eſt, & jus penès reſignantem remanet: ſic docent Burſatus *conſ.* 411. *num.* 4. communis ex Flaminio *lib.* 1. *de reſign. quæſt.* 3. *n.* 96. & idem dicunt Guido Papa *conſ.* 172. Barboſa *de Jure Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 15. *n.* 76. de eo qui reſignavit in manibus non habentis facultatem recipien-
3 di reſignationem, † aut ſi verus beneficii valor à reſignatario expreſſus non ſit, quia cum reſignatio ob verum valorem non expreſſum nulla ſit, nec ex ea reſignatario jus quæratur propter regulam, de valore exprimendo & communem ſtylum, ſequitur ut jus apud reſignantem maneat illæſum; ſic poſt Boërium *deciſ.* 243. *num.* 8. reſolvit Flamin. *dict. quæſt.* 3. *num.* 107.

4 Ad ſecundam quæſtionis partem etiam reſolutivè dico cum Caputaq. *deciſ.* 116. *part.* 1. Flaminio *dict. lib.* 1. *quæſt.* 3. *à n.* 82. *& n.* 117. Seraphino *deciſ.* 21. *n.* 1. Burett. *deciſ.* 833. *n.* 3. Rota *deciſ.* 419. *& deciſ.* 699. *n.* 4. *part.* 1. *divers.* & *deciſ.* 92. *n.* 5. *part.* 1. *recent.* & *deciſ.* 4. *n.* 2. & *deciſ.* 432. *n.* 2. *part.* 2. *recent.* ut ſi reſignans reſervata penſione reſignaverit & penſio non reſervetur, aut ſi reſervata, ſit in minori ſumma quàm à reſignante fuerit præfinita, vel ſi reſervatio penſionis ex aliqua cauſa annullari contingat; tunc non abdicari à reſignante beneficium, nec in aliis ſimilibus caſibus; quia jus non abdicatur à reſignante non ſervatis conditionibus, nec titulus aut poſſeſſio dicetur dimiſſa, niſi adimpleta conditione: ſic Flamin. *dict. l.* 1. *quæſt.* 14. *n.* 7. *&* 10. Hieronymus Gabriel. *conſ.* 185. *à n.* 2. *lib.* 1. Stephanus Gratianus *diſceptat. forenſ. c.* 746. *n.* 20. *&* 21. Rota *in Berdunen. Abbatiæ* 5. *Maii* 1614. *n.* 9 & *deciſ.* 833. *num.* 4. Barboſa *dict. lib.* 3. *de Jure Eccleſiaſt. cap.* 15. *à n.* 80. ubi eddit *n.* 81. cum Farin. *in deciſ.* 2[illegible]. *n.* 2. *p.* 2. *recent.* fuiſſe reſolutum *in Toletana penſionis* 21. *Maii* 1610. coram R.P.D. Pirovano; idem procedere ubi penſio aſſignetur in minori quantitate: quia deficit reſignantis conſenſus, qui fecit ut ipſa gratia in totum corruat, & reſignans poſſit regredi ad bene-
5 ficium reſignatum: † & ſic Navarrus *in cap. accepta oppoſit.* 7. *n.* 23. *&* 33. *de reſtit. ſpoliat.* dixit reſignantem non ſolùm titulum, ſed etiam poſſeſſionem retinere, quamdiu conditio edimplete & beneficium reſignatario quæſitum non fuerit; niſi aliunde colligatur beneficium dimittere voluiſſe; unde ait Barboſa *dict. cap.* 15. *n.* 85. *de Jure Eccleſiaſt. lib.* 3. aliquos colligere poſſe reſignantem fructus ſui beneficii percipere, quamdiu poſſeſſio per reſignatarium quæſita non fuerit, & ita non a tempore notitiæ, ſed apprehenſæ poſſeſſionis per reſignatarium fructus ad reſignantem pertinere.

Ad tertiam quæſtionis partem ex jam dictis *in* 6
Rubrica, & ſub Rubra, poteris de facili reſpondere, ubi jam dixi *de differentia ſimplicis & conditionatæ reſignationis*; igitur, cum per ſimplicem reſignationem e ſuperiore acceptatam amittat beneficium reſignans, & maximè controverſum ſit an amittat non ſolum proprietatem, ſed etiam poſſeſſionem: & dicat Doctorum communis utramque perdidiſ- 7
ſe, ſi ut nec ad nudam detentionem quam retinet ſit reſtituendus, ſi ab ea deiciatur, ex regula textus *in dicto cap. accepta* de quo *ibi* dixi latiſſimè & de rigore juris procedere dicat Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dicto cap.* 15. *lib.* 3. *à num.* 66. legendo ex Doctrina Navarri *in dict. cap. accepta oppoſit.* 6. *n.* 5. Flamin. *lib.* 5. *de reſign. quæſt.* 3. *n.* 7. Menochio Anton. Gabriel. & alius ubi curat expendere, *dict. cap. accepta cum cap. ſollicitè, eodem tit. de reſtitut. ſpoliat. n.* 69. *&* 70. ubi dico *à num.* 14. *quæſt.* 1. † 8
Tamen in praxi verius putat idem Barboſa *n.* 68. beneficiarium per illam renunciationem non amittere poſſeſſionem, in que ſicut antea inſiſtit, † ideo- 9
que reſtituendum ſi ab ea deiciatur; quia in temporalibus non aliter poſſeſſio amittitur quàm ſi poſſeſſor eam dimittere intendat, ut docet Jureconſultus *in l. ſi quis vi, §. differentia, l.* 3. *§. in amittenda, l. quemadmodum, ff. de acquir. poſſeſſ.* quod limitatum non reperitur in beneficialibus. † Dein- 10
de quia cum per ſolam beneficii collationem non acquiratur poſſeſſio antequam apprehendatur, ut colligitur *ex cap. cum veniſſet*, ibi: *Nondum eſſet poſſeſſionem adeptus, de inſtitut.* ſequitur à contrario ſenſ[illegible] per ſolam renunciationem quæ ſtricti juris eſt, & ſtrictius interpretanda, ut non dimittatur poſſeſſio ſine animo ipſius poſſidentis, ſic ut ſi injuſtè retineat, validè tamen & à poſſeſſione deiciatur, veniat reſtituendus. Imola *in cap. eo, hoc tit.* Navarr. *in dict. accepta oppoſit.* 7. *n.* 5. Rota *deciſ.* 1. *eodem in novis* Antonius Gabriel. *in practicis de reſt. ſpoliat. concluſ.* 1. *n.* 59. ex aliis probat Barboſa, qui *n.* 21. ait reſignationem conditionalem, nec titulum nec ullum jus amittere, niſi conditionibus impletis, quæ debent ſervari in forma ſpecifica.

QUÆSTIO IV.

An poſſit Papa liberè renunciare Papatui abdicando à ſe poteſtatem juriſdictionis per modum voluntatis ſufficienter expreſſum. Et eſto renunciet apud quem fiet, cum non detur ſuperior qui eam Papatus renunciationem acceptet. Et an Papa poſſit ardua negotia ſine conſilio Cardinalium diſponere.

SUMMARIUM.

1 *Succeſſorem eligere nequit ſibi Pontifex ad Pontificatum, remiſſivè*, & n. 9.

2 *Renunciatio Pontificatus eſt res graviſſima & ardua.*

3 Pon

3 *Pontifex liberè & ſine aſſenſu Cardinalium queit renunciare Pontificiæ dignitati cum juſta cauſa*, & n. 14.

4 *Papa cedere poteſt Papatui per modum ſimplicis, reſignationis, ſed non per modum reſignationis propriè acceptæ.*

5 *Papa nequit ſeipſum deponere ſeu cedere judicialiter per modum depoſitionis.*

6 *Renunciatio quæ expoſcit ſuperioris aſſenſum eſt in cæteris beneficiis præter Papatum.*

7 *Papatus erectio eſt ſoli Deo reſervata; & ſic renunciatio Papatus ſoli Deo facta videtur.*

8 *Papa renuncians Papatui ſine cauſa peccat mortaliter.*

10 *Cœleſtinus III. volens renunciare Papatui, Cardinales noluerunt eligere Joannem Paulum ab eo deſignatum.*

11 *Renunciatio Papatus eſt communicanda cum Collegio Cardinalium ſicut res alia graviſſima, non præciſè ſed ex urbanitate*, ut n. 12. & à n. 17. 18. & 19.

12 *Pontifex poteſt ſimpliciter declarare ſe velle Pontificatui renunciare; nec tenetur aliquo divino præcepto requirere Cardinales.*

13 *Quaſi contractus quidam cenſetur inter Eccleſiam Univerſalem & Papam ut illa eum alat, ille eam gubernet.*

15 *Pontifex Religioſus poſt liberam renunciationem Papatus, non tenetur redire ad ſuam religionem; etſi aliqui contra.*

16 *D. Fr. Gregor. Pedroſa Religioſus D. Hieronym poſt renunciatum Vallisolet. Epiſcopatum; Et D. Fr. Franc. Araujo Dominicanus poſt renunciatum Segob. non redierunt ad religionem.*

1 AD primam quæſtionis partem, videtur ut nequeat Papa renunciare Papatui; quia ſi nequit ſibi in vita ſucceſſorem eligere; ut latiſſimè dixi ſupra *in Rub. de elect. quæſt.* 8. in verſ. *ad ſecundam*, cum aliis, quid mirum ut nec renunciare
2 valeat ex quo ſemel fuit canonicè electus † Cùm renunciatio Pontificatus ſit res graviſſima & ardua, Ac proinde Collegio Cardinalium communicanda, ut colligitur *ex cap. per venerabilem*, verſ. *ſunt autem, qui filii ſint legitimi*, deinde quia ſi attendamus ad dicta ſupra *in Rubr. noſtri tituli*, & *ſub rubro*, videmus non dari renunciationem niſi ſuperioris aſſenſu & acceptatione.

3 Sed quia jam hoc dubium expreſsè diffinitum eſt pro affirmativa ſententia à Bonifacio VIII. *in cap. hoc titulo, lib. 6.* ideo aſſero ex communi Doctorum calculo poſſe Papam cedere & renunciare Papatui liberè ut propoſitum eſt in quæſtione, ut ibi notant Doctores; Decius *in cap. ex parte n. 20. de reſcriptis*. Alex. *conſ.* 224. *iure tam gravi, in fine, lib.* 6. Pelagius *de planctu Eccleſiæ lib. 1. c.* 18. Jacobat. *de Concil. lib. 1. art. 3. n.* 3. Gambara *de ſimoniaca Pontific. electione, num.* 98. S. Antonin. 3. *p. ſuæ Summæ n.* 23. Albertinus *de agnoſcend. aſſertionibus q. 30. n.* 6. Peregrin. *de jure fiſci lib. 1. tit. hab. jur. fiſcal. n.* 10. & 11. Flamininus Pariſ. *de reſignat. beneficior. lib. 2. quæſt. 1. n. 4.* & *à n. 19.* & *lib. 7. q. 5. n.* 3. Cardinalis Tuſchus *lit. P*, *concluſ.* 48. *à princ*, Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 4. cap. 6. q.* 1. Paulus Comitol. *reſ. moralium, lib. 1. q.* 100. Gonzalez *ad Regul. 8. Cancellariæ*, § 5. *proœm. ex n.* 16. ubi enumerat aliquos Pontifices qui Papatui renunciarunt, Machado *in ſumma de perfecto Confeſſario tom. 2. lib. 4. p. 7. tract. 4. documento* 20. *num.* 1. *poſt med.* Martinus Giron. de Plazeda *in diſcurſu an ſit licit.* *Fermoſin. de Offic. & ſacris Eccleſ.* Tom. I. *tum in vita Pontificis ei ſucceſſorem dare, cap. ult.* à n. 104. Bonacino *de legitima electione Summi Pontificis q. 1. punct. 1. propoſit. unic. n.* 20. ubi tenet † 4
Papam poſſe papatui cedere per modum reſignationis ſimplicis, ſed non poſſe per modum reſignationis propriè acceptæ, & † nec poſſe ſeipſum de- 5
ponere ſeu cedere judicialiter per modum depoſitionis, imò & idem Gonzalez *dict.* §. 5. *num.* 19. ſubdit quòd Cæleſtinus Papa V. cauſam dedit ut conſtitutio *d. c. 1. hoc. tit.* ſtatueretur.

Nec obſtant *num.* 1. adducta & vera renuncia- 6
tionis definitio quam poſui ſupr. *in Rubrica*; ſecundùm quam ſcilicet in omni renunciatione ſuperioris acceptatio neceſſaria eſt, quia procedit in cæteris beneficiis in quibus legitimus ſuperior reperitur qui illam valeat acceptare, quod in hoc caſu non adeſt: quia cum Pontifex nullum in terris recognoſcat ſuperiorem, ad quem recurrere poſſit; *cap. nunc autem* 21. *deciſ.* ſequitur ut non ſit mirum quod relaxetur juris rigor propter impoſſibilitatem; juxta textum *in cap. indemnitatibus*, §. *penult. cap. licet, de elect. lib. 6. l. proximè, ff. de his quæ in teſtamento delentur*, ob idque Archidiaconus dixit *in dict. c. 1. ad finem*, quod † ſicut Papatus e- 7
rectio eſt ſoli Deo reſervata; juxta *cap. ultim. diſt.* 79. ita etiam & reſignatio ſoli Deo facta videatur; ut colligitur ex forma renunciationis D. Papæ Cæleſtini V. quam ponit Carrill. *in ſuis annalibus Chronolog. lib. 4. anno* 1294. *fol.* 373. ſequentibus verbis. *Ego Cæleſtinus Papa V. motus ex legitimis cauſis, id eſt, cauſa humilitatis, & melioris vitæ; & conſcientiæ illæſæ, debilitate corporis, defectu ſcientiæ, & malignitate Populi, & infirmitate perſonæ, & ut præteritæ conſolationis vitæ poſſim reparare quietem, ſponte ac liberè cedo Papatui & expreſsè renuncio loco, & dignitati; oneri, & honori, dans plenam & liberam facultatem ex nunc ſacro cœtui Cardinalium eligendi; & providendi dumtaxat canonicè univerſali Eccleſiæ de Paſtore.* † Ta- 8
men Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 2. ſub num. fin.* dicit ut peccet Pontifex ſi Paſtoralem curam à Chriſto Domino ſibi commiſſam ſine juſta cauſa repudiet.

Non adductum *ibi in principio* quod nequit Pa- 9
pa ſibi Succeſſorem eligere; quia ut latè dixi *in d. quæſt.* 8. à verſ. *ad ſecundam, de electione*: hæc actio omninò eſt diſſimilis ab actu liberè renunciandi Pontificatui, nec dictum ibi ut quia talis renunciatio eſt, ſit graviſſima; debeat communicari Cardinalium Collegio; quia ad hoc dubium reſpondetur ex adductis infra *hic* in verſ. *ad ſe-* 10
cundam.

Nec iterum obſtat quod cum D. Cæleſtinus III. gravi morbo laborans renunciare vellet Papatui & Cardinalem Joannem de S. Paulo tit. S. Priſcæ ſui ipſius loco eligi cuperet, Cardinales noluerit, aſſerentes inauditum eſſe in Eccleſia Dei ut Summus Pontifex ſe ipſum deponeret, quia ut reſpondet Pater Franc. Amicus *in Curſu Theolog. tom. 4. diſp. 6. ſect. 6. num.* 204. & ut ſequi videtur Diana *p. 10. tract. 5. reſ. 3. in fine*, hoc factum non eſt ante Cæleſtinum V. ante quem nullum præceſſerat exemplum, quod Summus Pontifex ſe ipſum ſponte à Papatu deponeret;

Ad ſecundam quæſtionis partem, jam ex dictis 11
videtur reſponſum; ſiquidem ut dixi reſignatio talis ſoli Deo facta eſt, ſed quia Joannes Andreas *in cap. ſuper eo, de elect.* Azeved *in l. 3 num. 36. tit. 10. lib. 5. recopilat.* quia Papatus renunciatio res graviſſima ſit, teneatur ut Collegio Cardinalium ſit com-

municanda; tum ut deliberent an id Chriſtianæ Reipublicæ expediat, tum ut ad alterius Pontificis electionem illicò procedant, rectè advertit Anton. *in dict. cap. 1. de renonc. lib. 6.* & ita Cæleſtino & aliis Romanis Pontificibus qui Papatui renunciarunt factum eſſe legamus ut poſt Gemin. *in dict. c. 1. n.* 10. ita tradit Flamin. Pariſ. *dict. lib. 8. de reſign. quæſt. 5. num.* 12. imò & videtur deſumi ex littera *dict. cap.* 1. dum ſignificat Pontificem poſſe Papatui renunciare, maximè accedente conſenſu Eccleſiæ; & dicit Pater Amicus *ubi ſuprà* & refert ide Diana *dict. reſ.* 3, ſub verſ. *addit.*

12 Adhuc verò dicendum eſt poſſe Papam liberè & ſine intentione Cardinalium Papatui renunciare; non enim communicatio Cardinalium, quæ videtur exigi *num. præced.* eſt neceſſaria ad illum actum perficiendum; ſolum verò exigitur ex urbanitate, cùm poſſit Pontifex ſimpliciter declarare ſe velle Pontificali dignitati renunciare: ita Doctores relati, aſſerentes debere Pontificem negotium hoc & ſimilia ardua Cardinalibus deferre; ſed non teneri ex aliquo præcepto divino eorum difinitionem expectare aut ſequi; & ita docent intelligendum eſſe verbum *liberè, dict. cap. 1. de renunc. lib.* 6. Gemin. *dict. num.* 10. Franchis *num.* 3. & alii *ibi*, Burſatus *conſ.* 342. *n.* 10. Jacobat. *de Concil. lib. 3. art. 5. num* 179. Abbas *in ſua quæſt. 1. col. 4. in fin. cap. 6. quæſt.* 2. Machad. *dict. documento* 20. *numera* 2.

13 Sed facit contra hanc reſolutionem dicere quod inter Pontificem & Eccleſiam Univerſalem cenſetur quidam quaſi contractus temporè electionis celebratus per quem Eccleſia Pontificem alere, Pontifex verò Eccleſiam gubernare tenetur; cum ergo conſtet ex Regula textus *in cap. 1. de probat.* dixi Pontificem & quemcumque alium ſupremum Principem per contractum cum ſubditis celebratum in utroque foro obligari, ut notant *ibi* Doctores (ubi latè dixi;) ſequitur dicendum ut Cardinalium cætus per quem Eccleſia Univerſa repræſentatur ad prædictam obligationem remitten-
14 dam videatur neceſſarius; † tamen jam adducti Doctores, & Barboſa *in dict. c. 2. de Jure Eccleſiaſt. p. 1. in fine, num.* 214. hanc objectionem ſive de quaſi contractu inter Eccleſiam & Prælatum celebrato, dicunt non tollere, quominus data juſta cauſa Pontifex renunciare poſſit; aſſerentes ut cum non detur ſuperior qui illam renunciationem examinare poſſit aut reiicere valeat, id relinquatur Pontificis conſenſu.

15 Pro complemento addo eſſe nonnullos Doctores affirmantes ut ſi Summus Pontifex renunciaturus ſit Religioſus, teneri eum poſt renunciationem ad Monaſterium redire, ut conſideratè protularunt Aragon. *de Juſt. & jure quæſt. 88. art. 1. ad 3. pag.* 1036. Azor. *inſtit. moralium lib. 12. c. 7. §. rogabis p.* 1. ſed meritò eos reprobant Soſſa *in libello de la obligacion conque quedam los religioſas abiſpos, num.* 139. Barboſa *dict. cap. 2. num.* 211. *in fine*, &
16 patet, ſiquidem temporibus hiſce vidimus, † & videmus, D. Fr. Gregorium de Pedroſſa Epiſcopum Valliſſolet. renunciaſſe ſuo Epiſcopatui, nec ſe transtuliſſe ad religionem ſuam S. Hieronimi, ut viveret Monachaliter, etſi poſt annum à ſua renunciatione degens in quadam domo in collatione cætus Monialium S. Dominici hic Madriti tranſitum fecilſet ad domum D. Hieronymi migrareique exiſtens in domo S. Laurentii vulgo *del eſcurial*, & poſt eum etiam renunciaverit D. Fr. Franciſcus. Araujo Ordinis Dominicani Epiſcopatui Segobienſis pluſque ab hinc triennio cum hæc ſcribo degat in hac Curia Matritenſi in domo particulari: etſi ſint quatuor domus ac cœnobia Monachorum ſui Ordinis. Si hæc in Epiſcopis renunciantibus qui ſubſunt Pontifici, quo jure in Papa religioſo renunciante contrarium dici debeat.

Objectionibus tamen videtur obſtare: nam 17 Martinus V. Romanus Pontifex fuit profeſſus dum viveret ſe nunquam in arduis diſpenſaturum ſine Cardinalium conſenſu, ob idque ait Zabarella *conſ. 137. num. 6, & 7.* non poſſe Papam ardua ſine eo explicare: duas rationes afferens; primam quia ut dictum eſt facta à Celeſtino Papa ſine Cardinalibus fuerunt revocata; ſecunda quia negotia Papæ, vel Regni dicuntur negotia univerſitatis in quibus requiritur major pars Procerum, & Abbas idem tenens *in ſua quæſt.* 1. Epiſcopua *num. 12. in fine*, addit quòd Collegium Cardinalium eſt in poſſeſſione vel quaſi, quæ multum operatur allegans textum *in d. cap. per venerabilem, qui filii ſint legitimi*, verſ. *in rationibus*, ubi dicit poſſe ratione Divina ſuſtineri ceſſantibus etiam pactis Conclavium & facit etiam textus *in cap. authoritate de privilegiis lib.* 6. Et quòd dicitur de Epiſcopis qui utuntur Canonicorum conſilio ut *in cap. novit de iis quæ ſunt à Prælatis.*

Sed nihilominus ex jam adductis dicendum eſt 18 cum Petro de Biaz *in ſuo directur. elect. in 2. parte, cap.* 35. *num.* 9. Barbatia *conſilia 1. per totum.* Et præcipuè *num. 36. lib.* 1. Troil. Maluet. *de Canonizatione Sanctorum in 2. dubio à num.* 35. Caſtro *conſ. 415. in facta num. 6.* verſ. *item obſtat.* & aliis quod licèt Papa ſoleat ardua explicare ſive expedire cum Conſilio Cardinalium & in alienatione bonorum ſoleat intervenire ſubſcriptio & conſenſus eorum adhuc Papa ſolus poſſit ardua quæcumque expedire ſine Cardinalibus: Papa enim non obligatur quia non eſt qui dicat *cur ita facis?*

Et licet replices dicendo ex ſtylo conſuetum 19 eſſe annullari ea quæ fuerunt ſine conſilio & ſubſcriptione Cardinalium, cui ſtandum eſt vel conſuetudini, per illa quæ dixi ſupra *in Rubrica de conſuet. quæſt. fin.* Reſpondeo tamen verius eſſe nec conſuetudine, nec Juramento introduci poſſe quòd Papa nequeat ſolus ardua facere, & creare Cardinales, ut docent Barboſa *lib. 1. de Jure Eccleſ. cap. 2. num.* 181. optimè Jacobatius *de Concil. lib. 7. art.* 5. Joannes Ferdinandus Loazes *in Conſilio edita ſuper oppido de Mula, col. 393. cum pluribus ſeqq.* ubi loquitur de quibuſcumque arduis, videlicet creatione & depoſitione Cardinalium & Canonizatione Sanctorum; depoſitione Regum, & Imperatorum: & de aliis hujuſmodi ut refert Cardinalis Tuſchus *littera P, num.* 12, *concluſ.* 50. Adjunges hic aliqua quæ dixi *ſub cap. penult de officio Vicarii quæſt. fin.* ubi de Coadjutoribus dandis Epiſcopis.

AD TITULUM DE SUPPLENDA negligentia Prælatorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Negligentia eſt materialis, aut formalis, & quæ ſit*, n. 3.

2 *Negligentia formalis eſt duplex propria, aut impropria, & quæ conſiſtit in tarditate externæ executionis actuum, de qua Rubrica intelligitur etiam ſi non procedat à tarditate intellectus.*

4 *Negligentia Prælatorum quando ſuppleri poſſit à ſuperioribus per viam recurſus; remiſſive.*

5 *Negligentia an amittatur juriſdictio, remiſſivè.*

6 *Negligentia facit, ut quis puniatur ſive contingat in ſpecie magna, ſive diſſoluta, ſive manifeſta: nec probatur, niſi quis teneatur ad factum certum*, n. 8.

7 *Negligens non dicitur, ignorans juſtè.*

9 *Mora qualiter puniatur, remiſſivè.*

1 CONGERIT Barboſa *n.* 1 Doctores agentes de hac Rubrica, cumque à *n.* 1. dicat negligentiam aliam eſſe materialem, aliam formalem, illam eſſe, per quam quis jus ſuum, cujus liberam adminiſtrationem habet omittit, quin aliquam culpam in hujuſmodi omiſſione committat, juxta terminos textus *in cap. plerunque de reſcriptis* & *cap. ſi clericus de præb. lib. 6.* & aliqua adducens pro explicatione conſidero ego hanc optimè juxta juris noſtri regulas explanari exemplis præſcriptionis, & uſucapionis, de quibus egi latiſſimè *in tit. de præſcriptionib.* non enim ibi imputatur peccato Domino non utendi rei ſuæ, nec præſcribenti illam
2 cum bona fide. † Hanc formalem negligentiam duplicem eſſe dicit à *n.* 3. impropriam, aut propriam, & hanc eſſe illam, quæ ſupponit ex negligente intellectum ſollicitum ad imperandum voluntati, quid negligere teneatur, cui opponitur prudentia; & uberius explanans cum nonnullis Theologis, dicit de hac negligentia loqui noſtram Rubricam, & Titulum, quæ conſiſtit in externæ executionis actuum tarditate, & executione. Nam cum hæc Rubrica eo tendat, ut injuſtæ, & damnoſæ prælatorum Eccleſiaſticorum ommiſſiones in actibus debitis externè gerendis ſuppleantur per alios Prælatos, indigeatquè hic ſupplemento eorum actuum externa omiſſio, ea nempe, quæ injuſta, & damnoſa quantumvis non procedat à tarditate intellectus; concludit eam optimè pertinere ad titulum hunc ſimul cum negligentia impropria, quæ tan-
3 tùm conſiſtit in omiſſione externorum actuum. † Et ita cum Valentia definit, *Ut ſi rationis cunctatio, ſeu tarditas ineffic citer operando; eo quòd eſt jam bene conſultatum, & judicatum:* & aliter cum Leſſio ait ut ſit omiſſio actuum rationis, qui neceſſarii ſunt, ut opus ſuo tempore fiat.

4 Unde quia idem Barboſa *n.* 9. movet quæſtionem quando negligentia Prælatorum ſuppleri poſſit a ſuperioribus par viam recurſus; ſeu appellationis; ideo applicabis quæ dixi *ſub cap. 2. de judiciis quæſt.* 19. 20. 25. † Et quatenus Marth. *de juriſd.* 5
p. 4. caſu 146. diputat an negligentia, amittatur juriſdictio; ideò applicabis quæ latè dixi *infra in cap. qualiter 17. de judic.*

Et pro majori enodatione dico ob negligentiam 6
quem puniri, ſive contingat in ſpecie magna, ſive diſſoluta, ſive manifeſta, juxta terminos Guid. Pap. *in decis.* 473. licèt non puniatur, niſi probetur. Cappel. Tholoſana *in decis.* 346. aliquid per Afflictis *in decis.* 13. *num.* 17. & 18. nec impuiari an Capella Tholoſana *in decis.* 257. ubi diligentia nihil proficeret; imò Caputaq. *in decis.* 241. *p.* 1. † dixit ut ne- 7
gligens non dicatur; & propterea puniendus qui juſtam ignorantiæ cauſam habet † Et addit Ric- 8
cius *collect.* 942. ad textum *in l. judices cod. de ſervis fugitivis*, quod negligentia præciſa non probatur, niſi quis teneatur ad factum certum, & limitatum, tempore, & loco, inſpiciquè ſemper ut quis poſſit facere illud, quod omittit, ut pulchrè decidit Verall. *in decis.* 166. *p.* 2.

Item poteris hic adjungere quæ dico de mora 9
punienda infra *ſub cap. fin. de locato*; & hac ultra Ordinarios ſufficiant pro hac Rubrica, quæ extendi valet ex annotandis ſub Rubro, ubi de Prælatorum negligentia in conferendis beneficiis inſtituendis, & præſentandis intra tempus ſtabilitum de jure, & per ſuperiores ſuppleatur, ſeu ad quos devolvatur eorum proviſio, & collatio.

Ad Text. in Cap. I. hoc tittulo.

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Benedicere Monachos poteſt Abbas Epiſcopo negligente, quod iterari nequit*, n. 2. & 3. *ubi quòd poſſit Ordines conferre, aliaque adminiſtrare*, n. 6. & 7.

4 *Abbas dicitur ante benedictionem.*

PRobat hic Pontifex, ut ſi Diœceſanus requi- 1
ſitus benedicere nolit Ciſtercienſem Abbatem poſſit ipſe benedicere Monachos ſuos. Barboſa multis probat, † ubi *n.* 3. ait quod hæc benedictio 2
ab Epiſcopo Abbatibus impertienda iterari non poſſit. † Et *n.* 4. quòd ſi Epiſcopus tertiò requiſi- 3
tus benedicere Abbatem ſine cauſa renuerit; poſſet ipſe Abbas, non ſpectata bened[illegible]one, officium adminiſtrare, & ordines conferre, & ea omnia, quæ ſunt muneris, tunc præſtare, & implere. † Et *n.* 6. 4
ait quod Abbas dicitur ante benedictionem.

Pro complemento addo quod notavi ſupra *in* 5
cap. 9. & 15. de electione, ubi de Epiſcopo nondum confirmato, aut conſecrato ſe ingerente adminiſtratione.

Ad quæſtionem an per unicam interpellatio- 6
nem conſtituatur ſuperior in mora, Cacheranus *in decis.* 12. à *num.* 1. & 6. de quo dixi.

Ad gloſſam hic de dignitore eligendo, Covaruu. 7
in reg. peccatum p. 2. § 7. à *n.* 2. de quo plura notavi ſupra *in cap. 1. cum in cunctis 7. de electione*, & alibi *in eo tit.* plura alia *in cap. 29. de præb. & dignit.* & ſub Rub. *de elect.*

Ad Text. in cap. Sicut II. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Regulares nequeunt in proprios uſus convertere Eccleſias, in quibus obtinent patronatus* numero 2. & 3.

1 *Donare nequit Prælatus in præjudicium Eccleſiæ.*

3 *Negligentia in providendo beneficia, præjudicet, ſex menſibus tranſactis, & de jure devoluto,* n. 4. & 5.

5 *Negligente patrono nominare, aut eligere intra tempus aſſignatum an poſſit rector eligere, aut inſtituere.*

6 *Spectativa ad beneficia quæ.*

7 *Papa non intendit in menſibus ordinariis providere.*

8 *Spectativarum gratia, non comprehendunt beneficia vacantia in menſibus ordinariis, & in aliis,* n. 9. & 10. *niſi Papa menſibus ordinariis derogaret,* n. 11.

12 *Spectativa loquens de menſibus ordinariis, non capit menſes ordinarios vigore alternativæ niſi adiiciatur verbum univerſale.*

13 *Regula reſervativa menſium fuit introducta, ut ſpectativa ſuum haberet effectum in menſibus ordinariis.*

14 *Spectativæ ſuccedebant loco regulæ octo menſium.*

15 *Præſentatio Eccleſiaſtica, & laica differunt remiſſivè.*

1 DIcit quòd Regulares non poſſunt in ſuos
uſus convertere Eccleſias, in quibus obtinent
patronatus; & ſi intra tempus Lateranenſis concilii,
quando vacant non præſentent rectores ad
eas, ſuperior ordinabit eaſdem. Primam partem
confirmabis ex notatis ſuprà *in cap. cum in jure
peritus*, & melius *in cap. 2. de donationibus*: nam ſi
2 † ibi decernit Pontifex, ut nequeat Prælatus donare
in præjudicium Eccleſiæ, cui in ſuos uſus convertere
poterit Eccleſias, cum tantùm ſit procurator,
& adminiſtrator ad uſus Eccleſiæ deſtinatos
3 & non Dominus; † Secundam partem confirmabis
ex textu *in cap. 3. cap. 4. & fin. hujus tituli*, ubi ferè de
eadem materia reſolvitur, cum omnia jura, etſi in
caſibus diverſis reſolutionem præſtent, circa tempus,
intra quod beneficia ſint præſentanda, conferenda,
inſtituenda, vel perſonæ ad ea eligenda per
Patronos, & ordinarios decidunt, tranſacto tempore
ſex menſium ad ſuperiores alios pertinere jure
devoluto, ea præſentare, ſive conferre &c.

4 Unde quia ex propoſito egit Garcia *de beneficiis
tota p. 10.* ideò de hoc jure devoluto propter negligentiam
Prælati, nunc ex propoſito non diſputo.
Sed quia multa noto infra *ſuis in locis*, ideò applicabis
notabilia, quæ congero *in cap. 2. de conceſ.
5 præbendæ*, ubi ad quos devolvatur proviſio. † Item
& *in cap. quoniam 4. de jurepatron.* ubi etiam de devolutione
ad Prælatum, ſi patronus non præſentat
intra tempus ſibi aſſignatum ad præſentandum,
quod eſt quatuor menſium laico, & Eccleſiaſtico
ſex menſium; imò Barboſ. *de jure Eccleſ. p. 2. lib. 3.
cap. 12. num. 165.* cum multis ab eo relatis probat
quod ſi patronus per negligentiam excedit tempus
ſibi à jure ſtatutum ad præſentandum, poſſit
is, ad quem ſpectat Rectorem eligere, atque inſtituere.

Verùm quia per textum noſtrum agi poteſt de 6
ſpectativis ad beneficia in verſ. *ad vacantes*, de
qua materia poſſunt applicari deciſiones Pontificis
Innocent. III. *in cap. ex tenore 13. & cap. accedens
14. de conceſſione præbendæ*, duxi nunc agregare hic
quæ tradidit Riccius *collect. 1534.* ad textum noſtrum,
dum affirmat loqui de ſpectativis, ad cujus
materiæ delucidationem ponit ſequentia; nempe
† quòd Papa non intendit in menſibus ordinariis 7
providere, ut per Cardinalem Puteum *in deciſ. 57.
lib. 2. & deciſ. 25. lib. 3.* Rota *in deciſ. 700. p. 3. & in
deciſ. 9. p. 2.* † Et ſic gratiæ ſpectativarum ad bene- 8
ficia vacatura, non capient beneficia, quæ in menſibus
ordinariorum vacabunt, ſed ſolum vacantia
in menſibus reſervatis Rota *in deciſ. 127. lib. 3.* Cardinal.
Puteus *in deciſ. 92. lib. 1. & in deciſ. 53. lib. 2.
& in deciſ. 48. lib. 3.* Cæſar. de Graſſis *in deciſ. 15.
de præb.*

Quod ampliatur primo procedere etiam in men- 9
ſibus alternativis, Ordinario conceſſis, ratione alternativæ
acceptatæ. Moedan. *in deciſ. 19. de præb.*
† Ampliatur ſecundò procedere etiam, quamvis 10
Epiſcopal. ſedes vacaret; quia tunc ſpectantes acceptare
non poſſunt in quatuor menſibus conceſſis
Ordinario. Mohedan. *in deciſ. 29. de præb.* † quòd 11
limitant Puteus *in deciſ. 48. lib. 3.* Caſſador. *in deciſ.
15. de præbendis*, niſi Papa huic regulæ de
menſibus derogaret, vel alias conſtituerit velle
quod etiam menſes ordinarios ſpectativæ caperent.

Notabis verò quòd quamvis ſpectativa loqua- 12
tur de menſibus ordinariis, non capiet menſes ordinarios
vigore alternativæ ſibi conceſſæ, niſi adiiciatur
verbum univerſale, quomodolibet; Cardin.
Puteus *in deciſ. 122. & 215. lib. 1.* ſicut, & nulla derogatio
cenſetur comprehendere alternativam;
niſi de illa fiat expreſſa mentio, idem Puteus, Riccius
ſupra *dict. collect. 1574. verſ. & quamvis.*

Unde infertur quod regula reſervatoria octo 13
menſium fuit introducta, ut ſpectativæ ſuum haberent
effectum in menſibus reſervatis, ſalvis exiſtentibus
ad Epiſcoporum diſpoſitionem quatuor
menſibus ordinariis. Rota *in deciſ. 127. l. 3. in deciſ.
63. & 272. l. 2. & in deciſ. 538. p. 3.* Puteus *deciſ. 333.
lib. 2.* ita ut nunc ceſſantibus ſpectativis; ſimiliter
ceſſaret dictæ regulæ reſervatio, tanquam correſpectiva.
Rota *in deciſ. 63. p. 3.* Cardinalis Puteus *in
deciſ. 492. lib. 2. & in deciſ. 33. lib. 3.* Achiles de
Graſſis *in deciſ. 48. ſuper regula reſervatoria.* † Et 14
propterea dicit Rota *in deciſ. 537. p. 3.* quòd expectativæ
ſuccedebant loco regulæ octo menſium in
caſu illius deciſionis: hæc congerit ad textum noſtrum
Riccius, *ubi ſupra.*

Item cum agatur hic de præſentatione ad bene- 15
ficia, intelliges tantum eſſe Eccleſiaſtica; unde
poſſes agere latè de differentia inter hanc, & inter
præſentationem laicorum, de qua *ſub titul. de jurepatron.*
& de patroni laici, & Eccleſiaſtici differentia,
bene Barboſa *de jure Eccleſ. p. 2. lib. 3. cap.
12. à num. 184.* ubi plures citat agentes.

Ad Text. in Cap. III. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Devolutio à quo tempore vacatura computetur*, n. 5. & 15. *ubi quid ſit.*
2 *Patronorum ſcientia ad devolutionem vacaturæ, debet eſſe certa.*
3 *Præſentandi Jus conſervatur in uno ex Patronis.*
4 *Semeſtre ad eligendum, vel conferendum, non currit legitimè impedito, ubi de quadrimeſtre datum Patronis.*
5 *Devolutio fit quando providentur indigni, etiamſi à laicis patronis*, n. 6.
7 *Devolutio in primis eſt probanda, ut fiat legitimè impetratio.*
8 *Devolutionis effectu ſortita, Epiſcopus nequit moram purgare.*
9 *Devolutio non habet locum in beneficiis manualibus. Regularibus, in capitulis exemptis, in juriſdictionalibus, & quando Prælatus eſſet impeditus* n. 10.11.12.& 13.
14 *Collationes ſi Ordinarii non providerint in tempore, beneficia pertinent ad Sedem Apoſtolicam*, num. 17.
16 *Provideri debet Eccleſia regularis intra tres menſes.*
17 *Negligens in providendo qualiter puniatur, remiſſivè.*

1 TErminatur deciſio hæc per regulam generalem poſitam *in principio cap. præcedentis*, ſpeciale verò quod agi poterat, eſt, quod cum agatur de devolutione, tranſacto tempore ad providendum eſt, nempè quod computetur à tempore ſcientiæ; non verò vacaturæ, ut cum multis notat hic Barboſa *n.* 3. & deciditur hic in verſ. *non à vacatione ſed à notitia computato*, ubi notat cum Garcia computari ſemeſtre, de quo hic de momento admo-
2 mentum. † Et ſpecialiter addo ſcientiam Patronorum, ut devolutioni ſit locus, debere eſſe certam, nec ſufficere interpretarium, ſeu veriſſimilem, Garcia *de beneficiis p.* 10. *cap.* 3. *n.* 34. Barboſa *de jure*
3 *Eccleſiaſt. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 12. *n.* 166. † qui *n.* 167. ait jus præſentandi conſervari in uno ex Patronis, qui ſcientiam hujuſmodi vocationis non habuit, aliis propter ſcientiam excuſis; & refert deciſum Garcia *dict. p.* 10. *cap.* 2. *n.* 41. Et pro complemento à quo tempore currat devolutio, applicabis textum, & ibi notata *in c. quia diverſitatem* 5. *de conceſſ. præb.*
4 † ubi quod ſemeſtre ad eligendum, ſeu conferendum à jure præfixum non currit legitimè impedito, nec incipit currere, niſi à die notitiæ vocationis, interim, & ad plures caſus leges Florez de Mena *parte prima, variarum, quæſt.* 3. agentem, de illa quæ ſibi de facto aliquoties contingit, nempe utrum quadrimeſtre tempus datum jure patronis laicis ad præſentandum, curat, illis ignorantibus à tempore vacationis, vel tempore ſcientiæ, & à *n.* 6. ubi adverſus quos præſumatur ſcientia à tempore vacationis, & exemplificat in ordinario, & contra eum, qui ex officio tenetur ſcire, & contra alios habentes juriſdictionem in loco beneficii item cum vocatio eſt notoria; ſed in hoc caſu expendit *num.* 18. *clem. cum qui, de conceſſ. præbenda*, aliqua plura expendit, ſed de hoc *ſub Rubrica*, & *tit. de jurepatron.*

Itaque nunc ultra ordinarios in præſenti addo 5
pro materia textus noſtri, quod ſi ii, ad quod ſpectat, non providerint de beneficiis vacantibus infra tempus præfixum, ad ſuperiores gradaum fiat devolotio, quod ampliat Riccius *collect.* 807. ad textum noſtrum dicens idem juri eſſe, ubi provident indignis, ſeu inhabilibus, ut fuit dictum *in una Toletana portionis* 9. *Decemb.* 1591. coram Mantica, quam reponit ad textum *in cap. cum in cunctis* 7. §.
fin. de elect. † Et idem Riccius ſubampliat proce- 6
dere etiam in Patronis laicis, ex Rota *deciſ. de jurepatronat.* & Creſc. *in deciſ.* 14. *eodem*, & eſt deciſio
Rotæ *in cauſa valent. juriſpatronat.* 20. *Martii* 7
1589. Et addunt Caſſador. *in deciſ.* 5. *de præbend.* & Creſcent. *in deciſ.* 18. *eodem*. Capuaq. *in deciſ.* 153 *p.* 1. Mohed. *in deciſ.* 17. *de præb.* neceſſum eſſe in impetratione beneficii devoluti in primis devolutionem probare, nec ſufficere clauſ. *certo modo* facit *deciſ.* Bellam. 734. & refert deciſum Riccius *in una Maceraten. beneficii* 1594.

Ampliatur principalis concluſio ut poſt ſortitum 8
effectum devolutionis, non poſſit Epiſcopus purgare moram; ſic Franc. Marc. *in deciſ.* 1238. *p.* 1. ex eo; quia poſt factam executionen, non admittitur moræ purgatio. Mohed. in. *deciſ.* 9. *de verb. ſignif.* Et iterum ampliat Riccius cum Rota penès Biſignetta *deciſ. de elect.* ut tempus iſtud non à die renunciationis ſed ratificationis currat.

Verùm præfatam textua noſtri concluſionem li- 9
mitat Riccius *dicta collect.* 807. quinque modis. Primò ut non procedat in beneficiis manualibus ad nutum amobilibus; quia in eis non obtinet locum devolutio. Moheden. *deciſ.* 9. *de præb.* quam repo-
nes ad textum *in cap.* 2. *de præb lib.* 6. † ſecundò in 10
beneficiis regularibus, quæ pariter ſub præfata reſervatione non cadunt. Cardin. Luteus *in deciſ.* 180. *lib.* 3. ſed Gonzalez *in regula* 8. *Cancel. gloſſa* 5. §. 6. *n.* 55. contrarium tenet, & bene, ut fatetur Riccius *ſuprà*, ubi ea ſuppoſita inferi ad deciſionem Franc. Marci 1237. ubi ſi devolutio de regula Eccleſia, ad Diœceſanum fiat juxta terminos *Clementina unica hoc tit.* Diœceſanus non poſſit conferre
præsbitero ſæculari, ſed regulari tantùm. † Item 11
limitat Tertiò Riccius in capitulis exemptis, in quibus non fit devolutio ad Prælatum, nec è contra:
ſic cum Franc. Marco, ubi ſupra *part.* 1. † Et Quar- 12
tò limitat cum eodem Franc. Marco *in deciſ.* 1236. *part.* 1. in juriſdictionalibus, eo quòd in iſtis non
fiat devolutio. † Quintò limitat cum eodem 13
Franc. Marco quando Prælatus impeditus; & idem Franciſcus Marcus *p.* 1. *deciſ.* 1235. agit de aliis nonnullis pertinentibus ad hanc materiam.

Aliquid de devolutione tractat Scortia *ſuper* 14
conſtitut. Pii 5. 32. *olim.* 33. edita anno 1567. *in* §. & *ordinarii*, ubi decidit ut ſi Ordinarii in tempore, & modis à Concilio ſtatutis non providerint, ſpectent collationes hujuſmodi ad ſedem Apoſtolicam, li-
cèt ſint in menſibus Ordinariorum, † & idem 15
Scortia *in theorema* 238. dicit quod devolutio eſt jus creandi, & inſtituendi Eccleſiæ miniſtrum, tanquam caducum ab uno ad alium ſuperiorem antiſtitem translatum rectequè jus devolutionis inſtitutum, tum ne beneficia; & Eccleſiæ ob diutinam vacationem incommoda, & damna paterentur, *cap. quam ſit de elect. lib.* 6, tum in pœnam delicti, ut eorum qui intra ſtatutum tempus, beneficia non con-
ferunt negligentia, puniatur. † Et addit quod Ec- 15

clesiæ

cl:ſiæ Cathedrali, vel regulari debet providere de Paſtore intra tres menſes, aliàs jus eligendi ad ſuperiorem devolvi, juxta textum *in cap. ne pro defectu de elect.* ad quod videbis *cap. poſtquam diſt.*
17 *50. & cap. obeuntibus diſt. 63.* † qualiter per negligentiam Epiſcopi in providendo Archiepiſcopus provideat, bene cum multis tractat Barboſa *de jure Eccleſiaſt. p. 1. cap. 7. à n. 31.* quem leges ad caſus circa medendam Epiſcopi negligentiam.

Ad Text. in Cap. Litteras IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Devolutio de dignis eligendis, remiſſivè.*
2 *Beneficium Juris patronatus Laicorum devolutum, ad Ordinarium, conſertur per concurſum.*

1 TErminatur hæc deciſio ex jam adductis *in c. 2. & 3.* ubi de devolutione, de dignis eligendis, & præferendis dignioribus, poſſes per hunc textum diſputare. Sed quia de hoc notavi *in c. 7.* & ibi §. *fin. de elect. in cap. 29. de præbend.* ideò amplius non extendo.

2 Et quia Barboſa *hic* adjungit quod beneficium Juriſpatronatus Laicorum devolutum ad Ordinarium ſit conferendum per concurſum pro illa vice *n. 3.* & diſputans *n. 4. & 5.* reſolvit Parochialium in collatione facta jure devoluto verius eſſe, examen idem requiri, ac ſervatur ſi fieret coram inferiore; ſic cum Salgado *de protectione Regia tom. 1. p. 3. cap. à num. 84.* & cum aliis circa materiam concurſus beneficiorum dico *in cap. grave nimis de præbendis.*

Ad Text. in Cap. Fin hoc titulo.

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Præſcribi poteſt jus conferendi Eccleſias*, n. 2.

1 QUatenus ad punctum devolutionis ob negligentiam in providendo, de qua hic textus noſter agit, adjonges dicta, & notata ſupra *in c. 2. & cap. 3.* & nihil aliud ſpeciale addo; quia ex ibi
2 dictis ſufficienter expenditur. † Et quia videri Barboſam probare ex hoc textu *in cap. de præſcriptionibus num. 40.* Jus conferendi Eccleſias poſſe præſcribi; ideò poteris adjungere quæſtionem, de qua, ipſe inquirit à *n. 33. An Jus patronatus Eccleſiaſticum poſſit à Laicis præſcribi*; & à *num. 42.* agit de illa, *An Laicus in Eccleſia Collegiata erigens, vel dotans Eccleſiam Collegialem, acquirat jus præſentandi Clericos*, &c. de quibus alibi dixi.

AD TITULUM DE TEMPORIBUS ordinationum.

PRÆMISSUM.

PRO Rubrica hac circa tempora, in quibus Ordines minores, aut Sacri conferuntur, dicri infra *in cap. 3. hujus tit.* Et quia omnes hujus tituli deciſiones commodè ſub ea poſſent de facili, comprehendi, ne à propriis locis illis congruentia eripiam, gradum facio ad alia dubia, quæ cum certam ſedem non habeant ſub Rubro, ſub Rubrica commodè ſcribuntur.

AD RUBRICAM

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordo ſumitur tripliciter, primò vel prò reſpecta inter aliquas res, ſeu dignitate parium, & imparium*, n. 2.
3 *Ordo etiam ſumitur pro variis religionibus Eccleſia.*
4 *Ordo ſumitur item pro ſigno, ſeu cæremonia externa, qua confertur homini, gradus dignitatis, & officium in Eccleſia Chriſti.*
5 *Natio qualibet quantumvis Barbara, regitur aliquo Sacerdotii ſigno.*
6 *Sacerdotium probatum, & inſtitutum fuit à Chriſto, qui Apoſtolis dedit Ordinis poteſtatem in ultima Cœna, qua inſtituit Sacramentum Eucharistiæ.*
7 *Ordo Sacerdotalis continet eminenter alios Ordines inferiores.*
8 *Sacramenta omnia, ut ritè, rectèque conficiantur, dependent ab Ordinis Sacramento.*
9 *Ordinis Sacramentum eſt velut oſtium, per quod intrant legitimi diſpenſatores miniſteriorum Dei.*
10 *Ordines Eccleſiæ non tres, ſed ſeptem ſunt, ſecundùm Theologos, aut novem ſecundùm Canoniſtas addentes Epiſcopatum, & tonſuram diſtinguentes*, ut n. 11.
12 *Ordo Epiſcopatus propriè non eſt diſtinctus à Sacerdotio, ſolum habet majorem poteſtatem officii.*
13 *Tonſura eſt præparatio quædam ad Ordines, ſicut Cathecumenus ad Baptiſmum, Novitiatus ad profeſſionem.*
14 *Ordines tres Sacri, ſunt Sacramentum, & ſecundum communem ſententiam dictur de Ordinibus minoribus* n. 15. & 16. *etſi aliquid dicant eſſe tantum Sacramentalia*, & n. 17. & 18.
16 *Ordo quilibet eſt ſignum rei ſacræ ſanctificantis, concedentis poteſtatem miniſtrandi ſuo loco, & tempore.*
17 *Sacramentalia dicuntur quæ non habent finem immediatum, & per ſe ſubſiſtunt.*
18 *Ordinis Sacramenti materia, & forma quæ.*

19 Ordo

19 *Ordo quilibet ex ſeptem, eſt Sacramentum eſ-
ſentialiter diſtinctum ſpecie infima, ſeu ato
ma ab alio, etſi rectè omnes dicantur unum
unitate ſpeciei interjectæ, ſeu genere ſubal-
terno.*

20 *Ordines omnes fuerunt inſtituti à Chriſto, ab
Apoſtolis ſolum promulgatio.*

1 SUpponenda ſunt quædam generalia, primo
ſcilicet Ordinem ſumi tribus modis, vel pro
reſpectu inter aliquas res, quarum una eſt prior,
altera poſterior, vel natura, vel cauſa, vel
effectu, ut pater filio, abor fructibus; vel lo-
co, ut Cœlum igne, ignis aëre; vel dignitate: vel
ſumitur circa Dignitates, ut Ordo Senatorius, qui
præſartur æqueſtri, æqueſtris plebejo; vel ſupe-
rioritate, ut inter novem Ordines Angelorum, in
qua ſignificatione Ordo deſcribitur ab Auguſtino
2 *lib.19.de Civitate Dei cap.*13.† Diſpoſitio partium,
& imparium rerum tribuens ſua loca unicuique; &
ſic in univerſo inferiora ſubſunt cæleſtibus, & in-
ter homines alii aliis, tum in Republica Civili, ut
milites, Duci, ſubditi Regi, tum Eccleſiaſtica, ut
Clerici inferiores, Præsbiteris, Præsbiteri Epiſco-
pis, Epiſcopi Summo Pontifici Chriſti Vicario,
ſecundùm aliqua, quæ latè notavi *in cap.novit.*13.
*de judicis à quaeſt.*2.& faciunt quæ noto *ſub tit. de
majoritate, & obedientia*, præcipuè *in cap. ſtatui-
mus*, ubi adnoto pleraque de præcedentiis.

3 Secundò ſumitur Ordo per antonomaſiam pro
variis religionibus, quo pacto vulgò dicitur Ordo
S. Dominici, S. Franciſci &c. omnes enim ſub
una Chriſtiana religione continentur, & inſpiran-
tur à Deo piis hominibus, notat Egideus Trullenc,
de Sacramento Ordinis ſub n. 1. *dubio* 1. & ali-
quarum religionum ordines; & de origine recenſet
Barboſa *in Bullario* verb. *fratres*, latiſſimè, &
uberrimè ad ſaturitatem de omnibus idem Barbo-
ſa legendus *de jure Eccleſiaſtico p.*1. *cap.*41. *per
totum*, ubi de præcedentia inter omnes.

4 Tertio ſumitur pro ſigno, ſeu cæremonia ex-
terna, qua confertur homini gradus Dignitatis &
officium in Eccleſia Chriſti, & in hac ſignificatione
ſumitur hic, ut dicit Egidius Trullenc. ubi ſupra,
5 *dicto n.*1, *in fine.* † Cumque nulla natio quantum-
cunque immanſueta, fera, vel barbara reperiatur,
quæ lege, ſacerdotio, & ſacrificio caruerit. ut
conſtat *ex toto tit. ff. de religioſis, & ſumptibus fu-
ner.* & gens Catholica, & ortodoxa omnibus ab
orde condito, nationibus præſtantior, cum ſit in
6 ſacerdotio, & ejus Ordine excellentior, † certiſſi-
mumque ſit à Chriſto, ſacerdotium prolatum fuiſ-
ſe, & inſtitutum, Ordiniſque electos miniſtros fuiſ-
ſe, ſit definitum; ut conſtat *Matth.c.*16.18.&26.*Mar-
ci c.ult. Lucæ* 22.*Joannis* 20.ideò ut certum, dicen-
dum eſt quod cum poteſtatem Chriſtus Dominus A-
poſtolis dediſſet, & in ultima Cœna ſanctiſſimum
Euchariſtiæ Sacramentum inſtituiſſet, eundem con-
ſtituiſſe Ordinem, Apoſtoloſque ordinaviſſe, juxta
verba illa *hoc facite in meam commemorationem*,
Lucæ 12.ut etiam refertur per partes *in c.Cleros* &
*in cap.in novo diſt.*11.*c.Præsbiter, c.Diaconus, cap.
Subdiaconus, cum ſequent. diſt.*23.*cap. perlectis* 25.
diſt.cap.audivimus, cap. quodcumque, cap. loquitur
24.*quaeſt.*1.definitum eſt etiam in Florent. & Trid.
*ſeſſ.*7.*de ſacram.canone* 1. D. Thomas *in addit. ad*
3.*p.à q.*34.*in* 4.*diſt.*24.*q.*1.*art.*3. & 4.*cum ſequen-
tibus*, & ejus expoſitores, atque ſummiſtæ agen-
7 tes de hoc Sacramento; & in Trid. *ſeſſ.*23.*can.*2. †
Et expendens uberius idem Trullenc. *d. dubio* 1. *ſub*
*n.*3.ait tunc in Cœna fuiſſe omnes Ordines inſti-
tutos; quia ſacerdotalis Ordo continet eminentar
alios Ordines inferiores, qui ordinantur ad ordinem
ſacerdotalem, illiquè inſerviunt: ſic Henriquez
*in ſumma lib.*10.*cap.*2.Bonica *tom.*2.*diſp.*8.*puncto*
1.*num.*7.& alii communiter, leges eundem Hen-
riquez *c.*3.& Filliucium *tract.*9.*cap....num.*3.† Et 8
probat ratione Sahagun. *de hoc Sacramento, ſub
num.*3.quia omnia Sacramenta, ut ritè, recteque
conſiciantur dependent ab Ordinis Sacramento, † 9
addens *n.*5. eſſe hoc Sacramentum velut oſtium,
per quod intrant legitimi diſpenſatores miniſterio-
rum Dei: nam ex Divina ſcriptura nemo ordinum
honorem ad exercenda miniſteria deſignatum ſibi
aſſumere rectè poteſt, niſi à Deo vocatus, ut Aron.
qui vocatur, quando legitimè ordinatur ab Eccle-
ſiæ Prælatis *num.* 4. & 6. de diffinitione agit.

Ex dictis jam poteris dubitare quot ſint Ordines 10
& licèt Dionyſius relatus à Sahagun *n.* 7. ubi ſu-
pra, dicat eſſe tres, ſicut in Eccleſia triumphante
cæleſtis ordo eſt divinitus per Hierarchias tres di-
ſtinctus, quam militans imitatur, tamen aum con-
vincens D. Thomas *in addit.ad* 3.*p.quaeſt.*57.*art.*1.
*& quaeſt.*40.*art.*2.*& in* 4.*diſt.*24,*quaeſt.* 1.*art.*3.verius
dicit ut ſint ſeptem ſecundùm Theologorum ſen-
tentiam, aut novem ſecundùm Canoniſtas, adden-
ſes Epiſcopatum, & primam Tonſuram, *ex cap.cle-
ros, cap.perlectis, cap.* 1. juncta gloſſa 1. *diſt.*32.
cap. 1.de ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit
Epiſcopatui, *cap.cum contingat de ætate, & quali-
tate ordin.* † ſed utramque admittendo tanquam 11
communem, su ſic expendes breviter, nempe ut
propriè loquendo ſint tantùm ſeptem, impropriè
verò, & in lata ſignificatione, prout ordo eſt no-
men officii, & dignitatis, ſint novem, videlicet Oſtia-
rius, Lectoratus, Exorciſta, Acolitus, Subdiaconus,
Diaconus, Præsbiter, qui propriè dicuntur ordines.
† Largè verò Epiſcopatus, qui non eſt ordo diſtin- 12
ctus à Sacerdotio, cum uterque æqualiter ſacrum
faciat; ſolum enim habet majorem poteſtatem; &
quòd Epiſcopus ex officio conferat Sacramentum
Confirmationis, & Ordinis, quod Præsbiteris non
præſtat, niſi ex indulto fieret, & qualiter, dico ali-
quid *ſub tit.de ſacramentis non iterandis & de ſa-
cra unctione* & *in cap. quanto, ſupra. de conſuet.* &
quoad Ordinis adminiſtrationem aliqua dico *infra.*
† Item & Tonſura, quæ nullum habet officium in 13
Eccleſia, ſed tantùm eſt præparatio quædam, ſeu
diſpoſitio ad Ordines, ſicut Catechiſmus ad Baptiſ-
mum, & Novitiatus ad profeſſionem; ſic Theologi
expendunt ex Trid. *ſeſſ.*23. *de Sacramento Ordinis,
cap.*gradum conſtituit in prima tonſura, & ab ea
repellit, quos ad ulteriores gradus non progreſſu-
ros eſſe creditur; *& in cap.* 4.Epiſcopatum expli-
cat eſſe ordinem à Sacerdotio diſtinctum, & longè
excellentiorem, videbis quæ dico *ſub q.*3. verſ. *ad
quintam, an ſit Sacramentum ordinatio Epiſcopalis.*

Dubitabis ſecundò an hi ſeptem Ordines ſint 14
Sacramenta, & licèt Durandus aſſerat *in* 4.*diſt.*24.
*quaeſt.*2.ſolum Sacerdotium eſſe ſacramentum; cer-
tum tamen eſt Sacerdotium, Diaconatum, & Sub-
diaconatum eſſe ſacramentum; de Sacerdotio con-
trarium tenere, ut hæreticum improbat Trid.
*dict. ſeſſ.*23.*Can.*1. & 2.de Diaconatu, & Subdia-
conatu, ſic dicendum eſt ita, ut contrarium aſſe-
rere ſit temerarium, *cap.tribus* 13.*de conſecrat.diſt.*
2.probat Caſtro ad verſus *hæreſes*, verbo *Ordo*, Sa-
hagun *de hoc Sacramento, num.* 9. & 10. Navarrus
*in ſumma cap.*22.*num.*8. Sotus *in* 4.*diſt.*24.*quaeſt.*1.
*art.*4.Vaſquez *diſp.*237.*cap.*2.

Dubium

15 Dubium eſt an ſic procedat in minoribus ordinibus, in quo duæ ſunt, opiniones, altera ut ſint tantum Sacramentalia, & non Sacramenta, & cum & Magiſter ſentent. *in* 4. *diſt.* 24. & Subdiaconorum Sacramentum eſſe, negabat, & juxta prædictam ſententiam loquuti ſunt Soto, Navarrus, & Vaſquez relati: tamen ſanctus Thomas 3. *lib. de hoc Sacramento cap.* 6. 7. & 8. Filliucius, Bonacina, Ledeſma, Villabos, & alii quos citat, & ſequitur Trullenec *de Sacrament. Ordinis dub. n.* 10. dicunt
16 omnes ſeptem ordines eſſe Sacramentum † & præſtat rationem Sahagun; quia quilibet ordo eſt ſignum rei ſacræ ſanctificantis, & concedantis poteſtatem miniſtrandi ſuo loco, & tempore, ut *In dicto c. cleros, dict. cap. perlectis, dicto cap. cum contingat* deinde quia repetere Ordines Minores eſt grande ſacrilegium, ſed repetere Sacramentalia non eſt ſa-
17 crilegium, ergo. † Præterea quia Sacramentalia dicuntur quæ non habent finem immediatum, & per ſe ſubſiſtunt, ſed ordinantur dumtaxat ob ſolemnitatem alicujus Sacramenti; at Minores Ordines de per ſe ſubſiſtere poſſunt, & ſuum finem habent; ex ordinatione enim quilibet miniſtrandi ſuo loco, & tempore, poteſtatem accipit, ut *in dicto cap. cleros, cap. perlectis*, ergo Sacramentum ſunt, & non Sacramentale, docent etiam Covaruu. *reſolut. var. lib.* 1. *cap.* 10. *n.* 10. Chuchus *inſtit. moral. lib.* 5. *tit.* 8. *n.* 16. Petrus Greg. *lib.* 16. *ſyntagmatum, cap.* 2. 3. & 4. cum aliis Sahagun.

18 Et comprobatur ex Florentino Concilio, quod poſtquam dixit ordinem eſſe Sacramentum, ſtatim dixit materiam eſſe rem, quæ traditur ab Epiſcopo, & formam eſſe Verba, hocque non ſolùm applicat tribus Ordinibus majoribus, ſed etiam minoribus, & ex Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *cap.* 3. quod poſtquam recenſuit nomina ſingulorum ordinum, abſolutè dicit ordinem eſſe Sacramentum, & *in can.* 2. ita dicit *Si quis dixerit in Eccleſia Catholica non eſſe alios ordines, per quos, velut per gradus quoſdam ad Sacerdotium tendant, anathema ſit*. Et exemplificando comprobat bene cum multis idem Trullenc. *dict. ſub*
19 *dict. n.* 10. ubi *n.* 11. † dicit unumquodque ex dictis ſeptem ordinibus eſſe Sacramentum eſſentialiter diſtinctum ſpecie infima, ſeu atoma ab alio, quia habent ſinguli diſtinctam materiam, & formam, ſed omnes rectè dici unum ordinis Sacramentum: nam quamvis differant ſpecie infima, ſunt tamen unum unitate ſpecici interjectæ, ſeu genere ſubalterno, eo quòd omnes comprehenduntur ſub unitate generica Ordinis; quia omnes ordinantur ad unum finem, qui eſt dignè offerre ſacrificium Miſſæ, aut miniſtrare in eo ad altare cum multis ſic tenens, & melius contrariis ſatisfaciens, pluribus comprobans Sahagun de hoc Sacramento *ſub dicto n.* 10. in verſ. *Noviores*, ex Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *can.* 1. & 2.
20 † ibi *Majores & Minores*, planè conſequitur omnes à Chriſto inſtituros fuiſſe, Sacramentum enim ab ipſo dumtaxat inſtitui potuit, & *ſeſſ.* 7. *de ſacram. Canone* 1. & addit omnia jura, & authoritates, quibus probatur ab Apoſtolis, & Eccleſia aliquem ordinem proditum fuiſſe, ut refertur *in dicto cap. cleros, cap. perlectis, cap. Subdiaconus* 16. cum multis ſequentibus *diſt.* 23. interpretari neceſſum eſſe de promulgatione, & publicatione, non de inſtitutionis origine, de quo melius *ſub quaſt.* 1. *infra*, in verſ. *ad primam*.

21 Plura etiam generalia pro exornatione hujus Rubricæ de Sacramento Ordinis adiici valerent, quæ recolligere poteris ab ſcriptoribus claſſicis, & ſummiſtis, quos noviſſimè congerit Leander *tom.* 2. *de ſacram.* dum agit de natura, quidditate & numero *diſp.* 1. Quare ego tantùm adiicio quæſtiones, quæ ſubſequuntur.

QUÆSTIO I.

An materia, & forma Ordinum fuerit inſtituta à Chriſto Domino. Et an qui in ordinatione ſacerdotii tetigit tantùm Calicem, & non Patenam, validè ordinatus fuerit. Et an poſſis pro miſſis dicendis accipere ſtipendium. An ſit valida ordinatio, ſi porrecta Patena cum Hoſtia, Vinum intra Calicem ex incuria non apponatur. Et an Pontifex diſpenſare poſſit ne contactus phyſicus inſtrumentorum adhibeatur in ordine. An Subdiaconus ordinatus cum Calice non conſecrato, debeat iterum ordinari?

SUMMARIUM.

1 *Materia Sacramenti Ordinis alia remota, alia proxima, & in quo conſiſtat forma cuilibet Ordini*, n. 2.

2 *Materia Ordinis Sacramenti, tutius eſt ut debeat eſſe conſecrata ad ordines ſacros*, n. 4.

4 *Materia Confirmationis, & Extremæ-Unctionis, eſt conſecrata.*

5 *Materia, & forma Sacramenti Ordinis, nunquid ſit inſtituta à Chriſto Domino, an tantùm ab Eccleſia* n. 6 7.

6 *Euchariſtiam ſub una ſpecie ſumi, poteſt præſcribi ab Eccleſia.*

7 *Manuum impoſitio, eſt de Ordinum eſſentia.*

8 *Contractus materiæ neceſſarius in Epiſcopo ordinante in ſacris; & in minoribus tutius eſt*, n. 9. *quid in ordinandis*, n. 10. & 11.

9 *Archidiaconus ſolebat de mandato Epiſcopi tangere materiam ordinandorum in minoribus*,

10 *Materia tangi ab ordinandis, non eſt præciſum phyſicè, ſed tantùm moraliter*, n. 11.

11 *Calix de neceſſitate præcepti tangi debet à Sacerdote ordinando, ubi quid de Patena*, n. 13. *& quid de tactu Hoſtiæ & Vini*, n. 14. *& quod peccatum ſit non tangere omnia*, n. 16.

15 *Materia duplex tangi debet quando ex qualibet datur ordinando poteſtas nova, quid circa Papa diſpenſationem in hoc*, n. 24.

17 *Materia cum forma profertur ab ordinatore, non eſt neceſſe, ut in eodem actu phyſico tangatur, ſufficit moraliter, ut in Baptiſmo.*

18 *Ordinatus Sacerdotio, cum defectu tactus alicujus materiæ, quando licitè pro miſſa dicenda accipiat ſtipendium.*

19 *Conſecratio eſt valida, ſi Epiſcopus Panem porrigit ordinando extra Patenam, & Vinum extra Calicem.*

20 *Ordinatio Sacerdotis dubium eſt an valeat, ſi porrecta Patena cum Hoſtia, Vinum intra Calicem ex incuria non apponatur, refertur opinio duplex, unde n.* 21. *de peccato conſecrantis in una malitia* n. 22. *& quod reiteretur*, n. 23.

24 *Diſpenſa-*

24 *Diſpenſatio contactus Phyſici circa materiam Ordinis, num queat à Papa fieri; ſic ut valeat ordinatio, ſub diſtinctione reſpondetur.*

25 *Calix debet eſſe conſecratus, qui ad contactum traditur ordinandis cum ordinantur Sacerdotio, quid in Diacono, & Subdiacono*, num. 26.

1 SUppono ad explanandas quæſtiones, de quibus inquiro, dari in hoc Sacramento Ordinis, ſicut in aliis materiam, & formam; etenim conſtat materia ſcilicet rebus ipſis, & forma, nimirum verbis, ut ex Concilio Florentino, & aliis probat Ægidius Trullenc. *de Sacramento in genere libro 1. capite 2. dubio 1. numero 3.* ubi cum modernis, & de hoc Sacramento docent D. Thom. & Theologi cum eo *part. 3. quæſt. 34. addit. art. 3.* Et apud omnes conſtat eſſe duplicem materiam, remotam eſſe rem, quæ traditur ſeu inſtrumentum, vel vas, vel liber qui traditur ordinandis in ſignum poteſtatis ſpiritualis, quam recipiunt. Et materiam proximam eſſe ipſam rei,
2 vel vaſis, aut inſtrumenti traditionem. † Formam verò eſſe verba, quæ proferuntur ab Epiſcopo quando tradit materiam propriam cuique Ordini, cumque Ordines ſint ſeptem, aut novem, & unuſquiſque ſit Sacramentum, ut jam expoſui, & de ratione Sacramenti ſit habere Materiam, & Formam, ſequitur dicendum dari cuilibet Ordini certam verborum formam, quam communiter omnes Doctores agentes de Sacramentis in genere, ac de hoc Sacramento referunt.

3 Dubium verò eſt an prædicta materia debeat eſſe conſecrata, & affirmant Sylveſter, & alii apud Henriquez *in ſumma lib. 20. cap. 5. in littera T*, alioquin ajunt ſi Diaconus acciperet Calicem conſecratum, non differret ab Acolito, qui accipit Urceolos non conſecratos: tamen Sotus, Ledeſma, & alii, quos ſequitur Henriquez, *ubi ſupra*, Bonacina *tom. 1. diſp. 8. quæſt. unic. punct. 2. n. 1.* negant, & probabilius, tùm quia id Concilia non exprimunt, ſicut expreſſerunt de Confirmatione, & Extrema-
4 Unctione; tum quia † ideò in confirmatione, & Extrema-Unctione requiritur conſecratio materiæ; quia eam Chriſtus ſuo uſu, & exercitio non conſecravit; at Chriſtus uſus eſt Calice cum Ordinis Sacramentum Apoſtolis contulit; ergo ſuo uſu, & contractu conſecravit, ſequitur Trullenc. *de hoc Sacramento dub. 2. n. 2.* ubi dicit quod etſi poſt factum tutè poſſit quilibet harum opinioni cuilibet acquieſcere; ante factum verò conſulendam eſſe priorem ſententiam, cui favet uſus, ad rationem prioris ſatisfacit dicendo ſatis differre, tum ratione inſtrumenti, tum, & præcipuè formæ, quæ diverſa in illis eſt.

5 Ad primam ergo difficultatis partem, quæ non eſt parum facilis videtur reſponderi ex dictis ſupra *in Rubr.* ſub verſ. *& comprobatur* in *fine*, ubi cum Sahagun aliquid dictum eſt pro affirmativa, ſed non reticeam quæ in propoſito adduxit Præpoſitus *in tertia parte, Divi Thomæ quæſtion. unica de hoc Sacramento libro 10. num. 109.* nempe ut ex pluribus, quæ antea ſcripſerat de materia, & forma ordinationis, & de diverſitate in Eccleſia Romana, & Græca, addit patere, quàm ſit probabile Chriſtum non inſtituiſſe ordinum materiam, & formam in particulari, ſed ſolum in genere, movendo ſcilicet ut ordines conferrentur per aliquod Symbolum ſenſibile, quo ſignificaretur eorum poteſtas, atque à Deo relictum eſſe Eccleſiæ determinare materiam, & formam, dummodo per illa ſignificetur poteſtas, quæ in ordine confertur, & citat Ruardum Arcudeum, & Fornarium, *cap. 2. de ordine*, affirmans de hac re plures viros doctos conſuluiſſe, qui ſic tenuerunt, & quòd reſpectu Apoſtolorum idem fuerit Bellarmin. *cap. 9.* & probat dicendo probabilitatem ſuæ ſententiæ etiam ſine reſtrictione patere ex modo, quo ordines apud Græcos conferuntur, quem Romana Eccleſia non revocat in dubium.

Alia ex eo refert Diana *parte 6. tractatu* 8. 6
Miſcell. reſ. 18. referens ſolutionem ipſius Præpoſiti ad Trid. locum *in cap. 2. ſeſſ. 21.* ut non velit dicere Eccleſiam nihil poſſe circa determinationem materiæ Sacramentorum, ſed ſolum velit contrà hæreticos, quod Eccleſia poſſit præſcribere, ut Euchariſtia ſub una ſpecie ſumatur, cum in eo non tollat uſum Sacramenti, & ejus ſubſtantiam; quæ ſubſtantia non poſſit dici tolli ſi Eccleſia pro poteſtate ſibi tradita variè determinet materiam, & formam ordinationis; quæ Præpoſiti ſententia relinqui debet viris doctis maturanda, & ejus fundamenta non plurimum arrident.

Sed agens Bacanus *de hoc Sacramento quæ-* 7
ſtione quarta, de quæſtione, *An impoſitio ſit de eſſentia Ordinis*, concludit affirmativè multis comprobans, & non ſic affirmat de inſtrumentorum porrectione; quia ſcripturæ pro externo Symbolo ordinationis paſſim tradunt impoſitionem manuum, & de hac *numero ſexto*, verſic. *tertia concluſio*, dicit à Chriſto inſtitutam; quia in ſcripturis ſit mentio porrectionis manuum, de quo videbis cum multis noviſſimè Leandrum *de hoc Sacramento diſputatione 3. quæſtione* 7. Et ego dixi infra *de ſacra Unctione, ſub §. per frontis*, non inquam porrectionis inſtrumentorum, & expendit *à verſ. dices*.

Ad ſecundam quæſtionis partem, de eo, qui 8
in ordinatione tetigit Patenam, & non Calicem, an ſit validè ordinatus. Ut reſpondeam præmitto dubium aliud non leve, utrum ſit de neceſſitate hujus Sacramenti contactus materiæ; ita ut non cenſeatur ordinatus, qui materiam realiter, & Phyſicè non tetigit, & loquendo de Epiſcopo ordinante, neceſſe eſt ut tangat materiam in collatione ordinum majorum, ut probat expreſſus textus *in cap. Subdiaconus diſtinctione* 23. ubi id expreſſè deciditur de Subdiacono, & a fortiori infertur de aliis majoribus; quia idem eſſe debet, qui formam profert, & materiam tradit; alioquin enim non verificatur forma, qua dicitur *Accipe poteſtatem &c.* at Epiſcopus profert formam, ergo etiam debet tradere materiam: ſic docent D. Thomas *in 4. diſtinctione 25. quæſtione 1. articulo 1.* ad ſecundum, Sylveſter verb. *Ordo 2. quæſtione 5.* Suarez *tom. 5. diſputatione 42. ſectione 3. numero* 12. Fillucius *tomo ſecundo, tractatu 9. capite 2. numero vigeſimo tertio*.

Et licèt in collatione Ordinum minorum olim 9
id non eſſet neceſſe, ſed ſufficere ut Archidiaconus, qui de mandato Epiſcopi illam tangeret, & porrigeret ordinandis *ex cap. Acolitos diſt.* 25. Nunc verò Epiſcopus in collatione cujuſque Ordinis, debet per ſe porrigere inſtrumenta iis, qui ordinantur, ut habetur in Pontificali Romano,

quod tutius videtur ob rationem dictam, ut tradit, & tenet Trulenc. *de hoc Sacramento dubio* 2. *ſub num.* 3. unde ſi contingeret Ordinem aliter eſſe collatum, iterari poſſet ſub conditione; quia probabiliter dubitatur Ordinem eſſe irritum, ut docent Filliucius, *ubi ſup.* Henriquez *in ſumma l.* 20. *cap.* 10. *n.* 2.

10 At ſi loquamur de ordinando, docent Navarrus *in manuali cap.* 22. *n.* 17. Victoria *de Sacram. quaſt.* 220 Sotus *in* 4. *diſt.* 24. *quaſt.* 1. *art.* 2. & alii apud Henriquez *lib.* 10. *cap.* 10. *littera D.* Bonacina *tom.* 1. *diſp.* 8. *quaſt. unica puncto* 2. *n.* 10. ſatis eſſe quod acceptet ſigno aliquo externo materiam, & eam moraliter tangat, ut ex extenſione manuum oſtendat ſe eam ab ordinante acceptare; quamvis phyſicè eam non contingat, probantes ex eo, quia Concilia tantùm dicunt Ordinem conſerri per traditionem materiæ; ſed materia poteſt dici tradi verè abſque eo, quod phyſicè tangatur, ergo. Et confirmatur, quia effectus ordinationis non provenit à materia, tanquam ab agente aliquid circa ſuſcipientem; ſed tanquam à determinante ſignificationem formæ ad hunc, vel illum effectum, cumque hæc determinatio æquè fiat ſive materia phyſicè tangatur, ſive non, ſequitur ut non ſit neceſſarius contactus phyſicus: & faciunt notata ſuprà *in cap.* 2. *de conſuet.*

11 Tamen D. Thom. *quaſt.* 34. addit *art.* 5. *ad* 2. Sylveſter *Ordo* 3. *quæſt.* Valent. *puncta* 5. Coninch. *diſp.* 20. *dub.* 7. *n.* 7. Filliucius ſuprà *num.* 35. Henriquez, & Bonacina *ſuprà*, Villalobos *lib.* 1. *tract.* 11. *difficult.* 4. *n.* 2. dicunt neceſſarium eſſe contactum phyſicum ab ordinando faciendum, aliter non manere obligatum, probantes ex eo; quia uſus Eccleſiæ, & communis exiſtimatio id probat. Secundò quia Sacramenta omnia, præter Euchariſtiam conſiſtunt in receptione paſſiva (hæc autem non eſt abſque contactu.) Tertiò quia hoc Sacramentum ſit tradendo poteſtatem, quæ traditio efficax dici nequit, niſi correſpondeat ei receptio per contactum; aliter enim ſolum eſſet oblatio. Et hanc exiſtimo tutiorem, & primam in praxi etiam ſecuram, cum ſint multi ea ordinandis, qui ſoleant phyſicè non tangere; præcipuè quando eſt plurimorum concurrentia, ut ſæpius ſolet contingere.

12 Jam ergo ad difficultatem propoſitam Joannes Petit *in Theologia ſacramental. p.* 2. *tract.* 7. *lect.* 95. Stephanus Bauny *in Theologia morali p.* 1. *tr.* 7. *q.* 12. docent ut teneatur qui in Sacerdotem ordinatur neceſſitate præcepti tangere Calicem, & Patenam, cui ſuppoſita eſt Hoſtia; & licèt dubitent Doctores, an immediatus debeat eſſe contactus iſte,
13 † & addit probabilis opinio mediatum ſufficere ſaltem reſpectu Patenæ; quia ſecundùm uſum communem tangi cenſetur Patena, quando Calix tangitur; & proinde ſufficiat ſolius tactus Calicis ad Valorem Sacramenti: ſic Ledeſma, Sotus, & Sylveſter jam relati, & valde certum reputat Villalobos ſuprà *num.* 3. quia qui tangit Calicem;
14 cenſetur tangere Patenam illi impoſitam. † Ex quo cum Bonacina, & aliis dicit Diana *p.* 2. *tr.* 16. *reſ.* 3. fuiſſe verè ordinatum quendam Diaconum, qui in ordinatione tetigit Calicem cum Patena; ſed non tetigit Hoſtiam; quia cenſetur, etiam Hoſtia, eo quod Calix cum Patena cenſeantur moraliter unum; ſequitur Ægidius *de hoc ſacram. dict. dubio* 2. *ſub num.* 6. addens ut ſic tacto Calice, ſufficienter cenſeatur tactum Vinum.

Et comprobatur, quia quando eadem poteſtas 15
traditur per duplex inſtrumentum, ut in Acolito per duos Urceolos, & in Subdiacono, cui traditur Calix, & Patena ſatis eſſe, ut ille unum Urceolum, & hic Calicem tangat, ſecùs ſi per diverſa inſtrumenta, diverſa tradatur poteſtas; nam tunc utrumque tangi debere docet Filliucius *tom.* 1. *tr.* 9. *dict. cap.* 2. *quaſt.* 4. Sed omnes advertunt ordinandum curare debere, ut tangat omnia, quæ ipſi traduntur, nam hoc tutius eſt, ut præcipitur *in Pontificali Romano.* † Et addit Diana *p.* 6. *tract.* 8. 16
miſcel. reſol. 19. *in fine*, dum agit de noſtra difficultate, ut cum certo non conſtet de doctrina jacta, & ſit in Sacramentis quærenda ſecuritas, curandum eſſe, ut tam Calix, quàm Patena immediatè tangatur, graviterquè proindè peccaturum, qui ſecus faceret cum advertentia: videbis quæ ea multis congerit idem Diana *p.* 3. *tract.* 4. *de hoc ſacram. reſ.* 185. & ut bene expendas totam hanc quæſtionem pro utraque parte fundatam leges eundem Dianam *tract.* 1. *p.* 8. *reſol.* 40. ubi defendit negativam reſpondens quatuor fundamentis affirmativæ, ex eo quod talis contactus ſolum præcipitur ab Eccleſia.

Quod ſi dubites an ſit neceſſe contingere mate- 17
riam, quando verba proferuntur; ita ut ſint ſimul contactus, & verba, ſeu forma, reſpondetur non opus eſſe, ut mathematicè ſint ſimul, ſed ſufficere, ut ſint ſimul moraliter, id eſt ſine mora interpoſita; quia, & in Baptiſmo non eſt neceſſe, in eodem inſtanti, in quo infans abluitur, proferantur verba, ſed ſufficiet ablutionem, & prolationem eſſe ſimul moraliter; quia hæc ſimultas ſufficit, ut ſubſiſtat Sacramentalis ſignificatio, ut docent Henriquez *lib.* 10. *cap.* 10. cum aliis Bonacina ſuprà *num.* 11. Trullenc. *dicto dub.* 2 *num.* 6. *in fine*, & communiter omnes docent de hoc, & dict. infra *in verſ. ad quartam* leges quæ dico infra *in cap. fine de ſacram. non iter. quæſtione* 2. *verſ. ad ſecundam.*

Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit pro 18
miſſis dicendis accipere ſtipendium, reſpondebis ea adductis à *verſ. ad ſecundam*: nam ſi teneas non fuiſſe validè ordinatum, dices etiam nec poſſe accipere pro miſſis dicendis ſtipendium, ſi teneas validè ordinatum, ut probabilius eſt tenes contrarium, ut in terminis diſputat Diana *p.* 10. *tract.* 16. *reſ.* 88. ubi repetens ex novis ſcriptoribus quæ antea dixerat in præcitatis locis, tenet cum Dicaſtillo contra Lugum ordinationem moraliter eſſe validam, & ſic bene, à miſſam dicente accipi ſtipendium, videbis Leandrum *de ſacram. tom.* 2. *tract.* 6. *diſp.* 3. *quaſt.* 24. & 26. Præpoſitum *in* 3. *p. quaſt. unic.* de hoc Sacramento *dubio* 10. *num.* 92. † Ubi 19
num. 98. reſolvit aliam quæſtionem dicens quod ſi Epiſcopus porrigat panem extra Patenam, ſit valida conſecratio; etſi illicitum videatur; quia verius eſt Chriſti corpus in ultima Cœna, ita Apoſtolis traditum, item quia illa ratione verè traditur materia, circa quam verſatur poteſtas Sacerdotalis, addens ut Patena tantùm requiratur, quatenus in ea traditur materia apta, addens idem de Calice, nam ſi Vinum tangeretur extra vas, valeat.

Ad quartam quæſtionis partem an ſit valida or- 20
dinatio, ſi porrecta Patena cum Hoſtia Vinum intra Calicem ex incuria non apponatur: & pro negativa ſententia faciunt Ledeſma *in ſumma tom.* 1. *de Sacram. ordin. cap.* 3. *diſ.* 3. Gaſpar. Hurtado *de Ordine diſ.* 11. & Joannes de la Cruz *in directl. conſcient.*

conſcient. part. 2. de hoc Sacramento dubio 2. concluſ. 1. Diana *part. 4. reſol.* 119. & uberius probat *part. 6. tract. 8. Miſcel. reſol.* 22. probans ex Concilio Florentino requirente traditionem utriuſque materiæ ſcilicet Panis, & Vini. Item quia forma non reſpicit alte[...]tram partem materiæ, ſed utramque ex æquo; er[...] utraque, ex æquo per modum materiæ requiritur ad valorem ordinationis: & addit Diana, quod Patena cum Pane, & Calice cum Vino, non traduntur diviſim, ſed ſimul inferens ſignum eſſe, neutram partem ſufficere etiam ad partialis Sacramenti confectionem, ac proinde ſi unica para tradatur, nullo modo confici Sacramentum. Deinde quia nullo modo prababile videtur ita inſtitutam ordinationem Sacerdotis, ut per eam poſſit conferri poteſtas ad conſecrandum corpus, & non ad conficiendum ſanguinem; ergo dicendum erit neceſſario requiri traditionem Panis, & Vini, vel per traditionem unius partis conferri poteſtatem conficiendi Sacramentum perfectum; ſed hoc poſterius non videtur admittendum; quia traditio unius partis per modum materiæ, ſolum deſignat poteſtatem conſecrandi hanc partem. Et quamvis conſecratio unius ſpeciei ſubſiſtat ſine conſecratione alterius, non verò ſubſiſtere ordinationem ait, per quam videtur ſolum dari poteſtas ad conſecrandam unam ſpeciem, & non aliam, aliis fundamentis docet, & tenet ſibi contrarius Diana *dict. 6. part. tract. 8. reſ.* 22. cum contrarium dixerit *dict. 3. part. tract. 4. reſ.* 186. docent hanc ſententiam multi relati ab eodem *dict. 4. p. reſ.* 119. *tract.* 4. Raphaël Averſa *de Sacram. Ordinis quæſt. 2. ſect.* 8. Stephanus Bauni *in Theologia Morali part. 1. tract. 7. quæſt. 13. dub.* 1. Tannerus *in 3. p. D. Thomæ diſput. 7. quæſt. 2. dub. 4. n.* 94. De la Cruz *in director. conſcientiæ part. 2. de hoc Sacram. dubio 2. concluſ.* 2. Turianus *in ſelectis diſp. Theolog. part. 1. diſput. 21. dub.* 2. Ledeſma *in ſumma tom. 2. de hoc Sacram. cap. 3. difficul.* 5. & Tannerus *ſuprà* ait ſuo tempore hunc caſum accidiſſe anno 1617. & multas rationes adducit, ac ſolvit argumenta contraria.

21 Prædicta opinio, ut ſecurior, eſt tenenda in praxi, verùm cum ex incuria Magiſtri cæremoniarum poſſit de facili contingere, ut non apponatur Vinum in Calice, & eveniret non leve diſturbium tam in Epiſcopum ordinantem, quàm in ordinatos, non eſt cur improbetur opinio Henriquez *lib. 10. cap. 6. num.* 1. ubi ſic aſſerit materia in illo, qui ſacerdotio iteratur integra ex præcepto, eſt traditio Calicis cum Vino, & Patenæ, cum Hoſtia; quia & ſacrificium Miſſæ, ex præcepto fit utraque ſpecie; ſed traditio vaſis cum altera ſpecierum, videtur eſſe materia ſufficiens; ita ut ſi id ex oblivione contingat, non ſit hic ordo iterandus ex neceſſitate; eo quod non diviſim datur poteſtas in unam ſpeciem, ſed qui poteſt alteram, poteſt & utramque: ita Henriquez, quem ſequutus fuit dicta *reſol.* 186. *part.* 3. Diana: & hanc tenent Filliucius *tom. 2. tract. 9. ex cap. 2. num.* 4. Homobonus *de exam. Eccleſ. p. 1. tract. 4. cap. 9. quæſt.* 75. Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſtione unica, punct. 3. n.* 3. Tyberius ex Henriquez docet *in inſtruct. pro ordinan. cap. 3. quæſtione* 22. & juvatur ex noviſſima inſtructione Hiſpalen. *p.* 5. §. 6. ubi ſic habetur, *Si le entregare el Caliz ſolo con el Vino, o ſola la Patena con el Pan era baſtante materia?* & reſpondet *que ſi porque con qualquiera de eſtas coſas ſe daba entera poteſtad de conſagrar el cuerpo, y ſangre, que eſta no ſeda dividida, que el que puede la una, puede la otra. Y vemos que el Pontifice Innocent. VIII. diſpenſo con algunas Naçiones, abonde no ſe podia levar, o conſervar el Vino, que celebraſen ſolo con la conſagrazion de la Hoſtia, y aſi no es de eſſençia de el ſacrifiçio de ambas eſpecies.* Henriquez.

22 † Sed addit *que peccara mortalmente el que ſolo conſagrara en una, y el ſe ordenaſe malicioſamente con una ſola.*

23 Stantibus verò ſupradictis opinionibus, dubitatur quid faciendum ſit in praxi, & reſpondent Diana *dict. part. 6. tract. 8. reſ. 22. in fine*, Stephanus Bauny *in Theologia Morali part. 1. tract. 7. quæſt.* 13. *dubio* 1. Raphaël Averſa *de hoc Sacram. quæſt. 2. ſect.* 8. & alii, quod ſi quando fuiſſet aliquis ordinatus ſacerdos per traditionem unius tantum ſpeciei, utpote ſi non fuiſſet appoſitum Vinum in Calice deberet omnino ex integro repeti ordinatio, ſaltem ſub conditione, & Villalobos *in ſumma tom. 1. tract. 11. diſ. 4. n.* 1. ſic loquitur; *Si ſuçedieſſe en practica (como à ſuçedido veçes en eſt tiempos) dejar deponer el Vino en el Caliz por decuydo, haſe de reiterar el Sacramento de bajo de condizion, como ſe hico, en eſtos tiempos. Y de eſte pareçer fueron los mas Doctos de eſta Univerſidad de Salamanca açerca de ello*: & videtur confirmari *ex cap. 1. de ſacrament. non iterandis*, his adjunges dicta infra *in cap. fin. de ſacrament. non iterand. quæſt.* 2. verſ. *ad ſecundam*.

24 Ad quintam quæſtionis partem an Pontifex diſpenſare poſſit, ne contactus Phyſicus inſtrumentorum adhibeatur in ordine; ad quam reſponderi poteſt ex jactis fundamentis pro duplici ſententia circa dubium poſitum hic *in verſ. ad ſecundam*, quia ut autumat Diana *part. 8. tract. 1. reſ. 40. in principio*, reſolutio hujus dubii pendet ab illo, *An contactus inſtrumentorum in ſumendis ordinibus, ſit de neceſſitate ſacramenti*. Unde ſi teneas, ut ſit neceſſarius contractus de neceſſitate Sacramenti, tenendum erit, ut nequeat Pontifex diſpenſare. Quod ſi teneas talem contractum non eſſe de neceſſitate Sacramenti, tunc dices, ut Pontifex queat diſpenſare, ut in terminis docet Machinus *de hoc Sacramento tract. 1. part. 1. cap. 16. num.* 22. dum ait quod contactus Phyſicus in Sacramento Ordinis poſſet à Papa diſpenſari, ſuppleri, vel omitti; ſed expectare ad providentiam Dei, etiam ſtante opinione affirmativa, quod Summus Pontifex nunquam diſpenſabit in contactu Phyſico Sacramenti Ordinis; quia ſi vera eſſet opinio negativa, irritum remaneret Sacramentum, & nulla juſta cauſa diſpenſationis adeſſe poſſet.

25 Ad ultimam quæſtionis partem, quæ pendet ab illa, *An Calix, qui in ordinatione Subdiacono cum Patena porrigitur debeat eſſe conſecratus de neceſſitate Sacramenti*: in qua difficultate Diana *part. 10. tract. 11. reſol.* 9. reſpondet, ut debeat eſſe conſecratus, quia Chriſtus Dominus in ultima cœna reddidit illum Calicem ſuo contactu ſacrum; cumque Epiſcopi hunc effectum ſuo ſolo contactu præſtent, ſequi neceſſario ait illum debere eſſe conſecratum ex Eccleſiæ inſtitutione, ne Calix noſter diſſimilis illi ſit, quo Chriſtus in ultima cœna uſus ſit: & ſic reſolvit Conſultus cum Leandro *de ſacrament. tom. 2. tract. 6. quæſt.* 15. aliter ſic ordinati, Ordinem eſſe ſub conditione reiterandum, ſi Subdiaconatus fuerit datus per ſolam traditionem Calicis vacui abſque Patena, concludens, quòd ſi vaſa non ſint talia, qualia requiruntur ad ſuum miniſterium, non ſint materia, cujus traditione conferatur Ordo, & Calicem non conſecratum non diſtingui à Calice Laico,

& nec eſſe idoneom inſtrumentum, & vas proximè aptum continere Euchariſtiam; & ſic requiri eſſe conſecratum, ut quotidie uſitatum videmus.

26 Nec obſtat dicere ut ſi Presbytero tradatur ab Epiſcopo materia vero Panis, & Vini in Calice, & Patena non conſecratis, aut in aliis quibuſcumque vaſis validè ordinetur; quia reſpondetur in hoc caſu materiam pro Præsbiteratu eſſe panem, & vinum, non inquam ipſa vaſa, quod ſecus eſt in ordinatione Subdiaconatus, in quo officium verſatur circa ipſa vaſa miniſtranda. Iterum Diana uberius egit *ſub tract.15. dict.p.10.reſ.*20.à verſ.*ex his*, dicens ita ordinatum, ſub conditione iterum ordinandum, poſtquam ex pluribus egit de alia quæſtione, an inſtrumenta ordinum, debeant neceſſariò ordinandis porrigi immediatè ab Epiſcopo, ubi in Præsbyteratu affirmat cum omnibus, & in aliis majoribus defendit etiam contra alios.

QUÆSTIO II.

An Epiſcopus ſolus ſit miniſter Ordinis Sacramenti. Et an conferat ordinem quem non ſuſcepit. Et an conferat etiam Epiſcopalem ordinem. An Ordinatio Epiſcopalis diſtinguatur ab ordinatione Præſbyteris. Et an ordinatio Epiſcopalis ſit Sacramentum. Et cujus ſit ordinare Eccleſiæ miniſtros.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus eſt ſolus miniſter Sacramenti Ordinis*, num. 2. & 3. *etiamſi ſit hæreticus, ſchiſmaticus*, & n.4.

2 *Epiſcopus eſt publicus Princeps Eccleſiaſticus, Eccleſiaſticas dignitates diſtribuens.*

5 *Sacerdos quilibet ex commiſſione Pontificia poteſt conferre Ordines minores: quid de majoribus*, n. 6. & 7. *latè: quid de Clerico in minoribus*, n. 12.

7 *Corepiſcopi, fuerunt Epiſcopi ſuffraganei.*

8 *Character Sacerdotalis non ſe extendit ſicut Epiſcopalis, habens ſe tanquam puer, & vir. quid circa corpus Chriſti miſticum*, n. 13. 17.20. & 21.

9 *Cardinales Præsbyteri poſſunt ex commiſſione Papæ conferre ordines minores.*

10 *Abbates habentes jus Mitræ, & Baculi, poſſunt conferre Ordines minores ſubditis ſuis.*

11 *Laicus nec ex commiſſione Papæ queit ordines minores conferre.*

14 *Epiſcopus queis conferre ordines minores, quos non ſuſcepit, ſi ſacerdotalem ordinem ſuſceperit, & quare*, n. 15. & 16.

17 *Epiſcopus queis ordinare alios in Epiſcopos, & ſufficit unus de neceſſitate Sacramenti, ſed tres requiruntur ex præcepto*, n. 18.

19 *Ordinatio Epiſcopalis num diſtinguatur ab ordinatione Præsbyterii*, n. 20.

20 *Epiſcopus quantum ad poteſtatem Ordinis, eſt major Præsbyterio, item & Juriſdictionis*, n. 21. & *eſt major Præsbyterio*, n. 22. *ſatisfit contrariis* n.23.24 25. & 26. *ubi quid in principio naſcentis Eccleſiæ.*

21 *Gradus tres in veteri Teſtamento erant diſtincti Pontificum, Sacerdotum, & Levitarum, major illis Pontifex.*

22 *Thimotheus Epiſcopus fuit Judex Præbyterorum.*

23 *Paul.* cap.1.ad Philippenſes.

24 *Thimot.* cap.4.verſ.4. & *n.*28.

25 *D.Hieronymus* ſuper Epiſt.ad Tit.

26 *D.Auguſt.* Epiſt.19. ad Hieronym.

27 *Chriſtus ordinavit Præsbyteros in ultima cœna, & Petrum Epiſcopum.*

28 *Præsbyterii nomen erat Cœtus Præsbyterorum, id eſt Epiſcoporum.*

29 *Epiſcopalis ordinatio num ſit Sacramentum, & affirmatur*, n.30.31.32.33. & à n.34. *reſpondetur contrariis.*

32 *Ordinatio Epiſcopalis eſt externa Cæremonia conferens gratiam, & imprimens characterem.*

33 *Epiſcopus poteſt conferre Confirmationem, & Sacerdotium.*

35 *Epiſcopus eſſentialiter includit Præsbyteratum* n. 36.

36 *Character Epiſcopalis qualiter ſit minor, & major charactere Præsbyteratus.*

37 *Ordinare Eccleſiæ miniſtros ad quos pertinet, ſive de electione, vocatione, aut miſſione*, n.38. n. 39.40. & 41. *ubi quod nunquam pertinet ad populum.*

AD primam difficultatis partem, ne longus arguendo fiam, breviter reſpondeo Epiſcopum ſolum eſſe miniſtrum Sacramenti Ordinis, quod eſt de fide: nam Tridentinum *ſeſſ.* 23. *Can.* 7. quo cavetur Epiſcopum validè conſecratum eſſe miniſtrum hujus Sacramenti ſolum, cum ſic verbis ſequentibus ſit loquutus: *Si quis dixerit Epiſcopos non habere poteſtatem confirmandi, & ordinandi, vel eam, quam habent eſſe illis cum Præsbyteris communem, anathema ſit.* Et ſub ipſo nomine miniſtri ordinarii ſic definivit Florentium Concil *ſeſſ. ult.* in decreto Eugenii. *Ordinarius miniſter hujus Sacramenti eſt Epiſcopus*; idem Trid.c.4. Valentia *tom.*1. *diſp.*9.*q.*3.*puncto* 1. Ægidius Trudenc. *de Sacram. Ordinis, lib.*4. *dub* 6. † ex eo quia Epiſcopus eſt 2 publicus Princeps Eccleſiaſticus, ad quem ſpectat publicas Dignitates Eccleſiaſticas, & functiones diſtribuere, ſed Ordo eſt quædam Dignitas, & functio in Eccleſia; ergo: poteſt inquam confirmare, *Actor.* 6. & 1. *Thim.* 3. & 4. quibus in locis habetur non niſi ab Apoſtolis, & Epiſcopis aliquos ordinatos; & Chryſoſtom. *hom.*11. in priorem Epiſtolam ad Thimoteum agens de Epiſcopis, & Præſbyteris, dicit ſola quippe ordinatione ſuperiores illis ſunt, ſcilicet Epiſcopi Præsbyteri, & S. Hieronym. *Epiſt.*8. *ad Evagrium*, ſic loquitur; *Quid facit Epiſcopus, excepta ordinatione, quod Præsbyter non faciat*: aliis etiam probat Diana *p.*8. *tract.*2. *reſ.*2. & probatur inquam *in cap. Cleros, cap. in novo diſt.*21. *cap. perlectis diſt.*25. *cap. quarto de conſuet. cap. cum quidam hoc tit. cap. unico de ſcrut. in ordine*, tociens ex Concilio Conſtantinopolitano *ſeſſ.* 8. Toletano 7. *cap.*8. † multis comprobat Sahagun *de hoc Sa-* 3 *cramento n.*22. ubi etiam confirmat: nam ſicut data fuiſſet poteſtas Abbatibus conferendi minores ordines, *cap. quoniam* 59. *diſt. cap. cum contingat. de ætate, & qualit. ordinat. cap. Abbates de privileg. lib.*6. & hoc eſſe frequentiſſimum, & ob id abrogatum à Trid. *diſt. ſeſſ.* 23. *de reform. c.*10. ſit ut ad ſolos pertineat Epiſcopos. † Ex hoc eſſe verum etſi Epiſcopus ſit hæreticus ſchiſmaticus excommuni-

Digitized by Google

municatus, ſuſpenſus, interdictus, ſimoniacus,
præſciſus; aut privatus Epiſcopatu, ut docent
communiter Doctores, & dico infra *in cap. fin.
& tit. de ordinatis ab Epiſcopo qui ren. Epiſcop.*
ubi reſpondeo contrariis.

5 Notandum verò eſt ex commiſſione Summi
Pontificis, ut poſſit conferre Ordines minores qui-
libet Sacerdos *cap. per venit 95. diſt.* communiter
probatur *in cap. quanto de conſuet.* ſecundùm Theo-
logos, & Juriſtas, in terminis habet Sahagun *ſub
dict. n. 22. de hoc Sacram.* probans cum Soto, Ledeſ-
ma, & aliis; & probat alus multis Ægidius Trullenc.
de Sacram. lib. 4. cap. unico, dubio 5. num. 8. verſ.
item poteſt, dicens non poſſe dari ullam rationem
6 ſufficientem, cur Pontifex hoc non poſſit, imò Fil-
liucius addit *tom. 1. tract. 9. cap. 5. num. 94.* cum
Henriquez *lib. 1. cap. 21.* poſſe etiam ſimplicem Sa-
cerdotem de licentia Papæ conferre aliquem ex-
majoribus Ordinibus, ſicut conferre Confirmatio-
nem; quia olim Corepiſcopi, ſeu, Coëpiſcopi
initiabant Subdiaconatu, & tamen erant ſimplices
Sacerdotes adjuvantes Epiſcopum, ut nunc, eſt
Vicarius Generalis; imò video noviſſimè Dianam
diſputantem de quæſtione, *An ex commiſſione Sum-
mi Pontificis, poſſit ſimplex Sacerdos Ordinem Dia-
conatus, & Subdiaconatus conferre*; & licèt negent
plures, quos refert, & ſequitur Martinus de San-
cto Joſeph. *in manuali Confeſſorum tom. 1. lib. 1.
tract. 3. num. 2.* tamen idem Diana affirmat cum
Leandro *de Sacram. tom. 2. tract. 6. diſp. 4. quæſt. 18.
& 19.* Palao *tom. 3. tract. 27. puncto 14. n. 10.* Di-
caſtillo *de Sacram. tom. 1. tract. 6. diſp. 5. dub. 17. à
num. 243.* Yſambert *in 3. p. Divi Thomæ diſp. 6. de
Sacram. Ordin. art. 1. n. 5.* cujus verba refert Dia-
na, & Franciſcus Alex. *de ſacris electionibus, &
ordin. ſect. 5. cap. 1. §. 3.* qui de Subdiaconatu tenuit
& de ambobus ordinibus videtur ratio potiſſima;
quia aliquando id fecerint Pontifices, & ex eo, quia
non minus miniſter & ſimplex Sacerdos Confir-
mationis, quàm Ordinis; & tamen ex commiſſio-
ne poteſt ejus adminiſtratio Præsbyteris concedi.
Et quia, etſi Sacerdos non habeat primariam po-
teſtatem, habet tamen radicalem, cum tota radix
conſiſtat in poteſtate, quam habet Sacerdos in cor-
pus Chriſti; verùm alia ex Bullis Pontificiis, tradit
videnda Diana *ſuprà*, de quibus Rodriguez *in
quæſt. regular. tom. 1. quæſt. 18. art. 3.* videndus idem
Diana *p. 8. tract. 1. reſ. 38. & 39.* cum multis, imò
Tannerus *diſt. 7. quæſt. 3. dub. 2. num. 30.* teſtatur ex
viris fide dignis, quod poteſtatem ordinandi reipſa
conceſſerit Pontifex Religioſis Franciſcanis in In-
dia: vide latè quæ dixi infra *in cap. contingit de
ætate, & qualitate ordin. quæſt. 4.* ubi in verſ. *ad
quintam*, ago, *An Præsbyter poſſit conferre Præſ-
byteratum*, & alia.

7 Adhuc verò reſpectu Ordinum Sacrorum oppo-
ſitum docent D. Thom. *in 4. diſt. 25. quæſt. 1. art. 1.*
Bellarm. *de Sacram. Ordinis cap. 7. ad finem*, Suarez
tom. 1. diſp. 11. ſect. 2. n. 6. cum aliis Bonacina *tom. 1.
diſp. 8. puncto 4. n. 3.* nam Jure Divino videtur Epiſ-
copus determinatus ad conferendum ordinem ſa-
crum, ſicque nec Subdiaconatus à ſimplici ſacerdote
etiam de licentia Papæ conferri poſſit. Et ad dictum
Filliucii de Corepiſcopis reſpondent Bonacina, &
Ægidius Trullenc. *de hoc Sacram. lib... cap. unico,
dub. 6. ſub num. 2.* non fuiſſe ſimplices Sacerdotes,
ſed Epiſcopos ſuffraganeos, ut ex Damaſc. *Epiſt. 4.*
8 docent Bellarminus *citatus*, & alii, † Et confirmatur
hæc ſententia, quia Character Sacerdotalis non ſe
extendit, nec eſt tam perfectus, ſicut Epiſcopalis,
habent ſe enim ſicut Puer, & Vir; nam ſicut Puer
non poteſt generare ſui ſimile, niſi factus vir, ſic
Character Sacerdotalis non poteſt alium ſacerdo-
tem generare, niſi factus vir, hoc eſt, niſi charac-
ter Sacerdotalis per conſecrationem Epiſcopalem,
extendatur ad munera Epiſcopalia: ſic relatus
Ægidius Trullenc. *dict. n. 2. in fin.* quod eſt ſecu-
rius, etſi prima ſententia ſit probabilis.

Hinc venit notandum ex commiſſione Pontifi- 9
cis poſſe Cardinales Præsbyteros ordinare, confe-
rendo Ordines minores, ut comprobat conſuetu-
do, & docent Sotus *in 4. diſt. 25. quæſt. 1. art. 1.*
Valentia *tom. 1. diſp. 9. quæſt. 3. puncto 2.* Filliucius
tom. 1. tract. 9. cap. 5. numero 93. ubi ait: *Crediderim
tamen in ſuis titulis, in quibus habent juriſdictio-
nem*, quod videtur ſic reſtringendum ex his, quæ
dico infra *ſub cap. 12.*

Notatur ſecundo, ut etiam ex privilegio Pon- 10
tificio Abbates habentes Jus Mitræ, & Baculi be-
nedicti ab Epiſcopo, poſſint conferre Ordines
minores, ut patet *ex cap. quoniam 96. diſt. cap. cum
contingat de ætate, & qualitate Ordin.* quod ta-
men jam Concil. Trid. limitat ad ſuos ſubditos
tantum *ſeſſ. cap.* 10. & ſic non poterunt aliis non
ſubditis conferre, niſi habeant licentiam à ſuis
Ordinariis, de quo videbis Fr. Eman. Rodrig.
tom. 3. quæſt. regular. quæſt. 13. art. 2. Quarantam
verbo Ordo, verſ. *Abbatibus*, Bonacina *ſuprà n. 3.*
Filliucius *num. 96.* ubi conſequenter aſſerit non
debere ordinare Novitios, de quo puncto dicto
infra latè *in dict. cap. cum contingat*, ubi de pœnis
nonnullis.

Sed dubitabis nunquid collatio aliquorum Or- 11
dinum, poſſit dari per Laicum ex commiſſione
Papæ, & pro negativa ſententia reſpondendum
eſt etiam reſpectu Ordinum minorum; quia pote-
ſtas conferendi Ordines ſupponit poteſtatem ſupra
corpus Chriſti verum, *cap. ex litteris de exceſſibus
Prælator.* ſed ſolus Sacerdos habet poteſtatem; ergo
ſolus ille poterit Ordines conferre, modo jam dicto,
in verſ. notandum, & verſ. *adhuc*, docent D. Tho-
mas *3. p. quæſt. 38.* addit *art. 1.* Sylveſter *verb. Ordo,
3. quæſt. 2.* & cum aliis Bonacina *ſuprà num. 4.*
& cum communi Filliucius *ſuprà num. 5.*

Iterum dubitabis nunquid Clerici in minoribus 12
aut Diaconus, vel Subdiaconus poſſint ex commiſ-
ſione Pontificis conferre Ordines ſacros, aut mino-
res. In quo dubio etiam eſt reſpondendum nega-
tivè; quia cum Epiſcopus, qui Sacerdos non eſt
validè nequeat Ordines conferre propter rationem
dictam, ut docent Sylveſter *verb. Ordo, num. 2.* Bo-
nacina *ſuprà n. 5.* Ægidius Trullenc. *lib. 4. de Sa-
cramentis cap. unico, dub. 2. num. 3. in fine*, ſequitur
dicendum, ut nullus Clericus in minoribus conſti-
tutus, nec Diaconus, aut Subdiaconus queat Ordi-
nes conferre, etiam ex Pontificia commiſſione, † 13
ut bene probat Sahagun *de hoc Sacramento*, cum
multis ab eo relatis; ex ea potiſſima ratione, nam
conſideramus corpus Chriſti verum, & miſticum,
miſticum vocans Eccleſiam; & ut circa Chriſti cor-
pus verum, majorem poteſtatem habeat Epiſco-
pus, vel Papa, quàm Sacerdos, ut Theologi, &
Pontifices probant; ita circa Chriſti corpus miſti-
cum erit excellentior poteſtas Epiſcopi *ſeſſ. 23.
cap. 4. Trid. & Can. 7.* & pleniſſima Pontificis maxi-
mi; ſed quia poteſtas circa corpus miſticum ſup-
ponit poteſtatem circa Chriſti corpus verum, ſic
evenire, ut non committatur poteſtas conferendi
Ordines, niſi Sacerdoti, nec majores, niſi Epiſ-
copo; & ita ab Eccleſia receptum eſſe.

14 Ad ſecundam difficultatis partem, an Epiſcopus poſſit conferre Ordines, quos non ſuſcepit, ut ſi, v.g. ſit ſacerdos, non verò ſuit ordinatus in minoribus, aut Diaconus, vel Subdiaconus, & in hoc puncto videntur pro parte negativa Sanctus Antonius *in 3.p. tit.14. cap.* 26. §. 17. Aſtenſis 2. *p. lib.* 6. *tit.* 4. *art.* 3. *col.* 2. Sylveſter cum Rainerio verbo, *Ordo quæſt.*1. Henriquez *de Ordine cap.*5.§.2. *littera H.* qui multis probat authoritatibus, veluti gloſſæ *quæſt.*1. & *ex Canone Daiberium* 1. *q.* 7. & *canone Grat*[illegible], & repetit latè Diana, *p.* 8. *tract.*2. *reſ.* 3. ad lucens Jacobum Granadum latè diſputantem *in 3.p. controverſ.* 9. *tract.* 2. *diſp.* 1. *num.* 4. & reſpondens omnibus idem Diana omnino videndus, magis probabiliter tenet ſacerdotem Epiſcopum poſſe conferre cæte-
15 ros ordines, quos non acceperit † quia in ſacerdotio ſunt virtualiter, & veluti eminenter Ordines inferiores; itaque Epiſcopum eo ipſo quòd ſacerdos poſſit illos Ordines conferre eminenter, ideſt conferendo dignitatem ſacerdotalem, ſed non poſſe illos conferre formaliter; quia ad id non ſufficit character Epiſcopalis, ſed requiri ſaltem ut conditio; quod inferiores ordines ſuſceperit; & in terminis docent Vaſquez *in 3. p. tom.* 3. *diſp.* 143. *cap.* 2. *num.*26. ubi ſic loquitur, *Epiſcopus etiam ſi careat ordinibus Minoribus, & Subdiaconatu, & Diaconatu, poteſt tamen eſſe ſacerdos verus, & Epiſcopus reipſa.* Layman. *in Theologia Morali lib.* 5. *tract.* 9. *cap.* 9. *num.* 8. Hurtado *de hoc Sacramento diffic ult.* 16. Præpoſitus *in 3.p. de Sacram. Ordinis q. unica, dub.* 12.
16 *num.* 114. † Et confirmatur *ex tit. de clerico per ſaltum promoto*; eſt enim poteſtas ordinaria apud Epiſcopum conſecratum, cui convenit ratione ordinis; ergo cum ſit ſacerdos ordinatus tantum, ſufficiet ex jam relata ſententia, ut conferat etiam ordines, quos non ſuſcepe[r]it.

17 Ad tertiam quæſtionis partem, num Epiſcopus conferat etiam Epiſcopalem ordinem, breviter reſpondetur Epiſcopum eſſe ſufficientem, & idoneum ad conferendos ordines, non ſolum ſibi inferiores, ſed ad conferendum aliis ſimilem Epiſcopalem ordinem; non enim oportet ordinari Epiſcopum ab Archiepiſcopo, vel à ſummo Pontifice, cum in ratione Ordinis, non inveniatur alius ordo Superior Epiſcopali, ut colliges ex adductis per Sahagun *de hoc Sacramento, n.* 20. *&* 21. nonnulla adducens, ubi etſi in poteſtate ſacrificii non ſit major Epiſcopus ſacerdote; eſt tamen in diſponendo populum ad Sacramentum Superior, & in dignitate, & officio excellentior; juxta Trid. decret. *ſeſſ.* 23. *dicto cap.*4. *& canon.* 16. Igitur ut Epiſcopo debeat competere ampla poteſtas conferendi, ipſum quoque Epiſcopalem ordinem: ita Aveſa *de Sacram. Ordinis quæſt.*3. *ſect.*2. quem ſequitur Diana *dicta p.*8. *tract.* 2. *reſ.* 3. addentes quod ubi deerat ſuperioritas factum ſit, ut ex quadam extenſione ſuppleretur quod unuſquiſque Epiſcopus à tribus ſimul Epiſcopis conſecraretur, ut in Pontificali præſcribitur, & in praxi ſervatur, ubi traditur nova forma in ejus conſecratione; ob idque idem Sahagun *dict. n.*20. † addit quod
18 de neceſſitate Sacramenti requiritur Epiſcopus conſecrans, de neceſſitate præcepti requirantur tres Epiſcopi, ſic intelligens jura in *cap. Epiſcopi* 64. *diſt. cap. Epiſcopus* 66. *diſt.* ubi Bellamera, Turrecremata, Dominicus, & Præpoſitus, Lancellotus, Corradus *in templo lib.* 2. *cap.*5. Ledeſma *difficult.* 6. Chuchus *lib.* 2. *inſtit. moral. tit.* 6. & quòd tempus conſecrationis hodie reſtringitur per dict. Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *de reformat. cap.* 2. ita intelligentes omnia jura de Epiſcopatus ordine, & forma.

Ad quartam quæſtionis partem an ordinatio 19
Epiſcopalis diſtinguatur ab ordinatione Præsbyterii; & licèt olim nonnulli affirmarent, ut videtur colligi ex illo Pauli *ad Philippenſes* 1. *verſ.*2. ibi: *Paulus, & Thimoteus ſervi Jeſu Chriſti omnibus ſanctis, qui ſunt Philippis, cum Epiſcopis, & Diaconis*; item ex illo *Thim.* 4. *verſ.* 14. ibi: *Noli negligere gratiam, quæ data eſt tibi cum impoſitione manuum Præsbyterii*, & ex D. Hieronymo, qui *in Epiſt. ad Titum cap.*1. ſcribit hoc modo, *Idem Præsbyter, qui Epiſcopus eſt, & antequam Diaboli inſtinctu ſtudia in religione fierent, & diceretur in populis, ego ſum Pauli, ego Apollius, ego Cepha communi Præsbyterorum conſilio Eccleſia gubernabantur, &c.* & ex D. Auguſt. *Epiſtol.* 19. *ad Hieronym.* ubi ſic ait: *Quamvis ſecundùm honorem vocabula, quæ jam Eccleſia uſu erunt obtinuit; Epiſcopatus major ſit Præsbyterio, in multis tamen rebus Auguſtinus Hieronymo minor eſt*; & ex eo quia Chriſtus ordinavit Præsbyteros in ultima Cæna ſecundùm omnes Catholicos, ſed nuſquam legitur Epiſcopos ordinaſſe; ergo Epiſcopatus non eſt introductus jure divino.

Hæc, & alia facilè ex jam adductis diluuntur; eſt 20
enim verum ut Epiſcopatus jure Divino ſit major Præsbyterio quantum ad poteſtatem Ordinis; eo quod Epiſcopus poteſt ordinare ſacerdotes, quod Præsbyter facere non poteſt, ut docent Damaſus *in Epiſtola* 3. Epiphanius *hæreſi* 73. Chryſoſtom. Theophilactus, & Oecumenios, *in* 1. *ad Thimot. cap.*3. *&* 4. Leo Papa *Epiſtol.* 88. & D. Hieron. *in Epiſt.*85. *ad Evagrium*, ubi ſic ait: *Quid facit Epiſcopus, excepta ordinatione, quod Præsbyter non faciat?* & confirmatur experientia, & ex jam dictis; quia nullus unquam ſacerdos; aut Diaconus ordinatus eſt, niſi ab Epiſcopo. † Et quòd Epiſcopus ſit 21
major Præsbytero quoad poteſtatem Juriſdictionis, patet ex adductis ſupra; item ex figura veteris teſtamenti; quia olim jure divino tres gradus erant diſtincti, nempe Pontificum, Sacerdotum, & Levitarum; ita ut Pontifex eſſet major Sacerdotibus, & Levitis; quia & conſecrationes eorum erant diſtinctæ, & veſtes, & officia, *Exodi* 28. *&* 29. *Levit.*8. *num.*3. 4. *&* 8. *& alibi*, ſed noſtri Epiſcopi reſpondent Pontificibus, & Præbyteri Sacerdotibus, & Diaconi Levitis, ut tradit Damaſus in *epiſt.* 8. ſanct. Hieron. & Leo Papa, *ubi ſupra*, Concil. Hiſpal. 2. *canon.* 7. & multi alii, † 22
Ergo noſtri Epiſcopi jure divino ſunt majores Præsbyteris; quæ omnia ſatis probantur *ex actor.* 20. *verſ.*28. ibi: *Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei.* & 1. *Thimot.* 5. *verſ.* 19. ibi: *Adverſus Præsbyterum accuſationem noli recipere, niſi ſub duobus, aut tribus teſtibus.* Ex quo loco colligitur Thimoteum, qui fuit Epiſcopus, fuiſſe judicem Præsbyterorum, ac proinde in poteſtate Juriſdictionis Superiorem. Et ex primo loco colligi propriam eſſe curam Epiſcoporum, & gubernationem Epiſcoporum: idem probat Bacanus *de hoc Sacramento* omnino Legendus *q.*2. *per totam*, ex Clemente *in Canonibus Apoſtol. canone* 40. ubi ait: *Præsbyteri, & Diaconi, præter Epiſcopum nihil agere pertentent*; ex Tertulliano *in lib. de Baptiſmo* ibi: *Jus habet dandi Baptiſmum ſummus Sacerdos, qui eſt Epiſcopus, dehinc Præsbyteri, & Diaconi,*

ſed

ſed non ſine Epiſcopi voluntate, tradit ſimilia D. Dionyſius in *Hierar. Eccleſiaſt. cap. 5.* quæ ſunt verba; etſi in illa poteſtate offerendi ſacrificium æquales ſint Presbyter, Epiſcopus, & Pontiſex Maximus, ut probat Sahagun. *ſupra* de hoc Sacramento, *n.* 25.

23 Unde non obſtant fundamenta contraria, non primum ex illo Pauli ad Philippenſes; quia dicendum eſt cum Divo Thoma *in 2. 2. quæſt.* 148 *art.* 6. ad primum illa duo nomina *Epiſcopus*, *& Præſbiter*, tempore Apoſtolorum fuiſſe communia omnibus Sacerdotibus, tam majoribus, quos nunc Epiſcopos appellamus, quàm minoribus, quos Præsbiteros vocamus; licèt res ipſa, & poteſtates eſſent diſtinctæ; itaque D. Paulum complexum fuiſſe omnes Sacerdotes; & eodem modo dicit Becanus *ſupra, ſub num.* 4 verſ. *eadem ſolutio* intelligenda eſſe alia Pauli teſtimonia, ubi nunc Epiſcopi pro Præsbiteris, nunc Præsbiteri pro Epiſcopis nominantur, ut v. g. *ad Thim. verſ.* 5. ibi: *Hujus gratia reliqui te Cretæ, ut conſtituas per Civitates Præbiteros*: & paulopoſt explicans quales debeat conſtituere Præbiteros, ita ſubdit *oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe*. Unde patet illum promiſcuè uſurpare duo illa nomina *Epiſcopus*, *Presbiter*, ut docet Becanus.

24 Nec obſtat ſecundò locus Thimotei 1. *cap.* 4. *verſ.* 14 relatus ibi: *Noli negligere*. quia etſi ex hoc loco Kamnitius velit demonſtrare, Epiſcopum poſſe ordinari à Præsbitero. ac proinde Epiſcopum eſſe majorem Præſbiteris; reſpondetur mentiri Kemnitium qui adducit ad comprobandum ſuum dictum D. Hieronym, qui expreſſè docet *in Epiſtola ad Evagrium*, Presbiteros non poſſe ordinare, cujus verba ſunt, *Quid facit Epiſcopus, excepta ordinatione, quod non etiam faciat Præsbiter.* adduxit enim D. Hieronimus locum S. Pauli illum, oſtendens Epiſcopos in ſcripturis aliquando vocari Præsbiteros; & ſic expoſuit etiam illa verba *per impoſitionem manuum Præsbiterii*; id eſt per impoſitionem manuum, qua Præsbiteratum accepiſti, ut Præsbiteratus idem ſit quod Epiſcopatus; conſtat enim Thimoteum fuiſſe Epiſcopum, & non ſimplicem Sacerdotem.

25 Non obſtat tertio locus ex D. Hieronymo *ſuper Epiſtol. ad Titum*, primo, cujus verba retulit idem Becanus ſuprà *dicta quæſt. 2. num. 6.* & penès eum Anſelmus, & Sedulius in eundem locum S. Pauli; quia idem Becanus adducens ſolutiones tres, unam D. Thom. *in 2. 2. dict. quæſt. 184. art. 6. ad* 1. dicentis D. Hieronymum loqui de nominibus Epiſcopi, & Præsbiteri, non autem de re ipſa, vel officio, aliam Antonii Delphini *lib. 2. de Eccleſia*, dicentis Hieronymum ſentire initio Eccleſiæ naſcentis omnes Præsbitoros fuiſſe Epiſcopos, non quod idem eſſet Epiſcopatus, & Præsbiteratus, ſed quod utraque Dignitas omnibus Sacerdotibus, eo daretur tempore; poſtea verò ad evitanda ſchiſmata, cœpiſſe aliquos Præsbiteros ordinari: & ita ex Eccleſiæ conſuetudine factum fuiſſe, ut Epiſcopi eſſent majores Præsbiteris, quas improbat idem Becanus, & ſimul aliam Michaëlis Medinæ *lib. 1. de ſacrorum hominum continentia*, & amplectitur *in verſ. quarto, ſub dicto num.* 6. D. Hieronym. ſenſiſſe quod Epiſcopus, licet Jure Divino ſit major Præsbitero, quoad poteſtatem Ordinis, non tamen ſit major quoad poteſtatem Juriſdictionis; dicens hoc eſſe valdè conforme verbis D. Hieronym. & comprobatur; quia ut jam dixi in conficiendo ſacrificio Miſſæ ſunt æquales, etſi differant circa Ordinum collationes.

Non locus D. Auguſt. *dict. Epiſt.* 19. *ad Hieronymum*; quia reſpondetur quòd verba ibi: *Uſus Eccleſiæ*, poſſunt dupliciter exponi, vel in principio naſcentis Eccleſiæ Epiſcopos, & Præsbiteros æquales fuiſſe; ſed jam uſu eſſe obtentum Epiſcopatum eſſe majorem Præsbiterio. Vel alio modo, antequam Eccleſia Chriſti inſtitueretur nomina illa *Epiſcopus*, *Præsbiter* non eſſe hi nora vocabula; ſed officii, vel ætatis; nunc verò honoris, & Dignitatis nomina eſſe: & ſecundùm hæc nomina Auguſtinus, major ſit Hieronymo; quamvis in multis rebus ſit minor, & hoc ſecundo modo dicit Becanus ſupra *num.* 7. intelligenda eſſe verba Auguſtini. 26

Nec ultima difficultas obſtat ex eo quòd Chriſtus ordinavit Præsbiteros in ultima Cæna, nec legatur ordinaſſe Epiſcopos; quia reſpondetur cum Joanne Turrecremata *lib. 2. ſummæ Eccleſiaſt. c.* 32. Bellarmin *lib. 1. de Pontifice cap.* 23. Petrum à Chriſto fuiſſe ordinatum Epiſcopum, & à Petro Jacobum, & Joannem, & ab his cæteros Apoſtolos ut copioſè notant relati. 27

Notabis verò nomen Præsbiterii ab aliis intelligi Cœtum Præsbiterorum, id eſt Epiſcoporum, qui Thimoteo in ordinatione Epiſcopali manus impoſuerant, ut docent Chriſoſtomus, & alii Græci exponentes locum D. Pauli *per impoſitionem manuum Præsbiterii*. id eſt per impoſitionem manuum, qua Præsbiteratum accepiſti, ut Præsbiteratus ſit idem quod Epiſcopatus, refert idem Becanus *dicto cap. 2. ſub num. 5. in fine*. 28

Ad quintam quæſtionis partem an ordinatio Epiſcopalis ſit Sacramentum, ut reſpondeas leges dicta *ſub Rubrica* toto verſ. *ex dictis*, nunc verò etſi Dominicus Soto *lib. 4. de Juſtitia, & Jure, quæſt. 1. art.* 2. & aliqui antiquiores ſcholaſtici *in 4. diſt.* 24. negant eſſe Sacramentum. † Probabilior eſt affirmativa ſententia, quam tenent Canoniſtæ *in cap. perlectis diſt.* 25. Joannes Maior, Scotus, Paludan. *in 4. diſt.* 24. Cajetanus *tom. 1. opuſculo, cap.* 11. probantes primo ex Patribus antiquis, qui ut plurimum loquuntur de Epiſcopatu, quando Ordinem dicunt eſſe Sacramentum, † Secundo quia ſcripturæ, quibus Catholici probant ordinem eſſe Sacramentum, intelligitur de ordinatione. Epiſcopali, ut 1. *Thimot.* patet: nam in his duobus ſolis locis ponitur ſymbolum externum cum promiſſione Gratiæ; at in his agitur de ordinatione Thimotei, qui fuit Epiſcopus, à Paulo ordinatus, ut omnes docent Interpretes in his locis, ſimiliter *Actor.* 3. ubi agitur de ordinatione Pauli, & Barnabæ, quare ſi Epiſcopalis ordinatio, non eſt Sacramentum, non poſſumus ex ſcripturis apertè probare ordinem eſſe Sacramentum. † Tertio quia ordinatio Epiſcopalis eſt externa cæremonia conferens gratiam, & imprimens characterem ſpiritualem; ergo eſt propriè Sacramentum, ut patet prius ex illo 2. *Thimot* 1. verſ. 6. *Reſuſcita gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum.* 29 30 31 32

Poſterius ex illo quia Epiſcopus poteſt conferre duo Sacramenta, Confirmationem, & ſacerdotium quæ non poſſunt ulli alii; deinde quia Epiſcopus ex ſua ordinatione habet poteſtatem ſibi propriam, & characterem, conſequenter. 33

Prædicta ſunt vera, nec obſtat dicere quod ſi Epiſcopatus eſſet Sacramentum, ſequeretur aliquem poſſe ordinari Epiſcopum, qui non eſſet Præsbiter, ut patet in ſimili: nam ſi aliquis ordinaretur Præsbiter qui antea non fuiſſet Diaconus, ille eſſet verè ordinatus; item quòd Epiſcopatus ſi 34

S 4 eſſet

eſſet Ordo, alioqui eſſent, plures ordines, quam ſeptem: & ſic eſſet diſtinctum, ac novum Sacramentum. Quia reſpondetur ad ptimum non eſſe ſimile; quia Præsbiteratus non includit Præsbite-
35 ratum. † Ad ſecundum Epiſcopatum, & Præsbiteratum facere unum Ordinem ordinitate generica qui dividitur in duas ſpecies; quarum una includit aliam, & eſt ſecundùm Theologorum ſententiam dicentium eſſe tantùm Ordines ſeptem: & quid ſecundùm Canoniſtas, dixi jam *in dicto verſ. ex dictis.*

36 Et ſi inſtes dicendo characterem Epiſcopalem eſſe majorem, aut minorem Præsbiterali, ſi major, ergo eſt aliquid majus poteſtate conſecrandi Euchariſtiam, quod omnes negant; ut dixi *quæſt. præcedenti*; ſi minor, ergo Epiſcopus, ut talis non eſt major Præsbyterio. Tamen reſpondeo cum Becano *de hoc Sacramento, quæſt. 3. à num. 3. 4. &* 5. quod ſi præcisè ſpectetur Epiſcopalis character, minor eſt charactere Præsbyterali; ſi autem integer ſpectetur character qui eſt in Epiſcopo, quatenus continet characterem Epiſcopalem, & Præbyteralem, tunc ſit major ſolo Præsbiterali: & ita in hunc ſenſum intelliguntur D. Thom. *q. 40. addit. art.* 5. Henriquez cum aliis *cap.* 2. *lib.* 10. Filliucius *tom. 1. tract. 9. cap. 1. num.* 12. Bonacina *tom. 1. diſp. 8. quæſt. unica puncto* 1. *num.* 3. dicentes Epiſcopatum non eſſe ordinem diſtinctum à ſacerdotio, Vaſquez verò, Bellarminus, Valentia, Medina apud Bonacinam tenent eſſe diſtinctum; quod eſt ſecundùm Canoniſtas, juxta textum *in cap. decernimus* 28. *diſt.* & Trid. *ſeſſ. 23. cap.* 8. ubi dicitur Epiſcopatum eſſe ſacrum ordinem, ſicut eſt ordo Præsbiterorum, Diaconorum: videbis qualiter hoc expendat Trullenc. *de hoc ſacram. dub. 1. cap. unico ſub num.* 6. juxta jam *hic*, & *in dicto verſ. ex his dicta*, Leander noviſſimè cum Convar. Vivaldo, Nugno, Cajetano, Vaſquez, Sanchez, Philiberto, Dicaſtillo, Henriquez & aliis *tom. 2. de ſacram. diſp.* 10. & 11.

37 Ad ſextam quæſtionis partem, cujus ſit ordinare Eccleſiæ miniſtros; quia hic diſtinguit tria Becanus *de hoc ſacram. quæſt. 5. per totam*, nempe electionem, ordinationem, vocationem, ſeu miſſionem, ubi longè exponendo agit refutans hæreticorum errores: & quid à Catholicis ſit tenendum, apud quem videbis. Et quia etiam pertinent ad titulum de electione, poſtulatione, & translatione Prælatorum, ideo ex ibi notatis poteris hanc quæſtionem adimplere; igitur Catholici tenent jus ordinandi, & mittendi miniſtros nullomodo pertinere ad plebem: Sic ſunt firmandæ concluſiones
38 ſequentes. † Prima quod electio miniſtrorum Eccleſiæ non ſit à ſolo Deo; item quod electio Miniſtrorum Eccleſiæ, ut v. g. Pontificis, Epiſcoporum, aut Paſtorum jure Divino non conveniat toti populo, nec dependeat ex ejus ſuffragio, & conſenſu. Et ſic videmus Chriſtum ſine ullo populi ſuffragio elegiſſe Apoſtolos 12. & 72. Diſcipulos; exemplo etiam probatur Apoſtolorum, qui eodem modo elegerunt Apoſtolos, ut conſtat; quia Epiſcopos à ſe conſecratos mittebant ad populum abſentem, & infidelem, cujus conſenſum
39 in electione non habuerant. † ſecunda quod ordinatio Epiſcoporum, & aliorum miniſtrorum Eccleſiæ, non pertinet ad plebem, ſed ad ſolos Epiſcopos, quia ſolus Moyſes, qui erat ſacerdos, & Pontifex ordinavit Aaronem, & filios in ſacerdotes. Item quia impoſitio manum per quam ordinantur miniſtri, ut adverſarii fatentur, nuſquam tribuitur plebi, ſed Apoſtolis, & aliis Epiſcopis. Et probatur ex Conciliis Niceno 1. *can.* 4. & Cartaginenſi 2. *canone* 12. & aliis; item ex Patribus, qui conſtanter docent ſolius Epiſcopi eſſe ordinare Diaconos, Præsbiteros, & Epiſcopos, ut jam dixi *quæſt. 2. à num.* 1. † Tertia quod miſſio, ſeu miniſtrorum vo- 40
catio non pertinet ad populum, ſed Epiſcopos, & potiſſimum ad ſummum Pontificem; ex eo quia hæc miſſio eſt juriſdictionis actus Eccleſiaſticæ; quia non eſt dictum populo, *tibi dabo claves*, aut *paſce oves meas*, aut *quorum remiſeritis peccata remittuntur eis*. Tempore enim Apoſtolorum non mittebantur, niſi ab Apoſtolis, & Epiſcopis, ut fatentur Centuriatores, *cent. 1. lib 2. cap. 2.* & colligitur *ex cap. 14. Actorum, verſ.* 22. ubi Paulus, & Barnabas conſtituebant per civitates Præsbiteros, & ex Apoſtolo *ad Tit. 1. verſ.* 5. ubi ait: *Hujus rei gratia reliqui te Cretæ, ut conſtituas per civitates Præsbiteros, ſicut & ego diſpoſui tibi*: tum etiam quia ſi electio non pertinet ad Populum jure Divino, ut apparet ex dictis, minus miſſio, & vocatio; quia ipſa electio non requirit juriſdictionem. Et licèt hæc omnes concluſiones diverſis impuguentur objectionibus, ſatisfacit plenè idem Becanus, quem leges *in dicta q.* 5.

QUÆSTIO III.

An initiatus Ordinibus minoribus, & ſacris, non ſuſcepta prima Tonſura, ſit irregularis, & teneatur dictam Tonſuram ſumere. Et quam intentionem debeas habere Sacerdos noviter ordinatus, quando cum Epiſcopo in miſſarum ſolenniis celebrat. Et an, & quando ordinandi debeant ſe præſentare examinatoribus. Et an ſacer Ordo per vim, & metum ſuſceptus imprimat characterem, & teneatur ad votum continentiæ ſic ordinatus?

SUMMARIUM.

1 *Prima Tonſura eſt tantùm præparatio ad Ordines ſecundum multos*, n. 2. & 3. *& ſecundum alios eſt Ordo diſtinctus à cæteris*, à n. 4.

2 *Prima Tonſura quacumque die poteſt conferri.*

4 *Prima Tonſura dicitur character Clericalis.*

5 *Epiſcopi nihil accipient pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam Clericalis.*

6 *Ordinatus, omiſſa prima Tonſura, non irregularis ſit, & nùm alios Ordines ſine ea legitimè ſuſceperit*, n. 7. & 8.

9 *Ordinans debet habere intentionem ordinandi præſentem, ſicut qui baptizat debet intendere præſentem baptizare.*

10 *Ordinandi qualiter verba conſecrationis cum Epiſcopo ordinante, debeant proferre*, n. 11. & 12. *ubi quod iſti tantum proferunt verba recitativè.*

13 *Ordinandi quando ſe debeant præſentare examinatoribus.*

14 *Ordinatus per vim abſolutam non recipit characterem, ſecus ſi per conditionatam*, & n. 15. & 16.

15 *Clericus invitus non ſubjicitur Ordinibus metu receptis*;

receptis, nec voto caſtitatis, nec ad recitandum officium Divinum, n 17.

1 AD primam difficultatis partem reſpondeo
dubium eſſe inter Doctores Theologos, &
Canoniſtas, an prima Tonſura ſit Ordo diſtinctus
ab aliis quatuor Minoribus, cumque de hoc aliquid
dictum ſit ſupra *in Rubrica* ſub dicto verſ. *ex
dictis* Theologi inquam, aliquibus tantùm exceptis,
docent primam Tonſuram non eſſe ordinem
ex eo; quia licèt Tonſuratus habeat ex deputatione,
& privilegio Eccleſiæ gradum quendam inter
Clericos: & ſit capax Juriſdictionis Eccleſiaſticæ,
& beneficiorum, ut colliges ex his, quæ latè dixi
in cap. 1. de foro comp. & alibi *in cap. cum non
ab homine de Judiciis* & tenent D. Thomas *in 3.
p. quæſt. 40. addit art. 2.* Sylveſter *Ordo* 1. §. 1. Navarrus
in cap. 22. num. 17 Henriquez *lib. 10. cap. n.*
6. Tamen hujuſmodi privilegium non pertinere ad
ullam rationem, aut partem Sacramenti, nec habere
illud officium annexum circa miniſterium altaris;
2 † Sed tantùm eſſe quid præambulum, & præparationem
quandam, ſeu diſpoſitionem ad Ordines,
ſicut Catechiſmus ad Baptiſmum, & Novitiatus ad
profeſſionem docent citati, & Felliucius *tom. 1.
tract. 9. cap. 1. num. 13.* cum aliis Bonacina *tom. 1.
diſp. 3. quæſt. unica, puncto 1. num. 6.* & Diana *p. 6.
reſol. 29. tract. Miſcel.* acerrimè defendit hanc partem,
non tantum juxta Theologos, ſed etiam juxta
ipſum Jus Canonicum; ita ut nec inter majores,
ſive minores Ordines queat Tonſura annumerari,
dicens ſic agnoſcere *cap. feriatim diſt. 32. cap. illud
7. diſt. cap. à ſubdiacono 93. diſt.* ſicque Concilium
Trid. diſtinguere conformiter Tonſuram
quoque a minoribus Ordinibus, & à majoribus
ſeſſ. 23. cap. 4. 5. 6. 11. 12. & 13. de reform. ſicut
etiam Romanum Pontificale, tum alibi, tum quando
dicit Clericatus, ſive prima Tonſura quocumque
die, hora, & loco conferri poteſt, minores verò
Ordines poſſunt dari ſingulis Dominicis, & feſtivis
diebus duplicibus, ubicumque in mane tamen.
3 † Et confirmat ex eo; quia illi demùm ſunt
ordines, qui habent rem quampiam, per cujus traditionem
ipſi conferuntur juxta ſynodum Florentinum,
Tonſuræ auten nullus aſſignat materiam,
per cujus traditionem ipſa conferatur: & deinde
ſatisfacit fundamentis Canoniſtarum ea omnia reducens,
ut loquantur de ſtatu clericali.

4 Verùm quia Canoniſtæ, & nonnulli Theologi
dicunt primam Tonſuram ordinem eſſe, per textum
in cap. cum contingat. de ætate, & qualitate ordin.
& ex motu proprio Sixti V. anno 1588. contra
male promotos ad ordines, ubi primam Tonſu-
5 ram appellat Characterem Clerical. † Item ex
Trid. *ſeſſ. 21. cap. 1. de reform.* ubi dicitur nihil
pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis
Tonſuræ accipiant, ſcilicet Epiſcopi, item
ex cap. Clericos 23. diſt. cap. perlectis 21. diſt. cap.
1. juncta *gloſſa 1. diſt. 32. cap. de ordinatis ab Epiſcopo,
qui renunciavit. Epiſcop.* Cuchus *lib. 2.
inſtit. moral. tit. 16. num. 16. & lib. 5. tit. 8. num.*
16. poſt Navarrum ſuprà *dicto c. 22. num.* 18.

6 Secundum hæc fundamenta dicendum eſt, ut qui
omiſſa prima Tonſura, ordinatur, ſit irregularis;
quia eſt ordo. ergo talis, qui ſuſcepit ordinem per
ſaltum contraxit perinde irregularitatem, ſic docuit
Martinus Forner. *de ſacram Ordin. cap. 8.* ubi
teſtatur Sacram Congregationem Concilii declaraſſe
eum, qui omiſſa prima Tonſura, ordinatur, eſſe
irregularem. Contra tamen ſentit Diana plures referens
ſuprà in verſ. *& ita* nam cum Tonſura non ſit
ordo, & per conſequens ſic recipientem alios ordines,
omiſſa Tonſura, non contraxiſſe irregularitatem,
vide quæ dico hic *in cap 3.*

His ergo ſuppoſitis breviter ad difficultatem 7
propoſitam reſpondetur, ut ſi ſentiamus cum Canoniſtis,
teneatur, qui recipit alios ordines, omiſſa
prima Tonſura, illam recipere, ut terminis docuit
Franc. Silvius *in reſolutionibus variis*. verbo
Ordo 2. ubi ita loquitur, ſicut contra mentem Eccleſiæ
eſt, quod non Tonſuratus, ordines non ſuſcipiat:
ita contra illam eſt, quod non ſuſcepta
Tonſura in his miniſtret; ideoque Religioſo præfato,
Tonſura eſt conferenda: ita ille. † Qui verò 8
ſentiant cum Theologis; ac quòd prima Tonſura
non eſt ordo, revera non tenebitur ſic ordinatus ad
recipiendam eam: & ſic in terminis ſentit Joannes
Baptiſta de Fabris, quem refert Diana *dicta reſ.
19. in fine, in manuali ordinand. de hoc Sacramento
cap. 4. quæſt. 13.* ubi ſic aſſerit, *Dictum eſt quod Tonſura
eſt præparatio ad ordines ſuſcipiendos, debetne
neceſſario præcedere ordines? Reſpondeo de neceſſitate
Sacramenti non debet præcedere; quia etiam
ſi quis ſuſciperet ordines. non recepta Tonſura, valide
eſſe ordinatus, nec ulterius tenetur ad Tonſuram;
eſt tamen de neceſſitate præcepti.* Ita ille.

Ad ſecundam quæſtionis partem quam intentio- 9
nem debeat habere ſacerdos noviter ordinatus, Ut
reſpondeam præmitto, quòd ut Epiſcopus valide
ordinem conferat, debeat intendere facere id, quod
Chriſtus inſtituit, & facit Eccleſia, ac intendere
ordinare eum, quem habet præſentem, quæ intentio
dicitur religioſa, ſicut Baptizans debet intendere
baptizare præſentem. Et ſic ſi aliquis indignus
accedat, ordinatus manet, nam credendum eſt Epiſcopum
in actu ordinis habere legitimam intentionem,
videlicet ordinandi præſentem, ut docent
Ledeſma *in ſumma cap. 5. de Ordine, concluſione 6.*
Villalobus *1. p. tract. 11. difficult. 8. n. 4.* Ægidius
Trullenc. *de ſacram. cap. unico lib. 4. dub. 6. n. 5.*

Unde jam ad dubium noſtræ quæſtionis, cujus 10
caſus accidit frequenter; & ſic cum Diana *p. 3. tr. 4.
reſ. 50.* ubi refert, Layman. *in theolog. moral. lib. 5.
tract. 2. cap. 7. n. 4.* dico curandum eſſe illi ſacerdoti,
ut non poſt alios verba conſecrationis finiat:
nam ſi alius quiſquam abſolutam conſecrandi intentionem
habens ante alios, ipſumque principalem
ſacrificantem Epiſcopum verba conſecrationis
finiat, ſolus is conſecrabit. † Et ſic ut evitetur in- 11
commodum hoc refert Layman. Doctores monere,
ut oporteat concelebrantes habere intentionem
conditionatam, videlicet conſecrandi ſimul cum
Epiſcopo, verba conſecrationis abſolvendo, non
item ſi præveniant, & ipſi Layman. magis placet. † 12
cautio Doctorum monentium, & novi ſacerdotes
ſervent generalem intentionem proferendi verba
ſecundùm voluntatem Eccleſiæ; quia non deſunt,
qui exiſtimant illos verba conſecrationis non
dicere formaliter, & cum intentione conſecrandi,
ſed tantùm recitativè, & materialiter in ſignum poteſtatis
ſibi conceſſæ. Et hanc ſententiam ut valdè
probabilem propendent Ricardus, & Suarez, quos
refert Layman. & leges eundem Suarez *tom. 3. diſp.
61. ſect. 4.* Cajetan. *in 3. p. quæſt. 82.* Henriquez *lib. 8.
cap. 18. num. 2.* & notat hæc Diana eo quòd multos
ſcrupulos ſedabunt *dict. reſ. 50. in fine.*

Ad tertiam quæſtionis partem an & quando or- 13
dinandi debeant ſe præſentare examinatoribus tractat
Antonius Naldus *in cap. quando, diſt. 24.* & quia
pátet ex verbis Trid. *ſeſſ. 23. c. 7.* in verbis ſequentibus,

bus, *Sancta à Synodis antiquorum Canonum veſtigiis inhærendo decernit ut quando Epiſcopus ordinationem facere diſpoſuerit omnes qui ad Sacrum Miniſterium accedere voluerint feria quarta ante ipſam ordinationem vel quando Epiſcopo videtur ad civitatem evocentur. Epiſcopus autem ſacerdotibus, & aliis prudentibus viris peritis divinæ legis ac in Eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis ſibi aſciscis ordinandorum genus, perſonam, ætatem, inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inveſtiget & examinet*, plures congerit *ibi* Barboſa & appliicabis quæ dico latè *de ſcrutinio in ordine faciendo*.

14 Ad quartam quæſtionis partem, etſi abſolutè Antonius Cabreros *de metu lib.1. cap. 16. num. 8.* dicat non recipi characterem ab ordinato per vim, & metum; quia ubi de ſubſtantiâ actus eſt libertas voluntatis, tunc actus annulletur ipſo jure, ex *l. ſimul §. ſi dos ff. de his qua vi cap. cum locum de ſponſal.* Et quia votum metu factum eſt ipſo jure nullum, *cap. licet de Voto*, & ex aliis multis exemplis, quæ refert ex eo Diana *p.10. tract.13. reſ.18.* præter quæ poteris applicare quæ dixi infra *in cap verum etſi vero de jurejuran.* ubi quæ nulla ſint metu interveniente, adduxi. † Et ſic dixit textus *in cap.*
15 *præſens 20. quæſt.3.* quod Clericus invitus non ſubjicitur ordinibus metu receptis; & applicabis jura *in cap. conſtitutionem*, verſ. *ſciens in cap. t. cap. non ſolum de regul. libro 6.* & *in cap.2. num.20. quæſt.3.* & *in cap.2. de regularib.* quibus profeſſio, & habitus aſſumptus religioſi debet eſſe voluntaria, cumque regularites aſſumptio ordinis, & profeſſionis ſint à jure æquiparata, *cap. 1.* in verſ. *per ſuſceptionem ſacri ordinis, aut profeſſionem, cap.1. de Voto libro 6.* evenit ut videatur ſic decidendum
16 in noſtro caſu. † Tamen ſub diſtictione reſpondeo, nempe ut ſi ordo ſuſcipiatur per vim abſolutam, non imprimatur Charactet, ſecus ſi per vim conditionatam; argum. textus *in cap. merito 15. quæſt.1.* docent Silveſter. *verbo Ordo 4. numero 1.* Barboſa *de poteſtate Epiſcopi p.2. allegat. 2. num.5. & 6.* Diana cum aliis *ſuprà*. Marchinus *de hoc ſacram. tract.2. p.6. cap.8. difficult. 9. num.12.* Dicaſtillus *de ſacram. tom.1. tract.6. diſp.1. dubio 19. num.424.* Averſa *de hoc ſacram. quæſt.4. ſect. 8.* Etenim per vim conditionatam ordinatus habet velle; etſi ſecundùm quid nolit; quare Doctorea exiſtimant ſententiam Cabreros ſolum obtinera quando per vim abſolutam quis ordinatur.

17 An verò ſic ordinatus teneatur voto caſtitatis, Dicaſtillus, ubi ſuprà, *num. 438.* cui adhæret cum Diana *ſupea* verſ. *ſed ex his*, probat non teneri ex vi ſuſcepti ordinis, nec ad recitandum officium canonicum, quod eſt onus adjunctum ſponte ordinato, videndus Sanchez *de matrim. lib. 7. diſp. 29. num. 5. & 8.* Henriquez *lib. 10. de hoc ſacram. cap. 14. num. 13.* niſi ſciens, & prudens velit exercere in ordina, recadens à voluntata compreſſa.

Ad Text in cap. I. II. & III. item ad cap. XIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordines ſacri non niſi in ſex ſabbatis anni conferri queunt, & qua ſint*, n. *& qua ratione* n. 3. & 4. *fallit* n. 5.
4 *Sabbati dies ſignificat requiem.*
5 *Ordinari queunt fratres minores, & Jeſuita extra tempora ex diſpenſatione Pontificia in quibuſvis diebus anni Dominicis, vel feſtivis, & qui tales dicantur*, n. 7.
6 *Ordinandi tempus non variatur aliqua conſuetudine.*
7 *Feſtus dies ad effectum Ordines recipiendi, qualiter intelligatur.*
8 *Ordines majores in diebus feſtis, & Dominicis poteſt aliquando Epiſcopus conferre. Et ordines minores feria ſexta ante Sabbatum,* numero 9.
10 *Prima Tonſura quolibet die, & hora poteſt conferri, & in una die quatuor Minores ordines ſimul cum Diaconatu &* n. 12. *&* n. 13. *ubi ſi adſit cauſa, & neceſſitas, contra diverſis diebus intius, & quare*, n. 14.
11 *Ordines majores conferri poſſent die Dominica pro mane continuato jejunio Sabbati generalium ordinum.*
15 Cap. litteras 13. de temporibus ordin. *& numero* 17.
16 *Ordines duos ſacros in una die conferre non poteſt Epiſcopus ſub ſuſpenſionis pœna, ſi conferat: & quid ſi continuato jejunio in Sabbato unum, & in Dominica alium*, numero 19.
17 *Ordines duos Sacros in vera die ſuſcipientes qua pœna plectantur &* n. 18. *Quid ſi continuato jejunio ſuſcipiat ordinatus, unum ordinem ſacrum in Sabbato, alium die Dominica ſequenti*, n. 19.
18 Cap. fin. 75. diſt.
20 *Ordines duos ſacros ſuſcipiens in una die, eſt ſuſpenſus ab ultimo, & ſi ſuſcipiat tres, erit ſuſpenſus a duobus ultimis*, n. 21.
22 *Ordinem ſacerdotalem, & conſecrationem Epiſcopalem poteſt quis abſque aliqua ſuſpenſione recipere, vel in Sabbato, & Dominica, vel in Sabbato ordinem, & in Dominica, continuato jejunio conſecrationem.*
23 *Ordines duo ſacri diſpenſatione Pontificia poſſunt recipi in una die.*
24 *Ordines ſacri de jure conferuntur in Cathedrali, de conſuetudine in qualibet Eccleſia ab Epiſcopo, & quibus vocatis.*
25 *Ordines minores in domo Epiſcopali, ſeu in aliena conferri poſſunt.*
26 *Ordines ſacri conferri poſſunt circa nonam horam, etſi omni tempore collati imprimant Characterem, & à quocumque Epiſcopo, ſervata forma Eccleſiæ*, n. 30.
27 *Ordines ſacri ut conferantur miſſa non eſt de eorum ſubſtantia; etſi de conſuetudine requiratur, minoribus non item.*

29 Or-

29 *Ordinum conferendorum locus eſt deſignandus.*

31 *Ordines majores quare ſacri appellantur*, & num. 32.

1 HÆc omnia jura cum ad tempora, in quibus majores, & minores debent conferri pertineant, ideò ſub unica tractatione explanando, quæ ad quamlibet deciſionem ſpectant, libenter adjungam. Igitur regula generalis ea eſt, ſacros Ordines non niſi in ſex Sabbatis anni conferri licere ſtatuerunt jura *in cap. quod dic. & in cap. fin. 75. diſt.*

2 † Nempe in Sabbatis quatuor Temporum quæ ſunt tertia Dominica adventus poſt primam Dominicam Quadrageſimæ poſt Dominicam Pentecoſtes, & poſt feſtum Exaltationis ſanctæ Crucis, & in Sabbato præcedenti Dominicam de Paſſione, & in Sabbato ſancto, & Trid. Concilium illorum Canonum ſtatuta ſervari jubet, *ſeſſ. 23. cap. 8.* ubi plenè Doctores, & *hic.*

3 Summa ergo ratione prædicti ſacri Ordines his temporibus conferuntur, ut ſcilicet Chriſti fideles Sacrarum rerum miniſtri, qui ad tanti miniſterii poteſtatem aſſumuntur piis, & ſanctis precationibus intenti rectè, & cum Eccleſiæ utilitate ad eam gerendam aptiores ſint, prout dicit Cathecheſis Romana *ſub tit. de ſacram. Ordinis §. ſequitur tunc*, quam utiliorem appellat rationem Barboſa in *paſtor. p. 2. allegat. 17. ſub. num. 2.* dicens veriorem eſſe his, quas tradunt Præpoſitus *in cap. quoniam §. cæterorum 75. diſt.* Rebuffus in *praxi beneficiali tit. de Clericis male promotis gloſſa 1. n. 8. & 9.*

4 † Et addit Barboſa diebus Sabbati Eccleſiam potius conſtituiſſe Ordines ſacros eſſe conferendos; quia Sabbatum ſignificat requiem, ut tangit gloſſa in *dicto cap. litteras 13. hoc tit.* qua de cauſa applicabis plura, quæ dixi, & latiſſimè *in cap. licet 3. de feriis* de die Sabbati aliquid *ſub cap. translato 3. ſupra de conſtitutionibus.*

5 Hæc tamen ſic ſe habent, niſi Pontifex aliter conſtituat concedendo Epiſcopo ex gratia ſpeciali, ut Ordines extra tempora conferat, ut multis probat Barboſa *in paſtor. dict. c. 17. n. 5.* exemplificans *n. 6. & 7.* ubi ait minores fratres, & omnes, qui illorum privilegiis fruuntur poſſe extra ſtatuta tempora Dominicis diebus, vel aliis feſtivis ſacros Ordines ſuſcipere *ex conſtit. Clem. VIII.* Item & Patres Societatis Jeſu poſſe ordinari ad quoſvis ordines, etiam majores extra prædicta tempora ex indulto Gregor. XIII. *anno* 1582. & idem Barboſa tradit *h. c. à num. 3.* ubi addit virtute aliorum privilegiorum ante Trident. concesſorum non poſſe regulares nunc ab Epiſcopis ordinari ſacris ordinibus extra tempora; & *num. 2.* notat ex textu noſtro Romanum Pontificem poſſe quolibet tempore conferre etiam ordines ſacros.

6 His ergo temporibus ſacri Ordines conferendi ſunt, taliter ut nec conſuetudine contrarium induci poſſit, ut probat textus expreſſus *in dicto cap. 2.* hic, & multi, quos refert idem Barboſa hic, & *in paſtor. dict. cap. 17. n. 4.* & videbis quæ tradit Suarez *de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. à n. 30.* ubi agit de ſuſpenſione in eum, qui extra tempora ordinatur per textum *in dicto cap. 2.* de quo infra. Sed ſi dubites quare conſuetudo in contrarium reprobetur; recurres ad plura quæ notavi ſupra *in cap. ex parte*, & *in cap. fin. de conſuetudine*; item & ad ea, quæ latè dixi *in cap. 8. de judiciis*, & *in cap. 2. de probat.* & ibi: Barboſam à n. 40. & ad gloſſam hic *de caſuali* applicabis Covar. *in clem. ſi furioſus 2. p. §. 1. & à n. 6.*

Et quatenus ſpectat nunc tractare *de cap. 3. hujus tituli*, dubitabis an ordines minores, ac prima Tonſura ſint conferendi, ſicut & ordines ſacri, an verò poſſint diebus quibuslibet feſtivis, de quo videbis quæ dixi latè *in cap. 1. quæſt. 6.* verſ. *ad ultimam à num. 12.* ubi de quæſtione illa, *Qualiter dies feſti intelligantur ad effectum, ut aliquis ordinandus virtute privilegii, Sacramentum exerceatur.* 7

Igitur viſo quod ibi dictum eſt, nunc reſolves ordines minores quolibet die Dominico, & quovis die facto conferri poſſe: ſic Henriquez *lib. 10. cap. 12. n. 2.* Ochagavia *de Sacram. Ordin. quæſt. 9. n. 8.* Filliucius *tom. 1. tract. 9. cap. 4. num. 83.* Caſtaldus *in praxi cærem. lib. 2. ſect. 15. cap. 3. n. 3.* Layman. *lib. 5. tract. 10. cap. 8. n. 1.* & cum multis aliis Diana *p. 5. tract. 13. Miſcell. 1. reſol. 97.*

Imò eſt notandum poſſe Epiſcopum conferre Ordines minores tribus, aut etiam pluribus in qualibet Dominica, aut feſto die; dummodo non videatur facere generalem. 8 † Et conſuetudo recepta concedit Epiſcopis, ut Feria ſexta Veſpere ante Sabbatum, in quo Sabbato jure poſſunt omnes Ordines conferri, liceat dare Ordines minores: ſic Reginaldus *tom. 2. lib. 30. tract. 1. cap. 5. num. 26.* Henriquez *lib. 10. cap. 12. n. 12.* Villalobos *in ſumma part. 1. tract. 21. dubio 13. n. 4.* Vaſquez *in 3. p. tom. 5. diſput. 246. cap. 5. n. 47. & 48.* 9 † ubi etiam notat primam Tonſuram quovis anni tempore, quovis die, hora, & loco dari poſſe, & contra Navarrum, & alios non eſſe jure vetitum eodem die quatuor minores Ordines, & unum Sacrum recipere: & aliquando teſtatur ſe vidiſſe minores Ordines ſimul cum Subdiaconatu eodem die eidem conferri; quod idem tradunt contra Reginaldum *ſuprà*, Gaſpar. Hurtad. *de Ordine diſſ. 23.* Diana *p. 2. tract. 2. Miſcell. 2. reſ. 30.* verſ. *notandum*, & applicabis quæ congerit multis aliis Barboſa *hic, num. 2, 3. & 4.* 10

† ubi *ſub n. 6.* notat cum Henriquez, & Diana *ſupra* poſſe Epiſcopum majores Ordines conferre Dominica ſequenti poſt Sabbatum, in quo dari poſſunt, ſi cauſa ſubſit, dummodo jejunium Sabbati continuet uſque ad Dominicam, quod continuari dicitur poſt ſtatum Sabbati, niſi ſumpſerit ablutionem. 11 † Et iterum noviſſimè idem Diana *part. 10. tract. 11. reſol. 66.* defendit contra Martinum de S. Joseph. *in monit. confeſ. tom. 1. libro 1. tractat. 5. de Ordine*, docentem dari quatuor minores Ordines poſſe in qualibet Dominica; ſeu die feſtivo uni, vel duobus, & non pluribus perſonis, ſic ex Gaſpare Hurtado tenentem per *dict. cap. 3.* etenim ipſe Diana porrigit etiam ad plures alios ordinandos modo dicto, cum Caſtro Palao *tom. 4. tract. 27. puncto 13. n. 2.* Balliæo *in floribus*, verbo *Ordo 4. num. 4.* plures alios refert Diana, & Sanchez *in opuſculo tom. 2. lib. 7. cap. 1. dubio 52. num. 8.* Leander *de ſacram. tom. 2. tract. 6. diſp. 11. quæſt. 5.* ita intelligentes *dict. cap. 3. hoc tit.* 12

Sed etſi in eadem die poſſit Epiſcopus omnes quatuor minores Ordines conferre ſimul, & Diaconatum; exiſtimo id non eſſe ad libitum, niſi quando adeſt cauſa, ſeu neceſſitas, quæ legitima viſa ſit Epiſcopo, ut advertunt Miranda *in manuali Prælator. tom. 1. quæſt. 38. n. 5. concluſ. 2.* Marius Anton. *variar. reſol. fin. lib. 1. caſu 26.* conſtituentes ut ſit inter unum, & alium minorem ordinem conſtituendum intervallum, quod datetur de uno die feſto ad alium proximum. ſic Campanil. in *diverſ. juris canon. rubrica 5 cap. 3. n. 13.* 13 † vel tutius, intervenïente intervallo de uno ex temporibus generalium ordinationum ad aliud. Majolus *de irregular.* 14

*regularitate lib.3.cap.24.num.*13. Ugolin. *de poteſtate Epiſcop. cap.* 26. §. 27. *num.*4. quod juvatur ex Trid. *ſeſſ.* 23. *ge reformat. cap.* 11. ibi atque ita de gradu in gradum aſcendunt, ut in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accreſcat; circa quod dixit Menochius *de arbitrariis caſa* 564. *nam.* 8. Trident. ſubſtituiſſe omnem conſuetudinem, ut etiam tenuit Salzed. ad Bernardum Diaz, *in pract. cap.* 25. *litt. C.* verbo *una eademque die*: verum Suarez *ad* 3. *D. Thom. tom.* 5. *diſp.* 31. *ſect* 3. *num.* 41. Camparil. ſuprà *dict. Rub.* 6. *cap.* 2. *num.* 20. Gutierrez *Canonic. lib.* 1. *cap.* 26. *num.* 31. Bonacina *de cenſuris diſp.* 7. *quæſt.* 3. *puncto* 4. *num.* 3. Zenedus *ad decretal. collect.* 173. *num.* 1. & 2. cum aliis Barbóſa hic docent, quod ubi aderit contraria conſuetudo, nempe conferendi una die quatuor minores Ordines & Subdiaconatum ſimul poſſe ſic exerceri abſque metu irregularitatis; & ita in praxi obſervari video multoties apud bonos, & timoratos Epiſcopos, dum adſit cauſa.

15 Hinc ſequitur dubitare circa textum *in dict. cap. litteras* 13. hoc tit. *Nàm duo ſacri ordines poſſint in eadem die conferri.* Et affirmat Pontifex *ibi*, nec in una die, nec in duabus, continuato jejunio, dari
16 poſſe, quia ex fictione juris habentur pro uno, † multis comprobat Barboſa, *ibi num.* 1. & 2. & facit Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 13. ubi revocantur privilegia quorumcumque Regularium, ne cui liceat duos ſacros Ordines recipere uno die, ubi idem Barboſa comprobat multis, & *in cap. paſtorali p.* 2. *allegat.* 14. *num.* 10. & ex hoc textu addit, *num.* 3. 4. & 5. quòd Epiſcopus conferens duos ordines ſacros in una die, eſt ſuſpenſus à collatione illorum, & ordinatus ab executione, donec Pontifex diſpenſationem ei indulgeat, de quo ipſe Diana *p.* 3. *allegat.* 111. *num.* 12. cum infinitis.

17 Itaque *ex dicto cap. literar*, etſi per Trid. nulla ſit pœna conſtituta adverſus recipientes eadem die duos ſacros ordines, ſed per illum textum *in cap. dilectus* 16. *hoc tit.* ponitur ſequens pœna in illis verbis, ibi: *Ab executione officii ſacerdotalis tamdiu volumus manere ſuſpenſam, donec de illo diſpenſatur &c.* & *in cap. innotuit de eo, qui furtive ordines ſuſcepit*, ibi: *In ſuſceptis ordinibus miniſtrare non debeat.* Ex quibus poſtremis verbis rectè colligitur hanc ſuſpenſionem eſſe latæ ſententiæ ex ipſo facto, ut per illum textum reſolvunt Navarr. *in manuali cap.* 25. *num.* 71. Marchinus *de hoc ſacram. tract.* 1. *p.* 7. *cap.* 1. *num.* 2. Bonacina *de cenſuris extra Bullam diſp.* 3. *quæſt.* 1. *puncto* 4. §. 17. *num.* 1. Barboſa *dict. allegat.* 14. *num.* 11. & hoc quidquid dicat Suarez *de Cenſuris diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.* 41. qui meo videri benè ſuam opinionem probat ex verbis *cap.* 2. *hoc tit.* ibi: *Taliter ordinati non deberent permitti, in ſuſceptis ordinibus miniſ-*
18 *trare, nam apud nos ſic ordinati deponerentur* † Et videtur confirmari; quia cum *in cap. ult.* 75. *diſt.* deſignentur quidem tempora ad ordinandum definita; verùm ibi non ponitur pœna aliqua tranſgreſſoribus; & ſic etſi Sylveſter, & Angelus, verbo *Irregularitas*, cum nonnullis Canoniſtis dicant hanc ſuſpenſionem ipſo jure latam: tamen Suarez viſum eſt loqui ſolum de ferenda ab homine. Sed video has contrarias opiniones eſſe in ſuo caſu veras, & non contrarias cum prima ſit de caſu, nempe de pœna, quæ incurritur, cum duo ſacri ordines in una die dantur. Secundi autem quando extra tempora ab Eccleſia determinata illi ordines conferuntur, de qua pœna dico *in cap. cum quidam* 8. *hoc tit.*

19 Itaque declarabis ſuſpenſionem, quam propoſumus incurrere etiam illum, qui continuato ejuſdem dici jejunio, Dominica die ſequenti quatuor Temporum recipit duos ordines ſacros, ut aſſerunt citati à Barboſa *alleg at.* 18. *p.* 2. *num.* 1. *in fine*, cum multis Henriquez *lib.* 13. *cap.* 38. §. 3. *in fine*, Salzedo ad Bernardum Diaz *cap.* 25. *prope finem pag.* 104. ubi dicit etiam tunc ſuſpenſum eſſe Epiſcopum à collatione Ordinum, & ordinatum ab executione, donec Apoſtolica ſedes diſpenſationem ei indulgeat. Et eſt ratio quia ſi continuato jejunio in Sabbato Quator Temporum uſque ad Dominicatum conferantur, ordines in Dominica cenſentur uno die conferri, cum reputetur idem tempus, & dies. Et ita ſi quis die Sabbati fiat Diaconus, & continuato jejunio in Dominica mox ſequenti initietur ſacerdos; item incurrent ſuſpenſionem ordinatus, & ordinans, ut tradunt Henriquez *dict. lib.* 13. *c.* 6. §. 5. *in com. littera D.* Barboſa *in dicto cap. litteras num.* 3. *in fine.*

Sed ſi dubites an ſuſcipiens una die duos ſacros 20
ordines, ſit ſuſpenſus ab utroque, vel ab altero eorum; & in hoc caſu ſuſpenſum eſſe tantum ab ultimo Ordine ſuſcepto; eo quod legitimè tempore ſuſceperit: ſic docent Suarez *de cenſuris diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.* 40. & probat ex verbis textus noſtri jam ſupra relatis ibi, *ab executione officii Sacer-*
dotalis; † inferens ibi quod ſi tres ſacri Ordines 21
fuerint eodem die ſuſcepti, ſuſpenſio ſit à duobus ultimis; quia illi fuerunt illegitimè ſuſcepti, docent relatam ſententiam Sayrus *eodem tract. lib.* 4. *cap.* 14. *à num.* 23. Molfeſius *in ſumma tr.* 2. *cap.* 18. *num.* 9. Marchinus *de hoc Sacramento tract.* 1. *p.* 7. *c.* 1. *num.* 2. *in fine* cum multis Barboſa *in collect.* Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *cap.* 13. *num.* 15.

Unum tamen notari oportet quod ſi Epiſcopa- 22
tus reciperetur cum aliquo ex ſacris Ordinibus in una die modo dicto, non per hoc incurri ſuſpenſionis pœnam; quia etſi ſecundùm Canoniſtas ſit novus Ordo diſtinctus ab aliis tribus ſacris, ut jam dixi; tamem quia Ordo iſte Epiſcopatus, quoad incurrendas ſimiles pœnas non annumeratur inter Ordines ſacros receptos in una die; ideo evenit non ſincurri hanc ſuſpenſionem, etiamſi quis die Sabbati, & Dominica, continuato jejunio ordinetur Sacerdos, & conſecretur Epiſcopus, ut notarunt Joannes Andreas in *dict. cap. quod à patribus diſt.* 75. Abbas *in noſtro cap. litteras*, ubi refert etiam alios addidiſſe quod licèt die Dominica prius Sacerdotalem Ordinem (quod fieri poteſt continuato jejunio Sabbati) & poſtea conſecrationem Epiſcopalem ſuſciperet, non faceret contra hanc prohibitionem: ſequitur Suarez *dicta diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.* 40. *in fine*, quibus addo minus incurri prædictam pœnam, ſi ſequamur Theologorum ſententiam dicentium Epiſcopatum non eſſe novum ordinem diſtinctum à Præbyteratu ſecundùm notata ſupra *in Rubrica*: & quod conſecratio Epiſcopi poſſit fieri quolibet die Dominico, docet Trullenc. *de ſacram. lib.* 6. *cap. unico dubio* 9. *numero* 1.

Unum eſt tamen poſſe Pontificem diſpenſare 23
ut in una die recipi poſſint duo ſacri ordines; quia hæc prohibitio eſt de jure poſitivo, in quo ipſe diſpenſare poteſt, Molteſius *dict. tract.* 2. *in ſumm. cap.* 14. *num.* 4. Fr. Eman. Rodriguez *quæſt. regul. tom.* 3. *quæſt.* 23. *art.* 4. & *quæſt.* 24. *art.* 5. ſed id Epiſcopo non licere, nec ex rationabili cauſa probat textus *in cap. dilectus* 16. *hoc tit.* Barboſa *dicta allegat* 14. *num.* 11. *in fine.*

Nunc verò inquires de loco, & hora quibus 24
ordines

ordines ſacri, & alii ſint conferendi. Et ad primum
reſpondeo ſacros ordines de jure conferendos eſſe
in Eccleſia Cathedrali, ut aſſeruut Sanchez *in
opaſculo mor. lib. 7. cap. 1. dubio 50. num. 1.* Sylveſter
verbo Ordo 2. *n.* 8. ſed de conſuetudine licere etiam
in ea Eccleſia eos dāre, quam Epiſcopus elegerit,
ut tenent D. Anton, *3. p. ſuam. tit. 14. cap. 16. §. 17.*
Rebuffus *in Regula 23. Cancel.* verſ. *& minores*,
Ugolinus *de poteſt. Epiſcopi cap. 16. §. 24. num. 2.*
Henriquez *in ſumma lib. 10. cap. 11. §. 3.* hodie in-
quam Tridentinum Concil. *diſp... ſeſſ. 23. cap. 8.* ſub
verbis ſequentibus: *Ordinationes ſacrorum ordi-
num in Eccleſia Cathedrali, vocatis præſentibus ad
id Eccleſiæ Canonicis publice celebrentur, ſi autem in
alio Diœceſis loco, præſente Clero digniori loci quan-
tum fieri poterit Eccleſia ſemper adeatur:* ſic San-
chez *ſupra*, Garcia *de benef. p. 8. cap. 1. num. 17. in
fine*, cum aliis Barboſa *in paſtor. dicta allegat. 14.
num. 12.* & in dicto Trid. decreto plura congerens,
25 ubi *n.* 12. 13. & 14. cum multis hœc probat, † ad-
dens poſſe Epiſcopum ordines minores in ejus
Domo conferre; imò & in domo non Epiſcopali
de conſuetudine licere, ut ſe non ſemel obſer-
vari vidiſſe atteſtatur Campanil. *in diverſ. juris
canon. Rub. 6. n. 17.*

26 Horam verò pro Sacrorum ordinum collatione,
eſſe circa nonam, colligitur ex gloſſa *dicti cap. quæ
à patribus 75. diſt. ubi Archidiacon.* ſed uſus obſer-
vat, ut conferantur mane quacumque hora, ut
tradit Barboſa *ſupra num.* 13. ubi dicit tempus hoc
non eſſe de ſubſtantia collationis Ordinum, ſecun-
dùm doctrinam Hoſtienſis *in cap. conſultationis n. 2.
hoc tit.* ubi habetur, quod tempus, ætas, & Epiſ-
copi qualitas, non ſunt de ſubſtantia Ordinum;
imo characterem imprimi, ſi quocunque tempore,
à quocumque Epiſcopo dummodo in forma Ec-
27 cleſiæ, & homini baptizato conferantur. † Et ad-
dit idem Barboſa *dicta allegat.* 14. quod cum ſacri
ordines conferuntur, miſſa non eſt de eorum ſub-
ſtantia, ut notant Doctores *in cap. quod ſicut de
elect.* licèt requiratur de honeſtate, & uſu, ut affir-
mant Imola *in dicto cap. quod ſicut num.* 16. Soto
in 4. diſt. 24. quæſt. 2. art. 1. concluſ. 2. Sanchez *in
28 opuſculo moral. lib. 6. cap. 1. dubio 4.* † Et addit idem
Barboſa *in dict. cap. 8. ſeſſ. 23. Trid. num.* 14. cum A-
loyſio Riccio *in praxi reſol.* 466. Camp. *dict. Rub.
6. cap. 2. num.* 19. ſine miſſa, & à non jejuno poſſe
conferri minores Ordines, non autem majores;
quamvis de ejus ſubſtantia non ſit.

29 Sed an locus, ubi Epiſcopus ordines confert
ſit exprimendus in litteris ordinandorum; & Me-
neſius *in l. 4. cod. de diverſis reſcriptis num.* 12. af-
firmat exprimendum, de quo videbis Caldam Pe-
reira *de empt. cap. 5. num.* 10. qui ſic tenet cum eodem
Meneſio, & cum Rebuffo *in praxi tit. de forma lit-
terar. Tonſur. num.* 17. refert Barboſa *dicta allegat.*
30 14. *num.* 13. † Et quòd tempus non ſit de ſubſtan-
tia ad conferendos Ordines, tenuit idem Barboſa
alleg. 17. diſt. 2. p. num. 8. ex gloſſa *in cap. ordinatio-
nes el. 1. diſt.* 73. cum Ugolino, quibus addo Ægi-
dium Trullenc. *de ſacram. lib. 7. cap. unico dubio 9.
ſub num. 1. in fine*, ubi addit incurrere pœnas ex-
tra tempora conſtitutas ordinantes, & ordinati,
de quibus dico *infra*.

31 Quod ſi iterum dubites quare majores ordines
appellentur ſacri, reſpondeo ſic appellari à Sancti-
monia, id eſt caſtitate, & continentia, quam indu-
cunt, gloſſa *fin. in ſum. 32. diſt.* Bellarm. *lib. 1. de hoc
ſacram. cap. 8.* verſ. *reſpondeo*, *el.* 1. quia illis anne-
xum eſt caſtitatis votum, de quo latè Barboſa *dicta
2. p. allegat.* 15. qui *dicta allegatione* 14. *n.* 17. ait
quod rectâ ratione ſacer ordo peculiariter in Ec-
cleſia is dicitur, cui eſt annexum ſacrum votum
continentiæ: propter quod homo dicatur, & ſacra-
tur Deo, ut docent Valentia *tom. 4. diſp. 9. quæſt.
1. puncto* 4. verſ. *Innocentius verò.* Fornar *de ſa-
cram. Ordinis, c. 1. num.* 1. Bonacina *de ſacram.
diſp. 7. quæſt. unica puncto 2. num. 2. ad finem*, Fla-
min. *de reſignat. lib. 5. quæſt.* 5. † Sed Carolus de 32
Graſſis *de effectibus Clerical.* 6. *in præludio num.*
296. Alphonſus de Alvarez *in opuſculo, juris
Pontificis cap.* 88. verſ. *circa iſtum articulum* te-
nent majores ordines dici ſacros; quia ordinari in
eis ſunt, quorum actus, aut habent ſacra tange-
re, aut Sacramentum altaris perficere.

Ad Text. in Cap. Ex tenore IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

DE materia hujus textus latè ago infrà, *in
cap. fin. hoc tit.*

Ad Text. in Cap. Ad aures V. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus non poteſt ordinare Religioſos ſine
litteris, & licentia ſuorum Prælatorum, item
nec ſæculares alterius Diœceſis.*
2 *Scandali materia remiſſivè.*

TExtus hic probat quòd Epiſcopus non po- 1
teſt ordinare Religioſos ſine litteris, & li-
centia ſuorum Prælatorum, & patet ex Trid. *ſeſ-
ſione 14. de reformat. cap.* 1. quod etiam quoad
ſæculares diſponit *ſeſſ. 21. de reformat. cap.* 2.
verſ. *niſi illi*, ubi committitur Ordinariis ad or-
dines illos promovere, quos judicaverint aſſu-
mendos: alia ponit hic videnda Barboſa *a num.* 2.
videndus etiam in prædictis locis Concilii, qui-
bus omnibus ego addo quæſtiones, quæ ſubſe-
quuntur. † Et quatenus *hic* in verſ. *quam cum* 2
præpoſteram ſcandala, poteſt agi de ſcandali ma-
teria, adjunges quæ latè dixi *ſub cap. 2. de præ-
ſcriptionibus*, ubi Barboſa *a num.* 2. 23. & 28.

QUÆSTIO I.

An Religioſi, qui ordinari volunt, debeant habere dimiſſorias à Diœceſano Epiſcopo. An Prælati regulares locales poſſint concedere dimiſſorias ſuis Novitiis, ut ordinentur ab Epiſcopo. An Abbates inſulati poſſint conferre Ordines minores laicis ſibi non ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat. Et an Epiſcopi abſque alia inquiſitione vitæ ordinandorum, teneant Religioſos ordinare, habitis dimiſſoriis tantum ſuorum Prælatorum?

SUMMARIUM.

1 *Religioſi ſunt ordinandi in ſacris ab Epiſcopis propriæ Diœceſis, vel ab eis accepturi dimiſſorias ſecundum aliquos, ſed ſecundum alios dimiſſorias concedi à Religioſis*, num. 2. & 3.

3 *Religioſi ordinandi cum dimiſſoriis, ſuorum ſuperiorum examinantur ab Epiſcopo ordinante circa doctrinam*, n. 17. & 18.

4 *Prælati concedentes dimiſſorias ad Epiſcopum alterius Diœceſis debent in eis exprimere cauſam, ob quam proprius Epiſcopus ordinationes non præſtat, contra facientes ſuſpenduntur*, n. 5.

6 *Regularis debet ordinari ab Epiſcopo, ubi degit; etſi ab alio accedente aſſenſu proprii, & cum dimiſſoriis ſuperioris ſui*, n. 7. & 11. & n. 8. *ubi quid in exemptis.*

7 Cap. cum nullus hoc tit. lib. 6. & ibi §. religioſi.

9 *Jeſuitæ à quocumque Antiſtite ex privilegio ordinari poſſunt*, n. 14.

10 *Regulares nullius Diœceſis ordinantur ab Epiſcopo viciniori.*

11 *Pii V. Conſtitutio* 37. ſi mendicantium, *revocata alia Gregor. XIII.* quæſt. 15. *incipit* in tanta.

12 *Novitii ordinari poſſunt ab Epiſcopis cum dimiſſoriis proprii Prælati*, n. 13. & 14. & n. 15. *ubi è contra de Jure communi in ordinibus minoribus, non in ſacris*, n. 20.

17 *Epiſcopi debent ordinare Religioſos venientes cum dimiſſoriis ſuorum Prælatorum, quibus fit fides de natalibus, ætate, moribus, & vita falli circa doctrinam* n. 18. & *de praxi* n. 19.

19 *Dimiſſoriæ, ut Religioſi ordinentur quid debeant continere, & de quibus fidem facere.*

20 *Novitii dum ordinari poſſunt virtute dimiſſorialium ſui Prælati intelligitur de minoribus ordinibus, non in ſacris niſi poſt profeſſionem.*

21 *Dimiſſoriæ pro ordinandis novitiis, ſi concedi non poſſunt à Prælato ſuo, poſſunt concedi ab Epiſcopo habitationis.*

1 AD primam quæſtionis partem. Henriquez *in ſumma lib.* 10. *cap.* 23. *n.* 4. Pater Vincentius Fillucius *in ſuis quæſtion. moral. tom.* 1. *tract.* 6. *cap.* 5. *n.* 98. affirmativè reſpondent: nam Gregor. XII. ſtatuit ut regulares ſuſcipiant ordines ſacros ab Epiſcopis, in quorum Diœceſi ſunt monaſteria, vel dimiſſorias ab eis accipiant: & hoc etiam colligitur ex Trid *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. in verſ. ibi *unuſquiſque enim à proprio Epiſcopo ordinetur.* † 2
Sed Diana *p.* 2. *tract.* 16. *miſcel.* 2. *reſ.* 15. abſolutè docet reſpectu omnium Religionum contrariam ſententiam, ubi ait de mandato Sixti V. auditos fuiſſe procuratores Religionum ſuper declaratione Greg. in qua Regulares tenebantur recipere ordines ſacros, vel dimiſſorias ab Epiſcopis; & quod idem Sanctiſſimus, hoc non obſtante, pronunciavit ex ſententia poſſe Religioſos concedere dimiſſorias ad Epiſcopum Diœceſis, quod ſi abfuerit ad quemcumque, † dummodo ab Epiſcopo, qui or- 3
dines contulerit examinentur quod ad doctrinam; & ibi refert modum, & formam præſcriptam a Clem. VIII. juxta declarationem Trid. per ſacram Congregationem, quæ diſpoſuit poſſe Superiores Regulares ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis ordines ſuſcipere voluerit litteras dimiſſorias concedere, ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius Monaſterii, in cujus familia ab his, ad quos pertinet is regularis poſitus fuerit; etſi Diœceſanus abfuerit, vel non, eſſe ordines habiturus ad quemcumque alium Epiſcopum; dum tamen ab eo Epiſcopo, qui ordines contulerit examinentur; quoad doctrinam, & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus, vel abfuturus vel nullas habiturus eſſet ordinationes: de quo examine vide quæ notanter dico infra *q.* 2. verſ. *notandum.*

Quod decretum referunt ad litteram Piaſetius 4
in praxi Epiſcopali p. 1. *cap.* 1. *num.* 14. Quaranta *in ſumma Bullarii*, verbo *Ordo, in fine.* Naldus *in ſumma* verb. *Ordo, n.* 26. addentes quod cum à Superioribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente, Litteræ dimiſſoriæ dantur in eis, utique hujuſmodi cauſa abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum exprimenda ſit, † quod qui non fece- 5
rint officii, & Dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis, activæ, & paſſivæ privationis, ac aliis arbitrio ejuſdem S.D.N. Papæ reſervatas pœnas incurrant *in quorum &c.* datum Romæ 15. Maii 1596. ſic Clem. VIII. Juxta dictam Sacram Trid. Congreg. ad quod etiam videbis Molfeſium *in ſumma tom.* 1. *tract.* 2. *cap.* 2. *num.* 23. Ledeſmam *de hoc Sacram. cap.* 8. *concluſ.* 10. & uberius agit Barboſa *p.* 2. *allegat.* 7. ubi refert ad litteram *num.* 18. aliquid ibi *alleg.* 4. *ſub num.* 60. vide quæ tradit Diana *p.* 3. *tract.* 2. *reſ.* 32.

Notant verò Navarrus *conſ.* 22. *in hoc tit.* alias 6
conſ. 36. *in novis*, Campanillus *in diverſ. juris canon. Rub.* 9. *cap.* 3. & *Rub.* 12. *cap.* 13. *à n.* 33. Franciſcus Leo *in theſauro fori Eccleſ. p.* 2. *cap.* 4. *n.* 36. Barboſa cum multis aliis *in dicto c.* 8. *Trid. dicta ſeſſ.* 23. *n.* 28. idem *in paſtorali allegat.* 4. *n.* 61. *cum ſequent. p.* 2. regularem promoveri debere ab Epiſcopo loci, ubi degit, vel ab alio ejus accidente aſſenſu, præcedentibus tamen litteris dimiſſoriis ſui ſuperioris; ex quo dicto videtur vera prima opinio, de qua *ſuprà*, & ita exiſtimo ſecundùm juris rigorem. † Juxta deciſionem textus *in cap. cum nullus* 7
hoc tit. lib. 6. ubi Ancharanus, Sanchez *opuſculo moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dubio* 20. *num.* 44. & 45. † Et 8
quamvis textus *in dicto cap. cum nullus §. religioſi*, videatur per argumentum à contrario ſenſu probare,

bare, ut hoc procedat in Religioſis non exemptiis;
ſecus verò in exemptis; nihilominus in eaemptis
hoc verum eſſe dicit gloſſa, *ibi*, & Ancharan,
Franc. ac Geminian. & non immemor Barboſa *p.* 2.
dict. alleg. 2. *à num.* 60. de modo, & forma præſ-
cripta ab eodem Papa Clem. VIII. quam refert
dict. allegat. 7. *à num.* 18. dicens ut Regulares, ad
quos extenditur eaemptio lata per Greg. XIII.
Patribus Societatis Jesu promoveri debeant ab
Epiſcopo loci, ubi degunt, vel ab alio ejus ac-
cedente aſſenſu, accedentibus verò litteris dimiſ-
ſoriis ſuorum Regularium Superiorum, quod
ut comprobet, refert plures *dict. allegatione* 4.
numero 61.

9 Ubi dicit indultum conceſſum Patribus Socie-
tatis Jesu, eſſe, ut à quocumque Antiſtite Ca-
tholico ordinari poſſint, ut refert Fr. Eman. Rodri-
10 guez *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.* 18. *art.* 6. † Quod ſi
Regulares degant in Monaſteriis ſitis in locis nul-
lius Diœceſis, debent ordinari ab Epiſcopo vici-
niori: ſic docet Barboſa *dicta alleg.* 4. *num.* 62. Le-
zana *in ſumm. quæſt. regular. cap.* 14. *num.* 12. *in
fine* Naldus *in ſumma* verbo *Ordo*, *num.* 26.

11 Pro complemento hujus quæſtionis notabis, ut
quatenus Pius V. *Conſtitutione ſua* 37. incipit *Etſi
mendicantium Ordo* decreviſſet fratres hujuſmodi
etiam ſacros Ordines à quolibet Antiſtite gratiam,
& communionem Apoſtol. ſedis habente Ordina-
rii loci nomine, requiſita licentia in locis, ſive do-
mibus fratrum hujuſmodi, ſive alibi recipere poſ-
ſe: tamen prædictam Conſtitutionem revocatam
fuiſſe per Gregor. XIII. felicis recordationis *in
ſua conſtit.* 15. incip. *In tanta rerum*, ubi diſpoſi-
tionem præfatæ Bullæ Pii V. reducit ad termi-
nos Juris communis, ac Concil. Trid. quo atten-
to hodie regulares non poſſunt ab Epiſcopis ordi-
nari etiam in ſuis domibus ſine licentia Diœce-
ſanorum, in quorum diſtrictu eorum Monaſteria
ſita ſunt, ut referunt Barboſa *dicta alleg.* 4. *num.*
62. cum Lezana *dicto cap.* 14. *num.* 11. & Miranda
in manuali Prælatorum tom. 1. *quæſt.* 38. *art.* 3.

12 Ad ſecundam quæſtionis partem an Prælati Re-
gulares poſſint concedere dimiſſorias ſuis Novitiis,
ut ab Epiſcopo ordinentur, video Doctores diſ-
ceptare, & pro affirmativa ſententia ſunt Peregri-
grinus *in comment. Conſtit. religionis Clericorum
Regularium p.* 1. *cap.* 4. *litt. A*, §. 1. obi dicit ſi ali-
quis ex noſtris præpoſitis concederet dimiſſorias
Novitio ad recipiendam primam Tonſuram, in-
curret ſuſpenſionem ab officio, & beneficio la-
tam *in Concil. Trid. ſeſſ.* 23. *cap.* 10. & ſic Vechius in
praxi Noviciorum diſp. 11. *dub.* 8. *num.* Tamburin.
de Jure Abbat. tom. 2. *quæſt.* 27. *num.* 2. Sanchez
in ſumma tom. 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *num.* 22. *in fine.*

13 Etſi contrariam doceant ſententiam dicentes, ut
ſequitur Diana *tract.* 2. *p.* 3. *reſ.* 7. quòd ſi in aliqua
Religione adeſt privilegium mittendi profeſſos
cum litteris dimiſſorialibus ad quoſcumque Epiſ-
copos cauſa ſacros Ordines ſuſcipiendi integrum
eſſe ſuperioribus dictæ Religionis concedere
etiam Novitiis hanc licentiam, & litteras dimiſſo-
rias præbere, adducens Diana pro hac ſententia
eundem Peregrinum in *compendio privilegiorum ſuæ
Religionis part.* 2. *tit. Ordines*, §. 1. ſic alloquentem,
facultatem conceſſam Congregationi ſancti Bene-
dicti Valliſol. à Clement. VIII. *anno* 1590. *die* 2. *Au-
guſt.* Pontific. ſui *anno* 5. poſſe etiam ſuos ea uti; quia
Novitii gaudent privilegiis Religionis circa pro-
feſſos conceſſis: & iterum agens idem Diana *p.* 4.
in terminis, multis aliis comprobans, tenet *part.* 4.
tract. 4. *Miſcel. reſolut.* 7. cum Barboſa *de Jure Pon-
tificio lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 171. ubi ſic ait, ſi Abbates,
& alii Religionum Prælati haberent ſpeciale privi-
legium concedendi ſuis Monachis dimiſſorias lit-
teras ad quemcumque Epiſcopum; licet in illo
non exprimatur, quod illud valeat Novitiis com-
municare; poterunt tamen etiam Novitiis illas, ut
à quocumque Epiſcopo ordinentur, ſicut cæteris
Monachis profeſſis concedere; & ſic Dominicus *in
cap. Religioſa*, §. *quamvis*, *num.* 3. *de ſententia ex-
communic. lib.* 6. aſſeruit: Notat quod ingrediens
profeſſionem alicujus generis perſonarum, gaudet
privilegiis conceſſis perſonis illius profeſſionis; li-
cèt non firmato propoſito, ſit effectus illios, de
quo dixi *ſub cap.* 1. *de foro comp.* & hanc ſequitur
Campanil. *in comp. Juris Canon. Rub.* 9. *cap.* 3. *num.* 3.
Riccius *in deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neap.* 118. *n.* 6.
p. 4. & cum aliis Barboſa *in paſtorali allegat.* 4. *n.* 63.
ubi plures Doctores refert pro contraria Peregri-
ni opinione ex doctrina *auth. ingreſſi*, *cad. de ſacro-
ſanct. Eccleſ.* eo quod Jura, quæ loquuntur de in-
gredientibus Religionem intelliguntur cum ef-
fectu, ſequota ſcilicet profeſſione, ut latè dixi
in cap. in præſentia de probat.

Verùm Suarez *de religione tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 16. 14
num. 16. etſi ita teneat ad tollendos omnes ſcru-
pulos addit Superiores Religionis Societ. Jesu
habere hoc privilegium, nempe concedendi litte-
ras dimiſſorias profeſſis, etiam cum ampliatione
illud commonicandi Novitiis, addens etiam quod
hoc privilegio uti poterunt aliarum Religionum
Prælati erga ſuos Novitios, ſi cum dicta Soc. Jesu
in privilegiis communicant. † Nec obſtant Naldus 15
in ſumma, verb. *Novitius*, *num.* 8. Ugolinus *de
poteſtate Epiſcopi c.* 26. §. 20. *n.* 7. Henriquez *lib.* 10.
c. 23. *num.* 3. & *l.* 14. *c.* 9. *n.* 2. cum aliis aſſeren-
tes litteras dimiſſorias eſſe concedendas Novitiis
ab Epiſcopo; quia iſti Doctores loquuntur de
Jure communi, non autem ut notant citati Docto-
res in caſu privilegii concedentis Superioribus
Religionum poſſe dictas litteras ſuis ſubditis con-
cedere, & maximè quando privilegium hoc ex-
tenditur etiam ad Novitios, ut advertit Diana *dic-
ta part.* 3. *tract.* 2. *reſ.* 7. *in fine*, alia longius adver-
tens, & reſpondens fundamentis Peregrini *dict.
part.* 4. *tract.* 4. *reſol.* 7. & ſic etiam intelligi debent
quæ cum multis tradit Barboſa *de hoc puncto dict.*
2. *p. alleg.* 7. *num.* 32. legendus *tate n.* 31. & vide-
bis *infra in verſ. fin.*

Ad tertiam quæſtionis partem cum ſpectet ad 16
materiam textus *in cap. cum contingat de ætate, &
qualit. ordin.* ibi dicendum eſt.

Ad ultimam quæſtionis partem breviter reſ- 17
pondeo, ut Epiſcopi abſque alia Inquiſitione te-
neantur ordinare Religioſos venientes cum dimiſ-
ſoriis ſuorum Prælatorum, ſi teſtimonium extet
de natalibus, ætate, moribus, & vita, à fide dignis
quæ in ordinandis omnibus inquirenda eſſe decer-
nit; Trident. *ſeſſ.* 23. *c.* 5. cum Congregatio Conci-
lii cenſuerit ad regulares minimè extendi diſpoſi-
tionem præfatam, quibus ſatis ſit de Epiſcopo
teſtimonium habere ab ordinandorum Superiori-
bus regularibus affirmantibus, & atteſtantibus
prædictos nullo requiſitorum indigere, ejuſ-
que fidei ſtandum eſſe. † Præterquam circà do- 18
ctrinam, pro qua ſubjiciuntur Epiſcoporum
examini, ut referunt Ugolin. *de poteſt. Epiſcop. c.* 26.
§. 18. *num.* 2. verſ. *tertio excipiuntur regulares*, &
§. 20. *num.* 8. Ludovicus Miranda *in manuali Prælat-
tor. tom.* 1. *quæſt.* 28. *art.* 2. Campanillus *in diverſ. Ju-*

ris Canon. Rub.12.cap.13. n. 35. & Barboſa cum illis *in textu noſtro ſub num.* 2.

19 Et pro praxi ſic explicandum docent Laurentius Franchis *in controverſia inter Epiſcopos, & regulares pag.*73. verſ. *ad primum.* Barboſa cum eo *de officio Epiſcopi p.*2. *alleg.*7. *ſub num.*31. verſ. *regularis*, ſic alloquens, Regularis igitur qui ab Epiſcopo ordinari deſiderat afferre debet litteras dimiſſorias à ſuo ſuperiore de ordine ſuſcipiendo, quo eorum quiſpiam initiandus eſt; quæ litteræ ne veſtutiores ſint duobus, tribuſvè menſibus à die ſacræ ordinationis computandis obtinendæ ſunt, niſi ob abſentiam ſuperioris, aliamvè cauſam eas longiori tempore datas, renovataſvè, accipi probativè debere cenſuimus, teſtimonium etiam ſcriptum à ſuperiore ſuo, qui oſtendat eum vita & moribus præditum eſſe, qui dignus ſit, ut illi ordini adſcribantur, quos iis initiari vult; ſit verò hoc teſtimonium non antiquius duobus menſibus; ſi verò diutius à Monaſterio abfuerit hoc teſtatum afferat à ſuperiore Monaſterii, in quo proximè commoratus eſt: teſtificationem item de ordine, qui proximè præcedit jam ſuſcepto. Si verò ſtatutum tempus à Concilio Trid. quod interjectum eſſe debet inter ſuſceptionem unius, & alterius ordinis, nondum expletum eſt, tunc à ſuo ſuperiore ſcriptum afferat, quo teſtatum fiat utile, ac neceſſarium Eccleſiæ ſuæ, Monaſteriove eſſe ſecum diſpenſari ſuper eo interſtitio. Item in Religione cum laude verſatum eſſe loco tituli afferat teſtificationem præſtitæ, ritéque emiſſæ profeſſionis regularis, & exercitationem frequentem functionum illius ordinis, quem proximè ſuſcepit.

20 Sed pro complemento adverto quòd, etſi quæſtio jam fuerit de ordinandis ab Epiſcopo Novitiis cum dimiſſoriis ſui Prælati, ut latè *ſub verſ. ad ſecundam* tractavi, non eſſe ibi ſermonem de ſacris Ordinibus, ſed tantùm de minoribus, & prima Tonſura; iſti enim Ordines nullo Jure prohibentur eis concedi, ut docent Fr. Eman. Rodriguez *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.*13. *art.*4. *in fine*, Suarez *de cenſur. diſp.*50 *ſect.*15. *n.*13. *& tom.* 3. *de relig. l.*5. *cap.*16. *num.*17. Lezana *in ſumma quæſt. regular. cap.*24 *num.*6. Sanchez *in præcepta decalogi tom.*2. *lib.*6. *cap.*10. *num.*19. qui etiam & alii dicunt non extendi ad promotionem ſacrorum Ordinum; quia illos recipere ante emiſſam profeſſionem Novitiis interdicitur ſub variis pœnis à Pio V. *in ſua conſtit.* incipit *Romanus Pontifex ſacrorum* de anno 1568. ſequitur Barboſa *dicta allegat.* 7. *dicto num.* 32. *in pricipio.*

21 Qui addit *n.* 33. quòd in caſu, quo Prælato regulari non competit dimiſſorias Novitio concedere, tunc competat Epiſcopo habitationis, ſeu loci, in quo manet Novitius, ut docent Chuchua *inſtit. moral. lib.*3. *tit.*1 *de regular. num.*94. Sanchez *dict. lib.*6. *cap.* 10. *num.* 21. Homobonus *conſult. moral. p.*4. *reſpon.*99. *volum.* 1. idem Barboſa cum aliis, quos ſequitur *allegat.*4. *num.*63. & hoc quamvis id munus ſpectare ad Epiſcopum originis, tradant Henriquez *de ordine cap.* 23. *num.* 3. *in comment. lit.* F, Barthol. de Bechis *in praxi de admittendis Novitiis ad ſtatum Religionis diſp.* 11. *dub.* 8. *n.* 2. Suar. *tom.* 2. *de Religione lib.* 2. *c.* 12. *num.* 9. *& tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 17.

QUÆSTIO II.

An Religioſi, ſi parum intelligant linguam Latinam, ordinari queant. Vel an Regulares non multum litterati, ſint ordinandi. Et an Regularis diſpenſatus ad ſacros Ordines, intelligatur diſpenſatus ad beneficia. Et an Illegitimus diſpenſatus, ut Clericus fiat, intelligatur diſpenſatus ad omnes ordines minores. Et ad alias quæſtiones remiſſivè?

SUMMARIUM.

1 *Ordinandi debent ſaltem intelligere linguam Latinam. Ubi qualiter procedat in Religioſis: & de differentia cum ſæcularibus ordinandis*, n. 2.

3 *Examen de ſcientia, & doctrina Religioſi ordinandi, fit ab Epiſcopo, qui poteſt illud omittere, contentus cum examine proprii Prælati*, num. 4.

5 *Epiſcopus queit diſpenſare cum Religioſis minus litteratis ad ordines ſacros*, & n. 10.

6 *Illiteratus tonſurari nequit, niſi Religionem intret.*

AD primam quæſtionis partem, etſi videatur 1 reſpondendum negativè, eo quòd in Trid. *ſeſſ.*23. *cap.* 1. *de reformat.* generaliter requiratur in ordinandis, ſcientia ſaltem Linguæ Latinæ; & ſic docent Bonacina *de Sacramens. diſputatione* 8. *quæſtione unica, puncto* 5. *num.* 16. Riccius *praxi tom.*1. *reſolut.*269. *n.* 3. ubi etiam ad recipiendos ordines Minores requiritur, ut Ordinandus intelligat Linguam Latinam; ideóque tales Religioſi videantur irregulares, ſi ſic ordinentur, ut communiter docent Doctores, quidquid in contrarium afferat Henriquez *lib.*10. *cap.*16. *n.* 2. & *in gloſſa lit. Q*, & *lib.*14. *cap.*8. *n.*11. & *in gloſſa littera B*, quem poſtea ſequitur Garcia *de beneficiis tom.*2. *part.*7. *cap.*7. *n.*19. putantes defectum ſcientiæ prohibere ſuſceptionem ordinum, ſed non facere irregularem, & acerrimè prædictam ſententiam defendit propter diſpoſitionem Trident. *dict. cap.* 11. Petrus Ledeſma *in Summ. tom.* 1. *tract. de Sacram. Ordin. cap.* 7. *concluſ.* 4. cujus litteram refert Diana *p.*2. *tr.*16. *Miſcell.* 2. *reſ.*31.

Verum idem Diana *citatus* cum Portel. *de du-* 2 *biis regular.* verſic. *Ordines ſacri n.* 6. Henriquez *lib.*10. *cap.*16. *n.* 2. & Villalobos *in ſumm. tom.* 1. *tract.*21. *dub.* 34. *n.* 5. latè probant ex communi Epiſcoporum uſu Religioſos ordinari abſque tali ſcientia, quæ requiritur in aliis Clericis ſæcularibus, nam cum vivant in communitate corrigentur à confratribus, melius, quàm alii Clerici: hanc etiam docent Tamburinus *de Jure Abbat. tom.* 2. *diſputation.* 1. *quæſt.* 21. *numero* 5. Hieronymus Rodriguez *in comp. quæſt. regular. reſolut.*106. *n.*24. & Peirinus *in privileg. Minim. tom.*1. *conſt.*26. *Leonis X.* §. 13. *numero* 25. Et quia Religioſi regulariter loquendo non ordinantur ad curam animarum habendam, ſicut Clerici, iterum repetit

Diana

Diana *part. tract. 2. reſol.* 86. ex eodem Peirino dicente Tridentinum hoc relinquere arbitrio Epiſcoporum ponderante verba Trident. *in verſ. minores*, & dicente cum Menochio *de arbitr. lib. 2. caſu* 425. *num.* 56. extendi arbitrium Epiſcopi non ſolùm ad diſpenſationem interſtitiorum, ſed etiam ad iſtam, de qua loquimur.

3 Notandum verò ad propoſitum eſt, & pro ampliatione dictorum ſupra *ſub quæſtione* 1. quod examen de ſcientia, & doctrina Regularium, deber fieri ab Epiſcopo, ut contra aliquos recentiores notat Vaſquez *in 3. part. tom. 5. diſput.* 246. *c.* 6. *n.* 55. & alii, & patet ex Trident. Concil. *ſeſſ.* 23.
4 *de reform. cap.* 12. † Verum obſervat Miranda *in manuali Prælator. tom.* 1. *quæſt.* 39. *articulo* 2. quod devoti, atque prudentes Epiſcopi hac in re ſuam exonerant conſcientiam cùm conſcientiis Prælatorum ipſorum commendatitiis litteris planam, atque omnimodam fidem adhibendo: quare rectè Villalobos *in ſumma tract.* 11. *dub.* 14. *part.* 1. *n.* 5. aſſeruit Epiſcopos habere jus ad examinandos Religioſos, ordinandos ab eis juxta Trident. ſed bene poſſe aſſentiri examini Prælatorum, habentes de illis conceptum bonum; quia ſicut committunt examen cuilibet examinatori, ſic poterunt committere Prælatis religioſorum; ita ille, & docet Portel. *in additionibus ad dubia regular. verſ. Ordines ſacri*, *n.* 1. refert Diana *dict. tract.* 16. *reſ.* 31. *in fin.*

5 Ad ſecundam quæſtionis partem an regulares non multùm litterati ſint ordinandi; videtur reſpondendum ex dictis jam *ſuprà* in præfata prima difficultate noſtræ quæſtionis, & ſic docet Hieronym. Rodriguez *in comp. quæſt. regul. reſ.* 32. *n.* 22. quatenus dicit quod cum religioſis non multum litteratis poſſunt Epiſcopi diſpenſare, ut ad ordines ſacros promoveantur; quia in illis non requiritur tanta ſcientia, quanta in Clericis ſæcularibus; eo quod ad curam animarum non ordinentur, & ex continuo convictu, & communicatione cum doctis in Religione, ſemper manet ſpes diſcendi;
6 † & videtur colligi *ex cap. nullus hoc tit. lib.* 6. ubi illitteratus tonſurari prohibetur, niſi Religionem intret; cum multis iterum ſic tenet, & ex aliis fundamentis Diana *part.* 4. *tract.* 2. *reſol.* 74. cum Villalobos, Henriquez, & Portel. & cum Aloyſio Barſiola *in aphoriſm. littera R*, verb. *Regulares ad ordines*, Peirinus *tract.* 2. *de Relig. Prælat. quæſt.* 3. *cap.* 7. *num.* 20. ubi citat plures alios Doctores aſſerentes quod licet Epiſcopis initiare etiam Sacerdotio regularem, qui bene legit, & cantat, quamvis minus ſit litteratus.

7 Ad tertiam quæſtionis partem, & ad quartam dico inſra *in cap. litteras* 14. *de filiis præsbyteror.*

8 Ad alias quæſtiones pro materia hujus textus applicabis quas ſcripſi inſra *in c. hoc tit. quæſt.* 1. & quas ſignavi *in c.* 15. *eod. titulo*, in verſ. *ad quæſtiones.*

Ad Text. in cap. Si Archiepiſcopus VI. hoc tit. Et in cap. VII.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Conſecrandi, vel ordinandi Archiepiſcopum forma.*
2 *Conſecrationis Epiſcopi materia inſinuatur.*
3 *Conſecrari debet Metropolitanus à tribus Suffraganeis Epiſcopis, alias ſi inconſulto fiat, Conſecratus non reciperet executionem*, n. 4. in fine.
4 *Conſecratio poteſt committi à Metropolitano impedito.*
5 *Archiepiſcopi authoritas circa Suffraganeos ſuos in confirmando electos, & in aliis*, num. 6. *poterit conſecrare, ubi velit*, numero 7.
6 *Epiſcopi non debent conſecrare ſine Archiepiſcopi licentia, quid hodie*, n. 7.
8 *Suffraganei vocati à Metropolitano ad conſecrandum accedere debent.*
9 *Metropolitanus quare vocetur Archiepiſcopus.*
10 *Epiſcopus non eſt ordinandus ſine præſentia, & conſilio Metropolitani, & comprovincialium Epiſcoporum, ſed quid hodie*, numero 11.
12 *Conſecrationis Epiſcoporum Canones conſtituerunt peculiare tempus, ſcilicet Dominicam, & ex diſpenſatione di etiam feſto.*
13 *Conſecratio Epiſcopi fiet prævio jejunio, etiam à conſecrante ex decentia.*
14 *Conſecrationis locus comodus eſt Eccleſia quælibet à Metropolitano electa, niſi aliud conſuetudine haberetur*; n. 15.
16 Cap. quotidie 75. diſt.
17 *Dominica dies celebratur non ſolùm in Paſchate, ſed per ſingulas Hebdomadas ob Venerabilem Reſurrectionem.*
18 *Conſecratio cujuſlibet Epiſcopi debet fieri cum miſſa ad ſolemnitatem ſolum; non de eſſentia.*
19 *Epiſcopus dum conſecratur, Ordines nequit conferre, ſecus Papa, ſed ipſa die poterit illos conferre validè poſt Conſecrationem, etſi ante eam; etiam ſi ſit confirmatus, tantum exerceat Juriſdictionalia*; n. 20.

TExtus hic, & *cap. cum quidem* 8. habent in 1
genere ſuo unam, atque eandem materiam circa formam ſcilicet ordinandi, id eſt conſecrandi Archiepiſcopum, ut hic; & Epiſcopum ut *in dict. cap.* 8. & horum occaſione poterat hic repeti quæ dixi ſupra *ſub Rub.* num Ordo Epiſcopalis ſit diſtinctus ab aliis ſacris Ordinibus, de quo *ibi* dixi. † 2
Item hic poteſt repeti integra materia Conſecrationis prædictorum Prælatorum, item & Pontificis. Verùm quia de ea longè repetit Barboſa *in paſtorali p.* 1. *cap.* 5. *& de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 9. ubi adducit plures repetentes, & noviſſimè Diana *p.* 12. *tract.* 1. *per totum*, *& per* 125. *reſolutiones*; ideo ad illos te remitto, etſi nonnulla poſſis videre ſub quæſtionibus ad noſtrum textum *infra*.

Igitur ad propoſitum noſtri *c.* 17. dico primò 3
quod Metropolitanus, hoc eſt Archiepiſcopus debet à tribus ſuffraganeis Epiſcopis conſecrari omnibus aliis Provinciæ, vel præſentibus, vel ſaltem ſi non potuerint per litteras conſentientibus, adhibito etiam conſenſu Primatis, *cap. quia diſt.* 64. *cap. ordinationes* 2, *diſt.* 64. Etenim ut dicit Anicetus Papa in *cap.* 1. *diſt.* 66. Metropolitanus ab omnibus Provinciæ Epiſcopis congregatis in ſede Metropoleus eſt ordinandus, quod idem Lucius Papa *hic*, Quaranta *in ſumma Bullarii* verb. *Archiepiſcopi authoritas num.* 4. *verſ. ſexta*, Marcus Antonius Genueni. *in praxi Archiepiſcopi Neapolit.*

*cap.*70. *num.* 26.ſed Henriquez *in ſumma lib.* 10. *cap.* 24. §. 1.& Barboſa cum Paulo Comitolo *dicto cap.*9. *num.* 39.*de Jure Eccleſ.* dicunt ſufficere tres reliquis ſuffraganeis per litteras ſaltem conſentientibus.

4 Notabis verò quod ſi fuerit Metropolitanus impeditus, poſſit committere faciendam conſecrationem alteri Epiſcopo, juxta textum *in cap. quod ſedem de officio Ordin.* Verùm conſecratus ſic abſente Metropolitano debet eum intra duos menſes viſitare, ut tenet Præpoſitus per text. *ibi in cap. ſi quis diſt.*65.ubi Rodericus à Cugna *num.* 1.etenim ſi inconſulto Primate, ſeu Metropolitano fiat conſecratio Epiſcoporum ſuffraganeorum, ipſi non reciperent executionem, *cap placet diſt.* 75. Innocentius *in cap. nec Epiſcopi hoc tit.* cum aliis Barboſa *dict. cap.* 9. *de Jure Eccleſ. à num.*36.

5 Etenim authoritas Archiepiſcopi, & ejus poteſtas conſiſtit circa ſuffraganeos ſuos, primo in confirmando electos in Epiſcopos *dict.c.*1.*diſt.*64.*cap. innotuit*, & *cap. cum dilectus de elect.cap. inter corporalia de tranſlat. Epiſcopi, cap. qua fronte de appellat.* Sbrocius *de Vicario Epiſcopi lib.*2.*quæſt.*70.*n.*1. Quaranta *dict. verb. Archiepiſcopi authoritas n.* 3.
6 *verſ.* 1. † Secundo in conſecrando hujuſmodi electos; iſte enim in conſecratione ſui ſuffraganei electi, & confirmati in Epiſcopum intervenire debet, vel eam committere, nec alii Epiſcopi ſine ejus mandato conſecrare debent, ut habetur 64. & 65.*diſt.cap.qui in aliquo* 51.*diſt.cap.ſuffraganeis de elect.* & in hoc textu noſtro cum aliis adductis Quaranta, ubi obſervat *ſuprà* verbo *Archiepiſcopi authoritas num.* 3. *verſ.*4.

7 Metropolitan. hodie hac anthoritate non uti; quia proviſio fit à Papa; & ſic ab ipſo Pontifice promotum inferiores non conſecrare ſine ejus licentia, quæ datur in ipſis litteris promotionis, vel vivo vocis oraculo, ſi conſecrandus fuerit in Curia, & Conſecrator ſit Cardinalis, ut dixit Barbo-
8 ſa *de Jure Eccleſ.dict.p.*1.*cap.*9.*n.*45. † Tertiò in vocatione ſuffraganeorum pro conſecratione alterius ſuffraganei, qui ab Archiepiſcopo ſuo Metropolitano ad hoc vocati tenentur accedere, *cap. non debet* 65 *diſt.*& textus noſter *hic* ubi Barboſa *n.* 6. Quaranta ſuprà *num.* 4. *verſ.*7. Marcus Anton. Genuenſ.*in pract. Archiep. Neapol. dict. cap.*70. *num.* 27. obſervantes, quod ubi vult Metropolitanus ibi conſecrare debet.

9 Hæc enim propria ſunt ad textum noſtrum; verùm ſi velis alia, quæ competunt Archiepiſcopo pro officio ſuo, leges Barboſam *de Jure Eccleſiaſt. cap.*7.*à num.*21.& quare Metropolitanus vocetur Archiepiſcopus dixi ſupra *ſub Rub.& tit. de authorit. & uſu Pallii*, & colliges *ex cap. paſtoralis in princ. de officio Ordin.* ubi plura noto, & *in extravag. Salvator de præb. inter communia*, probatque textus *in cap. referente de præbendis*, ibi: *ad Metropolitanum, videlicet Remenſem Archiepiſcopum.*

10 Pro dicto *cap. cum quidam* 8.etiam relata faciunt; dices enim quod Epiſcopus non eſt ordinandus ſine præſentia, & conſilio Metropolitani, & comprovincialium, etiam Epiſcoporum, qui ſaltem ſi adeſſe non poſſent propriis litteris conſenſum ſuum exprimere debent, ut dixi *ex dict. cap. non debet* 65. *diſt.* & tradunt Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.*3.*cap.*30.*quæſt.*3.*in princ.* Paulus Comitol. *reſp. moral. lib.* 1. *quæſt.* 48. *n.* 13. Barboſa *in paſtorali*
11 *p.*1.*tit.*1.*cap.* 5. *num.* 5. † Sed hodie cum omnes à Papa eliguntur, ut dictum eſt, ſi ſunt extra urbem, ſolent de ejus mandato per litteras Apoſtolicas Conſecratori ſibi bene viſo expeditas conſeciari; ſin autem fuerint in Curia per mandatum à Camera Apoſtolica emanatum, vel ſi Conſecrator fuerit Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis per commiſſionem vivæ vocis oraculo à Summo Pontifice ipſi factam. Caſtaldus *in praxi Cæremon. libro* 1. *ſectione* 17. *cap.* 2. *numero* 7. Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico dicta parte* 1. *capite* 9. *numero* 45.

Et pro commodiori doctrina noſtri tituli, & 12
Rubricæ, advertes primo conſecrationi Epiſcoporum Canones conſtituiſſe peculiare tempus ſcilicet diem Dominicam, *cap. quia in aliquo, quæſtione* 1. *diſtinctione. cap. ordinationes, cap. quod die Dominico* 75. *diſtinctione*, Paulus Layman. *in Theologia morali libro* 5. *tractatu* 9. *cap.* 8. *n.* 3. & *de Pral. Eccleſ. electione, cap.*15. *quæſtione* 166. Campanil. *in diverſ. Juris Canonici, Rub.*6. *cap.* 4. *numero* 1. Caſtaldus, *ubi ſuprà cap.* 3. *numero* 1. ubi ſubdit, quod die etiam feſtivo, fieri poterit, ſi Summus Pontifex diſpenſaverit. † Semper ta- 13
men ſit prævio jejunio; quia decet Conſecratorem, & electum pridie jejunare: argument. eorum, quæ dixi *in cap.* 1. *de teſtibus, in terminis Pontif. Roman. parte* 1. *titulo de Conſecratione electi in Epiſcopum pagina* 75. Etenim ritus Eccleſiæ habet, ut Epiſcopus die Dominica conſecictur, tanquam legitimus ejus ſponſus, Campanilus *dicta Rubrica* 6. *cap.* 4. *numero* 4. ex doctrina Soti *de Juſtitia libro* 10. videbis Barboſam cum aliis *in ſeſſione* 23. *Trid. de reformat. cap.* 2. *num.*5.

Advertes ſecundo, ut locus pro illorum Con- 14
ſecratione idoneus ſit Eccleſia, ſi extra Curiam fiat, ad quam promoti fuerint; aut in Provincia, ſi commodè fieri poſſit, docet Barboſa *de Jure Eccleſ. parte* 1. *dicto cap.* 9. *numero* 44. ubi addit quod celebratur Conſecratio, ut diſponit Trid. *ſeſſione* 23. *de reformatione cap.* 2. Henriquez *libro* 10. *cap.* 23. §. *in princ.* Leſſius *de Juſtitia, libro* 2. *cap.* 23. *numero* 130. Layman. *dicto cap.* 15. 15
quæſtione 166. idem Barboſa *in paſtorali parte* 2. *allegatione* 1. *numero* 44. Ubi dicit locum idoneum Eccleſiam, quam Metropolitanus velit eligere *ex cap. ſine diſtinctione* 51. niſi conſuetudo probata, aliud haberet in uſu, Sylveſter verb. *Conſecratio*, Ugolinus *de officio Epiſcopi, cap.* 2. *in principio, numero* 4. quam conſuetudinem ubique locorum vidimus in præxi receptam, præcipuè inter nos Hiſpanos. Et hæc exornantur ex adductis ſupra *ſub Rubrica*, & *ſub cap.* 12. & 13.

Quod ſi impugnes dicendo *ex cap. quo die* 75. 16
diſtinctione, benedictionem conſecrandis non niſi in die Dominica Reſurrectionis tribui; ergo nec aliter fieri debere Conſecrationem Epiſcoporum.
† Reſpondeo Dominicam diem ob venerabilem 17
Reſurrectionem Domini noſtri Jeſu Chriſti, non ſolùm in Paſchate nos celebrare, verùm etiam per ſingulas Hebdomadas ipſius diei imaginem frequentare, *cap. Sabbato, diſtinctione* 3. proptereaque viſum eſſe Dominicam celebrari in memoriam continuam Paſchæ, Henriquez *in ſumma libro* 9. *cap.*25. §. 1. *in commento litera D*, Barboſa *in paſtorali parte* 2. *dicta allegatione* 1. *numero* 43. & faciunt quæ dixi infra *de feriis ſub cap.* 1. uba de prærogativis diei Domini.

Advertes ſecundo cujuslibet Epiſcopi conſe- 18
crationem fieri debere cum miſſa, in qua inter Epiſtolam, & Evangelium conſecratur Epiſcopus, *cap. quod ſicut* §.1.*de elect.* quam tamen miſſam non eſſe de eſſentia conſecrationis Epiſcopalis, ſed ſolum

ad

ad ſolemnitatem, & reverentiam, tenet gloſſa 1. *in dict.* §. 1. Turrecremata *in dicto cap. ordinationes 75. diſt. num.* 10. Henriquez *dicto lib.* 10. *cap.* 34. §. 3. Barboſa *in dict. cap.* 2. *Trid. num.* 6. idem *de jure Eccleſ dicta p.* 1. *cap.* 9. *num.* 49. notans *num.* 47. & 48. cum Durando *in rationali Divinorum officio-*
19 *rum, lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 12. † non poſſe tunc ordines conferre; quia conſecratus concelebret pariter celebranti; & quod ſolus Papa in die Conſecrationis ſuæ, Ordines conferre poſſit; quia ante Hymnum Angelicum conſecratur, & ipſe miſſarum ſolemnia incipit, & perficit, ut inquit textus *in dict.* §. 1. & notat citatus Durandus; in die verò illa, in qua eſt conſecratus, non poteſt Ordines conferre, ut docent Alzedus *de præſtantia Epiſcop. cap.* 4. *num.* 15. Marchio.. *de ſacram. Ordin. tract.* 1. *p.* 2. *cap.* 11. *n.* 2. Diana, *p.* 12. *reſ.* 44. *in fine*, & licet non poſſit ordinare alios ea die, in qua eſt conſecratus: tamen ſi ordinet valeat ordinatio, ut habetur *in cap. quod ſicut*, §. *ſuper eodem de elect.* ubi Panormitanus, & Doctores. Etenim ut Epiſcopus ordines requiritur extra electionem, & confirmationem conſecrationis character; quia quamvis poſtquam ſuit electus, poſſit dici Prælatus, habeatque poteſtatem juriſdictionis, ſed non Ordinis ut *in cap. inter corporalia de tranſlatione*, etſi poſt ejus electionem, & confirmationem ante conſecrationem, poſſit onera Ordinis delegare alteri Epiſcopo conſecrato, Abbas *in cap. cum ex illo de tranſlat. Epiſcop. num.* 10. & *in cap. ſuffraganeis de elect. num.* 6.

QUÆSTIO I.

An conſecratio Epiſcopi debeat ita præcisè fieri à tribus Epiſcopis ut ſi fiat à paucioribus, ſit ordinatio nulla omnino. Et an Papa queat diſpenſare, ut in conſecratione Epiſcopi adſit tantùm unus Epiſcopus: & an conſecratus Epiſcopus contrahat vinculum cum Eccleſia. Et quæ ſit forma præfatæ conſecrationis.

SUMMARIUM.

1 *Conſecratio debet fieri à tribus Epiſcopis, ne tantum beneficium videatur furtivè factum, ſi à paucioribus* num. 2. *aliter à paucioribus non manet Epiſcopus conſecratus*, num. 5.
2 *Apoſtolus Jacobus frater Domini, fuit conſecratus à Petro, Jacobo, & Joanne Apoſtolis, & n.* 7.
4 *Conſecrat unus Epiſcopus ex tribus principaliter, alii ſunt, quaſi Coadjutores &* numero 31.
5 *Conſecratus ab uno tantum Epiſcopo propria authoritate, non habet Ordinis poteſtatem.*
6 *Thimothei ordinatio facta fuit per impoſitionem manuum Præsbyteris, id eſt conventus Epiſcoporum.*
8 *Jacobus minor immediatè fuit ordinatus a Chriſto Domino, ſed aſſignatus Epiſcopus Hieroſolimitanus à tribus prædictis Apoſtolis.*
9 *Conſecratio Epiſcopi poteſt fieri ab uno tantum Epiſcopo ex diſpenſatione Papæ cum cauſa juſta, & ſine ea*, n. 17. & 19.
10 *Conſecratio in Anglia, cum primum ad fidem converſa fuit, fiebat ab uno tantum Epiſcopo, & in India ſolet ſic fieri cum aliis duobus Canonicis, vel mitratis*, n. 11.
12 *Conſecratio facta Epiſcopi à duobus probatur ex Sacris Canonibus*, n. 13. 14. & 15.
14 *Multiplicitas Epiſcoporum ad conſecrandum non eſt inſtituta à Chriſto, ſed ex præcepto Eccleſiæ.*
16 *Conſecrationis materia, & forma, & impoſitio manuum, poteſt ab uno ſufficienter applicari.*
18 *Conſecratio nequit à Papa ſimplici ſacerdoti commendari, ſed ipſe ſolus Papa ordinando videtur diſpenſare*, n. 20.
20 *Conſecratio in Sardania fit à duobus, & alio in Dignitate conſtituto.*
21 Cap. porro 66. diſt.
22 *Forma non ſemper conſetur ſubſtantialis, ſed tantùm illa, quæ vel ex materia ſubjecta, vel ex mente conſtituentis talis apparet.*
23 Cap. Archiepiſcopus 66. diſt.
24 *Paul* ad Timoth. 4. & *Anicetus Papa.*
25 *Conſecratione Epiſcopus contrahit vinculum cum Eccleſia* num. ſeqq. *ubi qualiter.*
26 Cap. inter corporalia de tranſlat. Epiſcop. *n.* 27. 28. 29. & 30.
30 *Matrimonium carnale Pontifex non ſeparat, è contra ſpirituale*, n. 31. 32. & 33.
31 *Litteralis ſenſus ſcripturæ ſeu moralis qualiter ſumatur*, n. 32.
32 *Scripturæ ſacræ teſtimoniis ſolent uti in ſenſu morali ad propria decreta confirmanda; demonſtratur exemplis.*
34 *Examen Epiſcopi Barboſæ conſecrati Romæ.*

Ut ad primam difficultatis partem reſpondeam, 1
video quod per textum *in dict. cap.* 7. hic probant Doctores *in verſ. ſine tribus*, quod Epiſcoporum conſecratio nequeat fieri a minori numero, quàm trium Epiſcoporum, ut ponit Barboſa *ibi n.* 2. cum Henriquez *in ſumm. lib.* 10. *cap.* 7. §. 3. & *cap.* 24. §. 1. Paulus Comitol. *reſp. mor. lib.* 1. *quæſtione* 48. *num.* 13. quos refert idem Barboſa *in paſtorali p.* 2. *allegat.* 1. *num.* 45. addens hic Vaſquez *de Ordine diſp.* 243. *cap.* 6. & Azor. *inſtit. moral. tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 30. verſ. *quæ res item*, & probatur ex c. 1. *cap. comprovinciales, & cap. pen.* 64. *diſt. cap. porro* 66. *diſt.* & in noſtris Juribus Fulgutius *tom.* 1. *tr.* 9. *de Ordine cap.* 5. *n.* 106. Marcus Anton. Genuenſ. *in manual. paſt. cap.* 70. *num.* 26. pluribus aliis idem Barboſa *in cap.* 2. *Trid. ſeſſ.* 23. *de reform. num.* 7. & pluribus aliis *de Jure Eccleſiaſtico lib.* 1. *p.* 1. *cap.* 9. *num.* 50. † dicentes debere fieri à tribus Epiſcopis 2
& non paucioribus, & reddit rationem *ibi*, & *in paſtor. p.* 2. *tit.* 1. *cap.* 5. *num.* 5. ne tantum beneficium videatur furtivè præſtitum, & ut pro illo pariter ad Deum preces effundant. † Item probat exemplo; 3
quia, & Jacobus frater Domini, a Petro, Jacobo, & Joanne Apoſtolis ordinatus fuit, ut conſtat *ex dict. cap. porro*, & tradunt Durand. *in rationali Divinorum officiorum lib.* 3. *cap.* 11. *num.* 7. & 9. Antonius Auguſtinus *in epitome juris Pontificii veteris lib.* 4. *tit.* 17. & Sanchez *in opuſculo moral. lib.* 7. *c.* 1. *dubio* 15. *num.* 10. ſic tenens ſubdit *n.* 17. † quod 4
unus Epiſcopus principaliter totam conſecrationem perficit, & alii ſunt quaſi coadjutores, diſputans ibi an ſit de eſſentia, & neceſſitate Sacramenti, quod conſecratio fiat à tribus Epiſcopis, cui difficultati facile erit reſponſum ex ſequentibus, & de ea ex multis loquitur Diana *p.* 11. *tract.* 1. *reſ.* 27. & 28. ubi agit de dubio, an in conſecratione Epiſcopi

requirantur de Jure Divino tres Epiſcopi, & adduc-
cit ſententiam duplicem affirmativam, & negati-
vam, de quo *in verſ. ad tertiam.*

5 His ſuppoſitis videtur affirmativè reſponden-
dum ad primam difficultatis partem ex eo; quia
ex gloſſa textus noſtri *in dict. cap.*7. in verb. *ſine
tribus*, verſ. *alias non eſſet conſecratus*, notant Do-
ctores quod ſi unus Epiſcopus propria authoritate
alterum conſecraret, conſecratus Ordinis poteſta-
tem non haberet, ut tradit Barboſa *ibi num.*3. cum
S. Antonin. *in ſuña p.*3. *tit.* 16. *cap.* 15. §. 9. *poſt. me-
dium*, Sylveſter *verbo Conſecratio* 1. *in princ.* Vaſ-
quez *de Ordine p.*2. *lib.*3. *cap.*30. *quæſt.*3. *in fine*, &
quid ſi fiat à paucioribus, quàm à tribus, an nulla
ſit ordinatio, omnino tradunt præfati, idem Vaſquez
*diſp.*243. *cap.*6. *à num.*59. Azor. *inſtit. moral. p.* 2.
*lib.*3. *c.*3. *q.*3. verſ. *quæratur jam quiſnam.* Ægidius
Coninch. *de ſacram. diſp.*20. *dub.*9. *concluſ.* 5. Lay-
man, *in ſumma Theologia moralis lib.*5. *tract.*9. *c.*5.
*num.*1. verſ. *nota*, & facit textus *in dicto cap. porro*
66. *diſp.* ibi: *Formam nihil evincere*, & *in cap. Ar-
chiepiſcopus, eadem diſt.* Durand. *in rationali Divi-
nor. officiorum lib.*3. *cap.*11. *num.*7. & 9. Anton. Au-
guſt. *in epitome juris Pontificii lib.*4. *tit.*17. Sed cum
hæc etiam difficultas pendeat ab intellectu alterius
quæſtionis propoſitæ, nempe an Papa queat diſ-
penſare, ut in conſecratione Epiſcopi, adſit tan-
tum unus Epiſcopus; ideo ex propoſito eam tracto
videbis quæ longè adducit Diana *part.* 12. *tract.*1.
Reſ. 47. de quo dico infra *de ſacra Unctione ſub
quæſt.*2. & verſ. *ad tertiam*,

6 Ad ſecundam difficultatis patem videtur etiam
dicendum, ut conſecratio ſit nulla; quia ad ordi-
nationem Epiſcopi ex inſtitutione Divina requi-
runtur tres Epiſcopi; ergo requiruntur ad valorem
ordinis illius, cum ab initio naſcentis Eccleſiæ ad
ordinationem Epiſcopi, fuerunt requiſiti tres Epiſ-
copi, ut expreſſit Anacletus *epiſtol.*2. & ſignificat
Paul. 1. *ad Thimot.*4. dum ſupponit ordinationem
Thimothei in Epiſcopum fuiſſe per impoſitionem
manuum Præsbyterii, id eſt conventus Epiſcopo-
7 rum. † Quod idem videtur expreſſiſſe Anicetus Pa-
pa, *Epiſtol. ad Epiſcopos Galliæ, cap.* 1. ubi loquitur
de ordinatione Jacobi Minoris in Epiſcopum Hie-
roſolymæ, quam Anacletus refert factam à Petro,
& Jacobo majore, & Joanne, cujus verba Aniceti
referuntur *in dict. cap. porro 66. diſt.* Barboſa *in pa-
ſtorali p.*1. *cap.*5. *tit.*1. *ſub n.* 5. ibi: *ſub verſ. fieri
autem debet*, referens verba dicti *cap. porro*, & tali-
ter ibi videtur ex multis probare, ut ſi à pauciori-
bus quam tribus fiat, conſecratio ſit nulla *ex cap.* 1.
cap. comprovinciales 64. *diſt.* & ex aliis juribus jam
adductis *in princ.* & etiamſi à duobus fieret, juxta
text. *in cap. Chorepiſcopi in fine* 68. *diſt.* ibi adducens
Sylveſt. Ægidium, Coninc. Layman, Azor. & alios;
& ſic Hurtad. *de ſacram Ordin. difficult.* 19. inferens
ex facto D. Petri in ordinatione Jacobi: nam ſi non
minus, quam à tribus Apoſtolus tantus vir fuit or-
dinatus Epiſcopus, ſic pateat eos formam inſtituen-
te Domino tradidiſſe, non minus, quam à tribus
8 Epiſcopum ordinari debere. † Et quamvis Jacobus
minor non fuerit ordinatus ab illis, ſed antea imme-
diatè fuerit à Chriſto, ſicut alii Apoſtoli, & ab illis
tribus tantum fuerit, aſſignatus Epiſcopus Eccleſiæ
Hieroſolymitanæ, nihilominus hac aſſignatione fa-
cta ab illis tribus fuiſſe denotatam formam inſtitu-
tam à Chriſto Domino ad ordinationem Epiſcopi;
quia voluerunt tres concurrere ad electionem, &
aſſignationem illius in Epiſcopum Hieroſolymæ,
ut in ea imitarentur formam à Chriſto inſtitutam
pro ordinatione Epiſcopi: ita Hurtado ubi ſupra
cum Vaſquez, & Coninch, *jam. ettatis.* Igitur
cum hoc ſit de jure Divino, videtur ut nec diſ-
penſatione ſummi Pontificis, queat fieri conſecra-
tio Epiſcopi à minus, quàm tribus.

Mihi tamen potius verum videtur quod poſſit 9
Pontifex diſpenſare, ut fiat conſecratio, etiam ab
uno tantum Epiſcopo juſtis de cauſis; eo quod
non Chriſtus Dominus, ſed Apoſtoli conſtitue-
runt ut Epiſcopus à tribus Epiſcopis conſecretur.
Azor. *inſtit. moral. p.*2. *lib.*3. *cap.*30. *quaſt.* 3. Paulus
Layman. *in Theologia morali lib.*5. *tract.*9. *c.*5. *n.*1.
verſ. *nota.* Sebaſtian. Cæſar. *in relatione de Eccle-
ſiaſt. hierarch. p.*2. *diſp.*6. §. 2. n. 8. Barboſa *de poteſt.
Epiſcopi dicto cap.* 5. *ſub num.* 5. & *ſub dicto verſ.
fieri*, idem *de jure Eccleſiaſt. p.*1. *cap.*9. *ſub num.* 51.
cum aliis etiam dicens poſſe conſtitui authoritate
ſummi Pontificis, ſive generalis Concilii ſeu Eccle-
ſiæ, ut unus Epiſcopus juſtis de cauſis Epiſcopum
conſecret, idem *in cap.*2. *Trid. ſeſſ.*23. *n. fin.* qui-
bus addo Dianam *p.*8. *tract.*1. *reſ.*32. in verſ. *ſed
quidquid*, cum Tannero *tom.*4. *diſp.*7. *quaſt.*3. *dubio*
3. *num.*33. Granado *in* 3. *p. controverſ.* 9. *tract.* 1.
*diſp.*3. §. 1. *n.* 5. ubi probat, nam ſi ſolus Petrus à
Chriſto Domino conſecratus ſit Epiſcopus, ipſe
verò reliquos conſecraverit, non potuit non con-
ſecrare ipſe ſolus unum, vel alterum aliorum Apo-
ſtolorum. † Deinde quia pro Anglia diſpenſavit 10
Sanctus Gregorius, cum primum ad fidem con-
verſa eſt, ut conſtat ex ejus reſponſione ad octa-
vam interrogationem Auguſt. *tom.* 3. *Conciliorum*,
& Gregor. XIII. diſpenſavit etiam cum Patriar-
cha Æthyopiæ. † Et modo in dies ſolet unus tan- 11
tum Epiſcopus conſecrare, ut docet etiam Vaſ-
quez *in* 3. *p. tom.*3. *diſp.*243. *cap.*6. *n.*73. benè tra-
dunt, & comprobant Solorzanus *de jure Indiarum
tom.*2. *lib.*3. *cap.*6. *num.* 38. dicens ut poſſit ab uno
tantum Epiſcopo fieri apud Indos, qui in defec-
tum aliorum duas Dignitates, vel Canonicos mi-
tratos ſibi in ſocios aſſumat, prout quotidie viſum
eſt fieri in illis partibus; quia Papa poteſt mutare
hanc formam, quamvis fuerit ab Apoſtolis inſtitu-
ta, ut tradunt Hugo, & Præpoſitus *in dict. cap.
porro*, quos ſequitur Gregor. Lopez *in l.*28. *tit.*5.
p. 1. *gloſſa* 2. Machadus *de perfecto Confeſſore tom.*
2. *lib.*4. *p.* 6. *tract.* 1. *docum.*6. *num.* 5. & notat ex
noſtris juribus idem Solorzanus, ubi tradit de-
clarationem ex Farinac. ad Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *c.*1.
Sacra Congregr. Cardinal. ita in ea declaratum
fuiſſe à majori parte Theologorum, qui conſulti
fuerant, & ita Pium V. diſpenſaſſe.

Probatur etiam *ex Canone Apoſt.*1. dum dicitur 12
ibi Epiſcopum debere duobus, vel tribus Epiſco-
pis ordinari, & apud Clementem *lib.*3. *conſtitut.*
habetur *cap.*2. quod ſi ad valorem ordinationis non
requiruntur tres Epiſcopi, non eſt ratio aliqua ſuf-
ficiens, ut affirmemus unum Epiſcopum non ſuffi-
cere. Quod etiam ſupponi videtur in Concilio
Arauſiano 1. *cap.*21. dum ſtatuitur, ut ſi duo Epiſ-
copi præſumpſerint aliquem invitum Epiſcopum
facere, uterque Epiſcopus ordinans deponatur, ut
in locum unius ſubſtituatur, qui vim paſſus eſt, &
in locum alterius ordinetur alius, ubi ſupponitur
verè ordinari à duobus Epiſcopis. † Et ſic in Pon- 13
tificali licèt requirantur tres Epiſcopi, unus ſolus
appellatur conſecrator, & alii duo aſſiſtentes, &
ſupponit non eſſe neceſſarios tres Epiſcopos,
alioqui omnes dicendi eſſent conſecratores.

Deinde quia pro varietate temporis, videtur va- 14
riatus numerus Epiſcoporum, nam ut jam dixi *in* 1.
canon.

Digitized by Google

canon. Apoſtol. non requirantur tres, ſed duo, vel tres; & in Concil. Carthagin. 4. *can.* 2. non præſcribitur numerus ternarius, & Sanctus relatus ait à tribus, vel quatuor Epiſcopis eſſe Epiſcopum ordinandum. Ergo evenit ut non ſit ex Chriſti Domini inſtitutione multiplicitas Epiſcoporum, 15 ſed Eccleſiaſticum præceptum. † Tum etiam quia Clem. Roman. *lib. 8. conſtitut. cap.* 17. refert hanc Sancti Simonis conſtitutionem: *Ego Simon Cananeus conſtituo à quot Epiſcopis debeat ordinari Epiſcopus, ſcilicet à duobus vel tribus Epiſcopis. Si verò aliquis ab uno Epiſcopo ordinatus fuerit, tum is, qui ordinatus, tum is, qui eum ordinaverit deponatur; quod ſi neceſſitas coegerit ab uno ordinari, quod propter perſecutionem, aut aliam cauſam plures adeſſe non poſſunt, afferatur decretum commiſſionis plurium Epiſcoporum.* Qua conſtitutione videtur etiam extra caſum neceſſitatis eſſe validam ordinationem ab uno Epiſcopo factam; cum ob talem defectum tantum poſuerit Simon depoſitionis pœnam.

16 Et confirmatur ultimo; tum quia Baptiſmus ab uno Miniſtro eſt validus; quia applicatur ſufficiens materia, & ſufficiens forma; ergo idem erit in propoſito. Deinde quia materia ſcilicet impoſitio manuum, & prolatio formæ poteſt ab uno ſufficienter applicari, nec ſi plures concurrant applicant aliquid novum; ergo valida erit ordinatio, etiam ab uno, ſolo, ut tenent jam relati, quibus addo Arcadium *lib. 5. cap. 5.* Ochogaviam *de Sacram. tr. unico de Ordine quæſt. 7. num.* 14. Granadum *in 3. p. controverſ. 9. tract. 1. diſp. 3. §. 1. num.* 7. Palodanum apud Sylveſtrum *verbo Conſecratio 1. num.* 1. Armillam *eodem verbo*, D. Antoninum *p. 3. tit.* 14. *cap.* 19.

17 Quare à fortiori dicendum eſt, ut Pontifex etiam extra caſum neceſſitatis queat diſpenſare, ut ab uno, vel duobus tantùm Epiſcopis conſecretur, & ordinetur Epiſcopus ex notatis ſupra in verſ. *mihi tamen*; & ſic legimus feciſſe Auguſtinum Epiſcopum Cantuarienſem ex commiſſione D. Gregorii
18 ad interrogationes ipſius Auguſtini. † Verùm non poterit Papa ſimplici ſacerdoti committere hanc conſecrationem, ut tradunt Coninch. *de Sacram. diſp. 20. dub. 9. n.* 86. Alzedus *de præminentia Epiſcopalis dignitatis p. 2. cap. 5. num. 8. in princ.* Barboſa *in paſtor. diſſ. p. 1. tit. cap. 5. num.* 5. ſub dicto verſ. *Fieri*, & Sebaſtianus ad utramque partem diſputat noviſſimè Diana *p. 12. reſ. 22. tract. 1.* hanc amplectens; etſi Dicaſtillus *tom. 1. tract. 3. diſp. unica, dubio 11. num.* 111. & 113. Philoſophando dicat in neceſſitate poſſe ſacerdoti committi, & hoc non eſſe diſpenſare.

19 Sed ut unus queat Epiſcopus conſecrare in caſu neceſſitatis, juſtiſque de cauſis; media Pontificis diſpenſatione tenendum eſt, ut etiam comprobatur ex facto Gregorii XIII. qui diſpenſavit cum Patriarcha Æthiopiæ; & tenet Sel. *in ſelectis canon. cap. 2. num.* 20. ubi atteſtatur fuiſſe conceſſum per ſacram Congreg. rituum 2. Octobris 1601. electo Uſſelem in Sadina ut poſſit conſecrari Epiſcopus à duobus Epiſcopis, & alio in dignitate conſtituto, propter paucitatem Prælatorum in dicta Inſula, & repetit *in collect. Bullarii*, verb. *conſecra-*
20 *ri ut poſſit.* † Et ibi in fine ait quod ſolus Papa ordinando videtur diſpenſare tali forma requiſita in textu noſtro de tribus Epiſcopis, ubi alia dicit quæ ex dictis intelliguntur.

21 Et ſic non obſtant jura in contrarium adducta, quibus ea dictis facilè reſpondetur, non textus *in dicto cap. porro 66. diſt.* quia forma ibi non accipitur pro ſubſtantia rei, ſed tantùm pro ritu, ſeu cæremonia, quam Apoſtoli ſucceſſoribus relinquere
volebant. † Nec enim forma ſemper conſetur ſub- 22
ſtantialis, ſed tantum illa, quæ vel ex materia ſubjecta, vel ex mente conſtituentis talis apparet ex ſententia gloſſæ ultimæ, *cap. cum deſideres de ſent.*
excomm. † Minuſque obſtant jura *hic.* & *in cap.* 23
Archiepiſcopus 66. diſt. cum aliis quæ aliquando aſſerunt aliter factam ordinationem irritam eſſe; quia intelligi debent; non quantum ad veritatem Sacramenti, ſed quoad executionem officii paſtoralis, ut optimè declarat gloſſa *in dict. cap. Archiepiſcopus*, quid dicant Durand. & Antonius Auguſtinus relati *ſupra*, & tenet Barboſa *de jure Eccle-*
ſiaſt. p. dict. cap. 9. n. 51. in fine. † Nec obſtant Pauli 24
locus *ad Thimot.* 4. nec Anicetus Papa *cap.* 1. *ad Epiſcopos Galliæ*; quia etſi à principio naſcentis Eccleſiæ tribus Epiſcopis ordinaretur Epiſcopus, non inde ſequi factum eſſe ea Chriſti inſtitutione, ut agnoſcunt adducti jam pro noſtra ſententia. Et ultra dicta leges quæ noviſſimè congerit Diana *p.* 12. qui *reſol.* 29. poſtquam *reſolut.* 27. & 28. diſputaverit, num conſecratio de jure Divino à tribus requiratur, *in reſolut.* 29. dicit eſſe de jure Divino, & *reſ.* 30. diſputans an in caſu, quo requirantur de jure Divino tres Epiſcopi, poſſit in caſu neceſſitatis Papa diſpenſare; & *reſ.* 31. exemplis demonſtrat ſæpius Pontifices diſpenſaſſe ſuper numero Epiſcoporum in Epiſcopi conſecratione: alia, quæ pro complemento deſideres, videbis latè *in ipſis* Dianæ *locis jam adductis*, ubi quam plures DD. affert.

Ad tertiam quæſtionis partem, an per conſecra- 25
tionem Epiſcopus contrahat vinculum cum Eccleſia, videtur affirmativè reſpondendum, per verba textus *in cap. inter corporalia de translatione Epiſcopi*, ibi: *Cum ergo fortius ſit ſpirituale vinculum, quam carnale, dubitari non debet, quin omnipotens Deus ſpirituale conjugium, quod eſt inter Epiſcopum, & Eccleſiam, ſuo tantum judicio reſervaverit, diſſolvendum*; & ſic docere videtur Calixtus *in Epiſtol. 2. ad omnes Galliarum Epiſcopos cap.* 3. relatus *in cap. ſicut 7. quæſt.* 1. Itaque Vaſquez *in 3. p. tom. 3. diſp. 243. cap. 1. 3. & 5.* aſſerit vinculum, quo Epiſcopus ligatur Eccleſiæ ſuæ eſſe indiſſolubile jure Divino, & naturali, idem tradunt Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 29. q. 3.* verſ. *quæſtio igitur eſt*, Valerius Reginaldus *in praxi fori pœnit. lib. 30.*
tract. 3. n. 257. † Cum ergo per verba relata *cap.* 26
inter corporalia, deducant Doctores communiter valere argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, ut multis probat ibi Barboſa *n.* 4. idem *in tract. de locis communibus*, argum. juris *loco* 70. Zened *quæſt. pract. can. lib. 1. quæſt. 35. num.* 2. Tuſchus *tom. 1. litt. A, concluſ. 506. n. 2. & concluſ. 507. num.* 18. Anton. Genuenſ. *in pract. Eccleſiaſticis, quæſt. 138. n. 2. & quæſt. 261. n. 2. & quæſt. 778. num.* 2. Gomez *in l. 29. Tauri num.* 14. & alii infinitis ſed illo textu probari per verba ibi, *Spirituale conjugium, quod eſt inter Epiſcopum, & Eccleſiam,* Chriſtum Dominum matrimonium hoc ſpirituale ſuo Judicio reſervaſſe, ſicut, & carnale; atqui matrimonium carnale factum fuit indiſſolubile per diſpenſationem, juxta illud Matth. *Quos Deus conjunxit, homo non ſeparet*, de quo *in cap. litteras de reſtitut. ſpoliat. in cap. quarta, & in cap. gaudemus de divortiis*; ergo & ſpirituale.

Verùm cum quotidie videamus fieri Epiſcopo- 27
rum translationes, quæ utique fieri non poſſent, niſi vinculum cum priori Eccleſia diſſolveretur,

alioquin

alioquin non fieret tranſlatio, ſed multiplicatio Epiſcopatuum in eadem perſona, ſequitur ut nullomodo ſit dicendum eſſe illam indiſſolubilitatem de jure divino, ut docent Doctores *in dicto cap. inter corporalia*, *& in cap. licet de tranſlat. Epiſcopi*, ubi Cardinal. *n.* 1. *&* 3. Imola *n.* 2. Abbas *n.* 3. *&* 4. & ex Theologis Petrus Ledeſma *de matrim. quæſt.* 53. *art.* 3. *poſt concluſ.* 3. verſ. *ſed ut hæc*, Sanchez *eodem tract. diſp.* 28. *n.* 13. Suarez, *de religione tom.* 3. *lib.* 1. *cap.* 16. indiſtinctè tenentes vinculum, quo Epiſcopus ligatur Eccleſiæ jure tantum humano, ſeu Eccleſiæ confirmari; quia ſi hoc vinculum eſſet jure divino indiſſolubile, vel eſſet Jure Divino, vel naturali: de primo non extat locus; de ſecundo etiam patet, quia ex ſola ratione naturali fundamentum talis Juris Divini minimè oſtendi poteſt, & ex traditione Eccleſiæ contrarium conſtare; cum igitur matrimonium ſpirituale non ſit reſervatum lege divina in ſenſu literali ipſi Chriſto, ut carnale eſt, non mirum erit ſi illud Pontifex facilè diſſolvat, non verò carnale, ut tradit Barboſa *in diſt. cap. inter corporalia ſub num.* 6. *circa finem.*

28 Non inquam obſtant jura in contrarium adducta, nec ſimilitudinem de matrimonio ſpirituali ad carnale; quia reſpondetur loqui per quandam ſimilitudinem ad matrimonium carnale; quia comparatio illa cum matrimonio, non eſt per convenientiam univocam, ſed per quandam proportionalitatem; & ſic non eſſe neceſſarium, ut in omnibus proprietatibus æqualitatem, aut ſimilitudinem teneant, & maximè indiſſolubilitate naturali
29 vinculi. † Nec obſtat textus *in diſt. cap. inter corporalia*, dum ait Deum ſibi reſervaſſe hujus vinculi Epiſcopalis diſſolutionem; quia facilè reſpondetur ex verbis ibi ſequentibus, *Non enim humana, ſed potius divina poteſtate conjugium ſpirituale diſſolvitur, cum per tranſlationem, depoſitionem, aut ceſſionem authoritate Rom. Pont.* (*quem conſtat eſſe Vicarium Jeſu Chriſti*) *Epiſcopus ab Eccleſia removetur*; ergo eo modo, quo diſſolvitur illud vinculum authoritate Divina, id eſt, authoritate divinitus data Vicario ſuo, nam ſicut Deus ſolvit per ſuum Vicarium; ita per eundem reſervavit. Quo in ſenſu explicant Doctores textum illum dicentes tria illa eſſe reſervata Romano Pontifici, non tam conſtitutione canonica, quàm authoritate Divina; quia ipſa conſtitutio canonica in authoritate Divina fundata eſt: ita etiam expendit Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. p. cap.* 9. *n.* 72. & latè agens etiam explicat Sebaſtian. Cæſar *de Eccleſiaſt. Hierarch. p.* 1. *diſp.* 6. *de Epiſcopis* §. 2. *num.* 24. ſic exponendum illud dicterium inter Epiſcopum, & Eccleſiam contrahi conjugium ſpirituale.

30 Et licèt diſſolubilitatem matrimonii carnalis conſummati a Pontifice fieri dixerint Socinus *conſ.* 28. *col. penult. volum.* 1. Cagnolus *in l. actus*, *ff. de regul. jur. in* 4. Baldus *in cap. lator, de re Judic. Sylva nupt. p.* 20. Andreas *in regula actus legitimi de reg. jur. lib.* 6. Decius *in cap. quæ in Eccleſiarum col.* 5. *de conſtitut.* Gratus *conſ.* 1. *n.* 31. *vol.*... quaſi tunc non homo ſeparat à Deo conjunctos, ſed ipſe Deus; quia parum refert, inquit Bernard. *lib. de diſpenſat. & praceps. col.* 4. an nobis Deus ſuam voluntatem exponat per ſe ipſum, vel per ſuos Agelos, aut per ſuos Vincarios: tamen clarè decipiuntur ex his; quæ latè notavi *ſub dicto cap. litteras de reſtit. ſpoliat.* quia qui homini poteſtatem denegavit ſeparandi ſicà Deo copulatos Pontificem maximum excluſit; quod homo eſt; & ideo contra eos verior ſententia eſt, communis Doctorum opinio eorum, quos refert, & ſequitur Sanchez omnino videndus *de matrim. lib.* 2. *diſp.* 14. & probatur *ex dicto cap.* 1. *inter corporalia* per illa Verba, *quos Deus conjunxit*, de quibus etiam *in dicto cap. quanto*, & *cap. gaudemus de divortiis.*

Nec itidem ex verbis ibi: *Quos Deus conjunxit*, 31
colligi debet doctrina etiam ad matrimonium ſpirituale; quia per illa Verba, quatenus ad hoc ſpirituale matrimonium tantum indicatur reſervaſſe ſibi Dominum ſolutionem, non in ſenſu litterali, ſed morali; qui ſenſus licèt in ſacra Scriptura à Spiritu Sancto intentus ſit, non tamen facit efficax argumentum ad probandum aliquid eſſe legis
Divinæ obligatoriæ. † Nam ſolent Pontifices uti 32
ſacræ Scripturæ teſtimoniis in ſenſu morali ad propria decreta confirmanda, ut patet in materia pluralitatis beneficiorum, de qua infra *in cap. de multa* 28. *de præb.* cum ad probandum aliquem non poſſe habere duo beneficia adducunt verba Pauli, *Oportet Præsbyterum eſſe unius uxoris virum*, & Chriſti *nemo poteſt duobus Dominis ſervire*; quæ verba in ſenſu litterali longè aliud ſignificant: ſic & *in extravag. unam ſanctam Eccleſiam, de majorit. & obed.* quam latè expendi *ſub p.* 1. textus *in cap. novit.* 13. *de Judic.* adducit Boniſac. VIII. Verba Chriſti duobus gladiis in ſenſu morali ad ſummam poteſtatem ſtabiliendam, cum litteralis aliud eſſet, ut ſacri Doctores in eundem locum explicarunt, tradit Barboſa *in dicto cap. inter corporalia ſub dicto num.* 6. & expendunt Caſtrus *de hæreſi lib.* 1. *cap.* 3. D. Thomas *p.* 1. *q.* 1. *art.* 10.
† Ex quo principio quod debet retineri ad varia 33
Jura Canonica declaranda, ſequitur dicendum, ut cum matrimonium ſpirituale, non ſit reſervatum lege Divina in ſenſu litterali ipſi Chriſto, ut carnale eſt; non eſſe mirum, ſi illud ſummus Eccleſiæ Præſul facilè diſſolvat, non verò carnale. Et noviſſimè videbis quæ latè adducit Diana *p.* 12. *tr.* 1. *reſ.* 51. dum agit de ea quæſtione, an in conſecratione Epiſcopi contrahatur matrimonium ſpirituale cum Eccleſia, ubi affirmat. Nec obſtare ait ſi dicatur matrimonium ſpirituale conſiſtere minimè poſſe inter Epiſcopum titularem, & Eccleſiam in partibus Infidelium; quia revera titularis eſt verus Epiſcopus, ut patet ex Concilio Calcedon. *can.* 6. quod ſufficit, etſi non deſerviat Eccleſiæ, & *reſ.* 77. latè.

Ad ultimum de forma præfatæ conſecrationis, 34
cum Barboſa jam hodie ex modernis de ſingulis actibus, & cæremoniis loquatur longè *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *diſt. cap.* 19. *à num.* 53. *ad* 70. melius, & uberius *in Paſtorali* 7. *p. tit.* 1. *cap.* 5. *à dicto n.* 5. in verſ. *circa proceſſum*, ubi qualiter fieret in primitiva Eccleſia, proſequutus bene *uſque ad num.* 23. ubi *in verſ. voluit*, ponit modum ſuæ nominationis per Regem noſtrum Philippum IV. ad Eccleſiam Urgent. Regni Neapoli, & ad litteram Epiſtolam Regiam ad Pontificem Innocent. X. & deinde dicit de tremendo examine, quod paſſus & coram Præsbyteris, Cardinalibus, ut conſecraretur Epiſcopus, ibique de hac quæſtione ad ſaturitatem leges; ideo non ago longè: & breviſſimè repetit Franciſcus Oriz de Salzedo *in ſua curia Eccleſiaſtica fol.* 8. *littera B*, ibi: *Conſecraçion de obiſpo con teſtimonio de ella*: alia leges apud Diana. *ſub dicta p.* 12. *tract.* 1. quæ conducunt in diverſis reſolutionibus, & applicabis quæ dixi ſupra *in q.* 15. *de electione q.* 6. *verſ. ad quartam.*

QUÆS-

QUÆSTIO II.

An ſi aliquis ex tribus Epiſcopis non imponeret manus ſuper caput conſecrandi, vel non proferret formam Accipe Spiritum Sanctum *conſecratio eſſet invalida. Et an ſi aliquis non Sacerdos, ſeu infans, ſeu ante legitimam ætatem conſecraretur Epiſcopus conſecratio eſſet invalda, ſeu ſic conſecratus aliquam incurreret cenſuram; ubi de fœmina, & Hermaphrodita. An conſecratio Epiſcoporum Græcorum differat à Latina. Et an Epiſcopus aliquâ cenſurâ innodatus validè conſecret aliquem in Epiſcopum.*

SUMMARIUM.

1 *Conſecratio Epiſcopi ut validè fiat debet eſſe à tribus Epiſcopis neceſſariò per rationes,* num. 2. 3. *ſed verius eſt ut conſecratio potius ab uno fiat, ut à* num. 4. *Contra Hallier cui reſpondetur*, n. 6.

4 *Conſecrantium Epiſcoporum duo conſecrationi interventores dicuntur coadjutores conſecrantis Epiſcopi.*

5 *Conſecratores duo ex tribus non imponentes manum ſuper caput conſecrati non efficiunt conſecrationem irritam; ſeu non proferentes formam.*

7 *Epiſcopus unus principaliter totam conſecrationem perficit alii ſunt quaſi coadjutores.*

8 *Conſecrari Epiſcopus poteſt ſecundum quoſdam qui nondum eſt præsbiter*, & n. 9. *Sed verius eſt contra à* n. 10.

10 *Characteris præsbiteratus, & Epiſcopatus eſt ſubordinatio eſſentialis ſicut inter characterem Baptiſmi, & confirmationis*, n. 11. 12. & 13.

13 *Homo prius eſt eſſentialiter in naturalibus quàm alterius hominis pater per generationem.*

14 *Epiſcopus eſt Præsbyter & Sacerdos perfectus & ſummus.*

15 *Epiſcopatus & præsbyteratus ordo continet connexionem qui tantum differt ſicut perfectum, & minus perfectum.*

16 *Ordines ſacri ſunt inter ſe diſtincti qui de per ſe aſſumpti imprimunt characterem, & vide* ſub n. 8. 9. & 10.

17 *Conſecratus Epiſcopus nondum præsbiter nequit præsbyteros ordinare nec miniſtrare in aliis ordinibus non ſuſceptis.*

18 *Infans ordinatus in Epiſcopum num validè, & de Epiſcopa ordinante ipſum remiſſivè.*

19 *Conſecratus Epiſcopus ante legitimam ætatem nullam in jure incurrit ſuſpenſionem ſicut alii ordinati in ſacris*, n. 20. & 21.

20 *Suſpenſionis pœna generaliter lata non ſe extendit ad Antiſtites.*

22 *Pii II. Conſtitutio componens pœnam ordinatis ante legitimam ætatem non comprehendit Epiſcopos.*

23 *Cap.* cum in cunctis, de electione:

24 *Conſecratus Coadjutor Epiſcopi ante legitimam ætatem nec cenſuram, nec ſuſpenſionem incurrit*

25 *Electio Epiſcopi ante annos 30 eſt invalida non ſic illius poſtulatio; ubi de ratione differentia.*

26 *Conſecratus Epiſcopus ante annos 30. etſi ſuſpenſionem non incurrat peccat tamen lethaliter.*

27 *Pepuziani heretici exiſtimarunt fœminas ex Chriſti inſtitutione eſſe capaces ordinis Eccleſiaſtici etiam Epiſcopatus.*

28 *Fœmina etſi poſſet eſſe profetiſſa ut probatur exemplis. Sed fieri clerica & ordinari, ut* num. 29. & 30. *ubi quod reprehendit Leo Papa IX. Creatos Patriarchas aliter.* & n. 55. *ubi differentia ratio.*

31 *Excommunicati & irregulares illicitè ordines ſuſcipiunt, fœmina autem nulliter.*

32 *Joanna Anglicana fœmina ex communi dicterio fuit ad Pontificatum aſſumpta per duos annos, ſed exploditur*, n. 33. *ex quod Joannes Papa VII. Imperatus à fœmina Joanna: ſic vocari cepius eſt, fuit tamen alia Joanna Patriarcha Conſtantinopolitana creata. Vulgò Papiſſa dicta, ut* n. 34.

35 *Paulus ad Galatas 3. relatus*, num. 28. *ibi:* Chriſto Jeſu maſculum, & fœminam unum eſſe.

36 *Fœminæ Diaconiſſæ ordinata non ad munus Eccleſiaſticum, ſed ad curam cæterorum, inter quas aliæ fuerunt Subdiaconiſſæ, alia Præsbytera, alia Epiſcopa, ſic dicta non ob officium, ſed quia uxores virorum, &c. ut* n. 37.

38 *Fœmina nullo tempore potuerunt in Epiſcopos eligi aut conſecrari. Quid de Hermaphrodita*, n. 39. remiſſivè.

40 *Græcorum conſecratio in ſubſtantia non differt à Latina. Sic nec Sacerdotum ordinationibus, ut* n. 41. & 42.

42 *Evangeliorum libri in principio non potuit eſſe materia ordinationis, ſicut nec Epiſtolarum, & exorciſmorum.*

43 *Evangelium prædicare competit Epiſcopo ex vi ſua ordinationis.*

44 *Epiſcopus hereticus, cenſura innodatus validè ordinat ſi habeat debitam Eccleſia intentionem, ut* n. 45.

46 *Cap.* nullum 9. q. 2. *relatum*, n. 45. *cap.* Eccleſia, *& alii canones* q. 1. & 9. q. 1.

47 *Ferre nullus poteſt in jure quod licitè nequit facere.*

48 *Eccleſia poteſt irritare benedites calices, altaria, & alia id genus ab Epiſcopo heretico, excommunicato & ſuſpenſo, ſed non ordinationes adhibita Eccleſiæ intentione.*

AD primam quæſtionis partem; an ſi aliquis 1
ex tribus Epiſcopis non imponeret manus ſuper caput ordinandi vel non proferret formam *Accipe Spiritum Sanctum*, conſecratio eſſet invalida? Et pro affirmativa ſententia videtur facere, textus *in cap. ne Epiſcopus*, ibi: *Sine tribus, bacule.* ubi requiritur quod aſſiſtant conſecrationi. Et adjuvent ſaltem tres Epiſcopi, & per gloſſam, *ibi*: Et Henriq. *in ſumma lib.* 10. *c.* 14. §. 1. Paul. Comitol. *Reſponſ. moral. lib.* 1. *q.* 48. *n.* 13. exiſtimans ut alias non ſit conſecratus & Azorius *p.* 2. *lib.* 3. *c.* 30. *q.* 3. dum dubitat; an quilibet trium Epiſcoporum manus imponentium & Evangelii codicem tenentium conſecret; & refert eſſe aliquos tenentes nullum per ſe ſolum conſecrare, ſed omnes tres ſimul; ſicut cum tres trabem portant, trahuntur, nullus eorum per ſe

ſolus

ſolus id facit, ſed omnes ſimul & conjunctim: ſic
2 gloſſa in *cap. Epiſcopus diſt.23.* † Quare Marchinus *de ſacramenta Ordinis tract. 5. p. 2. cap. 12. num.8.* ait, ut licèt unus ſolus ex tribus conſecrationem perficiat & alii duo ſint aſſiſtentes, ut colligitur ex Pontificali in quo unus ſolus dicitur Conſecrator; tamen ex eodem Pontificali conſtare omnes tres illos Epiſcopos debere ſub præcepto ſimul manus ſuper caput Epiſcopi ordinandi imponere; & ſimul verba proferre; materiam, & formam in ſimul conſecrando applicantes; addens quod etſi unus dicatur Conſecrator & alii aſſiſtentes hoc non oriatur; quia omnes tres ſimul non conſecrent; ſed quia unus, nempe Metropolitanus eſt principalis Conſecrator, & ipſe ſolus omnes fere cæremonias perficit
3 † & Hallier *de ſacris electionibus p.2.ſ.2.art. 1.§.5. num. 33. ait ut* quamvis in Pontificali Romano unus dicatur conſecrator reliqui vocentur aſſiſtentes, hoc non convincere unum dumtaxat eſſe neceſſarium Miniſtrum qui ſolus conſecrationem peragat; nam cùm ſimul ſuper caput ordinandi Evangelium teneant, omnes manus impouant, omnes verba conſecratoria proferant; ſic omnes Conſecratores dici poſſe, cum in iis ſolum conſecratio ſubſtantialiter conſiſtat: & alia addens, Marchinus concludit ex Cypriano, nam etſi unius Sacramenti unus dicatur miniſter; tamen hoc eſſe verum de unico totali miniſtro, non partialibus, qui omnes agant per modum unius ut ſpecialiter in ordinatione ſervatum fuit, cum & à pluribus miniſtris Epiſcopi in unam cauſam convenientibus ſacrarentur, & tam conſecrati in Epiſcopos quàm in Præſbiteros conſecratoribus ſuis concelebrarent ad unitatem Eccleſiæ ſervandam quæ in Epiſcoporum unione inter ſe & adhærentia populi cum Epiſcopi præſertim conſiſtit.

4 Sed quia reſolutio hujus difficultatis multum dependet à dictis ſuprà *quæſt. 1. à n. 1.* verius dicendum exiſtimo ut unus totam conſecrationem efficiat alii inquam ſint coadjutores; ut docent Sylveſter *in verbo conſecratio 1. num. 1.* ut docuerunt Hoſtienſis & Gofredos ab eo relati Nicolaus Iſambert *in 3. p. D. Thomæ de Sacram. Ordinis diſp. 6. art. 5.* qui dixit duos Epiſcopos aſſiſtentes propriè, & in rigore non eſſe Miniſtros ordinarios conſecrationis Epiſcopalis, ſed ſolum Conſecratores. Fragoſus *de regim. Reipublic. Chriſtianæ tom:2. lib. 8. diſp. 18. §. 15.* etenim ut *in dicta quæſt. 1. à num. 1.* dixi, potius eſt, ut dependeat munus conſecrationis per tres Epiſcopos à jure poſitivo Eccleſiaſtico ut ibi latè
5 probavi. † Quare & conſequenter dici debere in puncto noſtri dubii, ut duo alii, Epiſcopi coadjutores non imponentes manus, aut Evangelia ſuper caput conſecrandi ſeu non proferentes formam dictam *Accipe Spiritum Sanctum*, non efficiant con-
6 ſecrationem irritam in his deficientes. † Nec obſtat Hallier *ubi ſupra dict. art. 1. §. 4. num. 19.* quatenus adducit ut Epiſcopi aſſiſtentes principali Conſecratori materiam exhibeant, & verba Conſecrationis proferant, ſicque debeant, pertinere ad ſubſtantiam conſecrationis; ut videtur ſentire gloſſa & Hugo *in dict. c. Epiſcopus 23. diſtinct.* quia reſpondeo ut quemadmodum Sacerdotes qui ſimul cum Epiſcopo ſacrificant materiam præſentem habent quam conſecrant dum ordinatur; eodem modo quo Epiſcopus, & Conſecratoria, ſeu tranſmutatoria verba panis, & vini in corpus ac ſanguinem Chriſti cum Epiſcopo quoque celebrante proferunt nec tamen ad ſubſtantiam conſecrationis corporis, & ſanguinis Chriſti eo ſenſu ſpectare dici poſſunt quaſi ipſi ad eam neceſſarii ſint, ſic in noſtro caſu etſi omnes tres illi Epiſcopi verba proferant, & materiam cùm conſecratore exhibeant ſive conſecrationem ipſam omnes, & ſinguli indiviſim operentur nihilominus non dicentur ſic conſecrationi operantes ad neceſſitatem conſecrationis eſſe requiſitos aut non ab eorum uno validè perfici poſſe, quæ ſine dubio vera ſunt inter Doctores putantes ternarium Epiſcopum eſſe tantum de neceſſitate præcepti; ut refert Diana *p. 12. tract. 1. de Conſecratione Epiſcoporum reſ. 45.* etſi referat Contreras *in ſcriptura contra Conſecrationem Epiſcopi de Paraguai art. 1. dubio 1. num. 3.* & cum eo Diana in caſu contingenti modo relato iterandam eſſe ſub conditione conſecrationem Epiſcopi quod an ſit præciſè neceſſarium infra recognoſces ex his quæ ſcribo *in tit. & cap. 1. de Sacram. non iterandis*, noſtram etiam ſententiam præter alios ſequuntur Pax Jordanus *tom. 2. lib. 5. tit. 2. num. 24.* † Sanchez *in opuſ-* 7
culo tom. 2. libro 7. cap. 1. dub. 55. num. 17. notanter dicens quod unus Epiſcopus principaliter totam conſecrationem perficit & alii ſunt quaſi coadjutores, ſecundum Hoſtienſem, & Gofred, nec aliud dixerunt Henriquez, & Paul. Comitol. *ſupra*; imò nec colligitur *ex dict. cap. ne Epiſcopi hoc tit.* pro prima opinione adductis nam etſi conſecratio ſiat à tribus non inde præciſè ſequitur ut omnes ſint de ſubſtantia ut hic adverto.

Ad ſecundam quæſtionis partem quæ nonnulla 8
continet dubia, dico primo ut licet ſit non parum controverſum an non Præsbiter queat in Epiſcopum ordinari, & conſecrari, Canoniſtæ Doctores exiſtimant verè Epiſcopum ordinari illum qui adhuc Sacerdos non ſit; ſic ut nihilominus valeat conſecratio & eſt eorum ratio quia & ſimili modo verè ordinati manent etiam alii, qui per ſaltum ordinantur etiam in ſacris, etſi pœnis plectantur: nam quemadmodum per ſaltum promotus valet in aliis ordinibus, quia non eſt eſſentialis ſubordinatio inter characteres ejuſmodi ordinum ſic ut nihil referat quinam illorum ordinum prior conferatur ad illorum validitatem præciſè ſpectatam; ergo cum exiſtiment Canoniſtæ quod in Epiſcopo poteſtas ordinis Pontificia à poteſtate Sacerdotis omnino diſtinguatur; cum ſit poteſtas obeundi aliud omnino quàm quod efficit poteſtas Sacerdotis; quia poteſtates diverſorum effectuum penitus diſtinguntur; ſequitur ut ſi quis qui nondum Præsbiter creatus eſt ſacretur Epiſcopus, recipiat Pontificiam poteſtatem; etſi non uſum & adminiſ-
trationem. † Præterea quia ipſi exiſtimant ſolo 9
Jure Canonico requiri ordinem Præsbiteratus ut aliquis conſecretur Epiſcopus, ergo ſi nondum Sacerdos ſacretur, non erit cur verè dicatur conſecratus Epiſcopus cum illa juris prohibitio nequeat impedire effectum conſecrationis ob non receptum Sacerdotium; ſic docent Joannes Andreas Hoſtienſ. Abbas, Germinian. & alii partim in *c. 5. de Clerico per ſaltum promoto*, partim *in c. ex litteris de exceſſibus Prælator.* Covar. *lib variar. reſol. cap. 10. num. 15.* ex eo etiam probantes, nam qui ante Diaconatum acceptum conſecratur Sacerdos verè Præsbiter ſit; conſequens ſacerdotis poteſtatem cum ordines ſacri ſint inter ſe diſtincti, & fulcitur ex alia etiam opinione Canoniſtarum de qua ſignavi ſuprà *in principio Rubricæ hujus tit.* in verſ. *ex dictis, à num.* 10. dum egi de dubio an Ordines ſint ſeptem, ut docent Theologi an inquam novem, ut Canoniſtæ affirmant.

Sed quidquid in Rubrica relata pro Canoniſtis 10
urgeat

urgeat habita diſtinctione quam ego ibi poſui, reſ-
pondeo ad dubium præſens ex communi Theolo-
gorum ſententia, taliter ad conſecrationem Epiſ-
copi prærequiri Præsbyteratum ut quiſquis jam
Sacerdos non ſit ſi conſecretur Epiſcopus, conſe-
cratio ſit invalida; probant cum infinitis Sanch. *in
opuſcul. tom. 2. l. 7. c. 1. dub* 14. *n.* 8. Valentia & Nun-
nus quos citat Candidus *tom. 4. diſp. 4. art. 1. dub.* 4.
Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 6. diſp. 1. q.* 13.
cum Heſvaldo, Palno, Hurtardo, & aliis: Narchi-
nus *de hoc Sacram. part. 1. cap.* 11. *n.* 20. Diana *p.*
12. *tract. 1. reſol.* 53. & alii Theologi communiter,
tum quia inter characterem Epiſcopatus, & Præs-
byteratus eſt ſubordinatio tam eſſentialis quàm in-
11 ter characterem Baptiſmi, & Confirmationis, † ita
ut quemadmodum qui caret Baptiſmo aquæ non
poteſt validè recipere Sacramentum Confirmatio-
nis quantumque ei applicentur eſſentialia; tam ex
parte materiæ, quàm formæ & intentionis miniſtri
requiſita hoc ſolo quod character Confirmationis
prærequirat eſſentialiter in ſuo ſubjecto characte-
rem Baptiſmi; ut dico infra *in titulo de Sacra unc-*
12 *tione.* † Sic etiam nec conſecretur Epiſcopus vali-
de qui caret charactere Præsbyteratus, cùm prius
ſit eſſe Sacerdotem quàm habere poteſtatem gene-
13 randi, ſeu creandi Præsbyteros, † ſicut in natura-
libus prius eſt eſſe verè, & eſſentialiter hominem
quàm verè, & propriè eſſe alterius hominis patrem
per generationem, ut docuit hac ratione Iſamber-
tus *in 3. p. D. Thom. tom. de hoc Sacram. diſp. 1. art.*
14 3. † Tum etiam quia Epiſcopus eſt Præsbyter, &
Sacerdos perfectus & ſummus, ergo ſicut non po-
teſt eſſe magnus, & vehemens calor, ſic nec per-
fectus Præsbyter quin ſit Præsbyter.

15 Nec tunc obſtat dicere quod poteſtas Ordinis in
Epiſcopo diſtinguatur à poteſtate Præsbyteri; quia
reſpondeo, ut quamvis hæ duæ poteſtates diffe-
rant inter ſe, ſecundùm ea quæ dixi *in dict. Rubri-
ca hujus tituli à num.* 10. tamen quia ibi dixerim
Epiſcopatus ordinem largè ſumptum eſſe idem ac
Sacerdotium ideo dici debere, talem inter ſe con-
nexionem habere, ut Epiſcopatus ordinatio ſit Sa-
cerdotii & Præsbyteratus extenſio, ut *ibi* dixi. Dif-
ferunt ergo tantum ſicut perfectum & minus per-
16 fectum, † quod locum non habet in aliis ordini-
bus, in quibus, quia poteſtates ſunt omnino di-
ſtinctæ, nec ſe habent ſicut perfectum & minus
perfectum, ob quod fundamenta contrariæ ſenten-
17 tiæ diluuntur, † imò & ipſi Canoniſtæ fatentur, ut
tradit Covar. *dict. lib. 1. var. cap.* 10. *n.* 16. *ad finem,*
cum gloſſa *in dict. cap. 1. de cler. per. ſaltum prom. in
verbo miniſtrare,* quod ille qui nondum Præsbyter
conſecratur Epiſcopus, nequit Præsbyteros ordi-
nare cum ipſe Præsbyter non ſit; imò nec poſſit
miniſtrare in aliis ordinibus ſacris quos nondum
receperit, imò nec talis ſic ordinatus Epiſcopus
conferre ordinandis ordinem ſacrum ſive Diaco-
natus aut Subdiaconatus quo nunquam fuit in-
ſignitus, per textum *in cap. gratia 1. quæſt.* 1.

18 De infante enim conſecrando in Epiſcopum; ut
legitimum præbeas reſponſum, leges quæ infra di-
co *in Rubrica de ætate & qualitate ordinand.* in ver-
ſic. *deinde dico,* ubi an infans queat ordinari ab
Epiſcopo in minoribus ordinibus, ſive in majo-
ribus ſacris, item & de noſtro dubio, *ibi, quæſt.*
1. *in verſ. ad tertiam,* dum ego de illo dubio an
Epiſcopus in Epiſcopum ordinans infantem ante
rationis uſum validè illum ordinet.

19 De ordinato Epiſcopo ante legitimam ætatem,
latiſſimè dico infra *in Rubrica de ætate & qualitate
ordinand. ſub. quæſt. 2. in toto verſ. ad tertiam,* nunc
verò cum dubium ſit an conſecratio Epiſcopi ſit
valida ante legitimam ætatem, & huic dubio ſatiſ-
faciens ex aſſignatis de puero infante, reſtat nunc
reſolvendum, aliud dubium in quæſtione propoſi-
tum, an ſi ante legitimam ætatem, quis conſecra-
retur Epiſcopus incurreret, aliquam cenſuram;
in quo dubio etſi videatur reſpondendum pro af-
firmativa ſententia, juxta alias pœnas & cenſuras,
quas incurrunt ordinati per ſaltum; ante legitimam
ætatem aut ſine titulo, &c. † Tamen dico ut qui 20
ordinatur Epiſcopus ante annos 30. aſſignatos de
jure ad ejus ordinationem, ſive conſecrationem, ut
latè dixi *in dict. Rubr. de ætate ordinand. ſub quæſt.*
2. verſic. *ad tertiam,* nullam cenſuram incurrat: Sic
Toletus *in ſum. lib.* 1. *cap.* 6. quatenus locutus ex
Bulla Clement. VIII. & Sixti V. contra Clericos
malè promotos & Epiſcopos in ordinum colla-
tione peccantes, verum cum in illis ſeu in præ-
dicta Bulla Sixti V. nulla ſit facta expreſſa mentio
de Præſulis vel Epiſcopatus ordine, inde evenire
ut qui ad Epiſcopatum ante legitimam ætatem
propria culpa promotus eſſet ſuſpenſionem non
ſubiret; ſic ex clauſulis multis illius conſtitutio-
nis, probans ex quibus in Epiſcopum eam non
eſſe ſancitam, ut legenti, obviumerit. † Tum 21
quia pœna ſuſpenſionis generaliter lata, ad anti-
ſtites non ſe extendere habeatur, *in cap. quia peri-
culoſum de ſententia excommunic. lib.* 6. & ex textu
in cap. ſi compromiſ. de elect. lib. 6. §. *in hujuſ-
modi,* ubi poſtquam compromiſſarium dixe-
rat qui ſcienter eligit indignum ab Eccleſia-
ſticis beneficiis, ipſo jure ſuſpendi, compro-
mittentes quoque id ratum ſcienter ſi habue-
rint, ſubjunxit; hujuſmodi pœnam Epiſcopus
non contrahit ſi ad eligendum fiat Compromiſſa-
rius, cum de jure nullam ſententiam ſuſpenſionis
incurrat niſi de ipſo expreſſa habeatur mentio ex
ratione aſſignata à gloſſa *verbo de jure;* quia ni-
mirum ſpiritualia ſine temporalibus diu eſſe non
poſſunt, quæ habent ſe ut connexa *cap. ſi quis obji-
ceret 1. quæſtione* 3. Suarez *de cenſuris diſputat.* 31.
ſectione 1. *numero* 29. Scipio de Rub. *in aphoriſm.
Epiſcopor. verbo Conſecratio numero* 11. Mauritius
Azevedus *de præſt. Epiſcopi parte* 1. *cap.* 4. Diana
p. 12. *tract.* 6. *reſ.* 108.

Nec huic reſolutioni obſtat Pii II. conſtitutio; 22
incipit *cum ſacrorum;* imponens ſuſpenſionis pœ-
nam in præſumentes tantum ante legitimam æta-
tem promoveri; quia ut docent Suarez *de cenſuris
diſput.* 31. *ſectione* 1. *num.* 29. Rodericus à Cunna
quem refert & ſequitur Diana *dicta parte* 12. *tra-
ctatu* 1. *reſol.* 49. ex ipſius verbis, & circunſtantiis ſa-
tis colligi ibi ſermonem non eſſe de Epiſcopo ſed
tantùm de promotis ante legitimum tempus ad re-
liquos ordines ſacros. † Nec obeſt etiam textus 23
in dicto cap. cum in cunctis de electione comproba-
tus à Tridentino *in cap. 1. de reformatione ſeſſione*
7. quatenus ibi prohibetur non modo conſecratio
ſed ante Trigeſimum annum electio, ut dixi latè *in
dicta quæſtione* 2. *Rubr. infra de ætate ordin. verſ.
ad tertiam,* quia ut ibi patet nulla pœna injungitur,
& ſic Gerunda *tom. 1. libro 2. cap. 3. diſput. 7. n.* 25.
probat abſolutè adultum etiam ad talem ordina-
tionem Epiſcopalis ſuſceptionem cooperantem
nullis cenſura ligari. Aviles *de cenſuris parte 3. diſp.
5. dub.* 7. Bernal. *de Sacrament. diſputat.* 49. *ſect.* 3.
n. 13. Alzedus *de præſtantia Epiſcopi cap.* 4. *n.* 17.
Quæ reſolutio in tantum eſt vera, ut procedat 24
etiam in Coadjutoribus datis Epiſcopis; nam cum

Digitized by Google

in Coadjutore eadem ætas, & idoneitas deſidere-
tur, ac in coadjuto titulari deſideratur ut dixi *in d.
Rub. quaſt.*2. verſ. *ad tertiam*, ſic Sylva *de beneficiis*
2. *p. quaſt.* 4. *num.* 9. Caputaq. *deciſ.* 127. *p.* 2. Rot.
deciſ. 347. *num.* 9. & per totam *p.* 3. *diverſ.* Gonzalez
cum aliis quos refert, & ſequitur *in Reg.* 8. *Cancell.
gloſſa* 5. §. 9. *n.* 6. Narbona alia adducens *in annal.
juris anno* 30. *q.* 5. *n.* 6. Diana *ubi ſupra* in verſ. *&
procedit* addens à fortiori hæc omnia procedere e-
tiam in infante. vel inſano in Epiſcopum conſecrato

25 Pro complemento notabis duo, primum quod et-
ſi electio Epiſcopi ante annum 30. ſit invalida, juxta
textum *in d. c. cum in cunctis de electione*, ubi Abbas
ac cæteri Interpretes; tamen poſtulatio Epiſcopi
ante eam ætatem non ſit invalida: quia quando poſ-
tulatur aliquis in Epiſcopum ſolum à Romano Pon-
tifice, rogatur ut eum ſolvat pro ejus poteſtate à
Canonico impedimento in quo diſpenſatus eligi
poſſit, & in Epiſcopum creari. Secus verò ſe res ha-
bet ubi quis ante legitimam ætatem electus Pontifi-
ci exhiberetur: ita Diana, ubi ſupra *d. reſ.* 49. *in fine*,
tunc enim (ait) confirmatio ſola peteretur quæ
idoneum eſſe electum, atque requiſitis à Jure do-
natum ornamentis omnique Canonico impedimen-
26 to ſolutum ſupponit. † Secundum quia etſi nullam
ſuſpenſionem, ſive cenſuram incurrat Epiſcopus
ordinatus, aut electus ante ætatem anno 30. exple-
tam ſine Papæ diſpenſatione; nihilominus dici debet
eum mortaliter majori gravitate culpæ irretiri quo
magis ab ea ætate diſtaret, ſic Sotus *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 1.
art. 6. verſ. *ex quo*, uti etiam notavit Navar. *in conſ.* 6
*in antiquis hoc tit. in aliis ſuſcipiendis Sacris Ordi-
nibus*. Diana *dict. reſ.* 49. *in princip.* ubi etiam adſcri-
bit quod ſi quis bona fide parentum teſtimonio in-
nixus legitimæ putans eſſe ætatis in Epiſcopum
ordinaretur, non debeat poſtea ſcrupulis angi.

27 De fœmina nùm queat in Epiſcopum conſecra-
ri, repeto hic quod dixi infra *in dict. Rub. de ætate
& qualit. ordinand. in princ.* ſub. verſ. *eſt omnium*, &
ibi, *unum verò notabis*, obi quod ad ordines non
pertinet ſexus muliebris ſed virilis, nunc breviter
dico, ut licèt Hæretici dicti Peputiani exiſtimarent
etiam fœminas ex Chriſti inſtitutione, eſſe capaces
cujuſcumque ordinis Eccleſiaſtici; etiam Epiſco-
patus; cùm id indicare videatur Paul. *ad Galat.* 3.
dum ait *Chriſto Jeſu maſculum, & fœminam unum
28 eſſe, & inter eos non eſſe diſcrimen.* † Item quia
fœmina poteſt eſſe Propheti ſſa qualis erat Maria
ſoror Moſis, & Anna filia Phanuël, *Luca* 2. & ſic
ut poſſit eſſe Clerica, imò & Epiſcopa; item quia
antiquitùs in Eccleſia fuerunt Diaconiſſæ, Præſ-
byteræ, & Epiſcopæ, ut conſtat ex abrogatio-
ne ordinationis illarum facta à Græcis in Conci-
lio Laodicenſ. *Can.* 11. ut refertur etiam *in cap.
mulieres* 32. *diſtinct.* & à Latinis in Concilio Arau-
ſicano 1. *Can.* 26. uti tenuerunt Catholici etiam
apud D. Bonaventuram *in* 4. *dub* 25. *art.* 2. *quaſt.* 1.

29 Sed Catholica veritas eſt ea dictis in loco jam
aſſignato *in d. Rubr. de ætate ordin.* fœminas de Jure
Divino ab ordinum ſuſceptione excludi; ita ut
etiamſi materia, & forma ab Epiſcopo illis appli-
caretur, irrita omnino foret earum ordinatio; ex
textu *in cap. nova de pœnitent.* ubi omnes Canoniſtæ
quam etiam ſequuntur omnes Theologi, uti etiam
tradiderunt multi Sancti Patres, S. Cyrillus ſuper
cap. 6. *Joannis* S. Ambroſius *c.* 15. *in epiſtola ad Ro-
manos* S. Chriſoſtom. & alii Pauli expoſitores in illa
verba *mulier autem ſeducta in prævaricatione fuit*,
30 2. *ad Timoth.* 2. † Imò Leo Pont. IX. *in epiſtol. ad
Michaëlem Cerularium Conſtantinopolitan. Pa-
triarcham, & Leonem Archidiaconum* quæ eſt *de
Græcorum hæreſibus*, illos acriter reprehendit, quod
in patriarchali ſede Eunuchum, & fœminas (Igna-
tius ſcilicet, & Nicetas) permiſerint ſedere; ſic
docent Martinon *de Sacram. tom.* 1. *diſp.* 67. *ſect.* 1.
q. 1. S. Thomas *quaſt.* 39. *art.* 1. D. Bonaventur. *diſ-
tinctione* 25. *art.* 2. *quaſt.* 1. Durand. & Scotus *q.* 2.
Sotus *quaſt. art.* 1. Henriquez *lib.* 1. *cap.* 12. *&
l.* 10. *cap.* 16. Granado *tract. de ordin. diſp.* 1. *n.* 2.
Trullenc *lib.* 6. *de Sacram. dub.* 11. *n.* 3. Caſtr. Pau-
laus *tom.* 4. *tract.* 27. *puncto* 6. † Sanchez *tom.* 2. *con- 31
ſil. l.* 7. *c.* 1. *dubio* 30. Diana cum aliis *p.* 12. *tract.* 1.
q. 54. ubi dicit illicitam ſuſceptionem ordinum
eſſe eam quam aſſumunt excommunicati irregu-
lares, fœminas verò, ac infideles eam nulliter
ſuſcipere.

Et licèt videatur hæc ſententia obſcurari ex eo 32
dicterio communiter relato, quod Joanna Anglica-
na fœmina ad Summum Sacerdotium, ſeu Pontifi-
catum aſſumpta fuit, ut tradiderunt Martinus Mo-
nachus Ordinis Ciſterc. Innoc. IV. Pœnitentiarius
qui uſque ad ſua tempora res geſtas Pontificum
conſcripſit; vel ut alii volunt illius dicti fuerit pri-
mus ſcriptor Marian. Scotus, quem fuerunt ſecuti
Sigibertus Otho Fringenſis *in fine lib.* 7. Soto *in* 4.
diſt. 21. *quaſt.* 1. *art.* 2. Petrus Meſias *in ſilva. varia-
rum lection. p.* 1. *c.* 9. Platina, & alii qui etiam addunt
hanc Papiſſam poſt Leonem IV. & ante Benedic-
tum III. duobus annis regnaſſe. † Tamen tale dic- 33
terium fabulam eſſe omnes boni nominis & au-
toritatis Doctores docent; inter quos noviſſimè
Joannes Stolenus *in diſſertatione Hiſtorica Theo-
logica, de Papiſſa Monſtruoſa*, *per totam*. Papyrius
Maſſo Gallus *in lib. de verbis Epiſcopis*. Florimun-
dus de Raymundo *in aureo ſuo Commentario Galli-
ca lingua edito*; ſub inſcriptione illa: *Error Popu-
laris de Joanna ſeu Pontifice dicta Papiſſa*. Onu-
phrius Pavinus *in ſuis annotationibus ad Platinam*.
Bellarmin. *lib.* 3. *de Pontifice Rom. cap.* 24. Baron.
tom. 10. *an. Chriſt.* 953. *n.* 86. Leo allatius & An-
dreas Victorel. *in tract. de hac materia*. Marchin.
tract. 1. *p.* 4. *cap.* 1. *n.* 22. Leander *de Sacram. tom.* 2.
tract. 6. *diſp.* 5. *q.* 2. dicentes hanc Hiſtoriam ortum 34
ſumpſiſſe tempore Joan. VII. Pontif. apud quem
cum ejus Pontificatu primas partes haberet dicta
fœmina Joanna, cœpit vulgò Papiſſa nuncupari; ſic
ut paulatim vires acquirente fama Joannam fœmi-
nam inter viros Pontifices ſcriptores imperitos nu-
meraſſe, quod magis videtur verum; etſi ut refert
Bellarm. *ſupra* de alia Joanna, aſſumptum eſſe di-
cterium quæ, teſte Leone IX. *in epiſtola ad Mi-
chaël. c.* 23. in ſedem Patriarchalem Conſtantino-
politanam abrepta, Hoſtes Romanæ Eccleſiæ
garriendi occaſione ad Pontificem Romanum
tranſvexerunt.

Nec jam obſtant fundamenta hæreticorum, non 35
locus Paul. qui tantum in eo voluit ſignificare inter
maſculum, & fœminam nullum eſſe diſcrimen in
Chriſto quoad juſtificat. & meritum. Nec dictum 36
de fœminis Propheti ſſis; quia etſi verum ſit poſſe
tales eſſe; ſed negatur ut queant ordinari per dicta
infra in d. Rub. & ratio differentiæ eſt; quia Prophe-
tia poteſt eſſe in fœmina abſque indecentia; ſed
non ordinatio, eo quod Prophetia non conſtituit
fœminam ſuperiorem in Eccleſ. bene tamen ordin.
† Nec dictum de fœminis Diaconiſſis, quia iſtæ ſic
fuerunt non ordinatione Diaconatus ad munus Ec-
cleſiaſticum Diaconi; ſed ad curam fœminarum,
ut eis in quibuſdam neceſſitatibus aſſiſterent præ-
ſertim in ordine ad Baptiſmum ſuſcipiendum; &

ad

ad jam ſuſceptum, ut indicat Epiphanius *hæreſ. 69.*
37 † Et licet præter has fuerint aliæ Diaconiſſæ, &
Subdiaconiſſæ, aliæque Præsbyteræ, aliæ Epiſ-
copæ, tamen ſic dictæ fuerunt, ut multis docet Vaſ-
quez *diſp.245.* Layman. *c.6. de hoc Sacram* Dian. *d.
reſ.* 54. non ob aliquod officium, ſed quia cum eſ-
ſent uxores virorum qui ſeparatione facta quoad
thorum ordinabantur Diaconi Subdiaconi Præsbi-
teri ſeu Epiſcopi ea ſeparatione facta, ipſæ inquam
uxorea fœminæ nuncupabantur nominibus illis
38 quod eſt commune, † quare optimè dici debuit
nullo unquam tempore poſſe nec potuiſſe fœmi-
nas in Epiſcopos eligi aut conſecrari.

39 De Hermaphtodito vide infra *de ætate & qualit.
ordinand. in Rub.* verſ. *Hermaphroditus.*

40 Ad tertiam quæſtionis partem an Græcorum
conſecratio differat à Latina & è contra; reſolutivè
reſpondeo conſecrationem Epiſcoporum, ut inſti-
tutam à Chriſto Domino in genere non differre; nec
diverſam eſſe in Eccleſia Latina, & Græca, ſed in
ſpecie à Pontifice fuiſſe hanc, & hanc in dictis Ec-
cleſiis determinatam: quia etſi revera materia, &
forma Sacramentorum debeat eſſe æqualis utpote
inſtituta à Chriſto Domino, nec poſſit variari, ut in-
fra dico *ſub tit. de Sacram. non iterandis.* Tamen
quia Chriſtus Dominus ſic inſtituerit materias Sa-
cramentorum; ut in aliquibus Sacramentis non de-
terminaverit rem ponendam, vel exhibendam ta-
lem ſecundum ſpeciem infimam, ſed ſolum per ſe
deſignaverit in materiam poſitionem alicujus ſigni
externi, vel traditionem externam alicujus rei ſen-
ſibilis aptæ, ut per illam ſignificaretur talis Sacra-
mentalis effectus, v. g. poteſtas Ordinis, & gratia
ſpecialis quæ confertur; monuerit tamen Apoſto-
los generaliter ut res apta, & commoda ad talem ſi-
gnificationem ferendam apud homines traderetur
pro talis Sacramenti materia propria, relinquendo
Eccleſiæ determinationem rei adhibendæ magis
ſpecialem; etenim in Sacramento Ordinis inſtituit
Chriſtus pro materia in aliquibus ordinibus tradi-
tionem alicujus rei accommodatæ ad ſignificandum
talis ordinis miniſterium, poteſtatem, & gratiam; ve-
rum ipſe non deſignavit rem determinatam numero
vel ſpecie, ſed reliquit ejus rei determinationem
ſpecialem Eccleſiæ; ut hæc oportunè determina-
ret, ſcilicet rem iſtam talem, vel illam eſſe traden-
dam ut v. g. librum, vel vaa cereum, vel candela-
brum, vel utrumque: hæc & alia docent Franciſ-
cus Lugo *de Sacram. lib. 1. cap. 1. q. 7. n. 78.* Marti-
non *tom. 4. diſp. 9. ſect. 5. n. 48.* Joannes Pontius *in
curſu Theolog. diſp. 48. q. 1. concl. 8. n. 15.* cum Car-
dinali Ludo, Amico, Iſamberto, Averſa, Marchino,
Fornario, Arcadio, & pluribus aliis quos ſignanter
refert, & ſequitur Diana *d. p. 11. tr. 1. reſ. 78.* Bern.
de Sacram. diſp. 47. ſect. 1. n. 1.

41 Et rationem reddunt; quia præter ſanctiſſimum
Chriſti beneplacitum videtur ut ſit major congrui-
tas ipſius rei ob diverſos ſtatus temporum, & loco-
rum in quibus Eccleſiæ miniſtri erant ordinandi,
ſed non ita congruum, cum nec facilè eſſet eodem
42 ſemper uti ſigno. † Non enim in initio Eccleſiæ po-
terat eſſe materia ordinationis liber Evangeliorum,
vel Epiſtolarum, vel exorciſmorum; ſicut modo eſt
materia apta hujuſmodi traditio libri, ut jam dixi
ſub Rub. & Diana, ubi ſuprà *& in reſol. 79.* ex Dio-
nyſio *c. 5. p. 2. Eccleſiaſtica Hierarchia.* Et ex Joanne
Præpoſito latè loquente *in 3. p. D. Thomæ q. unica*
43 *de hoc Sacram. dub.* 10. *n.* 75. † Et dicente Epiſco-
po ex vi ſuæ ordinationis peculiariter competere
Evangelium prædicare, plura adducens idem Dia-

na de formulario, ac requiſitis in ordinatione Epiſ-
copi Græci, ſatis demonſtrat in accidentalibus il-
lam differre ab ordinatione latinæ non inquam in
ſubſtantia, & hæc magis commendantur ex his quæ
dico infra *ſub Rub. & tit. de Sacram. non iterandis.*

Ad quartam quæſtionis partem an Epiſcopus a- 44
liqua cenſura innodatus conſecret validè aliquem
in Epiſcopum; & pro parte negativa videtur ut
nulla ſit conſecratio eo, quod per textum *in cap. nul-
lum 9. q. 2.* dum ibi dicitur quod omnia quæ geſſit E-
piſcopus ordinans alienum clericum, vel uſurpans
aliquos actus non invitatus ab Epiſcopo Provinciæ
ſint vacua & inania; & Innocent. I. Damaſus, Leo I.
& Gregorius Magnus relati à Gratiano *dict. cauſa 9.
q. 1. in initio,* dixerunt Sacramenta collata ab hære-
ticis inquinare magis, quàm mundare, ſic ordina-
tos ab hæreticis nullam accipere poteſtatem.

Sed quia infra etiam latè dico *in d. Rubr. de Sacr.* 45
non iterandis, ubi ago de ſacram. in genere & miniſ-
tro illorum; nunc breviter reſpondeo ex omnium
Catholicorum ſententia, ut quilibet Epiſcopus ſive
hæreticus, ſuſpenſus, degradatus, vel alia Cenſura
Eccleſiaſtica innodatus, dummodo cum debita in-
tentione adhibeat materiam & formam legitimam,
validè ſemper ordinet, eo quod poteſtas ordinandi
juxta Chriſti Domini inſtitutionem pendet funda-
mentaliter & totaliter à charactere Epiſcopali, qui
ita eſt indelebilis ut etiam maneat accedente quo-
vis peccato ſeu cenſura, ſic ut nequeat Eccleſia or-
dinationes ſic factas invalidare; unde Valent. *tit. 4.
diſp. 9. q. 3. p. 2.* Henriquez *lib. 10. c. 12.* Vaſq. *de or-
dine diſp. 243. c. 1. & 2.* Barboſa *alleg. 3. de poteſt. E-
piſcop.* Diana *p. 12. tract. 1. reſ. 61.* cum aliis, dicunt
nullum Epiſcopum ob excommunicationem, ſuſ-
penſionem, aut degradationem privari ſua poteſta-
te ordines conferendi; cum ea ſit ex inſtitutione
Chriſti per conſecrationem collata, ac proinde à ſo-
lo Chriſto & non ab alio etiam Eccleſia tolli poſſe.

Et licet textus *in cap. Eccleſia,* & alii Canones 1. 46
q. 1. & 9. q. 1. dicant ordinationem factam ab hæ-
retico ſeu excommunicato non eſſe ratam & legi-
timam reputandam; ſunt tamen intelligendi quoad
illius executionem & uſum licitum propter inde-
centiam, in qua irregularitas fundata fuit, juxta
multorum ſententiam; qui cenſent taliter ordina-
tos eſſe irregulares, † quia in Jure moraliter lo- 47
quendo dicitur, ut quia nullo modo fieri poſſit
quod non poteſt licitè facere, docent Iſambertus
*part. 3. de Sacrament. tomo ſecundo, de hoc Sacra-
ment. diſput. 6. art. 1.* Martinon. *in 3. p. de Sacram.
tom. 2. diſp. 67. ſect. 1. num. 14.* ſecus inquam quoad
ſubſtantiam ordinis, & characteris, cum ex textu *in
c. 1. & 2. de exc. & ordin.* ab eo ſuſcipiens ordinem
ab Epiſcopo depoſito, vel excommunicato vi-
tando verum ordinem ſuſcipiat, etſi ſuſpendatur
ab ordinis executione Covarr. *in cap. Alma mater
1. p. §. 6. n. 6.* Navar. *in man. cap. 27. n. 245.* Caſtro
Palao *tom. 4. tract. 27. puncto 14. n. 1.* benè, & clarè
Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 4. dif. 13. n. 1.* ex Ugo-
lino & Suarez, dicens jura contraria intelligen-
da eſſe modo jam dicto, at non de ipſis ordini-
bus ſed tantum de honore illorum ac Sacerdotio,
vel de illis ordinatoribus in quibus non adeſt
intentio quam habet Eccleſia, † vel de illis rebus 48
quæ ex Jure Eccleſiæ Epiſcopus facit, utpotè ſi
benediceret Calices, altaria, & id genus alia quæ
poteſt irritare Eccleſia, ſi fiant ab Epiſcopo excom-
municato; vide D. Thom. *in 4. diſt. 25. quæſtion. 1.
art. 2.* Bellarm. *lib. de Sacram. cap. 26.*

QUÆSTIO III.

An Epiſcopus conſecrando aliquem in peccato peccet mortaliter. Et quid de ſuſcipiente. Et quot peccata committat Epiſcopus qui conſecrat plures Epiſcopos ſimul in peccato mortali. An Epiſcopi conſecratio inducat circunſtantiam in confeſſione explicandam, ſeu obliget illum voto obedientiæ, ad firmitatem ſtatus emiſſæ. An conſecratio Epiſcopalis ſit major ordinatione Sacerdotali. Et an Epiſcopi conſecrati negligentes, ſeu per ſaltum promoti puniantur. Ubi breviter de aliquibus dubiis, circa cæremonias, & inſignia conſecrandorum.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus ordinans aliquos in peccato eoſvè conſecrans, etſi ſecundum aliquos non peccet; quia Epiſcopatus non Ordo*, n. 2. 3. *verius ut peccet lethaliter*, n. 4.

2 *Ordo ſecundùm quod eſt Sacramentum ordinatur ſpecialiter ad Sacramentum Eucbariſtia.*

4 *Epiſcopatus Ordo verè, & propriè eſt Sacramentum.*

5 *Epiſcopus ſuſcipiens conſecrationem in peccato peccat mortaliter.*

6 *Epiſcopus conſecrans plures in peccato, non committit plura peccata ſed unum.*

7 *Confeſſarius plures audiens de pænitentia ſucceſſivè in peccato non cõmittit plura peccata.*

8 *Epiſcopus electus, & confirmatus ratione officii, non tenetur adhuc ad caſtitatem ſi nondum ſit in ſacris Ordinibus.*

9 *Epiſcopus conſecratus quando ſacramentaliter confitetur non tenetur pandere circunſtantiam quod ſit Epiſcopus: non enim aliam obligationem habet caſtitati annexam quàm ex ordine ſacro recepto*, & in 1. & 11.

10 *Fornicatio Epiſcopi non addit circunſtantiam diſtinctam commiſſæ à Præsbytero, niſi ratione ſcandali contra Nugnum*, n. 11.

11 *Epiſcopalis ſtatus eſt multò perfectior quàm ſtatus Religioſi.*

12 *Epiſcopus dum conſecratur nullo obedientia voto obligatur, etſi recipiat ſtatum perpetuum*, n. 13. 14. *contra aliquos*, n. 15.

14 *Epiſcopalis ſtatus immutabilitas colligitur ex morali obligatione permanendi in eo ſtatu.*

15 *Epiſcopus nequit deſerere Epiſcopatum, nec ad alium ſe transferre ſine Papa diſpenſatione.*

16 *Epiſcoporum Hierarchia major eſt ea quam habent Præsbyteri: contra nonnullos hæreticos quibus ſatisfit*, n. 21.

17 *Epiſcopi ad Ordinem Hierarchicum divinitus inſtitutum pertinent qui in locum Apoſtolorum ſucceſſerunt Præbyteris ſuperiores.*

18 *Epiſcopus poteſt ordinare Sacerdotes quod Præſbyter non poteſt.*

19 *Epiſcopi tenent in Eccleſia Chriſti eundem locum quem in Synagoga tenebat Ordo Summorum Sacerdotum, nempe Aaronis, & ſucceſſorum Præsbyteri quem tenebant filii Aaronis*, n. 20.

22 *Conſecrari Epiſcopus debet intra tres menſes à Confirmatione Papæ, & literarum expeditione; niſi probet, aut conſtet de impedimento quominus potuerit. ut*, n. 23. 24.

24 *Epiſcopus electus differens ſine cauſa conſecrari intra tres menſes privatur perceptione fructuum. Et tenetur ad reſtitutionem perceptorum; & ſi ultra tres menſes differat, eſt ipſo Jure privatus ab Eccleſia*, n. 25.

26 *Breve Urb. VIII. reformationis ſacræ Pænitentiaria.*

27 *Confirmatus Epiſcopus contingit; ut nunquam ex cauſa juſta queat conſecrari: ut hic.*.

28 *Epiſcopus differens ſine culpa conſecrationem retinet beneficia antea obtenta, quæ vacabunt à die receptæ conſecrationis*, n. 29.

30 *Conſecratio Epiſcopalis recepta per ſaltum, nullam inducit ſuſpenſionem, etſi aliter ſit in Ordinibus.*

31 *Conſecratus Epiſcopus ſcienter ab hæretico ſchiſmatico; & ab alio non tolerato eſt ſuſpenſus à Pontificalibus.*

32 *Conſecrandi Epiſcopi ritus referuntur nõnulli, de quorum inſtitutionis ratione in Eccleſia, remiſſivè.*

AD primam, & alias quæſtionis partem quæ de- 1
pendent à dubiis, de quibus infra ego *ſub Rub*
de Sacram. non iterandis, ubi de requiſitis, & habili-
tate miniſtrorum adminiſtrantium Sacramenta. Et
in quo ſtatu debeant eſſe; ut validè, licitè & ritè
conficiant ideò nunc breviter reſpondebo, dicendo
quoad primum dubium; ut licèt aliqui exiſtiment
non peccare Epiſcopum adminiſtrantem ordina-
tionem, ſive conſecrationem in peccato; ſic ex eo
putantes; quia Epiſcopi conſecratio non eſt Sa-
cramentum, ex doctrina D. Thomæ *à n. 4. diſt.* 24.
q. 3. *art.* 1. *q.* 1. *ad ſecund.* † dum dicit quod Ordo 2
ſecundum quod eſt Sacramentum imprimens cha-
racterem ordinatur ſpecialiter ad Sacramentum
Euchariſtiæ, & quod Epiſcopatus non ſit Ordo;
nam licèt detur Epiſcopo aliqua poteſtas ſpiritua-
lis in ſui promotione reſpectu aliquorum; ſed non
ideò illa poteſtas habeat characteris, rationem, &
propter hoc Epiſcopatus non ſit Ordo ſecundum
quod Ordo eſt Sacramentum. Richard. *in* 4. *diſt.*
24. *art.* 5. *q.* 1. Bonavent. *art.* 2. *q.* 3. Albert. *art.* 39.
Ferratien. *in* 4. *contra gentes c.* 76. *ad evidentiam*,
Ledeſma *in* 4. 2. *q.* 42. *art.* 5. Azor. *tom.* 2. *l.* 3. *c.* 27.
q. 3. cum multis ſummiſtis antiquis, ubi dubia facili
negocio ſolvit, † dicentes Epiſcopatum non eſſe 3
Ordinem Sacramentalem, ſed eſſe Ordinem Hie-
rarchicum, quatenus Ordo dicitur officium quod-
dam reſpectu quarundam actionum ſacrarum; &
ſic characterem non imprimere; & obid non pec-
care ſic in peccato adminiſtrantem conſecratio-
nem, ſicut qui alia officia exercet Sacerdotalia ex-
tra Sacramenta. † Tamen quia verius eſt dicere 4
ut Epiſcopatus ſit verus Ordo, & Sacramentum,
etſi non diſtinctum à Sacerdotio cum ſit illius ex-
tenſio; ſecundum quæ dixi *ſub Rub. de temp. ord. q.*
2. *verſ. ad quartam*, de quo multos dicendi modos
ex infinitis tradit ac refert Diana omnino legen-
dus, noviſſimè *p.* 12. *tr.* 1. *reſ.* 5. 6. 7. 8. 9. 10. dicens *d. q.*
6. verè, & propriè eſſe Sacramentum, & ibi *reſ.* 9.
poſtquam *reſ.* 7. & 8. diſputavit, an ſit verum Sa-
cramentum, à Sacerdotio, ſicut novum Ordinem,
& Sacramentum conſtituat, de quo in Trid. *ſeſſ.*
23. *c.* 3. quo Doctores probant ordinationem ſa-
cram eſſe Sacramentum, & ſic ordinatione Epiſ-
copi conferatur Spiritus Sanctus, cum ordi-
nans dicat *Accipe Spiritum Sanctum*, qui non
confertur ſimpliciter; niſi media gratia ſignifi-
cante, qui eſt effectus maximè primus, & pro-

prius

prius Spiritus Sancti, *ibi d. reſ. 9. in fin.* & licèt Vaſq. *tom. 3. in p. diſp. 240. c. 3. n. 36.* acriter impugnet D. Thom. ſupra relatum & ante eum & poſt eum multi relati à Diana *de reſ.* 10. ipſo verò ex aliis & cum aliis defendens S. Thoma dum *Opuſculo de perfectione vitæ ſpiritualis c. 24.* fatetur Epiſcopatum eſſe ordinem in verbis ſeqq. *Quod quarto proponitur quod Epiſcopatus non eſt ordo hoc manifeſtè continet falſitatem ſi abſolutè intelligatur*, & ibi: *Quod autem habeat aliquem ordinem, & non juriſdictionem ſolam ſicut Archidiaconus, vel Curatus Presbyter patet ex hoc quod Epiſcopus poteſt multa facere quæ non poteſt committere ſicut confirmare & ordinare*: & ipſe Sauctus ſcribens ad Thimot. 2. *c. 1.* dicit quod in ea manuum impoſitione quia Thimotheus erat ordinatus Epiſcopus data fuerit ei gratia Spiritus Sancti; ſic adducit etiam Franc. Sylvius *in 3. p. q. 40. art. 5. concl. 2.* Macerus *de Sacram. q. 40. art. 5.* cum ergo Epiſcopatus ſit ordo & Sacramentum, quid mirum ut ſi aliquis Epiſcopus conſecret aliquem in peccato peccet mortaliter.

5 Ad ſecundam partem quæſtionis de ſuſcipiente Epiſcopo conſecrationem in peccato, idem reſpondeo, quia ex quo ut communiter omnes fatentur qui contrahit matrimonium carnale in peccato peccat mortaliter, ex doctrina Vaſquez *tom. 2. in 3. p. diſp.* 128. Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 9. diſp. 4. q.* 11. & alii communiter; ſic & qui conſecratur Epiſcopus in peccato; ut in terminis docent Diana *p. 12. tract. 1. reſ.* 51. Gerunda *tom. 2. lib. 8. diſp.* 10. *n.* 10. per verba ſequentia: *Peccare exiſtimamus Epiſcopum ſi Sacram. proprium Epiſcopalis conſecrationis ſuſciperet abſque debita diſpoſitione.* At verò quatenus Epiſcopat. etiam rationem aliquo pacto ſubdit Sacramenti in ratione matrimonii; nec quando ſuam habet firmitatem nodumque perpetuum natura ſua ſolumque dependentem ab abſoluta Pontificis poteſtate; ſed quando per impreſſionem characteris omnino cenſetur perfectum, cum quo, & infunditur gratia; & deinceps auxilia ad illum Ordinem exercendum gratiam, & proportionata etiam auxilia ad matrimonium obeundum ritè contractum quamobrem tunc ſi obicem poneret atque in peccato eſſet, peccaret ſane peccato ſacrilegii uno quidem numericè; formaliter verò diſtinctas habente malitias, quatenus contra effectum Sacramenti propriè ſumpti in ratione Ordinis, & aliqualiter accepti in ratione Matrimonii ſpiritualis, &c.

6 Ad tertiam queſtionis partem quot peccata committat Epiſcopus conſecrans plures in peccato mortali, & ſuppoſito ex textu *in cap. cum ſit, de conſecratione Eccleſiæ, vel altaris*, ubi omnes ſcribentes, & ex Alzedo *in praxi Epiſcopali p. 1. c. 4. n.* 13. ut quod poſſint ſimul conſecrari ſine diſpenſatione duo vel tres, & quinque Epiſcopi ſimul. 7 † Breviter reſpondeo, ut licèt aliqui de Confeſſario ſuſtineant plura peccata committere, pluribus inſimul adminiſtrantem Sacramentum pœnitentiæ in peccato, tamen ex Tamburino *in opuſculo Confeſ. lib. 2. c. 1. §. 8. n. 55.* Diana *p. 11. tract. 1. reſ. 42.* & aliis; dico non niſi unum tantum peccatum committere: quia etſi Epiſcopus adminiſtret plura Sacramenta ordine, & numero diverſa, ſed cum ſucceſſivè adminiſtrentur per modum unius, videtur ut unum tantum peccatum conſtituant in genere moris ſicut ſi confirmaret plures perſonas in peccato mortali, vel illas ad Sacerdotium, vel alios ordines promoveret, exemplo Confeſſarii qui ſi v. g. centum perſonas in peccato mortali ſucceſſivè abſolveret, non centum ſed unum peccatum committeret.

Ad quartam quæſtionis partem an Epiſcopi conſecratio inducat circunſtatiam in confeſſione explicandam; quia de circunſtantiis peccatorum confitendis neceſſariò vel non, dico infra latiſſimè *in c. omnis utriuſque ſexus de pœnitentiis, & remiſſionibus*, nunc ad præſens dubium ſuppoſito quod ſi Epiſcopus ſit tantum electus, ſeu confirmatus, & nondum in ſacris conſtitutus non tenetur ratione ſtatus ad caſtitatem ſpecialem quia nulli obligationi ſpeciali ad caſtitatem præter communem omnibus aliis adverſatur ſoloque Jure Eccleſiaſtico annectatur ſpecialis caſtitas ratione ordinis ſacri ſtatui Epiſcopali, 9 † dico ad præſens dubium, ut poſtquam conſecratus ſit non habeat neceſſe dicere in confeſſione ſe eſſe Epiſcopum conſecratum; cum nullam aliam habeat obligationem ad caſtitatem quam ratione voti annexi Ordini ſacro: ſic Pater Perez *de Sacramento Pœnitentiæ, diſp. 18. ſect. 12. n. 2.* Diana *part. 12. tract. 1. reſ. 98.* 10 † addens ut ejuſdem ſit rationis Epiſcopi fornicatio ac fornicatio cujuſcumque in ordine Sacro conſtituti, ut colligitur ex dictis *in hac quæſtione*, ubi Epiſcopalis ordo eſt tantum extenſivus Sacerdotalis & hanc doctrinam judico veram, niſi fornicatio illa ab Epiſcopo commiſſa ita publica eſſet, ut cauſaret ſcandalum: nam tunc propter malitiam ſpecialem ſtatus ac officii circumſtantia contraheretur neceſſario confitenda, cum delinqueret contra ſpecialem officii obligationem, qua tenetur ſubditos paſcere verbo & exemplo, igitur ut conſtat ecluſo ſcandalo circumſtantia hujuſmodi ſtatus non transfert pecatum ad aliam ſpeciem licet illum aggravet ratione majoris obligationis qua Epiſcopus debet procurare perfectionem: tunc enim incideretur in alio dubio, an circuſtantiæ aggravantes debeant exprimi in confeſſione ſicuti mutantes ſpeciem, juxta quæ dico *in dicto c. omnis*, & ita noſtram ſententiam docent communiter alii Doctores.

Nec obſtant Nugnus *in additionib. ad 3. p. q. 9. art. 2. dub. 3. concluſ. 2. & 3.* Fagundez *in præcepta decalogi c. 2. lib. 4. c. 3. n. 8.* & alii per eos dicentes quod ſi Epiſcopus jam ſit conſecratus non ſatisfaciat dicendo in confeſſione ſe peccaſſe contra ſtatum, ſed teneri declarare circunſtantiam conſecrationis, eo quod ſtatus Epiſcopalis eſt multò perfectior & ſanctior, quàm ſtatus Religioſi cujus circunſtantia notabiliter auget peccatum, & ſic multò magis ſit ſtatus Epiſcopalis cujus perfectioni maximo gradu obſtet peccatum, quandoque mortale; ob quod dixerit Nugnus *ſupra* neceſſum eſſe ut Epiſcopus in omni peccato mortali etiam interno vel occulto circunſtantiam ſui ſtatus explicet; quia reſpondeo ex dictis ut ea circunſtantia non tranſcendat circunſtantiam aggravantem, & ſic ſolum in puncto juris admitto, ut ratione ſcandali modo dicto teneatur eam circumſtantiam confiteri; & ſi bene faciat eam utcumque in confeſſione explanando ad majorem ruborem ſuæ conſcientiæ. 11

Ad quintam quæſtionis partem, num obligetur Epiſcopus in conſecratione voto obedientiæ ad firmitatem actus emiſſæ; & reſpondetur non eſſe adſtrictum hujuſmodi voto: nam ad prædictam firmitatem, & ſtabilitatem ſtatus Epiſcopalis hoc votum non deſideratur neceſſario; eo quod patet ex variis expreſſis formulis conſecrationis nullum eſſe adjunctum votum præſulis conſecrationi; quia etſi Eccleſia potuiſſet illud conjungere ordinationi Epiſcopi, & non Sacerdotis, illud non fecit: non enim conſtat ut ſit in eo alia obligatio caſtitatis quam in ſacerdote, licèt fortè ex dictis propter perſonæ circunſtantiam ſit major: ita Sua- 12

tez *de Religione tom.3.lib.1.c.16.n.25.*Diana *p.12.*
13 *tr.1. reſ.96.* † ubi addit rem eſſe claram, etiam de
obligatione voti paupertatis & obedientiæ, qui-
bus non irretitur Epiſcopus, & quod nec ullum
votum fiat ab Epiſcopo electo & confirmato ac-
ceptante & ſuſcipiente coram paſtoralem; quia vel
illud votum eſt de præſtandis, ac exequendis ac-
tionibus ſui muneris, vel de perſeverando in illo
munere; ut probat primum dictum *in c. Ego N. de*
14 *jurejur.* ubi quam plura dixi; † ſecundum, *ex c. niſi*
cum pridem, in fine de renunciatione, concludens ut
ad immutabilitatem ſtatus Epiſcopi ſufficiat mora-
lis obligatio permanendi in illo munere orta ex
pacto inito cum Eccleſia: incluſo in ipſa accep-
tatione Epiſcopatus cum conditionibus præſcrip-
tis, vel ex mutuo conſenſu contrahentium vel ex
jure Pontificio; imò Suarez exiſtimat ad rationem
ſtatus ſufficere pactum eſſe perpetuum à quo rece-
dere quis non poſſit ſine conſenſu alterius contra-
hentis; inſerens ut licet à Pontificibus non eſſet ad-
dita illa conditio quod Epiſcopus non poſſit deſe-
rere ſuam Eccleſiam ſine ſua licentia; ut latè dixi
ſuprà *ſub Rubr. & tit. de renunciatione*, ſatis eſſe ad
rationem ſtatus quod non poſſit illam dimittere ſi-
ne conſenſu ipſius Eccleſiæ, ſeu eligentium; hanc
etiam ſententiam docet Gerunda cum aliis *de E-
piſcopo tom. 2. lib. 8. diſp. 13. cap. 3. num. 15.*
15 Nec prædictæ aſſertioni obſtant D. Thomas 2.2.
quæſt. 174. art. 4. 5. & 8. & clarius *quæſt. 185. art 4.*
& q. 189. art. 7. & opuſcul. 18. Chartuſianus *opuſculo*
de regimine Epiſcoporum art. 3. Sotus *lib, 10. de*
Juſt. quæſt. 2. art. 4. & Ubalden. *in tom. 3. doctri-*
nalis fidei lib. 3. tit. 2. c. 17. dicentes hoc votum eſſe
ſolemne quia Epiſcopus non poteſt deſerere Epiſ-
copatum nec ad alium ſe transferre ſine diſpenſa-
tione Pontificis inde putantes non poſſe ſtatum
perfectionis conſiſtere ſine voto ſolemni, indicans
D. Thom. ex prædicto fundamento in inſtitutione
Epiſcopi intervenire profeſſionem ſolemnem per
quam Epiſcopus conſtituitur in perfectione ſtatus.
Reſpondetur enim ex jam adductis *num. præced.*
quamvis Thomas Hurtad. clericor. minor. *tom.*
2. tract. 12. c. 1. §. 9. limit. 2. n. 1604. defendat in præ-
dicto ſenſu D. Thom. nam ut dixi dubio præce-
denti Epiſcopus nullam obligationem habet ad
caſtitatem quam ratione voti annexi Ordini ſacro;
& ſic nec aliud votum ut excogitat Suarez idem
probans de illo Epiſcopo qui renunciavit Epiſco-
patui; in quo nec aliquid voti reperitur, ut colli-
gitur *ex c. inter corporalia de renunciat.* dicens ni-
hilominus in illo remanere quidquid conſecratio-
ni Epiſcopali annexum eſt; idem etiam de illo qui
ſine titulo alicujus Eccleſiæ Epiſcopus conſecra-
tur: nam cum illi non imponatur paſtoralis cura;
non poteſt emittere votum illius.
Ad ſextam quæſtionis partem, an conſecratio
16 Epiſcopalis ſit major ordinatione Sacerdotali, &
quia punctum hoc ſatis diſſolvi queit ex his quæ
dixi ſuprà *in Rub. quæſt. 2. verſ. ad quartam*, ubi egi
de ea, an ordinatio Epiſcopalis diſtinguatur ab or-
dinatione Præsbyterii, ideo breviter contra non-
nullos hæreticos inter quos olim Ærius teſte Epi-
phanio *tract. 75.* & D. Auguſt. *lib. de hæreſibus tit.*
6. cap. 35. cum eſſet Præsbyter doleretque quod
non poſſet ordinari Epiſcopus cœpit docere Epiſ-
copum non eſſe majorem Præsbytero, & Joannes
Vicleſius teſte Valdenſi *lib. 2. de doctrina fidei, art. 3.*
c. 60. Calvinus *lib. 4. inſtit. c. 4. §. 2.* qui dixit ſolo jure
humano majorem eſſe Epiſc. & proinde ſe habere
inter Præsbyteros ſicut Conſul ſe habet inter Sena-
tores Chemnitius *in examine ſeſſ. 23. Trid.* Eraſmus
in priorem ad Timot. c. 4. noviſſimeque impius
Calviniſta Claudius Salmatius *de Papæ poteſtate*,
etenim Catholica doctrina omnino ſequenda, &
extirpanda prædicta hæreticorum; ex Tridentino
ſeſſ. 22. can. 6. per verba illa: *Si quis dixerit in Eccle-*
ſia Catholica non eſſe Hierarchiam divina ordinatio-
ne inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, Præsbyteris,
& Miniſtris Anathema ſit, & can. 7. ibi: *Si quis*
dixerit Epiſcopos non eſſe Præsbyteris ſuperiores, (di-
vina ſcilicet ordinatione Hierarchica de qua ſupe-
riore Canone) vel non habere poteſtatem confirman-
di vel eam quam habent illis eſſe cum Præsbyteris
comunem, &c. Anathema ſit; † & ibi: *cap. 4.* ubi or- 17
dinationem Epiſcoporum; diſtinguens à ſimplici-
bus Sacerdotibus aſſerit Epiſcopos ad ordinem
Hierarchicum divinitùs inſtitutum præcipuè per-
tinere, & in locum Apoſtolorum ſucceſſiſſe Præſ-
byteris ſuperiores; † poteſt enim Epiſcopus ordi- 18
nare Sacerdotes, quod Præsbyter non poteſt do-
cent Damaſ. *in epiſtol. Epiphania hæreſ. 75.* Chri-
ſoſtom. Theophilactus, & Oecumenius *in 1. ad Thi-*
mot. c. 3. & 4. Leo Papa *epiſt. 8.* & D. Hieronym. *in*
epiſt. 85. ad Evagrium, ubi ſic ait: *Quid facit Epiſ-*
copus excepta ordinatione quod Præsbyter non facit?
Clem. Rom. *in Can. Apoſtol. 1. & 2.* Ignatius *in Epiſ-*
tol. ad Philadelphior. Dionyſius *in c. 5. Eccleſ. Hie-*
rarchia. Anacletus *epiſt. 8. c. 5.* Damaſus Papa *in*
epiſt. 5. Hieronym. *in epiſt. 54. ad Marcellam de er-*
roribus Montani. Et Auguſtin. *in Pſalm. 44.* circa
illa verba *pro patribus tuis nati ſunt tibi filii*, qui
etiam *in epiſt. 85. ad Evagr. in fin.* & Leo *Epiſt. 88,*
ad Epiſcopos German. & Galliæ & Concil. Hiſpa-
lenſe 11. *can. 7.* † addunt Epiſcopos tenere in Ec- 19
cleſia Chriſti eundem locum quem in Synagoga
tenebat Ordo Summorum Sacerdotum; nempe
Aaronis & ſucceſſorum.
Præsbyteros verò tenere eundem quem tunc te- 20
nebant filii Aaronis patre vivente, id eſt minores
ſacerdotes, ac demum Diaconos tenere locum Le-
vitarum, ſed illi tres ordines erant aliis ſuperiores
in Synagoga ipſo jure divino, & diſtincti conſecra-
tione, officiis, veſtibus, ex divina inſtitutione; ut pa-
tet *ex c. 18. & 40. Exodi*, Levit. *c. 8. &* Numer. *c. 20.*
& 34. ergo juxta mentem illorum Patrum diſtin-
guuntur in Eccleſia Epiſcopi, Præsbyteri, & Dia-
coni, ob idque Epiſcopos Chriſti ordinatione eſſe
ſuperiores Præsbyteris, ut Præsbyteri Diaconis.
Fundamentis inquam hæreticorum ex ſacris 21
litteris reſpondi ſigillatim ſuprà *in Rub. d. quæſt. 2.*
verſ. ad quartam, & nunc videbis D. Thom. *2.2. qu.*
184. art. 1. ad 1. Medin. *lib. 1. de Sacram. homin. con-*
tinent. c. 5. Martinon. *de ſacram. tom. 2. diſp. 66. ſect.*
3. num. 17. Diana noviſſimè *p. 1. tract. 1. reſ. 76.*
Ad ſeptimam quæſtionis partem an Epiſcopi 22
conſecrati negligentes vel per ſaltum promoti pu-
niantur, & ſuppoſito ut de jure teneatur quilibet
electus Epiſcopus intra tres menſes à confirmatio-
ne pontificia: & litterarum expeditione conſecra-
ri, etiamſi ſit Cardinalis, ut conſtat ex Concil.
Calcedonenſi, *cap. quoniam diſt. 75. cap. quoniam*
diſt. 100. & Trid. *ſeſſ. 23. cap. 2. de reform. & ſeſſ. 7.*
cap. 9. de reform. quod ſi negligens ſit in petendo
confirmationem, tunc etiam illi debeant compu-
tari illi tres menſes.
Niſi neceſſitas cogat amplius differre; ut con- 23
ſtat ex dictis *cap. quoniam diſt. 75. & 100.* veluti
propter morbum Epiſcopi conſecrandi; vel ſi im-
pediatur ab hoſte, & *toto tit. de clerico ægrotante*,
vel ſi de jure impediretur, veluti quia excommuni-
catus

ctatus cenſura vè alia irretitus eſt, & per ipſum non
ſtetit, quominus abſolvatur, vel de aliquo delicto
accuſatus eſt, & antequam inoocentem ſe probet
tempus hoc elabitur, item & ſi lis eſſet ſuper Epiſ-
copatu eaque durante tempus elabatur ſicut etiam
ſi promotus eſſet à Papa & liceotiam conſecrandi
non haberet: ſic Tabiena *verbo Confirmatio*, *in*
comuni, *quæſt.9*. Angelus *verbo Conſecratio Epiſ-*
coporum, Roſela *verbo Confirmatio electorum*, D.
Antonin. *3.part.tit.*14.*c.*16. Sylveſter *conſecrat.* 1.
quæſt.3. Turrecremata *in dict.cap.quoniam diſt.*100.
Sanchez bene *in opuſcul.tom.*1.*lib.*7.*c.*1. *dub.* 15.
*n.*13. Ugolious *de poteſtate Epiſcopi c.*2.*n.*2.*fol.*8.
24 Igitur aliquo ex prædictis impedimantis non ad-
veniente, Epiſcopus à die confirmarionis diſtulerit
culpa ſua conſecrari, tunc privabitur à perceptio-
ne fructuum, & itidem tenebitur ad perceptorum
reſtitutionem; ſic relati & Diana *part.*12.*tract.*1.
*Reſ.*55.& 56. legendus *ex dict.c.*2. Trid. *dict.ſeſſ.*23.
ubi habetur quod ſi Epiſcopus electus intra tres
menſes non conſecretur; teneatur ad fructuum
25 perceptorum reſtitutionem. † Et ſi intra totidem a-
lios tres menſes id poſtea facere neglexerit Eccleſia
ſit ipſo jure privatus; & ego addo ut ad illorum reſ-
titutionem non teneatur in foro conſcientiæ, ante
ſenteotiam judicis declaratoriam; argum. eorum
quæ dixi *in c.cum non ab homine de judic.* à *q.*28. ſic
cum Leſſio *de juſt.lib.*2.*c.*34.*n.*103. Henriquez *lib.*
20.*c.*23.*n.fin.in gloſſa littera V, X*, Suarez *de legib.*
*lib.*5.*c.*8.*n.*13. Filliucius *de beneſ.tract.*41.*c.*5.*n.*23
verſ. *& quidem* 1. Fagundez *in decalogo tract.* 2.
*lib.*8.*c.*29.*n.*15. quod eſt verum; etiamſi ipſo jure
ante judicis declarationem exiſtiment Squillantè
*de oblig.& privileg.Epiſc.part.*1.*c.*4.*n.*33. & The-
ſaur. *in praxi de pœnis*, *part.*1. verbo *Epiſc. c.* 2.
Navarrus *in man.c.*25.*n.* 108. Bonacina *de legib.*
*diſp.*1. *quæſt.* 1. *part.* 7. §.2.*n.* 28. eſſe privatum
non conſecratum in tempore dicto.
26 Et hoc quantumvis Urban. VIII. in breve Re-
formationis ſacræ Pœnitentiariæ prohibuerit ma-
jori Pœnitentiario & cæteris officialibus pœniten-
tiariæ ſuper pœnis præfatis Concilii Trid. diſpen-
ſare ſcilicet ut non valeant titulum revalidare vel
fructus condonare; nam intelligi poteſt ut ejus
prohibitio procedat ſolum in caſibus in quibus
clarè conſtet Trid. in foro conſcientiæ ante ſenten-
tiam inducere privationem tituli & reſtitutionem
fructuum; etenim ut firmant relati doctores, & An-
gelus Boſſius *tract.de effectib.matrimonii c.*5.*n.*96.
P. Thomas Hurtado videndus *var.tom.*2.*tract.ulti-*
*mo reſ.*12.§.4.*n.*700. verba illa *ſint ipſo jure privati*,
per ſe non ſignificant voluntatem legiſlatoris eſſe,
ut talis pœna in foro conſcientiæ incurratur ante
ſententiam declaratoriam alia etiam addentes.
27 Notandum eſt pro complemento hujus dubii
cum gloſſ. *in dict. c. quoniam diſt.* 75. & ibi Turre-
cremata poſſe contingere cauſam juſtam ut confir-
matus Epiſcopus nunquam conſecretur, ut ſi in-
culpabiliter ita vitietur corpore, ut poſtea non de-
beat ordinari, cum tunc talis nunquam ſit conſe-
crandus, bene tamen ei permitti adminiſtratio-
nes earum rerum quæ ſunt juriſdictionis, ſupple-
rique ea quæ ſunt ordinis per alium Epiſcopum,
ut patet ex textu *in c. Pontifice 7.q.*1. ſequuntur
Sanches & Diana *ubi ſuprà* tamen ſi ſua culpa, ut
pote ſi per indignationem membrum ſibi mutilaſ-
ſet tunc inquam non evadere prædictam pœnam
firmat Diana *ſub dicta reſ.* 55.
28 Notandum eſt ſecundò quòd ſi Epiſcopus ultra
tres menſes diſtulit conſecrationem poſſit omnia

beneficia retinere quæ alias vacarent à die conſe-
crationis, quia ex quo dilatio illa non eſt culpabilis
ratione legitimæ diſpenſationis nulla eſt ratio cur
beneficia vacantia retinere non poſſit ex doctrina
textus *in cap.cum eo de elect. lib.*6. in terminis San-
chez *de matrim.lib.*8.*diſp.*1.*n.*24. cum Felino, Re-
buffo Everardo, Deciano, Abbate & Gambara, † 29
à die tameo conſecrationis & pacificæ poſſeſſio-
nis Epiſcopatus, vacabuot omnia beneficia prius
obtenta, ut probant Pariſius legendus *de reſin.* Ro-
driguez *in ſumma p.*2.*cap.*10. *in fine*, ſed Diana
*dict.reſ.*55.*in fine p.*12. *tract.*1. & Gigas *de penſio-*
*nib.q.*49. dicunt ut poſſit Epiſcopus retinere pen-
ſiones ſi quas in aliquo Epiſcopatu habebat cui
deinde ſi in Epiſcopali dignitate ſuccederet poſ-
tea dimitteret.
Ad Octavam quæſtionis partem, an ſcilicet con- 30
ſecratio Epiſcopalis recepta per ſaltum inducat
ſuſpenſionem; in quo dubio, ſuppoſito alio ſuprà
aſſignato, *in verſ. ad ſextam*; & alio ibi aſſignato,
*ex Rub.quæſt.*2. *verſ. ad quartam* dico, ut quia ap-
pellatione ordinum non veniat in his legibus
pœnalibus conſecratio Epiſcopalis ideo qui ſuſ-
cipit per ſaltum conſecrationem Epiſcopalem non
incurrit ſuſpenſionem contra ordinatos per ſaltum
ita Rubeua *in aphoriſ. Epiſcopor.* verbo *conſecratio*,
*n.*4. Diana *dict. p.*12. *tract.* 1. *reſ.* 109. alia notans
Suarez *de cenſ.diſp.*21.*n.*53.*in* verſ. *dubitari tan-*
dem circa hunc caſum poteſt, † qui omnes addunt 31
ut Epiſcopus à pontificalibus ſit ſuſpenſus qui
ſcienter conſecratur ab Epiſcopo hæretico, ſchiſ-
matico, excommunicato, interdicto non tolerato;
aut ſimoniaco per ſeotentiam declarato, & modo
dicto ſupra, *quæſt. præced.* ſub verſ. *ad quartam*,
verb. & *licet*, & idem exiſtimo dicendum de con-
ſecrato ante legitimam ætatem, ſupra dixi *dict.*
quæſt.præced. verſ. *ad ſecundam*, in verbo *de ordi-*
nato Epiſcopo ante legitimam ætatem.
Ad ultimam quæſtionis partem, igitur de vitæ 32
& morum proceſſu antequam Epiſcopus conſe-
cretur dixi ſupra *in cap.fin.de libellis oblatione q.* 4.
§.10. & addo Antonium de Dominic. *in ſua Repub.*
& contra illum Zacharias Voberius *in cenſura pa-*
*ræenetica lib.*2. *cap.*2. ſed quare Epiſcopus conſe-
crandus ducitur veſtitus veſte candida & in habi-
tu ſacerdotali, & quare imponatur eis liber ſuper
caput & humeros, quare ungantur ejus manus &
caput, quare ei conſecrando tradatur liber Evan-
geliorum & ei imponatur manus ſupra caput &
quare ei traditur Annulus & Baculus, & quare ejus
manus induantur chirotecis; quare ei tradatur Mi-
tra; quare Epiſcopus conſecrandus offerat Epiſ-
copo conſecranti panem & vinum; quare Epiſco-
po conſecrando præbeatur oſculum pacis; & qua-
re in conſecratione Epiſcopali tres Epiſcopi ad-
hibentur: & quare alii Ritus in conſecratione E-
piſcoporum adhibeantur, & de ſingulorum myſte-
rio tractant abundè Gerunda *de Epiſcopo tom.* 2.
*lib.*2.*diſp.*8.*per totam.* Auguſtin. Barboſa *de poteſt.*
*Epiſcopi p.*1.*tit.*1. *cap.*5. Staniſlaus Socolovius *in*
epithalamio de conſecrat. Epiſcoporum ſive oratio-
ne 4. impreſſa *in ſuis operibus* Cracoviæ *anno* 1591.
*art.*411.*uſque ad* 484. Diana *p.*12.*tract.*1.*reſ.*110.
& *à reſ.*113.*ad* 125. Hallier. *de Sacram. elect.p.*2.
*t.*8.*art.*4. §.1.*tit.* 1001. Andreas Sualſay *in Pano-*
*plia Epiſcopali lib.*1 *per totum*, qui omnes & alii
cum eis abundè ſingula expendunt, ubi videbis,

Ad Text. in Cap. VIII. & Cap. XVI. hoc titulo.

QUÆSTIO I.

An ordinatus extra tempora, maneat ſuſpenſus, aut ſuſpendatur. Et an cum eo Papa, vel Epiſcopus diſpenſet?

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus extra tempora ſuſpenditur, & ordinans punitur, nùm ipſo jure*, à num. 2. 3. & 4. *ubi quidnam jure antiquo, ſed quid hodie*, à n. 5.

5 *Conſtitutio Pii incipit*, cum ex ſacrorum, n. 6. *in quo habeat locum hæc Bulla*, num. 10. 14. & n. 24.

6 *Conſtitutio Sixti V. incip.* ſanctum & ſalutare.

7 *Conſtitutio Clem. VIII. incip.* Romanum Pontificem.

8 *Trid.* ſeſſ. 23. cap. 8. de reformatione, *n.* 21.

9 *Ordines ſuſcipiens ſine teſtimonio ſui ordinarii anno ſuſpenditur* & n. 11.

10 *Ordinatus in majoribus extra tempora ſuſpenditur, non ſi in minoribus*, num. 15. *excuſatur ſi bona fide ordinaretur credens fieri poſſe*, num. 11.

12 *Ordinatus extra tempora, eſt impeditus ad ſuperiores ordines aſcendere, non ſic in antea ſuſceptis.*

14 *Beneficia conferri non poſſunt ordinato in ſacris extra tempora, ſecus ſi ordinaretur in minoribus*, n. 15.

16 *Diſpenſat cum ordinatis extra tempora ſolus Papa ſecundùm probabiliorem ſententiam* n. 17. 18. & 19.

Cap. conſultationis 16. hoc tit. *& numeris ſequentibus.*

19 *Textus noſter intelligitur.*

20 *Suſpenſio poſita ab Epiſcopo ſuo jure ordinario poteſt & tolli ab eodem, niſi malè ordinando ſpectares ad Papam.*

22 *Diſpenſare poteſt Epiſcopus in ſuſpenſione, ſeu irregularitate ordinati extra tempora, ſi ſit occulta.*

23 *Diſpenſatio ordinati extra tempora præſumitur ex lapſu* 20. *annorum.*

1 URbanus III. decidit in textu noſtro quod or-
dinatus extra tempora ſuſpenditur, donec
diſpenſetur cum eo, & quod punitur ordinans *ſub
cap.* 1. dixi jam de pœnis, in quas incurrunt tam
conferentes duos ordines ſacros in eadem die,
quàm eos recipientes; nunc verò de pœnis, in quas
incurrunt ordinati extra tempora, item & ordi-
natores. De ordinato quod ſic ſuſpendatur probari
2 ſolet ex *cap. 2. hoc tit.* & ex noſtris juribus. † Sed
nùm ipſo jure, ſuſpenſio illa incurratur, vel pœna
imponenda, eſt dubium inter Doctores; at verò de
ſuſpenſione loquuntur jura *in dicto cap. cum qui-
dam*, ibi: *Et ordinatos à ſuſceptis ordinibus tandiu
reddere debes expertes, donec apud nos reſtitutionis
gratiam conſequantur*, & ex *dict. cap. conſultationi*,
ibi: *quos pro tranſgreſſione hujuſmodi primo eis pœ-
nitentia impoſita competenti ſuſtinere poteris in ſu-
ſceptis ordinibus miniſtrare*, & ea verbis textus in
dict. c. 2. ibi: *Taliter ordinati, non deberent permitti
in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, nam apud nos ſic
ordinati deponerentur*: Ex quibus verbis probat
Suarez ſolum probari pœnam imponendam, non
ipſo jure latam, *de cenſ. diſp. 3. ſect. 1. n.* 30. & etiam
probat ex textu *in c. fin. diſt.* 75. ubi deſignantur
tempora definita ad ordinandum, nec pœnam ali-
quam ibi tranſgreſſoribus imponi; & ſic dicit quod
etſi Sylveſter, & Angelus, *verbo irregularitas*,
cum nonnullis Canoniſtis dicant hanc ſuſpenſio-
nem ipſo jure incurri: tamen eſſe tantum feren-
dam ex jure antiquo, ut etiam ſenſerunt. Hoſ-
tienſ. Panormitanus, & alii; quia nullus eſt tex-
tus, quo ſufficienter probetur; imò ex ſententia
gloſſæ, *Clem. fin. de ætate, & qualit. ordin.* ſunt
ſuſpendendi, tam promovens quàm promotus.
Verum præter Sylveſtrum, & Angelum, ad- 3
verſus quos ſequitur Suarez, videntur dicere alii
Doctores quod promovens extra tempora ſuſpen-
datur, promotus ſit ipſo jure ſuſpenſus: ſic probat
Barboſa *in paſtorali part. 2. allegat. 17. ſub n.* 9. in
verſ. *de jure*, quatenus dicit quod licet Hoſtienſis,
Joannes Andreas, & Butrius in textu noſtro vi-
deantur tenere contrarium primo aſpectu nihilo-
minus, quia poſtmodum, eorum ſententiam in hac
parte remittunt ad notata *in cap. litteras hoc tit.*
ubi Joannes Andreas, *n.* 15. Butrius 7. & Hoſtien-
ſis *in finalibus verbis*, quo loco promotum ipſo
jure eſſe ſuſpenſum affirmant, & hoc iidem affir-
mandum eos tenere dicit Barboſa, ut ſequitur
Ugolinus, *de poteſt. Epiſcopi, capite* 26. §. *n.* 2.
† Mihi tamen de jure plauſibilior videtur prima 4
ſententia ex noſtro textu; & aliis, nec enim illi
Doctores cum ſe remiſerunt ad textum *in dicto
cap. litteras* loqui debuerunt de noſtro caſu, ſed
de alio ponderato jam ſupra ſub his, quæ dixi *in
cap. 1. hoc tit.* ubi expendit textum *in dicto cap. lit-
teras*, de pœna ſcilicet recipientes duos Sacros
ordines in eadem die.
Prædicta ſunt de jure antiquo, ſed jam aliter 5
ſancitum eſt de jure noviori, cum ex conſtitutio-
ne Pii, quæ incipit, *cum ex ſacrorum*, ordinatus
extra tempora, ſit ſuſpenſus ipſo jure, ut ex ejus
littera, quam refert Barboſa *dicta allegat. 17. p. 2.
num.* 10. & 11. deducunt Navarrus *in manuali
cap. 27. num.* 241. verſ. *quinto dico*, & *conſ. 40. n. 7.
verſ. 11. hoc tit. in antiquis*, & *conſ. 7. ſub tit. de cle-
rico excommunicato miniſtrante*, quæ extravagans,
ut expendit Suarez *dicta diſput. 30 de cenſ. ſect. 1.
n. 30. in fine*, loquitur tantùm in recipiente ordi-
nes ſacros, ac meritò; quia minores ordines, ut
ſupra dixi *ſub dicto cap. 1. & 2.* non habent tempo-
ra determinata, ut probat textus *in cap. de eo 3. hoc
tit.* per quem ſic dixi *ſub dict. cap.* 1. & addit Bar-
boſa *dicta allegat. 17. n. 13.* hanc Bullam Pii II. ob-
ſervari ſemper in hac materia, quam poſtea con-
firmaſſe dicit Julium Pap. III. *in ſua Regul. Cancel.*
& alios ſucceſſores, nec non Clem. VIII. & S. D.
Paulum V. felicis memoriæ *in regula* 23. per hæc
verba. *Item de Clericis extra tempora à Jure ſtatu-
ta, ſive ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſo-
riis litteris ad ſacros ordines ſe promovere facien-
tibus, pro tempore etiam voluit conſtitutionem piæ
memoriæ Pii II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper
editam, & in dict. Cancel. Apoſtol. lib. deſcriptam,
quæ incipit cum ex ſacrorum, &c. pari modo obſer-
vari, &c.*
Sed adhuc videtur non ſic ex prædicta Pii conſ- 6
titutio-

ſtitutione ſervandum, cum ex conſtitutione Six-
ti V. contra Clericos malè promotos, quæ incipit
Sanctum, & ſalutare, ſub data Nonis Januarii 1588.
non ſolùm ſuſpendit ipſo jure promotos extra
tempora, verùm etiam illos ita promoventes ad ſa-
cros, ut in §. *ut igitur eum duobus ſequentibus præ-*
7 *dictæ ſua conſtit.* continetur. † Tamen Clem. VIII.
in ſua conſtitutione, quæ incipit *Romanum Pontifi-
cem*, reſtrinxit, ac modificavit ad terminos ſanctio-
nis Pii V. ut jam dixi, & notat Barboſa ſuprà *ſub
dicto n.* 9. quæ conſtitutio non meminit ordinato-
ris, & hanc Pii II. conſtitutionem ſemper obſervari
in hac materia, tenet noviſſimè Ægidius Trul-
lench. *de Sacram. lib. 6. dubio 9. ſub dicto n. 2. &
n.* 3. ubi alia expendit, & bene demonſtrat etiam
Barboſa *hic num.* 3. iterum Bullas recenſens.
8 Et adverſus jus antiquum, item & adverſus præ-
dictas Bullas inſurges ex Trid. *ſeſſ. de 23. c. 8. de re-
format.* ubi ſuſpenſionis pœna anni imponitur ad-
9 verſus ordinatos extra tempora. † Sed reſponde-
tur textum Trid. ibi referri ad eum, qui ſine teſtimo-
nio ſui Ordinarii ordines ſuſcipit, ut declarant U-
golinus *dicto* §. 25. Bonacina *de cenſuris diſp.* 3.
quæſt. 6. puncto 5. n. 5. ubi etiam ad hanc ſuſpenſio-
nem incurrendam non ſequiri præſumptionem,
vel ignorantiam affectatam, ſed ſufficere ignoran-
tiam moraliter culpabilem, ſequitur Barboſa *dict.
n. 9. in fine alleg.* 17. contra Salzedum ad Bernar-
dum Diaz *in cap. 26. lit. A, verſ. his verò, qui extra
tempora*, dicentem hunc ſuſpenſum eſſe per annum
in caſu, de quo loquimur ut noviſſimè tenet expen-
dens Trid. locum idem Ægidius Trullench. *dicto*
10 *dub. 9. ſub n.* 2. † ubi dicit n. 3. prædictam Pii II.
Bullam ſolum habere locum in his, qui ordinantur
extra tempora in ſacris, & majoribus ordinibus,
non ſic in minoribus, & in prima Tonſura; quia
vigore prædictæ conſtitutionis, item, & juris com-
munis nullo modo comprehenduntur ordinati in
minoribus extra tempora conſtituta, ut docent
Navar. *in manuali cap. 25. num. 70. & cap. 27. n.* 241.
Campan. *in Rubr. Juris Canonici Rubr. 6. cap.* 2.
num. 21. Barboſa 2. *p. allegat.* 16. *num.* 14.
11 Ut verò talis ſuſpenſio incurratur, neceſſum eſt
ut præcedat culpa gravis, ut ſupra dictum eſt, &
notanter tenet Suarez *de cenſuris diſp. 31. dict. ſect.*
1. *n.* 31. dum ait quod ſi quis bona fide extra tem-
pora ordinetur, vel credens ſe habere legitimam
facultatem, vel Epiſcopum illam habere, vel ex
alia ſimili ignorantia inculpabili; tunc ſicut excu-
ſaretur à culpa, ita etiam à ſuſpenſione. Rurſus
quia ſuſpenſio hæc dicitur culpæ proportionata:
unde ait licèt verba extravag. Pii II. ſint hæc *A ſuo-
rum ordinum executione ipſo jure ſuſpenſi ſint*, ni-
hilominus cenſet intelligenda de ordinibus ſic ma-
lè, & extra legitima tempora ſuſceptis, nam in eis
12 tantum deliquit. † Et addit etiam conſequenter, ut
etiam ſit impeditus, ne ulterius aſcendat, non verò
ne in inferiori ordine utatur, ſi illud legitimè ſuſce-
pit; nec referre quod illa extravagans dicat *à ſuis
ordinibus*, in plurali, nam loquitur etiam in plurali
de omnibus ſic ordinatis, & eos dici ſuſpendi à ſuis
ordinibus, & intelligi accommodatè, id eſt unuſ-
quiſque ab eo ordine, quem malè ſuſcepit, & hoc
magis declarari per verba ſequentia ejuſdem Bul-
læ, ibi: *Si ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus
miniſtraverint, irregulares fiant* in eiſdem ſcilicet
13 malè ſuſceptis, à quibus ſuſpenſi ſunt, † quæ etiam
declarat Barboſa *dicta alleg. 17. n.* 18. procedere reſ-
pectu ordinum ſacrorum, non ſi miniſtraſſent in
prima Tonſura, aut aliis minoribus Ordinibus, qui
non comprehenduntur in Bulla, ut probant etiam
plures quos ipſe citavit *dicta 2. p. allegat.* 16. *num.*
14. quod repetit idem Barboſa hic *ſub dicto n.* 3.
Quare etiam dices, ut attento prædictæ Bullæ 14
Pii II. rigore, & tenore, dicendum eſt, ut durante
illius ſuſpenſione non poſſint Clerico conferri be-
neficia, cum ille careat ordine in executione ſe-
cundùm reſoluta per Covar. *in cap. Alma mater
p. 1. §. n.* 1. contra Navarrum *in manuali cap.* 27.
num. 160. quod ſequitur Barboſa *dict. p. 2. de officio
Epiſcop. allegat.* 17. n. 12. intelligens de clericis in
majoribus de quibus loquitur prædicta Bulla. † 15
Quia ſi in minoribus ordinibus conſtitutis confe-
rantur, collatio valida erit, ut reſolvit cum Mi-
randa *in manuali Prælator. tom. 1. quæſt. 39. art.* 7.
concluſ. 1. in fine, & addit idem Barboſa hic *ſub
dicto num.* 3. prædictam Bullam Pii II. addere, &
decidere ultra alias pœnas à jure inflictas, poſſe
etiam beneficiis Eccleſiaſticis jure privari.
Unde jam pro materia textus *in dict. cap. conſul-* 16
tationi 36. hoc tit. dubium eſt cui competat diſpen-
ſare cum ſuſpenſis; eo quod ordinati fuerunt extra
tempora & multi exiſtimant poſſe proprium Epiſ-
copum, ſi non ſit particeps illius delicti, ſic per tex-
tum *in dicto cap. conſultationi*, & colligunt ex eo
textu plures, quos refert Barboſa *ibi num. 1. &* 2.
ubi ait diſpenſationem cum eo, qui extra tempora
ordinibus fuit initiatus ab Epiſcopo qui in nulla
fuit culpa obtineri poſſe, ut poſt condignam pœ-
nitentiam, ſuſceptos ordines poſſit exercere, ut per
Salzedum ad Barnard. Diaz *in pract. cap. 26. lit. O,
in fine.* † Imò idem Suarez poſtquam abundanter 17
probavit *de cenſ. diſp. 31. dict. ſect. 1. n.* 32. à ſolo
Papa diſpenſari poſſe in fine illius numeri, aut jux-
ta probabilem opinionem poſt ſufficientem puni-
tionem, & emendationem ab Epiſcopo illam ſuſ-
penſionem tolli poſſe: & videtur etiam probari
juxta terminos illius conſtit. Pii II. ſupra relatæ; eo
quod Papa ibi non retinuit abſolutionem in ea
conſtitutione juxta doctrinam Armillæ verb. *ſuſ-
penſio num.* 22. Sylveſter *eodem verbo num.* 8. verſ.
tertium. gloſſa *Clem. 1. §. penult.* verb. *excommuni-
cationis, de hæret.* ut in excommunicatione ani-
madverſum reperitur, quoties conditor Canonis
ibi ſpecialiter non reſervavit; quia eo ipſo con-
ceſſiſſe videtur facultatem aliis abſolvendi cum
citatis à Gutierrez *Canonic. lib. 1. cap. à princip.*
Suarez *de cenſ. diſp. 7. ſect.* 4. cum conceſſum dica-
tur quod expreſſe non reperitur prohibitum juxta
text. *in l. nec non §. quod ejus, ff. ex quibus cauſis.*
Verius tamen jam hodie ſolum Papam, aut Le- 18
gatum de Lateie ex ſpeciali commiſſione, ſibi data
poteſtate cum ordinatis extra tempora diſpenſare
dicendum eſt, ut docent Rebuffus *in praxi benef.
p. 2. tit. de Clericis ad ſacros ordines malè promotis,
gloſſa 2. n.* 13. Barboſa *hic dict. n. 2. in fine*, Sylveſ-
ter *verb. irregularitas num.* 32. verſ. *hodie autem*
Navarr. *in manuali cap. 25. n.* 70. Majolus *de ir-
regularit. lib. 1. cap. 30. n. 9. in fine*, Jacobus de
Graſſis *in deciſion. aureis lib. 1. cap. 8. n.* 15. Gu-
tierrez *Canonicar. lib. 1. cap. 26. ſub n.* 23. Bonacina
*de cenſur. extra Bullam diſp. 3. quæſt. 1. puncto 3. in
fine*, ex ea ratione quia in illa conſtitutione Pii II.
non ad aliquod tempus ſuſpenſionis, cenſuram
Papa infligit, irregularitatemque incurri, decernit;
ex quo evenit, ut perpetuò dicatur inflicta, & Ro-
ta Romana generaliter loquens firmavit contra ve-
nientes decretis dictæ conſtitutionis perpetuò eſſe
per eam ſuſpenſos, in militem Abbatiis 24. Janua-
rii 1590. cosamRever. P. Gypſin, & ita docens Bar-
boſa

boſa ipſe *de officio Epiſcopi p.2.dict.alleg.* 17.*à n.*
14.videndus, probat etiam *ibi n.* 16. nam & abſ-
que temporis præfinitione pœnam imponens cen-
ſetur illam perpetuò infligere *ex l. ſervus, cod. de*
pœnis gloſſa verbo perpetuo, in cap. cupientes §. cete-
rum de elect. gloſſa *verbo in perpetuum in cap. ex*
litteris, de conſtit. ubi Abbas *num.* 10. Felinus *in*
c. tam litteris 33. de teſtibus n. 1. *in fine.*

19 Hæc enim vera ſunt hodie per dictam conſtitu-
tionem Pii, ſed ego contendo à ſolo Papa poſſe
diſpenſari, cum male extra tempora ordinato magis
probabiliter; quia ex textu *in dict. c. cum quidam* 8.
de quo dico hic, probatur, & ſignificatur Papam
ſolum poſſe hanc ſuſpenſionem tollere per verba
illa, *Ordinatus à ſuſceptis ordinibus tamdiu debet*
reddere expertes, donec apud nos reſtitutionis gra-
tiam conſequantur, ubi ſignificatur ſuſpenſionem
fuiſſe ponendam ab Epiſcopo; ſemel autem poſi-
tam, ſolum Papam poſſe illam auferre; & ita gloſſa
ſentit, ibi, ex illius textus, licèt *in dict. cap. con-*
ſultationi, cenſeat ibi eſſe moderatam reſtitutionem
illam, & poteſtatem Epiſcoporum ampliatam: ita
docet Suarez *dicta diſp.* 31. *de cenſ. ſect.* 1. *dict. n.* 32.
ubi expendit textum *in dict. cap. conſultationi*, di-
cens non eſſe ibi ſermonem de ſolutione ſuſpenſio-
nis ipſo jure latæ, ſed de commutatione ſuſpen-
20 ſionis ferendæ in aliquam pœnam. † Imò addit
cum utroque Abbate antiquiore, ſcilicet, & Pa-
normit. Epiſcopum, quando ponit ſuſpenſionem
ſuo jure ordinario eodem, poſſe illam tollere, ibi
tamen reſervari Papæ; quia Epiſcopus ipſe ordi-
narius deliquerat malè ordinando, & non ipſum
ponere pœnam, ſed Papam præcipere Metropo-
litano illam imponere; ideòque ſibi diſpenſatio-
nem reſervaſſe; quia nec Epiſcopus erat dignus ra-
tione ſuæ culpæ nec Metropolitanus erat Judex or-
dinarius, ſed delegatus, eiquè commiſſam fuiſſe pu-
nitionem, non liberationem ad majorem delicti pu-
nitionem, & fortaſſe injuriam ordinantis, quæ dicit
idem Suarez rectè procedere de eo tempore, quo
hæc ſuſpenſio imponebatur, & non à jure.

21 Cumque aliqui exiſtiment Trid. *dict. 23. cap. 8. de*
reformat. commiſiſſe Ordinario determinationem
temporis, pro quo duratura eſt talis ſuſpenſio, &
conſequenter ejus ablationem illi commiſiſſe, ut re-
fert Suarez ſuprà *dict. n. 32. circa finem.* Sed cum
jam ſupra expenderim Trid. locum, ut non loqua-
tur de eo, qui ordinatur extra tempora, ſed ſine
legitimis litteris dimiſſoriis: nam ut dicit idem Sua-
rez, verba, ibi *Si ſecus fiat &c.* tantùm referantur ad
ea, quæ in proxima Clauſula continentur, &
non ad capitis initium, ubi fit mentio de ordinatio-
nibus, ſtatutis temporibus faciendis, ut evidenter
patet ex contextu; ſequitur, ut eorum ſententia ex
adductis bene ſit impugnata, & de intellectu præ-
dictæ Bullæ Pii V. adjunges quos congerit idem
Barboſa *in collect. ad dict. Trid. c.* 8. *à n.* 35.

22 Jam verò pro complemento notabis quod ſi
ſuſpenſio, vel irregularitas illius qui ordinatus fuit
extra tempora ſit occulta, poſſit in ea Epiſcopus
diſpenſare virtute Trid. Concil. *ſeſſ. 24. de reformat.*
cap. 6. ut firmant Bonacina *de cenſur. diſp. 3. quæſt. 6.*
puncto 5. *n.* 5. verſ. *Tertio*, Barboſa *dicta* 2. *p. in*
paſtorali, dicta allegat. 17. *n.* 17. & docet noviſ-
ſimè Ægidius Trullench. *dict. lib. 6. de Sacram. cap.*
23 *unico, dubio* 9. *n.* 2. *in fine.* † & Rota cenſuit apud
Farinaceium *deciſ. 200. p. 2. recent. n.* 5. ex lapſu 20.
annorum præſumi diſpenſationem, ſicut refert
24 idem citatus Barboſa *dicto n.* 17. *in fine.* † Et
utrum ſuſpenſus juxta prædict. conſtit. Pii II. poſſit
ab Epiſcopo diſpenſari, videbis Aloiſium Riccium
in deciſ. Curiæ Archiepiſ. Neapol. deciſ. 93. *p.* 4. ubi
deciſ. 90. quærit, & diſſerit, an in pœnas dictæ Bul-
læ incidat, qui ignoranter prohibita in illa egit,
de quo jam dixi *ſuprà*, & de textu noſtro *in cap.*
cum quidam; videbis hic Antonium Naldum.

QUÆSTIO II.

An ſi ordinatores, & ordinandi non ſervent de uno ordine ad alium interſtitia temporum, ſuſpendantur ab executione ordinum. Et an Epiſcopus diſpenſet in illis.

SUMMARIUM.

1 *Ordinatores, & ordinati extra tempora num. ſuſpendantur ab executione ordinum, ut illi, qui conferunt & ſuſcipiunt ordines duos ſacros in eadem die* n. 2. & à n. 8.

2 *Interſtitia dicuntur tempus intermedium de uno ordine ad alium, anni unius ſtatutum, ut interim ordinandi inſtituantur commodius.* num. 3.

4 *Annus interſtitiorum ad ordines, qualiter computetur.*

5 *Bulla Cruciata publicatio quotannis fit ſecundum computationem anni Eccleſiaſtici.*

6 *Interſtitia ad ordines minores, computantur de ordinibus generalibus ad alios; non enim in iſtis datur præceptum ſuper intervallo,* numero 7.

7 *Ordines minores recipiendi, conſuetudo in eadem die eſt ſervanda.*

8 *Ordinatus de voluntate Epiſcopi, non ſervatis interſtitiis, nullam pœnam incurrit,* numero 9.

9 *Trid.* ſeſſ. 23. cap. 11.

10 *Interſtitiorum diſpenſatio inter Diaconatum, & Sacerdotium eſt difficilior; eſt tamen arbitraria ſemper juxta qualitates, de quibus* num. 11.

12 *Utilitas, & neceſſitas, ut diſpenſetur in interſtitiis ſimul requiritur, alii contra.*

13 *Interſtitiorum diſpenſatio debet clarè fieri ab Epiſcopo, vel aſſumendo ad ordines intra annum; & à quibus aliis fiat,* num. ſequentibus.

14 *Vicarius diſpenſat in interſtitiis de licentia Epiſcopi, vel Capituli, Sede vacante,* numero 15.

15 *Capitulum, Sede vacante diſpenſat in interſtitiis.*

16 *Abbates, & ſuperiores ordinarii num diſpenſent in interſtitiis cum ſubditis, aut ſpectet ad Epiſcopum,* n. 17. & n. 19.

18 *Ordinans non diſpenſat in interſtitiis cum non ſubdito, qui ab eo ordinatur, ſed proprius Epiſcopus ordinati.*

19 *Dimiſſorias dant regulares ſuperiores ſuis ſubditis ordinandis; etſi non diſpenſent in interſtitiis: quid ex privilegio Societatis Jeſu,* num. 20.

21 *Epiſcopus non diſpenſat in interſtitiis cum familiari ſuo, niſi ratione beneficii collati,* numero 22.

Ad

1 AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum ſic eſſe ſuſpenſos quemadmodum ſuſpenduntur illi, qui in eadem die duos ſacros ordines conferunt, vel recipiunt ſecundùm quæ expendi ſupra *ſub cap. 1 hoc tit.* explanando jura *in cap. 3. cap. litteras, cap. dilectus hoc titulo*, & ita videtur ſentire Suarez *de cenſuris diſp. 31. ſect. 1.* qui dum diſputat de pœna ſuſpenſionis contracta adverſus Epiſcopos ordinantes, ac adverſus ordines male recipientes, agit latè ibi *à num.* 40. de octava ſuſpenſione ipſo jure lata non ſervatis temporum interſtitiis: & Sixtus V. tulit ſuſpenſionem ipſo facto.

2 Sed cum ibi dixerim aliud eſſe delictum contractum ex ſuſceptione duorum ordinum ſacrorum in una die modo ibi dicto, de quo jura relata intelliguntur, ut optimè etiam expendit idem Suarez cum ab eo relatis, ac eſt delictum contractum, ſi ordinandus non ſervet temporum interſtitia de uno ordine ad alium; ideò clarioris doctrinæ gratia, dico interſtitia dici tempus intermedium unius anni, qui debet tranſire de uno ordine collato ad alium conferendum, ſeu recipiendum; itaut qui ſuſcepit ultimum minorem ordinem, nequeat ad ſubdiaconatum tranſire, quouſque integer annus tranſactus ſit, & ſimili modo de ſubdiaconatu ad Præsbyteratum, juxta deciſionem Trid. *ſeſſ. 23. de*
3 *reformat. c. 11. 13. & 14.* † quod ſtatutum eſt ut interim ordinandi commodius edoceri poſſint, quantum ſit ordinis, quem ſuſcipit pondus, & quanta Dignitas, & cum ætate meritum vitæ ac doctrina major accreſcere poſſit, ut dicit idem Concil. *loco citato*, quem ad hoc citant Ugolinus *de poteſt. Epiſcopi cap. 26. §. 27. n. 2.* Barboſa *in paſtorali p. 2. allegat. 18. n. 1.* & ad propoſitum plures rationes aſſerunt Molfeſius *in ſumma Theolog. moral. tract. 2. cap. 14. n. 2.* Carolus de Graſſis *de effect. lib. clarior. in Prælud. num. 326. cum ſequent.* Simon. Majol. *de irregularit. lib. 4. cap. 11. a princ.* Valenzuela *tom. 2. conſ. 107. n. 1.* & docent alii relati ab eodem Barboſa *in dict. cap. 11. Trid. n. 3.*

4 Quod ſi dubites qualiter prædictus anni curſus debeat tranſire, reſpondeo non oportere, ut habeat trecentos, & ſexaginta quinque dies, quo tempore annus conficitur, ſed ſufficere, ut adveniat eadem ſolemnitas, & dies ſubſequentis anni in qua annus tranſactus ſuſcepit alium ordinem; ſic ut interſtitia non ſint mathematicè computanda; ita ut ordinandus nequeat ad ordines promoveri, niſi inter unum, & alium ordinem moram traxerit duodecim menſium completorum, ſed moraliter, & juxta ritum Eccleſiæ, videlicet ab una Quadrageſima ad aliam, à Pentecoſte ad Pentecoſtem, &c. & quamvis inter primam, & ſecundam Pentecoſtes, ſolemnitatem, non ſint elapſi duodecim menſes: ita docent in terminis, ac deciſum referunt Sorbus *in compendio mendicantium*, verbo *ordines ſacri*, verſ. *circa id.* Proſper de Auguſta *in addit. ad Quarantam in ſumma Bullarii*, verbo *Ordo, in fine.* Zerola *in praxi Epiſcopali p. 1.* verb. *Ordo*, verſ. *ad quartum* circa medium. Ugolinus *dict. §. 27. n. 7.* Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica, puncto 5. num. 33.* Riccius *in praxi fori Eccleſ. poſt reſolut. 279. in notab. materia de hoc Sacramento Ordin.* verſ. *quoad*, Lezana *in ſumma quæſt. regular. cap. 14. n. 17.* Laurent. de Franchis *in controverſ. inter Epiſcopum, & regulares pag. 77.* verſ. *ad ſeptimum.* Campanil. *in*
5 *diverſ. juris canon. Rub. 6. cap. 3. n. 12.* † Et comprobatur, nam etiam publicatio Bullæ cruciatæ, quæ durat per unum integrum annum, ſicut & aliæ Bullæ compoſitionis, & defunctorum ſit de uno anno ad alium, plus, minuſvè, ſecundùm morem Eccleſiæ, ut tradit Villalobos in *ſumm. p. 1. de Bulla cruciata tract. 27. clauſula 4. à num. 6. cum aliis.* Ægidius Trullench. ſic etiam tenet *lib. 6. cap. unico, dub. 9. ſub num. 4.* idem Villalobos *in terminis noſtri dubii tract. 11. p. 1. difficult. 12. n. 6.*

6 Et cum ab aliquibus ſoleat dubitari quod intervallum intervenire debeat inter unum, & alterum ordinem minorem, & quidam putent ſufficere de uno ex temporibus generalium ordinationum ad aliud, inter quos ſic putant Majolus *de irregularit. lib. 3. cap. 24. §. 13.* Ugolinus *dict. cap. 27. n. 4.* Alii inquam ſufficere exiſtimant illud, quod daretur de uno facto ad alium proximum inter quos ſic docent Campanil. *dict. Rub. 6. dict. cap. n. 13.* Sorbus *ſup.* verſ. *Ordo*, in verbo *& ſic bene*, quod verum judicat Barboſa *in paſtorali dict. 2. p. allegat. 11. n. 18. in fine*, ſed tutius dicit eſſe, ſi fiat interveniente intervallo de uno ex temporibus generalium ordinum ad alium, ſic Ugolinus & Majolus. † Et ad- 7
dit Ægidus Trullench. ubi ſuprà *dict. num. 4.* inter minores autem ordines non dari præceptum de interſtitiis, ſed relinqui prudentiæ, & arbitrio Epiſcopi: an ſimul vel per temporum interſtitia debeant conferri *ex dict. cap. 11. Trid.* taliter, quod ſi adeſſet conſuetudo, quæ permitteret minores ordines, & primam Tonſuram in eadem die recipere, eſſet ſervanda, ut docent Sylveſter *verbo Ordo 2. n. 27.* Campan. *dict. Rub. 6. cap. 2. num. 20.* Henriquez *lib. 10. cap. 19. num. 4.* etenim etſi in his minoribus quædam tempora deſignentur, ut *in cap. in ſingulis 77. diſt.* tamen Suarez jam relatus *d. ſect. 1. diſp. 31. de cenſ. num. 33. in fine*, dicit antiquatum eſſe, aſſerens licitum eſſe eos ſimul eodem die recipere; præſertim ubi eſt conſuetudo, & expreſsè habetur *in cap. 2. de eo, qui furtim ordin. ſuſcepit.* ubi notant gloſſa, & Doctores, & *ex cap. 3. noſtri tituli* colligit.

8 Quibus ſuppoſitis ad primam difficultatis partem reſpondeo, juxta diſpoſitionem Trid. *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 11. 13. & 14.* quod etſi voluiſſet, ut inter ſuſceptionem unius, & alterius ordinis annus integer interverteretur, tamen nullam pœnam adhibuit contra prædictum ordinem procedentibus, nec ita ſeverè id prohibuit, quin arbitrio Epiſcopi id committeret; quocirca ſi quiſpiam arbitrio, & voluntate Epiſcopi prædictos ordines ſuſcipiat eo die, vel continuis diebus, aut intra tempora interſtitiorum, non erit malè promotus; quod ſi contra Epiſcopi voluntatem ſuſcipiat, vel eodem die, vel non ſervatis interſtitiis ab Epiſcopo deſignatis, tunc erit malè promotus, quoad culpam non quoad cenſuram, ut tradit idem Suarez *dict. diſp. 31. ſect. 1. n. 43. in fine, & in principio*, quare Ægidius Trullench. *de Sacram. dict. lib. 6. cap. unico, dubio 9. n. 10.* cum Bonacina *dict. diſp. 8. quæſt. unica puncto 3. n. 35.* & cum Barboſa *ubi ſuprà*, nullam pœnam juris, aut cenſuram incurrere, aut irregularitatem ordinantes, ac ordinatos, & Barboſa *dict. allegat. 18. n. 14.* cum multis probat, quòd etſi ſic ordinatus nullam incurrat pœnam, poſſit tamen Epiſcopus ſic ordinatum ſuſpendere, & aliis pœnis ob Canonis tranſgreſſionem punire, idem Barboſa *in Trid. ſeſſ. 23. cap. 13. n. 10. & 11.* cum multis.

9 Et pro complemento hujus dubii, & intellectu Trid. *dict. cap. 11.* animadverto eum Suarez *dict. n. 43.* verſ. *in quo*, quod cum agit de anno interponendo inter ſubdiaconatum, & Diaconatum, ſimpliciter addit Trid. *niſi aliud Epiſcopo videatur*;

ſed

ſed cum loquitur de Diaconatu, & Præsbyteratu, ait, *niſi ob Eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatem, aliud Epiſcopo videretur*, addens per hoc non eſſe licitum Epiſcopo in priori caſu diſpenſare ſine ulla cauſa rationabili; quia hoc eſt contra rationem diſpenſationis in communi lege, ſed ſolùm judicari minorem cauſam in priori caſu ſufficere, & in illo utilitatem tantum ſpectandam eſſe; in alio verò etiam neceſſitatem.

10 Et ait ſublatam fuiſſe ſuſpenſionem, quam in caſu, de quo loquuti ſumus tulit Sixtus V. relatus *in principio*, ſequitur Bonacina *dict. diſp. 8. de Sacram. quæſt. unica puncto* 6. *num*. 9. ubi etiam dicit graviorem cauſam requiri in diſpenſatione interſtitiorum inter Diaconatum, & ſacerdotium, quàm inter cæteros ordines, colligens ex dicto Trid. decreto, & proſequitur cum multis Barboſa
11 *dicta allegat*. 18. *ſub. n*. 4. † ubi dicit quod non requiritur extraordinaria, aut publica neceſſitatis, aut utilitatis cauſa; quia Concilium remittere videtur hoc arbitrio Epiſcopi, poſita utilitate Eccleſiæ, & neceſſitate, quam Epiſcopus ſecundùm circunſtantiam loci, & temporis, aut juxta conditionem perſonæ ſufficientem judicaverit, ſic probans cum Menochio *de arbitr. caſu* 427. *n*. 30. qui cum eodem *n*. 31. ponit alias, nempe favore ſtudii in aliqua univerſitate, & ætas ordinandi provecta juncta cum eiſdem integritate, necnon arctatio ad recipiendum Diaconatum, vel Præsbyteratum ratione beneficii recepti, vel recipiendi, juxta Trid. decre-
12 tum *ſeſſ. 7. de reform. cap*. 7. † Quibus omnibus addo Ægidium Trullenc. *de Sacram. dicta lib*. 6. *cap. unico dubia* 9. *ſub num*. 5. ubi *num.... in fine*, ait quod etſi recentiores aliqui juxta Trid. decretum, dicant ſufficere, *dict. ſeſſ*. 23. *cap*. 11. tantum utilitatem, aut neceſſitatem Eccleſiæ, ut Diaconus ante annum, Præsbyter ordinetur, tamen verius eſſe per particulam *&* quæ copulativa eſt utrumque requiri; & de hoc pluribus adductis, Barboſa *dict. ſeſſ*. 23. *Tridens. cap*. 14. *num*. 2. *&* 3.

13 Ad ſecundam difficultatis partem jam ſatis reſponſum præbetur ex proximè dictis, nempe non ad Papam, ſed Epiſcopum prædictam diſpenſationem pertinere in interſtitiis modo dicto *ſub num. præcedenti*, quare nunc dico neceſſum eſſe ut Epiſcopus clarè diſpenſet, vel ut aſſumat ad ordines infra anni curriculum ordinandum, ſciens nondum eſſe lapſum tempus ab antea ſuſcepto ordine ad ſequentem; quia ſi ignoravit, tacitè diſpenſare non videtur; eo quod omne canonicum impedimentum, cujus diſpenſatio ad Epiſcopum pertinet, non cenſetur diſpenſatum, vel ſublatum, (ſi illud ſciens Epiſcopus,) niſi illud Epiſcopus ſciens ordinaverit, ut in terminis reſolvunt Laurent. de Franchis *in controverſ. inter Epiſcop. & regular. part*. 7. 6. ad Menoch. *de arbitr. caſu* 563. *n*. 10. cum aliis multis Barboſa *dict. allegatione* 18. *numero* 8. quibus addo Ægidium Trullenc. *suprà num*. 8.

14 Nec ſolum Epiſcopo hæc diſpenſandi facultas competit, cum etiam competat Vicariis Generalibus Epiſcoporum; quia etſi Tridentinum ſolum loquatur de Epiſcopo, attamen non videri electam perſonam, aut gradus Dignitatis Epiſcopalis, tenuerunt Sbrotius *de Officio Vicar. lib*. 2. *quæſt*. 43. *num*. 28. *&* 29. *& quæſt*. 111. *n*. 16. Marchinus, & alii, quos refert, & ſequitur Barboſa *dict. alleg*. 18. *num*. 6. quod mihi ſine Epiſcopi facultate ſpeciali data ejus Vicario Generali, ſatis non probatur, ut ex aliis principiis bene deſumi poteſt; eo quod hæc facultas ſit magis adjuncta Ordini, quàm juriſdi-
ctioni. † Sed fateor prædictam facultatam tranſire 15
ad Capitulum, ſede vacante, ſed ejus Vicarium ad Capitulum; quia ſuccedit vacante ſede in juriſdictione Epiſcopali, ad ejus Vicarium, quia ſolet Capitulum Vicarium nominando omnem ſuam poteſtatem transferre nihilo reſervato de hoc Vicario, docent in terminis Armandat. *in addition. ad recopil. legum Navara lib*. 1. *tit*. 18. *l*. 7. *de Epiſcopo in declar. n*. 57. Sanchez *in opuſcula mor. lib*. 7. *cap*. 1. *dubia* 54. *num*. 6. de prædicto Capitulo Piaſecius *in praxi nova Epiſcop. p*. 1. *cap*. 1. *n*. 50. verſ. *eadem*. Quaranta *in ſumma Bullar*. verbo *Capitulum* verſ. *quæra* 10. Riecius *in praxi fori Eccleſ. decif*. 715. *in prima editione, & reſol*. 606. *n*. 2. *in* 2. *editione, & decif*. 562. *num*. 1. *in* 1. *edit. quæ eſt reſolutio* 483. *n*. 6. *in* 2. *editione, latè* Valenzuela *tom*. 2. *conſ*. 107. *à num*. 11. & de utriſque Barboſa ſuprà *ſub dicta n*. 6. cum aliis ab eo relatis; idem Trullenc. *ſuprà n*. 7. item cum aliis idem Barboſa *dicta ſeſſ*. 23. *Trid. cap*. 13. *n*. 7.

De Abbatibus regularibus, qui per ſe ipſos poſ- 16
ſunt ſubditos ſuos minoribus ordinare, nùm queant cum ipſis in interſtitiis diſpenſare, & Doctores affirmativè reſpondent ſi ipſi eos ſuos ſubditos ordinaverint: ſic Lezana *dicto cap*. 14. *n*. 15. Campanil. *in diverſ. juris Rub*. 12. *cap*. 15. *num*. 42. cum aliis Barboſa *dicta allegat*. 18. *n*. 12. qui etiam probat in dicto Trid. decreto, *cap*. 11. *ſub n*. 1. quod ſicut judicio Epiſcopi committitur prædicta diſpenſatio, ſic, & Abbatis in his caſibus, in quibus Tonſuram, & minores Ordines conferre poteſt, ſic cum Miranda *in manuali Prælator. tom*. 1. *quæſt*. 38. *art*. 7. Campanil. *dicta Rub*. 17. *num*. 13. Bonacina *de Sacram. diſp*. 8. *quæſt. unica puncto* 4. *n*. 6.

Et idem Miranda videndus *dict. tom*. 1. *quæſt*. 38. 17
art. 7. *concluſ*. 3. elevat dubium utrum ſcilicet quando hujuſmodi, quia infirmus, ſive occupatus ad alium miſerit ſubditos ſuos ordinandos, poſſit cum eis in interſtitiis diſpenſare: vel an competat hoc Epiſcopo ordinario; & licèt ipſe non reſolvat, exiſtimo propter rigorem Concilii magis ad ordinarium Epiſcopum pertinere; etſi ex abſoluta doctrina Ægidii Trullench. *dict. dub*. 9. *in fine*, pro affirmativa poſſit reſponderi ſententia.

Ex his notandum eſt primò quod ordinator ſu- 18
per temporum interſtitiis cum non Diœceſano non poſſit diſpenſare ad ſuſcipiendos ordines, niſi hoc in dimiſſoriis expreſſe concedatur ſicque fuiſſe reſponſum à ſacra Congregatione Epiſcoporum Epiſcopo de Aleſe die 5. Auguſti 1593. refert Piaſecius *in praxi nova Epiſcopor. p*. 1. *cap*. 1. *n*. 11. *pag*. 29. ubi dicit ita communiter ſervari in praxi, & reſolvunt Miranda *in manuali prælator. tom*. 1. *dicta quæſt*. 38. *art*. 7. *concl*. 2. ubi latiſſimè probat Marta *de juriſd. dict. p*. 2. *cap*. 9. *num*. 14. Marchinus, & alii relati à Barboſa *dicta allegat*. 18. *n*. 9.

Notandum eſt ſecundò quod etſi regulares poſ- 19
ſint dare dimiſſorias ſuis ſubditis, non tamen poſſunt in eorum interſtitiis diſpenſare, ſed hoc ad Epiſcopum pertinere ex cauſa ſibi per ateſtationem ſuorum ſuperiorum manifeſtata; ita quod neſſe ſit præpoſitis regularibus in hoc caſu diſpenſare; ex eo quia hæc facultas eſt anexa ordinum collationi; nam ſicut ad Epiſcopum ſpectat ordinum collatio, ſic & diſpenſare in interſtitiis, ita docent Menochius *de arbitr. caſu* 554. Marcus Anton. Genuenſ. *in pract. c*. 83. *n*. 1. Gabriel. Vaſquez *tom*. 3. *in* 3. *p. diſp*. 246. *n*. 57. Lezana *in ſumma regul. c*. 14. *n*. 15. & referunt deciſum Piaſecius *in*

praxi

praxi nova Epiſcopor.p.1.cap.num. 50.*pag.* 58. Riccius *in deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neapol. deciſ.* 81. *num.* 1. Diana *reſ. moral. tom.* 2. *tract.* 2. *de dubiis regular. reſ.* 112. Sanchez *in opuſculis moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 54. *num.*4. qui *num.* 8. videtur contrarium probare; imò & ſenſerunt Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. *quæſt. unica puncto* 5. *num.* 34. cum aliis Barboſa *dicta allegat.* 18. *p.*2. *num.*10. quibus addo Trullench. *de Sacram. dicto dubio* 9. *lib.*6. *cap.*
20 *unico num* 9. † Ubi dixit non eſſe improbabile poſſe Regulares ſuperiores in ſuorum interſtitiis diſpenſare, uti probant, & tenent Ledeſma *in ſumma de ordine cap.*8. *concluſ.*11. verſ. *la tercera dificultad*, Villalobos *in ſumma p.*1. *tr.* 11. *difficult.* 12. *n.*8. ubi refert Gregor. XIII. conceſſiſſe religioſis Societatis Jesu, ut ordinari poſſit, non ſervatis interſtitiis; eoque privilegio ait gaudere mendicantes, etiam ſi aliis prohibita ſit hujuſmodi communicatio per eundem Pontif. Gregor. XIII. exiſtimat verò eſſe recedendum à prima ſententia; eo quod hujuſmodi privilegia ſint revocata per Tridentinum: verum Barboſa cum multis *dicta allegat.* 18. *num.* 11. referens prædictum privilegium, ejuſque communicationem, & aliud Clem. VIII. conceſſum Congregationi Sancti Joannis Evangeliſtæ in Portugalia, quod refert Portel. *de dubiis regularium*, probat communem cum multis, quidquid Suarez, & Vaſquez ſentiant.

21 Tertiò notandum eſt, non poſſe etiam Epiſcopum diſpenſare ſuper interſtitiis cum ſamiliari ſuo triennali, ut notant Nicolaus Garcia *de beneſ. p.*2, *cap.*5. *n.* 86. Cenedus *in practicis Canon. quæſt. lib.*1. *quæſt.*38. *n.*31 Navarrus *conſ.* 12. *de temporibus ordin. in novis, & conſ.*13. Bonacin. *de ſuſpenſione in particul. diſp.*1. *quæſt.*1. *punct.*11. *n.* 13. Sanchez *in opuſculo moral. lib.*7. *cap.* 1. *dubio* 27. *n.* 3. Barboſa cum multis aliis *de officio Epiſcopi, allegat.*5. *num.*14. ubi idem probat circa illegiti-
22 mitatem, etiam ad minores ordines. † Tamen ſi ſamiliari jam ordinato collatum eſt beneficium, tunc poſſe Epiſcopum quoad interſtitia diſpenſare; quia jam tunc ratione beneficii eſt ſibi ſubditus dicit idem Barboſa *dicta allegat.* 5. *num.* 15, cum Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.*9. *c.*9. *num.*3. & 4. & ita dicendum, licèt Diana *parte* 2, *tract.*4. *reſ.*190. Sanchez *de matrim. lib.*8. *diſp.* 1. *num.*15. *in fine*, exiſtiment poſſe Epiſcopum abſolutè diſpenſare cum ſuo familiari triennali in interſtitiis.

Ad Text. in Cap. Cum ſecundum regulas IX. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordinari nequit Latinus à Græco, nec Græcus à Latino.*

1 TExtus iſte probat, & Barboſa cum multis *ibi*, quòd Græci à Latinis, nec Latini à Græcis debeant ordinari, eandemquè concluſionem ait *n.*2. deſumere ex noſtro textu, Azor. *inſtit. moral. p.*1. *lib.*3. *c.*48. *quæſt.*14. Verum quia hujus textus amplior intellectus colligitur ex infra adductis *ſub cap. quod vd translationem* 11. *hoc tit.* ideò leges quæ ſubſequuntur, nempe adducta infrà *in cap. quæſitum de pænitentiis*, & quæ notantur *in cap ex parte* 10. *hoc tit.* ſtatim ſequenti.

QUÆSTIO I.

An Græci ſubſint in aliquo Latinis ordinariis. Et an ſit irregularis, ſi ordinetur à Græco Latinus, vel Græcus ſi ordinetur à Latino?

SUMMARIUM.

1 *Græci magna Græcia in multis ſubiiciuntur Latinis ordinariis propter hæreſes, in quas laberentur illi, qui degebant Siciliæ*, numero 2.

3 *Græci Presbyteri poſt Baptiſmum infantem in fronte conſignabant, Euchariſtiam toto anno conſervabant, & alia, nec utebantur in Sacramento pænitentiæ forma præſcripta*, n. 4.

5 *Græci ſine Epiſcopi Diœceſani dimiſſoriis promovebantur.*

6 *Græci temporibus diverſis nonaginta, & amplius hæreſes pepererunt ad corrumpendam Eccleſiæ virginitatem.*

7 *Græci Divina officia ſolo ritu Græco tenentur peragere, & Latini Latino.*

8 *Græcus tranſiens per Eccleſiam latinam tenetur celebrare Græco ritu, & Latinus ſuo, contra Ledeſmam.*

9 *Græcus ſi ordinetur à Latino, vel Latinus à Græco non incurrit irregularitatem,*

GRæci magnæ Graciæ in multis ſubiici ordinariis latinis teſtatur decidens Pius IV. *conſtit.*74. *olim* 97. edita *anno* 1564. quæ incipit: *Romanus*, in verbis ſequent. *Subiicit Græcos ordinariis circa qua ad Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem, ſalutem animarum, atque hæreſium extirpationem concernunt; ideòque locorum, in quibus moram trahunt ordinariorum latinorum, viſitationi, correctioni, & omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis, tanquam ſuis ſuperioribus ſubeſſe, & humiliter obedire præcipiuntur reliquis ipſorum in Divinis celebrandis, aliiſque ritibus à Sede Apoſtolica, approbatis privilegiis, & gratiis Apoſtolicis intactis remanentibus*; Itaque expendens conſtitutionem hanc Pater Joan. Baptiſta Scortia *in ſelectis Summorum Pontificum conſtitutionibus epitome* 79. *Theorema* 199. † ait ut cum Græci tam Ec- 2
cleſiaſtici, quàm Laici degentes in Regnio Siciliæ, & Neapoli in diverſas nefarias opiniones laberentur, & in hæreſes, aliaque perpetrarent in animarum perniciem, & populorum latinorum ſcandalum repellentes prætenſæ exemptionis ab Ordinariis locorum, in quibus degebant vi privilegiorum Summi Pontificis, Clypeo correctionem legitimam coactum fuiſſe Pium IV. prædicta conſtitutione declarare eos ſubiici in his quæ ſpectant ad Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem, animarum ſalutem, hæreſiumquè extirpationem Ordinariis; quia erant multa in quibus errabant,

tam fidei, ut in proceſſione Spiritus Sancti à Patre,& Filio;in articulis de Purgatorio; de viſione Dei ante diem judicii, de ſecundis nuptiis, de fornicatione ſoluti cum inſoluta, & ſimilibus, quorum errores commemorant Eugenius IV. *conſt.*17.Sanct.Thomas opuſculo hac de re *tit.* 7. Albertinus *in Rub.de hæret.lib.*2.Auguſtin.deAncona *de poteſt.Eccleſiaſt.quæſt.*25.*art.*5.& 6.S.Antonin.*part.*3.*tit.*22.*cap.*11.§.1.quàm in illis, quæ pertinent ad Sacramentorum adminiſtrationem; nam ut patet *ex conſt.*14. *Innocent.IV.* quæ incipit *Catholica*,hac Pii IV.& Clement. VIII. *num.* 34.

3 † Præsbyteri Græci poſt Baptiſmum infantes in
fronte chriſmate conſignabant, cum tamen confirmatio pertineat ad Epiſcopum;ut notavi ſupra
in *cap. quinto de conſuet.* & dico infra *ſub cap.
unico de Sacra Unctione, & de Sacram. non ite-*
4 *randis*, † & Euchariſtiam eandem toto anno conſervabant;
ideo ut ſpecies redderentur minus habiles ad conſumptionem; ideoque illas admiſcebant
ſacro Oleo ſuis infantulis in Baptiſmo
5 communicabant, † in pœnitentiæ Sacramento
non utebantur præſcripta abſolutionis forma; item ſine Epiſcopi Latini Diœceſani dimiſſoriis litteris ad Sacros ordines promovebantur; & ſic ſuſpenſi in eis miniſtrabant contra præſcriptum hic, & expreſſius *in dict. cap.* 11. *hoc tit.*

6 Itemquè fuiſſe tot, tantoſque errores Græcorum, ut Leo IX. *in epiſtola contra Michael. & Acridanum cap.* 8. Græcos diverſis temporibus; diverſo errore ad corrumpendam Eccleſiæ Catholicæ Virginitatem, nonaginta, & amplius hæreſes peperiſſe, in tantum, etiam ut ſepulta cadavera exhumata, impia ſuperſtitione comburerent; ad id inquam neceſſariam fuiſſe prædictam Pii IV. conſtitutionem; qui in cæteris approbatis Græcorum ritibus, ut Divinorum officiorum celebratione, jejuniis, precibus, & ſimilibus voluit intacta eorum privilegia remanere, & gratias Apoſtolicas, de quibus rogaverat olim Greg. X. Michael. Paleogus Imperat. poſt tenorem confeſſionis fidei.

7 Et Pius V. eoſdem Græcos Miſſas, officiaque Divina ſolo ritu Græco,non etiam more Latino, & Latinos ſolo Latino, non item Græco *conſt.*12. *alias* 7. quæ incipit *providentiæ*, celebrare præcipit ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis à Divinis, cui conſonat quod ſtatuit Leo IX. *epiſtolas ad Michaelem cap.* 29. ubi monet, ut unuſquiſque Sacerdos ſinatur celebrare; etiamſi in alieno ſolo verſetur, juxta ritum ſuæ Eccleſiæ, quod etiam cenſuit in fine Concilii Florentini Eugenius IV.

8 † Quare idem Scortia *dict. theorema* 199. *in fin.* Sanchez *de matrim. lib.*3.*diſp.* 18. *num.*20. Salas *de legibus*, *diſp.*14. *ſect.* 5. *num.*64. Suarez *tom.*3. *diſp.*44. *ſeſſ. art.* 4. dixerunt non rectè exiſtimaſſe Ledeſmam 1.*p.*4. *quæſt.* 15.*art.*5.*dub.*2. Græcum Sacerdotem tranſeuntem per Eccleſias Latinas non poſſe celebrare in fermentato, ſed tantum in Azimo, & è contra Sacerdotem Latinum tranſeuntem per Eccleſias Græcas, non poſſe celebrare in Azimo, ſed tantum in fermentato.

9 Ad ſecundam quæſtionis partem cum uberius reſpondere poſſis ex dictis *infra in dict. cap.* 11. breviter reſpondet Majolus *lib.*4. *de irregularitate cap.*32.per textum noſtrum, & per textum *in dict. cap. ex parte* irregularitatem incurrere: tamen probabilius eſt eam irregularitatem non incurrere, etſi negari non poſſit prohibitum eſſe Græcos ordinari à Latinis, & Latinos à Græcis, ut in textu noſtro prohibetur; ſed ex ejus litteris videmus talem irregularitatis pœnam non imponi, minuſquè probari *ex dict.cap.ex parte*; quia ut ex ejus litteris conſtat non eſt ſermo de hac materia, ut docet Filliucius *tom.* 1. *tract.* 20. *cap.*7. *num.*230. Turrianus *de cenſur. lib.* 9. *diſp.* 61. *dubio* 3. Diana *p.* 4. *tract.* 2. *reſol.* 54.

Ad Text. in Cap. Ex parte X. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Monachus tranſiens de una religione ad aliam poteſt miniſtrare in ſuſceptis ordinibus.*

2 *Apoſtata non eſt Religioſus, qui egreditur animo intrandi aliud monaſterium.*

PRobat textus hic, quod Monachus, qui ex 1
una religione tranſit ad aliam, ſi in hac ſecunda ordines ſumit,& revertitur ad primam poteſt adminiſtrare in ſuſceptis, ut probat cum multis Barboſa hic *num.*1.& ultra eum ampliari poteſt ex multis, quæ dico infra *de regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.*

Cumque per gloſſam ibi; *ad nigros*; ibi: *Vel* 2
dic quod non eſt Apoſtata, niſi qui ad ſæculum redit, notet cum multis Barboſa *n.* 2. ut non ſit propriè Apoſtata Religioſus, qui poſt ſolemnem profeſſionem egreditur monaſterium animo intrandi aliud, licet laxius; ideò videbis quæ infra noto *in cap. Joannes* 5.*cap. non eſt vobis* 7. *cap. ſanè* 10. *cap. licet* 18.

Ad Text. in Cap. Quod translationem XI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Latinus Clericus; qui ordinatur ab Epiſcopo Græco ſine licentia ſui Ordinarii interdicitur.*

2 *Latinus Epiſcopus ſubditos habens Græcos, debet habere Vicarium Græcum, qui conferat ordines Græcis.*

3 *Epiſcopus ad ordines quis propriè dicatur remiſſivè.*

4 *Incola cujus loci dicatur.*

5 *Filius ſequitur paternam originem: quid quoad Parochiam*, n. 6.

POntifex probat hic, ut ſi Clericus Latinus or- 1
dinetur ab Epiſcopo Græco ritu Græco ſine licentia ſui Ordinarii interdicatur ab executione ſuſcepti ordinis, ſi cum licentia Ordinarii, quamdiu talis mos ab Eccleſia toleratur non ſit impediendus, ſed Ordinarius culpandus: ſic cum multis probat Barboſa hic *num.*1.& 2.ubi cum Azor.
*inſtitut.moral.p.*2.*lib.*3.*cap.* 48.& *quæſt.* 14. † ait 2
quòd

quòd quando Epiſcopus Latinus habet ſubditos Latinos, & Græcos ſuis moribus utentes, debet habere Vicarium aliquem Epiſcopum Græcum, qui Græcis Clericis conferat ordines; & pro hac materia faciunt quæ ſcripſi ſuprà *in cap. 9. hoc tit.*

3 † Sed quia occaſione hujus textus poſſes longè agere de puncto quis ſit proprius Epiſcopus ad ordines conferendos, & quibus propriè conferri valeat, ſitque definitum in Trid. *ſeſſ. 23. cap. 8. de reformat.* ubi cum multis Barboſa *ibi*, & uberius *de officio Epiſcopi p. 2. tota allegat. 4.* aliqua *alleg. 5. & 6. & 7.* & *allegat.* 8. ubi latè agit de Epiſcopo, qui alienum ſubditum ſine dimiſſoriis litteris ordinat ſui Epiſcopi, ac de pœna, quam incurrit cum infinitis ab eo relatis, quibus noviſſimè adjungo quæ cum aliis tradit Ægidius Trullench. *de Sacram. lib. 4. cap unico, dubio 7. & 8. per totum*; ideò non tam longè hic agam de nonnullis, quæ ad propoſitum ſpectant.

4 Et quia per textum hunc Riccius *p. 2 collect.* 269. agit cujus loci incola dicatur, & *collect.* 1583. quis dicatur originarius. & *collect.* 1893. ubi de materia civilitatis, & de aliis *collect.* 846. & *collect.* 885.

5 † imò & quòd filius ſequatur originem paternam, ut tradit Gutierrez *conſ. 7.* & de his abundè jam dixerim *in cap. fin. de foro compet. à quæſt. 1.* & de habitatione an præſtet forum *in cap. quod Clerici* 9.

6 *eodem quæſt. 2.* † quid quoad Parochiam *in dicto cap. fin. quæſt. 1. n. 47. & in cap. 15. quæſt.* 14. ubi aliqua, quæ ſunt maximè neceſſaria, ut ſciat quis proprius dicatur ordinandorum Epiſcopus; ideò ibi dicta adjunges, ut benè explanes: & in qua ætate acquiratur Domicilium, Narbona *anno* 10. *quæſt.* 16. plures quidem quæſtiunculas de ſubjectione ad ordines tam Domicilii, habitationis, originis, beneficii, Patrimonii, ac familiaritatis cum multis congerit videndus noviſſimè Leander *de hoc Sacramento tract. 6. tota diſp.* 8. ſed tu recolliges ſicut ex ſequentibus apparet.

QUÆSTIO I.

An Summus Pontifex poſſit permittere, ut Græci adminiſtrent Sacerdotium, ſine inſtrumentorum porrectione. Et an qui ſuſcipit ordines minores ab Epiſcopo Domicilii, poſſit variare, & accipere Subdiaconatum ab Epiſcopo originis propriæ, vel Paternæ, & poſtea accipere Diaconatum, & Præsbyteratum ab Epiſcopo beneficiorum: ubi nonnulla circa eos, qui dicantur Epiſcopi proprii ad ordines conferendos?

SUMMARIUM.

1 *Præsbyteratus qua materia conferatur*, n. 3.

2 *Diaconatus ordo cum qua traditione materiæ conferatur.*

3 *Præsbyteratus ordinis inſtitutio pro jure ſit, & à quo.*

4 *Sacramentorum materia, & forma, ſunt à Chriſto inſtituta, non ſingula quoad ſpeciem, ſed aliquæ quoad genus &c. dependenter ab Eccleſia in aſſignatione ſpecifica* numero 5. 6. & 8.

5 *Eccleſia in Sacramento Ordinis uſa eſt in temporibus varietate materiæ, & formæ: vide* ſub n. 8. & 11.

6 *Bulla Clem. VIII. edita 1595. Auguſti 31. incip.* Sanctiſſimus, & n. 7. & 8.

7 *Ritus ordinandi Græcos à Latinis, & è contra approbantur.*

8 *Ritus Eccleſiæ Romanæ, differt à ritu Eccleſiæ Græcæ in conſecratione, & in ordine, & de ritu Græco, & Latino*, n. 9. 10.

9 *Græci non carent vero Sacerdotio defectu materiæ eſſentialis contra aliquos, cum in eorum ordinatione vera materia, & forma adſint, ſicut in Latina.*

11 *Ordinis materia, & forma à Chriſto determinata, extenditur ab Eccleſia, ut clarius ſignificetur inſtitutio.*

12 *Ordinum proprius Epiſcopus poteſt eſſe ratione originis, domicilii, ſeu beneficii.*

13 *Ordinari nequit qui ſubditus eſt plurium Epiſcoporum, niſi ab uno eorum, qui prius incepit illi conferre ordines, etiam ſi habeat plura beneficia in diverſis Diœceſibus, ad quorum titulum cujuſlibet poſſet ordinari*, n. 15. *contraria ſententia pluribus fulcitur fundamentis*, n. 16. 17. 18. *vide* numero 20. 21. & 22.

14 *Litigaturus ex quo ſemel elegit litigare coram uno judice ex pluribus ſibi competentibus, nequit variare, ſecus in ordine, & quare*, n. 20. 21. *ſed videtur contra*, n. 22.

17 *Ordinari nequit qui habet plura beneficia in diverſis Diœceſibus ab Antiſtite, quo maluerit idem ſi habeat plura domicilia*, numero 18. & 19.

19 *Cap.* nec captandæ de conceſ. præbendæ.

21 L. 2. 3. 4. & 5. & 20. ff. de optione legata.

22 *Ordinatus ab uno ad titulum patrimonii pro Eccleſiæ utilitate, qualiter ab alio Epiſcopo queat ordinari ratione ejuſdem tituli.*

23 *Ordinatus in minoribus ab Epiſcopo, num ab alio queat ordinari in majoribus ratione domicilii, aut beneficii.*

UT ad primam difficultatis partem reſpondeam, præmitto dicendum Concilium Nicenum 1. *canon.* 2. Carthaginenſe 4. *cap.* 5. Tridentinum *ſeſſ.* 14. *cap.* 3. *de Extrema unctione* docere Præsbyteratum manuum impoſitione conferri; Florentinum verò Concilium traditione Calicis cum Vino, & Patenæ cum Hoſtia, & inter ſcholaſticos Bonaventura *in 4. diſt. 24 p. 2. art. 1. & quæſt. ult.* Scotus *quæſt. unica §. de ſecundo*, Durandus *quæſt. 3. num.* 8. putant † Diaconatum conferri per ſolam manuum impoſitionem cum forma competenti; alii per ſolam Evangeliorum traditionem cum forma correſpondente, ut docent D. Thomas *in 4. diſt. 24. quæſt. 2. art. 3. ad 5.* Ricardus *articulo 4. quæſt. 3.* Palatius *diſp. 7. poſt primam concluſionem*, Vaſquez *diſp. 238. c. 4.* † Quare igitur cum ex prædictis videantur diſſentire in aliquo Doctores, ita ut qui ſententiam Florentini Concilii defendunt, eam Præsbyteratus inſtitutionem eſſe de Jure Divino, à Chriſtoquè dimanare; alii inquam inſtitutam, & determinatam ab Eccleſia; & ſic variabilem fuiſſe; ideo ut hæc varietas componatur,

(margin numbers of the last paragraph: 1, 2, 3)

dicer utramque ſententiam veram eſſe; eo quod omnes utriuſque Doctores ſufficientem materiam ordinis Sacramenti aſſignent; quia cum hæc non ſit in ſpecie determinata, ſed tantum ſub ratione ſigni ſenſibilis in genere poteſtatem ordinis exprimentis; ſequitur ut quævis ex aſſignatis ſufficiens ſit, modò accedat forma ſufficienter, poteſtatem exprimens.

4 Et pro veritate dicendum materias, & formas Sacramentorum eſſe à Deo, vel à Chriſto inſtitutas, non tamen ſingulas quoad ſpeciem, ſed aliquas quoad genus tantùm determinandas quoad ſpeciem ab ipſis Apoſtolis, vel Eccleſia: inter quas eſt materia, & forma Sacramenti Ordinis, cujus ſingulæ materiæ, & formæ ſingulorum ordinum non fuerunt à Chriſto Domino determinatæ in ſpecie, ſed tantum in genere ſub aliquo ſigno ſenſibili expreſſivo poteſtatis, quæ per ordinem traditur: ſic latè Pater Amicus *in ſuo*
5 *curſu Theologico tom.7. diſput.2.ſect.4.* † quod videtur verum ex eo fundamento, nam diverſis temporibus uſa eſt Eccleſia ad hoc Sacramentum conferendum varietate materiæ, & formæ, ſed ſi ipſæ a Chriſto eſſent inſtitutæ ſpecificè, non poſſet, nec Pontifex circa eas diſpenſare, ut certum eſt, & dixi jam ſuprà; ergo ſi Eccleſia diverſis temporibus pro varietate uſa eſt, ſequitur ut in ſpecie materia, & forma hujus Sacramenti ſit determinata ab Apoſtolis, & Eccleſia.

6 Et confirmatur authoritate Clem. VIII. qui ſua peculiari Bulla edita anno 1595. die 31. Auguſti quæ incipit *ſanctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa VIII.* in fine; ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decernentis, declarantis, mandantis & conſtituentis Romæ habendum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis latinis Italiæ, & inſularum adiacentium ſubjectos ab Epiſcopo
7 Græco ordinet. † Sed ex hoc Pontificis decreto evidenter ſequitur, ac deducitur aſſertio propoſita; ergo non poteſt non eſſe validus ille ordinandi ritus, quem publicari Bulla ſummus Pontifex approbat, cum approbet ritum ordinandi Græcorum, qui eſt quoad materiam, & formam, diverſus à ritu ordinandi latinorum; & ſic fit neutrum, per ſe determinatè eſſe neceſſarium ad validitatem Sacramenti, poſſeque ſub alterutro; collatum, eſſe validum; at ſic Pontificem in declarandis mediis neceſſariis ad ſalutem, non errare, cum ad hoc ei, & Eccleſiæ data ſint cum infallibili Chriſti promiſſione, ut non ſint portæ inferni contra prævaliturae; ergo cum prædicta Bulla declaret habendum eſſe, ut Catholicum illum Græcum Epiſcopum, qui Græcos ſubditos Epiſcopos Latinos cum eorum dimiſſoriis Græco ritu ordinat, videtur ſimul declarare, Ordinem per talem ritum collatum eſſe validum, alioquin nec poſſe com detrimento animarum prædicta Bulla talem ritum permittere, nec Catholicum Epiſcopum declarare, qui ab eſſentiali ritu conferendi hoc Sacramentum ab Eccleſia Romana recederet.

8 Et quod Ritus Eccleſiæ Romanæ, diſtinguatur à ritu Eccleſiæ Græcæ in multis apparet ex adductis ſuprà *ſub c.9.à n.1.* ubi de differentia conſecrandi Euchariſtiam in pane fermentato ab eo, quam obſervat Eccleſia Latina in pane azimo, item & in ordinatione; quia cum hæc obſervet ex Concilio Florentino *in inſtruct. Armenorum.* Sextum Sacramentum eſſe ordinem, cujus materia eſt illud, per cujus traditionem confertur ordo, ſicut Præsbyteratus traditur per Calicis cum Vino, & Patenæ cum pane porrectionem, referatque Diana *p.8.tract.1.reſ.42.* in *verſ.verum*, ordinationem Græcorum ſine inſtrumentis peragi, ut pleríque teſtantur, ſicque teſtetur etiam audiviſſe à quodam Græco Viro docto. Quare dicendum videtur ex Chriſti inſtitutione in materia ordinationis eſſe quandam latitudinem; itaut per ſe loquendo ea conſiſtat in porrectione Calicis, & Patenæ cum pane, & vino, ex conceſſione tamen Pontificis ad eam ſufficiat ex parte materiæ manuum impoſitio ſine viſa inſtrumentorum porrectione; quemadmodum ex eadem Chriſti inſtitutione, in Miniſtro Confirmationis eſt aliqua latitudo: nam per ſe loquendo Epiſcopus ſolus poteſt validè tale Sacramentum conferre; ſi tamen accedat conſenſus Sedis Apoſtolicæ, ſimplex Sacerdos illud validè adminiſtrare poterit: ſic docent Joannes Præpoſitus *in 3.part.quæſt.unica, de Sacram.Ordinis, dub.10.n.109.* Arcudius *in concordia lib. 6. c.4.* Fornarius *de Sacram. Ordinis cap. 2.* item Cardinalis Lugus *de Sacram. tom. 1. diſp.1. ſect.5.* ubi latè, & doctè Bellarmin. *lib. de Sacram. Ordinis c.7. in fin.* ubi ſic ait: *Credibile eſt Dominum inſtituiſſe iſtas omnes materias ordinum, non quidem in particulari ſed generatim, monendo Apoſtolos, ut ordines conferrent per ceremonias inſtrumentorum, quibus ſignificaretur eorum poteſtas.* Alia tradit etiam Petrus à Sancto Joſeph. *in idea Theol. Sacram.35. reſol.3.* & bene loquutus fuit Pater Franciſcus de Lugo Cardinalis Luci Germanus, qui vita functus eſt anno præterito 1652. Valliſoleti, dum eſſet Rector Soc. Jesu apud S.Ignatium *de Sacram. in genere cap.1.q.7.n.70. & 73.* quem ad litteram refert præcitatus Diana *dict. reſ.4.p.8.* in *verſ.nota tamen*, probans ex multis, *& ex cap. Præsbyter de Sacram. non iterandis*, Apoſtolorum tempore formam ordinationis fuiſſe ſolam manuum impoſitionem; & ſic credens quod niſi eſſent formæ poſtea inventæ, ſufficeret ordinatori dicere *ſis Sacerdos*, vel alia æquipollentia verba.

Unde reſolvendum eſt quod etſi aliqui dixiſ- 9
ſent Græcos carere vero Sacerdotio defectu materiæ eſſentialis, non eſt cur audiantur cum ritu Græco per unicam impoſitionem manus, unicamque formam, duplex conferatur poteſtas Subdiacono vero contrectandi vaſa Sacra, & legendi Epiſtolas; Diacono, diſpenſandi Corpus, & Sanguinem Chriſti ex commiſſione Sacerdotis, necnon legendi Evangel. Præsbytero, conſecrandi Corpus, & Sanguinem Chriſti, & ſimul à peccatis abſolvendi: ritu verò Latino, non niſi per duplicem materiam, duplicemquè formam, cum Latini magis explicitè quatenus in Diacono duplicem exprimunt poteſtatem legendi Evangelium, & miniſtrandi ſolemni ſacrificio; in Sacerdote pariter poteſtatem ſacrificandi, & abſolvendi diſtinctè; obidque rectè tam in Eccleſia Græca, quàm Latina Ordinis Sacramentum conferri dici debet: cum hoc Sacramentum nullum habeat certum ſignum ex Chriſti inſtitutione in ſpecie, ſub quo conferri debeat, ſed tantum in genere, quatenus aliquo modo expreſſivum eſt poteſtatis, quæ per ordinem traditur, & hoc in ſpecie determinare, ſit penès Eccleſiam, & potuiſſe pro variis temporibus, variiſque Eccleſiis, varia ſigna materialia ad eam

ordinis

10 ordinis poteſtatem exprimendam determinare. †
Ita tamen ut utraque Eccleſia Græca, & Latina
conferat ordinationem per ſenſibile ſignum, &
verba rectè ſignificantia traditionem poteſtatis,
& per conſequens utraque validum Sacramen-
tum efficiat; quia ſervat formaliter loquendo ma-
teriam; & formam inſtitutam à Chriſto, licèt
materialiter utatur ſignis diverſis, quatenus Græ-
ci magis confuſè ſignificant poteſtatem Diaconi,
vel Sacerdotis ſolo nomine Diaconi, vel Præs-
byteri.

11 Quæ omnia plus ex ſequentibus explanantur;
etenim ante ſcripta Evangelia in ordinatione Dia-
coni adhibebat ſolam manuum impoſitionem,
quam etiam ſolam adhibebat in ordinatione Præſ-
byteri, ut conſtat, tum ex Concilio Carthaginenſi
4. *cap.* 3. ibi, Præsbyter cum ordinatur Epiſcopo
eum benedicente, & manum ſupra caput ejus te-
nente, tum ex Niceno 1. *canon.* 9. tum ex ritu Græ-
co; tum maximè ex ſacris oraculis, in quibus ſola
mentio fit de impoſitione manuum, Actorum *c.* 13.
cum Apoſtoli Saülum, & Barnabam crearunt, ut
jam ſupra *in hoc tit.* notavi *ſuper Rub.* ubi dicit
textus *tunc jejunantes, & orantes, imponentesque
eis manus dimiſerunt illos*, & 2. ad Thim. 5. *Ma-
nus*, inquit Paul. Thimoteo Epiſcopo *cito nemini
impoſueris*, & 2. ad Thim. 1. *Admoneo te ut reſuſ-
cites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem
manuum mearum*; & ibidem cap. 4. *Noli negligere*,
inquit, *gratiam, quæ eſt in te, quæ data eſt tibi per
prophetiam cum impoſitione manuum Præsbyterii*;
quam eandem manuum impoſitionem, ut Eccle-
ſia Græca ſervat, nunc Eccleſia Latina in ordina-
tione Diaconi, & Præsbyteri, & præter eam ad
majorem collatæ poteſtatis expreſſionem adhibet
in ordinatione Diaconi traditionem Evangelio-
rum cum verbis clarius exprimentibus poteſtatem
legendi Evangelia in Eccleſia Dei, in ordinatione
Præsbyteri, traditionem Calicis cum Vino, &
Patenæ cum Hoſtia, cum verbis clarius ſignifican-
tibus poteſtatem ſacrificandi, repetit Diana ubi
ſupra *dict. part.* 8. *tract.* 1. *reſol.* 42. ſub verſ. *ex
dictis*, ubi advertit dixiſſe *cum verbis clarius expri-
mentibus*: nam aliqua verba implicitè ſaltem, &
confuſè ordinis poteſtatem ſignificantia, ſemper
fuerunt neceſſaria, cum omne Sacramentum
novæ Legis conſtare debeat ex rebus, & legibus,
quibus ſatis difficultas prædicta patet.

12 Ad ſecundam quæſtionis partem de recipiente
ordines ab uno Epiſcopo, num queat variare, re-
cipiendo ordines majores ab alio, occaſione hujus
dubii poteram hic adjungere de modis, ex quibus
qui ordinandus eſt, poſſit recurrere ad diverſos
Epiſcopus, qui eum competenter ordinare queant
& legitimè; nam quemadmodum quis ratione
beneficii poteſt ordinari ab Epiſcopo, in cujus
Diœceſi ſitum eſt beneficium, etiam ſi tenue ſit,
ut docent Doctores per textum *in cap. cum nullus
hoc tit. lib.* 6. cum infinitis Barboſa *p.* 2. *allegat.* 4. *de
officio Epiſcopi à num.* 42. pro quo faciunt adduc-
ta *in cap. poſtulati* 14. *de foro comp.* præcipuè
quæſt. 1. item ratione Domicilii, vel ratione origi-
nis, ut colliges abundè ex his, quæ dixi latè *in
cap. fin. de foro comp. à quæſt.* 1. & ex notatis *in prin-
cipio hujus textus*, quod qualiter contingat expen-
dit cum multis idem Barboſa *dicta allegat.* 4. *à n.* 1.
& *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *cap.* 33. de quibus non-
nullas ponam difficultates *infra*.

13 Sed ad punctum quæſtionis videtur dicen-
dum, ut licèt ordinandus habeat Epiſcopos
diverſos, ad quos recurrere poſſit, ut ordines re-
cipiat, veluti unus ratione originis, alius domicilii;
aut habitationis, vel alter ratione beneficii, tamen
ex quo ab uno incepit ordines aſſumere, debeat
cum illo continuare ad cæteros ordines aſſumen-
dos; itaut nequeat variare juxta propoſitum in
quæſtione noſtra, aſſumendo ab alio ex prædictis
Epiſcopis ordines, niſi Epiſcupus, qui prius illum
ordinavit judicaret ceſſare cauſam ordinationis, &
remitteret ordinatum ad alium ex dictis Epiſcopis;
ex eo quia ſi ſemel eſt factus ſubditus ordinantis,
cujus unus providere illi de beneficio; & ſic
aliis juribus Epiſcopalibus non poteſt talis ſubdi-
tus eligere alium Epiſcopum in præjudicium elec-
ti per primam ordinationem: ſic docent poſt Archi-
diaconum *in cap. nec captandæ de conceſſione præ-
bendæ*, Achiles de Gracis *deciſ.* 13. *de penſionibus*,
Molfeſius *in ſumma Theologiæ moral. tract.* 2. *cap.* 2.
n. 10. qui ſic obſervat cum Riccio, & Quaranta
† Et confirmatur quia ex quo cuilibet competant 14
fori diverſi, ut litigare queat ratione privilegii,
delicti, rei ſitæ, Domicilii, habitationis, alteriuſve
modi, de quibus latiſſimè tractavi *ſub tit. de foro
comp.* & ſi ſit in ejus poteſtate facultas fori eligen-
di: tamen ex quo ſemel coram Judice aliquo
compareat, tenebitur inſtantiam cum illo proſe-
qui, facultate denegata ſibi variandi, ad alium Ju-
dicem eundo, ut probavi *in cap. ex parte* 15. *de
foro comp. quæſt.* 7. ergo. † Et ſic Barboſa *de Ju-* 15
re Eccleſ. dicto cap. 33. *p.* 2. *n.* 39. tenet eum, qui ha-
bet plura beneficia in diverſis Diœceſibus, ſi eligit
unum Epiſcopum, à quo incipit ordinari, non poſ-
ſe poſtea ordines ſuſcipere in alia Diœceſi ratio-
ne alterius beneficii.

Prædicta ſententia in praxi uſitata eſt, ſed non 16
reticeam eſſe fortiſſima fundamenta pro contraria
ſententia; nempe ut ſi quis ſuſcepit ordines mino-
res ab Epiſcopo Domicilii, poſſit Diaconatum,
aut Subdiaconatum recipere ab Epiſcopo origi-
nis, vel ab Epiſcopo beneficii, ad cujus titulum
prætendat ordinari. Primò quia ſi hunc Epiſco-
pum modo elegerit; non ideo deſinit eſſe ſubditus
à jure aliorum. Secundò quia dum variat utitur
jure ſuo, & conſequenter nemini facit injuriam.
Tertiò quia per primam electionem non abdi-
cavit à ſe jus eligendi, quod habebat. Quartò quia
Campanil. *in diverſ. Jur. Canon. Rub.* 9. *c.* 8. *n.* 11.
Riccius *in praxi Eccleſ. reſol.* 358. *in* 2. *editione*, &
in praxi aurea reſol. 49. Garcia *de benef. p.* 2. *c.* 4. *à
n.* 1. Bonacina *tom.* 1. *diſp.* 8. *quæſt. unica puncto* 4.
n. 14. Villalobos *p.* 1. *tract.* 11. *difficult.* 9. *n.* 2. † 17
docent abſolutè quòd habens plura beneficia in
diverſis Diœceſibus, poſſit à quolibet maluerit An-
tiſtite ordinari. Quintò quia id nullo jure reperitur
prohibitum expreſsè: ita in terminis docent Trul-
lench. *de Sacram. lib.* 6. *quæſt. unica dub.* 7. *ſub n.* 27.
& cum eo Diana *p.* 9. *tr.* 6. *miſcel. reſ.* 4. & antea ipſe
Diana *in p.* 8. *tr.* 2. *reſ.* 9 & 10. ubi contra Barboſam,
& alios *d. alleg.* 4. *p.* 2. *n.* 1. ſic tenuit cum Franciſ-
co Zypeo, cui addo Averſam *de Sacram. ordinis
q.* 1. *ſect.* 6. quatenus dixit juxta doctrinam *l. Sena-
tores ff. de Senatorib.* quod ſi quiſpiam ſit oriundus
ex uno loco, & habebat beneficium non requi-
rens reſidentiam in alio, & Domicilium perpe-
tuum in alio, poſſit a quolibet ex his Prælatis pro-
moveri † ſed melius, & in terminis diſtinxit Squil- 18
lante *de privileg. Clericor. c.* 4. *n.* 136. ubi ex Navar-
ro teſtatur fuiſſe reſolutum ordinatum in loco
Domicilii poſſe ordinari in loco beneficii: & ſic
in puncto Juris teneo.

19 Nec obſtant fundamenta contraria, quibus ſatisfit ex jam adductis, nec textus *in dicto cap. nec captanda*, cum ibi ſolum loquatur de illo, qui habet facultatem à Pontifice ad acceptandum beneficium; quod primo vacaverit, qui quidem antequam beneficium vacet, non poteſt acceptare determinatum beneficium, ſed tenetur acceptare primum beneficium, quod vacaverit, juxta ea, quæ latè dico *ſub tit. de conceſ. præb.* & ſic jam vides quod deciſio illius textus, non videatur accommodabilis caſui noſtro; præcipuè cum ſit odioſa, & conſequenter non extendenda, & conſulente prædicto Ægidio Trullench. ut ipſe ait *dicta n.* 27. anno præterito 1635. fuiſſe in praxi acceptatum in Diœceſi Valentina in quodam beneficiario habente unum beneficium in Diœceſi ſegobienſ. qui cum ſuſcepiſſet ibi ratione illius beneficii Subdiaconatum, poſtea ratione alterius beneficii in Diœceſi Valentina, ſuſcepit ibi alios or-
20 dines. † Et nec obſtat confirmatio relata ex variatione fori ſemel electi quia etſi vera ſit abſolutè, non adaptatur ad caſum noſtrum; & quia electo ſemel judice, & lite coram eo conteſtata, fit Dominus illius inſtantiæ, quæ una eſt quouſque ſentiet; at verò in caſu noſtro videntur eſſe actus diverſi; quia ex eo, quod unum ordinem quis accepit ab uno, ille actus finitus fuit, & completus, & non eſt cur nequeat pro aliis ordinibus recurrere ad alios Epiſcopos, quorum ſubditus ſit aliquo ex modis prædictis; quia ut inquit Franciſc. Zipeus *in conſultat. canon. lib. 1. tit. de ætate ordin. conſ.* variatio hic non contingit circa unum, & idem ſubjectum, ſed reſpectu diverſorum; quoniam ordo ſuſceptus, v. g. Diaconatus, diſtat à ſuſcipiendo, v. g. ſacerdotio; itaque ut excluſa ſit variatio quoad unum, qui & natura irrepetibilis eſt, nihil vetat quoad alterum variare, & alterum Epiſcopum adire, nec uſlibi cautum eſſe quod per aditionem unius Epiſcopi; alter fiat abeuus, ſeu non proprius, nec enim eſſe eandem rationem in hoc caſu, in quo unus actus diſtinguitur ab alio.
21 † Obidque non obſtare *l. 2. 3. 4. 5. & 20. ff. de optione legata*, quibus probatur quod optione ſemel facta omne jus conſumitur; quia cum reddat rationem *dict. l.* 20. cur voluntatem mutare non poſſit optans, nempe, quia omne prima teſtatione conſumpſit, cum res continuò eſſet ejus ſimul, ac ſi dixerit eam ſumere alia, hæc adducens Diana *p. 6. tr. 7. miſcel.* ſic tenet *reſ.* 35.

22 Sed an noſtra opinio in aliquo caſu irritetur, dubium poteſt eſſe, & videtur affirmativè reſpondendum: nam ſi quis, v. g. à priori Epiſcopo originis, ordinem aliquem accepiſſet ad titulum beneficii, reſidentiam requirentis, vel ad titulum Patrimonii pro utilitate, vel neceſſitate Eccleſiæ, juxta Trid. formam *ſeſſ. 23. de reformat. cap.* 16. tunc non poſſit ab Epiſcopo novi Domicilii, ordines conferri inconſulto priori Epiſcopo, à quo perquirere debet, utrum juſta illa cauſa, quæ ad collationem ordinis coëgit, ceſſaverit, vel adhuc vigeat, etſi adhuc eadem cauſa perduraverit, remittatur, ut inſerviat Eccleſiæ, cujus gratia fuit ordinatus, juxta Trid. decretum, *dict. ſeſſ. 23. c.* 16. ſic docent Aloyſius Riccius *in praxi Eccleſ. deciſ.* 306. *n.* 4. quamvis ibi, *In verſ. cæterum*, affirmet conſuluiſſe contrarium nonnullos Epiſcopos Domiciliarios ordinare cupientes, ſcilicet clericos, qui ab eorum originis Epiſcopis ordines ſumpſerunt, eo quòd variatio, maximè in ordinibus, & aliis ſpiritualibus prohibeatur, juxta *Clem. 1. de renunciatione*, & Archid. *in dict. cap. nec captandæ*, & prædictam doctrinam docuerunt Addent. ad ſummam Bullar. Quarant. *in verb. Ordo verſ. circa tertium pag.* 351. Piaſecius *in praxi Epiſcopali 1. p. cap. de conferend. ordin. n. 9. amplias.* 2. ſequitur Diana *dict. p. 8. tract. 2. reſ.* 10. † dicens 23
hæc procedere, non ſolùm in majoribus ordinibus ſed etiam in minoribus, ex Rebuffo *de litteris ordin. n.* 16. Piaſecio *ſuprà*, & Quaranta, *verb. Ordo* ſupra improbans Guid. Pap. *deciſ.* 44. dum dixit poſſe Laicum promoveri ad primam Tonſuram, etiam per Epiſcopum non ſuum, eùmque convincens ex textu *in cap. fin. hujus tit. lib.* 6. videbis Narbonam *in l. 20. lib. 4. recopil. tit. 1. à num.* 132. gloſſ. & Marchinum *de Sacram. ordin. cap. 5. num.* 10. *pract. 1. p. 5.* & Barboſam *in l. 1. art. 3. num.* 218. *de judiciis*; licèt ipſe *n.* 220. affirmet ſuſpenſionem quam ipſo jure ſacris ordinatus, alias incurreret prædicto in caſu, minimè contrahi, etiam ſi ab alieno Epiſcopo primam Tonſuram accipiat.

QUÆSTIO II.

An ſi quis habeat duo Domicilia, poſſit ab utroque Epiſcopo ordinari. An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem, cujus Pater, natus eſt in ſua Diœceſi, licèt filius fuerit natus in alia: & quid de Avo. Et an poſſit ordinare aliquem, qui fortuiter natus eſt in ſua Diœceſi; itaut ſit ei ſubditus ratione originis. Vel an poſſit ordinare aliquem, qui ex fornicatione natus ex matre certo loco habente Domicilium, & à Patre alio. Et an dicatur Epiſcopus originis, in cujus Diœceſi natus eſt Pater Clerici ordinandi?

SUMMARIUM.

1 *Ordinare queit habens duo Domicilia æqualia ab Epiſcopo cujuſlibet.*
2 *Ordinari queit filius ab Epiſcopo ubi ejus Pater natus fuit ratione originis*, n. ſeqq. & n. 6. & num. 21.
3 *Filius dicitur oriundus loci, in quo Pater ejus natus fuit quoad honores, & emolumenta.*
4 *Filius dicitur natus civiliter legis beneficio, ubi ejus Pater natus fuit.*
5 *Incola fit legis beneficio filius.*
7 *Nepos nunquam dicitur originarius loci, in quo ejus Avus natus fuit ad ordines ſuſcipiendos.*
8 *Ordinari nequit natus fortuitò ab Epiſcopo loci, ubi qui ſic naſceretur ejus pater domicilium non haberet* à n. 11.
9 *Epiſcopus ratione originis dicitur, ubi quis fortuitò natus eſt.*
10 *Libro Baptiſmi probari queit origo alicujus.*
11 *Nativitas facit civem loci, ubi quis natus eſt.*
12 *Civilitas originis potentior eſt qualibet alia ſi parentes ibi Domicilium habeant.*
13 *Natus fortuitò ut ordinetur pertinet ad Epiſcopum, ubi pater Domicilium habebat.*
14 *Natus in mari, dicitur Domiciliarius loci, in quo ejus pater Domiciliarius erat quoad ordines.*

15 *Originis*

15 *Originis Domicilium, nunquam cenſetur mutatum.*
16 *Libertinus ordinatur ab Epiſcopo, ubi ejus patronus habet domicilium.*
17 *Ordinari poteſt natus in domicilio matris, qui nequit probare patris domicilium, & quare,* num. 18.
19 *Filius vulgò quæſitus ordinatur in domicilio matris.*
20 *Expoſitus filius quoad ordines eſt ſubditus Epiſcopi ubi fuit natus.*
21 *Epiſcopus originis dicitur ille, in cujus diœceſi natus eſt pater, vel ejus filius ordinandus.*

1 AD primam quæſtionis partem, ſatis reſ-
pondere valebis ex his quæ adduxi *quæſt.*
præcedenti, in toto verſ. *ad ſecundum*, ubi pro
utraque parte dictum eſt, unde cum æquam ſimi-
litudinem caſus noſtræ propoſitæ quæſtionis ha-
beat; ideò ex reſolutione in præcedenti ſcripta
reſpondebis dicendo, quod ſi quia duo domici-
lia ſub diverſis Epiſcopis baberet, in quibus ſi
non æquis Mathematicis temporibus, ſaltem
propter æqualitatem habitaret, poſſit differenter
à quocumqumque ex his Epiſcopis duobus ad
ordines promoveri; quia ratione utriuſque, ſingu-
lis ſubditus eſt, ut docent Sanchez *de matrim.*
l. 3. diſp. 24. num. 2. Marchinus *de Sacramento or-*
dinis tract. 1. part. 5. cap. 7. num. 10. Præpoſitus *3.*
part. de Sacramento Ordinis quæſtione unicâ, du-
bio 14. num. 135. Averſa *de Sacramento Ordinis*
quæſt. 3. ſect. 6. Torreblanca *in practica juris ſpi-*
ritual. lib. 2. cap. 13. num. 11. per textum *in l. habeo,*
l. aſſumptio, l. ejus, ff. ad municipal. cap. 2. de ſepul-
turis, cap. penultimo, hoc titulo; eſt enim verum
de jure poſſe unum babere duo domicilia uno
eodemque tempore.

2 Ad ſecundam quæſtionis partem, communiter
Doctores affirmant poſſe Epiſcopum ordinare fi-
lium alibi natum illius patris, qui natus fuit in
Diœceſi Epiſcopi ordinaturi, inter quos Averſa
de Sacramento Ordinis, & Torreblanca *ſupra n. 9.*
ubi citat Ugolinum, Gutierrez, Campanil. Ze-
rolam, Riccium, & alios, Mechado *de perfecto*
confeſſ. tom. 2. lib 4. part. 1. tract. 3. docum. 3. num. 4.
Marcel. Vulpejus *in praxi fori Eccleſiaſt. cap. 7.*
num. 24. Molſeſius *in ſumma tom. 1. tract. 2. cap. 2.*
num. 3. ubi docet quod ratione originis poteſt quis
ordinari ab Epiſcopo, ut ſi ipſe, vel pater ejus
natus ſit in illius Diœceſi, refert Diana *dict. p. 8.*
3 *tract. 2. reſ. 12.* in verſ. *ſed communiter.* † Et confir-
matur ex his, quæ docent Boerius *deciſ. 13. n. 13.*
& 15. Gutierrez *conſ. 7. n. 1.* dicentes filium dici
oriundum, ſeu originarium loci, in quo pater na-
tus eſt, ſuccedereque in honoribus, & muneri-
bus, tam perſonalibus, quam realibus, non modo
corporalibus, ſed etiam ſpiritualibus, cum filius
originem patris ſequatur, ut probat textus *in l. 3.*
cod. de municip. & origin. lib. 10. ut latè probat Pi-
chardus *de nobilitate commun. à num. 9.* Et pro hac
ſententia tradit plura Barboſa *in paſtorali part. 2.*
allegat. 4. à num. 7. ad 17. ubi probat exemplis fi-
lium alibi natum dici originarium illius loci, ubi
pater eſt natus quoad honores, & emolumenta,
quæ ibi refert, & noviſſimè cum pluribus ſe-
quitur Ægidius Trullench. *de Sacram. lib. 4.*
quæſt. unica, dub. 7. videndus *num. 3. & 4.*
ad plura.

4 Verùm à Cunna, *in decretum Gratiani part. 1.*
dict. 71. num. 4. aſſerit, ut quoties aliquis civis ali-
cujus loci dicitur, ſive natus ibi civiliter, id eſt
beneficio legis, & gaudet privilegio civis talis
loci, ſive alibi natus ſit, non poſſit à tali Epiſcopo
ordinari, † quia licèt beneficium legis faciat inco- 5
lam, ſeu Domiciliarium, nunquam tamen facit
ortum, ſive oriundum, juxta *l. 1. cum aliis cod. de*
municip. & origin. dicto libro 10. l. 2. cod. de incolis
lib. 10. Menochius *de arbit. l. 2. caſu 86.* & quamvis
talis poſſit dici naturalis civiliter, & impropriè,
nunquam tamen oriundus, ſeu ortus dicitur, niſi
ab origine propria, ut docent Burgos de Paz *in l.*
3. Tauri p. 1. num. 372. Avendannus *de exequend.*
mandat. lib. 1. cap. 3. n. 5. Azevedus *in l. 19. tit. 3. l.*
1. recopil. cum verba naturaliter ſint propriè intel-
ligenda *l. fin. cod. de his, qui veniam ætatis*, ubi Bal-
dus & alii quos citat Diana, & in terminis docent
Henriquez *lib. 10. de ordine cap. 22. num. 1.* cum
multis; quos *ibi* citat *in comment. lit. B*, Valaſcus
tom. 1. allegat. 5. n. 24. Alzedus *in praxi p. 2. cap. 5.*
num. 43. ubi dicit quòd ille dicitur Epiſcopus ori-
ginis, in cujus Diœceſi ordinandus natus eſt, non
vero Epiſcopus Diœceſis, in qua ordinandi pater
natus eſt; ſequitur Eman. Rodriguez *tom. 2.*
cap. 61. alias 62. n. 12. folio 113. & ſic etiam docet
citatus à Cunna referens fundamenta contraria
ex *dicta l. aſſumptio cum aliis, & l. 2. tit. 24. part. 4.*
& ordinat. Luſitaniæ lib 4. tit. 55. §. 1. & 4. & lib. 6.
tit. 56. ſtatim. in princip & §. 12. & 3. quæ viden-
tur ſolum accipienda impropriè ad honores civi-
les, ut in prædictis legibus cavetur, non propriè,
ut requiritur ad ordines. † Mihi autem prima ſen- 6
tentia in praxi recipi ſatis ſemper viſum fuit, cum
filius ſemper dicat ordinem ad ortum ſui Patris,
& ubi degit.

Utcumque tamen prædicta ſequaris, verum eſt 7
apud omnes Doctores, ut nepos nunquam dica-
tur originarius ex origine Avi illius loci, in quo
avus natus eſt ad ordines ſuſcipiendos, ut in ter-
minis docent Covarruu. *de ſponſal. part. 2. cap. 7.*
§. 1. num. 15. quem refert, & ſequitur Riccius *in*
praxi fori Eccleſiaſt. reſ. 257. num. 2. Marchinus *de*
Sacram. Ordinis tract. 1. part. 5. cap. 6. num. 2. Ugo-
linus *de officio, & poteſtate Epiſcopi cap. 26. §....*
poſt num. 4. verſ. excipitur, ſequitur Ægidius Trul-
lench. *de Sacram. lib. 4. quæſtione unica, dubio 7.*
ſub num. 5.

Ad tertiam quæſtionis partem an Epiſcopus 8
poſſit ordinare aliquem, qui fortuitò natus eſt in
ſua Diœceſi; itaut ſit ei ſubditus originis, Nar-
bona *lib. 4. recopil. tit. 1. l. 20. num. 141.* gloſſa, &
Gaſpar. Hurtad. *de Sacram. Ordin. diſput. 17.* dum
dicit, ut quilibet fiat ſubditus Epiſcopo quoad
ſuſceptionem ordinum, aut ratione nativitatis in
Diœceſi illius, ad quod credit ſufficere quod in
ea fortuito natus ſit, cum in ea eſſet mater cauſa
itineris, vel negotii, ſic probans ex *cap. cum nullus*
de tempor. ordin. hoc tit. lib. 6. tenent pro affirma-
tiva probari. † Pro quo facit quia Epiſcopus pro- 9
prius ratione originis is dicitur, in cujus Diœceſi,
natus eſt, is qui ordinandus eſt, juxta gloſſam *in*
cap. 1. de uſur. in 6. verb. *alienigenas, l. qui ex vico,*
ff. ad municipal. cum originarius, ſeu oriundus di-
catur à ſua propria origine, ex textu *in l. 4. cod. de*
incolis lib. 10. & l. 1. ff. ad municip. ſic cum multis
Barboſa *alleg. 4. ſua num. 2. p. 2. de officio Epiſcopi.*
† Et comprobari videtur, nam quis dicitur origi- 10
nem habere a loco ubi baptizatus eſt, poſſeque
per librum Baptiſmi probari, ut etiam cum multis
ſequitur Barboſa *ſub dicto num. 2. in fine*, quibus

addo Ægidium Trullench. *dict. dubio* 7. *n*. 3. quod
ultimum intelligit modo non conſtet in individuo
de loco, ubi quis natus eſt, aliter enim ait quod
ſequerentur aliqua incommoda; quia aliquoties
parentes deferunt filios natos in uno loco ad alium
locum baptizandos ut illius loci privilegiis fruan-
tur, quod fieri ait in damnum, & fraudem pro-
priæ Parochiæ, & loci, ubi baptizantur.
11 His inquam non obſtantibus communiter Do-
ctores in caſu noſtro dicunt quod licèt quis ſor-
tiatur Domicilium in ea patria, ubi natus eſt, qui
ad ordines promoveri deſiderat *ex dict. cap. cum*
nullus; quia nativitas facit civem in eo loco, ubi
natus eſt ex relatis juribus, & aliis, quos citat Dia-
na *dict. p. 8. tract. 2. reſ.* 12. referens, ut quis ſit civis
12 ubi ortus eſt. † Et quod potentior ſit civilitas ori-
ginis, quam alia quælibet *ex l. origine cod. de mu-*
nicip. & origin. lib. 10. & juxta ordinationem Por-
tugal. *lib. 2. tit. 56. in princ.* verſ. *aquelle*, tamen in-
telligenda eſſe, dum tamen parentes filii nati ha-
beant Domicilium eo in loco, ubi filius natus ſit;
quia ſi filius ſortuito, aut caſu naſcatur ex paren-
tibus alibi degentibus, vel ad tempus moram
trahentibus in aliquo loco ubi natus eſt, dicunt
Doctores citandi cum multis per eos relatis, filium
ſic natum non contrahere civilitatem originis, ſed
in eo loco, ubi parentes proprium Domicilium
haberent, juxta textum *in l. 1. cod. de captivis, &*
poſtlim. reverſis, Barthol. *n*. 4. & Platea *in l. filios*
n. 1. verſ. *quod intellige cod. de municip. & ori-*
gin. lib. 10. Gregorius *in dicta l. 2. tit. 24. p. 4.* verb.
13 *maguer ſea natural*. † Et ſic in terminis, nempè ut
non cenſeatur proprius Epiſcopus, in quo qui or-
dinari prætendit, caſu fortuito natus eſt, ſed
pertinere ad Epiſcopum, in cujus Diœceſi ejus
parentes Domicilium habent, cum fingatur ibi na-
tus, docent Thomas Valaſcus *in ſuis allegationi-*
bus tom. 1. allegat. 5. n. 20. bene exemplificando,
Præpoſitus, *in 3. p. de Sacram. ordin. quæſt. unica*
dubio 14. *n*. 130. Diana multis adductis ejus ver-
ba referens, & textum *in l. cives 7. cod. de incolis*,
dict. reſ. 11. Felicianus de Vega *in cap. poſtulaſti de*
foro comp. n. 18. Opatovius *de Sacram. tract. de*
ordine quæſt. 3. ſect. 6. Villalobos *in ſumm. tom.* 1.
tract. 11. difficult. 9. num. 2. Piaſecius *in praxi p*. 1.
cap. 1. art. 2. num. 1. qui optimè obſervat ſic acci-
piendum eſſe id, quod dictum eſt; indeque tra-
here originem, ubi fuerit baptizatus, Sanchez *de*
matrim. lib. 3. diſp. 23. n. 3. Avila *de cenſur. p*. 3.
diſp. 5. dub. 7. Acunna *in decreto part. 1. diſt. 71. n*. 3.
Zipeus *in analitica Juris Pontificii lib. 1. de ordin.*
n. 4. quibus addo eundem Barboſam cum infi-
nitis aliis ſic explanantem *dict. alleg. 4. ſub num*. 4.
quod antea dixerat *num*. 2. *&* 3. & eundem Ægi-
dium Trullench. *dict. lib. 4. de Sacram. dub. 7. ſub*
14 *dict. num*. 3. † Et ambo addunt cum Ugolino *de*
poteſt. Epiſcopi cap. 26. §. 1. num. 4. originem habere
filium in domicilio patris, ſi in Mari natus ſit; ita
ut ſic natus non ab illius civitatis antiſtite, ubi ſic
per tranſennam natus fuit, nec ab alio de illius
licentia promoveri poſſit, ut docent Navarrus
conſ. 31. hoc titulo, Henriquez *lib. 10. cap. 22. part*.
1. Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 9. c. 8. n*.
15 10. † Et cum aliis idem Barboſa *dict. alleg. 4. n*. 19.
qui *num*. 20. per textum *in dicta l. aſſumptio, ff. ad*
municip. ait domicilium originis nunquam cenſe-
ri mutatum, uti docuerunt etiam Navarr. *conſ*. 2.
de regular. num. 34. Sanchez *dict. lib. 3. de ma-*
trim. diſp. 23. n. 4.
16 Notandum verò eſt cum Ugolino *de poteſt.*
Epiſcopi dict. cap. 26. §. 1. poſt. n. 4. verſ. *excipitur*,
libertinos poſſe ordines ſuſcipere, non ſolùm ab
Epiſcopo ſuæ originis, ſed Dominorum; nam
illorum originem ſequuntur, refert Barboſa *dict.*
allegat. 4. ſub n. 13. & tenet Trullench. *de Sacram.*
dict. lib. 4. cap. unico, dub. 7. n. 5. in fine; imò Cam-
panillus *dicta Rub. 9. cap. 8. n*. 24. ait quod ſi li-
bertus petat promoveri in illis caſibus, in quibus
poteſt, ſi ordines aſſumendus ab illo Præſule,
qui eſt ſuperior ejus loci, unde trahit originem
patronus; quia ejus loci eſt ipſe libertus munici-
pes, non ubi Patronus habet Domicilium, & te-
net etiam Ægidius *dicto dub. 7. n*. 12.
Ad quartam quæſtionis partem reſpondent 17
Præpoſitus *in 3. p. de Sacram. Ordinis quæſt. unica*
dubio 14. num. 133. Diana *dict. p. 8. tract. 2. reſol*. 18.
quod ſi quis ſuſceptus ſit ex fornicatione, matre
certo loco Domicilium habente, & patre alio, vi-
deatur eo caſu filium ſequi Domicilium matris, à
qua certius procedit, quemadmodum in ſervitu-
tis, vel libertatis conditione, propter eandem
rationem ex legum diſpoſitione filius matrem ſe-
quitur. Unde ſi talis velit Tonſuram ſuſcipere
ab Epiſcopo originis videtur debere ſuſcipere
ab Epiſcopo Domicilii materni, in quo natus eſt,
vel cenſetur natus, idemquè docent de ordini-
bus ſacris, quos cum diſpenſatione poſſit ſuſci-
pere.
Et hæc doctrina videtur confirmari, nam etſi 18
filius originem patris, & non matris ſequatur, ut
probat textus *in dict. l. 1. cod. de municip. & orig.*
lib. 10. cum latè traditis per Pichard. ſuprà *de nobi-*
litate prob. 2. num. 9. ita ut non poſſit ordinandus
apud Epiſcopum matris ſuæ ſuſcipere ordines, ta-
men fallit, ubi pater legitimus non ſit; quo in caſu
non ejus origo, ſed matris quoad illegitimum fi-
lium inſpicitur *ex l. 1. in fine ff. ad municipal. l. ejus*
qui ff. eodem, ubi Neratius inquit: *Ejus qui juſtum*
patrem non habet prima origo à matre, atque eo die,
quo ex ea editus eſt numerari debet, ut docent
Thomas Valaſcus *dicta alleg*. 5. *num*. 22. Marchi-
nus *dict. tract. 1. p. 5. c. 6. num*. 3. Marcellus Vulp.
in praxi judicior. fori Eccleſ. cap. 7. num. 24. in fin.
Barboſa *dicta allegat. 4. part. 2. de officio Epiſcop.*
num. 15. † Ubi ſic dicit etiam de vulgo quæſito 19
filio eo quòd talis matrem ſequitur *ex l. cum le-*
gitima, ff. de ſtatu hominum; imò docent Gon-
zalez *ad Regul. 8. Cancel. gloſſa 9. §. 1. à num*. 14.
Piaſecius *in praxi nova Epiſcopali cap. 1. num*. 19.
verſ. *ratione*, ut quando deeſt patris Domicilium
ſit ſequendum maternum, & ſequitur etiam
Ægidius Trullench. *dicto dubio 7. num*. 6.
Unde infero ad caſum filii expoſiti, cujus pa- 20
rentes ignorantur; nam tunc talis eſt judicandus
municipes, & civis loci, in quo natus eſt, & etiam
loci in quo eſt expoſitus, juxta quæ docent Gra-
tianus, *diſcept. forenſ. cap. 75. num*. 12. Mandoſius
de ætate minori cap. 1. à num. 22. cum aliis Barboſa
dict. allegat. 4. num. 17. Ægidius Trullench. *dicta*
num. 6. in fine dubio 7. Et pro majori enodatione
adjunges quæ dixi de expoſitis, & an ſint irregu-
lares in *cap. cum deputati 16. de judiciis quæſtio-*
ne 8.
Ad quintam quæſtionis partem, an dicatur 21
Epiſcopus originis, in cujus Diœceſi natus eſt
pater Clerici ordinandi, cumque ex jam dictis ſu-
pra *in verſ. ad ſecundam*, pro affirmativa tenendum
ſit ſententia, ut cum multis docet Barboſa *dicta*
allegat. 4. ibi allegato à *num*. 7. quibus adde Mol-
feſium *in ſumma tom. 1. tract. 2. cap. 2. num*. 7. qua-
tenus

Q

tenus dicit ratione originis, poteſt quis ordinari ab Epiſcopo, ut ſi ipſe, vel ejus pater natus ſit in loco Diœceſis illius; & ſequutus etiam Diana *p. 4 tr. 4. reſ.* 148. id etiam probans ex ſacra Congregatione Concil. *die* 16. *Decemb.* 1599. & 12. *Auguſti* 1628. & 7. *Aprilis* 1629. declarante quod quis ordinari poteſt ab Epiſcopo originis paternæ; tametſi pater tempore nativitatis illius filii ad aliam Diœceſim tranſtulerat Domicilium. Tamen non reticeam quod Mauritius Alzedus *in praxi Epiſcoporum p. 2. cap. 5. num. 4.* cum Emanuel. Rodriguez negativam ſententiam ſequatur, quæ valet fundari in nonnullis adductis *ſub dicta verſ. ad ſecundam, & ad tertiam.*

QUÆSTIO III.

An filius alicujus officialis Regii, ut Senatoris poſſit ab Epiſcopo illius loci ordinari. Et an poſſit Epiſcopus ordinare Barones feudatarios, & ejus filios. Vel ordinare ſcholares univerſitatis. Et an profeſſi ejecti à Religione ob delicta, quibus fuerunt ordine, & habitu exuti, ordinentur ab Epiſcopo originis. Et à quo relegatus debeat, ac poſſit ordinari. Et quo pacto ratione Domicilii quis ordinari poſſit?

SUMMARIUM.

1 *Habitatio quando præſtet Domicilium remiſſivè.*

2 *Ordinari poteſt filius alicujus officialis Regii, ſeu Senatoris ab Epiſcopo loci, ubi habitat,* & n. 7. & *de ratione*, n. 10. & 13.

3 *Domicilium poteſt haberi in duobus locis, ſi æquè in ambobus quis habitaret*, n. 4. & 5.

5 *Ordinari poteſt quis ab Epiſcopo unius, aut alterius Domicilii, etiam ſi non mathematicè in utroque habitaret, ſed propter æqualitatem*, à n. 6.

7 *Domicilium contrahitur ratione etiam Dignitatis, ſeu officii Regii obtenti in aliquo loco ibi inhabitando, & idem de officiali publico Regis*, n. 8.

9 *Conſiliarius Regius Domicilium acquirit, ubi Dignitatem habet; quia ibi cenſetur civis, ubi vivit ſportulis Regiis.*

10 *Filius poteſt uti domicilio patris ratione habitationis, ut ordinetur.*

11 *Habitatio ſimul cum animo perpetuo manendi in aliquo loco, qualis colligitur de officiali, & ſenatore Regio ibi habitante, conſtituit domicilium.*

12 *Habitandi animus ſatis cenſetur declaratus per larem, & ſummam rerum.*

13 *Filii auditorum Regiarum Cancellariarum poſſunt ordinari ab Epiſcopo illius Cancellariæ, ubi pater fungitur officio Regio.*

14 *Filii Baronum ordinari queunt ab Epiſcopo, ubi patres contraxerunt feudum, etiamſi Baro ibi domicilium non habeat*, n. 16.

15 *Originarius dicitur à nativitate ſua, vel parentum.*

17 *Scholares univerſitatis, quantumvis privilegiata, ordinari nequeunt ab Epiſcopo oppidi illius univerſitatis; etiamſi illic per decennium habitent, habendo animum revertendi; imò ultra decennium, ſi animum manendi non propalarunt*, n. 18. *ſecus*, n. 19.

20 *Reſidens decennio in urbe poteſt ordinari à Vicario illius.*

21 *Scholaſtici filius ex matrimonio contracto in univerſitate, non ordinatur ab Epiſcopo illius, ſed loci, ubi fingitur patrem ſcholaſticum habere domicilium, ubi habuerit animum contrahendi illud*, n. 22.

23 *Caſtellanus, ſeu famulus, qui ad tempus Domino ſervit, non ordinatur ab Epiſcopo Domini, niſi ut ſcholaſticus.*

24 *Filius abſens potitur privilegiis patris reſidentis in civitate.*

25 *Religioſi profeſſi ejecti à religione, ordinari tantum poſſunt ab Epiſcopo originis: quid hodie ex Bulla Urbani VIII.* n. 26.

27 *Profeſſi ejecti à religione juſtè ſeu injuſtè inquiſitio ſpectat ad Epiſcopum.*

28 L. liberorum §. relegatus ff. ad municipal. n. 29. l. ejus qui manumiſſus §. fin. ff. eodem *numero* 29.

29 *Relegatus Domicilium habet eo loco, ubi arcetur, & ibi originem habet*, n. 31.

30 *Relegatus nequit ordinari, ejus verò filius ſic, niſi aliud obſtet impedimentum.*

32 *Domicilium ad ordines conſtituitur ratione bonorum, & habitationis animo permanendi de eo, proteſtatione facta, & pendet à judicis arbitrio*, n. 33.

33 *Domicilium aliquando acquiritur temporis arbitrio.*

34 *Exteri Clerici qualiter Neapoli pro habitantibus reputentur.*

IGitur ut has, & alias difficultates diſſolvas 1
oportet hic repetere, quas adduxi ſuprà *in cap. 9. de foro compet. quæſt.* 2. ubi *An ex ſola habitatione, domicilium quis contrahat, ad contrahendum, & ad ordines*, ut ibi *n.* 3. & *quæſt.* 1. cum aliis *in cap. fin. eodem tit.* ubi de differentia ſolius habitationis cum Domicilio. Quibus viſis, ſimul cum actibus, ex quibus habitatio præſtet Domicilium; ideo jam nunc, & ex animadverſis breviter hoc in difficultate, *verſ. ad ultimam* reſpondebis ad prædictas.

Ad primam ergo difficultatem reſpondendum 2
eſt affirmativè ex doctrina textus *in l. Senatores penult. ff. de Senatoribus*, ubi ſic ait Conſultus, *Senatores licèt in urbe domicilium habeant; tametſi ibi unde oriundi ſunt habere domicilium intelliguntur; quia Dignitas domicilii adjectionem, potius domicilii dediſſe, quàm permutaſſe videtur.* † Unde 3
cum jus admittat in duobus locis haberi Domicilium; juxta textum *in l. aſſumptio §. juris prudentibus ff. ad municip.* gloſſa verbo *domicilium*, *in cap. cum nullus, hoc tit. lib. 6. gloſſa* 1. Bartolus, Albericus, Baldus, Reboſ. *num.* 3. & Oroſius *num.* 2. *in dicta l. ſenatores*, & probet idem *l. pen. cod. de incolis lib.* 10. ubi gloſſa, Lucas de Penna, & Platea, Andreas Gaillius *lib.* 2. *pract. obſerv. cap.* 26. Caldas *in conſilio pro Domino Joanne de Taſſis n.* 12. & alii communiter. † Et hoc ſi æquè duobus 4
in locis quis habitaret juxta *l. labeo, dict. l. aſſumptio, l. ejus §. celſus ff. ad municipal. cap. 2. de ſepult. lib. 6. gloſſa*, verbo *domicilium*, Sanchez *de matrim. lib. 3.*

lib. 3. *diſp*. 24. *num*. 2. cum multis Lotterius *de re benef. lib. quæſt*. 20. *à num*. 48. Barboſa cum aliis, *in paſtorali p*. 2. *allegat*. 4. *à n*. 38.

5 Ubi addit poſſe apud Epiſcopum unius ex locis ordinandum, ordines ſuſcipere; ſed ſi hujuſmodi Domicilia, non ſint æquè contracta principaliter ex illis ſcilicet circunſtantiis, quæ requiruntur ad illud verè contrahendum principalius domicilium ſemper inſpiciendum dicit, *num*. 39. cum Menochio *conſ*. 398. *num*. 23. Joſeph Ludovico *in deciſ*.
6 75. *Peruſ. num*. 5. † Et Molfeſius *in ſumma tract*. 2. *c*. 2. *num*. 6. Marchinus *de Sacram. Ordinis tract*. 5. *p*. 5. *cap*. 7. *num*. 13. docent quod ſi quis duo domicilia ſub diverſis haberet Epiſcopis, in quibus ſi non æquis mathematicis temporibus, ſaltem propè æqualitatem habitaret, poſſit indifferenter à quocumque ex prædictis duobus Epiſcopis ad ordines promóveri; quia ratione utriuſque domicilii, fit ſingulis ſubditus, ut jam iterum retuli ſu-
7 pra *quæſt. preced*. † Sequitur ergo dicendum in dubio quæſtionis noſtræ, ut ita filius Senatoris aut alicujus officialis Regii, poſſit ordinari ab Epiſcopo loci, & Diœceſis, ubi commoratur idem Senator, ac Regius Conſiliarius Pater ordinandi; quia ut docet Valaſcus *tom*. 1. *allegat*. 5. *à num*. 37. inter modos contrahendi Domicilium, ſit unus ille quando quis in aliquo loco habet Dignitatem, vel officium Regis, vel Reginæ, vel Domini illius loci, vel Conſilii ipſius; quod tamen ſufficiat ad congruam ejus ſuſtentationem, & de facto ex eo vivat, & habitationem habeat in eodem loco, vel in ejus Comitatu, in quo ea dignitate, vel officio fungatur; & ibi latè exemplificat de quodam filio Senatoris Portugaliæ, ut refert etiam Diana *p*. 8. *tract*. 2. *reſol*. 14. Navarrus *conſ*. 13. *hujus tituli*, à Cunna in *decretum Gratiani p*. 1. *diſt*. 71. *num*. 13. Machadus *de perfecto confeſſore tom*. 2.
8 *lib*. 4. *p*. 1. *tract*. 3. *docum*. 3. *num*. 7. † quibus addo Ægidium Trullench. *de Sacram. lib*. 6. *cap unico dubio* 7. *num*. 11. Campanillum, & Barboſam, ubi id intelligunt de officiali perpetuo, alicujus Principis, quamvis ejus loci, in quo exercet ſenatoriam Dignitatem, minimè ſit civis, ex textu *in l. cives cod. de incolis, lib*. 10.

9 Et facit pro hac ſententia; quia cùm talis Regius Conſiliarius ſit ad ſuam Dignitatem perpetuò creatus; taliter ut non ſit in ejus poteſtate habere animum certum, & deſtinatum ad alium locum migrandi, vel transferendi ad aliam Dignitatem, videtur ibi talem habere perpetuam, & continuam habitationem, ut poſſit revera dici civis illius loci, in quo degit dignitatis poſſeſſor, vivens Regiis emolumentis, & ſportulis, ut conſiderarùnt citati; imò in terminis Anna, quem refert *de officio Epiſcopi dicta alleg*. 4. *p*. 2. *num*. 34. *in obſervat*. 7. incipit *placuit*, reſcribens votum
10 tertium, tenet per textum *in dicta l. Senatores*. † Ut talis Senator, ſeu Regius Officialis illic domicilium acquirat, ac per conſequens ille, ejuſque filius poſſint ordinari ab Epiſcopo illius loci, in quo contraxit hujuſmodi domicilium; quia ſicut pater ibi cenſetur habere domicilium; ſic etiam ipſius filius in poteſtate retentus cenſeatur habere ultra domicilium originis, & poſſit uti domicilio patris, habitando cum eo, juxta textum *in l*. 2. & 3. ubi gloſſa, & Albericus *ff. ad municip*. quemadmodum, etiam Valaſcus ſuprà ait verificari per gloſſam *cap. cum nullus hoc tit. lib*. 6. quatenus dicit poſſe conferre ordines Epiſcopum ejus Diœceſis, ubi ordinandus, vel habet originem, vel domicilium, vel beneficium, quod poteſt verificari, tam in domicilio paterno.

Et confirmatur ulterius, nam etſi habitatio ſola 11
nequeat conſtituere domicilium abſque animo, & aliis requiſitis habitantis, de quibus dixi lariſſimè *in dicto cap. fin. de foro comp. quæſt*. 1. cum aliis, ibi videbis: tamen ubi adeſt animus perpetuo manendi, qualis colligitur de officiali, & Senatore Regio, vivente expenſis Regiis, percipiente que ex pecuniis ejus Salarium competens ad ſuam ſuſtentationem, non video cur contraria ſententia locum habeat, cum revera Senatores, ac ſimiles officiales Regii ſic inhabitare debeant, quaſi non migraturi; imò eorum voluntatem, quamtumvis de migrando patefactam, non mutare naturam habitationis eorum, quæ ratione officii perpetua, & continua eſt, dependens immutatio à Regia voluntate, ut de ſe patet, & conſideravit Valaſcus in alio caſu de facto filii cujuſdam Senatoris in Portugalia. Et ſic non facit contra hoc dictum quod dixi ſupra *in cap*. 9. *de foro comp. quæſt*. 2. Ubi multa de habitatione, quatenus ibi *ſub num*. 3. dixi quod ſi quis velit ordinari ab Epiſcopo habitationis, non ſufficiat, ut ordinandus domicilium acquirat, qualiſcumque habitatio, ſeu commemoratio, ſed requiratur una cum habitatione animus perpetuo ibi manendi.

Imò ſi talis animus non ſit declaratus, verbo; 12
ſufficienter declaratus dicitur ſi habitans larem, & ſummam rerum ſuarum ibi habeat; ſic ut non diſceſſurus, aut ubi habet majorem bonorum partem, ut dixi *in dicto cap. fin. dict. quæſt*. 1. *num*. 10.
& 20. † Et ob id ſentio filios Senatorum, ac au- 13
ditorum Regiorum Civitatis Valliſoletan. & Granaten. & hujus Curiæ Conſiliariorum, &c. poſſe ab antiſtite hujus Epiſcopatus ordinari ea ſola habitatione, quam parentes eorum habent, modo expoſito, & idem de aliis Audientiis Regis, Hiſpali Galleciæ & Indiarum.

Ad ſecundam quæſtionis partem de filiis Ba- 14
ronum, ac de feudatariis, reſpondeo etiam affirmativè; quia tales filii adipiſcuntur domicilium in eodem loco, in quo genitor contraxit propter dictum feudum: arg. text. *in dicta l. aſſumptio, ff. ad municipal*. §. *libertus*, & *in l. Libertus*, §. *patris eodem*. & eorum, quæ dixi de foro Domini fundi *in cap. cæterum de Judiciis*, † quia ut originarius quis 15
dicatur, non ſolum requiritur, ut ſit natus in loco, ſed quod parentes etiam domicilium contraxerint, Rota Romana *diverſ. deciſ*. 327. *num*. 3. *part*. 1. Marius Antonius *variar. reſol. lib*. 1 *reſol. fin. caſu* 33, *in fine*, quibus fundamentis ſequitur hanc partem Campanil. *in diverſ. jur. canon. Rub*. 12. *cap*. 8. *n*. 21. qui dicit diu moram feciſſe in inveſtiganda hujus quæſtionis veritate, ſequitur Barboſa *dicta allegat*. 4. *n*. 33. Marcell. Vulpeius *in praxi judicior. fori Eccleſ. cap*. 7. *n*. 26. Ægidius Trullench. *de Sacram. lib*. 6. *cap. unico dubio* 7. *num*. 10. ubi ampliat cum D. Campan. *dict. cap*. 8. *n*. 20. † 16
etiamſi Baro non habitet in feudo alibiquè retineat Domicilium, quibus omnibus addo Marchinum *de Sacram. Ordin. tract*. 1. *p*. 5. *cap*. 7. *num*. 15. ubi ſic ait *Obſervandum Barones, ſeu feudatarios poſſe ad ordines ab Epiſcopo promoveri, in cujus Diœceſi obtinent feudum, etiamſi non habitent, & alibi domicilium retineant; idem dicendum de filiis eorum, qui acquirunt domicilium in eodem loco, in quo pater contraxit propter dictum feudum*. ſequuntur Diana *p*. 8. *tr*. 2. *reſ*. 16. Averſa *de Sacr. Ordinis quæſt*. 3. *ſect*. 6.

Ad

17 Ad tertiam quæſtionis partem præmittendo quæ ad forum privilegiatum ſcholaſticorum dixi latè *in cap. 5. de foro comp. ſub quæſt. 12. in cap. 9. eodem ſub quæſt. 2. ſub cap. ex parte eodem tit. ſub quæſt. 12. & 14.* & in aliis ejuſdem tituli locis, Reſpondeo ſcholares etiam cujuslibet univerſitatis quamtumvis privilegiatæ non poſſe ordinari ab Epiſcopo Civitatis, ſeu territorii, ubi ipſi cauſa ſtudiorum degunt, quia iſti nunquam præſumuntur habitare ut domicilium contrahant ſed potius ut ab eo loco recedant, ad patriam ſuam redeundo, ut docent Stephanus Gratianus diſceptationum forenſ. *cap. 138. num. 4. & 5.* Farinac. *fragm. crim. p. 1. litt. D, num. 215. & 222.* Piaſecius *in praxi nova Epiſcopor.* & aliis, quos ſequitur Barboſa *dict. alleg. 4. n. 29.* Ægidius Trullench. *dict. dubio 7. n. 9.* Diana *dicta p. 8. tract. 2. reſol. 17.*
18 † ubi addit procedere etiam ſi per decennium ibi habitent; dum verò habeant animum in patriam
19 redeundi. † Et ego addo quod ſi ſuum animum non propalarunt; ſic ut ſimus in dubio, tunc verò ſi pluſquam decennium inhabitarent, & jam finito ſtudio ibi commorentur, revera poſſe ordinari ab Epiſcopo illius territorii; eo quod magis præſumantur habere animum domicilium contrahendi, quàm ſtudendi, ut reſolvunt Alphonſus Narbona *ad l. 20. tit. 1. lib. 4. recopilat. gloſſa 2. n. 23.* Gratianus *dict. cap. 181. n. 6. & 7.* & colligitur ex his, quæ de ſcholaſticis dixi latè *in locis notatis.*
20 † Et Ægidius Trullench. *ſupra n. 8.* addit eum, qui in urbe, ſeu alibi per decem annos reſederit poſſe à vicario ſanctiſſimi ordinari; imò & breviori tempore, ſi animum habitandi perpetuò declaraverit, & ibi realiter habitet cum ſua familia, & bonis, ut jam dixi *ſub verſ. ad ſecundum.*

21 Ex quibus infero cum Præpoſito *in 3. p. de Sacram. Ordin. quæſt. unica dubio 14. num. 132.* ubi ſic docet, *n. 133.* filios eorum, qui forte in Univerſitate uxorem duxerunt animo in patriam redeundi, non poſſe ordinari ab Epiſcopo Univerſitatis, quia quemadmodum reſpectu patris, non dicitur Epiſcopus domicilii, ſic non dicatur reſpectu prolis Epiſcopus originis, ut patet ex dictis, & ſupra *ſub quæſt. 1. & 2.* qui dicit ut ordinandus ſit talis filius ab Epiſcopo Domicilii parentis, in
22 quo fingitur natus. † Quod ſi animum habuit contrahendi domicilium expreſsè, aut præſumptum, ibique filius, aut filii reliqui eſſent ſcholaſtici, non erit cur præſumamus, ut haberet animum à Civitate recedendi, ut docent idem Gratian. *dict. cap. 181. num. 6. & 7.* Tiraquellus *in l. ſi unquam cod. de revoc. donat. ex l. 2.* & ibi gloſſa *in verbo conſtituerunt cod. de incolis lib. 10.* Abbas *in proœmio decretal. num. 18.* Grammatic. *deciſ. 87. n. 2.* Mattheus Gollerus *de proceſſib. executiv. p. 2. cap. 7. num. 4.* cum declarationibus de quibus latè Menoch. *de arbitr. caſu 86. à numero 24. & aliis.*

23 Ex his infero idem dicendum eſſe de Caſtellanis, & de famulis, qui ad tempus Domino ſerviunt; nam iſti, ut ſcholaſtici ſemper cogitant de redeundo ad patriam niſi habitarent eo animo, ac per tale tempus, ut præſumerentur domicilium acquirere, ut de ſcholaſticis dictum eſt: ſic docent de Caſtellanis Gratianus, Barboſa, & alii relati *de famulo*, Ignatius del Villar *in Sylva reſponſ. lib. 1. reſp. 7. c. 5. n. 21. & 24.* Ægidius Trullench.
24 de omnibus æqualiter loquitur *dict. num. 9.* † qui etiam, & Tyraquellus *ubi ſuprà* addunt quod ſi ex ſtatuto abſentes non potiantur privilegiis civitatis, ſatis ſit patrem eſſe in civitate, ut filius abſens potiatur privilegiis.

Ad quartam quæſtionis partem de profeſſis 25 electis à religione docent Portel *de dubiis regular. verb. Ordines, n. 11.* Navarrus *conſ. 84. de regul. in novis, alias conſ. 9. de ætate, & qualit. ordinand.* Sayrus *in floribus deciſ. ſub. tit. de ætate n. 9.* Bartholom. à ſancto Fauſto *in theſauro religion. lib. 6. quæſt. 185.* Campanil. in *diverſ. juris canon. Rub. 12. cap. 15. n. 7.* Sanchez *in opuſculo mor. lib. 7. cap. 1. dubio 24. n. 3.* Barboſa *in cap. fin. de regular. n. 11.* cum multis, & alibi, hos religioſos ejectos ordinandos eſſe ab Epiſcopo ſuæ originis, dummodo habiles ſint, quod de jure videtur tenendum, quiquid ſentiant Fr. Eman. Azor. Molina, & Leſſius, quos refert, & ſequitur idem Sanchez *in præcepta decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 9. n. 29.* aſſerentes hos minimè teneri Epiſcopo alicui certo obedire, ſed tantum inſtar aliorum clericorum Epiſcopo ſubjici in cujus Diœceſi habitaverint; & ratio ſententiæ, quam ſequimur, ea nempe debet eſſe; quia tales ſic ejecti à religione, ut exuti à beneficio, & domicilio, quo potiebantur, debent pertinere ad originem antea habitam.

Nunc verò ex Bulla Domini noſtri Urbani VII. 26 cum iſti ejecti ſuſpenſi ſint, ordinari non poterunt, ut docet Laurentius de Franchis *de controverſ. inter Epiſcop. & relig. pag. 220.* in *reſponſ. ad 7.* qui etiam *in reſp. ad 1. pag. 219.* monet regulares per ſuperiores à religione ſervata forma dictæ Bullæ Urbani VIII. ejectos præſentare ſe debere coram Epiſcopo loci, ſubdere ſe illius obedientiæ, & ab eo eſſe ſpectare quid agere debeant. † Et in *reſp. ad 3.* ſubdit pertinere ad Epiſ- 27 copum perquirere an juſtè, vel injuſtè fuerint ejecti, refert Barboſa *in paſtorali, dicta allegat. 4. n. 21. in fine*, qui *in fine illius tractatus* adducit præfatam Bullam Urbani VIII.

Ad quintam quæſtionis partem de relegato; 28 etſi aliquid jam dictum ſit de expoſito & liberto; adhuc verò iſte eſt caſus diverſus, cujus intellectus dependet à compoſitione textus in *l. liberorum §. relegatus ff. ad municipal. cum. l. ejus qui manumiſſus §. fin. ff. eodem.* Etenim probat hæc deciſio, ut relegatus habeat domicilium unde arcetur, ubi gloſſa fin. exponendo illa verba *unde arcetur*, dicit, id eſt *in quo*; alia verò deciſio dicti *§. relegatus*, quatenus alloquitur per verba hæc; *Relegatus in eo loco, in quem relegatus eſt, interim neceſſarium domicilium habet*; etenim verba, ibi: *Interim, & neceſſarium*, videntur domicilium aſſignare cum limitatione, quod non aſſignavit, *dict. §. fin.*

Sed revera jura illa, nec contrarietatem, nec 29 diverſitatem continere dicendum eſt, cum tenendum ſit relegatum domicilium habere eo loco, unde arcetur, ſcilicet ab eo, unde trahit originem, & in eo loco in quem relegatus eſt intelligentia excluſa de exulato in perpetuum, propter dictionem *interim*, de qua in *dicto §. Relegatus*, quam admiſit gloſſa fin. *dict. §. Relegatus*; de quo videbis Petrum Gregor. *in tract. de benef. cap. 36. n. 20.* Campanil. *dicta Rub. 12. cap. 8. num. 25.* refert Barboſa *in paſtorali allegat. 4. p. 2. n. 35.* † Qui etſi 30 putet ſuperfluam eſſe difficultatem, de qua nunc cum certum ſit, ut relegatus ordinari non poſſit, tanquam pœnæ ſubjectus, quoad filios verò ait non dubitari, niſi aliud obſtet impedimentum. Et videtur comprobari ex doctrina quam ibi: *In princ.* refert exponendo dictiones *interim*, & *neceſſarium*,

ceſſarium, ſcilicet ut quamvis quæſitum domicilium mutari poſſit; ſed dum quæritur, & retinetur debeat obeſſe animus ab eo dicendi; ideòque deſtinatum animum, ibique permanendi adeſſe dici, prout requiritur ad quærendum domicilium,
31 ut in relegato perpetuo conſiderari debet. † Ob idque venire, ut talis habeat domicilium duplex juxta jam relata *in hac quæſtione & in præced.* & ſic ea pono.

32 Ad ultimam quæſtionis partem quo pacto ratione domicilii quis ordinari poſſit, & quando quis dicatur illud contrahere, ut Epiſcopus poſſit illum ordinare, etſi ſatis, ſuperque maneat, jam tractatum ſub hac quæſtione, & ſub ſecunda, intelligique valeat ex his, quæ longè dixi in *dict. cap.fin.de foro compet.à quæſt.1.& in cap.9.quæſt.2.* tamen breviter dico ut quis conſtituat domicilium, ubi majorem partem bonorum transfert, *l. cives cod. de incolis*, & ibi contrahit, & dies feſtos celebrat; quod ſi bona non adſint, dicatur acquirere quis domicilium, ubi longo tempore, & continuo habitat cum animo, ſed aliquo adjuncto actu, ſeu ſigno aſſumpti domicilii, ut ſi proteſtatur quis ſe velle in certa Urbe domicilium figere, Abbas in *cap.fin. circa finem, de Parochiis*, vel ſi impetret privilegium, quo jus civitatis obtineat, Alciatus *in l. pupillus, ff. de verb. ſignif.* Decius *conſ.283. n. 11.*

33 Tamen ſi nullus adſit exaternus actus aſſumpti domicilii, docent Accurſius *in l. hæres, §.proinde, ff.de judic.* Bartol. *in l. lex Cornelia, §.ſi tamen, ff. de injuriis*, Baldus *conſ. 311. volum. 4.* Burſatus *conſ.36.volum.1.* ex decem annorum habitatione præſumi aſſumptum domicilium, quod verum eſt, ut docent Campanilius, & Menoch. *de arbitr. caſu 86. numero 13.* niſi adſit aliquod indictium, ex quo appareret illum non habere animum permanendi, ut accidit in ſcholaribus, ut jam dixi *l.nec ipſi Cod.de incolis*, Felinus *in cap.dilectus 2. num.11 de reſcriptis*, Bartol. *in l. quæſitum, ff. de leg.3.* Barboſa *dict. allegat. 4.parte 2. num. 28. in fine*, alioquin vero manere in judicis arbitrio, qui facilius ea conjecturis in facto occurentibus judicare poſſit, an ſit aſſumtum domicilium, etiam momento, non expectata diuturnitate temporis, dixerunt Abbas *in dicto cap. fin. num. 8. de Paroch.* Menochius *lib. 2. caſu 86. cent. 1:* Maſcard. *de probationibus, concluſ. 535.* Rota *deciſ. 105. numero 4. parte 2. diverſ.* Piaceſius *in praxi parte 1. articulo 2.num.2.* Marchinus *de Sacram. Ordinis, tractatu 1. parte 5. cap. 7. à numero 3.* Machadus *de perfecto confeſ. tom. 2. lib. 4. parte 1. tractatu 3. docum. 3. numero 5.* & Genuenſis
34 *in praxi cap.48.numero 2.* † Ubi tradit praxim, quæ in Civitate Neapoli habetur ad habendos Clericos exteros ibi habitantes pro domiciliariis ad ordines: alia congerit ex multis videnda Barboſa *de jure Eccleſiaſt. part. 1, cap. 33, à num. 20. ad 31.*

QUÆSTIO IV.

An Epiſcopus poſſit familiarem non ſibi ſubditum ad ordines promovere, ſi ultimus triennii dies ſit inceptus. Et quid ſi ſervitium inceptum ſit ante aſſumtionem ad Epiſcopum. Et an poſſit Epiſcopatus ordinare familiarem, qui illum in Civitate ſervit, ſed extra ejus domum. Et quid ſi familiaris Epiſcopi degeret per triennium in Religione remota: & an poſſit ordinare famulum ſui familiaris. Et quo pacto probetur triennalis familiaritas?

SUMMARIUM.

1 *Familiaris triennalis Epiſcopi ordinari queit ab Epiſcopo, cui ſervit.*
2 *Familiaris dicitur qui Domini poteſtati ſubiicitur, & expenſis Epiſcopi continuè alitur.*
3 *Triennium, ut famulus Epiſcopi ordinari queat debet eſſe continuum, & completum, n. 4.*
5 *Triennium, ut Epiſcopi famulus queat ordinari ab Epiſcopo, cui ſervit, ſufficit ut incipiat antequam ejus Dominus ſit factus Epiſcopus, & quare, n. 6.*
6 *Lex non diſtiguens abſolutè eſt intelligenda.*
7 *Familiaris Epiſcopi ad effectum, ut ordinetur à Domino ſecundum aliquos, debet ſecum in propria Domo ſervire, ſecundum alios, etiam ſi extra eam, ſi ejus expenſis*, n. 8. 9. & n. 10.
9 *Familiaris eſt latior vox, quàm Domeſticus.*
10 *Familiaris mores rectè Epiſcopus agnoſcere poteſt, etiamſi inhabitet extra ejus domum.*
11 Cap. fin. de verb. ſignif. *n.* 14.
12 *Familiaris Epiſcopi degens in regione remota, nequit ab eo ordinari*, n. 13.
13 *Familiaris propriè non dicitur abſens longinquo*, n. 14.
14 *Familiaris dicitur qui aſſiſtit Epiſcopo, & eſt ejus commeſſalis Domeſticus*, n. 15.
15 Cap. 9. Trid. ſeſſ. 23.
16 *Famulus familiaris Epiſcopi inſerviens per triennium expenſis ipſius Epiſcopi, queit ab eo ordinari ſecundùm aliquos, ut ipſe Dominus ejus familiaris triennalis*, numero 17.
18 *Famuli familiarium Cardinalis, fruuntur eiſdem privilegiis, ac ſui Domini.*
19 *Familiaris Epiſcopi rectè probatur talis per libros Tineli, ſeu per fidem Architriclini, ſeu domus Magiſtri, vel Calculatoris, & per teſtes deponentes de continua commenſalitate ac de ſolutis pecuniis annuatim pro victu, & per fidem, quod ſit deſcriptus in rotulo familiarium*, n. 20. 21. *& num credatur Epiſcopo aſſerenti eſſe ejus familiarem remiſſivè*, n. 22.

CUm jam ſupra dictum ſit filium ſequi originem loci ubi Domiciliarius ſit ejus pater, 1
benè

bene nunc ex Tridentini diſpoſitione *ſeſſ.23.c.9.* deciſum eſſe conſtat, ut Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit, niſi per triennium cum eo ſit commoratus; & poteſt eſſe ratio; quia ex tali continua habitatione videtur mereri, ut gaudeat domiciliariorum indulto; & quia Barboſa *in paſtorali p.2.allegat.5.per totam.&* *in dict. cap.9.Trid.* imò & de Jure Eccleſiaſt. *p. 2. cap.33. à num. 45.* infinitos congerit, uſqua ad ſuum tempus de hoc caſu diſputandos; ideò nunc tantum videbis Diana *part. 8. tract. 2. à reſolut. 27.* & noviſſimè plura recolligentem Ægidium Trullench. *de Sacram. lib.6. quæſt. unica,*
2 *dubio 7. à num. 28.* † Qui cum eodem Barboſa ait quod nomine familiaris, intelligatur ille, qui poteſtati Domini ſubjicitur, & expenſis Epiſcopi continuè alitur; qui inde commeſſabilis dicitur, ut etiam multis aliis probat idem Barboſa *dicta alleg.5.n.2.* & patet *ex dict. c.9. Trid.* ibi, *continuæ commenſalitatis.*

3 Quibus ſuppoſitis ad primam difficultatis partem, ut reſpondeam adverto quod triennium familiaritatis, ad hoc ut poſſit à ſuo Domino Epiſcopus familiaris ordinari, debet eſſe continuum, Cmpanillus *in diverſ. Juris Rub.9.c.9* Navarrus *in ſingul.canon. concluſ. 103.n.3.* Riccius *in praxi rerum fori Eccleſ. deciſ.398. in editione, alias reſol. 267.in 2.edit.* Barboſa *in locis ſupra adductis,*
4 & omnes, quos ipſe refert, † Unde reſpondeo, quod etſi in favorabilibus dies anni ultimus ſufficiat inceptus, ut annus dicatur completus, & multis juribus poſſet comprobari: tamen quia præfatum indultum Pontificium fuiſſet conceſſum ratione familiaritatis, & adverſus juriſdictionem, & ſubjectionem, quam Epiſcopus Domiciliarius ſeu originarius, haberet in famulum alteritis Epiſcopi ordinandum, ſequitur ut niſi tranſacto ſervitii triennio, nequeat Epiſcopus famuli Dominua eum ordinare prædicto familiaritatis titulo: ſic docent Præpoſitus *in 3. parte de Sacram. Ordin. quæſt. unic. dubio 14. num. 142.* Diana *dict. 8. part. tract.2. reſ. 29.* Marchinus ab eo relatus *de Sacram. Ordinis tract. 1. parte 5. cap. 9. num. 2,* & aliis verbis ſic hanc ſententiam explanantes, & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap. 33.* ubi multis probat; quod tale triennium debet eſſe continuum.

5 Ad ſecundam quæſtionis partem reſpondent Bonacina *de Sacr. diſp. quæſt-unica puncto 4. n. 9.* Riccius *collect. 596.* verb. *amplia 6.* Nicol. Garcia *de benef.p.1.cap.5.num.83.* Barboſa cum pluribus aliis, tam *dict. alleg.5.n.8.* quam *in dicto c.9. Trid.* ac *de Jure Eccleſiaſt.* ſufficere quod inceperit ſervire antequam fuiſſet ejus Dominus factus Epiſcopus, ſi continuo, & abſque interpolatione ſervierit; idem docent Molfeſius *in ſumm.tom.1.tr.2.cap.2. num.8.* ubi ait requiri ſervitium triennale eſſe continuum, ſive ceptum ſit, antequam eſſet Epiſcopus, & completum, dum erat Epiſcopus: nam hoc parum refert, ſic docet Marcellus Vulpeius, *in praxi fori Eccleſ.cap.7.num.19.* & Garcia *dict. num.83.* adducit declarationem Sacræ Congregationis, quæ ſic alloquutur; triennium in terminis *dict. cap.9. trid.* ſufficit quod incipiat antequam eſſet Epiſcopus in verbis ſequentibus: *Exidentiſate rationis ſufficit, quod triennium inceperit antequam fuiſſet Epiſcopus*: hoc idem tenent Dianna *dict.p.8.tr.2.reſ.30.* Præpoſit. *in.3.p.de Sacr.Ordin.*
6 *quæſt.unica dub. 14. num. 142.* † adducentes rationem; quia ubi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, cum lex abſolutè loquens, ſit abſolutè intelligenda; ſed Concilium non diſtinguit de ſervitio ante vel poſt Epiſcopatum eſſe actionem; ergo abſolutè intelligendum eſſe ſentiunt, & ego cum eis.

Ad tertiam difficultatis partem docent Salzedus ad Bernard. Diaz *in pract. cap. 6.* verſ. *tertius* 7
caſus, Piaſecius *in praxi Epiſcop. p.1. c.1. num.15. pag.31.* Quarantain *ſumm. Bull.* verb. *Ordo* verſ. *limita in eo,* Riccius *in praxi fori Eccleſ. deciſ. 307. in 1. impraſ.& reſ.266.num.2.& reſol.267. num.2. in fine in impreſſione.* Bonacina *dict. quæſtione unica puncto 4.num.18.* Gregor. 15. & *ibi* Beltram. *in deciſ. 166.* ubi latè ſanchez *in opuſculo mor. lib.7.cap.1. dubio 20.num. 21.* quod familiaris ad effectum ordines recipiendi, debet eſſe ille, qui cum Epiſcopo fuerit commoratus, & præſens, & inſervierit, non tamen is, qui abeſt; etſi ſumptibus Epiſcopi vixerit, & qui ſic tenent, hanc ſententiam defendunt, per id nempè, ut Concilii
mens, † & ratio finalis ſit, ut cognoſcerentur ab 8
Epiſcopo illius familiaris mores, dum per tale tempus ei inſervierit, cum illoque intra domum commoratus, & præſens ſit: ita Suarez *de cenſ. tom.5.diſp.31.ſect.1.num.15.* Fornatius *de Sacram. Ordinis, cap. 5.* Piaſecius *in praxi nova Epiſcop. parte 1.cap. 1. numero 25.* Riccius *dicta reſolut. 167. numero 2.* cum aliis Barboſa *dicta allegat. 5.part. 2. numero 6. & 7.* idem *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap. 33. num. 46.* & in dicto Trid. decreto *c. 9. num. 6.*

Verùm Diana *p.8.tract.2.ref.32.* cum Sanchez 9
ſupra *n. 23.* dicit quod cum familiaris ſit in terminis Trid. Concilii ille, qui in obſequio Epiſcopi intra, vel extra domum ejus Epiſcopi expenſis alitur, etiam poſſit à tali Epiſcopo, cui ſervit ordines recipere; & patet ex doctrina Panormit. *in c. in litteris de teſtibus num. 5.* ubi dicit quòd *familiaris*, eſt latior vox, quam *Domeſticus*, & *in cap. cum dilectus de Clericis, non reſidentibus, num. 2.* ubi hæc dicit, exiſtentes in ſervitio alicujus, dicuntur ſui familiares, & Mandoſius *regula 32. Cancellariæ*, ubi inquit familiarés ſunt, qui alicujus ſervitio ſe deputant ab illius alimentis pendentes: ſic etiam tenet Henriquez *lib. 14. de irregul. capite 17.* & *lib. 10. de Ordine cap. 12. num. 1. in commento litt. D.*

Nec obſtat ratio pro prima ſententia tradita; 10
quia etſi triennium illud detur à Concilio *in dict. cap.9.ſeſſ.23.Trid.* ut Epiſcopus cognoſcat mores ſui familiaris, tamen cum rectè eum etiam poſſit cognoſcere, quoties in ſuo ſervitio continuo aſſiſteret, ſi in alia Domo inhabitet, ut in praxi videmus de multis ſervitoribus Dominorum; ergo ſequitur, ut queat eum ordinare; quia non frangitur Concilii mens; nec ideo minus commenſalis dicetur, quam cæteri familiares intra domum ipſius inſervientes, & dormientes: & facit Salzedo pro hac ſententia ſuprà relatus, qui tantum requirit aſſiſtentiam, & quod talis familiaris non ſit abſens à domo. Et ſecundùm hunc dicendi modum exiſtimo hanc, & primam ſententiam
eſſe uniformem. † Nec obſtare ait Diana tex- 11
tum *in cap. fin. de verb. ſignif. lib 6.* quia quoad caſum illum, intelligit illud per ſuos Clericos, ſecùs quoad noſtrum; imò nec eſt ille textus contrarius caſui noſtro, cum familiaritas continua expendatur ſatis in ſervitore, & familiari continuo ſerviente, etſi inhabitet domum aliam.

12 Ad quartam quæſtionis partem quid de fami-
liari Epiſcopi degente in regione remota; & in
hoc caſu exiſtimo oegativam ſenteotiam locum
habere ex fundamento præcedentis difficultatis;
qoia talis verè abſens eſt, de cujus moribus, non
bene queit Epiſcopus ejus Dominus informatio-
13 nem recipere. † Et ratio eſt, quia abſens non di-
citur propriè familiaris, nec Epiſcopus poteſt ejus
mores perſcrutari, ut tenent Sanchez ubi ſupra *in
opuſculo tom.2.lib.7. cap.1.dict.dubio* 20.*n*.21. Ce-
nedus *in quæſt.Canon.quæſt.* 18.*num*.30. Molſeſius
*in ſumm. tom.*1.*p*.2.*cap*. 2.*num*. 8.Suarez *de cenſ.*
14 *dicta diſp*. 31.*ſect*.15.*num*. 15. † Unde Piaſecius
in praxi p. 1.*cap*.1.*art*.2.*num*. 14. ſic dicit: *Dicitur
autem familiaris, qui ſemper aſſiſtit Epiſcopo, &
qui eſt ipſius commeſſalis Domeſticus*, juxta textum
in dict.c.fin.de verb.ſignif.lib.6. Gemioian. ibidem
notab. fin. non verò qui io longinquo moratur,
etiamſi ibi ſumptibus Epiſcopi vivat, Majolus
*lib.4.de irregularit. cap.*2. *num*.5. Lopez ad Diaz
in pract. criminal. cap.26. verſ. *tertius caſus*, ſic
tenentes; quia videlicet in loginquo degentis,
Epiſcopus mores cognoſcere non poteſt; ob quem
maximè reſpectum videri hanc facultatem indul-
ſiſſe Trid.*in dict.c*.9.Epiſcopis, ut ſequitur Diana
p.8.*tract*.2.*reſ*.31. ex Quaranta, & Piaſecio jam
15 relatis, † qui ibi *in verſ.igitur*, expendendo dict.
c.9.Trid. dicit procedere in illis familiaribus, qui
cum Epiſcopo commorantur; id eſt qui ſunt præ-
ſentes in civitate, aut loco, & aſſiſtunt obſequiis
Epiſcopi, alioqoi aſſiſtentes in regiooe remota,
etiamſi illius ſumptibus vivant, quaſi procurato-
res, vel quomodolibet Mercenarii videri, ot ex
hoc illi non acquirant domicilium, vel faculta-
tem promovendi; quia in tam longa abſentia
nequit Epiſcopus eorum, aut illius mores per ſe
cognoſcere: nam ut dicit cum aliis Ægidius
Trullench.*de Sacram.lib.6.quæſt.unica,dict.dub*.7.
ſub num. 28. debet familiaris actu cum Epiſcopo
commorari, & ut ego intelligo converſari per
triennium.

16 Ad quintam quæſtionis partem an poſſit Epiſ-
copus ordinare famulum ſui familiaris trienoalis;
& videtur quod non; quia cum Trid. *in dict. c*. 9.
ſeſſ. 23. Loquator expreſsè de familiari ſibi inſer-
vienti per trienoium, & hoc ſit privilegium exorbi-
tans à jore in damnum Epiſcopi proprii ratione
originis, domicilii, ac beneficii, non eſt cur extendi
debeat ad famulum ſervitorem familiaris Epiſco-
pi, etiamſi expeoſis ipſius Epiſcopi aletur, ut
contingit ſæpius cum aliquibus famulis majori-
bus, ſoleant Epiſcopi aſſignare rationem quoti-
dianam in tanta quantitate pro illo, & in alia mi-
nuta pro famulo ſervitore ſui familiaris.

17 Sed adhuc pro affirmativa ſententia ſunt Do-
ctores validiſſimi, inter quos Sanchez *in opuſculo
mor.dict.tom.2.lib.7.cap*.20.*n*. 24. ubi ſic ait fami-
liares, vel famuli familiarium Epiſcoporum, qui
expenſis Epiſcopi aluntur, dicuntur familiares
Epiſcopi, & fruuntur privilegiis *dict.cap.9.Trid.*
18 † Et facit Mandoſius *in regul*.3. *Cancellariæ q*.16.
ubi dicit familiares familiarium Cardinalium frui
privilegio familiarium Cardinalis, ubi addocit Sa-
licetum, Oldradum, & Henriquez: Seqoitur Dia-
na dicens, caſum hunc eſſe curioſum, & practica-
bilem, & à paucis tractatum *p*.4. *tract*. 4. *Miſcel.
reſ*.145.idem poſtea *dict.p*.8. *tract*. 2. *reſ*. 34. cum
Marchino *de Sacram.pract.p*.2. *alleg*. 5.*n*. 8. & 9.
Averſa *de Sacram.Ordin.q*.3.*ſect*.6. Pater Anton.
de Eſcobar noviſſimè *in Theolog.mor.tr*.7.*exam*.8.
c.4. *n*. 73. ſic dicens, ſuppono iſtum famulum in-
ſerviſſe familiari Epiſcopi per triennium, non de-
bet haberi aliter, quam familiaris ipſius, cui de-
ſervit: ſic etiam docet Barboſa *in paſtor. dict.
alleg*. 5. *n*.7. verſ. *unde*.

Ad ultimam quæſtionis partem reſolutivè dico 19
quòd familiaris rectè probari poteſt per libros Ti-
nelli, ſcilicet quod deſcriptus ſit, tanquam co-
medens in Tinello juxta Rotam Rom.*diverſ. deciſ*.
619.incipit *quoniam*, Garcia *lib*. 3. *p*.3. licèt proba-
tio negativa deſumi ex eo nequeat, ſi oon repe-
riatur in illo deſcriptus, item per fidem Architri-
clini, ſeu domus Magiſtri, vel calculatoris, & ſimi-
lis. † Item per teſtes ex eadem Rota *deciſ*. 416. 20
maximè ſi depooant non comediſſe io Tinello,
ſed perſolutas eis fuiſſe annuatim pecunias pro
victu, & veſtito. † Item per fidem quod ſit de- 21
ſcriptus in rotulo familiarium tradit Barboſa *dict.
alleg*.5.à *n*.3.ex eadem Rota *deciſ*.155.*l*.3.*diverſ*.
& *deciſ*.54.*p*.3. *lib*.1. & ex Poteo *deciſ*. 141. † qui 22
deciſ.134.cenſet aliquos modos inſimul, & Ric-
cius *dict.reſ*.267.*n*.2.Bonacina ſuprà *n*. 8. Barboſa
n.10.*dict.alleg*.5.& alii dicunt non eſſe credendom
Epiſcopo aſſerenti, quem eſſe familiarem; ad quod
videbis *in c*. 7. *de probat*. & *in c*.28. *de teſtibus*.

QUÆSTIO V.

*An ſtatim debeat Epiſcopus conferre bene-
ficium ſuo familiari triennàli, ut poſſit
illum ordinare. Sed an ſi conferat ei benefi-
cium in ſua Diœceſi poſſit illum ordinare,
non expectato triennio. An poſſit Epiſcopus
ordinare ante triennium familiarem ſibi
non ſubditum, ratione beneficii obtenti in
alia Diœceſi. Et an ad titulum patrimo-
nis, ſeu penſionis. Et quid de familiaribus
Cardinalium, ſeu de Magiſtro Actorum.
Et an privilegium Trid.* in cap.9. ſeſſ.
*23. extendatur ad Epiſcopum titularem
tantum. Et an Epiſcopus poſſit cum ſuo
familiari triennali diſpenſare in Interſ-
titiis, aut dimiſſorias concedere, ut ab
alio ordinetur Epiſcopo?*

SUMMARIUM.

1 *Familiarit triennalis Epiſcopi ab eo ordinatus
debet beneficiari ab eo ſic ordinante, ne in
dedecus alias cogeretur mendicare*, n. 2.
2 Cap.9.Trid.ſeſſ.23.*num ſequentibus*.
3 *Familiari triennali ordinato quando de benefi-
cio provideatur ab ordinatore*, n.4. 5. & 6.
4 *Rota declarationes circa ordines triennalium
familiarium declaratur*. n. 5.& 6.
7 *Familiarem ſuum, cui Dominus Epiſcopus
contulit beneficium poteſt nondum tran-
ſacto triennio ordinare ratione beneficii, quo
forum illico ſortitur*, n.8.
9 *Familiarem ſuum Epiſcopus etiam trienna-
lem qui habet animum diſcedendi, non
ordinat niſi cum beneficio.*
10 *Familiari triennali ordinato, datur beneficium
ſufficiens pro ſuſtentatione.*

11 Fami-

11 *Familiarem trienualem ratione beneficii in alio Epiſcopatu obtenti, queit Epiſcopus ejus Dominus ordinare ſecundum aliquos: contra*, n. 12.

13 *Familiarem ſuum poteſt Epiſcopus ordinare cum titulo patrimonii, aſſignando eum alicui Eccleſiæ, neceſſitate poſcente: contra dictum*, n. 14.

15 *Familiarem triennalem Epiſcopus ſuus Dominus ordinat ad titulum penſionis pro neceſſitate, & validitate Eccleſiæ.*

16 *Familiaris Epiſcopi, ut ab eo ordinetur ad titulum penſionis, ſeu patrimonii pro Eccleſiæ utilitate, debet eſſe jam triennalis.*

17 *Cardinalis Præsbyter confert Tonſuram, cæteroſque minores ordines ſuis familiaribus triennalibus, ubi quid de dimiſſoriis, vide* n. 20.

18 *Cardinalis Epiſcopus ordinare poteſt ſuum familiarem triennalem eiſdem requiſitis, ac Epiſcopus, non Cardinalis.*

19 *Cardinales poſſunt in ſuis titulis minores ordines conferre, poſſuntque in illis exercere ea, quæ ſunt Juriſdictionis*, n. 20.

21 *Familiares, ſeu officiales Papæ poſſunt à Vicario Sanctiſſimi promoveri; item, & familiares Cardinalium, & Epiſcoporum Romæ triennio habitantes.*

22 *Magiſter Actorum Curiæ Epiſcopalis; queit ordinari ab Epiſcopo illius, ſicut familiaris alius triennalis.*

23 *Epiſcopus titularis nequit ullo prætextu etiam familiaritatis ordinare ſubditum alterius Epiſcopi ſine conſenſu illius.*

24 *Epiſcopus in ſua familiari triennali, non diſpenſat in interſtitiis, niſi obtento beneficio, bene tamen ei concedit literas dimiſſorias, ut ab alio ordinetur Epiſcopo*, n. 25. & 26. *& quod abſolutè in interſtitiis diſpenſare poſſit*, num. 27. *& quod nec dimiſſorias concedat*, n. 28.

28 *Dimiſſorias ad ordines concedit Epiſcopus beneficii, & ſecundum aliquos Epiſcopus Dominus familaris triennalis.*

29 *Familiaris ratione triennalis ſervitii ab Epiſcopo Domino ordinatus, non ſuſpenditur ab exercitio ordinum, ſi Epiſcopus non illico beneficium conferat ei, aut ſi moriatur.*

1 AD primam, & ſecundam difficultatem, ut reſpondeam, præmitto ex Trid. Concilio ſeſſ. 23. cap. 9. *Quod Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit, niſi per triennium ſecum fuerit commoratus, & beneficium quacumque fraude ceſſante, ſtatim reipſa illi conferat, conſuetudine immemoriali quacumque in contrarium non obſtante*; Igitur ex verbis prædictis Trid. apparet duo copulativè requiri, nempe ut per triennium familiaris commoret cum ſuo Domino Epiſcopo, & quod Epiſcopus ſtatim poſtquam eum ordinaverit, ei det, ac conferat beneficium, unde vivat, alias inquam videretur, ut ordinaret non ſubditum. Quæ verba non parum implicant; nam ſi familiaris obtineret ſibi in Diœceſi ſui Domini Epiſcopi beneficium ſufficiens pro titulo, tunc ratione beneficii eſſet ei ſubditus, ut infra dico latè, & non egeret triennio, ut ordinaretur; ergo privilegium indultum à Concilio *in dicto cap.* 9. de nihilo ſerviret prædicto familiari triennali; præcipuè ſi conſideres textum *in dict. cap.* 2. *de præb.* cum aliis diſponentem, ut nullus Epiſcopus ordinet aliquem ſine titulo, vel ſi faciat, ei alimonias præſtet.

Nihilominus juxta Tridentini mentem, Doctores docent Epiſcopum tunc ordinare poſſe ſuum familiarem triennalem, alias habilem, ſeu procedere ad illum ordinandum, ſi conferat ſtatim reipſa beneficium, quacumque fraude ceſſante: ſic Flamin. Pariſ. *de reſignat. beneficior. lib.* 4. *quæſt.* 2. *num.* 92. Zerola *in praxi Epiſcop. p.* 1. verbo *dimiſſoriæ ad ordines* §. 1. *& p.* 2. verbo *Ordo*, verſ. *quinto dubitatur*, Nicolaus Garcia *de benef. p.* 2. *cap.* 5. *numero* 85. cum aliis Barboſa *in dict. Trid. num.* 10. *& paſtorali p.* 2. *allegat.* 5. *num.* 11. ubi cum multis infinitis, *& de Jure Eccleſ. p.* 1. *cap.* 3. *num.* 50. Quæ concluſio procedit non ſolum in ordinibus ſacris, ſed etiam in quatuor Minoribus, & in prima Tonſura; eo quod cum Concilium abſolutè loquatur, videatur petere illud beneficii conferendi ſic familiari ordinato requiſitum, tum ut faciat illi vere ſubditum; deinde ut effugiat ordinandi fraudem, ut ſic ordinatus non cogatur in defectum ſuſtentationis, quam illi præſtabat Epiſcopus mendicare, in dedecorem ſuæ dignitatis per ordinem acceptæ: quo pacto ego expendo quæ non ita clarè ſupra relati, & alii communiter Doctores de hac re agentes, dicunt; quos etiam refert idem Barboſa *in Trid. dict. c.* 9. *n.* 11. quatenus cum Navarro *conſ.* 24. *in antiquis, alias* 11. *in novis hoc tit.* Zenedo *in can. quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 38. verſ. *quod decretum*, Bonacina *de ſuſpenſionibus in particul. diſp.* 3. *quæſt.* 1. *puncto* 11. *ſub n.* 11. Garcia *dicta part.* 2. *cap.* 5. *num.* 84. & aliis extendit prædictum Trid. decretum ad ordines etiam minores, quibus addo Ægidium Trullench. *de Sacram. lib.* 6. *quæſt. unica, dub.* 7. *ſub num.* 28. *circa medium*, ut ex deciſione Rotæ teſtatur Quaranta *verbo Ordo*, & addo nec mirum eſſe in Tonſura, & minoribus ordinibus, etiam quia ex quo ad illos ordines familiaris eſt elevatus, cogeretur in defectum ſuſtentationis in dedecorem mendicare, etſi poſſet ſtatutum mutare ducendo uxorem; quia interim dum voluntatem non mutat, verè Clericus eſt, ac potitur indultis, & prærogativis cæterorum Clericorum, juxta quæ longè dixi *in cap.* 1. *de foro comp. & ſub c.* 2. *&* 10. *de Judic.* 2

Etenim inter Doctores non leve dubium eſt, 3
intra quod tempus, poſtquam Epiſcopus ordinaverit ſuum familiarem triennalem, teneatur ei de beneficio providere, & Gabriel Vaſquez 3. *p. tom.* 3. *diſp.* 243. *num.* 49. verbum *ſtatim* Trid. *in dict. cap.* 9. interpretatur, id eſt quamprimum beneficium aliquod vacaverit teneri Epiſcopum beneficium illi conferre, & interim commenſalem habere, ne mendicare cogatur: & Gaſpard. Hurtard. *de Sacram. Ordin. diſp.* 17. qui ſic ait: *Conceditur tamen in Tridentino ſeſſ.* 23. *cap.* 9. *Epiſcopo ut poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem, quamvis non ſubditum, qui cum illo fuerit per triennium commoratus cum onere concedendi illi beneficium, quamprimum vacet; quod intelligitur quamvis nullum habeat patrimonium, & quamvis nullius Eccleſiæ urgeat neceſſitas Clericorum*; & Tannerus *tom.* 4. *diſp.* 7. *q.* 3. *dub.* 2. *n.* 38. idem aſſerit, dicendo ut poſſit Epiſcopus ordinarius, non autem titularis ſuum per triennium commenſalem, aut famulum, quamvis non ſubditum initiare Tonſura, vel etiam ſacris, ſi quamprimum ei vacat beneficium, parat conferre.

4 Alii inquam impugnando prædictam expoſitionem dicunt eſſe hoc ſtrictius fundamentum ſumendum; nempè quia per ſacram Congregationem declaratum eſt, ut teſtantur Flaminius Pariſius *de reſignat. beneficior. lib. 4. quaſt. 2. num. 92.* Nicolaus Garcia *de benef. part. 2. cap. 5. n. 85. anno* 1586. *Maii* 22. fuiſſe contra prædictam Tridentini formam quandam beneficii collationem triennali factam intra annum, etiam in menſe undecimo à die ordinationis. Et ſimili modo aliam factam poſt ſex menſes fuiſſe contra eandem formam Trid. *dict. cap. 9.* ut fuit reſolutum *in Curia Archiep. Neapolit.* teſte Riccio *deciſ.* 308. Molſeſio *in ſumma tract. 2. cap. 2. num. 9.* & idem fuiſſe reſolutum à ſacra Congregatione referunt Zerola *in praxi Epiſcopali p. 1. §. dimiſſoriæ, & p. 2.* verbo *Ordo*, verſ. *quinto dubitatur*, Rota Rom. *diverſ. p. 1. deciſ.* 731. eadem Rota *deciſ.* 222. recentiores apud Farin. qui teſtantur hujuſmodi Epiſcopum incidiſſe in pœnas ordinantis non ſuos: quare verbum *ſtatim*, non excedere decem dies tradunt Alex. Romanus, Chacheranus, Riccius, quos refert, & videtur ſequi Marchinus *de Sacr. Ordin. tract. 1. p. 5. cap. 9. à num. 5.* Diana *dict. p. 8. tract. 2. reſ. 33.* Averſa *de Sacram. Ordinis quaſt. 3. ſect. 6.* Maximè ſtante prædicta declaratione 22. Maii 1586. & videtur ſequi Barboſa *dict. alleg. 5. ſub num. 11. in fine*, tradens ex Molſeſio collationem, factam poſt ſex menſes, non fuiſſe ſecundùm Concilii mentem, ut ordinatus remaneat ſubditus ordinantis, & eximeretur à proprio Epiſcopo; quia tempus ſex menſium eſt longum tempus, & dictio *ſtatim*, dicitur ad ſummum intra decem dies.

5 Mihi tamen in hoc puncto videtur non ſic fuiſſe mentem Concilii, ut illa dictio *ſtatim*, acciperetur in ſuo rigoroſo ſignificatu dierum decem; nam debet ſic intelligi in eo, qui habet poteſtatem adimplendi ſtatim, ſed ex Trid. diſpoſitione datum eſt Epiſcopo, ut ordinet ſuum triennalem familiarem, & ei poſtea ſtatim beneficium conferat. Ergo cum hæc vacatura pendeat à futuro, & eventu incerto, ſequitur quod mens Concilii, ut Epiſcopus effugeret fraudem in ordinando famulum triennalem, fuerit ea, nempe, ut Epiſcopus taliter procedat ad ordinandum ſuum triennalem familiarem, ut ei, cum ordinaverit, provideat de beneficio, ne cogatur ſubminiſtrare, dum primum vacaverit; quia ſi alia eſſet ſtrictior Tridentini mens potius præciperet, ut antequam beneficium ſuo familiari conferret, non procederet ad illud ordinandum; ergo volendo indulgere, ut familiari triennali poſſet ordinare, non ſic illum obligare cenſebitur, ut teneretur intra decem dies poſt ordinationem, beneficium conferre, ſed ut cum eum ordinaverit, procedat ex animo illi providendi de primo beneficio vacuo, aut vacaturo. Quo exiſtimo effugere ſatis fraudem Trid. quæ debet intelligi de illo Epiſcopo, qui ſolum ex triennali commoratione poceſſit ad ordinandum famulum ſuum, ſic ut declarationes relatæ pro contraria ſententia debeant intelligi, quando v.g. Epiſcopus, qui intra annum, aut poſt ſex menſes providendo de beneficio, potuit ante illam moram conferre ſuo familiari jam ordinato beneficium; aliter inquam neſcio, quo pacto poſſit Concilii mens in tam rigoroſo ſenſu practicari, & tunc enim fraudem effugiens, ſi fortè beneficium non vacet, interim tenebitur Epiſcopus ordinans ſubminiſtrare tali familiari ordinato, juxta diſpoſitionem textus *in dict. c. 2. de præb.* & Trid. alio in loco ſic diſponente, contra Epiſcopum, qui ſubditum ordinavit ſine ſufficienti beneficio, (ut infra dico,) *ſeſſ. 21. cap. 22. de reformat.* & Bulla Pii V.

6 Unde Ægidius Trullench. *de Sacram. dict. lib. 6. quaſt. unica, dub. 7. ſub n. 28.* parum poſt medium *in verſ. debet*, benè cum Vaſquez Trid. decretum *in dict. c. 9.* exponit ſic; debet tamen Epiſcopus ſtatim conferre ſuo familiari beneficium, hoc eſt, poſt collationem ordinis, intelligens illud verbum *ſtatim*, id eſt quamprimum vacaverit, omni fraude ceſſante, ne poſtea ordinatus mendicare cogatur; & pergit addens ut ſic videatur Epiſcopus ſatisfacere intentioni Concilii, ſi beneficio non vacante, provideat ſuo familiari ſic ordinato de congrua ſuſtentatione, qua non cogetur mendicare, ita ille, & ego ex jam conſideratis.

7 Ad ſecundam quæſtionis partem, quæ ex infra dicendis corroboratur, dum ago de ſubditis ratione beneficii, breviter nunc reſpondeo, ut ſi ante triennium provideat Epiſcopus ſuo familiari de beneficio, queat ipſi illico ordines conferre, eo quod tunc id facit non ex mente Trid. in diſpoſitione *dict. c. 9. ſeſſ. 23.* ſed ex alio capite; nempè quia familiaris ille, alias tali Epiſcopo, nec ſubditus ratione originis, vel domicilii, ſit ſubditus ratione beneficii: ita in terminis dicit Ugolin. *de officio c. 16. §. 4.* ubi dicit ſtatim, ſeu pauló poſt, Epiſcopum debere beneficium conferre; ſi enim ante conferret ratione beneficii conferendi, poteſtatem haberet, & non ratione triennii, Sanch. *in opuſculo morali lib. 7. c. 1. dub. 20. n. 25.* Barboſa *dict. c. 9. ſub n. 10.* ubi refert, idem ſentire *in dict. c. 3. de Jure Eccleſ. ſub dict. n. 50.* Ægidius Trullench. *dict. dub. 7. ſub dicto n. 28.* ibi: *Debet autem beneficium ſtatim Epiſcopus conferre ſuo familiari, hoc eſt poſt collationem ordinis, nam ſi antea ei daret illud, jam illum ordinaret ratione beneficii*, Diana qui ſic loquitur *p. 4. tract. 4. miſcellaneo reſ. 145.* verſ. *notandum*, cum Sanchez *ſuprà*, & contra Ledeſmam *in ſumma tom. 2. de Sacram. Ordin. cap. 5. poſt 9. concluſ.* † eo 8
quod ratione beneficii ſortitur domicilium in ea Diœceſi famulus, ſicut ſi daret beneficium Epiſcopus ille cuicumque extraneo, poſſet ſtatim illum ordinare; quia acquirit ibi domicilium, juxta textum *in cap. cum nullus hoc tit. lib. 6.* docet etiam Averſa *de Sacram. Ordinis q. 3. ſect. 6.* & Doctor Henriquez conſultus à Diana, ut refert, & ſequitur iterum *part. 8. tract. 2. reſ. 37. in princ.* qui *dicta reſ. 145. in fine. dict. p. 4. tract. 4.* idem procedere ait in familiari familiaris Epiſcopi, & juvat ea notatis *ſub quaſt. præcedenti.*

9 Nunc verò pro tota intelligentia prædictarum duarum difficultatum juxta Concilii mentem, venit in dubio conſideratio ſequens; ſi ergo juxta mentem Tridentini *in dict. c. 9. ſeſſ. 23.* decernitur, ut Epiſcopus conferre poſſit ordines ſuo familiari triennali, modo conferat ei beneficium; ſed ſic eſt ex jam dictis quod ſi ei conferret beneficium, poſſit ante triennium illum ordinare, ut dictum eſt; ergo videtur, ut de nihilo poſſit ei familiaritas triennalis. Difficultas hæc ſatis videtur explanata ſupra *in verſ. alii inquam*, & in verſ. *mihi*, ſed ultra ibi dicta leges Dianam *dict. p. 8. tr. 2. reſ. 37.* à verſ. *Sed*, ubi triplici ratione nondum exolvit, quarum ſequens potior eſt; nempè quia quando Epiſcopus vellet ordinare ſuum familiarem triennalem abſolutè, & ſimpliciter; id eſt quia non habet animum reſidendi in poſterum in loco Epiſcopi Domini ſui: tunc revera Epiſco-

pus

pus non poſſit eum ordinare ratione ſolius familiaritatis triennalis; imò teneatur ei conferre beneficium propter adimpletionem *dict. ſeſſ. 21. c. 12.* & Bulla Pii V. ne ſcilicet accepto ordine ſine titulo cogatur poſtea cum dedecore ordinis mendicare ad evitandas pœnas, *cap. Epiſcopi, & cap. tuis de præb.* unde etſi Zenedo *in quæſt. pract. 1. 18. num. 31.* & Zerola *in praxi nov. prov. n. 21. de præſtim.* referat alias duas rationes, quas ad unguem repetit ipſe Diana citatus: tamen non placent ipſi, ut ſignificare videtur dum dixit ibi *in fine*, hæc omnia docet Zerola, ſed non omnia mihi placent, licèt videatur approbare Zenedus &c.

10 An autem beneficium quod Epiſcopus debet conferre ſuo familiari triennali ordinato, debeat eſſe ſufficiens ad victum 40. ſaltem ducatorum, an verò adimpleat Concilii mentem, ſi ei conferat, quantumvis tenue beneficium. Reſpondeo, ut debeat ei conferre beneficium pro ſuſtentatione competens; quia eſt Concilii mens, ne mendicare cogatur, quod differt ab eo infra dicendo, an ratione beneficii, quantumvis tenuis, fiat quis ſubditus Epiſcopi illius Diœceſis, in quo conſiſtit, taliter ut eo titulo, ſeu prætextu poſſit illum ordinare, ſic ut non teneatur per amplius illi ordinato neceſſaria ad victum ſubminiſtrare: ita colligo ex mente Rebuffi *in tit. de Cleric. qui, & à quo creent. n. 21.* ex ea ratione ſic tenentis; quia beneficium temporarium parvi momenti, non parit domicilium.

11 Ad tertiam quæſtionis partem an poſſit Epiſcopus ordinare familiarem triennalem ſibi non ſubditum ratione beneficii, quod obtinet in alio Epiſcopatu, & videtur quod ſic, ex ea nempe ratione; quia Trid. *dict. ſeſſ. 23. cap. 9.* expoſcit triennium completum, uti jam declaravi *ſub quæſt. præcedenti*, ad hoc ut Epiſcopus poſſit ſuum familiarem triennalem ordinare, cum ea tamen conditione, videlicet conferendo ei beneficium; quacumque fraude ceſſante; quæ neceſſitudo ex mente Tridentini videtur expoſci ad hoc, ut non cogatur cum dedecore ordinatus ſamulus mendicare; ergo ſi jam habet beneficium ſufficiens ad victum, non eſt cur illa triennalis commemoratio continua per ſe ſola deſinat eſſe ſufficiens titulus ad hoc ut Epiſcopus ſamuli Dominus nequeat illum ordinare ſi litteris, aliavè forma probabili ei conſtet de beneficio obtento ab ejus ſamulo in alio Epiſcopatu.

12 † At nihilominus video quod Sel. *in ſelectis Canonicis cap. 19. n. 17.* atteſtatur fuiſſe deciſum *ſub die 21. Aprilis anni* 1617. Epiſcopum ordinare non poſſe ſuum familiarem, cui non contulit beneficium, ex eo quia beneficium poſſidebat in aliena Diœceſi, ſequitur Barboſa *in dict. Trid. ſeſſ. 23. c. 9. n. 12.* & poteſt eſſe ratio; quia Tridentinum copulativè loquitur expoſcens duo, triennalem continuam famuli habitationem, & quod beneficium ei conferat, ad hoc ut perfectè ille ſamulus ſubditus ei dicatur: nam ordinando illum ad titulum beneficii alibi obtenti, debet fieri cum dimiſſoriis Epiſcopi, ubi adeſt tale beneficium, alias inquam videretur ordinare non ſubditum, ac incurrere pœnas impoſitas contra ordinantes ſubditos alienos, de quibus dico inſra *in fine hujus cap. & cap. ſequentis*; quod verum eſt, etſi pugnet ratio pro affirmativa ſententia jam poſita, etiam ex ſtatim ſequentibus, *in verſ. ad quartam.*

13 Ad quartam quæſtionis partem quod ad titulum patrimonii poſſit Epiſcopus ordinare ſuum familiarem pro neceſſitate, & commoditate Eccleſiarum, dummodo adſcribatur Eccleſiæ pro cujus neceſſitate ſit ordinatus famulus, refert deciſum Garcia *de benef. p. 2. cap. 5. num. 81. & 82.* Armendarius, quem refert, & ſequitur Barboſa *in dict. cap. 9. Trid. num. 14.* Marchinus *de Sacram. Ordinis c. 9. num. 13.*

14 † Quare videtur falſum, quod dixit Vaſquez *in 3. p. diſp. 243. num. 49.* videlicet familiarem ab Epiſcopo ordinari poſſe, etiamſi patrimonium non habeat, nec ullius Eccleſiæ neceſſitas urgeat, obſervans ſolum concedi licentiam Epiſcopo eum ordinandi, quatenus ſervitio ejus melius uti poſſit tamen eum reprobat bene Narbona *in l. 35. gloſſa 1. tit. 3. lib. 1. recop. num. 29.* vide dicta *ſub quæſt. 7.*

15 Et ſimili modo ad titulum penſionis poterit ordinare ſuum ſamulum ſi pro neceſſitate, vel utilitate ſuarum Eccleſiarum Epiſcopus judicet ordinandum: refert deciſum Garcia *de beneſic. dict. 2. p. cap. 5. n. 81.* Bonacina ſuprà *puncto 11. num. 11.* cum aliis Barboſa *in dict. cap. 9. Trid. n. 13.* cum eiſdem *dict. allegat. 5.* etiam *num. 13.* quibus addo Ægidium Trullench. *de Sacram. lib. 6. quæſt. unica, dict. 7. num. 28. in fine*, ubi loquitur etiam de patrimonio.

16 † Sed an ut fiat legitimè debeat prius eſſe famulus triennalis, aut ante triennium queat Epiſcopus eum ordinare ad titulum patrimonii, & penſionis, video à Doctoribus non tractari, & mihi videtur, ut debeat eſſe triennalis, alias inquam ordinaret non ſibi ſubditum contra diſpoſitionem *dict. cap. 9.* Reſtat verò pro veritate hujus dubii videre, an penſio, ſeu matrimonium ſit titulus ſufficiens, ut Epiſcopus ordinare poſſit ſubditum ſuum, de quo dico *infra in hoc textu*, & in terminis videtur tenere Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico dict. cap. 1. quæſt. 33. num. 52.*

17 Ad quintam quæſtionis partem de familiaribus Cardinalium, ſeu de Magiſtro Actorum. Ad primum ut reſpondeam adverto, quòd Cardinales Præsbyteri conferunt Tonſuram, cæteroſque minores ordines ſuis familiaribus; & ſic poſſe ab eis fieri docent Martin. Lauden. *in tr. de Cardinal. quæſt. 20.* Jacobat. *in tract. de Concil. lib. 1. art. 12. verſ. item Cardinalibus*, Majolus *de irregularitate lib. 4. cap. 20. num. 8.* Sel. *in ſelectis Canon. cap. 19. n. 3.* atteſtans ita deciſum *ſub die 22. Januarii* 1612. dum ibi fuit reſolutum Cardinales ſuis familiaribus triennalibus dimiſſorias ad ordines ſuſcipiendos concedere poſſe, etiam ſi illis, nec ante nec ſtatim poſtea conferant beneficium.

18 † Itaque ut poſſint Cardinales Præsbyteri ex conſuetudine, cæteroſque ordines conferre ſuis familiaribus dixit Barboſa *in paſtorali allegat. 3. num. 15. p. 2.* quia ratione familiaritatis videtur ut Cardinalis, etiam Epiſcopus ſuum familiarem ordinare non poſſit, niſi eo modo, quo poteſt quilibet Epiſcopus, non Cardinalis, hoc eſt ſi hujuſmodi familiaris per triennium ſecum fuerit commoratus, & beneficium, quacumque fraude ceſſante ſtatim reipſa Cardinalis conferat illi, ut colligi videtur ex Rota *deciſ. 731. ferè per totam p. 1. diverſ.* ſed Barboſa *dict. 2. p. paſtor. allegat. 5. ſub num. 19.* docet contrarium eo quòd deciſum fuit per Sacram Congregationem Concilii, de quo Sel. citatus *ſuprà*.

19 Quare etſi Sanchez *in opuſculo tom. 2. lib. 7. cap. 1. dubio 19. num. 21.* videatur docere per Concilium Tridentinum *dict. ſeſſ. 23. c. 10.* derogari facultatem, quam habent Cardinales conferendi primam Tonſuram; quia expreſsè revocat conſuetudinem, etiam immemorialem cum Ledeſma: tamen quod Cardinales poſſint conferre primam

Tonſuram, & minores ordines in ſuis titulis docent Joſeph. *de Sacram. part. 2. diſp. 8. ſect. 1. aſſert. 3.* Victoria *in ſumma de Sacramento Ordinis n. 234.* Lancellotus *in templo judicum lib. 2. cap. 2. §. 3. num. 17.* Valentia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 3. puncto 2.* Hurtad. *de Sacram. Ordin. difficult. 18.* Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica, puncto 4. num. 3.* Vaſquez *in 3. part. tom. 3. diſp. 243. cap. 4. num. 33.* cum aliis pluribus Diana *part. 5. tract. 2. reſ. 5.* contra Anaſtaſium Germon.

20 Qui *in tract. de indultis Cardinal. §. tam. ratione num. 20.* affirmavit Cardinales in ſuis titulis exercere poſſe ea, quæ ſunt juriſdictionis, non quæ ſunt Ordinis, & prædicti etiam Doctores, quibus accedunt Azorius *tom. 2. lib. 4. cap. 3. q. 2.* Pariſius *de reſign. benef. lib. 4. cap. 3. q. 2.* Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 6. cap. 2. num. 11.* Fornarius *de Sacram. Ordinis cap. 5.* Granad. *de Sacram. in 3. p. controverſ. 9. tract. 2. diſp. 2. num. 1.* Tamburinus *de Jure Abbat. tom. 1. diſp. 11. quæſt. 4. num. 4.* Moneta *de judicibus conſervat. cap. 5. num. 35.* Neratius *tom. 3. de Sacram. Ordinis diſp. 8. ſect. 1. n. 8.* Hieronymus Llamas *in ſumma part. 3. cap. 3. §. 3.* Tuſchus *lit. C. concluſ. 100. num. 50.* Chuchus *inſtit. canonicar. lib. 2. tom. 4. num. 66.* Pintus *de ordine q. 6. art. 1. num. 46.* & alii dicentes, ut non obſtante Trid. *in dicto cap.* poſſe Cardinales Præsbyteros Tonſuram, cæteroſquè ordines ſuis familiaribus conferre.

21 Unde dicendum eſt etiam ut familiares, ſeu officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, etſi Cardinales habitaſſent Romæ, atque etiam Epiſcoporum in Curia reſidentium, qui ſaltem per triennium habitaverint in Urbe, poſſint de licentia ipſorum à Vicario Sanctiſſimi promoveri, dum tamen ſupradicti omnes ſufficientem titulum habeant, & alia à Jure requiſita, ut refert deciſum Armendarez *in additionibus recopil. legum Navarra l. 1. tit. 18. l. 7. de Epiſcopis in declarat. num. 49.* Molfeſius *in ſumma Theologiæ Moralis tract. 2. cap. 2. num. 32. in fine*, Marchinus *tract. 1. p. 5. cap. 9. poſt. num. 15. verſ. ſexto*, ubi citat Barboſam.

22 Et ſic etiam fiet, ut Magiſter Actorum Curiæ Epiſcopalis, poſſit ut familiaris ab Epiſcopo ordinari, ut tenent Riccius *collect. 596. verſ. amplia 4. & in praxi fori Eccleſ. reſol. 471. in 2. impreſ.* Stephanus Gratianus *Marchia deciſ. 133.* Marcus Anton. *var. reſol. lib. 75.* Campanil. *Rub. 9. cap. 9. in diverſ. Juris Canon.* Marchinus *de Sacram. Ordinis tract. 1. part. 4. c. 9. num. 17.* Barboſa *in paſtorali 2. p. cap. 5. num. 18. & in dict. c. 9. dict. ſeſſ. 23. Trid. num. 7.*

23 Ad ſextam quæſtionis partem, an Trid. privilegium extendatur *in dict. cap. 9.* ad Epiſcopum, qui tantum eſt titularis, ut longè reſpondeas adjunges quæ noto infra *in titulo de ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui.* Nunc verò reſpondeo breviter negando ex Trid. *ſeſſ. 14. c. 2. de reformat.* ubi ſtatuitur, ut nullus Epiſcopus titularis, etiamſi reſideat in loco exempto, aut nullius Diœceſis, aut Monaſterio, aut ibi moram traxerit vigore cujuſcumque privilegii de promovendo quoſcumque ad ſe venientes, pro tempore conceſſi ſubditum alterius Epiſcopi, etiam prætextu familiaritatis abſque ſui Prælati expreſſo conſenſu ad ordines majores, vel minores, vel primam Tonſuram promovere audeat, alias ab exercitio Pontificalium per an[...] ipſo jure ſuſpenſus ſit: ſic traduntur relati à Barboſa *ibi*, & Diana *p. 8. tract. 2. reſ. 28.* & benè ſcribit Barboſa *dict. 7. p. tota allegat. 6. & dicta allegat. 5. numero 17.* cum multis.

Ad ſeptimam quæſtionis partem an poſſit Epiſ- 24
copus cum ſuo familiari triennali in Interſtitiis diſpenſare. Et ſuppoſitis quæ jam ſuprà dixi de Interſtitiis *in c. 8.* breviter dico quod etſi Epiſcopus poſſit familiarem ſuum triennalem, alias ſibi non ſubditum conferendo ei ſtatim beneficium ordinare, & ei litteras dimiſſorias ad ordinandum à quocumque dare poſſit, tamen ſuper Interſtitiis temporum, ſeu illegitimitate diſpenſare non poſſe, referunt deciſum Sairus *in floribus deciſ. ſub tit. de tempor. ordin. deciſ. 27. 28. & 29.* Garcia *de benef. p. 2. c. 5. num. 89.* Sanchez *in opuſculo moral. lib. 7. c. 1. dub. 7. num. 3.* Bonacina *de ſuſpenſionibus omnibus in particulari diſput. 3. q. 1. puncto 11. num. 13.* cum aliis Barboſa *in dict. cap. 9. Trid. ſeſſ. 23. &* Piaſecius *praxi Epiſcopali p. 1. c. 1. num. 15. verſ. ſublimitari.* † Ubi addit quòd quando familiari jam 25
ordinato collatum eſt ſtatim beneficium, poſſit poſtea Epiſcopus quoad interſtitia diſpenſare; quia ratione beneficii collati illi jam eſt ſubditus, ut etiam refert deciſum Armend. *in dict. l. 7. de Epiſc. n. 50.* & ſentit Campanillus *in diverſ. juris dict. Rub. 9. c. 9. n. 3. & 4.* † Qui *num. 6.* dicit quod ubi- 26
cumque Antiſtes poteſt ſuum familiarem ordinare, poteſt eidem litteras dimiſſorias concedere, ut ab alio ordinetur, de quo ſtatim: iterum reperit idem Barboſa *in paſtor. dict. 2. p. cap. 5. à n. 14.* & de præfata negativa ſententia, quam etiam docent Villalob. *in ſum. tom. 1. tr. 1. difficult. 9. n. 10.* Ledeſma *in ſumm. tom. 1. de Sacram. Ordinis c. 8. concluſ. 5.* citans Navarrum *lib. 1. conſ. 23. de tempor. ordin.* ex ea ratione; quia id quod concedit Concilium in tali caſu Epiſcopis eſt privilegium; & ob id non eſſe intelligendum de illis rebus, de quibus non loquitur.

Sed non improbabiliter loquuntur contrariam 27
ſententiam docentes ex ea ratione, nam eo ipſo quod Concilium dat Epiſcopis poteſtatem, concurrentibus illis conditionibus, familiares ſuos ordinandi, & conſequenter concedit illis neceſſaria ad talem ordinationem faciendam, ut eſt diſpenſatio in Interſtitiis: ſic docent Joannes de la Cruz *in director. conſcientiæ p. 2. de Sacr. Ordinis dub. 46. concluſ. 1.* ubi ſic loquitur: *Epiſcopus ordinare poteſt familiarem ſuum alienæ Diœceſis, ſi per triennium ſecum ſit commoratus, & ei det beneficium ex Trid. dict. c. 9. ſeſſ. 23. imò & cum eo in Interſtitiis diſpenſare in caſibus dict. Concilii c. 11. & 13. ita Congregatio Cardinalium, &c.* putant probabilem Ledeſma, *ubi ſuprà*, ſic loquens: *En lo que toca a los Interſticios no me pareçe muy improbable que el obiſpo, a quien ſirva le pueda diſpenſar;* & ex his tenet Diana *p. 3. tract. 4. de Sacram. reſ. 190.*

Ad ultimum de dimiſſoriis dico, quòd etſi Epiſ- 28
copus beneficii ritè, & rectè poſſit concedere dimiſſorias *ex c. fin. de tempor. ordin. lib. 6.* eo quod ratione ſibi collati beneficii efficitur quis ſubditus, ut infra dico. Tamen in caſu noſtro videtur ut non poſſit ei dimiſſorias concedere, ut familiaris ab alio Epiſcopo alieno ordinetur, quia Tridentinum ad illud non porrigitur *in dicto c. 9.* eo quod ratione triennalis familiaritatis, non fit æquè ſubditus, ac fiunt alii ordinandi ſuis Epiſcopis reſpectu originis, domicilii, aut beneficii; & ſic mirum non eſſe ut etſi per ſe poſſit illum ordinare, & Interſtitiis diſpenſare, ſed non poſſit dimiſſorias concedere ut ab alio ordinetur Epiſcopo propter reſtrictiva

verba

verba prædicti Trid. *in dicto c.9.* & videtur ſentire ibi Barb. n.15. nihilominus video quod Campanillus *in dicto cap.9. ſub n.6.* dixerit quod ubicumque Antiſtes poteſt ſuum ſamiliarem ordinare, poſſit, & etiam litteras dimiſſorias ei concedere, ut ab alio ordines ſuſcipiat.

29 Notabis cum Bonacina *de ſuſpenſionibus in particulari diſp.3. quæſt.1. puncto* 11. *num.*12. & Mario Alter, qoos ſequitur Barboſa *dicta allegat.* 5. *n.*16. *in fine*, quòd familiaris bona fide ordinatus eum ſpe beneficii ſtatim obtinendi ab Epiſcopo, cujus eſt familiaris, non maneat ſuſpenſus ab ordinis executione, ſi Epiſcopus benficium ei ſtatim non conferat, aut ſi Epiſcopus moriatur nondum collato beneficio.

QUÆSTIO VI.

An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione beneficii, & num debeat eſſe perpetuum. Et an ſufficiat ut ſit ſimplex: quid ſi illud ſit tenue, vel poſſit ordinare illum, cui paulò ante beneficium confert. Et an ſi habeat beneficia in Diæceſibus pluribus poſſit à quolibet Epiſcopo cujuſque beneficii ordinari. Et an ſola actualis beneficii poſſeſſio ſine titulo & collatione ſufficiat ut quis ordinari queat?

SUMMARIUM.

1 *Forum ad ordines ſortitur ratione ſolius beneficii.*

2 *Domicilium comparatum ex beneficio, finitur beneficio dimiſſo.*

3 *Beneficium ad ordines debet eſſe perpetuum, non manuale, & amovibile*, n. 5.

4 *Commenda non eſt ſufficiens titulus ad ordines.*

6 *Cappellania temporalis non eſt ſufficiens titulus ad ordines.*

7 *Præbenda temporalis pro ſolvendis ſalariis, non eſt titulus ad ordines.*

8 *Beneficium ſimplex nullam reſidentiam requirens, eſt titulus ſufficiens ad ordines contra aliquos*, n. 9.

10 *Beneficium tenue ad ordines, ſufficit, ut quis dicatur Domiciliarius Epiſcopi, ubi ſitum eſt*, n.11.16.& 17.

12 Cap. nullus hoc tit. lib. 6.

13 *Beneficium etiam tenue juvat, ut clericus in minoribus potiatur privilegio fori, & ponitur de facto caſus beneficii duorum ſcutorum*, num. 14. *contra Sotum dicentem beneficium octo ſcutorum eſſe tenuiſſimum*, n. 15.

17 *Beneficium, tenuiſſimum, ut ducatorum Quatuor non eſt ſufficiens ad ordines, aliud eſſet ſi et jungatur patrimonium*, numero 18. & 19.

20 *Epiſcopus beneficii collati quare ob fraudem nequeat illico ordinare beneficiatum ſubditum, alias alterius Epiſcopi, praxis contraria ſuſtinetur*, n. 22. & 23.

22 *Trid.* cap. 9. ſeſſ. 23. *expenditur*, numero 22. & 23.

24 *Beneficia ſita in diverſis Diæceſibus faciunt ad ordines ſubditum eorum poſſeſſorem ſic ut ab uno Epiſcopo, unum ordinem recipere poſſit, ab altero alium.*

25 *Beneficii collatio ſola abſque quieta poſſeſſione illius, non ſufficit ut quis ratione illius ordinetur*, n. 26.

27 *Beneficium ſitum in una Diæceſi, quod pertinet ad proviſionem alterius Epiſcopi facit poſſeſſorem ſubditum ad ordines illius Epiſcopi, ubi ſitum eſt, ſecus ſi jura Epiſcopalia ſpectarent etiam ad illum, qui providet*, numero 28.

Hic agendum eſt de tertio jure, per quod 1 quis poteſt ordinari, nempe beneficii titulo; per id enim, habito reſpectu ad ordines ſuſcipiendos, eſt quis ſubjectus Epiſcopo Diœceſis, in qua beneficium habet; ita ut poſſit ab illo ordinari, ſeu ab alio de ejus licentia, quamvis alias ei alio modo, ſubditus non ſit, juxta textum *in cap. cum nullus de tempor. ordinat. lib.6.* ſic docent Burgos de Paz, *in l.3. Tauri à num.* 398. Alphonſus Narbona, & plures alii, quos congerit Barboſa *in paſtorali p.2. allegatione 4. à num.4.* inter quos Sanchez *conſil. mor. lib. 7. cap. 1. dubio* 23. ubi *n.* 15. † ſubdit domicilium comparatum ex bene- 2 ficio finiri, beneficio dimiſſo, & *n.* 43. cum aliis dicit Barboſa quod clericus habens beneficium, eſt civis illius Diœceſis, in qua ſitum eſt beneficium, dum illud poſſidet, ex Bartoli doctrina *in l. heres abſens §. proinde num.5. ff. de judiciis, & in l.1. num.13. ff. ad municip.* Boërius *deciſ.*260. *n.*20. Cardoſus *in praxi judicum, & advocat:* verbo *domicilium n.6.* leges Garciam. *de benef. p.2. cap.4. à num.1.* Bonacinam *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica puncto 4. num.14.* Campanil. *in diverſ. juris canon. Rub.9. cap.8. num.11.* Armendarum *in addition. ad recopil. leg. Navarræ lib.1. tit.18. l.7. in declarat. n.* 6. Riccium *in praxi fori Eccleſ. reſ.*258. *in 2. editione, & in praxi aurea fol.* 49. Marc. Anton. *variar. lib.1. reſol. fin. caſu* 28. Ugolinum *de poteſtate Epiſcopi cap.26. §.3.* Molfeſium *in ſumma theolog. moral. tract.2. cap.2. num.7.* Squillante *de privileg. clericor. cap.4. à num.*237. Scip. de Rubeis *in ſuis aphoriſm. Epiſcopalibus*, verbo *Ordo, ſub n.*18. Thom. Valaſcum *allegat.5. num.15. & num.* 19. Ægidium Trullench. *de Sacram. lib.6. cap. unico, dubio 7. à num.* 15.

Unde jam ut ad primam difficultatis partem reſ- 3 pondeam, leges eundem Valaſc. *comment.1. dict. alleg.5. num.*26. ubi ſic aſſerit, Notandum eſt, quod ſufficit ordinari ab eo Epiſcopo, in quo ordinandus habet beneficium, ſive reſpectu ipſius ordinem ſuſceperit, ſive non; ut notat gloſſa *in dicto cap. cum nullus hoc tit. lib.6.* verbo *Eccleſiaſticum*; eo quod textus generaliter loquitur, & non diſtinguit; ob idque, etſi nonnulli videantur tenere, ut non debeat eſſe perpetuum beneficium; imò ſufficere ut ſit ad tempus, & ad nutum amovibile, cum interim habeat titulum; † ſecus ſi in 4 commendam; quia hæc non eſt titulus, ut *in cap. nemo deinceps de elect.* ſic Lapus, Joannes Andreas, Dominicus *n.8.* & Francus *n.3. verſ. in gloſſa verb. Eccleſiaſticum in dicto capitum nullus*: Valaſcus *ſuprà*. † Tamen dicendum eſt, ut tale beneficium, 5 ad cujus titulum quis ordinatur debeat eſſe perpetuum; ita ut non ſufficiat eſſe manuale; nec amovibile; docent Acunna *de Sacramento Ordinis quæſt.3. ſect.6.* Diana *p.8. tr.2. reſ.*19. cum multis dicendo hoc fallere, niſi ordinandus aliundè

habeat beneficium in titulum, nam beneficium manuale,& amovibile ad nutum, non poteſt præſtare titulum, ad quem quis ordinetur: & hæc eſt praxis quotidiana Epiſcoporum ut video. † Non enim Capellania temporalis eſt titulus ſufficiens, cum non ſit beneficium. Riccius *in praxi aurea reſol.49.n.3.* Gonzal. *in regul.8.Cancel.gloſſa* 5. §. 1. *num.*6. Barboſa *dict.2.p.allegat.4.num.*59. quod eſt contra Garciam *de benef.*1.*cap.*2. *num.* 7. & Marchinum *de Sacram. Ordinis tract.*1.*p.*5.*cap.*8. *n.* 9. aſſerentes non poſſe quem ordinari ratione Ca-
7 pelloniæ, etiam perpetuæ. † Itaque Barboſa *allegat.4.de officio Epiſcopi p.2.dicto num.*59. dixit cum Riccio, ut quis non poſſit ordinari ad titulum Præbendæ temporalis; eo quod nihil ſpiritualitatis habeat, cum æquiparetur prædio, & commoditati temporali pro ſolvendis ſalariis Advocati, Procuratoris, Muſicorum, & ſimilium, ut obſervat Gonzalez *ad regul.8.Cancel. gloſſa* 5. §. 1. *numero* 9.

8 Ad ſecundam quæſtionis partem communia eſt Doctorum ſententia, ut poſſit quis ordinari ad titulum beneficii ſimplicis, ſi ſit perpetuum, etiamſi reſidentiam non requirat, ut docent Garcia *de benef.p.2.tom.*1.*cap.4.num.9.* ubi ſic ait. Tertio ampliatur etiam ſi beneficium non requirat reſidentiam, nec in illo reſideat, nec in illius Diœceſi; & ſic non eximatur à Juriſdictione primi Epiſcopi, cum textus ſimpliciter loquatur de beneficio, Marcus Anton. *variar.reſol.lib.*1.*reſol.*112.*caſu* 28. Squillante *de privileg.cleric.cap.4.n.* 237. Averſa *de Sacram. Ordin. quæſt.* 4. *ſect.* 6. Piaſecius *in praxi p.*1.*cap.*1.*art.*3.*num.*3. Valaſcus ſupra *alleg.4.num.*30. Machadus *de perfecto confeſ.tom.* 2. *lib.4.part.*1.*tract.3.docum.*4. *num.* 2. Riccius *dicta reſ.*41.*num.*1. Barboſa *ſup.num.*47. Ægidius Trul-
9 lench. ſuprà *num.*17. † quod eſt verum etiamſi Genuenſis *in praxi c.*48. *num.* 3. quem refert Diana *dicta p.8.tract.*2. *reſ.* 21. contrarium teneat; nec eſt audiendus Bonacina, qui *tom.* 1. *diſp.* 8. *quæſt.unica puncto* 4. *num.*14. tenuit noſtram ſententiam cum ea limitatione, modo beneficium ſufficiens ſit ad victum, de cujus veritate infra dico *in verſ.ſequenti*, dum diſputo de beneficio tenui, Barboſa *de jure Eccleſ.p.*1.*cap.*33.*num.*34.*& in paſtorali allegat.*4.*num.*46. *&* 47. & iterum videbis Dianam *p.*6.*tract.* 8. *miſcel. reſ.* 24. qui pro utraque ſententia refert Doctores, ubi videtur noſtram ſovere.

10 Ad tertiam quæſtionis partem an beneficium tenue, ſit titulus, ut quis ordinetur ab Epiſcopo, ubi ſitum eſt, & videtur quod non, tum *ex c.* 2. *de præbend.& dignit.* & docent Piaſecius *in praxi p.*1.*cap.* 1. *art.* 2. *num.*3. Doctores communiter *in cap.*1.*& in dicto cap.cum nullus, hoc tit.lib.*6. Maranta *in compendio Bullarii*, *in verbo Ordo*, Ugolinus, & alii, quos probat. Riccius *p.* 1. *deciſ.* 299. *cum ſequentib.* Molfeſius *in ſumma tract.* 2. *tom.*1.*cap.*2.*num.*7. & facit Squillante *cap.* 4. *num.* 23. *de privileg.Clericor.* dum refert ſacram Congregationem reſpondiſſe Cardinali de Aquaviva Archiepiſcopo Neapolitano promotum ab alieno Epiſcopo ex cauſa beneficii tenuiſſimi malè promotum fuiſſe, ipſumque promotum ſuſpenſum ab executione ordinum, atque collatorem ab executione per annum.

11 Adhuc verò etſi bonum eſſet, ut tenui beneficio adjungeretur patrimonium; ita ut conflatum ex utroque ſufficeret ad ſuſtentationem, ſicut prærequirit Trid. *ſeſſ.*21. *de reformat.cap.*2. tamen in rigore juris exiſtimo ſufficere, quantumvis tenue beneficium, ad hoc nempe, ut qui alias ſubditus non erat Epiſcopo, fiat ſubditus ratione beneficii; ita ut hac de cauſa poſſit jam ſubditum ſuum ordinare, ac quilibet alius Epiſcopus originis, aut Domicilii ex jam dictis: arg. textus *in cap. poſtulaſti* 14. & quæ dixi *quæſt.*1. *de foro comp.* † Deinde 12
quia textus *in dicto cap. cum nullus hoc tit. in* 6. & alii non diſtinguunt inter tenue, & amplum beneficium. † Et quia multi Canones de beneficio 13
verba facientes, locum habent in beneficio etiam tenui, juxta quæ adduxi *ſub c.* 1. *de foro comp.* ubi de privilegio Clericis in minoribus conceſſo habentibus qualecumque beneficium, ut probat Trid. *ſeſſ.*23. *de reform.cap.*6. & tenent Henriquez *lib.*10.*c.*22.§.1.*lit.G*, *& cap.* 17. *littera K*, Garcia *de benef.p.2.cap.*4. *n.* 8. Barboſa *de Jure Pontificio dict.cap.*33.*n.*33. Diana *p.*4.*tract.*4. *reſol.*51. idem Barboſa *in paſtorali dict.* 2. *p. alleg.*4. cum multis ab eo relatis *n.* 44. *&* 45. quibus addo Trullench. cum aliis *dict. quæſt. unic. num.* 16. † Et ſacra 14
Cardinalium Congregatio, teſte eodem Barboſa *de jure Eccleſ. p.* 1. *cap.*39. *num.* 17. cenſuit *in una Januenſi die* 18. *Martii* 1628. promotum ad ordines cum collatione unius beneficii, redditus duorum ſcutorum annuorum, qui incedens in habitu laicali cum armis, dum caperetur à Birruariis, unum ex illis occidit, & ad carceres laicales adductus fuit, gaudere privilegio fori; refert Diana *ubi ſupra*, & iterum *dict. part.* 8. *tract.* 2. *ſub reſolut.* 20.

Et ſic patet, ut non ſit ſuſtinendus Soto *de ju- 15
ſtitia lib.*10.*quæſt.*5. *art.* 3. aſſerens beneficium tenuiſſimum eſſe, quod non attingit ducatos octo, vel ſecundùm Campanil. quod non attingit quatuor ducatos in anno, cum ſacra Congregatio cenſuerit beneficium duorum ducatorum eſſe ſuffi-
ciens ad gaudendum fori privilegio, † ergo etiam 16
ad ſumendos ordines, ex quibus oritur tale privilegium fori; & hinc Sanchez *in opuſculo tom.*2. *lib.* 7. *c.*1.*dubio* 22.*n.*7. dixit ſufficere beneficium, quantumvis tenue, ut quis poſſit ordinari ab Epiſcopo ubi eſt beneficium; & ut addit Garcia, & Barboſa *ubi ſupra*, taliter procedere, etiam ſi illud tenue beneficium non requirat reſidentiam, nec in illo reſideat, nec in illius Diœceſi, & ſic non eximatur à juriſdictione primi Epiſcopi.

Sed cum propoſito faciunt Zerola *in praxi 17
Epiſcoporum p.*1. verb. *beneficium*, §. 3. & Barboſa *in paſtorali dicta allegat.*4.*num.*45. *in fine*, intelligentes, ut in beneficio tenuiſſimo, quale eſt ducatorum quatuor in anno, vel ad ſummum in reddente ſeptem ducata, ex Soto *lib.*11. *quæſt.*5. videtur bona praxis, ut ad titulum tenuiſſimi quis non ordinetur. Et hoc modo intelligit Barboſa componi ſententiam negativam Piaſecii, Proſperi de Auguſto, Ugolini, Riccii, & Squillantis cum ſen-
tentia affirmativa. † Et addit Diana *dicta reſ.* 51. 18
*p.*4. circa finem *in verſ.dico*, quod Concilium in loco citato pro negativa determinat, ut quis non poſſit ordinari ad titulum beneficii tenuis, ſed non aſſerere quod ſi ordinandus beneficio tenui, patrimonium adjungat ſufficiens ad victum, non poſſit ordinari ab Epiſcopo; & ſic dicit aliud eſſe quærere, num beneficium ſufficiat pro titulo, aliud ſi ſufficiat, ut tanquam ſubditus ratione beneficii, poſſit promoveri ad ordines: & *dict. reſ.* 20. *p.* 8. *tit.*2. *in fine*, ut reſpondeat ad aliam deciſionem citatam ſacræ Congreg. traditam ab Squillante, *ubi ſupra*, dicit quod optaret, ut de prædicta declaratione

19 tione conſtaret authenticè, † videbis eundem
Dianam noviſſimè, *p.10. tract.11. reſ.48.* in verſ.
nota, ubi cum Barboſa, Garcia, Campanillo, &
aliis, dicit ſine diſtinctione ratione beneficii trium,
vel quatuor aureorum poſſe quem ordinari, ſi
patrimonium, ei adjungeretur, ſic cum Ugolino
etiam Quaranta, & Trullench. *de Sacram. lib. 6.
cap. unico dub.7.n.16.*

20 Ad quartam quæſtionis partem· nùm, poſſit
Epiſcopus ordinare eum, cui paulò ante benefi-
cium confert; & ut reſpondeam præmitto cum
Molſeſio *in ſumm. tom.2.cap.2 num.7.* Piaſecio *in
praxi p.1.cap.1. art.2.num.3.* Machado *de perfecto
Confeſſore tom.2.lib.4.p.1.tract.3.* beneficium non
debere eſſe collatum in fraudem, ad hoc ut ordi-
nandus extrahatur ex aliena Diœceſi: unde di-
cunt, Franchis *in dicto cap.cum nullus hoc tit. l.6.
gloſſa in cap.eos,eodem* verb. *figmentum*, Quaranta
in compendio Bullar. verbo *Ordo*, Riccius *reſolut.*
262. Barboſa *dict. alleg.4. num.* 58. quod in caſu
noſtro nequeat Epiſcopus eum ordinare; eo quod
beneficii collatio ſic facta videtur in fraudem le-
gis, ſcilicet ad eximendum illum Clericum cui
beneficium confertur à juriſdictione ſui Epiſcopi
21 † Item quia ſi illud licitè fieri poſſet fruſtra Con-
cilium Trid. *ſeſſ. 23. cap.9.* definiſſet Epiſcopum
tunc poſſe aliquem alterius Diœceſis ad ordines
promovere, cum per triennium fuerit cum eo
commoratus, juxta jam dicta *quæſtionibus proxi-
mè præcedentibus*, dummodo ſtatim beneficium
22 illi conferat, Ægidius Trullench. *ſupr. num.25.* †
Diana *dicta p.8.tract.2.*ſub *reſ.22.* prædictam ſen-
tentiam veriorem reputat: tamen Marchinus *de
Sacram. Ordinis tract.1.p.5. cap.8. num.9.* affirma-
tivam ſequitur, dicens ut poſſit Epiſcopus confe-
rendo benficium ei, qui alias ſubditus ejus non
eſt validè ordinare, nec facere fraudem legi, qui
23 utitur jure ſuo, quod lege ipſa nititur. † Nec ob-
ſtare Trid. *in dict.cap.9.* quia ille caſus eſt diſtinc-
tus, cum ibi præcedat ordinatio collationi benefi-
cii; & ita in praxi video communiter profiteri,
non ſine ratione, nam cum abſolutè textus *in
dicto cap. cum nullus*, dicat ratione beneficii ac-
quiri etiam Domicilium ad ordines, ut ſit domi-
cilio, aut origine; imò & Molſeſius *in ſumma
theolog.moralis tract.2.cap.2.num.21.* obſervat ſa-
cram Congregationem cenſuiſſe, ut ſemper in
hoc præferatur Epiſcopus loci, in quo quis habet
beneficium; ergo cum intelligatur abeſſe fraus,
niſi probetur, apparet evidenter, ut in caſu noſ-
tro ſequenda ſit affirmativa ſententia: & ſic Mar-
chinus *ſuprà* cum Ugolino probat; nam cum tex-
tus requirat, ut ſolum quis beneficium obtineat,
non eſt cur diſtinguendum ſit juxta modum con-
trariæ ſententiæ: & de his videbis quæ congerit
Trullench. *de Sacram. lib.6. quæſt. unica, dubio* 12.
& noviſſimè ita tenet idem Diana *p.10. tract. 11.
reſ.48.* cum Leandro *de Sacram. tom. 2. tract. 5.
diſp.8. quæſt.19.* & cum Martino de San Joſeph.
in man.confeſſ.tom.1 lib.1.tract.4. de Ordine num.
10. contra Marchinum.

24 Ad quintam quæſtionis partem, ſi habeat quis
beneficia in Diœceſibus diſtinctis, nùm poſſit à
quolibet ordinari. Et quia jam ſupra affirmativè
reſpondi, dico breviter cum Diana *dict. p.8. tract.2.
reſ.23.* & Præpoſito *in 3.p. de Sacram. Ordinis*, ut
poſſit quis ratione unius beneficii ordinem unum
recipere ab uno Epiſcopo, & alterum ab alio, ubi
aliud eſt beneficium ſitum, ſi ad ejus titulum or-
dinari poſtulat, idem tenent à Cunna *in decretum
Gratiani part.1. dict. 71. num. 7.* & Garcia *de be-
neficiis tom.1. part.2. cap.4. num.2.* Trullench. *de
Sacram. lib. 6. quæſt. unica, dubio 7. num.* 20.
Barboſa *de officio Epiſcopi dict. allegat.4. num.* 51.
& de Jure Eccleſiaſt. cap. 33. num. 39. Riccius *in
praxi aurea, deciſ. 49. num.* 1. & alii, quia per
quodlibet beneficium, fit reſpectivè ſubditus
Epiſcopo loci, in cujus Diœceſi ſitum eſt be-
neficium, nec eſſe majorem rationem, ac
ullam juris diſpoſitionem, cur non poſſit ab uno,
& ab alio ordinari; imò Campanillus *in diverſ.
Juris Canon. Rub.9. cap.8. num.15.* ait id procede-
re, etiam ſi beneficium ſpectaret ad proviſionem
alterius Epiſcopi.

Ad ſextam quæſtionis partem, an ſola actua- 25
lis beneficii poſſeſſio ſine collatione, ſufficiat ut
quis ordinetur. Et præmiſſis quæ latè adduxi
infra *ſub cap.2. de foro competenti, quæſtione 7. &
à quæſtione 3.* cum aliis, *de beneficio habendo à
Clerico in minoribus, ut gaudeat fori privilegio*;
& in puncto noſtro videtur Riccius *part. 2. de-
ciſione* 188. *numero* 3. tenere ut ſola collatio ti-
tuli beneficii abſque ejus poſſeſſionis ingreſſu,
ſufficiat ut quis odinetur ab Epiſcopo loci, ubi
ſitum eſt beneficium. † Verum à Cunna ſuprà 26
numero 7. verſ. *quarto* Garcia *dict. cap. 4. nu-
mero 16. & 17.* Barboſa cum illis *dicta allegat.4.
numero* 51. reſolvunt procedere doctrinam, quam
retulimus, habita ſcilicet beneficii poſſeſſione;
ita ut non ſufficiat ſola collatio, ſeu titulus ad
hoc, ut efficiatur de Epiſcopo, ubi ſitum eſt
beneficium; & quod ſola poſſeſſio ſine titulo
juſto, non ſufficiat Ægidius Trullench. ſuprà
numero 22. Diana *dict. part.8. tractat. 2. reſol.24.*
Squillante *de privileg. Cleric. cap.4. numero* 248. à
Cunna ſupra *parte 1. diſt. 71. numero* 7. qui alia
refert contra Garciam; ſed ut ordinetur debet
pacificè poſſidere, Barboſa cum multis *c. 2. Trid.
ſeſſ.21. n.21.* cum multis.

Pro complemento notabis, quòd Epiſcopus 27
in cujus Diœceſi eſt beneficium poſſit ordinare
beneficiatum, etiam ſi beneficium eſſet ſubjec-
tum alteri Epiſcopo, quoad proviſionem, id
eſt etiamſi ſpectaret ad proviſionem alterius
Epiſcopi. † Secus ſi etiam quoad Jura Epiſco- 28
palia, Garcia *de benef. dict. parte 2. cap.4. num.15.*
cum aliis Barboſa *dict. allegat. 4. numero* 52. ubi
numero 53. addit ut ſi beneficium unius Diœ-
ceſis unitum fuerit alteri, vel Præbendæ diſtinctæ
Diœceſis, non niſi Epiſcopo ſubeſſet, in cujus
Diœceſi extaret beneficium, vel Præbenda, cui
annectitur, ſic Campan. *dict. c. 8. n. 15.* alias
quæſtiones dico *infra q.* 12.

QUÆSTIO

QUÆSTIO VII.

An Epiſcopus poſſit ordinare aliquem, qui in ſua Diœceſi haberet penſionem, commendam aut Præſtimonium, ſeu alia beneficia. Et an ad titulum Patrimonii, & quale ſit ſufficiens Et an poſſit diſpenſare in interſtitiis Epiſcopus beneficii, vel concedere dimiſſorias, ut quis ab alio ordinetur: & quid de Epiſcopo, qui ordinat ad titulum Patrimonii. Et an Clericus poſſit alienare Patrimonium abſque licentia Epiſcopi, ſi aliunde acquiſivit beneficium, vel alia bona ſufficientia pro victu?

SUMMARIUM.

1 *Penſio ad ordines propriè beneficium non eſt.*
2 *Domicilii Epiſcopus queit ordinare ſubditum ad titulum penſionis, congrua, ſicut ad titulum Patrimonii, cenſus, &c.*
3 *Commenda perpetua eſt titulus ad ordines.*
4 *Præſtimonium eſt titulus ad ordines.*
5 *Beneficium conſiſtens in diſtributionibus quotidianis eſt titulus ad ordines.*
6 *Beneficium Præsbyterale eſt titulus ad ordines, etiamſi ante Præsbyteratum ejus fructus non acquirat ordinatus.*
7 *Beneficium requirens ſubdiaconatum, aut primam Tonſuram, tantum eſt titulus ad cæteros ordines.*
8 *Vicaria perpetua eſt titulus ad ordines.*
9 *Beneficium de futuro non eſt titulus ad ordines, niſi jam quaſitum*, n. 10.
11 *Coadjutoria perpetua, in qua quis habet congruam, eſt titulus ad ordines.*
12 *Receptiva Eccleſia eſt titulus ad ordines.*
13 *Eccleſia, cui quis adſcribitur, eſt titulus ad ordines cum certis qualitatibus.*
14 *Capellania obtenta in Capella Papæ, eſt titulus ad ordines.*
15 *Collegium Seminarium, non eſt titulus ad ordines, etiam cum aſſignatione, certi annui reditus.*
16 *Litteratura verius eſt, ut non ſit titulus ad ordines ſufficiens*, n. 17. *quid ſi aliquis vir ſit inſignis cooptatus in collegiis*, num. 17.
18 *Paupertas alicujus non eſt titulus, ut ordinari valeat, niſi concurrat neceſſitas, & penuria miniſtrorum Eccleſiæ, & ordinando ſubminiſtret aliquis neceſſaria.*
20 *Magiſterium muſicæ, grammatices, pictoris, ſeu alterius profeſſionis, non eſt titulus ad ordines*, n. 21.
21 *Organiſta non eo habet titulum ad ordines.*
22 *Pitantiæ miſſarum, & anniverſariorum, non ſunt tituli ad ordines, etiam cum patrimonio, ſeu beneficio inſufficienti, etiamſi obligaretur Epiſcopus ad ſupplementum*, n. 23.
24 *Patrimonium quando, ut quis ordinetur, dicatur titulus, & quantum* n. 25.
26 *Ordinari nullus poteſt contra prohibitionem ſui Prælati: & quid ad titulum Patrimonii non bene diſcuſſi*, n. 27.
28 *Patrimonii taxatio ad ordines debet eſſe talis, ut ſine dedecore ordinandus vivat, & quare*, n. 29. & 31.
29 *Paupertas in Clero voluntaria laudabilis.*
30 *Romulus, nullum in ſuarum curiarum Sacerdotium eligi voluit, niſi cum cenſu.*
31 *Patrimonii quantitas ad ordines arbitrio Epiſcopi exiſtimabitur, & videtur ſufficiens quinquaginta ſcutorum, non habita diſtinctione qualitatum ordinandorum*, num. 32. & 33. *ubi quid ratione diverſarum provinciarum.*
33 *Quantitas ad ordines, num pro ordinando, & ſuis ſervitoribus debeat ſufficere.*
34 *Epiſcopus ordinans aliquem ad titulum Patrimonii inſufficientis, incurrit cenſuram.*
35 *Patrimonium ad ordines debet conſtitui ſuper re immobili*, num. 36. *ubi quod non incurrit alias pœnas ſi quis ordinetur patrimonio mobilium.*
37 *Patrimonium ad cujus titulum quis ordinatur, debet eſſe res certa, & fructifera, & libera ab hypotheca: quid ſi hypotecatum ante fuerit*, n. 38.
39 *Spectativa ad Patrimonium certum, ſeu vacaturam, non eſt titulus ad ordines ſufficiens.*
40 *Ordinari nequit filius alicujus, à quo exſpectat amplum Patrimonium, etiamſi filius vivente patre quodammodo Dominus videatur*, n. 41.
42 *Obligatio ab Epiſcopo, ſeu quolibet alio facta in favorem ordinandi; non eſt titulus ſufficiens ad ordines, niſi ob penuriam Sacerdotum, aſſignaretur ab Epiſcopo perpetua portio*, n. 43.
44 *Patrimonium aſſignatum à patre, interim dum filius ordinandus habet beneficium, ſeu congruam ſuſtentationem, eſt titulus ſufficiens.*
45 *Patrimonium conſiſtens in bonis, quorum directum Dominium, eſt Eccleſiæ titulus, ad ordines ſufficiens reputatur.*
46 *Hæreditas addicta, eſt titulus ſufficiens ad ordines.*
47 *Filius ordinandus poteſt cogere patrem ſuum, ut ei aſſignet Patrimonium, ſicut pro dote ad Matrimonium.*
48 *Cenſus vitalitius, ſeu perpetuus, eſt titulus ſufficiens ad ordines: quid ubi redimeretur*, n. 49. & 50.
50 *Cenſus redimibilis, & ſufficiens pro conſtitutione vinculi, & majoratus.*
51 *Patrimonium ad ſacros ordines queit aſſignari ſuper cenſibus, & reditibus annuis perpetuis, & qualiter*, n. 52.
53 *Patrimonium aſſignatum ad ordines, ſi ordinandus moriatur, fit liberum.*
54 *Patrimonii parvi, & beneficii exigui titulus ad ordines, eſt ſufficiens ſi ex ambobus congrue ordinandus, ſuſtentari valet.*
55 *Diſpenſat Epiſcopus in interſtitiis eum ordinando, qui ejus ſubditus eſt ratione Patrimonii, ſeu penſionis.*
56 *Diſpenſatio interſtitiorum, ut quis ordinetur à Diaconatu ad Præsbyteratum exigit neceſſitatem, & utilitatem.*

57 Dimiſ-

57 *Dimiſſorias ad ordines concedere valet Epiſcopus Patrimonii, ſeu penſionis, ad cujus titulum quis ordinatur.*

58 *Patrimonium ad cujus titulum quis fuit ordinatus tutius alienabitur cum licentia proprii Epiſcopi, quando ordinatus aliundè beneficium congruum acquiſivit*, numero 59. & 60.

60 *Trid.* cap. 2. ſeſſ. 21. *n.* 61. *&* 62.

61 *Dictio* Donec *reſtringit.*

62 *Alienari bona, ad quorum titulum quis ordinatur, nequeunt regulariter ſine licentia Epiſcopi: idem in venditione, extinctione penſionis, mutatione, ſeu donatione, renunciatione, ſeu reſignatione, hypoteca, datione inſolutum*, n. 63. 65

64 *Patrimonium ad cujus titulum quis ordinatur, nequit præſcribi ordinario tempore.*

65 *Alienatio rerum, ad quarum titulum quis ordinatur, num ipſo jure nulla ſit.*

1 AD primam quæſtionis partem, etſi in favorabilibus penſio habeatur loco beneficii, ſed communiter docent Doctores ut ad titulum penſionis nemo ordinari queat, quia propriè penſio non eſt beneficium, ut tradunt Selva *de benef. p.* 1 *quæſt.* 3. *n.* 11. Caccialupus *de penſion. quæſt.* 12. *& fin.* Gigas *de penſion. quæſt.* 20. Duarenus *de benef. lib.* 2. *cap.* 4. *& lib.* 6. *cap.* 4. Covar. *pract. c.* 36. *num.* 10. Suarez *de cenſuris diſp.* 15. *ſect.* 1. *num.* 7. Gonzalez *in regul.* 8. *Cancellariæ gloſſa* 5. §. *ſtatim*, à principio, cum aliis multis Diana *p.* 8. *tract.* 2. *reſ.* 26. in terminis à Cunna *in decret. p.* 1. *diſt.* 71. *num.* 9. Marchinus *de Sacram. Ordinis tract.* 1. *p.* 5. *cap.* 8. *n.* 10. Riccius *in praxi fori Eccleſ. deciſ.* 302. *in* 1. *impreſ. & reſ.* 262. *impreſ.* Ugolin. *de poteſt. Epiſcopi, cap.* 26. §. 3. verſ. *excipitur tamen primo* Campanil. *in diverſ. juris Canon. lib.* 9. *cap.* 8. *n.* 17. verſ. *ex cauſa*, Barboſa *allegat.* 4. *de officio Epiſcopi*
2 *p.* 2. *n.* 57. † Aliud tamen eſt inquirere an domicilii Epiſcopus poſſit ſuum ſubditum ordinare, de quo affirmativè reſpondetur, ut de patrimonio dicitur ſufficienti: nam quemadmodum patrimonium, donatio, cenſus, ſunt titulus ſufficiens ad ordines ſuſcipiendos; ſic & penſio, quæ ſatis ſit ad ſuſtentationem, & ſit perpetua, cum non ſit major ratio de illis, quam de hac, ſecundùm quæ latè dico infra *ſub toto verſ. ad ſecundam quæſtionis partem*, & docent Doctores, ibi allegati, nec obſtant dicta ſupra *quæſt.* 5. *verſ. ad quartam, & verſ. & ſimili modo*, quæ potius confirmant hoc dictum.

3 Ad ſecundam de commenda, ſub diſtinctione reſpondent Doctores; nam ſi commendatum ſit beneficium tantum alicui, cum titulo careat beneficii, nequit ordinari ad titulum commendæ; ſecus tamen ſi ſit datum in commendam perpetuam: ſic Garcia *de benefic. part.* 2. *cap.* 4. *num.* 10. Marchinus ſupra *num.* 12. Diana *p.* 8. *tract.* 2. *ſub reſol.* 19. cum aliis Barboſa *dicta allegat.* 4. *num.* 50. expendens ſi commenda eſt ad utilitatem ordinandi maximè perpetuam; quia iſta reputatur titulus Canonicus; ſeu quod habeat vim tituli, ut reſolvit cum Garcia *p.* 4. *cap.* 4. qui in terminis, *dict. p.* 2. *cap.* 4. *num.* 12. ampliat principalem reſolutionem procedere, ſive iſtud ſit beneficium, propter quo ordinem recepit, ſive non. Aloyſius Riccius *in praxi aurea reſ.* 49. *num.* 9. Sanchez *in conſ. mor. lib.* 7. *cap.* 1. *dubio* 23. Marchinus *dict. p.* 5. *de Sacram. Ordin. c.* 8. *n.* 16.

Ad tertium de præſtimonio reſpondent Doc- 4
tores, quod cum præſtimonia ſoleant connumerari inter beneficia Eccleſiaſtica, ut notant Doctores per text. *ibi, in cap. fin. de conceſ. præb. lib.* 6. & cum infinitis probet Garcia *de benef. p.* 1. *cap.* 2. *num.* 17. ſequitur ut ad titulum præſtimonii, valeat quis ordinari; eo quòd qui poſſidet præſtimonium, dicatur ibi Domicilium habere; ac proinde ab Epiſcopo loci, ubi eſt ſuum præſtimonium, poſſit, vel ordines, vel dimiſſorias obtinere: ſic Henriquez *in ſumma lib.* 10. *cap.* 22. §. *in commento lit. H.* Camp. *in diverſ. Juris Rub.* 9. *cap.* 8. *num.* 5. Riccius *in praxi fori Eccleſ. reſ.* 258. *in fine*, Barboſa *dict. allegat.* 4. *num.* 48. *&* 49. idem *ad cap.* 2. *Trid. dict. ſeſſ.* 21. *num.* 13. ubi cum Salzedo, Ugolino, ſebaſtiano, Cæſar, & Marchino.

Unde infero primò, ut poſſit quis ordinari ad 5
titulum beneficii, quod in diſtributionibus quotidianis conſiſtit. Marchinus *de Sacram. Ordinis cap.* 6. *tract.* 2. *p.* 6. *difficult.* 5. *num.* 19. Campanil. *in diverſ. juris canon. Rub.* 8. *cap.* 5. *num.* 29. † Infero 6
ſecundò poſſe quem ordinari ad titulum beneficii, non obſtante quod non lucretur fructus illius, niſi poſt ſuſceptum Præsbyteratus ordinem, ut docent Nicolaus Garcia *p.* 2. *de benef. cap.* 5. *n.* 110. Armend. *in additio ad recopil. leg. Navarra lib.* 2. *tit.* 8. *lib.* 1. *de patrim. Clericor.* Barboſa cum aliis *p.* 2. *de officio Epiſcop. alleg.* 9. *num.* 29. idem *in dict. cap.* 2. *Trid. ſeſſ.* 21. *num.* 10. Marcellus Vulpeius *in praxi judic. fori Eccleſ. c.* 8. *n.* 11.

Ex quo infero tertiò, quòd ſi beneficium ha- 7
beat certum ordinem annexum, ut puta Subdiaconatum, vel Diaconatum, poſſit quis ordinari ratione talis beneficii ab illo Epiſcopo, etiam in aliis ordinibus ut per Dominicum *num.* 9. Franc. *num.* 3. *in cap. cum nullus hoc tit. lib.* 6. Riccius *in praxi aurea dicta reſ.* 49. *num.* 3. Marchinus *tract.* 1. *p.* 5. *de Sacram. Ordinis num.* 6. à Cunna *in comment. ad Princip. diſt.* 71. ubi tenet quod licèt beneficium non requirat, niſi primam Tonſuram, adhuc poſſit Epiſcopus beneficii conferre ordines omnes, tam majores, quàm minores beneficiario.

Infero quartò poſſe quem ordinari ad titulum 8
Vicariæ perpetuæ ad ſacros ordines, docent Mandoſius *ad regul.* 8. *cancel. quæſt.* 13. *num.* 3. Salzedus quem refert Barboſa *in dicto cap.* 2. *ex Trid. ſeſſ.* 21. *num.* 11. Valenzuela *lib.* 1. *conſ.* 54. *num.* 29. Campanil. *dict. Rub.* 8. *cap.* 4. *num.* 4. & alii, ſed non procedere, ubi Vicaria fuerit temporalis docent Doctores ad ſimilitudinem aliorum beneficiorum, ſeu Capellaniarum temporalium, & amovibilium, inter quos Aloyſius Riccius *in deciſ. curiæ Archiep. Neapol.* 190. *p.* 2. Campanil. *dict. Rub.* 8. *cap.* 4. *in fine* Barboſa *allegat.* 19. *num.* 25. cum aliis & *in dict. Trid. num.* 20.

Dubium tamen eſt, an ad titulum beneficii de 9
futuro, ad quod eſt præſentatus, nominatus, ſeu poſtulatus, ſeu ad titulum coadjutoris poſſit quis ordinari, in quo puncto dixerunt Majolus *de irregularitate lib.* 4. *cap.* 15. *num.* 3. Sayrus *de cenſ. l.* 4. *c.* 14. *num.* 19. Campanil. *dict. cap.* 4. *Rub.* 8. *num.* 10. poſſe quem ordinari, & promoveri, non ſolùm ad titulum jam quæſiti, ſed etiam quærendi; † 10
ſed verius eſt, ut non poſſit, ſicut docent Sanchez *in opuſculo mor. lib.* 7. *c.* 1. *dubio* 34. *num.* 5. *& dubio* 35. *num.* 2. à Cunna *in c. neminem num.* 13. *diſt.* 70. Machinus *de Sacr. Ordin. tr.* 2. *p.* 6. *c.* 6. *difficult.* 3. Barboſa cum multis *alleg.* 19. *p.* 2. *in paſtor. n.* 28. & cum aliis Garcia *de benef. dict. p.* 4. *c.* 5. *num.* 130.

&

Google

& eſt ratio quia ut ſi quis ordinetur ad titulum
beneficii, debet illud poſſidere pacificè, quid
mirum, ut nequeat ordinari ad titulum beneficii
11 de futuro. † Tamen ad titulum coadjutoriæ
perpetuæ cum futura ſucceſſione poſſe quem pro-
moveri, dummodo ratione illius habeat con-
gruam ſuſtentationem, tanquam ad titulum pen-
ſionis dixerunt Barboſa cum multis *dict. alleg.* 19.
*num.*23. idem *in dict. cap.*2. *Trid. n.*16. Gonzalez
*ad regul.*8. *Cancel. gloſſ.*5. §. 9. *n.*6. Moneta *de optio-
ne Canonica cap.*4. *quæſt.*8. *num.*169. Nicolaus Gar-
cia *dicta c.*5. *num.*132. Ugolinus *de officio Epiſcopi
cap.*26. *n.*8. Sanchez *dict. lib.*7. *opuſc. c.*1. *dubio* 35.
*num.*4. & alii.

12 Iterum dubium eſt, num ad titulum Eccleſiæ
receptivæ, ſeu Eccleſiæ, cui adſcribitur, vel Ca-
pellaniæ in Capella Papæ obtentæ, vel ſi coopta-
tus quis ſit in Collegium Seminarii, ſive ad ti-
tulum litteraturæ, aut paupertatis, aut induſtriæ.
Quibus omnibus breviter reſpondeo; & ad pri-
mum per textum in gloſſa, ibi: *In dict. c. nemi-
nem* 7. *diſt.* tenent Zerola *in praxi Epiſcop.*1. verſ.
dimiſſoriæ §. 5. verſ. *hic eſt*. Campanil. *dicta Rub.* 8.
*c.*4. *num.*12. poſſe quem ad ſacros ordines promo-
veri, & ſequitur Barboſa *in dict. c.*2. *ſeſſ.*21. *num.*4.
cum Campanil. credens verum in ea Diœceſi,
quæ tenuitate beneficiorum gravata, miniſtris in-
digeret Eccleſiaſticis, ubi nec viri adſunt, con-
giuum, nedum patrimonium non habentes; at
13 illo omnino carentes. † Ad titulum verò Eccleſiæ,
cui adſcribitur, exiſtimo poſſe ordinari, juxta
Trid. *in c.*16. *de reform.* ſi concurrant ſequentia;
nempè utilitas, & neceſſitas illius; & quod in-
terveniat conſenſus Rectoris Eccleſiæ ejus; item
licentia Romani Pontificis; & hoc ad ſucceſſo-
rem, &c. Item ut ex ſervitio Miſſarum, & Divi-
norum officiorum, & eleemoſynis à fidelibus
elargiendis, habeant unde ſe ſuſtentent; & quod
ibi non amoveantur; de quo videbis Campanil.
*dict. Rub.*8. *c.*4. *num.*14. Ugolinum *de poteſtate Epiſ-
copi c.*26. §. *num.*6. Barboſa *in dict. c.*2. *Trid. n.*15.
ita explanantem Majolam, & Flaminium, abſo-
14 lutè affirmativam docentes. † de obtinente Ca-
pellaniam in Capella Papæ, licèt ſit ad nutum
amovibile ordinari poſſe, docent relati à Barboſa
*in paſtorali dict. allegt.*19. *num.*30. Riccius *in praxi
aurea fori Eccleſ. reſ.*134. *in fine*, Sayrus *in floribus
deciſ. hoc tit. de tempor. ordin. deciſ.*59. Navarrus *in
dicto tit. conſ.*20.

15 Verùm ad titulum Collegii Seminarii non
poſſe quem ordinari, niſi ob cauſam beneficii ibi
inſerviendi, forſan ſeminario injuncto, cum aſſi-
gnatione certi annui reditus, de quo vivere queat
commodè, docent Garcia *de benef. dict. p.*2. *cap.*5.
*num.*104. ubi in additionibus refert declaraſſe Gre-
gor. XIII. Gallecius *in Margarita caſuum conſ-
cientiæ*, verb. *Ordo pen.* cum multis Barboſa *in
dict. c.*2. *Trid. ſeſſ.*21. *num.*18. & *in dicta allegat.* 19.
*num.*31. dicentes dictam aſſignationem ceſſare,
16 poſtquam aliundè ille ſe æque ſuſtentare poſſit. †
Ratione litteraturæ affirmativè reſpondent Gonza-
lez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 4. *num.* 36. Gratian.
*diſcept. forenſ. cap.*57. *num.*30. Avila *de cenſuris
part.* 3. *diſput.* 5. *dubio* 6. *ad finem*, Henriquez
17 *in ſumma lib.*10. *cap.*17. §. 4. *in comment. lit.* G. †
Sed Nicolaus Garcia *dict.* 2. *p. cap.*5. *de benef.* Mar-
cus Anton. Genuenſ. *in praxi Archiep. Neapol.*
Narbona *in l.* 35. *gloſſa* 1. *num.*73. *tit.*3. *lib.*1. *recop.*
& cum aliis Barboſa *dict. alleg.*19. à *num.* 72. Mar-
chinus *de Sacram. Ordinis p.*6. *cap.*6. *difficult.* 5. à
*num.*36. Campanil. *dicta Rub.*8. *cap.*4. *num.*6. &
alii magis probabiliter negant. † etſi re vera ad- 18
mittit poſſit ut vir inſignis litteraturæ, ac coopta-
tus in Collegiis illuſtribus, ut Valliſoleti in Col-
legio ſanctæ Crucis, ac in aliis Salmanticæ, &
compluti, poſſit ordinari etiam ſi alio titulo careat.
† Ad titulum verò paupertatis nego ut quis ordi- 19
nari queat, cum titulo careat, poſſitquè litteris ca-
rere, ac difficulter talis inſignis ſit; ſed ob penu-
riam Sacerdotum, quandoque conceſſum eſſe
ordinari ſine beneficio, vel patrimonio; dum-
modo quis ſpondeat neceſſaria ſubminiſtrare or-
dinando, referunt deciſum Garcia *de benef. dict.
cap.*5. *p.*2. *de benef. num.*79. Barboſa *dicta allegat.*
19. *num.*73. Camp. *dict. Rub.*8. *cap.*4. *num.* 6. & Ar-
mendar. quem refert idem Barboſa *in dict. cap.* 2.
*Trid. ſeſſ.*21. *num.*51. † Ad titulum induſtriæ, vel 20
honeſti laboris, nempe ſi muſicus ſit, Magiſter
grammaticæ, Pictor, aut alterius licitæ profeſ-
ſionis, ea qua tantum quærit quod ſi ſufficiens ad
ſuſtentationem vitæ, ut nullus queat ordinari,
docent relati à Barboſa *dicta allegatione* 19. *num.*
71. à Cunna *in comment. ad cap.*1. *diſt.*70. *num.* 13.
Nicolaus Garcia *dict. cap.*5. *num.*126. † & ita fit 21
ut clauſula appoſita in conſtitutione Patrimonii,
quod ſolet aſſignari Clerico à conſanguineis, vi-
delicet donec fuerit de beneficio proviſus, non
comprehendit officium Organiſtæ, & Magiſtri
Capellæ, tradit Aldana *in compend. canon. reſol.
lib.* 1. *tit.*5. *num.* 5. teſtans ſic fuiſſe deciſum ſub
die 26. Junii 1528. ſequitur Barboſa *in dict. cap.*
2. *Trid. num.* 52.

† Notant verò Nicolaus Garcia *dicta part.* 2. *de* 22
*benef. cap.*5. *num.*126. Armend. *addit. leg. Navarræ
l.*1. *de patrim. Clericor. num.*16. & 17. Narbona *in
dict. l.*35. *gloſſ.*1. *num.*62. *tit.*3. *lib.*1. *recopil.* ut nul-
lus poſſit ordinari, ſi cum beneficio, aut patri-
monio inſufficienti jungantur pitantiæ, eleemo-
ſynæ, anniverſaria, confraternitates, & alia emo-
lumenta, quæ ex celebratione Miſſarum, in exer-
citio Sacrorum ordinum percipere, & lucrari
poſſunt; quæ omnia ad victum ſufficiant. † pro- 23
ut nec etiam promoveri poſſit, ſi nihil prædicto-
rum, vel minus ſufficienter haberet ſi Epiſcopus
obliget ſe ſuppleturum alimenta, quibus ſe ſu-
ſtentare poſſit; & ratio eſt quia hæc non ſunt
perpetua; imò fallibilia.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an poſſit 24
quis ordinari ad titulum patrimonii; igitur dicen-
dum eſt, ut ad ejus titulum quis ordinari nequeat,
niſi Epiſcopus id utile, & neceſſarium judi-
caverit Eccleſiæ: Sic ex *dict. cap.* 2. *Trid. ſeſſ.* 21.
loquentis in hæc verba: *Patrimonium verò, vel
penſionem obtinentes poſt hac non poſſint*, & ibi:
*Niſi illos, quos Epiſcopus judicaverit aſſumendos
pro neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſua-
rum*; jure enim antiquo Clerici in minoribus or-
dinibus conſtituti habentes patrimonium, unde
congruè poſſent ſuſtentari, valebant ad ordines
ſacros aſcendere, juxta *cap.*4. ibi: *Niſi talis ordi-
natus de ſua, vel paterna hæreditate, ſubſidium vi-
tæ poſſit habere, cap. tuis* 23. *de præbendis*, & *dignit.*
quod immutatum videmus modo dicto per Trid.
*in dict. cap.*2. ut v. g. ſi adſit utilitas, vel commodi-
tas Eccleſiæ, quæ maxima erit, ſi qui vellet ordi-
nari ſit probatæ vitæ, ſcientia, ac doctrina prædi-
tus, Flamin. *de reſignat. beneficior. lib.* 2. *quæſt.* 6.
*num.*8. Garcia *de benef.* 1. *tom. part.* 2. *c.*5. *num.* 75.
& 76. ubi ampliat *n.* 77. quod ſufficiens habens
patrimonium, poſſit ad ordines promoveri, etſi
expreſsè

expreſsè ſibi patrimonium in titulum aſſignatum
non fuerit, nec explicitum, quod ad titulum pa-
trimonii ordinetur; ex gloſſa *in cap. ſi Epiſcopus*
37. verbo *titulum*, *de præbendis libro* 6. Abbas
in dicto cap. tuis, *numero* 3. Gambera *de officio*, &
poteſt. legum numero. 137. quod intelligit Narbo-
na ad textum *in l. 35. gloſſa* 1. *libro* 1. *titulo* 3. *re-
copil.* accipi *ibi numero* 6. dummodo prævia E-
piſcopi indignatio præceſſerit, qui prius inveſ-
tigare debet, an verè illius ſit patrimonium, qui
ad ſacros ordines velit aſcendere, & ad vitam ſi-
ne ordinis dedecore ſuſtentandam; etſi ſara ſit,
ut manifeſtè oſtendit Trident. *in dicto cap. 2.* ibi:
*Eo quoque prius perſpecto patrimonium illud, vel
penſionem verè ab eis obtineri, taliaque eſſe quæ
eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint.*

Non enim ſemper debet elargiri talis poteſ-
tas ordinandi ad titulum patrimonii, ſed ex
cauſa juxta dict. Trident. *in verſ. niſi*: quo fit, ut
ſi deſit utilitas, aut commoditas Eccleſiæ, cen-
ſeatur ſublata Epiſcopis prædicta poteſtas per
regulam *cap. cum ceſſante de Appellat.* ut firmat
Marcellus Vulpeius *in praxi judiciali fori cap.* 8.
numero 10. Navarrus *conſ.* 14. *numero* 2. *hoc titu-
lo in novit*, ubi refert ſe Valliſoleti vidiſſe nega-
tam cuidam facultatem aſcendendi ad Subdia-
conatum ob defectum tituli beneficialis: tamet-
ſi habuiſſet facultatem trium millium ducato-
rum, ſcutorum; quæ reſolutio videtur colligi
ex *dict. cap. 2. Trid.* in verſ. *niſi illi*, *quos Epiſcopus
judicaverit aſſumendos*; quæ verba cum deno-
tent boni viri arbitrium; hoc eſt voluntatem
rationi ſubmiſſam *l. fidei commiſſaria ff. de fidei
commiſſis libert.* gloſſa verbo *viſum in cap. 2. de
corpore vitiatis*, Lapus *allegat.* 60. evenit ut ſi
Epiſcopus legitimè non interponat arbitrium,
Deum ſolummodo Judicem habeat ex gloſſa
in verbo *relinquitur in cap. ſtatutum*, verbo
acceſſorem de reſcriptis libro 6. Calcan. *conſ.*
38. *numero* 7. ac proinde non detur appellatio;
quia ſuperior non poteſt animum, & conſcien-
tiam inferioris immutare, Baldus *in l. 2. numero*
10. verſ. *ſcias tamen*, *cod. de ſent. & brevil. re-
citandis*, Covarruu *variar libro 2. cap. 12. nume-
ro* 3. verſ. *& ab eo.*

26 Ex quibus procedit ut nullus poſſit contra
prohibitionem ſui Prælati ordinari, aut de illo
conquèrere, ſeu ab eo appellare; eo quod il-
lum ordinare non reſolvit, ut docent Barboſa
in paſtor. 2. p. allegat. 19. *ſub. numero* 53. *in fine.*
Riccius *in praxi rerum fori Eccleſ. deciſione* 393.
in prima editione, alias reſolutione 583 *in ſecun-
da editione*, & cenſuit Rota *in Elboren. ordi-
num* 24. *puncto* 1618. coram R.P.D. Remboldo,
& 18. *Februarii* 1619. coram R.D. Coccino De-
27 cano. † Et addit Narbona ubi ſupra *numero* 7.
quod ſi patrimonium prius diſcuſſum, & præ-
cognitum ab Epiſcopo non fuerit, ſed quiſ-
piam ab eo ſine ulla inquiſitione ſit ordinatus,
ſi patrimonium habeat, effugiat pœnas *cap. ne-
minem*, & *cap. Sanctorum dict.* 70. renovatas per
Trid. *in dict. cap.* 2. quo in ſenſu, ſit accipienda
extenſio Nicolai Garciæ *de benefic. 2. parte cap. 5.
num.* 77. relata.

28 Ex his jam incidimus in dubium, quale pa-
trimonium ſit neceſſarium, & reſpondeo juris
eſſe; ut ſit taxanda ea patrimonii quantitas; quæ
ſufficiat ad victum; ita ut ſine ordinis dedecore
vivat, ac degat ordinandus, cum non deceat
eos, qui Divino miniſterio addicuntur, cum
ordinis dedecore mendicare; *cap. Diaconi* 93. *di-
ſtinctione cap. ad ſupplicationem de renunciatione*,
Trid. *in dicto cap. 2. ſeſſione* 21. *de reformatione*. † 29
Nam etſi in Clero ſemper dilecta fuerit volun-
taria paupertas, & divitiarum contemptus, ut
ex cap. certè ego ſum, *cap. dilectiſſimis* 12. *quæſt.* 1.
ut adducit Petrus Gregor. *ſyntagm. Juris parte* 2.
libro 15. *cap.* 14. *numero* 27. & *parte* 3. *libro* 42.
c. 3. *num.* 3. † in eo tamen turpis ſemper neceſ- 30
ſaria mendicitas viſa eſt, nec ulla alia ratione
Romulus nullum in ſuarum Curiarum Sacerdo-
tium eligi voluit, niſi ſufficientem cenſum ha-
beret, ut 2. *hiſt.* Alicarnaſſeus teſtatur, quod ſumi
poteſt ex illo Deuter. *cap.* 15. *omnino indigens*,
& *mendicus, non erit inter vos.*

Unde cum quantitas à jure præſcripto non ſit, 31
proculdubio debet arbitrio Epiſcopi relinqui
quæ, & qualis debeat eſſe ſufficiens, qui eam
arbitrabitur habito reſpectu ad qualitatem per-
ſonarum, argumento textus *in l. 1. ff. de jure
deliberandi*, *cap. de cauſis* 4. *de officio delegati*,
tradunt Menoch. *de arbitr. caſu* 216. *numero* 12.
Salzedus ad Bernard, Diaz *in praxi crim. Cano-
nic. cap.* 18. *numero* 4. Hojeda *de incompatibili be-
nefic. 1. parte cap.* 19. *à num.* 33. Flaminius Pariſ. *de
reſignatione benefic. libro* 2. *quæſtione* 6. *numero* 14.
& *libro* 5. *quæſtione* 6. *à num.* 131. Zevallos *in pra-
ctic. queſt.* 561. *à numero* 25. Nicolaus Garcia
de benefic. tom. 1. cap. 5. numero. 204. & 205. Ugo-
lin. *de officio & poteſtate cap.* 26. §. 8. *numero* 2.
Narbona *in dict. l. 35. gloſſa* 1. *numero* 35. qui om-
nes dicunt, ut Judices ordinarii aſſueti ſint aſſig-
nare pro initiandis in ſacris ordinibus ſummam
quinquaginta ducatorum quotannis, & tradunt
in his Regnis communiter practicari, Zevallos
numero 29. Garcia *dict. numero* 205. licèt ea quan-
titas partim in beneficiis percipiatur, partim ex
patrimonio ſuppleatur, Ugolinus *dict.* §. 8. *nu-
mero* 2. † Sed quod nec ſit opus attendere ad 32
qualitatem ordinandi, ut nobilitatem &c. pro-
babiliter docet Barboſa *dicta allegat* 19. *nu-
mero* 8. & ſic Trid. *in dicto cap.* 2. loquitur de
beneficio ſufficienti ad victum, non autem ad
honeſtè vivendum, ut explicavit Flaminius *de
reſignatione queſt. fin. lib.* 5. *numero* 156. quod
mihi arridet; etſi non minimum ſcrupulum
moveant illa Concilii verba, *in dict. cap* ibi:
Quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiant, & alia
ſimilia relata *in cap.* 17. *ſeſſione* 24. *de reformat.*
ibi: *Quod quidem ſi ad vitam ejus, cui confertur
honeſtè, ſuſtentandam non ſufficiat*; quia etſi
adverbium *honeſtè* idem ſignificet, quod deco-
rè, & lautè, & ſynonyma videantur: *Vivere
decenter, commode, congruè competenter*, vel
honeſtè per doctrinam Decii *in cap. 2. de Mo-
nachis numero* 8. *de præbendis*; ita ut Tridentini
verba potius ad ſynonima applicari videantur;
verùm ego expendo ut non ad qualitatem per-
ſonarum illa aſſignatio patrimonii porrigenda
ſit, ſed competens univerſaliter reſpectu ordi-
nis Clericalis, ſecundùm Epiſcopi arbitrium;
ut multis comprobat ipſe Barboſa *dict. allega-
tione* 19. *à num.* 8.

Eſt enim praxis ordinaria Epiſcop. Hiſpaniæ, ut 33
hæc patrimonii aſſignatio ad ordines, fiat ſecun-
dùm diverſitatem temporum, provinciarum, &
conſuetudinem locorum, quæ ut jam dixi in
mea provincia veteris Caſtellæ ſufficiens uſque

ad hæc tempora viſa ſit illa ducatorum quinquaginta, & retro actis temporibus minor, quare Jacobus de Graſſis *conſ. 4. n. 5. hoc tit.* refert ſe vidiſſe in aliquibus locis aſſignatum patrimonium ſcutorum 18. alibi 25. alibi 36. & Marcus Antonius Genuenſ. *in pract. Archiepiſc. Neap. cap.* 81. & Molleſius *in ſumm. tractatu* 2. *cap.* 15. *numero* 6. teſtantur in urbe Neapol. nullum admitti ad ſacros ordines, niſi aſſignato prius patrimonio ſcutorum 36. & in Provincia Mediol ut habetur in Concilio Provinciali requiritur patrimonium ſcutorum 50. ut refert Marchin. *in tract.* 2. *de Sacramento Ordinis parte* 6. *cap.* 7. *difficultate* 2. *num.* 5. unde etſi gloſſa in *cap. Epiſcopus*, verb. *victu* 10. *quæſtione* 2. Caputaquen. *deciſione* 6. *numero* 2. *parte* 5. Rebuffus *in praxi benef. Rubric. de reſcriptis in forma paup. numero* 2. dicant etiam eſſe aſſignandum juxta qualitatem cujuſque ordinandi, & juxta gradum, contra Flamin. *dict. lib.* 5. *de reſignat. quæſt. fin. num.* 155. & quod non tantum ſibi; ſed etiam ſuis ſatis ſit, ut ſenſuerunt Hojeda *de incompatib. benef. parte prima, cap.* 19. *à numero* 12. Menoch. *de arbitr. caſu* 216. *ſub numero* 13. poſt Sotum, Navarrum, & alios, Azor. *inſtit. moral. parte* 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *quæſtione* 8. ubi exprimit decentem beneficii valorem eam pertingere debere ſummam, quæ Clerico ſuſtentando, ſibi, & ſuis, quin & pauperibus, ac peregrinis, & advenis hoſpitio ſuſcipiendis & juribus Epiſcopalibus perſolvendis ſufficiat, ut exclamat Barboſa pro ſua patria *dict. allegat.* 19. *ſub numero* 13. Et ſic ego optarem pro Clericis noſtris Hiſpanis in univerſum, ut honeſtius, decentiuſvè degerent in clericali habitu: tàmen cum non ſit facile, & numerus pro ſervitiu Eccleſiæ Clericorum coanguſtaretur, verum affirmo ſufficientem pro hoc tempore eſſe jam dictam quinquaginta ducatorum ſummam, cui ſolent accedere aliæ obventiones, & pitantiæ, quas Clerici intereſſendo ſolent lucrari; quæ etſi ad componendam congruam in ſufficientem pro titulo ad ordines, non computentur incongruam, verum aſſignata illa, quæ ſufficiens viſa fuerit Epiſcopo ſecundum locorum conſuetudinem, revera ordinatos coadjuvant ad onera ſupportanda ſua, & ſuorum, ut paſſim videmus, juxta quæ cum aliis congerit Barboſa ſupra *numero* 14. & Narbona *in dicta l.* 35. *tit.... lib.* 1. *recopilat. gloſſa* 1. *numero* 36. dicit præ taxatam ducatorum 50. ſummam, jam paululum apud Toletanos creviſſe, & non mirum eſſe agnoſco; eo quod civitas illa, & provincia, ſit pro congrua ſuſtentatione, & alimentis pretio cæte-
34 ris æſtimabilior, & carior. † Et ſic video cum multis dicere Barboſam *in dict. cap.* 2. *Trid. numero* 58. & quod beneficium, ſeu patrimonium dicatur ſufficiens benè docent ab eo relati ibi *numero* 64. inter quos Garcia ſupra *dict. cap.* 5. *à numero* 112. Sed ſi Epiſcopus judicaſſet requiri pro patrimonio octoginta ducatos, & promovendus aſſereret ſe illos habere, ſi vero deficeret ab hac quantitate, quia non haberet niſi 40. aut 50. tunc peccaret mortaliter, & incurreret ſuſpenſionem, ut tradit Trullench. *de Sacram. lib.* 6. *quæſt. unica, dub.* 12. *ſub n.* 2.

35 Pro complemento hujus dubii notanda ſunt nonnulla, primum quod patrimonium debet conſtitui ſuper re immobili, ut reſolvunt à Cunna *in comment. ad cap.* 1. *numero* 11. *diſt.* 70. Riccius *in praxi aurea rerum fori Eccleſ. deciſione* 315. *in* 1. *editione, alias reſ.* 273. *in* 2. *edit.* Navar. *conſ.* 34. *hoc titulo*, Ugolin. *de offic. Epiſc. cap.* 26. §. 10. *num.* 1. Barboſa *in paſtorali dicta* 2. *parte, alleg.* 19. *num.* 55. Garcia *de benef.* 2. *parte, dict. cap.* 5. *num.* 105. & 111. Graſſ. *conſ.* 4. *hoc titulo*, Molleſius *in ſumma theolog. moral. tractatu* 2. *cap.* 15. *num.* 4. & 15. idem Barboſa *in cap.* 2. *Trid. ſeſſione* 21. *numero* 35. qui *numero* 36. cum Navarro *dicto conſ.* 34. Sayro *in floribus deciſ. ſub hoc titulo, deciſ.* 31. ubi ait quod etſi patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatur, debeat eſſe in rebus immobilibus, & non mobilibus. † 36
Sed non ob id incurri pœnam, ſi quis ordinetur ad patrimonium, mobilium, curare tamen debere ſic ordinatum, ut in immobilia ad mentem Concilii Trid. convertantur.

37 Notabis ſecundo cum Garcia *de benef. dict.* 2. *parte, cap.* 5. *numero* 96. ut cum patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatur, debeat eſſe res certa; fructifera, de qua ipſe diſponere valeat; taliter ut nec ob penuriam Sacerdotum ad ſacros ordines promovendi ſint, qui ſuper alienis bonis aſſecurationem habent victus, & aliarum rerum neceſſariarum cum cautione certa ſine alio titulo beneficii, vel patrimonii.

38 Sequitur ut ſi bona, ad cujus titulum quis ordinari prætendit, ſint hypothecæ ſubjecta pro debito, poſito autem onere hypothecæ, ut quis tali titulo nequeat ordinari; eo quod ſi creditor velit ſibi ſolutionem fieri nequeat, ex illis bonis creditor ali; non enim Concilium *in dicto cap.* 2. prohibens alienationem patrimonii, ad cujus titulum quis ordinatur, tollit obligationem antea contractam, aut juri alteri quæſito, ut tradit Navarr. *conſ.* 18. *hoc titulo*, & cum eo Barboſa *dicto numero* 55. *ſub medio*, qui dicit *ibi in principio*, ad titulum rerum mobilium non eſſe quem ordinandum, cum iſtæ facilè, vel extinguantur, vel conſumantur, nec eis eſſe menti Concilii ſatisfactum: vide infra *quæſtione* 8. *à numero* 1.

39 Notabis tertiò ut nequeat ordinari quiſpiam ad titulum juris, quod habet de futuro ad congruum patrimonium, vel beneficium, ut jam ſupra *de beneficio*, dixi *ſub quæſtione præcedenti*, etiam ſub ſpe certa, & indubitata, utpotè ſi habeat quis ſpectativam ad primam vacaturam, aut Patroni præſentationem, nominationem, aliamvè poſtulationem, cum ſecundùm veritatis rationem, nullum titulum habeat tempore ordinationis, qui ab eo verè obtineatur, prout Concilium requirit *in dict. cap.* 2. *ſeſſione* 21. ſicut docent Salzedus *in addition. ad Bernard. Diaz in praxi cap.* 18. *num.* 6. Rodrig. *quæſt. regular. tom.* 2. *cap.* 15. *numero* 10. Petrus Ledeſma *de Sacramento Ordinis cap.* 7. poſt octavam concluſionem, Ugolinus *de poteſt. Epiſcop. dict. cap.* 26. §. 8. *numero* 3. *cum aliis*, Garcia *dict. cap.* 5. *numero* 130. Sic probans adverſus Majolum *de irregular. lib.* 4. *cap.* 15. *numero* 5. ſequutum à Sayro *de cenſ. lib.* 4. *cap.* 14. *numero* 19. Narbona *in dict. l.* 35. *lib.* 1. *titulo* 3. *recopilat. gloſſa* 1. *numero* 64.

40 Unde ad dubium, quod ſequitur, de filio, qui ſpectat amplum patrimonium ex bonis paternis, maternisvè, dico ordinari non poſſe ex fundamento ſupra proximè poſito, dum pater, aut mater pro victu filio ſuo ordinando, nihil congruum,

gruum, aſſignent; eo quod Concil. *in dict. cap.* 2.
vult patrimonium verè obtineri, & non fictè, ſic
docent in terminis Flamin. *de reſignat. lib.* 2. *q.* 6.
num. 28. Ugolin. *dict. cap.* 26. §. 9. *num.* 3. Camp. *in*
diverſ. juris Canon. Rub. 8. *cap.* 5. *num.* 3. Molfeſius
in ſumm. Theol. tract. 2. *dict. cap.* 15. *num.* 5. Sanchez
de matrim. lib. 8. *diſp.* 19. *num.* 21. cum aliis Bar-
boſa *dict. allegat.* 19. *num.* 60. contra Surdum
41 *de alimentis tit.* 7. *quæſt.* 37. *num.* 2. † Etiamſi fi-
lius vivente patre, quodammodo Dominus vi-
deatur, juxta §. *ſui, inſtit. de hæred. qualit. & diffe-
rent.* ubi gloſſa, & æſtimum patris, æſtimum
filii videatur, & exiſtimatur per *l.* 2. *cod. qui ætate*
lib. 10. Alex *in l. in ſuis, ff. de liberis, & poſth.*
ubi Alciatus *num.* 10. dicit, validum eſt argu-
mentum; pater eſt dives, ergo & filius, de quo
Flam. ſupra *à num.* 56. Molina *de juſtitia, &*
jure tract. 2. *diſput.* 146. verſ. *illud præterea*, à
Cunna *in cap. neminem* 70. *diſt. num.* 10. quia
hæc non adaptantur Tridentini menti; eo quod
pater poſſit alienare bona illa in vita ſua, etiam
invito filio, aut ſubvertere fructus rei, quan-
tumvis fructiferæ ad libitum; eo quod Dominus
ſit in poſſeſſione, & filius tantum in ſpe; de quo
puncto longè agens, & noſtram ſententiam ſe-
quutus eſt, videndus Narbona cum multis ab eo
relatis *in dict. l.* 35. *gloſſa* 1. *à n.* 43.

42 Ex his etiam infero quartò, ut non ſufficiat
obligatio ab Epiſcopo, vel alio quolibet facta
ordines ſacros ſuſcepturo miniſtrandi, & tri-
buendi ex propria ſubſtantia victum, veſtitum,
aliaquè vitè neceſſaria toto tempore vitæ ſuæ, ſi
nulla ſpeciatim res conſtituatur, ex qua ipſe ſibi
victum habere poſſit, cùm non ob id filius ad
ſacros ordines admittatur, quod Pater ſibi victum
porrigere debeat, niſi peculiare aliquid ſpeciatim,
à patre aſſignetur, quod filio ad vitam ſuſten-
tandam ſatis ſit: ſic docent in terminis Azor.
inſtitut. moral. parte 2. *lib.* 3. *cap.* 4. verſ. *quæritur* 6.
Ugolinus *dict. cap.* 26. *num.* 3. quod indubitatius
fieri ex declaratione S. Congreg. Concilii *in una*
Saguntina, cujus litteram refert citatus Narbona
in dict. l. 35. *num.* 62. & ante eum Garcia *dict.* 2.
parte de benefic. cap. 5. *num.* 225. & 226. & Armen-
dar. *in addition. ad recopil. leg. Navarræ libro* 2.
titul. 18. *l.* 1. *de patriman. Clericor. num.* 17. dicit pa-
riter reſolutum promoveri minimè poſſe, etiam
ſi Epiſcopus obliget ſe ſuppleturum, quod ad ali-
menta ſufficiat quouſque habeat unde ſe ſuſten-
43 tare poſſit ordinandus. † Verùm addit *n.* 30.
ut cum adeſt Clericorum penuria, poſſit Epiſ-
copus ob neceſſitatem Eccleſiæ ordinare ad Sub-
diaconatum ſuos Clericos, cum aſſignatione
perpetua fructuum ſufficientium ad ſuſtentatio-
nem, ut repetit Barboſa *dict.* 2. *parte, in paſtor.*
allegat. 19. *ſub num.* 24. *in fine*, & uberius *num.* 73.
intelligens etiam poſſe, dummodo adſit qui ei
ſpondeat neceſſariò ſubminiſtraturum, referens
à Sacra Congreg. deciſum cum Lotterio, & aliis;
ſed fieri non poſſe, prædicta penuria ceſſante, &
in caſu penuriæ admitto dictum Narbonæ ſuprà
dict. gloſſa 1. *num.* 63. qui cum Ugolino *dict. cap.* 26.
§. 14. *num.* 2. dixit, ut quis poſſit ad ordines admit-
ti, & ſive nullus præſcribatur fundus, ex quo
ſuſtentationem accipiat, dummodo Epiſcopus,
aut quis alius promiſerit ſe Titio cenſum aureos
ex fructibus bonorum ſuorum quotannis præſta-
turum; nam ut dixi abſque fundo perpetuo, aut
reditu ſecuto, ſemper nequit ordinari quis,
non enim Epiſcopalis promiſſio, eſt perpetua
de ſe.

Sed ſi pater filio donaverit patrimonium tale, 44
ut uſum fructum habeat interim, dum benefi-
cium aliquod, aut bona alia ad ejus congruam
ſuſtentationem acquirat, exiſtimo ſufficienter
ad illius titulum poſſe ordinari, ut docent Sel.
in ſelectis Canon. cap. 3. *num.* 2. ubi dixit ita fuiſſe
reſolutum à Sacra Congreg. Epiſcoporum, &
Regul. *in Eugubina* 21. *Maii* 1590. ſequitur Bar-
boſa *in dict. cap.* 2. *Trid. ſeſſ.* 21. *num.* 41. † qui etiam 45
num. 45. cum Alex. reſolvit ut poſſit quis ordinari
in ſacris cum patrimonio ſibi aſſignato à patre in
bonis, quæ ſunt directi Dominii Eccleſiæ, &
de quibus ſolvitur quædam rata fructuum in re-
cognitionem, quatenus utile Dominium bono-
rum per patrem aſſignandorum filio legitimè
transferri valeat, & illius vitæ honeſtè ſuſten-
tandæ, bona illa ſufficiant.

Et ob id infero ut quis ad titulum aditæ hære- 46
ditatis poſſit ordinari, juxta text. um *in cap. Epiſ-*
copus de præbend. ut docet Narbona *in dict. l.* 35.
Rubr. 1. *titul.* 3. *lib.* 1. *recopil. num.* 8. id probans;
quia tunc ea, jam eſt proprium patrimonium
hæredis ex textu, *ſed ſi plures* 10. §. *filio impuberi*,
ff. de vulgari, Jaſon. *in l.* 1. §. *veteres, num.* 19. *ff. de*
acquirenda poſſeſſ. Bartol. *in Rubr. de acquir. hæred.*
n. 1. Corraſius *in l. poſt aditam n.* 26. *cod. de impub.*
ſubſtitut. Barboſa *in Rub. ff. ſoluto matrimon.* 4. *p.*
n. 19. & alii; ſed non inquam ut jam dixi ad ti-
tulum futuræ hæreditatis paternæ, ut poſt lon-
gam diſputationem reſolvit idem Narbona vi-
dendus *à num.* 37. *in dicta gloſſa* 1. † Et hic ad- 47
do poſſe filium cogere patrem, ut juſtum ſibi
patrimonium conſtituat pro ordinibus, & matri-
monio ſpirituali; prout poteſt illum cogere
ad dandam ſibi dotem pro matrimonio carnali,
Campanil. *in diverſor. juris Canon. Rubr.* 8. *cap.* 5.
num. 14. *& n.* 64. *& ſequentib.* cum Riccio *in praxi*
fori Eccleſiaſt. deciſione 594. *in* 1. *editione, & reſo-*
lutione 522. *in* 2. *editione* Trullench. *dicta quæſtio-*
ne unica dub. 12. *ſub num.* 4. cum aliis Barboſa *di-*
cta 2. *parte allegatione* 19. *num.* 63. Sanchez *de*
matrimonio libro 4. *diſputatione* 26. *ſub numero* 7.
& alii.

Sextò notabis, ut poſſit quis ordinari ad titu- 48
lum patrimonii, quod conſiſtat, tam in cenſu
vitalitio, quàm perpetuo, & redimibili; eo
quod eſt titulus per ſe frugifer certus, & firmus;
ex quo quis acquirit jus habendi certam penſio-
nem; ex qua congruè vivere poſſit: ſic docent
Garcia *de benefic. dicta* 2. *parte cap.* 5. *num.* 45. Cen-
cius *de cenſibus parte* 1. *cap.* 3. *quæſt.* 1. [illegible] *art.* 2. *à nu-*
mero 4. *uſque ad* 36. & dicit Barboſa contra Ugo-
linum, & Bonacinam *dict. allegat.* 19. *num.* 55. in
verſ. *ad titulum.* † Nam licèt cenſus perpetui 49
redimi, & extingui poſſint; poterit tamen ipſa
tituli erectione hæc cautio adhiberi, ut in caſu
ſcilicet redemptionis, & extinctionis, pecunia
ex Epiſcopi decreto iterum quamprimum in be-
neficium ejuſdem promoti implicetur, & reinve-
ſtiatur, ut declaravit Sacra Congreg. Concil. *ſub*
die 2. *Junii* 1629. † Vide quæ noviſſimè conge- 50
rit Diana *parte* 9. *tractatu* 8. *miſcel. reſ.* 25. cum
Machado *de perfecto Confeſſore tom.* 2. *libro* 4. *par-*
te 1. *tractatu* 7. *document.* 7. *num.* 6. Marchino *de*
Sacram. Ordin. tract. 3. *p.* 6. *cap.* 7. *dif.* ... nam ut ait
Molin. *de Hiſpan. primog. l.* 2. *c.* 10. *n.* 2. ille cenſus
redimibilis, eſt etiam ſufficiens pro conſtitutione

vinculi, & majoratus perpetui, ubi etiam Diana tradit cantelam relatam ad conſervationem pecuniæ redemptæ.

51 Ex quo infero, ut patrimonium pro Clericis, ad ſacros ordines, poſſit conſtitui ſuper annuis perpetuis cenſibus cum cautione; quod ſi cenſus redimerentur, ut dixi, & notat idem Barboſa *in dict. cap. 2. Trid. n. 40.* cum Aldano *in compendia.*
52 *Canon. reſol. lib. 1. tit. 10. num. 1.* † qui ait *num. 46.* cum Garcia *dict. cap. 5. num. 79.* Armendar. *in dicta l. 1. de patrimonio Cleric. num. 5.* Campanil. *dict. Rubr. 8. cap. 4. num. 3.* & ipſe *in dict. allegat. 19. num. 56.* ut poſſit quis ordinari ad titulum bonorum immobilium, & annuorum redituum, ſibi donatorum, ſi Epiſcopus judicaverit eum aſſumendum pro neceſſitate ſuarum Eccleſiarum, donationeſque hujuſmodi bene, & abſque ulla fraude in forma, valida fierent, ac bona, & reditus donati promovendo, ſufficiant ad vitam ſuſtentandam, & nullo modo poſſint alienari abſque Epiſcopi licentia; donec ille ſufficiens adipiſcatur beneficium, vel aliunde habeat, unde commodè vivere poſſit, ut referunt decíſum Garcia *dict. cap. 5. p. 2. n. 79.* Armend. *in dicta l. 1. de patrim. Cleric. num. 5.* Campanil. *ubi ſupra*; etenim ſi donatio realiter vera eſt, & non ficta, & quæ deinceps iterum alienari non poſſit, dicunt relati, ut ſit titulus ſufficiens, & tenent Narbona *in dict. l. 35. gloſſa 1. num. 9.* & Ugolinus *dicta cap. 26. §. 9. num. 4.* Moſcon. *de Majeſt. Eccleſia Milit. lib. 1. p. 2. cap. 1. p. 380.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 4. quæſt. 1.*

53 Notabis ſeptimò, quod ſi donatione facta, & ſequuta traditione bonorum donatorum pro patrimonio ad ſuſcipiendos ordines Clericus donatarius moriatur, ante ſuſceptos ordines, non obſtare decretum *Trid. in dict. cap. 2.* ut, en minus donans recuperet eadem bona, ſi attento jure communi reſtituenda forent, ut tenet Sel. *in ſelectis Canon. cap. 3. num. 3.* ubi ait ſic deciſum, & reſolutum *in Mutinen. 11. Junii* 1631. ſequitur Barboſa *in dicta cap. 2. num. 43.*

54 Notabis octavò, quòd ſi quis careret ſufficienti titulo beneficiali, & haberet tantundem patrimonii, quod beneficio adjunctum ſufficientem conſtitueret titulum, permittatur ad ſacros ordines aſcendere, ut jam dixi, & docent relati à Barboſa, quos ipſe ſequitur *in dict. cap. 2. Trid. num. 48.* & *in dict. alleg. 19. num. 14.*

55 Ad tertiam quæſtionis partem de diſpenſatione in Interſtitiis, exiſtimo reſpondendum eſſe affirmativè, prout ſupra reſponſum præbui *in cap. 2.* cum aliis i[…]explicatis; & ſic non repeto; quia eo quod ordinat ſufficienter Epiſcopus ad titulum patrimonii, ſeu penſionis, non eſt cur nequeat
56 in Interſtitiis diſpenſare. † Ad quæſtionem, *An ad diſpenſandum in Interſtitiis à Diaconatu ad Presbyteratum, ſit neceſſaria utilitas, & neceſſitas Eccleſiæ copulativè*, & pro intellectu Trid. *ſeſſ. 23. cap. 11. 13. & 14.* affirmant Caſtrus Palaus *tom. 4. tract. 27. punct. 13. num. 7.* Marchin. *de Sacram. Ordin. tract. 1. p. 2. cap. 3. num. 2.* Averſa *de Sacram. Ordin. quæſt. 3. ſect. 9.* quia ita copulativè exigit Tridentin. quos ſequitur Diana *p. 10. tractatu 11. reſ. 10.* plura adducens, ubi quid de Religioſis.

57 Ad quartam quæſtionis partem, *Num poſſit dimiſſorias concedere*, & ſimili modo reſpondeo ex ibi dictis; & addo eum Garcia *de beneficiis p. 2. cap. 5. num. 76.* & Barboſa *in c. 2. Trid. ſeſſione 21. num. 44.* ubi Clericis abſentibus, qui Eccleſiis neceſſitatem habentibus ſubvenire, aut utilitatem aliquam afferre non poſſunt, poſſit Epiſcopus concedere dimiſſorias, ut ad patrimonium, vel penſionis Eccleſiaſticæ titulum ordinentur.

Ad ultimam quæſtionis partem, an poſſit Cle- 58
ricus alienare patrimonium, ad cujus titulum fuit ordinatus abſque licentia Epiſcopi, ſi aliunde acquiſivit beneficium, vel alia bona ſufficientia pro victu; & pro affirmativa ſententia videntur verba Trid. *in dict. cap. 2. ſeſſ. 21.* in verſ. *donec beneficium Eccleſiaſticum*; ita ut ea alienatio valida ſit abſque conſenſu proprii Epiſcopi, eo quòd illud adverbium *donec*, reſtringit omnia ante dicta, ſitque temporis limitativum, ut cum multis probat Barboſa *in tract. de dictionibus uſufreq. dict. q. 3. num. 3.* propterea que ſit ſenſus affirmativè conſtituendus, nempè quod ordinatus ad titulum patrimonii, vel beneficii, poſſit ſine licentia ordinarii vendere patrimonium, beneficiumque reſignare, ſi habeat unde vivat. Et hanc partem tenent, & concludunt Flamin. *de reſign. tt. ubi ſupra quæſt. 6. num. 16.* Zevallos *in pract. quæſt. 527. num. 8. & quæſt. 561. à num. 22.* Nicolaus Garcia *de benef. dict. 2. part. cap. 5. num. 186.* & latè agens Narbona *in dict. l. 35. gloſſa 1. tit. 3. libro 1. recop. num. 89.* Rodericus à Cunna *in comment. ad textum in cap. 1. diſt. 70. num. 26.* Azor. quem refert Barboſa *in dicto cap. 1. num. 63.* Stephan. Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 159. numero 14.* Valenzuela *conſ. 32. num. 21. & 22. tom. 1.* Molfeſius *in ſumma tract, cap. 18.* acerrimè defendit cum multis Narbona *in dict. l. 35. à n. 38.*

Prædicta opinio ſequi non incongruè poteſt, 59
ſed contraria validioribus nititur argumentis, quam ſequuntur Burſatus *conſ. 178. num. 5. lib. 2.* Julius Cæſar Madius *de ſacris ordinibus in quodam diſcurſu ſupra cap. 5. ejuſdem libri ad finem operis, pag. 151. numero 2.* Maſchirus *de Sacramento Ordinis tract. 2. part. 6. cap. 7. difficult. 9.* Quintan. *Eccleſiaſt. lib. 3. num. 72.* Zened. *in pract. Canon. quæſt. lib. 1. quæſt. 11. num. 9.* Ugolin. *dicta cap. 26. §. 13. num. 4.* dicens patrimonium alienari non poſſe, nec valere alienationem ſine Epiſcopali licentia, etiamſi tunc haberet unde vivere poſſet, niſi notorium eſſet, quod eſſet ſufficiens licèt tutius ſit ut is, in quem alienatio fit, habeat id cum licentia Epiſcopi, quia ſi contingeret, ut poſtea acquiſitum profunderet, admitteretur Clericus ad patrimonium prius habitum, ſed indiſtinctè: Sequitur Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 8. cap. ultimo, num. 9.* verſ. *& obviam propè finem.*

Ubi pro declaratione Concilii *in dicto cap. 2.* 60
dicit duo eſſe concurrenda in patrimonii alienatione, unum quod alia res ſubrogatur pro decenti victu, alterum quod Epiſcopus cognoſcat, & comperto ita eſſe aſſentiat: & addit Campanil. illa verba Trid, *Atque deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari*, ita ſumi, id eſt, *atque illa deinceps, etiam cum licentia Epiſcopi alienari, &c.* vel *non poſſint ſine licentia*; *donec*, & cum duæ negationes affirment voluiſſe Trident. ut poſſint cum licentia, quando beneficium
Eccleſiaſticum. † Nam dictio illa *donec* re- 61
ſtringit, uſque ad illud tempus; ergo eo elapſo permittit, ex textu ſingulari *in l. generaliter ff. de decurio*

Digitized by Google

decurionibus: & hanc proſequutus docet Barboſa *in paſtorali dict. c. 19. p. 2. n. 90.* dicens verba Trid. ibi: *Sine licentia Epiſcopi*, fruſtratoriè addita, alias dici contra vulgare axioma, quod in legibus nullum verbum judicatur ſuperfluum, eamque videtur tenere, etiam *in dict. cap. 2. Trid. dicto n.* 63. in verſ. *contrarium verò.*

62 Itaque generaliter receptum eſt, ut bona, ad quorum titulus quis ſit ordinatus, nequeant alienari ſine licentia Epiſcopi per verba *dict. cap. 2. Trid.* in dicto verſ. *atque deinceps*, quæ inducunt actus nullitatem ipſo jure propter adverbium illud *nullatenus*, quod tollit omnem alienandi potentiam ex gloſſa *in Clementina* 1. verb. *nullatenus de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct.* reſolvunt Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 159. *numero* 18. Zevallos *in pract. quæſt.* 527. *num.* 10. & *q.* 900. *num.* 5. Gonzalez *ad regul.* 8. *Canc. gloſſa fin. n.* 65. Sanchez *de matrim. lib. 6. diſp.* 32. *num.* 7. Barboſa *dict. quæſt.* 236. *num.* 4. *in paſtor dicta alleg.* 19. *n.* 75.
63 & in Trid, *num.* 59. † Ubi idem dicit de venditione, aut extinctione penſionis, & in venditione patrimonii, etiam ſi aliquis ſint auſi contrarium aſſerere, quos ipſe refert *dicta alleg.* 19. *ſub num.* 78. item in promiſſione de vendendo; item in tranſactione, ſi patrimonium diminuat; ſic & in diviſione ipſius patrimonii, & in permutatione, & in donatione in ſolutum, & in hypotheca, ut multis exornat idem Barboſa *dict. alleg.* 19. *à num.* 79. qui *num.* 87. ait ut non tantum hujuſmodi patrimonium alienari prohibeatur, † ſed nec præſcribi
64 tempore ordinario, prout in Supremo Luſitaniæ Senatu judicatum refert cum Melchiori Phebos ejuſdem Senatus *decif.* 1. *tom.* 12. alia dicit *in dict. Trid. cap.* 2. *num.* 59. 60. 61. & 62. bene diſputat Narbona *in dicta l.* 35. *gloſſ.* 1. *à num.* 85. qui etſi referat plures ſentientes, non eſſe ipſo jure nullam talem alienationem, noſtram ſententiam, amplectitur addens *num.* 86. in verſ. *adeo*, ut adeo patrimonii alienatio viribus evacuetur, ut nec quidem ſuſtineatur; licet æs alienum contractum, cauſam alienationi præbuerit: Sic Garcia *dict. c.* 5. *part.* 2. §. 1. *num.* 141. Ugolin. *dict. cap.* 26. §. 13. Joaone Gutierrez *de gabellis quæſt.* 22. *num.* 7. &
65 alii relati à Garcia. † Verùm Diana ad utramque partem diſputans omnino videndus cum multis *dict. 9. p. tract. 8. reſ.* 23. videtur tenere, ut alienatio non ſit ipſo jure nulla, ubi bene defendit, & Ægidius Trullench. *de Sacram. lib. 6. cap. unico, dub.* 12. *ſub num.* 7. per alienationem; quia nomen generale eſt, & intelligi venditionem, promiſſionem de vendendo, tranſactionem ipſius patrimonii, diviſionem, permutationem, dationem in ſolutum, hypothecam, item & præſcriptionem, cum multis Barboſa *dict. allegat.* 19. *à num.* 75. & *num.* 87. ut jam dixi, quibus etiam addo reſignationem, ſeu renunciationem, ut bene Barboſa *recopilat. ſub dict. cap.* 2. *Trid. ſeſſ.* 21. *circa finem.*

QUÆSTIO VIII.

An contracto jam ære alieno, tempore quo patrimonium in titulum alicui collatum eſt, nondum tamen ſuſceptis ordinibus, ejus prætextu juſtè ad ordines promoveatur, vel ob iſtam cauſam poſt factam ordinationem, patrimonium alienationem patiatur. Et an donatio patrimonii abſolutè, & illimitatè facta Clerico cauſa ſuſcipiendi ordines ſacros ad hæredes tranſmittatur, an verò mortuo donatario ad donantem revertatur. Et an ſufficiat patrimonium ab alio donatum ſub conditione, ut ceſſet ſtatim, ac ordinando de ſuſtentatione proviſum eſt. Et an Patrimonium Clerici illi à Patre donatum, ut poſſit ordinari, ſit ſupputandum inter bona legitima. Et nùm patrimonii bona gaudeant privilegiis Eccleſiaſticorum: & de aliis?

SUMMARIUM.

1 *Patrimonium ære alienò gravatum, non eſt titulus ſufficiens ad ordines.*
2 *Patrimonium donatum, ſufficiens titulus non eſt, cum ejus donatio ſit ſub pacto de non petendo.*
3 *Patrimonium donatum ad ordines poſt mortem ordinati, tranſit ad ejus hæredes, nec revertit ad donatorem.*
4 *Patrimonium ad ordines à Patre donatum filio, in perpetuum acquiritur.*
5 *Patrimonium à tertio donatum, ea conditione, ut ceſſet ſtatim, quo ordinatus de ſufficienti ſuſtentatione proviſus, eſt titulus ad ordines.*
6 *Beneficium impetratum, dum ejus poſſeſſio prohibita eſt, non eſt titulus ad ordines.*
7 *Patrimonium à patre donatum pro filio ordinando ſupputatur in ejus legitima*, num. ſequentibus, *contra* à num. 13. *declaratur* num. 17.
8 *Filius capit à patre donatum ratione militiæ titulo legitimæ; item Doctoratus gradu.* n. 9. *contra* n. 15. & 19.
10 *Donatio ad ordines, & cauſa militiæ, & Doctoratus, non eſt ſimplex, ſed cauſativa.*
11 *Donatum à Patre filio cauſa matrimonii confertur in legitimam.*
12 *Dos filiæ ingredienti Monaſterium, à Patre aſſignatur, etiam invito.*
13 *Donata ob cauſam, ſunt caſtrenſe, vel quaſi caſtrenſe peculium.*
14 *Alimenta neceſſaria non computantur filio in legitimam.*
15 *Expenſa facta pro doctorando filio, non veniunt in legitimam.*
16 *Donatio ſimplex non imputatur in legitimam.*
17 *Donatum à Patre pro ordinando filio, etſi computetur in legitimam, fiet intra meliorationes tertiæ, & quintæ bonorum partis.*
18 *Donationes omnes à parentibus filiis factæ, ſunt redigenda ad tertium, & quintum.*

19 *Militia, ſeu ejus aſtimatio à patre filio empta, computatur in legitimam.*
20 *Patrimonium donatum filio pro ordinibus, gaudet immunitate à collectis, interim, dum aliundè ordinatus, non adipiſcitur titulum perpetuum pro ſuſtentatione congrua, & hoc à die ordinationis, non donationis facta*, n. 21.
22 *Patrimonium ut admittatur in titulum ad ordines, debet prius ab Epiſcopo per edicta publica vocare omnes, qui ad illius bona Jus habeant, ut veniant intra certum tempus, quo elapſo, liberum erit patrimonium ab evictione*, n. 23.
24 *Donatio facta patrimonii pro ordinando filio, non debet inſinuari, ſicut facta pro matrimonio*, n. 26.
25 *Donator patrimonii ad ordines, non tenetur evictione, alii contra*, n. 26.
27 *Patrimonium deſideratum pro ordinandis intelligitur tantum de Clericis ſacularibus.*
28 *Profeſſio eſt titulus ad ordines in Religioſis.*
29 *Jeſuita poſt tria vota de licentia ſui Generalis, & poſt biennium, poſſunt in ſacris ordinari abſque alio titulo.*

1 AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum, ut nequeat ordinari ex his, quæ dixi ſupra *ſub quaſt. præcedenti*, in verſ. *ad ſecundum*, ibi, ſub verbo *notabis ſecundo*, cum Garcia, & aliis, ubi de eo, qui vult ordinari ad titulum patrimonii obligati hypothecæ; & ad utramque partem proſequitur Garcia *dicta 5. p. de benef.* §. 1. *à num.* 136. omnino videndus, ubi cum nonnullis diſtinctionibus ſolvit; imò & ſolvi poteſt ex jam dictis *dicta quaſt. præcedenti*. Et ſic non immoror, quare videbis Ugolinum *de officio Epiſcopi c.* 26. §. 11. *num.* 3. Novarr. *conſ.* 18. *hoc tit.* † Et idem
2 Garcia agit latè de alia quæſtione ibi *à n.* 151. de eo qui ordinatur ad titulum patrimonii ſibi donati cum pacto de non petendo, ſeu de illo poſtea reddendo, qui invalidus eſt, cum ſit titulus fictus, ipſe latè agit, ſed comprobatur ex dictis *ſub dicta quaſt.* 7. verſ. *ad ſecundam.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, ut bona ſic
3 donata abſolutè, & illimitatè, tranſeant ad hæredes donatarii poſt ejus mortem, & nullo modo ad donantem, docent Barboſa *in paſtor. p. 2. allegatione* 19. *ſub num.* 90. in verſ. *an donatio*, Cæſar Madius *de ſacris Ordinibus fol.* 145. Galetius *in Margarita caſuum conſcientia*, verb. *conditio*, verſ. *ſecundo*, qui etſi rationem non reddat, ea efficax eſt, nam ex tali donatione ſimplici, abſoluta, & illimitata acquiritur Jus perpetuum donatario, ratione ordinis ſuſcepti; ergo non eſt cur, eo mortuo revertatur ad donatorem; imò potius tranſire ad hæredes donatarii, & patet ex adductis ſuprà *ſub dicta quaſt.* 7. in verſ. *ad ſecundam.*
† Quod etiam confirmatur, nam etſi donatio in-
4 ter patrem, & filium ſit invalida, tamen facta cauſa patrimonii ad ordines ſuſcipiendos, eſt valida, & irrevocabilis, Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 9. cap. 6. num.* 10. cum aliis Barboſa *dicta allegat.* 19. *num.* 61. & 62. Ægidius Trullench. *de Sacrament. lib. 4. quaſt. unica num.* 4. vide infra *ſub verſ. ad quartam.*

Ad tertiam quæſtionis partem an ſufficiat pa-
5 trimonium ab alio datum, & videtur reſpondendum cum Tyberio *in inſtructione ordinum cap.* 9. *quaſt.* 72. Diana *parte 9. tract. 8. miſcel. reſol.* 25. in verſic. *ſed hic* de rigore eſſe admittendum, ut ceſſet ſtatim, ac de ſuſtentatione ordinato fuerit proviſum; quia patrimonium abſolutè datum, renunciari poteſt, etiam de Epiſcopi licentia, obtenta aliunde ſuſtentatione decenti, ſed Epiſcopus admittendo talem cautionem dat licentiam; ergo, dicentes etiam, ut in actu, quo renunciatur, debeat Epiſcopus intervenire: alia inquam congerit Diana *in verſ. notandum*, quæ jam ſupra manent explicata de titulo de futuro, † ubi 6
etiam *in verſ. hinc*, addit contra Rodriguez *in ſumma parte 2. cap.* 15. quod impetrato beneficio, ſed prohibita poſſeſſione à Judice ſæculari, non poſſit aliquos ſacros ordines ſumere; quia Concilium ante ordinationem præerequirit pacificam poſſeſſionem.

Ad quartam quæſtionis partem, an patrimo- 7
nium à patre donatum pro filio ordinando, ſit ſupputandum in ejus legitimam. Et quia longè Doctores, quos referunt Narbona *in l. 35. gloſſa* 1. *tit. 3. lib. 1. recopil. à num.* 11. Barboſa *dicta allegatione* 19. *à num.* 64. noviſſimè Diana *dicta parte 9. tractatu 8. miſcel. reſol.* 24. infinitos referant, & ipſi ad utramque partem tractent, mihi arridere non parum videtur ſententia eorum, qui dicunt illa bona ſic donata computanda eſſe in legitimam filii ordinati ex ratione adducta ſupra *ſub verſ. ad ſecundam*; quia talia bona, ut ibi dixi per ſe tranſmiſſibilia ſunt, & alienabilia de ſua natura, cum prohibitio perpetua non ſit pro omnibus futuris temporibus, ſed tantum pro vita ordinati, aut dum aliam congruam ſuſtentationem non adipiſcatur, juxta quæ dicit Gutierrez *practic. libro 2. quaſtione* 65. Narbona ubi ſupra *numero* 19. & 89.

Et confirmatur primò ex ſententia allata Ju- 8
ſtiniani reſcripto *in l. omnimoda* §. *imputari cod. de inofficioſo teſtament.* ubi filius quod occaſione militiæ à patre natus, capit portionis legitimæ titulo; igitur & id, quod occaſione ſacrorum ordinum lucretur, debet eodem jure cenſeri; deinde, quia rectum argumentum ſumitur de Sacerdote ad Doctorem *ex l.* 1. ibi: *Cujus merito quis nos Sacerdotes appellat, ff. de Juſtitia, & jure*, Marcus Mantua *obſervat. legal. lib. 2. obſ.* 19. verſ. *ſeptuageſimus.* † Sed quæ in filii Doctoratus gra-
du pater impendit imputatur in legitimam, ut 9
docuit Parladorius *differ.* 150. §. 4. *num.* 3. & alii communiter; igitur, & datum pro aſſequendis ordinibus. † Et confirmatur tertio; quia prædi- 10
cta donatio non eſt ſimplex, ſed ob cauſam, verum ut talis donatio computetur, ſufficit quod à Patre proficiſcatur, ex neceſſitate, etſi præciſa *ex dict. l. omnimodo* §. *imputari ff. de inofficioſo*, quam ſic Salzedus ad Bernard, Diaz. *in praxi cap.* 18. n. 16. expendit, ſequitur, & explicat idem Narbona *ſupr. num.* 20. & 21.

Ulterius confirmatur eo quòd valet argumen- 11
tum de matrimonio carnali ad ſpirituale, ut ſupra dixi *de translatione Epiſcopi in cap. inter corporalia, cap. tua de ſponſ. & ſub hoc tit.* ſed ſic eſt quod filius confert à patre datum, ut in matrimonium carnale eat, ut benè cum multis Pichard. *in* §. *quadam 20. inſtit. de action. à num.* 21. *ad* 47. ergo & ſimiliter donatum, ac datum à patre pro ordinando filio in ſacris, juxta textum *in c. Epiſcopus 4. de præb. & in cap. cum non deceat 2. Trid. ſeſſ.* 21. quoniam negari non poteſt hujuſmodi negationem fieri ob neceſſariam cauſam, ad quam pater invitus cogi poſſit, † quia quem- 12
admodum

admodum, quando filia ingreditur Monaſte-
rium, pater judicis officio cogitur invitus dotem
ei aſſignare; argum. textus *in l. qui liberos* 19. *ff.
de ritu nupt.* cum aliis, quæ debet in legitimam
imputari, ut probat idem Pichard. *dict. num.* 47.
legendus *num.* 29. Sequitur ut eodem modo im-
putetur filio in legitimam, quod ei ad ſuſcipien-
dos ordines à patre ſit datum, ad inſtar propter
nuptias donationis: hanc ſententiam expreſsè
defendunt Covarru. *in cap. Raynaldus*, §. 2. *num.* 7.
de teſt. Didacus Perez *in l.* 4. *tit.* 12. *lib.* 3. *ordin.
pag.* 1187. Avendannus *reſponſ.* 17. Joannes Gu-
tierrez *dict. lib.* 2. *practicar. cap.* 65. Anton. Gomez
in l. 29. *Tauri num.* 21. *verſ. ſub infero.* Menchaca *de
ſucceſ. creat. lib.* 3. §. 22. *num.* 44. Joſeph. Gonzalez
variar. cap. 22. *num.* 25. Garcia *de benef.* 2. *p. cap.* 5.
§. 1. *num.* 159. Ugolin. *de poteſtate Epiſcop. p.* 26.
§. 9. *num.* 4. *verſ. atqui.* Molina Theologus *de juſti-
tia, & jure tom.* 2. *diſp.* 238. *num.* 15. *& diſp.* 241. *in
fine*, Pichard. *dict. num.* 47. Bonacina *tom.* 3. *diſp.* 1.
quæſt. 19. *punct.* 3. §. 1. *num.* 14. Marchinus omnino
videndus *de Sacram. Ordin. tract.* 2. *p.* 6. *cap.* 7. *diffi-
cult.* 10. Caſtrus Palaus *tom.* 4. *tract.* 27. *diſp. unica,
puncto* 11. *num.* 6. & alii viginti quinque Doctores,
quos refert, & ſequitur Barboſa ſupra *à num.* 64.
13 † contra alios per eum adductos *n.* 70. contra-
riam ſequentes ſententiam; eo quod donata
ob cauſam fiunt Caſtrenſe, vel quaſi Caſtrenſe
filii peculium, quod non imputatur in legitimam;
argum. textus *in l. cod. familiæ erciſcundæ l.* 5. *tit.* 15.
p. 6. *l.* 3. *tit.* 4. *p.* 5. ut pluribus exemplis exornat Ma-
tienzus *in l.* 3. *tit.* 8. *lib.* 5. *recop. gloſſ.* 2. *à n.* 3. *&* 11.
ſed bona collata ad Ordines, fiunt quaſi caſtrenſia;
ſiquidem gaudent privilegiis Eccleſiaſticorum, ut
multis relatis tradit Azevedus *in l.* 10. *tit.* 6. *lib.* 5.
14 *recopilat. num.* 30. ergo. † Deinde quia bona præ-
dicta ſunt filio conceſſa pro alimentis neceſſariis;
hæc enim non conferuntur, ut dicit Pichardus ſu-
pra *art.* 3. *num.* 56. quia pater non ſolùm poſt mor-
tem tenetur filiis legitimam relinquere, verum eis
vivus alimenta præſtare juxta qualitatem perſo-
15 næ, ut paſſim Doctores obſervant. † Deinde
quia expenſæ factæ pro doctorando filio non
veniunt in legitimam, ut docent Rebuffus *de
privileg. ſcholar. privilegio* 55. *num.* 3. Valaſcus *de
part. cap.* 13. *num.* 175. Perez *in l.* 8. *tit.* 2. *lib.* 1. *ordi-
num. & lib.* 5. *tit.* 7. *pag.* 208. nec venire quæ con-
ceduntur pro ingredienda militia, reſolvunt idem
Valaſcus *dict. cap.* 13. *num.* 60. *&* 61. & plures re-
lati à Flores de Mena ad Gamam *deciſ.* 140. *in
princ.* Gratianus *regula* 195. Stephanus Gratianus
diſcept. forenſ. 1. *p. cap.* 159. *à num.* 31. *& cap.* 297. *à
num.* 8. Riccius *in praxi Eccleſiaſt. deciſ.* 86. *num.* 4.
& deciſ. 594. alii plures relati à Narbona ſupra *à*
16 *num.* 11. † Qui etiam probat, quia donatio ſim-
plex in legitimam non imputatur *ex l. ſi quando*
35. §. *fin.* ibi: *Vel inter vivos, donatio in quartam
ei computatur*, juncta gloſſa verb. *comput. cod. de
inofficioſo teſtam. l. illud* 20. *in fine*; & ibi etiam
gloſſa *impoſuerit, & in auth. ex teſtamento*, verbo
datorum cod. de collation. quia quod pater filio do-
nat, eum vult præcipuum ſibi habere; quod ſi in
legitimam imputaretur, donatio, deinde non
eſſet, ſed donatio filio facta pro ordinibus ſimplex
eſt; ita ut ob cauſam dici, debeat cum ob neceſſita-
tem fiat; quia ea, quæ dicitur ob cauſam præ ſe fert
cauſam neceſſariam, qualis non invenitur in dato
ad ordines à patre filio; ſed convincitur Bar-
boſa à ſe ipſo ex dictis infra *in verſ. notabis ſe-
cundo.*

Ego autem pro prima ſententia ſum etſi fatear 17
probabilem eſſe hanc ſecundam: nam revera nul-
lus negare poteſt quod datum ad ordines filio, da-
tur ob cauſam utilem ipſi filio, quare mirum eſt,
ut teneatur in legitimam conferre; tum quia etſi
de illis bonis, dum vivit, nequeat diſponere ven-
dendo, aut alienando proprietatem, utitur tamen
ſecurius de fructibus in perpetuum. Ad argu-
menta contrariæ ſententiæ reſpondent Caſtrus
Palaus, & Marchinus *ſupra* tenet etiam noſtram
ſententiam ut probabiliorem Diana *dicta reſ.* 44.
Et quia utraque habet acerrimos authores, & pro
negativa proxima relata adſint Joannes Faber, &
ſequaces, & Angelus *de meliorat. lib.* 9. *gloſſa* 4.
num. 16. quorum etiam fundamentis reſpondent
Gutierrez *dicto cap.* 56. & Avendannus *dicto reſp.*
17. exiſtimo ſic cum Pichardo *dict. num.* 47. *in fine*,
in amicitiam poſſe reduci, ut ſaltem quamvis do-
natio hæc in legitimam non imputetur, ut voluit
etiam Garcia *in ſumma mor. tract.* 1. *dif.* 1. *dubia* 5.
puncto 539. † computetur tamen in tertium, & 18
quintum, ad quæ omnes donationes à parentibus
factæ, veniunt redigendæ *ex l.* 26. *Tauri, & l.* 10.
tit. 6. *lib.* 5. *recop.* ut conciliat Velaſquez de Aven-
dann. *in dicta l.* 29. *Tauri gloſſa* 3. *num.* 8. † Et quod 19
militia, ſive ejus æſtimatio à patre filio empta in
legitimam imputetur, probat Pichardus ex multis
juribus *dict. art.* 3. *à num.* 48. omnino videndus, ubi
à n. 49. idem dicit *de officio Tabellionatus filio
empto*: alia videbis tradita à Barboſa *de jure Ec-
cleſ. p.* 2. *cap.* 33. *à num.* 151.

Ad quintam quæſtionis partem, num patrimo- 20
nium datum pro ordinando aliquo in ſacris;
gaudeat privilegio bonorum Eccleſiaſticorum; &
quod illo privilegio potiatur; ita ut non poſſit à
Principe collectari, docent Menochinus *de recup.
rem.* 15. *num.* 21. Marc. Anton. *variar. reſolut. lib.* 1.
reſol. 88. Stephan. Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 159.
num. 2. Martha *de juriſd. p.* 4. *caſu* 11. *num.* 45. San-
chez *in opuſculo mor. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 36. *in princ.*
Lotterius *de re beneficiar. lib.* 1. *quæſt.* 2. *num.* 27. *&*
36. ſaltem interim quo non extinguitur titulus per
adeptionem beneficii Eccleſiaſtici, Spino *de te-
ſtam. gloſſa* 18. *num.* 72. Azevedus *in l.* 1. *n.* 9. *tit.* 4.
lib. 1. *nova recopil.* Zevallos *in practicis q.* 527. *n.* 4.
quos refert, & ſequitur Zenedus *pract. q.* 1. *q.* 11.
num. 6. Ciarlin. *controverſ. forenſ. cap.* 22. *num.* 48.
optimè Marcellus Vulpejus *in ſua praxi judic. Ec-
cleſ. cap.* 17. *num.* 24. Barboſa *in paſtor. p.* 2. *dict. c.* 19.
num. 91. † ubi addit ut Regia Camera ſummariæ 21
Neapol. obſervet, quod de donatione facta cle-
rico, ut poſſit aſcendere ad ordines ſacros, dona-
tarius ſit immunis à gabella à die promotionis, &
non à die factæ donationis: verum *num.* 92. addit
quoad decimam Parochialem certum eſſe, ut
ſolvat clericus de patrimonio ſic aſſignato ex gloſ-
ſa fin. verſ. *Credo quod propter clericatum, in dict.
cap. tuis de prob.* ubi Abbas *num.* 6. Lotter. *de re be-
nefic. lib.* 1. *quæſt.* 2. *num.* 26. Azor. *inſtit. moral. p.* 2.
lib. 3. *cap.* 4. Riccius *in praxi fori Eccleſ. deciſ.* 605.
in 1. *editione, alias reſ.* 529. *in* 2. *edit. noviſſimè*, de
utroque caſu Ægidius Trullench. *de Sacram. lib.* 6.
quæſt. unica dubio 12. *num.* 10. quæ omnia confir-
mari poſſunt ex his, quæ latè adduxi *ſub cap.* 5. *de
foro comp.* ubi leges applicando quæ etiam adduxi
in cap. 1. *eodem*, videbis aliqua *ſupra in cap.* 10.
de conſtit. ſub q. 9.

Pro complemento notabis primò quod Epiſ- 22
copi antequam prædictum patrimonium admit-
tant in titulum pro ordinandis, debent propo-

nete publica edicta, ut qui jus aliquod in dicta bona habeat, intra certum tempus compareat, ut doceat de jure ſuo, quo tempore elapſo, omni jure in dicta bona ſe eſſe ſpoliatum noverit, atque hac ratione Epiſcopi non modo ordinandis ſed ſibi ipſi conſulunt; quia ab onere alimentorum eximuntur, ut poſt alios, notat Quaranta *in ſumma Bullarii*, verb. *Ordo*, verſ. *quod intellige, in fine*, Barboſa *dicta allegat.* 19. *ſub num.* 87. verſ. *unde.*

23 Qui docet cum Navarro *conſ.* 14. & 46. *hoc tit.* & Sanchez *de matrim. lib.* 6. *diſp.* 32. *num.* 7. & 8. & Molfeſio *in ſumm. tract.* 2. *cap.* 15. *n.* 5. poſt prædictam diligentiam, Creditores hujuſmodi patrimonium illud evincere non poſſe; ſic ut talis revocatio irrita ſit, & Epiſcopi ad nihil teneantur.

24 Notabis ſecundò quod donatio cauſa patrimonii facta pro Clerico in ſacris ordinando, non debeat inſinuari, ſicut nec donatio dotis cauſa ma-
25 trimonii carnalis. † Nec teneri donatorem de evictione, niſi ad eam ſe expreſsè obligaverit, ut docent Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 8. *cap.* 4. *num.* 4. verſ. *verum.* Ægidius Trullench. *de Sacram. lib.* 6. *dicta quæſt. unica, dubio* 12. *num.* 11. Barboſa cum multis *in paſtor. dict.* 2. *p. alleg.* 20.
26 *num.* 14. † qui *num.* 17. addit bonam cauſam foveret qui diceret talem donatorem teneri de evictione, etiam ſi expreſsè ad eam non ſe obligaverit; quia talis donatio non eſt ſimpliciter, & propriè donatio, ſed quædam ſpiritualis merces, & præmium pro ſervitiis Eccleſiæ exhibendis, & conſequenter non purè, & liberaliter facta, ſed ob cauſam piam, & quaſi conditionaliter; ob idque non egere inſinuationi videbis eundem Trullench. *in opere moral. lib.* 7. *cap.* 17. *dubio* 14. *num.* 4.

27 Notabis tertiò dicta in hac quæſtione, & præcedenti, *de titulis neceſſariis ad ordines*, juxta Trid. *in dict. cap.* 2. *ſeſſ.* 21. intelligi tantùm de Clericis
28 ſæcularibus ordinandis. † Non ſic de Religioſis profeſſis; quia in iſtis ſufficit pro titulo ipſa profeſſio, docent Henriquez *lib.* 10. *ſum. cap.* 10. *n.* 3. & Doctores communiter, uti praxis etiam comprobat, & ut colligitur *ex dicto cap.* 2. *Trid.* dum agens de titulo; loquitur tantum de ſæcularibus Clericis, & Pius V. *in quadam conſtit. anni* 1568. *quæ in ordine eſt ſeptuageſima quinta.*

29 Et de Patribus Societatis JESU eſt conſtitutio Gregor. XIII. quæ incipit *aſcendente Domino* anno 1588. ubi declarat poſſe de licentia ſui Generalis poſt tria vota facta poſt biennium Tyrocinii abſque alio titulo ordines recipere cum multis Barboſa videndus *dicta allegat.* 19. *à num.* 4. *ad* 7. Villalobos *in ſumma p.* 1. *tract.* 11. *diſ.* 15. *num.* 12. Henriquez *lib.* 10. *cap.* 17. *num.* 3. Suarez *tom.* 5. *diſp.* 31. *ſect.* 1. *num.* 38. Ægidius Trullench. *dicta quæſt. unica lib.* 6. *de Sacram. dub.* 11. *n.* 1.

QUÆSTIO IX.

An Epiſcopus in aliena Diœceſi poſſit ſine licentia conferre ſuis ſubditis primam Tonſuram. Et an Epiſcopus invitatus ad ordinandum in aliena Diœceſi, poſſit ibi ordinare, non ſolum ſuos ſubditos, ſed etiam alienos, litteras dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum reportantes. Et an dans primam Tonſuram ſine licentia proprii Epiſcopi peccet mortaliter. Et an ſit nulla collatio primæ Tonſuræ ab alieno Epiſcopo, ſine licentia proprii Epiſcopi, non ſubditos ordinante, hoc eſt ſine litteris dimiſſoriis, vulgò reverendas.

SUMMARIUM.

1 *Prima Tonſura nequit ab Epiſcopo proprio dari ſuis ſubditis ſine licentia Epiſcopi Diœceſis*, n. 3. & 6.
2 *Prima Tonſura ſolet concedi ſine exercitio Pontificalium.*
3 *Prima Tonſura ordinatis, confertur Clericalis ordo; ſic ut eos percutiens ſit excommunicatus.*
4 *Tonſura generaliter venit ſub verbo* ordo, ordines, & ordinare.
5 *Laici ſunt beneficii incapaces, tum ordinem non habens, ſecus ſi tonſurati ſint.*
7 *Epiſcopus in aliena Diœceſi non exercet Pontificalia, abſque proprii Epiſcopi licentia.*
8 *Ordinare nequit Epiſcopus non ſibi ſubjectos in alterius Diœceſi ſine licentia proprii Epiſcopi: quid in praxi*, n. 9. & 10.
10 *Ordinare queit Epiſcopus invitatus in aliena Diœceſi ſubditos alienos, tam ſibi quam Epiſcopo, ubi ordines fiunt, ſolum cum dimiſſoriis proprii Epiſcopi ſubditorum.*
11 Cap. 5. Trid. ſeſſ. 6.
13 *Tonſura ab alieno Epiſcopo collata ſine proprii licentia, eſt nulla, quoad exercitium; difficulter tamen iterabitur, ſi ſemel data* n. 14.
15 *Dimiſſoriarum, id eſt reverendarum ad ordines, eſt uſus antiquiſſimus, de quarum formula antiqua refertur*, n. 16. & *qualiter ſoleant concedi*, n. 22.
17 *Dimiſſorias concedit is, qui ordinare valet: quid de exemptis*, n. 18. *ſed non Vicarius Epiſcopi*, n. 19. *Capitulum ſede vacante non niſi elapſo anno à morte Epiſcopi*, n. 20. *fallit*, n. 21.
21 *Dimiſſoriæ, ſeu litteræ teſtimoniales Religioſis num concedantur.*

AD primam quæſtionis partem reſpondent multi, ut poſſit primam Tonſuram Epiſ- 1
copus conferre ſuis ſubditis in aliena Diœceſi ſine proprii Epiſcopi licentia; quia Concilium Trid. *cap.* 5. *ſeſſ.* 6. *de Epiſcopo conferente ordines*, non videtur prohibere; ſed prima Tonſura non eſt ordo, ſed initium ad ordines, ut ſub Rubrica pro opinione Theologorum adduxi; ergo: ſic defendunt

ſendunt plures, quos citat Bonacina *de Sacram: diſp:3.quæſt,unica puncto 2.n.13.* Azor. *inſtit.mor. p.2.lib.3.cap.48.q.5.* Fornar. *de Sacr.Ordin. c. 5. §.4. notab.4.* Molfeſius *in ſumma tom. 1. tract.2.c. 2.*Mauricius Alzedo *in praxi Epiſc. part. 2.cap. 5.*
2 *num. 18.* † Etenim prima Tonſura ſolet concedi
ſine exercitio Pontificalium, ut ſentiunt Barbatia
in cap.novit num.18. de officio deleg. Rebuffus *in
tract. nominat.quaſt.14. num.29. & 65. & in praxi
beneficiali, Rub. de Eccleſiaſticis*, & à quibus, &
quomodo ordinetur, Toletus *in ſumma lib. 1.
cap.49.num.4.alias 48.num.6.* Diana *morali reſol.
p.4.tract.4.miſcellan.reſ.193.* Henriquez *in ſumma
lib.3.cap.6.§.6.* Villalobos *in ſumma tom.1.tract.8.
diſ.7.num.172.* & ob hoc non eſſe ſuſpenſum Epi-
ſcopum conferentem, reſolvunt prædicti, & alii
Doctores.
3 Verùm quia jam ſupra dixi ſub Rubrica *cum
ſchola Canoniſtarum*, quòd prima Tonſura eſt or-
do diſtinctus à cæteris minoribus, vel ut ibi dixi.
& probant Doctores per textum, ibi: *In cap.
cum contingat de ætate, & qualitate ordinan.* di-
cens per primam Tonſuram, juxta ordinem Ec-
cleſiæ datum à talibus Clericalem ordinem con-
ferre; deinde quia qui manus violentas injicit in
Clericum tonſuratum, incurrit ſimiliter ſenten-
tiam excommunicationis, ac percutiens cæteros
Clericos, ut probat textus *in cap. non dubium de
ſent. excommunic. cap. ſi quis ſuadente 27. quaſt.4.
gloſſa fin. in dict.cap.cum contingat.* Covarruu. Bel-
luga, Gonzalez, & plures alii, quos ſequitur Tor-
reblanca de Megia *lib.4. cap.6. de los Clerigos de*
4 *corona. num. 50.* † Præterea quia *ſub verbo ordo*,
generaliter ſeu *ordines*, & *ordinare*, venit Ton-
ſura, tam in jure, quàm in Concilio Trid. ut *in
cap.1. ſeſſ.21. de reformat.& cap.37.& cap.8.ſeſſ.23.*
5 verſ. *unuſquiſque autem.* † Deinde quia laici ſunt
beneficiorum incapaces, nec gaudent privilegio
fori Eccleſiaſtici, cum ordinem non habeant, *cap.
ex litteris de tranſact. cap. 2. de inſtitut.* ſed ſic
eſt quod Tonſurati prima Tonſura, poſſunt ha-
bere beneficia; Torreblanca *in cap. 6. nume-
ro 56.*
6 Ergo dici debet ut quemadmodum nequit
Epiſcopus ſubditos ſuos in aliena Diœceſi in ſa-
cris, aut aliis minoribus ordinare ſine licentia pro-
prii Epiſcopi, ſic nec primam conferre Tonſuram
per Doctrinam longè traditam à Barboſa *p. 2. in
paſtorali allegat. 2. à num. 16.* etſi ex dictis ibi,
num. 18. coincidendo in Theologorum ſenten-
tiam, contrarium dici poſſit, in terminis ipſe, ibi:
allegat. 6. num. 15. Campan. *in diverſ. Juris can.
Rub. 6. cap. 1. num,2.* Petrus Barboſa *in l. 1. art.3.
num.218.ff. de judic.* Narbona *in l.20.gloſſa 2.n.135
tit.1.lib. 4. recopil.* Salzedo ad Bernard. Diaz. *in
praxi cap. 26.* Navar. *conſ.29.num.1. hoc tit.* Garcia
de benef.p.1.cap. 5.num. 142. A Cunna *in cap. il-
lud num.2.diſt.71.* Sanchez *in opuſculo mor.tom.2.*
7 *lib.7.cap.1. dubia 5.num.1.* † Julius Cæſar Malius
de ſacris ordinibus cap.2. num.4. qui teſtatur de
ſtylo, & conſuetudine, probantes etiam ex Trid.
in dict.cap.5.ſeſſ.6. quatenus prohibet Epiſcopis
in aliena Diœceſi Pontificalia exercere abſque
proprii Epiſcopi licentia, & cum multis ad ca-
ſum noſtrum Barboſa *in dicta cap. 5. Trid. nume-
ro 9.*
8 Ad ſecundam quæſtionis partem video Bar-
boſam negativam docere ſententiam *in dict. c. 5.
Trid. ſeſſ.5. num.4.* quatenus dicit quod Epiſcopus
in alterius Diœceſi de licentia Ordinarii loci, non
poſſit ordinare perſonas, quæ non ſunt illi ſubje-
ctæ Ordinario, niſi habeat dimiſſorias generales à
ſuis Ordinariis, ſic referens deciſum cum Armen-
dar. *in addit.ad leg.Regias Navarra lib. 1. tit. 18.
l.7.de Epiſcopis à n,68.* iterum cum aliis docet Bar-
boſa *dict. alleg. 4. num. 64.* ex Trid. *ſeſſ. 6. de re-
form. dict. cap. 5.* † Et ibi, *n. 6.* notat cum aliis; 9
quod Epiſcopus in alterius Diœceſi de licentia Or-
dinarii, poteſt tam ſubditos proprios, quàm Epiſ-
copi licentiam concedentis ordinare, & refert de-
ciſum Aldan, *infra* citatus à ſancta Congreg. Epi-
ſcopor. *ſub die 18. Aprilis* 1599.
Mihi tamen in praxi arridet opinio aliorum, ut 10
quando Epiſcopus eſt invitatus ab alio Epiſcopo
ad ordines celebrandos generales in ſua Diœceſi,
poſſit tunc ordinare ibi clericos ſibi ſubditos, &
etiam aliarum Diœceſium, ſi litteras dimiſſorias
habeant; ita ut non prærequiratur alia licentia il-
lius Epiſcopi, in cujus Diœceſi celebrat ordines,
cum ſufficiat illa generalis, quam habet: ſic Ve-
nerus *in examin. Epiſc. lib. 1. cap. 12. num. 52.*
Navarrus Toletus, Fornar. quos citat Mauritius
Alzed. *in praxi Epiſc. p.2. c.5. num. 30.* † reſpon- 11
dens ad Tridentini locum, aſſerens, quod loqui-
tur de Epiſcopo ordinante in aliena Diœceſi, ra-
tione privilegii ſibi dati à Papa ad conferendos
ordines: nam tunc ſine licentia Ordinarii, & niſi
Clericos illi ordinario ſubjectos ordinare non
poſſit, ſecus in caſu noſtro refert Diana *dicta 4.p.
tract.4. miſcel.reſ.144.* & Barboſa dicit *dicto c. 5.
Trid. num.7.* quod facultatem habens à Papa pro-
movendi à quocunque, non poſſit promoveri
ab Epiſcopo in aliena Diœceſi, ſine licentia
Epiſcopi illius Diœceſis, per textum Trid. *in cap.
11. ſeſſ. 7.* ibi: *Vel ab eo, quod pro eo:* ſic cum
Aldano *in compendio Canonic. reſol. libro 1. tit.8.
numero 5.*
Ad tertiam quæſtionis partem, an dans primam 12
Tonſuram ſine licentia proprii Epiſcopi, peccet
mortaliter, dico *infra* cum ago de alia, *num ſit
ſuſpenſus. ſub quæſt. 11.*
Ad quartam, an Tonſuræ collatio ſit nulla, 13
data ab alieno Epiſcopo ſine licentia proprii, &
quod nulla ſit teſtantur deciſum Guido bonus *in
deciſ. 99. in manuſcript.* Caputaq. *in deciſ. 126.p.1.*
ex eo quod ſit ordinatus, non recipit ordinis exe-
cutionem, ſed eſt ſuſpenſus, ſaltem quoad ſe,
donec Epiſcopus proprius ratificet, Sayrus *in de-
ciſ.12. hoc tit.* Rota *diverſ. in deciſ.731.p.1.* & ite-
rum tenuit Rota *in una Neapolit. Canonic. 20.
Maij* 1586. coram Seraphino, in qua fuit reſolu-
tum non conſtare de Clericatu legitimo, quando
collatum fuit à non ſuo Epiſcopo ſine licentia
proprii Epiſcopi, de qua nulla ſit mentio in ſcrip-
tura ejus, & privatim, non autem publicè in alie-
na Diœceſi, & talem promotum non ritè in ſui
præjudicium eſſe clericum ſed ordinis carere exe-
cutione; Caputaq. *in citat. deciſ. 126.* & quando
conſtat de malo initio, nihilque referre, ut ince-
dat in habitu clericali. Capel. Toloſana *in dec.16.*
& hodie ex ſacro Concilio Trid. eſt ſuſpenſus ve-
ra ſuſpenſione, ut patet *ſeſſ.23. cap.8.* etiam quoad
alios infra dico. † Sed etſi quoad prædictos ſit 14
nulla, tamen ut iterum detur prima Tonſura,
aut repetatur, non videtur de facili aſſeren-
dum.
Ad quintam quæſtionis partem, an poſſit non 15
ſubditos ordinare, videtur jam ex dictis in verſ.
ad primam quæſtionis partem, & in verſ. *ad ſe-
cundam* præbitum reſponſum, certum eſt non poſſe

ex textu noſtro, niſi in caſibus infra relatis, *q.*10. verſ. *ad quintam* ſub verſ. *relatam.* Unde nunc locus iſte expoſcebat agi de litteris dimiſſoriis, vulgò *reverenda*, quas concedunt Epiſcopi, ut ſubditi ſui ab alieno Epiſcopo licitè queant ordinari, de quibus agunt Doctores *in cap. Epiſcopum* 9. *q.* 1. *& cap.* 1. juncto *cap. cum nullus hoc tit. lib.* 6. *in c.*10. *Trid. ſeſſ.*23. *in cap.* 7. *de reformat. ref.* 10. quorum uſus antiquiſſimus eſt, cum tempore D. Auguſtini extiterint & tempore Concilii Niceni *in cap.* 2.
16 *diſt.* 73. † De quarum formula antiqua dicitur, *tota diſt.* 73. quam refert Barboſa *in paſtorali ſub num. allegat.* 7. *p.* 2. eaſque concedere poſſunt cuncti Epiſcopi, quos attenta juriſdictione, privilegio, vel conſuetudine, ad ordines valent aſſu-
17 mere, ex gloſſa fin. *in dict. cap. cum nullus,* † nam is dimiſſorias concedit, qui ordinare valet, *cap.* 1. *diſt.* 62. niſi fuerit excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus, inferiores verò Prælati eas non concedunt, niſi à ſede Apoſtolica ſpecialiter eis fuiſ-
18 ſet conceſſum *dict. cap. cum nullus* §. *inferiores.* †. Et quamvis exemptus olim liceret eas dare *ex dicto cap. hodie*, ex Trid. *dict. cap.*10. *ſeſſ.*23. non licet quod qualiter accipiatur, declarat *ibi* Barboſa &
19 *in dicta allegatione* 7. *à num.* 7. † ubi *num.* 9. ait quod Vicarius Epiſcopi eas non concedit, niſi Epiſcopi licentia ſpeciali, *dicto cap. cum nullus*
20 *verſ. officialis.* † Et licèt antiquitùs Capitulo ſede vacante libera eſſet facultas, *dict. cap. cum nullus* ex Trid. *dict. ſeſſ.*23. *cap.* 10. reſtricta eſt, ut non
21 niſi elapſo anno. † Niſi ratiooe beneficii coarctati, id eſt curati reſidentiam, præciſamve poſtulantis, vel ſi ordinandus habet à Pontifice facultatem, ut nondum elapſo anno eas ſibi concedat; concedit verò abſolutè litteras teſtimoniales, quæ non ſunt *reverendæ*; & regulares ſuperiores con-
22 cedunt ſubditis. † Solent concedi jam examinato, quod melius eſt, vel ad examinandum, quæ valent etiam, ſi eas dans moriatur, etiam datæ à Capitulo; non enim expirant per ingreſſum Epiſcopi moderni, & Barboſa à *num.* 34. reſpondet concertationi ſibi factæ anno 1649. Romæ 9. Februarii.

QUÆSTIO X.

An Laicus ordinatus ab alieno Epiſcopo, gaudeat fori privilegio. Et an poſſit in alia Diæceſi celebrare Pontificalia, vel confirmare aliquem afferentem litteras dimiſſorias ſui Epiſcopi, ut ordinetur. Et an quis valeat in locum exemptum, & perſonas exercere juriſdictionem. Et an peccet Epiſcopus ſi confirmet in ſua Diæceſi ſubditos alterius Epiſcopi. Et an Prælatus alienus poſſit abſolvere alterius ſubditum à caſibus reſervatis?

SUMMARIUM.

1 *Laicus ordinatus ab alieno Epiſcopo, gaudet fori privilegio, etiam ſi foret ſine litteris proprii; eo quod in ordinatione imprimitur character,* num. 2. *Expenditur,* à num. 3. *ubi de contraria ſententia.*
3 Cap. 10. *Trid.* ſeſſ. 7. *& num.* 7.
4 *Epiſcopus alienus, qui ordinat ſine dimiſſoriis, eſt in culpa.*
5 Cap. 10. *Trid.* ſeſſ.23. cap. eos, cap. nullus, de tempor. ordin. lib. 6. *& num. ſeqq.*
8 *Pontificalia inſignia, & ornamenta Epiſcopi ſunt, Mitra, Baculum, Annulus, Sandalia, Tunicella, Dalmatica, Chirotеca, & Crux paſtoralis.*
9 *Pontificalia exercere quæ juriſdictionis non ſunt, queit Epiſcopus in aliena Diæceſi ſine illius Epiſcopi licentia, veluti ſacrificare, ſed non ordinare, aut conſecrare,* num. 10. 11. & 12. *alii abſolutè negant* à n. 12. n. 20.
10 *Trid.* cap. 5. ſeſſ. 6. de reform. *& à n.* 12.
11 *Locus exemptus, & locus extra Diæceſim, indicatur à pari.*
12. *Pontificalia verè dicitur exercere, qui utitur Baculo.*
13 *Baculus paſtoralis eſt non ſolum ornamentum, ſed etiam ſignum ſuperioritatis, & juriſdictionis,* n. 18.
14 *Baculus curvatus in Epiſcopis ſignificat limitatam juriſdictionem.*
15 *Baculo quare Pontifex non utitur, & cui primo Baculum dedit, & ad quid.*
16 *Baculus miſſus fuit à Petro Euchario primo Trebanorum Epiſcopo, quem deſtinavit ad prædicandum cum Valerio, & Materno Gentium Gentila, quo Baculo tantum utitur Pontifex, ſi ibi intrat,* n. 17.
19 *Baculi ſui uſum non concedit Epiſcopo alienæ Diæceſis in propria.*
20 *Mitra Epiſcopus non utitur in locis exemptis, niſi invitatus.*
21 *Baculo utitur Epiſcopus in loco exempto intra ſuam Diæceſim.*
22 *Pontificalia, in quo loco exempto exercere poſſit Epiſcopus.*
25 *Confirmationis Sacramentum, non miniſtrat Epiſcopus in aliena Diæceſi.*
26 *Confirmare queit Epiſcopus ſubditum alterius, qui affert dimiſſorias ad ordines.*
27 *Confirmans Epiſcopus ſubditum alienum in propria Diæceſi, non incurrit pœnam.*
28 *Epiſcopus etſi in Diæceſi aliena non exerceat juriſdictionem, limitatur remiſſivè in octo caſibus.*
29 *Confirmans Epiſcopum ſubditum alienum ſine dimiſſoriis, aut licentia proprii Epiſcopi peccat, & ſatisfit contrariæ opinioni,* n. 30. & 31.
33 *Confirmans Epiſcopus extra Eccleſiam non peccat.*
34 *Ordinare queit vicinior alienus Epiſcopus ſubditos alterius Epiſcopi ſuſpenſi.*
36 *Monachus ordinari poteſt ab Epiſcopo ipſius Diæceſis, etſi exemptus ſit.*
37 *Ordinari queit Clericus litteris dimiſſoriis Legati de Latere.*

AD primam quæſtionis partem, videtur ne- 1
gativè reſpondendum ex Tridentini verbis, *ſeſſ.*7. *c.*10. ibi, *Et ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo privilegio clericali, præſertim in criminalibus gaudeant.* Sed in caſu propoſitæ difficultatis, ut Laicus ordinatus ab alieno Epiſcopo gaudeat privilegio fori Eccleſiaſtici,
ex eo, † quia Clerico ordinato ab alieno Epiſco- 2
po, etiam abſque litteris dimiſſoriis imprimitur

Character

Character per textum *in c.fin.* ubi Archidiaconus,
Geminian. & Præpoſit.*9.quæſt.*1. Giud. Pap. *deciſ.*
449. Gabriel *conſ.*191. *num.* 4. *volum.* 2. contra
Caſſaneum *in conſuetudinib. Burgundiæ. Rub.*1.§.5.
in fine, Rebuff. *in tract. nomin. in quæſt.*14.*num.*42.
Salzedum *in additionib. ad Bernard. Diaz. cap.*26.
& gloſſam *in cap. in eos*, verbo *ordinare*, *hoc tit.*
lib. 9. tenent, ac docent Guid. Papæ, & Gabriel
ſupra. [illegible]ha *de juriſd.*4.*p.cen.*2.*caſu* 149.*num.*8.
& 9. [illegible]llos *in pract.p.*4.*quæſt.* 897.*num.*1291.
cogn.
3 Nec obſtat Trid. *in dicto cap.* 10. quia loquitur
de ordinato ab Epiſcopo alieno cum litteris infe-
riorum Prælatorum, per quem eſt ſublata poteſ-
tas Capituli, & Prælatorum inferiorum, etiam
ſi prætenderent legitimam conſuetudinem, ut tra-
dit Stephanus Aufredius *in additionibus ad Capel-*
*lam Toloſanam deciſ.*450. non enim militat eadem
ratio in caſu, quo ſine litteris dimiſſoriis, ordines
4 collati fuerint. † Quia ſine his litteris ſolus Epiſco-
pus eſt in culpa, qui debet ſcrutari quem ordinat
vel eligit, juxta textum *in cap. qui Epiſcopus diſt.*23.
cap. unico de ſeruiinto in ordine faciendo; ſed quan-
do ordinatur mediantibus litteris dimiſſoriis Ca-
pituli, vel Prælati inferioris Epiſcopo, tunc uter-
que eſt in culpa; quia etiam ordinatus præſumi-
tur ſcire prohibitionem Concilii; ita ut non de-
beat ex ſua malitia commodum reportare, ut
gaudeat fori privilegio ex textu *ibi*: & hanc in-
terpretationem docent Martha *de juriſdict. p.* 4.
cent. 2. *caſu* 149. *num.* 13. Mandoſ. *in regula* 24.
5 *Cancel. quæſt.*14. *num.* 12. Gabriel *ſuprà.* † Et facit
textus Trid. *in cap.* 8. *ſeſſ.* 23. Eman. Rodriguez
*tom.*1.*quæſt. regular. quæſt.* 18. *art.* 14. Guttierrez
*Canonic. cap.*36.*num.*24. & ſunt textus *in cap. eos*
*nullus hoc tit. lib.*6. quia illæ prohibitiones dirigun-
tur ad Epiſcopum ratione præjudicii alterius Epiſ-
copi ut intelligit Gabriel *dict. conſ.* 281. *num.*12. &
aſſignat rationem diverſitatis Guid. Pap. *ſuprà* verſ.
& poteſt eſſe ratio diverſitatis; putat ergo jura illa
ideo procedere in clerico alterius Diœceſis pro-
pter præjudicium juriſdictionis Epiſcopi proprii;
quæ ratio non militat in laico, qui eſt de juriſdi-
ctione temporali, & qui poteſt ſine dimiſſoriis
recipere primam Tonſuram ab Epiſcopo non
ſuo; ſed ego intelligo verum reſpectu ordinis ſuſ-
cepti, & privilegii fori Eccleſiaſtici, ſecus verò
quoad ordinis executionem; quia collatio erit
irrita, ut docet Caputaquen. *deciſ.*106.*lib.*1. Ga-
briel *ſupra in* 1. *dubio*, Martha *dicto caſu* 149. *in*
fine, & Zevallos *ſupra num.* 134. commendat
menti tenendum; quia ſæpè de facto con-
tingit.
6 Etenim Navarrus *conſ.*20. *alias* 28. *in novis hoc*
tit. Sayrus *in floribus deciſ. ſub eodem tit. deciſ.*22.
in princ. Henriquez *in ſumma lib.*13. *cap.* 38. §. 2.
litt. C. Quaranta *in ſumma Bullarii*, verbo *ordo*,
verſ. *ſecundo limita*, Tolet. *in inſtruct. ſacerd. lib.*
1. *c.*49. verſ. *ſecundo.* Leſſius *de juſtitia lib.*2. *cap.*
74. *ſub n.*94. Thom. Valaſc. *tom.*1. *allegat.*45. *n.* 19.
& 20. Franciſcus Leo *p.*3. *cap.*8. *num.*47. Marchi-
nus *de Sacram. ordinis p.*6. *cap.*3. *num.*13. † Dum
7 dicunt juxta verba Trid. *dict. cap.*10. ordinatos ad
minores ordines de licentia Capituli, ſede vacante,
intra annum nullo privilegio clericali, præſertim
in criminalibus gaudere debere, debent intelligi
ſub præfata diſtinctione; & Marchinus *dict.* n.13.
ſubdit hanc privationem privilegii, clericalis, ho-
die non incurri, niſi poſt judicis declarationem,
juxta conſtitutionem Domini Urbani VIII,
Pont. Max. contra malè promotos; & videbis
Camp. *in diverſ. juris canon. Rub.* 9. *cap.* 2. *num.*9.
Dianam *p.*4. *tract.*1. *ſub reſol.*26. ubi agens de quæ-
ſtione, quam infra *ſub c.*10. tracto, *quæſt.*3. verſ.
ad ſextam dicit hodie ex conſtit. Urbani VIII.
die 11. Decemb. 1642. ordinatos ab alieno Epiſ-
copo, non gaudere privilegio fori, dicens, jam ho-
die affirmativam, quam tradit Barboſa *dicta alle-*
gat. 8. *num.* 18. non admitti.
Ad ſecundam quæſtionis partem, an poſſit 8
Epiſcopus in aliena Diœceſi celebrare Pontifica-
lia, ut reſpondeam præmitto, Pontificalia in-
ſignia, & ornamenta eſſe, Mitram, Baculum Paſto-
ralem, Annulum, Sandalia Tunicellam, Dalma-
ticam, Chirothecas, & Crucem Paſtoralem, ut
teſtantur Iſidorus Moſconius *tractatu de magni-*
*tudine milit. Eccleſ. p.*1. *lib.*1. *cap* 8. quorum ſingu-
lorum ſignificationes exponit Durandus *in ratio-*
*nali Divinorum officiorum lib.*3. *cap* 3. & exponit
gloſſa *in extravaganti ſuſcepti regiminis*, *de elect.*
Marcus Alterius *de cenſur. diſp.*16. *cap.*3. verſ. *quæ-*
ret aliquis. Barboſa *de officio Epiſcopi p.*3. *allegat.*
11. *num.*33. & Diana noviſſime *p.* 12. *tract.*1. per
plures reſolutiones circa finem, ubi de aliis mul-
tis ornamentis Pontificalibus Epiſcopi. Idem etiam
præmitto aliud eſſe Pontificalia in aliena Diœceſi
celebrare, ſeu celebrare in loco exempto.
Video ergo in propoſita difficultate duplicem 9
ſententiam affirmantem, unam ex ea ratione; quia
nullus eſt Canon prohibens Epiſcopis hoc facere:
ſic docent Covarru *lib.*3 *variar. c.*20. *n.* 9. Hen-
riquez *lib.* 3. *c.*6. *num.* 6. Hoſtienſis penè Gloſ-
ſam *in Clem. Archiepiſcopo de pœnis* verbo *etiam*
celebrare, Tabiena *verb. Patriarcha num.* 4. Syl-
veſter *eodem verbo*, §. *tertium*, & Barboſa quem
referunt Diana *p* 3. *tract.*6. *miſcel reſ.* 36. in verſ. *&*
ideo, Layman *in theologia moral. lib.*1. *tract.*4. *c.*5.
*num.*5. Nec obſtare Trid. *in dict. c.* 5. *ſeſſ.*6. *de re-* 10
form. quatenus dicit *ut nulli Epiſcopo liceat cujuſli-*
bet privilegii prætextu, Pontificalia in alterius Diœ-
ceſi exercere, niſi de ordinarii loci expreſſa licentia,
& in perſonas eidem ordinario tantum ſubjectas; ſi
ſecus factuam fuerit Epiſcopus ab exercitio Pontifi-
calium; & ſic ordinati ab executione ordinum, ſint
ipſo jure ſuſpenſi, quia loquitur de uſu Pontifica-
lium cum aliquo exercitio, ut conſecrare, chriſ-
mare, degradare, & ſimilia, ut intelligunt Tam-
burinus *de jure Abbatum tom.*1. *diſp.*25. *quæſt.* 15.
*num.*3. Campanil. *de diverſ juris canon. Rub.* 9. *c.*5.
*num.*1. & 3. Quaranta *in ſumma Bullar.* verb. *Ar-*
chiepiſcopi antiquitate, *ſub num.* 23. Conioch. *de*
*Sacram. diſp.*26. *dub.*5. *n.*35. Villalobos *in ſumm.*
*tom.*1. *tract.*18. *difficult.*9. *num.*5. nam verò *exer-*
cere Trid. *in dicto cap.*5. non videtur complecti
uſum tantum Pontificalium, ſed etiam exercitium
ſuper alios ut plus manifeſtant verba, *& in per-*
ſonas eidem ordinario ſubjectas, & alia, *& ſic or-*
dinati. † Tum etiam quia, ut notant Chochier. 11
*de juriſdictione in exemptos p.*2. *quæſt.*1. *n.*6. Tam-
burin. *dicta diſp.*15. *quæſt.*14. *num.*2. & alii penès
ipſum locus exemptus, & locus extra Diœce-
ſim indicantur à pari; ex quo ſtatuit Tamburin.
dict. quæſt. 15. *num.* 1. Quod Epiſcopi vigore
Trid. Concilii *dict. ſeſſ.*6. *cap.*5. & *ſeſſ.*14. *cap.*2. non
poſſunt exercere Pontificalia in Eccleſiis exemptis
ſuarum Diœceſium: & tamen concedit, *num.* 3.
Epiſcopos poſſe in dictis Eccleſiis exemptis uti
Pontificalibus inſignibus, & ornamentis, & Divina
officia celebrare in Pontificalibus; quia ait Tam-
burinus ſuprà dicta facere ſine aliquo exercitio
non

non eſt officia Pontificalia exercere, quæ prohi-
bentur in dictis locis Concilii.
12 Nihilominus pro contraria ſententia adduco
ea omnia, quæ dixi de Archiepiſcopo volente ut
Pallio ultra ſuam Provinciam, juxta quæ notanter
adduxi ſuprà *de authoritate, & uſu Pallii.* Deinde
quia verè dicitur Pontificalia exercere, qui utitur
Baculo, & aliis ornamentis Paſtoralibus extra
ſuam Diœceſim: & ſic cum conſuetudine ſit Con-
cilii mens declarata, nec videamus in tota noſtra
Hiſpania, ut Epiſcopus unius Diœceſis utatur Mi-
trá, Baculo, aut aliis inſignis Pontificalibus in
Diœceſi aliena ſine licentia proprii Epiſcopi; ſe-
quitur dicendum non tantùm prohiberi, ut ordi-
net, alioſve actus faciat, ſed nec de facto ſic in-
cedere, ut in terminis dicit Joannes Marius Nova-
rius *in quæſtionibus forenſibus p.1.quæſt.85.num.11.*
multis comprobans; ita ut nec valeat dicere, ut fa-
ciant hæc propter quandam reverentiam, & de-
centiam debitam Epiſcopo Diœceſano; ob idque
ab eo licentiam petere; quia reſpondetur quod ſi
denegaretur, adhuc poſſent celebrare: tamen hoc
exequi non audent; ergo; quia non poſſunt, nec
enim qui ſacrum facit, dici debet, ut tantum ſa-
crificium faciat officium exercendo Pontificale;
quia cum illud faciat ornamentis, revera officium
exercere dicendus eſt, ut patet ex ſequen-
tibus.
13 Etenim in ſacro Pontificali, quod peragit, inter-
veniunt ornamenta illa, & inſignia Pontificalia,
Baculus ſcilicet, qui non ſolùm eſt ornamentum,
ſed etiam ſignum ſuperioritatis, & officii, cum
æquiparetur, ut notat Gratianus *diſcept. forenſ.
tom.3.diſp.467.n.6.* de Vexillo Crucis, quo utitur
Archiepiſcopus docent apertè Tamburinus *de ju-
re Abbat.tom.1.diſp.21.quæſt.3.n.8.* Venerus *de e-
xamine Epiſcopor.lib.4.cap.10.num.22.&23.* & alii;
quos ſequitur Diana *p.3.tract.6.miſcel ſub reſ.36.*
adducens quoſdam verſus gloſſæ *in cap.unico*, §.
fin. verſ. *propter hiſtoriam de ſacra unctione*, quibus
ſatis apparet Baculum eſſe ſignum ſuperioritatis,
& juriſdictionis: deinde quia in cæremonia conſe-
crationis Epiſcopi, conſecrans tradendo Baculum
conſecrando ſic ait: *Accipe Baculum Paſtoralis offi-
cii, ut ſis in corrigendis vitiis piè ſaviens, in tran-
quilitate ſeveritatis, cenſuram non deferens*, & in
libello, qui ordo Romanus inſcribitur, ſic dicitur,
*Accipe Baculum Paſtoralis officii, poteſtatem ligan-
di, atque ſolvendi, ut ſis in corrigendis vitiis perſe-
verans.*
14 Unde quis Baculi curvatio in Epiſcopis limita-
tam, & coarctatam poteſtatem ſignificat; ideò
illo non uti Pontif. Max, cum poteſtatem habeat
univerſalem, notant, & docent Germonius *de
ſacror.immunit.lib.4.cap.5.num.108.& 110.* & *de
indultis Cardin.* §. *Epiſcopus à num.25.* Barboſa
cum pluribus *in dict.cap. unico de ſacra Unctione
§. ungitur num.15.* ubi *num.14.* tradit hiſtoriam ra-
15 tione, cujus † Pontifex Baculo non utitur ex
Cæſare Baronio, Durando, & aliis, quos ipſe re-
fert, *de officio Epiſcopi p.1.tit.1.cap.3.num.14.* quæ
fuit, ut ſequitur; quoniam Beatus Petrus Apoſ-
tolus Marualem diſcipulum ſuum, quem Domi-
nus inter diſcipulos conſtituit, cum dixit, *niſi effi-
ciamini, ſicut parvulus, non intrabitis, &c.* miſit
cum quibuſdam aliis ad prædicandum Germania;
quia in via ad viginti Dietas defuncto Fronto,
collega ejus redit ad nunciandum hoc Petro, cui
Petrus dixit: *Accipe hunc Baculum, & tangens il-
lum dic, ſurge in nomini Domini, & prædica*; ille
verò in quadrageſimo die à tempore mortis illius
tetigit eum, & ſurrexit, & prædicavit; & ita Pe-
trus Baculum à ſe removit, & ſubditis reddidit, nec
recuperavit. † Et Innocentius Papa III. ſcripſit 16
in Eccleſiæ ſpeculo, quod Beatus Petrus miſit
Baculum Euchario primo Trebonarum Epiſco-
po, quem una cum Valerio, & materno ad præ-
dicandum Evangelium genti Teutonicæ deſtina-
vit, cui ſucceſſit in Epiſcopatu Maternus, qui per
Baculum Petri de morte fuerat ſuſcitatus, quem
Baculum uſque hodie cum magna devotione Ec-
cleſia Travar. ſervat; † ob idque Papam in illa Ec- 17
cleſia Baculo uti, & non alibi: videbis Durandum
in rationali Divinorum officiorum lib. 3. cap. 15.
fratrem Henriquez Monroy *in apologia contra
Archiep. Toletan.p.1.pag.34.* eundem Baron. *in ad-
ditionibus ad Martyrologium Romanum die* 30.
Junii.
Ex quibus apparet Baculum non ſolùm eſſe 18
ornamentum ſed ſignum juriſdictionis, & ſuperio-
ritatis, ut etiam erat apud Prætores Romanorum,
& apud judices Germanorum, teſte Gratiano *in
deciſ.29.num.7.Reg.Sicil.* Gregorio Toloſano *de
Repub.lib.6.cap.20.num.21.* † Et quod Epiſcopus 19
utitur Baculo in ſua tantum Diœceſi, vel civitate,
videbis ceremoniale Epiſcoporum *lib. 1. cap. 17.*
imo nonnulli, ita mordicùs tenent, ut aſſerant non
poſſe Epiſcopum loci concedere uſum Baculi al-
teri Epiſcopo in ſua Diœceſi exiſtenti, niſi in his,
in quibus verba dicti ceremonialis ex præſcripto
ordine neceſſario requirant Baculum: videbis
Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.9.capite 5.
num.3.*
De Mitra Epiſcopus in locis exemptis uti non 20
poteſt, niſi invitatus; docent Riccius *p.4. deciſ. 27.
num.7.* Barboſa *de poteſt. Epiſcop.p.3. allegat.* 80.
cum aliis Heraſmus Chochier. *de juriſd.part.2.q.1.
num.8.* qui tacit mentionem de Concilio Trid. *in
locis citatis*; & ſi inquiras rationem, quare Epiſco-
pus in aliena Diœceſi celebrare minimè poſſit cum
Baculo, & Mitra; eſt, quia Baculus, & Mitra ſunt
ſigna juriſdictionis, ut in terminis docet Fatianus
de probat.lib.2. cap. 291 numero 56. & 64. omnino
videndus; & probatur ex adductis pro hac ſen-
tentia.
Nec obſtat jam dictum nempe, ut poſſit 21
Epiſcopus celebrare in locis exemptis pontifica-
liter; quia etſi verum reputetur, adhuc reſpon-
detur, quod eſt diſpar ratio inter locum exemp-
tum intra proprium Diœceſim, & inter aliam
Diœceſim; ibi enim poteſt Epiſcopus uti Baculo
quod facere minime poteſt in alienis, ex eo, quia
in locis exemptis conceditur Epiſcopus, propter
reliquiam præcedentis ſubjectionis, cum per
exemptionem talia loca non deſinant eſſe in
provincia; ſic docet Gratianus *diſcept. forenſ. c.
467.num.29.* Fuſchus *de viſitatione lib. 2. cap. 8.
num.6.* Gonzalez *in regul. Cancel. gloſſa 43. num.*
187. & alii.
Notandum eſt autem, ut non poſſit Epiſcopus 22
Pontificalia exercere in loco exempto, & juriſdic-
tionis, non Epiſcopi, ſed inferioris, vocatus tamen
ab ipſo inferiore ſine licentia Epiſcopi, intra cujus
Diœceſim eſſet locus ille, etiam ſi ille inferior
prætenderet ratione exemptionis vocare Epiſco-
pum, quem maluerit ad adminiſtrandum ſacra-
mentum Confirmationis; dummodo locus ipſius
exemti ſit intra fines Diœceſis alicujus; ita ut non
ſit nullius; quia tunc poſſet: ſic docent Barboſa
in dict.c.5.Trid.ſeſſ.6.n.11. Armendarus *in addit.*
ad

Google

ad leg. Navarræ lib. 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Epiſcopis*
23 *num.* 68. † Et addit Barboſa *num.* 12. cum Al-
dan. *in compendio Canonic. reſolut. tit.* 8. *num.* 9.
lib. 1. ut ſuffraganeus datus Epiſcopo cum facul-
tate exercendi Pontificalia de ejus licentia, non
poſſit illo mortuo illa exercere, ſede vacante,
Capitulo non contradicente, ut deciſum refe-
runt in ſuffraganeo Epiſcopi Vilnen. 22. Februa-
rii 1631. † Et docet idem Aldan. *dict. tit.* 8. *n.* 10.
24 quod Epiſcopus, qui nullum habet Epiſcopatum,
non poteſt Pontificalia exercere in Eccleſia ſua
Juriſdictionali, veluti ſi eſſet præpoſitus, nec
Chriſma conferre, niſi de expreſſa licentia Epiſ-
copi, in cujus Diœceſis ſioes præpoſitura exiſtit:
alia dicit Barboſa videnda.

25 Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit Epiſ-
copus confirmare aliquem afferentem litteras ſui
Epiſcopi ad ordines ſuſcipiendos. Eſt enim re-
gula quod nullus Epiſcopus poſſit conferre, &
donare confirmationis Sacramentum in alterius
Diœceſi ſuis ſubditis, ſine licentia Epiſcopi, in
cujus Diœceſi reperitur, ut teſtantur Armend.
in dict. lib. 7. *recop. leg. Navar. num.* 68. quem re-
fert, & ſequitur Barboſa *p.* 2. *alleg.* 30. *in paſtora-*
li num. 15. † Verùm in caſu noſtræ difficultatis
26 exiſtimo, ut poſſit eum confirmare ex ea ratione;
quia cum poſſit illum ordinare, eo quod affert
litteras dimiſſoriales ſui Ordinarii, & confirmatio
debeat præcedere; ſequitur, ut ſi ordinandus di-
cat non eſſe confirmatum, quod poſſit optimo
jure confirmari ab Epiſcopo ordinatore, cujus
non eſt ſubditus; quia qui concedit finem, con-
cedit, neceſſaria ad talem finem: argum. textus
in l. 2. *ff. de Judic. cap. præterea, de officio deleg.* do-
cet in terminis Zambranus *de caſibus occurrenti-*
bus in articulo mortis cap. 2. *dubio* 2. *num.* 3. Hen-
riquez *lib.* 2. *in ſumm. cap.* 6. *num.* 9. Layman *lib.* 5.
Théolog. moral. tract. 3. *cap.* 6. *num.* 2. Fagundez *in*
præcepta decalog. præcepto 5. *lib.* 3. *cap.... num.* 5.
† Et addunt Genuenſis *in manuali Prælator. cap.*
27 54. *num.* 7. & alii, quos citat Barboſa *de officio*
Epiſcopi, dict. p. 2. *alleg.* 30. *num.* 12. Epiſcopum
confirmantem in ſua Diœceſi ſubditum alterius,
non incurrere cenſuram, aut culpam, cum præ-
ſumendum ſit hoc fore gratum proprio Epiſcopo,
& docet Diana *p.* 3. *tract.* 4. *reſ.* 24. contra Bartho-
lum ab Angelis *in examine Confeſſor.* & contra
alios, quos citat, & ſequitur Bonacina *de Sacr.*
diſp. 3. *q. unica puncto* 1. *num.* 11.

Ad quartam quæſtionis partem, an quis va-
28 leat in locum exemptum, & perſonas, exercere
juriſdictionem; quia de hac difficultate ut gene-
raliter ad materiam juriſdictionis ordinariorum in
exemptos aptius agitur *ſub tit. de officio Ordinarii*;
ideò recurres ad ibi dicta, & nonnulla dixi *ſub*
tit. de judiciis, & foro compet. agunt ex propoſito
Doctores per textum *in cap.* 2. *de conſtit.* ubi etſi
generaliter probetur, ut quis nunquam in locum
exemptum, & in perſonas poſſit juriſdictionem
exercere, queat tamen in caſibus octo, quos
congerit Riccius *collect.* 591. ad textum *in dict.*
cap. 2. *de conſtit. lib.* 6. & quod Epiſcopus, &
Vicarius extra territorium habeant facultatem
faciendi actus voluntariæ juriſdictionis, dixi latè
alibi, & probat cum multis Barboſa *in dict. cap.*
5. *Trid. num.* 20.

Ad quintam quæſtionis partem, an peccet
29 Epiſcopus ſi confirmet in ſua Diœceſi ſubditos
alterius Epiſcopi, ſi eſſet cum dimiſſoriis proprii
Epiſcopi, dixi quod non, *ſub. verſ. ad tertiam*;
ſed ſi fiat ſine licentia proprii Epiſcopi, exiſtimo
peccare; eo quod uſurpat juriſdictionem alie-
nam, nec ex ulla parte poteſt conſtare de volun-
tate proprii Epiſcopi, ſicut in caſu, de quo *in*
dict. verſ. ad tertiam: ita docent Petrus Ledeſma,
Vivaldus, & Bartholomæus ab Angelis, quoa ſe-
quitur Bonacina *de Sacram. diſp.* 3. *puncto* 2. *n.* 10.
† Nec obſtant Ochogavia *de Sacramentis tract.* 30
unico de confirmat. quæſt. 111. *num.* 1. Cajetanus,
Paludanus, quos ipſe citat Tanner. *in* 3. *p. D.*
Thomæ diſp. 4. *quæſt.* 4. *dub.* 3. *num.* 36. Præpoſit. *in*
3. *p. D. Thomæ quæſt.* 72. *art.* 8. *dubio* 2. *num.* 39. Sa.
verbo Confirmatio, num. 2. Henriquez *lib.* 3. *cap.* 6.
num. 6. Layman *in Theologia morali lib.* 5. *tract.* 3.
cap. 5. *num.* 2. docentes non peccare, dum Epiſ-
copus ſuos confirmans ſubditos, poſſit confirma-
re ſubditos alienos ſibi concurrentes; quia præ-
ſumendum eſt id gratum futurum alieno Epiſco-
po. Deinde quia cum actus confirmandi non pe-
tat ad valorem neceſſario juriſdictiones facile eſt,
ut præſumatur ratihabitio alicui Epiſcopi, cum
qua praxi, † etſi videam indeliberatè Epiſco- 31
pos multos tranſire, non interrogantes, cujas
ſint confirmandi, verùm ſi advertentes facerent
ex tantum hac præſumptiva voluntate proprii
Epiſcopi, exiſtimo ſcrupulo non carere, juxta
quæ dico ſub *quæſt. ſequenti*, dum ago ibi an ef-
fugiat ſuſpenſionem ordinans alienum ſubditum
ſub ſpe ratihabitionis proprii Epiſcopi, *in verſ.*
ad tertiam.

Notabis verò, cum eodem Bonacina *ſuprà*, 32
num. 14. ut non peccet mortaliter Epiſcopus, qui
Sacramentum Confirmationis adminiſtrat extra
Eccleſiam; quia conſuetudo confirmandi in Ec-
cleſia, non eſt recepta cum tanto opere, ut reum
mortalis culpæ conſtituat Epiſcopum alio in loco
confirmantem, ſequuntur Præpoſitus *dicta q.* 72.
art. 12. *num.* 44. ſic dicens, Sacramentum Confir-
mationis poteſt conferri poſt prandium; & quam-
vis conferri debeat in loco decenti, non tamen
neceſſariò in Eccleſia: ſequitur Diana *p.* 4. *tract.*
4. *Miſcel. reſ.* 50. in verſ. *notandum*, contra Nun-
num *in* 3. *p. tom.* 1. *dict. quæſt.* 72. *art.* 2.

Sed relatam ſententiam in favorem Ochoga- 33
viæ, & aliorum ego libenter limitarem in caſu,
quando ſcilicet Epiſcopus non ſubditis poteſt
conferre ordines abſque litteris dimiſſoriis, veluti
quando proprius Epiſcopus eſſet tempore longo
ſuſpenſus, ob eam ſcilicet cauſam, quod alienos
ordinavit: † nam tunc licèt ſubditis confugere 34
ad Epiſcopum viciniorem, quaſi ipſo jure ſit
proprius, ut tradunt Majolus *lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 6.
& in cap. 5. *ex num.* 2. *in fine*, optimè Henriquez
lib. 10. *tit. de Sacram. Ordin. cap.* 21. *num.* 4. Rodri-
guez *in p.* 2. *ſumm. cap.* 14. *num.* 10. Salzed. & alii
relati à Zenedo *in quæſt. pract. canon. quæſt.* 38.
num. 32. Rebuffus *in praxi* 1. *p. tit. formæ dimiſ-*
ſorialium litter. num. 19. dicens quod ipſi ordi-
nati probare tenentur Epiſcopi ſuſpenſionem
per declarationem Metropolitani, alioqui ut non
credatur ordinatis. † Nec prædictæ reſolutioni 35
obſtare ait Zerola *in praxi Epiſcop. p.* 1. §. *dimiſ-*
ſoriæ ad ordines, verſ. *ad decimum, in fine fol.* 73.
& in 2. *p.* §. *dimiſſoriæ*, verſ. *tertium ſimiliter fol.*
26. Trident. Concil. *ſeſſ.* 23. *cap.* 3. ubi habetur
unumquemque à ſuo Epiſcopo ordinari debere;
quia intelligi debet, habilibus ſtantibus terminis;
ſecus verò quando eſt ſuſpenſus, ut infra *quæſt.*
11. *ſub num.* 1. † Item & in aliis duobus caſibus, 36
quos congerit idem Zenedo cum multis ſupra

num. 33. & 36. nempe, ut Monachus exemptus poſſit promoveri abſque Epiſcopo ejuſdem Diœceſis ad ordines majores abſque litteris dimiſſo-
37 riis ſui ſuperioris. † Et quod Clericus promoveri poſſit ad ordines cum litteris dimiſſoriis Legati de latere, qui pertinent ad quæſtionem ſequentem agit benè Suarez *de cenſ. diſp.* 31. *à n.* 15.

38 Ad ultimam quæſtionis partem, dico infra *in cap. omnis utriuſque ſexus, de pœnit*, interim videbis cum pluribus Dianam *part.* 3. *tract.* 4. *reſ.* 183. ubi contra multos tenet affirmativam ſententiam.

QUÆSTIO XI.

Epiſcopus ordinans alienum ſubditum, item & ordinatus ſine licentia proprii Epiſcopi, an contrahant ſuſpenſionem, & quas alias pœnas. Et an ordinatores, & ordinati ad titulum falſi patrimonii, & tituli. Et an Epiſcopus qui ordinat ſubditum alienum ex ratihabitione, incurrat ſuſpenſionem conferens Tonſuram in Diœceſi aliena, & an ordinatus ſine titulo cum ſola fide juſſione alimentorum, ſit ſuſpenſus. Et remiſſivè de aliis.

SUMMARIUM.

1 *Pœnæ ſunt contra Epiſcopum ordinantem alienum ſubditum ſine conſenſu expreſſo, aut litteris dimiſſoriis proprii Epiſcopi ſuſpenſionis, & ut ſubditus valeat ab alio ordinari prævio examine, & ſcrutinio*, num. 2. 4. & 5.

3 *Suſpenſio, qua Epiſcopus alienum ſubditum ordinans innodatur, debet eſſe manifeſta, ſi dubia incumbet ordinato eam probare.*

4 *Epiſcopus ordinans alienum ſubditum, etiam in propria Diœceſi ſua, incurrit ſuſpenſionem, etiam ſi faciat cum litteris dimiſſoriis; ſi tamen ordinandus careat teſtimonio, ſui Ordinarii morum, & vitæ.*

5 *Epiſcopus ordinans alienum ſubditum ſine dimiſſoriis, ſuſpenditur, nedum à collatione illius ordinis; imò & aliorum, n.* 6.

7 *Epiſcopus ordinans in aliena Diœceſi ſine licentia Ordinarii, aut cum ea, non ſubditos, ſuſpenditur à Pontificalibus.*

8 *Suſpenſus Epiſcopus à Pontificalibus, nequit ſacrum facere cum Mitra, & Baculo, nec benedicere Calices, & Corporalia, n.* 9.

10 *Irregularis num ſit Epiſcopus à Pontificalibus ſuſpenſus.*

11 *Titularis Epiſcopus ordinans prima Tonſura ſubditum alterius Prælati ſine illius conſenſu, etiam in loco exempto, ſuſpenditur per annum ab exercitio Pontificalium.*

12 *Epiſcopus, qui nullum habet Epiſcopatum, nequit in Eccleſia ſua juriſdictionali conferre Chriſma, nec alia Pontificalia exercere.*

13 *Ordinati ab alieno Epiſcopo ſine proprii licentia, de jure veniebant ſuſpendendi: ex Tridentino ſunt ſuſpenſi*, n. 15. & 16.

14 Cap. 13. diſt. 71.

15 Cap. 8. ſeſſ. 23. Trid. & num. 17.

17 *Ordinati ab alieno ſine licentia proprii Epiſcopi, etſi de jure miniſtrando non ſit, an dicantur ſuſpenſi; ut miniſtrando fiant irregulares: aliud eſt ex Bulla Pii V. & Trid.* dict. c. 8. & n. 18. *Falli ſi ordinati ſint ex ignorantia inculpabili, n.* 24.

19 *Ordinatus à non ſuo Epiſcopo ſine licentia proprii, etſi de jure gauderet nihilominus fori privilegio, ſed ex conſtitutione Urbani VIII. anno* 1624. *aliter*, num. 20.

21 *Ordinans, & ordinatus ignoranter, ſine licentia proprii Epiſcopi, non incurrunt ſuſpenſionem, etiam juſta ignorantia facti, n.* 22. & 23.

23 *Ordinatus bona fide ab alieno Epiſcopo, non incurrit ſuſpenſionem, idem ſi ignorantia inculpabili.*

25 *Ordinatus temerariè ab alieno Epiſcopo, ſi purgato peccato, & bona fide poſtea exerceat ordines, non fit irregularis.*

26 *Regulares ſuſcipientes ordines abſque dimiſſoriis ſui ſuperioris regularis ſunt ſuſpenſi.*

27 *Regulares recipientes ordines à non ſuo, non comprehenduntur in decreto edito contra conferentes ordines Ultramontanis abſque Papæ licentia.*

28 *Ordinans, ſive Tonſurans Ultramontano abſque litteris dimiſſoriis approbatis à Nunciis per annum ſuſpenditur, & ordinatus in perpetuum.*

29 *Suſpenſus juxta Bullam Pii II.* cum ex Sacrorum, *poteſt ab Epiſcopo diſpenſari.*

30 *Ultramontanus ordinatus abſque litteris dimiſſoriis ſui Ordinarii ab Epiſcopo Italiæ, non poteſt abſolvi ab eodem Ordinario.*

32 *Ordinatus ſine licentia ſui Epiſcopi ab alieno Epiſcopo, eſt inhabilis ad beneficia obtinenda; ſed non ſpoliatur jam obtentis, niſi ex voluntate ſteterit per annum, vel miniſtret, durante ſuſpenſione per annum*, num. 32. *quid de ordinatis in minoribus*, numero 33.

34 *Atteſtationi ordinantis ſtatur, cum ordinans dicit ſe ordinaſſe Clericum alienæ Diœceſis.*

35 *Ordinans aliquos ſine titulo, & Patrimonio, tenetur providere pro ſuſtentatione ex jure antiquo*, num. 38. *& jure novo ſuſpenditur à collatione quorumcunque ordinum, & executione omnium munerum Pontificalium Conſtitutione Sixti V. quæ fuit emendata alia Clem. VIII. juxta jus commune*, n. 36. & 37.

38 *Ordinans aliquem ſine titulo, & Patrimonio, tenetur ad ſuſtentationem ordinati, donec provideatur de beneficio, vel patrimonio, ſi ſciens fecit, n.* 39.

40 *Ordinans aliquem ſine titulo, aut Patrimonio, num teneatur ad alendum ordinatum filium Patris divitis, aut ejus Pater*, numero 41.

42 L. Legatis, ff. de alimentis, & cibariis Legatis.

43 L. de bonis, §. non ſolùm, ff. de Carboniano edicto.

44 *Epiſcopus proprius, qui committit ſubditum ordinandum alieno Epiſcopo ſine titulo, tenetur miniſtrare alimenta, ſic ordinato,*

etiam

etiam ſi jam fuiſſet ordinatus in ſacris, numero 46.

45 *Epiſcopus tenetur ſupplere titulum ordinato, qui illum habet inſufficientem.*

47 *Epiſcopus tenetur alere ordinatum cum titulo, qui caſu periit ad inſtar patris dotantis filiam, vel dantis filio Patrimonium, qui illud conſumpſit*, n. 48. *intellige ut*, n. 49.

50 *Capitulum ſede vacante tenetur alere ordinatum, qui ejus mandato, & litteris fuit ordinatus ſine titulo; imò etſi proprio Epiſcopo non reſiſtat ordinanti ſine titulo ſubditum*, n. 51. *fallit*, n. 52.

51 *Succeſſor Epiſcopi ordinantis ſine titulo, tenetur alere ordinatum, non ſic ſi anteceſſor transferatur, aut renunciet*, n. 52.

52 *Epiſcopus ordinans aliquem ſine titulo, tenetur illum alere, etiamſi tranſlatus ſit ad alium Epiſcopatum, vel ei renunciet.*

53 *Epiſcopus ordinans cum titulo beneficii poſtea evictô, tenetur iterum de beneficio providere, vel alere interim.*

54 *Ordinatus filius donatione à parente, vel tertio facta, ea vitioſa, vel redhibita, iterum alendus eſt à donatore.*

55 *Ordinatus ſine titulo beneficii, aut Patrimonii, quibus pœnis antiquitus, & hodie punitur*, numeris ſequentibus.

56 Cap. 2. *Trid.* ſeſſ. 21. de reform.

59 *Ordinatus ſine titulo, eſt ſuſpenſus, & quare*, num. 60. *aliter Diana videtur ſentire*, numero 61.

62 *Ordinatus ſine titulo ſuſpenditur ab ordine ſuſcepto, ordinator à collatione per triennium, ſi conveniant ſuper non petendis alimentis, vel rebus donatis pro titulo: & quid ſi paciſcantur cum præſentante ad Eccleſiam*, n. 63.

63 Cap. pen. de ſimonia, cap. per tuas eodem.

64 *Ordinatus ſine titulo, ſive à proprio Epiſcopo, ſive alieno cum litteris dimiſſoriis, incurrit ſuſpenſionem, & irregularitatem ſi miniſtret*, num. 65. *fallit*, num. 66.

66 *Ordinatus cum pacto, & conditione de reddendo ſibi Patrimonio donato, ſeu qui alienat, vel dat Patrimonium ſibi donatum, ſolùm peccat.*

67 *Religioſi profeſſi, aut Jeſuitæ ordinati ſine titulo, non incurrunt ſuſpenſionem, ſecus ſi ſint Novitii*, n. 68.

69 *Ordinatus cum vero Patrimonio Subdiaconatu ſi illud renunciet, & poſtea alios ordines ſuſcipiat non eſt ſuſpenſus.*

70 *Ordinatus cum titulo, patrimonio ſuſpenſus non eſt, ſi poſtea obligavit ſe daturum conferenti illud; ſecus ſi ordinetur ad titulum patrimonii mutuati, vel accommodati cum intentione illud reddendi*, n. 71.

71 *Ordinandus aſſumptus ad ordines ementito patrimonio, data apocha, ſeu præſtitia fide, juramentové reddendi patrimonium ſibi aſſignatum poſt ordinationem, ſeu fructus non petiturum, non tenetur ſtare promiſſis in foro externo: quid in foro conſcientiæ*, num. 73.

74 *Suſpenſio ordinati ſine titulo, ſi ſit perpetua ab Epiſcopo non abſolvitur niſi ſi ſit occulta.*

75 *Epiſcopus ordinans non ſubditum exiſtimans ratum habendum eſſe à proprio Epiſcopo, eſt ſuſpenſus, & quare*, n. 76. & 77. *& niſi ratihabitio ſit de præterito aut præſenti*, n. 79.

77 *Licentia præcedere debet ea, quæ in aliquo deſideratur actu.*

78 *Ordinatus ab alieno Epiſcopo ex ſola ratihabitione proprii Epiſcopi, incurrit ſuſpenſionem, & deponitur*, n. 79.

79 Cap. fin. 9. quæſt. 2.

80 *Conferens Tonſuram in Diœceſi aliena, ſecundum aliquos ſuſpenſionem incurrit, ſecundùm alios non item*, n. 82. *verior prima ſententia*, n. 82. *quid ſi tonſuret non ſubditum ſine dimiſſoriis*, n. 84.

81 *Penſionis reſervatio, & collatio facta beneficii tonſurato ab Epiſcopo ordinanti in aliena Diœceſi eſt nulla.*

85 *Ordinatus ſine titulo cum ſola fidejuſſione alimentorum, non eſt ſuſpenſus*, n. 88.

86 *Mens Legiſlatoris eſt attendenda.*

87 *Anima legis eſt ratio.*

IN his enim difficultatibus, de quibus Docto- 1
res communiter agunt *in cap. 2. cap. 4. cap. ult.*
cap. cum ſecundùm de præbendis, & dignit. & in
cap. neminem, cap. Sanctorum diſt. 70. in primis
contra Epiſcopum ordinatorem ſunt impoſitæ
ſequentes pœnæ. Prima, ut ſit ſuſpenſus per
annum à collatione ordinum, ſi alienum Clericum
ſine conſenſu expreſſo, ſeu litteris dimiſſorialibus
ſui proprii ſcienter, vel ignorantia affectata ordinare
præſumpſerit: ſic Trid. Concil. *ſeſſ.* 23. *cap.* 8.
ibi *Secus ſi ordinans à collatione ordinum per annum*,
docent Alzedus *part.* 2. *cap.* 3. *num.* 17.
Saytus *de cenſ. lib.* 4. *cap.* 12. *num.* 13. Marius
Alterius *in ſimili tract. tom.* 2. *diſp.* 16. *cap.* 1. *col.* 3.
dubio 2. Majol. *de irregul. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 6. Bonacina
de cenſuris extra Bullam diſp. 3. *quæſt.* 1.
puncto 11. *num.* 6. Doctores per textum *in cap.*
eos qui 2. *hoc tit. lib.* 6.

Ex quo textu colligitur, ut Epiſcopi ſuſpen- 2
ſio manifeſta ſit, ipſo Jure concedatur ipſius ſubditis,
ut ab alio ordines recipere valeant ſine licentia
ſui Prælati, modò ſerventur reliqua, id eſt
modo præcedant debitum examen, ſcrutinium,
& tempora debita, cum par ſit, ut puniatur in
eo, in quo deliquit, ut dicit gloſſa *ibi*, Sylveſter
verbo irregularitas, §. 9. Suarez *de cenſ. diſp.* 11.
ſect. 1. *num.* 15. Bonacina *ſupra*, † ubi dicit opus eſ- 3
ſe ut ſuſpenſio ſit manifeſta, ſcilicet per evidentiam
facti, vel judicis ſententiam, non verò dubia;
ita ut ordinato incumbat onus probandi ſuſpenſionem
Epiſcopi per ſententiam Metropolitani;
quia præſumptio non eſt contra Epiſcopum:
ſic patet, ut probavi ſuprà *quæſt. præced.* ſub verſ.
ad quartam, in verb. *ſed relatam.* † Et Barboſa 4
cum multis ab eo relatis *ſub dict. cap.* 8. *Trident.*
num. 31. prædictam ſuſpenſionem ait incurrere
Epiſcopum ordinantem etiam in propria Diœceſi
non proprium ſubditum; licèt is accedat cum
litteris dimiſſoriis, vel prætextu alicujus Generalis
vel ſpecialis reſcripti, vel privilegii, ſi careat teſtimonio
ſui Ordinarii, quo probitas, ac mores
commendentur, ſic probans cum Suarez *dict.*
diſp. 31. *ſect.* 5. Alterio, Sayro *ſuprà*, & cum Bonacina
de omnibus ſuſpenſionibus, in particul. diſp.
3. *quæſt.* 2. *punct.* 7.

Et prædictam ſuſpenſionem incurrere Epiſco- 5
pum à collatione illius ordinis, quem ſine dimiſ-

ſoriis litteris, alieno Clerico contulit, ſenſerunt
Joannes Monachus Archidiacon. & Gemin. *in*
dict. cap. eos, Navarr. *conſ.* 31. & 39. *hoc tit.*
Sayrus *in floribus deciſ. ſub eodem tit. deciſ.* 23.
& 32. Molſeſius *in ſumma tract.* 2. *cap.* 2. *num.*
12. Marchin. *in tract. de Sacram. Ordinis tract.*
1. *p.* 5. *cap.* 10. *num.* 3. quia debuit tantum pu-
6 niri in quo deliquit, † ſed alii probabilius do-
cent etiam ſuſpendi debere à collatione ordinum,
quos non contulit, ut docet gloſſa *Verbo omnium*,
in dict. cap. 2. Sayrus *dict. lib.* 4. *cap.* 12. *num.*
30. Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 9. *cap.*
1. *num.* 16. Barboſa *in Paſtorali p.* 2. *allegat.* 8.
num. 2. qui *à n.* 5. ponit pœnas, quas incurrit
Epiſcopus Italus ordinans Clericum Ultramonta-
num, non habentem licentiam à ſuo Ordinario,
quæ graviores ſunt quàm ſi Italo ordinem con-
ferret.
7 Item ſi Epiſcopus ordinaverit in aliena Diœ-
ceſi abſque licentia expreſſa Ordinarii loci, vel
cum ea perſonas non ſubditas; ſuſpenditur à Pon-
tificalibus, reſolvunt Henriquez *in ſumma lib.* 13.
cap. 38. §. 1. *verſ.* 1. Campanillus *in diverſ. Juris*
Canon. Rub. 6. *cap.* 1. *num.* 2. & *Rub.* 9. *cap.* 4.
Thomas Valaſcus *allegat. Juris tom.* 1. *allegat.* 45.
num. 18. Bonacina *de cenſuris diſp.* 3. *quæſt.* 6.
puncto 5. *num* 21. Barboſa *in Paſtorali allegat.* 6.
p. 2. *num.* 4. & in Trid. *ſeſſ.* 6. *cap.* 5. per textum
ibi num. 30. qui iterum dixit *ex eodem cap. dicta*
8 *allegat.* 8. *ſub num.* 1. † Et addit *in dict. Trid. c.*
5. *num.* 32. ut ſuſpenſus ab exercitio Pontifica-
lium, non poſſit ſacrificium cum Mitra, & Ba-
culo celebrare ſecundùm Riccium *in praxi rerum*
fori Eccleſiaſt. deciſ. 467. *in* 1. *edit. aliàs reſol.*
9 440. *in* 2. *editione*, † nec Calices, & Corporalia
etiam inadvertenter benedicere, ut per Zerolam
in praxi Epiſcop. p. 2. verbo *Epiſcopi*, verſ. *ſe-*
cundo, Franc. Leo *in theſauro ſori p.* 3. *cap.* 8.
10 *num.* 5. † idem Barboſa *allegat.* 6. *in paſtor. n.*
8. ubi *num.* 19. reſolvit an ſuſpenſus a Pontifi-
calibus in illis celebrando, fiat irregularis, ubi
utriuſque ſententiæ negantis, & affirmantis re-
fert; qui negant nituntur in eo fundamento, ſcili-
cet quod Pontificalia non ſunt de ſubſtantia or-
dinis, celebrationis, aut officii, cum ſine illis
quodlibet officium fieri poſſit: ſic ex gloſſa *in*
verb. Sacerdotale, verſ. *ſcias*, *in cap.* 2. *de offi-*
cio deleg. lib. 6. Diana *p.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 4. verſ.
ſed difficultas, affirmantium verò fundamentum
eſſe, quia cum Epiſcopatus ordo, ſit celebrare
cum apparatu per ſe Epiſcopali, ſeu Pontificali,
& ſit exercere actum proprium Epiſcopalis ordi-
nis, à quo Epiſcopus ſuſpenſus eſt, ſequitur ut
ſit irregularis exercendo ea regula textus *in cap.*
1. *in fine verſ. ſciturus*, *de re judic. lib.* 6. & inter
has opiniones optimè diſtinguunt Ugolinus *de*
Cenſuris tab. 1. *cap.* 14. §. 1. *num.* 2. & Melius
Sayrus *eodem tractatu lib.* 4. *cap.* 16. à *n.* 17. ubi
plenè expendit quos ſequitur, & amplectitur
Barboſa.
11 Epiſcopus titularis, id eſt earum Eccleſiarum,
quæ in partibus Infidelium exiſtunt Clero carens,
& populo Chriſtiano, ſi ordinem, vel primam
Tonſuram ſubdito alterius Prælati ſine expreſſo
ejus conſenſu, aut litteris dimiſſoriis, conferat;
etiam ſi in loco exempto, vel nullius Diœceſis,
vel in aliquo Monaſterio cujuſcumque ordinis
reſideat, per annum, ab exercitio Pontificalium
ſuſpenſus eſt, ut habetur in Concilio Trid. *ſeſſ.*
14. *cap.* 2. ubi Barboſa, qui latè etiam agit *in paſ-*
torali dicta allegatione 6. *à principio*, & *dicta*
allegat. 8. *num.* 7. † Et probatur etiam, quia 12
Epiſcopus, qui nullum habet Epiſcopatum ne-
quit in Eccleſia ſua Juriſdictionali, veluti ſi eſſet
præpoſitus Chriſma conferre, nec alia Pontificalia
exercere, niſi de expreſſa licentia Epiſcopi, intra
cujus Diœceſim exiſtit præpoſitura, ut jam dixi
ſub q. 10. *proximè relata*, cum Barboſa, & Alda-
no, & dico uberius *infra de ordinatis ab Epiſco-*
po, qui rem Epiſcop. q. 1. *à n.* 3.
Pœnæ illorum, qui ſic ordinati ſunt ab alieno 13
Epiſcopo abſque licentia proprii Epiſcopi hodie
per Trid. diſtinguntur ab his, quæ imponeban-
tur per jus, voluerunt ergo nonnulli per textum
in dict. cap. eos 2. *hoc tit. lib.* 6. ſic ordinatos ſuſ-
penſos eſſe; verùm, & declarat Suarez *de cenſ.*
diſp. 31. *num.* 13. *ſect.* 1. ibi non agi ut de pœna
ordinanti, ſed ordinatis, ut jam dixi † Et pro hac 14
ſententia afferuntur alii Canones, ſcilicet *cap.* 1.
& *cap.* 3. *diſt.* 71. & alii *en* 9. *q.* 2. ubi ſic dicitur;
talis ordinatio rata non habebitur, ſcilicet quoad
executionem, verùm Suarez ait prædicta verba
eſſe indifferentia, ut de ſuſpentione ipſo jure
lata, vel ferenda intelligantur; quia etſi *in dicto*
cap. 3. dicatur *irrita ſit* in Concilio ibi dicto Ni-
ceno, dicitur *irrita erit*, vel ſecundùm aliam
translationem *irrita habeatur*, quod rectè ait in-
telligi per ſententiam; & ſic proponit Suarez
recurrendum eſſe ad textum noſtrum per verba
hic *interdicenda eſt illis ordinis ſic ſuſcepti exe-*
cutio, declarans illud verbum *interdicenda*, ſi-
gnificare hominis actum atque ideò pœnam fe-
rendam non latam † juxta Trident. *in dicto cap.* 8. 15
ſeſſ. 73. certum eſt ut ſic ordinatus incurrat ſuſ-
penſionem ipſo jure, multa videtur probare Bar-
boſa *in dict. cap.* 8. *num.* 35. ubi cum Salzedo, Gu-
tierrez, Flamin. Zerola, Zenedo *dicta quæſt.* 38.
in canon. quæſt. num. 4. Ægidio Coninc. Valerio;
Reginaldo, Bonacino, & ipſe Barboſa *allegat.* 17.
p. 2. *num.* 9. quo loci tantum loquitur de pœnis
ordinati extra tempora, de quibus jam ſuprà
dixi *ſub cap.* 1. 2. & 3. & idem Bonacina *ex ge-* 16
neralitate dicti cap. 8. *Trid. ſeſſ.* 73. *in tract. de*
cenſuris extra Bullam, *diſp.* 3. *quæſt.* 1. *puncto* 11.
num. 17. exiſtimat prædictam ſuſpenſionem in-
curri, etiam ab eo, qui minoribus ordinibus ini-
tiabitur ab alieno Epiſcopo, nulla habita ratione
conſtitutionis Sixti V. contra clericos malè pro-
motos; eo quod in hac parte redacta ſit ad ter-
minos decretorum ſacri Concilii Trid. & con-
ſtitutionis Pii II. & Clem. VIII. *in ſua conſtit.*
incipit *Romanum decet Pontificem*, *pridie Kalen-*
das Martii anno incarn. Domini 1595.
Dubium tamen eſt qualis ſit prædicta ſuſpen- 17
ſio; & cum gloſſa *in dicto cap. eos, qui, hoc tit.*
lib. 6. dicat ut hujuſmodi Clericus non incurrat
ſuſpenſionem ipſo jure, quæ ſit propria cenſura;
itaut miniſtrando in ordine fiat irregularis, ad-
dens tamen eſſe aliquomodo ſuſpenſum ipſo
jure; ob idque expendes Suarez *dicta diſp.* 3.
num. 14. dicat ex Hoſtienſe, & aliis, ut hæc di-
catur ſuſpenſio non cenſuræ ſed culpæ; quia ille
graviter peccat miniſtrando in ordine ſic ſuſcep-
to, priuſquam Epiſcopus proprius talem or-
dinationem ratam habeat. † Hoc enim ſic de 18
jure antiquo tranſit: tamen ex dicta Bulla Pii II.
in extravag. quæ ex ſexta, incipit, *cum ex ſacro-*
rum, *in Bullario ipſius*, & ex dict. Trid. *cap.* 8. vera
ſuſpenſio

ſuſpenſio eſt, ut cenſura impoſita propter quam miniſtrantes in ordine irregulares fiant, ut docet notanter idem Suarez adducentes aliquos negantes, referunt etiam Fillincius *tract.17.c.5.quæſt.3.* Ugolinus *de officio Epiſcopi*, §.23. verſ. *qui denique* Quaranta *verb. quibus ſic ſpecialiter.* Bonacina *dicto puncto* 11. *num.*2. verſ. *ex quo ſequitur* Belletus *diſquiſit clerical. p.* 1. *tit. de diſciplina clericor.* §.5. *num.*62. Barboſa *dicta alleg.*8.*p.*2.*num.*12. ubi idem dicit de miniſtrante in minoribus attanta generalitate, *dicti c.* 8. Trid.

19 Dubitabis autem num ſic ordinatus à non ſuo Epiſcopo ſine litteris dimiſſoriis proprii Epiſcopi, gaudeat fori privilegio, & gaudere dicendum eſt cum re vera efficiatur Clericus, & ei Character imprimatur, juxta textum *in dicto cap. eos, de tempor. ordin. lib.6. hoc tit.* hoc inquam ſic de jure procedit, & comprobatur ex dictis *ſuprà quæſt.*8. verſ. 20 *ad quintam.* † verùm jam hodie hæc doctrina non procedit *ex conſtit. D. P. rb. VIII. de anno* 1624. *ſub die* 11. *Decemb.* ſecundùm quam ſic ordinati non gaudent privilegio fori, quod antea tenuerunt, Maſcard. *de probat. concluſ.* 1140. *num.* 2. Flamin. *de reſignat. benef. lib.* 4. *quæſt.*2.*n.*85. Gabriel Pereira *de manu Regia p.* 2. *cap.* 26. *num.*18. Diana *reſol. moral. p.*4. *tract.* 1. *reſ.* 16.

21 Sed hæc omnia tam in ordinante, quàm in ordinato limitantur in ordinatore: nam ſi Epiſcopus ex ignorantia probabili ſubditum alterius ſine proprii licentia ordinaverit, non incurret cenſuram ſuſpenſionis, ut reſolvunt Navar. *conſ.*40. *in novis hoc tit.* Sayrus *ſub eodem tit. deciſ.*62. Ugolinus *de officio Epiſcopi cap.* 26.§.22.*num.*2. Riccius *in praxi rerum fori Eccleſ.* 297. *in* 1. *editione, alias* 356. *num.*4. *in* 2. *edit* Barboſa *in dict. cap.* 8.*n.*32. & melius ipſe probat cum aliis *dicta allegatione* 8. *in paſtorali num.* 3. ex verbis Bullæ Sixti V. incipit, *ſanctum, & ſalutare*, ubi ordinatus minoribus, vel majoribus ſcienter, aut ignoranter, niſi debita diligentia, juſtus error, & probabilis facti ignorantia excuſet à collatione quorumcumque ordinum, atque adeo ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium ipſo jure ſuſpenſus ſit, cujus Bullæ rigorem temperavit poſtea Clem. VIII. quam revocans quoad hanc partem eam reduxit ad terminos juris, ut obſervat idem Barboſa *allegat.* 20. *num.* 1. docet Laurent de Franchis cum Barboſa *in controverſ. inter Epiſcop. & regulares pag.*8. *in reſponſ. ad* 25. Ubi advertit Epiſcopum hac ſuſpenſione duobus in caſibus non teneri, veluti ſi, ipſo probabiliter ignorante, alienus Clericus furtivè, vel ex ſimplicitate ſe in multitudinem ordinandorum in-
22 greſſerit, † vel ſi Epiſcopus deceptus eſſet, juxta ignorantiam facti, cum potuerit eſſe, ut ordinatus detuliſſet litteras furtim impetratas à Cancellario ſui Epiſcopi; videbis infra de ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui *quæſt.* 1. verſ. *ad quartam.*

23 De ordinato ſic etiam dicendum eſt, ut non incurrat ſuſpenſionem, quando bona fide ordines ſuſcipit ab alieno Epiſcopo neſciens eſſe prohibitum ordines ab alieno recipere abſque proprii licentia; aut ſi ignorantia inculpabili exiſtimet Epiſcopum habere debitam facultatem ordinandi ſeu tales litteras dimiſſorias eſſe ſufficientes; quia iſta ſuſpenſio lata eſt in dicta Bulla Pii II. & in dicto decreto Concilii *cap.*8. per modum cenſuræ, quæ non incurritur abſque culpa lethali: ita docent Navarr. *in man. c.*27.*n.*155. *& in cap. accepta, de reſtit.* *ſpoliator. propoſ.* 8.*num.*32. Suarez *dicta diſp.* 31. *n.* 15. Avila *de cenſur p.*7.*diſp.*9.*cap.*2. verſ. *aliqui cenſent, de cenſ.* Bonacina *dicto puncto* 11. *num.* 15. Filliucius *tract.*19. *num.* 175. † & addunt idem 24
Diana *in verſ. ex quo*, Quaranta *verbo ordo*, verſ. *quibus ſic ſpecialiter*, non incidere in jam præfatam irregularitatem eum, qui bona fide ordines ab alieno Epiſcopo ſine debita facultate ſuſceperit, ſi ſuſceptorum ordinum functiones exerceat, quia ut jam dictum eſt iſte non detinetur vinculo cenſuræ, eo quod illam non contraxerit cum bona fides eum excuſet à peccato; item à cenſura, & per conſequens ab irregularitate. † Imò idem 25
Bonacina *ibi num.* 16. Quaranta, & alii, quos ſequitur Barboſa *dict. c.*8. *de officio Epiſcopi num.* 15. exiſtimant etiam procedere in eo, qui temerariè ordinatus; poſtea verò bona fide, & candida ſimplicitate per pœnitentiam, purgato peccato illius malæ ſuſceptionis ordinem exercuerit, exiſtimans id ſibi licitum eſſe, maximè, attenta conſtitutione Pii II. quæ utitur verbo *præſumpſerit*, quod ſuſtineri poteſt, ſed cum aliqua difficultate.

Alia inquam multis Doctoribus comprobat 26
idem Barboſa videndus *in præfatis locis, & in dict. cap.*8. *de officio Epiſcopi à num.* 16. ubi etiam dicit quod regulares ſuſcipientes ordines abſque dimiſſoriis ſui ſuperioris regularis, ſont ſuſpenſi, amplians procedere in Religioſis, & Monachis exemptis adducens conſtit. Sixti V. ibi *Cujuſlibet ordinis, ſeu militiæ regularem*, & adducit reſpectu regularis non exempti aliam Conſtit. Clem. moderantem prædictam Sixti; & ob id Barboſa cum Sylveſtro, & Henriquez ait recurrendum eſſe ad deciſionem textus *in cap. fin. diſt.* 58. ubi dicitur ne valeat perſeverare in ordine, & Epiſcopo ejus ordinatori, pœna imponitur, ut à reliquorum communione ſejunctus ſuæ tantummodo plebis communione ſit contentus, ibi: *Ut privatus ſit à communione cæterorum*, id eſt, *Epiſcoporum.*

Notat verò Barboſa cum Sel teſtante defini- 27
tum eſſe à Sacra Congregatione *in Cajetana* 2. *Januarii* 1628. regulares non comprehendi generali decreto Sanctiſſimi edito, quod olim præcipiebatur, ut ultramontanis abſque ſanctitatis ſuæ, vel Sanctæ Congregationis licentia ordines non conferantur; quia in ordinibus generalibus non comprehenduntur regulares, niſi ſpecialiter nominentur, ſic teſtante Sel. deciſum per Sacram Congregationem Epiſcop. & regul. *in Neapolitana* 30. *Decembris* 1617. † Item dicunt Bonacina *de* 28
ſuſpenſionibus omnibus in particulari diſputatione 3. *quæſtione* 2. *puncto* 7. *in fine*, Barboſa *in dict. cap.* 8. *Trident. ſeſſione* 23. *de reformat. num.* 33. ut conferens ordines, vel tonſuram, Ultramontano abſque litteris dimiſſoriis non approbatis à Nunciis, ſeu Collectoribus illarum partium, illiſque approbatis in urbe à Vicario Papæ generaliter ſuſpenditur per annum à Pontificalibus; ipſi verò ordinati perpetuam ſuſpenſionem incurrant, ut ſtatuit Urban. VIII. Pontif. Maximus *in conſtit. ſua*, incipit *ſecretis* ſub data 21. *Decemb.* 1624.

Sed an ſuſpenſus juxta Bullam Pii II. *cum ex* 29
ſacrorum, poſſit ab Epiſcopo diſpenſari, tractant videndi Riccius *in deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. deciſ.*93. *parte* 4. ubi *deciſ.* 90. quærit, & diſſerit an in pœnas dictæ Bullæ incidat qui ignoranter prohibita in illa egit, ſed reſolvens ex jam dictis, & in dubio noſtro exiſtimo dicendum poſſe ab Epiſ-

copo diſpenſari; ex eo quia *in dicta Conſtitutione Pii II.* Non reſervatur abſolutio ſuſpenſionis; imò nec diſpenſatio irregularitatis; tùm quia licèt Sixtus V. abſolutionem ſibi reſervaſſet, non eſt attendendus, cum ſit revocata ejus deciſio per Clement. VIII. ut jam dixi; deinde quia prædicta facultas dictur Epiſcopo *in dicto cap. 8. Trident. ſeſſione* 23. in illis verbis, *Quamdiu proprio ordinario, vel futuro ſucceſſori*, docet Marcel. Vulpejus cum Barboſa *in praxi cap. 8. num.* 1. Ciarlin. *controverſ. forenſ. lib.* 1. *cap.* 46. *num.* 27. Suarez, *ibi dict. diſp.* 31. *ſect.* 1. *numero* 20. & alii communiter idem Barboſa *in paſtorali dict. cap,* 8. *num. fin.* & *in*
30 *dicto cap.* 8. *Trident. num. fin.* † Ubi addit cum Sel. Clericum Ulıramontanum abſque litteris dimiſſoriis ſui ordinarii ab Epiſcopo Italiæ ad ordines promotum, non poſſe ab eodem Ordinario abſolvi: & ſic fuiſſe deciſum *ſub die* 9. *Septembris* 1623.

31 Dubium verò eſt an ſic ordinatus ſine licentia ſui Epiſcopi ab alieno Epiſcopo, ſit inhabilis ad obtinenda beneficia; & affirmativè reſpondetur ex eo; quia omnis à jure ſuſpenſus, tam ab officio, quàm à beneficio nequit beneficia adipiſci, cum illorum incapax ſit, & ſit nulla proviſio ei facta; quæ inhabilitas, non ſolum extenditur ad eum, qui abſque licentia, ſeu litteris dimiſſorialibus proprii Epiſcopi ab alieno ordines ſacros acceperit, ſed etiam ad illum, qui prima tonſura, ſeu minoribus ordinibus fuerit inſignitus; illi enim proviſiones factæ non ſubſiſtunt: ita hanc determinationem docent Ugolinus *de cenſuris tab.* 4. *de ſuſpenſione cap.* 6. §. 7. *num.* 4. & *cap.* 8. §. 6. *n.* 2. Flamin. *de reſignatione lib.* 4. *quæſt.* 6. *num.* 84. Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 7. *quæſt.* 2. Leſſius *de juſtitia, & jure lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 116. Campanil. *in diverſ. Juris canon. Rub.* 9. *cap.* 2. *num.* 1. Petrus Gregor. *de re benef. cap.* 36. *num.* 12. cum aliis videndus Barboſa *dicta*
32 *alleg.* 8. *à num.* 20. † qui cum Anania *num.* 23. limitat quoad beneficia ante obtenta, quibus non eſt ſpoliandus, niſi in voluntate ſteterit, ſaltem per annum in ea ſuſpenſione: argumento eorum, quæ dixi *in cap.* 1. *de judiciis*, *quæſt.* 29. & aliis de excommunicato per annum, & quæ dixi *in cap. paſtoralis de appellat.* §. 1. *circa finem*: videbis textum *in cap. cum bonæ, de ætate, & qualitate ordin.* quod ſi durante ſuſpenſione miniſtret; quia tunc fit irregularis, eveniet, ut non expectato anno, beneficiis privetur, juxta *dict. conſt. Pii V.* ut refert Barboſa.

33 Nonnulli enim dixerunt prædictam Bullam Pii II. non comprehendere inſignitos minoribus ordinibus; inter quos Henriquez *in ſumm. lib.* 10. *cap.* 12. §. 2. *& in commento lit. M.* Zerola *in praxi Epiſcopor. part.* 1. verb. *dimiſſoriæ*, Bonacina *de ſuſpenſionibus omnibus in particulari diſp.* 3. *quæſt.* 1, *puncto* 11. *num.* 17. Barboſa *in dicto cap.* 8. *Trident. ſeſſ.* 23. *& de officio Epiſcopi dicta alleg.* 8. *num.* 11. ubi comprehendit ordinatos in minoribus, ſed exercentes in illis ordinibus, ut jam dixi *ſub hac quæſtione*.

34 Notabis pro complemento quod quando Epiſcopus ordinans Clericum alienæ Diœceſis, ſi in litteris Clericatus atteſtetur de licentia proprii Epiſcopi ordinaſſe, ſtandum eſſe atteſtanti, ut reſolvunt Menoch. *de arbitrar. lib.* 1. *quæſt.* 76. *n.* 10. Gutierrez *Canonicar. lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 30. cum pluribus Carol. de Graſſis *de effectibus Clerical. effectu* 1. *num.* 638. ad quod dictum adjunges quæ latè infrà *ſub cap.* 7. *de probat. & in cap.* 28. *de teſtibus*, ubi in quibus credatur Epiſcopo atteſtanti de aliquo.

Ad ſecundam quæſtionis partem de pœnis, 35
quas incurrunt, tam ordinantes, quam ordinati ſine patrimonio, aut cum falſo, vel ficto titulo. De hoc dubio latè repetentes Salmantini pro aſſignatura Cathedræ veſpertinæ agunt *in dict. c.* 2. *e.* 5. *c. cum ſecundùm Apoſtolum, & in cap. tuis de præbendis*, cumque ibi ſoleant agere de his, quæ ſunt titulus ad ordines ſacros recipiendos; & nùm etiam titulus deſideraretur ad ordines alios minores, & ego jam ſuprà latè ſcripſerim ſub hoc noſtro textu, reſtat verò nunc tantum agere de pœnis, in quibus incurrunt tam ordinantes, quàm ordinati. Et primò de ordinante videtur probari jure antiquo, ut ſi Epiſcopus aliquem ordinaverit ſine titulo, teneatur ipſe, vel ejus ſucceſſor de neceſſariis ordinato providere, donec beneficium ſufficiens, vel titulum habeat; Sic ex dictis juribus, & *in cap. ſi Epiſcopus* 37. *hoc titulo, lib.* 6. *cap. accepimus* 13. *de ætate, & qualitate ord. cap. per tuas* 37. *cap. ſi quis* 45. *de ſimonia, cap. neminem* 2. *cap. Sanctorum fin. diſt.* 70. *auth. ut determinatus ſit numerus Clericorum*, §. *illum*, *verſ. in aliis collat.* 1. & in juribus aliis adductis *à gloſſa* 1. *& fin. in dict. cap.* 2. *de præb. gloſſa fin. in dict. cap. Epiſcopus*, gloſſa *verbo donec*, & *verbo ſucceſſores*, *in dicto cap. cum ſecundùm*, & *in gloſſa* 1. *& fin. in dict. cap. tuis*, ubi abundè Doctores.

Verùm Sixtus V. in jam adducta ſua conſtit. 36
quæ incipit: *Sanctum, & ſalutare*, edita *anno* 1588. *nonis Januarii*, ordinatoiem ſine patrimonio à collatione ordinum quorumcunque ſuſpendit, otque etiam ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium ipſo jure, & ab ingreſſu Eccleſiæ declarat interdictum. † 37
Cumque conſtitutio hæc nimis rigida fuerit viſa, poſtea Clem. VIII. in ſua conſtit. quæ incipit: *Romanum Pontificem, de anno* 1595. *pridiè Kalendas Martii*, proprio motu, & ex certa ſcientia teduxit eam ad terminos ſacrorum Canonum, & conſtitutionem Pii II. quæ incipit, *cum ex ſacrorum*, cujus tenorem refert Barboſa *de officio Epiſcopi dicta* 2. *part, allegat.* 17. *num.* 10. & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concil. Trident. reduxit, atque reſtrinxit, & cenſuras, & pœnas ibi poſitas, præterquam contra ſimoniacè ordinantes, & ordinatos, quas voluit in ſuo robore permanere moderavit, & abolevit Clem. VIII. cujus conſtitutionis litteram refert Sayrus *de cenſuris lib.* 4. *c.* 17. *ad fin.* Sanch. *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 49. *n.* 10 Gonzalez *in reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 15. *n.* 118. & poſt Suar. Garcia *de benef. p.* 2. *c.* 5 *n.* 6. Riccius *in deciſ. p.* 1. *deciſ.* 9. cum aliis Barboſa *dict.* 2. *p. de officio Epiſcopi alleg.* 20. *n.* 1. dicens hodie tam contra ordinantes, quam contra ordinatos ſine titulo vigere pœnas à jure communi ſtatutas, & noviſſimè cum aliis docet Ægidius Trullench. *de Sacr. lib.* 6. *quæſt. unic. dubio* 13. *num.* 1.

Et quia longè ſolent Doctores de ſingulis age- 38
re, ego autem ſub compendio verborum, & ultra diſputationem ſic conſtituo, ac declaro, nempè ut Epiſcopus ordinans ſine beneficii, patrimoniivè titulo, vel penſionis collatæ in titulum beneficii, tenetur providere ordinato de ſufficienti beneficio, & interim ſubminiſtrare vitæ neceſſaria ſecundùm qualitatem perſonæ, loci conſuetudinem, Eccleſiæque reditum, ut habetur *in dict. c. cum ſecundum de præb.* gloſſa *verb. neceſſaria in dict. cap. Epiſcopus de præb.* ubi Abbas *n.* 1.

Menoch.

Digitized by Google

Menoch. de arbitr. caſu 169. num. 14. & caſu 120.
poſt num. 10. Ugolinus de poteſtate Epiſcopi c. 26.
§. 5. num. 1. latè Sanchez in opuſculo moral. lib. 7.
39 cap. 1. dubio 34. num. 6. † qui num. 7. intelligit hanc
obligationem alendi, locum habere, quando Epiſ-
copus ſciens, & debens ſcire non habere benefi-
cium, vel patrimonium, ordinavit eum; qui etiam
num. 9. intelligit eam obligationem habere locum
quando nullo præſentante ordinavit, per dict. cap.
cum ſecundum, & docet Bonacina de cenſuris
extra Bullam, diſp. 3. quæſt. 1. puncto 9. num. 25. Al-
zedus de præcellentia Epiſcopalis dignit. p. 2. cap. 5.
num. 49. Marcellus Vulpeius in ſua praxi judicio-
rum Eccleſ. cap. 8. à num. 7.

40 Quæ doctrina ampliatur primò etiam in eo ca-
ſu, quo ordinatus haberet patrem debilem, ut di-
cit Flaminius de reſignatione lib. 2. quæſt. 6. quod in
jure verius putat Barboſa omnino videndus dicta
allegat. 20. à num. 4. cum Concilii diſpoſito in dic-
to cap. 2. ſeſſ. 21. de reformat. requirat ut patrimo-
nium ab ordinato, verè obtineatur, ut jam ſupra
41 latè egi ſub quæſt. 7. † Sed non improbabiliter
ſentiunt qui dicunt ab hac præſtatione Epiſcopum
excuſari; eo quod pater tenetur filium alere, poſ-
ſitque filius conſtringere patrem, non ſolùm ad
alimenta præſtanda, ſed etiam ad ſumptus, &
expenſas cauſa ſtudii, uſque ad gradus adeptionem
etiam ſi filius ſit ſpurius, aut etiam ſi invitis paren-
tibus filius litteris operam daret: ſic probantes
per textum in cap. Clericos 2. quæſt. 2. & in cap. fin.
in fine 16. q. 1. & in l. locum oportet §. cum autem cod.
de bonis quæ liberis, l. ſi quis à liberis ff. de liberis
agnoſcendis, l. de bonis §. non ſolum ff. de Carbonia-
no edicto ibi: Non ſolùm alimenta præſtari debent
pupillo; ſed in ſtudia, & cæteras neceſſarias impen-
ſas, debent impendi pro modo facultatum, & tex-
tus in l. officio, ubi pupillus valeat educari.

42 Nec his obſtat textus in l. legatis ff. de alimen-
tis, & cibariis legatis, ibi: Legatis alimentis, ci-
baria, veſtitus, & habitatio debentur; quia ſine his
ali corpus non poteſt, cætera, quæ ad diſciplinam
pertinent legato non continentur; quia procedit in
alimentis debitis ex diſpoſitione hominis, veluti
ex legato, vel contractu; & tunc ſi nihil expreſſum
de ipſis expenſis cauſa ſtudii dictum ſit, minimè
ſub Legato alimentorum comprehendi reſpondet
43 Barboſa ubi ſupra, num. 9. † dicens quod diſpo-
ſitio dictæ l. de bonis, cum ſimilibus procedat, vel
quando alimenta debentur jure naturæ, vel legis
diſpoſitione, ut in noſtro caſu, quo omnia com-
prehenduntur; & ut ſecurus Epiſcopus reddatur
à prædicta obligatione, conſilium præſtant Bar-
boſa, & Trullench. nempe ut curet ſumma dili-
gentia quod pater ordinati, filio patrimonium con-
ſtituat, ſeu ad alendum juris remedio conſtringat,
aliàs inquam ſi taliter non adipiſcatur, non ſit cur
Epiſcopus ſit extra obligationem alendi ab eo
ordinatum, ei beneficium præſtando, aut alen-
dum in defectum non præſtiti beneficii.

44 Ampliatur ſecundo in caſu, quo alius Epiſco-
pus de mandato proprii Epiſcopi aliquem ordi-
naverit ſine titulo, vel illo inſufficiente: nam etiam
in eo caſu tenetur proprius Epiſcopus eadem ali-
menta ordinato miniſtrare, ut expreſsè probat
textus in dict. cap. ſi Epiſcopus verſ. ſi verò, de præb.
lib. 6. ubi gloſſa verbo miniſtrare, quem ibi ſequun-
tur Doctores ex ea ratione; quia proprius Epiſ-
copus expreſsè committendo ordinandum alteri
Epiſcopo, non ipſe ſed Epiſcopus proprius ordi-
nare videatur, juxta regulam textus in l. quod juſſu,
141. ff. de reg. Juris, juncta gloſſa unica, ibi, &
textus in c. qui facit per alium 72. eodem tit. in 6.
ubi gloſſa, in terminis Doctor. varios in lectura
manu ſcripta, ad textum in dict. c. 2. de præbendis
num. 16. omnino legendus à num. 1. in fin. quia
bene & ad propoſitum juridicè ſcribit, cui addo
Ugolinum de poteſtate Epiſcopi cap. 62. §. 15. n. 1.
in verſ. verum. Marchinum de Sacram. Ordin. c. 7.
diſ. 4. num. 7. verſ. 5. Barboſam cum Alzedo dicta
allegat. 20. ſub num. 21 eo quod in culpa fuit, non
inveſtigando, an haberet titulum.

Tertiò ampliatur, ut teneatur Epiſcopus ſup- 45
plere titulum ordinato habenti illum inſufficien-
tem, juxta gloſſam finalem in dicto cap. tuis quæ-
ſtionibus de præbend. ubi Doctores, & Henriquez
in ſumma lib. 10. cap. 17. §. 3. littera Q, & R, San-
chez dict. lib. 7. in opuſc. dubio 34. num. 10. docent
quod quamvis tenue beneficium, ſatis ſit ad ac-
quirendum Domicilium, non inquam ſit idoneum
pro titulo ad ordines, ut jam ſupra latè dixi in hoc
textu.

Et ex hoc dicto bene Fornarius de Sacramento 46
Ordin. cap. 8. num. 10. Bonacina de Sacram. diſp. 8.
quæſt. unic. puncto 5. num. 30. poſt Henriquez Qua-
ranta verbo Ordo, verſ. an verò, in ſumma Bullarii,
& alii dicunt obligationem Epiſcopi ordinantis,
procedere etiam ſi conferat ordinem ei, qui jam
in ſacris conſtitutus erat; quia ſi fuit ſine ullo ti-
tulo promotus, non ſunt ei alii ordines ſacri con-
ferendi, quia jura ſimpliciter prohibent promotio-
nem ad ſacros ordines ſine vero titulo.

Quo fit etiam ut Epiſcopus ordinans teneatur 47
providere de beneficio illi, cujus titulus, ad quem
ordinatus fuit alluvione, ſeu alio caſu periit, ut fir-
mat gloſſa notabilis in dicto cap. tuis quæſtionibus,
verbo patrimonialibus, ubi Doctores intelligendo,
ex Sanchez de matrim. lib. 6. diſp. 32. num. 8. Ugo-
lino de off. Epiſcopi cap. 26. §. 15. verſ. ſeptimo exci-
pitur, Marchino de Sacram. Ordin. tract. 2. p. 6. cap. 7.
difficult. 4. num. 7. verſ. deducitur, † ad inſtar patris 48
qui patrimonium filio aſſignavit, & illud con-
ſumpſit, vel ad inſtar dotis filiæ conſtitutæ, quam
amiſit; quia teneretur pater dotem illi iterum
conſtituere, ut firmant Guilhelmus Benedictus in
cap. Raynuncius, in verbo dotem, quam ei dederat.
num. 19. Rebellus de Juſt. & Jure p. 2. lib. 5. quæſt. 4.
num. 21. & 22. † Verùm hanc ampliationem in- 49
telligit Barboſa dicta allegat. 20. à num. 11. & 13.
quando pater ſolvendo non ſit; quia tunc Epiſco-
pus ſupplet; quod ſi Pater poſſit alere, tunc ſit
Præſul immunis ab onere iterum dandi benefi-
cium, aut alimenta ordinato; quia ut firmat Mar-
chinus dicta p. 6. c. 7. difficult. 4. num. 7. verſ. 4. Epiſ-
copus non tenetur alimenta Subdiaconis abſque
titulo ordinatis ſubminiſtrare, ubi partem debitam
habuerunt ſecundùm jam dicta, vel ut dicit Bona-
cina de cenſ. extra Bullam d. diſp. 3. puncto 9. n. 26.
ſi ordinatus bona habeat, quibus ſe valeat ſu-
ſtentare.

Præfata etiam doctrina ampliatur in Capitulo 50
ſede vacante, vel ejus Vicario, ubi litteras dimiſſo-
rias dederunt ad ordinandum non habenti unde
viveret, cum eadem ratio ſit in ordinante ſuum
ſubditum, ac in dante dimiſſorias, reſolvunt poſt
Præpoſitum de Auguſto in additionibus ad Qua-
rantam, Ugolinus de poteſtate Epiſcopi cap. 26.
§. 15. num. 1. Ægidius Trullench. dicto dubio 13.
l. 6. de Sacram. ſub. num. 2.

Dubium tamen eſt an Capitulum, quod non 51
reſiſtit Epiſcopo ſine titulo ordinanti, teneatur

ordinato de beneficio providere, & interim alimenta præſtare : & quid de ſucceſſore Epiſcopo; in quo dubio Henriquez *in ſumm. dict. lib.* 10. *c.* 17. §. 4. *in comm. litt. F*, Bonacina *puncto* 9. *de Sacr. diſp.* 8. *quæſt. unica, puncto* 9. *num.* 29. Campanil. *in diverſ. Juris Canonic. Rubr.* 8. *cap.* 5. *num.* 21. quos ſequitur Barboſa *dicta alleg.* 20. *num.* 23. & poſt omnes Trullench. *dicto dubio* 13. *ſub dicto num.* 2. *in fine*, docent non tantum Epiſcopum ordinantem, verùm ipſo mortuo, etiam ejus ſucceſſorem teneri providere ſine titulo ordinato; imò, & Capitulum ſede vacante, ſi non reſtitit cum potuerit, ut docent etiam Sanchez *dict. dubio* 34. *num.* 12. Marchinus, & Alzedus, quos citat Barboſa.

52 Iterum dubium eſt an teneantur ſucceſſor, vel Capitulum, quando Epiſcopus, qui ordinavit aliquem ſine titulo, vel renuntiavit Epiſcopatui, vel translatus aſt ad alium Epiſcopatum; quo in dubio dicunt ad id teneri Epiſcopum ordinatorem, ut docent Innocentius *in dict. c. cum ſecundùm Apoſtolum num.* 1. *de præbend.* Ancharanus *in dicta c. ſi Epiſcopus num.* 3. verſ. *ſed numquid, eodem tit. lib.* 6. Henriquex *in ſumm. dict.* §. 4. Ugolinus *de poteſt. Epiſc. dict. cap.* 26. §. 15. verſ. *ſexto excipitur* Campanil. *dict. Rub.* 8. *c.* 5. *n.* 21. ubi dicit, quod ſi Epiſcopus loco renunciaſſet; quia tranſiturus eſt ad alterius Eccleſiæ regimen, vel ſi loco, & Dignitati ceſſit, non ad illa conſtringeretur, qui in ordinantis locum ſubſortitus eſt; ſed ipſemet ordinator quamvis, & tali egreſſus loco, & Eccleſia: quod itidem cenſeo in Capitulo uſque ad mortem illius translati Epiſcopi.

53 Dubium eſt etiam non leve, an ſi Epiſcopus contuliſſet beneficium ſufficiens, ad cujus titulum aliquem ordinavit, & poſtea tale beneficium evincatur ab aliquo alio, teneatur iterum ordinato de beneficio providere, vel ſubminiſtrare interim alimenta. In quo dubio dicunt teneri iterum ſubvenire, maximè ſi prima vice fraudulenter illud contuliſſet: ſic Navarrus *conſ.* 14. *hoc tit.* Marc. Alteſius *de cenſur. tom.* 2. *diſp.* 10. *cap.* 3. *dubio* 4. Bonacina *de cenſur. extra Bullam diſp.* 31. *dicto puncto* 9. *num.* 27. & ſic ſentio, tum ex dictis ſuprà *de titulo conſumpto alluvione, ſeu alio caſu*, ubi minor eſt ratio, quàm hic.

54 Iterum dubium eſt an hoc procedat in donatione à parente, ſeu alio facta: in quo dubio pro negante ſententia eſt textus *in l. ud res donatur ff. de ædilitio edicto*, ubi in re donata licèt appareat vitioſa, non habet locum actio redhibitoria; quia ut textus inquit, *ne liberalitas donatoris ei ſit nociva*: & quia bene tractat, & diſpungit Barboſa cum ab eo relatis *dict. p.* 2. *alleg.* 20. videndus *à num.* 15. *ad* 19. ideò ad illum recurres, & interim ad ea, quæ ſupra dixi *ſub quæſt.* 7. & 8. nam ex *ibi* dictis *de donatione ſimplici, aut ſub conditione*, etiam reſpondebitis, uti pœna juxta fundamenta, quæ ibi adduxi, loquitur idem citatus Barboſa, quæ non repeto; in patre verò donatore, cujus donatio redhibita fuit, exiſtimarem, ut teneretur utique aliam donationem facere filio ordinato; quia hic militat ratio naturalis alendi filium, cum poteſt, ut jam dixi.

55 De pœnis verò ſtatutis contra ordinatum ſine titulo beneficii, aut patrimonii veri, cum tota, ac integra reſolutio conſiſtat in expendendis ultimis verbis, *cap.* 2. *Trid. dict. ſeſſ.* 21. *de reformatiane*, ibi: *Antiquorum Canonum pœnas ſuper his innovanda* &c. & differant pœnæ appoſitæ *in dict. c. neminem c. Sanctorum diſt.* 70. à pœnis *c. cum ſecundùm Apoſtolum, aliorumque Jurium*; etenim temporibus antiquioribus juxta præfata jura *in dict. c. neminem, & dict. c. Sanctorum* 70. *diſt.* non erat pro ordinandis aſſignatum patrimonium, ſicut poſtea dictum fuit *in dict. c. ſi Epiſcopus, & in c. tuis quæſtionibus de præb.* & benè expendens proſequitur Barboſa *in dict. cap.* 2. *de præb.* & *à num.* 36. videndus pro expeditione ſcholaſtica; ſed ad propoſitum, ut Concilii verba interpretentur Doctores triplicem opinionem aſſignant illi omnes, quos refert Barboſa *in dict. alleg.* 20. *p.* 2. *de officio Epiſcopi*, *à num.* 24. idem *in dicta cap.* 2. *Trid. à n.* 65. & poſt eos omnes cum aliis Ægidius Trullench. *in opere moral. dict. lib.* 6. *de Sacram. quæſt. unica, dubio* 13. *à n.* 3. quibus præhabitis eas ego breviter referens eligam aptiorem, & practicabiliorem.

Nonnulli ergo dixerunt Trid. *in dict. cap.* 2. re- 56
novare ſuſpenſionis pœnam, de qua *in dicto cap.*
neminem, dict. cap. Sanctorum, & aliam, quam in-
currit ordinator providendi de neceſſariis ordi-
nato ab eo ſine titulo; donec Eccleſiaſticum be-
neficium conſequatur; donec provideatur de be-
neficio, de quo *in dict. cap. cum ſecundùm*, ſi or-
dinator, & ordinatus in culpa fuerint. † Alii in- 57
quam exiſtiment Trident. innovare tantum pœ-
nam ſuſpenſionis, de qua *in dict. cap. neminem*,
& dicta cap. Sanctorum, dicentes omnino eam in-
novari, vel quia ſublata non erat per textum *in*
dicta cap. cum ſecundùm, de præb. cum ordinatus
decepit Epiſcopum circa titulum ſuum; ſive quia
licèt ſublata ſit, renovata eſt, & vigori reſtituta
per dictum decretum Trid. cum ſimpliciter inno-
vet Canones antiquos, quorum unus, & alter eſt
dict. cap. neminem, cap. ſanctorum. † Alii verò 58
dixerunt prædictum Trident. *cap.* 2. innovare
tantum pœnam *dicti cap. cum ſecundùm*, quæ eſt
adverſus ordinantem; non verò ordinatum ſine
titulo non eſſe ſuſpenſum, nec aliquam pœnam
incurrere, ſed Epiſcopum cogendum eſſe illi
providere, ſublata jam diſpoſitione conſtitutio-
nis Sixti V. imponentis etiam pœnas adverſus or-
dinatos ſuſpenſionis perpetuæ ab exercitio ordi-
num ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſ-
cendendi ad alios ſuperiores, quam reſtrinxit
Clem. VIII. *in alia jam præcitata conſtitutione.*

Probabiles ſunt omnes præhabitæ opiniones, 59
& approbans ſecundùm Bonacina *tom.* 1. *diſp.* 1.
quæſt. unica, puncto 5. *n.* 24. in verſ. *utraque opinio*,
veriorem in jure reputat primam; & ſic ſecun-
dam; ſed Barboſa *in dicta alleg.* 20. *num.* 27. tertiam
amplectitur cum infinitis, quos allegat: tamen
idem Ægidius Trullench. aliter cum ſecunda ſen-
tit *d. dub.* 13. *n.* 7. quia validioribus nititur funda-
mentis, & ſic dicit affici ſuſpenſione eum, qui ficto
patrimonio ordinatur, etiam nullo intercedente
pacto cum collatore, aut qui qualitercumque
culpabiliter, tamen ſine patrimonio ordinatur, effi-
cique irregularem, ſi poſt talem miniſtrat, ut cum
Majore, & Medina tenent Rodr. *in ſumm.* 2. *p. cap.*
11. *n.* 1. Zerola *in praxi* 2. *p.* verbo *dimiſſoriæ*, San-
chez *lib.* 6. *de matrimonio diſp.* 32. *num.* 8. Bonacina
verſ. idem quia cap. Sanctorum, & cap. neminem,
quæ ſecundùm hanc ſententiam non ſunt abro-
gata abſolutè diſponunt ordinatum ſine titulo eſ-
ſe ſuſpenſum. † Et ego ſic cenſeo, alias inquam 60
eveniret ut ordinatus, qui forte ſciens, & prudens
Epiſcopum fraudans accederet ad ordines ſacros
recipiendos, dolo ordinaretur, ſive metu pœnæ,
quam non ſic poſſet mereri Epiſcopus ordinans:
& faciunt relata ſupra *quæſt.* 7. & 8. videbis ultra
alios

alios Suarez loquentem, qui *de cenſur. diſp.* 31.
ſect. 1. & poſt *num.* 35. ubi primam videtur ample-
cti: & ſecundùm tertiam opinionem deciſum
fuiſſe in Sacra Congregatione teſtantur Piaſecius
in praxi nova Epiſcop. p. 1. *num.* 42. Flamin. *de reſign.*
lib. 2. *quæſt.* 6. *num.* 18. Additio. ad Navarr. *conſ.* 1.
quæſt. 16. *de conſt.* Armendar. *in addition. ad leg.*
Navarræ recopil. lib. 2. *tit.* 8. *l.* 1. *de patrimonio Cleri-*
cor. Gonzalez *in regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 5. §. 10. *n.* 22.
Bonacina *dicto puncto* 5. *num.* 24. *verſ.* 1. Nicolaus
Garcia *de benef. p.* 2. *cap.* 5. *num.* 27. & alii relatiè
61 Barboſa *dicto num.* 27. † His omnibus adjunges
Dianam *p.* 5. *tract.* 10. *reſolut,* 50, ubi contra multos
affirmantes, quod qui recipit ordines cum patri-
monio ficto incidit in ſuſpenſionem; ipſe verò
negat cum aliis; quia qui ſe ordinavit cum titu-
lo de Subdiaconatu, & titulum renunciavit, aſ-
cendendo poſtea ad ordines alios; etſi peccet,
non incurrit ſuſpenſionem ſecundùm Hurtadum
& alios exponentes quod Trid. *in dict. cap.* 2. non
renovavit pœnas dictorum *cap. neminem*, & *cap.*
Sanctorum diſt. 70. ſed *dict. cap. cum ſecundùm*, *de*
præb. de quorum intellectu jam dixi.

62 Ex his breviter infero, ut ordinatus ſuſpenſus
fiat ab ordine ſuſcepto, & ordinator à collatione
per triennium, ſi conveniat ſuper non petendis
poſtea alimentis, vel rebus donatis pro titulo ſuo-
rum ordinum, juxta textum *in c. penult. de ſimonia*
63 ubi dico. † Idem ſi cum præſentante ad Eccleſiam
idem faceret pactum, ex textu *in cap. per tuas eo-*
dem tit. ubi dico, & ſentit Barboſa *dicta alleg.* 20.
num. 28. & 29. prædicta jura tantum intelligi de
paciſcente cum ordinatore, vel præſentante, non
ſic cum donatore contra Campanillum, qui ea jura
extendit ad paciſcentem cum donatoribus in di-
verſorio Juris Canonici *Rub.* 8. *cap.* 3. *num.* 32. ita
Garcia cum aliis *dict. cap.* 5. *n.* 168. quare Barboſa
improbat Suarez *de religione tract.* 3. *lib.* 4. *c.* 38. *n.*
4. & 5. dum dixit dicta jura procedere etiam quo-
ties aliquis ex ſuis bonis alteri titulum conſtituit
ad quem ordinatur ab eo recipiens promiſſionem,
quod nihil poſtulabit dicens tunc committi pec-
catum indebitæ ordinationis, & ſimoniam, quem
ſequutus fuit Azor. *inſtitut. moral. p.* 3. *lib.* 12.
cap. 15. *quæſt.* 1.

64 Unum tamen notat Bonacina *de cenſ. diſput.* 3,
quæſt. 6. *puncto* 5. *num.* 4. *verſ. tertio*, prædictam ſuſ-
penſionem incurrere ordinatum, tam à proprio
Epiſcopo, quàm ab alieno, etiam cum litteris di-
65 miſſoriis proprii Epiſcopi. † Et *num.* 6. ſubdit
illum in irregularitatem incidere, ſi functionem
ordinis ſuſcepti exerceat antequam abſolvatur;
quod probatur juxta ſecundam opinionem ſequu-
tam pro dicto Trid. *in dict. cap.* 2. *ſeſſ.* 21.

66 Sed prædicta limitantur in ordinato cum pacto
& conditione de reddendo patrimonio ſibi dona-
to; item in eo, qui poſt ordinationem patrimo-
nium dat, vel alienat; nam etſi peccet, non tamen
incurrit ſuſpenſionem; etſi caſtigari poſſit ab Epi-
ſcopo; quia iſti verè cum titulo non ficto fue-
67 runt ordinati; deinde, † nec incurrunt prædictam
ſuſpenſionem Religioſi profeſſi, aut Jeſuitæ; quia
iſti per Bullam Gregor. XIII. rectè ordinantur
in tempore ibi affixo; illi inquam; quia profeſſio
68 ſtat pro titulo, ut jam ſupra bene expendi, † quod
ſecus erit in Novitiis, ſeu aliis Religioſis, qui uſque
ad certum tempus profeſſionem emittunt: nam
in Novitiis deficit omnino titulus, in profeſſis ad
tempus; deficit titulus perpetuus, qui neceſſarius
eſt, juxta quæ dixi *ſub quæſt.* 7. & 8. benè de his
agit Barboſa cum multis ab eo relatis *dicta alle-*
gatione 20. *à numero* 30. & Trullench. *dubio* 13.
numero 13.

Item dico non affici prædicta ſuſpenſione ille, 69
qui poſtquam ordinatus eſt Subdiaconatu; cum
vero patrimonio, illud reſignat propria authorita-
te in ſavorem donatoris, aut alterius; & deinde
ſuſcipit alios ordines; quia talis renunciatio eſt
irrita, manetque antiquum patrimonium, cum
quo receperat jam alios ordines: ſic docent San-
chez *lib.* 6. *de matrim. diſp.* 32. *num.* 8. Henriquez
in *ſumm. lib.* 10. *cap* 8. Bonacina *tom.* 1. *dicta diſp.*
8. *q. unica p. num.* 19. Ægidius Trullench. *dict.*
dub. 13. *num.* 8. qui dubitat ſi ſecundùm aliam
opinionem non eſſe irritam aſſerentem, illa renun-
ciatio amplectatur.

Nec ſuſpenſus redditur ordinatus, qui poſtquam 70
accepit verum patrimonium, obligavit ſe daturum
conferenti, v. g. ſingulis annis decem ex fructibus
ipſius patrimonii; quia fuit ordinatus cum vero
titulo. & conſtitutio talis patrimonii eſt valida:
nec tenetur ad danda illa decem, ut reſolvit Trul-
lench. *ſupr. num.* 11. cum Ledeſma; quia tale pa-
ctum tanquam turpe, & contra jus, cenſetur turpe,
† ſed ait peccare mortaliter, & affici prædicta ſuſ- 71
penſione eum, qui accepit patrimonium mutua-
tum, ſeu accommodatum, ea tamen intentione ut
ordinetur obligatione illud reddendi, cum ordina-
tus fuerit; quia tunc idem eſt ac ſi ordinaretur
abſque titulo; eo quod fictum eſt patrimonium,
ex dictis *ſub dicta quæſt.* 7. & 8. ſed videtur con-
trarium *num. ſequenti.*

Sed an qui ementito patrimonio ad ſacros or- 72
dines aſſumitur data apocha (quæ vulgò dicitur
contra ſcriptura) aut data fide, vel juramento ſe
poſt ordinationem patrimonium illi aſſignatum
redditurum, vel fructus nunquam petiturum te-
neatur ſtare promiſſis: & in hoc puncto negati-
vam ſententiam docet Diana *p.* 3. *tr.* 4. *reſ.* 184.
cum Ledeſma *in ſumma tom.* 1. *de Sacram. Ordin.*
c. 7. *concluſ.* 6. *dif.* 3. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tr.* 11.
dif. 15. *n.* 10. dicit autem probabiliter contrariam
ſequi ſententiam. Avila *de cenſ. p.* 2. *diſp.* 5. *dubio*
5. *concluſ.* 3. Joannes de la Cruz *in direct. conſcien-*
tia p. 2. *de Sacram. Ordin dubio* 6. *concluſ.* 2. cum
Corduba; & ratio Dianæ eſt; quia Patrimonium
ſemel donatum tranſit in Epiſcopum, ſitque illi
hypothecatum; tum quia tale Patrimonium effu-
giens, & illud ordinando ficta donatione donans
pro parte culpæ imputari debet, ſi tale Patrimo-
nium recuperare minimè poſſit.

Notat verò Avila, & cum eo Diana ſupra, ut 73
ſtando in ſecunda ſententia, teneatur ſic ordinatus
in foro conſcientiæ reddere illud Patrimonium
conditionaliter donatum donatori; & in foro ex-
teriori poſſe reſcindi talem retrodonationem;
quia voluit decipere Eccleſiam, & Epiſcopum:
leges Gaſpar. Hurtad. *de ſuſpenſione difficultate* 13.
affirmantem ſic ordinatum eſſe ſuſpenſum.

Pro complemento notabis ſuſpenſionem ſu- 74
pradictam Pontifici reſervatam eſſe, quando eſt
perpetua; & ob id non poſſe ab Epiſcopo abſolvi
poſſe tamen ab Epiſcopo abſolvi, ſi ſit occulta,
juxta diſpoſitionem Trid. *ſeſſ.* 21. *de reform. c.* 6.
tradunt Bonacina *dicto tom.* 1. *diſp.* 8. *de Sacramen-*
tis, quæſt. unica puncto 5. *num.* 23. Trullench. *dicto*
dubio 13. *num.* 15. qui *num.* 16. addit poſſe abſolvi
à prædicta ſuſpenſione virtute Bullæ, ut ipſe di-
xit in expoſitione Bullæ Cruciatæ *libro* 1. §. 7.
cap. 2.

Ad

75 Ad tertiam quæſtionis partem, an Epiſcopus;
qui ordinat ſubditum alienum ex ratihabitione,
incurrat ſuſpenſionem. Reſolutio hujus quæſtio-
nis dependet ab illa, uempe an alienus Epiſcopus
rectè queat ordinare alienum ſubditum ea præ-
ſumpta ratihabitione proprii Epiſcopi, de qua jam
aliqua dixi; ſed nunc referam duas contrarias: af-
firmativam, quæ dicit non eſſe tunc neceſſarias
litteras dimiſſorias proprii Epiſcopi; ob idque
abſque pœnæ metu ordinationem procedere per
textum, & gloſſam *in verbo fructus*, *in cap. Lug-
dunenſis 9. quæſt.2.* gloſſa magna *in fine*, *cap. nullus
alterius 9. quæſt.21.* per quæ jura, & alias rationes
docent Majol. *de irregular. lib.4. cap.2. num.7. &
in cap.20. num.1.* Rodriguez *in ſumm.2. p. cap.14.
num.10. verſ. el ſegundo.* Ledeſma *in ſumma tit. de
Sacr. Ordin. cap.8.* verſ. *el ſegundo.* Navarr. *conſ.24.
num.5.* verſ. *tertia*, *hoc tit.*
76 Contrariam verò ſententiam innuit gloſſa *in
verbo figmento in cap. eos hoc tit. lib.6.* Rebuffus 1.
p. tit. de formula litter. dimiſ. Salzedus *in addit.
ad Bernard. Diaz cap.26. pag.95.* verſ. *ſecundus*,
& fulcitur ex eo, quia proprius Epiſcopus eam
ordinationem ratam habere non poteſt, quæ ſuo
nomine celebrata non fuit, ut *in reg. ratum de reg.
Juris*; & cum hujuſmodi ordinatio Sacris Canoni-
bus irrita ſit, minimè poſſit haberi rata. Et hanc
amplectitur adverſus Navarrum, & alios Zenedus
in quæſt. Canon. pract.38. ſub num.37. verſ. *mihi*; eo
quòd contraria ſententia præſtaret Epiſcopis an-
ſam, ut eo quæſito colore alienos ſubditos ad
ordines promoverent, indeque oriri damna innu-
merabilia; & quia hoc pacto tollitur diſcordia,
quæ orireturinter Epiſcopos ex ordinatione alte-
rius ſubditi, tam circa ipſius ordinati alimoniam,
caſu quo ſine titulo ſufficienti eſſet promotus,
77 quàm in aliis caſibus. † Et pro hac ſententia ad-
ducit illum nempe; quia ubi in aliquo actu licen-
tia alicujus deſideratur, ea præcedere omnino de-
bet, *auth. licentia cod. de Epiſcopis, & Cler. l. ſi quis
mihi bona*, ubi Doctores *ff. de acquirenda hæredit.*
nec ſufficere licentiam tacitam, & præſumptam,
ſed omnino expreſſam, ut tradunt Corſetus *ſingu-
lari* 159. Lapna *alleg.86. num.3.* Tiraquel. *in leg.
Connub. in gloſſa 7. num.8.* Molina *de majar. lib.2.
cap.7. num.2.* Didacus Perez *lib.1. tit.1. l.8.* in gloſſa
ſin conſentimiento, & aliis probans ipſe Zenedus
num. 38.
78 Unde ad dubium, de quo inquirimus, videtur
dicendum, ut ſic ordinatus incurrat ſuſpenſionem
Concilii Trid. *in dict. c.2. ſeſſ.21. de reformatione*,
ut beaè proſequutus, Turrianus defendit ſeclusa
ignorantia, Bonacina *tom.3. diſp.1. puncto 11. n.14.*
Pariſius *volum.4. conſ.136.* Mandoſ. *in regula 24.
Cancel. quæſt.4. num.10.* Rebuffus *ſupra num.11.
& 29.* & Hurtad. *difficultate 12. de ſuſpenſ.* abſo-
lutè docet Sanchez *in opuſculo lib.7. cap.2. du-
bio 20. num.13.* poſt Trid. ubi docet non poſſe
79 Epiſcopum talem ordinationem ratam habere, †
imò quod talis ordinatus deponi debeat probat
Zenedus *ſuprà* ex textu noſtro, & ex Concilio
Chalcedon. *cap.19.* de quo *in cap. Clericos diſt.71.*
Quæ ſententia verior eſt, etſi Navarrus intendat
ſatisfacere contrariis fundamentis *in conſ.42. hoc
tit.* nec debeat audiri Suarez *dicta diſp.31. ſect.1.*
ubi *ſub n.15.* adducens caſus, in quibus poteſt quis
ab alieno Epiſcopo ordinari abſque dimiſſoriis po-
nit caſum hunc *ex dicto c. fin. 9. quæſt.2.* ubi allega-
tur factum D. Epiphanii, qui iſto modo ordinavit
in Diœceſi D. Chryſoſtomi: ſequutus fuit etiam
Reginaldus *in praxi tomo 2. lib.32. tract.2. cap.24.
ſect.3. num.69.* caſus ex Suarez referens, de quibus
jam dixi ſupra *ſub quæſt.10.* Barboſa *ſeſſ.23. cap.8.
num.16.* in Trid. cum aliis per gloſſam *in dicto cap.
Lugdunenſis 9. quæſt.2.* verſ. *quod Sanctus Thomas
in 4. diſp.25. in expoſitione littera*, alii relati à Dia-
na *p.3. tract.4. reſ.191.* ubi probabilem vocat, ſed
probabiliorem dicit noſtram *p.5. tract.14. de ſuſp.
reſ.38.* & Avila *de cenſuris p.3. tract.5. dubia 7. §.
dico quinto*, intelligit contrariorum ſententiam
procedere in ratihabitione de præterito, vel de
præſenti, expreſſa ſigno aliquo exteriori, non ta-
men putat ſufficere ſpem ratihabitionis de futuro.
Ad quartam quæſtionis partem, an ſuſpenſio- 80
nem incurrat conferens Tonſuram in Diœceſi
aliena; & ſuppoſito nempe quod Laici poſſunt
ordines minores recipere ſine titulo, qui tantum
neceſſarius eſt ad Ordines Sacros, ut jam ſupra
expendi, nunc breviter dico duas eſſe opiniones
contrarias, affirmativam una, quam docent Cam-
panil. *in diverſ. Juris Canon. Rubr.6. cap.1. num.2.*
Alterius *tom.2. diſp.10. col.2.* verſ. *quod ſi*, Rebuffus
*in practica beneſ. tit. de Clericis ad Sacros Ordines
male promotis.* cum aliis Barboſa *in collect. ad Trid.
in dicto cap.5. ſeſſ.6. num.9.* † Ubi docet Epiſco- 81
pum non poſſe in Diœceſi aliena conferre primam
Clericalem Tonſuram ſuis ſubditis abſque licen-
tia Ordinarii loci, atque ideò aliter facientes in-
currere ſuſpenſionem latam *in dicta cap.5. Trid.*
quibus accedit Riccius *collect.1678. ad c.1. diſt.71.*
ubi dicit, ut ſit ſuſpenſus vera ſuſpenſione, etiam
quoad alios, quæ irregularitatem inducit, ſic ton-
ſuratus, quamdiu proprio Ordinario videatur ex-
pedire, quidquid dicant Guido, & Sayrus; ſic etiam
ut reſervatio penſionis tali facta ſit nulla; imò
& collationem beneficii non ſubſiſtere cum Graſ-
ſis dicens ita fuiſſe reſolutum *in una Cæſaraugust.
9. Martii* 1589. ubi quod Clericatus ſuſceptus
cum dimiſſoriis non proprii Epiſcopi, non ſuffra-
getur. † Sed Diana *p.5. reſ.45.* Toletus *lib.1. ſum.* 82
c.49. n.4. Azor. *tom.2. lib.3. inſtit. moral. c.48. q.5.*
Fornarius *de Sacram. Ordin. c.5. §.4. not.4.* Molfe-
ſius *in ſumma tom.1. tr.2. cap.2. n.15.* Henriquez
lib.3. cap.6. num.6. & alii exiſtimant etiam pro-
babiliter imo probabilius ipſos non incurrere;
quia Concilium loquitur de Epiſcopo conferente
ordines, at prima Tonſura non eſt ordo, ſed initia-
tus ad ordines, quæ ſolet concedi ſine exercitio
Pontificalium. † Ego autem libenter hanc ſeque- 83
rer ſi exiſtimarem Tonſuram ordinem non eſſe
quod contrarium ſequutus fui ſupra *in Rub.* & di-
xi aliquid ſupra *in hoc textu*, dum egi an confe-
rendo Tonſuram peccet.
Dubitabis autem an Epiſcopus conferens pri- 84
mam Tonſuram ſine proprii Epiſcopi licentia, in-
currat pœnam ſuſpenſionis latam *in dicta cap. eos
hoc tit. lib.6.* negativam ſententiam docent ex Ge-
miniano Villalobos *in ſum. p.1. tr.18. diſ.7. num.17.*
Riccius *in addit. ad inſtitut. Canonic.* Lancel. *l.1.
tit.25. §. pari ratione*, cujus dictum refert Diana *p.
3. tr.4. reſ.194.* cum Sayro *de cenſur. lib.4. cap.12.
num.13.* Campanillo *in diverſorio Juris*, *Rub.9. n.
16.* Barboſa, Bonacina, & Filliucio, ex eo, quia ſtan-
te diſpoſitione Trid. *in dict. cap.8. ſeſſ.23. & ſeſſ.24.
cap.2.* videtur probari, & ex textu *in dicta cap. eos*;
quia Epiſcopus, qui affectata ignorantia, aut ſcien-
ter ordinare præſumpſerit alienum ſubditum ſine
proprii Epiſcopi licentia, ſuſpenſus eſt; etſi illum
textum exponat Riccius *ſuprà*, ut loquatur de or-
dinante jam tonſuratum, *ex c. nullus*, *illo tit.*

Ad

85 Ad ultimam quæſtionis partem, ſuppoſitis jam ſupra dictis *q*. 7. & 8. item ſuprà *in verſ. ad ſecundam*, videtur quod ſit ſuſpenſus; debet enim habere uſum rei, ad cujus titulum ordinatur. Tamen in hoc puncto Grelenzon. *conſ*. 14. & Gaſpar. Hurtado *difficult*. 13 *num*. 38. *de Sacram. Ordinis*. Diana *p*. 5. *tract*. 10. *reſ*. 48. dicunt non incurrere; quia cauſa finalis Tridentini *in dicto c*. 2. *ſeſſ*. 23. *de reform*. ob quam cavet, ne dentur ordines ſacri, non habentibus beneficium, aut Patrimonium, fuit ea, ne Clerici mendicent.

86 Sed mens Legiſlatoris eſt attendenda, ut patet *in l. nominis tui ff. de verb. ſign*. & docet Pariſ.
87 *vol*. 8. *conſ*. 16. n. 20. 21. & 22. † quia mens, & anima ipſius legis eſt ratio, quæ ubicunque habet locum ubi locum habet legis diſpoſitio, etiam quod eſſet contra jus commune, *l. à Titio ff. de verb. ſigni-*
88 *ficat*. † ergo quoties providetur, ut fit cum fidejuſſione alimentorum mendicitati hujuſmodi ſatisfactum eſt menti, & cauſæ finali legis, & conſequenter diſpoſitioni; ob quod ita ordinatus incurret ſuſpenſionem; imò ait Hurtado ſuprà procedere etiam, ſi fiat fidejuſſio: & credo ſic procedere, juxta illa, quæ dixi *dicta quæſt*. 7. & 8. & hic *tota quæſtione* 11. præcipuè *ſub verſic. ad ſecundam*.

QUÆSTIO XII.

An ad fugiendam Jurisdictionem Epiſcopi Domicilii, poſſit quis ordinari alibi titulo beneficii. An ejectis à Societate Jeſu, ſi ſint conſtituti in ſacris, debeatur aliquid pro Patrimonio. Et an poſſit Epiſcopus ordinare illum, qui in ſua Diœceſi nullum habet beneficium, & hac intentione ſola illi confert. Et an qui ficto titulo impetrat dimiſſorias, puniatur. Ubi de ordinato ficto titulo, num incurrat ſuſpenſionem?

SUMMARIUM.

1 *Beneficii ratione ſubditus eſt quis illius territorii, ubi eſt dum illud poſſidet.*

2 *Ordinari poteſt quis ad titulum beneficii obtenti ab ordinato in aliena Diœceſi; etſi animo fugiendi juriſdictionem proprii Epiſcopi* ut n. 3.

3 *Intentio mala interna operantis non vitiat actum externum, alias Juridicum*, & n. 5.

4 *Judices diverſos poteſt quis habere.*

5 *Domicilium ad ordines, etiam per ſimplex beneficium acquiritur.*

6 *Jeſuitis ordinatis ejectis in Religione, alimenta dari debent per Prælatos*, n. 7. *Quid in praxi*, n. 8.

9 *Ordinare poteſt Epiſcopus illum, cui ex propoſito, ut ordines, præſtat ei beneficium, etiam ſi alias ſubditus ejus non eſſet*, ut numero 9.

10 *Epiſcopus ratione beneficii poteſt diſpenſare interſtitiis ſui ſubditi ex beneficio, etſi alias ratione Domicilii non ſit ſubditus, & diſpenſare in illegitimitate*, ut n. 11.

12 *Dimiſſorias ficto titulo impetrans non ſuſpenditur*, num. ſeqq. & n. 17.

13 *Ordinatus ficto titulo, verius eſt, ut nullam contrahat ſuſpenſionem*, n. 14. & 15.

15 Cap. neminem, cap. Sanctorum 70. diſtinctione.

AD primam quæſtinois partem, ut reſpondeam, præmitto quæ jam dixi *à quæſt*. 1. 1
& dictum infra *in cap. non eſt compos*, 16. *ſub quæſtione* 3. *verſ. fin*. ubi de ſuſcipiente Tonſuram, & ordines minores cauſa evadendi judicium ſæculare. Et ſuppoſito etiam jam dictum ſupra, ut Clericus dicatur habere Domicilium; imò & eſſe illius Diœceſis, in qua ſitum eſt ejus beneficium illud poſſidens ſex Bartoli doctrina *in l. hæres abſens*, §. *proinde n*. 5. *ff. de judic*. & *in l*. 1. *n*. 13. *ff. ad municipal*. Thom. Valaſcus *allegat*. 5. *num*. 29. Cardoſus *in praxi Judicum, & Advocator*. verbo *Domicilium*, *num*. 9. Boëtius *deciſ*. 260. *num*. 20. & alii, & hoc quamvis exiguum ſit beneficium, ex traditis per Barboſam *in paſtor. p*. 3. *alleg*. 4. *num*. 45. qui *in fine*, hoc non admittit ad ordines per Epiſcopum conferendos ratione beneficii tenuiſſimi ob præſumptam fraudem.

Quare dixerunt nonnulli ad propoſitum noſtræ 2
difficultatis, non poſſe quem ordinari alibi titulo beneficii ad fugiendam juriſdictionem Epiſcopi Domicilii, ex ea ratione, quia dolus, & fraus nemini debent patrocinari, juxta textum in *l. itaque fullo, ff. de furtis, cap. dictum* 30. *quæſtione* 1. *cap. intelleximus de judic. cap. tua* 12. *de Clericis non reſident. c. ſedes, cap. ex tenore, cap. ſuper litteris de reſcript. cap*. 2. *de dolo, cap*. 2. *de cognat. ſpirituali. cap*. 2. *de colluſ. detegenda, cap. tuus de uſuris*, ubi DD. exornant.

Verùm existimo pro affirmativa ſententia reſ- 3
pondendum, tum ex dictis in hac difficultate infra *in verſ. ad tertiam*, & ſuprà *in hoc textu ſub quæſtione* 6. ex eo quia jure ſuo, tam ordinandus, quàm ordinator utuntur jure ſuo, cum bona, aut mala intentio nequit irritare actum externum, ſi alioqui ille actus ſuſtineatur in jure. Eſt enim intentio actus occultus, & internus; eſt qui quoties actus internus non eſt contra juſtitiam, non improbat illum; quamvis operans malam habeat intentionem. Et ſic fieri, ut quando lex ſtatuit Canonica eſſe Epiſcopum, in cujus Diœceſi eſt tale beneficium in ordine ad hunc effectum promovendi legitimum, & proprium; ſequitur ut ex prava intentione ordinandi, ſeu fundantis, aut conferentis beneficium, auferatur juriſdictio ad ordines ſuſcipiendos per ſubditum ratione talis beneficii, quantumvis adeſſet intentio fugiendi juriſdictionem Epiſcopi Domicilii.

Et confirmatur ex doctrina textus *in cap*. 3. 4
cap. 14. *cap*. 17. *cap. fin. de foro compet*. ubi latiſſimè ſcripſi poſſe quem diverſos Judices habere, juxta juris regulas, vel ratione rei ſitæ, Domicilii, originis, incolatus contractus delicti & etiam ratione beneficii. & ex textu *in cap. nullus, de temporib.*
ordin. lib. 6. † Ubi Doctores abſolutè docent, 5
etiam ſimplici beneficio Domicilium ad ordines acquiri, ergo videtur abſolutè reſpondendum pro affirmativa ſententia. quam tuentur Diana *part*. 11. *tract*. 4. *miſcel. reſol*. 1. & tenet etiam Pater Bardi *in ſelectis lib*. 3. *quæſtione* 3. *numero* 7. ubi etſi ſuſpenderet ſuum judicium eo quod nullum authorem diſputantem invenerit: ſic demonſtrat tenendum ponens quæſtionem: *Num poſſit*

quis,

quis ordinari titulo beneficii exiſtentis in aliena Diœceſi, ſi id fiat in frandem, ad ſugiendam Juriſdictionem Epiſcopi Domicilii: quod tunc evenire, ait, quando quis ſundaret beneficium hac intentione, ut poſſet ab alio Epiſcopo promoveri, vel præſnmptivè ita exiſtimaretur, v. g. de proximo tempore ante ordinationem ſundaret beneficium, & maximè tenuiſſimum, ut duorum, aut trium aureorum in aliena Diœceſi, vel id ex aliis conjecturis colligeretur. Ubi ex adductis demonſtrat ſic tenendum; quod ſine ſcrupulo ſemper in praxi vidi, in tantum, ut nullus Epiſcopus Domicilii reclamet ad invalidandum actum propter malam intentionem ſui ſubditi fugientis ad alium Prælatum.

6 Ad ſecundam quæſtionis partem, an ejectis à Societate Jesu, ſi ſint conſtituti in ſacris, debeatur aliquid pro patrimonio? Et pro affirmativa ſententia communis doctrina omnium aſſerentium eſt Epiſcopum ordinantem aliquem ſine titulo, teneri illum alere; donec beneficium ſufficiens conſequatur: & ſic videtur confirmari ex doctrina Boſſii *in moralibus tom.2.tit.3.§.9.n.24.* Leandri *de Sacram.tom. 2.tract.6.diſput.9.quæſt.2.* Martini de S. Joſeph *in man.Confeſſor.tom.1.lib.1. tract.8.de ordine num.3.* Marchini *de Sacram. Ordin.tract.2.p. 6.c.5.n.5.* aſſerentium Religioſos Societatis Jesu poſt vota ſimplicia ab eis emiſſa poſſe ordinari ſacris ante profeſſionem ſolemnem, juxta conceſſionem Gregor. XIII. qui etiam addunt quòd ſi ſic ordinati expellantur à Religione, nec habent beneficium, aut patrimonium, debeant Prælati Societatis Jesu, eis ſic ejectis præbere honeſtam ſuſtentationem.

7 Et hanc doctrinam conformem juri, ut omnes agnoſcunt per textum *in cap.2.de præb.* cum vulgatis, in terminis confirmavit Sacra Congregatio Concilii *ſeſſ.21.c.2.de reform.* per verba ſequentia: *Quoad Jeſuitas, cum poſt Sacerdotium exire non poſſint, niſi a ſuperioribus dejiciantur, provideatur illis de reditu quadraginta aureorum ex bonis religionis quoad alios, qui arbitrio ſuo exire, quando volunt, poſſunt, ne detur illis occaſio exeundi, ut fruantur illo redditu, vocentur prius, & intelligant qua alia via veſci poſſint; deinde maturè deliberandum*, per quem præter relatos, ſic declaraſſe Sixtum V. Pontificem Summum refert, ac tenet Barboſa *in paſtorali dict. 2. p. alleg.19.num.7.& in dict.cap.2. Tri.num.6.* cum eodem Marchino, & aliis; eo quod per vota tria ſimplicia dicti Patres ſint jam veri Religioſi conſervandi in Religione.

8 In praxi ſemper audivimus nunquam Prælatos illius religionis ejicientes, propter demerita, & ut indignos tantæ, ac graviſſimæ Societatis ejectis ſubvenire, nec parum honeſtiſſimis alimentis; præſertim jam effectis Sacerdotibus; quia inveterata conſuetudo omnium Religionum, ſit hujuſmodi, expulſis nihil alimenti dare, cum alimenta hæc viam munirent ad defectionem; & quia inde multi anſam arriperent ad religionem deſerendam, ſi eis hujuſmodi alimenta forent ſuppeditanda; imò & contingeret, ut omnes reditus religionum inſumerentur, cum hujuſmodi dimiſſis contra expreſſam, vel tacitam voluntatem eorum, qui religiones, ac Monaſteria dotarunt; quare cùm non ſoleant Judices eos, quos puniunt, alere, ſequitur, ut Prælati Societatis non teneantur alere ſic ejectos matura, & conſiderata prudentia: ſic tenet legendus Pater Stephanus Fagundez *in præcepta Decalog.tom.2. l.7. c.6. num.5.* addens ita judicatum fuiſſe in Parlamento Tholoſano in cauſa, qua quidam Joannes Gentilitius à Societate fuit dimiſſus, qui poſtea petens alimenta coram Judice, excluſus fuit Judicis ſententia ab iniqua poſtulatione, ut refertur in decretis Societatis ſeptimæ Congregationis generalis *c.1.§.extat, n.7.* refert Diana *p.10.tr.11.miſcel.reſ.68.* adducens verba Patris Daniel Bartoli in vita S. Ignatii *lib.3.num.20.* quibus abundè ex mente tanti, ac Sancti fundatoris confirmatur prædicta praxis, quam ego ſanè admitterem; ſi ex juſtificata cauſa, Prælati ejicerent ita ordinatos ſocios, alias inquam pro prima ſententia crederem reſpondendum in utroque foro, & hoc optimo jure per dicta à Doctoribus *in dict. cap. 2. de præb.*

Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit Epiſcopus ordinare illum, qui in ſua Diœceſi nullum habet beneficium; & hac intentione ſola illi confert. 9 Et præmiſſo quod dixi ſuprà *ſub quæſtione 5.* dum egi de quæſtione illa, *An Epiſcopus poſſit ordinare illum, cui paulo ante beneficium contulit?* Pro negativa ſententia reſpondent Quaranta *verb. Ordo*, Riccius *reſolut.262.* Barboſa *de officio Epiſcopi alleg.4.part.2.num.47.* Machadus *tom.2. lib.4. part.1. tract.3.docum 4.num.4.* Francus *in dict. cap. cum nullus de temporib. ordin.* & alii per gloſſam *in cap.cot qui, de temporib. ordin.* verb. *figmentum*; eo quod hæc beneficii collatio eſſet in fraudem legis, nempè ad eximendum ordinandum à juriſdictione ſui Epiſcopi ex jam ponderatis *in verſ. ad primam*,

Nihilominus per ibi dicta exiſtimo pro affirmativa ſententia reſpondendum fore; ſiquidem hic non adeſt fraus cum ratione beneficii in Epiſcopatu illius, habeat beneficium, ratione cujus ſit ſubditus ex doctrina textus *in cap.poſtulaſti 14.* ubi aliqua adduxi *quæſt.1.de foro comp.* nec aliud exigat Jus Canonicum, & Trid. in quo non diſtinguitur quo fine, aut ratione quis illud obtineat: ita benè tenent, ac docent Ugolinus *de officio Epiſcopi c.25. §. 3.* Leander *de Sacram.tom.2. tract. 6. diſp. 8. q.19.* Martinus de S. Joſeph *in monit.confeſſor.tom. 1.l.1. tract. 4. de Ordine num.10.* ex eo etiam, quia verba generaliter prolata referuntur ad omnia per *l.quidam ff.de vino, triticoque, leg. gloſſa fin. cod. de hæred.delat.* non inquam fraudem legis facit, qui jure ſuo innititur, ut ſequutus hanc ſententiam reſpondet Diana *dict. p. 11. tract. 4. miſcel. col. 1.* à verſ. *ſed in favorem.* 10

Quo ſuppoſito dubium poteſt eſſe, nùm talis Epiſcopus queat illi ſic ordinando diſpenſare in interſtitiis? Et lectis quæ adduxi ſuprà *in textu hoc ſub quæſt.7.* etſi Marius Antonius *variar.reſolut. 112. caſu 18.* neget; eo quod non poſſit judicare de neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ non ſuæ, verius eſt, ut poſſit diſpenſare, ut docent Bardi *in ſelectis lib. quæſt. 3.* Leander *de Sacram.tom.2.dict. tract.6. diſp. 8. quæſt.19.* Martinus de S. Joſeph *dict. tom.1.lib.1.tract.4. num.7.* Garcia, & Barboſa relati à Diana, *dict. reſ.1.* verſ. *ſed ſi aliquis*; eo quod jam ſic beneficium obtinens eſt ſubditus illius Epiſcopi, à quo legitimè valet ordinari; ut dictum eſt. Et ſic non mirum, ut cum illo diſpenſet Epiſcopus in interſtitiis cum eadem cauſa, qua poſſet Epiſcopus Domicilii, & facit argumentum, lex *ſi ut certo §. ſi duobus*, & ibi gloſſa *verb. Dominum ff. commodati.* 11

Et addit Diana *in fine*, poſſe etiam diſpenſare in illegitimitate ad minores ordines, ſicut poteſt 12

Epiſco-

Epiſcopus Domicilii; nec implicat dicere examen de neceſſitate, aut utilitate alterius Eccleſiæ non poſſe fieri per Epiſcopum talis beneficii; quia adhuc poterit judicium legitimum proferre, cum cauſæ cognitione, habita diſtinctione publicæ, aut juridicæ ſcientiæ, & ignorantiæ privatæ, ratione cujus jam tunc non poſſet; non inquam ex defectu poteſtatis, ſed ex defectu cauſæ ignoratæ ſufficientis ad diſpenſandum.

13 Ad quartam quæſtionis partem, an qui ficto titulo impetrat dimiſſorias, puniatur? Et videtur reſpondendum ex alia quæſtione: *An qui recipit ordines cum Patrimonio ficto, incidat in ſuſpenſionem?* in qua affirmant Navarrus *in ſumm. cap.* 27. Majolus *de irregularit. lib.* 14. *cap.* 25. Moſcoſus *in ſumm. tract.* 8. *cap.* 2. ex eo, quia Concilium Tridentinum *in dict. cap.* 2. *ſeſſione* 21. *de reformat.* aſſerit, ut videatur, ſi Patrimonium ordinandorum ſit verum, ſubjungens ſtatim, *Antiquorum Canonum pœnas ſuper his innovando*: quibus verbis videtur innovare pœnas Canonum, *cap. neminem, & cap. Sanctorum diſtinct.* 70. in quibus deffinitur eſſe ſuſpenſos eos, qui ordinantur ſine beneficio, aut Patrimonio.

14 Et deinde ad caſum dubii noſtri, quia cum relatis Doctoribus, & Medina *in ſumma lib.* 1. *cap.* 11. §. 8. Bonacina *tom.* 3. *diſput.* 3. *quæſtione* 1. *puncto* 8. *num.* 3. ut refert etiam Diana *part.* 5. *tractat.* 10. *reſ.* 50. dicit, ut ſi Epiſcopus hoc ſciret, dimiſſorias eis non concederet, ac præberet; & ſic incurrere ſuſpenſionem latam à Pio II. contra ordinatos ſine litteris dimiſſoriis.

15 Verùm ſicut in caſu recipientis ordinem cum ficto patrimonio, aſſerunt alii Doctores, ut non incurrat ſic ordinatus ſuſpenſionis pœnam, ſed quod tantum peccat mortaliter, cum de ſuſpenſione, nullo caveatur jure: docent Coninch. *de Sacramentis diſputatione* 15. *dubio* 5. *numero* 38. Turrianus *de cenſ. libro* 5. *diſputatione* 46. *diſtinctione* 1. Avila *de cenſuris parte* 3. *diſputatione* 3. *dubio* 5. *conclus.* 1. Villalobos in *ſumma tom.* 1. *tract.* 18. *difficultate* 10. *numero* 5. multis exemplis comprobans Hurtadus *tractat. de ſuſpenſione, difficult.* 13. *numero* 38. aſſerens, ut qui titulo ficto, ut ficto patrimonio, aut ficto beneficio, aut ficta penſione ordinatur, graviter peccat, ſed non incurrit ſuſpenſionem. Henriquez *libro* 13. *cap.* 37. *numero* 2. Fornarius *cap.* 8. *numero* 8. & alii apud Garciam *de beneficiis tom.* 1. *parte* 2. *cap.* 5. *à numero* 24. Diana *dict.* 5. *part. reſol.* 50. ubi dicit ſe rectè reſpondiſſe, ſcilicet non incurriſſe ſuſpenſionem quendam Clericum, qui impetravit à conſanguineo Patrimonium, ad cujus titulum ordinatus fuit, & promittens cum Juramento, quod ante donationem retrodonavit.

16 Nec tunc obſtant jura *in dict. cap. neminem, & dict. cap. Sanctorum, diſtinctione* 70. quia revocata ſunt *per cap. cum ſecundùm, de præbend.* ſic idem Diana, & relati, de quibus uberius ego alibi, nec Trident. requirens titulum remittens ſe ad Canones antiquos, non ſe remittit ad prædictos canones *neminem*, *& Sanctorum*, utpote revocatos per aliud jus ante Tridentinum, ſed alios Canones, de ſimonia, & ad illos, ubi puniuntur ordinationes factæ abſque titulo, præſuppoſitis ſimoniacis pactis, aut eis æquivalentibus.

Etſi adhuc verum puncto dubii noſtri, videtur, ut ſuſpenſionem incurrat ficto titulo impetrans dimiſſorias; ſiquidem qui illas obtinet ex cauſa falſa, eſt idem, quod non obtinuiſſe illas, reſpondetur; quia præter quam, quod eſt caſus diſſimilis in caſu noſtro, & jam adductæ quæſtiunculæ adjectæ per verba *dicti cap.* 2. *Trident.* ibi: *Eo quoque prius perſpecto patrimonium illud verè ab eis obtineri*; colligunt Diana *dicta reſ.* 50. & Doctor Spino *in ſpeculo teſtament. gloſſa* 16. *numero* 78. ipſi Epiſcopo incumbere ſufficientem facere informationem, quod Patrimonium eſt verum. Item quia ſi fictio Patrimonii ſufficeret ad incurrendam illam ſuſpenſionem; item etiam ſufficeret falſitas in probatione morum, & generis. † Quare nec in caſu noſtro incurri ſuſpenſionem ab impetrante dimiſſorias cum titulo ficto, cum ſit Epiſcopi examen talis tituli, ratione cujus, ut de ordinato cum tali titulo, debet dici non incurrere ſuſpenſionem dimiſſorias ſic impetrantem, ſed tantùm peccare. Applicabit hic dicta *quæſtione præcedenti, de ordinatis ad titulum falſi Patrimonii.* 17

18

Ad Text. in Cap. cum in diſtribuendis XII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus à Papa à nullo alio poteſt promoveri ſine ejus licentia, judicari bene poteſt*, n. 3.

2 *Avocatio cauſarum à Papa remiſſivè.*

4 *Avocatio à Papa facta non extenditur ultra caſus, in quibus fit.*

5 *Ordinandus, qui à Papa obtinuit privilegium, ut à quolibet poſſet ordinari, non indiget novis dimiſſoriis; indiget verò litteris teſtimonialibus proprii Ordinarii de vita, & moribus, alias ſi ordinetur manebit ſuſpenſus ab executione per annum*, n. 6. & 8.

7 *Ordinans eum, qui eſt privilegiatus à Papa ſine litteris teſtimonialibus proprii Epiſcopi, remanet ſuſpenſus per annum.*

9 *Imperiti, & infames, ac alii non valentes ordinari à proprio Epiſcopo, ſolent peragrari, ut ab exteris ordinentur.*

10 *Breve ad Ordines in Curia obtentum, ſolet dari cum Clauſula* abſque litteris dimiſſorialibus, *& eſt examinandus in cauſis.*

11 *Cauſa omnis in gratiis, & privilegiis, præſumitur impulſiva.*

12 *Facultas à Papa conceſſa alicui ex cauſa, ut à quocunque Antiſtite ordinetur, non ceſſat, ceſſante cauſa.*

TExtus iſte etiam exornari poteſt ex latè dictis jam ſuprà *in dict. cap.* 11. quod autem hic deciditur eſt, ut ordinatus à Papa, à nullo alio poſſit ad ordines promoveri ſine illius licentia, cum multis hic Barboſa *numero* 1. & 2. & ipſe *de officio Epiſcopi parte* 3. *allegat.* 50. *numero* 15. quorum omnium ea poteſt eſſe ratio; quia ex quo Papa aliquem ordinat avocat ad ſe or-
2 dinatum illum faciendo ſubditum, † quo fit ut hic poſſis applicare quæ longè tractavi *in cap. ut noſtrum* 56. *de appellat.* ubi de avocatione cauſarum à Papa facta, ratione cujus nullus judex alius ordinarius poteſt ſe immiſcere, etiamſi alias eſſet judex proprius, & competens, nonnulla adduxi *ſub cap.* 1. *de foro competenti.*

3 Notat verò Barboſa hîc per hunc textum dubitari ab aliquibus, an Epiſcopus, qui ordinatum à Papa ſine ejus licentia promovere non poteſt ad ordines ſuperiores, valeat illum judicare; quia qui non poteſt ordinare, nec judicare, ex textu *in cap. nullus primas* 6. *quæſt.* 1. in quo dubio Chochier *de Juriſdictione Ordinarii in exemptat part.* 1. *quæſtione* 21. hujuſmodi exemptum non eſſe, ſed Juriſdictioni Ordinarii ſubjici.

4 Et poteſt eſſe ratio, nam avocatio à Papa facta, non extenditur ultra caſus, in quibus avocat, ut dixi *in dicto cap. ut noſtrum*, & addit Barboſa *allegatione* 112. *part.* 3. *numero* 12. per gloſſam, & Doctores *in cap. filium* 1. *quæſtione* 1. ut talis non poſſit ab Epiſcopo deponi: nam tunc jam iret Epiſcopus adverſus ordinem à Papa collatum.

5 Unde infero quod ſi aliquis à Sede Apoſtolica obtinuit privilegium ad ſuſcipiendos ordines à quolibet Epiſcopo non indigeat novis litteris dimiſſoriis, indigere autem litteris teſtimonialibus proprii Ordinarii de vita, & moribus, Bonacina *de Sacram. diſputatione* 8. *quæſtione unica*, *puncto* 4. *numero* 27. Ciarlin. *con-*
6 *trov. foren. lib.* 1. *cap.* 46. *numero* 23. † Aliter enim ſi ad ordines ſine litteris teſtimonialibus proprii Ordinarii promoveatur, remanebit ſuſpenſus ab executione ordinum per annum, juxta diſpoſitionem Trident, *ſeſſione* 23. *de reforma-*
7 *tione cap.* 8. † & ordinans incurret ſuſpenſionem à collatione ordinum per annum, ut patet *ibi*; ad quod comprobandum adjunges quæ de prædicta ſuſpenſionis pœna dixi *in cap. præced.* 11. *quæſtione* 11. *per totum*, tenent in terminis Henriquez *lib.* 13. *ſumm. cap.* 28. *numero* 2. Toletus *lib.* 1. *cap.* 49. *numero* 4. Fornarius *de ordine cap.* 4. *numero* 3. Quarania *verb. Ordo*, verſic. *ſuſpenſionis pœna*, Barboſa *in paſto-*
8 *rali parte* 2. *allegat.* 7. *numero* 15. † ubi addit quod agunt rectiſſimè Supremi Pontifices, cum in brevibus appellatis *extra tempora*, aliiſque *in temporibus* nominatis mandant clauſulam apponi, *& de licentia ſui Ordinarii*, quæ multos retinet à ſuſceptione ordinum, aufertque abuſus complures.

9 Patet enim quod imperiti, infames, & alii non valentes à propriis locorum ordinariis ordines ſuſcipere; quia alia ex cauſa inhabiles ſunt petunt externas regiones, ordineſque fraudulenter extorquent ab alienis Epiſcopis neſcientibus quanta ſit in hominibus perverſitas.

Illi autem, qui facultatem obtinent in Curia 10
recipiendi ordines à quocunque antiſtite per breve, addita clauſula *abſque litteris dimiſſorialibus ſui Ordinarii*, attentè videbunt quibus ex cauſis in ſuis ſupplicationibus relatis, prædictam licentiam impetrant, † quia in gratiis, & privilegiis 11
omnis cauſa præſumitur impulſiva, ut tenent Franchis *in cap. decet*, *numero* 3. *de regul. juris lib.* 6. Tiraquel. *in tract. ceſſante cauſa*, *limitatione* 1 *numero* 31. quos refert Campanillus *in diverſ. Juris Canonici*, *Rubric.* 9. *cap.* 7. *numero* 6. † ubi *numero* 5. reſolvit quod ſi poſtea tã 12
ceſſet cauſa, qua adductus Papa licentiam elargitus eſt, ſuſcipiendi ordines à quocunque ſine dimiſſoriis proprii Epiſcopi, non propterea, cenſeatur revocata prædicta facultas, ut nequeat amplius eam impetrans illa uti, ſeque promoveri facere à quo maluerit; regula enim eſt quod gratia non expirat, mortuo concedente; & ſic nec cauſa ceſſante: & pro ampliatione ceſſantis cauſæ requiſita, videbis late quæ dixi *in cap. cum ceſſante* 62. *de appellat.*

Ad aliam bonam quæſtionem videbis infra *in* 13
cap. 16. verſ. *ad ſecundam.*

Ad Text. in Cap. Litteras XIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

DE materia hujus textus, & ejus intellectus videbis quæ dixi ſupra *in cap.* 1. 2. & 3. *hoc tit.* ubi hunc expendi.

Ad Text. in Cap. Non eſt compos XIV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordinans puerum* 13. *annorum Diaconum ſuſpenditur à collatione ordinum, & ordinatus ſuſpenditur ab executione uſque ad ætatem legitimam.*

2 *Tonſuram Clericalem conferens infanti, nequit per annum alios tonſurare, & de ratione differentiæ in utroque caſu*, numero 3.

3 *Conferens Diaconatum minori* 13. *annorum, magis delinquit, quàm tonſurans infantem.*

TExtus iſte ampliſſimè poteſt diſceptari ex infra dictis *in Rubric. & titulo de ætate, & qualitate ordinandorum*, cum deciſio Honorii III. hic ea nempè ſit, ordinans puerum 13. annorum in Diaconum, ſuſpendatur à collatione omnium ordinum & ordinatus ſuſpendatur ab executione ordinis uſque ad ætatem legitimam poſ-

ſes

ſet hic agi quæ ætas ad quoslibet ordines ſuſcipiendos; tam ſacros, quàm minores prærequiratur, de quibus *in dict. Rub. de ætate, & qualit.*
2 *ordinand.* † in conferente verò infanti Clericalem Tonſuram. Bonifacius VIII. *in cap. fin. hoc titulo libro* 6. ſancivit, ne per aonum Tonſuram alteri dare poſſit: tradit cum multis Barboſa *hic numero* 2. ubi refert Campanillum *in diverſ. Juris Canonici Rubr.* 7. *cap.* 4. *numero* 2. latè diſputantem,
3 † & ratiooem inveſtigantem quare conferens infanti Diaconatus ordinem, non tantum à collatione illius, ſed etiam cæterorum ſuſpenſione dignus ſit, & in conferente eidem Clericalem Tonſuram ab illius collatione tantum ſuſpendatur, Et ea revera poteſt eſſe quia in collatione Diaconatus minori 13. annorum magis delinquit, quàm ille, qui infanti confert Tonſuram propter magnam diverſitatem maturitatis, quæ requiritur magis in uno ordine, quàm in alio, de qua præſto infra *in dicta Rubric. de ætate, & qualitate Ordin.* hanc eandem difficultatem tetigit iterum Barboſa *in paſtorali allegatione* 16 *num.* 7. *in fine*, & alibi, alia hic refert Barboſa, quæ infra per quæſtiones ſatis elucidantur, quem videbis cum multis ab eo relatis *in cap. nullus* 12. Trident. *ſeſſione* 23. *à num.* 5.

QUÆSTIO I.

An ſuſpenſio hujus capitis, & aliorum de ordinato ante legitimam ætatem ſit impoſita ipſo jure, aut veniat imponenda. Et quid ex conſtitutione Pii II. Et an ſi quis recipiat ordines minores extra tempora ante legitimam ætatem; incidat in Bullam Pii II. latam anno 1401. *& quid ſi ſuſcipiat ordines ſacros: quid autem ſi ordinatur cum ignorantia craſſa vincibili, aut invincibili. Et an ordinatus ordinibus ſacris ante pubertatem, teneatur continere?*

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus ante legitimam ætatem de jure non manet ſuſpenſus, ſed eſt ſuſpendendus: & an miniſtrans ſit irregularis*, numero 2. 3. & 4.

2 *Irregularis non eſt qui miniſtrat in ordinibus ſuſceptis ante legitimam ætatem à quo ſuſpenſus erat, & quare*, numero 3. & 4.

4 *Textus noſter intelligitur.*

5 *Ordinatus ante legitimam ætatem ex conſtitutione Pii II. manet ipſo jure ſuſpenſus: qui ſi miniſtrare præſumpſerit, eſt irregularis, ſi miniſtret in ordine ſic ſuſcepto, non in alio cum ipſo ætate*, numero 6. & 7.

8 *Ordinatus ante legitimam ætatem ignorans num eam haberet, non incurrit cenſuram ipſo jure*, numero 9. *explicatur*, à numero 10.

10 *Ordinatus Epiſcopus ante legitimam ætatem num ſit ſuſpenſus remiſſivè.*

11 *Ordinati bona fide ſuorum parentum ante legitimam ætatem, non incurrunt ſuſpenſionem, nec irregularitatem miniſtrantes.*

12 *Ordinatus ante legitimam ætatem rectè absque ſuſpenſione miniſtrabit, interveniente legitima ætate.*

13 *Ordinatus prima tonſura, aut in minoribus ante legitimam ætatem, non incurrit ſuſpenſionem Bullæ Pii II. nec irregularitatem, ſi miniſtret*, num. 14. *non ſic de ſacris*, num. 15.

19 *Ordinatus ignorantia invincibili ante legitimam ætatem, qualiter excuſetur à ſuſpenſione, ſi eu ignorantia ſit facti, aut juris*, n. 17. 18. 19. & 20.

18 *Ignorare non decet quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt.*

21 *Ordinatus ſciens diſpoſitionem juris antiqui, ſed ignorans ſuſpenſionem Bullæ Pii II, contra ordinatos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, num excuſetur, ſeu incurrat ſuſpenſionem*, numero 23. 24. & 25.

24 *Ignorantia quæ non excuſat à culpa in ordinante ante legitimam ætatem, videtur ut excuſet ab irregularitate, ſi miniſtret.*

25 *Ordinatus cum dolo ante legitimam ætatem, etſi ſit ſuſpenſus, non ſit irregularis, ſi miniſtret poſt peractam pænitentiam.*

26 *Ordinatus ante legitimam ætatem in ſacris debet continere, etſi ſecundùm alios non item*, n. 27, & 28.

AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum de jure, ut ordinatus ante legitimam ætatem, non ſuſpendatur de jure ipſo 1
facto, ſed quod veniat ſuſpendendus juxta gloſſam, & Doctores hic *in clementina generalem de ætate, & qualitate ordin.* Anton. *tertia parte titulo* 14. *cap.* 16. §. 15. Major. *in* 4. *diſtinctione* 24. *quæſtione* 1. *in fine*, etſi non ſatis clarè, & alii, quos refert, & ſequitur Covarru. *in clem. ſi furioſus part.* 1. §. 1. *num.* 4. Bernard. Diaz *in pract. crimin. cap.* 16. Tabiena *verbo Ordo* 3. & cum aliis hic Barboſa *ſub num.* 2. loquens de ordinante.

Ubi addit ut non incurreret irregularitatem, ſi 2
in ordinibus, à quorum collatione erat ſuſpenſus miniſtraret, Rebuffus *de Clericis malè promot.* in praxi gloſſa 2. *numero* 7. Quaranta *verb. Ordo in princ. verſ. an*, hanc ſequitur ſententiam Suarez *de cenſur. diſputatione* 31. *ſectione* 1. *à n.* 23. ubi ut explicet advertit duobus modis poſſe intelligi ordinatum ante legitimam ætatem manere ſuſpenſum.

Primo modo ex uſu illius prohibitionis gene- 3
ralis, qua tenetur non ſuſcipere talem ordinem uſque ad talem ætatem, ut per ſe notum eſt, hancque prohibitionem non tolli, propterea quod aliquis ante legitimam ætatem illicitè, & ſine diſpenſatione ordinatus ſit, cum non debeat commodum ex ſua malitia reportare, vel ex actu illicito; & quoad hoc omnes fateri, etiam ex vi antiqui juris, manere ſuſpenſum hujuſmodi ordinatum, vel prohibitum potius ipſo jure, ne in ſuſcepto

ordine miniſtret, uſque ad ætatem legitimam, quæ prohibiuo non eſt propriè ſuſpenſio, ut dicit cenſura, ſeu pœna Eccleſiaſtica; quia præceptum illud, quo omnes prohibentur, ne ante illam ætatem ordines ſuſcipiant, non eſt ſuſpenſio, ſed irregularitas, à qua dictum impedimentum provenit: unde infert quod etſi quis ante legitimam ætatem miniſtret in ordine ſuſcepto, etſi graviter peccet contra dictam prohibitionem, non tamen fit irregularis ex vi illius, ſi non ſit aliter ſuſpenſus; quia non aget contra cenſuram ſpecialem.

4 Alio inquam modo ait Suarez ſupra *numero* 24. intelligi poſſe ſic ordinatum manere ſuſpenſum propria ſuſpenſionis cenſura, quæ optimè explicatur ex illo effectu, ut ſi poſt illam contractam miniſtret ea officio, fiat irregularis: & ſic dicit probabilius, ut ex vi antiqui juris ita ordinatus, non contrahat ipſo jure ſuſpenſionem probans; quia nullo jure antiquo colligitur hæc ſuſpenſio, niſi ex hoc noſtro textu, ubi Pontifex non dicit *declaramus ſuſpenſionem*, ſed *ſuſpendimus injuriam ordinantis*, propria ſcilicet ſuſpenſione, quam Pontifex addit ultra aliam prohibitionem jam proximè declaratam, aliàs nihil de novo faceret, nec rectè diceret *ſuſpendimus*, cùm jam ille per ſe ſuſpenſus eſſet illo modo, nec rectè diceret *injuriam ordinantis*; quia illud genus prohibitionis naſcitur ex alio principio, ut vidimus, cum loquatur de propria ſuſpenſione, quam de novo efficit, inferens quod antea talis ſuſpenſio non incurrebatur ipſo facto, nec poſtea ex vi textus noſtri incurratur; quia hic pontifex non eſt loquutus, ut Legislator, ſed ut Judex in illa cauſa; ergo licèt in illum talem ſententiam tuliſſet, non propterea voluerit ſimilem ſententiam latam contra ordinatum omnem ante legitimam ætatem; quia inde ſolum colligitur Pontificem ſuo facto conſtituiſſe, veluti exemplar quoddam, quod alii Judices poſſint, aut debeant imitari, vel certè Pontificem tuliſſe ſententiam ſecundùm ordinarium jus antiquum, quod alii à fortiori ſervare tenentur, ut colligitur *ex cap. Subdiaconus diſt.* 77. ibi: *Si quis in aliquo Sacerdotali, præter conſtituta tempora ordinatus fuerit, deponatur.* Qui textus apertè loquitur de temporibus quoad ætatem legitimam, cum immediatè præmiſerit, ut nullus ante vigeſimum annum ordinetur Subdiaconus, comprehendens depoſitionis nomine ſuſpenſionem, ut uſitatum eſt in jure: ita Suarez; & quod prædicta ſuſpenſio textus noſtri non ſit jure ipſo; ſed ferenda, probant Navarrus *conſ.* 23. *num.* 5. *hoc tit. in edit. antiqua*, Marchin. *de Sacram. Ordin. tract.* 1. *p.* 5. *cap.* 3. *num.* 1. & 3. Avila *de cenſ. p.* 3. *diſp.* 5. *dub.* 7. *verſ. de ſecunda.* à Cunna *in dicta c. Subdiaconus, num.* 4. Barboſa *in paſtorali dict. allegat.* 16. *p.* 2. *num.* 10.

5 Ad ſecundam quæſtionis partem quid ex conſtitutione Pii II. quæ incipit, *cum ex ſacrorum*, cujus litteram refert idem Barboſa *allegat.* 17. *à num.* 10. quæ lata fuit *anno* 1401. & reſpondetur ex illa ſic ordinatum ante legitimam ætatem eſſe ipſo jure ſuſpenſum, quam Pius V. & Sixtus V. auxerunt, & Clem. VIII. confirmavit, ut refert Suarez *ſuprà num.* 25. etenim ſuſpenſus erit, donec abſolutionis beneficium impetretur, ut tradunt Covar. *in dicta clem. ſi furioſus p.* 1. §. 1. *n.* 4. Rebuffus *in praxi benef. part.* 2. *titul. de Clericis ad Sacros Ordines promotis, gloſſa* 4. *num.* 3. Marcellus Vulpejus *in praxi Judic. cap.* 8. *part.* 2. & 3. Lezana *in ſumm. quæſt. regular. cap.* 14. *num.* 2. Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. *quæſt. antea, puncto* 5. *num.* 13. benè Rota apud Farinac. *à num.* 1613. *deciſ.* 482. *num* 5. *part.* 1. *recens.* cum multis aliis Barboſa *de officio Epiſcopi cap.* 16. *à num.* 10. idem *hic à n.* 4. ubi dum dicit quod ſic ordinatus ſuſpenſus eſt, donec legitima acceſſerit ætas, cum multis probans, addit cum aliis multis *n.* 5. & 6. ex prædicta conſtitut. Pii II. perpetuò ſuſpendi ſic ordinatum donec abſolutionis beneficium conſequatur, & in Trid. *cap. nullus* 12. *ſeſſ.* 23. *num.* 5. probat cum infinitis ordinibus ſacris ordinatos ante legitimam ætatem ſuſpenſos eſſe à ſuorum ordinum executione, † ſic ut ſi hujuſmodi ſuſpenſione durante in 6 eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrere, juxta dict. conſtit. Pii II. & Hieronymus Rodriguez *in compendio quæſt. regul. reſ.* 106. *num.* 12. ait in hoc caſu contrahi irregularitatem, cum Sacerdos celebrat, Diaconus cantat Evangelium, & Subdiaconus Epiſtolam ſolemniter. † Unde dicunt Navarrus 7 *conſ.* 9. *de Clerico excom. miniſt. in antiquis*, alias *conſ.* 7. *de ætate, & qualitate*, in novis Belletius *diſquiſit. Cleric. part.* 1. *tit. de diſciplina Cleric.* §. 5. *num.* 58. Riccius *in deciſion. Curiæ Archiep. Neapolit. deciſion.* 130. *numer.* 2. *part.* 4. & alii ad incurrendam prædictam irregularitatem, non ſufficere Sacerdotali ordine ante legitimam ætatem initiatum actus illi ordini convenientes, & deputatos exercere, ſi non celebret & videbis etiam eundem Barboſam alia dicentem *dicta allegat.* 16. *à num.* 11.

Circa prædictam conſtitutionem Pii II. & alias 8 duo occurrunt dubia reſolvenda. Primum an qui bona fide ordinatus ante legitimam ætatem inculpabiliter exiſtimans ſe illam attigiſſe, maneat ſuſpenſus; ita ut abſolutione indigeat, ſi poſtea intelligat ſe ante tempus fuiſſe ordinatum. Et ratio dubitandi eſt; quia ex vi prædictæ conſtitutionis incurritur ſuſpenſio ipſo jure in eo caſu, quo ſecundùm jus antiquum aliquis eſſet ſuſpenſus ab ordine, ſed ſecundùm jus antiquum ſuſpendendus eſſet ſic ordinatus, etiamſi non peccaſſet in ſua ordinatione; ergo nunc etiam eſt ſuſpenſus ipſo jure.

Contraria verò ſententia receptior eſt in puncto, de quo loquimur, nempe ut tantum ordi- 9 natus ante legitimam ætatem prædictam, incurrat ſuſpenſionem, ſi id fecerit cum culpa lethali credendumque eſſe, ut habeat legitimam ætatem ſi ignoranter ante illam ordines ſuſceperit; & ſic nec incidare in irregularitatem ſi miniſtraret in ordine ſic ſuſcepto, ut docent Navarrus *in manuali cap.* 27. *numer.* 156. & *in cap. accepta oppoſit.* 8. *num.* 34. *de reſtitut. ſpoliat.* Bonacina *de Sacram. diſputatione* 8. *dict. quæſt. unica, puncto* 1. *numero* 3. Hurtado *in tract. de ſuſpenſ. difficult.* 13. *numero* 36. Præpoſit. *in tertia parte, quæſt. unica de Sacramento Ordinis, dubia* 17. *numero* 167. Diana *reſolut. moral. parte* 5. *tract.* 10. *reſ.* 32. de quo infra latè dico in *verſ. ad ultimam quæſtionis partem*, cum multis Barboſa hic *numero fin. in dicta cap.* 12. *Trident. numero* 8. *in dicta allegatione* 16. *à numero* 17. cum infinitis.

Dubium aliud eſt an prædicta pœna ſuſpen- 10 ſionis locum habeat in eo, qui ante legitimam ætatem Epiſcopus ordinatus eſt, quam idem Suarez ſuprà *de cenſuris dicta diſputatione* 31. *ſect.* 1.

numero

numero 29. reſolvit, de qua dico infra *ſub verſ. ad tertiam.*

11 Unde infertur, ut illi, qui bona fide ſuorum parentum ante legitimam ætatem ordines ſacros ſuſceperunt, non afficiantur prædicta ſuſpenſionis pœna; quia inculpabiliter id fecerunt nec irregularitatem incurrant, ſi in ordinibus ſic ſuſceptis miniſtrent ex fundamento relato ſupra *in verſ. circa*, docent in terminis Quaranta *verbo ordo*, verſ. *quibus ſic ſpecialiter*, Bonacina *ſupra puncto* 5. *num.* 13. verſ. *verum*, Ugolinus *de off. Epiſcopi c.* 26. §. 6. *num.* 5. verſ. *excipitur tamen primo* Belletius *de diſciplina Clericali ſupra* §. 5. *num.* 60. Filliucius *tom.* 1. *tr.* 17. *cap.* 5. *num.* 84. Barboſa *dict. allegat.* 16. *num.* 20. cum multis, & *in dict. Trid. cap.* 12. *num.* 9. Covar. *in clem. ſi furioſus p.* 1. §. 2. *n.* 4. & alii communiter, Barboſa hic *num. fin.* & ibi,

12 *in verſ. unde.* † Sed juſta interveniente ætate, rectè poterit ordinatus ante legitimam ætatem ordines exequi ſine aliqua abſolutione, aut diſpenſatione, non obſtantibus dictis conſtit. tenent Covar. *ſup.* cum aliis multis Barboſa *dict. alleg.* 16. *n.* 13. Diana *p.* 3. *tr.* 4. *reſ.* 192.

13 Ad tertiam quæſtionis partem, an ſi quis recipiat Ordines minores, incurrat prædictam irregularitatem, & videtur quod ſic ex adductis ſupra *in cap.* 11. *quæſt. fin. de ordinatis ab alieno Epiſcopo à num.* 1. *um* etiam; quia per Trid. *dict. ſeſſ.* 23. *c.* 8. ubi ſic ordinati ſuſpenduntur ab executione ordinum, fierique irregulares, ſi miniſtrent, antequam obtineant licentiam à ſuo proprio Epiſcopo. Deinde quia non eſt major ratio quare per prædictam conſtitutionem Pii II. ſuſpendantur recipientes ordines ſacros ante legitimam ætatem, quam debet etiam militare in recipientibus tantum minores ordines, aut Tonſuram, cum tam ſic iſti peccent præſumptivè recipiendo ordines minores quàm peccant recipiendo ordines ſacros majores.

14 Contraria antem ſententia eſt tenenda; nempe ut prædicta Bolla Pii II. ſolùm loquatur de recipientibus ordines ſacros extra tempora, vel ante legitimam ætatem, aut ſine litteris dimiſſoriis, vel falſis, quod eſt idem cumque non loquatur de prima Tonſura, vel de aliis ordinibus minoribus: quo in caſu, etiam ſtando in diſpoſitione juris communis non incurrebatur, ſequitur ut nec hodie ex prædicta Bulla Pii II. ut latè probat Navarrus *in manuali cap.* 25. *num.* 70. & *cap.* 27. *num.* 242. ubi etiam aſſerit ſolummodo Pium II. ſuſpendiſſe ordinatos ordinibus ſacris in dictis caſibus, & declaraſſe ſuſpenſos ipſo facto, atque irregulares ſi celebrent, nec ibi mentionem feciſſe de prima Tonſura, aut de minoribus ordinibus, tenent etiam Miranda *in manuali Prælat. tom.* 1. *quæſt.* 39. *art.* 7. *concluſ.* 1. Henriquez *lib.* 10. *cap.* 12. *num.* 2. in gloſſa *littera M*, Zerola *in praxi Epiſc. p.* 1. verbo *dimiſſoriæ*. Toletus *lib.* 1. *cap.* 49. *num.* 5. Campanil. *in diverſ. Juris Can. Rub.* 10. *cap. unic. num.* 6. quibus addo Sayrum *de cenſuris lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 9. Suarez *ſupra diſputatione* 31. *num.* 23. Bonacina *de cenſuris diſputatione* 3. *quæſt.* 6. *puncto* 5. *num.* 5. verſ. *quinto*, & cum Salzedo, Marchino, Belletio, Riccio, atque Diana, & Barboſa, *dicta allegat.* 16. *n.* 14.

15 Ad quartam quæſtionis partem, quid ſi ante legitimam ætatem quis ſuſcipiat ordines ſacros & ad hoc dubium reſpondebis ex dictis ſupra *in verſ. ad primam*, ubi quid de jure, & *in verſ. ad ſecundam*; ubi quid per prædictam Bullam Pii II.

Ad quintam quæſtionis partem de ordinato 16
cum ignorantia invincibili, ſeu affectata, aut inculpabiliter, reſolves ex dictis *ſub verſ. ad ſecundam*, verbo *circa*; ſed ut nunc reſolvam adverto quod hic poſſumus diſtinguere inter ignorantiam juris, vel facti, ſecundùm quæ latè dixi *ſub cap.* 1. *de except.* etenim Suarez benè loquens *de cenſ. dict. diſp.* 31. *ſect.* 1. *ſub num.* 26. ait, quod ſi loquamur de ignorantia facti, ſcilicet ipſius ætatis, non ſit ſuſpenſus; quia ex verbis conſtit. Pii V. relatæ conſtat Pontificis intentionem fuiſſe *exceſſus* punire, dum loquitur ibi: *Qui in hac parte fiunt, & ſcandala, quæ inde generantur*: unde ſic ait, *nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, &c.* quæ omnia ceſſant interveniente prædicta ignorantia.

Verùm ſi loquamur ex ignorantia juris, dicit 17
primo moraliter non poſſe admitti quòd aliquis ordinetur ante legitimam ætatem ex ignorantia inculpabili; exiſtimat nullum eſſe jus, quod talem ætatem requirat, vel putet v. g. nunc ſufficere vigeſimum ætatis ad Subdiaconatum; quia qui ad ſuſcipiendos ordines accedit, tenetur hoc jus ſcire, cum hoc difficulter unquam ab ordinandis ignoretur, de quo etiam facilè interrogantes à peritis, & noſtri inſtruantur. † Et videtur docere 18
Tuſcus *de viſitatione lib.* 2. *c.* 28. *num.* 37. quia non decet ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt; ob idque Riccius exiſtimat tutiùs diſpenſationem eſſe obtinendam, & Bonacina *de cenſuris* abſolutè docet *diſp.* 3. *puncto* 5. §. 1. *num.* 2. quod ſi aliquis ex ignorantia moraliter vincibili ordinetur ante legitimam ætatem incurrat ſuſpenſionem; imò Hurtadus *de ſuſpenſ. diſ.* 13. *num.* 36. ut ordinatus ſcienter, aut ex ignorantia affectata ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut abſque dimiſſoria maneat ſuſpenſus ab ordine ſic ſuſcepto per dict. extravag. Pii II. confirmatam à Pio V. cujus mentionem facit Avila 3. *p. diſp.* 5. *dubio* 7.

Tamen alii exiſtimant, ut ſic ordinati, non ſo- 19
lùm cum ignorantia invincibili, ſed etiam moraliter vincibili, & craſſa nullam incurrat ſuſpenſionem, nec celebrando Irregularitatem: ſic Portel. *in* 3. *p. tr.* 4. *reſ.* 192. Præpoſitus *in* 3. *p. quæſt. unic. de Sacr. Ordinis dubio* 17. *num.* 167. ubi de præſumente ordinem ante legitimam ætatem. fatetur ſuſpenſionem incurrere, notans bonam fidem, vel etiam ignorantiam craſſam excuſare à cenſura, inferens, quod ille qui bona fide, vel ignorantia craſſa eſt ordinatus ante ætatem, quamvis nequeat uti ordine, antequam ad illam pervenerit, ubi tamen pervenerit ad legitimam ætatem, poſſit eo uti abſque peccato, & violatione cenſuræ. quod dicit notandum pro variis, qui minus prudenter ſuſcipiunt ſacros ordines ante legitimam ætatem, qui non ſunt ſtatim cenſendi hanc cenſuram incurrere, & non poſſe uti ordine ſine diſpenſatione, cum ad legitimam ætatem pervenerint; ſequuntur Hurtadus *ſuprà*, qui videtur contrarius, Villalobos *in ſumm. tom.* 1. *tractatu* 11. *difficult.* 11. *num.* 6. Coninc. *de Sacram. diſput.* 16. *dub.* 5. *num.* 36. Diana *part.* 6. *tractatu* 10. *diſp.* 31. ubi loquutus eſt cum Hurtado de ignorantia affectata, quæ revera culpabilis eſt, & *in reſol.* 32. ubi cum eodem Hurtado loquitur de ignorantia invincibili, aut craſſa tantùm.

20 Quare Suarez etſi teneat non dari in caſu, de
quo loquimur ignorantiam, quæ excuſet à culpa;
ait tamen quod ſi fingeremus caſum, in quo ea
inveniretur, excuſaret à culpa, & conſequenter
à pœna; imò Navarrus ab eo relatus *in manuali
dict. cap. 27. num. 55.* ſentit ſufficere quod interve-
niat ignorantia, excuſans à præſumptione, & te-
meritate, etiam ſi non omnino excuſet à culpa;
quia *in prædicta Extravag.* ponitur verbum *præ-
ſumpſerit*, quod ſibi probabile dicit Suarez, &
ego ſentio ex dictis *num. præcedenti.*

21 Altius verò proſequendo dubitatur quod ſi
quis ignoret juris ſuſpenſionem, non inquam
prohibitionem, juxta diſpoſitionem textus noſtri,
& dictæ conſtit. Pii II. in qua ſpecialiter poſita
eſt ſuſpenſio contra ſic ordinatos in ſacris, quæ
quia ſpecialis eſt diſpoſitio extra corpus juris, po-
tuit de facili ab ordinando ignorari; etſi non
ignoraret ſecundùm jus commune requiſitam
ætatem ad ſuſcipiendum Subdiaconatum: & in
hoc puncto dicunt incurrere prædictam ſuſpen-
ſionem Covarru. *in clementina ſi furioſus p. 1. §. 1.
n. 4. in fin.* Navarr. *in dict. cap. accepta de reſti-
tut. ſpoliat. propoſit. 8. à num. 32.* Suarez *dict. diſp. 31.
de cenſ. ſect. 1. à n. 27.* Et ratio eſt; quia ignoran-
tia ſolius pœnæ non excuſat, quominus incurra-
tur ipſa pœna, maximè in hac pœna, quæ non
pro contumacia, ſed pro delicto fertur, quod
ſemper includit aliquam inobedientiam contra
præceptum Eccleſiæ; ergo quamvis non ſciantur
omnia præcepta, quæ circa hoc lata ſunt, & ſpe-
cialiter ignoretur illud, per quod talis pœna im-
poſita ſit; nihilominus ratione delicti talem ſuſ-
22 penſionem incurri dicunt.
Videtur ergo dicendum quod ubi nulla eſſet
culpa ex parte ordinantis, nullo modo contrahi
prædictam ſuſpenſionem, ut ſi ignorans prohibi-
tionem feciſſet, quod verum credo reſpectu præ-
dictæ conſtitut. Pii II. ſed reſpectu textus noſtri
aliud credo deciſum, qui cum loquatur de mi-
nori tredecim annorum ordinato in Subdiaco-
num, de facili percipitur, ut talis ordinatus igno-
raret prohibitionem juris, & nihilominus plecti-
tur, ac punitur, ut hic, quorum deciſionum diſ-
ficultas iſta ponderata, non videtur in ſolutione,
facilis tamen ea, quæ ſeſe affert eſt, ut Pius II.
ſimpliciter, & ſine ulla temporis præfinitione, di-
cat ſuſpenſum in perpetuum, ita ordinatum, do-
nec abſolvatur, à Pontifice, quæ perpetuitas non
reperitur in tali ordinato de jure antiquo, juxta
deciſionem textus noſtri, cum tantum duraret
ſuſpenſio, vel prohibitio ordinati, uſque ad legi-
timam ætatem: in quo textus deciſione nullum
novum onus imponebatur, ſed illud ipſum, quod
23 ex ipſo defectu ætatis ſequebatur, juxta ſacros
Canones majori quadam obligatione, & fortaſſe
etiam ſub nova pœna irregularitatis imponenda,
ſi eo tempore miniſtraret.

Undè infero mirum non eſſe, quod tunc illa
ſuſpenſio imponi poſſet, etiam illi qui ſine culpa
ſua ſic eſſet ordinatus; præſertim quia, ut dicit
textus noſter imponebatur etiam in injuriam or-
dinantis, ibi: *Uſque ad ætatem legitimam in in-
juriam ordinantis ſuſpendimus*, ſed in ſuſpenſione,
quæ nunc imponitur per Pium II. proceditur ju-
re ipſo, & fertur peculiariter ob delictum ipſius
ordinati: ſic Suarez ſupra *ſub num.* 28. ubi dicit
mirandum non eſſe, ut hic ſuſpenſio ab homine
poſſet imponi ſine culpa ordinati; quia non privat
illum uſu, quem jam haberet; pro illa inquam æta-
te non habebat uſum ordinum, ut dicit Suarez
addens id ad majorem ſecuritatem, & ad ali-
quam pœnam ordinantis.

Notabis inquam quòd ignorantia prædicta, quæ 24
non excuſat juxta textum noſtrum, excuſet verò
ab irregularitate ſi quis in ordine ſic ſuſcepto mi-
niſtret: nam licèt ipſe re ipſa ſuſpenſus maneat,
verum ignoret ſe eſſe ſuſpenſum ipſo facto invin-
cibiliter, ut ait Suarez, aut moraliter, ut ſupra retuli
& ſic miniſtrando non peccet, ſequitur ut non in-
currat irregularitatem; eo quod non imponitur
niſi in pœnam delicti, ut ſatis indicat verbum
præſumpſerit, jam adductum ex dicta conſt. † Pii II. 25
& ex aliis, quare notant Avila *de cenſuris p. 3.
diſp. 5. dub. 7. §. 5.* & Navarr. *in dicta cap. accepta,
de reſtit. ſpoliat.* quod licèt aliquis incurrat ſuſpen-
ſionem hanc; quia ordinatus eſt cum dolo: tamen
ſi poſtea facta pœnitentia celebret, credens id ſibi
licere, non incurrat irregularitatem: nam etiam ad
hoc requiritur dolus imo addit Diana *dict. p. 5.
tract. 10. reſ. 32. in fine*, longè certius eſſe de ir-
regularitate, quam de ſuſpenſione, cum verbum
præſumpſerit abſque ulla dubitatione cadat ſuper
irregularitate: videbis quæ bene cum multis tra-
dit Barboſa *dicta allegat. 16. p. 1. à num. 17.*

Ad ultimam quæſtionis partem ordinatus in 26
ſacris ante pubertatem, an teneatur continere, &
negativam ſententiam tuetur Sanchez *de matri-
monio*, cum aliis ab eo adductis *lib. 7. diſp. 30. n. 8.*
niſi adeptus pubertatem, votum ratificet; ex eo
quia votum ſolemne expreſſum in Religione ap-
probata, ante pubertatem emiſſum, non obligat,
niſi poſt pubertatem ratificetur *ex cap. 1. cap. illud
20. q. 1. cap. ad noſtram, de regularibus*; ergo for-
tius in voto implicito ſolemni ordines recipientis
ſacros: argumento Trid. *ſeſſ. 25. de reg. cap. 15.*
ubi cavetur votum expreſſum profeſſionis non va-
lere, uſque ad decimum ſextum annum expletum.
† Contrariam affirmativam tenent Baſilius Pon- 27
tius *de matrim. lib. 7. cap. 29. num. 15.* Martinon.
de Sacrament. tom. 5. diſp. 75. ſect. 2. num. 23.
quia cum omne votum emiſſum ab habente
uſum rationis obliget, niſi ab Eccleſia ſit pro-
hibitum, ſequitur valere, ordinatus contineat, cum
tale votum non ſit prohibitum. † Diana verò 28
p. 10. tract. 16. reſ. 84. utramque admittit
ſententiam, ubi inquirit de duobus aliis dubiis,
adducens Doctores pugnantes; nempè an ſit
validum votum, & invalidum matrimonium con-
tractum ab eo, qui ordinem ſacrum ſuſcepit,
ignorans annexum eſſe votum caſtitatis, & dicit
validum eſſe votum. Et quid dicendum de ſuſ-
cipiente ſacros ordines cum intentione non vo-
vendi caſtitatem, & refert Doctores opugnato-
res.

QUÆSTIO

Digitized by Google

QUÆSTIO II.

An irregularitatem contrahas, qui non expleto 24. anno, ſuſcepit ordinem Præsbyterii, aut in tempore interdicti, vel titulo, vel ſine dimiſſoriis ab alieno Epiſcopo, aut extra tempus ſtatutum. Et an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, ſi canat Evangelium, Epiſtolamque in eadem miſſa, incurrat irregularitatem. Et an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, poſſit celebrare, illa completa, ſine alia diſpenſatione. Vel an ſufficiat diſpenſatio, deſumpta ex tolerantia Epiſcopi?

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus Præsbyterio ante legitimam ætatem concelebrans cum Epiſcopo, verius eſt ut irregularis non fiat*, n. 3. *ubi de ratione, etſi hic contra*, & ſub n. 4. & 5.

2 *Ordinandis Præsbyterio concelebrantibus in ipſo ordinum actu cum Epiſcopo, pertinet applicatio Sacrificii.*

3 *Ordinatus ante legitimam ætatem, ſi non concelebrat*, non *fit irregularis.*

4 *Ordinati ante ætatem Diaconatu, & ſubdiaconatu, ſi celebrantes cum Epiſcopo ordinante, canant Evangelium, & Epiſtolam, non fiunt irregulares; etſi ſint ſuſpenſi*, n. 5. & 6.

7 *Suſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, ea impleta, qua diligentia, probabilita poterit miniſtrare*, n. 8. & 9. *ubi num debeat prius abſolvi à ſuſpenſione*, & n. 10.

11 *Ordinatus ante legitimam ætatem incurrit duas ſuſpenſiones, unam ob delictum, alteram ob defectum ætatis.*

12 *Diſpenſatio ex tolerantia Epiſcopi, num ſufficiat, ut ordinati ante legitimam ætatem poſſint celebrare.*

1 AD primam quæſtionis partem affirmativam ſententiam, & opinionem, ut veriorem tenent Covar. *in cap. Alma Mater p. 2. §. 3. num. 5. verſ. 9.* Salzedus ad Bernard. Diaz *cap. 26. verſ. 5.* qui ibi ateſtatur ſe alios, & prudentiſſimos viros maximè è Societate JESU ſe alloquutum eſſe de hac re, & iſtam omnino firmaſſe reſolutionem quam tenuerunt etiam Navarrus *conſ. 4. in antiquis alias conſ. 8. de Clerico excommunicato miniſtrante*, Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica puncto 5. num. 13.* tum quia hujuſmodi Sacerdos concelebrat hoc caſu Epiſcopo ordinanti ex reſolutis per D. Thom. *in 3. p. quæſt. 82. art. 2.* & *in 4. ſent. diſt. 13. quæſt. 1. art. 2* ubi Palud. *quæſt. 4. art. 2.* atque ideò ſimul cum Antiſtite eandem Hoſtiam conſecrat, ut explicat Cajetanus ſuper *dicto articulo 2, quæſtione 82.*

2 Unde docent Ludovicus Mætatius *in D. Thom. tom. 3. tract. de Sacram. Euchariſt. diſput. 38. ſect. 8. n. 4.* quem ſequitur Diana ejus verba referens *p. 5. tract. 14. reſ. 112.* quod dum plures Sacerdotes ſimul conſecrant, & conſecrando ſimul unum, idemque miſſæ Sacrificium offerunt ad eorum quemlibet perinde pertinere illius applicationem, ac ſi ſolus offerret; quia quilibet eſt illius totius vera cauſa per ſe independenter ab alio, & poſſit independenter ab alterius voluntate illud integrè cui voluerit applicare, quod proinde ſic à ſingulis applicatum diverſis perſonis, proderit omnibus, quibus applicabitur; quia prodeſſe debet alicui, cum nulla ratio ſit, cur uni poſſit, quàm alteri: ita illi, quos ad litteram ſequitur Barboſa *in paſtorali allegat. 16. p. 2. num. 16.* reprobans aliam negativam à multis Doctoribus amplexam: vide alios, quos refert *in cap. 12. Trid. ſeſſ. 23. de reform. num. 7.* verſ. *contra.*

Verùm cum ipſe Barboſa *in dict. cap. 12. Trid.* 3 dicat, ut jam *quæſt. præcedenti* adduxi, ut ad incurrendam irregularitatem, celebrando poſt ſuſpenſionem Conſt. Pii II. de qua dixi *ibi*, non ſufficiat Sacerdotali ordini ante legitimam ætatem initiatum actus illi ordini convenientes, & deputatos exercere, ſi non celebret, cum Navarro, Riccio, Bellerio, & Er. Eman. ſupra relatis, dicens *ibi num. 7.* hinc provenire, ut irregularitatem non contrahat, qui non expleto 24. anno Præbyterii ordinem ſuſcipit ex illa ratione; quia Eccleſia non reputat eam miſſam, quam tunc unà cum Epiſcopo ordinante celebrarunt, ut docent Medina *in ſum. lib. 1. cap. 11. §. 8.* Quaranta in *ſumma Bullarii* verb. *Ordo* verſ. *ampliatio illa*, Henriquez *lib. 14. cap. 3. §. 6. in fine*, Suarez *de cenſ. diſp. 31. ſect. 1. num. 71.* Saytus *eodem tract. lib. 4. cap. 16. n. 23. & lib. 6. cap. 12. num. 11.* Avila in *ſimili tract. p. 3. diſp. 5. dubio 7. verſ. dico ſecundo*, Ugolinus, Naldus, Portal. Marc. Alter. Bellet. Marchinus, Marcel. Vulpeius, Laurent. de Franc. quos refert *ibi* Barboſa; imò videtur ſequi; & ſic in paſtorali eoſdem referens ſupra, eos impugnat acerrimè: & fundantur in ea, nempe ratione relata, cum illa actio ordinationis, videatur unici tantum actus concurſus; & veram reſolutionem apprehendes ex adducta in verſ. *ad ſecundam* ſtatim ſequenti.

Ad fecuodam quæſtionis partem quæ ſimilis 4 eſt ad reſolutionem, ac præcedens; licèt videam quod Hurtad. in *tract. de ſuſpenſ. difficult. 13. n. 36.* & Avila *de cenſ. p. 3. diſp. 5. dubio 7. dict. §. dico ſecundo*, exiſtimantes ordinati conſecrantes ſimul cum Epiſcopo incurrere irregularitatem; quia actiones canendi Evangelium, & Epiſtolam, fiunt poſt perfectam ordinationem Diaconi, & Subdiaconi. † 5 Sed Mercerus *de Sacram. in 3. p. quæſt. 24. dubio 7.* ex Conſtit. Pii V. dicens ferri tertiam ſuſpenſionem contra illos, qui ante legitimam ætatem, aut extra tempora collationi ordinum decreta ſcientes accipiunt, ordines ſacros ſuſpendique ab ordinibus ſic ſuſceptis, addit notabiliter quod Sacerdos in ordinatione ſua incurrens, hanc ſuſpenſionem, non fit irregularis conſecrando ſimul cum ordinante, nec Diaconus tunc canens Evangelium; quia actus hi non fiunt moraliter loquendo poſt ordinationem, quæ, durante officio, durare cenſetur, & docet Coninch. *de Sacr. diſp. 16. dub. 15. n. 36.* notans Sacerdotem ſua ordinatione incurrentem hanc ſuſpenſionem, non fieri irregularem conſecrando ſimul cum ordinante; quia tunc nondum ejus ordinatio perfecta eſt, & conſequenter, nec ſuſpenſio perfectè incurſa, ſecùs eſſe ſecundùm aliquos de Diacono canente Evangelium in

Digitized by Google

eodem ſacro; quia hæc actio ordinis ſequitur poſt
6 perfectam ordinationem. † Sed Suarez probabilius *de cenſuris diſp.31.ſect.1.num.17.* etiam tenet de hoc actu canendi Evangelium; quia hi actus moraliter loquendo non fiunt poſt ordinationem quæ cenſetur durare, quandiu durat officium, ob idque ſicut Diana reprehendit Hurtadum falſam, vocans ejus ſententiam relatam *dict. p.5. tract. 10. reſ. 37.* & meritò etiam debuit non ſequi contrarium ſupra relatam à *num.1.* cum Mæratio in *dict. reſ.* 112. & eodem modo debuit non corrigi, Barboſa ſuprà relato *in paſtorali ſub dict. allegat* 16. ſequutus Dianam in *dict. reſ.* 112. cum ipſe in Trid. *dict. cap.12. ſeſſ.23. num.7.* cum eodem Diana *dict. reſ.* 37. videatur ſequi proximam relatam ſententiam, quam & ego ſequor.

7 Ad tertiam quæſtionis partem, an ſuſpenſus ex ordinatione ante legitimam ætatem, poſſit celebrare, illa completa, abſque diſpenſatione. Et affirmativam ſententiam docent Cordub. *caſu* 144. & Sotus *in 4. ſentent. diſt.25. quæſt.1. art.2. in fine*, cum Medina *in inſtruct. caſ. conſ. lib.1. cap.11. §.6.* verùm Hieronymus Rodriguea *in comp. quæſt. regul. reſ.* 106. *num.*14. Henriquea *lib.*13. *cap.*38. n. 1. *in gloſſa litt. F.* Bonacina *de cenſ. diſp. 3. quæſt. 1. puncto* 1. & alii negativam tenent ſententiam, quos ſequitur Cornejus in *3. p. tract.5. de ſuſpenſ. diſp. 3. caſu* 3. ubi dicit quod durat hæc ſuſpenſio, etiam poſt completam ætatem, donec per Papam relaxetur, aut ſi ſit occulta per Epiſcopum, aut etiam in foro conſcientiæ per Bullam: & notat, ut quamvis iſte ante complementum ætatis abſolvatur ab hac ſuſpenſione, adhuc non poſſit in ordine miniſtrare.

8 Unde Barboſa *in paſtorali dict. allegat.* 16. *p.*2. *num.*15. ait quod ordinatus ante legitimam ætatem, ſi temerè ordines recipit, ſit neceſſarium ei, ut prius, quam ordinem exerceat, à ſuſpenſione abſolvatur, nec ante etiamſi attingat ætatem per ſacros Canones, & S. Trid. Concilii requiſitam, abſque abſolutione prædicta, poſſit alium ordinem ſuſcipere, aut in ſuſcepto miniſtrare; ita cum Miranda, & cum Leaana *in ſumm. quæſt. regul. cap.* 14. *num.*2. *in fine*, ubi ait ut non ſufficiat diſpenſatio deſumpta ex tolerantia Epiſcopi per longum tempus; quia cum non probetur illius ſcientia de hujuſmodi mala promotione, non operatur tolerantia; ſed idem Barboſa ibi cum multis, *& alleg.* 39. *poſt. num.* 49. *verſ.* 10. dicit ut poſſit per Epiſcopum diſpenſare, ſi hujuſmodi delictum promotionis, ſit occultum, licèt celebratio ſit publica.

9 Alii inquam diſtingunt dicendo quod ſi quis inculpabiliter ante legitimam ætatem ſuſcipit ordinem, etiamſi in ætate legitima, poſſit abſque incurſu irregularitatis exercere actum ſui ordinis; quia Pontificis intentio fuit, ut reprimeret tali caſtigatione temeritatem, ſic delinquentium. Verum ſi ſuſcepit culpabiliter, ut ſi ſciebat vetitum; licèt neſciret impoſitam cenſuram, ait ut indigeret ſuſpenſionis relaxatione; licèt jam pervenerit ad legitimam ætatem, juxta conſtitutionem præfatam Pii II. ſic Toletus *lib.1. cap.49. num.4.* Suarez *de cenſ. diſp.31. ſect.1. n.25.* Avila *p.3. dub.7. not.8. &* 9. Navarrus *cap.27. num:* 155. & alii, † imò idem
10 Suarez, & Navarr. ſentiunt, ut poſſit ſic ſuſpenſus excuſari ab irregularitate, ſi temerariè quidam ſuſcepit ordinem, ſi facta pœnitentia illius malæ ſuſceptionis bona fide credens jam ob legitimam ætatem ſibi licitum ordinis exercitium, actum exerceret; eo quod carentia præſumptionis, poſſit excuſare ab irregularitate; etſi à ſuſpenſione non excuſet, ut jam dixi, ſicut ſæpè bona fides excuſat ab irregularitate, quæ non excuſat ab excommunicatione, juxta gloſſam *in cap. ſolet de ſent. excommunic. lib.* 6.

Notant verò idem Suarez *dicta diſp.31. ſect.3.* 11
num.4. Portel. *verbo ordines ſacri num.* 12. Hieronymus Rodriguea *ſupra* Diana *dict. p.5. tract.* 10. *reſ.34. in fine*, quod iſte talis ordinatus ante legitimam ætatem, incurrit duas ſuſpenſiones, unam ob defectum, alteram verò ob defectum ætatis, ac proinde abſolutus à prima, non cenſeatur abſolutus ab alia, nec poſſit miniſtrare, donec attingat legitimam ætatem. Iterum notabis ut non fiat irregularis ante legitimam ætatem ad Sacerdotium promotus, ſi exerceat actus ſolum in Sacerdotio conſtituti convenientes, & Sacerdotali ordini deputatos, modo non celebret, ut jam dixi ſupra. ſequitur Barboſa *dict. allegat.* 16. *ſub num.*15. *in fine*, & probat cum Navarr. *conſ.* 9. *de Clerico excommunic. in uncl quis, alias de ætate, & qualitate novis* Fr. Eman. *in ſumm. p.1. cap.*166. *concluſ.* 1. *& quæſt. regul. tom.1. quæſt. 23. art.* 12. Bellet. *diſquiſit. Cleric. p.1. tit. de diſciplina Cleric. §.5. n.*58. Marchin. *de Sacrament. tractatu 1. part.5. cap.3. numero* 14.

Ad quartam quæſtionis partem an ſufficiat diſ- 12
penſatio deſumpta ex tolerantia Epiſcopi; reſpondeo ex dictis ſupra *ſub verſ. ad tertiam in fine illius numeri.*

QUÆSTIO III.

An ſuſpenſus propter ordines ſuſceptos antè legitimam ætatem, poſſit exercere ordines alios jam ritè ſuſceptos. An pœna ſuſpenſionis locum habeat in eo, qui ante legitimam ætatem Epiſcopus eſt ordinatus. An regulares ipſo jure ſuſpenſi ſint, ſicut & Clerici, qui ante legitimam ætatem ſacros ſuſceperunt ordines. Et an Prælatus regularis poſſit eis impertire diſpenſationem, ut miniſtrent. Et an ſuſpenſus ab aliquo ordine, ſi aſcendit ad ſuperiores abſque eo, quod illos exerceat, efficiatur irregularis. An gaudeat privilegio fori, qui ordinatus eſt ante legitimam ætatem. An ſuſcipientes primam Tonſuram, & ordines minores cauſa evadendi judicium ſæculare, peccent mortaliter?

SUMMARIUM.

1 *Ordinati ante legitimam ætatem, etſi ſuſpendantur, non tamen prohibentur miniſtrare in ordinibus ritè ante ſuſceptis*, n. 2.
3 *Epiſcopus ordinatus ante legitimam ætatem, non incurrit ſuſpenſionem Bullæ Pii II.* n.4. & n. 5.
5 *Suſpenſio generaliter lata, non comprehendit Epiſcopos, niſi eorum fiat mentio ſpecialis.*
6 *Regulares ordinati ante legitimam ætatem, verius*

tius eſt ut incurrant ſuſpenſionem, ſicut alii Clerici, n. 8.

7 *Conſtitutio, quæ loquitur de Regularibus ſolum, non comprehendit Clericos ſæculares: intellige*, ut n. 8.

9 *Regulares virtute ſuorum privilegiorum, nequeunt ordinari ante legitimam ætatem.*

10 *Diſpenſare num poſſit Prælatus regularis, aut Epiſcopus cum ſubdito ordinato ante legitimam ætatem*, n. 11. & 12.

12 *Abſolutus per Epiſcopum à ſuſpenſione contracta ob ſusceptionem ordinum, non poteſt ante illam in ſuſceptis miniſtrare ob irregularitatem ex defectu ætatis; in qua Epiſcopus non diſpenſat.*

13 *Suſpenſus ab aliquo ordine ſi aſcendat ad Superiores abſque eo, quod eos exerceat, verius eſt, ut non fiat irregularis*, n. 14.

15 *Ordinatus ante legitimam ætatem, non ideò amittit fori privilegium*, n. 16.

17 *Ordinati prima Tonſura eo fine, ut fugiant ſæculare Judicium, peccant.*

1 AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum ex jam adductis ſupra; nunc verò invenio quod Navarrus, & Frater Emanuel Rodriguez, quos ſequitur Villalobos *in ſumm. tom. 1. tr. 18. difficult. 11. num. 2.* dicunt manere ſuſpenſos poſt Extravag. Sixti V. ab omnibus ordinibus jam ſuſceptis; quia ait: *Eoſdem Clericos poſthac male promotos ab executione, miniſterio, & exercitio ordinum ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores, perpetuò*
2 *ſuſpenſos declaramus.* † Sed Scortia *in Conſt. Pontif. epit. 39. Theorema 109.* quem ſequitur Diana *p. 5. tr. 10. reſ. 35.* cum Henriquez, & Avila tenent hujuſmodi ſuſpenſionem impedire ſolum uſum ordinis malè ſuſcepti, & in quo delinquit, & conſequenter etiam ne ulterius aſcendat, non autem ut utatur ordine inferiori, ſi legitimè illum ſuſcepit, ut indicant verba Bullæ ibi: *Si ſuſpenſione durante, in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant*; in eiſdem ſcilicet malè ſuſceptis, quibus ſuſpenſi ſunt, & non in quovis ordine, ut etiam jure antiquo ſuſpendebantur ab executione ordinis malè ſuſcepti, ut dicit gloſſa *in cap. conſultationi hoc tit.* & Trid. *ſeſſ. 14. de reform. cap. 2.*

3 Ad ſecundam quæſtionis partem an ſuſpenſionis pœna, de qua hic, & in conſtitutione Pii II. jam relata in præcedentibus quæſtionibus, incurratur ab ordinato in Epiſcopum ante legitimam ætatem, ſicut ab ordinato in ſacris, & licèt ætas pro Epiſcopis creandis ſit annorum 30. ut dico infra *ſub Rub. de ætate ordinand.* & Epiſcoporum ordo ſecundùm Canoniſtas, ut adduxi *in Rubr. hujus tituli*, ſit diſtinctus ab ordinibus Presbyteratus Diaconatus, & aliis. Et ob id dicendum eſſe, ut incurretur creàtus Epiſcopus in pœnam ſuſpenſionis, ſi ante illam ætatem ordinaretur. Sed adhuc exiſtimo pœnam Pii II. & conſtitutionem textus noſtri, non extendi ad Epiſcopos.

4 Primò quia talis conſtitutio non loquitur de Epiſcopo, nec textus noſter; deinde quia, etſi ſit ordo Epiſcopatus; tamen ejus collatio propter
5 excellentiam dicitur conſecratio potius. † Deinde quia illæ particulæ *littera dimiſſoria extra tempora* & ſimiles non accommodentur Epiſcopatui, ut colligitur ex adductis *ſub cap. 1. 2. & 3. & ſub c. 11.* tum etiam quia illa ſuſpenſio generaliter lata non comprehendit Epiſcopos, niſi eorum fiat ſpecialis mentio, juxta doctrinam textus *in cap. quia periculoſum de ſent. excomm. lib. 6.* & aliis in caſibus. Et hanc ſequor cum Suarez *de cenſ. diſp. 31. ſect. 1. n. 29.* non enim de jure conſtitutio Pii II. debet extendi ultra expreſſa, cum ſit pœnalis.

Ad tertiam quæſtionis partem an Regulares ſuſ- 6
penſi, ſi ſint ordinati ante legitimam ætatem, ſicut Clerici, & videtur negativè reſpondendum, cum iſtis titulus ad ordines ſacros recipiendos, non ſit neceſſarius ſicut prærequiritur in Clericis ſæcularibus aſſumendis ad ordines ſacros, ſecundùm ea, quæ adduxi *in dict. cap. 11. hoc tit. quæſt. fin.* Deinde, & in terminis, quia hæc pœna ſolùm in Bulla Pii II. reperitur in dicta contra Clericos, ut patet ibi, *nonnulli Clerici*, ſed Monachi, & Clerici ſunt diverſa, ut patet *ex Rub. & tit. ne Clerici, vel*
Monachi. † Ergo ſicut conſtitutio, quæ loquitur de 7
Regularibus ſolùm, non comprehendit Clericos ſæculares, ut dicit expreſsè *Clem. 1.* juncta gloſſa verbo *Religioſi, de rebus Eccleſ. alien. vel non*, Belletus *diſquiſit. Cleric. p. 1. tit. de diſciplina Clericali §. 2. num. 5.* ita etiam Religioſi in conſtitutione agente de Clericis, non veniunt, præcipuè in materia non favorabili, Bellet. *dict. §. 2. n. 2.* Abbas *in cap. 2. num. 7. ne Clerici, vel Monachi, & in c. 1. num. 9. de Jurejur. calum.*

Sed dicendum eſt prædictam ſuſpenſionem in- 8
currere etiam ordinatos regulares in ſacris ante legitimam ætatem; quia etſi quantum ad alia quàm maxima ſit differentia inter Clericos, & Monachos, ſive regulares, maximè quando agitur de materia, quæ, vel tantùm concernit Clericos, vel tantùm Monachos: tamen quando materia eſt quæ æqualiter recipit unum, & alterum, qualis eſt ordinum materia, ut ſcilicet non recipiantur extra tempora ante legitimam ætatem, vel ſine litteris dimiſſoriis, nulla prorſus, nec debet eſſe inter ipſos differentia; quia prohibitionis ratio omnes æquè comprehendit, nec impedit, ut Pius II. uſus tantum fuerit nomine *Clerici*; quia ex quo expreſsè Monachos non excluſit, ſeu eos, ac regulares nominavit, fuit ex eo quia *Clerici* nomen in hoc ſenſu univocum eſt, & nomine, & definitione convenit, ac comprehendit Clericos, tam ſæculares, quàm regulares. Sic docuerunt hanc ſententiam Fr. Eman. Rodriguez *in ſumma p. 1. c. 156. & in quæſt. reg. tom. 3. quæſt. 24. art. 2.* Portel. *in dubiis regul.* verbo *ordines ſacri, num. 13.* Riccius *in Curia Epiſcop. Neapol. deciſ. 130. p. 4.* Barboſa *in paſtorali p. 2. alleg. 16. num. 26.* cum Lezana, & Miranda, & idem *in Trid. ſeſſ. 23. cap. 8. de reformat. num. 11.* Sayrus *de cenſ. lib. 6. cap. 12. n. 14. & 15. de off. Epiſcopi c. 20. §. 1. n. 1.* Hurtad. *de Sacr. tom. 1. tract. de ordine difficult. 21.* verſ. *& id valuit*, Marchinus *de Sacr. ordin. tr. 1. p. 5. c. 3. num. 6.* Tambur.
de Jure Abbatum tom. 3. diſp. 5. quæſt. 11. num. 3. † 9
Miranda *in manuali Prælatorum tom. 2. quæſt. 39. art. 1.* ubi dicit ſe neſcire de aliqua conceſſione, quæ id concedat regularibus poſt Trid. Concil. Vide eundem Barboſam *dict. alleg. 16.* ubi ait cum multis *num. 1.* verſ. *regulares*; non poſſe virtute ſuorum privilegiorum ordinari ante legitimam ætatem multis probans.

Ad quartam quæſtionis partem an Prælatus re- 10
gularis poſſit diſpenſare cum ſuo ſubdito ante legitimam ætatem ordinato: & Caputius *ad compendium* verbo *ordines ſacri folio 167.* tenet hujuſ-

modi

modi Prælatum non poſſe diſpenſare, vel abſolvere ordinatos ante legitimam ætatem; imò nec id poſſe Epiſcopos, citans ad hoc gloſſam in *clem. fin. de ætate, & qualitate ord.* Sylveſter, & Navar. & ſequitur Sayrus *de cenſur. lib. 6. cap. 12. num. 13.* & 14. ſubdens privilegia conceſſa Prælatis, ut diſpenſent cum ſubditis eſſe derogata per Concil. Trid. *dict. ſeſſ. 23. cap.* 12. pariter reſolvens ſolum Papam, non verò Epiſcopum poſſe in hoc diſpenſare, quod verum credo, juxta quæ dixi ſupra *ſub quæſt.* 12. verſ. *ad tertiam*, niſi in caſu, de quo ibi, in quo diſpenſat Epiſcopus, Barboſa docet etiam contra Portel. ſupra *dicta allegatione* 16. *numero fin.*

11 Verùm prædictus Portel. in *dub. regular.* verb. *ordinis ſacri ſuſpenſio*, num. 14. & Hieronymus Rodriguez *in compend. quæſt. regul. reſ.* 106. *n.* 26. quos ſequitur Diana *p. 5. tr. 10. reſ. 31. in fine*, poſſe dicunt Superiores regulares abſolvere ſuos ſubditos ſic ſuſpenſos: idemque dicendum de irregularitate ſic contracta, de quo Henriquez *lib. 14. c. 20. n. 3.* & Becan. *p. 4. con. 37. in reſpons. caſuum conſcient.* verſ. *advertendum* Barboſa in Trid. qui videtur ſibi contrarius *dict. cap. 12. ſub n. 12.* ubi etiam dicit hujuſmodi ſuſpenſionem poſſe tolli ab Epiſcopo poſt ſufficientem emendationem, & punitionem; quin in prædicta Bulla Pii II. non reperitur reſervata, ut tradunt Suarez *de cenſ. dict. diſput. 31. ſect. 1. n. 32.* Bonacina *de Sacr. diſp. 8. quæſt. unica puncto 1. n. 11.*

12 Unum tamen notat Bonacina *dict. punct. 1. n. 13.* verſ. *ſecundo*, Garcia *de benef. part. 2. cap. 5. numero* 51. ut qui abſolutus fuit per Epiſcopum à ſuſpenſione contracta ob ſuſceptionem ordinum, non poſſit ante illam in præfatis ordinibus miniſtrare, non defectu ſuſpenſionis, quæ ſupponitur ablata, ſed ob irregularitatem ex defectu ætatis, in qua Epiſcopus non diſpenſat. Videbis quæ dicit Ægidius Trullench. *de Sacram. quæſt. unica lib. 6. dubio* 10. *à num.* 5. ubi de ſuſpenſione contracta ab ordinato ante *legitimam ætatem*, & *num.* 9. ubi de diſpenſante, & *in num. fin.* ubi de diſpenſatione reſpectu Regularium.

13 Ad quintam quæſtionis partem an ſuſpenſus ab aliquo ordine, ſi aſcendat ad ſuperiores abſque eo, quod illos exerceat, efficiatur irregularis: in quo dubio, quia ſatis *ex quæſt.* 1. & 2. aſſumitur ſolutio, hic tantum referam Doctores pugnantes; & quod fiat irregularis, docent Majol. *de irregular. lib. 4. cap. 34. num. 1. & 2.* Covarr. in *cap. Alma*

14 *Mater p. 2. §. 3. verſ. 7.* † Sed contrariam ſequuntur opinionem Barboſa *in paſtorali p. 2. allegat. 16. num. 15. in fine*, cum Vulpejo *in praxi judiciali fori Eccleſiaſt. cap. 8. num.* 32. Sayrus *de cenſ. lib. 4. cap. 16. num.* 22. quorum ſententia videtur practicabilior.

15 Ad ſextam quæſtionis partem videtur reſpondendum ex dictis ſupra in *cap. 11. ſub quæſt.* 10. ubi an ordinatus ſine titulo beneficii, aut Patrimonii; eo quod ſuſpenſus ſit, non gaudeat fori privilegio in quo puncto tenent ſententiam negativam Bernardus Diaz, Rolandus, & Caſſaneus, quos citat Pereira *de manu Regia p. 1. c. 26. num.* 18. Vaſquez

16 *allegat. 45. num.* 20. † Tamen verior eſt de jure ſententia contraria; quia talis, eſt verè ordinatus, cui verè fuit impreſſus character: ſequitur Diana *p. 4. tr. 1. reſ.* 26. ubi notat etiam Clericum ordinatum per ſimoniam, vel ab Epiſcopo, qui erat impeditus ordines conferre aliquo juris impedimento, nempe excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti &c. gaudere fori privilegio.

Ad ſeptimam quæſtionis partem abſolutè affirmat peccare ordinatos prima Tonſura, aut minoribus, ut fugiant ſæculare judicium, Magiſter Gethius in *ſuo theſauro anim. tom. 1.* verbo *Clericus, quæſt.* 10. colligens *ex cap. 4. Trid. ſeſſione* 23. ſed Diana cum infinitis *part. 10. tract. 16. reſ.* 61. contrariam negativam tenet carpens Gethium; eo quod Dianam ipſe improbaverat aliter in loco diſputantem, & affirmantem. Dicit enim Diana quod etſi affirmativa Gethii ſit probabilior ſententia, ſit etiam probabilis negativa, quam docent cum infinitis Naldus in *ſumma*, verbo *Ordo num.* 15. Bonacina *de hoc Sacram. diſput. 8. quæſt. unica, puncto ultimo*, Eſcobar *in Theologia Morali tract. 7. exam. 8. cap. 4. num.* 77. & alii relati à Diana, vide *cap. 6. de ætate, & qualit. in quæſt.* 1.

QUÆSTIO IV.

An Epiſcopi ordinantes aliquos ante legitimam ætatem, incurrant ſuſpenſionem noſtri textus, aut Bullæ Pii II. latam, etiam adverſus ſic ordinatos in ſacris. Et quare conferens infanti Tonſuram ab illius collatione, tantum ſuſpendatur, & conferens eidem Subdiaconatus ordinem, non tantum à collatione illius, ſed etiam à cæterorum ſuſpenſione dignus ſit. Et à quo talis auferatur ſuſpenſio?

SUMMARIUM.

1 *Ordinans infantem in Diaconum dignus eſt ſuſpenſione, ſed non prohibetur miniſtrare in ordinibus, quos contulit; ſic ut fiat irregularis*, numero 2. *expende ut* numero 4. & 5.

3 *Ordinans Infantem in ſacris ante ætatem, qui poſtea durante ſuſpenſione auderet ordinare alium, fiet irregularis.*

6 *Ordinans Infantem tonſurâ ante legitimam ætatem, mitius punitur; quam ordinans Diaconum.*

7 *Suſpenſio ordinati ante legitimam ætatem, à quo auferatur, remiſſivè.*

AD primam quæſtionis partem jam aliquid dixi in *principio primæ quæſtionis*, & nonnulla tradit Barboſa hic *numero* 2. & 3. nunc breviter juxta textum noſtrum dico quod ordinans Infantem in Diaconum, dignus eſt ſuſpenſione à collatione cæterorum ordinum; ſed hæc ſuſpenſio, ut de ordinato jam ſupra dixi *q.* 1. 2. & 3. non incurritur ipſo jure, ſtando in diſpoſitione textus noſtri, & aliorum juris antiqui, ut docent Majol. *de irregularit. lib. 1. cap. 30. numero* 9. Tabienn *verbo Ordo* 3. Barboſa *hic*, & in *paſtorali p. 2. c. 16. n. 7. & 8.* 1

Unde dici debet ut non incurreret irregularitatem, ſi in ordinibus, à quorum collatione erat ſuſpenſus, miniſtraret; ex Rebuffo *in praxi* 2
benef.

benef. tit. de Clericis malè promotis, remiſſivè. Quaranta *in ſumma Bullarii* verb. *Ordo*, *in princ.* verſ.
3 *An*, † quod ſi prædicta ſuſpenſione durante auderet alium ordinibus initiare, fieret quidem irregularis; quia ſuſpenſus à collatione ordinum illos conferendo, irregularitatem contrahit, ex Sylveſtro *verb. Suſpenſio num.* 5. verſ. *ſi verò ab ordine.*

4 Verùm cum Trid. Concil. *ſeſſ.* 23. *cap.* 12. nullam in hoc caſu apponat pœnam, nec conſtitutio Pii II. & cum altera Sixti V. quæ in illo loquebatur, redacta ſit ad terminos juris communis, per Clement. VIII. *in ſua conſtitut.* incipit *Romanum Pontificem*, pridie Kalend. Martii 1595. ut refertur *in floribus deciſionum ſub hoc tit. deciſion.* 27. ſequitur ut etiam hodie vigeat reſpectu ordinantis Epiſcopi ſuſpenſio decreta per textum noſ-
5 trum, ut ſentit Barboſa *dict. allegat.* 16. *num.* 9. † & idem *dicto num.* 7. ait, ut per Bonifacium VIII. *in cap. fin. hoc tit. lib.* 6. ſit decretum, quod conferens Tonſuram Infanti, nequeat per annum alteri Tonſuram conferre, tenens Henriquez *lib.* 3. *cap.* 38. §. 1. *lit. O*, Valer. Reginald. *in praxi fori pænit. lib.* 32. *tract.* 2. *num.* 61. Bonacina *de cenſ. diſp.* 3. *quæſt.* 6. *puncto* 5. *num.* 25. *in fine*, Marc. Alterius *eodem tr. tomo* 2. *diſp.* 16. *de ſuſpenſ. cap. in princ.* idem Barboſa *p.* 3. *allegat.* 111. *num.* 4.

6 Ad ſecundam quæſtionis partem quare pœna conferentis Infanti primam Tonſuram ſit mitior, quàm Diaconatum bene diſputat Campanillus omnino videndus *in diverſorio Juris Canon. Rub.* 7. *cap.* 4. *num.* 2. ubi multis nititur rationem reddere; & videtur eſſe efficacior; quia qui Infanti audet conferre Diaconatûs ordinem gravius multò peccat, quàm conferens eidem primam Tonſuram, ut colligitur à differentia gradus ordinum, ac præcellentiæ eorum, juxta diſtinctionem, quam facio infra *in Rub. de ætate, & qualit. ordin.* ut jam etiam *ſupra* dixi.

7 Ad tertiam quæſtionis partem à quo talis auferatur ſuſpenſio, reſpondebis ex adductis ſupra *quæſt. præced.* verſ. *ad quartam*. & q. 2. verſ. *ad tertiam*, applicando quæ ſupra adduxi *in cap.* 11. *quæſt.* 11. verſ. *ad ſecundam*, & à *num.* 1. & Barboſa *in cap. ſequenti ſub num.* 2. multis probat, ut Epiſcopo denegetur diſpenſandi facultas, niſi quando tacitè, vel expreſsè ei conceditur, de quo alibi: & leges bene declarantem eundem *de officio Epiſcopi allegat.* 33. *p.* 2[illegible] *num.* 19.

Ad Text. in Cap. Dilectus XV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus plures ordines conferens eodem die, etiam de mandato Metropolitani, ſuſpenditur.*
2 *Superiori obtemperandum non eſt quando imperat apertè injuſtum.*
3 *Teſti vario non adhibetur fides.*
4 *Interſtitiorum quæſtiones, & de diſpenſatione eorum hic remiſſivè, & n.* 5.
5 *Perjurus eſt propria voluntate contraveniens juramento.*
6 *Pontifex ordinans Infantem ante uſum rationis, utrum queat eum reddere habilem ad matrimonium.*

Decernit Pontifex hic quòd Epiſcopus eodem die plures ordines conferens ſacros, etiam de mandato Metropolitani ſuſpenditur. 1
Occaſione hujus deciſionis poſſemus longè agere de materia interſtitiorum ad ordines, hoc eſt de tempore, quod debat interponi de receptione v.g. Subdiaconatus ad Diaconatum, & de iſto ad Præsbyteratum. Tamen quia de hoc puncto jam egi ſupra *in cap. quidam* 8. *hoc tit.* ideò ad ibi dicta recurres.

Et in verſ. *ipſi obtemperare non debuis* ex hoc 2
notat Barboſa *hic n.* 3. ſuperiori obtemperandum non eſſe, quando imperat aliquid apertè, & manifeſtè injuſtum, aut quando conſtat eſſe tale quod ſuæ poteſtatis limites excedat: ſic ex Gregorio de Valentia *tom.* 3. *diſp.* 5. *quæſt.* 3. *p.* 2. Aldrete *de religioſa diſciplina tuenda, lib.* 2. *cap.* 4. Unde occaſione hujus dicti adjunges plura, quæ dico infra *ſub tit. de majoritate, & obedientia*: & poteris applicare alia pleraque, quæ latè ſcripſi *ſub cap. novit de judic.*

Et *in verſ.* ibi *ſæpius variavit* ex hoc notat 3
Barbota *num.* 4. teſti vario, & ſibi ipſi contrario non eſſe fidem adhibendam, ſic cum Claro, Farinacio, Cardoſo, Menochio, & Riccio. Sed quia ego ad ſaturitatem ſcripſi *in cap. per tuas* 10. *de probat.* à *quæſt.* 3. & *in cap. litteras* 13. *de præſumpt.* ideò ad ibi dicta recurres.

Ad quæſtiones de obſervatione interſtitiorum 4
Suarez *de cenſ. diſp.* 31. *ſect.* 1. à *num.* 22. an fiat irregularis miniſtrans in ordine ſuſcepto, dixi *in c.* 14. quæ cauſa ſufficiat ut Epiſcopus diſpenſet in interſtitiis ad Miſſam, Diana *p.* 4. *tract.* 4. *reſol.* 209. an diſpenſatio interſtitiorum pertineat ad Epiſcopum quoad regulares, Diana *p.* 3. *tract.* 2. *reſ.* 32. ad aliam *reſ.* 112. ad alias *p.* 9. *tract.* 8. *reſ.* 28. & *reſol.* 58. ad alias *p.* 6. *tract.* 8. *reſ.* 23. qualis poteſtas ſit ad diſpenſandum in criminibus Clericorum, Balboa *in cap.* 4. *de judiciis* à *num.* 75. ubi ego dixi
circa finem, † quod qui propria authoritate contravenit juramento, perjurus ſit per hunc textum, 5
Gratian. *regula* 269. de quo dixi latè *in c. brevi* 17. *de jurejurando*, ad textum noſtrum Riccius *collect.* 576. expendens Trid. *in c.* 11. *ſeſſ.* 23. *de reform.* circa ordines minores conferendos, etiam habito interſtitiorum tempore, de quo jam dixi *in c.* 8. an Epiſcopus beneficii poſſit diſpenſare in interſtitiis, Diana *p.* 8. *tract.* 8. *reſ.* 25. & an id poſſit cum ſuo familiari triennali, ubi. *reſ.* 35. vide ſupra *ſub cap.* 3. 5. & 11.

Pro complemento poteris materiæ textus noſtri quæſtionem ſequentem applicare, *An Pontifex poſſit Infantem ante uſum rationis ordinibus initiatum, reddere habilem ad matrimonium*, de 6
qua dico infra *in cap.* 1. *qui Clerici vel voventes*, interim videbis Sanchez *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 30. *num.* 3. Suarez *de religione tom.* 3. *lib.* 9. *cap.* 17. *dubio* 2. *num.* 19. Vaſquez Coninc. & alios relatos à Diana *p.* 5. *tract.* 1. *reſ.* 43.

Ad

Ad Text. in Cap. Conſultationi XVI. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Juriſlator reſpondens conſultationi, non introducit jus novum, ſed commune oſtendit.* & n. 2.

3 *Intellectus deducentes jura contra ſuam naturam, ſunt ſugiendi.*

1 DE materia hujus textus dixi ſupra *in cap.* 1. 2. & 3. *hoc tit.* aliquid *in cap. literas* 13. Et quatenus *in verſ. Characterem* Barboſa *num.* 3. ait ut recipiens ordines extra tempora conſtituta ad ſacros ordines, recipiat Characterem, dixi jam in dictis juribus, & *in dict. cap.* 8. item & *in cap. non eſt compos*, ubi idem dixi de ordinato ante le-
2 gitimam ætatem. † Et *in gloſſa* verſ. *poteris*, notat quod quando Juriſlator reſpondet conſultationi, non introducit jus novum, ſed jus commune oſtendit, ubi ſcilicet reſpondens conſultationi, determinat illam per jus commune; ob
3 id applicabis *quaſt.* 2. *cap.* 1. *de judiciis*, † & cum Navarro hic idem Barboſa notat fugiendos eſſe intellectus deducentes jura contram ſuam naturam: & videbis aliqua *ſub cap.* 5.

QUÆSTIO I.

An ordines Regularium habentes privilegium, ut poſſint ordinari Regulares extra tempora, poſſent eo uti, ubi Concilium Trid. receptum eſt. An ſuperior Regularis differens ex induſtria mittere ſubditum ad Epiſcopum Diœceſanum ordinantem, ut poſtea illum mittat ad alium Epiſcopum, peccet mortaliter, & incurrat pœnas ſtante decreto Clem. VIII. 1596. ſub die 15. Martii. An pro Epiſcopis in diſpenſatione interſtitiorum, cum Regularibus ſufficiat ſola atteſtatio ſuperiorum. Et an Prælati poſſint quoad interſtitia diſpenſare cum ſuis ſubditis, ut ordinentur extra tempora?

SUMMARIUM.

1 *Ordines Regularium, ut poſſint ordinari Regulares extra tempora, utuntur privilegiis conceſſis*, ut n. 2. & 3.

3 *Privilegium Clericorum Regularium ut poſſint ordinari extra tempora ad Subditos refertur.*

4 *Prælatus Regularis deferens licentiare ſuum ſubditum, aut illico mutans, ut ab alio ordinetur, Epiſcopo, quando peccet, ſive non;* num. 5. 6. & 7. *ubi* num. 8. *excuſatur, ſi habeat Epiſcopus examinatores valdè rigidos.*

6 *Argumentum de pœnis ad peccata non valet.*

8 *Prælatus queis ſuos ſubditos regulares, locales, conſtituere in Diœceſi Epiſcopi, qui non habet tam rigidos examinatores ad ordines.*

9 *Prælatus mittens ſubditos ſuos ordinandos alibi, num incurrat pœnas decreti Clementis VIII.* n. 10.

11 *Pœnas poſitas in decreto Clem. VIII. contra Prælatos Regulares differentes, aut mutantes ſubditos, ut ab alique Epiſcopo ordinentur, non incurrunt ipſo facto, & quid in conſcientia;* n. 12.

13 *Jeſuita habent privilegium aſcendendi ad ordines ſuperiores, etiam ſi nondum miniſtraverint in ſuſceptis, quo fruuntur aliæ religiones*, n. 14. *ubi quid de diſpenſando in interſtitiis.* & n. 19.

16 *Prælati regulares in interſtitiis, qualiter diſpenſent cum ſuis ſubditis ad ordines. Et num hac facultas ſit ablata ab eis* n. 17. & 18.

18 *Motus proprius Sixti V. contra malè promotos.*

20 *Greg. XIII. privilegium, ut Religioſi ordinentur extra tempora.*

21 *Religioſi quando queunt ordinari ex privilegio in tribus diebus feſtivis, de quibus feſtis intelligatur.*

AD primam quæſtionis partem, negativè reſ- 1
pondet per diſpoſitionem Trid *in dict. c.* 8. *ſeſſ.* 23. *de reformat.* & per conſtitutiones Pii II. & Sixti V. Lezana *in ſumma quæſt. regul. cap.* 14. *n.* 19. eo quod ipſum Concilium *ſeſſ.* 25 *cap* 22. præcipit omnia, & ſingula in ſuis decretis contenta obſervari à Regularibus, non obſtantibus quibuſcumque privilegiis. † Tamen Joannes Præpoſit. 2
in 3. *p. de Sacram. Ordinis dubio* 15. *num.* 156. Diana *p.* 5. *tract.* 13. *reſol* 57. idem *p.* 3. *tract.* 2. *reſol.* 31. Cæleſtinus *in compendio Theologiæ moralis tract.* 8. *cap.* 4. affirmativam docent contra Lezanam dicentes ut poſſint Prælati Regulares uti ſuis privilegiis; & quod generalis illa derogatio ſit applicanda locis Concilii, in quibus derogatur privilegiis Religioſorum; non verò, ut ſe extendat ad omnia decreta, quæ etiam ſine derogatione privilegiorum edita ſint: & hoc ſenſu dicunt velle Sanctam Synodum omnia prædicta decreta ſervari, etiam cum derogatione privilegiorum, quando ea in aliquo decreto poſita ſunt ad majorem inculcationem particularium, non inquam ut reſpiciat ea decreta in quibus non fuit derogatum privilegiis.

Imò & in compendio Clericorum Regularium 3
ſic habetur cum licentia, & diſpenſatione admodum P. R. Generalis poſſe ſuos Religioſos ſuſcipere ordines etiam ſacros, & etiam Præsbyteratus extra tempora à jure ſtatuta, tribus tamen diebus Dominicis, vel aliis feſtivis etiam continuis à quocumque Antiſtite, non obſtante Trid. Concilio; idemque per Gregor. XIII. conceſſum fuit Patribus Jeſuitis, quæ incipit *pium, & utile* ſub die 22. Septemb. 1582. Pontif. ſui ann. 11. & aliis inquam Patribus ſic communicatum multis affirmat idem Diana videndus *dict. p.* 3. *tract.* 2. *reſolutione* 31. de quo dixi ſupra, *ſub cap.* 5. & *ſub cap.* 11.

Ad ſecundam quæſtionis partem, etſi nega- 4
tivè reſpondeat Bordonus *in conſ. regular. tom.* 2. *reſ.* 67. *num.* 39. eo quod in decreto Clem. VIII.

poſſunt

poſſunt ſpectari duæ tranſgreſſiones. Prima quan-
do Prælatus regularis licentiaret ſuum ſubditum
ad extraneum, dum Diœceſanus eo tempore or-
dinationem haberet, tunc dicit ordinationem eſſe
grave peccatum, cum ſit præjudicialis juribus E-
5 piſcopi, cum ei de facto auferat ſubditum. † Se-
cunda, quam Prælatus differt, aut removet ſubdi-
tum in ordine ad ordinationem, & facit, ut ſuus
ſubditus ab alio ordinetur Epiſcopo. Et in hoc ca-
ſu negat adeſſe peccatum læthale, cum non ſit gra-
vis violatio decreti; eo quod non continet verba
præceptiva, nec materiam principalem, ſeu princi-
pale diſpoſitum, quod eſt ut quilibet Religioſus
recipiat ab eo Epiſcopo, in cujus Diœceſi mora-
tur, non enim in his caſibus grave inferri præjudi-
cium dicit; quia Epiſcopi parum curant ordina-
tionem hujus, vel illius Religioſi hic, & nunc: nam
jus, quod habent ſuper Religioſos eſt variabile
quoad ordinationem, cum ipſi de facili mutentur
de una Diœceſi ad aliam, nullamque habeant per-
6 manentem manſionem. † Et hanc partem defen-
dendo ait non obſtare argumentum, quod à pœnia
infertur grave peccatum; quia reſpondet non va-
lere à gravioribus pœnis ad graviora peccata ex
gloſſa *in cap. ad monere* 33. *quæſt.* 2. verſ. *exiſtimes*,
quia ut docet Navar. *in manuali cap.* 23. *n.* 53. pœ-
na excommunicationis graviſſima eſt, & tamen
quandoque tranſgreſſio alicujus rei prohibitæ ſub
pœna excommunicationis non eſt peccatum mor-
tale.

7 His inquam non obſtantibus affirmativam ſen-
tentiam docent Peirinus *de Prælato quæſt.* 3. *c.* 7. *n.*
4. Tambur. *de jure Abbat. tom.* 2. *quæſt.* 18. *num.* 6.
Diana *p.* 9. *tract.* 8. *reſ.* 58. nempè ut peccent Præ-
lati regulares ſic differendo ſuos ſubditos mittere,
& lethaliter; quia faciunt contra Papæ decretum
in materia gravi; tum quia præjudicant Epiſcopo
Diœceſano, ſed dicunt excuſari poſſe à mortali,
ſi id bona fide faciant credentes, vel ſibi licere,
8 vel non eſſe peccatum. † Deinde poſſe excuſari
ſi Epiſcopus Diœceſanus habeat examinatores
valdè rigidos, ſeu etiam malignos erga regulares
in genere, vel in ſpecie, & aliqui ſubditorum ſint
aliquando debiles, de quibus illis certo conſtet,
quod non approbabuntur; quia tunc dicit Peiri-
nus, ut Prælatus Religioſus poſſit eos conſtituere
locales in alio Conventu ulterius Diœceſis, in qua
non tantum rigoroſè cum Religioſis agatur, ut pa-
tet; quia poteſt religioſus, qui ſolum ſcit legere,
& ſcribere, abſque grammatica ad quemcunque
ordinem promoveri (quod an ſit utique verum
dixi *ſub dict. c.* 5.) ſed hic ſi in aliquo Epiſcopatu
permaneat, nunquam ordinabitur; quia non ordi-
nantur, niſi qui bene callent linguam latinam; ergo
(infert Peirinus) poterit talis ſubditus mitti in alium
Epiſcopatum, in quo non tam rigidè cum eo agatur

9 Dubium verò eſt an Prælatus mittens ſuos ſub-
ditos ordinandos modo præfato ſi contingat, ut
non ordinentur, incurrat nihilominus pœnas præ-
fati decreti Clem. VIII. & non incurrere videtur
tenendum. Primò quia verba ſunt intelligenda
cum effectu per textum, *in l.* 1. §. *hoc verbum ff. quod
quisque juris, cap. relatum de Clericis non reſidens:
cap. qualiter*, ubi gloſſa ult. *de pactis, cap. ſi à ju-
dice de appellat. lib.* 6. Deinde quia prædictum
Clem. ſtatutum, eſt odioſum, & contra antiquiſ-
ſima Regularium privilegia, ut conſtat ex Caſa-
tab. *in compendio privileg. mendic. verb. ordines ſa-
cri, num.* 1. 3. 9. 11. *& ex tom.* 2. *in conſt.* 7. *Pii V.* §. 9.
ita docent Peirinus & Tambur *in locis jam ſupra
relatis.* † Tamen Riccius *p.* 4. *deciſ.* 118. *num.* 18. 10
Pater Bordonius *dict. reſ.* 67. *num.* 66. Garcias *in ad-
ditien. p.* 5. *cap.* 7. *n.* 92. dicunt incurrere; quia bene
licentiam obtinuit ex parte concedentis; licet ſub-
ditus non fuerit ordinatus, cum effectus ordina-
tionis ſupponat licentiam, quæ ab ea non pendet
in ſua cauſa, ſed ab ordinatore; habuit enim li-
centia ſuum effectum ſufficienter, quando obtenta
fuit à petente: ex his, & aliis rationibus Diana,
dict. reſ. 58. *in fine*, hanc ut probabiliorem ample-
ctitur, quæ videtur confirmari ex his, quæ latè ad-
duxi, *de conatu, & effectu in cap.* 1. *de præſumpt.*
Mihi verò videtur nimis tuta prima ſententia; quia
ea pœna ab effectu aggravatur, ſeu infligitur.

Notabis quod pœnæ poſitæ in dicto decreto 11
Clem. VIII. non incurruntur ipſo facto per verba
Pontificis ibi: *qui non fecerint &c. pœnas incurrent*,
qui modus loquendi inſinuat pœnam eſſe ſolum
comminatoriam, & infligendam, non ipſo facto
inflictam, juxta ea, quæ cum multis tradit Sayrus,
de cenſ. lib. 1. *cap.* 11. *num.* 12. & 13. & quæ ego be-
ne expendi ex Suarez *de cenſ. diſp.* 31. *ſect.* 1. *à n.*
15. cum declaravi mentem, & intellectum textus
in cap. non eſt compos, 14. *hoc tit.* † Imò addunt 12
Peirinus, Tamburin. & Diana *ubi ſupra*, quod
etiam ſi dicta pœna privationis eſſet ipſo facto;
non tamen incurreretur in conſcientia, ſemperque
requiri judicis ſententiam declaratoriam facti; quia
nemo tenetur tam rigoroſam pœnam in ſe exequi.

Ad tertiam quæſtionis partem Villalob. *in ſum.* 13
p. 1. *tract.* 11. *difficult.* 12. *n.* 8. refert quoddam privi-
legium conceſſum Soc. Jeſu, cujus etiam meminit
Manuel Rodrig. *in q. reg. tom.* 2. *q.* 13. *art.* 5. ut poſ-
ſint Religioſi promoveri ad ordines ſacros Pres-
byteratus abſque ulla functione in ipſis ordinibus
aut obſervatione interſtitiorum, † & prædicto pri- 14
vilegio frui poſſe alias Religiones communicantes,
non obſtante prohibitione communicationis hujus
gratiæ expreſsè facta à Greg. XIII. *in jam relata
conſtit.* probat Emanuel *ſupra art.* 6. *circa finem in
compend. q. reg. reſol.* 106. *n.* 20. ubi dicit tutum eſſe
uti prædicto privilegio. † Verum Diana tenet af- 15
firmativam ſententiam, *part.* 3. *tr.* 2. *reſ.* 112. & ait
quod ſacra Congregatio Cardinalium declaravit
non poſſe diſpenſare Prælatum ſuper interſtitiis
Regularium ordinandorum: eo quod id pertinet
ad Epiſcopum ordinantem; qui tamen quoad cau-
ſam diſpenſationis judicium ſuum formare debet
ex atteſtatione ſuperiorum regularium ſic tradit
prædictam declarationem Peirinus *in priv. Minim.
tom.* 1. *conſtit.* 2. *Sixti IV.* §. 11. *n.* 35. & Villalobos
ſuprà, etſi contrariam teneat ſententiam dicit de-
bere in hoc ſe conformare Religioſos conſuetudi-
ni propter conſtitutiones pontificum contra malè
promotos: & ſic tutius, & conſultius videri.

Ad ultimam quæſtionis partem an regulares 16
poſſint diſpenſare cum ſuis ſubditis quoad inter-
ſtitia, ut ordinentur extra tempora; quia longè
agit de hoc dubio Diana *p.* 8. *tr.* 8. *reſ.* 28. cum Ca-
ſtro Palao ejus verba referens *tom.* 4. *tract.* 27. *diſp.
unica punct.* 13. *n.* 13. cum Rodrig. *in q. reg. tom.* 3.
q. 23. *art.* 5. Villalob. *tr.* 11. *de ord. diffic.* 12. *in fin.* &
diſ. 13. *n.* 6. referentes plures conceſſiones Pontifi-
cum, veluti Alex. VI. Eugen. IV. & aliorum reſpon-
dentes per clauſulam illam generalem derogato-
riam oppoſitam *in d. c.* 22. *Trid. ſeſſ.* 25. derogata
eſſe omnia privilegia conceſſa Religioſis, & adver-
ſa ſtatutis Tridentini; quia ſi Tridentinum vellet
omnia privilegia Religioſis conceſſa derogare, ex-
preſsè ea derogaret in Trid. *dicta ſeſſ.* 25. *de refor-
mat.*

mat. prædictam derogationem conſtitueret quam non præſtitit; & tenent etiam hanc partem Pater Leander à Murcia *in Regulam ſancti Franciſci cap.6.q.19.n.1.* Rodriguez *tom.1.q.8.art.6.* Portel. *in dub.regul.* verbo *privilegii ceſſatio per non uſum, num.64.*

17 Obſtabis dicendo ut eo quod Gregor. XIII. & Sixtus V. confirmaverint privilegia Religionum, quæ Tridentino adverſa non erat inſertur derogaſſe adverſa; imò Peirinus *de Prælato q.3.c.7.num.11.* docet dictum privilegium Gregorii XIII. conceſſum Societati Jeſu derogatum fuiſſe à Sixto V. Unde hodie nec Patres Jeſu poſſe uti illo privilegio; † Tamen relati ſuſti-
18 nendo ſuam ſententiam dicunt ſolum prædictæ objectione inferri noluiſſe ea confirmare, & locum opinionibus relinquere, an eſſent revocata.

19 Et minus obſtare dicunt motum proprium Sixti V. qui fertur contra male promotos; quia tales non debent cenſeri promoti ex ſedis Apoſtolicæ privilegiis; deinde quia talis motus revocatus eſt, & redactus ad terminos juris communis, Nec revocatum eſt dictum privilegium Gregor. XIII. conceſſum Patribus Jeſuitis; quia, & de ipſis, & de omnibus aliis regularibus contrarium dicit Gavantus *in addit. Man. Epiſcop.* verb. *Ordo in genere, num.8.* & affirmat Diana *dict. reſ. 38. in fine,* ſe ſcire in Societate Jeſu dictum privilegium hodie extare in viridi obſervantiæ, quo uti poſſe ait alios regulares.

20 Nec etiam obſtar prohibitio facta in dicto privileg. Greg. XIII. nec alii Religioſi aliorum ordinum communicationem in dicto privilegio ſuſcipiendi ordines extra tempora, & non reſervatis interſtitiis communicarent; quia dicunt hanc prohibitionem ſolum inferre, non poſſe uti privilegio Religioſos aliorum ordinum via communicationis, ſed non impedire, quin eo uti poſſint, ſi aliunde eſt aliis conceſſum, uti conceſſum eſt ab Alex. VI. & Eugenio IV. non enim prædicta Gregor. XII. prohibitio tollit, quin alii Pontifices ſucceſſores eam communicationem facere poſſint, ut fecit Gregor. XIV. ut probat Rodriguez *tom.1.quæſt.regul.q.55.art.17.* qui etiam addit *tom.3.q.25.art.5.in fine,* ut eſto per Tridentinum revocata eſſent privilegia Alex. VI. & Eug. IV. eſſe tamen revocata ſpeciali conceſſione Clem. VIII. approbant Villalobos in *ſumma dict. tract. 11. de ordin. difficult.12.in fine, & dif.13. num.6.* Barboſa
21 *in remiſ. Concilii ſeſſ.23.c.8.* † Et hæc coegerit, & alia Diana *dict. reſ.28.* ſub verſ. *nec verum,* ubi etſi referat ea Rodriguez, & Villalobos poſſe ex conceſſione Alex. VI. & Clem. VIII. in tribus Dominicis, vel tribus feſtis duplicibus, aut ſemiduplicibus Religioſum promoveri ad ſacros ordines ceſſet probabilius, ut quoties alicui conceditur extra tempora, ut in tribus Dominicis, ſeu diebus feſtis ordinaretur, quin additum fuerit *duplicibus,* vel *ſemiduplicibus,* intelligatur de feſtis diebus, qui à Clero, & Populo ſub obligatione præcepti celebrantur; quia dies hi ex communi acceptione Populi, dies feſti, nuncupantur, & non alii, quos Clerus officio duplici, aut ſemiduplici celebrat: de hoc dixi ſupra.

Ad Text. in Cap. XVII. fin. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Criminoſi occulti, ut periuri teſtes, falſi, & alii, ſi homicida non ſunt, queunt in ordinibus miniſtrare: & quare homicida excipitur num. 2.*

2 *Homicidium inter horribiliora crimina computatur, quod eſt majus malum fornicatione, & gravius perjurio,* n.3.

4 *Homicida, perjurus & falſarius, num poſſint beneficia obtinere remiſſivè* numero 5.

6 *Homicida proditorius, quam pœnam incurrat remiſſive.*

7 *Infamiæ diviſio remiſſivè.*

PRobat textus iſte quod criminoſi occulti, ut adulteri, perjuri, teſtes falſi, & alii, ſi homicidæ non ſint poſt pœnitentiam in ſuſceptis ordinibus, queant miniſtrare, & quod ante pœnitentiam moneatur, ut non miniſtrent in ſuſceptis ordinibus, comprobat multis Barboſa *hic,* † ubi *n.4.* reddit diſcriminis rationem; quia homicidium inter graviora, & horribiliora crimina computatur, & quia affert nocumentum immediatè perſonale, & irreparabile, cum ſit majus malum fornicatione, & gravius peccatum perjurio, hæc omnia multis Doctoribus comprobans. 1 2

Unde applicabis quæ latè dixi *in cap.4. de judiciis ſub §. de adulteris, à quæſt.18* & ibi: *à q. 24.* ubi egi de quæſtione illa, an Epiſcopus poſſit diſpenſare in criminibus adulterio majoribus, & quæ ſint crimina majora, vel minora, ubi de homicidio, adulterio fornicatione, & aliis criminibus; & ibi *quæſt. 25.* an poſſit hodie Epiſcopus ex Trid. diſpenſare in omnibus irregularitatibus occultis item, & ad intellectum, quem de hoc textu adduxi *in cap. cum non ab homine 10. de judiciis q. 21. n. 11.* verſ. *nec. obſtat.* 3

Plures inquam quæſtiones per litteram textus hujus Doctores movere ſolent: nam ſi homicida non poteſt ad ordines promoveri, num poſſit beneficium non obtinere; adeo ut propter irregularitatem nulla ſit collatio; Garcia *de benef. part. 7. cap. 11.* præcipuè à *num.6.* bene diſſolvit, & diſputat: Tu tamen applicabis quæ longè dixi in c. 10. *de judiciis,* ubi *quæſt.29.* egi de quæſtione, *An clericus homicida abſque ſententia condemnatoria, privetur ipſo jure à beneficio:* & de pœna homicidii Clericorum egit Gutierrez *lib. 2 pract. cap. 5.* & Zeval. *in pract. quæſt. 569.* egit de eadem quæſtione, an Clericus homicida privetur beneficio ipſo jure, per textum hunc. † Ad aliam per textum noſtrum, *An collatio beneficii facta periuro, ſit nulla,* egit Barboſa *in dict. cap.10. de judic. à num.11. & 22.* & ſic applicabis illam, quam ego latè tractavi, *An clericus periurus eo quod talis ſit, amittat beneficium, ſeu requiratur ſententia:* & *quæſt. 30.* quid de falſificante litteras Apoſtolicas: de crimine adulterii ad inhabilitatem egit Barboſa *in d.c.4. de judiciis à n.44.* & ego ibi latiſſimè à *q.18.* † De homicidæ proditorio, qui alium inſidioſè occidit, num degradatur, ut curiæ ſæculari tradatur, dixi 4 5

dixi *in dict. cap.* 10. *de Judiciis quæſt.* 23. Ad aliam bonam ibi *quæſt.* 27.

6 Et quia Suarez *de cenſuris diſp.* 48. *ſect.* 1. *& à num.* 6. expendit textum noſtrum quoad diviſionem infamiæ Legalis, Canonicæ, aut Civilis; ideò leges quæ de infamia juris, & facti latè adduco *in cap.* 1. *de exceptionibus, & in cap. teſtimonium de teſtibus*, latiſſimè.

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus in aliquo caſu poſſit diſpenſare cum homicida voluntario ad ordines ſuſcipiendos. Et an poſſit diſpenſare cum irregulari ex homicidio occulto, ut miniſtret in ordinibus ſuſceptis. Et an poſſit diſpenſare in irregularitate, ſi delictum fuit deductum ad forum contentioſum, & punitum. An irregularitas orta ex homicidio juſto, ſit per Epiſcopum diſpenſabilis: Et quid de Prælatis regularium. An crimen inducens irregularitatem ſi ſit occultum, dummodo ſit externum, inducat irregularitatem?

SUMMARIUM.

1 *Infamandi perſonas duplex modum, unus per judiciarium ordinem, qui dicitur juris infamia, ſi per viam accuſationis procedatur, niſi per Inquiſitionem*, n. 2. *alius per factum remiſſivè.*

3 *Homicida irregularis eſt, nec ad ordines queit promoveri, nec in ſuſceptis miniſtrare. nec beneficiari*, n. 4.

5 *Epiſcopus ob evitandum ſcandalum ſecundum communem, poteſt diſpenſare cum homicida voluntario occulto ad ordines, & quod in ſuſceptis miniſtret*, n. 6. & 11. *verius è contra*, nº 9. & 12.

7 *Homicidæ voluntario occulto non conferuntur beneficia.*

8 Cap. 7. *Trid.* ſeſſ. 14. de reformat.

10 *Homicida occultus ex jure poſitivo impeditur ordines ſuſcipere.*

13 *Epiſcopus nequit diſpenſare etiam ex neceſſitate cum irregulari ex homicidio occulto ut miniſtret in ſuſceptis ordinibus, etiam minoribus nec ut obtineat beneficium*, numero 14.

15 *Epiſcopus verius eſt ut nequeat diſpenſare irregularitatem incurſam ex bello, niſi homicidium reduceretur ad non abſolutè voluntarium.*

16 *Epiſcopus, ſi delictum fuerit in judicium, nequit diſpenſare in irregularitate ex delicto occulto proveniente: fallit ſi in judicio non probetur*, n. 17. & 18. *etiam medus depravatis*, n. 19.

20 *Delictum occultum tunc verè dicitur ad judicium contentioſum perveniſſe cum in tali judicio lis fuiſſet conteſtata, ſecus ſi tantum citatio interveniſſet*, n 21. 22. & 23.

22 *Forum contentioſum verè dici nequit, niſi per partes in judicio contendatur.*

23 *Lis propriè dicitur mota, poſtquam eſt facta litis conteſtatio.*

24 *Epiſcopus diſpenſat in irregularitate provenienie ex homicidio neceſſario*, n. 25. & 26.

26 *Homicida irregularis ſi excedit modum in ſe defendendo, eſt diſpenſabilis ab Epiſcopo: vide* n. 26. & 28.

29 *Diſpenſant Prælati regulares in irregularitate proveniente ex bello, & ex miniſtro Juſtitia.*

30 *Crimen occultum irregularitatem inducens ex homicidio, non diſpenſatur ab Epiſcopo*, num. 31.

PRæmitto ergo dicendum ad verba textus noſtri ibi, *Si propoſita crimina ordine judiciario comprobata, vel alias notoria non fuerint, non debent, &c.* ut inferant ergo Doctores duos eſſe modos infamandi perſonam, unum per judiciarium ordinem, alium per facti evidentiam: ex priori modo dicunt reſultare juris infamiam, ad quam certum eſſe docent, ut ſufficiat ſententia deffinitiva judicis, per qam aliquis damnatus eſt, vel declaratus, ut convictus de crimine *ex l. verbum, cod. ex quibus cauſis*, ubi dicitur interloquutotiam non ſufficere, ſed eſſe neceſſariam deffinitivam ſententiam cauſa cognita: & ita in ſpecie explicat prædicta verba Suarez *de cenſ. diſputatione* 48. *ſect.* 1. *ſub num.* 6. credens ita eſſe intelligenda prædicta noſtri textus verba, ſic probans ex gloſſa hic, *& in cap. veſtra, & in cap. fin. de cohabit. clericor. & mulierum*, & *in dict. cap.* 1. *de except.* Sylveſter *verbo infamia*, Navar. *c.* 25. *in manuali num.* 73. Caſtro *lib.* 2. *de Juſta hæreticorum punitione cap.* 9. † Imò addit Suarez cum 2
Abbate *in cap. inquiſitionis de accuſat. numero* 2. Jure canonico neceſſarium eſſe, ut per accuſationem proceſſum fuerit: nam ſi per viam inquiſitionis procedatur, etiam ſi ſententia ſequatur, infamiam non ſequi: expendit etiam qualiter infamia facti probetur; ſed de his Satis *in dicto cap.* 1. *de except.* nonnulla *in cap. teſtimonium* 55. *de teſtibus*; quando autem dicantur crimina publica, ſeu notoria, dico latè *in dict. cap. veſtra*, & dixi nonnulla alibi, ut *in cap.* 4. *de Judic.*

Præmitto etiam dicendum ex textu noſtro, ut 3
homicida, qui eſt irregularis, nec ad ordines queat promoveri ex texto noſtro, *cap. de cætero, de homicidio*, Trident. *ſeſſione* 14. *de reformat. cap.* 7. nec in ſuſceptis miniſtrare, *cap. ſuſcipimus de homicid. cap.* 2. *de cleric. pugn. in bello*, † qui nec beneficium obtinere poteſt, *dict. cap.* 2. 4
in fine, & dict. Trident. *cap.* 7. collatioque illi facta, ſit ipſo jure nulla, Felinus *in cap.* 2. *de reſcript. numero* 3. *& in dict. cap. inquiſitionis numero* 7. Joannes Gutiertez plures referens *canon. quæſt. cap.* 5. *numero* 92. Farinac. 4. *part. quæſt.* 199. *numero* 58. cum multis aliis Garcia *de benefic. part.* 7. *cap.* 11. *à numero* 6. Barboſa *in dict. cap.* 7. *Trident.* ille pluribus comprobans deciſionibus, ubi *à numero* 9. agit quis poſſit cum homicida diſpenſare, ubi latè expendit *à numero* 12. Trid *in cap.* 6. *ſeſſione* 24. *& in dict. cap.* 7. *ſeſſione* 14. unde jam pergo ad exponendas quæſtiones propoſitas.

Ad primam quæſtionis partem an Epiſcopus 5
poſſit cum homicida voluntario diſpenſare ad ordines ſacros ſuſcipiendos, eſt caſus curioſus, & à paucis tractatus; igitur Fragoſus *in regimine de Republi-*

R. publica Chriſtianatom. 1. *p.* 2. *lib.* 8. *diſp.* 18. §. 9.
num. 20. qui auſus eſt dicere ex doctrina Sanch.
lib. 2. *de matrim. diſp.* 40. *num.* 7. poſſe Epiſcopum
diſpenſare cum homicida occulto, ſi urgentiſſimæ
neceſſitati ſuſcipiendi ordines ſacros, non poſſit
alio modo obviari abſque eo, quod ſacris initie-
tur. Et ponit exemplum in viro gravi, qui ra-
tione Canoniæ erat paratus jam quoad omnia
ad ſuſcipiendum ordinem ſacrum pridie illius, quo
ordines conferebantur, de induſtria patravit ho-
micidium occultum: quo in caſu ait nullum eſſe
fortius remedium, ut evadat infamiam, niſi ad
ordinem ſacrum promoveri; quod ſi non promo-
veatur, reputabitur apud omnes auctor illius ho-
micidii, & iisdem ſubibit apertiſſimè illius homi-
6 cidii, & vitæ diſcrimen. † Nam ſi Epiſcopus ur-
gente neceſſitate, aut ſcandalo, aut infamia po-
teſt, cum difficilis eſt aditus ad Papam, diſpenſare
cum ſacerdote occulto homicida, ut miniſtret in
ſacris jam ſuſceptis ex ſententia Sanchez *d. l.*
diſp. 40. *num.* 7. ergo ſequitur Diana *part.* 9. *tract.* 8.
reſ. 52. ubi ex aliis probat, & ego in comprobatio-
nem adjungo quæ dixi *in dict. cap.* 4. *de judic. ſub*
§. *de adulteriis à quæſt.* 18. & ibi: *quæſt.* 29. ubi egi
de ea, an in caſu magnæ neceſſitatis diſpenſet E-
piſcopus in impedimentis matrimonii.

7 Sed videntur obſtare verba Trid. *in dict. cap.* 7.
ubi loquens de perpetrante ex ſua voluntate ho-
micidium *in* 1. *p.* etiam ſi crimen id nec ordine ju-
diciario probatum, nec alia ratione publicum,
ſed occultum fuerit nullo tempore, aut ut homi-
cida ad ſacros ordines promoveri poſſit, nec illi
aliqua beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi curam ani-
8 marum, non habeant, conferri liceat. † Imò ad-
dit Tridentinum in ſequentibus verbis, *ut omni*
ordine, ac beneficio, & officio Eccleſiaſtico perpetuò
careat: & ſic docent Navar. *in manuali cap.* 27.
num. 194. *verſ. ſeptimo & num.* 240. *verſ. quarta &*
conſ. 17. *in antiquis, alias* 13. *in novis de homicid.*
Barboſa cum multis *de officio Epiſcopi allegat.* 39.
num. 59. Henriquez licèt dubius *in ſumma lib.* 14.
cap. 17. §. 1. *lit. D. & lib.* 13. *cap.* 57. § 1. Farinac. *in*
praxi crim. p. 5. *quæſt.* 119. *tit.* 14. *num.* 62. & alii re-
lati Barboſa *in dict. cap.* 7. *Trid. ſeſſ.* 14. *num.* 8.
Epiſcopum diſpenſare non poſſe in irregularita-
tibus ex homicidio voluntario, occulto, aut ma-
nifeſto, nec ad ordines minores, nec etiam ad
beneficium ſimplex obtinendum.

9 Imò quod nequeat Epiſcopus diſpenſare cum
tali homicida voluntario etiam occulto, ut in or-
dinibus ſuſceptis miniſtret, docent Navar. *de ho-*
micidio conſ. 45. *in* 2. *editione per dict. cap.* 2. *de cle-*
ric. pugn. in duello, Fr. Emanuel Rodrig. *tom.* 1. *in*
ſumma cap. 179. *notab.* 5. Ludovicus Lopez *in-*
ſtruct. p. 2. *cap.* 93. probantes ex dict. Trid. *cap.* 7.
ibi: *omni ordine careat*, hoc eſt uſu ſuſceptorum;
quibus verbis ait Avila *p.* 7. *diſp.* 6. *dub.* 3. tolli po-
teſtatem Epiſcopis diſpenſandi quoad uſum or-
dinum.

10 Tamen reſpondent Doctores quod cum prædi-
ctum impedimentum non ſuſcipiendi ordines ab
homicida occulto, ſit juris poſitivi à Concilio ſta-
tutum: in quo jure magna, & urgenti neceſſitate
occurrente, poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut bene
notant Roman. *ſingulari* 486. Felinus *in cap.* 1. *fal-*
lentia 7. *de conſtit.* Gutierrez *canon. quæſt. cap.* 23.
num. 18. in prædictoque caſu, de quo loquimur
ſi talis homicida non promoveatur, urgeat ſcan-
dalum, & periculum vitæ, & vehemens ſuſpicio,
quod fuerit auctor patrati homicidii, ſi velit ab-
ſtinere ab ordinibus ſuſcipiendis, ſequitur ut præ-
dictis omnibus concurrentibus cum Pontifex
ſummus adiri non poſſit, videatur ut poſſit Epiſ-
copus cum illo diſpenſare ad ordines ſuſcipiendos
miniſtrandos, ut Fulgoſius defendit.

Imò & in ſecundo caſu miniſtrandi in ſuſceptis 11
ordinibus concurrentibus urgente neceſſitate, in-
famia, aut ſcandalo, & difficili ad Papam recurſu,
ut poſſit ordinatus homicida voluntarius mini-
ſtrare, ſi delictum eſt occultum, credit Avila ſupra
concluſ. 1. cenſet Henriquez *de irregularit. cap.* 19.
num. 1. & 2. juncta gloſſa *litt. V.* quia id poterat
de jure antiquo; ergo etiam modo, non obſtanti-
bus verbis Trid. *in dict. cap.* 7. ibi: *ab altari avelli*
debeat, &c. alia tradit Fragoſus ſupra quæ tan-
quam probabilia non reſpuit, Leſſius *in* 3. *p. D.*
Thoma cap. 1. *de irregular. dub.* 2. *num.* 35. in
quibus omnibus relinquit Diana cogitandum, † 12
& ego, etſi reſpectu diſpenſandi in impedimentis
occultis ad matrimonium, fatear vera, quæ dixi
in dict. cap. 4. *de judiciis quæſt.* 29. Tamen in
prædictis caſibus, de quibus nunc loquor, non ſic
abſolutè cenſeo propter tam expreſſa relata ver-
ba Concilii, imò & propter deciſionem textus
noſtri, ubi decrevit Pontifex, ut adulter, perju-
rus, & falſus teſtis occulti, queant in ſuſceptis
miniſtrare poſt pœnitentiam peractam, & in ſuſci-
piendis ordinibus miniſtrare propter reos homici-
dii; ergo, ex quo loquitur de adulterio, perjuro,
falſario occultis, quibus non impedit ut ordinen-
tur, aut miniſtrent in ſuſceptis ordinibus poſt pœ-
nitentiam, & eodem dubio excipiet homicidam,
ſequitur ut quantumvis ille occultus ſit, nequeat
ab Epiſcopo permitti, vel diſpenſari, ut in ſuſce-
ptis ordinibus miniſtret, & multò minus, ut ad
alios ordines promoveatur.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an poſſit diſ- 13
penſare cum irregulari ex homicidio occulto, ut
miniſtret in ſuſceptis ordinibus, etſi jam ſit datum
reſponſum, video Dianam *p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 100.
affirmativam ſententiam ſequi urgente magna
ſcandali neceſſitate, vel alia, & difficili exiſtente
recurſu ad Papam, vel propter inopiam, vel ma-
gnam diſtantiam, & hoc ſive ex ejus ordinaria po-
teſtate, ſive ex tacita Pontificis commiſſione, cum
credendum non ſit velle Papam in tali caſu ſibi
reſervare diſpenſationem cum tanto animarum
periculo, ſic probans ex doctrina Sanchez *dict.*
lib. 2. *de matrim. diſp.* 40. *num.* 7. Henriquez, & Syl-
veſtr. & Avila ubi ſupra, & ex Patre Cornejo
in 3. *p. Divi Thom. tract.* 5. *de irregul. diſp.* 1. *dubio* 4.
quæſt. 4. qui etſi Henriquez *lib.* 14. *ſumm. cap.* 14.
num. 1. exiſtimet poſſe Epiſcopum, etiam poſt
Concil. *dict. ſeſſ.* 14. *cap.* 7. diſpenſare cum homicida
occulto voluntario ad uſum, ſaltem, minorum or-
dinum, & *lib.* 13. *cap.* 57. *num.* 1. etiam diſpenſare
cum eo ad beneficium ſimplex; eo quod Triden-
tinum non abſtulerit id, quod alias erat eis conceſ-
ſum de jure communi, juxta *cap.* 2. *de Cleric. pugn.*
in duello, ubi utrumque videtur Epiſcopo conceſ-
ſum. † Tamen eum improbat per verba *dict. c.* 7. 14
Trid. jam relata, ubi clarè loquitur de beneficio
ſimplici, & de uſu minorum ordinum, cum talis
uſus officium ſit Eccleſiaſticum.

Notavit autem Macerus *de Sacram. in* 3. *p. D.* 15
Thom. q. 24. *dubio* 9. *n.* 1. ut poſſit Epiſcopus in irre-
gularitatem incurſam ex bello diſpenſare cum cle-
ricis conſtitutis in ſacris ordinibus, ne mendicare
cogantur & ad beneficium obtinendum, quod di-
cit Diana videri contra mentem Concilii in *d. c.* 7. &

ego

ego ſic credo, niſi fortè tale homicidium reduceretur ad non abſolutè voluntarium.

16 Ad tertiam quæſtionis partem, an poſſit diſpenſare in irregularitate, ſi delictum deductum fuit ad judicium contentioſum, etiam finito judicio punitum. In qua difficultate videtur, ut non poſſit diſpenſare, cum non poſſit negari, quod delictum non fuerit deductum ad forum contentioſum, nec deinde occultum; imò publicum: nam quæ probantur in judicio, appellantur publica, ſed Trid. Concil. *in dict. c.6. ſeſſ.24. de reform.* concedit Epiſcopis facultatem diſpenſandi ſuper irregularitate in caſibus occultis, & non deductis ad forum contentioſum abſque ulla diſtinctione; ergo: ita docent Barboſa *in paſtorali p.2. allegat.39. num.35.* cum Suarez, Bonacina, Gutierrez, Rodriguez, & aliis; item & tenent Garcia *de benef. dict. p.7. cap.11. num.50.* cum aliis Bartholomæus de Bechis *in praxi noviſſiorum diſp.9. dub.10. in fine.* Et pro hac adducit Barboſa ex Stephano Daivino *de poteſtate Epiſcopi*, declarationem ſacræ Congregationis dicentis ſufficere ſolam deductionem, quidquid inde ſequatur.

17 Verùm alii contrariam docent ſententiam ex eo; quia in dicta diſpenſatione ſuper irregularitate, de qua loquimur, non turbatur Tribunal Judicis, quod vitare intendit dictum Trid. Concilium dicta exceptione; eo quod intentum Concilii fuit conſervare authoritatem Judicibus; ſed in noſtro caſu nihil authoritati detrahitur Judicis; quia jam functus eſt judicio ſuo; ergo. Deinde quia ideo Concilium requirit delictum eſſe occultum, ut vitetur ſcandalum publicum, ſed hoc ceſſat per punitionem factam per Judicem, & humiliter toleratam à delinquente; ergo. Et ſic ita docent Sebaſtianus à Bononia *in tract. de elect. p. 2. cap. 4. dub.71. num.13.* Avila *de cenſ. p.7. diſp.10. dubio 7.* Henriquez *lib.14. cap.7. num.5.* Reginaldus *tomo 2. lib.30. tract.2. num.29. verſ.6.* Diana *part.4. tract.2. reſ. 97.* Sanchez *in ſumma tom.1. lib. 2. cap. 11. num.21.* Gaſpar. Hurtado *de irregularit. diſp. 2. difficult.20. num.68.* quod æquum mihi videtur, etſi fatear fortiter verba textus noſtri obſtare pro contraria ſententia; cui ſi hanc ſequaris, facilè reſpondebit ex fundamentis hujus ultimæ ſententiæ.

18 Video tamen eundem Barboſam ſuprà *num.32.* cum Campanilo *in diverſ. juris Canonici lib. 11. cap.23. num.144.* Marc. Anton. Genuenſ. *variar. reſolut. lib.3. reſ.16. ſub num.21. verſ. nec obſtat.* Henriquez, Avila, Sayro, Marco Alterio, Feliciano de Vega *in dict. cap.4. de judic §. de adulteriis, n.175.* Trullench. Bechis, Graſſis, Bonacina, Molina *de juſt.* & cum Sanchez *de matrim. lib.2. diſput. 37. n.12. & lib.8. diſp.34. num.58.* & in præcepta Decalogi *lib.3. cap.11. num.21.* qui alios refert dicentes Epiſcopum non poſſe diſpenſare in irregularitate, deducto delicto ad forum contentioſum, dum durat judicium: nam eo finito & habita ſententia abſolutoria, licere Epiſcopo dicunt; quia adhuc manet occultum, cum nequeat dici deductum cum effectu, ex quo probatum non fuerit: & iſte
19 caſus differt à caſu noſtri dubii. † Imò addunt prædicti Doctores, & alii, quos refert Barboſa *dict. alleg.39. num.33. & 34.* hanc doctrinam procedere, etiamſi mediis depravatis, delinquens abſolutionem à delicto in judicium deducto obtinuiſſet, & Campanil. ſupra *in Rub. 11. cap. 23. num. 144.* tenet quod ſi judicium non fuerit ſententia finitum eo quod accuſatus per annum ta-
cuerit, poſſit nihilominus in irregularitate, vel ſuſpenſione diſpenſari, cum gloſſa verbo *obrepſit in cap. tantis 81. diſt. & cap. Omnipotens de accuſat.* & aliis, quos ſequitur idem Barboſa.

Dubium verò eſt non leve, quando dicatur 20
delictum occultum deductum ad forum externum;
& ut reſpondeas latè poſſes hic adjungere quæ
adduxi *ſub cap. pen. de foro comp. à quæſt.1.* ubi egi
quando dicatur judicium incipere, num a citatione,
an verò à litis conteſtatione, ubi expendi jura
*in cap. gratum, cap. relatum, & cap. licet de officio
deleg.* & alia Juris civilis. Nunc autem in propoſito,
de quo loquimur, etſi Riccius *in praxi fori Eccleſiaſt. deciſ.522. in 1. edit. & deciſ.449. in 2. edit.*
Floram *de caſibus reſervatis, cap.4. §.21. num. 2.*
Marcellus Vulpejus, & Alterius, qui pluribus
fundamentis nititur, probare, cenſent deductum
à citatione, ubi primum ea facta eſt; quia regulariter
judicium incipit a citatione, de quo infinita dixi
in d. cap. pen. † Tamen in puncto, de quo loqui- 21
mur verius eſt ut deſideretur conteſtatio litis, de
cujus natura dixi ibi, & *ſub Rub. de litis conteſt.* latiſſimè.
†Eo quod forus contentioſus verè dici ne- 22
queat, niſi per partes in judicio contendatur negando,
vel confitendo delictum. quo actu litis conteſtatio
etiam in criminalibus inducitur; deinde,
quia propriè judicium non dicitur, niſi habita inter
partes litis conteſtatione. † Et quia lis mota, tum 23
propriè dicitur poſtquam eſt facta litis conteſtatio,
ut probat textus *in cap. ex parte 30. de verb. ſign.* ergo
in caſu noſtro ſic dicendum videtur, in quo, de
tanto prætjudicio agitur: ſic docent Diana *dict. p. 4. tract. 2. reſ.97. in fine,* cui addo Barboſam *dict. alleg.39. p.2. à num.27.* videndus *num. 28.* cum Fr.
Sigiſm. à Bonon. *de elect. dub.71. num.10. à principio.* Gavanto *in man. Prælatorum,* verbo *Abſolutio. num. 13.* Caſtro Palao *de legibus tract. 3. diſp. 6. puncto 15. §. 1. n. 1.* & de pœnis hæret. *tract. 4. diſp.4. num.14.* Trullench. *in opere morali lib. 1. c. 3. dub. 4. num.9.*

Ad quartam quæſtionis partem an irregulari- 24
tas orta ex homicidio juſto, ſit per Epiſcopum
diſpenſabilis. Et in hoc dubio videtur etiam dicendum,
ut nequeat Epiſcopus diſpenſare, tam
propter deciſionem textus noſtri, quàm *dict. c.7. Trid. ſeſſ.14. de reform. & dict. cap.6. ſeſſ. 24.* cum
in dict. cap.7. & ſic Majolus *de irregularit. lib. 1. cap.2. num.10. verſ.20. & lib.5. cap.48. n.10. & 11.*
dixit diſpoſitionem Trid. *in dict. cap.7.* procedere
in quocumque homicidio etiam vim vi repellendo
commiſſum. † Sed tu breviter reſpondebis di- 25
cendo irregularitatem contractam ex homicidio
neceſſario eſſe diſpenſabilem per Epiſcopum; quia
etſi iſte occidendo ob inevitabilem neceſſitatem,
non fiat irregularis, juxta *Clement. ſi furioſus, de homicidio.* tamen ob neceſſitatem aliquo modo
evitabilem fiet ſed non ita indiſpenſabilis, quod
nequeat cum ipſo Epiſcopus diſpenſare. † Ete- 26
nim Graſſis *in aureis deciſ. p.1. lib.2. cap.65. n. 13.*
reſolvit quod excedens modum in ſe defendendo,
fit irregularis ea irregularitate, quæ poteſt ab Epiſcopo
cauſa cognita diſpenſari: plura cum pluribus
congerit idem Barboſa *in dict. cap.7. Trid. & in dicta allegat.39.* videndus *à num. 53.* quæ ego
ſatis expendo *ſub tit. & Rub. de homicidio,* & ibi
in cap.2. & in cap. ſignificaſti, ubi quando dicatur
commiſſum cum moderamine inculpatæ tutelæ:
videbis Zenedum *in pract. canon. quæſt. lib.1. c.24. à num. 13.* Bellet. *diſquiſit. cleric. part. 1. tit. de diſciplina clericali §. 5. à num.109.* Valet. Reginald.

in praxi fori pœnit. lib.30.tract.2.n.112. Ægidius
Coninch *de Sacram.& cenſ. tom.1.diſp.*18.à *n.*73.
27 Diana inquam *part.4.tract.2.reſ.*70.refert Gavan-
tum, Alzedum, Gutierrez, Molinam, & Filliu-
cium, negativam tenentes ſententiam in caſu
noſtro; ex eo, quia Tridentinum *in dicto cap.*
*6.ſeſſ.*24. tantum concedit Epiſcopis facultatem
28 diſpenſandi in irregularitate ex delicto.† Sed ipſe
cum Novario Barboſa *ſupra num.* 49. Bannez,
Medina, Campanillo, & aliis, dicit ut diſpenſare
queat in irregularitate juſtæ occiſionis; quia con-
ceditur Epiſcopis in dicto loco Trid. dum excipi-
tur homicidium voluntarium; quia ibi ſub no-
mine homicidii voluntarii, excipitur tantum ho-
minis occiſio injuſta prohibita in quinto Deca-
logi præcepto.
29 Circa Prælatos Regulares putant Filliucius
tom.1.tract.19.cap.10.num. 281. Hieronym. Ro-
driguez *in compendio quæſt. regular. reſ.*52.*n.*23.
Vega *en eleſpejo de curas,tom.2.c.12.§.32.n.*325.
Diana *part.4.tract.2.reſol.*70. *in fine*, Petrus Cor-
neius *in 3.part. Divi Thomæ tract.5. de irregular.*
*diſp.*13. *dub.* 3. *quæſt.*2. poſſe diſpenſare abſolutè
cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate proveniente
ex bello juſto; quia ſub nomine homicidii volun-
tarii, non includitur hoc homicidium, veluti ait
Vega factum per milites in bello, & factum per
Juſtitiæ Miniſtros.
30 Ad ultimam quæſtionis partem reſpondet ne-
gativè Baunius *in Theologia Morali, p.2. tract....*
*quæſt.3.aſſert.*4. ubi dicit, ut ſit probabile actum
vitioſum, ob quem incurritur irregularitas etiam
occultum; ſi tamen ſit externum, & natura ſua
talis, ut videri poſſit ad eam invehendam ſuffi-
cere; contrarium tamen probabilitate non vacare,
dicens hoc probari, tam ex textu noſtro, quàm
cap. ex tenore 4. hoc tit. quatenus ibi dicitur quod
criminoſus occultus moneri poſſit, ne promovea-
tur ad ordines; prohiberi tamen non poſſit. Ete-
nim interrogatus Pontifex Greg. IX. hic in textu
noſtro, an adulteri ſimileſque viri ab uſu ſuo-
rum ordinum cohibendi eſſent; reſponſum præ-
buit in verba jam in principio relata, in verſic. *ſi*
propoſita crimina, & addit idem Baunius, ut à
natura abhorreat ſeipſum judici puniendum de-
dere, ſuique deditioni infamiam, tam ſuo nomi-
ni, quàm alieno facere, præſtareque utrumque,
qui vitio occulto laborans ejus, aut impedimen-
ti, cujus eſt cauſa, veniam ſibi à ſuperiore dari
poſtulat; ita ille.
31 Sed Præpoſitus *in 3. part. quæſt. de irregular.*
*dub.2.num.*5. Diana *part.7.tract.11.reſ fin.*exiſti-
mant improbabilem eſſe relatam ſententiam Bau-
nii ſic abſolutè prolatam; quia etſi peccatum oc-
cultum lege Canonum communiter non pariat
irregularitatem, tamen ab ea excipi homicidium,
ut conſtat ex textu noſtro propter ſceleris enor-
mitatem, & lenitatis defectum: & idem Diana
excipit etiam peccata, quibus cenſura eſt annexa,
nam ſi in ea celebratur, incurritur irregularitas;
etſi hæc celebratio occultè fiat à ſuſpenſo, vel
excommunicato: & ita ſentio propter excep-
tionem textus noſtri.

QUÆSTIO II.

An pro homicidio voluntario, qualificato, Clericus deponi debeat, vel Curiæ ſæculari ſit tradendus. An irregularitas ex infamia juris contrahatur, ſi crimen ſit occultum. Et an qui facit opus cui imponitur inhabilitas, incurrat ipſo facto irregularitatem abſque ſententia. An in dubio ſi peccator ſit publicus, detur ei Euchariſtia. Et an liceat miniſtrare peccatori ſcienti, & petenti ſibi dari Euchariſtiam non conſecratam ad ſacrilegium ipſius, & grave damnum vitandum?

SUMMARIUM.

1 *Homicida Clericus proditorius, num degradetur, & Curiæ ſæculari tradatur, remiſſivè.*
2 *Irregularitas ex infamia juris non contrahitur, ſi crimen ſit occultum.*
3 *Simonia in ordine ſi occulta ſi non inducit irregularitatem.*
4 Cap. iquiſitionis, de accuſationibus.
5 *Pœna inhabilitatis verius eſt, ut non incurratur ipſo jure ante ſententiam*, n. 6.
6 *Inhabilis quis ob crimen ante ſententiam reputatur ad officia, & beneficia, etſi contra*, num. præced.
7 *Scholaſtici matriculati violantes præceptum, quo inhabiles fiunt ad ſuffragium præſtandum in Cathedris, ſi delictum eſt occultum poſſunt adhuc ante ſententiam ſuffragium præſtare.*
8 *Euchariſtia datur quando adeſt dubium ſi peccator eſt publicus, vel quando dubitatur ſi factum, quod publicum eſt, ſit peccaminoſum.*
9 *Sacerdos publicus Concubinarius, vel adulter poſt peractam pœnitentiam, poterit celebrare ſine diſpenſatione, & quare,* numero 10.
10 *Irregularitas ſimpliciter dicta non oritur ex infamia facti.*
11 *Suſpenſio poſita in jure contra concubinarios notorios, conſuetudine ſublata eſt.*
12 *Hoſtia non conſecrata ſecundum aliquos poteſt dari peccatori ad communicandum, ut evitet infamiam, quæ oritur, ſi ab aliis viſus ſit non communicare: verius,* numero 14.
13 *Confeſſarius num queat fingere, quòd abſolvit peccatorem ad vitandum ejus infamiam apud alios.*
14 *Simulatio in Sacramentis eſt pernicioſa, & execrabilis, & miniſtrans quantum ex ſe eſt, inducit adorantes hoſtiam ad idolatriam.*
15 *Sacerdos queit porrigere hoſtiam conſecratam peccatori communicaturo cum aliis fingens eam introducere in os, ut ejus infamiam evitet.*

16 *De*

16 *Degradatus num queat conferre Euchariſtiam remiſſivè.*

1 AD primam quæſtionis partem per textum noſtrum, & *cap. cum non ab homine* 10. *de judiciis* videbis agentem Zevallos ad utramque partem diſputantem *pract. quaſt.* 564. Sed quia de ea jam dixi *in dict. cap. cum non ab homine q.*28. dum egi de ea quæſtione, *An homicida, proditorius quique alium inſidioſè occidit, degradandus ſit, ut Curiæ ſæculari tradatur*; ideo ibi dicta iterum hic reperies.

2 Ad ſecundam quæſtionis partem exiſtimo probabilius, ut irregularitas ex infamia juris non contrahatur, ſi crimen ſit occultum; quia ut multi Doctores probant nullum crimen, quantumvis enorme inducit hanc irregularitatem, ſi non ſit notorium præter homicidium, juxta textum noſtrum, & *cap. ex tenore* 4. *hoc tit.* ſic docent Covarrun. *lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 2. Coninch. *de cenſuris diſputat.* 18. *du.* 11. *num.* 227. Henriquez *in ſum. lib.* 14. *cap.* 5. *num.* 2. Avila *de cenſuris p.* 7. *diſp.* 4. *dubio* 7. *concluſ.* 1. quæ ſententia tenenda eſt, etſi Suarez *de cenſuris diſp* 48. *ſeſſ.* 1. *num.* 17. dicat quod talis, qui occultè commiſit crimen, cui infamia ipſo jure annexa eſt, tenetur abſtinere ab ordinibus tanquam irregullaris, ſi ceſſet periculum ſe infor- mandi, quod idem tenuerunt D. Antonius *p.* 3. *tit.* 28 *cap.* 6. §. 7. Sylveſter *verbo irregularitas q.* 14. & primam ſententiam probabiliorem in jure tenent etiam Diana *p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 93. Tannerus *tomo* 4. *diſputatione* 6. *quæſt.* 10. *dubio* 11. *numero* 227.

3 Unde infero contra Covar. *in clem. ſi furioſus p.* 2. §. 3. *num.* 4. verbo *hoc ipſum*, quod ſimonia in ordine, ſi occulta ſit non inducat irregularitatem, eo quod non ſit aliquis textus, qui eam inducat,

4 & probatur ex generalitate textus noſtri, † & licèt videatur hoc dicere textus *in cap. inquiſitionis de accuſat.* verùm textus ille non inducit irregularitatem, ſed ſuſpenſionem: ſic dicit Diana *dict. reſ.* 93. *in verſ. hinc*, ubi docet cum Avila *ſupra*, & Henriquez *lib.* 13. *cap.* 37. *num.* 5. ſimoniam in beneficio non inducere irregularitatem, etiam ſi publica ſit.

5 Ad tertiam quæſtionis partem an qui facit opus cui imponitur pœna inhabilitatis, ſtatim ipſam incurrat ante Judicis ſententiam. Ut hanc quæſtionem perdoctè tractes adjunges hic, quæ tractavi *in dicto cap. cum non ab homine de judiciis quæſt.* 28. 29. & 30. ubi latiſſimè tractavi, *An Clericus perjurus, homicida, ſeu falcificans literas Apoſtolicas, ſit ipſo jure privatus, vel poſt ſententiam Judicis*: quare nunc tantùm referam duas contrarias opiniones, & nimis probabiles. Differt tamen hæc quæſtio ab illis, quod in illis agitur de privando jure, aut beneficio jam quæſito, quod difficilius eſt, ac ſi agatur de jure acquirendo: quare Corduba, Medina, Aragon. Solonius, & Rodriguez, quos citat Sanchez *in ſumma tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 39. *num.* 31. docent ipſo jure abſque alia Judicis ſententia incurri talem pœnam inhabilitatis ad officia, & Dignitates præſertim contra Religioſos, quæ ſolet ſæpius imponi in Bullis Pontificiis. Et hanc probabiliorem, & ſequendam ſententiam dicit Diana *p.* 4. *tract.* 4. *reſ.* 26. & facit pro hac ſententia Balboa *in c. de præſcript.* dum dicit *ſub num.* 33. quod poteſt Prælatus Eccleſiæ ſuæ præjudicare in quærendis, non verò in quæſitis.

Nihilominus in hoc puncto Sanchez *ubi ſupra* 6
cum Navarro, Molina Theologo, & Ledeſma non incurrere docent; quia non omnes ſententiæ privativæ nullam Judicis executionem petentes, incurruntur abſque ulla ſententia, quod peculiare eſt in excommunicatione, ſuſpenſione, & interdicto, de quibus latè dixi *in cap. paſtoralis §. verum de appellationibus*, ubi dixi de ratione, quare cenſuræ Eccleſiaſticæ ipſo jure incurrantur, & non ſic aliæ ſententiæ Judicum: alias rationes tradit videndas Sanchez *de matrim. lib.* 9. *diſp.* 30. *num.* 2. inferunt ergo Doctores hujus ſententiæ quod ſi quis faciat actum cui impoſita eſt pœna inhabilitatis, ad officia, & beneficia, non teneatur ante Judicis ſententiam ſubire dictam pœnam; ita ut poſſit officium, vel beneficium acceptare vel jam obtentum non relinquere. Et ſic acce- 7
dendo ad textum noſtrum dixit Sotus *de Juſtitia, lib.* 4. *quæſt.* 6. *art.* 34. ſcholaſticos in Academiis, qui violantes præceptum, vel ſtatutum illarum, incurrunt inhabilitatem poſſe dare ſuffragium in electione ad cathedram, ſi delictum fuit occultum, quia indictam inhabilitatem non incurrunt, niſi poſt Judicis ſententiam. Hæc ſententia, quæ bonos habet authores, quibus etiam accedunt Villalobos *in ſumma tom.* 2 *tract.* 2. *difficult.* 25. *num.* 3. Portel. *in dubiis regularibus*, verb. *inhabilitas n.* 3. corroboratur ex his, quæ dixi *ſub tit. de appellat.* dum egi de eo puncto quod appellans à ſententia, qua privatur ab officio, exercere poteſt in illo.

Ad quartam quæſtionis partem an in dubio, 8
ſi peccator ſit publicus, detur ei Euchariſtia. Et in hoc caſu reſpondeo affirmativè: nam quoties dubitatur, an peccatum ſit publicum, vel non, vel an factum, quod publicum eſt, ſit peccaminoſum, vel non, eſt conferendum Sacramentum Euchariſtiæ; quia in pari caſu, & delicto melior eſt conditio poſſidentis ſuam libertatem, ſed iſte homo in eo caſu eam poſſidet, ut queat accedere ad hoc Sacramentum; ergo non eſt ei denegandum ſic docent Petrus de Ochogavia *de Sacrament. tract.* 2. *de Euchariſtia effect. quæſt.* 10. *num.* 4. cum Ledeſma, & Diana *p.* 4. *tract.* 3. *reſ.* 54.

Unde infero etiam dicendum Sacerdotem pu- 9
blicum Concubinarium, vel adulterum poſt peractam pœnitentiam, & vitæ emendationem publicam, interpoſito ſaltem aliquo temporis ſpatio poſſe celebrare ſine diſpenſatione, † quia ex infa- 10
mia facti non oritur irregularitas ſimpliciter dicta, & indelebilis, donec per diſpenſationem tollatur: ſic docet Diana *p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 93. *in fine*, contra Navarrum *in manuali cap.* 25. *num.* 73. & 77. † 11
Nec obſtant Covarruu. *in dicta clem. ſi furioſus p.* 1. §. 1. *num.* 5. D. Antonius *p.* 3. *tit.* 27. *cap.* 3. Sylveſter *verbo Concubinarius* 5. dicentes Concubinarios Clericos Notorios ſuſpenſionem ab officio contrahere *ex c. præter diſt.* 32. *cap. ſi qui ſunt diſt.* 81. *cap. fin. de cohabit. Clericor. & mul.* nam reſpondent Sotus *in* 4. *diſt.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 6. *circa ſex argum.* Layman. *in Theologia morali lib.* 1. *tract.* 5. *p.* 1. *c.* 4. *num.* 11. ſuſpenſionem illam conſuetudine ſublatam eſſe.

Ad ultimam quæſtionis partem, quam alibi 12
commodius poſſem tractare, etſi Altiſiodorenſis *in ſumma lib.* 4. *tract.* 5. *cap.* 5. Albertus Magnus *in* 4. *diſt.* 13. *art.* 20. quem refert Suarez *in* 3. *diſp.* 65. *ſect.* 4. §. *circa tertiam*, Bonaventura *in* 4. *diſt.* 9. *art.* 2. *quæſt. ultima in fine*, Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 7. *difficult.* 38. Ludovicus de San Joan

in ſum. tom. 1. quæſt. 7. de Euchariſtia difficult. 3. multis rationibus conentur defendere licitum eſſe peccatori ſcienti, & petenti ſibi dari hoſtiam non conſecratam, miniſtrare ad ſacrilegium ipſius, & grave damnum vitandum, ut non infametur à quolibet alio vidente eum non communicare,
13 cum hic adſit juſta cauſa ponendi fictionem. † Tamen negativam ſententiam docent D. Thom. *in 3. parte, quæſt. 80. art. 6. ad 2.* Cajetanus, Ricardus, Paludan. Gabriel Major, & Sotus, quos citat, & ſequitur Gabriel Vaſquez *in 3. p. tom 3. diſp. 209. cap. 4. num. 40.* Suarez, ſupra, Valentia *tom. 4. diſp. 8. quæſt. 8. puncto 4. §. denique hic notetur,* Reginald. *tom. 2. lib. 29. cap. 4. num. 49.* Henriquez *lib. 6. cap. 22. num. 4.* Ledeſma *in ſumma tom. 1. de Sacram. Euchariſtia cap. 12. dub. 7. §. tota via,* Nugnus *in 3. part. tom. 1. quæſt. 80. art. 6. difficult. 2 in fine,* ex eo, quia pernitioſa, & execrabilis eſt ſimulatio in Sacramentis: & in tali caſu miniſtrans quantum eſt ex ſe alios ad idolatriam inducit, cum exponat ad adorandam hoſtiam non conſecratam pro conſecrata: ita etiam ſequitur reſpondens fundamentis contrariis Joannes Sanctius *in ſelectis diſp. 35. per totam.* Videndus *ibi*:
14 † Henriquez autem *lib. 6. ſumma cap. 22. num. 4.* notat quod etſi non liceat ſacerdoti porrigere hoſtiam non conſecratam loco conſecratæ; poſſit tamen ſaltem ſimulare ſe Euchariſtiam in os ejus immittere; licèt ad hoc facere non teneatur.

15 Hic adjungea aliam quæſtionem, *An ſolemniter degradatus poſſit conficere Euchariſtiæ Sacramentum,* de qua dixi *in dict. cap. 10. de judic. quæſt. 13.*

QUÆSTIO III.

An Epiſcopus conferendo ordines minores in peccato, vel conſecrando Chriſma, peccet. An peccator publicus celebrando, fiat irregularis, vel an ſodomita, ubi etiam ad quæſtionem de ſubintroductis mulieribus, ac de aliis, quæ poſſunt hic tractari. Et quando delictum dicatur occultum ad effectum, ut queat Epiſcopus diſpenſare. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare in irregularitate occulta contracta ex homicidio voluntario?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus conferendo in peccato mortali Tonſuram, & minores ordines, peccat, ſed non mortaliter, verius eſt,* num. ſeq.

3 *Epiſcopus conſecrans Chriſma in peccato mortali peccat tantùm venialiter, ſi ſcandalum non ſubſit,* n. 4.

5 *Epiſcopus conſecrans Eccleſiam in peccato mortali, peccat tantùm venialiter.*

6 *Peccator publicus, ut Concubinarius celebrando non fit irregularis; quia eſt tantum ſuſpenſus quoad ſe, & non quoad alios.*

7 *Suſpenſus ab homine, vel à jure in pœnam directam, & propriam, etiam ad tempus irregularis fit, ſi tunc temporis Divinis operam dederit.*

8 *Crimina aliqua, ut homicidium, etiam occulta ſuſpendunt ab executione officii.*

9 *Sodomita Clericus celebrando, num fiat irregularis: ubi quid de hæretico, & aliis criminibus remiſſivè, & pro negativa,* numero 10.

10 *Irregularitas ex nullo crimine quantumvis gravi committitur à celebrante, præter homicidium.*

11 *Mulieres ſubintroductæ quæ dicantur remiſſivè.*

12 *Conſpirator Schiſmaticus, & alii, num celebrando fiant irregulares remiſſivè.*

13 *Delictum occultum ad effectum, ut queat Epiſcopus diſpenſare, quando ſic dicatur,* n. ſequent. & n. 18.

14 *Occultum eſt quod non eſt publicum, etiamſi ab aliquibus ſciatur: expenditur hic,* & n. 17. *ubi quod tripliciter aliquid occultum dicitur.*

15 *Notorium eſt plena rei notitia inducens indubitatam, & finitam probationem, diſcuſſionem agentem.*

16 *Delictum commiſſum, vel confeſſum in judicio, notorium eſt, & omne illud, quod ex actis judicii conſtat.*

17 *Caſus occulti reſervati Sedi Apoſtolicæ qui?*

18 *Epiſcopus diſpenſare queit quando delictum non eſt notorium, ſeu publicum, etſi notum ſit tribus, vel quatuor, ſi de illo non ſit fama in majori parte viciniæ, vel Collegii.*

19 *Notorium non dicitur quod ſcitur in magnâ civitate à tribus, vel quatuor teſtibus.*

10 *Diſpenſat Epiſcopus cum homicida omnino occulto ſecundùm aliquos: verius è contra.*

21 *Diſpenſare poteſt Epiſcopus in irregularitate proveniente ab excommunicato occulto publicè celebrante.*

22 *Delictum per accidens in una civitate occultum quando in alia fuit in judicio deductum aut publicum, non diſpenſatur ab Epiſcopo in ejus irregularitate, contra aliquos hic,* ut n. 23.

24 *Homicida occultus num ſit irregularis.*

AD primam quæſtionis partem etſi dicant 1
peccare mortaliter Epiſcopum ordines conferendo minores in peccato mortali; eo quod Epiſcopus conſecratus eſt ſpeciali conſecratione ad illud miniſterium; & quia ordines minores ſunt Sacramentum, Villalobos *in ſumma p. 1. de Sacram. in genere tr. 21. difficult. 3. num. 2.* Layman. *in Theologia morali lib. 5. tr. 9. c. 4. num. 4.* Filliucius *tom. 1. c. 1. num. 82.* Coninch. *de Sacr. diſp. 11. dub. 6. num. 47.* Valentia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 1. puncto 4.* &
alii penès ipſos. † Tamen Nugnus, Suarez, & 2
Vaſquez *in 3. part. diſp. 237. cap. 2.* ſentire videntur non peccare mortaliter; quia exercentes functiones Minorum ordinum exiſtentes in peccato mortali, non mortale committunt; quia non ita propinqui ſunt Sacramento altaris, ſic ut eorum officia ſint imperfecta in genere Sacri miniſterii; & quia prima Tonſura, & quatuor ordines Minores non ſunt Sacramentum, quod ultimum non eſt ſecurum, ut primum, ex Canoniſtarum ſententia, quæ docet primam Tonſuram eſſe etiam ordinem, & cæteros ordines minores eſſe Sacramentum, ut dixi *ſupra ſub Rub.* & alibi.

Unde

Unde etſi idem dici debeat in Epiſcopo con-
3 ſecrante Chriſma in peccato mortali, ut docent
Nugnus *in* 3. *part. tom.* 1 *quæſt.*64. *art.*6. *diſ.*2. *con-
cluſ.* 3. Ledeſma *in ſumma tom.* 1. *cap.* 6. *de Sa-
cram. in genere dubio* 10. Cabrera *de Sacram. q.*64.
*diſp.*1. §.7. *num.*60. Silvius *in* 3. *p. quæſt.*64. *art.*6.
quæritur 1. *concluſ.*5. & alii, quia conſecrationes
iſtæ per ſe pertinent ad poteſtatem ordinis Epiſ-
copalis, celebranturque in Eccleſia cum magna
4 reverentia. † Tamen Suarez *in* 3. *part. tom.* 3.
diſp. 16. *ſect.* 3. Fernandez de Heredia *diſp. de
Sacram. in genere quæſt.*4. *dub.*3. *num.*4. Coninch.
*de Sacram. quæſt.*64. *art.* 6. *dub.* 1. *num.* 39. Villa-
lobos *in ſumma tom.* 1. *tract.*4. *difficult.* 14. *num.*6.
Diana *part.*3. *tract.*6. *reſ.*67. ut probabiliorem in
hoc puncto tenent ſententiam negativam, quo-
ties ſcandalum non aderit, aut vilipendium, tan-
tumque peccare venialiter; quia in prædicta con-
ſecratione non habet ſe, ut Dei Miniſter ad ani-
mas ſanctificandas: & ſic cauſam non eſſe ita
gravem.

5 Quare inſero à fortiori Epiſcopum conſecran-
tem Eccleſiam in peccato mortali, non peccare
mortaliter, ut docent Silvius, *ubi ſupra*, in 3. *p.
quæſt.*64. *art.*6. *quæritur* 1. *concluſione* 6. Filliucius
*tom.*1. *tract.* 1. *cap.*6. *num.* 87. Coninch. *de Sacr.*
& alii, quos ſequitur Diana contra Cordubam
de pœnit. tract. 1. *quæſt.*6. ubi idem dicit de Epiſ-
copo miniſtrante in peccato mortali Sacramen-
talia, ut Tonſurare, Juriſdictionem fori exterio-
ria exercere, Virgines, Veſtes, & Calices con-
ſecrare, & ſimilia: quæ omnia ad textum noſtrum
applicantur in peccatore occulto.

6 Ad ſecundam quæſtionis partem an peccator
publicus celebrando fiat irregularis: de hac quæ-
ſtione adducens textum noſtrum cum aliis, benè
agit Covarruu. *in clem. ſi furioſus p.*1. §.1. *num.*5.
ubi etiam loquitur de publico Concubinario; &
videtur cum multis ſentire, ut non ſit irregularis
publicus, ac manifeſtus peccator, etiam ſi ante
pœnitentiam publicè in ſacris ordinibus mini-
ſtraverit; quia is eſt ſuſpenſus quoad ſe, & non
quoad alios; & addit quod etſi aliquot recenſen-
tes diſcedant ab hac doctrina in publico Concu-
binario pluribus authoritatibus comprobantes:
tamen ipſe ibi in verſ. *adhuc cenſeo*, dicit nimia
duram eſſe illorum aſſertionem; ſic ut non aude-
ret quemquam ſecundùm eam judicare irregula-
rem eſſe; conſiderat verò, ut abſolutio, & diſ-
7 penſatio ſit à Pontifice impetranda. † Unum ta-
men ibi fatetur ab homine, vel à jure in pœnam
directam, & propriam etiam ad tempus, certum,
vel donec pœniteat irregularem eſſe, ſi tempore
ſuſpenſionis Divinis rebus operam dederit. Sic
ex multis hanc ſequitur opinionem, ut commu-
niorem, etſi ſciat ut aliis conentur probare con-
8 trariam ſententiam. † Et addit ibi ex textu noſtro,
& *ex cap.* 1. *de re judicata, cap.* 2. *de ſententia ex-
communicationis*, *lib.* 6. & *ex cap. niſi cum pridem
de renunciatione*, eſſe aliquot crimina, quorum
authores Jure Pontificio, perfecta etiam pœniten-
tia, & etiam occulti ſuſpenſi ſint ab executione
officii, ut de homicida patet ex textu noſtro ſe-
cundùm dicta ſuprà *q.* 1.

9 Ad tertiam quæſtionis partem; quia de immu-
nitate Sodomitarum latiſſimè dico infra *in cap.
Clerici de exceſſibus Prælatorum*, & nonnulli re-
lati à Covarruu. ſuprà *num.*6. *in dicta clem. ſi furio-
ſus*, ex doctrina textus noſtri, & textus *in cap. cum
non ab homine* 10. *de judiciis*, controvertant circà
irregularitatem, quam Clericus Sodomita incur-
rit in ordinibus miniſtrando, & affirmantes pro-
bando ex gravitate, quam maximè hujus criminis;
ut dico *in dicto cap. Clerici*; etſi Aretinus cum aliis
in dicto cap. cum non ab homine, contraſentiat; ideò
pro veritate hujus dubii ne longè agam, legas
quæ adduxi *in dicto cap. cum non ab homine q.*21.
ubi egi de degradatione Clerici Sodomitæ *q.* 20.
de ea, quæ fit de committente crimen læſæ Maje-
ſtatis, & in aliis quæſtionibus ſequentibus de Aſ-
ſaſſino hæretico, ac de aliis criminoſis, quas pro-
portionabiliter applicabis ad materiam textus no-
ſtri, quem expendi *dict. quæſt.*21. *num.* 11. † Et 10
licèt pro ſententia Covarruviæ plures Doctores,
alios præter ab ipſo citatos referat Diana *p.*2. *tra-
ctatu* 17. *miſcel. reſ.*69. ipſe tamen per textum *in
cap. ex tenore hoc tit.* & ex noſtro textu contra-
riam docet ſententiam; quia nullum crimen, etſi
enormiſſimum inducit irregularitatem, ſi non ſit
notorium, præter homicidium, quod eam inducit
etiam occultiſſimum, quam etiam tenent Gaſpar
Hurtado *de ſuſpenſ. diſ.*13. Avila *de cenſ. p.*7. *diſp.*
4. *dubio* 7. *concl.* 7. Sayrus *de cenſ. lib.* 1. *cap.* 1.
*num.*22. Barboſa, & Garcia, & alii citati à Diana
ubi, ut reſpondeat ſententiæ affirmativæ, dum
nullam eſſe irregularitatem, niſi expreſſam in jure,
juxta textum *in cap. is, qui, de ſent. excommunic.
lib.*6. & expendi *in dict. cap.*10. *de judic. dict. q.*21.
à num. 10.

Ad quartam quæſtionis partem de ſubintro- 11
ductis mulieribus, quæ nec concubinæ; imò nec
converſæ dicuntur, tracto infra in *cap. fin. de co-
habit. clericor. & mulier.* ubi quale delictum ad
propoſitum textus noſtri, interim perdoctè, &
ex bonis litteris agit videndus Covarruu. *in* 4. *p.*2.
*cap.*8. §.4. *num.* 5. verſ. *obiter tamen*, † & de aliis 12
delictis, quæ poſſunt hic tractari, ut de conſpi-
ratore, ſortilego, ſchiſmatico, & aliis, videbis *in
dict. cap.* 10. *de Judiciis quæſt.*19.20.21.22.23.24.
25. 26. & *in aliis*.

Ad quintam quæſtionis partem, quando de- 13
lictum dicatur occultum ad effectum, ut poſſit
in eo Epiſcopus diſpenſare: & licèt nonnulli exi-
ſtiment occultum eſſe ſecundùm terminos juris,
quod non poteſt probari, ut tradunt Garcia *de
benefic. part.*7. *cap.*11. num.46. Armendar. *in addi-
tion. ad recopil. leg. Navarræ lib.* 1. *tit.*18. *lib.*7. *de
irregularit.* in *declar. num.* 25. Graſſis *tom.* 2. *conſ.
ſub tit. de homicidio conſ.* 20. † Tamen verius eſt 14
in præſenti, ut occultum ſit quod, non eſt publi-
cum, etiamſi ab aliquibus ſciatur ſi poteſt tergiver-
ſatione celari; quia Concil. Trid. *ſeſſ.*24. *de refor-
mat. cap.* 6. excipit à regula diſpenſandi deducta
ad forum contentioſum; ergo non excipit occul-
ta, quæ probari poſſunt; ſi tamen ad forum con-
tentioſum deducta non ſint; tum quia occultum
plerumque accipitur non prout eſt improbabile,
prout contra diſtinguitur à notorio publico, vel
ſaltem famoſo ſecundùm Panormit. in textu no-
ſtro, ubi occultum crimen ad hoc, ut quis poſſit
promoveri, appellat illud, quod opponitur Noto-
rio, licèt probari poſſit, † & idem *in cap. quæſitum* 15
de pœnit. ait, Notorium *eſt plena rei notitia indu-
cens indubitatam, & finitam probationem diſcuſſio-
ne non egentem*, ut latè dico in *cap. veſtra de coha-
bit. Clericor.* per textum *ibi*. & probat textus *in c.
cura de verb. ſignif.* † Sicque Notorium erit 16
delictum commiſſum, vel confeſſum in judicio,
& omne illud, quod ex actis judicii conſtat, & Bar-
boſa cum infinitis *in paſt. p.* 2. *alleg.* 39. *à num.* 20.

& 24. in fine, & num. 25. dicens aliquid occultum dici tripliciter. Primò illud, quod non eſt ſua natura probabile; quia ut tale non cadit ſub cogitationes hominum. Secundò id, quod ſua natura eſt probabile; probari tamen non poteſt; quia nemo illius notitiam habeat, utpote coram nemine factum. Tertiò quod probari quidem poteſt; quia notum, ſed tam paucis, quod nec eſt vulgare, nec in judicio deductum: ſic hos caſus recolligit ex Stephano Dalvino *de poteſt. Epiſcopi cap.* 26. à n. 3.
17 † imò Felicianus de Vega Archiepiſcop. Megicanus *in cap. etſi Clerici §. de adult eriis de judiciis à num.* 152. dixit caſus occultos Sedi Apoſtolicæ reſervatos vigore Concilii Epiſcoporum juriſdictioni conceſſos, non intelligi eos, qui primo modo dicuntur occulti, ſed tantum eos, qui ſecundo, & tertio modo.

18 Unde ad difficultatem reſpondeo poſſe Epiſcopum diſpenſare virtute *dict. cap. 6. Trid. ſeſſ.* 24. quando delictum non eſt publicum, vel Notorium; quamvis ſit notum tribus, vel quatuor, nec de illo ſit fama in majori parte viciniæ, vel collegii: ob idque nonnulli Doctores exigunt, ut delictum non ſit occultum, ſed publicum, quod non tantum actus, qui eſt delictum, ſit publicus, ſed etiam ut ſit publicum eum feciſſe delictum; reſolventes poſſe Epiſcopum diſpenſare, etiam ſi actus ſit materialiter publicus, non verò formaliter in quantum delictum adhuc occultum, dicitur delictum, Sa, *verbo Epiſcopus num.* 35. Ricciut *in praxi fori Eccleſ. reſ.* 450. *num.* 5. *in* 2. *editione*, Ugolin. *de cenſuris tab.* 1. *cap.* 13. §. 7. *ſub num.* 4. Galet. *in Margarita caſuum conſcientiæ*, verbo *delictum ultim.* Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 7. *c.* 5. *num.* 3. Sayrus *de cenſ. lib.* 7. *cap.* 3. *num.* 13. Bonacina *in eodem tractatu diſp.* 7. *quæſt.* 5. *puncto* 1. *num.* 4 verſ. *dixi in provenientibus*, Sanchez *lib.* 8. *de matrim. diſp.* 34. *num.* 56. Trullench. *in opere morali libro* 1. *cap.* 2. *dubio* 4. *num.* 4. & alii relati à Barboſa *dict. num.* 25. & 26.

19 Qui cum Henriquez *lib.* 13. *ſummæ cap.* 5. §. 2. Sayrus *de cenſ. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 19. Sanchez *in ſumma lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 19. & Trullench. *dict. c.* 2. *dub.* 6. *num.* 1. reſolvit in magna civitate quatuor, quinque, aut ſex vidiſſe teſtes, non ſatis videri ad notorium.

20 Hinc dubitabis, *Num Epiſcopus poſſit diſpenſare in irregularitate provenientе ex homicidio voluntario occulto; dummodo ita ſit occultum, ut nullus alius ſciat id delictum fuiſſe à tali perſona patratum niſi ſolus ipſe homicida*, & Tejeda quem refert Barboſa *tom.* 2. *lib.* 3. *tract.* 3. *num.* 138. exiſtimavit poſſe Epiſcopum diſpenſare in tali irregularitate; dum tamen ſit occultum, ut nullus alius ſciat quaſi Concilium non alloquatur de homicidio omnino occulto, ſed aliquo modo ſcilicet de illo, quod in judicio probari non poſſit: ſed cum ipſe Barboſa *dict. num.* 26. *in fine*, reprehendat hoc dictum ex doctrina Dianæ *p.* 6. *tr.* 6. *miſcel. reſ.* 58. in medio, quem legi, & ibi non video; ideò exiſtimo recurrendum ad intellectum textus noſtri, & *dict. cap.* 4. *hoc tit.* ubi excipitur homicidium, ſupra *ſub quæſt.* 1. expendi & in aliis.

21 Colligunt tamen Fr. Ludovicus Miranda *in manuali Prælator. tom.* 2. *quæſt.* 8. *art.* 14. *concluſ.* 2. Piaſec. *in praxi novæ Epiſcop. p.* 1. *cap.* 1. *num.* 56. *pag.* 62. Navarr. *conſ.* 2. *ſub tit. de Clerico non ordinato miniſt. in utraque edit.* Homobonus *de examine Eccleſiaſt. tract.* 12. *cap.* 3. *quæſt.* 3. *reſ.* 3. *in fine*, & alii quidquid dubitet addit ad Navarr. poſſe Epiſcopum diſpenſare in irregularitate provenienтe ab excommunicato celebrante, quando excommunicatio eſt occulta, licèt celebratio ſit manifeſta: nam ad hunc effectum cenſura dicitur occulta, quæ incurritur coram multis ignorantibus illam eo caſu incurri.

Hinc contra Suarez *de pæn. diſp.* 30. *ſect.* 2. *n.* 2. 22
Sanctarel. *de hæreſi cap.* 5. *dub.* 6. *num.* 26. reſolvunt Avila *de cenſ. p.* 2. *cap.* 7. *diſp.* 1. *dub.* 11. *concluſ.* 3. Sanchez *in præcepta Decalogi lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 20. Duard. *in Bulla Cœnæ Domini lib.* 3. §. 2. *quæſt.* 11. *num.* 10. Fagundez *in quinque Eccleſ. præcepta p.* 2. *lib.* 8. *cap.* 8. *num.* 28. Trullench. *dict. dubio* 6. *n.* 2. & alii, ut ſi contingat delictum in una civitate eſſe publicum, vel per facti notitiam; vel quia per Judicis ſententiam probatum, vel in judicio confeſſum, in alia inquam civitate, in qua petitur abſolutio, vel diſpenſatio in irregularitate eſſet occultum, tunc liceat Epiſcopo abſolvere, vel diſpenſare, modò notitia talis delicti non ſit illuc facillimè perventura; quia in tali loco delictum dicitur occultum, nec ſemper adeſſe diffamationis periculum propter diſtantiam locorum. † 23
Verùm ſi attendas ad doctrinam textus noſtri videbis multum pugnare pro ſententia Suarez; quia ex quo ſemel Notorium fuit delictum, aut publicum modo dicto, illa occultatio alterius loci eſt de ſe accidentalis, quæ ſufficeret de facili, poſſet in quolibet delicto intrare Epiſcopum diſpenſando; & hæc ſufficiant pro doctrina hujus capitis.

Poſtea etiam ad uberiorem explanationem ad- 24
jungere quæ dicit Caſtro *de lege pœnali lib.* 2. *cap. fin.* quatenus per hunc, & textum in *dict. c.* 2. *hoc tit.* putat occultum homicidam non eſſe irregularem, nec diſpenſatione indigere: vide quæ tradit Barboſa impugnans ad Trid. *dict. cap.* 6. *dicta ſeſſ.* 24. videbis Molinam *de Juſtitia, & Jure tom.* 4. *tract.* 3. *diſp.* 76. & quæ latiſſimè tradit Gutierez *de prædicta quæſtione lib.* 1. *pract. cap.* 13. *per totum*, & alias inquam quæſtiones circa irregularitatem contractam ex homicidio, dico *ſub tit. de homicidio*.

Ad ultimam quæſtionis partem; quia ex mul- 25
tis reſolvit Diana longè *p.* 10. *tract.* 13. *reſ.* 38. ideò ipſum ibi leges.

AD TITULUM
DE SCRUTINIO
In Ordine faciendo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Interrogatus de ordinando an dignus ſit, poteſt reſpondere dignum eſſe, ſi non novit illum indignum*, n. 3.

2 *Bonus quilibet præſumitur in dubio, & idoneus, tam ad ordines, quam ad beneficia, honores, & officia*, n. 4. *Et quibus probetur teſtibus*, n. 5.

3 *Interrogatus qualiter veritatem dicere tenetur ſuper interrogatis, remiſſivè.*

5 *Bonus nemo præſumitur quando agitur de ſalute animæ, & quare*, n. 6.

7 *Sententia*

7 *Se. tentia lata in cauſa matrimoniali, nunquam tranſit in rem judicatam.*
8 *Teſtis de credulitate poteſt deponere in rebus, qua ſenſu aliquo corporeo percipiuntur ſine ratione, vel cauſa concludenti. Et de materia*, ſub num. 9. & 10. *remiſſivè.*
9 *Textus noſter intelligitur*, & n. 10.
11 *Teſtis de credulitate contra producentem, quando facit, ſi deponat ſine cauſa.*

1 RUBRICA: hujus tituli refunditur cum ejus integra; & ſic licèt multi quos refert Barboſa ſcripſerint ſuper ea, tam antiqui quam moderni, inter quos Anaſtaſ. Germonius, Bartholom. Cartagena, & Joannes Honorius Benagel, quibus addo Andream Valenſem; ideò nunc pro illa, pro titulo item, & pro intellectu *cap. unici hujus tituli*, ſic expendo. Probat inquam Innocentius III. hic, ut ſi interrogatus in ſcrutinio Epiſcopi, an ordinandus ſit dignus, poteſt reſpondere illum dignum, ſi non novit illum indignum.

2 Quia ut præſtat Pontifex ex verſ. *dignum debeat æſtimare*, debemus dignum præſumere, quem neſcimus indignum, cum in dubio quilibet bonus præſumatur: pluribus Doctoribus hanc reſolutionem comprobat Barboſa *hic*, ubi adducit latè agentem pro materia textus noſtri, Campanillum *in diverſoria Juris Canonici Rubr. 3. de ſcrutinio ordinandorum à n.* 14.

3 Verùm ut latè tractes leges quæ ex propoſito infra dixi *de confeſſis, cap.* 1, *à quaſt.* 4. 5. *&* 6. ubi qualiter juridice interrogatus à judicè, ſeu ſuperiore tenetur dicere veritatem ſuper interroga-
4 tis. † Et de ſecunda parte ut quilibet bonus, & idoneus præſumatur, dum non conſtat de ejus idoneitate, tam ad ordines, quàm ad beneficia, honores, & officia, leges quæ abundè dixi *in cap.*
5 *fin. de præſumpt. quaſt.* 1. *&* 2. † ubi etiam an teſtes, quibus quis idoneus probatur, debeant eſſe omni exceptione majores, unum tamen Barboſa excipit hic *num.* 4. nempe ut quando agitur de ſalute animæ, nemo præſumatur bonus, cum in dubiis ſit tutior pars eligenda, ſic cum gloſſa *verb. æſtimare*, in verſ. *ut ibi periculum animæ vertatur*; quod qualiter continget expendi *in dict. cap. fin.*
6 † Sed de ratione, quare ubi periculum animæ vertitur, ſecurius debeat ſequi, adjunges plura, quæ dixi *ſub. cap. litteras de reſt. ſpol.*

7 Et quæ adduxi *in cap. cum conſanguinei* 11. *de re judicata*, ubi nunquam ſententia lata in cauſa matrimoniali tranſit in rem judicatam, ſecundùm diſtinctiones ibi allatas; quæ omnia, & alia poteris hic applicare.

8 Video etiam Barboſam *ſub num.* 2. in verſ. *poſtulat Sancta Mater Eccleſia*, quod in illis rebus, quæ oculis intueri non poſſunt, nec aliquo ſenſu corporeo percipiuntur, poſſit teſtis deponere de credulitate ſine cauſa, vel ratione concludenti, & illius teſtimonium ſit admittendum, ſic probans cum multis, & ex gloſſa *verb. Etſi*, quod eſt intelligendum; præcedente ratione concludente.

9 Sic in uno ſenſu intelligens textum noſtrum, dicens hic præceſſiſſe electionem factam de Ordinario ab examinatoribus, ad quam ſe retuliſſe teſtis videtur, colligens ex mente gloſſæ *verb. Etſi*, cum Innocentio hic; quare pro ubertate adjunges quæ latè adduxi de teſtibus deponentibus de credulitate, & de eorum fide *in cap. cum cauſam* 37. *ſub quæſt.* 1. *&* *à num.* 20. *&* 22. *de teſtibus*, & ex eadem ratione, adjunges quæ latè dixi de teſtibus de auditu *ſub cap. licet ex quadam* 47. *eadem titulo.*

Et aliter textum noſtrum *in verſ. & rurſus*, 10
Barboſa interpretatur, dicens non agere de teſte abſolutè, & voluntariè teſtificante, ſed de miniſtro, qui ex obligatione officii ſui, tempore conſecrationis, non ſimpliciter depoſuit ſecundùm ſuam credulitatem, ſed ſecundùm quid; hoc eſt quantum humana fragilitas noſſe ſinit; & ſic illud teſtimonium cenſeri reſolutum quoad effectum, de quo agitur in ſcientiam probatam, ex qua idoneitatis ſententia proferri potuit, & poteſt, quæ interpretatio mihi vera videtur.

Sed notabis ut quando teſtis contra producen- 11
tem de credulitate deponit, tunc licèt cauſam, vel rationem, non adhibeat, faciat contra illum aliquam fidem: ſic Felinus *in cap. quoties* 5. *de teſt. numero* 12. ſi quidem talis teſtis non ſolùm quoad perſonam, verùm etiam quoad illius dictum, videtur à producente approbatus: Sic Pariſ. *conſ.* 50. *num.* 60. *volum.* 1. Jaſon. *in Rubrica ff. de jurejur. num.* 9. Maranta *de ordine judicior. p.* 6. *de teſtium repulſis num.* 16 His ergo præmiſſis videbis per quæſtiones ſequentes quæ ſpectent ad ſcrutinium faciendum per Epiſcopos, cum aliquem ſunt ordinaturi. Et de qualitatibus ordin. dico infra *ſub titulo de ætate, & qualitate ordin.* Et ad textum applicabis quæ docent Gratianus *regula* 373. Covarou. *in cap. de teſtam. à num.* 61. ſed ipſi intelliguntur ex his, quæ dixi *ſub dicta cap. fin. de præſumpt.*

QUÆSTIO I.

An Epiſcopi, ſeu Prælati recepturi ſubditos ad ordines, debeant prius informationem recipere, de eorum ſcientia, moribus & genere. Et qui teſtes ſufficiant ad probandam ordinandi idoneitatem?

SUMMARIUM.

1 *Ordinaturus Epiſcopus, qua debeat præ oculis habere ex D. Paulo.*
2 *Sacerdotes paucos in Domini ſacerdotio melius habere dignos, quàm plures inutiles.*
3 *Rarum dicitur id, quod eſt magnum.*
4 *Scrutari in ordinationibus qualiter debeant Epiſcopi, vel ab ipſis deputati.*
5 *Epiſcopus debet de ordinandi idoneitate adhibere diligentiam, & examen, quando eſt ei ignotus de vita, ſcientia, & moribus & genere, & natalitiis*, n. 8.
6 *Ordinans ſcienter indignos, peccat non habentes ſufficientiam ſcientiæ & bonitatis.*
7 *Epiſcopus ordinans indignos, tenetur etiam ex culpa examinatorum.*
8 *Ordinandi non ſunt hæretici, Sarraceni, ſervi, corpore vitiati, &c.*
9 *Ordinandi requiſita, de quibus conſtare debeat, ſunt vita, mores, doctrina, fides, prudentia, & quod ſit ornatus virtutibus, &c. Hoſpitalis non ebrioſus, non cupidus, nec nimium ſimplex.*

10 *Vitia*,

10 *Vitia, quibus quis ab ordine recipiendo amovetur, ſunt homicidia, infidelitas, excommunicatio, infamia, uſura, ſimonia.*

11 *Ordinari non debent publici Concubinarii, vel fornicarii, Perjurii, falſarii litterarum Apoſtolicarum.*

12 *Examen, quod præcedere debet in tonſurando & in quatuor minoribus ordinibus, & in ſacris.*

13 *Sciens nemo præſumitur, niſi probetur.*

14 *Accidentale quidquid adeſſe non præſumitur, niſi probetur.*

15 *Doctrina nemini ineſſe creditur, niſi labore quæratur.*

16 *Inventis in ordinando ab ordinante debet examinari.*

17 *Ordinans primâ Tonſurâ, ut fruatur fori privilegio, & Clericali, peccat. Et quid ſi abſque voluntate aſcendendi ad alios ordines*, n. 18.

18 *Retroceſſio à Clericatu, non eſt culpa lethalis.*

19 *Doctrina, habilitas, & ſcientia in ordinando non per teſtes, ſed per examen probanda ſunt.*

20 *Ordinandi ſunt examinandi de ſingulis requiſitis in quolibet ordine*, & n. 21.

21 *Nomina ordinandorum ſunt divulgata in Eccleſia, ut a fide dignis, de eorum natalibus, origine, ætate, moribus, & vita diligenter inquiratur, quod fallit in regularibus ordinandis*, n. 22.

22 *Regulares ordinandi ſatis eſt, ut habeant teſtimonium à ſuperioribus affirmantibus prædictos nullo indigere requiſitorum.*

23 *Examen circa mores Clerici ſæcularis ordinandi, quo in ordine fiat?* numero ſequentibus.

25 *Denunciationes pro ordinandis, debent fieri in ſingulis ordinibus majoribus, niſi ordinandus notus eſſet Epiſcopo.*

26 *Formula evulgandi nomina ordinandorum; remiſſivè.*

28 *Diaconus major, ſeu prior Diaconorum in ipſa die ordinationis, repræſentat ordinandos Epiſcopo; vel Archidiaconus denuncians populo, num ſciat aliquod impedimentum, ne denunciatus ordinetur in ſacris. Et de praxi*, n. 29.

29 *Epiſcopo interroganti, num ordinandi ſint idonei, ſi reſpondeat prior, Diaconus, vel Archidiaconus bene, licet ipſe non examinaverit. Sed alius non peccat, ſciens tamen aliquod impedimentum, tenetur illud Epiſcopo nunciare ſecreto*, n. 30.

31 *Ordinatus idoneus abſque examine de vita, & moribus ſi cognitus eſt, non peccat.*

32 *Ordinatus contra Epiſcopum, mandantem, ne quis abſque examine ordinetur, contrahit ſuſpenſionem à Papa tantum diſpenſandam.*

33 *Epiſcopus ſi tempore, quo ordines confert, dicat,* non intendimus ordinare non examinatos, vel excommunicatos, *qui tali mandato operetur? & n. 34. Et quod comprehendat extraneos*, n. 35.

36 *Negativa qualitatis naturalis, vel accidentalis à quo debeat probari?*

37 *Ordinationi ſe ſubmittens pro alio, qua puniatur pœna? remiſſivè.*

AD primam quæſtionis partem reſpondeo 1
doctrinaliter debere Epiſcopum ordinantem habere præ occulis, Pauli doctrinam ad Thimot. 5. ibi: *Nemini cito manum impoſueris*, ut refertur *in cap. quid eſt* 73. & animadvertere quod præcipiebat Sanctus Pontifex Clemens relatus *in cap. tales* 23. *dist.* in illis verbis: *Tales ad miniſterium eligantur Clerici, qui dignè poſſint Dominica Sacramenta tractare.* † Etenim melius eſt in 2
Domini Sacerdotio paucos habere miniſtros, qui poſſint dignè exercere opus Dei, quàm multos inutiles, qui onus grave adducant ordinatori, de qua doctrina multa præclara teſtimonia leges *in cap. ſi officio* 59. *diſt.* & *in cap. hi quoſcumque* 1. *quæſt.* 1. & *ex cap. quibuſdam ta fiae*, & *ex cap. ex multis* verſ. *nec eligatur dict. q.* 1.

Et ſic Hiſpal. Concil. *cap.* 2. dixit rarum eſſe 3
id, quod eſt magnum, *cap. cum ſit, de ætate, & qual. ordin.*

Igitur Epiſcopi, aut ab ipſis deputati viri prudentes debent ſcrutari juxta terminos Concilii 4
Trid. *ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 5. & 7. *Ordinandi genus, natales, perſonam, inſtitutionem, Patriam, vitam, mores, doctrinam, & fidem*, juxta regulam textus *in cap. cum in cunctis de elect.* & *in cap.* 29. *de Præbend. & Dignit.* & *in cap. inſtitutas de purg. Canon.* de quibus ante Trident. cautum fuit, *in cap. quando* 24. *diſt.* † Non enim ſatis eſt, ut 5
Epiſcopus neſciat ordinandum eſſe malum, quin potius teneatur quando ordinandus eſt ignotus adhibere diligentiam, & examen, ut habeatur certitudo moralis de ſufficientia, vita, ac moribus ordinandi, docet cum multis Sanchez *in opuſculo morali lib.* 7. *cap.* 1. *dubio* 46. *num.* 3.

Qui etiam ait *num.* 2. ut peccet moraliter ordi- 6
nans ſcienter indignos; id eſt non habentes ſufficientiam ſcientiæ, & bonitatis; quia infideliter in re graviſſima agit officium diſpenſatoris, ut docuit D. Thomas *in* 4. *diſt.* 24. *quæſt.* 1. *art.* 3. *quæſtiunc.* 4. & Barboſa cum aliis *in paſtorali p.* 2. *alleg.* 10. *ſub num.* 3. videndus in præcitatis locis Trid. cum infinitis, ait quod interest Epiſcopo, nè indigni ordinentur, † imò & quod tenetur ex culpa examina- 7
torum juxta textum cum gloſſa verb. *examinentur in cap. ad hæc de officio Archidiac.* Docet noviſſimè Ægidius Trul. ench. *de Sacramentis lib.* 6. *q. unic. ſub dub.* 14. † Ubi agit de quibus debeat Epiſ- 8
copus examinare ordinandum; qui omnes plures alios referunt ſigillatim explanantes relata requiſita genere, natalibus, & de aliis quæ ſub nonnullis titulis Decretalium expenduntur: utpote ut non ordinentur hæretici, ſatis *ſub tit. de hæret.* dixi, ac percipitur ex nonnullis, quæ adduxi *ſub cap. cum non ab homine, de judiciis.* De Sarracenis, & de Judæis, ſeu originem ab eis trahentibus, aut de Neophitis, latè in ſuis titulis. De natalitiis, num ſint liberi, aut ſervi, legitimi, naturales, ſeu Spurii ordinandi infra *in titulis de filiis Presbyt. De ſervis non ordinan.* & *qui filii ſint legitimi*, ac alibi. De aliis, nempe *perſonam*, ſcilicet ne ſint corpore vitiati, dico infra *in tit. de corpore vitiatis ordin. vel non. Inſtitutionem* nempe ad quem titulum ſint promovendi, de quo latiſſimè dixi *ſub cap.* 11. *de temporibus ordin. Patriam*, etiam ibi expendi, dum dixi ordinari poſſe ratione originis, aut Domicilii illius Epiſcopi, in cujus ſunt territorio, vel hoc aſſumendo, a deciſione textus *in cap. ad decorem de inſtitutionibus*, & ex aliis juribus juxta nonnulla, quæ dixi *ſub cap.* 16. *de judic.* nempe ut exteri alienigenæ non beneficientur. Videbis Barboſ. *de*

Jure

Jure Eccleſiaſt. cap. 33. *à numero* 162. ubi qui ad ordines non aſcendant & de ſcrutinio, *à numero* 167.

9 Quæ autem potius ad propoſitum tituli noſtri ſpectant, ſunt vita, mores, doctrina, & fides ordinandi, de quibus debent Epiſcopi multum ſcrutari. Vita inquam, & mores ſumuntur hic pro actu vivendi, ordinandi, qui in eo deſideratur irreprehenſibilis, juſtus, & rectus, hoc eſt ut ſit ſobrius, caſtus, juxta ea, quæ dico infra, *de vita, & honeſt. Clericor.* & ſic benefaciant Epiſcopi inquirendo, nùm ordinandus ſit caſtus, juxta quæ leguntur, *à dict.* 32. *ad* 35. *per totum*, nùm ſit prudens juxta notata, *in diſt.* 36. *uſque ad* 40. Quod ſit ordinatus virtutibus, juxta *totam diſt.* 40. *ad* 42. ut ſit Hoſpitalis, *dict. diſt.* 42. *&* 86. *per totam.* Quod ſit domui ſuæ bene præpoſitus, juxta latè notata, *tota diſt.* 66. 81. 86. *&* 91. *per tot.* Et quod non ſit ebrioſus juxta notata, *in cap. à crapula de vita, & honeſtate Clericor.* Non litigioſus, aut maledictus, vel calumniator, nec adulator, proditor, ſcurrilis, aut joculator, nec invidens, fratrum profectibus, aut injuriarum ſuarum ultor, ut colliges, *ex titul. de vita, & honeſt. clericorum, de calumniat. de injuriis ac de aliis.* Et quod non ſit cupidus, aut injuriarum exactor, juxta, *cap provenis* 86. *diſt. cap. ſeditionarios cum ſequent.* 46. *diſt*, Item quod nec ſit nimium ſimplex, *cap. Epiſcoporum*, ubi gloſſa, & Doctores, *& cap. Petrus* 74. *diſt.* ſunt etiam aliæ qualitates prærequiſitæ quoad vitam, & mores, quas pro arbitrio poterunt Epiſcopi in ordinandis perquirere; nempe, ut ſint pudici, modeſti, hoſpitales, miſericordes, liberales, pacifici; quæ omnia includuntur in jam dictis.

10 Sunt è contra plurima vitia, quorum cauſa debent ab ordinibus removeri qui deſiderant ordinari, Inter quæ computantur homicidia ſecundùm quæ dixi latè ſupra *ſub cap. fin. de tempor. ordin.* Item infideles, & hæretici removentur ab ordinibus *ex cap. arriano* 1. *quæſt.* 1. Item hæreticorum fautores credentes, & defenſores Clericatu habentur indigni, juxta textum *in cap.* 2. *de hæret. lib.* 6. & qualiter contingat in eorum filiis. & Neophitis. dico *ſub eodem tit. de hæret.* & ibi, *in dict. cap.* 2. ubi gloſſa verbo, *mane, & in cap. quicunque §. hæretici eodem.* Item excommunicati, ſuſpenſi, vel interdicti ab ordinibus ſunt repellendi *tota diſt.* 81. Quartò infames infamia juris, quorum ſtatus ſcilicet vita, & moribus eſt reprobatus, aut qui de crimine fuerint accuſati, juxta Doctorum placitum *in cap. Deus omnipotens de accuſat. cap. fin. de teſtibus*, ubi dixi. *cap. tantis.* Daniel 81. *diſt.* Idemque dici de infamia facti, qualis expenditur, *in cap. maritum* 33. *diſtinctione*, & argum. eorum, quæ dixi, *ſub cap.* 1. *de exceptionib. & in cap. teſtimonium de teſtibus.* Item repellitur quilibet crimínoſus, & qui notoriè permanet in peccato publico, *ex cap. ex tuarum, cap. ad aures, cap. fin. de tempor. ordin.* ubi dixi, & ibi quid ſi peccatum ſit occultum, & ſic uſurarii, ſimoniaci, *cap. ſancitum* 7. *quæſt.* 1. *& dict. cap. maritum.*

11 Publici Concubinarii, vel fornicarii, *cap. præter hoc diſt.* 32. *cap. fin. de cohabit. clericorum*, ubi dico Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 14. Item coinquinati obſceniſſimo crimine Sodomiæ, de quo plura tradit Barboſa *p.* 2. *in paſtorali alleg.* 44. & de hoc ac de aliis, veluti de perjuriis, & falſificantibus litteras Apoſtolicas, dixi *ſub dicto c. fin. de temporib. ordin.* ad quæ omnia applicabis quamplures, quæſtiones, de quibus *ſub cap.* 10. *de judiciis, & ibi à quæſtione* 17. Non ordinantur Bigami, & Peregrini, nec curiales, ſive obligati ad rationes reddendas, ut dico infra *ſub tit. de Bigamis, de Clericis, Peregrinis, de obligatis ad ratiocinia, &c.*

Ultimum requiſitum eo, quod præcedat examen de doctrina ordinandi; igitur ut ordinetur 12
tonſurandus juxta textum *in cap.* 4 *Trid. ſeſſ.* 23. *de reform.* debet eſſe edoctus in fidei rudimentis, & niſi ſciat legere, & ſcribere in lingua ſaltem vulgari, ſive materna Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *q.* 2. Campanillus *in Juris Canon. Rub.* 5. *cap.* 2. *num.* 2. Diana *p.* 5. *tr.* 14. *reſ.* 27. Item ad quatuor minores ordines promovendus debet ſaltem linguam latinam intelligere juxta textum *in cap.* 11. *Trid. dicta ſeſſ.* 23. & Menochius *de arbitr. caſu* 425. *numero* 58. an ut Epiſcopus queat arbitrari magis expedire Eccleſiæ, ſi ordines conferat ei, qui etſi adhuc latinam linguam non intelligat, eſt tamen bonæ indolis, & pro ætate doctus: nam illiteratus puer dici non poteſt, nec debet qui pro ætate didicit quique oſtendit proficere ſe poſſe. Et quæ ſcientia requiratur in promovendis ad ſacros ordines, tradunt Doctores *in Rub. de qualitate, & ætate ordinandorum.*

Unde fit ut cum non præſumatur quis ſciens, 13
niſi probetur, *cap. ſi forte*, juncta gloſſa, verb.
ſcientiæ de elect. lib. 6. Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 4. *num.* 105. & cum multis Barboſa *p.* 2.
in paſtor. alleg. 11. *ſub num.* 4. *& ſub alleg.* 14. † eo 14
quod quidquid eſt accidentale non præſumatur
adeſſe, ſeu ineſſe, niſi probetur, ut docent communiter D. D. *in cap. fin. de præſumpt.* † Cum ne- 15
mini doctrina ineſſe credatur, niſi labore quæratur; ideo venit probanda, ab Epiſcopo, ſeu ab
ipſis deputati debent inquirere de jam dictis. † 16
Item intentionem ordinandi, hoc eſt an illi adſit, vel deſit intentio aſcendendi ad ordines altiores, cum aptus fuerit; non enim ordinandi ſunt qui tali intentione carent, dicit Barboſa *dict. al-*
leg. 10. *num.* 19. † Quo fit ut ſi quis ordinetur 17
prima tantum Tonſura, eo tantum animo, ut fruatur fori privilegio, & privilegio Clericali, tutius eſt, ut peccet mortaliter *ex cap.* 4. *Trid. ſeſſione* 23. in illis verbis: *De quibus probabilis conjectura non ſit, eos, non ſæcularis judicii fugiendi fraude, ſed ut de eo fidelem cultum præſliterit hoc vita genus elegiſſe*: ſic Bannez 2. 3. *quæſt.* 12. *art.* 1. *concluſ. ultim.* Victoria, Ledeſma, Fr. Emanuel Rodrig. Molteſius, & alii, quos ſequitur Barboſa, *dicta allegatione* 11. *ſub numero* 6. *part.* 2. Marchinus *de Sacramento Ordinis tractat.* 1. *part.* 8. *cap.* 1. *à num.* 2.

Ubi *à numero* 9. diſputat an ſecluſo contem- 18
ptu, & alia probata intentione læthalis ſit Tonſuræ, & minorum ordinum receptio abſque voluntate aſcendendi ad Sacros ordines. Et *à numero* 22. an retroceſſio à clericatu ſit læthalis, vel venialis? Verùm Sanchez *de matrim. libro* 7. *diſput.* 31. *numero* 16. *&* 17. Bonacina *de Sacram. diſp.* 8. *quæſt. unica, puncto ultimo in fine.* Villalobos, *in ſumma parte* 1. *tract.* 11. *difficult.* 14. *n.* 2. Diana *part.* 1. *tractat.* 16. *reſol.* 10. & alii penès eos, reſolvunt non peccare mortaliter per verba Trid. *ſupra*, quòd abſolutè ſumptum poteſt non amplecti, niſi, quando ordinandus contrariam de-

liberationem non proponeret de non aſcendendo
ad alios ordines; & iterum Barboſa *in dict.cap.4.*
Trid. amplectitur noſtram ſententiam cum mul-
tis, n. 6. ubi *num.fin.* ait quod clerici primæ Ton-
ſuræ, vel minorum ordinum, qui ſine juſta cauſa
excedunt ab ordine, non peccent læthaliter,
etiam ſi incapaces ſe reddant ad ducendum v. g.
viduam uxorem, ut reſolvunt Toletus *inſtruct.*
Sacerd.4.cap.18.num.4. Azot.*inſt. moral.p.1. lib.*
13.cap.14.quæſt.14. Layman.*in Theolog.morali lib.*
5.tract.9.cap.7.num.2. ubi poſt Sanchez ſupra *nu-*
mero 11. & Valentiam, *tom. 3. diſput. 1. quæſtio-*
ne 12. *puncto* 1. ſubdit videri eſſe culpam venia-
lem inconſtantiæ ſi ſine cauſa à ſtatu clericali
recedant, ſicuti ſi novitius ſine cauſa ab ordine
abeat.

19 Ad ſecundam quæſtionis partem infero dicen-
dum non per teſtes, & famam probandam eſſe
doctrinam, habilitatem, & ſcientiam ordinandi,
ſed per examen actuale; ita quod nec regula-
res excuſentur; quominus de doctrina poſſint
examinari, ut habetur in Trident. Concil. *dict.*
ſeſſione 23. *de reformat. cap.* 12. per verba ibi:
Regulares quoque, nec in minori ætate, nec
ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur pri-
vilegiis quibuſcumque, quoad hoc penitus ex-
cluſis.

20 Sunt ergo ſinguli examinandi de qualitatibus,
& requiſitis ordinum ſingulorum, & de cujuſ-
que ordinis officio, quem ſunt ſuſcepturi, pro-
bat cum multis Barboſa, ex dicta *allegat.* 10. *nu-*
21 *mero* 18. cum aliis ſequentibus allegationibus. †
Unum tamen excipies reſpectu Regularium, ſci-
licet ut licèt per Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 5. diſpona-
tur, ut ſint evulganda nomina in Eccleſia eo-
rum, qui ordinandi ſunt, ut à fide dignis de
eorum natalibus origine, ætate, moribus, &
22 vita diligenter inquiratur, ut ibi dicitur. † Ta-
men illius *cap.* diſpoſitio non extenditur ad regu-
lares in quibus ſatis eſt Epiſcopo habere teſtimo-
nium ab ordinandorum ſuperioribus regularibus
affirmantibus, & atteſtantibus prædictos nullo
requiſitorum indigere, ejuſque fidei ſtandum
eſſe; præterquam circa doctrinam pro qua ſub-
jiciuntur Epiſcoporum examini, ſicut referunt
deciſum Campanil. *in diverſ. juris canon. Rub.*12.
cap. 13. *numero* 35. Henriquez *in ſumma libro* 18.
*cap.*23. §.4. *in gloſſa littera L.* Fr. Emanuel. Ro-
drig. *quæſtion. regular. quæſt.*24. *part.* 3. *articulo* 1.
Ugolinus *de poteſt. Epiſcopi cap.* 26. §. 18. *num.*2.
verſ. *tertio excipiuntur regulares* Barboſa *dict. al-*
legat. 10. *num.* 22.

Verùm examen circa mores clerici ſæcularis
23 volentis ad ordines promoveri, debet fieri ſe-
quenti modo, juxta Trid. *in dict. cap.*5. ſi ad or-
dines minores nempe ut à Parocho, & Magiſtro
ſcholæ, in qua educatur, teſtimonium habeat
de bono, quod ſi ad ſacros ordines expoſcat
promoveri; tunc juxta prædictam diſpoſitionem
Trident. per menſem ante ordinationem Epiſco-
pum adeat qui Parocho, vel alteri, cui magis
expedite videatur committat, ut nomen, & de-
ſiderium promovendi in Eccleſia proponat, &
de illius natalibus, ætate, moribus, & vita à fide
dignis teſtibus diligenter inquirat, & teſtimonia-
les litteras de inquiſitione facta ad Epiſcopum
mittat; ſic docent Sanchez in *opuſculo moral. lib.*
7. *cap.* 1. *dub* 46. *num.* 7. Ugolinus *dict. cap.* 26.
§. 18. *à num.* 1. Marchinus *de Sacram. Ordin.*
tract. 2. *part.* 6. *cap.* 15. Homobonus *de bonis de*
*examine Eccleſ. tract.*2. *cap.*3. *quæſt.*26. Salzedus
ad Bernard. Diaz *in pract. cap.* 25. *littera A*, verſ.
hoc autem, Barboſa *dicta part.*2. *in paſtorali alle-*
gat. 10. *ſub num.*2. † ubi addit hanc diſpoſitionem 24
ad unguem obſervari in Bracharenſi provincia, ut
conſtat *ex ejus Concil. provinc. ult. actione* 4. iterum
ipſe *num.*20. † qui *in dicto cap.* 5. *Trid.* cum aliis 25
multis dixit ex Ugolino ſuprà *num.* 2. denuncia-
tiones hujuſmodi fieri debere in ſingulis majoribus
ordinibus, niſi ordinandus notus eſſet Epiſcopo:
ſic etiam docent Bonacina *de Sacram. dict. diſp.* 8.
quæſtione unica, puncto 5. *num.*17. Bellet. *diſquiſit.*
clerical. part. 1. *tit. de diſciplina clericali* §. *n.* 21.
verſ. *ad minores*, latè Machin. *de Sacram. Ordin.*
pract. 2. *p.* 6. *cap.* 11. *per totum*, Honor. *ad Decret. in*
*hoc tit. num.*2. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.* 1. *p. c.* 33.
num. 168. † Qui etiam *de officio Epiſcopi dict. p.*2. 26
alleg. 10. *& alibi*, & etiam *in dict. c.* 5. *Trid. ſub n.* 1.
dicit *ex formulario Epiſcop. forma* 2. 3. *&* 4. *&* 8. ibi
haberi formulam facultatis evulgandi nomina eo-
rum, qui ordinis Sacramento ordinandi ſunt, &
formulam denunciandi in Eccleſia illum, qui ad
ordines eſt promovendus, & exprimit formulam
litterarum teſtimonialium Parochi emanantium
vigore facultatis & evulgandi nomina ordinandi,
& quomodo ſit dandum teſtimonium Magiſtri
ſcholæ pro his, qui ad minores ordines promoveri
volunt, & Ortiz de Salzedo *in ſua praxi Eccleſiaſt.*
ponit *à fol.*47. *B*, formularium vulgari ſermone ad
diligentias præmittendas pro ordinandis, ubi *folio*
148. *B*, ponit interrogatorium, quo teſtes ſunt exa-
minandi, & de quibus requiſitis interrogantur: ubi
videbis pro praxi notorium. † Et ſic fit ſcruti- 27
nium illud, nempe ut ante ipſam ordinationem,
vel quando Epiſcopo videbitur, vocatis peritis, &
probis, ac in Eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis
fiat ab illis diligens inveſtigatio, & examinatio de
genere, perſona, ætate, moribus, & fide ordinan-
dorum, juxta diſpoſitionem Trid. *c.*7. *dict. ſeſſ.*23.
videbis textum *in c. ſi quando* 24. *diſt.* repetit Bar-
boſa *dict. alleg.* 10. ubi tradit *ex c. inſtit. de purg. Ca-*
non. ut debeat rigoroſè inſtitui illud examen, &
juſta textum *in c. cum in cunct. de elect.* & dicit *ſub*
*n.*20. *in fine.*

In ipſo autem die ordinationis, eſt aliud examen 28
videlicet quod prior Diaconorum, ſeu major Dia-
conus repræſentat ordinandos Epiſcopo, vel Ar-
chidiaconus, & examinat juxta textum in *cap. noſ-*
trum de offic. Archidiaconi; quod tunc ſanè
evenit, cum prædictus clara; & intelligibili
voce monet adſtantem populum, ut ſi quis con-
tra ordinandorum aliquem ſciens impedimen-
tum, quod illum ab ordinibus impediret propo-
nat; & tunc Epiſcopus interrogat Archidiaco-
num, nùm ſciat ordinando eſſe idoneos, &
dignos, & ipſe reſpondet, *& ſcio, & teſtifi-*
cor quantum humana fragilitas noſſe ſinit *ipſos eſſe*
dignos; quod dicit Barboſa *dict. alleg.* 10. *n.* 21. eſ-
ſe juxta praxim textus noſtri, † addens quod Ar- 29
chidiaconus, ſeu Prior major in hac reſponſione
non peccat, licèt ipſe non examinaverit; dummodo
ab aliis examinatoribus deputatis ſciat fuiſſe ap-
probatos, & dummodo contra conſcientiam non
loquatur. † Quod ſi ſciret aliquod impedimen- 30
tum, teneretur illud manifeſtare, & nunciare Epiſ-
copo ſecretò, dum nihil faciat malitioſè ex Ho-
ſtienſi in *ſumma hujus tit.* & conqueritur de
Epiſcopis hoc conſervantibus; & quæ praxi
procedit

procedit in Clericis ſæcularibus; non ſic in irregularibus, ut adduxi.

31 Et à *num.* 22. & 23. ex *verſ. peracto*, ponit pœnas orditandorum, non præhabito prædicto examine, & poſt eum, & alios, quos ipſe refert, ponit pœnas & praxim, Ægidius Trullench. *de Sacram. lib. 6. quæſt. unica, dub.* 14. *ſub a.* 12. & ambo dicunt quod ſi ordinatus fuiſſet cognitus, & dignus, non peccaret, nec deponeretur, ſi abſque præcedenti dicto examine, & ſcrutinio, fuerit ordinatus, ut probat textus juxta gloſſam *in cap. nullus diſt.* 24.

32 Quod ſi Epiſcopus, ut ſolet, aate ordinationem prohiberet, ne quis non examinatus accedat ad ordinationem, nec approbatus ſub excommunicationis pœna: tunc ordinatus contra hujuſmodi prohibitionem, contraheret ſuſpenſionem, non niſi à Papa diſpenſandam, juxta textum *in cap.* 1. & 3. *de eo, qui furtivè ordines ſuſcepit*, ut latè ibi dico, & monet Hoſtienſis hic *in fine*, ut Epiſcopi ab hujuſmodi excommunicationibus abſtineant, ne laqueos parent, ſed alias pœnas poſſint inhibendo comminari, de quo videbis Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 9. *cap.* 5. *quæſt.* 5. tradit Barboſa idem, *dicto*

33 *num.* 32. † ubi quid ſi poſtea Epiſcopus malè ordinatum abſolvat, & diſpenſet? & remittit reſolutionem ad Laurentium de Franch. *in controverſ. inter Epiſcop. & regular. pag.* 84. *in reſp. ad* 29. qui *in reſponſ. ad* 28. ait quod ſi Epiſcopus eo tempore, quo ordines confert his verbis utatur: *Non intendimus ordinare non examinatos, & approbatos*: tunc qui ſe ingeſſit non ſit ordinatus, oporteatquè ut denuo ordinetur, cum prius illi ſit injuncta pœna; eo quod ſe ſic ingerendo ordinum ſuſceptioni ante approbationem deliquit valdè.

34 † Quod ſi Epiſcopus dicat, *Non intendo, vel nolo ordinare excommunicatos irregulares*, dicunt Card. Lugo *de Sacram. diſp.* 8. *ſect.* 7. *num.* 119. Diana *p.* 5. *tract.* 13. *reſ.* 66. id verum eſſe ſi aliquem talem eſſe intelligat, & cognoſcat; non verò ſi ignotus, vel occultus ſit, & ego ſic teneo: argumento textus *in cap. fin. de temporibus ordinat.* cum ibi jam

35 dictis. † Unum tamen advertit Præpoſitus, quod prædicta excommunicatio, qua ſolent Epiſcopi uti, comprehendit etiam extraneos, alias Epiſcopo non ſubjectos: ſic *in* 3. *p. D. Thomæ quæſt. unica de Sacram. Ordin. dub.* 17. *n.* 171. & pro hoc titulo, & textu hæc ſufficiant.

36 Et pro ampliatione advertes quod ſolent DD. diſputare per textum noſtrum, cui incumbat onus probandi negativæ qualitatis naturalis, vel accidentalis, de quo Patianus *de probat. p.* 1. *c.* 53. & 54. Et applicabis quæ dixi *in c.* 11. & 12. latiſſi-

37 mè *de probationibus, ubi de negat. prob.* † De pœna ſubmittentium ſe examini pro alio, dico infra, *ſub titulo de eo, qui ordines ſuſcipit furtivè*, interim *in conſtit. Pontif. epitom.* 25. & ex Paulo IV. *epitom.* 69.

AD TITULUM
DE ORDINATIS AB EPISCOPO,
qui renunciavit Epiſcopatui.

NONNULLA dixi de facultate Epiſcopi titularis tantum ſupra *ſub cap.* 11. *de temporibus ordinationum*; nunc verò *ſub hoc titulo*, agitur, num Epiſcopus, qui renunciavit Epiſcopatui, vel loco tantùm, aut etiam Dignitati, poſſit alios ordinare; cumque hæc propoſitio apertè dignoſcatur ex *c.* 1. & 2. ideo ibi dicta deſervient pro Rubrica, & prò titulo. De effectibus renonciationis privilegii, dixi latè *ſub cap. ſi diligenti, de foro comp.* & *in cap. antepenult. eodem.* Et de renunciatione Epiſcopatus ſupra *c.* 9. & 10. *de renunciatione, &c.*

Ad Textum in Cap. I. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus, qui tantum loco renunciavit, poteſt rogatus ab alio ordinario ordines conferre* 1. & n. 2. & 6.

2 *Epiſcopus renuncians adminiſtrationi, poteſt alienum ſubditum cum licentia proprii Epiſcopi ordinare.*

3 *Renunciatio Epiſcopatus in quo conſiſtat?*

4 *Renuncians Epiſcopatui, qualiter appelletur Epiſcopus.*

5 *Renuncians Epiſcopatui, poteſt authoritate Papæ redire ad eandem, vel aliam Eccleſiam per electionem, poſtulationem, aut collationem.*

7 *Renuncians Epiſcopus loco remanet ad inſtar Comitum, qui provinciam adminiſtrarunt.*

8 *Epiſcopus renuncians loco, & Dignitati, nequit ordines conferre, etiam de licentia Epiſcopi proprii, nec ad eandem Eccleſiam redire, vel aliam habere,* n. 9.

10 *Ordines recipiens ſcienter ab eo, qui renunciavit loco, & Dignitati, non habet executionem officii; & quis diſpenſet,* num. 11. & 12.

13 *Subdiaconatus ordo, ſacer eſt.*

14 *Epiſcopus, qui renunciavit loco, & Dignitati, nec ordines minores poteſt conferre, etſi aliquando, ut Abbas eos conferat. Quid in praxi,* n. 15. & 16.

LIttera hujus textus claudit, ac diſtinguit ſufficienter, quando poſſit Epiſcopus, qui renunciavit Epiſcopatui, ordines conferre; quando verò non, rationem dans. Igitur Doctores ex eo deducunt, quod ſi Epiſcopus loco renun- 1

D d 2 ciavit,

Digitized by Google

ciavit, tantum poteſt rogatus ab alio ordinario
ordines conferre; quia adhuc fungitur Digni-
tate Epiſcopali.
2 Quare Abbas *in cap, ad ſupplicationem nu-
mero* 10. *ſupra de renunciat* Flamin *de reſignat.
lib.1.quaſt.*17.*numero* 15. Fuſcus *de viſitat. lib.* 2.
*cap.*28. *num.*10. Barboſa *hic num.* 3. & 4. dicunt
quod Epiſcopus renuncians loco, id eſt adminiſ-
trationi poteſt alienum ſubditum cum licentia
proprii Epiſcopi ordinare; quia retinet Dignita-
3 tem, & ea, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis. † Et
hæc renunciatio dicitur quoties renunciatur, cura
& adminiſtratio illius Eccleſiæ juxta textum *in
dict. cap. ad ſupplicationem*, cum renuncians v. g.
ſolitariè vult vivere ſine magnis Epiſcopatus cu-
ris, vel ob ægritudines; vel quia vocatur ad præ-
ſidentiam, Alzedus *de præcellent. Epiſcopal. Dignit.*
4 *part.*2.*cap.*5. *num.*13. † Et ſic Barboſa *in paſto-
rali allegat.*113.*num.*1. ex textu noſtro, ubi om-
nes, ait, ut ſic Epiſcopatui renuncians poſſit
5 Epiſcopus appellari; quia retinet Dignitatem; †
imò addit quod authoritate Sedis Apoſtolicæ,
poſſit redire ad eandem Eccleſiam, vel aliam, ſive
per viam electionis, ſive poſtulationis, ſive per
viam collationis, ut ait Flaminius *dicta quaſt.*17.
num. 13.
6 Ob idque poſſit, ſicut antea, ordines mi-
nores, & majores conferre ex noſtro textu,
rogatus tamen ab alio Epiſcopo, ut tenent Lan-
cellotus *in templo omn. Judicum lib.*2.*cap.*5.*tit. de
potentia Epiſcopi in ſpiritual. num.*22. Alzed. ſupra
*dict. cap.*5.*num.*11.& 12. Venero *de examine Epiſ-
cop. lib.*1 *cap.*12. *num.*14. Raguc. *in lucerna Paro-
chi tit. de Sacram. Ordinis quaſt.* 18. Videbis Dia-
7 nam *part.* 5 *tract.*2.*reſ.*2. † Ubi dicit ſic loco re-
nunciantem eſſe ad inſtar Comitum, qui ſemel
provinciam adminiſtrarunt, qui tales manent,
etiam adminiſtratione ceſſante, *ex l. unica* ubi Bart.
cod. de Comitibus, qui provinciam regunt *lib.* 12.
cum qua concordat textus *in l. fin. cod. de decu-
rion. l. unic.* §. *ſe vus ff. de quaſtion. l. ſervos* §. *non
ſolùm cod. eodem.*
8 Deducunt Doctores aliam concluſionem ex
verbis ibi, *in ſecundo verò caſu*, quod Epiſcopus
renuncians loco, & Dignitati non poteſt ordines
conferre, etiam ex licentia alicujus Epiſcopi. Sin
autem aliquem ordinet, dicit ut ſic ordinatus re-
cipiat characterem, ſed non habere executionem
ſacri ordinis ſic ſuſcepti: ita Fuſcus ſupra *dict.
cap.*27.*num.*10 Majol. *de irregul. lib.*3.*cap.*6.*n.*8.
Flamin. *de reſignat. dict. quaſt.*17.*à num.*19. Barbo-
9 ſa *hic num.*5. † Et addit idem *in paſtor. dicta alle-
gat.* 113.*ſub num.* 1. quod nec poſſit ordines
conferre, etiam de licentia alicujus Epiſcopi, nec
ad eandem Eccleſiam redire, vel aliam habere;
ita cum prædictis probans, loci, & dignitatis re-
nunciationem fieri, quoties renuncians ex ipſa
renunciatione amittit Dignitatem, & denomina-
tionem illius Dignitatis, eamque regulariter fieri
ob crimen, ut probant Abbas *hic num.* 8. Majol.
dict. libro 3.*cap.*6. *num.* 6. Alzedus *dict. cap.*5. *n.*
13. Diana *p.*5. *tract.* 2. *reſ.* 7.
10 Et in verſ. *fin.* Pontifex in textu noſtro, qui ut
hic *n.*2. probat Barboſa, Franciſc. Piſa *en la deſ-
cription de la imperial çiudad de Toledo l.*5. *c.*5.
in fine, fuit decretalis epiſtola ſcripta circa annos
1150. ab Alex. III. Joanni Archiepiſcopo Toleta-
no, notat ergo quod ſuſcipiens ſcienter ſacros or-
dines ab eo, qui loco ſimul, & Dignitati renun-
ciavit, non habet executionem officii, & tunc à ſo-
lo Pontifice diſpenſatur. † Sed ſi non ſcienter id 11
fecerit diſcretum Pontificem diſpenſare, niſi craſ-
ſa, & ſupina fuerit ignorantia, docent Franciſcus
Leo *in theſauro fori Eccleſiaſt. p.*3.*c.*8.*n.*397. Mar-
cus Alter. *de cenſur. tom.*2. *diſp.*9.*c.*1. verſ. *dubitari*,
cum multis Barboſa *hic n. fin.* & *in paſtorali p.* 2.
alleg. 48. *num.*1. Et hoc dictum ex verbis textus
noſtri ut diſcretus Pontifex diſpenſare queat cum
ordinario probabiliter ignorante ab Epiſcopo, qui
renunciavit loco, & Dignitati intelligi; id eſt Epiſ-
copus, ut probat idem Barboſa *dicta alleg.* 40.*n.*1.
latè agit Bonacina *de cenſuris extra Bul. diſp.*3.*q.*2.
*punct.*10. Filliucius *in q. mor. tr.*19.*n.*70. Mar. Alter.
*dicto c.*1. verſ. *ſecundo dubitari*. † Ubi aſſerit hunc 12
probabiliter ignorantem abdicatione abſque
culpa, contrahere ſuſpenſionem ab Epiſcopo diſ-
penſandam; quia non eſt privatio uſus jam aliquan-
do habiti, ſed impedimentum, ne recipiatur, addens
etiam ideo neceſſariam fuiſſe diſpenſationem, quia
ordinator cum haberet executionem ſui officii
eam non poterat alteri conferre.
Unde circa litteram hujus textus, eſt adverten- 13
dum in eo fieri mentionem minorum ordinum ſub
hac voce *uſque ad Subdiaconatum*; ideoque videri
ex vi illius dubium relinqui, an ſub hoc membro
Subdiaconus comprehendatur; ſed gloſſa, Panor-
mit. & alii, hic dicunt per dictam particulam *uſque*,
excluſivè ſumendam eſſe; quia Subdiaconatus, ut
jam ſupra dixi *ſub Rub.* & *tit. de temporib. ordin.* eſt
ordo ſacer: verùm Suarez *de cenſ. diſp.* 31. *ſect.*
1. bene ſcribens, videtur prædictam impugnare
rationem *ſub n.*4. verſ. *ſed ratio*. † Nam licèt Epiſ- 14
copus, ut Abbas poſſit interdum conferre hos or-
dines ex privilegio ſpeciali, & conceſſione Summi
Pontificis; tamen ille, qui ſolam habet Dignita-
tem Epiſcopalem ex illius tantum nomine, & ti-
titulo, poſſit hujuſmodi ordines conferre; & ideò
non poſſit qui renunciavit Dignitati Epiſcopali
ordines minores conferre; quia Dignitas Epiſco-
palis unica eſt, & indiviſibilis, & renunciatio,
quæ de illa fit, abſoluta eſt totalis, Ergo ex vi
illius infert jam non poſſe Epiſcopum operari;
quia remoto hoc titulo in eo non manet actus,
ut poſſit tanquam non Epiſcopus ordines mino-
res conferre. Ergo.
Sed adhuc reſpondeo ſuſtineri diſpoſitionem 15
textus noſtri relinquendo Epiſcopo renuncianti,
ut poſſit minores ordines conferre; non verò majo-
res; quia Pontifex hic declarat, quomodo hujuſ-
modi renunciationem acceptet, & intelligat, di-
cens ſolum fieri, & acceptari, quoad illos actus
ita proprios Dignitatis Epiſcopalis ut per ſimpli-
cem Sacerdotem nullomodo exercere poſſit,
& videri Pontificem voluiſſe hic ſtatuere, ut Epiſ-
copi nunquam ita renuncient Epiſcopatui, quin
eis non liceant ea, quæ per inferiores Dignita-
tes, Abbates, vel ſimiles exerceri poſſint; quia
hoc videtur ſpectare ad decentiam ordinis Epiſ-
copalis, qui ſemper ineſt perſonæ, quantumvis
ipſa Dignitati renunciet: ſic idem Suarez expen-
dit, ubi ſupra exiſtimans tunc hoc ita verum eſ-
ſe ſtando in jure communi; & quia hæc pendent
à jure poſitivo, qui ſubeſt Papæ. † Tamen ſi ex- 16
preſsè. Epiſcopus renunciaret Dignitati, etiam
quoad actum conferendi minores ordines, &
Summus Pontifex concederet facultatem ad re-
nunciationem ita faciendam & eodem modo
illam acceptet: tunc reſolvit Suarez non licere
Epiſcopo

Epiſcopo illos ordines conferre; quia tunc ex ſpeciali modo, & conceſſione Pontificis non minus renunciatur Dignitas Epiſcopalis, quoad minores ordines: explicat textum noſtrum Felicianus de Vega *in cap. 4. § ſi vero, de judiciis à n. 33. & ante.*

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus titularis poſſit licitè ordines conferre? Et an quemadmodum ex textu noſtro requiritur, ut rogatus ſit Epiſcopus, qui renunciavit loco tantum ad hoc, ut poſſit ordines conferre minores, & majores; ſic etiam quando renunciavit Dignitati Epiſcopali, debeat eſſe rogatus, ut queat minores ordines conferre. Et an pœna textus noſtri ſit ſuſpenſionis cenſura, vel irregularitas. Et an dum excuſat ordinatum, ex ignorantia, ſit intelligendum de vincibili, aut invincibili? Et an cum renunciat Epiſcopus, intelligatur in dubio renunciaſſe loco tantum, vel loco, & Dignitati ſimul?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi titulares ſunt qui ſolum habent Eccleſiarum titulum, & carent populo, & facultatibus. Et qui ſint, n. 2. ſolentque pro infirmis, & impeditis creari, n. 5.*

3 *Papa poteſt conſtituere Epiſcopatus in provinciis Infidelium.*

4 *Epiſcopi titulares taliter veri dicuntur, ut debeant ab omnibus Catholicis honorari; ſic ut contrarium aſſerere ſit hæreticum. Etſi vocentur portatiles, amobiles, commendatitii, & n. 7.*

7 *Epiſcopi expulſi à ſedibus Epiſcopalibus retinent juriſdictionem, poterunt ſubditos in aliena Diœceſi ordinare, licentia petita, etſi non obtenta; vocandique ſunt ad Concilium, n. 8.*

9 *Epiſcopi titulares non poſſunt alios, ſine licentia proprii Epiſcopi ordinare, & n. 11. Nec in loco nullius Diœceſis, n. 13.*

10 *Epiſcopum non faciunt potentia divitiarum, aut humilitas paupertatis.*

13 *Ordines conferendi facultas intelligitur in illis Epiſcopis, qui habent Diœceſim.*

14 *Epiſcopi, qui Diœceſim non habent, nequeunt conferre ordines, etiam prætextu familiaritatis, aut continuæ commenſalitatis.*

15 *Ordo ſuſceptus ab Epiſcopo, qui non habet Diœceſim, tenet, cum hoc pendeat à charactere.*

16 *Epiſcopus titularis ordinans ſine licentia proprii Epiſcopi ſuſpenditur, & ordinatus punitur.*

17 *Titularis Epiſcopus quare minores ordines non præſtet, ſicut qui renunciavit Epiſcopatui confert, cum uterque æquiparetur; eo quod nullus queit promovere ſine expreſſa proprii Epiſcopi licentia.*

18 *Titulares Epiſcopi, ſicut ab infidelibus expulſi, quando queant proprios ordinare ſubditos, & n. 21.*

19 *Titulares Epiſcopos creat Pontifex ad converſionem hæreticorum, & infidelium, & ad fidem Catholicam eis annunciandam, & ad alios effectus, n. 20.*

22 *Titulares Epiſcopi non ſunt creandi, nec dandi ſuffraganei, niſi Eccleſiis Cardinalium, & illis, qui eos ſolent habere, & ad minus cum ſtipendio centum aureorum de Camera ſuper fructibus illius Eccleſiæ.*

23 *Titulares Epiſcopi quæ Pontificalia queant exercere.*

24 *Titularis Epiſcopus debet habere expenſas pro ordinandis alienis ſubditis, ſicut alius Epiſcopus, qui invitatus accedit.*

25 *Epiſcopus renuncians Epiſcopatui, & rogatus ab alio, ut ordines conferat licentia fiet proprii Epiſcopi, etiam in ordinibus minoribus.*

26 *Epiſcopus renuncians Epiſcopatui quoad Dignitatem, cenſetur etiam quoad locum renunciaſſe.*

27 *Epiſcopus, qui renunciavit loco rogatus ab alio Epiſcopo, poteſt ordines conferre, ſicut ante.*

28 *Epiſcopus, qui renunciavit loco, & Dignitati, ſi ordinat, efficitur ſuſpenſus, non irregularis. Et quare, n. 31. Et de utriuſque differentia, n. 32. & 33.*

29 *Suſpenſus pro eo tempore, quo ſuſpenſus eſt, officii executionem non habet.*

30 *Ordinatus ab Epiſcopo, qui renunciavit loco, & Dignitati, non eſt impeditus ab executione ordinum, quos habet, ſed tantum ab illo, vel illis, quos ſuſcepit.*

32 *Verba* executionem officii, *intelliguntur reſpectiva, ſeu juxta ſubjectam materiam.*

33 *Irregularitas privat executiones omnium ordinum ſimpliciter.*

34 *Suſpenſio, quæ eſt cenſura, tollitur abſolutione, ſed quæ eſt pœna, diſpenſatione, ſicut irregularitas.*

35 *Ignorantia probabilis excuſat à culpa in ſuſceptione ordinum, non craſſa, &* num. 36. *Et qualiter intelligatur,* num. 37. *Et de qua pœna textus noſter loquatur,* numero 45.

36 *Ignorantia omnis culpabilis, comprehenditur ſub ignorantia craſſa, & ſupina.*

38 *Suſpenſio quando propria, vel non dicatur, ex datione, vel ſuſpenſione ordinum,* numero 39.

40 *Epiſcopus ſicut eget charactere, ut imprimat characterem, ſic etiam debet illum habere habilem, ut imprimat characterem alteri. Et qualiter* n. 42. & 43.

41 *Epiſcopus exiſtimatus talis, ſi revera characterem non habet, nec illum alteri imprimet.*

44 *Diſpenſatio cum ordinato ignoranter, qua de cauſa fiat?*

46 Cap. penultimo, de clerico excommunic. miniſt.

47 *Exercitium Officii Eccleſiaſtici, ſine culpa queit impediri.*

48 *Epiſcopus renuncians Epiſcopatui, in dubio tantum cenſetur, ut renunciet loco, non Dignitati: quare, n. 49.*

50 *Epiſcopus, qui ob ignorantiam renunciavit loco, & Dignitati, ſi poſtea litteris dedit operam, poterit iterum eligi, & poſtulari.*

1 AD primam difficultatis partem, ut reſpondeam, præmitto dicendum quod titulares Epiſcopi dicuntur qui ſolum titulum Eccleſiarum habent, populo tamen carent, & populo Chriſtiano, atque etiam facultatibus, qui nulla tenentes dicuntur ſecundùm Jacobat, *de Concil. lib. 1. pag. 70. & 84.* Mandoſius 11. *regul. 126. Cancellaria de beneficiis vacantibus per promotionem quaſt. 4. n. 5.*
2 † quales ſunt illi, qui aſſumuntur ad titulum Eccleſiarum, & Provinciarum, quæ a Sarracenis, vel aliis infidelibus occupantur, de quibus agit textus, & ibi Doctores *in Clementina pleriſque, de elect.* commemorans incommoda, quæ prove-
3 niunt ex proviſionibus iſtorum. † Et quod Papa poſſit conſtituere Epiſcopatus in provinciis, & terris infidelium per doctrinam Angeli *in l. id quod ff. de leg. 1.* latè reſolvunt Alphonſus Alvarez Guerrero *in ſpeculo Juris Pontificii cap. 31. à pagina 77.* Valenzuela *conſ. 26. num. 32. tom. 1.* cum multis Barboſa *p. 1. tit. 3. cap. 2. num. 47.* idem *dict.*
4 *p. tit. 1. cap. 6. à num. 15.* † ubi ex pluribus probat hos propriè dici Epiſcopos; ſicut tales debeant ab omnibus Catholicis honorari, in tantum, ut contrarium cum pertinacia aſſerere, ſit hæreticum, ut advertit Paulus Griſaldus *in deciſion. fidei Catholica*, verb. *Epiſcopus, num. 10.* & melius eorum neceſſitatem contra noſtræ tempeſtatis hæreticos: explicat Petrus Bollus *in œconomia Canoni-*
5 *ca, claſſe 3. cap. 2. §. 4.* † qui frequentius dantur à Romano Pontifice, velut Coadjutores Epiſcopis infirmis, ſenibus, aut alia ſimili ratione impeditis, ut deducitur ex textu *in cap. paſtoralis, cap. petiſti, cap. non autem 7. quaſt. 1. & cap. ex parte de Clerico ægrotante*, & de fine inſtituendi Epiſcopos hos in Eccleſia, ſcripſit Barboſa *ſub num. 16.* ſupra, quem omnino leges *in dict. p. 1. paſtor. tit. 3. c. 2.*
6 *num. 47.* † Quare etſi hos Epiſcopos ſine cauſa liberè eſſe in Eccleſia, dixerit Canon. *de locis Theologicis lib. 5. cap. 2. pag. 293.* aliosque aliquibus minus honorificis nominibus ſoleant alii afficere, cum aliquando dicantur portatiles, ſeu commendatitii, ut refert Quintanadvennas *in cap. de multa de præb. num. 50.* nonnunquam etiam appellentur ambulatorii, portativi, & mobiles, ut refert Petrus Greg. *Syntagm. Juris lib. 15. cap. 12. de Epiſcopis num. 44.* nec defuerint qui aſſererent illos propriè non eſſe Epiſcopos, ſed abuſivè, ut conſtat ex adductis à Mandoſio *ſupra*, Gomez *in regula de annali poſſeſſore quaſt. 37.* tamen ut ait idem Quintanadvennas, verè Epiſcopi ſunt, & ut tales ſunt honorandi ab omnibus Catholicis. Aliquid dico *ſub. q. 11. dict. c. 11. de temporib. ordin.* verſ. *Epiſcopus titularis.*

7 Deinde adverto eſſe nonnullam differentiam inter iſtos titulares, ſeu renunciantes Epiſcopatui, & inter illos, qui vi, aut metu infidelium ſunt expulſi à propriis Sedibus Epiſcopalibus, quia iſti juriſdictionem retinent, cum ſubditos adhuc habeant, juxta *clem. 1. de foro comp.* in quos etiam extra propriam Diœceſim poſſunt juriſdictionem exercere, petita à proprio Ordinario licentia, etſi non obtenta, ut notant Jacobat. *de concil. lib. 1.*
p. 70. † ubi reſolvit quæſtionem contra *can. ſupra*, 8
Bannez 2. 2. *quaſt. 1. art. 10. n. 2.* & alios vocandos eſſe ad concilium, cum iſti adhuc retineant ordinem, & juriſdictionem. De quo Barboſa *dict. part. 1. tit. 1. cap. 6. ſub num. 20. & in allegatione 93. num. 1.* cæteros autem titulares differre, ac renunciantes, docet idem Barboſa *dicta part. 1. ſub n. 18.* ubi eos aſſimilat juxta dictum ſupra de renunciante Epiſcopo, Dignitati, & loco.

Ad primam difficultatis partem jam reſpondeo 9
dicendum iſtos Epiſcopos titulares, non poſſe alios ſine licentia proprii Epiſcopi ordinare; quia, etſi ut probat Barboſa *dict. part. 1. cap. 6. tit. 1. ſub num. 18.* non debeant prædicti Epiſcopi titulares fraudari, debito Epiſcopali; cum ſit indignum quod accidens pecuniæ, magis, quàm ſubſtantia ordinis Epiſcopalis habeatur: argum. *cap. acceſſo-*
rium de reg. juris, ſiquidem, † ut ait D. Hieron. 10
relatus *in cap. legimus in Iſaia*, verſ. *ubicumque*, ſcribens ad Evagrium Epiſcopum, potentiam divitiarum, aut paupertatis humilitatem, non facere Epiſcopum ſublimiorem, vel inferiorem; & ita ſentit gloſſa ibi, in verbo *ejuſdem meriti*, tenere, & ſentire viros ſapientes, peritos, ac diſcretos; etſi Idiotæ homines, ac vulgares ſoleant contemnere Epiſcopos abſque magnis reditibus.

Verùm quia iſti propriam ſedem non habeant, 11
non poterunt ordines conferre abſque licentia ſui
proprii Epiſcopi. † Nec in loco nullius Diœce- 12
ſis, ut de Epiſcopis Epiſcopatui renunciantibus, jam ſupra dictum eſt, & tradit ex Trid. *ſeſſ. 14. de reform.* Barboſa *ibi cap. 2.* idem *dicta part. 1. tit. 1. cap. 6. num. 18. in fine, & alleg. 6. part. 2.* vide ſupra
cap. 11. de temp. ordin. quaſt. 5. verſ. *ad ſextam.* † 13
Diana *p. 5. tract. 2. reſ. 5.* ubi *ex dicto cap. 2. Trid.* dicit facultatem conferendi tonſuram, vel alios ordines datam Epiſcopis, procedere in illis Epiſ-
copis, qui habent Diœceſim, † non in aliis eam 14
non habentibus; quia iſti ordines miniſtrare nequeunt, nec prætextu familiaritatis, aut continuæ commenſalitatis ſuæ, abſque proprii Epiſcopi licentia expreſſa, aut litteris dimiſſoriis ad aliquos Sacros ordines, aut minores, vel ad primam Tonſuram: idem probat Trid. *ſeſſ. 6. cap. 5.* Gutierrez *can. lib. 1. cap. 26.* Flamin. *de reſignat. lib. 1. quaſt. 17. num. 17.* Ugolin. *de poteſt. Epiſcopi cap. 4.*
§. 14. † Tamen ſi ordinent, ordo tenet, cum pen- 15
deat à charactere, quem habet titularis, ſicut alius
quilibet Epiſcopus. † Tamen arbitrio proprii 16
Epiſcopi, ſic ordinatus punitur, & Epiſcopus titularis, qui cum ordinavit ſine commendatitiis ſui proprii Epiſcopi, ſuſpenditur per annum, ut docent Azor. *part. 2. lib. 3. cap. 48. quaſt 9. mor.* Vaſquez *in 3 p. tom. 3. diſp. 242. ex num.* . Diana *dicto reſ. 5. in fine*, & omnes per Trid. *dict. cap. 2. ſeſſione 14.*

Poſſes nunc dubitare quare titularis Epiſco- 17
pus primam Tonſuram, & minores ordines non præſtet, quemadmodum videmus poſſe conferre ex noſtro textu Epiſcopum, qui renunciavit Epiſcopatui, juxta caſus ſuos, & relatos ſupra *in princ.* cum Barboſa *in dict. p. 1. tit. 1. cap. 6. ſub num. 18. in fine*, eos æquiparet dum dicit titulares, & renunciantes convenire; quia nullus poteſt alienos ſubditos ſine expreſſa proprii Epiſcopi licentia promovere, etiam ſi in loco nullius Diœceſis locum ſibi eligant, ut obvietur fraudibus,

præcipuè

Digitized by Google

præcipuè ſi conſideres Abbates, ut iura dico eos
minores ordines poſſe conferre. Tameo tu reſol-
ves dando rationem differentiæ propter expreſ-
ſam deciſiooem Pontificis in textu noſtro: de ejus
ratione jam *ſub principio* adduxi.
18 Deinde poſſes ſecundò dubitare quare ſic ab-
ſolutè negetur Epiſcopis titularibus ordines con-
ferre; cum id permittatur, ut jam dixi *in verſ. dein-
de adverto*, Epiſcopis ab Infidelibus expulſis circa
ſuos ſubditos in Diœceſi aliena, petita licentia,
etſi non obtenta. Verùm ego idem reſpondeo di-
cendum in titularibus, ſi fortè ad ſe venirent or-
dinandi aliqui ſui ſubditi; quia revera illi crean-
tur Epiſcopi ſub aliquo titulo Epiſcopatus exi-
19 ſtentis apud Infideles, † quia cum eos creet Pon-
tifex ad finem ſupernaturalem aſſequendum, ad
converſionem ſcilicet hæreticorum, & Infidelium,
& ad fidem Catholicam eis annunciandum, ut rectè
conſideras Barboſa *dict. p. 1. tit. 3. cap. 2. à num. 47.*
legendus ex loco D. Marci 26. ibi, *Euntes in mun-
dum univerſum prædicate Evangelium omni crea-
turæ; qui crediderit, & baptizatus fuerit ſalvus
erit, qui verò non crediderit condemnabitur.* Et
ex illo Math. ultimo, ibi; *Docete omnes gentes bap-
tizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus
Sancti, docentes eos ſervare omnia quæcumque man-
davi vobis*, adjiciens illa verba; *Ecce ego vobiſcum
ſum uſque ad conſummationem ſæculi*, & adducit
Barboſa bene loquentem, Gerſon *de poteſtate Præ-
lati, conſid.* 8. in illis verbis: *Status Epiſcopalis;
licèt poſſit in aliquo eſſe ſine plebe, & ſine uſu, vel
exercitio; hoc tamen fieri* non *convenit; quia ina-
20 ne, & monſtruoſum hoc in Eccleſia videretur.* † Ob
idque ait idem Barboſa non eſſe hos Epiſcopatus
impartiendos omnibus citra delectum; quia etſi
nihil Chriſtiano ſit optabilius, & pulchrius Pa-
ſtori, quàm pro grege ſibi credito mortem appe-
tere; tamen ſunt multi, qui hoc verbum capere
non poſſuot: & ſic bene dicit Petrus Greg. *Syn-
tagm. juris lib. 15. cap. 12. de Epiſcopis* n. 45. quod
finis principalis, quo hujuſmodi titulares Epiſ-
copatus conferri, & acceptari debent, oportet ut
ſit ille, nempe quod cum proficiſcantur proviſi,
& experiantur ſe ex grege Dominico oves aliquas,
vel unam priſtinæ ſaluti reſtituant exemplo boni
Paſtoris, vel qui ibi ſuot fideles io fide ſollicitè
conſervent, aut nutriant: ſic Barboſa ubi ſupra
21 *dict. p. 1. tit. 1. c. 6. ſub num. 16.* † ſequitur ergo quod
etſi tales Epiſcopi non vadant ad illas terras Infi-
delium: tamen aliqui eorum ſubditi Chriſtiani ve-
niant, ut poſſint extra Diœceſim illos ordinare, pe-
tita licentia; etſi non obtenta, quemadmodum di-
ctum eſt de Epiſcopis expulſis à ſuis Epiſcopati-
bus; quod autem jam eſt dictum de titularibus, &
renunciantibus procedit, quando volunt ſubdi-
tos alieoos ordinare.
22 Pius verò V, quem refert Barboſa *dicta p. 2.
alleg. 6. n. 2.* ſancivit decreto ſuo conſiſtoriali hu-
juſmodi Epiſcopos titulares non eſſe creandos, nec
ſuffraganeos dandos, niſi Eccleſiis Cardinalium,
& illis, quæ eos ſolent habere, & cum certo ſtipen-
dio perpetuo, ad minus ducentorum aureorum de
Camera ſuper fructibus illius Eccleſiæ, qui pro-
23 pria authoritate ab ipſo percipi poſſint: & idem
Barboſa ibi: *à num. 3.* tradit quæ Pontificalia poſ-
ſint illi Epiſcopi exercere, vel non; ubi videbis, &
applicabis quæ dixi ſupra *de authoritate. & uſu
Pallii. & in dicto cap. 11. de temporib. ordin. q.* 10.
verſ. *ad ſecundam*, ubi plura de Pontificalibus, &
ſub q. 11, in verſ. *item ſi Epiſcopus.*

Et ſic notandum eſt, ut quemadmodum Epiſco- 24
pus, qui invitatus accedit pro ordinandis Cleri-
cis ad aliam Diœceſim, debet habere expenſas, ut
docent Archidiaconus *num.* 2. Turrecrem. *num. fin.*
& Bellamera. *in cap. nullus primas 9. q. 2.* Jacobus
de Graff. *in aureis deciſ. p. 2. lib. 1. cap.* 10. *num.* 3.
Thom. Valaſc. *tom. 1. alleg. 5. n. 55.* ſic etiam Epiſco-
pus titularis miniſtrans ordines in aliena Diœceſi
de conſenſu proprii Epiſcopi, & ejus ſubditis, de-
beat obtinere expenſas, ut eodem Valaſco *n.* 56.
ſequitur Barboſa *dict. alleg.* 6. *num.* 20.
Ad ſecundam quæſtionis partem videtur du- 25
bium oriri; eo quod Pontifex in prima textus no-
ſtri parte loquens de Epiſcopo, qui tantum re-
nunciavit loco, ut rogatus ab alio ordines mino-
res conferat; & nihil in ſecunda parte de tali ro-
gato Epiſcopo addidit: & difficultatem adducens
Suarez *de cenſur. diſp. 31. ſect. 1. num. 5.* explicat di-
cendo æquè neceſſarium etiam fuiſſe in ſecundo
caſu, ſicut in primo membro, ut talis ordinatio
licitè fiat, quandoquidem licentia proprii Epiſco-
pi neceſſaria eſt ad quoslibet ordioes minores,
etiam conferendos, vel recipiendos.
Cum conſtet renunciantem Epiſcopatum quo- 26
ad Dignitatem, à fortiori renunciaſſe quoad lo-
cum; & ſic juriſdictionem non retinere, & ob id
indigere facultate proprii Epiſcopi, ut ordinatio
licitè fiat; ſed ait Suarez Pontificem omiſiſſe il-
lam declarationem, quia ad noſtrum titulum non
ſpectabat; quia ſi ex ullo alio capite ordinatio pec-
caminosè fiat, & inde contrahatur aliqua cenſura
illam non provenire ex eo quod ordinans renun-
ciaverat Epiſcopatui, etiam quoad Dignitatem,
de qua re agebatur hic; ſed quia ſine debita ſo-
lemnitate, & juriſdictione actum Pontificalem
exercuit. Ita ille. † Et exiſtimo in hunc ſanè mo- 27
dum expendenda ſupra *in princ.* adducta, quibus
addo quæ tradit Diana *dict. p. 5. tr. 2. reſ. 6. & 7.* ubi
ex noſtro textu cum Butrio, & Abbate, & cum
Magiſtro Candido *tom. 4. diſquiſit. 4. art. 3. dub.* 5.
dicit quod Epiſcopus, qui renunciavit loco roga-
tus ab aliquo Epiſcopo, poſſit omoes ordines con-
ferre, ſicut ante, cum propriè maneat Epiſcopus;
& tu inquam dictum Suarez explanabis in ſecun-
do membro, reſpectu ordinum minorum, juxta
dicta ſupra *in princ.* in verſ. *deducunt.*
Ad tertiam quæſtionis partem præmittes dicen- 28
dum ex textu noſtro renunciantem Epiſcopum
loco, & Dignitati, non habere executiooem ſui
officii, ut dixi *in princ.* & in verſ. *ſanè.* Dubitant
verò Doctores, an illa ſit ſuſpenſio, an verò irre-
gularitas? ſed quia uberius expones ex modo, quo
declaravi has pœnas ſupra *in cap. 11. de temporib.
ordin. quæſt.* 11. ideò breviter reſpondebis textus
noſtri pœnam, potius eſſe ſuſpenſionem, quam
irregularitatem, ut ſuadetur ex verbis textus noſtri
ibi: *executionem officii non habebit*: quæ propriiſ-
ſimè conveniunt ſuſpenſioni. † Cum revera ſuſ- 29
penſus pro eo tempore, quo ſuſpenſus eſt, non
habeat officii executionem, quod nihil aliud eſt,
quàm eſſe prohibitum ſe impeditum à tali execu-
tione: beoe, & optimè probat Suarez, videndus
ſupra *de cenſur. diſp. 31. ſect. 1. num. 7.* applicans
deciſiooem textus *in cap. inquiſitionis de accuſa-
tion.*
Et quia ſic ordinatus non manet impeditus ab 30
executione omnium ordinum quos habet, vel ab
illo, vel illis quos à tali Epiſcopo ſuſcepit, deinde
probat, † quia etſi ſub eadem voce includatur ir- 31
regularitas, cùm tamen ſuſpenſio ſit pœna mitior

ta.:quam lex pœnalis textus noſter ſit mitiori mo-
do inrerpretandus; eo quod aliud hic non cogit,
maximè quia irragularitas videtur eſſe pœna im-
proportionata valde propter factum, quod non
32 videtur eſſe adeo grave. † Deinde quia verba illa
executionem afficis, omnes intelligunt reſpectivè, ſeu
juara ſubjectam materiam, ſcilicet ab officio ſuſ-
cepto per ordinationem à tali Epiſcopo; quia iu
eo punitur, in quo deliquit, & ſolum cenſetur eam
execurionem nou habere, quam alius dare non po-
33 tuir, † & irregularitas privet executione omnium
ordinum ſimpliciter.

34 Nec obſtat dicere textum uti diſpenſationia
verbo, quæ propriè cadit in irregularitatem; non
ſic in ſuſpenſionem: verùm ipſe Suarez ex Trid.
cap.6.ſeſſ.24, de reform. & cap.2. hoc tit. probat vi-
dendus *num.8. & num.6.* quod licèt cenſura, quæ
eſt ſuſpenſio, quæ eſt pœna, ut in textu noſtru
tollitur per diſpenſationem, & in hoc habere
communionem cum irregularitate: latè & bene
expendit diſtinguendo ipſe Suarez *dicto num.* 8.
in fine.

35 Ad quartam quæſtionis partem, ut reſpondeam,
præmitto quæ adduxi etiam *ſub dicta cap.* 11. *de
temporibus. ordin. quæſt.* 12. à verſ. *ſed huc omnia*,
ubi de excuſatis à pœna ſuſpenſionis ex bona fide,
aut propter ignoranriam: quare cum teatus noſter
bic infinalibus verbis non ſuſpendat ab executio-
ue ſcientem, *niſi quando adſit craſſa, & ſupina
ignorantia*; & licèt quidam dixerint intelligendum
eſſe de ignorantia culpabili, ut docet hic Innocen-
tius, & addit Suarez, *dicta diſp.* 31. *ſect.* 1. *ſub n.* 10.
ut poſſet explicari juata ſenſum eorum, qui dicunt
dari ignorantiam culpabilem ſufficientem ad pec-
catum mortale, quæ minor eſt, quàm craſſa, &
de tali ibi eſſe ſermonem, vel de ignorantia ve-
nialiter tantum culpabili, ſecundùm opinionem
Cajetani aſſerentis ad ſuſpenſionem ſufficere pec-
catum veniale.

36 Et quia juxta uſum Pontificii juris conſtat ſub
ignorantia craſſa, & ſupina omnem ignorantiam
ſimpliciter culpabilem comprehendi, & ignoran-
tiam, quæ ab his diſtinguitur eſſe inculpabilem,
juxta textum *in cap. ut animarum de conſt. lib. 6. &
ex cap. penult. de Clerico excommun.* & aliis; ideo
communis interpretatio gloſſæ, Abbatis, & alio-
rum, eſt, rextum noſtrum intelligendum eſſe de
37 ignorantia probabili. † Et ſic Suarez *num.* 12. ſu-
pra cum eadem gloſſa, ait loqui de ignorantia in-
culpabili, & propria diſpenſatione; quia illa ſuſ-
penſio ſine culpa contrahitur; quia non eſt priva-
tio uſus jam aliquando habiti, ſed impedimentum
38 ne recipiatur, † addens quod priori modo nemo
ſuſpenditur propriè, niſi ob culpam propriam, ſi
ſuſpenſio habet rationem pœnæ, vel ob cauſam
etiam propriam, & in ipſomet inventam, ſi ſuſ-
penſio ſolum ſit per modum cujuſdam inhabili-
39 tatis, ſeu irregularitatis ob aliquem defectum. †
Poſteriori autem modo dici poſſe quem manere
ſuſpenſum, ſolum propter defectum dantis; quia
ſcilicet non habuit poteſtatem dandi talem uſum,
ſeu executionem ordinis: nam tunc illa ſuſpenſio
non eſt pœna, nec privatio ſuperveniens, ſed quaſi
defectus quidam ipſi generationi conjunctus, qui
ſæpè provenit ex ſolo defectu virtutis in cauſa
efficienti.

40 Unde exiſtimat ita eſſe juſta prædictum poſte-
riorem modum in caſu textua noſtri; quia Epiſ-
copus ſicut indiget charactere, ut characterem
imprimat, ita requirit: quod habeat illum chara-
cterem habilem (ut ſic dicat) ad operandum, ut
conſerat alteri characterem ſimiliter habilem, &
expeditum ad ſuam operationem. † Cum ſicut 41
exiſtimatus Epiſcopus ſi reipſa non haberet cha-
racterem Epiſcopalem, non conferret ordinato
characterem ex Divina inſtitutione, ut ſupra dixi *de
temporibus ordin.* † ita ex Eccleſiaſtica inſtitutione 42
ſi Epiſcopus habeat characterem abſque habitu,
ſeu habilitate ad ſuum miniſterium conferat qui-
dem characterem; quia Eccleſia hanc impreſſio-
uem impedire nequit, ut jam dixi *ſub hoc textu*,
& patet ex adductis *ſub dicta tit. de temporibus or-
din.* præcipuè *ſub dicta cap.* 11. ſed non conferet
characterem habitualem ad operandum.

Ideoque ait eum, qui illum recipit manere ſuſ- 43
penſum ab executione etiamſi culpa caruerit, ad-
dens hanc ſuſpenſionem eſſe ſimi mam irregu-
laritati; ob id mirum non eſſe, ſi interdum con-
trahatur abſque culpa.

Prædicta interpretatio mihi non parum arridet; 44
etſi aliqui etiam dixerinr ex gloſſæ prima reſpon-
ſione, hic excuſationem ignorantiæ non admitti
ad impediendam ſuſpenſionem; quia ſupponitur
alia culpa recipiendi ordines ab Epiſcopo non ſuo:
nam cum textus noſter indiſtinctè loquatur de eo,
qui bona ſide à tali Epiſcopo ordinem ſacrum
ſuſcipit, ſive alias peccet, ſive non, hoc modo, &
alio improbans idem Suarez; ideo præfatam ſuam
ſententiam, tanquam communiorem, ſecurio-
rem, & magia conſentaneam proprietati verbo-
rum hujus textus amplectitur, cum fatendum ſit ſic
ordinatum non poſſe exercere ordines ſine Epiſco-
pi diſpenſatione qualiſcunque illa ſit, & Epiſco-
pum teneri ad diſpenſandum, ſi ſatis ei de igno-
rantia conſtet, ut probari videtur, *ex verſ. ſanè*,
textua noſtri uſque ad finem.

Et licèt poſſet dubitari de qua ignorantia, an 45
vincibili, vel invincibili, culpabili, vel inculpabili,
& de invincibili alii ſenſerint, quod ut non im-
probabile bene tradit expendens omnino idem
Suarez *dict. diſp.* 31. *ſect.* 1. *ſub num.* 11. cujus mo-
dus dicendi in ſubſtantia procedit, ſicut ipſe reſol-
vit ſuam ſententiam explanando; item ſi de vinci-
bili intelligatur textus noſter, tunc obſtent verba
hic: *niſi craſſa, & ſupina fuerit ignorantia.* Sin au-
tem de invincibili, & inculpabili, tunc obſtent jura
in *dict. cap. pen. cler. excomm. miniſt.* à paritate ra-
tionis, & textus *in dict. cap. ut animarum*, ubi di-
citur ignorantes non ligari, niſi eorum ignorantia
craſſa fuerit, vel ſupina. Tamen tu expendes mo-
do jam dicto, cum verba textus noſtri ſint plenè
intellecta, † & textus *in dict. cap. penult.* loquatur 46
de irregularitate ſolum ob culpam impoſita &
textum *in d. cap. ut animarum*, de vinculo, quoad
pœnam præter quam quod ibi, non de Pontificiis
legibus, ſed de ſtatutis ordinariorum ſermo ſit. † 47
Nec obſtabis dicendo ſuſpenſionem non incurri,
niſi propter culpam, ſed ignorantia invincibilia
excuſat à culpa; ergo. Quia reſpondetur ex fun-
damento relatæ ſententiæ, cum jam ibi dixerimus
ſine culpa impediti exercitium officii: & ſupra à
num. 36.

Ad quintam qoæſtionis partem, an cum renun- 48
ciavit Epiſcopus, intelligatur in dubio renunciaſſe
loco tantum, vel loco, & Dignitati ſimul? Et iu
hoc dubio breviter dico tenendum eſſe, ut renun-
ciaverit loco, tantùm, non Dignitati; quia qui re-
nunciavit, loco, & dignitati ideò renunciat, † 49
quia aut criminoſus, aut inſufficiens totaliter eſt,
ſed inſufficiens, & criminoſus nemo præſumitur,
niſi

niſi probetur *ex cap.cum in juventute, cap.dudum fin.*ubi latè dixi *de præſumpt.* & ex adductis *ſupr. in cap.unico de ſerm.in ordine faciendo.* Ergo non eſt dicendum, ut qui renunciant, Epiſcopus intelligatur renunciaſſe etiam Dignitati, ſed tantùm loco: ſic tenent Gratian. *diſcept. forenſ. cap.*291. *num.*51. Barboſa *in paſtorali allegat.*93. *num.*1.*verſ.& quando,* Alzedus *de præcellent.Epiſ-*
50 *copal.Dignit.p.*2.*cap.*5.*numero* 14. ubi etiam cum Vincent.de Anna *conſ.ſeu alleg.* 133. *num.*1. tenet Epiſcopum, qui ob ignorantiam renunciavit loco, & Dignitati, & poſtea operam litteris dedit, poſſe iterum eligi, & pollulari, nec ideo repelli; quia fuit inſufficiens, cum ſtudio, & diligentia, illud amovit impedimentum.

Ad Textum in Cap. II. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum ſuis clericis, qui ignoranter ordines receperunt ab Epiſcopo excommunicato.*

2 *Ordines recipiens ignorans probabiliter Epiſcopum eſſe excommunicatum, aut ſuſpenſum, non eſt reus culpæ, nec incurrit irregularitatem; debet tamen poſt notitiam abſtinere ab uſu ordinum, uſque diſpenſationem obtineat*, n. 3.

4 *Ordinatus cum ignorantia craſſa ab Epiſcopo excommunicato, non miniſtrabit ſine Papæ diſpenſatione, & punitur ut ipſe ordinans,* num. 6.

5 *Sciens, & ſcire debens æquiparantur.*

7 *Ordinatus ſcienter, aut ignorantia probali ab Epiſcopo excommunicato ſuſpenſo, vel interdicto, aut alia cenſura innodato, non recipit ordinis executionem, & eget diſpenſatione.*

8 *Suſpenſus, vel excommunicatus, non habet ordinum uſum; & ſic nequit alteri eos conferre.*

9 *Excommunicatus nequit alios excommunicare; ſed ſi ſit minori excommunicatione, poterit alios abſolvere*, n.10.

1 TExtus iſte quoad diſpenſationem Epiſcopi propter ignorantiam terminatur ex dictis ſupra *cap.*1. verſ. *ad quartam quæſt.* 1. Eſt enim ejus deciſio, ut Epiſcopus poſſit diſpenſare cum ſuis clericis, qui ignoranter ordines receperunt
2 ab Epiſcopo excommunicato, † quia ut probat abundè Barboſa hic *num.*1. & 2. cum multis ab eo relatis qui ſic recipiens probabiliter ignoravit Epiſcopum eſſe excommunicatum, aut ſuſpenſum, & ordines recipiat, illos exequendo, non ſit reus alicujus culpæ, ſuppoſita hac probabili ignorantia, nec incurrere aut adminiſtrando, irregularitatem.

3 Sed poſtquam ſufficientem habuerit notitiam, quod Epiſcopus, à quo fuit ordinatus, erat excommunicatus, aut ſuſpenſus, abſtinere debeat ab uſu ordinum, quouſque diſpenſationem obtineat, quam poſt dignam pœnitentiam ab Epiſcopo prævia cauſæ cognitione impetrare poterit: & probat idem Barboſa *de officio Epiſcopi p.*2.*allegat.* 48. *n.* 10. *prope finem.*

Verùm ſi ordinetur ſcienter, ſive ex ignoran- 4
tia craſſa, vel probabili ab Epiſcopo excommunicato, ſolus Pontifex diſpenſabit, ut in ſimili patet ex textu, *in dicto cap.* 1. *hoc tit.* ſicut & ipſe excommunicatus miniſtrans, eſt à ſolo Papa diſpenſandus ex gloſſa, *verb. Penès ipſos in cap. Præsbiteros* 50. *diſtinctione*, † ita qui ſciens, vel 5
ſcire debens (quod par eſt *l. quod te in fine*, ibi gloſſa *ff. ſi certum petatur, l. qui fundum §. ſervus ff. pro emptore*, cum citatis à Stephano Gratiano *diſcept. forenſ. cap.* 194. *numero* 1. & *in libello de principius utriuſque juris littera* 5. *numer....* † ab 6
eo ordinatur, ſit particeps ejuſdem delicti, & conſequenter ejuſdem ſuſpenſionis, vel irregularitatis, prout notatur, *in cap. ultim. de apoſt.* docent Covarruu. *in cap. Alma mater, part.*1.§.6. *numero* 6. Suarez *de cenſ. diſputatione* 31. *ſectio* 1. *numero* 61. Bernard. Diaz *in praxi cap.* 28. *numero* 3. Sylveſter *verbo irregularitas* §.9. verſ. *ſeptimo quæritur* Majol *de irregul. c.* 25. *n.* 2.

Ex his ſit juxta textum noſtrum, quod ordi- 7
natus, ſive ſcienter, ſive ignorantia probabili ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, interdicto, aut quavis alia cenſura innodato, non recipiat ordinis executionem, ſed indigeat diſpenſatione, † ea ratione, quia cum ſuſpenſus, vel 8
excommunicatus non habeat uſum ordinum; ideo illum alteri conferre non poſſit: argum. textus, *in cap. Daibertus* 1. *quæſtione* 7. & *in cap. qui perfectionem* 1. *quæſtione* 1. & argum. eorum, quæ dixi ſupra *cap.* 1. *quæſtione* 1. ſub verſ. *ad quartam.* Secundo quia cum hæc ſuſpenſio, non ſit pœna, ut ibi dixi, ad eam incurrendam, non requiritur culpa: & ita banc ſententiam contra Turrianum, *de cenſuris lib.* 5. *diſp* 46. *dubio* 2. & Dianam, *part.*5.*tract.*10. *reſolut.* 39. tenent Suarez, *de cenſ. dicta diſp.*31.*ſect.*2.*num.*62. & ibi: *num.*61. *ſect.*1. Fillucius *tract.*27.*num.*80. & *tract.*20.*cap.*7. *quæſt.*6. *num.*199. Bonacina *de cenſ. extra Bullam diſp.* 3. *quæſt. puncto* 10.*num.*1. Covarruu. *in dicto cap. Alma dict.* §.6.*num.*6.*verſ.nihilominus*, cum aliis multis Barboſa *dict.allegat.*48.*num.*9. & probant gloſſæ *in cap. ab excommunicato* 9. *quæſt.* 1. verbo *quondam*, & *in cap. ſi qui à ſimoniacis* 1. *q.* 1. gloſſa *verbo ignorantia, in dict. cap.* 1. *hoc tit.* & *in cap. cum illarum*, verbo *diſpenſare de ſent. excomm.* Barboſa hic *num.* 2. ex gloſſa verſ. *ex-* 9
communicato, ibi: *ſed nunquid poſſit alios excommunicare*, docet quod excommunicatus non poteſt excommunicare; quia ſententia excommunicationis ſi feratur à judice excommunicato, nullius eſt momenti, ea *c. audivimus* 24. *q.*1. † Sed 10
obſtrictum minori excommunicatione; poſſit alios abſolvere à cenſuris, & à peccatis, & actus juriſdictionis exercere. Et ad plenam tractationem adjunges quæ latè dixi *in c. ad probandum de ſent. excomm.* & applicabis notata dicta *in cap. ab excommunicato de reſcriptis*, & *in c. paſtoralis* §. *verum de apell.*

QUÆSTIO I.

An Epiſcopus excommunicatus degradatus, validè conferat ordines? Et an Epiſcopus ſuſpenſus à collatione ordinum minorum, poſſit conferre ordines majores? Et an ordinatus incurrat ſuſpenſionem, qui recipit ordines ab Epiſcopo excommunicato vitando. Et quid ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo per vim, aut metum cadentem in virum conſtantem? Et an Epiſcopus conſecrationem recipiens ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo, afficiatur cenſura aliqua.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus excommunicatus, degradatus, ſuſpenſus, interdictus, hæreticus, præciſus, aut privatus Epiſcopatu validè ordinat. Et de ratione reſpectu hæretici*, numero 9. & ante.

2 *Eccleſia non curat iterato ordinare ordinatos ab hæreticis contra Cyprianum, & Epiſcopos Africæ, credentes baptizatos ab hæreticis, iterum baptizandos.*

3 Cap. in Eccleſia 1. q. 1.

4 Cap. nos conſecrationem 9. q. 1.

5 *Concilii Nicen.* can. 17. & 19.

6 *Gloſſa* in cap. nos conſecrationem §. ſed excommunicati 9. q. 1.

7 Cap. ordinationes 9. q. 1.

8 Cap. Daibertum 1. q. 7. Cap. accidens diſt. 50. Cap. degradatio de pœnit. diſt. 6.

10 *Degradatus validè ordinat.*

11 *Excommunicatus, qui durante excommunicatione ordinat, num irregularis fiat?*

12 *Epiſcopus à collatione ordinum minorum, quando poſſit ordines majores conferre?* numero 11.

14 *Suſpenſus ab audiendis confeſſionibus, poteſt celebrare.*

15 *Epiſcopus ſuſpenſus ab officio conferendi; non ideo ſuſpenſus cenſetur ab officio conſecrandi & ordinandi.*

16 *Suſpenſus ab adminiſtratione Sacramentorum, non ob id dicitur ſuſpenſus à celebratione Miſſa.*

17 *Ordines recipiens ab Epiſcopo excommunicato vitando, remiſſivè.*

18 *Ordinatus ab Epiſcopo excommunicato hæretico, vel ſuſpenſo, incurrit ſuſpenſionem, etiam ſi metu ordinetur.*

19 *Lex ob nullum metum, eſt violanda.*

20 *Religioſus ordinatus ab Epiſcopo excommunicato, vel hæretico, à quo diſpenſetur.*

21 *Epiſcopus conſecrationem recipiens ab Epiſcopo excommunicato, vel hæretico, ſuſpenſo, aut degradato, à quo diſpenſetur* numero 22. & 23.

22 *Epiſcopus queit abſolvere ab excommunicatione juris, non reſervata.*

23 *Sacerdos abſolvit ab homicidio, ſed in irregularitate contracta, ſolus Papa diſpenſat. Non enim valet argumentum ab abſolutione ad diſpenſationem.*

AD primam quæſtionis partem, reſpondeo 1
quod Epiſcopus excommunicatus, degradatus; imò ſuſpenſus, interdictus, hæreticus, ſimoniacus, præciſus, aut privatus Epiſcopatu, validè ordinat; quia hæc non tollunt characterem Epiſcopalem, ratione cujus poteſt validè ordines conferre: ſic docent Sotus *in 4. diſt. 25. quæſt. 1.* Henriquez *lib. 20. c. 21.* Filliuc. *tom. 1 tract. 9. c. 5. num. 92.* cum aliis Bonacina *tom. 1. diſp. 8. puncto 4. num. 2.* & communiter cum Villalobos, & Doctoribus ſequitur Ægidius Trullench. *de Sacram. lib. 4. cap. unico, dub. 6. num. 1.* modo tamen ſint verè Epiſcopi ritè electi, ac conſecrati, habeantque veram materiam, & formam, cæteraque adſint, & tenent ex ea ratione, quia character Sacerdotalis Epiſcopi extenditur ad hanc poteſtatem; at character eſt indelebilis, & conſequenter remanet in prædictis. Ergo validè poterit ordines conferre: dicunt tamen peccare Epiſcopum; & tunc etiam ordinatur, qui præter peccatum incurrit ſuſpenſionem.

Et de hæretico, de quo majus dubium eſſe 2
poſſet, patet ex praxi Eccleſiæ, quæ non curat iterato ordinare ordinatos ab hæreticis, contra id, quod ſenſère olim Cyprianus, & Epiſcopi Africæ cum eſſent in ea opinione, ut crederent baptizatos ab hæreticis, iterum baptizandos eſſe, judicandumque, ita ſimiliter de ordinatis ab hæreticis eos ſimiliter ordinandos eſſe. † Et ſic Diana *p. 8.* 3
tract. 2. reſ. 2. in fine, ait, ut quod Gratianus dixit *1. quæſt. 1. cap. in Eccleſia*, aſſerendo ordinatos ab Epiſcopo hæretico, verè ordinatos non eſſe, habere ſenſum illum, nempe quod ordinatio non ſit rata, ſed quod ordinis recepti executio ſit ſuſpenſa, nec redigenda ad actum.

Unde infertur quod ſic ordinati, ſint ſuſpenſi 4
ab executione ſuorum ordinum per dicta *in c. 1. hoc tit.* quo in ſenſu venit intelligendus Gregorius Magn. *lib. 3. epiſtola* 1. relatus *in cap. nos conſecrationem 9. quæſt.* 1. quatenus dicit ordinationem celebratam ab excommunicato, nullam eſſe, debeat recipi declaratione ſequenti, ſcilicet nempe, ut quod ad actum exercitum reduci non poteſt, idem ſit quoad rem, ac ſi non eſſet; & ſic ait Diana meritò dici non conſecratos, qui per hæreticos ſunt initiati, cum nullum ſuorum ordinum uſum habeant, ſaltem licitum, ſed negari non poſſe, quin ordinati ab hæreticis characterem, & ſacramentum recipiant.

Nec obſtat Concil. Nicen. *can. 17. & 19.* ubi 5
habetur talem ordinationem eſſe irritam; quia ut reſpondet ſupra Trullench. *dict. num. 1. in fine*, dicitur irrita, non quoad ſubſtantiam, ſed quoad uſum, & exercitium, hoc eſt, ut non poſſit licitè exerceri, & uti, vel dici poſſit per exaggerationem ad terrorem; val tertio quia illi Epiſcopi non erant verè Epiſcopi; ſic cum Villalobos, & Bart. Ledeſma.

Quo pacto lucem accipiunt gloſſa *in cap. nos* 6
conſecrationem §. ſed excommunicati 9. *q.* 2. quatenus refert Ruffinum, & Faventinum tenentes negativam ſententiam eo fundamento; quia ſic negaſſe videntur Innocent. I. *epiſt.* 18. *Leo I. epiſt.* 48. ut refertur *in c. in Eccleſia* 1. *quæſt.* 1. Gregor. *ſupra & lib. 8. epiſt.* 65. ut refertur *in c. nor in hominem 9. quæſt.* 1. & Damaſus Papa *epiſt. 4. ſeu 5.* ut refertur *in c. per illicitam ibidem*, expreſsè dicens

talem

talem ordinationem debere reiterari, ut etiam di- 7 citur *in præcedenti cap. excommunicari.* † Et ſimiliter Urban. II. *in Synodo Placentina*, ut refertur *in cap. ordinationes dict. cauſæ 9. quæſt.* 1. itaque Baunius *in Theolog. mor. tract. 6. quæſt. 9. aſſert. 2.* Hurtad. *de Sacram. ordinis difficult.* 17. judicant reſpondendo ad prædictas authoritates, ordinationes factas à prædictis Epiſcopis, eſſe irritas quoad ordinum exercitium, non quoad validita- 8 tem. Et bene occaſione alterius quæſtionis ex pendit textum *in dict. cap. Daibertum 1. quæſt.* 7. & alia jura, ſcilicet *cap. accedens diſt.* 50. cum gloſſa *ibi*, & *in cap. degradatio de pœnis lib.* 6. Diana *p. 8. tract. 2. reſ. 48. in princ.*

9 Unde dicit Præpoſitus *in 3. p. quæſt. unica de Sacram. Ordin. dub. 12. num.* 117. quod ſi in ſacris Canonibus ex Sanctis Patribus ordinationes factæ ab hæreticis interdum decernantur irritæ, non eo ſenſu dici irritas quod ſint invalidæ, ſed quod per eas non accipiatur ordinis executio: ſequitur Diana *dict. reſ. 2.* verſ. *ad authoritates*, addens ut quia hæretici ſunt excummunicati, & non poſſunt exercere functiones ordinis; idicirco ordinatos ab illis, non recipere executionem ordinis ex dictis, ſed recipere ordines, cum talis poteſtas conſiſtat charactere modo jam dicto, juxta diſpenſationem textus *in cap. cum quidam diſt. 21. cap. ſicut ſemel diſt.* 63.

10 Idem inquam judicium eſt dicendum de degradato, in quo character Epiſcopalis remanet, ut dicit idem Diana *ſub verſ. his in fine dict. reſ. 2. p. 8. tract. 2.* & latè poteſt comprobari ex adductis per me longè infra *ſub cap. cum non ab homine de judiciis*, ubi de degradatis, & traditis brachio ſæculari: & ſic eſt tenendum etiam, ſi aliqui, ut refert Ricard. *diſt. 25. art. 1. quæſt. 3.* exiſtimarint Epiſcopum degradatum non poſſe ordines vali- 11 dè conferre. † Sed an Epiſcopus excommunicatus durante excommunicatione, ſacros ordines conferens irregularis fiat? Decidit Rota apud Farin. *p. 1. in recent. deciſ.* 602.

12 Ad ſecundam partem quæſtionis, an Epiſcopus ſuſpenſus à collatione ordinum minorum, poſſit majores conferre? Et negativam ſententiam ſequuntur Henriquez *lib. 13. cap.* 32. *num.* 1. Sayrus *lib. 4. cap. 4. n.* 19. Hugolinus *tabul. 4. c. 6.* §. 6. *num.* 3. Avila *p. 3. diſp. 2. dub. 2. concluſ.* 11. Toletus *lib. 1. cap. 34. num.* 5. quia qui non poteſt minores conferre, nec majores ex regula juris: tamen alii ſic diſtinguunt, ſi Epiſcopus ſuſpenſus ſit à collatione ordinum, nequit etiam minores conferre; etſi poſſit Tonſuram conferre; quia non eſt ordo; quod verum erit, ſi in hoc ſequaris Theologorum ſententiam, de qua dixi *ſub Rub. de tem-* 13 *poribus ordin.* † Verùm ſi Epiſcopus ſuſpendatur à collatione certi ordinis, poſſit alios ordines conferre; quamvis digniores; quia collatio ordinum eſt functio ejuſdem poteſtatis; non verò uſus poteſtatis ſublimioris, & proinde conferendo majorem ordinem, à quo non eſt ſuſpenſus, non cenſeatur uti ordine ſublimiori, ſed ſolum exercere functionem ſui ordinis, quæ illi non eſt interdicta: ſic probant in terminis Coninch. *de* 14 *Sacrament. diſp. 15. dub. 2. num.* 10. † adducens ſimilitudinem de eo, qui ſuſpenſus ab audiendis confeſſionibus, qui communi judicio poteſt celebrare; cum tamen adſit majus munus: hanc partem ſequuntur Suarez *diſp. 26. de cenſ. ſect. 4. n.* 11. & 14. Joannes Præpoſitus *in 3. p. quæſt. 3. de ſuſpenſ. dub.* 2. *num.* 12.

Et confirmatur ex eo quia Epiſcopus ſuſpenſus 15 ab officio confirmandi, non ideo ſuſpenſus cenſetur ab officio conſecrandi, & ordinandi; quamvis hæc majora ſint, ſed non connexa: ita docet Layman. *in ſumm. lib. 1. tract. 5. cap. 1. p. 3. num.* 6. ſequitur Diana *p. 5. tract. 10. reſ.* 6. † Ubi etiam *in fi-* 16 *ne*, notat cum Præpoſito, quod quando qui ſuſpenditur ab adminiſtratione Sacramentorum, non ſuſpenditur à celebratione Miſſæ; quia celebratio Miſſæ non ſolet comprehendi ſub adminiſtratione Sacramentorum.

Ad tertiam quæſtionis partem reſpondebis ex 17 adductis ſupr. *in princ. hujus textus verſ. ex his ſit*, ut probatur *ex cap. ſi quis 1. quæſt. 1.* & *cap. ab excommunicatis 9. quæſt.* 1. qui etiam videntur loqui in caſu ignorantiæ; quod verum eſt, ut ibi dixi contra Dianam, & Turrianum; & iterum affirmo contra Hurtadum *de cenſuris diffic.* 13.

Ad quartam quæſtionis partem, an idem pro- 18 cedat in ordinato ab Epiſcopo per vim, & metum? Et in hoc puncto exiſtimant Diana *p. 5. tractatu 10. reſ. 39. in fine*, Turrian. *de cenſuris lib. 5. diſp.* 46. ut ordinatus ab Epiſcopo per metum cadentem in conſtantem virum, non maneat ſuſpenſus; quod idem tenent Sylveſter *in ſumma* verb. *irregularitas* §. 9. *verſ.* 2. Navarr. *in manuali cap. 27. num. 244. verſ.* 4. Alter. & Avila. Tamen tu verius dices ſic ordinatos ab Epiſcopo excommunicato hæretico, vel ſuſpenſo, incurrere ſuſpenſionem, etiamſi per talem metum, ut docent Majol. *de irregularit. lib. 4. cap. 25. num.* 2. Suarez *de cenſ. diſp. 31. ſect. 1. num.* 62. Bonacina *diſp. 3. quæſt. 1. punct. 1. n.* 5. Barboſa *alleg. 48. num.* 11. per textum *in cap. conſtat multos 1. quæſt.* 1. ubi agitur de ordinatis ab hæreticis per vim, qui in ordinantium odium ſuſpenduntur. † Lex enim ob nullum metum 19 eſt violanda, *cap. ſacris de his, quæ vi*, & debet taliter ordinatus omnia adverſa potius ferre, quam Epiſcopo excommunicato communicare in ordinibus ſuſcipiendis per textum *in cap. inquiſitionis de ſent. excommunic.*

Notabis verò quod Religioſus, qui ante, vel 20 poſt religionis ingreſſum ordines ab hujuſmodi Epiſcopum ſuſcepit, poſſit à proprio Prælato diſpenſari, ut tenent Bernard. *in pract. cap. 8. litt. C, in fine*, Marius Alter. *de cenſ. tom. 2. diſp. 9. cap. 2. ad finem*, Barboſa *dicta alleg. 48. num.* 14. ſed Bonacina *dict. p.* 10. exiſtimat hunc deberi diſpenſari à Papa, quod fortè erit accipiendum, juxta notata ſupra *ſub cap. 1. quæſt.* 1. quando ſcienter ab excommunicato ordines recepit, ut ibi dixit, & hic tradit Barboſa *ſub num. 2. in fine.*

Ad quintam quæſtionis partem, an Epiſcopus 21 conſecrationem recipiens ab excommunicato, hæretico, ſuſpenſo, aut degradato, afficiatur cenſura? Et affirmativam ſententiam docet Bonacina *dict. punct. 10. n.* 6. etiam ſi neſciverit conſecratum excommunicatum eſſe; qui ait poſt Marium Alterium *n.* 8. Epiſcopum, qui conſecrationem ab Epiſcopo excommunicato, vel ſuſpenſo obtinuit, diſpenſandum eſſe à Summo Pontifice; eo quod Epiſcopus ſemper indiget Papæ diſpenſatione, quia immediatè ſubiicitur Papæ, non Patriarc[illegible] Archiepiſcopo ſequitur Barboſa *dict. alleg.* [illegible]*n. fin.* cum Merolo, Suarez, & Alterio *ſupra.* † Et addit non referre quod poſſit Epiſ- 22 copus abſolvere ab excommunicatione juris non reſervata; quia reſpondetur cum Covarru. *in c. Alma Mater p. 1.* §. 6. *num.* 6. verſ. *nec quidquam in contrarium*, † non valere argumentum ab abſolutione

juſtione ad diſpenſationem; etenim Sacerdos abſolvit ab homicidio, *cap. Deus qui de pœnit.* ſed irregularitatem ex homicidio contrectam ſolus Papa tollit, juxta textum *in cap.* 1. *de ſent. excommunic. lib.* 6.

QUÆSTIO II.

An ordinatus ab Epiſcopo hæretico, vel ſchiſmatico, incurrat ſuſpenſionem, de qua hic, etiam ſi fiat per metum. Ubi de aliis remiſſivè. Et an Pontifex poſſit habere invalidas ordinationes minorum factas ab Epiſcopis excommunicatis, vel ſuſpenſis?

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus ab hæretico, vel ſchiſmatico, verum ſuſcipit Sacramentum, ſi fiat ordinatio in forma Eccleſiæ, non recipit uſum ordinis, niſi diſpenſet Epiſcopus, ut n.* 3. *&* 6.

2 Cap. 1. de ſchiſmaticis.

4 *Ignorantiam allegans debet eam probare, quod fieri poteſt per juramentum ſignis, & conjecturis.*

5 *Ordinatus ab hæretico, vel ſchiſmatico ſcienter non miniſtrabit, niſi diſpenſatione Papæ.*

6 *Ordinatus ab Epiſcopo hæretico ignoranter, debet cum primum ſciverit ſe ab uſu ordinum abſtinere.*

7 *Ordinatus ab hæretico ſcienter, nec beneficium obtinere poteſt.*

8 *Ordinatus ab Epiſcopo publicè habito pro excommunicato, incurrit ſuſpenſionem, etiam ſi dicat ſe ignoraſſe.*

9 *Ordinatus ab hæretico, aut ſchiſmatico, non ſervata forma Eccleſiæ, non recipit characterem.*

10 *Ordinatus ab hæretico, vel ſchiſmatico per metum juſtum, nùm incurrat ſuſpenſionem, n.* 11.

12 *Ordinatus ab Epiſcopo hæretico, ut incurrat ſuſpenſionem, vel irregularitatem procedet ſi talis Epiſcopus ſit denunciatus per ſententiam, n.* 13.

13 *Fideles non tenentur vitare hæreticos, & ſchiſmaticos notorios.*

14 *Judex excommunicatus toleratus poteſt exercere juriſdictionis actus; donec ſit denunciatus, aut publicus Clerici percuſſor.*

15 *Ordo collatus ab occulto excommunicato valet & ipſi ordinato confertur ordinis executio.*

16 *Pontifex nùm poſſit habere invalidas ordinationes factas minorum ordinum ab Epiſcopis ſuſpenſis, excommunicatis, hæreticis, & Schiſmaticis ſub diſtinctione, reſpondetur,* num. ſequentibus.

17 *Ordines minores ſecundùm aliquos non ſunt Sacramenta, ſecundùm alios* [illegible] *Sacramenta, n.* 21.

18 *Acolitatus ordinis non ſit mentio in primitiva Eccleſia, ſed* 250. *annis poſtea.*

19 *Exorciſtatus ordo antiquitùs non fiebat ordinatione, & ab Epiſcopo.*

20 *Ordinationes, quæ non ſunt Sacramenta à Deo inſtituta, ſed ab Eccleſia, queunt ab ea irritari.*

22 *Ordo Subdiaconatus in primitiva Eccleſia non fuit reputatus ſacer.*

23 *Miniſter hæreticus, ſchiſmaticus, vel excommunicatus, aut alias in peccato conficit Sacramenta, n.* 44. & 25.

24 *Sacramentum polluitur per Miniſtri probitatem, hæreſim, excommunicationem, vel degradationem.*

25 *Epiſcopus qualiſcumque excommunicatus occultus validè confert ordines, & dat eorum executionem, & largitur gratiam Sacramenti, n.* 26.

27 *Ordinatus ignoranter ab Epiſcopo hæretico indiget diſpenſatione in injuriam ordinantis, non ſui.*

28 *Pontifex nùm queat declarare non ordinatum prima Tonſura ab Epiſcopo hæretico, ſeu excommunicato ſub diſtinctione, ut ſupra à n.* 16.

AD primam quæſtionis partem ſatis reſpon- 1
detur ſupra *quæſt.* 1. ſub verſ. *ad primam,* ubi
etiam dixi de ordinato ab Epiſcopo hæretico: et-
enim ut ibi dixi promotus ad ordines ab Epiſcopo
hæretico, vel ſchiſmatico, verum ſuſcipit Sacra-
mentum; dum tamen hujoſmodi Epiſcopus ge-
rat in forma Eccleſiæ qood agit, ſed non recipit
uſum, & executionem ordinis, ut dixit textus *in*
cap. ordinationes 9. *quæſt.* 1. † & expreſsè textus *in* 2
cap. 1. *de Schiſmat.* ibi, *Ordinationes ab Octaviano,*
& Guidone hæreſiarchis factas, & ordinatis ab eis
irritas cenſemus, id eſt quantum ad uſum, & exe-
cutionem ordinis, ex textu *in cap. fraternitati eo-*
dem. ex cap. Daibertum, & in cap. convenientibus
in fine, verſ. *Conſtantinus Epiſcopus* 1. *quæſt.* 7. *& ex*
dictis dict. quæſt. 1.

Sed dubium eſt quis poſſit diſpenſare cum il- 3
lo? & hoc dubium reſolves ex addoctis ſupra *in*
cap. 1. *hoc tit. ſub quæſt.* 1. & in terminis noſtri dubii
dicendum eſt, ut ibi, quod cum ſic ordinatis po-
teſt diſpenſare quoad executionem ordinum, cum
non indigeat alia ordinatione Epiſcopus, ſi ex
ignorantia probabili ordinati receperunt ordines
ab eo; quæ quidem obtinebitur poſt dignam pœ-
nitentiam, ſed debebit probare ignorantiam ille
qui eam opponit *ex dicto cap. ordinationes* ibi:
Niſi probare voluerint ſe cum ordinarentur eos neſ-
ciſſe damnatos, ſcilicet Epiſcopos, † ubi gloſſa 4
verbo *niſi probare,* notat inde ſumi argumentum
pertinere ad eum, qui allegat ignorantiam illam
probare. Menochius *de præſumpt. lib.* 23. *quæſt.* 3. *n.*
10. Farinac. *in praxi crim. p.* 3. *quæſt.* 90. *num.* 105.
ubi à *num.* 106. reſolvit probari per juramentum,
& ſignis ac conjecturis. † Quod ſi ſcienter ordi- 5
nati, ordines à tali Epiſcopo receperunt: tunc à
ſolo Pontifice talis diſpenſatio impetrabitur, ut
docet Barboſa *in paſt. p.* 2. *alleg.* 48. *num.* 5. 6. *&* 7.
& tradunt relati ſupra *in dicto cap.* 1. *ſub dicta q.*
1. juxta deciſionem illius textus.

Notandum verò eſt quod ordinatus ab Epiſ- 6
copo hæretico ignoranter, debet cum primum
ſciverit ſe ab uſu ordinum abſtinere ſed poteſt
per Epiſcopum à tali ſuſpenſione ſolvi, ut docent
Henriquez *in ſum. lib.* 14. *cap.* 6. §. 6. Valerius Re-
ginold. *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *num.* 190. verſ.
quarta. Maſcardus *de probat. concl.* 684. *num.* 46.
Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 28. *quæſt.* 10. Paul.
Comitol. *reſponſ. moral. lib.* 6. *quæſt.* 58. *num.* 1. † 7
Secus

Secus autem ſi hoc ſciebat ordinatus; quia tunc nec beneficium obtinere poterit, ut dneent Majol. *de irregularis lib.4.c.22.* Flamin. *de reſignat. lib... quaſt.2. num.96.* Carol. de Graff. *de effect. Cleric. effectu* 15. *num.* 29. ubi *num.* 30. idem reſolvit de Clerico ordinato ab Epiſcopo ſchiſmatico. †

8 Et addit Barboſa *in paſtor. p.2. alleg.* 3. *num.* 19. quod licèt Epiſcopus ignoretur ab ordinato excommunicatus, ſi publicè pro tali habeatur, non liberet ſuſcipientem à ſuſpenſione ordinis ſuſcepti: ſic multis comprobans ea gloſſa *hic* verbo *ignoranter*, gloſſa, *in cap. ſi quia ſimoniacis* 1. *q.* 1. *& in cap. ab excommunicata* 9. *quaſtione* 1. Covarruv. *in cap. Alma mater* 1. *part.* §. 6. *num.* 6. Suarez *de cenſur. diſp.* 31. *ſub numero* 61. contra Panormit. Felioum, & Innocent. quos etiam refert Barboſa.

9 Notaodum eſt etiam ſecuodo, quod ſi ordinatio fieret ab hæretico, vel ſchiſmatico, non ſervata forma Eccleſiæ tunc ordinatus, nedum executionem ordinis minimè recipiat, verùm nec ipſum characterem, ut colliges ex adductis *ſub dict. quaſt.* 1. *à num.* 1. tenent Bernard. Diaz *in praxi cap.29. in fine, in novis edition.* Sotus *in 4. diſtinctione* 25. *quaſt.*1. *art.*1. Majol. *de irregularit. libra 4. cap.22.* Booacina *de cenſ. extra Bullam diſputat.3. quaſt.* 1. *puncto* 10. *num.* 7. Barboſa *dict. alleg.* 48. *ſub num.* 7. & probant Doctores per textum *ibi in cap. qui perfectionem*, juncta gloſſa *ibi* verb. *plenitudinem* 1. *q.* 1.

10 Quod ſi dubites an ordinatus ab hæretico, vel ſchiſmatico per metum cadentem in conſtantem virum excuſetur à prædicta ſuſpenſiooe; ita ut diſpenſatione non egeat. Et licet Navarr. *in man. cap.27. num.*242. verſ. *quarto*, videatur tenere, ut talem ſuſpenſionem non incurrat. Verùm ipſe legendus *num.*35. varſ. *nota* 3. *& conſ.* 10. *num.*2. *de

11 haret.* diſtinguit. † Et ſic Barboſa illum expendendo. tenet aontrariam ſententiam, *dict. alleg.* 48. *num.* 8. ex ea ratione, quia ſuſpenſionis pœna non eſt impoſita in odium ordinati, ſed ordinantis, cum etiam ordinatus illam incurrat ignorans, & abſque culpa; vide dicta ſupra *q.* 1. *num.* 18.

12 Iterum dubitabis, an quæ dicimus procedant in ordinato à quolibet Epiſcopo hæretico, vel ſchiſmatico, vel neceſſum ſit, ut ſit denunciatus Juxta Extravag. Martini V. *ad evitanda*, de qua plene diai, *ſub cap. ad probandum* 24. *de ſent. & re jud.* & idem Navarr. *dict. cap.*27. verſ. *quarto. num.*241. quem ſequitur Barboſa *ſub dicto num.*8. tenet hujuſmodi ſuſpenſionem incurri ordinatum ab Epiſcopo hæretico, vel ſchiſmatico denunciato, quia ſuſpeoſio hæc, & irregularitas non incurritur, ſi ordo recipiatur ab hæretico, ſeu ſchiſmatico, etiam notoriè, & maoifeſtè, niſi per ſententiam, nominatim ſit denunciatus, ut probatur, *in dict. cap. ordinationes*, ibi: *Ordinationes, quæ ab hæreſiarchis nominatim excommunicatis, facta

13 ſunt*, † quòd ut verum ſequor, quia fideles non tenentur vitare hæreticos, & ſchiſmaticos notorios, ut dicunt idem Navarrus, *dicto conſ.*10. *n.*2. *& dict. cap.*27. *num.*35. verſ. *nota tertio*, Barboſa, *dicto num.* 8. *in fine*, illos ſcilicet, qui per conſequentiam notorii juris intelliguntur excommunicati, ut colliges ax his, quæ dixi *ſub dicto cap.* 24. *de re jud.*

14 Unum notabiliter advertes cum Barboſa hic *ſub num.*3. *in fine*, quod hodie cum jura permittant Judici tolerato exercere actus juriſdictionis, niſi Juxta Concil. Conſtantienſe, ſit denunciatus per dictam Extravag. *ad evitanda*, aut notorius clericus percuſſor, poſſit adhuc excommunicatus in favorem litigantis, aut alterius petentis adverſarium excommunicare, ſed poſſe per exceptionem apponi judici, quod ſit publicus excommunicatus; & quod dejectus dejicere alios, & excommunicare non dabet; quod dictum etiam eſt verum; etſi Barboſa non fundat; verum ego probo ex his, quæ longiſſimè dixi, *in dicto cap. ad probandum* 24. *de ſent. & re jud.* & ante ſub textu *in cap. intelleximus de judic. & alibi.*

Itaque idem Barboſa, *num.* 4. ex gloſſa, *quod* 15 *excommunicatus confert ordinem*, advertit cum Sanchez *de matrim lib.*3. *diſp.*22. *num.* 35. quod non ſolum valet ordo collatus ab occulto excommunicato, ſed qund etiam ordinato conferatur ordinis executio; quia ut ait Rota, *deciſ.* 534. *à num.*3. apud Farinac. *p.* 1. *recent.* excommunicatio Epiſcopi non privat ab exercitio ordinis, vel officii, donec fuerit declaratus.

Ad ſecundam quæſtionis partem an Pontifex 16 poſſit habere validas ordinationes minorum ordinum factas ab Epiſcopis excommunicatis, ſuſpenſis, hæreticis, ſchiſmaticis, ſimoniacis, aut aliis delictis, & criminibus irretitis. In quo dubio juxta Doctorum diverſas opinionnes ego reſolutivè diſtinguo; quod ſi teneas ordines minores, non eſſe Sacramentum Ordinis à Chriſto inſtitutum, ſed ab Eccleſia, poſſit Pontifex eas irritare ordinationes, & habere invalidas, factas quidem ab hæretico, excommunicato, &c. quemadmodum poſſet cenſere validas factas a ſimplici Sacerdote. † Et cum ne- 17 gent prædictas ordinationes eſſe Sacramentum. Magiſter *in 4. diſt.*24. Sotus *q.*1. *art.*4. Gratianus, *in decreto diſt.*21. Vaſquez *diſp.*237. *cap.*2. Medina *lib.*1. *de continentia c.*46. & plures alii ſic ſentientes; quia non fuerunt à Chriſto inſtitutæ, cum in primitiva Eccleſia non fuerint omnes quatuor minores ordines, † quia Acolytatus nulla fit men- 18 tio, uſque ad Cyprianum, & Cornelium, qui ducentis, & quinquaginta annis poſt Chriſtum vixerunt. † Et quamvis Exorciſtatus fuerit in primitiva 19 Eccleſia, cujus mentionem faciunt Clemens, & Ignatius; tunc tamen non fuit ordo; quia ut affirmat Clemens, *lib.*8. *inſt. c.*26. aliàs *c.*22. non fiebat ordinatione, & ab Epiſcopo, & illum reducit ad gratiam ſanitatum; ergo. Sed etſi ita teneas, certum tamen eſt Eccleſiam non irritaſſe de facto unquam tales ordinationes minores collatas ab Epiſcopis excommunicatis, ſuſpenſis &c. ut fatentur Vaſquez *ſup.* Averſa *de ord. Sacr. q.*3. *ſect.*2. Diana *p.*8. *tr.*141. † 20 Et ſic dicunt Præpoſitus *in 3. p. de Sacr. Ordinis q. vinc. dub.*12. *n.*114. Vaſquez *diſp.*243. *c.*1. *&* 2. & alii, quod ordines, qui non ſunt Sacramenta, nec ſunt à Deo inſtituta, ſed ab Eccleſia, poſſint ab ea irritari, & haberi invalidam eorum collationem factam ab hæretico, & excommunicato.

Quod ordines minores ſint Sacramenta affir- 21 maot D. Thom. *in 4. diſt.*2. *q.*2. *art.*1. *q.*3. Bonaventura *art.*1. *q.*1. Richard. *art.*3. *q.*3. Valentia *diſp.*9. *q.*3. *p.*4. Covar. *variar. reſ. lib.*1. *c.*10. Ægidius *diſput.*20. *n.*47. Adamus *diſp.*7. *q.*2. *dub.*2. Sebaſtianus Cæſar *quaſt.*4. §. 1. & alii, de quo dixi *ſub Rubr. & titul. de temp. ord.* & inſinuat Eugenius IV. in ſuo decreto dum poſtquam definivit ordinem eſſe Sacramentum, & materiam illius, eſſe illud per cujus traditionem confertur ordo & aſſignavit materiam Presbyteratus, Diaconatus,

& Subdiaconatus, & addit ſimiliter de aliis per rerum ad ſua miniſteria pertineotium aſſignationem: & ſic abſque dubio videtur ſupponere etiam minores ordinationes eſſe Sacramentum, & indicat id etiam Trid. *ſeſſ.23.c.2. &. 3. & can. 3.* quia poſtquam *c.2.* enumerat dictos ſeptem ordines majores & minores, poſtea *c.3. & canon. 3.* abſolutè, & abſque ulla limitatione appellat ſacram, & definit eſſe Sacramentum, ac propterea appellat ſacram, non in eo caſu, in quo ordines majores dicuntur ſacri; ſed quia eſt Sacramentum; & licèt plures relati à Barboſa *in dicto c.3. Trid. num.fin.* in verſ. *contra*, plures alios referat aſſerentes ordines minores noo eſſe Sacramentum tamen ipſe ex aliis doctiſſimis, & *ex dicto cap. 3.* reſolvit, & colligit eſſe Sacramentum, & idem affirmat *in paſtor.p.2.allegat.2.num.21.* cum Bellarmino, Reginalgo, Becchio, Petro Soto, Henriquez, Coninch. Homobon. Campanillo, Bonacina Torreblanca, Sanchez, Hurtado, & aliis.

22 † Etſi dicat *in dicto cap.2.Trid. num.5.* cum Vaſquez, & aliis, Subdiaconatum in primitiva Eccleſia, non fuiſſe reputatum ordinem Sacrum: idem *dicta p. 2. de officio Epiſcop. alleg. 14.num. 1.* quia hoc non ampliat.

23 Nec obſtabis ſi dicas Miniſtrum hæreticum, ſchiſmaticum, excommunicatum, aut alias in peccato exiſtentem, non conficere Sacramenta; quia reſpondetur ea conficere, ut probatur ex Concilio Conſtant. *ſeſſ.8.& 15.* ex Concilio Arelatenſe *cap.12.* ex Africano *cap. 15.* ex Trid. *ſeſſ. 7. can.12.* per verba ibi: *Si quis dixerit miniſtrum in peccato exiſtentem mortali, modo omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, ſervaverit non conficere, aut conferre Sacramentum, anathema ſit.* Et ſic contra ſentientes damnat Conſtantienſ. Concil. *dict. ſeſſ.8. in cap. multa, cap. remiſſionem, cap. Chriſtus, cum pluribus ſequent. 1. quæſt.1. cap.fin. 15. quæſt.ult.* contra Vuiclef. Et hanc doctrinam communiter Doctores extendunt ſine controverſia ad hæreticos excommunicatos, & alios facientes, quod facit Eccleſia, cum non ſit major ratio, cur non ita ſit, tradit expendens idem Diana *dicta p.8.reſ.41. num.1.* circa finem, dicens quod etſi Concilium loquatur ſolum de Miniſtro exiſtente in mortali: tamen militante eadem ratione exiſtendi ad miniſtrum hæreticum, excommunicatum, & degrada-
24 tum. † Nam ſicut non polluitur Sacramentum per Miniſtri probitatem, ſic nec invalidari per quamcunque ejus hæreſin, excommunicationem, vel degradationem; præſertim cum omnis hæreticus, & ab Eccleſia præciſus in mortali maneat. At ſic eſt quod quicunque Miniſter manens in mortali, poteſt ex Concilio Sacramenta validè conficere; ergo etiam Epiſcopus quocumque modo ſit ab Eccleſia præciſus, validè poterit ordines conferre: ita ille, qui etſi in confirmationem nihil aliud tradat reſpectu Sacramenti Ordinis: probatur ex textu noſtro, & *cap. ſecundum diſt.19. & cap. Dominus, §. memento 1. quæſt.1. cap. quomodo, de conſecrat. diſt.4.* Soto *in 4. diſt.25. q.1. art.1.* Henriquez *lib.10. c.21.* Vaſquez *dicto tom. 3. diſp.243. c.1. & 2.* Bonacina, Venero, Filiucius, Ægidius, Coninch, Alzedo, Marchinus, & alii, quos refert & ſequitur Barboſa *in paſtor. part.2.*
25 *alleg. 3. num. 3.* † qui à *num.17.* etiam cum multis expendendo *num. 18.* textum noſtrum, ait quod Epiſcopus qualitercunque excommunicatus occultus validè ordines confert, veramque dat eorum executionem. † ubi *num.20.* ait quod Epiſ- 26
copus Sacramentum conferens; licèt iniquus ſit, tamen gratiam, qua caret largitur, quem ibi iterum leges ad dicta pro ordinatis ignoranter juxta textum *in dicto cap. 1. hoc tit.* † qui expendens 27
num. 18. ut dictum eſt textum noſtrum, reddit rationem, quare ordinatus ignoranter à tali Epiſcopo, egeat diſpenſatione? Et dicit *dict. num.20.* non fieri ob culpam ordinati, ſed in injuriam ordinantis, ut jam alibi expendi *in cap. fin. de temp. ordin.*

In puncto etiam noſtri dubii, eſt aliud, non 28
leve, an Pontifex poſſit declarare non ordinatum eum, qui primâ tantum Tonſurâ inſignitus fuit ab Epiſcopo hæretico, ſeu excommunicato, &c. longe poſſem hic ſcribere; ſed cum dubium hoc pendeat ab illo, de quo dixi ſupra *ſub Rub. & tit. de temporib. ordin.* ſi ſequaris ſententiam Canoniſtarum dicentium ordinem eſſe: idem dices, ac dictum eſt de ordinibus minoribus. Si verò cum Theologis dicas primam Tonſuram non eſſe ordinem, ſed tantùm præviam diſpoſitionem ad ordines. Et conſequenter dices poſſe Pontificem declarare ſic ordinatum non ordinatum. Et in terminis alia congerens tradit, & ſequitur Diana *dict. reſ.4. p.8. tract. ex Concilio Carthag.4.* ubi præſcribens ritus ſingulorum ordinum, non præſcribit inter eos primam Tonſuram, nec recenſet: ſic etiam ex Trid. *ſeſſ.23. c.2.* & ex Cathecismo, qui primam Tonſuram vocat præparationem ad ordines.

AD TITULUM
DE
ÆTATE, ET QUALITATE
Ordinandorum.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium Eccleſiaſticum à nullo poteſt obtineri ante annum 14.*

2 *Capellaniæ, quæ fundantur abſque Epiſcopi authoritate, non requirunt annum 14. in obtinente.*

3 *Ætas ad obtinendos canonicatus in Eccleſia collegiata, & dimidiam rationem, eſt annorum 14. niſi habeant annexum ordinem Sacram.*

4 *Penſio obtineri queit ab habente annos ſeptem.*

5 *Annus inceptus ſufficit pro qualibet ætate requiſita ad ordines.*

6 *Ætas in Subdiaconatu, eſt ante annos 22. in Diaconatu ante 23. in Præsbyteratu ante 25.*

7 *Dies biſſexti in legitima ætate, non eſt computandus.*

8 *Dies, aut una hora deficiens in ætate ad ordines, vitiat factum, aliter, n. 9.*

9 *Ætas non à die conceptionis, ſed nativitatis computatur, nec ea incipit à die baptiſmi,* num. 10.

11 *Ætas*

Google

11 *Ætas nulla determinata eſt de Jure Divino ad Sacramentum Ordinis recipiendum.*
12 *Ordinatio infantis, & amentis valida eſt.*
13 *Ætas de jure antiquo pro ſingulis ordinibus, quæ fuerit deſignata*, num. ſeqq.
14 *Primam Tonſuram recipiens ante ſeptennium, non peccat, ſi uſum rationis non habeat; illam tamen conferens ſic.*
15 *Ætas pro tribus ordinibus minoribus, num ſufficeret ſeptennii; vel requiratur anni* 12. num. 16.
17 *Ætas ex Tridentino, & in praxi pro ordinibus recipiendis, qua requiratur?*
18 *Epiſcopi debent curare, ut ordinandi habeant ætatem competentem.*
19 *Ætas ad ſuſcipiendos Sacros ordines de jure antiquo recipit mutationes. Et qua illa fuerit in Subdiaconatu, & Presbyteratu*, n. 20. & 21. *qua hodie ex Trid.* n. 22.
23 *Ætas ad ordines in regularibus eadem requiritur, ac in non regularibus.*
24 *Ætas ad ordinandum Epiſcopum requiritur annorum* 30. *expletorum.*
25 *Annus expletus ad ſingulos ordines per unum medium diem ultimi intelligitur, niſi pro forma in aliquo actu requiratur omnino impletus*, n. 26. 27 & 28.
27 *Ætas anni ſufficit attiſta ad ſingulos ordines.*
29 *Ordinandorum qualitates requiſita, quæ debent eſſe, nempe ut non ſint criminoſi, & habeant ſufficientem ſcientiam*. n. 30
30 *Scientia in ordinandis quæ requiratur?*
31 *Sexus virilis eſt qualitas præciſè neceſſaria in ordinandis; quia fœmineus impedit Characteris impreſſionem*, n. 32.
33 Cap. in nova de pœnitentiis, cap. delicta de majorit. & obed. cap. Presbyterorum 23. diſt. cap. Diaconiſſam 27. quæſt. 1. cap. Sacratas 23. diſt.
34 *Hermaphroditus, quis dicatur, & quando ordinari queat, vel non?*
35 *Hermaphroditus ſi conſecratus Epiſcopus, poſtea appareat, ut prævaleat in ſexu fœmineo, num amittat exercitium?*
36 *Hermaphroditus judicatus prævalens in ſexu fœmineo, ſi erumpat, poſtea in virilem nequit ordinari ob vitandum ſcandalum.*
37 *Fœmina ordinata, non eo quod miniſtret in ordinibus incurret irregularitatem.*
38 *Irregularitas nihil aliud eſt, quàm impedimentum quoddam canonicum.*
39 *Irregulares dicuntur qui excipiuntur à regula, ſecundùm eos qui capaces erant, attenta lege Divina poterant promoveri.*
41 *Fœmina propter officium legendi, &c. dicebantur antiquitùs Diaconiſſæ, ſeu Presbyteræ, id eſt quia ſeniores, & aliis præfectæ.*
42 *Fœmina num queat Epiſcopus conſecrari remiſſivè.*
43 *Viri ad ordines ſunt capaces; ſed non omnes, ut qui ſunt criminoſi, Bigami, corpore vitiati, ſervi, illegitimi, & alii.*
44 *Ordines ſuſcepturus debet eſſe verè baptizatus,*
45 *Character ordinis ſupponit Baptiſmi Characterem.*
46 *Ordinatio illius. qui ſe credit, baptizatum, eſt nulla*, num. 49. *aliter ſenſerunt alii*, num. 48.
47 *Error communis non ſupplet quæ ſunt juris naturalis, & Divini.*
49 *Gloſſa* io cap. dudum 54. de elect. *verb.* decepiæ.
50 *Abſolutio Sacramentalis non valet lata ab eo, qui cum Sacerdos verè non ſit, adhuc talis exiſtimetur.*
51 *Ordinandus debet ante recepiſſe Sacramentum Confirmationis, de neceſſitate præcepti, non Sacramenti; & ſic ordo collatus non confirmato, validus erit*, n. 52.
53 *Ordinatus citra contemptum, & ex negligentia, prætermiſſa confirmatione, non peccat; nec incurrit irregularitatem; ſed quod peccet*, n. 44. & 56.
55 Cap. 4. Concilii Trid. ſeſſ. 23.
57 *Epiſcopus ordinans non confirmatum, non peccat, etiam ſciens, niſi tantum venialiter, nec incurrit irregularitatem.*
58 *Ordinatus ante annos diſcretionis, quêit ad ſuperiores ordines aſcendere ſine repetitione. Quid ex præcepto Eccleſiæ*, num. 61. & 62.
59 *Rationis uſus ſolum eſt neceſſarius in ſuſcipientibus Sacramenta, quæ conſiſtunt in aliquo actu ipſius ſuſcipientis, ut matrimonium, pœnitentia, non in Sacramentis, quibus datur poteſtas, & imprimitur Character*, numero 60.
61 *Ordinandus ex præcepto Eccleſiæ, debet habere rationis uſum.*
62 *Amentes, & infantes, etſi validè ordinentur; non tamen licitè, fallit* num. 63. *in amente. Et de infante conſecrato Epiſcopo*, numero 64.
63 *Ordinatus in amentia qualiter intelligatur non ordinatus?*
65 *Epiſcopus ordinans infantem, graviter peccat.*
66 *Puer ordinatus non tenetur voto Caſtitatis, nec præcepto recitandi.*
67 *Ordinis Sacramentum, & Epiſcopatus, validè inſano confertur.*
68 *Infans eſt capax Epiſcopatus; quia etſi incapax juriſdictionis, eſt Characteris capax.*
69 *Ordinandi debent eſſe initiati prima Tonſura; ſed ſi ante eam fiat ordinatio erit valida.*
70 *Ordinatus ſine Tonſura, peccat, quia agit contra uſum Eccleſiæ, & in re gravi.*
71 *Tonſura eſt præparatio ad ordines.*

NONNULLA ad hanc Rubricam conducibilia dixi ſupra *ſub tit. de temporibus ord. & ſub tit. de ſcrutinio in ordine faciendo*, 1
de ætate nempè ad ordines quoslibet recipiendos, dixi jam *ſub dicto tit. de tempor.* & de majoribus ordinibus deciditur hodie per Trid. *ſeſſ.* 23. *cap. nullus* 12. ubi etiam dicitur de pœnis ordinatorum, & ordinantium ante ætatem, de quo jam dixi etiam *in dicto tit*, & Barboſa *in cap. nullus* 6. *dicta ſeſſ.* 23. ponens, ut nullus ante 14. annum poſſit beneficium Eccleſiaſticum obtinere, † & *num.* 3. in quibus Capellaniis non 2
requiratur, nempè in his, quæ fundantur abſque Epiſcopi authoritate, quæ dantur à Patronis Laicis per eorum tantum nominationem, † 3
& *n.* 4. & 5. quod eadem ætas 14. annorum ſufficiat ad obtinendum Canonicatum in Eccleſia Collegiata, & dimidiam portionem in Cathedrali, cum dimidiæ portiones non habeant annexum ordinem Sacrum, ut ipſe refert *de Canonic. c.* 13. *num.* 17. Gonzalez *in regul.* 8. *cancel. gloſſa* 5. *num.* 91. & 93. † Sed idem Barboſa *ibi n.* 9. Gon- 4

ualez relatus §.5. *num.*26. Stephanus Gratianus,
*diſcept.forenſ.tom.*3.*cap.*397.Riccius, & Novarius
relatis à Barboſa, dicunt ad penſionem ſufficere
ætatem annorum ſeptem; ſic ut in ea non intelli-
gatur diſpoſitio Trid. *in dicto cap.* 6. ita tenentes
contra Campanillum, *in diverſ. juris canonici*
Rub. 7. *cap.* 6. *num.*15. & *Rub.*11.*cap.*14. *num.*16.
& Sa *in aphoriſm.* verb *beneficium num.*30.Garciam
de beneficiis p. 1.*cap.*5.*num.*119.*in fine*, ut deciſum
refert Stephanus Vueyms *ad conſtit.* 24. ex anti-
quo jure deſumptas, & per Trid. innovatas,
conſt. 9. *à pag.* 77. *n.* 2.

5 Unum verò eſt notandum pro qualibet ætate
requiſita ad ordines, & ad beneficia obtinenda,
nempe ut ſufficiat annus inceptus, nec deſideretur
completus, ut de ætate prædicta 14.anni, referunt
deciſum Hanriquez, *in ſum.lib.*10.*cap.*19. §.2. Ga-
letius *in Margarita caſuum conſcientiæ*, verb. *be-
neficium*, *num.*4. Zevallos *in pract.quæſt.*523. *n.*4.
& 593. *num.*18. Aloyſius Riccius, *collect.* 860. verſ.
limita ſecundo. Gonzalez *ad regul.*8.*cancel. dicta
gloſſa* 5. *in princ.num.*90. Garcia *de beneficiis p.*7.
*cap.*4.*num.*11. Campan. *dict.cap.*6. *num.*2.*in fine*,
Sel *in ſelectis canon. cap.* 25. *num.* 3. atteſtans ſic
fuiſſe deciſum *in Camplen.* 11. *Maii* 1630. cum
6 pluribus Barboſa ſupra, *in dict. cap.*6.*num.*2.& *in
paſtor.alleg.*60.*n.*73. † De Subdiaconatu, ut ante
22. completum, Diaconatu ante 23. de Præbyte-
ratu ante 25. completum; ſic ut ſufficiat inceptum
videtur probari *ex dicto c.* 12. *Trid. dict. ſeſſ.*23. &
in terminis de Subdiaconatu docent Henriquez
dicto lib. 19.*cap.* 19.§. 2.& *lib.*13.*cap.*38. §.2. Gu-
tierrez *canonic.lib.*1.*cap.*26.*num.*8. Franciſcus Leo
*in Theſauro fori Eccleſiaſt.p.*2.*cap.*4.*num.*31. Vale-
rius Reginaldus *in praxi fori pœnit.lib.*30. *tract.*3.
*num.*166. Ludovicus Miranda, *in manuali Præla-
tor.tom.*1.*quæſt.*39.*art.*2. Villalobos *in ſumma p.* 1.
*tract.*11.*difficult.*11.*num.*12. Hieronym. Rodrig.
*in compendio quæſtion.regularium reſol.*106. *à n.*9.
7 † Barboſa, ibi, *n.*2. qui *num.*3.& 4. cum multis
probat diem Biſſextiin legitima ætate non eſſe
8 computandum; reſolvens, † ut ſi in ætate ad ordi-
nes unus dies, aut una hora deſideretur, vitietur
factum, quia hic non habet regula illa locum,
nempe parum pro nihilo reputatur; & quod pa-
rum diſtat nihil diſtare videtur, ſicut in aliis, in
quibus jus tempus præfinitum exigit, Diana, *p.*5.
9 *tract.*5.*reſ.*17.*cum multis*, † ſed Trullench. ſupra
dubio 10. cum Bonacina *ſub num.*4. reputat con-
trarium probabilius, quia annus computandus,
& ſumendus eſt juxta ritum, & uſum Eccleſiæ,
reddens rationem, & dicens hanc ſententiam pra-
cticari Mediolani: videbis infra, *quæſt.* 3. verſ.
ad ſecundam.

10 Item quod ætas non à die conceptionis, ſed à
die nativitatis ſit computanda, Covaruu. *de ſponſ.
p.*2.*cap.*8. §.2. *num.*3. Mandoſius *de minori ætate
c.*1.*num.*25. Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 1.
*lib.*4. *cap.*35.*num.*4. Bonacina *de Sacram. diſp.*8.
quæſt.unica puncto 1.*num.*6. Sel *in ſelectis canonicis*
11 *cap.* 14.*num.*8. † ubi refert fuiſſe deciſum *ſub die*
4. *Decemb.* 1627. ætatem incipere à die nativita-
tis, non à die Baptiſmi.

12 Dices, etſi in Trid. cautum hodie in qua ætate
debeant conferri ordines majores tamen de prima
Tonſura, *in dict.cap.*6. id non cavetur, niſi quan-
tum ad beneficia obtinenda. Quo fit ut repetam
Eccleſiæ uſum antiquum ante Tridentinum quoad
minores, & majores conferendos; igitur de jure
Divino nulla ætas determinata eſt ad neceſſitatem
Sacramenti ordinis, Sotus *in* 4.*diſt.* 25.*q.*2. *art.*2.
& communiter Doctores apud Bonac. *tom.* 2.*diſp.*
8.*q.unica.puncto* 5.*n.*1. Coninc. *de Sacram.diſp.*20.
dubio 10. *num.* 94. & 95. Et ſic confert Ægidius
Trullench. *de Sacram.lib.* 6. *cap. unico dubio* 20.
n. 1. validam eſſe ordinationem infantis, & amen-
tis, ſic probans, *ex cap. unico de cleric.per ſaltum
prom.* nam ſicut in baptiſmo non requiritur ratio-
nis uſus, in quo ſufficit intentio ex parte Eccleſiæ,
ita & in hoc Ordinis Sacramento ad differentiam
cæterorum Sacramentorum, in quibus non im-
primitur Character; quia in illis actus ſuſcipien-
tis requiruntur: ita Bonacina ſupra *n.* 3. Coninch.
num. 100.

De jure autem Eccleſiaſtico antiquo fuit deſi- 14
gnata certa ætas pro ſingulis ordinibus ſuſcipien-
dis, pro prima Tonſura, ſeptennium completum,
cap.de his 28.*cap.in ſingulis diſt.*77. ex quibus pa-
tet, ut poſſet quiſque nomen Eccleſiaſticis miniſ-
teriis dare; hoc eſt primam Tonſuram accipere,
ut obſervant Joannes Gutierrez *lib.*1.*canon. q.*26.
*ſub n.*1. Ægidius Trullench. ſupra *num.*3. † ubi 14
addit ut eum recipiens ante ſeptennium non pec-
cet mortaliter, cum videatur facere contra prohi-
bitionem Eccleſiæ in re gravi, Bonacina, *de cen-
ſuris diſp.*3.*q.*6.*p.*2.*num.*6. verſ. *neque*, & Barboſa
cum multis, *de officio Epiſcopi p.* 2.*alleg.*11. *n.* 3.

Pro aliis tribus minoribus ordinibus dicit Trul- 15
lench. ubi ſupra *ſub d.n.*3. eandem ætatem ſepten-
nii ſufficere, ſatiſque eſſe, & ut conferens ante hu-
juſmodi ætatem, ſit ſuſpenſus à collatione Ton-
ſuræ, *ex cap.nullus de temporib.ordin.lib.*6. de quo
in cap.non eſt compos de temporib.ordinat. Acolyto
ait requiri duodecim annos completos *ex dict.
cap. in ſingulis.* † Sed citatus Gutierrez *dicto n.*1. 16
aſſignat pro dictis tribus minoribus annum duo-
decimum, & pro Acolytatu quatuordecim; qui
etiam *num.* 2. ait jure noviori non modo primam
Tonſuram, verùm, & omnes minores ordines à
ſeptennio ſtatim ſuſcipi poſſe, juxta gloſſam fin.
in clem.fin.hoc tit. per jura, quæ ibi allegat *ex dicto
cap.de his* 28. *diſt.c.*2.*diſt.*72. *dicto cap. nullus*, &
notat gloſſa *in cap.ſuper inordinata de præb.* quam
probavit ſupra Sotus, Albertus, Trocius, *de vero,
& perfecto clerico c.*17.*n.*1. *vol.*2. *tract. diverſ. Do-
ctor. fol.* 243. in antiquis Rebuffus *in praxi bene-
ficiali in tit. de Clericis ad Sacros ordines malè
prom. gloſſ.* 2.*n.* 1.*pag.* 436.

Cumque hodie ex Trid. Concilio non ſit ætas 17.
deſtinata pro minoribus ordinibus; & ob id videa-
tur non recedendum à juris communis jam relati
diſpoſitione, nihilominus in praxi credo aliquam
mutationem congruam intervenire; cum ſic reſ-
pectu ordinum majorum, *in dicto cap.* 12. *Trid.
dict.ſeſſ.*23. fuerit ſtabilita alia ætas major illo ca-
pitulo, quam antea practicaretur, ut ſtatim refero,
n.ſequenti; itaque reſpectu ordinum minorum ul-
tra primam Tonſuram, quam credo poſſe con-
ferri poſt ſeptennium completum, ut ſæpius vidi
practicari, exiſtimo à Tridentino relictum eſſe ar-
bitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, † qui ut bene 18
docent Ledeſma, *in ſumma c.*8.*de ordine concluſ.*
1.*verſ.lo ſecundo.* Trullench *dicto dubio* 10.*ſub n.*3.
debent curare quod ordinandi habeant ætatem
competentem, ut poſſint decenter munus horum
ordinum exercere; & ſic communiter practi-
cari, & ſemper vidi apud Epiſcopos Hiſpanos,
ut quatuor ordines minores citra primam Ton-
ſuram non conferantur ante decimum quar-
tum annum. Sed an prima Tonſura, & tres
primi

primi ordines minores poſſint recipi ante ſepten-
nium, diſputat Narbona *in annalibus anno* 7.q.9.
Et de Acolitatu *anno* 12.q.1.ubi longius videbis,
de quo dico infra q 1.à n.1.

19 De jure verò antiquo reperio fuiſſe, etiam
diverſa tempora conſtituta ad ſuſceptionem ſa-
crorum ordinum; quia Subdiaconus nemo pote-
rat fieri, niſi qui erat viginti annis completis, ut
patet in ſexta Synodo, *cap. Subdiaconus* 77. *diſt.*
& ibi gloſſa, Diaconus ante vigeſimum quintum
annum, ut in decreto Cartaginenſis Concilii,
20 relato *in cap. placuit.* † Præsbyteratus verò non
concedebatur minori annorum tringinta, ut decer-
nitur *tota diſt.*78.ubi Doctores congeſti à Barbo-
ſa, & in terminis Gutierrez *dicta c.26. canon. ſub*
21 *num.*1. cum Soto, & aliis. † Deinde poſt, alia con-
ſtitutione Clem. V. relata *in dicta clementina fin.
hoc tit.* ubi cum pluribus Barboſa *num.*1.*&* 2. de-
cretum eſt, ut alio non obſtante impedimento ca-
nonico, poſſet quis liberè in decimo octavo anno
ad Subdiaconatum promoveri, & in vigeſimo ad
Diaconatum, & in vigeſimo quinto ad Præsbyte-
22 ratum. † Sed jam hodie tempore noviſſimo Tri-
dentini *dict. ſeſſ.*23. *dicta cap.* 12. præcipitur, ut
nullus ad Subdiaconatus ordinem ante 22.annum,
ad Diaconatus ante 23.& ad Præsbyteratum ante
25.ætatis ſuæ annum promoveatur, de quo ſcri-
bunt plures, quos citat idem Barboſa *in dicta cle-
mentina fin. num.*3.*& in paſtorali*, cum infinitis
23 idem probat *p.* 2.*alleg.*16. *num.*1. † Ubi addit ex
Trident, *in dicta cap.*12. eadem in ſingulis ordini-
bus tempora, in regularibus quoque perſonis eſſe
attendenda, privilegiis quoad hoc pœnitus ex-
cluſis, cum olim meritis exigentibus; poſſint in
minori ætate promoveri, juxta textum *in cap.
Monachus diſt.*71. & omnibus, quos refert Barbo-
ſa *in citatis locis*, addo citatum Ægidium Trul-
24 lench. ſupra *de Sacram. dicta dubio* 10. † ubi dicit
num. 4. *in fine*, ad Epiſcopum requiri 30. annos
completos, ut *in cap. cum in cunctis de electione*,
notavi dicens circa hoc jure novo nihil eſſe im-
mutatum; ita cum Bonacina *dicta tom.* 1.*diſp.*8.
quaſt. unica, *puncta* 5.*num.*12. bene Julius Lavor.
variar. lucub. 1. *p. cap.*6. *num.*14. Et de annorum
ætate ad majores ordines ex propoſito Narbona
in annalibus, *de Subdiaconatu anna* 22. *quæſt.* 1.ad
Diaconatum *anno* 23.*quæſt.*1. ad Præsbyteratum
anna 25. *quaſt.*45. Et de ætate ad ſingulos ordi-
nes, & ad noſtrum titulum Azor. *lib.* 6. *moral.
tom.*2.*cap.*5.*&* 8. *per totum*, Chuchus *lib.*4. *inſtu.
moral.cap.*12. Vaſquez *de Sacram. Ordinis diſpu-
tat.*164.*per totam*, Villalobos *in ſumm. tract.* 11.
p. 1.*diſ.* 11. cum infinitis Barboſa *dicta alleg.*16.
& ante *alleg.* 11. *p.* 2.

25 Unum tamen advertendum eſt quod ſufficit
ad ſingulos ordines per unum medium diem an-
num neceſſarium à Concilio Trident. inchoatum
fuiſſe, Coninch. *de Sacram. diſp.*20.*dub.*10.*n.*102.
Bonacina *de Sacram. dict. quaſt.* 1. *unica diſput.* 8.
puncta 5.*num.*12. Petrus Ledeſma *in ſumm. tom.* 1.
de Sacram. ubi *de ordine cap.*7. Diana *p.*2. *tract.*2.
*miſcel. reſ.*29. quia regula eſt in jure noſtro, quod
ſive agatur in materia favorabili, ſive de materia
odioſa, vel pœnali, ubi cum quo requiritur ætas
ad aliquem actum, vel exercitium, ſufficiat atti-
giſſe primum diem ultimi anni; quia annus in-
ceptus, ut jam ſupra *in princip.* dixi, habetur pro
completo, ut bene expendit gloſſa, *verb. decimum
octavum annum, in dicta clem. fin. de ætate ordin. nd.*
gloſſa *in clem. ad naſtram, de regularibus* Gutierrez
*dicto cap.*26.*can. num.*13. Zevallos *in pract. q.* 523.
poſt num. 4. † Gironda *in tract. de privilegiis*, *&* 26
*exempt. num.*1142. ubi *num. ſequenti*, explicat limi-
tari, quando pro eſſentiali forma, requiritur annus
impletus. † Et ſic ex Trid. *in dict. cap.* 12. *ſeſſ.* 23. 27
clarè ſcriptum eſt, ut in ſingulis Sacris ordinibus
ſufficiat attigeſſe, ſicut clarè demonſtrat dictio illa
Ante, cujus natura eſt excludere illud, cui præ-
ponitur, ut in terminis dixit Barboſa *de dictionibus
uſufreq. dict.*33.*num.*5. † quia quando perfectum, 28
& conſummatum annum requirit Trid. Concil.
idipſum exprimit addendo particulam *expletum*,
prout fecit *ſeſſ.*25.*de regular. cap.*15. ibi, *Ante de-
cimum ſextum annum expletum*: & ſic etiam
cavebatur de jure communi *in cap.* 1. *diſt.*78. & *in
dicta cap. cum in cunctis de electione*, exprimitur:
Ubi de ætate Epiſcopi, & in ætate Acolytatus *in
dicta cap. in ſingulis*, videtur intelligendum, ubi
gloſſa, & Barboſa *dict. alleg.* 16. *ſub n.* 1. in *princ.*
& Julius Lavorius *ſupra dicto c.* 6 *num.* 14. ait ut
quando dicitur in Bullis de 25. anno agente, ſuf-
ficiat attigiſſe, & in anno 25. conſtituto ſuficiat,
ſex menſes tranſactos,

Ad ſecundam Rubricæ partem de qualitate or- 29
dinandorum, ſatis & abundè dixi *ſub tit. de tem-
porib. ordin.* & ibi *ſub cap.*5. *& fin.* ubi quod non
ſint homicidæ, periuri, & adulteri &c. & *ſub
cap. unica*, *& tit. de ſcrutina in ordine faciendo*;
ubi quod non ſint hæretici, ſervi, Bigami, corpore
vitiati, & alii hujuſmodi, ut in aliis ſequentibus
titulis, dico latè, & breviter Judico, juxta inſcri-
ptionem noſtri tituli, & Rubricæ, non ſolùm
ſufficere ætatam in his, qui ſunt ordinandi, niſi
aliæ adſint qualitates, ut *in cap. quicunque*, ibi:
ſi tamen per hæc tempora 77.*diſt. dicto c.*12. *ſeſſ.*23.
† quarum præcipua eſt, quod exigitur litterarum 30
ſcientia, cum illiteratis prohibeantur ad ordines
promoveri, prout bene tradit, & explicat cum
infinitis Barboſa, *in paſtorali alleg.*46. *à num.*5. &
*alleg.*10. *num.* 30. ubi per gloſſam, & textum *in
cap. fin. de temporib. ordinat. lib.*6. dicit ut requi-
ratur in ſexu virili ætas, & item litterarum ſcien-
tia, ut *cap. litteratos diſt.* 36.

Eſt enim omnium præcipua qualitas in ordinan- 31
dis neceſſaria, ut ad eſſentiam Sacramenti Ordi-
nis, requiratur ſexus virilis; itaut mares tantum
ſint promovendi, non fœminæ, taliter ut ſi de
facto fœminæ alicui ordo conferatur, non impri-
matur character, † quia ſexus fœmineus impedit 32
eam impreſſionem, juxta textum, *in cap.* 1. *circa
princ.*15.*q.*3.*cap. uxoratus in fine de converſ. con-
jugat.* gloſſa fin. *in cap Diaconiſſam* 27. *quaſt.*1. ex
eo quia ſuſceptio ordinum tacitè conjungit Cleri-
cum Eccleſiæ, tanquam ſponſæ, *c ſeriatim in fine*,
ibi: *Ut fiat de carnali* 32. *diſt. cap.*2. injuncta gloſſa
fin *de pœnit* DD. inter corporalia *de tranſlatione
Epiſcopi*, ubi Abbas, quod myſterium non cadit
in fœminaa, quia Clerici nemini debent ſubiici, *c.* 1.
*diſt.*54. & mulieres ſunt ſubditæ viris, *Geneſis* 3.
D. Paul. *ad Thimot.*2.*cap. manifeſtum*, *cap. eſt ordo*,
cap. hæc imago, *&* ibi Archid. cum aliis 33. *q.* 5.
ita docent D. Thom. in 4.*d.ſt.*25 *q.* 2. *art.* 1. *&* 2.
Suarez *de cenſuris dict.*51.*ſect.*2.*in princ.* Belletius
diſquiſit. clerical. p. 1. *tit. de diſciplina clericali* §. 8.
*num.*5. Sanchez *in opuſculo moral. lib.*7. *cap.*1. du-
bio 30. cum Marchino, & aliis, Barboſa *dicta al-
leg.* 10. à *num.*24. ubi *uſque ad num.*28. † expen- 33
dit jura, *in cap. in nova de pœnit. cap. dilecta de
majorit & obed. cap. Præsbyterarum* 23. *diſtinctione*,
cap. Diaconiſſam 27. *quaſt.*1. *& c. ſacratas* 23. *diſt.*

quia etſi per illa jura videatur fœminis etiam com-
miſſa poteſtas ordinis, & clavium; veniunt ta-
men intelligenda reſpectu officii; quod exercere
ſolant Abbatiſſæ, non inquam ordinis, & chara-
cteris, cujus ſunt incapaces; imo, ut ajunt Doc-
tores, etſi Beata Virgo Maria fuerit Apoſtolis
dignior; non tamen illi, ſed iſtis Dominus claves
Regni cœlorum commiſit, ut docent D. Thomas
in addition ad 4.p.quæſt.39.art.1. Victor. *relect.2.
de poteſt. Eccleſiæ quæſt.2.num.3.* Sotus *diſt.25.q.1.
art.1.concluſ.1.* & alii, quos refert Henriquez,
*lib.1.cap.21.§.2. littera N, & lib. 6. cap.2. §.3. &
lib.10.cap.16.§.1 lit. A.* Suarez *tom.5, diſp.2.ſect.3
num.5.* & rationem incapacitatis mulierum ego
tradidi, & expendi, *in cap. nov. de judiciis quæſt.9.
à num.26.* ubi videbis; nam cum poſſet dubium,
oriri, an Abbatiſſæ haberent poteſtatem ferendi
cenſuras, quod minus eſt, quàm ordinare, & ibi
dictum ſit, quod non, ſequitur fortius dicendum
mulieres, quantumvis in dignitate conſtitutas, non
poſſe ordines conferre; quia per jus divinum
ſunt talis collationis incapaces: ſed nùm fœmina
ex diſpenſatione Pontificia poſſit Tonſuram, aut
minores ordines recipere, dico infra, *in cap. con-
tingit. hoc tit. ſub quæſt.4.* interim videbis Dianam
agentem de noſtro dubio, *p.8.tract.10.reſ.39.* ubi
fundat utrumque.

34 Hermaphroditus, id eſt qui habet utrumque
ſexum, ordinari nequaquam poteſt, niſi in eo
prævaleat ſexus virilis, non autem ſi fœmineus
prævaleat, aut eſſet parilitas, gloſſa, *verbo teſtimo-
nium, in cap. tetit §. Hermaphroditus,* ubi Ciar-
lin. Præpoſ. & Turrecrem. *4.quæſt.3.* Bellet. *dicto
tit. de diſciplina §.8. à princip.* Sanchez *lib.7.opuſ-
cul.cap.1. dubio 31.* Sotus *dict. diſt.25. quæſt.1.art.
3.cum aliis.* Barboſa *dicta p.2.alleg.10. num.28.* &
de Eunuchis, ſeu Spadonibus, vel Caſtratis, dico
infra *in tit. de corpore vitiatis*: Videbis quæ de
Hermaphroditis, & mulieribus, poſt omnes dicit
Ægid. Trullench. *de Sacram. lib.6.c. unico ſub du-
bio 11. à num.3.* cum multis aliis Barboſa, *in paſto-
rali p.2.alleg.2.ſub num.15.* verſ. *de Hermaphrodito.*
Sed addes quod etſi prævaleat in ſexu virili, va-
lidè; non verò licitè poſſit ordinari, quia ut dicit
Suarez, & Navarr, quos citat Trullench. talis eſt
irregularis, & eſt monſtruum, contra Toletum,
lib.1.cap.63. à num. 6. exiſtimantem non eſſem ir-
regularem & adjunges Dianam cum aliis, *p. 10.
tractat. 13.concluſ. 3. reſ. 36. v. ſed his.*

35 Si non eſt notorium dubitabis, nùm ſi Herma-
phroditus conſecratus Epiſcopus, poſtea in eo
prævaleret ſexus fœmineus, valida eſſet conſecra-
tio Epiſcopi, quam ipſe faceret: etenim affir-
mant Dicaſtillus *de Sacram. tom.1. tract.6. diſp.1.
dub.20.num.295.* Fr. Leander *eodem. tract. tom.2.
tract.6. diſp.6.q.7.* loquentes de ſacerdote conſe-
crante, dicentes validè conſecrare, qui chara-
cter Sacramentalis ſemel animæ impreſſus, nun-
quam deletur, etiam poſt mortem; & ſic quan-
tumvis ſexus mutetur in fœmineum, cum ordina-
tio illa haberet principium validum juxta juris re-
gulas; ſed Cardinalis Lugo, *in reſponſ. lib.1.dub.51.
num.4.* & cum eo Diana noviſſimè, acerrimè de-
fendunt negativam pluribus fundamentis, quorum
præcipuum eſt; quia etſi anima Hermaphroditi
retineret Characterem ſacerdotalem, non inquam
poſſet pro eo ſtatu validè ſacerdotii actus exercere
propter impedimentum proveniens ex fœmineo
ſexu, prævalente jam in illo, compoſito facto
propter fœmineum ſexum incapaci conſecrandi,
ut proximè dictum eſt, *in verſ. eſt enim*, & dico,
in verſ. unum verò, ſtatim ſequenti.

E contra verò ſi fœmina erumperet in virum; 36
reſpondeo quod etſi non liceret, ut conſecretur
Epiſcopus, ſeu fiat Sacerdos ob admirationem, &
ſcandalum, quod homines conciperent, ut quem
fœminam agnoviſſent, nunc ad altare miniſtran-
tem viderent; ſic ut hæc deformitas gignat Cano-
nicum impedimentum, *c.2.de clerico ægrotante,* ve-
rùm jam cognito ſexu virilitatis, ordinatio erit va-
lida, cum jam iſte verè ſit vir. Marchin. *de Sacram.
Ordin. tract.1.p.4. cap.2. num.* 18. Diana cum aliis
ſupra quibus addo Suarez. *de cenſ. diſp.5. ſect. 2.
num. 2.* ubi explicat ac refert Burgoſium & Soci-
num & de hoc videbis uberius infra, *in cap. 3. 4.
& 5. de corpore vitiatis, quæſt. 33.* verſ. *ad ſecun-
dam*, ubi exempla ponuntur.

Unum verò notabis, quod ſi de facto mulieri 37
ordo conferatur, vel ea recipiat ordines ſacros ex
propoſito, & cum intentione, non ex eo evenire,
etiamſi illis miniſtraret, ut incurreret irregularita-
tem. Et eſt ratio quia cum hæc incurratur à viris
malè ordines ſuſcipientibus, in illiſque miniſtran-
tibus contra regulas juris Canonici, † & irregula- 38
ritas nihil aliud ſit, quàm impedimentum quod-
dam canonicum; id eſt legis canonicæ, † Dican- 39
turque irregulares illi, qui excipiuntur à regula,
ſecundùm quam omnes, qui capaces erant, attenta
lege Divina poterant promoveri, ſequitur dicen- 40
dum, ut cum ſexus fœmineus, ut jam dixi, ipſa
lege Divina ſit impeditus, & incapax ſuſcipiendi
ordines, ut nec per conſequens in mulierem ordi-
nes ſuſcipientes, cadat irregularitas, quæ nunquam
pertinuit, aut pertinere potuit ad regulam ordi-
nandorum; multiplici ratione comprobat Vivald.
in candelabro aureo p.3.c.3. à princ. Suarez *de cenſ.
tom.5.diſp.40.ſect.7.* Henriquez *lib. 4. ſum.* multis
adductis, *cap.2.* Sotus *in 4. dict. diſt.25. quæſt.1. art.
2. in princ.* † Itaque quod nonnulli poterant dice- 41
re, *ex dicto cap. Presbyterorum, cap. Diaconiſſam, c.
Sacratas,* mulieres ad ordines pertinere, intelligi
non ad characterem Sacramentalem, ſed propter
officium quod gerebant legendi, v.g. homilias, vel
Evangelia in choro, ad quod deſtinabantur certis
quibuſdam benedictionibus; non autem quod
fuerint ſpeciali ritu conſecratæ; quemadmodum
in Presbyteris, & Diaconis obſervatur: nam pro-
pter officium, Presbyteræ dicebantur, quia ſenio-
res, & alijs perfectiores, ut notant ex D. Thom. *in
addit. ad 3. part. dict. quæſt.39. art.1.* Caſt. & plures
alii quos refert Henriquez, *dicto §.2. litt. P, & ſe-
quent.* Barboſa tamen *dicta alleg.10.num.27.in fin.*
cum Uvaldenſe *de Sacram. tit.7.c.58. num.7.* dicit
non ineleganter intelligi, ut Diaconiſſæ, *in dicto
cap. Diaconiſſam,* dicantur uxores viduæ Diacono-
rum; quemadmodum apertè probat textus *in
ultim. diſt. 32.* Presbyteras dici uxores Presbyte-
rorum. † Et nùm fœmina queat Epiſcopus con- 42
ſecrari videbis breviter dicta ſupra, *in cap. 6. de
tempor. ordin. quæſt. 2.* verſ. *ad ſecundam,* in verbo,
de fœmina:

Dictum ergo eſt ſolos viros pertinere ad ordi- 43
nis Sacramentum, ſed non omnes: nam criminoſi,
Bigami, corpore vitiati, ſervi, illegitimi, & alii non
pertinent eo quod Jure Pontificio ſunt prohibiti,
ut dico ſuis locis, & notavi, *in cap. unico de ſcru-
tinio in ordine faciendo, & in cap. fin. de temporib.
ordin.* de quibus fit mentio reſumptivè *in cap.
maritum 33. diſt. cap. præcipimus 34. diſt. cap. non
confidat diſt. 50.* & per totum noſtrum titulum.

Sed

44 Sed de ſubſtantis Sacramenti ordinis primò eſt
ut illud ſuſcipiens ſit verè baptizatus, ut notant
communiter Doctores *in tit. de Clerico non bapti-*
45 *zato miniſtr.* & ibi *in cap. veniens.* † Ex quo con-
ſtat quod ordinis character, ſupponit characterem
baptiſmalem, cum Baptiſmus ſit, & dicatur alio-
rum Sacramentorum janua, ut dico infra *de Bap-*
46 *tiſmo* & aliquid infra *de Sacram. non iterandis.* †
Et ſic notant Doctores eſſe invalidam ordinatio-
nem ejus, qui ſe credit baptizatum, ſi revera non
eſt baptizatus: nam de Jure Divino requiritur
Baptiſmi character, cujus effectus non poteſt ab
47 Eccleſia ſuppleri, † quia quæ ſunt juris naturalis,
aut Divini non ſupplentur, etiam interveniente
communi errore, ex regula textus *in cap. cum infe-*
rior. de majorit. & obed. & ex cap. ſunt quidam 25.
quæſt. 1. Abbas *in cap. 2. in fine de presbyt. non bap-*
tizato, & alii quos refert: ſequuntur Maſcard. *de*
prob. concl. 649. num. 98. & 99. Sanchez *de matrim.*
lib. 3. diſp. 22. ſub num. 27. bene, & optimè eapen-
dit Barboſa videndus *de poteſt. Epiſcopi p. 2. alle-*
gat. 2. ſub num. 10. 11. 12. & 13. videndus à *n.* 8.
48 Marchinus *de Sacram. ordinis tract. 1. p. 4. cap. 3.* †
Et licèt Angelus *verb. Baptiſmus 7. num.* 10. putet,
ut non baptizatus, qui ſe baptizatum credit Sacer-
dotio inſignitus conficiat Sacramentum, non in
virtute ſua, ſed Eccleſiæ; & item gloſſa fin. *in c.*
Apoſtol. de Presbytero non baptizato, arbitretur
iſtum non eſſe Sacerdotem, nec conficere, ſed be-
ne quoad ſe, qui credebat conficere, & quoad
alios idem credentes, tanquam verum Sacramen-
tum conficere, ibique, & ſuſcipientibus prodeſſe.
49 † Tamen D. Thom. *in 4. ſentent.* affirmat *diſt.* 24.
ordinem non conficere, nec recipere, nec etiam
abſolvere; pie inquam credendum docet Sum-
mum Sacerdotem quoad effectus Sacramentorum
ſupplere nec ſore permiſſurum hoc ita latere, cum
inde maximum Eccleſiæ poſſet imminere peri-
culum, Et Barboſa *dicta alleg. 2. num.* 10. ait ſalva
ſemper Eccleſiæ Romanæ correctione iſtum de
facto non recepiſſe, quamvis communi errore ha-
beretur baptizatus: ſic tenens, ut nihil in contra-
rium moveat, gloſſa *in cap. dudum 54. de elect.*
verb. *decepta*, quia illa loquitur de Baptiſmo re-
cepto martyrio, aut flamine, quo conſequuntur
effectus Baptiſmi aquæ; ne inquam animæ pœni-
tentium in cognitione veræ fidei Chriſti perecli-
tarentur; non verò id oriri ex alio capite erroris
communis, qui non admittitur ibi, nec in caſu no-
ſtro. Videbis Suarez *tom. 3. de Sacram. quæſt. 66.*
diſp. 22. ſect. 1. ante finem.
50 Et ea eadem ratione dicendum, ut quamvis ali-
quis communiter exiſtimetur Sacerdos, ſi revera
Sacerdos non ſit, nullo modo valeat abſolutio ſa-
cramentalis ab eo impartita; quis deficit ei pote-
ſtas annexa abſolvendi ratione ordinis; & ſic pro-
cedere etiam in mortis articulo, ut dico infra *de*
pœnit. Barboſa *ſupra num.* 13. Ægidius Trullench.
dicta quæſt. unica lib. 6. de Sacram. dubio 11. *ſub*
n. 2. in fine.
51 Item requiritur quod ordinandos antea ſit con-
firmatus: nam in Trident. Concilio *ſeſſ. 23. de re-*
form. cap. 4. Prima Tonſura non initientur qui con-
firmationem non ſuſceperint, ſic præcipitur: tamen
adverte hoc tantum eſſe de neceſſitate præcepti;
52 non autem de neceſſitate Sacramenti, † ac prop-
terea validè; etſi non licitè conferri ordinem poſſe
non confirmato: docent Sotus *in 4. diſt. 22. q. 2.*
art. 4. propè finem. Henriquez *in ſum. lib. 10. cap. 14.*
§. 2. in comment. lit. P. Valer. Regin. *lib. 28. n. 24.*
Bonacina *de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica puncto 5.*
num. 9. in princ. Laurent. de Franch. *in controv.*
inter Epiſcop. & regular. pag. 78. in reſponſ. ad 15.
Barboſa cum multis alius *dict. alleg. 2. num.* 14. † 53
Ubi *num.* 15. cum aliis infinitis ait, quod ſi ex ne-
gligentia, & citra contemptum prætermitteret
quis confirmationem recipere ante ordines non
peccaret, nec aliquam incurreret irregularitatem.
† Et noviſſimè hæc etiam dicens Ægidius Trul- 54
lench. *dict. quæſt. unica lib. 6. dub. 11. ſub num.* 8. ait
eſſe valdè probabile, ſolum peccare venialiter
eum, qui ordinatur, non ſuſcepto Sacramento Con-
firmationis, quis in jure nullum eſt præceptum, id
convincens. † Nec verba Trid. ſupra *dict. cap.* 4. 55
tantæ eſſe virtutis, quæ convincant eſſe mortale;
& nec dari ſit diſpendia maxima inter Confirma-
tionem, & Ordinem, ſed ait eſſe grave veniale; &
ob id teneri Epiſcopum adhibere diligentiam ad
videndum, an hic ſit confirmatus. † Sed Bonacina 56
de Sacram. diſp. 8. quæſt. unica puncto 5. num. 10.
credit ſic ordinatum peccare mortaliter; eo quod
exiſtimet in re gravi facere contra Trid. & con-
ſuetudinem Eccleſiæ, Nugnus *in 3. p. tom. 1. q. 72.*
a. 1. 8. concl. 7. ubi ait graviſſimum peccatum ve-
niale, & fortè mortale eſſe, Ordines ſuſcipere mi-
nores ante Confirmationem.
Quod ſi Epiſcopus ordinaret non confirmatum 57
credo, ut etiam ſciens, & advertens non peccet,
niſi tantùm venialiter, propter eandem rationem
dictam de ordinato non confirmato: ſic docet
Diana *p. 3. tr. 4. reſ.* 24. videndus cum Molfeſio, &
aliis: ubi contra Nugnum dicit ita tenendum in
ordinante, & ordinato: ſequitur Ægidius *ſupra*,
ubi addit cum Ledeſma *in ſumma cap. 6. de ordine*
concl. 9. in fine, ut tam ordinatus, quàm ordinans,
non incurrant irregularitatem. & idem Ledeſma
concl. 3. Soto *in 4. diſt. 7. art. 6. & 8. & diſt. 24. art.* 4.
dicunt poſſe Epiſcopum credere aliquando or-
dinando juranti ſe eſſe jam confirmatum.
Deinde dico quod licet infanti poſſit; imò & 58
character imprimatur, ſi ordinetur ab Epiſcopo,
taliter ut ſi perveniat ad annos diſcretionis, vel
poſtquam amens ad mentem veniret, non ſit re-
petenda ordinatio, juxta intellectum textus *in cap.*
unico de Clerico per ſaltum promoto, ut ordinatos
ante annos diſcretionis permittitur ad Diaconatum
elevari abſque inferiorum ordinum repetitione, ut
tradunt Sanctus Thom. *in 4. diſt. 25. quæſt. 2. art.* 1.
& 3. Valent. *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 4. punct.* 1. Valer.
Regin. *in praxi fori pœnit. tr.* 30. Valquez *tom. 3. in*
p. 3. diſp. 246. Molfeſius *in ſumm. Theol. mor. tr. 2.*
cap. 12. num. 1. Marchin. *de Sacram. ordin. tr. 1. p. 4.*
cap. 4. Barboſa *dict. alleg. 2. ſub n.* 15. *verſ. an puer*
& ratio eſt ut jam diat ſupra cum Ægidio Trul-
lench. *dict. lib. 6. cap. unic. dubio* 10. *ſub num. 1. & 2.*
Coninch. *de Sacramentis, diſp. 20. dub.* 10. *n. 94. &*
97. Bonacina *tom. 1. dict. diſp. 8. q. unic. punct. 5. n. 3.*
& alii, † quia rationis uſus ſolum eſt neceſſarius 59
in ſuſcipientibus ſacramenta, quæ conſiſtunt in ali-
quo actu ipſius ſuſcipientis, ſicut eſt matrimoni-
um, quod conſiſtit in mutuo contrahentium con-
ſenſu & pœnitentis, ad quam neceſſarius eſt dolor,
qui ſunt actus pœnitentis, † non verò in ſacramen- 60
tis, quibus datur poteſtas, & imprimitur character,
ut in Ordine, Confirmatione, & Baptiſmo, in qui-
bus ſufficit intentio Eccleſiæ pro ſuſcipiente. Et
cuidam objectioni reſpondetur *infra qu. 1. verſ.*
ad tertiam.
Tamen, etſi hoc ita ſit debet ordinandus ha- 61
bere ex præcepto Eccleſiæ rationis uſum ad ordi-

nes ſuſcipiendos; quia ut ſupra *in princ.* adduxi,
eſt ad quoslibet ordines ætas certa, & major ſep-
tennio, quo rationis uſus communiter advenit, ut
62 dico infra *de ſponſ. impuber.* † Quare, etſi ordina-
ri poſſint infantes, ut dixi, item, & amentes, &
hoc validè, ſed non licitè, & ſine peccato; quia
tam ipſi ordinati, quàm ordinantes irent contra
præceptum Eccleſiæ conſtituentis cuilibet ordini
certam ætatem: ſic tenent communis Doctorum
ſenſus, ut dicit Ægid. Trullench. *dict. lib. 6. de Sa-
cram. cap. unic. dubio* 10. *num.* 6. qui *dubio* 10. *ſub*
63 *num.* 2. † Ubi dicit quod ſi ordinatur amens, qui
babuit antea rationis uſum, non ſit ordinatus, quia
cenſetur nolle habitualiter ordinari; non ſic de
eo, qui ſemper amens fuit, quia in eo militat ea-
dem ratio, ac in infante, ut ſentire videtur Valen-
tia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 4. p.* 1. Reginald. *lib. 3. num. 3.*
Modò tamen non conſtet poſitivè ipſum ante no-
luiſſe ordinari; nam tunc cenſetur manere virtua-
64 liter talis intentio. † Et ut hoc dubium amplius
peragas leges quæ noviſſimè congerit Diana cum
infinitis latè loquens *in p.* 12. *reſ.* 48. dum agit ad
utramque partem de quæſtione, an ſi infans con-
ſecretur in Epiſcopum, valida ſit ejus conſecratio,
de qua dico infra *q.* 1. verſ. *ad tertiam.*
65 Notandum eſt inquam peccare graviter Epiſ-
copum, qui ordinat infantem; eo quod indecentia
hæc eſt gravis, cum ſic ordinatus nequeant in tali
ætate miniſterium ſuum exercere, docet Ægidius
66 *ſupra,* qui *dubio* 5. *num. 9. dict. lib.* 6. Dixit, ut
puer ſic ordinatus, non teneatur voto caſtitatis.
Et eſt ratio quia hoc eſt præceptum Eccleſiæ,
quod adhuc infantem non obligat, nec præcep-
to recitandi horas Canonicas ex eandem ratione,
ut dicit Henriquez *lib. 11. de matrim. cap. 9. num.* 1.
67 † Notant ut Sacramentum Ordinis, & Epiſcopa-
tus validè inſano conferatur, Gerunda in ſpecie
de Epiſcopatu tom. 1 lib. 2. diſp. 7. cap. 2. num. 9. Va-
lentia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 4. punct.* 1. Reginal. *tom. 1.*
lib. 3. num. 3. Diana *p. 12. tr.* 48. verſ. *ex his*, ubi ex
aliis ab eo adductis ſic probat dicens diverſum eſſe
hoc à dicto Conínch. *de Sacram. Ordin. diſp.* 10.
num. 100 *in fine,* Bonacinæ *de Sacram. diſp.* 8. *q.*
unica puncto 5. *num.* 3. & aliorum hoc dubium re-
ſolvens per dicta infra *in cap. penultimo. quæſtione*
fin. & ſupra *de temporib. ordin. in cap. non eſt*
compos.
68 Sed an infans ſit capax Epiſcopatus, poteſt
hic dubitari, cum ut jam ſupra dixi *in Rub. & tit.*
de temporib. ordinat. ut Epiſcopatus ſit ordo, vel
ordinis extenſio, & D. Thomas negat *quæſt.* 39.
ad dict. 2. alii, ut Bonacina, D. Thom. *t. diſp.* 8.
quæſt. unica, puncto 5. *num.* 4. Filiucius *tom.* 1.
tract. 9. cap. 4. num. 76. affirmant, quia etſi incapax
ſit juriſdictionis, & curæ animarum; non tamen
characteris Epiſcopalis. De quo dubio dico infra
q. 1. verſ. *ad tertiam.*
69 Item dicendum eſt, ut ordinandi debeant eſſe
initiati prima Tonſura, ut patet ex communi uſu
Eccleſiæ, & praxi quotidiana Epiſcoporum. Ve-
rùm etſi fortè aliquis ordinetur in aliis ordinibus
ante primam Tonſuram, erit valida ordinatio;
quia nullo jure reperitur neceſſaria prima Tonſu-
ra ad validitatem ordinis, Toletus *lib. 1. cap.* 71.
Bonacina *tom. 1. dicta diſp. 8. quæſtione unica puncto*
5. *num* 11. D. Thom. *dicta quæſt.* 38. *addit. art.* 5.
& exiſtimant Tolet. *ſupra n.* 6. & Bonacina, & cum
eis Ægidius Trullench. *dict. c. unic. dub.* 11. *n.* 9.
70 † peccabit mortaliter ſuſcipiens ordinem ſine
Tonſura; quia agit contra uſum Eccleſiæ in re
gravi. † Cum Tonſura ſit præparatio ad ordines, 71
& perinde Epiſcopum peccare mortaliter talem
ordinando; ob idque teneri ſub mortali præmit-
tere diligentias, ut conſtat de prima Tonſura.
Verum quia jam de hoc puncto egi, poteris di-
cere cum Navarro *cap. 22. num.* 9. Suarez *tom. 3. de
Sacram. diſp. 38. ſect.* 1. & cum Diana, & aliis ab eo
relatis *p. 2. reſ. 4. tract.* 16. nec ſic ordinatum, nec
ordinatorem mortaliter peccare; quia ajunt in
Trident. *ſub dicto cap. 4. relato, & 23.* nullum eſſe
verbum id ſtrictè præcipiens initiandis, ſed tan-
tum præſcribi quid facere debeant Epiſcopi.
Nunc verò jam pergo ad alias quæſtiones, pro
Rubrica, tam de ætate, quam de qualitate.

QUÆSTIO I.

An ante ſeptennium, prima Tonſura, ſeu tres primi ordines minores poſſint conferri? An detur parvitas materiæ in ætate ad ordines? An Epiſcopus in Epiſcopum ordinans infantem ante rationis uſum, validè illum ordinet? Et an poſſit Pontifex ſolo verbo Sacerdotes? An qui veſpere ingreditur, annum aſſignatum pro altero ordine ſuſcipiendo, poſſit mane præcedenti illum ſumere? Et per quas demonſtrationes exiſtimetur annus completus, ſeu attictus tantum?

SUMMARIUM.

1 *Completus annus requiritur, ut prima Tonſura, & tres primi ordines queant conferri,* & n. 5. & 6.
2 Cap. de his *verbo* lectorum, diſt. 28. cap. in ſingulis diſt. 28.
3 *Infantiæ primæ anni computantur à ſeptennio perfecto.*
4 *Infantes, ſi neceſſitas exigeret ante ſeptennium, tonſurari poſſunt, ut intrent in Religionem.*
5 *Neceſſitas facit ut diſcedatur aliquando à regulis juris.*
7 *Tridentinum nihil immutavit circa ætatem ad primam Tonſuram, & alios minores ordines.*
8 *Ætatis parvitas materiæ, num ſit in conſideratione, remiſſivè.*
9 Cap. unico de Clerico per ſaltum promoto.
10 *Epiſcopus validè ordinat in Epiſcopum infantem ante rationis uſum; non tamen ad exercitium obligabit, ſine ordinati conſenſu,* & n. 13. & 14. *contra D. Thomam.*
11 *Quinquennis nondum, filius Heriberti electus fuit Archiepiſcopus Rhemenſis, confirmatus à Joanne X. alius nobilis fuit electus anno* 18.
12 *Ferdinandus filius Philip. III. Hiſpan. electus fuit Archiepiſcopus Toletanus anno* 11. *ſuæ ætatis, & Cardinali Carraphæ eadem Eccleſia data fuit anno* 19.
14 *Character imprimitur infanti ordinato Epiſcopo; etſi ei non concedatur juriſdictio, quam exercere*

exercere poſtea poterit, ſi major factus conſentiat in poteſtate ſibi charactere tradita.

15 *Pontifex ſolo verbo,* ut eſto Sacetdos, *nequit facere Sacerdotes, & Epiſcopum*, numero 18. *etſi alii contra.*

16 *Pontifex ſolo verbo ut ſi dicat* eſto baptizatus, *non facit aliquem Chriſtianum, nec ei verum impertitur Baptiſmum.*

17 *Pontifex non habet poteſtatem immutandi jus Divinum, nec alterandi formas Sacramentorum.*

19 *Forma ordinandi Sacerdotes ;& Epiſcopos, eſt ſaltem implicitè in Evangelio.*

20 *Ordinans, ſive in minoribus, ſive in majoribus ordinibus duobus, v.g. diebus ante impletam ætatem, verius eſt ut peccet; ſed ſi jam in ultimo die anni, explendendi Doctores admittunt*, n. 21. & 23.

21 *Parum pro nihilo reputari, etiam in materia ordinum videtur admitti.*

22 *Veſpera die trahitur ad mane in ordinibus conferendis.*

23 *Anni perfecti, & expleti requiruntur, ſi diſpoſitio legalis ita caveт in aliquibus caſibus; ſin autem ſufficit annus inceptus. Et quibus Juris verbis hoc caveatur*, num. 26. & 27. *Quid ſi dubium ſit in verbis juris*, n. 27. & 28.

26 *Verbum* eum perveneгit, v. g. ad annum 25. *num exigat annum completum, vel inceptum*, & n. 29.

27 L. qui filium, §. 1. ff. ad Trebel.

1 AD primam quæſtionis partem dixi ſupra *ſub Rubr.* requiri de jure annum completum *ex cap. nullus de temporib. ordin. lib.6.l.27. titul.6.p. 1.* ita docent Garcia *de beneficiis p.7. cap. 4. num. 6.* Sanchez *in conſ. mor. lib.7.cap.1.dub.33.num. 15.* Menoch. *de arbitr. lib. 2. cap. 427. num. 9.* Campanil. *in diverſ. juris Canon. Rub. 7. cap. 1.* Moneta *de diſtribut.2.p.quæſt.19.num.11.* Anaſtaſ. Germon. *de indultis Cardinal. §. quibuſvis num. 3.* gloſſa *in clem. fin. hoc tit. & in cap. de his, verbo lectorum diſt.* 28.

2 Nec obſtant huic reſolutioni textus *in dicto c. de his, & in cap. in ſingulis 28. diſt.* quibus videtur fas eſſe parvulos à primæ infantiæ annis Clerica-
3 tus officio mancipare ; † quia verba ibi: *à primis infantiæ annis, & ab infantia* eum ſenſum habent, ut poſt primos infantiæ annos, atque ita ſeptimo anno perfecto ſignificent: nam præpoſitio illa *A*, idem ſignificat, ut multis comprobat Tyraquellus *in l. ſi unquam* verb. *& poſtea, num. 21. cod. de revoc. donation.* Menochius *lib.2. de arbitr. caſu 57. n. 11.* Acunna *in dicto cap. de his num. 3. & in dicto cap. in ſingulis num. 1.*

4 Nec etiam obſtat Divus Thomas, dum dixit *in addit. ad 3. p. quæſt. 39. art. 2.* tonſurari poſſe infantem, ſive qui ſeptimum annum non explevit ante uſum rationis; quia Sanctus non abſolutè docuit infantes tonſurari poſſe, ſed ita demùm, ſi neceſſitas exigeret, & ſpes profectus, ut puta ſi intrent in religionem *ex cap. fin. de temporib. ordin.*
5 *lib. 6.* † quia neceſſitatis tanta vis eſt, ut cogat aliquando à juris diſpoſitione recedere: argum. textus *in cap. 2. de obſervat. jejun. & in cap. 2. de conſuet. cap. qui propter neceſſitatem de furtis*, & aliorum, quæ tradit Brunotus à Sole *in compendio utriuſque juris*, verb. *neceſſitas*: ita expendit Narbona *in annal. anno 7. quæſt. 9. num. 6. & 7.* Verùm Henriquez *lib. 10. de ordine cap. 19. num. 1.* Tabiena *in ſumm.* verb. *ordo 4.* Majolus *de irregularit. lib. 1. cap. 30. num. 5. & 8.* Auguſtinus Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 38. num. 43.* dicunt tempore Angelici Doctoris dari pueris ante diſcretionis annos primam Tonſuram.

De tempore inquam ad tres minores ordines, 6
jam ſupra dixi *in Rubrica*; & licet dicant gloſſa *in dict. cap. de his*, verb. *Lectorem, & in clementina generalis*, verb. *promoveri hoc titulo*, Sotus *in 4. diſt. 25. quæſt. 2. art. 2. §. quamvis jure*, verſ. *& omnes minores ordines à ſeptennio*, Burgo *de irregularit. part. 6. titulo de tempor. ordin. num. 6. & 26.* Ugolinus *de irregularit. cap. 45. num. 2.* Azorius *in ſumm. inſtit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 5. quæſt. 8. & 9.* Sayrus *de cenſ. diſp. 31. ſeſſ. 1. num. 22.* Moneta *de diſtrib. ſupra num. 11.* & alii, quos ſequitur Narbona *ſupr. num. 3.* excepto Acolyatu, qui ſeptennium completum excedit, ut colligitur ex textu *in cap. quicunque in princ. 77. diſtinctione*, ubi poſt infantiam, & ante pubertatem lectorem creari debere præcipitur, eandem requiri ætatem, ac ad primam Tonſuram; idemque procedere; ubi Sacri Trident. viget obſervantia. † Quia 7
Trident. nihil circa ætatem requiſitam ad primam Tonſuram, & primos ordines immutavit; ſicque ait Piaſecius *in praxi Epiſcopali p. 1. cap. 1. num. 22.* Congregationem Concilii reſpondiſſe, nempe nullam eſſe à Tridentino præſtitam ætatem Tonſuræ, & quatuor minoribus ordinibus, ſed eam attendendam, quæ in Sacris Canonibus præſcribitur. Tamen tu reſolves in praxi, juxta id, quod adduxi *in princ. ſupra*; etſi Narbona, cum Sayro, Suarez, Acunna, & aliis *ſupra num. 4. & 5.* curet expendere Trident. *ſeſſ. 24. cap. 5.* quatenus juſſit inquiri de ætate promovendorum, ad minores ſolum intelligi, nempe an promovendi Tonſura, & tribus primis ordinibus minoribus, poſſint initiari, illudque à Concilio ſic præcipi, ut de ea ætate Epiſcopi arbitrentur, ubi ſcilicet, apertis documentis conſtare non poſſit de ætate certa ordinandorum; quod etſi de jure poſſit amplecti in praxi autem non videtur uſitatum, ut *in princ. ſupra* adduxi à verſ. *de jure autem Eccleſiaſt.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, an detur 8
parvitas materiæ in ætate ad ordines? videtur reſpondendum ex dictis *dubio præcedenti*; ſed tu dices, & reſolves, ut dico infra *in verſ. ad quintam.*

Ad tertiam quæſtionis partem, an Epiſcopus 9
ordinans infantem in Epiſcopum ante rationis uſum, ordinet validè illum? Et pro reſolutione adjunges dicta *ſub Rub.* in verſ. *deinde dico*; & ſuppoſitis ibi adductis, & quæ ponderat Diana *p. 8. tract. 1. reſ. 32. in princ.* per textum *in cap. unico de Clerico per ſaltum promoto*, rationem adducens ex D. Thoma, & reſpondens objectioni illi, quæ deſumitur ex verbo *ab Epiſcopo* prolato, dum dicit *accipe*, quod videtur ordinandi acceptationem includere, dicens verbum illud non denotare acceptionem recipientis, ſed veram traditionem ex vi poteſtatis conferentis; adeoque potius imperium, & poteſtatem dantis, quam executionem accipientis, ſicut etiam in Baptiſmo ad infantem dicitur *Epheta aperire*, item *accipe Sal ſapientiæ, &c.*

Unde jam ad punctum difficultatis pro affir- 10
mativa ſententia ſunt Doctores citati ſupra *in Rub.* in verſ. *notandum*, quibus accedunt Turria-

nua

nua *in ſummp.2.cap.*80.*dub.*1. *num.*2. Præpoſitus
in 3.*p.de Sacram. Ordinis q. unica dubia* 16. *n.*163.
Ochogavia *de Sacram.Ordin. tract. unico q.*9.*n.* 3.
Averſa *de Sacram. Ordinis q.*3. *ſect.* 5. Tannerus
*tom.*4.*diſp.*7.*quæſt.*3.*dub.*1.*num.*10.Diana *dict.p.*8.
*tract.*1.*reſ.*32.*in fine*, dum loquitur cum diſtinctio-
ne illa, in Epiſcopo ſcilicet ſatis diſtingui Cha-
racterem ordinis,& poteſtatem Eccleſiam guber-
nandi, priuſque poſſe infanti conferri; licèt po-
ſterius quod requirit liberum conſenſum recipien-
tis non poſſit ei imponi; & ſic fieri quod cum or-
dinatio Epiſcopalis tendat ad prius; non autem
neceſſariò, & eſſentialiter ad poſterius, nihil ob-
ſtare, quominus infanti conferri poſſit;itaut infans
per illam ordinationem conſtituatur in eo gradu,
per quem poſſit ei committi Eccleſiæ gubernatio,
& conſtitui ſponſus alicujus Eccleſiæ; non tamen
re ipſa ita comitari,ut ſine ulteriori conſenſu præ-
ſtando, quando perveniret ad uſum rationis, obli-
21 getur Eccleſiæ curam ſuſcipere. † Etenim etſi
monſtrum videretur in Eccleſia Dei, non reticeo
ex Baronio *anno Domini* 925. Hugonem, nempe
filium Humberti Comitis Aquitaniæ,qui nondum
quinquennis penè infans Rhemenſis electus fuit
Archiepiſcopus, & à Joanne X. confirmatus; qui
ut refert Baron. malis fuit exemplis inductus; &
Panormit.*in cap.cum in cunctis, notabili* 4. *in fine*,
*num.*2. refert ex Joanne Andrea quendam virum
nobilem fuiſſe promotum in Epiſcopum anno ſuæ
22 ætatis 18. † Nec eſſe ab hoc abſimile quod refert
Mandoſius, *in tract. ſignat. grat. Rub. de diſpenſ.
ſuper retent.* nempe Alphonſo Cardinali Carrapha
19. ann. agenti, ſit data Eccleſia Toletana Ar-
chiepiſcop. in adminiſtrationem; & his noſtris
temporibus vidimus à Paulo V. Pontif. Max. Fer-
dinandum Cardin. Hiſpaniar. infantem adhuc ex
Ephebis non excedentem ann. 11. agentem pro-
motum in Archiepiſcopum Toletanum.

23 Prædictæ inquam ſententiæ impugnat D. Tho-
mas rationibus multis, *in* 3.*part.q.*39. *art.*2. Gra-
nadus *in* 3.*p.controverſ* 9.*tract.*3.*diſp.*1.*num.*7. qui
licèt non potuiſſet negare prædictam ſententiam
affirmativam, ſequutus eſt D. Thomam, negati-
vam tenentem; primo quia Epiſcopatus ſecum
trahit juriſdictionem erga corpus myſticum Ec-
cleſiæ; puer autem ſaltem ante annos diſcretionis
non eſt capax juriſdictionis. Secundò quia Epiſ-
copus eſt ſponſus Eccleſiæ, cujus Paſtor conſti-
24 tuitur; deſponſatio autem petit rationis uſum. †
ſed revera iſtæ rationes non videntur concludere,
cum jam diximus aliud eſſe quod ſpectat ad or-
dinem, aliud quod ad juriſdictionem. In primo
enim ſolum contenditur poſſe imprimi characte-
rem infanti, ut poſtea poſſit ei deſignari Eccleſia,
cui ſibi voluerit deſponſabitur, & quoad hoc non
majorem ætatem requirit Epiſcopatus, quàm
Presbyteratus,ad quem etiam pertinet habere po-
teſtatem, erga corpus myſticum Eccleſiæ abſol-
vendo fideles à peccatis; ergo ſi poteſtas Ordinis
ſacerdotalis conferri poteſt infanti, licèt tunc non
conferatur juriſdictio, ſic etiam poſſit Epiſcopalis
conferri; & potius cum poteſtas Ordinis ſacerdo-
talis, quo conceditur illa conſecrandi corpus, &
ſanguinem Chriſti Domini præſtantior ſit in ratio-
ne ordinis, quàm quod illi ſuperaddit Epiſcopatus,
præcipuè ſi conſideres Theologos dicere Epiſ-
copatum non eſſe ordinem per ſe diſtinctum à
Presbyteratu, ſed tantum extenſionem, ut di-
ctum eſt ſupra *ſub Rub. de temporib.ordin.& in tit.
ibi*; ergo ſi puero imprimi poteſt character ſacer-
dotalis, etiam poterit Epiſcopalis,& ego ſic tenen-
do contra Durandum negativam multis rationi-
bus ſuadentem, *in* 4.*diſt.*25.*quæſt.*2.*num.*8. Petr.
Sotum *de inſtit.ſacerd. lect.*5.*de Sacram.ordin.* §.
ſecundo etiam, & eundem Granad. *in* 3. *p. tract.*3.
*de hoc Sacram.diſp.*1.*num.*6.*&* 7. Marchin. *tract.*4.
*cap.*4.*num.*4. addo noſtram affirmativam tenentes,
Bonacinam, *de Sacr. diſp.*8. *quæſt. unica p.* 5. *n.* 5.
Valent. *quæſt.*4.*de Ordine p.*2. Campanil. *in diverſ.
juris Canon. Rub.*4.*c.*4. *num.*18. Vaſquez *diſp.* 246.
Meratum *de ordine diſp.* 9. *ſect.* 1. & cum aliis no-
viſſimè Dianam *p.* 12. *tract.* 1. *reſ.*47. ubi latè reſ-
pondet fundamentis Durandi, & aliorum.

Ad quartam quæſtionis partem, an poſſit Pon- 15
tifex ſolo verbo creare ſacerdotes, veluti ſi dice-
ret, *eſto ſacerdos*; utique negativè reſpondendum
eſt, tum ex notatis ſupra, *in Rub. & tit. de tempo-
rib. ordin.* ubi dixi à Chriſto Domino inſtitutam
eſſe formam,& materiam Sacramenti Ordinis mo-
do ibi dicto; deinde quia unaquæque forma Sa-
cramenti debet ſignificare expreſsè quem realiter
efficit; ſed per dicta verba *eſto Sacerdos* non ex-
preſsè ſignificatur poteſtas conficiendi Corpus
Chriſti,& remittendi peccata:ergo. † Tertiò quia 16
ſicut ſi Pontifex diceret alicui non Baptizato *eſto
Chriſtianus*, per iſta verba non tolleret peccatum
Originale, nec illi verum Baptiſmum impertiret;
ita ſimiliter per illa verba, *eſto Sacerdos*, Pon-
tifex Sacerdotem non ordinaret, nec poteſtatem
conficiendi corpus Chriſti, & remittendi peccata,
illi tribueret. † Quartò quia Summus Pontifex 17
non habet poteſtatem immutandi jus Divinum,
nec alterandi materias, aut formas Sacramento-
rum nobis à Chriſto determinatè relictas, quia
inferior non habet poteſtatem abrogandi legem
ſuperioris, juxta quæ latè dixi *in c.*12.*de judiciis*,
ſed Chriſtus nobis reliquit formam illam: *Accipi-
te Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata
&c.* ſic docent multi Doctores, præcipuè Theo-
logi, & Philiarcus *de officio Sacerdotis p.*2. *lib.* 1.
*cap.*14. *per totum*, Diana *dict. p.*8. *tr.*1.*reſ.* 28. &
ita tenendum.

Nec obſtant Angelus, quem refert, & ſequitur 18
Felinus *in cap.*1.*de conſt. num.*23. Decius ibidem
*lect.*1.*num.*50. Rebuffus *in praxi beneficior. tit. de
Cler. à quibus. & quomodo creentur num.* 9. *&* 10.
Hieronymus Gigas *de penſionib. quæſt.* 8. Franciſ-
cus Victoria *de ſacr. Ordin. quæſt.*5. dicentes ſolo
prædicto verbo *eſto ſacerdos* poſſe Pontificem ſa-
cerdotem creare;itemque poſſe dicendo *eſto Epiſ-
copus*. Epiſcopum creare; licèt non ſoleat, ut di-
cit Angelus relatus ab eodem Rebuffo *ſuprà,n.*11.
ex ea ratione; quia Pontifex ſummus introduxit
formam hujus ordinis Sacerdotalis, & Epiſcopa-
lis, cujus tenor non extat in Evangelio, poſſitque
illam abrogare, locoque illius, aliam formam ad
beneplacitum ſuum conſtituere. † Tamen ho- 19
rum omnium fundamentum videtur futile, & ina-
ne;quia utraque forma, ſaltem implicitè in Evan-
gelio continetur offerendi ſcilicet Miſſæ ſacrifi-
cium, & remittendi peccata, ut apparet de priori
in illis verbis: *Hoc facite in meam commemoratio-
nem*, quibus Chriſtus Apoſtolos conſtituit ſacer-
dotes, & dedit illis poteſtatem offerendi Miſſæ
ſacrificium pro vivis, & defunctis; & ſecunda eſt
expreſſa in Evangelio Joannis X. ibi: *Quorum re-
miſeritis peccata*, ut jam dixi *ſub dicto tit. de tem-
porib. ordin.* De hac quæſtione per gloſſam *in c.*
1. §. *una de ſumma Trinit.* agit cum multis Bar-
boſa *num.* 22. videndus *ibi*.

Ad

20 Ad quintam quæſtionis partem, an qui veſperi ingreditur annum aſſignatum, poſſit ante mane ordinari; & ſecundùm dictum ſupra *in princ. hujus quæſtionis*; ubi quod ſeptennium pro Tonſura, & aliis tribus minoribus ordinibus, debeat eſſe completum; & ſic Baſilius *de matrim. lib.7.c.65.num.1*, dixit ut in ætate requiſita ad ordines ſuſcipiendos, non detur parvitas materiæ; eo quod hîc non habeat locum regula illa, quod parum diſtat, nihil diſtare videtur, ſicut nec in aliis, in quibus jus tempus præfinitum exigit, ut in ætate ad ordines; ſi enim dies unus, aut hora deſideretur, vitiat factum, & Henriquez *lib. 7. c.20.num.2.in gloſſa litt.O*, dicit non debere deeſſe diem; & ſic Villalóbos *in ſumm.p.1.ſub tr. 11.* ex doctrina Navarri *de temporib. ord. conſ. 9.* non admittit, ait, etiam ſi tantum deſit dimidium diei temporis deſignati ante ordinis ſuſceptionem, v.g. ſi deſit Subdiacono dimidia dies ad incipiendum vigeſimum ſecundum annum, refert Diana *p. 5. tr. 5. reſ.17.* Paſqualigus *in quæſt. can. cent. 1. q. 122. num. 5.*

21 Non deſunt autem qui dicant præfatam regulam parum pro nihilo reputari; & ſic ſi modicum deficiat tempus, ordines queant conferri licitè, & ſine peccato; nam Pater Ledeſma, quem refert Ægidius Trullench. *de ſacr. c.unico lib.6. dub.10. ſub num.5.* in verſ. *major*, etiam tacito nomine refert aliquos affirmare non peccare ordinatum, ſi tantum ad ætatem completam deficiant ſeptem, aut octo dies; ipſe autem non admiſit, quia hæc temporis deſignatio eſt gravis res; admittit autem Ledeſma Dominicanus, non peccare illum, ſi eo die, mane, aut veſperi, quo ordinatur, attingit tempus deſignatum; ſic etiam admittit, ut probabilem Diana *part.2.tract.16. reſol. 29. dicta part.5. tract.5. reſol.17.* in verſ. *nota*, ubi dicit, quod ſi deſit in principio ſequentis diei, v.g. hodie impletur ætas 24. annorum poſt dimidiam noctem, poteſt ordinari ſacerdos, ex eo quia, ut docet Navarrus *ſupra conſ.6.* in favorabilibus dies cœptus habetur pro completo, *l. qua ætate ff. de teſt.* & confirmant ex eo, nùm licèt requiratur ſeptennium completum ad ſponſalia; ſi tamen ſunt in ultima die ſeptennii, ſat eſt, ſi ille ſit incæptus, Mandoſius *de ætate minori cap.14. numero 11.* Panormit. *in cap. atteſtationes de deſponſ. impub.* & ſic dicit Diana in caſu noſtro patere; quia re vera ille jam dicitur attigiſſe 25. annum, & docent Sanchez *in opuſculo tom.2.lib.7.cap.1. dubio 33.* videndus Naldus *in ſumma* verb. *ætas, numero 3.* & docent Marchinus *de Sacram. Ordi. tractatu 1.p.5.cap. 2.num.7.* & idem Trullench. *ſupra ſub dicto numero 4. in fine*, putat poſt factum abſque ſcrupulo poſſe ſuſtineri opinionem Ledeſmæ, quam dicit ut probabilem abſolutè admitti à Diana *dict.part.2.reſol.29. tr. 2.* quia tantillum temporis in moralibus poterit pro nihilo reputari, & amplius dixit Zaynardus Dominicanus *in direct. Theol.p.1. de Sacr. matrimonii c.40.§.14.* Epiſcopos poſſe diſpenſare, ſi deficiant ordinando duo vel tres dies ad ætatem debitam, quia moraliter parva diſtantia, pro non diſtantia habetur, cujus dictum cogitandum relinquit Diana, *dicta*
22 *part.9.reſ.50. in fine*, † imò Leander *de Sacram.* quem videtur ſequi Diana *part. 9. tract. 9. reſol. 50.* dicit *tom.2. tract.6. diſputatione 6.quæſt.8.* quod in caſu, de quo loquimur veſpera diei, trahitur ad mane, cum ex utroque una dies fiat; indeque fiari morali continuatione, ut qui ſic ordinatur, dicatur ordinari in anno 22. tertio, aut quinto conſtitutus; & idem Leander *quæſt. 7.* obiter dicit ad recipiendum v.g. Subdiaconatum, ſufficere viginti duos annos inchoatos, non per unum integrum diem, ut volunt Coninch, & alii relati ſupra *in princ. Rubrica*, nec per unam horam, ut voluit Diana, ſed ſufficere inchoatos per unum, vel dimidium quadrantem horæ; quia qui per dimidium quadrantem horæ viginti duo, tres, aut quinque annos attigit, verè conſtitutus ſit in anno 22. 23. & 25. à Tridentino præſcripto.

Ad ultimam quæſtionis partem, de qua jam 23
ſupra *ſub Rub.* aliquid dixi ex Tridentini verbis, *ſeſſ.23. cap. de reform.* reſpondeo controverſum eſſe in jure, an, quando annus cœptus ſufficiat, & habeatur pro completo, de quo agunt gloſſa, & Doctores per textum, *ibi, in l. ad Rempublicam ff. de muneribus, & honor. & in l.3.§.minore ff. de minoribus, & in l. ſi cui ſin. ff. de leg. 1.* gloſſa *in cap. ſubdiaconus 77. diſt. gloſſa 2. in cap. ad noſtram de regul.* Felinus *numero 7. in cap. cum vigeſimum de officio deleg.* Connanus *lib. 3. comment. cap.12. numero 7.* Navar. *in man. cap.25. numero 117. verſ. ad 9.* & communiter diſtingui ſolet inter diſpoſitionem favorabilem & odioſam; ſed verius eſt ut ſit attendenda legis, & Canonis diſpoſitio, quia ſi expreſsè ad annos perfectos, & conſummatos, vel ſimpliciter ad tot annos referatur; tunc fieri, ut non ſufficiat annum inchoari; ſi verò ad ſolam exiſtentiam in tali anno, referatur tunc ſufficiat inchoaſſe, ut ſic ſi aliud ex mente diſponentis non intelligatur, verborum proprietas ſit attendenda, tam in materia favorabili, quàm in odioſa juxta textum *in l. non aliter 67. ff. de leg. 3. l. cum lege 24. de teſtam.* & in hunc ſane modum exiſtimo interpretandam eſſe legem *in l. anniculus 134.* cum ſumatur anni impletio ex proprietate ſermonis, vel juris fictione.

Unde jam libuit advertere quibus verbis ſo- 24
leant jura loqui, quibus aut deſideretur annus completus, aut ſufficiat incœptus; & quatenus ad primum ſcies ſignificari per verba ſequentia legis, aut Canonis, ut ſi v. g. loquatur ſequenti modo *poſt viginti annos, poſt vigeſimum cum expleverit*, & ſimilia: non procul dubio talia verba deſiderant annum completum, *ex l. ſi ita 41. verſ. & inter ff. de manumiſ. teſtam l.2. in princ. ff. de excuſat. tutor, cap. cum in cunctis in princ. de elect.* & ſimili modo illa diſpoſitio, *cum quis fuerit viginti annorum, vel habuerit viginti annos* exigit annos completos; quia antequam compleantur, verum eſt quem non eſſe viginti annorum, vel illos habere; argument. textus *in dict. l. anniculus*; & ita procedit *lex ſi cui ff. de leg. 1.* ubi gloſſa, & Doctores.

Per contrarium autem ad annum incœptum, 25
dicit debet, ut referantur ſequentia verba: *cum fuerit in vigeſimo anno, cum attigerit*, vel quæ prohibent, *ne qui ante vigeſimum annum faciat*; nam propriè loquendo qui jam incepit attingit, & qui jam eſt in vigeſimo, ante illum non facit, ſed potius in illo, ut *in dict. cap. cum in cunctis de elect. §. inferiora*, textus & gloſſa *in clem. fin. hoc tit. dicta l. ſi ita in princ. 41. ff. de manumiſ. teſtam.* Trid. *dict. ſeſſ. 23. cap. 12.* gloſſa *in dict. l. ſi cui*, ubi communis.

Sed dubium eſt quid quando diſpoſitio loqui- 26
tur

Digitized by Google

tur per verb illa: *cum pervenerit*, v. g. *ad* 25. *annum*; & videtur dicendum ſufficere annum inceptum, per textum *in l. qui filium* 73. §. 1. *ff. ad Trebell.* ibi: *cum ad annum vigeſimum perveniſſet*, per quem Conanus *dict. lib.* 3. *comm. cap.* 12. *n.* 7. ſic tenet, & amplius ex eo colligitur; quia Imperator ibi motus fuit verbis teſtamenti. Verùm communis Doctorum ſententia eſt, ut verba illa intelligantur de anno vigeſimo completo, ut da materia illius dictionis probant per textum, *in l. urbana* 198. *ff. de verb. ſignif.* verb. *pernoctavit*, & *in cap. ſi conſtiterit de accuſat.* Tyraquel. *in l. ſi unquam*, verb. *revertatur*, *à num.* 194. *cod. de revocand. donat.* & ex textu ſic probante in ſpecie *l. non putabam* 47. *ff. de cond. & demonſtrat.*

27 Et ſi retineas hanc ſententiam contra Conanum, tunc reſpondebis ad textum *in dict. l. qui filium*, §. 1. *ff. ad Trebell.* vel quod verba ejus relata ſuppleantur, per alia verba ſequentia, nempe *quod ſi ante vigeſimum deceſſerit*, quibus videtur Imperatorem non accepiſſe dicta verba prima, ibi: *Cum ad annum vigeſimum perveniſſet*, in proprio ſignificatu; imò ſenſiſſe de anno incepto, & inchoato, vel quod ſaltem res erat dubia; ita ut in hoc dubio Imperator motus verbis quæ ad utrumque ſenſum referri poterant ex æquitate in favorem filii pronunciaverit: ſequitur Barboſa *in dict. clem. fin. hoc tit. n.* 9.

28 & gloſſa *in dict. l. qui filium*. † Ubi D. D. exiſtimarunt textum illum procedere favore filii ſimpliciter; ſed huic intellectui repugnat idem textus, dum probat Imperatorem motum fuiſſe verbis teſtamenti; & ita etiam colligitur ex verbis jactis ſub verſ. *per contrarium*, ſupra, quibus probatur quando diſpoſitio intelligatur tantum de anno incepto. Et *in verſ. antecedenti*, quibus probatur quando intelligatur de anno completo. Hactenus de ætate ad ordines. de ætate ad officia, & *in cap.* 1. de ætate ad beneficia; infra etiam *in cap.* 3. 4. & 5.

QUÆSTIO II.

An ante ſeptennium poſſint conferri, & in qua ætate Acolytatus, ſive Sacri ordines, Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus? Et an ut quis ordinetur Epiſcopus, requiratur præcisè ætas annorum triginta. Et quid de ſuis Coadjutoribus, vel de Pontifice, aut Cardinali?

SUMMARIUM.

1 *Omnium ordinum ætas requiſita remiſſivè.*
2 *Ad Epiſcopum ætas requiritur ut ſit annorum 30. etſi in Gallia ſufficiant anni 27.*
3 Cap. quorundam 1. diſt. 34. n. 4.
4 *Juvenis reputatur qui eſt in annis 30. & plus*, & n. 12.
5 *Juventus incipit ab annis 25. & durat uſque ad annos 45.*
6 *Archiepiſcopo puero electo Rhemenſi, datus fuit coadjutor.*
7 *Epiſcopalis ætas debet eſſe annorum 30. expletorum, contra dictum infra n. 12.*
8 Auth. de Sanctiſſimis Epiſcopis p. 1. collat. 9. *exegit in Epiſcopis annum 35. expletum*, n. 10.
9 *Numa Pompilii filius apud Sabinos in ætate quadragenaria electus fuit*; & n. 11.
11 *Ætas quadragenaria appellatur prudentiſſima, & trigenaria prudens.*
12 *Ætas primo per acerva trigenaria matureſcit.*
13 *Ætas annorum quinquaginta, fuit antiquitùs aſſignata pro Epiſcopis eligendis. Quæ hodie in Hiſpania videtur in uſu, cum ſæpè numero, & majores illa, eliguntur Epiſcopi*, ut n. 16.
14 *Quinquagenarii nihil à ſenectute diſtant.*
15 *Senectus reddit homines inhabiles ad Epiſcopatum.*
16 *Senectutis initium verius eſt computetur ab annis 50. etſi alii ab anno 45. alii à 55. completo, alii à 60. alii à 70. alii ab arbitrio pendere.* n. 17. 18. 19. 20. 21. & 22.
20 *Ætas ſeptuagenaria excuſat à tutelis, & muneribus perſonalibus.*
22 *Senectus nihil aliud eſt, quàm ætas decreſcendi, quæ contingit ab anno 50.*
23 *Quinquagenarii in Camera reputantur pro ſenibus.*
24 *Hominum minor pars, pervenit ad annos 50.*
25 *Annus 49. Climatericus eſt minor.*
26 *Eligi in Epiſcopos poſſunt etiam majores annorum 50, qui repelli nequeunt ob ſenectutem, & rectè ab annis 60.* n. 28.
27 *Senium ætas tripartita eſt, in primam, mediam, & ultimam ſenectutis. Prima durat ab anno 50. ad 60. Secunda à 60. ad 70. Tertia à 70. in annos ſequentes, quæ reputatur debilis, imbecillis, & non apta ad gubernandum, muneraque obeunda.*
28 *Homines litterati, & induſtrii ab annis 60. nimis prudentes reputantur; etſi non laborioſi.*
29 *Quinquagenarii robuſti reputantur ad gubernandum, & adhuc juvenes.*
30 *Juvenes haberi poſſunt qui nondum inter ſeniores connumerantur.*
31 *Septuagenarii, & amplius à Regibus noſtris Hiſpaniæ ſolent Epiſcopi nominari; quia, etſi non ſic laborioſi, prudentiores tamen exiſtimantur.*
32 *Senior quo quiſque eo præſumitur prudentior, niſi in decrepito*, n. 34.
33 *Prudentia major præſumitur in ſenibus; ſic ut contrarium non probetur, niſi per teſtes*, n. 34.
35 *Epiſcopus coadjutor alterius Epiſcopi, non eligitur, niſi ab annis 30. & deinceps.*
36 *Pontifex eligi poteſt ad univerſam Eccleſiam, qui eſt in annis 30. expletis, ſed ſi adſit alius habilis ætate major, ille debebit eligi*, n. 38. & 41.
37 *Papa dicitur Epiſcopus omnium Eccleſiarum, qui ſecundum aliquos, poteſt rectè eligi ab ætate decennii, aut 14. annorum*, numero 40.
39 *D. Petrus fuit Pontifex electus; quia major annis, quàm dilectus Joannes.*
41 *Electio Pontificis facta de illo, qui nondum eſt*

eſt ætatis 30. valet, niſi fieret ante ſeptennium, n. 42.

43 *Cardinales, Diaconi, & Subdiaconi creari poſſunt in ætate 22. & 23. annorum, Presbyterales, non niſi in ætate 30. annorum*, numero 45.

44 *Cardinalatus Dignitas poſt Pontificiam, eſt major cæteris in Eccleſia.*

46 *Cardinalium ætas de jure ordinario eſt jam aſſignata*, n. 43. & 45. *ſed Papa queit etiam minores annis 30. creare Cardinales quod ſit potius diſpenſatione, non conſuetudine*, numero 49.

47 *Gregorius XI. fuit Cardinalis electus minor annis* 11.

48 *Papa noviter electus, ſolet ſuum Cardinalatum aſſignare alicui cognato, quamvis adoleſcenti.*

50 *Papa queit aliquem Epiſcopum creare ante rationis uſum, & multò magis Cardinalem; etſi non licitè*, n. 52.

51 *Cardinalatus non eſt ordo, nec Sacramentum.*

52 *Papa ad Cardinalatum tenetur eligere digniores in conſcientia.*

1 AD primam, & ſecundam difficultatem ſatis
reſponſum præbui, *ſub Rub. hujus tituli* à
verſ. *dices*, ubi ſigillatim tracto de ætate requiſita
olim, & hodie poſt Tridentinum ad ordines minores,
etiam cum prima Tonſura ac ad ordines
majores Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus;
& DD. *ibi*, adducti longè agentes referunt
alios ex propoſito ſcribentes, ut videbis
noviſſimè apud D. Didacum de Narbona *in ſuo
annali in locis, ibi aſſignatis*, quare amplius non
inſiſto cum ex jam ibi dictis, ſatis, ſuperque intelligatur,
& ex dictis ſupra *q. 1. à n. 1.*

2 Ad tertium de ætate requiſita pro ordinando
aliquem in Epiſcopum, ex propoſito agit Julius
Lavor. *lucubrat. variar. p. 1. cap. 6. num.* 14. cumque
jam aliqua de ætate ad eligendum Epiſcopos dixerim
ſub tit. de elect. & conſtat, ut jam ſcripſi
ſub Rubrica de temporib. ordin. Epiſcopatum eſſe
unum ex ordinibus ſacris, diſtinctum à Presbyteratu,
Diaconatu, aut Subdiaconatu, modo ibi
dicto, evenit ut congrue hic de ætate ad Epiſcopum
ordinandum agamus, & licet Petrus Gregor.
ſuper decret. dicto tit. de elect. cap. 11. *num.* 3.
dicat in Gallia ſufficere ſi nominatus Epiſcopus à
Rege, ſit annorum 27. Tamen de jure verius eſt
ut deſiderentur anni triginta; eo quod Tridentinum,
ſeſſ. 7. de reform. cap. 1. appellet maturam talem
ætatem. Pro ornatu videbis quæ dixi ſupra
in cap. ſi Archiepiſcopus 7. hoc tit. q. 2. verſ. *de
ordinato Epiſcopo.*

3 Nec huic reſolutioni obſtat textus, *in cap. quondam 1. diſt.* 34.
quatenus videtur colligi ex eo
reſcripto Nicol. Papæ juvenem poſſe fungi munere
Epiſcopali cum de Lamfredo Epiſcopo ibi
legatur juvenem fuiſſe; & ſic fuiſſe electum, ac
nominatum ante trigeſimum annum. Nec alia
exempla, quæ retulit Baronius ſtatim citandus de
quodam puero, nondum quinquenni Archiepiſ-
4 copo Rhemenſi creato. † Quia ad textum Nicolai
Papæ reſpondetur non inferri ex ejus littera
Epiſcopum, de quo ibi non fuiſſe majorem anno
trigeſimo: nam etſi juvenis appelletur, potuit inquam
eſſe jam in annis triginta conſtitutus; eo
quod, ut plures agnoſcunt † juventus, quæ revera 5
ab annis viginti quinque incipit, perduretque, uſque
ad annos quadraginta quinque, ut ait Simon
Scard. *in lexicon.* verb. *juvenes*, Narbona *anno 25.
quæſtione 1. numero fin.* ſequitur, ut talis Epiſcopus
nominatus juvenis, dici poſſet, etiam poſt annos
triginta; etenim Cujacius *in l. non aliter* 69.
§. 1, *ff. de leg.* 3, dixit uſque ad illud tempus ætatem
juvenilem reputari etſi Narbona *anno* 30.
ſub numero 12. comprobans juventutem, & adoleſcentiam
non differre, legendus cum multis ab
eo relatis, *numero* 13. durareque uſque ad annos
quinquaginta. † Et de facto pueri electi Archie- 6
piſcopi Rhemen. ſi ſatis Baronius lamentatus eſt
tom. 10. annal. anno *Chriſti* 925. *numero* 8. ubi adducit
Æduardum, *libro 1. cap.* 19. & poſt eos
Henricus Spadanus, *in ejusdem Baronis epitome
ad annum Chriſti* 1033. *num...* ſubdens illi fuiſſe
ad functiones Epiſcopales obeundas coadjutorem
Epiſcopum datum, à quibus Narbona, *dicto
anno 30. ſub numero* 6. refert verba, tam de facto
Archiepiſcopi Rhemenſi, quam de coadjutore
illi dato, videbis quæ dixi, *quaſt. 1. ſub numero
11. & 12.*

Dubium poteſt eſſe, an requiſita ætas pro 7
Epiſcopo eligendo, debeat eſſe anni trigeſimi expleti,
aut ſufficiat incæpti. Et quod ſufficiat incæpti,
probatur ex adductis ſupra *in Rub.* ubi dixi
annos requiſitos ætatis pro ordinandis in minoribus,
& in ſacris ſufficere attictos, nec prærequiri
completos, ſed dicendum eſt decretam eſſe
in jure pro ordinandis Epiſcopis ætatem trigeſimi
anni expleti ex textu *in cap. qui in aliquo* 51.
diſtinct. cap. Epiſcopus diſt. 77. cap. cum in cunctis 7.
de elect. ubi dixi, aliqua Concilium Lateranenſe ſub
Leone X. *ſeſſ. 9. de refor. Trid.* ſupra *dict. ſeſſione* 7.
cap. 1. & maximè hodie ex Bulla Gregorii XIV.
publicata, *die* 15. *Maij* 1591. de quo alios referens
Diana *part. 5. tractatu 2. reſol.* 19 Barboſa *in
dicto Trid. cap. 7. & de jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap.* 1.
numero 83. Narbona *dicto anno 30. numero 1. & 2.*
Rodericus à Cunha *in dicto cap. Epiſcopus num.* 17.
& in cap. nullus Epiſcopus 1. num. 6. dict. 60. Filliucius
de ſtatu Clericor. *tract. 41. cap. 5. num.* 32. Moneta
de conſervator. cap. 5. num. 155. *& de commut.
ultimarum volunt. cap. 10. num.* 113. Nicolaus Garcia
de benefic. part. 7. c. 4. num. 76. Vigellius *in methodo
juris Pontificii lib. 3. cap. 10. Reg.* 18. Piaſecius
*in praxi Epiſcopali 1. part. cap. 1. num. 23. ad finem,
& cap. 9. & 11.* Alzedus *de præcellentia Epiſcopi
p. 1. cap. 3. n.* 22.

Nec implicat huic reſolutioni textus, *in auth.* 8
de ſanctiſſimis Epiſcopis part. 1. collect. 9. quæ Epiſcopis
initiandis annum trigeſimum quintum, &
quidem expletum præfixit; quia etſi poſſet ejus
deciſio adſtrui; eo quod oporteat ordinandum
in Epiſcopum eſſe prudentem aliter quem ad
Epiſcopatum inhabilem reputari, ut notat
idem Rodericus à Cunha *in principio diſtinctione*
36. † imò & ex Dionyſio Alicarnaſſeo, *lib.* 2. 9
antiquitatum Roman. & ex Jacobo Menochio *libro
2. de arbitrariis centuria 6. numero* 13. dicatur
de Numa Pompilio, Pomponii filio apud ſabinos
illuſtris filio ferme quadragenario, quæ ætas
eſt prudentiſſima. † Tamen reſpondetur ad 10
authoritatem *dicta auth.* non habuiſſe authoritatem
diſponendi ſuper rebus Eccleſiæ ex his,
quæ ſcripſi, *ſupra in cap. Eccleſia ſanctæ
Mariæ, cap. quæ in Eccleſiarum de conſtitut.*

cap. 2. & toto tit. de judiciis, & foro comp.
& in propoſito expreſsè reſolvunt Aaorius, &
21 Vincentius Turturetus, quos ſequitur Narbona
dicto anno 30.quaſt. 5.num,5. † Nec dictum Dio-
nyſii loquentis de electione Numæ Pompilii,quia
illa quadragenaria appellatur, ibi prudentiſſima,
nec repellit trigenariam,quæ ravera prudens ætas
reputatur, cum in ea poſſit Epiſcopus aliquis or-
dinari, *ex dicto cap. cum in cunctis, de elect. cap.
Epiſcopus 77. diſt.* Videndus Simancas *de Repu-
blica lib.6.c.9.num.795.*ea aliix comprobant idem
Narbona *dicto anno 30. ſub q. 2. à n.3.*
12 Et licèt Antonius Chuchus *inſt. moral. lib. 4.
tit.1. de elect. num.138.* & expreſſius, *ibi: tit. 2.
num. 11.* diaerit triginta annis minores ad Epiſco-
patum poſturali poſſe, & alii ſic eaiſtimaverint;
verius eſt ut nonniſi poſt annum trigeſimum ea-
pletum, quia hæc matura ætas hominis eſt, ante
cujus implementum ob juvenilis intemperantiæ
exuberantiam, nemo commodè ad Eccleſiarum
regimen aſſumi poterit, quia ex menta Trid. *in
dicto cap.1.ſeſſ.7.* Colligunt Doctores, & Turtu-
retus, *in Parallelis ethicis, & juridicis diſſer-
tat. 55.paulò poſt principium*, eam ætatem matu-
ram appellari, & quod ætas primo par acerva
trigenaria matureſcat.
13 His omnibus videtur contrarius Clemens Ro-
manus *lib.2. Apoſtolicar.conſt.cap.1.*ubi ait illiacs-
veri non minorem natu quinquaginta annorum
oportere eum eſſe, qui paſtor, & Epiſcopus con-
ſtituendus erst; verum etſi illa determinatio,tunc
temporis ſic procederet;tamen Patres Agathanſis
14 Concilii, & noa Lateranenſis immutarunt, †
quia quinquagenarii nihil à ſenecture diſtant,
qua nemo ad Epiſcopatum congruit, ut promo-
veatur ſicut ſenti Narbona, *dict. anno 30. cap.5.
ſub numero 3.* inferens *ex cap. Archidiaconum*,
15 Florentinum, juncta gloſſa, *ibi 85. diſt.*† Senec-
tutem homines reddere inhabiles ad Epiſcopa-
tum, tradens ſic ex Franciſco Vivio, *lib.2.deciſio
num deciſ. 243. n. 21.*
16 Hoc dictum non parum repugnat uſui anti-
quo, & ſtylo noſtri temporis, cum frequantia
nominatio ad Epiſcopatus, ſit perſonarum pro-
vectarum, & ſæpè numero exedentium ætatem
quinquaginta annorum, cur ergo ut inhabiles
17 tanquam ſenes congruſt, eas non eligi.† Itaque,
atſi variè ſenſiſſent authores alii dicendo ſenectu-
tem incipere à quadrageſimo quinto anno, ut re-
fert Calvinus, *in lexicon.Juris* verb. *ætas cap.28*
18 ex Cicerone in Catone, † alii inquam à quinqua-
ginta quinque annis jam expletis, colligentes ea
textu *in l. fin.cod.qui ætate, vel profeſſ.ſe excuſant
lib.10.& ex l. 2.cod. de his, qui non impl. ſtipen-
19 dia eodem lib.*& ea aliis, † alii verò reponentes
perfectum ſenectutis initium in ſexageſimo anno
completo ea Caſſaneo,*in Cathalogo gloriæ mundi,
p. 11. conſiderat. 17. in fine*, Jacobo Cujacio *lib.
reſponſ.* Marcel.*in dicta l.non aliter ff.de leg.3.*per
textum *in l.pater familias 15. §. in abrogationibus
ff.de adoptionibus*, Cujus authoritate multi etiam
20 tenent, † alii enim ſenectutis initium conſtitue-
runt in ſeptuageſimo anno, Accurſium ſectan-
tes *in l. inviti*, verb.*ſenes ff. de teſtibus*, & ex Ab-
bate, *in cap.quoniam frequenter num.18.* verſ. *ego
puto, ut hic non conteſtate*; quia hac ætate ma-
jores ſenectutis cauſa à tutelis, & muneribus per-
ſonalibus vocationem merentur, per textum *in l.
majores 3.ff.de jure immunitatis,§. item major in-
ſtit. de excuſat. tutorum*, † & alii propter varieta- 21
tem opinandi exiſtimarunt nullum à jure ſenectutis
aſſe præſcriptum initium & ſic omnino pendere
à judicis arbitrio, qua ætate quis ſenex haberi de-
beat, inter quos cum multis Menochius, *de ar-
bitr.caſu 59.*Joannes Garcia *de nobilitate,gloſſa 48.
§.1.num.6.* Hieronymus Gonaalez *in reg. 8. can-
cell.gloſſa 5. §.9. num. 27.* Stephanus Gracianus
diſcept. forenſ.tom.2. cap.328. num. 2. & multi ſic
probari putantes, *ex l. 2. §.quem ita,ff.de excuſa-
tion. muner. l. Prator. 13. eodem.* † Nihilominus 22
exiſtimo initium veræ ſenectutis reputati juridicè
à quinquageſimo anno completo; quia ſenectus
nihil aliud eſt quàm ætas decreſcendi,dacretioque
in homine contingat à tali anno, ut ex Galleno
tradit Petrus Garcia, & cum eis Narbona anno
quinquaſimo *quæſt. 2. num. 9.* & Doctores colli-
gunt ex gloſſa *in proœmio decretalium lib.6.* ſenec-
tutis principium alle annos quinquaginta ibi
verbo, *perfectus*, & gloſſa *in cap. 1. de celebrat.
miſſar.& in dicta l. non aliter §.fin.ff.de leg.3.* Jaco-
bus Cujacius *in l.2.ff.de excuſat. muner.* Andreas
Gailius *lib.5. obſervat.92.numero 7.* † quin Ca- 23
mera quinquagenarios pro ſenibus reputari ſcri-
bit, † imò Cardinalis Tuſchus, *practicar. con- 24
cluſ. juris littera 1. concluſ.103. numero 6.* ea ta-
tione inquit minorem partem hominum perve-
nire ad annum quinquageſimum, † vel forte ea 25
de cauſa, quia, ut ſcribit Joan. Garcia *de no-
bilit. dicta gloſſa 48. numero 3.* annus quadraga-
ſimus nonus climataricus, eſt minor; ideoque fa-
talis.
His ſic ſuppoſitis, atſi ætas ad aligendos Epiſ- 26
copos debeat eſſe ſaltem annorum tringinta exple-
torum tamen ab ea in annos ſequentes poſſunt
aquidem majores natu annorum quinquaginta;
etſi ſenes exiſtimentur eligi, nec ob ſenectutem,
ut inhabiles repelli. † Quia ſenium triparitum 27
eſt dicterium, nempe in primam mediam, & ulti-
mam ætatem ſenectutis. Prima qui eorum adhuc
validi, & robuſti civilia negotia poſſunt obire,
quæ durat ab anno quinquageſimo, ad ſeaage-
ſunum. ſecunda à ſeaageſimo anno ad ſeptua-
geſimum quo tempore, non ſic æquè obire mu-
nera poſſunt. Tertia, quæ connumeratur ab
anno ſeptuageſimo,& deinceps in annos ſequen-
tes reputatur debilis, imbecillis, ac non apta ad
gubernandum muneraque obeunda, † ob idque 28
optimè uſque ad annos ſeaaginta; imo & plus
rectè viri induſtrii, & litterati poſſunt eligi, &
nominari ad Epiſcopatus; quia tunc nimis pru-
dentiores exillunt; etſi non ſic laborioſi.
Etenim Petrus Garcia *in Avicen. ſect. 1. lib.1.* 29
*doctrina 3.cap.3.diſp.16.*ex Galleno *lib.5.ſanitatis
tuenda cap.ultimo*, docet primam ſenectutis par-
tem, quaſi robuſtam, civilibus negociis conve-
nientiſſimam, quia etſi à quinquageſimo anno
debilitantur vires corporis; ſed non ſic defici ut
inhabiles citius homines reddantur quin potius ad
gubernandum adhuc juvenes reputentur, & Nar-
bona *dicta quæſt.2.ſub num.12.in fine*, ſic colligit
ex textu *in dicta l. non aliter 69.ff.de leg.3.*† Cum 30
Marcellus ibi definiat juvenes eos haberi poſſe,
qui nondum inter ſeniores connumerantur, ſive
inter eos, qui ad mediam ſenectutis partem, quæ
à ſeaageſimo anno initium ſumit jam pervene-
runt.
Nec axiſtimes à ſeaageſimo anno expleto, non 31
eſſe nominandos aliquos in Epiſcopos, cum ſæ-
pè

pè videamus plures ea ætate majores; imo & ut ſeptuagenarii, & amplius à Regibus noſtris Hiſpanis nominentur; quia etſi revera non ſic laborioſi prædicti videantur; ſunt tamen prudentiores, cum de jure ſenes non ſolùm prudentes ſed
32 etiam in dubio prudentiores cenſeantur. † Nam quo quiſque ſenior eſt, eò præſumitur prudentior, ut docet Baldus *in cap. 1. in princip. de renunciat.* & probant verba Hieronymi ſcribentis ad Nepotianum relata, *in cap. porrò 6. diſtinctione 84.* ibi: *ſenectus ætate fit doctior, uſu pruden-*
33 *tior, proceſſu temporis ſapientior.* † Et ſic Tyraquellus *in præfatione de jure primogenitorum num. 98.* fatetur majorem prudentiam præſumi in ſenibus, cui aſſentitur Matienzus *in dialogo relator, cap. 19.* aſſerens adeo ſenes prudentia & ſapientia præditos præſumi, ut niſi per quindecim teſtes contrarium probari minimè valeat: argum. ſingularis textus, *in l. unicuique 7. in princip. cod. de proxim. ſacror. ſcriniorum lib. 12.* Turturetus, *in parallelis Ethicis, & juridicis, diſſertione 15.* Rodericus à
34 Cunha *in dicto cap. porro 84. diſt. n. 4. & 5.* † Niſi ut dicit Narbona *anno 30. q. 2. n. 8.* adeo ſint ſenes, & decrepiti, ut omni ſenſu, & ratione deſtituti delirare videantur, alia adducens, *& n. 10.*

35 Ad ætatem requiſitam in coadjutore dato Epiſcopo breviter dicendum eſt, ut cum debeat etiam prudentia vigere, ut ejus coadjutus; quod eadem ætas annorum 30. ſaltem requiratur, ac eadem idoneitas, quæ in titulari poſtulatur tempore electionis, ut exiſtimat Narbona, *dicto anno 30. q. 5. n. 10.* cum Hieronymo Gonzalez *in reg. 8. cancel. gloſſa 5. §. 9. n. 6* Selva *de benef. 2. p. q. 4. num. 9.* Gapumq. *deciſ. 127. p. 1.* & Rot. *deciſ. 347. num. 3. per totam p. 3. diverſorum*, & alii.

36 Ad quartam de ætate ad ſummum Pontificatum obeundum, videbatur dicendum majorem poſtulari, ac in Epiſcopis eligendis, quanto paſtoris ſupremi Dignitas præcellentior extat; & ſic experti videmus à principio naſcentis Eccleſiæ non tantum ſenes, & quinquagenario majores, verum & ſeniores Pontifices pro tempore, ut in plurimum fuiſſe electos. Sed dicendum eſt ſufficere, ut ſit in eadem ætate annorum triginta, qui evehitur ad Pontificatus Dignitatem ſupremam eo quod ſit, & dicatur Epiſcopus Romanus, ut apparet ex textu *in cap. Oſius 7. 6. q. 4. c. licet 6. de electione,*
37 *in cap. ſi quis Epiſcopus 36. 2. q. 6.* † Dicitur inquam Papa Epiſcopus univerſalis omnium Eccleſiarum, ut docent Perez de Lara, *in compendio vitæ homin. cap. 29. num. 22.* Rodericus à Cunha *in dicto cap. Epiſcopus num. 17. diſt. 77.* dicens eſſe concluſionem, ut nullus minor annis 30. eligatur in ſummum ſacerdotem, quod ſaltem de congruentia admittendum tenet Barboſa *de jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 1. n. 83.*

38 Cum alius Narbona longè agens anno 30. à n. 5. ubi *num. 8.* dicit hoc eſſe intelligendum, dummodò alius ætate provectior non exiſtat, qui ad tantum munus æquè dignè conſcendere valeat;
39 quia ſi ſenior adſit, is potius eligi debet, † exemplo Petri, qui hac ratione fuit dilecto Joanni Prælatus, ut D. Hieronymus contra Jovinianum profert his verbis: *Quæritur cur non Joannes electus eſt Virgo ſcilicet, ut eſſet caput Eccleſiæ? reſpondetur ætati delatum eſt, quia Petrus ſenior erat, ne adhuc adoleſcens, & puer progreſſæ ætatis hominibus præferretur:* Videbis Selvam, *de benefic. 3. p. q. 5. n. 14. in fine,* Ojedam, *de incompatibilit. benefic. 1. p. c. 24. n. 24.* Moneta *de commut. ultimarum volunt. c. 10. num. 111.* qui probabilem dicit, quod videtur practicari in Collegio Cardinal, quoties ſeſe offert electio Paſtoris ſupremi.

Nec obſtat dicere de jure non eſſe determina- 40
tum tempus annorum pro Papa eligendo, ut voluerunt Azorius *inſtit. mor. tom. 2. lib. 6. cap. 5. verſ. decimo quinto quæritur,* Majolus *de irregularitate lib. 1 cap. 30. num. 13. verſ. Pontificatui*, & alii dicentes ſeptennio quem poſſe eligi in Pontificem; ſicque Spondanus *in epitom. annalium Baronii* anno Chriſti 1033. *n. 2.* refert accidiſſe in electione cujuſdam Benedicti, qui nondum decennis fuit in Pontificem aſſumptus, ſed ſeptennalem refellens Majolus, *dicto num. 11.* admittit eam ætatem qua quis poſſit uſum rationis habere; id eſt ut ſit 14. annorum, cum hujuſmodi ætas omnibus ſufficiat beneficiis, juxta Trident. *ſeſſ. 23. c. 6. de refor.* quod non eſt admittendum, cum tantum loquatur Trid. de beneficiis ſimplicibus, non de curatis, aut aliis Dignitatibus, ut infra videbitur, quia ut ex Jacobatio, *de Concil. lib. 3.* verſ. *& idem de infante,* tradunt Ojeda, Perez de Lara, Narbona, & alii credendum non eſt Vicarium Chriſti caput totius corporis Eccleſiæ, Paſtorem ovilis Domini, Præſulem Apoſtolicæ Sedis; & tandem veriorem Pontificem fore minoris ætatis, ac cæteri Epiſcopi, præcipuè cum valeat argumentum ab inferioribus Cathedris ad Romanam Cathedram. † Verùm 41
ſi ante hujuſmodi 30. annorum ætatem, eligatur aliquis, ejus electio ſuſtinebitur; eo quod nulla exceptio objici poteſt ad primam ſedem, ſi à duabus partibus eligentium fuerit legitimè facta, juxta diſpoſitionem textus *in dict. cap. licèt de elect.* ut tradit Barboſa *ſup. num. 83.* Ojeda *ſupr. num. 25.*
† niſi ante ſeptennium fieret; eo quod nullius 42
ordinis infans capax exiſtit; & ſic multominus conſecrationis Pontificiæ; dummodo à Spiritu Sancto non ſit peracta: ſic Ojeda *ſupr. num. 26.* Narbona *num. 9.* cum Speculatore *in cap. ubi de elect. lib. 6. in 7. ſpeciali,* cum Majolo *dict. lib. 2. c. 4. num. 4.* Sylveſtro *in verbo. excommunicatio 9. q. 2. verſ. 7.*

Ad quintam de ætate inquam ad Cardinalem 43
S.R.E. eligendum olim nulla fuit ætas determinata in jure, niſi ea quæ erat neceſſaria ad Subdiaconatum, Diaconatum, & Presbyteratum; & ſic videmus, ut ſoleant dici Presbyteri Cardinales, aut Diaconi Cardinales; ob id Barboſa, *de jure Eccleſiaſt. c. 3. n. 33.* Perez de Lara *in compendio vitæ hominis c. 29. n. 18.* Diana *p. 5. tr. 2. reſ. 19.* Squillante *de privil. Clerical. cap. 14. numer. 77.* Campanillus *in Rubric. 7. cap. 6. numer. 37.* & alii communiter dicunt Cardinalem Diaconum eſſe poſſe qui in vigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno fuerit conſtitutus, & Garcia *de beneficiis part. 7. cap. 4. numer. 79.* ſubjungit hodie *ex conſtitut. Sixti V.* quæ incipit *poſtquam verus*, ſic obſervari.

Et licèt Baſilienſe Concilium exiſtimaret, ut 44
indecens ſit minorem ætatem requiri in Cardinalibus, quàm in Epiſcopis creandis, cum poſt Pontificiam, nulla ſit dignitas in Eccleſia, quæ Cardinalatu major ſit, vel ipſi æqualis, ut ab omnibus tradit Anaſtaſius Germon. *in tract. de indultis Cardinal.* verb. *Epiſcopus n. 7.* Diana *ſuprà* contra Alzedum *ex ſeſſ. 23.* ejuſdem Concilii decernentis ad Cardinalatum ætatem annorum triginta completorum, etiam ſi Subdiaconalis eligeretur; & ſic poſtea decretum fuerit Trid. *ſeſſ. 24. de refor. c. 1.* verſ. *ea verò omnia*, & teneant Azorius *2. tom. lib. 6. mor. q. 3.* verſ. *14. quæritur*, Majolus *de irregularit.*

*lib.*1.*cap.*30. *num.*13. verſ. *ad Cardinalem*, Ojeda
de incompatibilit.beneficiorum 1.*p. cap.*24.*num.*27.
45 Garcia *ſupr.dict.cap.*4.*num.*78. † Tamen tu dices
ex dict.conſtit. Sixti V. procedere ſaltim in crean-
dis Diaconis Cardinalibus; etſi in creandis Preſ-
byteris Cardinalibus, deſideretur ætas annorum
triginta, ut in Epiſcopis.

46 Quæ dicta ſunt de ætate eligendi aliquem in
Cardinalem procedunt de jure ordinario; quia
poteſt Summus Pontifex ætate minores creare
Cardinales, ut ſæpè contingit, & latè probat
Paleot. *de ſacro Conſiſtorio p.*3.*quæſt.*4. & obſervat
Moſconius *de Majeſtat.milit.Eccleſ. lib.*1.*p.*1.*c.*6.
47 ex Platina dicens. † Gregorium XI. minorem
annis decem, fuiſſe ad Cardinalatum aſſumptum,
48 † & Henriquez *lib.*10.*c.*27.*num.*4. obſervat quod
ſolet Papa noviter electus ſuum Cardinalatum
conferre cognato, quamvis adoleſcenti; & quibus
ob inſignam nobilitatem, & indolem, de quibus
ſpes eſt, quod multum ſua authoritate proficiant
Eccleſiæ; & licet Rodericus à Cunna *in dicto c.
Epiſcopus* 6. *num.*17.*diſt.*77. exiſtimet noſtris tem-
poribus ex receptiſſima conſuetudine quacunque
49 minori ætate creari. † Reſpondetur id non tam
conſuetudine, quàm Pontificia diſpenſatione fie-
ri: qua interveniente, quacunque ætate pollen-
tes dummodo ratione expertes creari poſſe, do-
cet poſt Barboſam, Dianam, & Moſconium re-
50 latos à Narbona, *anno* 30. *num.* 4. † imò noviſſi-
mè Diana *p.*12.*tr.*1.*reſ.*48. in verſ. *& hæc*, ait ne
dum poſſe Pontificem creare Epiſcopum infan-
tem, ante rationis uſum; imò magis Cardinalem.
51 † Cum Cardinalatus non ſit ordo, nec Sacramen-
52 tum, † fatetur tamen non hoc licitè fieri à Papa,
tum propter ſcandalum; tum quia Pontifex in
conſcientia tenetur eligere ad Cardinalatum di-
gniores, ut ex ſacro Trid. Concilio probat Emi-
nent. Cardinalis Lugo ab eo relatus, cum impli-
cet poſſe ferri hoc judicium de puero.

QUÆSTIO III.

*An Epiſcopus poſſit ordinare, aut dimiſſo-
rias concedere filio alicujus ſatellitis, aut
meretricis, aut aliis? An dies Biſſextí-
lis, ſupputetur in ætate ordinandi, aut
profitendi?*

SUMMARIUM.

1 *Satellites ſunt ratione officii irregulares ad or-
dines.*
2 *Filii ſatellitum non ſunt irregulares ad ordines
& dignitates; ſi laudabiliter vivant,* &
n. 7.
3 *Infamia juris non incurritur niſi ſit expreſſa
in jure.*
4 *Filii, & nepotes eorum, qui violentas manus
injecerunt in Cardinales ſunt infames de
jure. Item & filii proditorum committen-
tium crimen læſæ Majeſtatis, & filii hære-
ticorum*, n. 5. & 6.
7 *Officium nullum, quamvis vile, & abjectum,
inducit irregularitatem, niſi aliquo jure con-
ſtet inducere infamem, vel ſi ſine peccato
mortali exerceri nequeat*, & n. 8.
8 *Irregularitas vilium perſonarum, non tranſit
in filios.*
9 *Meretricis filius poteſt ordinari*, ut n. 10.
11 *Carnificis filius vulgo* del Berdugo, *non eſt
irregularis.*
12 *Carnifex viliſſima perſona reputatur, etſi ſe-
mel tantum, & vi exercuerit tale officium*,
n. 13.
14 *Flagellis publicè cæſi, ſunt infames ſed eorum
filii poterunt ordinari.*
15 *Filii damnatorum ad triremes poſſunt ordina-
ri; etſi parentes exiſtant infames ex cauſa
famoſa.*
16 *Filii Hiſtrionum, Scenicorum, Macellario-
rum, Lictorum, & aliorum, non ſunt or-
dinari prohibiti. Et idem de parentibus exi-
ſtimant alii*, ut à n. 19. & 20.
17 *Hiſtriones ob turpes, & indignas repræſenta-
tiones infamia nota afficiuntur.*
18 *Macellarii, Scenici, Lictores, & alii infamiæ
nota afficiuntur.*
21 *Biſſextilis dies verius eſt, ut computetur ad or-
dines*, n. 22. 23. & 24.
22 *Anni unius biſſextilis, eadem eſt ratio, ac de
cæteris.*
23 *Dies utraque biſſextilis in jure habetur pro una*
& numero 26. *etſi contra*, numero 27. &
28.
24 *Annus probationis in religione completur,
quando dies biſſextilis, & non ante.*
25 *Annus à jure computatur per dies* 365. *niſi
cum additur in quarto anno dies biſſextilis,
ad complendum Circulum perfectum ſolis
per Zodiacum.*
29 *Annus compleri dicitur diebus* 165. *quando
non eſt biſſextilis; alias requirerentur in* 1.
ſex horæ plus, & in ſecundo anno, 12. *&
in tertio anno* 18. *horæ.*

AD primam quæſtionis partem, etſi de ea 1
poſſemus agere *ſub tit. de filiis Presbytero-
rum, & ſupr. ſub cap.fin.de temporib.ordin.* tamen
hic diſputare non eſt extra propoſitum, cum titu-
lus noſter agat etiam de qualitate ordinandorum,
occaſione cujus plures caſus poſſent hic adjungi,
præter dictos infra ſub Rubro. † Quo ſuppoſito 2
ad primum difficultatis punctum reſpondetur;
quia etſi ſatellites ſint irregulares ex infamia offi-
cii, ſed non ob id eorum filios tales reputari quoad
ordines, cum ignobilitas, & vilitas parentum non
noceat filiis, quin ad ordines, & quaſcunque di-
gnitates Eccleſiaſticas poſſint promoveri, ſi ipſi
laudabiliter vivant, ut notat gloſſa *in cap. quoniam
vetuſto* 24. *quæſt.* 1. verbo *invidia*. † Unde cum 3
infamia juris non incurratur, niſi ſit in jure ex-
preſſa, juxta ea, quæ notavi, & ſcripſi *in cap. te-
ſtimonium* 54. *de teſtibus, cap.* 1. *de exception.* & fi-
lii ſatellitum nulla infamia juris inveniantur in ju-
re notati. † Ut habetur contra filium, & nepo- 4
tes parentum violentas manus in Cardinales eji-
cientium *ex cap. felicis de pœnis lib.* 6. † & contra
filios proditorum crimen læſæ Majeſtatis commit-
tentium *ex l. quiſquis* §. *filii cod. ad leg. Juliam*, †
item & hæreticorum filii, & nepotes, ut *in cap.
ſtatutum* 15. *de hæret. lib.* 6. & in aliis caſibus in
jure expreſſis.

Sequitur ut tales filii ſatellitum non ſint infa- 5
mes, aut inhabiles, quominus queant ordines
recipere, quia, ut docet Cornejo *in* 3.*p.D.Thom.
tract.*5.*de irregul.cap.*8.*dubio unico quæſt.*3. nullum
officium

Digitized by Google

officium quamvis vile, & abjectum inducit irre-
gularitatem, niſi vel aliquo jure Canonico, vel
8 Civili conſtet inducere infamiam. † Vel tale ſit
ut ſine peccato mortali exerceri nequeat; imò nec
harum vilium perſonarum irregularitatem ratione
officii tranſire in filios. Quare hanc ſententiam
docent Marchin, *de Sacr. Ordinis p. 10. tract. 1. cap. 4. num. 4.* Suarez *de cenſ. diſp. 48. ſect. 3. num. 3.*
Caſtrus Palaus *tom. 6. diſp. 6. puncto 20. num. 12.*
Reginaldus *tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 15. num. 198*
Filliucius *tom. 1. tract. 19. cap. 8. num. 230.* cum aliis
Diana *p. 10. tract. 11. reſ. 26. in principio.*

9 De filio autem meretricis poſſet eſſe dubium
cum Sayrus *de cenſuris lib. 7. cap. 11. num. 8.* dicat
eſſe irregularem, nec poſſe ad ordines promove-
ri, & Cornejo ſupra *dict. cap. 8. quæſt. 2. de irregul.*
affirmet taliter procedere, etiamſi meretrix pu-
10 blica, fuiſſet conjugata. † Tamen cum nullo jure
videtur prohibitum, dicendum eſt poſſe ordinari
abſque vitio infamiæ incutientis irregularitatem:
docent in terminis Megala *in 3. p. lib. 7. cap. 1. q. 8 num. 156.* Diana *dict. p. 10. tr. 11. dict. reſol. 26. verſ. ſed quid.*

11 Hinc infero primò quod filius Carnificis vulgo
del Berdugo ex infamia Patris, non eſt irregularis
ſic ut ordines accipere nequeat, quia reſpectu
12 filii non eſt de jure prohibitum. † Nam etſi ſui
Patris officium admodum viliſſimum ſit, ipſeque
non ſolum, quia vindictam ſanguinis exercet, ſed
& quia infamis contrahat irregularitatem, ut per
textum, gloſſam, & Doctores *in clem. 1.* dixit Majo-
13 lus *de irregul. lib. 1. cap. 1. num. 5.* verſ. *inter hos*, †
addens procedere etiam in eo, qui ſemel tantum
illud exercuit officium, etiam ſi coactè hoc fecerit
ſed non ob id ejus filium contrahere hanc infa-
miam, & irregularitatem quoad ordines: ſequi-
tur Megala ubi ſupra, Caſtrus Palaus *tom. 6. diſp. 3. puncto 20. num. 5.*

14 Secundò infero idem dicendum de filiis, quo-
rum parentes fuerunt publicè flagellis caſi: tam
licèt iſti ſint infames, ut docent Marchin. *de Sacr. Ordin. dict. cap. 4. num. 4.* Cornejo *dict. dubio unico quæſt. 3. tract. 4.* & alii: tamen ex eiſdem rationi-
bus parentum infamiam, non transferri in filios,
quominus aſcendere queant ad ordines tenendum
eſt.

15 Tertiò inſertur idem dicendum de filiis damna-
torum ad triremis; quia etſi iſti damnati, ſecun-
dùm aliquos exiſtant irregulares quoad ordines;
quod verum credo, ſi tantum eſſent damnati ex
cauſa famoſa, ut docent Theſaurus *in praxi p. 1. cap. 33.* tamen utcunque eorum filii non impe-
diuntur ordinari.

16 Quartò inſertur filios Hiſtrionum conducen-
tium ſe publicè precio ad ſpectaculum ſui corpo-
ris exhibendum, repræſentatiumve publicè obſce-
na, de quibus D. Auguſtinus *lib. 2. de Civit. Dei, cap. 11. & 13.* ſeu Scenicorum, Macellariorum,
Lictorum, & ſimilium, non eſſe prohibitos ad ſa-
cros ordines, & minoras aſcendere ex dictis ratio-
17 nibus, † imò idem poteſt tentari de ſuis parenti-
bus illa officia exercentibus; quia etſi Hiſtriones
ob turpes, & indignas repræſentationes, infamiæ
nota afficiantur, juxta textum *in l. 1. & 2. §. ait Prætor*, junctis duabus ſequentibus *ff. de his, qui notantur infamia cap. de finibus 4. quæſt. 1. cap. ali-*
18 *quantos diſt. 51.* † quod idem de Macellariis, Sce-
nicis, Lictoribus, & aliis, vulgò ſit exiſtimatum;
tum; quia etſi revera prædicta officia ſint apud
19 omnes ferè conditionis infamis, & notæ. † Sed

quia nullo jure ſcripto cavetur infames eſſe ea
exercentes; ideo poſſe ordinari dici poteſt ut fa-
teri videtur Caſtrus Palaus *ſupr. puncto 20. num. 6.*
& confirmatur ex dicto Corneij *ſupr. quæſt. 2.* aſſe-
rentis nullum officium vile, & abjectum inducere
irregularitatem, niſi conſtet in jure inducere infa-
miam. † Verùm Diana aſſerens *dict. reſ. 16. verſ.* 20
& tandem, in fine, quod ſi Palai ſententia ſcrupu-
loſi multi ſedarentur, multique eſſent immunes ab
irregularitate, & à petitione diſpenſationis. Sed
quia communiter contrarium Doctores ſentiunt
aſſerentes ſupra dictos, tanquam infames arceri,
& eſſe irregulares; ideò relinquit viris doctis eo-
gitandum; & licèt pro ſententia hac poſſis indu-
cere textum *in c. 1. de vita, & honeſtate Clericor. lib. 6. & in clem. 1. eodem*, in Clerico exercente ja-
culatoriam artem, vel Carnificis officium: tamen
non adaptatur complete ad Laicos ea, & alia of-
ficia vilia exercentes.

Ad ſecundam quæſtionis partem, an dies anni 21
biſſextilis, ſupputetur in ætate ordinandorum, vel
omittatur, ut congruè reſpondeas leges ea, quæ
dixi ſupra *in Rub.* ſub verſ. *unuro, in fine*: ubi et-
ſi pro utraque ſententia Doctores adduxerim, &
ſit utraque probabilis; eo quod habet plures
unaquæque pro ſe Doctores, & fundamenta,
cum negativa fundetur; eo quod in ordinationi-
bus accipiendis ſit annus Eccleſiaſticus ſecundùm
variationem temporum; ſed ritu Eccleſiaſtico
dies biſſextilis computatur: ergo.

Deinde quia idem eſt ratio de novo anno biſ- 22
ſextili, ac de cæteris; ſed tot anni biſſextiles jam
prætetiti, connumerandi ſunt, alias parerent varie-
tatem, non modicam; ergo non eſt cur excludatur
dies præſens biſſextilis. † Tertiò quia cum ex tex- 23
tu *in l. cum biſſextus ff. de verb. ſignif.* & *c. quaſivi, eodem tit.* habeatur utraque dies biſſextilis pro
unica, ſequitur ut ſit computanda, ut neceſſaria ad
perfectam ætatem, dies deſideretur. Ultimo, nam, 24
in complendo anno probationis; dies biſſextilis, eſt
neceſſariò includendus, ſecus profeſſionem eſſe
nullam ob non ſervatam Trid formam *ſeſſ. 25. c. 15. de regularib.* de quo plura dico infra *in c. ad Apoſtolicam 16. de regular.* ut loquitur Sanchez
lib. 2. de matr. diſp 24. n. 22. de profeſſione, idem-
que eſſe de ætate ad ordines, ut ſequitur Barboſa
de poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 101. n. 13. cum multis. † 25
Et confirmatur; quia etſi annus à jure computetur
per 365. dies, ſed cum dies biſſextilis de quarto an-
no ſuperaddatur, ut adimpleatur defectus inſpe-
ctus ad complendum cireulum perfectum ſolis
per Zodiacum; † Sequitur ut illa dies ſuperaddi- 26
tus dicat ordinem ad unam diem tantum; & ſic
dies 29. Februarii quæ hoe anno; quando hæc
ſcribo contingit, reducatur ad dies 28. quibus or-
dinariè ille menſis completur, juxta *l. 3. §. minorem ff. de minorib.* & aliis. Quæ ſententia mihi pro-
babilior ſtat, quam noviſſimè comprobat Diana
cum multis de profeſſione loquentibus *pag. 10. tract. 11. reſ. 67.*

Doctores inquam aſſerentes in anno biſſextili 27
poſſe quem ordinari, nondum tranſacto, die 29.
Februarii ſuperaddita, ſunt Martinus de San Jo-
ſeph. *in monitu confeſ. tom. 1. lib. 1. tract. 6. de or-
dine num. 22.* Sylveſter *verbo ætas numero 5.* &
alii relati ſupra *in Rubr.* eo quod in rebus odioſis
non computetur dies biſſextilis, ſed tantum nu-
merari annum dierum 365. adſit annus biſſextus,
aut non, ut determinari videtur *ex l. cum hæres, §. Stichus, ff. de ſtatu liber.* & ex doctrina Abba-

tis, Panormit. *in cap. quarenti de officiis deleg.* D. Didacus de Narbona *in annal. anno* 25. *q.* 55. *num.*6. qui citat pro ſe Henriquez, Riceium, &
28 Acunham. † Et pro comprobatione poteris aggregare dictum *ſupra quaſt.*1.*verſ. ad quintam*, verb. *non deſunt*; ſed tu tene, ut ſupra etiam per dicta
29 *in dicto verſ. ad quintam dicta quaſt.* 1. † Quia ſecurius eſt, etſi non improbem contrariam ſententiam, alias inquam poſſet etiam dici, ut in anno non biſſextili, debeat non tantum compleri annus per dictos 365. dies; imo & amplius per alias ſex horas, quæ deſunt ad integrandum primum annum; vel per duodecim horas, ad integrandum ſecuodum annum, vel per decem, & octo horas ad complendum tertium annum, ſicut quartus annus biſſextilis non completur, niſi adjuncto die ſuperaddito aliis 365. diebus illius anni; niſi malis dicere illas horas non imputari pro annis illis tribus antecedentibus ad biſſextum, quouſque addatur integra biſſexti anni dies.

Ad Text. in Cap I. De Ætate & qualit. ordinand.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ætas, quæ requiratur ad aliquas Eccleſia Dignitates, & officia. remiſſivè.*
2 *Præpoſiti ſunt aliorum Præfecti, & qui aliis præſunt*, & q. 1. à *n.* 70. & 85.
3 *Præfecti Caſtrorum dicebantur, qui Præfecti erant militibus præſidii cauſa degentibus in provinciis*, & ſub n. 85. q. 1.

1 **O**Ccaſione hujus textus Doctores agunt de Decanis, Abbatibus, Præpoſitis, Archipresbyteris, & Presbyteris; & cum Præpoſitus ſit ſub Robro textus noſtri collectus ex Concilio Pictavienſi, opportunè debemus inquirere de ætate prærequiſita ad has, & alias Dignitates, & officia Eccleſiaſtica, & conſequenter ad alia offi-
2 cia ſæcularia. † Nam ex verbo Præpoſiti, de quo hic, cujus nominis proprietas eſt, ut præpoſiti ſint aliorum Præfecti, & qui aliis præſunt, ut probat textus, *in c. quamvis 9. in princ. de verb.*
3 *ſignif.* † ſicque Præpoſiti Caſtrorum dicebantur qui Præfecti erant militibus præſidii cauſa degentibus in provinciis, de quibus *in l. viros cod. de diverſis officiis.* De Archipresbyteris, item Presbyteris, & Archidiaconis, & officio primicerii, dico infra *in ſuis tit.* ubi de eorum ætate. Quare nunc agam de ætate Decanorum, Abbatum, Præpoſitorum, & aliorum officia Eccleſiaſtica, vel ſæcularia tenentium, &c.

QUÆSTIO I.

Decanatus an ſit Dignitas in Eccleſia? & quæ ætas requiratur ad eam? Et quid de Præpoſitis, Abbates qui propriè dicantur in Eccleſia? quæ eorum Dignitas? & quam ætatem deſiderent? Et quid de Guardianis, & Prioribus Eccleſiarum Cathedralium, aut Religionum? & quid de Provincialibus Generalibus.

SUMMARIUM.

1 *Decani officium quale.*
2 *Decanus propriè dicitur ille, qui decem viris præeſt, qui & dicitur præcipuus alicujus ordinis, & ſtatus.*
3 *Decanus in Eccleſiis, ſolet appellari qui inter Canonicos primas, & principatum tenet.*
4 *Decanus in Eccleſiis Hiſpania, Gallia, Luſitania &c. ſubrogatur in locum Archidiaconi, qui de jure primus erat in Cathedralibus*, & à n. 10.
5 *Diaconus dicitur major Dignitas poſt Pontificalem, id eſt poſt Epiſcopum.*
6 *Decanus obtinet in Eccleſia locum Archipresbyteri* & ſub n. 18.
7 *Decanus reſpectu Capituli, non regulatur perſona privata. ſed habet prælaturam in Capitulo, cui præeſt.*
8 *Decano prout eſt prima Dignitas poſt Pontificalem, pertinent in Choro, & non Cantori aliqua præeminentia, ut mandare incipi officia, dare ictum in ſignum, incipiendi lectiones, & facere ſignum exeundi de choro.*
9 *Dignitati majori competit manutentio ex præeminentia*, & n. 46.
10 *Decanus jure attento, nullam habet Dignitatem, & juriſdictionem, cum careat jure Prælatura*, n. 12.
11 *Decanatum acceptum pro ſimplici beneficio, non eſt nomen Dignitati.*
13 *Decanus hodie conſuetudine præſcripta præfertur tam in Capitulo, quàm in Choro Archidiacono*, & n. 20.
14 *Archidiaconus primum locum de jure obtinebat poſt Epiſcopum*, & n. 18.
15 *Decanus habet in Capitulo primum ſedere, proponere, & illico dare vocem ſuam, deinde ſequentibus in dignitate, & antiquitate.*
16 *Decanus poſt omnium ſuffragia, habet declarare, quod reſolutum fuerit à majori parte votantium, vocem dare ſi eſt in ſacris.*
17 Cap. ad aures de reſcriptis.
18 *Archipresbyteri Dignitas, quæ à pluribus nuncupatur Decanus minor eſt Archidiacono.*
19 *Decani rurales inſtituuntur ad mandatum Epiſcopi, vel Archidiaconi.*
21 Cap. cum in cunctis §. inferiora de elect. & n. 26. 29. & à n. 31.

22 *Decanus*

22 Decanus non requirit gradum Doctoratus, & licentiæ alicujus Univerſitatis.

23 Decanus debet eſſe non minor annorum 21.

24 Dignitates in Cathedralibus Epiſcopatu inferiores, quibus nulla eſt animarum cura, debent eſſe annorum 22. & à n. 29. Etſi de jure minor ſufficeret ætas, ut n. 26. 27. & n. 28.

27 Cap. præterea de ætate ordinandor. hoc titulo.

28 Cap. indecorum de ætate ordinandor. hoc tit. & n. 38.

29 Dignitates in Cathedralibus habentes curam animarum, principaliter requirunt 25. annum; non ſi acceſſoriè, numero 30. & numero 42.

31 Cap. 12. Trid. ſeſſ. 24. de reformat.

32 Ætas generaliter ad dignitates, & beneficia Eccleſiaſtica, erat annorum 25. de jure, ſicut & ad ſeculares dignitates, & honores de jure, n. 33.

34 Decani, & Præpoſiti ætas, quibus incumbit animarum cura, debet eſſe annorum 25.

37 Perſonatus, & beneficia habentia animarum curam, pari caſu ambulant.

38 Ætas 22. annorum, quæ ad dignitates requiritur per Trid. in Cathedralibus debet eſſe completa, nec ſufficit attiſta. Et quid in perſonalibus, & dignitatibus Eccleſiæ Collegiata, n. 39. & 40. ubi quod idem ſit.

41 Collegiatæ Eccleſiæ dignitates, ſi animarum curam habeant, requirunt annos 25.

42 Dignitas principalis in Eccleſia Collegiata requirit annos 25. inceptos ſi curam habeat principaliter, non ſi Parochialis unita ſit dignitati.

43 Decanus, dignitates, & Canonici tenentur aſſiſtere Epiſcopo celebranti, fallit in Decano Vallisoletano, n. 44.

44 Canonici debent aſſociare Epiſcopum, cum intrat, & exit ab Eccleſia cum Papa, & hoc ex debito, n. 47.

45 Canonici exire volentes de choro, debent petere veniam à Decano, antequam à cantore. Et quid de praxi, n. 46.

48 Decano celebranti in diebus ſolemnibus, debent duo Canonici aſſiſtere, & miniſtrare, ſi manſionarii ſint occupati pro cura.

49 Prima dignitas in Cathedralibus, & collegiatis nequit eſſe Judex delegatus, ſeu ordinarius in provincia Toletana, & in aliis Cathedralibus Caſtellæ, & Legion. n. 50.

50 Prima dignitas ſemper vocatur talis, etſi Vicarius generalis ſedeat in ſuo loco.

51 Proceſſiones ordinare potius incumbit Vicario Epiſcopi, quàm Decano, ſi Epiſcopus abſit. Aliter digniori de Capitulo incumbit, non Hebdomadario, n. 52.

53 Decanus cedit primum locum Canonico, ſive alteri Presbytero parato officium facienti.

54 Decanus, & cæteri antiquiores, & digniores præcedunt in ſede vacante cæteris electis gubernatoribus.

55 Decano Zamorenſ. Eccleſiæ conceditur uſus Rocheti, & facultas benedicendi paramenta idem de Decano Carnotenſ. n. 56.

57 Decanus Eccleſiæ Puteolanæ declaratur prima Dignitas, cui competit præeminentia, & cui debentur functiones Epiſcopalis, abſente Epiſcopo.

58 Decanus Sanctæ Agathæ manutenetur in poſſeſſione exercendi actus Præsbyterales contra Archidiaconum.

59 Decanus collegiatæ in auſtria, poteſt vocari Prepoſitus.

60 Decanus nequit extra locum capitularem cum aliquibus tantum Canonicis, cæteris inſciis, & non legitimè vocatis quidquam decernere, contra praxim Eccleſiæ Valliſoletanæ & Auſturicenſ. n. 61.

62 Decanatus auditorum Rotæ, ad quem ſpectet tempore vacationis.

63 Decanatus Cardinalium ſi vacet, pertinet antiquiori Epiſcopo Cardinali præſenti in Curia, aut ex cauſa publica abſenti.

64 Decumani apellabantur Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Canonici, tanquam digniores.

65 Primas ſolet inter Canonicos vocari, qui principatum tenet alicujus Eccleſiæ.

66 Decani, & Capituli, cur aliquando fiat mentio in jure?

67 Decanus ſimul Canonicus, qui una Hebdomada ſervit, ut talis, video in praxi, ut non ſedeat in loco Canonici; etſi aliter ſi declaratum.

68 Decanus, qui & ſimul eſt Canonicus recipit diſtributiones duplices, & tot amittit, ſi non reſidet.

69 Clauſula ſolita ponit Decano, ſimul, & Canonico, dummodo Eccleſia in Divinis non patiatur detrimentum, quid ſibi velit?

70 Præpoſita per ſe ſingulare nomen beneficii Eccleſiaſtici facit, quod reſidentiam, ſive aſſiduitatem, exigit ætatem, & ſcientiam legitimam ad ordines, n. 71. Et quando dignitas præſumatur, n. 77. Et quid de jure, n. 80. 85. & 88.

71 Præpoſiti officii, etſi non ſit titulus Canonicus, non raro ſit mentio in reſponſis Pontificum.

73 Præpoſiti dicuntur, qui in multis Germaniæ, Poloniæ, Angliæ, Flandriæ, Eccleſiis cathedralibus, ſeu collegiatis, præcipiam gerunt dignitatem cum animarum cura, & juriſdictione.

74 Præpoſiti creditur ſucceſſores Archidiaconorum in partibus, ubi uſitantur.

75 Præpoſitus debet obtinere locum honorarium in choro, & cum celebratur officia Divina.

76 Præpoſitorum dignitas videtur æquivalere dignitati Decanorum, etiam in ætate requiſita.

77 Præpoſitus quando eſt prima dignitas in cathedrali, ſeu collegiata, vel conventuali Eccleſia, habet ſub ſe Clerum, & capellas, & eſt dignitas, n. 79.

78 Præpoſituræ non ſunt dignitates, quando nullum officium gerunt Præpoſiti in Eccleſiis.

81 Præpoſitus prima dignitas, ad quem ſpectat miſſam, ſeu officia celebrare, impeditus, aut nolens, nequit alii ſuo arbitrio commendare, cum ſuccedat dignitas proximior.

82 Præpoſitus, qui habet uſum mitræ, & ob hoc queat populo ſolemnem benedictionem dare inter miſſarum ſolemna; ſed non poterit concedere, & publicare indulgentias.

83 Præpoſiti in Germania, & in aliquibus Eccleſiis, Italia, & Francia habent uſum Mi-

tra, & Bajuli.

84 *Præpoſitus, qui habet curam juriſdictionalem, eſt qui comprehenditur in Bulla Pii V. de reſidentia.*

85 *Præpoſiti ſecundùm nominis proprietatem dicuntur omnes aliorum Præfecti, & qui aliis præſunt.*

86 *Præpoſiti Labarorum qui?*

87 *Labarum ſignum erat nobile, quod ante Imperatores ferebatur à tempore Conſtantini ex auro, & lapidibus pretioſis Crucis ſigno inſignitum.*

88 *Præpoſiti nomen inter laicos bene adaptatur ad Præpoſitum Eccleſiæ, & quare,* numero 87. 90.

89 *Præpoſiti varii erebantur in Republica Romana. Et qui in jure,* n. 91.

91 *Præpoſiti regulares, ſunt, veluti, Abbates, Priores, Magiſtri, Generales, ſive Rectores quorum officium eſt, ut præcipuè faciant obſervari à ſubditis quæ Canones mandant,* num. 92.

93 *Præpoſiti Religionum debent capitula generalia de triennio in triennium convocare, ut diſciplina regularis ſervetur expendendo ibi vulgari ſermone regulam,* n. 94.

94 *Præfectus dicitur qui eſt primus inter Clericos regulares, & inter Jeſuitas in domibus profeſſorum.*

95 *Præpoſitura de ſe non eſt dignitas, quia non habet nomen in dignitatem à jure; & ſic appellatur officium.*

96 *Præpoſitus; etſi in choro ante alios ſedeat, non ob hoc eſt dignitas de jure, niſi ex conſtitutione Eccleſiæ, vel conſuetudine, vel ut,* n. 98.

97 *Sedendi præeminentia eſt ſignum perſonatus, non dignitatis.*

99 *Abbates eligendi debent de jure habere ætatem annorum 25. ſicut Præpoſiti, & Decani & aliæ dignitates,* n. 100. & 101. *ita contra nullos,* n. 105. *& hoc ſive ſæculares, ſive regulares ſint,* n. 106.

101 *Abbatia eſt dignitas inferior Epiſcopali.*

102 Cap. indemnitatibus 43. de electione lib. 6. *n.* 103.

103 *Abbatiſſarum ætas alia, quam Abbatum.*

104 *Maſculos comprehendi ſub fœmineo vocabulo turpe eſt.*

107 *Abbas, etſi Generalis ſit non expoſcit majorem ætatem, quàm alii.*

108 *Prælati, qui eliguntur Præſides Cœnobiorum, ſolent appellari, Priores, Abbates, Guardiani, Miniſtri, Præpoſiti, correctores, aut commendatores, &c.*

109 *Abbates, Guardiani, Priores, & alii ſuperiores religionum, debent, cum creantur habere ætatem annorum 25. quia tales æquiparantur Curatis Parochialium,* n. 110. *fallit,* n. 113.

111 *Ætas in Prælatis regularibus requiſita ſufficit annorum 25. inceptorum.*

112 Clem. I. §. cæterùm de ſtatu Monachorum.

113 *Priores ſimplices, id eſt rurales poterant jure antiquo conſtitui poſt 24. annum, ut nu*mero 114.

114 *Profeſſio regularis olim fiebat à 14. anno, & hodie ex Tridentino à 16.*

115 *Priores ſunt vel ſæculares, vel regulares &* num. 116.

116 *Priores ſæculares ſunt qui reperiuntur in ſæcularibus Eccleſiis, quorum aliqui collegiales dicuntur, quidam rurales ſine cura.*

117 *Priores collegiales ſunt qui in collegiatis Eccleſiis toti præſunt Collegio, &* n. 118.

118 *Priores Collegiales tunc demum ſunt in Dignitate, ſi ſunt Collegiati, & habent præeminentiam, vel juriſdictionem in Eccleſia.*

119 *Priores Cathedralium, qui olim in eis habebant ſedem primam, qualiter hodie habeantur.*

120 *Prior, qua perſona principalis eſt in Collegiata habens regulariter curam, debet habere ætatem annorum 25. inceptorum.*

121 *Prior Eccleſiæ non debet eſſe conſtitutus in gradu Doctoratus, vel licentia, Theologia, aut Juris Canonici.*

122 *Tridentinum Concilium tantum hortatur, ut dignitates Eccleſiarum conferantur Doctoribus, ſed non præcipit.*

123 *Prior collegiatæ, ſi accedit ad Cathedralem, habet ſedere inter dignitates, & Canonicos imò præcedit Canonicis, ut* n. 124.

124 *Prior, ſeu Presbyter, ut dignior, & ratione ſtolæ præcedit aliis beneficiatis, licèt antiquioribus.*

125 *Priorum collegiatarum ſine cura, & Cathedralium ætas quæ?* n. 126.

127 *Provinciales, & Miniſtri Generales Religionum, debent ſaltim eſſe ætatis annorum 30. etſi convenientiſſima ſit quinquagenaria, ut* num. 128.

AD primam difficultatis partem, ſuppoſitis quæ ſcribunt de Decanis, ac de eorum munere, & officio Petrus Creſpat, *in ſumma Cathol. fidei, verbo Decanus,* Tuſchus *in pract. quæſt. 2. tom. 2, littera D, concluſione* 60. Azorius *inſtit. parte 2. lib. 3. cap.* 17. Vincent. Filliucius *in quæſt. mor. tom. 3. tract. 41. cap. 1. num.* 29. Machado *in ſummæ perfect. confeſ. tom. 2. libro 4. cap. 4. tractatu 7. docum.* 6. Fr. Hieronymus Roman. *de Republica Chriſt. lib. 3. cap. 10. in princ.* Iſidorus Moſeon *de Majeſt. milit. Eccleſiæ libro 1. parte 1. cap. 13. paulò poſt principium.* Flamin. Pariſius *de reſignat. benefic. lib. 1. quæſt. 1. num.* 86. Caſſaneus *in catalogo gloriæ mundi parte 4. conſideratione* 37. Boërius *de authoritate magni conſilii à num.* 31. Anton. Fabricius *in praxi beneficiali titulo de beneficiis cum dignitate, perſonatu, vel officio à numero* 41. Michael Ferrer, *in tractatu de præcedent. Eccleſiaſt. quæſtione* 21. Valerius Reginaldus *in praxi fori pœnitent. libro 3. tractatu 1. numero* 48. Barboſa, qui ſe tranſcribit *de jure Eccleſiaſt. parte 1. cap. 26. & de Canonicis, & dignitatibus cap. 7. & alibi ipſe ſæpè.* 1

Dico ut Decanus ille propriè dicatur, qui decem præeſt viris, juxta gloſſam *in Rub. de Decanis lib.* 12. Briſon. *verb. Decanus,* Petrus Gregor. *ſyntagm. juris p. 2. lib. 15. cap. 21. numero* 13. Anguianus *de legibus lib. 2. controverſ. 4. num.* 9. & translatione facta à perfectione, & præſtantia denarii, numeri, Decanus dicatur præcipuus inter aliquos ejuſdem ordinis, vel ſtatus. † Ideò is, qui inter Canonicos alicujus Eccleſiæ primas, & principatum tenet, eique præficitur, ſolet Decanus appellari juxta gloſſam verb. *ad Decanum,* textus *in cap. cum inter de electione*; eo quod in Capitulo honorabilior videtur pars Capituli, *ex cap. cum inter* 2 3

univerſas

univerſos de electione, *& cap. poſt electionem de*
4 *conceſſione prab.* † Itaque in aliquibus partibus
prout hic in Hiſpania, Luſitania, & Gallia locum
Archidiaconi, qui de jure primus erat in Cathe-
5 dralibus obtinet, † & tunc dicitur major Dignitas
poſt Pontificalem, hoc eſt ei, poſt Epiſcopum,
major, & principalior Cura', & Collegii admini-
ſtratio debetur, ut ſupra Valerius Regin. *c.* 3
Rodericus Zamoren. *in ſuo ſpeculo humanæ vitæ*
lib. 2. *c.* 13.

6 Quare dixerunt Rota *deciſ.* 17. *ſub num.* 1. verſ.
ſed cave, *de conceſſione prabend.* Petrus Gregor.
ſyntagm, juris lib. 15. *cap.* 20. *num.* 12. *& de beneſi-*
ciis c. 10. *num.* 24. & in parte Juris Canonici *lib.* 2.
tit. 9. *c.* 5. *num.* 4. quod dum Decanus locum Ar-
chipresbyteri in Eccleſia obtinet, tanquam ſubro-
7 gatus, poteſt eadem, quæ Archipresbyter, & †
ex ea ratione eſſe Dignitatem juxta Putei *deciſio-*
nem 209, *lib.* 3. *num.* 2. dicentis Decanum reſpectu
Capituli non regulari perſonam privatam, ſed
habere Prælaturam cum Juriſdictione in Capitu-
lo, cui præeſt, & ſic habere Dignitatem, ut vo-
luit Rota *in deciſ.* 533. *n.* 4. *p.* 2. *recent.* Barboſa *de*
canonic. c. 4. *n.* 32.

8 Et quatenus Decanus habet primam Dignita-
tem in Eccleſia poſt Pontificalem, pertinent ei,
& non Cantori præeminentiæ aliquæ in Choro,
& præſertim mandare incipi officia, dare ictum
in ſignum incipiendi lectiones, & facere ſignum
exeundi de Choro, juxta determinationem Sacræ
Congreg. Rot. *in Ulixbonen.* 2. *Septembr.* 1597. de
qua Barboſa *Apoſtolicar. deciſ. collect.* 241. *num.* 4.
idem de Canonic. *num.* 8. ubi addit ex Poſtio *de*
9 *manut.* † quod majori Dignitati competit manu-
tentio ex præeminentia, & repetit *de jure Eccleſ.*
dict. c. 26. *num.* 8. idem *in Bullario* verbo *Decanus*
10 *& Decanatus.* † Ubi allegans congregat. Rituum
Ulixbonen. dicit eſſe 1600. de quo etiam infra
verſ. *item quod Decano*, *in fine.*

Et licèt jure communi attento, Decanus nul-
lam habeat juriſdictionem, ac proinde non Digni-
11 tatem, niſi pro tali habeatur, † imò Decanatum
acceptum pro ſimplici beneficio, non ſit nomen
Dignitatis, niſi pro Dignitate habeatur, aut habeat
juriſdictionem, ut docent Cardinalis Tuſchus,
dict. tom. 2. *litt. D. concluſ.* 41. *num.* 22. Patianus, *de*
probat. lib. 2. *c.* 17. *num.* 76. Moneta *de conſer-*
vat. c. 5. *num.* 92.

12 Et ſic Abbas *in dicto cap. poſt electionem circa*
finem, verſ. *item puto de conceſ. Prab. ſub num.* 9.
circa finem, dicit de jure nullam habere Juriſdi-
ctionem, cum careat jure prælaturæ in Capitulo.
13 Barboſa *de canon, dicto cap.* 3. *num.* 31. † Tamen
hodie conſuetudine legitimè introducta præfer-
14 tur, tam in Capitulo, quàm in choro † Archi-
diacono, qui alias de jure primum locum poſt
Epiſcopum obtinebat, juxta quæ dico infra, *de offi-*
cio Archid. & ſic in Choro habet præeminentias
15 jam poſitas, † ita & in Capitulo congragato in
loco, ubi de majori eſt, habet primum ſedere;
item quæ tractanda ſunt proponere adſtantibus
Capitularibus, illico dare vocem ſuam deinde ſe-
16 quentibus in Dignitate, ſeu antiquitate. † Et poſt
omnium ſuffragia habet declarare quod reſolu-
tum fuerit à majori parte votantium, ut à ſecre-
tario Capituli ſcribatur, & authorizetur in libro ad
id pro tempore deſtinato, quod in praxi ſervatur,
ſi Decanus ſit in ſacris conſtitutus, alias inquam
ei non licebit dare vocem in Capitulo, ſed tantum
proponere, ſtante diſpoſitione. Trid. *ſeſſ.* 22. *de re-*
format. cap. 4. ubi Barboſa *num.* 10. Garcia *de bene-*
ficiis 3. *p. cap.* 1. *ſub num.* 26. idem Barboſa *de Cano-*
nic. cap. 37. *num.* 12. Stephanus Gratian. *tom.* 4.
cap. 482. *n.* 26. adducentes deciſum ex ſacra Con-
gregatione.

Nec obſtabis dicendo ex textu *in cap. ad aures* 17
§. 1. *de reſcript.* ubi videtur Decanus de jure præ-
ferri Archidiacono, cum mihi ex ordine litteræ, *in*
princ. ſic pateat, ibi: *Ad aures noſtras pervenit, quod*
plerumque Decani, Archidiaconi, Præcentores, &c.
quibus videtur in præſentia Archidiaconi fuiſſe
primo factam mentionem Decani, & poſt reli-
quas perſonas de Capitulo ſub involucro verbo-
rum fuiſſe comprehenſas, ibi: *vel alii Eccleſiaſti-*
cis præditi Dignitatibus.

Verùm ut poſtea dico, *in cap. ad hæc de officio* 18
Archid. nunquam de jure Decanus præcellit in
Dignitate Archidiacono, quia ut ibi patet, *in verſ.*
Archipresbyteri, Decani à pluribus nuncupan-
tur Archipresbyteri quorum Dignitas minor eſt
Archidiacono, ut infra dico, *de officio Archipres-*
byteri, & expreſsè, ibi: *in dicto cap. verſ. ſub-*
ſequenter patet, † quod Decani rurales inſtitu- 19
untur ad mandatum Epiſcopi, vel Archidiaco-
ni, † & ſic reſolvendum eſt, ut ſupra, *de conſue-* 20
tudine, & non de jure Dignitatem Decani ori-
ginem traxiſſe, ut præferretur Archidiaconali, ut
docent Coſmas *in pragmat. ſanctione, tit. quomodo*
Divinum officium §. ſuper his, verb. *Decanus.* An-
guian. *de legib. d. controverſia* 4. *n.* 9. † & ex eadem 21
ratione non obſtat textus, *in cap. cum in cunctis* 7.
de elect. §. inferiora, ubi primò ponitur Decanus
Archidiacono.

Quare dici debet, ut etſi nullo Tridentini de- 22
creto ſtatutum ſit, ut qui Decanatum conſequi
velit, debeat neceſſariò eſſe in gradu Magiſtri,
vel Doctoris per aliquem ex univerſitatibus ap-
probatis, ſive in gradu licentiati Sacræ Theolo-
giæ, aut ſacrorum, Canonum, ex Riccio *deciſ.* 248.
p. 4. *num.* 5. Zerola *in praxi Epiſcopali p.* 1. verbo
Canonica, §. 2. *in fine.* Nicolaus Garcia *de beneſi-*
ciis p. 7. *c.* 7. *num.* 43. Barboſa *de Canonicis dict. c.* 7.
num. 9. *& de jure Eccleſiaſt. ſupr. eodem num.* 9. &
in Trid. *ſeſſ.* 24. *c.* 12. *num.* 8. *& in paſtorali alleg.* 60.
num. 61. ubi addit in hoc loco conſuetudinem at-
tendendam eſſe: ſic ex Caſtro Palao. † Tamen 23
juxta titulum noſtrum requiri ut ſit conſtitutus
in ætate legitima, quæ juxta Trid. decretum *dict.*
c. 12. *de reform.* ubi Barboſa cum multis, *num.* 10.
debet eſſe non minor, quàm annorum vigeſimi
ſecundi. † Ubi generaliter ſtatuitur ad Dignitates 24
in Cathedralibus Epiſcopatu inferiores, quibus
nulla ineſt animarum cura ex conſuetudine, ſta-
tuto, vel privilegio adſciſci poſſe minores viginti
quinque annis, dummodo non minores viginti
duobus, juxta ipſum Tridentinum ibi, *& viginti*
duobus annis, *non minores adciſcantur.* Novarius
in ſingular. Canon. concluſ. 15. Squillante *de privi-*
legiis Clericorum cap. 4. *n.* 74. Barboſa *in paſtorali*
dicta alleg. 60. *num.* 65. † Ubi ait quod in eis ne- 25
queat diſpenſare Epiſcopus; ut ante illos annos
adciſcatur, & promoveatur ex Sacra Congreg.
Concilii *ſub die* 20. *Septembr.* 1631. *& de Canonicis*
c. 13. *num.* 22. ubi addit Maſſobrium, & ego addo
Narbonam *in annal.* 22. *quæſt.* 3. probantem cum
multis *num.* 82.

Huic tamen reſolutioni videtur obſtare ſe- 26
quens conſideratio ex textu *in cap. cum in cunctis,*
§. inferiora de electione, ubi diſtinctiſſimè Alex. III.
in reſponſo dedito in Concilio Lateranenſi, ſtrictiſ-
ſimè

ſimè prohibet; ut nemo antequam vigeſimum
quintum annum attingat ad Dignitates, ut pòte
27 Decanatus, & Archidiaconatus admittatur, † quod
difficilius redditur ex Innocentii ſententia, teſte
Abbate, *in c. præterea hoc tit.* cujus meminit Azor.
lib. 3. mor. p. 2. lib. 6. cap. 5. verſ. *tertio quæritur*, dum
dixit ad Dignitates, & perſonatus, nullam eſſe
certam ætatem jure communi decretam; ob idque
28 ſufficere decimum quartum annum inceptum, †
imò textus *in cap. indecorum 3. hoc tit.* non repugnat;
quia etſi ibi dicat Alex. II. ut nemo infra decimum
quartum annum conſtitutus aſcendat ad
collationem cujuslibet perſonatus in Eccleſia: tamen
permittere videtur quod poſt decimum
quartum annum poſſit concedi, ex regula *qualis
diſt. 25.* dictante quod de uno prohibetur, de alio
conceditur, ex qua ſic docent Zerola *in praxi
verb. Canonia*, verſ. *ad ſextum*, & verſ. *ad nonum*,
Moneta *de diſtribut. 2. p. quæſt. 19. num. 16. & de
commut. ultimar. volunt. cap. 10. num. 115.*
29 Utcumque tamen de jure antiquo intelligeretur
jam hodie per Tridentinum *dict. c. 12.* immutatum
eſt, juxta dicta *ſub verſ. quare*, & præter
relatos tenent Garcia *de benef. p. 7. cap. 4. num. 56.*
pluribus addoctis, quod probare videntur Azorius
inſt. dicto lib. 6. cap. 5. quæſt. 3. verſ. cæterum,
Leſſius *de Juſtitia lib. 2. cap. 34. dub. 20. num. 108.*
Marcilla *de declarat. Concilii num. 2. tit. 8. cap. 11.*
verſ. *Archidiaconi*, Moneta *de commut. ultim. voluntatum
cap. 10. num. 115.* Vaſquez *tract. de beneficiis
cap. 3. §. 2. num. 15.* Et ſtando de jure antiquo
in deciſione dicti c. cum in cunctis §. inferiora, ſtatuente
ad dignitates deſiderari decimum quintum
annum attictum; ita ut non ſit admittenda interpretatio
aſſerentium quod ut non repugnet cum
Trid. *in dicto cap. 12.* debeat textus ille intelligi ut
loquatur tantum de dignitatibus curam animarum
habentibus; in quo caſu Tridentinum etiam *in
dicto cap. 12.* expoſcit eandem ætatem, ut patet
ex verbis ibi: *Nemo igitur deinceps ad Dignitates
quaſcunque, quibus animarum cura ſubeſt promoveatur,
niſi qui ſaltem vigeſimum quintum ſuæ
ætatis annum attigerit*; Campanilus *in diverſ. Juris
Canon. Rub. 7. cap. 6. num. 22.* Maſſobrius *in
praxi habendi concurſum reg. 10. dub. 11. num. 24.
ſecundùm Romanam impreſſionem*, Squillante *de
privilegiis Clericorum cap. 4. num. 72.* Novarius *in
ſingulari Juris Canon. concluſ. 14.* Barboſa *in dict.
cap. 10. num. 1. & in paſtorali dict. alleg. 60. ſub n. 65.*
Lotterius *de re benef. lib. 2. quæſt. 49. num. 23. & 24.*
Sacra Congregatio Concilii *ſub die 4. Decembr.
anno 1627.* novè, Caſtrus Palaus *in opere morali
tom. 2. tr. 13. diſp. 4. punct. 3. num. 4.* ubi intelligit
non ſolùm in dignitatibus ſæcularibus, ſed etiam
regularibus: tamen Galetius *in Margarita caſuum
conſcientiæ*, verbo *Parochus* 6. Campanil. *ſupra dicto
cap. 6. num. 22.* Homobonus *de bonis, de humanæ
vitæ ſtatibus p. 1. cap. 9.* verſ. *ſecunda*, & Maſſobrius
dub. 11. num. 24. id intelligunt ſi principali-
30 ter cura ſubeſt. † Sin autem acceſſoriè unita ſit
dignitati eam obtinens, non habeat neceſſe attigiſſe
25. annum, quibus addo Narbonam *dict. qu. 3.
ſub num. 8.* Filliucium, & alios quos ipſe refert, &
ſequitur dicenter præfatam ætatem annorum 22.
& non plus deſiderari ad dignitates regulares,
quibus nulla animarum cura ſubeſt.
31 Et licèt iterum inſurgas ex dict. Trid. *cap. 12.*
quatenus illico poſt relata verba *dicti verſ. nemo*
exigit ad dignitates curam animarum habentes 25.
annum juxta prædictam conſtitutionem Alex. III.
in Concilio Lateran. promulgatam, quæ incipit
cum in cunctis, quaſi Tridentinum ſequens illam
determinationem, videatur declarare, & ſequi
ipſum jus antiquum, & quod illa decretalis tantùm
ſit alloquuta de Dignitatibus curam animarum
habentibus; non ſic de aliis extra curam in
quibus de jure ſtandum eſſe determinatione
Alex. II. relatæ ſupra *ex dict. cap. 3. hoc tit.* quam
immutaſſe videatur Tridentinum exigens ſupra
decimum quartum annum ad Dignitates obtinendas
ſine cura, non minus, quam 22. † Tamen 32
non eſt recedendum à communi Doctorum expoſitione
dicentium Tridentinum mutaſſe in hoc jus
antiquum, cum revera Alex. III. *in dicto §. inferiora*,
non tantùm loqueretur de dignitatibus,
quibus cura animarum ſubeſt, verùm generaliter
de dignitatibus, & ſimul de quibuſcunque beneficiis
curatis; ex eo quia, ut judicant Interpretes
ex regula textus *in cap. dudum 54. de elect. propè
finem*, in verſ. *ſuperſit*, & in verſ. *cum intentionis*,
una, & eadem ætas eſſe debet, tam ad beneficia,
quàm ad dignitates. † Nam ut optimè expendit 33
Panormit. *in dicto cap. præterea hoc tit.* quem ſequitur
Narbona *dict. quæſt. 3. n. 4.* ſi ad Reipublicæ
ſæculares honores, & dignitates quinti, & viceſimi
anni præſcribitur ætas, *l. ad Rempubl. 8. ff. de muner.
& honor. cum ſimilibus*; quidni fortius in Eccleſiaſticis
dignitatibus, quæ & honores juſtiori
ratione cognominantur ex textu *in cap. innovamus
3. diſt. 60.* ipſe annorum numerus de jure requireretur
indiſcriminatim.
Quod ſi Decano, aut Præpoſito, quod idem 34
eſſe ex Azorio, refert Filliucius *de ſtatu Cleric. tr.
41. cap. 1. num. 20.* incumbat animarum cura, tunc
dici debet, tam de jure *in dict. cap. cum cunctis
§. inferiora*, quàm per Tridentinum *dict. c. 12.
ſeſſ. 24. de reform. in principio*, requiri ætatem annorum
viginti quinque; non quia debeat eſſe in
ætate presbyterali, ut voluerunt Garcia *de benef.
p. 7. dict. cap. 4. §. 4.* Filliucius *ſupr. c. 5. num. 31.* veluti
hic in textu noſtro, & *in dicto cap. innovamus
3. diſt. 60.* † ex quibus colligitur, cum ſat eſſet ex 35
hoc fundamento, ſi eſſet in ea ætate, in qua intra
annum poſſet ſuſcipere Presbyteratus ordinem
ex cap. præterea, juncta gloſſa *hoc tit. cap. licèt de
elect. lib. 6. & in dict. cap. 12. Trid.* ubi expreſſius
cavetur; ſed ex eo videlicet quod ſit iniuncta Decanatus,
aut præpoſituræ dignitati animarum cura;
quo in caſu præcisè requiritur annorum 25.
ætas, ſaltem inceptorum ut docent Doctores *in d.
§. inferiora* & hic in textu noſtro, quibus ſcripſerunt
Quintanaduennas *Eccleſiaſt. lib. 1. n. 11.* Azor
inſt. moral. 2. p. lib. 6. cap. 5. verſ. *ſecundo quæritur*,
Moneta *de comm. ultimar. volunt. cap. 10. num. 114.*
cum aliis Narbona *anno 25. q. 58.*
Nec obſtat adductum *ſuprà* ſub verſ. *& licèt* 36
jure de textu *in cap. indecorum 3. hoc tit.* quia reſpondetur
cum gloſſa *ibi* verbo *intra decimum
quartum*, cui poſt modum acceſſerunt Riminal.
junior *in l. 1. num. 187. ff. de officio ejus*. Andreas
Faquineus *controv. lib. 13. c. 3.* verſ. *quartum monet
Decius*, Narbona *anno 22. dict. q. 3. ſub num. 6.
& 7.* non poſſe illud inferri à contrario ſenſu in
prædicta ſpecie, ſiquidem ibi ſequeretur correctio
juris communis quoad perſonatus, & dignitates
cujuſcunque Eccleſiæ, in quibus requiritur de jure
ætas annorum 25. ut dictum eſt *ex text. in dict.
cap. cum in cunct. § inferiora*, & concludit Majolus
de irregularit. lib. 1. cap. 30. num. 11. † quia per- 37
ſonatus, & beneficia habentia animarum curam
pari

pari paſſu ambulant *ex dict. c. tp. dudum* 54. *de elect.* quæ non niſi babentibus annos 25. attictos dantur, ut profert Hoſtienſis *in ſumma tit. de ætate ordin.* §. *ætas num.* 1. *in princ.* dicens quod ætas requiſita ad dignitates inferiores reſpectu Epiſcopi, ſufficit quod attingatur.

38 Unde dubium eſt, an pro dignitatiboa Eccleſiarum Cathedralium, in quibus juxta jam dictam novam Tridentini diſpoſitionem *in dicto cap.* 12. *ſeſſ.* 24. exigitur ætas annorum 22. ſufficiat ut ſint attičti, ut ad ordinem Diaconatus, ſufficit, ut dixi ſupra *in Rub.* vel requirantur expleti: & licèt Azor. *dicto lib.* 6. *cap.* 5. *q.* 3. verſ. *cæterum*, Henriquez *lib.* 14. *cap.* 8. §. 16. *in fine*, Emanuel. Sa verbo *beneficium, num.* 31. Zerola *in praxi p.* 1. verbo *beneficia* §. 1. verſ. *ad dignitates* exiſtiment ſufficere attictos tamen ex verbis dicti Tridentini *cap.* 12. ibi: *viginti duobus annis non minores* expletos eſſe debere exiſtimant Maſſobrius *in ſua praxi habendi concurſum requiſito* 10. *dubit.* 11. *num.* 24. Filliucius *dict. cap.* 5. *num.* 30. Novarius *in ſingulari Canon. concluſione* 15. Squillante *de privilegiis Clericor. cap.* 4. *num.* 72. Barboſa *in paſtoral. dict. allegat.* 60. *num.* 65. & *lib.* 1. *Juris Eccleſiaſt. cap.* 21. *num.* 50. & *in tr. de Canon. cap.* 13. *num.* 22. & *in dict. cap.* 12. *Trid. num.* 12. Garcia *dict. cap* 4. *de benef. p.* 7. *n.* 72. Leſſius *de Juſtitia lib.* 2. *cap.* 34 *dubit.* 20. *num.* 108. Quintilianus Mandoſius *de ætate minor. cap.* 5. *num.* 10. Molina *de Juſtitia lib.* 2. *diſp.* 573. cum aliis Narbona *dict. q.* 5. *ſub num.* 9. ubi *num.* 10. ex Leſſio Garcia *num.* 57. Vaſquez *de beneficiis cap.* 3. *num.* 18. dicit Epiſcopum non poſſe in hoc diſpenſare in ea ætate, de quo latè Filliucius *dict. c.* 5. *n.* 30.

39 Iterum dubitatur an Tridentini decretum *in dict. cap.* 12. *ſeſſ.* 24. ſic *num. præcedenti* explicatum habeat locum etiam in dignitatibus, & perſonatibus Eccleſiæ collegiatæ, & licèt Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 9. *num.* 92. Piaſecius *in praxi Epiſcop. p.* 2. *cap.* 5. *num.* 21. *pagina* 330. Riccius *in praxi rerum fori Eccleſiaſt. deciſ.* 735. *in* 1. *editione* alias *reſolut.* 15. *num.* 2. *in fine in* 1. *editione*, & *in praxi aurea reſolut.* 232. *num.* 2. Novarius, & Squillante relati à Barboſa *de Canon. cap.* 13. *num.* 23. dicant requiri ætatem juris antiqui, ſicque referat deciſum Fr. Emanuel Rodriguez *q. regul. tom.* 1. *q.* 11. *art.* 2. declaratumque dicat Chriſtophorum Bellam. Archiepiſcopum Burgenſ. contuliſſe dignitatem ſcholaſtriæ collegiatæ Eccleſiæ de Aguilar. de Campoo cuidam ſcholari qui non habebat majorem ætatem 17. annorum. Et cum litigaretur ſuper hoc fuiſſe judicatum collationem fuiſſe canonicam, & juridicam hoc idem refert Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap.* 21. *num.* 51. idem *in paſtorali alleg.* 60. *num.* 67. Narbona *anno* 25. *dict. q.* 3. *num.*

40 11. † Tamen varius dicunt alii Tridant. diſpoſitionem intelligi etiam procedere in prædictis dignitatibus Eccleſiæ collegiatæ, ſicut procedit in cathedrali Eccleſia, ut tenet Garcia *de benef. dict. p.* 7. *cap.* 4. *num.* 59. à *num.* 62. Armendar. & *ad leg.* 7. *recopil. de Epiſcop. in addit. lig. Navar. lib.* 1. *tit.* 18. *num.* 2. Narbona *ſuprà*, & alii exiſtimantes requiri ætatem annorum 22.

41 Verùm hoc procedit ſi animarum curam non habuerint tales dignitates, alias inquam ſicut in Decanatu, & Archidiaconatu, & aliis dignitatibus curam animarum babentibus, nullus ſit promovendus, qui ſaltem 25. ſuæ ætatis annum non attigerit, & in Clericali ordine verſatus, doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur, ut colligitur *dict. cap. cum in cunctis de elect. cap. licèt Canon. eodem tit. lib.* 6. ex dict. Trid. ubi Doctores, & Barboſa cum multis *de Canon. dict. cap.* 13. *num.* 18. &
19. † ita ſimiliter ad dignitatem principalem in 42
collegiata requiri ætatem 25. annorum inceptorum, cum regulariter habet curam animarum in foro interiori vel exteriori: quod eſt intelligendum, ſi principaliter curæ ſubſit; non verò ſi accefforiè Parochialis unita ſit dignitati; quia tunc non ætas ad curatum requiſita, ſed quæ ad dignitatem, idonea erit quoque in prædictis, & aliis dignitatibus, Garcia *dict. cap.* 4. *p.* 7. *num.* 65. Galetius *in Margarita caſuum conſcientiæ* verb. *Parochus* §. 6. Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 7. *cap.* 6. *num.* 22. verſ. *id tamen.* Barboſa *dict. cap.* 13. *num.* 21. Filliucius *de ſtatu Clericorum tr.* 41. *cap.* 5. *num.* 30. & 31. Narbona *dict. q.* 23. *num.* 12. iterum Barboſa *dict. c.* 12. *Trid. num.* 13. & *in paſtor.* 67. & aliis videri infra *ſub q.* 3.

Itaque redeundo ad præeminentias Decanatus, 43
inſimulque ad obligationes ejus dignitatis, dico primò quod Decanus, dignitates, & Canonici tenentur aſſiſtere Epiſcopo celebranti juxta formam libri cæremonialis, ad quod ſub cenſuris poſſunt compelli, ut tradit Barboſa *in Bullario*, verb. *Decanatus*, ubi dicit ſic ex Sacra Congreg. Concil. fuiſſe decretum *in Calagurit.* 22. *Decembris* 1620.
† quod in Valliſoletana Eccleſia non ſit reſpectu 44
Decani, ut ſæpius vidi per 15. annos dum fuit Canonicus Pœnitentiarius patronus fiſci, ac inquiſitor illius inquiſitionis qui ſolus remanet in choro, & nunquam aſſociat cum aliis Epiſcopo pergenti de choro ad Altare, vel exeunti, aut intranti in Eccleſiam; etſi cæteri ſoleant illum aſſociare. Et de prædicto caſu idem Barboſa *collect. deciſ.* 241. *num.* 7. refert Sellius *in ſelectis Canon. cap.* 31. *n.* 71. & plura de obligatione, quam Canonici habent aſſociandi Epiſcopum, dum venit ad Eccleſiam cum Papa, ſeu extra quo loco, & ad quem, congerit ipſe Barboſa *collect. deciſ.* 99. verb. *Canonici aſſociantes Epiſcopum*, & *in Bullario ſub eodem verbo.*

Item quod Decano digniori de Capitulo in 45
choro exiſtenti, & non Cantori, debeant petere veniam Canonici de choro exire volentes, ne punctentur, Sacra Congreg. Rit. *in Caſſanen.* 5. *Martii* 1633 de qua Barboſa *in collect. deciſ.* verb. *Decan.* 241. *num.* 5. & *de Canon. cap.* 6. *num.* 8. *in fine*,
† idem ibi ubi cum Poſthio *de manut. obſervat* 45. 46
num. 12. ait quod majori dignitati competit manutentio in præeminentia, ipſum videbis *cap.* 9. *n.* 12. ubi de munere Cantoris, ſed video in praxi, quod exeuntibus de choro, venia præſtetur à Cantore, abſente Decano, vel alio præeminentiore.

Sed quod Decanus, dignitates, & Canonici 47
teneantur, non ex urbanitate, ſed ex debito aſſociare Epiſcopum, dum venit ad Eccleſiam cum Papa, ut celebret, Divinis aſſiſtat, & dum ab Eccleſia ad domum redit, refert Sellius *dict. cap.* 33. *num.* 70. & cum eo Barboſa *dicta deciſ.* 241. *n.* 6, ſic decretum ex Sacra Congregatione Rituum 10. *Januarii* 2609. quod reſpectu Decani non video communiter in praxi receptum, idem Barboſa *in Bullario* verbo *Decanus.*

Et quod Decano Miſſam celebranti in diebus 48
ſolemnibus, debeant duo Canonici aſſiſtare, & miniſtrare pro Diacono, & Subdiacono, ſi manſionarii, quibus animarum cura incumbit in ipſius exercitio, eo tempore ſint occupati, tradit Barboſa *ſupra*

Digitized by Google

*ſupra num.*8.cum eodem Sellio *dict. cap.*33. *n.*73.
referente ita declaratum à Sacra Congreg. tit. *in*
Caneten.Opitegii 14. *Februarii* 1615. repetit idem
Barboſa *in Bullario* verb. *Decanus*, verſ. *Decana*
miſſam, ſed Valliſoleti hæc obligatio incumbit
in certis ſolemniis, duobus Canonicis antiquio-
ribus, qui non ſunt in obligatione accipiendi cap-
pas Hebdomadarias in choro, ſicut cæteri moder
niores.

49 Prima dignitas poſt Pontificalem, quæ de con-
ſuetudine in tota fere Hiſpania, eſt Diaconatus,
exceptis Eccleſiis Pampinol. Valent. Oxomen. &c.
& major Collegiata non poteſt eſſe Judex ordina
rius, ſeu delegatus appellationum in tota provin-
cia Toletana, ut ſtatuit Paulus V. *in ſua conſtit.*
incip. *Eccleſia univerſa*, *ſub die* 17. *Auguſti* 1615.
50 † quam Gregor. XV. ſua conſtitutione incipit
alias à felicis, *ſub die* 9. *Maij* 1622. extendit ad
Eccleſias omnes Metropolitanas Cathedrales, &
Collegiatas totius Regni Caſtellæ, & Legion.
Barboſa *de Canon. dict. cap.*7. *num.*10. qui *num.* 6.
dicit quod dignitas prima ſemper eſt, & vocatur
dignitas prima; licet Vicarius Generalis ſedeat
in ſuo loco, ut declaravit Sacra Congreg. *in Pla-*
centina 19. *Maij* 1607. *in* 4. *dubio.*

51 Et licèt ex Sacra Congregatione in Tarentina
19. *Januarii* 1597. habeat munus ordinandi pro-
ceſſiones intra, & extra civitatem, abſente Epiſco-
po: tamen Vicario Epiſcopi præſente, ſpectat ad
eundem ex Sacra Congreg. *in Vigilen*, 28, *Septem-*
bris 1630. *& in Biſunsina* 3, *Aprilis* 1621, & antea
in una Tarentin. 10, *Januarii* 1597, refert Barboſa
*de Canon, dict. cap.*7. *num.*7. ubi ait jam noviſſimè
ex Sacra rit. Congr. *in Caſſanen.* 5, *Martii* 1633.
fuiſſe decretum munus ducendi, dirigendique
proceſſiones, abſente Epiſcopo, eſſe Vicarii Ge-
neralis functiones ſolemnes quas ſi Epiſcopus
52 præſens eſſet obiret; † Epiſcopo autem abſente,
vel impedito, ſpectare ad digniorem de Capitulo,
non autem Hebdomadarium ex eadem Sacra
Congreg. rit. *in Pennen*, 15. *Februarii* 1633.

53 Item etiam Decanus debet cedere primum lo-
cum Canonico, ſeu alteri Presbytero parato, of-
ficium facienti: ſic ex Sacra Congreg. Rituum *in*
Antverpien, 24, *Octobris* 1609, adducit Sellius *in*
ſelectis Canon, dict, cap, 33. *num*, 75. Barboſa *dict.*
*collect. deciſ.*241, *num.*10, idem *in Bullar*, *dict. verb.*
54 *Decanatus*, verſ. *Decanus debet*, † Verùm Deca-
nus, & cæteri antiquiores, & digniores Capitu-
lares debent præcedere Gubernatoribus, id eſt
Vicariis Generalibus electis, ſede vacante ex ſuo
corpore, & Capitulo: ſic Sellius *dict. cap.*33. *n.*74.
refert declaratum ex Sacra Rituum Congregatio-
ne *in Elboren.* 25. *Januarii*, & 5, *Julii* 1603. tradit
Barboſa *dict. deciſ.*241. *num.*9. & *in Bullario* dict.
verb. *Decanatus*, verſ. *Decanus.*

55 Notandum verò eſt pro complemento, Deca-
no Zamorenſis Eccleſiæ concedi uſum Rocheti,
& facultatem benedicendi Paramenta, ubi non
adhibetur Sacra Unctio: ſic refert Sellius *dicta*
cap. 33. *num.* 77. ex Sacra Congreg. Rituum *in*
56 *Zamor & Bolonia* 15, *Novembr.* 1603. † qui *n.* 78.
refert ex alia Rit. Congregatione *in Carnoten.* 3.
Aprilis 1610. poſſe Decano Eccleſiæ Carnotenſ.
concedi licentiam benedicendi Paramenta Eccle-
ſiæ, &c. in quibus non adhibetur *Uncta Sacra* per
totam Diœceſim de licentia, & conſenſu Epiſco-
pi. Et idem Sellius *dict. cap.*33. *num.*79. refert de-
claratum ab eadem Sacra Congreg. Rituum *Pu-*
57 *teolana* 10. *Decembr.* 1617. † quod Decanus Ec-
cleſiæ Puteolanæ declaratur prima dignitas, ei-
demque deberi omnimodam præeminentiam, &
propterea ad ipſum ſpectare omnes functiones
Epiſcopales, abſente, vel impedito Epiſcopo, † 58
& idem Sellius *dicta cap.*33. *num.*80. refert decla-
ratum ex Sacra Congreg. Rituum *in Sanctæ Aga-*
thæ Gothorum 8. *Julii* 1602. Decanum Sanctæ Aga-
thæ manutenendum eſſe in poſſeſſione exercendi
actus Presbyterales contra Archidiaconum, † 59
& *dict. cap.*33. *num.*81. refert declaratum a Sacra
Rit. Congr. *in Polleviem ſeu Bamberg.* 11. *Decem-*
bris 1604. Decanum Collegiatæ Eccleſiæ in Au-
ſtria poſſe in poſterum vocari Præpoſitum, ut con-
ceditur attenta ſupplicatione Epiſcopi, & meritis
Oratoriis; quæ omnia tradit etiam Barboſa *dict.*
deciſ. 241. à *num.* 12. & *in Bullario*, *dict. verb.*
Decanatus à verſ. *Decana Eccleſiæ Zamor.*

Notandum eſt ſecundò, ut nequeat Decanus 60
cum aliquibus tantum Canonicis; cæteris verò
de Capitulo inſciis, & non legitimè vocatis quid-
quam ſtatuere extra locum capitularem, ſeu de-
terminare quod Eccleſiæ commodum, vel incom-
modum, pertineat, ſic ex Sacra Rit. Congreg. quam
citat Sellius *dict. c.*33. *num.*76. *in Lamacen.* 7. *Octo-*
bris 1606. ſequitur Barboſa *dict. deciſ.*241. *num.*11.
& in Bullario *ſupr.* verſ. *Decanus etiam*, † quod 61
verum eſt, etſi in praxi Valliſoleti, viderimque
in Aſturicen. Eccleſia, in quibus fui Canonicus
ſæpius minori numero, utpote cum tertia, vel
quarta parte votantium expediri nonnulla extra
locum Capituli non ſedendo, ſed ſtando, & ſine
ſcriptis in rebus parvi momenti.

Notandum eſt tertiò, quod Decanatus Audi- 62
torum Rotæ cum omnimoda præcedentia ſpectat
ad Auditorem in urbe tempore vacationis præſen-
tem, aut ex cauſa publica abſentem ex Pii IV.
conſtit. 61. incipit *dudum*, 6. *Kalend. Auguſti* 1562.
apud Laërt. Cherub. *in Bullario tom.*2. *pag.*89. *alias*
67. in noviſſima impreſſione, † qui etiam *in Bull.* 63
*tom.*1. *pag.*777. *alias* 590. ex Paulo IV. *conſtit.* 5.
incipit *cum venerabiles* 11. *Kalend. Septemb.* 1555.
dicit Decanatum Cardinalium, ſi vacet, deferri
antiquiori Epiſcopo Cardinali præſenti in curia,
aut ex cauſa publica abſenti, tradit Barboſa *dict.*
*deciſ.*241. *num.*2. & 3. & *in Bullario dict. verſ. De-*
canatus, *in princ.*

Ultimò notatur quod quemadmodum Eccle- 64
ſiæ Conſtantinopolitanæ Canonici, tanquam di-
gniores, Decumani appellabantur, ut *in l. non plu-*
res cod. de ſacroſ. Eccleſ. † ita, & eis, qui inter 65
Canonicos alicujus Eccleſiæ primas, & principa-
tum tenet, eique præficitur, ſolet vocari Decanus,
juxta gloſſam *c. cum inter*, verb. *ad Decanum, de*
elect. Barboſa *de Canon. dicto c.*7. *ſub num.* 1. † 66
qui *num.* 11. remittit *ad c.* 42. *poſt num.* 23. verſ.
hinc etiam, reſolutionem dubii, cur aliquando fiat
mentio in jure, & in reſcriptis Apoſtolicis de De-
cano, & Capitulo ſimul, quaſi Decanus ſicut
cæteræ dignitates, non ſit de Capitulo; quod
tu requires ab uſu communi ſcribendi epi-
ſtolas.

Dubium verò eſt, nunquid Decanus, qui ſimul 67
eſt Canonicus, ſi una Hebdomada ſerviat, ut Ca-
nonicus, alia ut Decanus, percipiat portiones pro
Decano, & pro Canonico? Et nunquid in heb-
domada, qua ſervit, ut Canonicus debeat ſedere
in loco Canonici, non autem Decani, non obſtan-
te conſuetudine in contrarium, & ſacra Congreg.
26. *Novemb.* 1626. dicit circumſcripta conſuetudi-
ne, debere ſedere in loco Canonicali quod non
video

video practicari; etſi Valliſoleti Decanus perci-
piat in omnibus duplicem portionem, veluti ſi
68 haberet duos unitos Canonicatus. † Quæ etiam
Sacra Congregatio ad alium ſecundum dubium
ſibi propoſitum, reſpondit, ut debeat gaudere
duplicibus diſtributionibus, ſicut etiam amittret
duplices, ſi non inſerviret, quando inſervire de-
69 bet pro utroque, † quæ etiam declaravit, ut ſi in
litteris diſpenſationis ſuper retentione dignitatis,
& Canonicatus ſimul adſit clauſula, *Dummodo
Eccleſia in Divinis non patiatur detrimentum*, iſtam
clauſulam intrare in erectione; quæ cum habue-
rit effectum, apparet juſtificata, quod Eccleſia
non fraudetur obſequiis, alias deberet tolli ipſa
dignitas expedita tradit Barboſa *de Canon. cap.*18.
*num.*21. *&* 22. de Decano fulginanten. juxta Six-
tum IV. erecto.
70 Ad ſecundam quæſtionis partem dico quod
Præpoſitus regulariter dicitur qui præfectus ali-
quibus eſt, & uſu talis, qui primam habet inter ali-
quos dignitatem, quare Præpoſitura per ſe ſingu-
lare nomen beneficii Eccleſiaſtici facit quod aſſi-
duitatem, ſeu ut jura loquuntur, reſidentiam exigit,
juxta textum *in c. ex parte el.2. de Cler. non reſiden-*
71 *tibus*, † & ætatem, & ſcientiam legitimam, & or-
72 dines, juxta textum *in c. dudum el.2. de elect.* † Et
licèt in jure Canonico nullus reperiatur ſpecialis
titulus de officio Præpoſiti, ejus tamen non raró
fit mentio in reſponſis Romanorum Pontificum
ut in c. Salvator 1.*q.*3. *& in cap. cum inter* 25. *& in*
73 *c. dudum* 22. *de elect.* † Et propriè dicuntur, qui in
multis Germaniæ, Poloniæ, Flandriæ, & Angliæ
Eccleſ. Cathedralibus, ſive Collegiatis præcipuam
gerunt Dignitatem cum animarum cura, & juriſdic-
tione; eo quod toti collegio Canonicorum præſunt
74 Et ſic in Archidiaconorum locum in illis parti-
bus creditur ſucceſſiſſe, ut tradunt Petrus Gregor.
*ſyntagm. juris lib.*21.*c.*18.*à n.*6. Lælius Zecbius *de
Republica Eccleſiaſt. tit.*24.*n.*15.*& tit.*26.*à princ.*
Azor. *inſtit. mor. p.*2.*lib.*3.*c.*18.*q.*1. Antonius Fabr.
in praxi, & theorica benefic. cum Dignitate à n. 38.
Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.*30.*tract.*3.
*n.*48. Redoanus *in tract. de ſimonia ment. p.*1.*c.*19.
*n.*7. Moneta *de conſervator c.*5.*n.*91. Tamburin. *de
jure Abbatum tom.*1.*diſp.*25.*q.*4.*n.*5. Michaël Fer-
rus *de præcedent. Eccleſiaſt. q.*41.*à n.*1. Patianus *de
probat. lib.*2.*c.*27.*à n.* 38.*& n.*41. Sebaſtianus Cæ-
ſar. *de Eccleſiaſt. hierarchia p.*3.*diſp.*12.§.5. Caſtal-
75 dus *in praxi ceremon. lib.*1.*ſect.*8.*c.*7.*n.*6. † ubi ad-
dit quod in illis partibus, in quibus talis reperitur
Dignitas juxta locorum conſuetudinem, Præpoſi-
tus debet obtinere locum honorarium in choro, &
præcipuè cum Divina celebrantur officia, Rota
*dec.*865.*n.*8.*& deciſ.*866.*n.*1. apud Farinac. *in col-
lect. noviſſ. alias p.*4.*diverſ.* ubi ait quod ſedes Præ-
poſiti in illis partibus poſt Pontificalem, ſit dignior.
76 Itaque bene quæ dicta ſunt de Decanis poſſunt
applicari Præpoſitis Eccleſiarum, cum jam ſupra
dixerim Decanatum, & Præpoſituram eſſe eandem
dignitatem; ob idque eandem ætatem, ut jam dixi
cum Narbon. & aliis ab eo relatis *an.*25.*q.*68.*à n.*1.
77 Hinc advertendum eſt, quod quando Præpoſi-
tus fuerit prima dignitas in Cathedrali, ſeu Col-
legiata, vel Conventuali Eccleſia, habueritque
ſub ſe Clerum, & Capellas, præſumatur de jure
dignitas, Præpoſitura, alias ſecus, ut pluries fuiſſe
reſolutum refert Maſſobrius *in praxi habendi con-
curſum, præludio* 5. *dubio* 1. ſecundùm Romanam
impreſ. quas reſolutiones refert ex eo Barboſa
*cap.*9.*de Dignit. & Can. num.*20. videndus *à n.* 14.
Fermoſin. de Offic. & ſacris Eccleſ. *Tom. I.*
*& de jure Eccleſiaſt. cap.*28.*p.*1.*num. fin. & à n.*14.
† Ubi *ſub num.* 18. utrobique dicit in aliquibus 78
Eccleſiis ex eadem conſuetudine, ubi officium nul-
lum gerunt Præpoſiti, Præpoſituras non eſſe digni-
tates, ut notant Aloyſius Riccius *in praxi rerum
fori Eccleſ. reſ.*559.*n.*3. *in* 2. *edit.* † Ubi ſecus eſſe 79
dicit, ſi toti Canonicorum collegio præficiantur,
Joannes Andreas *in c.*1.*n.*3. *de conſuet. lib.*6. Pe-
trus Greg. *in Syntag. p.*2.*lib.*15.*c.*19.*n.*7. † Sed quid 80
de jure ſit dignites, tenet Rota *deciſ.*483.*p.*1.*n.*7.
recentiſſimè, & Antonius Fabricius *in praxi bene-
ficiali tit. de benef. cum Dignit. à n.*49. per gloſſam,
in c. quamvis 9. *de verb. ſignif.*
Adverto ſecundò, quod Præpoſitus prima Di- 81
gnitas, ad quem ſpectat Miſſas ſolemnes, & Divina
officia celebrare, ſi noluerit, vel fuerit impeditus,
non poſſit, hoc alii ſuo arbitrio commendare, aut
delegare; quia ſuccedit proximior dignitas, & alii
ſucceſſivè, ut dicit declaratum à Sacra Congreg.
Rit. 1618. *Januarii* 22. Barboſa *Apoſtol. deciſ.*594.
*n.*3. *& in Bullar.* verb. *Præpoſitus prima dignitat.* † 82
qui etiam utrobique *in principio* dicit, quod Præ-
poſitus habens uſum Mitræ ex privilegio; licèt
poſſit ſolemnem benedictionem populo dare inter
Miſſarum ſolemnia; non poſſit tamen indulgentias
concedere, & publicare: ſic ex Sacra Congr. Rit.
in Praten. 4. *Martii* 1606. ab Aldano relatis *in
comp. Can. reſ. lib.*1.*tit.*20.*num.*16.*&* 17. ubi *in prin-
cip. dict. deciſ.*594.*& in dict. Bull.* ex eodem Aldan.
*num.*15. † Dicit ut Præpoſiti Eccleſiarum Cathe- 83
dralium in Germània ſoleant habere uſum Mitræ,
& Baculi; & ſic declaratum à ſacra Congreg. Ri-
tuum *in l. Lubianen.* 24. *Aprilis* 1610. *& à n.*4. utro-
bique refert ſimilia privilegia aliquarum Eccleſia-
rum Italiæ, & Franciæ, ubi videbis de Præpoſito
Praten. oppidi Mirandulæ, & Eccleſiæ Colleg. op-
pidi Vareſii Mediolan. Diœceſ. Eccleſiæ Orcetinæ,
& Parochialis ſanct. Thomæ Cortaldi Florent. Diœ-
ceſ. item de Præpoſito Collegiatæ ſancti Antonini
civitatis Placentiæ, & Eccleſiæ Avenionen. de
quibus declarationibus Sellius, *in ſelectis cap.*30.
à n. 12. Aldanus *dict. c.* 20. *n.*22. *&* 23.
Adverto tertiò, quod præpoſitus juriſdictiona- 84
lem tantum curam habens, comprehenditus in
Bulla Pii V. *de reſidentia Parochor.* quæ incipit,
cupientes; & ſic ut teneatur reſidere, juxta quæ do-
cent deciſum Garcia *de beneficiis p.*3.*c.*2.*n.*179. *in*
10. declarat Armendarus *in addition. leg. Navarræ
lib.*2.*tit.*23.§.2: *ſub tit. ſed an Parochi debeant re-
ſidere in ſuis curatis n.* 140. Barboſa *ſeſſ.*23. *Trid.
c.*1. *de reform. n.* 37.
Ex his jam vides quod Præpoſiti ſecundùm 85
nominis proprietatem dicuntur omnes aliorum
præfecti, & qui aliis præſunt, juxta textum *in dict.
c. quamvis* 9. *in princ. de verb. ſignif.* Indeque præfe-
ctos Caſtrorum dictos fuiſſe qui præerant militibus
præſidii cauſa degentibus in provinciis, de quibus
in l. viris cod. de diverſis officiis lib. 12. † & Præ- 86
poſiti Labarorum, ut *in tit. cod. de Præpoſit. Labar.
eodem lib.* † erat enim Labarorum ſignum illud no- 87
bile, quod ante Imperatores ferebatur à tempore
Conſtantini Imperatoris ex auro, & lapidibus pre-
tioſis Crucis ſigno inſignitum: ita Vaſquez *in* 3.*p.
D. Thom. q.*111.*art.*4. Oroſco *in ſuis emblemis mor.
lib.*1.*c.*9.*folio* 44.*verſ.* Tyraquel. ad Alex. *lib.*4. *die-
rum genialium c.*2.*pag.*37. Cardinal. Baron. *tom.*3.
annal. Eccleſ. anno Chriſti 314.*pag.*68. Barboſa *de
dign. d. c.*9.*n.*17. *& de jure Eccleſ. c.*28. *eodem n.*17.
quidquid legat Gerarch. *in Anchora tit. verbo Præ-
poſitus Labarorum.*

88 Unde factum eſt, ut Præpoſiti nomen bene
adapteſur ad præpoſitoa Eccleſiæ, quibus jam dixi:
nam ut refert Guid. Pancirol. *in Theſauro variar.*
89 *lectien. lib.1. c.85.* † ad exemplum variorum Præ-
poſitorum, qui in Republica Romana uſitabantur,
90 de quibus loquitur ſigillatim, † dictum prædi-
ctum nomen in ſignificatione eadem adductum
fuiſſe ad Præfectos clericorum alicujus Eccleſiæ,
& qui quandam Prioratus curam ſuper alios ge-
runt, ut probatur *in dicto cap. quamvis*, ubi Bar-
boſa *de verb. ſignif.* Et de multis Præfectis populi
Romani videbis *in ff. & cod.* ubi de officio Præfe-
cti urbis, & Prætoris, Præfecti vigilum, de officio
Præfecti auguſtalis, *ff. & in cod.* de officio præ-
fecti orientis, & illyrici præfecti prætorio Afri-
cæ, de officio præfecti, annonæ, & de aliis offi-
cialibus, qui præfecti poſſunt dici Reipublicæ id
eſt Præpoſiti.
91 Ob hæc poſſumus adjicere nonnulla de Præpo-
ſitis regularibus, quo nomine in nonnullis religio-
nibus eo nomine nuncupantur Abbates, Magiſtri,
Generales, item Provinciales, ac Priores, ſive Re-
92 ctores, & ſimiles. † Et Præpoſitorum iſtorum
officium conſiſtit in multis ſecundùm ſuarum re-
gularum ſtatuta & conſuetudines, & ſpecialiter
de jure communi, *in Clem. Religioſi, de privileg.*
eis præcipitur, ut ea, quæ à Religioſis ſervanda,
Canones ſtatuerunt, ipſi curent obſervari. præ-
93 ſertim circa ea, quæ Monachis prohibentur. † Et
pro regulari diſciplina ſervanda, debent Capitula
generalia de triennio in trienniùm congregare,
94 juxta textum *in cap. in ſingulis de regular.* † qui
debent in capitulo vulgari ſermone regulam ex-
ponere, juxta *clem. ne in agro, de ſtatu Monacho-
rum*, tradit Barboſa multa de omnibus congerans
de Jure Eccleſ. p.1. c.45. n.1. in fin. Itaque qui eſt pri-
mus inter clericos minores vocatur Præfectus, &
Matriti in Domo Jeſuitarum, quæ *Profeſſa*, item
vocatur Præfectus.
95 Pro complemento, advertendum eſt, ut quem-
admodum jam dixi, Præpoſitos in aliquibus Eccle-
ſiis, item, & Præpoſituras non eſſe Dignitates; ita
dico Præpoſituram de ſe Dignitatem non eſſe; quia
non habet nomen in dignitatem à jure communi
introductum, conſequenterque appellari of-
ficium, ut patet *ex c. dudum el. 1. prope finem de elect.*
Joannes Andreas *in c.1. de elect. dicto* n.3. *lib.6.* ubi
96 Geminianus *ſub n.8.* Card. Tuſch. *tom.2. concl.419.
litt. D. n.20.* Patianus *de probat. lib.2. n.39.* ubi ſub-
dit hoc eſſe veriſſimum etiam ſi Præpoſitus ſederet
ante omnes in choro; quia per hoc non cenſeretur
habere dignitatem, niſi ex conſtitutione Eccleſiæ
97 vel conſuetudine loci aliud fuiſſet inſtitutum, †
quia præeminentia ſedendi eſt ſignum perſonatus,
non dignitatis, ut bene conſuluit Aretinus, *conſ.23.*
98 *n.5. verſ. his breviter præmiſſis.* † Vel niſi prima in
Cathedrali, aut collegiata, ſeu conventuali exiſte-
ret, vel haberet ſub ſe Clerum, & Cappellas, tradunt
Maſſobrius *in ſua praxi habendi concurſum prælu-
dio 15. dubio...* Moneta *de conſervat. c.5. n.91.* Tam-
bur. *de jure Abbat. tom.1. diſp.25. q.4. n.5.* Michaël
Ferrus *de præcedent. Eccleſia q.41. n.1.* Barboſa *de
canon. c.4. n.25.* Rota in *Vicentina Parochialis* 20.
Febr. 1617. coram bonæ memoriæ Ubaldo ſen.
99 Ad tertiam partem de Abbatibus quoad eorum
electionem, dixi ſupra, *ſub tit. de elect. in Rub. q 4.
& 5.* Et quoad ordines, & beneficia dico infra *in
c. cum contingat hoc tit.* Nunc verò quoad ætatem,
ut tales queant, & poſſint nominari, creari, ſeu eligi,
dico in præſenti per verba textus noſtri, ubi ex con

ſtitutione Concilii Pictavienſis eadem ætas in eis
requiritur, quæ ad Presbyteratum: nam cum, ut
jam dixi *in Rubrica*, Presbyteratus deſideret illam
annorum 25. inceptorum, & Abbates, Decani, &
Præpoſiti, qui Presbyteri non fuerint Presbyteros
omnimodo fieri pateat ex textu noſtro, ut eadem
ætas requiratur in Decania, & Præpoſitis modo
jam dicto in tota noſtra quæſtione: ſequitur, ut
& Abbates, eorumque Dignitas expoſcant ſimi-
lem ſaltem ætatem: ita in terminis docent Garcia,
de benefic. tom.2 p.7. c.4. n.74. Vaſquez *tract. de be-
neficiis c.3. §.2. n.14.* Campanillus *in diverſ. juris
can. Rub.7. c.6. n.111.* cum multis Barboſa *de jure
Eccleſiaſt. lib.1. c.17. n.30.* Azor. *inſtit. moral p.2.
lib.6. c.5. in princ.* verſ. *ſecundo quæritur.* Tuſchus
litt. A concluſ.5. n.13. & concluſ.337. n.3. cum aliis
multis Narbona *anno 25. q.57. n.1.* † ubi *n.3.* com- 100
probat ex eo etiam quod in aliis Dignitatibus,
quam in Epiſcopatu, ſufficiunt viginti, & quinque
anni, juxta textum, *in dict. c. cum in cunctis de ele-
ctione*, §. *inferiora dict. c.12. Trid. ſeſſ.24. de re-
form.* verſ. *nemo deinceps.*
Cum ergo Abbatia ſit Dignitas inferior Epiſ- 101
copali, ut multis oſtendit Barboſa *d. c.17. n.1.2. & 3.*
ſequitur ut prædicta Dignitas 25. annorum ſuffi-
ciat, etſi ad Epiſcopatum, ut jam dixi ſupra *in d.
Rubr. & de elect.* deſiderentur annorum 30. ſaltem.
Sed obſtat quod in Abbatiis Monialium requi- 102
rantur ad minus anni triginta, per textum *in cap.
indemnitatibus 43. in princ. de elect. lib.6.* ergo non
minor in Abbatibus; eo quod pro gubernio ma-
turitas intellectus requiratur; vel ſaltem, ut exiſti-
mavit Turrecremata *in c. juvenes 20. q.1.* ætas an-
norum viginti ſex requiratur. † Reſpondetur ta- 103
men ut cum textus noſter loquens clarè de Abba-
tibus expoſcat ætatem præfatam annorum viginti
quinque inceptorum, ut volunt Barboſa, *ubi ſupra
c.17. n.30.* cum multis Sylveſter verb. *ætas* n.2. &
verbo *Abbas* n.13. *ad finem*, ſequatur exemplum
Abbatiarum, *ex dicto c.43. de elect.* non comprehen-
dere Abbates, † cum turpe eſſet fœmineo vocabulo 104
maſculos comprehendere, *ex l. ſi ita ſit ſcriptum 45.
in princip. ff. de leg.2.* cum aliis; imò & idem videtur
docere ſummus Pontifex ibi, & gloſſa, dum ait ex
illa conſtitutione jura de virorum electionibus te-
ſtantia non fuiſſe immutata: videbis Narbonam *di-
cto anno 25. q.57. in fine & ſub anno 30.* nec eſt au-
diendus Turrecremata à nemine ſequutus. † Nec 105
audieris ſi dicas cum Quintanaduennas *lib.1. Eccle-
ſiaſt. c.6. n.11.* Vaſquez & Barboſa, *ubi ſuprà*, in jure
non inveniri ætatem aſſignatam pro Abbatibus,
cum aliud, ut dictum eſt, pateat ex textu noſtro.
Notabis inquam dictum de prædicta ætate pro- 106
cedere non tantum in Abbatiis temporalibus, hoc
eſt ſæcularibus, ſive hæ in commendam, vel alio
modo conferantur, juxta textum *in c. nemo deinceps
de elect. l.6.* ut tradit Sylveſter *d. n.13.* verb. *Abbas*,
ſed etiam in Abbatiis regularibus, cum genericè
loquantur Doctores, dum ajunt in Abbatiis ſuffice-
re 25. annum; non diſtinguentes inter regulares,
& ſæculares: docent etiam à paritate rationis
Campanil. *d. c.6.* n.102. verſ. *quod idem* Barboſa *d. c.
17. n.30.* Ojeda *de incompatib. benef. 1. p. c.5. n.6.*
cum aliis Narbona *dicto anno 25. q. 57. ſub n. 4.*
verſ. *quod non ſolum.* † Et ſic licèt de Abbate Ge- 107
nerali aliud loquatur, Ludovicus Miranda, *in
man. Prælat. tom. 2. q. 3. art. 1. concluſ.* 2. tamen
Tamburinus, *de jure Abbat. & Prælat. tom.5. diſp.
5. q. 9. à principio*, in eo requiri, etiam ſolum
ætatem viginti quinque annorum ait.

108 Ad quartam quæſtionis partem de ætate, quæ
requiritur in Prioribus, Guardianis, miniſtris, &
aliis Prælatis regularibus inferioribus: ubi de
Prioribus Eccleſiarum Cathedralium; ſolent
ergo Prælati inferiores, qui ſingulis præficiuntur
Cœnobiis, appellari Priores, Abbates, Guar-
diani, miniſtri, Præpoſiti, Correctores, aut Com-
mendatores ſecundùm ſtatuta, & mores cujuſ-
que religionis; cumque eorum omnium eadem
ſit Dignitas, & officium, nec diſcretio mune-
rum differentiam inter ipſos conſtituat, & indu-
109 cat, † ideo exiſtimo dicendum, ut quemadmo-
dum jam *in verſ. ad tertiam*, ætas annorum 25. de-
ſideratur; ſic & in Prioribus, Regularibus, Guar-
dianis, aliiſque Miniſtris modo dicto; eo quod
Abbates, & Priores ſint ejuſdem officii, & æqui-
parentur: tradit Barboſa cum multis *de jure Ec-
cleſiaſt. cap. 3. num. 15.* argum. textus *in cap. fin. de
regularibus*, dum inquit: *Patres Abbates, ſeu*
110 *Priores.* Deinde quia Priores, Guardiani, & ſi-
miles Prælati conventuales, Parochialium Recto-
ribus, ſive curatis æquiparantur in animarum cu-
ra, & ſollicitudine, ad quam ſimiliter ipſi te-
nentur, ut teſtatur Fr. Eman. Rodriguez *tom. 3.
quæſt. regul. quæſt 31. art. 2. in princ.* ſed illi ne-
queunt promoveri ante eam ætatem, ut tradit
Barboſa *de Parochis cap. 2. num. 6.* Narbona *anno
25. quæſt. 59. num. 3. & 5.* ergo neque his ſimiles
Guardiani, & Priores citius eligi poterunt, do-
cent Additio ad Capellam Tholoſanam *qu. 318.*
Selva *de beneficiis 3. p. quæſt. 5.* Vaſquez *in tract.
de beneficiis cap. 3. §. 2. num. 15.* Petrus Rebuffus
*ſuper concord. Rubr. de reg. ad Prælat. nom. faciend.
§. Monaſteriis*, in verb. *viginti, & trium.* Moneta
de commut. ultim. volunt. cap. 10. num. 114. Quinti-
lian. Mandoſius *de ætate minor. cap. 5. num. 103.*
111 Qui omnes prædictam ætatem non expletam, ſed
cœptam ſufficere dicunt, quod probat expreſsè
ex clem. 1. §. cæterum de ſtatu Monachorum in illis
verbis, *Cæterum Prioratus Conventuales alicui,
niſi vigeſimum quintum annum attigerit &c. con-
ferri nequeant, aut committi.*
112 Nec obſtat dicta clem. *in §. cæterùm*, dum ait
quod ſi Priores habentes injunctam animarum
curam, & ſollicitudinem; valeant per Clericos
ſæculares tanto muneri ſatisfacere, tunc ſi pere-
gerint annum vigeſimum valeant eligi; quia reſ-
pondeo hoc limitari; eo quod non exercent per
ſe, ut docent relati a Barboſa *ibi*, Petrus Mone-
ta *ſupra*, Sylveſter, Additio ad Capell. Tholo-
ſanam *ſupra*, Selva *dict. quæſt. 5. num. 21.* Nar-
bona *dict. q. 59. num. 6.*
113 Quare ſi ſimplices, & nominetenus exiſtant
Priores; itaut nec per ſe, nec per alios curam ani-
marum exerceant dicunt Frederic. de Senis *conſ. 49.*
Majolus *de irregul. lib. 1. cap. 30. num. 2.* Selva *dict.
quæſt. 5. num. 22.* tunc ſufficere decimum quartum
excedere annum, profeſſione regulari jam facta;
114 † quæ de jure antiquo ſiebat in decimo quarto
anno expleto, juxta quæ notant Doctores *in c.
nullus 28. de elect. lib. 6.* quatenus ibi præcipitur, ut
nullus de cætero eligatur ad Abbatiam, & Præ-
laturam ſuæ, vel alterius religionis, niſi antea fue-
rit expreſsè profeſſus ordinem regularem; quæ
ætas jam per Trid. Concilium ſuit immutata ad
annum decimum ſextum *de regul. ſeſſ. 25. cap. 16.*
Quæ procedunt in Prioribus qui vulgò vocantur
rurales, ut ſentiunt relati, & Narbona *num. 7. dict.
quæſt. 59.* ob id Fredericus de Senis *conſ. 86. caſus
talis eſt*, quem refert Cardinalis Tuſchus *in pract.*

tom. 6. litt. P, concluſ. 707. num. 11. Barboſa *de Ca-
non. cap. 11. num. 3. & de Jure Eccleſiaſt. cap. 30. n. 3.*
dixerunt, † Priores eſſe in duplici differentia, vel 115
ſæculares, vel regulares, de quibus nunc
dixi.
De Prioribus inquam ſæcularibus; qui ſunt illi 116
qui, vel in ſæcularibus, vel ſæcularitatis Eccleſiis
reperiuntur, ut tradit Barboſa cum Fabro, *ſupra*
utrobique *num. 2.* dico quoſdam dici Collegiales;
quoſdam verò Rurales; & illi ſunt, qui curam
animarum abſque Collegio habent; & ſi Paro-
chialem ſimplicem, de quibus loquitur textus *in
cap. licèt Canon. de electione*, ubi Doctores *lib. 6.*
Collegiales inquam ſunt qui in collegiatis Ec- 117
cleſiis toti præſunt Canonicorum Collegio, ut
colligitur ex ſuperſcriptione textus *in cap. fin de
majorit. & obed.* & iſtos in ſolos, & non alios, qui
in Eccleſiis præſunt non collegiatis, dignitates eſſe
tradunt Moneta *de conſervator. c. 5. num. 25. & 94.*
Selva *de benef. 1. p. quæſt. 2. n. 62.* Sebaſtianus Cæ-
ſar *in relect. de Eccleſ. hierarchia p. 3. diſp. 1. num. 1.*
Barboſa *ſupra num. 4.* † Et idem *de Canonic. c. 4.* 118
num. 29. & 30. cum ...iano *de prob. p. 2. cap. 27.
num. 65.* & aliis tunc demum Priores cenſeri eſſe
in dignitate, ſi ſunt collegiati, & habent præemi-
nentiam, vel juriſdictionem in Eccleſia, alias ſecus
& ſæculares reſpectu regularium eſſe perſonas
principales, quæ in collegiatis Eccleſiis toti præ-
ſunt Canonicorum collegio. † Alia ſpecialia 119
congerit videnda Barboſa *in Bullaria* verb. *Prior*,
idem *in collect. deciſ. Apoſtol. deciſ. 600.* & utrobi-
que dicit Priori Eccleſiæ Cathedralis, qui in ea-
demdum erat Eccleſia, regularis habebat juriſdi-
ctionem, & primum locum ſeparatum ab aliis in
churo cum Pulvino, poſtquam fuit ſæcularizata
reſervatam, Archiepiſcopo conveniat tantum prima
ſedes in choro, tanquam primæ dignitati ſine ſede
ſeparata, & ſine Pulvino ex Sacra Rit. Congreg.
in Tarantaſien. 13. Januarii 1610. Et addit Bar-
boſa inter alia *ſupra* videnda, quod Prior Sancti
Venantii in civitate Camarinen. debet habere ſe-
cundum locum in choro inter dignitates, & Ca-
nonicos Eccleſiæ Cathedralis ex Sacra Congre-
gatione dict. Eccleſ. 15. 1608.
Unde fit ut cum Prior ſit principalis perſona 120
in Eccleſia collegiata, regulariterque habeat ani-
marum curam in foro interiori, vel exteriori, quod
debeat eſſe conſtitutus in ætate viginti quinque
annorum inceptorum, ut reſolvunt Nicol. Garcia
de beneficiis p. 7. cap. 4. num. 65. Filliucius *in quæſt.
mor. tom. 3. tr. 41. cap 5. num. 5.* Barboſa *de poteſt.
Epiſcop. p. 3. alleg. 60. num. 64.* idem *de Canon. dict.
cap. 11. num. 5. & de Jure Eccleſiaſt. dict. cap. 20. n. 5.*
ubi eadem repetit. † Et in triplici illo loco di- 121
cit cum aliis, non requiri neceſſariò, ut ſit Doctor,
vel licentiatus in Theologia, aut Jure Canonico,
quamvis illi ordinaria juriſdictio cum omnibus
juribus, quaſi Epiſcopalibus competat, & colle-
giata Eccleſia exempta ſit, cum hoc nullibi cavea-
tur. † Nec aliud ſuaderi ex dicto jam *cap. 12.* 122
Trid. ſeſſ. 24. de reform. quia ibi tantum hortatur, ut
dignitates conferantur Doctoribus, ſed non præ-
cipit; ex Sancta Congreg. reſolvit Garcia *c. 7.
p. 8. de benef. num. 33.* & Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.
dict. c. 30. num. 8. & 9.* † idem *de Can. dict. n. 8.* 123
& 9. eadem referens, probat ex Sacr. Rit. Congreg.
quod etſi Prior collegiatæ non habeat præceden-
tiam ſupra Canonicos Cathedralis; ſit tamen ſi
ibi intereſt, ſimul cum illius Dignitatibus, &
Canonicis thurificandus duplici ductu Thuri-

buli: ita *in una Tuſchanen.* 19. *Auguſti* 1619. alia tradens de Priore Eccleſiæ Vimaracen. & aliis.

124 † Et *in Bullario* verb. *Prior* ait, quod Prior collegiatæ qui caput eſt Capituli, & dignitas unica, cui ſolent à Sede Apoſtolica cauſæ committi, præcedit Canonicis cathedralis, non collegialiter, ſed uti ſingulis incedentibus ex Sacra Congreg. Rit. *in Viterbien.* 20. *Decembr.* 1601. Et quod Prior, ut dignior præcedit aliis beneficiatis, licèt antiquioribus ex dict. Sacr. Rit. Congr. Hiſpal. 5. *Julii* 1632. Et quod Prior, ſeu Presbyter ratione ſtolæ, debet præcedere omnes alios Presbyteros, etiam Canonicos Eccleſiæ collegiatæ ex Sacra Congreg. Rit. *in ſaxa Ferraten. Nucerina Diœceſ.* 24. *Octob* 1609. idem repetit *in collect. deciſiane ſub dicta deciſione* 600.

125 Et de prædicta ætate teſtatur Narbona multis comprobans *dict. anno* 25. *quaſt.* 59. *num.* 4. ubi dicit Priorem conventualem in nullo differri à Priore ſæculari, qui caput obtinet in Eccleſia collegiali *ex clem. etſi principalis, de reſcript. cap. niſi eſſent circa finem de Prab.* in utroque eandem poſtulat ætatem annorum 25. quod intelligo ● Prior Regularis, & collegiatæ ſint in dignitate, & cura con-

126 ſtituti, alias de Regularibus dices, ut *ſupra.* † Et de Prioribus Eccleſiarum Cathedralium curam non habentibus dices, ut ſupra dixi de Decano, & aliis dignitatibus Eccleſiarum Cathedralium *ex dicto cap.* 12. *Trid ſeſſ.* 24.

127 Hic poſſet inquiri de ætate prærequiſita in Provincialibus, & Miniſtris Generalibus Religionum, de quibus alibi, & nunc breviter dico, quod etſi nonnulli exiſtiment ætatem annorum quinquaginta prærequiri; ego autem in hoc puncto dico cum Narbona alios referente, anno quinquageſimo *quaſt.* 3. ſufficere ætatem annorum 30. ſecundùm diſtinctiones, quas adduxi ſupra *de Epiſcoporum atate in Rub. ſub quaſt.* 2. in verſ. *ad ter-*

128 *tiam.* † Nec obſtant Fr. Eman. Rodrig. *tom.* 3q. *regul. quæſt.* 34. *art.* 2. in verſ. *unde*, allegans Platonem *lib.* 6. *de leg.* Ariſtot. *lib.* 7. *politicor. cap.* 16. & Philoſtratum *lib.* 5. *de vita Apollon. cap.* 9. exigentes in Magiſtratibus ætatem quinquagenariam. Quia reſpondeo, prædictos ſolum dicere eam eſſe convenientiſſimam, non præciſè neceſſariam; non enim illi habent majus gubernium, quàm Epiſcopi, in quibus ſufficit de jure annorum ætas triginta.

QUÆSTIO II.

Imperatores, Reges, & Magiſtratus aliæque Dignitates ſæculares, an debeant habere certam, & determinatam ætatem, ut eligi valeant?

SUMMARIUM.

1 *Imperatoris atas, ut rectè eligatur, eſt annorum* 25. *aliter ſi per ſucceſſionem*, n. 9.

2 *Corradus Frederici II. filius quia puer, & ineptus, probibitus fuit ab Alex. IV. ſub cenſuris, ne Imperator eligeretur à Germanicis electoribus.*

3 *Rex eligi ut poſſit, debet eſſe in atate annorum* 25. *aliter per ſucceſſionem*, n. 9.

4 *Ætas annorum* 25. *dicitur perfecta, minor atas imperfecta. Et qua in dubio intelligatur*, num. 5.

6 *Carolus V. Hiſpania Rex communi ſuffragio electarem Germania, fuit Imperator electus in* 18. *anno ſua atatis.*

7 *Regimen Imperii aut Regni requirit majorem prudentiam, quam deſideratur in cateris Magiſtratibus.*

8 Cap. Epiſcopus 6. diſt. 77.

10 *Dignitas queit à Principe conferri infanti, & adhuc exiſtenti in utero ſine adminiſtratione*, ut n. 14.

11 *Decurionatum poterat habere infans.*

12 *Tribunatus Dignitatem queit habere infans.*

13 *Dignitas ſacularis, qua habet adminiſtrationem, & juriſdictionem, requirit in eligendo atatem* 25. *annorum*, numero 18. & 19.

14 *Dignitates ſaculares ſine adminiſtratione, ut Marchionum, Comitum, Ducum, & Regum, poſſunt minoribus nam dari, ſucceſſione, aut jure ſanguinis tantum in honorem in officiis, interim per tutores*, n. 17.

15 *Infans ſuccedens in Dignitate, ſuccedit in naturali, non in officiali.*

17 *Infans poteſt eſſe caput collegii ſine exercitio officii.*

19 *Ætas olim ſufficiebat annorum* 20. *ad publicum munus, quad de jure aliter. Et quid in muneribus patrimonialibus*, n. 21.

20 *Tabellionis, & notariatus officium in qua atate.*

22 *Ætas annorum* 25. *requiritur ad conſilium praſtandum in proprio, ſiva alieno negotio.*

23 *Familiares Principum vulgò* Los Privadoa, *debent eſſe ſenes.*

24 *Decurionum civitatum atas qua olim hodie eſt* 18. *annorum.*

25 *Sportula, ſive honorarium ſolitum dari Decurioni ob intratum alterius non datur, ſi atatem annorum* 18. *non habuerit. Et quid de ſedentibus inter Decuriones*, n. 31.

26 L. Lucius 21. §. fin. ff. ad municipal. L. Cod. de munerib. & honor. lib. 10.

27 *Impubes, etſi Decurio creari poſſit, non tamen opus Decurionatus exercere, nec ſuffragium ferre ante* 25. *annum, etiamſi veniam atatis, aut diſpenſationem impetraverit*, numero 28.

29 *Pubes habilis diſpenſatus ad vocem praſtandam in curia, admittitur ad ſuffragium ante* 25. *annum.*

30 *Infantem reddere habilem ad ſuffragium ferendum in Decurionatu non poteſt; quia nequit diſpenſari in jure naturali; etſi queat illum creare Decurionem ſine exercitio.*

31 L. ſpurii 6. ff. ad municipalem, *verſ.* minores.

32 *Salarium deſignatum publico, à nemine lucratur ante legitimam atatem niſi Regio aſſenſu, & reſcripto.*

AD primam difficultatis partem, & ad alias, quæ placuit, ut hic tractarentur; etſi extra metam videantur, dico Doctores plures latiſſimè ſcripſiſſe; & ſic breviter reſponderi ætatem perfectam, ut Imperator quis eligatur, eſſe 1

illam

illam nempè quæ eſt annorum viginti quinque *ex*
l.1.ff.de minor.l.minor.31.ff.eodem,l.eum de inde-
bito 21.verſ.*ſin autem e l.1.ff.de prob.* tradit Narbon.
2 *anno* 25.*quæſt.*66.*num.*14. † Ubi *n.*15. ex Majolo
*de irregularit.lib.1.cap.*30.*num.*4. dicente Pontifi-
cem Alex. IV. comminata ſententia excommuni-
cationis Hermanicis electoribus obſtitiſſe, ne Cor-
radum Federici Secundi filium puerum in Regem
Romanorum eligerent; quod eſſet inhabilis, inep-
tus, atque ob id inelegibilis ad tantum munus,
nempe qui Eccleſiæ defenſor eſſet eligendus, non
puer.

3 Quod idem de Regis electione debet eſſe:
nam cum ad Regni moderationem opus ſit opti-
mo conſilio, ut probatur ex illo Exodi *cap.* 18. &
refert Ariſtot. *lib.*5.*Polit.* ſequitur ut debeat eſſe
ſic eligendus in Regem ætatis annorum 25. Narbo-
na *ſupr.num.*4. ubi *num. ſequenti,* confirmat pluri-
4 bus rationibus. † Eſt enim prædicta ætas perfe-
cta, ut colligitur ex textu *in l. 2. cod. de Juris, &*
facti ignor. & in l.ultim. cod. in quibus cauſis in in-
tegr. reſtit. non eſt neceſſaria, quibus minor viginti
quinque annorum ætas imperfecta vocatur. Ob
idque evenit, ut qui eam expleverit, dicatur eſſe
ætatis perfectæ, ut docent Sfortia Oddus *de reſt.*
*quæſt.*2. *art.*3. *num.* 39. Narbona plura congerens
5 *dict. anno* 25. *quæſt.* 1. *num.*20. † Ubi etiam ait in
dubio intelligi ætatem perfectam naturaliter, non
beneficio Principis, aut fictione inducta ex Go-
thofredo *in l.4.cod.de his, qui veniam ætatis impe-*
traverunt; & ait etiam procedere in fœminis per
textum *in cap. viduas* 2. verſ. *ſi Virgines* 27. *quæ-*
ſtione 1.

6 Et licèt invictiſſimus noſter Rex Carolus V.
vix annum agens 18. communi ſuffragio ad cul-
men Imperialis dignitatis fuerit evectus, ut refert
idem Narbona *dict.q.*66.*num.*18. non ideò à præ-
dicta ſententia recedendum eſt, cum reverà illa
ætas adhuc ſit ſub curatore, vel debeat eſſe; eo
quod hómines ante vigeſimum quintum ætatis
7 annum non dicantur judicii pleni, † præcipuè ſi
conſideremus ad Regni, Imperiique regimen re-
quiri majorem prudentiam, ſcientiam, & ſollicitu-
dinem, quàm in cæteris Magiſtratibus Reipubli-
cæ, in quibus etiam ad minus deſideratur prædi-
cta ætas, ut ſtatim dico; & ſic Antiſthen. apud
Plutarchum de profectione minorum inquit: *Ne-*
dum ſapientia præſtare eum par eſt, qui antecedit
imperio, ſed etiam religione, & pietate. & Symma-
chus *in cap. viliſſimus,* ſcribit, *niſi præcellat ſcientia,*
& ſanctitate, quæ eſt honore præſtantior; conducit
textus *in l.honores 7. in princ.ff.de Decurionib. & eo-*
rum filiis, & Rubr.cod.de potiorib. ad muner. nomi-
*nand.tit.*10. & apud nos *l.*17.*tit.*3.*lib.*7.*recopil.* &
tradit nonnulla Carleval. *de judic. lib.*1. *diſp.* 1. *n.*
19. videbis Alphonſum de Narbona *in* 3. *p. recop.*
*lib.7.tit.12.l.3.gl.3.num.*2. Paulum Zachias Me-
dico legali *lib.*2. *tit.* 1. *q.* 5. *&* 6.

8 Prædictæ tamen reſolutioni videtur obſtare
Agathenſis Concilii determinatio, quæ refertur *in*
cap. Epiſc. 6. *diſt.*77. ubi Presbyter, & Epiſcopus
ante annos triginta; id eſt antequam ad perfecti viri
ætatem perveniant, à nullo Metropolitano ordi-
nentur; etenim D. Joan. Chryſoſtom. *in Evangel.*
Marci homil. poſtrem. ibi ait: *Quod hominibus per-*
fecta ætas eſt annorum triginta, & Theophylact. *in*
*Evangel. Lucæ cap.*3. *ætas annorum triginta,* inquit,
perfectiſſima eſt, & illâ homo, vel probus, vel
improbus cognoſcitur: congerit alia videnda Nar-
bona *dict. anno* 25, *quæſt.*1. *ſub num.*21. quibus om-
nibus reſpondetur ibi ſignificari perfectiſſimam
ætatem, qualis hodie in Epiſcopis eligendis requi-
ritur juxta quæ jam adduxi *ſub noſtra Rubr. q.* 2.
ſed non excludi perfectam ætatem eſſe aſſigna-
tam annorum viginti quinque: quare cum alia
major ætas non expoſcitur, ſeu aſſignatur jure ſta-
tuto, vel conſtitutione, habilis eſt ea, quæ accedit
ad prædictos annos 25. ut bene conſiderabis ex
jam dictis *tota quæſt.*1. & ut uberius hanc partem
quæſtionis tractes, leges Caſtaldum *in tract. de Im-*
*peratore quæſt.*73. *à num.*24 Tyraquel. *de primog.*
*pag.*468. *num.*166. *& de nobilit. folio* 695. Caldas
Pereira *in l. ſi curatorem,* verb. *hunc contract. n.*45.
& 46. Barboſam *in l. cum Prætor.*12 §.*fin.num.*119.
ff. de judic. Gutierrez *de tutelis cap.*18.*p.* 1. *per to-*
tum, Narbona *dict. anno* 25. *quæſt.* 66. † qui *ſub* 9
num. 1. ait prædicta fallere in Rege, ſeu Impera-
tore jure ſanguinis ſuccedente: nam etiam natu
minimi ſuccedunt.

Ad ſecundam quæſtionis partem de aliis digni- 10
tatibus ſæcularibus, dico quod etſi infanti, & in
utero exiſtenti poſſit dignitas à Principe conferri,
juxta deciſionem textus *in l. Lucius* 21.§. *Impera-*
tores ff. ad municip. & l. unica cod. de munerib. &
*honorib. non contin. lib.*10. † quibus infantem De- 11
curionatum habere poſſe legitur, licèt honorem,
vel dignitatem eſſe lateatur conſultus, *in l. à De-*
curionatu 5. *ff. de vacatione muner.* & ſic docent
Gratianus *diſcept. forenſ. tom.*1. *cap.*75. *n.*15. Sfor-
tia *de reſt.*1.*p.quæſt.*2.*art.*7. Lucarin. *de fiduciaria*
tutela 2.*p. cap.*6. *num.* 15. Anton. Faber *in juriſ-*
*prud. Papin. tit.*4. *princip.*3. *illat.*7. † Et quod 12
Tribunatus poſſet ab impubere obtineri, infanſ-
que coronari, ut ex multis refert D. Didacus de
Narbona *anno* 25. *quæſt.* 64. *à num.* 1. † Tamen 13
verius eſt ut ſi dignitas habeat adminiſtrationem,
vel munus judicandi, aut aliud munus: tunc non
minor annorum viginti quinque debeat eligi: nam
ut probat textus *in l. ſubeunda* 45. *cod. de Decurion.*
*lib.*10. oportet ad majores dignitates eligi potiores
& digniores, dum ait: *Ne tales fortè nominentur,*
qui functiones publicas implere non poſſint, docent
in terminis Panormit. *in cap. præterea num.* 5. *hoc*
tit. Duarenus *tit. de re jud. in methodica ipſius ex-*
plicatione, c. 1. *in fine,* dicentes minores annorum
25. ad honores municipales nequaquam admitti
debere, & in qua ætate debeant eligi Magiſtra-
tus, Tribuni, & alii.

Nec obſtat dictum *in principio,* & quod ſequi- 14
tur, ſcilicet ad temporalem dignitatem cum admi-
niſtratione requiri annos quatuordecim, Reſtaurus
*de Imperatore quæſt.*73. *n.*24. multis comprobans
Narbona *ſupra num.*5. quia reſpondeo verum eſſe
dignitates ſæculares deferantur jure ſucceſſionis,
vel ſanguinis, ut Imperatoria, Regalis, ut jam dixi,
Ducatus, Marchionatus, Comitatus, ſeu Baroniæ
ſuccedere poſſe natum recenter, infantem; imò, &
conceptum ante nativitatem, ut ſenſerunt Sfortia
Faber, & alii *ſupra,* dummodo tantum conſtituan-
tur in honore, non in adminiſtratione, vel tantum
dignitas conſiſtat in honore. † Etenim infans 15
tunc ſi adminiſtrationem dignitas habeat, ſucce-
det in naturali dignitate, non in officiali. † Et 16
Perez de Lara *tract. de vita homin. cap.*16. *num.*12.
dicit infantem poſſe eſſe caput Collegii, ſed non
poſſe officium exercere; † interim per tutores, & 17
curatores Regi, uſque ad pubertatem, compro-
bat multis Narbona *ſupra, n.* 6. quo pacto venit

intelligendus reſtaurus, dum exigit in officio dignitatis cum adminiſtratione annum quatuor-
18 decim, † tamen ſi officium haberet judicandi munus, ſeu aliud ſimile, ad quod ſit opus pleno judicio; tunc revera, ut jam dixi, ætas annorum 25. requiritur.

19 Unde etſi lege antiqua, quam refert Alex. *dierum genial. lib. 4. cap. 6. poſt principium*, cautum fuiſſet ne cui ante vigeſimum annum daretur publici muneris adminiſtratio, de jure verius eſt, ut requiratur ætas annorum 25. per textum *in l. ad Rempublicam, ff. de muner. & honor. & in l. 2. ff. de vacatione muner. l. 1. & 2. cod. qui ætate, vel profeſſione lib. 10. & l. 2. tit. 3. lib. 9. recopil.* Donellus *in comment. lib. 17. c. 24. verſ. de minore viginti, & quinque annis*, Caldas Pereira *in l. ſi curatorem verb. hunc contractum, num. 41. verſ. hinc etiam, cod. de in integr. reſtit.* ubi generaliter loquitur de quibuſcumque muneribus Reipublicæ adminiſtrationem
20 ſpectantibus, † & de Tabellionis officio Nicolaus de Paſſeribus *in conciliatione legum*, cum multis Narbona *dicto anno 25. quaſt. 67. & quaſt. 69.*
21 ubi de Notario, & Taballione, † qui *dicta q. 67. num. fin.* admonet prædictam ætatem requiri in muneribus, quæ civilia, aut perſonalia ſunt; non verò in Patrimonialibus, à quibus, ut nulla excuſatio eſt *l. munerum 28. §. Patrimoniorum ff. de muneribus*, nec ætatis, cum quicumque admittantur, & compellantur ad Patrimonialium munerum functionem, ſive ſenes ſint, ut annis 70. ſive adoleſcentes, & anno 25. minores ut *ex l. neque 5. l. etiam minores 7. cod. de muner. Patrimon. lib. 10. dict. l. ad. Rempublicam.*

22 Cum ergo homines frequenter poſt annum 25. recto conſilio polleant, ut patet ex dictis *ſupr. quaſt. 1.* multiſque comprobet Narbona anno 25. *quaſt. 65. & num. 4.* dicat munera perſonalia, quæ ad ſui expeditionem conſilium requirunt, non debeant dari minoribus; ſequitur ut ad conſilium præſtandum, ſive in proprio, ſive in alieno negotio requiratur ætas annorum 25. ut colligitur ex
23 adductis à Narbona *dicta quaſt. 75.* legendus. † Ubi *ſub num. 3.* dicit familiares Principium, vulgò *los Privados*, debere eſſe ſenes, comprobans ex verbis Caroli Scriban. *in Polit. Chriſt. lib. 2. cap. 16.* ejus verba referens: *Deligant autem, quos grandior ætas, rerumque experientia docuit, quibus Regni negotia, robora, opes, & hoſtilis potentia cognita, qui conſilio, & authoritate valeant quibuſque in arduis, animus & induſtria, in ſecundis moderatio, ad perſuadendum eloquium, & incorruptum ante omnia pectus.* Ob idque iſti palam eſt, ut minores viginti quinque annis, non debeant eligi; imò majores ætate illa ſalubrius erit ob maximam peritiam, & experientiam, qua debent Pollere.

24 Unde jam videbis eandem ætatem annorum 25. deſiderari in jure in Decurionibus civitatum creandis, ut vocem poſſint dare in ſuo Capitulo, niſi ante illam ætatem ex cauſa, aut conſuetudine ſolitum ſit eos creari Decuriones vulgò *Regidores*; eo quod civitates, & ipſarum bona regant *ex dict. l. ad Rempublicam ff. de munerib. & honor. l. non tantum l. ſpurii 6. ff. de Decurion. l. ſi Pater cod. quando provocare non eſt neceſſe l. 1. cod. qui & adverſus quos*, Curia Piſana *lib. 1. cap. 12. num. 4.* ubi notat Azevedus Antonius Gomez. *tom. 3. de delictis cap. 1. numero 55.* verſicul. *Decuria*, multis adductis Narbona *anno 25. quaſt. 68.* de jure tamen noſtro Regio per textum *in l. 16. tit. 3. lib. 7. recop.* abrogata antiqua lege 17. ejuſdem tituli, quia non niſi vigeſimum excedenti, id concedebatur deſideratur ætas annorum decem, & octo. † Et 25
alia adducens Narbona *num. 7.* ait Decurioni hac ætate minori honorarium, ſive ſportulam vulgò *propina*, quæ à novo Decurione pro introitu aliis curialibus ſolvitur, non deberi; quia tale ſtipendium datur his, qui receptioni in Curia adſunt.

Nec turbatur reſolutio prædicta *ex l. Lucius 21. §. fin. ff. ad municip. & l. 1. cod. de muner. & honor. lib. 10.* quibus infans Decurionatus munere fungi 26
poteſt. † Quia reſpondetur ut licèt impubes 27
qualiſcumque queat creari Decurio interim dum vigeſimum quintum annum ſuæ ætatis excedit tamen ſit idem, ac ſi Decurio creatus non fuerit, cum nullum Decurionis opus expedire queat, cum ante prædictum tempus ſuffragium ferre non valeat, ut docent Bobadilla *ex Polit. Prætor. lib. 3. cap. 8. num. 2.* cum aliis Narbona *ſupra ſub num. 3.* & ex Budæo *in dict. l. ad Rempublicam, ff. de municip.* Avendannus *de exequendis cap. 19. num. 16.* Petrus Gregor. *tit. de elect. cap. 8. num. 1.* † 28
quod declarant Curia Pyſana *ſupra num. 5.* Azevedus, Pereira *in dict. l. ſi curatorem verſ. hunc contractum num. 43.* procedere etiam ſi talis minor Decurio à Principe, aut ætatis veniam, aut diſpenſationem ad Decurionatum obtinendum, vel Curiam ingrediendam, fuerit adeptus.

Limitatur verò ubi in diſpenſatione habilis 29
quoque minor jam pubes redderetur ad vocem, & ſuffragium in Curia præſtandum, cum Princeps nova lege, aut privilegio, poſſit invertere leges civiles exigentes annos 25. ut de facto jam vidimus jure Regio. † ſic ubi naturalis ratio re- 30
pugnaret, non poſſet Princeps habilem reddere infantem, & judicio adhuc non expertem ad præſtandum ſuffragium; quia eſſet diſpenſare, & habilitare contra jus naturale; etſi in illa ætate ex certa ſcientia queat infantem, & pupillum Decurionem creare ſine exercitio: argument. textus *in l.* ubi gloſſa verb. *indulgere, cod. de his, qui veniam ætatis*, cum aliis, quia patitur naturalem defectum intellectus: tamen Rodericus Suarez *alleg. 12. à n. 6.* Caldas *ſupra num. 24. & 42. verſ. qua ſententia*, ſentire videntur ut cum ex certa ſcientia Princeps creat Decurionem, infantem, & pupillum, tacitè etiam diſpenſet, ut vocem præſtet in Capitulo.

Nec ultimò obſtat textus *in l. ſpurii 6. ff. ad municip.* in verſ. *minores* ubi cavetur ut minores 25. 31
annis, Decuriones facti, queant ſportulas jam dictas accipere; etſi ſuffragium adhuc non præſtent. Quia reſpondetur textum illum procedere, quoties etſi tales ſuffragium non præſtent in Curia: tamen inter cæteros Decuriones ſedent, quod ſufficit ut diviſionum, quæ inter præſentes fiunt participes ſint, cum non tam ſuffragii cauſa, quam aſſiſtentiæ habeantur: ſic Guidus Pancirolus *de Magiſtratibus municip. cap. 1. num. 3.* per textum *in l. ſponſus 5. §. ff. de donat. inter.* Narbona *ſupr. n. 8.* & faciunt verba *dicta leg. ſpurii*, ibi: *Minores 25. annorum Decuriones facti, ſportulas Decurionum accipiunt; ſed interim ſuffragium inter cæteros ferre non poſſunt:* quæ revera Decurione, qui habet ſedere in Capitulo cum aliis loquuntur.

Unde exiſtimo idem dicendum circa ſalarium 32
deſigna-

deſignatum è publico, cum ante legitimam ætatem nemo poſſit illud lucrari, niſi Regio aſſenſu, & reſcripto interveniente, quod intelligitur etiam de illis ſalariis, quæ ſolent Decurionibus à Concilio ex ipſius patrimonio præſtari, quoties ejus cauſa abſunt, & iter faciunt. Narbona *ſupra dict. quaſt. 68. num. fin.* Bobadilla *dict. lib. 3. cap. 8. n. 11.* ibi: *para aſiſtir en el Cavildo ſin votar y para levar ſalario baſta menoredad con licençia y facultad Real.*: ſic cum Suarez, & Avendanno, *ubi ſupra*, alia dico, *in cap. 3. hoc tit. de atate requiſita in Prabendatis, & Beneficiatis & in cap. 2. hoc tit.*

Ad Text. in Cap. Ex ratione. II. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Minori Eccleſia non conceditur, niſi diſpenſativè.*

2 *Eccleſia minori conceſſa, iterim non per laicos, ſed Eccleſiaſticos eſt gubernanda.*

1 TExtus iſte quatenus prohibet, ut minori, niſi diſpenſativè, non concedatur Eccleſia, exornatur ex dictis *ſupra in Rubrica & in cap. 1.* &
2 ex his, quæ dico, *in cap. indecorum 3.* † Et quatenus ait quod ſic Eccleſia conceſſa minori, non per laicos, ſed per clericos, regi debeat, donec perveniat ad ætatem legitimam: adjunges quæ dico, *infra de officio Vicarii*, & infra *lib. 3. tit. 6. de clerico ægrotante*, vel debilitato miniſtrante; præcipuè, *à cap. 3.* cum aliis. Item & quæ dixi de incapacitate laicorum reſpectu rei Eccleſiaſticæ; latè, *in cap. 2. 3. 4.* & aliis multis de judiciis, *& in toto tit. de foro comp.* & *ſub dicto cap. 3. de judiciis q. fin.* item *& in cap. 7. & 10. de conſtitut.* & applicabis quæ latè ſcripſi *infra in cap. 7. de praſcriptionibus*, circa inhabilitatem laicorum ad præſcribendum decimas. Et in prædictis locis videbis quæſtiones, quæ facere videntur in favorem laicorum; ſed expenduntur modis ibi ſcriptis. Aliqua etiam dixi *ſub Rub. & tit. de electione.*

Ad Text. in Cap. Indecorum III. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Regimen Eccleſia minori annis 14. non conceditur, ſi habet adminiſtrationem*, ut quæſt. 1. num. 1.

1 TExtus iſte generalem præſtat deciſionem, nempe, ut minori annorum quatuordecim, non debeat committi regimen Eccleſiæ: quare operæpretium erit ultra dicta *ſupra in Rubrica, & in cap. 1.* agere hic de ætate requiſita in Canonicis, Beneficiatis ad Perſonatum, ſeu Præſtimonia, aliavè Beneficia Eccleſiarum habentibus, ſeu habituris, Præter Dignitates, & officia peculiaria Eccleſiarum Cathedralium, ſeu Collegiatarum, de quibus infra *in tit. de officio Archidiaconi de officio Archipraesbyteri, de officio Primicerii, de officio Sacriſta, & Cuſtodis.*

QUÆSTIO I.

Cur minori regimen Eccleſia concedi nequeat, cum aliqua Beneficia etiam concedantur minoribus annis quatuordecim? Et an atas annorum quatuordecim ſufficiat ad perſonatus ſine cura. Et qua atas in beneficiis ſimplicibus, & inferioribus. Qua in collegiatis. Quid de Portionariis, & dimidiis, etiam in Cathedralibus. Et qua atas ad obtinendam penſionem. Et parvuli nomen, in qua atate concipiatur?

SUMMARIUM.

1 *Beneficia ſimplicia ante Trid. Concil. poterant concedi Tonſuratis à ſeptennio, hodie non niſi in decimoquarto anno conſtituto*, num. 2.

3 *Nemo ad Dignitates, & Perſonatus ſine cura poteſt aſcendere, niſi conſtitutus in annis 22.*

4 *Perſonatus quando intelligitur de minoribus beneficiis; tunc poterit conferri habenti annos 14.*

5 *Ætas ad beneficia ſine Rectoria; etſi de jure videretur requiſita annorum 14. verius eſt ut ſufficeret, & annis ſeptem*, n. 6.

7 *Cardinales virtute indulgenti, non poterant minoribus ſeptennio beneficia conferre.*

8 *Tonſura antiquitus non poterat dari, niſi habenti beneficium, hodie aliter*, num. 9. & 10.

10 *Tonſuratus uſque ad decimum quartum annum, nequit beneficiari*, n. 12. 13. 14. & 17. *niſi diſpenſet Papa*, n. 16.

11 *Prabenda Regaliorum vacantes poſſunt à Rege ſeptennio conferri.*

12 *Simplicia beneficia reputantur praſtimonia, commenda, Prioratus conventuales, vel Abbatia,*

13 *Beneficia juris patronatus reputantur ſimplicia.*

14 *Beneficii appellatione, venit etiam quod eſt juris patronatus.*

15 *Capellania non collativa, & anniverſaria minoribus 14. annorum valent dari.*

16 *Pontifex ſolus diſpenſat ut minori annorum 14. conferatur beneficium ſimplex, nec Epiſcopus id poteſt*, n. 17.

17 *Ætas annorum 14 ſufficit impleta ante inſtitutionem, etſi tempore praſentationis non.*

18 *Capellania ſeu beneficii fundator, poteſt præcipere ut datur minori annis 24. fallit*, ut num. 19.

19 *Capellania, ſeu Beneficii collatio facta minori annorum 14. eſt nulla, etiam ſi atas deficiat per unum diem* n. 20.

21 *Anni 14. ad obtinenda beneficia ſimplicia, ſufficient attricti.*

22 *Ætas in Eccleſiis Collegiatis ad Canonicatus, & portiones eſt 14. annorum, ut* num. 23. *etiam ſi collegiata habeat animarum curam* numero 24.
24 *Canonici ſive Portionarii Eccleſiæ Collegiatæ habentes curam animarum debent eſſe in ætate annorum 25.*
25 *Ordinandi ſunt infra annum, qui in collegiatis requirentibus ſacerdotium, admittuntur Canonici, & Portionarii.*
26 *Diſtributiones quotidianas recipiunt reſidentes in collegiatis anni, quo debent ordinari.*
27 *Ætas annorum 14. ad obtinendos Canonicatus, & portiones in collegiatis, num debeat eſſe completus?*
28 *Epiſcopus nequit diſpenſare, ut in collegiatis minor annorum quatuordecim obtineat Canonicatus, & Portiones.*
29 *Canonicus admittitur in Cathedralibus ſine ordine, non minor annis 22. etiamſi ſit ſupernumerarius,* n. 30. *ubi quid de tempore receptionis.*
31 *Anni ſeptem non ſufficiunt, etiam de jure ad obtinendos Canonicatus in Cathedralibus, ut* num. 32.
32 *Ætas 14. annorum de jure fuit prærequiſita ad obtinendos Canonicatus in Cathedralibus.*
33 Cap. ex eo. de electione lib. 6.
34 *Canonicatus ſi Diaconales ſint, Subdiaconales, & Presbyterales, requirunt ad eorum obtentionem ætatem annexam prædictis ordinibus.*
35 *Canonicatus in Cathedrali obtineri queit ab habente ætatem ordini requiſitam, licet habeat annexam Parochialem.*
36 *Ætas annorum 22. ad Canonicatus in Cathedralibus præciſè requiritur, niſi cum minore Pontifex diſpenſet, ut ſolet in duobus tantum annis.*
37 *Ætas qualis requiratur ad obtinendam penſionem ſub diſtinctione,* n. 38.
38 *Penſio Eccleſiaſtica beneficio comparatur; non ſit temporalis.*
39 *Penſio reſervata clerico infanti abſque diſpenſatione, eſt nulla.*
40 *Infans nequit procuratorem conſtituere ad conſentiendum penſioni, niſi de conſenſu Ordinarii.*
41 *Ad penſionem ætas, ſufficit artiſta.*
42 *Parvuli aliquando vocantur annorum minores 25. & geſtantes in utero: item & vagientes; & loqui incipientes.*
43 *Parvuli propriè dicuntur uſque ad pubertatem.*
44 *Parvulus uſurpatur pro pupillo cujuſque ætatis.*
45 L. 2. cod. de fundis patrimonialibus.
46 *Minor, & parvulus in quo differant:*

AD primam quæſtionis partem videtur reſpondendum contra deciſionem textus noſtri; eo quod beneficia ſimplicia de jure majoribus ſeptennio, & ante decimum quartum annum poterant conferri, cùm ut latè ſupra dixi *in Rub.* & in illa ætate conſtituti poſſint etiam prima Tonſura ordinari; imo & ante annum decimum quartum alios recipere ordines minores, cum ſint doli capaces, *cap. pueris de delictis puerorum*; ergo & beneficiarii juxta textum *in cap. de his 18. diſt. cap. in ſingulis, cap. quicunque 77. diſt.* obi Doctores, ut ſuadetur ex nonnullis, quæ refero, *infra, hac quæſtione*, cum ago de ætate requiſita ad beneficia ſimplicia, & minora. † Et ſic breviter reſpon- 2
deo quod etſi jam hodie ex Trid. *in cap. nullus 6. ſeſſ. 23.* ætas anni decimi quarti ſaltem incepti requiratur ad beneficia prædicta: tamen de jure poterant beneficia ſimplicia, quæ nullam adminiſtrationem, ſeu regimen, habeant, dari pueris à ſeptennio prima Tonſura ordinatis ex dictis juribus, ſicque deciſiones illas non contravenire deciſioni textus noſtri, in qua agitur de perſonatu, beneficiis, ſeu Eccleſiis regimen habentibus non concedendis minoribus annorum quatuordecim, ut docent certius Doctores *infra* referendi in verſ. *ad tertiam.*

Ad ſecundam quæſtionis partem reſpondeo ex 3
dictis ſupra *cap. 1. ſub quæſt. 1.* ubi expendens textum noſtrum dixi dignitates, & perſonatus in Eccleſiis non poſſe conferri, niſi h[a]bentibus annos viginti duos ex Trident. *ſeſſ. 24. cap. 12. de reform.* ubi decernitur, ut nemo ad dignitates, & perſonatus ſine cura animarum poſſit aſcendere, niſi in ea ætate conſtitutus, ſin autem cum cura ſolum qui
habet annos viginti quinque. † Itaque pro vero 4
intellectu, ut repetitionem effugiam legis adducta *in dict. c. 1. ſub dict. quæſt. 1.* à verſ. *quare*, & verſ. *nec obſtat*, ubi expendi textum noſtrum, cujus litteram, dum loquitur de perſonatu, ſi hæc vox intelligatur tantum de beneficiis minoribus, exiſtimo conſtitutis in annis quatuordecim poſſe conferri, ut ſtatim dico *in verſ. ad tertiam.*

Ad tertiam quæſtionis partem, etſi inter Docto- 5
res de jure communi eſſet diſſidium, cum aliqui exiſtimarent ſemper fuiſſe requiſitam ætatem annorum quatuordecim ex textu noſtro *c. 2. hoc tit. cap. ſuper inordinata 34. de præb.* & aliis juribus, ut defendunt Azorius *tom. 2. mor. lib. 6. cap. 5. verſ. ſeptimo quæritur*, Flaminius Pariſius, *de reſignat. beneficior. lib. 3. quæſt. 7. num. 7.* dum inquit majorem quatuordecim annis beneficium acceptare
poſſe. † Tamen verius eſt per gloſſam *in dict.* 6
cap. 2. hoc tit. in verſ. *Eccleſia* ibi: *beneficia etiam ſimplicia*, jure antiquo tantum requiri ad beneficia ſimplicia, & minora ætatem annorum ſeptem, ſaltem quando non ſonant in nomen Rectoriæ nec Concilii maturitatem requirunt, ut multis adductis probat ibi Barboſa *num. 4.* & decidunt ex multis deciſionibus Garcia, *de beneficiis part. 7. cap. 4. à num. 4.* Gutierrez *canon. cap. 18. lib. 2. n. 3. & 40.* Beroius hanc, ut magis communem amplectitur, *conſ. 5. num. 3. & 24. tom. 1.* Cavalcanus 1. *p. deciſ. 29. n. 5.* Ojeda *de incompatibilit. benefic. 1. p. cap. 24. n. 23.* Gonzalez *in regul. 8. Cancell. gloſſa 5. n. 94. ſeu 49.*

Et taliter de jure prædicta opinio procedebat, 7
quod Cardinales vigore indulti minoribus ſeptennio, non poterant beneficia conferre: ſic Anaſtaſius Germonius, *de indultis Cardinalium §. quibuſvis num. 2.* & ſic prædictam ſententiam docuit Farinac. *deciſ. 194. tom. 2, num. 2.* Puteus *deciſ. 339. num. 3. p. 1. & deciſ. 46. p. 2.* ubi ampliat etiam quoad acquirendam poſſeſſionem, ut defendunt Miles *in ſuo repertorio*, verbo *minor. 14. annis, major tamen infante*, Quintilianus Mandoſius *de ætate minoris cap. 4. num. 2.* Maceraten. *variar. reſolut. lib. 1. reſolut. 4. n. 9. & reſol. 112. caſu 52.* Riccius *in praxi deciſ. 187. num. 184.* Leſſius *de juſtit. & jure lib. 2. cap. 34. dubio 20. num. 109.* Moneta

neta *de commutatione ultimar. voluntat. cap.* 20.
*num.*121. Filliucius *de ſtatu clericor tract.*41.*cap.*
5. *num.* 27.
8 Et fortè noſtram de jure opinionem fuit ſe-
quutus Joannes Selva, *tractatu de jurejur.*4.*part.*
*num.*16.dum ex Baldo, & Felino nimis audacter,
docuit non eſſe obediendum Pontifici ſcienter be-
neficium infanti conferenti. Et ſuadetur noſtra
opinio, quia antiquitùs prima Tonſura, quæ ſep-
tenni conferabatur, non poterat dari niſi benefi-
cium habenti ex textu *in cap. neminem, cap. Sanctorum* 70. *diſt. cap. cum ſecundum Apoſtolum* 16.
de præbend. & docet expreſsè gloſſa *in cap.* 2. *il-*
lius tituli, Navarrus *conſ.*14. *num.*1. *de temporib.*
ordin. Quintanaduenas *Eccleſiaſt.lib.*3.*n.*4.& 17.
Suarez *de cenſ.diſp.*31. *ſect.*1. *num.* 33. Garcia *de*
*benef.p.*2.*c.*5.*num.*3.Filliuc.*dicto num.*27.Roderi-
9 cus à Cunha *in dicto c.neminem num.*3.† ubi hodie
ex conſuetudine ſecus obſervari probat teſtimo-
nio ſuperiorum, nec non Flamin. Pariſii *de reſi-*
*gnatione beneficior. lib.*2.*quæſt.*6. *num.*4. Salzedua
ad Bernardum Diaz *in praxi c.* 18. *n.* 5.
10 Sed jam hodie novo Trid. decreto *in dicto cap.*
nullus 6. *ſeſſ.*23. *reform.* ſtatutum eſt, ut nullus
prima Tonſura initiatus, aut etiam in minoribus
ordinibus conſtitutus, ante decimum quartum
annum poſſit beneficium obtinere: ſic & ibi Bar-
boſa cum multis ab eo relatis, & *in cap.* 2. *hujus*
*tituli num.*2. Garcia *de beneficiis dict.cap.*4.*part.*7.
*num.*8. Campanillus *in diverſ. Juris Canon. Rub.*7.
*cap.*6.*num.*2. Riccius *in collect.deciſ.p.*4.*collect.*860
Leſſius *de Juſtitia lib.*2.*cap.*34.*dubit.* 20.*num.*109.
Zevallos *in practicis quæſt.* 522. *num.* Gregorius
Lopez *in l.* 3. *verbo catorze annos, tit.* 16. *part.*1.
11 Gonzalez *in dicta regula* 8. *Cancel.num.*85.† Pe-
trus Gregor. *lib.*17. *Syntagm. Juris cap.*8. *num.*14.
dum inquit quod etſi quatuordecim annis natis,
tantum Præbendæ Metropolitanarum Eccleſia-
rum conferantur, tamen Jure Regaliorum va-
cante Eccleſia à Rege ſeptenni poſſunt dari,
Joannes Gutierrez *canonicar. quæſtion. lib.*1.*c.*26.
num. 33. D. Didacus de Narbona *anno* 14. *q.* 54.
ſub num. 5. & 6.
12 Et procedit prædicta Tridentini deciſio non
ſolùm in beneficiis liberis, ut voluit Rota Romana
*in noviſſima deciſ.*482. Maceratenſ. *dict.reſo.*4.*n.*9.
Novarius *quæſt.forenſ.p.*1.*quæſt.*71.*num.*5. ut ſunt
beneficia ſimplicia ſine cura, Præſtimonia, Com-
menda, Prioratus Conventuales, vel Abbatia,
quia hujuſmodi habentur pro ſimplicibus, ut do-
cent Moneta *de conſervator. cap.*5. *num.*159. *& de*
*diſtribut.*2 *parte, quæſt.*19. *num.* 15. *& de commut.*
ultim. dict. cap. 20. *num.* 121. Sanchez *in ſumma*
*lib.*4.*cap.*35. *num.* 10. Vaſquez *de beneficiis cap.*3.
§.2. *dubio* 3. *n.*20. Vivianus *in praxi juris patron.*
*lib.*1.*c.*1. *num.*191. Diana *reſol. moral. part.*3. *tr.*6.
*miſcell. reſol.*64. Barboſa *in paſtorali part.*2. *alleg.*
13 60. *num.* 73. † Sed etiam in beneficiis juris patro-
natus, electionis, aut alterius cujuſcunque provi-
ſionis, veluti ſibi contrarius, melius ſenſit idem Ma-
ceraten. *dicta reſ.*112.*caſu* 51. ubi ita ſe vidiſſe ob-
ſervari, & impetrari diſpenſationes pro obtinen-
dis ejuſmodi beneficiis teſtatur Riccius *dict. deci-*
ſione 487. *num.* 186. ubi etiam de communi praxi
affirmat Cavalcanus *loco allegato num.* 1. Vivia-
nus *in praxi juris patron. lib.*1. *cap.*1. *num.*191. &
14 alii relati à Barboſa *dict. alleg.*60.*n.*78. & Diana †
Et eſt ratio quia dictum Tridentini decretum lo-
quitur generaliter de beneficio, cujus appellatione
venit etiam beneficium de jure patronatus, ut re-
ſolvunt Antonius Faber *deciſ.*17. *cod. de Epiſcop.*
& Clericis, Ferrar. *lib.* 1. *obſervat.*123. Rebuffus
in praxi beneficiali, verſ. *ſæculare beneficium n.*15.
Nicolaus Delphin. *in tract. juris patronatus lib.*1.
*num.*26. Gonzalez *dict. gloſſ.*5. *num.*32. quod ve-
rum eſt, † etſi contrarium probabile dicent Gar-
cia *de benefic. dict.p.*7.*c.*4.*num.*10. & alii, quos tra-
dit Diana *dict. reſ.*64. *tract.*6. *Miſcel. in* 5. *editione*,
& alii relati à Narbona *dict. quæſt.*54. *ſub num.* 9. 15
ubi cum Barboſa *in collect. Bullarii*, verb. *ætas*,
verſ. *quatuordecim annorum*, poſt Concilium, &
*in collect. ad Trid. dict. c.*6. *ſeſſ.*23. *num.*3. docet ve-
ram eſſe doctrinam Garciæ in capellaniis non col-
lativis, & anniverſariis, quæ fundari ſolent maxi-
mè in Hiſpania juxta quæ longè ſcribit Lara *de*
*anniverſ. & capellaniis part.*1. & 2. abſque ſuperio-
ris, ordinarii Eccleſiaſtici licentia, & authoritate;
quod ſi ſint collativæ, quia tunc dicuntur revera
beneficia Eccleſiaſtica, erunt danda conſtitutis in
annis quatuordecim.
Verùm præfata Sancti Concilii determinatio 16
non prohibuit quin ex diſpenſatione Summi Pon-
tificis poſſit minor annis quatuordecim habere
prædicta beneficia, ut docent Flaminius *de reſi-*
*gnatione lib.*3. *quæſt.*7. *num.* 66. Azor. *inſt. moral.*
*p.*2.*lib.*6.*c.*5. *quæſt.*8. verſ. *quæret aliquis*, Garcia
*ubi ſupra num.*8. Filliucius *num.*27. ubi poſtquam
illi duo dixerint, & Barboſa *ad dict. cap.* 6. *Trid.*
litt. B, Diana *dict. reſ.*64. *in fine*, Alzedus *de præ-*
cellentia Epiſcopi c. 9. *num.* 33. † Epiſcopum diſ- 17
penſare non poſſe, ut minores ætate quatuordecim
beneficium ſimplex obtinere poſſint: tamen hoc
ſoli Pontifici licere, ut ſubſcribit Barboſa *dicta*
alleg. 60. *num.*76. ubi etiam ex Farinacio, & Cam-
panillo *ſupra*, tenet ſufficere, quod ante inſtitu-
tionem beneficii dicta ætas ſit impleta; licèt tem-
pore præſentationis non fuerit; & tenet idem Bar-
boſa *dicto c.*2. *hoc titulo*, *num.* 6. Et applicabis
nonnulla ſupra *in Rub. ſub quæſt* 1. ubi egi de quæ-
ſtione, *an poſſit Pontifex ſolo verbo Sacerdotes*
creare? & Sacra Congregatio Epiſcoporum, quam
referunt relati à Barboſa *in collect. deciſ.*64. verb.
beneficium ſimplex, *num.*2. idem in *Bullar. eodem*
verbo, *& numero*, dixit ut beneficium ſimplex
queat obtineri ante annum decimum quartum in-
ceptum etiam ex indulgentia Epiſcopi.
Et iterum limitatur determinatio Concilii quo- 18
ties, vel quando in fundatione beneficii, ſeu Ca-
pellaniæ ſtatutum ſit, ut illud, vel illam minor
annorum quatuordecim poſſit adipiſci; quia ut
ait Riccius *deciſ.*188. lex fundationi adjecta debet
adunguem obſervari: argum. textus *in l. atteſta-*
tore 109. *ff. de erudition. & demonſtration* Creſcent.
*deciſ.*7. *de Jure Patron.* Navar. *conſ.*3. *de clericis non*
reſident. & hanc limitationem doceat Barboſa *in*
*dict. cap.*2. *hoc tit. num.*7. cum Gonzalez *dicta gloſ-*
ſa 5. *num.* 9. Riccio *collect.*860. verſ. *nunc limita*,
Campanillo *dict. cap.* 6. *num.* 2. *in fine*, & Rota
apud Farinacium *deciſ.*194.*p.*2.*recent. tom.*1. idem
Riccius latius *collect.*187. *num.*187. ubi allegat Sa
in aphoriſmo Confeſſor, verb. *beneficium*, *num.* 30.
Filliucius *ſupra dict. c.*5. *dict. num.*27. Garcia *dict.*
*cap.*4.*part.* 7. *numero* 10. & alii relati à Barboſa
dict. allegatione 60. *numero* 77. & ſic declaraſſe
Cardinales, refert Rota *diverſ. deciſione* 482.
part. 1.
Ex quibus notandum eſt, quòd ſi in fundatio- 19
ne non ſit expreſſum, ut beneficia illa queant
conferri minoribus annorum quatuordecim tunc
ſi ante illam ætatem conferatur, collatio ſit
nullius

nullius momenti ipſo jure etiam in foro inte-
riori, ut reſolvit Nicolaus Garcia *dicto cap.* 4.
*num.*82.*&* 83. ex Flaminio, Vega,& Azorio con-
tra Joannem Quintinum *in repetit. textus in cap.
de multa de prabend.num.*66.& eſt verum, ut pro-
bant Narbona *dicto anno* 14. *quaſt.* 54. *num.* 12 &
Leſſius *ubi ſupra num.* 109. licèt Nuvarius *dicta*
20 *quaſt.*71.*num.*5, niſus ſit contrarium defendere, †
imò, addit Garcia *ſupra num.*84. id procedere, etſi
ad prædictam ætatem modicam tempus deficiat,
ut putat unius diei, vel horæ, ſiquidem in his, quæ
certo numero ſint à jure præſcripta, non licet ar-
bitrari ſecundam Sanchez *de matrim. lib.* 1. *diſp.*
10.*num.*4. abſque eo quod obſtant nonnulla ad-
ducta *in Rub. quæſt.* in verſ. *ad ſecundum*, qua-
tenus ibi egi de quæſtione, *an detur parvitas
materiæ in ætate ad ordines.*

21 Unde poſſes dubitare, nunquid anni quatuor-
decim, qui hodie ex Trid. *dict.cap.*6.*ſeſſ.*23.*de re-
form.* exiguntur ad obtinenda beneficia ſimplicia,
& inferiora debeant eſſe completi? vel ſufficiant
attacti? Ad quod dubium reſpondebis, ut ſuffi-
ciant attacti, ut multis probat idem Barboſam, *ibi,
& in dict. cap.*2.*hoc tit. ſub num.* 5. Narbona *dicto
anno* 14. *quaſt.* 54. *num.* 7. reſolventes ſic decla-
ratum eſſe à ſacra Cardinal. Congreg. Concilii ſub
verbis ſequentibus: *Hoc caput non prohibet, quin
ille, qui jam decimum quartum annum ſuæ ætatis
attigit, licèt nondum expleverit, poſſit beneficium
ſimplex obtinere*, Diana *p.* 3. *dicto tract.* 6. *miſcel.
dict.reſ.*64.*in fine*, Zevallos *in pract.q.*523.*n.*4.*&
q.*593.*n.*18. Valaſcus *alleg.* 8. Riccius *collect.* 860.
verſ. *limita ſecundo.* Leſſius *dicto lib.* 2. *de juſtit.
c.*34.*dub.*20.*num.*109. Henriquez *in ſumma lib.*10.
cap. 19. §. 2. Gonzalez *dicta gloſſa* 5. *in princip.
n.* 94. Armendar. *in addition. ad leges Navarra
lib.*1.*tit.* 20. *de ætate num.*5. Galetius *in Marga-
rita caſuum conſcientiæ*, verb. *beneficium* 4. Tuſ-
chua *tom.* 3. *litt. E, concluſ.* 338. *num.*1. & faciunt
nonnulla quæ adduxi ſupra *ſub cap.* 1. *quaſt.* 1. *&
Rub. ſub dicta quæſt.* 1. *in fine.* Et idem Barboſa
in collect. deciſ. verb. *beneficium ſimplex*, & *in
paſtorali dicta alleg.*60.*p.* 3. *num.* 76. cum aliis ſic
tenet adducens ſacram. Congreg. Epiſcopor. &
regular. *in Adrien* 22. *Novemb.* 1604.

22 Ad quartam quæſtionis partem quæ ætas in
Collegiatis Eccleſiis requiratur de jure ad obti-
nendos Canonicatus, & portiones integras, vel
dimidias? igitur Alzedus *de præcellentia Epiſcopi
cap.*9. *num.*34. ex Riccio, & Barboſa, exiſtima-
vit poſſe Epiſcopum conferre Dignitatem, aut
Canonicatum Eccleſiæ collegiatæ habentibus de-
cimum ſeptimum annum. Alii inquam dixerunt
ſufficientiſſimam eſſe ſeptennii ætatem: argum.
textus *in cap. ex eo de elect. lib.*6. ut ſentit Abbas *in
cap. præterea num.*5. *&* 6. *hoc tit.* Rota *deciſ.* 1. *eo-
dem tit.* Mandoſ. *regul.*18. *Cancellariæ quæſt.*1.*n.* 3.
Ludovicus Gomeſius *tract. de gratis & ſpectativis
num.*86.& referunt Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 6.
*cap.*5.*quaſt.*6. Rodericus à Cunach *in cap. nullus* 1.
diſt. 60.*num.*5. Gonzalez *in reg.*8.*Cancel. gloſſa* 5.
*n.*94. dicentes ſic de jure procedere.

23 Verùm in hoc puncto exiſtimo ſemper etiam
de jure antiquo, ſicut, & hodie de jure noviori
per Trid. *ex dict. cap.*6.*ſeſſ.*23. *de reformat.* ad Ca-
nonicatus, & portiones integras, aut dimidias
Eccleſiæ collegiatæ ſufficere annos quatuorde-
cim, quia ea noſtro tenta, & ſimili modo inclu-
duntur in Canonicatibus, & portionibus cujuſ-
cumque Eccleſiæ collegiatæ, etiam inſignis, &
præclaræ, tenent Mandoſius *conſ.* 20. Zerola *in
praxi*, verbo *Canonica* § 9. Henriquez *lib.*10.*de
Sacram. Ordinis, cap.*18. §.2. Cuchus *de Republica
Eccleſiaſt. cap.* 24. *num.* 3. *verſ.* 2 *& num.* 6. *verſ.*5.
Garcia *de beneficiis p.* 7. *dict. cap. num.* 39. videndi
Barboſa *dicta allegat.*60.*num.*71. cum multis Nar-
bona *anno* 14. *quæſt.*55. *ſub num.* 2. qui *numero* 3.
ait nihil à Tridentina ſynodo fuiſſe immutatum,
addens Barboſa *ſupra* Concilium id reliquiſſe
in terminis juris communis: & ſic videtur decla-
ratum à Sacra Concil. Congreg. ſub. verbis ſe-
quentibus: *Concilium nihil innovat ſuper ætate
promovendorum ad Canonicatus collegiatarum
Eccleſiarum*: & pluribus aliis declarationibus
probat Garcia *ſupra dict. cap.*4.*p.*7.*num.*37. Pellu-
cius *de ſtatu Cleric. tr.*41.*cap.*5. *num.*28. *ad Cal-
cem.*

Imò Gonzalez *in dict. regul.*8. *in princ. num.*9. 24
quem refert Perez de Lara *in compendio vitæ ho-
minis cap.*29.*num.*14. dicit procedere etiam ſi ipſa
collegiata habeat animarum curam, quia talis cu-
ra non pertinet ad ſingulos Canonicos, ſed ad
totum Capitulum; quia tunc debent eſſe anno-
rum viginti quinque, ut probat Barboſa *dict. al-
legatione* 60. *num.* 71. & faciunt quæ adduxi de
ætate ad Decanatus, & dignitates in Cathedrali-
bus, & collegiatis, *ſupra in cap.* 1. *ſub quaſt.* 1.
vel ſi dictis Canonibus, aut portionibus ſtatuto,
vel conſuetudine, ſit aliquis ordo ſacer annexus,
† nam tunc qui adepturi ſunt, in ea ætate eſſe 25
debeant, ut infra annum poſſint ad hujuſmodi
requiſitum ordinem promoveri, ea ſententia Tri-
dentini Concilii *ſeſſ.*22. *c.*4. quam amplectuntur
Moneta *de diſtribut. p.*2.*quæſt.*19. *num.*9. Narbona
*dict. quaſt.*55.*ſub num.* 3. *in fine*, † qui *num.*17. ad- 26
verſus Zerolam, *in praxi* verb. *Canonica*, af-
firmat integras quotidianas diſtributiones præ-
dictos Canonicos, & Portionarios recipere, dum
aſſiſtunt in choro; etſi in ea ætate ante ſuſceptum
ordinem Subdiaconatus nequeant vocem in Ca-
pitulo dare *ex dict. cap.* 4. *Trid. ſeſſ.* 22. tradit
Narbona à *dict. q.* 55. *n.* 8. *&* 9.

Dubitabis an ætas prædicta debeat eſſe imple- 27
ta, vel ſufficiat attacta, & ex jam adductis *ſub verſ.
ad tertiam*, verbo *unde*, poteris dicere ſufficere
annum decimum quartum attactum ex doctrina
Garciæ *de benef. dict. p.*7. *cap.* 4. *num.*39. ſed Rota
teſte Riccio *collect. deciſ.* 2444. verſ. *tertio*, dicit
quod annus inceptus de ætate Canonici non ha-
betur pro completo, † quia etiam *collect.* 860. *&* 28
1272. dicit ut nequeant Epiſcopus diſpenſare;
quia Epiſcopi conſtitutio non tollit Pontificis
conſtitutionem circa prædictam ætatem. Vide-
bis apud Barboſam *in collect. deciſ.*90. & *in Bulla-
rio*, verbo *Canonici Cathedralis, & Collegiatæ*,
& in verb. *Portio*, & Portionarii.

Ad quintam quæſtionis partem quid etiam de 29
Portionariis, & dimidiis etiam in Cathedralibus
Eccleſiis, & itidem de Canonicatibus, dico ad ulti-
mum de Canonicatibus præſenſiſſe Aloyſium Ric-
cium *in praxi rerum quotid. reſol.*120.*n.*2. ut nulla
adhibita diſtinctione de jure noviſſimo Concilii
*dict. ſeſſ.*23.*cap.*6. major quatuordecimo anno Ca-
nonicatum in Eccleſia Cathedrali poſſet obtine-
re, qui revera deceptus fuit cum ex Trid. *ſeſſ.*24.
de reform. & ibi Barboſa, & ex adductis, *ſupr. in
cap.*1.*ſub q.* 1. majorem ætatem requirat, ſcilicet
annorum 22. † qui idem de Canonicis *cap.*13.*n.*9. 30
& ſequent. ait procedere etiam in Canonicis ſu-
pernumerariis, qui in aliquibus Eccleſiis ex privi-
legio

legio Apoſtolico participant de diſtributionibus quotidianis, & nullam habent Præbendam, ſed ad primo vacaturam, juxta eorum proviſionem admittuntur; quia ut Sancta Congregatio *in una Venafren. ſub die* 13. *Martii* 1603. reſolvit licèt tempore receptionis, dicti Canonici poſſint admitti in anno decimo quarto; adveniente tamen tempore Præbendæ, debent eſſe in ætate integra, ſcilicet quæ neceſſaria eſt ad ordinem ſacrum annexum ipſi præbendæ. Et ſi nullum ordinem annexum habet, debet eſſe in ætate annorum 22. multis adductis probat Narbon. *anno* 22. *q.* 2. *à n.* 3. ubi *num.* 6. ait cum Moneta *de conſervat. cap.* 5. *num.* 158. *ad calcem.* & clarius *num.* 159. id accipiendum eſſe in illis Eccleſiis çathedralibus, ubi Tridentina Synodus ſit recepta.

31 Unde dubium eſt qualiter ante Concil. Trid. prædicta de jure procederent, in quo diversè loquuntur interpretes: nam quidam authoritate Bonifacii *in dict. cap. ex eo* 32. *de elect. lib.* 6. & gloſſa, ibi, verb. *in ſua*, & *in cap. ſtatutum*, verbo *Canonici*, *de reſcriptis lib.* 6. tenent ſeptem in annis conſtitutum potuiſſe Cannnicatus in Cathedralibus obtinere; Francus *in dict. cap. ſi eo*, Gulıermus Maynerius *in l.* 2. verſ. *item impuberes n.* 9. & 12. *ff. de regul. Juris*, Beroius *conſ.* 5. *num.* 3. & 24. *tom.* 1. Mandoſius *in regul.* 18. *Cancell. quæſt.* 1. *de ætate minor. cap* 4. *num.* 14. Ojeda, Flaminius, Pariſius, & alii relati à Garcia *de benef. dict. cap.* 4. *p.* 7. *n.* 16. Moneta *de conſervator. cap.* 5. *num.* 158. & clarius *num.* 159. dicens ſufficere ſeptem annos in partibus ubi Trident. Concil. receptum non eſt ad obtinendum Canonicatus in Cathedralibus, & Riccius *in praxi rerum quotid. reſ.* 120. *num.* 1. ex Rota in antiquis *hoc titul. deciſion.* 1. ſic reſolutum teſtatur.

32 Sed exiſtimo verius eſſe de jure per textum noſtrum, & alios prærequiri decimum quartum annum completum, ut quis poſſet ad Canonicatum in Cathedrali promoveri ex eo, quod ejuſmodi Cannnici ſolent Epiſcopos ſuos conſilio, prudentia, & opera juvare. Deinde quia eadem ipſa ætas *regul.* 18. *Cancel.* exigitur, quam juri conformem appellat Quintilianus Mandoſius *ibidem quæſt.* 2. *num.* 1. & in terminis docent Abbas *in cap. ſuper inordinata num.* 4. *de præbendis*, ante eum Archidiaconus *in cap. ſi eo tempore de reſcriptis in* 6. & *in dict. cap. ex eo*, Corraſius *de beneficiis p.* 3. *c. p.* 3. *num.* 2. Mandoſius latiſſimè, *ubi ſupr.* & ſecundum hanc ſententiam cenſuit Rota *deciſ.* 324. incipit *appoſita*, *in novis*, Staphileus *de litteris gratia, fol.* 36. *num.* 19. Gomeſius *de gratiæ ſpect. n.* 86. *p.* 308. Quintanaduennas *Eccleſ. lib.* 1. *num.* 11. Rebuffus *in praxi cap. de diſpenſ. ſuper defectu ætatis num.* 2. & plurimi, quos recenſet Garcia *dict. cap.* 4. *num.* 17.

33 Nec obſtant fundamenta contrariæ ſententiæ exigentis annum ſeptimum *ex dict. cap. ex eo de elect. lib.* 6. quia in ejus ſpecie minorem cum diſpenſatione Canonicatum fuiſſe adeptum credendum eſſe, docent Doctores relati, & Narbona *dicto anno* 22. *quæſt.* 2. *ſub num.* 2. & hoc maximè per deciſionem textus noſtri: ubi ita ſcribitur: *Mandamus quatenus nemini intra annum quatuordecimum Conſtituto perſonarum cujuslibet Ec-*
34 *cleſiæ concedere præſumatis.* † Sed quænam ætas ad Diaconatum, Subdiaconatum, & Presbyteratum ſit neceſſaria? dixi jam *ſupr. in Rub.* quam eandem exigant Canonicatus ſecundùm inſtitutionem, ſeu erectionem eorum; etſi nulla aſſignetur hodie, ut iam dixi, ſemper requireretur ætas annorum viginti duo, Garcia cum multis *dict. c.* 4. *num.* 22. Leſſius, & alii relati à Filliucio *de ſtatu Cleric. tr* 41. *cap.* 5. *num.* 28. à Cunha *in dict. cap. nemo* 78. *diſt.* qui alios recenſet, & Narbona *dict. quæſt.* 2. *num.* 3. & 5. Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap.* 21. *num.* 53. idem *in Paſtor. dict. alleg.* 60. cum infinitis *num.* 70. & 71. ubi de Canonicatibus in collegiatis.

Notandum verò eſt prædictam reſolutionem 35
taliter procedere, ut licèt Canonicatus in cathedrali, habeat annexam Parochialem Eccleſiam, nihilominus poſſit ab eo obtineri, qui ætatem ſolummodo ad ordinem Canonicatui injunctam ſuſcipiendum expleverit; licet vigeſimum quintum annum, qui regulariter ad Parochialem deſideratur, non expleverit; quia ut declaravit declaratio Eminent. Cardinal hoc in caſu attendendus eſt ordo quem requirit ipſa dignitas, vel Canonicatus ex ſua natura; non autem ætas, quam requireret Parochialis dicto Canonicatui, adjuncta, ut pluribus comprobat Riccius *in praxi, deciſ.* 735. *à num.* 2. & Narbona *ſupr. dict. quæſt.* 2. *anno* 22. *num.* 4. ubi ait juxta ſententiam hanc intelligi debere Anaſtaſium Germonium, dum inquit *de indultis Cardinal.* §. *quibuſvis num.* 3. Canonicatum Parochialem annexam habentem ante vigeſimum quintum annum inceptum obtinere non poſſe; & confirmatur ex jam adductis de Canonicatu in collegiata habente Parochialem. Sed in terminis noſtris Gratian. *diſcept. forenſium cap.* 591. *à num.* 5. ait annos prædictos ſufficere ingreſſos, nec requiri completos, refert Barboſa *dict. alleg.* 60. *ſub num.* 70. *circa fin.*
† Et addit Narbona *dict. quæſt.* 2. *à num.* 9. adeo 36
dictam ætatem 22. annorum requiri, ut ſine Apoſtolica diſpenſatione minores ea ætate ad Canonicatus in Cathedralibus non admittantur, nec ſolere Papam diſpenſare, niſi cum habentibus annis duos minus; & hoc ad adeptionem poſſeſſionis; non ut habeat diſpenſatus ſuffragium in Capitulo aut Judex delegatus fieri poſſit: alia tradit ex Moneta, & aliis *in tr. de diſtribut.* 2. *p. dict. quæſt.* 19. *num.* 23. Majolo, Rebuffo, & ex deciſ. Rotæ apud Seraphinum. 1138.

Ad ſextam quæſtionis partem de ætate ad ob- 37
tinendam penſionem multi dixerunt ſufficere ætatem annorum ſeptem, ut refert Narbona *anno* 14. *num.* 3. & 7. & ſic de jure videtur amplecti à Gratiano *diſp. forenſ.* 387. *num.* 17. cum non ſit penſio beneficium Eccleſiaſticum. Et confirmatur, quia ut dixit Gigas *de penſionib. qu.* 13. *ad finem*, Selva *de benef.* 3. *p. qu.* 5. *num.* 27. Pariſius *de reſign. beneficior. lib.* 8. *cap.* 2. minori ſeptennio, niſi præcedente diſpenſatione, penſionem reſervari non poſſe; itaque pluries declaratum fuiſſe, multis relatis refert Garcia *de benef.* 1. *p. cap.* 5. *num.* 127. Sed quia ſecundùm quæ latè dico infra *in Rubr.* & *tit.* ut Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur, ubi plura de penſionibus, quæ dicantur Eccleſiaſticæ, quæ verò temporales.

Ideò nunc exiſtimo dicendum ſententiam rela- 38
tam poſſe obtineri in temporalibus abſque dubio, non æquè quoties aliqua penſio Eccleſiaſtica alicui aſſignatur; eo quod hæc præſtetur beneficii loco, cum beneficio æquiparetur, juxta textum *in cap. quamvis de præb. lib.* 6. Creſcent. *deciſ.* 14. *de ſent.* & *re jud.* Riccius *in praxi var. reſolut.* 445. cum dependeat ex fructibus beneficii, Redoanus *de ſpoliis Cler.* §. *ex his num.* 6. Flores, *var. c.* 21. *numer.* 199. Garcia cum multis *dict. c.* 5. *n.* 19. & 21.

cum

cum aliis multis Narbona *anno* 14. *à n.* 8. ſic colli-
gentes ex mente Concilii Trident. *dict. ſub. ſeſſ.* 23.
de reform. non enim penſio hæc poſſideri poteſt
abſque ordine Clericali, Redoanus *ſupra à num.* 6.
Garcia *cap.* 2. *num.* 10. Zevallos *de cognit. per viam*
viol. p. 2. *quæſt.* 62. *num.* 12. & multis fundamentis ſic
tenet Narbona, *ubi ſuprà*, Garcia *dict. p.* 1. *cap.* 5.
num. 129. Navarrus *conſ.* 11. *num.* 2. *de tempor. ord.*
39 Pariſius *de reſign. benef. lib.* 6. *quæſt.* 2. *num.* 83. †
Cenſuitque Rota apud Paulum Æmilium 2. *p. de-*
ciſ. 218. penſionem reſervatam Clerico infanti, abſ-
que diſpenſatione, eſſe nullam propter ſubreptio-
nem, ut docet Bortellus *in ſumm. deciſion. tom.* 3.
40 *num.* 66. † Et rurſus *deciſ.* 11. *p.* 3. decrevit infan-
tem, niſi de conſenſu Ordinarii, non poſſe ad con-
ſentiendum penſioni, Procuratorem conſtituere.
Videbis Stephanum Garciam *tom.* 3. *cap.* 293. *n.* 17.
Barboſam *in paſtorali dicta allegatione* 60. *nume-*
ro 79.

41 Et quod hæc ætas ſufficiat attricta, ſicut ſupra
dixi in beneficiis ſimplicibus, & inferioribus, ſatis
ſuadetur, ut docet Gratianus *deciſ.* 32. Thom. Vall.
tom. 1. *alleg.* 8. Riccius *collect. deciſ.* 860. *verſ. limita,*
2. Zevallos *in pract. quæſt.* 523. *num.* 4. *& quæſt.* 93.
num. 8. Leſſius *de Juſt. dict. lib.* 2. *cap.* 34. *dubio* 20.
num. 109. Henriquez *in ſumm. lib.* 10. *cap.* 10. §. 2.
& alii communiter.

42 Ad ultimam quæſtionis partem de ætate mino-
ri, facilè in propoſito ex dictis reſpondebitur. Igi-
tur etſi parvuli vocentur ſecundùm aliquos mino-
res annorum 25. argum. textus *in l.* 2. *cod. de fundis*
patrimonialibus lib. 11. ut docent Lara *in compen-*
dio vitæ hom. c. 22. *num.* 2. Petrus Broſcus *in Theſau-*
ro juris, verbo *Parvuli*, cujus generalitate, & alii
potuerunt dicere, parvulos propriè dici, adhuc in
utero geſtantes, juxta illud Geneſis *c.* 25. verſ. 22.
loquens de Rebecca, ibi: *Sed collidebantur in ute-*
ro ejus parvuli, vel ſæpius denotare adhuc lactan-
tes, & ex aliis ſcripturæ locis patet 1. *Reg. cap.* 15.
verſ. 3. dum Dominus loquens de Amalec percuſ-
ſione ſic loquitur: *Non parcas ei, & non concupiſ-*
cas ex rebus ipſius aliquid, ſed interfice à viro, uſ-
que ad mulierem, & parvulum, atque lactantem,
& ex alio Hieremiæ *cap.* 44. *verſ.* 7. item frequenter
ſumi pro vagientibus, ut Exodi *verſ.* 6. ibi: *Et*
allatum aperiens, cernenſque in ea parvulum va-
gientem: & comprobari videtur ex verbis textus *in*
cap. parvuli 74. ibi: *Parvuli alio profitente bapti-*
zantur, quia adhuc loqui, vel credere neſciunt, ut in-
nuit textus *in cap. parvuli* 138. *cap. cum pro* 77. *de*
conſecr. diſt. 4. ibi: *Quia reſpondere non poſſunt.*
Item pro jam loquentibus, ut denotat Apoſtol 1.
ad Corinth. 13. *verſ.* 11. ibi: *Cum eſſem parvulus*
loquebar, ut parvulus, & Hirenor. *c.* 4. *verſ.* 4. ibi:
Parvuli petierunt panem: Accurſius enim *in l. ſan-*
cimus 3. *eodem verbo cod. de infant. expoſitis*, de-
fendit parvulum eſſe majorem anni decimi-
quarti.

43 Sed revera hanc dubiam quæſtionem, ſatis de-
ciſam videre poſſumus ab Alex. III. *hic* in textu
noſtro, ibi: *Nolentes itaque ſuſtinere, ut parvulis*
Eccleſia nomen committatur, mandamus, quatenus
intra annum decimum quartum conſtituto, perſona-
tum cujuslibet Eccleſiæ concedere præſumatis: qui-
bus evidenter apparet parvuli ſignificationem,
comprehendere omnes ætates hominis, uſque ad
44 pubertatem. † Et ſic dixit textus *in l.* 1. §. *itaque*
cod. de tutor. & curat. illuſtri, parvulum pro pu-
pillo cujuſcunque ætatis uſurpari ad diſcrimen
adulti, ut optimè docent Albericus *in dictionario*
verb. *parvuli*, & Narbona *anno* 14. *quæſt.* 2. *ſub n.* 5.
& facit textus *in l. ſi tutoris cod. de adminiſtr. tut.*
† Quare non obſtant accurſius *ſupr.* & dictum ex 45
dict. l. 2. *cod. de fund. patrim.* cum ibi Conſtanti-
nus parvulos pro quibuſcunque minoribus con-
ſtituat, † ita erit differentia inter minorem æta- 46
te, & parvulum in ætate; quia iſte ſic dicitur uſ-
que ad annum decimum quartum, minor verò ab
infantili ætate, uſque ad annos viginti quinque ut
omnes autumant; imò Albericus *ſuprà*, verbo
parvulus in gloſſa, exiſtimavit fœminas parvulas
dici, uſque ad annum duodecimum.

QUÆSTIO II.

Perſonatus nomen, an differat à Dignitate, & Officio? Et in qua ætate Canonici in Cathedralibus debeant eligi? Et an ad receptionem Canonici Doctoralis, Magiſtralis, ſeu Scripturarii, exigatur alia determinata ætas, quam requiritur in cæteris Ordinariis Cathedralium Canonicis. Et quare ætas annorum quadraginta exigatur in eligendo Canonico Pænitentiario?

SUMMARIUM.

1 *Perſonatus nomen videtur eſſe genericum beneficiorum. Quid propriè*, n. 2.

2 *Perſonatus in Eccleſia eſt quædam prærogativa poſt exiſtentes in Dignitate, qui eſt ſine officio, & juriſdictione*, n. 3.

4 *Perſonatus quandoque eſt nomen competens Dignitati, nonnunquam officio ſimplici.*

5 *Perſonatus habuit originem ab Angelis, qui vocant perſonas eos, quos curatos, vel Rectores Parochialium vocamus.*

6 *Perſonatus dicitur ob honorificentiam, in qua ponuntur perſonæ.*

7 *Dignitas in Eccleſia Cathedrali, & Collegiata, ſunt Archidiaconus, & alii*, numero 9. & 12.

8 *Archipresbyter qualiter dicatur Dignitas in Cathedrali, vel Collegiata.*

10 *Dignitas probatur talis ex expreſſione facta in collationibus, Apoſtolica aut ordinaria poteſtate factis, & ex declaratione facta per Capitulum, & ex aliis.*

11 *Dignitas dicitur, ubi eſt juriſdictio, & jus ſedendi ante alios.*

12 *Dignitates in Eccleſia Cathedrali introductæ ſunt nonnullæ ex conſuetudine. Et quæ ſint?*

13 *Canonicatus largo modo vocatur Dignitas in Cathedrali.*

14 *Ætas ad Dignitates Eccleſiarum, ſi habent animarum curam, eſt annorum* 25. *attricta.*

15 *Ætas annorum* 25. *ad Dignitatem principalem in Eccleſia collegiata, ſi principaliter unita ſit ei Parochialis.*

16 *Dignitates, & Perſonatus in Cathedralibus, & collegiatis, quam ætatem requirant?*

17 *Dignitas, officium, & Perſonatus in Eccleſia diſtinguuntur & qualiter*, n. 18.

18 Dignitas

18 *Dignitas ideo dicitur quia habet adminiſtrationem, & juriſdictionem in foro exteriori.*

19 *Officium ſimplex cum perpetua rerum adminiſtratione, quandoque conſuetudine vocatur Dignitas.*

20 *Officium ſimplex eſt diverſum in eccleſia à Dignitate, & perſonatu, & non eſt Dignitas, etſi habeat aliquam adminiſtrationem. Et in quibus exemplificetur,* num. 21. & 22.

21 *Sacriſta eſt officium in Eccleſia.*

22 *Syndici, Advocati, Procuratores, Caſtaldi, Æconomus, & Vice-Dominus, ſunt officia oneris in Eccleſia honore.*

23 *Cuſtor, punctuarii in Choro, ſunt officia Eccleſia.*

24 *Officium, cui eſt annexa Dignitas dicitur habere Dignitatem, & continetur ſub nomine illius, quando cum eo concurrunt Dignitatis ſigna.*

25 *Officium largo modo dicitur habere, qui habet aliquod onus, vel curam, ſeu adminiſtrationem, aut cuſtodiam.*

26 *Primiceriatus, plebania, Decanatus, Prioratus, Canteria, theſauraria, officia ſunt in Eccleſia.*

27 *Vicarius Epiſcopi, non propterea dicitur habere Dignitatem.*

28 *Dignitas Eccleſiæ nulli conferatur, niſi conſtituto in ætate recipiendi ordines ad eam requiſitos.*

29 *Epiſcopus de jure poterat diſpenſare, ut quis poſſet obtinere Dignitates, & Perſonatus ſine Cura in anno 22.*

30 *Profeſſio fidei intra duos menſes à die adeptæ poſſeſſionis Canonicatus, vel Dignitatis, debet fieri in manibus Capituli, & Vicarii.*

31 *Proviſio Canonicatuum vulgò* de officio *pertinet per concurſum ad Capitulum, & Epiſcopum.*

32 *Doctoralis, & Magiſtralis Canonicatus, etiam Lectoralis, & Pœnitentiarii officium quale ſit in Cathedralibus,* numero 33. & 34.

34 *Pœnitentiariæ Canonicatus, olim Romæ providebatur, hodie per concurſum, cum que differentia à cæteris Magiſtralibus,* num. 35.

36 *Ætas ad Canonicatus Doctorales, & Magiſtrales, eſt ea, quæ requiritur ad cæteros Canonicatus in Cathedralibus.*

37 *Pœnitentiariæ Canonicatus ætas, eſt aſſignata per Trident. annorum 40. Et quare ſic, cum ad Epiſcopatum ſufficiant 30. & ad Parochum 25.* n. 38. & 39.

40 *Anni 40 de jure requiruntur completi ad obtinendam pœnitentiariam. Et quid ſoleant Eccleſiæ in edicto manifeſtare. Et de caſu Eccleſiæ Toletanæ.*

1 CUm ergo textus noſter de Perſonatu loquatur, ſcire oportet quale nomen ſit beneficii, vel an ſit nomen genericum complectens ſub ſe nomina beneficiorum, aut officiorum diſtincta; & quod Perſonatus ſit nomen generis videtur probari ex textu noſtro; quia dum loquitur, ut regimen Eccleſiarum non detur minoribus annorum quatuordecim, pergit in verſicul. *Mandamus, quatenus nemini intra annum decimum quartum conſtituto perſonatum cujuſlibet Eccleſiæ concedere præſumatis*: quæ verba genericam prohibitionem conſtituunt, ut patet ex adductis ſupra *tota quæſtione* 1. ubi nec beneficia ſimplicia, minora, penſiones, portiones aut Canonicatus in Collegiali Eccleſia, ſive Cathedrali dari, illa ætate minoribus non præſtat. Ergo.

Sed utcumque ſit, dico, Perſonatum in Eccleſia eſſe prærogativam quandam poſt exiſtentes in Dignitate, ſicuti habere locum honorabiliorem in Choro, & primum locum in Proceſſionibus, & Capitulis, & hujuſmodi ſunt ſupra cæteros ſui ordinis, ejuſdem Collegii, vel Capituli, ſed minus quàm illi, qui ſunt in Dignitate conſtituti. † Eſt tamen ſine officio, vel Juriſdictione. † Etſi quandoque ſi etiam nomen competens Dignitati, & nonnunquam officio ſimplici videbis Archidiaconum *in cap. 1. numero 2. de conſuetudine, lib. 6.* Joan. Andream *numero 2.* Gemin. *numero 8.* Monetam *de conſervat. cap. 5. numero* 85. multis adductis Barboſam *de Jure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 21. numero* 25. † & Patianum *de probat. lib. 2. cap. 27. ſub. numero 23. & 26.* ubi cum Joanne Andrea *in cap. de multa de præb. ſub numero* 13. verſic. *hinc. autem decebat*, & cum Anchatano *in clementina 1. in principio de præb.* dicentem Perſonatus habuiſſe originem ab Angelis, qui vocat perſonas eos, quos nos Curatos, vel Rectores Parochialium vocamus, quos clarum eſt in nulla Dignitate eſſe conſtitutos ex ſententia prædictorum. † Et Barboſa *numero* 17. *ſuprà in fine*, ait, dici ſecundùm alios perſonatum ob honorificentiam, in qua ponuntur perſonæ, quæ illud beneficium habent. 2 3 4 5 6

Unde cùm de Jure Dignitas in Eccleſia ſonet illa, quam habent Archidiaconus, & Archipresbyter, de quibus ſuis locis *infrà*, Patianus *ſupra dicto cap. 27. numero 66. & 48.* Tuſchus *in praxi tom. 1. littera A, concluſione* 685. *numero* 3. Moneta *de conſervatoribus dict. cap. 5. numero* 88. & 89. quod intelligit cum aliis Barboſa de Archidiacono, & Archipresbytero, etiam Collegiatæ. † Imo etiam de Archipresbytero, ſi Collegium habeat Conventum, vel duas Capellas, vel ſaltem prærogativam in Cathedrali, aut præeminentiam in Collegiata, aliàs ſecus, Fredericus de Senis *conſ.* 80. *numero* 2. & *conſ.* 86. *numero* 1. Tuſchus *dicta concluſione* 685. *numero* 6. & 12. Francus *in cap. 1. ne Clerici, vel Monachi lib. 6. numero* 4. Baldus *conſ. 1. in fine, lib.* 1. Caſtrenſis *conſ. 66. numero 4. lib.* 1. † Et idem Barboſa videndus *dict. cap. 21. de Jure Eccleſiaſt. à numero* 6. addit cum multis à *numero* 12. alia eſſe in Eccleſiis Dignitatum nomina ſecundùm conſuetudinem locorum inſtitutorum, juxta textum *in cap. cum olim 6. conſuetudine, lib.* 6. † Patianus *dict. cap. 27. numero* 19. & 18. refert deciſum Dignitatem probari eſſe talem ex ejus expreſſione facta in collationibus Apoſtolica, aut ordinaria authoritate factis, & ex declaratione facta per Capitulum, & ex pluribus actibus, & functionibus Capitularibus, & ex communi reputatione in Eccleſia pro tali. 7 8 9 10

Quare Boërius optimè *deciſ.* 286. *numero* 2. Franciſcus Aretinus *conſ.* 13. *num.* 1. Cavallerius *deciſ.* 649. *numero* 7. dixerunt quod Dignitas dicitur, 11

tur, ubi eſt Juriſdictio; imò & Barboſa cum multis à *numero* 11. *dict. cap.* 21. probat Dignitates, quæ de jure tales ex nomine præſumuntur, tribus modis poſſe cognoſci. Primo, quia quis dicitur habere beneficium cum Dignitate, quando quis habet adminiſtrationem rerum Eccleſiaſticarum cum juriſdictione. Secundò ut habeat dignitatem qui habet nomen dignitatis, & prærogativas ſedendi ante alios, tam in choro, quàm in Capitulo, licèt non habeat juriſdictionem, ut notat Rota apud Tamburin. *de jure Abbat. deciſ.* 5. *num.* 9.

12 Ob idque bene diximus ſupra *in cap.* 1. *quæſt.* 1. *hoc tit.* Decanos, Præpoſitos, Abbates, & Priores in Eccleſiis Cathedralibus eſſe dignitates, quas conſuetudo inſtituit, imò & alias ut ſunt Cantor, Magiſter ſcholæ, ſeu Scholaſticus, Primicerius, Theſaurarius, & alii ſimiles: ſic Barboſa *ſupra*
13 *num.* 19. † Ubi ait quod & Canonicus largo modo inter Eccleſiaſticas dignitates numeratur, & horum nominum officia ſunt in Eccleſia, ut patet ex nonnullis titulis *infra, hoc libro*, & narrat cum multis idem Barboſa à *n.* 32.

14 Itaque dicendum eſt quod dignitates hujuſmodi, ſeu earum aliquæ ſecundùm inſtitutionem Eccleſiarum, habeant curam animarum; ad quas, ut jam dixi *ſub quæſt.* 1. & *in dict. cap.* 1. *ſub d. q.* 1. nullus eſt promovendus, niſi ſaltem ſuæ ætatis annum vigeſimum quintum attigerit, & in Clericali ordine verſatus doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur, ut colligitur *ex cap. cum in cunctis de elect. cap. licèt Canon. eodem lib.* 6. & ex Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 12. Barboſa cum multis *in paſtor. alleg.* 60. *num.* 65. & *in dict. cap. cum in cunctis §. inferiora num.* 30. & Narbona cum multis *anno* 25. *quæſt.* 56. *num.* 2. dicit ut procedat hæc re-
15 ſolutio, quamvis cura juriſdictionalis ſit, † & Nicolaus Garcia *de benef. p.* 7. *c.* 4. *num.* 65. ait, ad dignitatem principalem in collegiata requiri ætatem annorum 25. inceptorum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, ut jam dixi *ſub dict. cap.* 1. *dict. quæſt.* 1. & ſub noſtro textu *dict. quæſt.* 1. quod intelligunt Galerius *in Margarita caſuum conſcientiæ*, verbo *Parochus* 6. & Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 7. *cap.* 6. *num.* 22. Filliucius *de ſtatu Cler. tract.* 14. *cap.* 5. *n.* 30. & 51. Narbona *anno* 22. *quæſt.* 3. *num.* 12. & *dicta quæſt.* 56. *num.* 3. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. cap.* 21. *num.* 49. ſi principaliter, non verò ſi acceſſoriè unita ſit dignitati Parochiali.

16 Sed cæteras dignitates, vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt Clericos alioquin idoneos, & 22. annos non minores eſſe aſciſcendos, ſtatuit Trid. *dict. cap.* 12. *verſ. ad cæteras*, ut omnes docent, ibi cum infinitis Barboſa *dict. cap.* 21. *n.* 50. dicit debere eſſe completos, alios Doctores referendo, qui dicunt ſufficere inceptos: & *num.* 51. ſine difficultate procedere in Eccleſiis Cathedralibus in Collegiatis, ſeu aliis inferioribus Eccleſiis, remanere in diſpoſitione juris communis; etſi Garcia *dict. cap.* 4. *p.* 7. *num.* 59. & 62. *cum ſequentibus*, exiſtimet eoſdem annos 22. requiri ad Dignitates in Collegiatis. Verùm cum jam de his latè locutus ſim *in dicto cap.* 1. *ſub quæſtione* 1. & ſupra *hoc titulo, quæſtione* 1. ideò amplius non exorno.

17 His ſic præhabitis jam ad difficultatem propoſitam *in principio*, reſpondeo diſtingui, & differri inter ſe, Dignitatem, Officium, & perſonatum.
18 † Quia Dignitas annexum habet officium, vel rerum Eccleſiaſticarum adminiſtrationem cum juriſdictione etiam in modicis cauſis, Ojeda *de incompatibilit. beneficiorum p.* 1. *cap.* 7. *num.* 1. Sbrocius *de Vicario Epiſcopi lib.* 2. *quæſt.* 27. *num.* 15. Moneta *de conſervatorib. dict. cap.* 5. *num.* 84. & Barboſa *dict. cap.* 21. *de Jure Eccleſ. p.* 1. *à num.* 20. & 22. dixit quod habere Dignitatem, eſt habere juriſdictionem in ſoro exteriori, quam olim omnes habebant; etſi hodie aliqui, & non omnes ſecundùm conſuetudinem aliquarum Eccleſiarum aliquam habeant, intelligens cum multis procedere in Eccleſiaſtica juriſdictione in foro exteriori, & de ea, quæ eſt perpetua; id eſt annexa perſonæ, ratione Dignitatis, vel beneficii, quod quis in titulum perpetuò obtinet, Moneta *dict. cap.* 5. *n.* 41. Patianus *de prob. dict. cap.* 27. *num.* 8. † Et ad- 19
dit Barboſa *num.* 14. quandoque officium ſimplex cum perpetua rerum adminiſtratione vocari Dignitatem ſecundùm conſuetudinem Eccleſiarum, quamvis de jure communi Dignitas non vocetur, ut Theſauraria, Scholaſtria, Cantoria, & aliæ ſimiles, quæ potius officia ſunt.

Nunc verò cum ſciveris quid Dignitas, quid 20
Perſonatus ſit, ſcies Officium etiam ſimplex eſſe in Eccleſia diverſum à Dignitate, & Perſonatu, colligunt Doctores *ex cap. quia ſæpè, & cap. fin. de præbend. lib.* 6. Imola *in cap. de multa de præb. num.* 40. *verſ. Officium verò*, Patianus *de prob. dict. lib.* 2. *cap.* 27. *num.* 27. Moneta *de conſervatorib. dict. cap.* 5. *num.* 86. inferentes officium non eſſe Dignitatem, etiam ſi haberet quis ratione officii adminiſtrationem aliquarum rerum, ſine tamen aliqua prærogativa in choro, & in Capitulo, ultra alios ſui ordinis, † Ut eſt Sacriſta, vel quando Offi- 21
cium habet onus annexum ſine honore, & ſine prærogativa honoris. † Ut ſunt Syndici, Advo- 22
cati, Procuratores, Caſtaldi Æconomus, & Vice-Dominus; & addit Patianus procedere etiam ſi tale officium eſſet perpetuum. † Etenim Cuſtos, 23
Sacriſta, vel alius qui de conſuetudine haberet dandi diſtributiones præſentibus, & eas ſubtrahendi abſentibus, & non intervenientibus Officiis Divinis, ut ſunt Punctuarii in choro, quia hæc eſſet potius ſimplex ſubtractio, quàm præminentia, vel poteſtas ſuſpendendi, † ait tamen *num.* 30. 24
& cum aliis Barboſa *dicto cap.* 21. *num.* 30. quod ſi Officio eſſet annexa Dignitas, diceretur habere Dignitatem, *ex l. honor. in princ. ff. de muner. & honor.* idemque eſſe quando in officio concurrunt ea ſigna, quibus Eccleſiaſtica Dignitas decernitur: nam tunc ſtricta appellatione Dignitatis certum eſt officium contineri ipſum, ſicut & ipſe perſonatus continetur; quia & jura quandoque officium appellant Dignitatem, vel Perſonatum, ut poſt alios concludit Germinianus *in dict. cap.* 1. *de conſuet. lib.* 6. *num.* 8. *verſ. ex his decidttur de officio*, † 25
quem refert Patian. *dict. cap.* 27. *num.* 34. ubi *n.* 37. ſubdit, quod omnis, qui habet aliquod onus, vel curam, ſeu adminiſtrationem, aut cuſtodiam, largo modo dicatur habere officium. † Unde 26
multis comprobat Barboſa *dict. cap.* 22. *à num.* 32. Præpoſituram, Primiceriatum, plebaniam Prioratus, & Decanatum acceptum pro ſimplici beneficio, Cantoriam, Theſauriam, & alias de jure præter Archidiaconatum, & Archipræsbyteratum, ut jam *ſupra* dixi, eſſe tantum officia, & non dignitatas. † Imò idem Barboſa *d. c.* 21. *n.* 23. quòd 27

Vicarius

Vicarius Epiſcopi, qui habet juriſdictionem,
non habeat propterea Dignitatem, ut infra vide-
tur *in titulo de officio Vicarii*: tamen de præfatis
officiis in Cathedralibus conſuetudine receptum
eſt, ut dixi, eſſe Dignitates.

28 Pro complemento notabis primò ut nullus ad
Dignitatem Eccleſiaſticam ſit recipiendus, niſi
qui eo ordine ſit inſignitus ſacro, quem Dignitas
illa requirit, aut ſit initiatus, aut in tali ætate, ut
infra tempus à jure ſtatutum valeat initiari, juxta
Trid. *in c.4. ſeſſ.23.* verſ. *nec alii* Moneta *de diſtri-
but. quotidian. quæſt.*19. *à num.*9. Seraphin. *deciſio-
ne* 318. *num.*5. Etenim in omnibus Cathedralibus
Eccleſiis, debent Dignitates, aut Præbendæ
habere ordinem annexum Presbyteri Diaconatus,
aut Subdiaconatus, ut habetur in Trid. *dict.
ſeſſ.* 24. *c.* 12. de quo latè idem Barboſa *ibi*, & de
Canonicis *c.* 26. *per totum*.

29 Secundò notabis, ut quamvis olim attenta
diſpoſitione textus *in cap. unico, hujus tituli lib.* 6.
poſſet Epiſcopus diſpenſare, ut qui vigeſimum
ſecundum annum compleverit, ſi aliud non ob-
ſtet, Canonicus queat obtinere Dignitates, &
perſonatus, quibus cura non imminet animarum:
tamen cum ætas illa 22. annorum ſit determinata
à Trid. Concilio in *dict. cap.* 12. *ſeſſ.*24. jam ſuper
illa non poſſe Epiſcopum diſpenſare, docent Di-
dacus Narbona *dicto anno* 22. *ſub num.* 12. Nico-
laus Garcia *part.*7. *dict. cap.*4. *num.*71. Sigiſmundus
à Bononia *de electione dub.* 62. *num.* 9. Riccius *in
deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neap. deciſ.* 309. *p.* 4.
num. 9. Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dicto cap.* 21.
30 *num.* 52. † qui *à num.* 54. ſcribit quod proviſi de
Dignitatibus & Canonicatibus in Eccleſiis Ca-
thedralibus, tenentur à die adeptæ poſſeſſionis,
ſaltim intra duos menſes fidei publicam profeſſio-
nem emittere orthodox. in manibus ipſius Epiſ-
copi, vel ejus Generalis Vicarii, & ſpondere ſe
permanſuros in obedientia Romanæ Eccleſiæ;
imò & jurare debeant, idque etiam fieri in Ca-
pitulo, ut decrevit Trid. *in dicta cap.* 12. de quo
latiſſimè dixi *infra ſub c.* 4. & 5. *de jurejur.* & ibi
quæſt. fin. ubi leges.

31 Ad tertiam quæſtionis partem de receptione
Canonici Doctoralis, Magiſtralis, & Scripturarii,
proviſio ergo harum præbendarum nemini du-
bium eſt, ut pertineat ad Epiſcopum, & Capi-
tulum Eccleſiæ Cathedralis cujuslibet, ubi ſunt
erectæ abſque ullà reſervatione Pontificia, de
quo, & de earum officio ſingulari non diſputo.
32 † Sed breviter dico, ut Doctoralis Canonici offi-
cii, ſit præcipuum munus, lites, & jurgia repa-
rare, dirigere, atque defendere. Canonici Ma-
giſtralis ſit ſuum munus prædicare; & illæ duæ
Præbendæ fuerunt in qualibet Eccleſia ex aliis
communibus ſic mutatæ, & erectæ, ut latiſſimè
alloquitur Nicolaus Garcia *part.*5. *de beneficiis c.*14.
ubi agit de erectione, & proviſione harum per
Bullam Sixti IV. & ſchedulam motus proprii Leo-
nis X. ac litteris ſuper eo expeditis, quas ponit ad
33 litteram, quod eſt commune. † Canonici lecto-
ralis officii, qui vocatur de ſcriptura; eſt, ut legat
ſtudentibus in aliquo Gymnaſio Eccleſiæ, cujus
creatio, & erectio fuit facta per Triden. Conci-
lium, de quo idem Garcia latè *ſupra dicta* §. 1. *à
num.* 153. & multi poſt eum; & licèt antiquitùs
dubium eſſet, an aliquando remaneret in provi-
ſione Pontificis, Litteris, & Bullis expeditis. Sed
jam hodie in praxi habetur provideri ab Epiſ-
copo, & Capitulo publico concurſu, ſicut Ca-
nonicatus Doctoralis, & Magiſtralis. † Item etiam 34
Pœnitentiarii Canonici officium eſt confeſſiones
audire volentium illi confiteri Sacramentaliter:
& hujus Canonicatus proviſio, licèt à tempore
ſuæ creationis, quæ fuit facta in Trid. Concilio,
fieret à Papa, uti hodie video Salmanticæ Cano-
nicum Doct. D. Melchiorem de Albiſtu Pœni-
tentiarium in illa Eccleſia Romæ proviſum. Ta-
men jam hodie hæc præbenda providetur ab Epi-
ſcopo, & Capitulo in publico concurſu, ſicut &
cæteræ jam dictæ.

Cum ea tamen differentia quod ſi proviſio hu- 35
jus contingat fieri in menſe Papæ reſervato, te-
neatur proviſus, ut admittatur ad poſſeſſionem,
& fructuum perceptionem, Litteras, & Bullam
expedire, cumque tunc admittetur ad poſſeſſio-
nem, ſicut cæteri alii Canonici ordinatu, qui
cum Bullis veniunt de Roma proviſi; cumque
de earum præbendarum, & beneficiorum provi-
ſione per concurſum, & obligatione alibi *ſub tit.
de conceſſ. Præbenda*, loquar latè; ideò nunc tan-
tùm agam de ætate prærequiſita ad prædictos
Canonicatus.

Etenim quoad Canonicatus Doctoralis, Magi- 36
ſtralis, & Lectoralis exiſtimo dicendum nihil dif-
ferre ab aliis Canonicis, & Dignitatibus, de qui-
bus jam dixi in hoc textu *ſub quæſt.* 1. in verſ. *ad
quintam*, aliqua in principio hujus quæſtionis,
& nonnulla etiam *in cap.* 1. *hoc tit. ſub quæſt.* 1.
Quare ſicut ibi dixi de cæteris Canonicis, & Di-
gnitatibus, ut requirant ad minus ætatem anno-
rum 22. vel quod eam habeant quam quælibet ex
ſua inſtitutione ordinem ſacrum habet annexum,
ut ſi ſit Presbyteralis, habeat inceptos annos 25. ſi
autem Diaconalis annos 23. ſi Subdiaconalis an-
nos 22. ut ibi dixi, & patet, quia cum nullibi ad
proviſionem prædictarum Præbendarum ætas alia
decreta ſit, evenit ut ſic eligendi ſint in ea, quam
debent habere cæteri alii Canonici, juxta determi-
nationem Concilii Trid. *in dict. c. p.*12. *ſeſſ.*24. *de
reform.* & ſic ſolet in Eccleſiis practicari, cum in
ea ætate poſſit habilitas ſcientiæ, & morum haberi
in ſic eligendis, ut ſæpè videmus literatos, & Præ-
dicatores, & publicè legentes in ſcholis; imò Epiſ-
copo, & Capitulo electoribus prævio publico exa-
mine inter coopppoſitores concurrentes ſatis appa-
ret, de litteratura, ac prudentia cujuslibet præten-
ſoris, & maximè electi tunc Canonici.

Specialiter autem in proviſione, & electione 37
Canonici Pœnitentiarii fuit à Trid. Concilio de-
terminata ætas annorum quadraginta *in cap.*8. *ſeſ-
ſione* 24. *de reform.* de cujus intellectu communi-
ter ſcribentes, ibi Gutierrez *Canon. lib.*1. *c.*26. *n.*40.
Garcia *de benefic. part.*7. *cap.*4. *n.*32. & latè *dicta
part.*5. *cap.*4. §. 1. idem Barboſa *de Canonicis, c.*26.
*num.*10. Vaſquez *de beneficiis, cap.*3. §. 2. *dub.*3.
numero 23. Filliucius *de ſtatu Clericor. dict. tract.*4.
cap. 5. *num.* 25. Beda *de incompatibilitate benefic.
1. parte, cap.* 24. *numero* 18. & alii communiter;
& licèt dubitetur quare in iſto Canonico, & non
in jam relatis tanta exigatur ætas. † Et quare in 38
Epiſcopis ſufficiat ætas annorum triginta, cum
longè excedat in dignitate, & officio. Reſ-
pondetur ea mente Concilii; ideò procedere,
quia cum officium Pœnitentiarii ſit audire con-
feſſiones omnium ad ſe concurrentium de toto
Epiſcopatu, oportuit, ut maxima prudentia,
& honeſtate vigeret, quæ in illa ætate matura

Potius reperitur, juxta quæ adduxi, *in Rub. ſupra*, cum egi de Epiſcopi ætate, quod onus, non ſic adeſt reſpectu Epiſcopi, aut cæterorum Canonicorum, quorum munus eſt externa gubernare.
39 Pœnitentiarii verò interna conſcientiæ. † Nec tunc obeſt ſi dicas officium Rectoris curati, ſeu Parochi deſiderare eandem ætatem quadragenariam, quando videmus ex jam dictis, *in hac quæſtione* & *q.* 1. ſufficere in eo annos 25. Sed reſpondetur Parochi obligationem eſſe limitatam, ad paucos ſubditos, & ſibi cognitos, nec includere caſus reſervatos: quod non ſic contingit in Canonico Pœnitentiario, & qualiter, bene expenduni citati, & idem Barboſa cum multis, *in Bullario*, verbo *Pœnitentiarius*, & eadem repetit *in collect. deciſ.* 581. ubi videbis: leges etiam Nar-
40 bonam *anno* 40, *q.* 1. † qui ex Nicolao Garcia *ſupra num.* 35. dicit cum aliis requiri illos annos quadraginta completos, nec ſufficere attictos contra Azor. *inſtit. moral. p.* 2. *lib.* 6. *q.* 6. *ad finem*, in praxi tamen video quod Eccleſiæ Cathedrales ſolent in edictis diſpenſare uſque ad annos triginta; etſi revera concurrente oppoſitore ætatis 40. & habili ſoleant illum eligere dum habilis reputatur, & in facti contingentia ego amiſi Præbendas Pœnitentiarias Eccleſiæ Tudenſis, & Placentinæ, cum eſſem in opinione populi habitus, ut Canonicus illico ibi eligendus, & in fine anni 1657. vidimus in Eccleſia Toletana non fuiſſe admiſſum ad oppoſitionem Pœnitentiariæ D. Sanctium de Arango Canonicum Magiſtralem Divi Jacobi ob non impletum annum 40. Alia, & de proviſione hujus Præbendæ dico, *ſub tit de conceſſione Præbendæ.*

QUÆSTIO III.

Dignitas Sacerdotalis, & Eccleſiaſtica, an liberet filium à Patria poteſtate? an Cardinalitia Dignitas? Et an Monachus liberetur? Et an matrimonio inito? an Judicatura liberet.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopalis Dignitas liberat à patria poteſtate filium.*
2 *Sacerdotii Dignitas quoad ſpiritualia liberat à patria poteſtate filium, non quoad temporalia*, n. 3. & 4.
5 *Cardinales liberantur à patria poteſtate in his, quæ ſibi ſunt commoda, non ut amittant jus ſuorum heredum*, & n. 7.
6 *Conſiliarii Regii liberantur à patria poteſtate.*
8 *Filii familias teſtari non prohibentur de his, quæ habebant antequam fierent Cardinales vel quæ haberent à conjunctis ſanguine.*
9 *Monachus etiam ſolo ingreſſu liberatur à patria poteſtate, dum non exiit à Religione*, n. 10. 11. & 12.
20 *Monachus retinet ſuitatem.*
13 *Filius matrimonium contrahens in forma Eccleſiæ poſt benedictiones nuptiales, liberatur à patria poteſtate.*
14 *Filia, marito mortuo, non revertitur ad Patriam poteſtatem.*
15 *Filii à patria poteſtate non liberantur jure Romano, & Partitarum, matrimonio contracto, niſi quando matrimonium per coemptionem contractum eſſet, ut numero* 16.
17 *Filii jure Cataloniæ liberantur à patria poteſtate per matrimonium de conſenſu parentum.*
18 *Pater favore matrimonii amittit partem dimidiam adventitiorum, & totum uſumfructum.*
19 *Filius, Judex, Auditor, ſeu Magiſtratus liberatur à patria poteſtate.*

OCcaſione gloſſæ verb. *ſeipſas*, ibi † *Qui enim in Prelatum eligitur, non debet eſſe ſub patris poteſtate*, agunt hic Doctores docendo quod 1 Dignitas Epiſcopalis liberat à patria poteſtate, ut tenent Gutierrez *in §. ſui, inſt. de hæred qualitate à n.* 10. Molina *de juſtitia, & jure, tract.* 2. *diſp.* 229. *verſ.* 6. Joannes Garcia *reg.* 199. *in princ.* Rebellus *de obligat. & Juſt. p.* 2. *libro* 1. *quæſt.* 8. *numero* 60. *verſ.* 8. Gregorius *in l.* 65. *tit.* 5. *p.* 1. cum aliis Barboſa *hic num.* 3. unde infertur ad diſputandum de dubiis propoſitis.

Ad primam ergo difficultatis partem, etiam 2 nonnulli Doctores per gloſſam hic *ſupra* verbo, *ſacer ordo*, exiſtimant filium ſacerdotem factum, eo ipſo liberari à patria poteſtate: ſic Mieres, *de Majoratib. p.* 4. *limit.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 5. Spino *de teſtamentis gloſſa* 4. Rubric. *num.* 21. Moden. *de juriſdict. p.* 4. *cent.* 1. *caſu* 27. *num.* 5. & ante eos Barthol. *in l. patre furioſo num. fin. ff. de his, qui ſunt ſui*, Baldus *in l. apud hoſtes num.* 6. *cod de ſuis, & legitimis hæred.* & hoc argumento textus noſtri, † 3 Sed contrarium probat expreſsè, *in authent. Presbyteros cod. de Epiſcop. & clericis cum communi*, Covarruu, *in cap. quia nos num.* 5. *de teſtament.* Azevedus *in l.* 8. *tit.* 1. *recop. num.* 2. cum aliis Pichard. *in §. fin. numero* 9. *inſtit. quibus mod jus patr. poteſt. ſolvitur*, Ferdinandus Perea *de excuſandis parentibus ob numerum liberor, numero* 72. Gutierrez *in dicto §. ſui numero* 8. Molina *dicta diſputatione* 229. *verſ. ſextus in medio*, Valaſcus *conſuet.* 108. *à numero* 6. Caldas Pereira *in l. ſi curatorem*, verb. *luſis num.* 130. Rebellus *ſupra numero* 60. *verſ. ſed quid*, Sanchez *in decalogum lib.* 4. *cap.* 33. *numero* 37. Perez *in l.* 1. *gloſſa* 1, *pag.* 65. *colum.* 2. *ad finem tit.* 2. *lib.* 1. *ordinam.* † Verum Gutierrez *de* 4 *tutelis lib.* 3. *cap.* 32. *num.* 5. Gracian. *dicta regula* 198. *numero* 5. & Barboſa *hic, num.* 4. *in fine*, reſpondent cum diſtinctione, ut prima opinio procedat quoad ſpiritualia, & mihi probatur argum. textus, *in cap. fin. de judiciis lib.* 6. ſiquidem ibi minor reputatur major in Eccleſiaſticis in caſu, de quo ibi. Secunda opinio procedat quoad temporalia: & ſic idem Joannes Gutierrez *in dict. §. ſui numero* 9. cum Jaſone *in dicta l. Patre furioſo colum. fin.* Joanne Oroſcio, *numero fin.* dixit, non exire clericum à patria poteſtate, procedere, non quoad ſpiritualia, quia ipſorum reſpectu non retinent patriam poteſtatem.

Ad ſecundam partem quæſtionis, an Dignitas Cardinalitia liberet filium à patria pote- 5 ſtate, & jam relati Covar. & Azevedus, quos ſequi videtur Pichardus, *dict. num.* 9. *in fine*. dicunt liberari ex gloſſa ſingulari in *extravaganti*

excerta-

execrabilis, verb. *ſublimitatem*, *de præbend.* &
ego ſic tenendo addo Zechium *de Repub. Chri-
ſtiana tit. de Cardin. n.9. privil.*8. ubi ſic ait: Car-
dinales liberantur a patria poteſtate in his, quæ
ipſis ſunt commoda, non ita tamen ut admittant
jus ſuorum hæredum; quod probatur ex dictis de
Dignitate Epiſcopali, quæ minor eſt Dignitate
Cardinalitia, uti dixi *ſupr. in Rubr. ſub quæſt. 2. in*
6 *fine*, † & ex eo quia ſi revera gaudent eo privile-
gio, qui à conſilio ſunt Regi, aut Imperatori,
quanto magis illo gaudere debent, qui à conſilio
7 ſunt Summo Pontifici. † Quare ſic tenendo
Chuchus *inſtit. Can. lib. 2. tit. 4. num.* 87. ait Cardi-
nales ita frui prædicto privilegio, quod abſolvan-
tur à patria poteſtate; non tamen ut jura ſuorum
hæredum amittant, ſed hactenus duntaxat, qua-
8 tenus ipſis futurum eſt commodum. † Et hinc
quod filii familias teſtari non prohibeantur de bo-
nis, quæ habebant prius, quam efficerentur Car-
dinales, vel quæ ad eos pervenerint à conjuncta
ſanguine: & ſic tenentes addo Lancellorum *in
templo Judicum lib. 2. cap. 2. de Card.* §. 3. *num.* 26.
Laudem. *de Cardin. p. 2. quæſt.* 80. Manfredum *de
Cardin. cap. 8. privil.* 8. Dianam *p. 5. tract. 2. reſ.* 31.
Alban. *de Cardin. quæſt. 42. privileg.* 27. Anaſtaſ.
Germon. *de indultis Cardin. §. quod in Romanam*,
num. 3. Molinam *dict. diſp.* 229. *num.* 8. Azorium
*tomo 2. inſtitut. mor. libro 4. cap. 3. quæſt. 20, pri-
vilegio* 11.

9 Ad tertiam quæſtionis partem de Monacho,
dixerunt Antonius de Butrio *in auth. ſi qua mulier
cod. de Sacroſanctis Eccleſ.* Speculator *in tit. de tu-
tela* §. 1. & 2. ut non liberetur, & dixit communem
eſſe opinionem, Matheſilanus *in tract. de ſucceſſion.
ab inteſtato*. Sed abſolutè, & concludenter alii
multi reſolvunt per ingreſſum Monaſterii libera-
ri filium à Patris poteſtate, Anton. Gomez. *in l.
48. Tauri num. 7. in fine, verſ.* 4. Gregor. *in l.* 14.
tit. 18. p. 4. verbo *para obiſpo*; & multi alii, quos
refert Zevallos *in pract. commun. quæſt.* 889. per
doctrinam textus *in dict. cap. fin. de jud. lib.* 6. &
gloſſæ *in l. ſi ex cauſa fin. §. Papin. ff. de minor.* ubi
Bartol. Albericus, & Baldus, tenet Felinus *in c.
in præſentia de prob. num.* 25. Quæ ſententia ab-
ſolutè ſumpta, etiam de nondum profeſſo, vide-
tur comprobari ex multis, quæ ibi tractavi, quæ
10 legere poteris. † Et ſic tenendo cum aliis Gutier-
rez *in dicto §. ſus à num.* 35. dicit ut nihilominus
retineat Monachus ſuitatem per textum *in l. Deo
nobis, §. hoc etiam*, ibi: *Sibi defendant*, *cod. de
Epiſcop. & Clericis*, referens multos ſic tenentes,
11 *num. 36. & 37.* † Sed Accurſius *in dict. l. ſi ex cauſa
§. Pompon.* verb. *cum ſtatum*, ubi Bartol. & cæteri,
Covarr. & Azeved. *ſupr.* Pichard. *in dict. §. fin. qui-
bus mod. jus patrin poteſt. ſolvitur*, videntur tenere,
ut tantum per profeſſionem Religionis diſſolvatur,
12 non per ingreſſum. † Ego tamen quoad ſpiritua-
lia exiſtimo, quod dum non exiis à Religione
idem contingat ſolo ingreſſu, ex doctrina eorum,
quæ adduxi *in dict. cap. in præſentia*.

13 Ad quartam quæſtionis partem de filio, qui
matrimonium contraxit, hodie de jure Regio diſ-
ſolvi, diſſolvi cum ſolemnitatibus, & velationibus
Eccleſiæ ſui juris ſtatim efficit, ut docet *lex* 47.
Tauri, ibi: *el hijo, ó Hija caſado y velado ſea
avido por emancipado en todas las coſas para ſiem-
pre*, & *in l. 48. l. 8. l. 9. tit. 1. lib. 5. recop.* & videtur
probari *ex l.* 8. ibi, *o eſtando en ellos fueren caſados*,
tit. 11. lib. 1. fori & *in l.* 7. ibi, *anteque caſe*, *tit.* 4.
lib 3. *fori*. Gutierrez *lib. 2 pract. cap.* 9. Barboſa *in*
Formoſa de Offic. & ſacris Eccleſ. *Tom. I.*

l. 2. §. quod ſi in patris ante num. 1. ff. ſoluto matrim.
Pichardus cum aliis *in dicto §. fin. num.* 2. ubi *num.*
6. & 8. ſcribit quid de jure Romano. † Et omnibus 14
addo Ricciium *collect.* 1986. ubi quod non reverti-
tur filia in patris poteſtatem marito mortuo.

Dubium verò eſt, num prædicto jure Romano- 15
rum antiquo abſolute non liberarentur filii à pa-
tria poteſtate poſt matrimonium *ex l. inter 6. §.
filius familias*, *l. marito 24. §. cæterùm*, *l. filius fa-
milias 37. ff. ad legem Juliam de adulter. l. 1. in fine*,
& *l. ſequenti*, *ff. de liberis exhibendis*, *l. 2. §. quod ſi
in patris*, *l. quoties 29. ff. ſoluto matrim. l. 3. l. ſi ut
proponis 7. cod. de nuptiis*, *l. in uxorem cod. de con-
ditionibus inſertis*, ubi Doctores, & principaliter
Baldus, ac Riccius *dict. collect.* 1986. *l. filia licet* 12.
cod. de collationibus; imò & de jure Partitarum
noſtri Regni *l. 1. tit. 17. p. 4.* cum aliis, quæ conge-
ſſit Tiraquellus *in legibus connubial. l. 1. ex num.* 1.
etiamſi eſſent ſexagenarii, gloſſa *in l. fin. §. pupillus*,
verbo *pupillus*, *ff. de obligationibus*, & *actionib.* † 16
Sed adhuc de prædicto jure fuit modus, quo fi-
lius, ſeu filia dediti in matrimonium liberarentur
à patria poteſtate, utpote ſi matrimonium per co-
emptionem contractum eſſet; quia dicto jure Ro-
manorum tunc fiebat, ut non ſolùm uxor in mari-
ti poteſtatem tranſiret, verùm ei ſuus hæres fie-
ret, ut explicuit accuratiſſimè Othomanus viden-
dus, *inſtit. de Senatuſconſ. Tertul.* Tiraquel. *ad le-
ges connub. lib. 4. ex num* 5. Guevara *ad Topica, Ci-
ceronis* §. 8. *ex num.* 3. & ut à paucis animadver-
ſum ſcribit Pichardus *in dict. §. fin. inſtit. qui-
bus mod. jus patriæ poteſt. ſolvitur*, *numero* 6.
& 8.

Et ſic Cancerius *in deciſ.* 10. *de emancipatione*, 17
docet de jure Cataloniæ per contractum matri-
monii de conſenſu parentum filios liberari à pa-
tria poteſtate, nec matrimonio diſſoluto filiam
non revertere in poteſtatem patris, dixit Boërius
deciſ. 197. † imò idem Cancer. *ſuprà*, quem ſe- 18
quitur Riccius *dict. collect.* 1986. *in fin.* credit in
prædicto noſtro caſu favore matrimonii perdere
Patrem, non ſolùm dimidiam partem adven-
titiorum fructuum, verùm, & totum uſumfru-
ctum.

Iterum dubium ſe ſe offert, nùm filius judex, 19
Auditor, ſeu Magiſtratus Regis creatus, libere-
tur à poteſtate paterna? in quo reſpondebis affir-
mativè per aliquid ſupra notatum, *in verſ. ad
ſecundam partem*, ubi dixi *de Cardinali*, & ube-
rius ſic poteris conſiderare applicando doctrinam
textus *in dicto cap. fin. de judiciis lib.* 6. de cujus
intellectu dixi *in Rubr. infra de re jud. quæſt.* 4.
num. 22. & applicabis quæ ſcripſi *infra in cap.
9. de judic. quæſt.* 11. ubi egi de ea: *An filius
poſſit eſſe judex in cauſa patris ſine ejus licentia*,
& alibi tradita; quibus abſolvo materiam hujus
textus.

Ad Text. in Cap. Eam te. IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Indignus ſcientia, moribus, vel ætate, non debet aſſumi ad regimen Eccleſiæ.*
2 *Eccleſias duas habens, alteram dimittere cogitur, niſi ſint tenues.*
3 *Beneficiorum incompatibilitas remiſſivè.*
4 *Scientia beneficiandi quæ remiſſivè. Et ad Curatum, n. 5.*

1 Littera textus noſtri videtur duplicem concluſionem aſſignare, cum in ejus principio uſque adverſ. *ſed etiam*, dicit, ut non debeat aſſumi ad Regimen Eccleſiæ indignus ſcientia, moribus, vel ætate; quare adjunges quæ ſupra ſcripſi, *ſub tit. de ſcrutinio ordine ſaciendo*, ubi de examine
2 prærequiſito. † Secunda verò concluſio aſſignatur, *ſub dict. verſ. ſed etiam*, ubi cum cavetur de incompatibilitate beneficiorum, de qua plura jura loquuntur, quæ ſolent a ſcriptoribus congregari in repetitione textus *in cap de multa 28. de præb. & cap. dudum 52. de electione*, dicit Pontifex hic, ut qui habet duas Eccleſias, alteram dimittere cogitur, niſi ita fuerint tenues in ſubſtantia, ut proprios ſacerdotes non poſſint convenientes ale-
3 re. † Ex quibus ſeſe offerebat longè tractare, de beneficiis, & officiis, in quibus datur, aut non, incompatibilitas. Verùm quia hujus tractationis propria ſedes eſt *in dict. cap. de multa de præbend.* ideo
4 ad ibi dicta te remitto. † Cumque etiam de ſcientia beneficiandi hic eſſet operæ pretium tractare, item adjunges quæ longè ſcribo *in cap. grave nimis 29. eodem tit. de præbendis*. De ætate verò ad obtinendum beneficium curatum, ſatis, & abundè leges in dictis, *ſupra ſub cap. indecorum 3. hoc tit. & ſub cap. 1.* Et videbis quæ dico infra *in cap. cum ſit hoc tit.*

Igitur ut aliquid percipias de ſcientia, quam debet habere qui eligitur, ſeu nominatur ad curatum beneficium, videbis quæ dico infra *ſub dict. cap. cum ſit ars hoc tit.*

QUÆSTIO I.

An qui eligitur ad curatum beneficium debeat non ſolum eſſe in ætate annorum 25. verùm & quod ſit in ordine Presbyteratus inſignitus, vel intra quod tempus debeat eum ordinem recipere, ut per ſe adminiſtret? Et an Epiſcopo permitteretur de jure communi conferre beneficium curatum clerico annorum quatuordecim.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium curatum non datur, niſi conſtituto in ætate annorum 25. inceptorum cum obligatione dimittendi, & fructus reſtituendi, ſi aliter fiat*, ut numero 2. *fallit ut numero 3.*
3 *Beneficium, cui acceſſoriè Parochialis adeſt, obtineri poteſt in ætate minori 25. annorum.*
4 *Beneficium curatum non obtinetur, niſi ſaltem initiato prima Tonſura, quæ dicitur initium Clericatus.*
5 *Præſentatus ad beneficium, debet præciſè habere clericatum, ſed non ut tunc incederet in habitu Clericali, aliter tempore collationis, ut n. 6.*
7 *Conſtitutio Pii V. de habitu, & Tonſura, num obliget ipſum Papam?*
8 *Ordinari debet intra annum ille, cui conſtituto in ætate legitima, confertur curatum beneficium, alias privabitur per ſententiam, n. 9. alii tenent quod ipſo jure, n. 10. expenditur, n. 11.*
11 Cap. cum in cunctis §. inferiora de electione, cap. licet canon. de elect. lib. 6. cap. commiſſa eodem lib. 6. uſque ad finem. *Et de materia, q. 2.*
12 *Parochialis collegiata collata ei, qui Presbyter intra annum factus non fuit, non vacat ipſo jure, ut Parochialis ſimplex.*
13 *Beneficia qualificata non includuntur ſæpè ſub generali diſpoſitione beneficiorum.*
14 *Caſus qualificatus non comprehenditur ſub ſimplici diſpoſitione.*
15 *Dignitates, Canonicatus vel alia beneficia requirentia ætatem ad ſacerdotium non vacant ipſo jure; eo quod obtinens non ordinetur intra annum & n. 24. fallere videtur, n. 37.*
16 *Parochialis acceſſoriè unita, non vacat; eo quod obtinens non ordinetur intra annum.*
17 *Parochus, qui juſto impedimento, non potuit Presbyter fieri intra annum, non privatur ſuo curato beneficio, niſi culpa ſua ordinata ad impedimentum, ut n. 20. & 21.*
18 Cap. quia diverſitatem de conceſſion. præbend.
19 Cap, 1. de ætate ordinandorum.
23 *Capellania requirens ſacerdotium collata non ſacerdoti, non admittitur ipſo jure; eo quod non ordinatur intra annum, niſi monitus fecit, ut non promoveretur, idem in aliis beneficiis, n. 24.*
25 *Impedito Presbyter fieri intra annum, non datur integer alius annus, ſed tantum ea pars, in qua duravit impedimentum primi anni.*
26 *Annus promotionis ad ſacros ordines non computatur, quandocunque clericus legitimè impeditur, quominus fiat ſacerdos.*
27 *Privationis pœna non punitur non ordinatus, qui intra annum diſpenſatus eſt à Prælato ad alium terminum.*
28 *Beneficium curatum ablatum non ordinato intra annum, iterum ei non confertur.*
29 *Parochialis data in titulum, intra annum expoſcit ut Parochus ordinetur. Data verò in commendam, petit actu Presbyterum*, numero 30.
31 *Beneficia quædam ſunt, quæ conferri non poſſunt niſi actu Presbyteris.*
32 *Annus ad ordines recipiendos non currit, ſi Parochiale beneficium ſtet litigioſum in principio, ſecus ſi poſt duos menſes, n. 38.*

33 *Annus*

33 *Annus, à quo debet Parochus ordines recipere incipit à tempore ſuſcepti regiminis, & pacifica poſſeſſionis*, & n. 36.

34 *Poſſeſſor beneficii pacificus, quando quis dicatur.*

35 *Poſſeſſor pacificus beneficii non videtur, qui ſtatim in ſua poſſeſſione fuit turbatus ſecus ſi pacificè poſſedit per duos menſes*, ut numero 38.

38 *Parochia habens liberum exercitium; etſi turbetur litigio, tenetur infra annum ordinari.*

39 *Parochus morbo tali laborans, ut nequeat ordinari intra annum, excuſatur; item ille, qui adhuc durante morbo, etſi liberetur ab eo, turbatur lite*, n. 40. *fallit* n. 41.

41 *Parochus differens ordinari in fine anni, quando jam Presbyter fieri nequit, privatur; etſi tunc ei moveatur lis.*

42 *Parochus intra annum non ordinatus queit, eo non tranſacto, renunciare beneficio in ultimo die anni, ſi ſine dolo faciat*, n. 43.

44 *Annus datus Parocho ad ordinandum, non incurrit à tempore impetrationis, ſive collationis, ſed pacifica poſſeſſionis.*

45 *Poſſeſſio beneficii curati non vacat; eo quod infra annum Parochus non ordinetur, etſi poſſit per alterum Parochialis impetrari.*

46 *Parochialis collata, quæ habitu talis, eſt actu verò parochianos non habet, non vacat ob non ſuſceptum ordinem intra annum; non enim ea obligat ad reſidentiam*, n. 47.

48 *Epiſcopus nequit conferre beneficium conjunctum cura animarum agenti annos quatuordecim, etiam jure antiquo.*

49 Cap. præterea 5. de ætate ordinand.

1 AD primum difficultatis punctum, cum jam ea adductis *ſub Rub. & ſub cap.* 1. & 3. *hujus tituli*, ſatis ſuper ætate, quam debet habere habens dignitatem cum cura animarum, dictum ſit; ideò nunc breviter reſpondeo, ut qui vult obtinere beneficia curata, debeat eſſe conſtitutus in ætate 25. annorum inceptorum, juxta deciſionem textus *in cap. cum in cunctis* §. *inferiora de elect.* ſic docent Menochius *de recuperand. remedio* 15. *num.* 442. Flamin. *de reſign. lib.* 4. *quæſt.* 9. à *num.* 14. & *quæſt.* 11. à *num.* 14. Zenedus *p.* 3. *collect.* 30. n. 1. Campanil. *in diverſorio juris Canon. Rub.* 7. *cap.* 6. *n.* 29. Nicolaus Garcia *de beneficiis p.* 7. *cap.* 4. *n.* 41. Zerola in *praxi Epiſcopali p.* 1. verb. *beneficia* verſ. *ad Dignitates*, Riccius in *deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neapol.* 281. n. 1. & *deciſ.* 349. *p.* 4. Leſſius *de Juſtitia lib.* 2. *cap.* 34. *n.* 107. Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *c.* 5. *quæſt.* 1. Filliucius *tom.* 1. *tr.* 41. *cap.* 5. n. 24. Homobonus *de humanæ vitæ ſtatibus p.* 1. *cap.* 22. Maſſobrius in *praxi habendi concurſum requiſita* 10. *dub.* 11. *num.* 17. cum aliis Barboſa

2 *in paſtor. p.* 3. *alleg.* 60. *num.* 81. † idem Barboſa cum infinitis aliis *de Parocho cap.* 2. *à num.* 6. ubi ait, quod qui ante prædictos annos accipit beneficium curatum, tenetur illud renunciare, & in conſcientia fructus reſtituere, cum illius ſit incapax, ubi dicens *n.* 8. quod Epiſcopus nequit in

3 ea ætate diſpenſare, † ait n. 7. hoc limitari in habentibus Parochiales unitas, quibus ſufficit tantum illa ætas, quam requirit beneficium, cui Parochialis acceſſoriè reperitur unita, Garcia *de benef. p.* 12. *cap.* 2. *num.* 16. Gonzalez *reg.* 8. *gloſſa* 9. *n.* 4. & alii, & dixi in locis citatis.

Ad ſecundam partem ut reſpondeam præmitto 4
ut qui ad beneficium curatum promoveri cupit, debet eſſe inſignitus, ſaltem prima Tonſura, quæ præambulum eſt cæterorum ordinum, & per quam quis dicitur Clericus, & habilitatur ad beneficia, & jura Eccleſiaſtica, & ad immunitates, quibus fruuntur Clerici, juxta quæ longè dixi *ſub tit. de temporib. ordinat. & ſub tit. de judic. & foro comp.* †
Unde bene Garcia *de benef. p.* 7. *cap.* 1. *ſub* n. 39. 5
dixit quod præſentatus ad beneficium, debet præcisè habere Clericatum, ſed non requiri quod tunc præſentatus incedat in habitu Clericali, ut patet ex conſtitutione Pii V. de habitu, & Tonſura per Clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferen. &c. † qua requiritur ut 6
tempore collationis beneficiorum, ſint actu Clerici in habitu Clericali, & Tonſura incedentes, alias collatio ſit nulla, ut patet *ibi*, in verſ. *in futurum*
† Et ſic habetur in præfata conſtitutione ſequen- 7
tibus verbis: *In futurum autem, non niſi actu Clericis in habitu Clericali, & Tonſura, & militibus infra dicendis in militari incedentibus ſua propria militia, aut alia quæcunque beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſimplicia reſpectivè conferantur, aut commendentur, aut penſiones, fructuſve, aut bona Eccleſiaſtica reſerventur*: Et in fine ejus habetur decretum irritans quidquid ſecus à quoquam, quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quam conſtitutionem expendunt Vivaldus *in fine candelabri aurei*, Zechus *de caſibus reſervatis*, *caſu* 4. Garcia *ſupra dict. cap.* 1. *à num.* 15. ubi *num.* 17. refert ligare eam conſtitutionem, & ipſum Papam, cum ſit in jure poſitum ejus decretum, juxta quæ dixi *p.* 5. *de benef. c.* 1. *n.* 28. niſi Papa ex certa ſcientia contra feciſſet *per leg. quidam conſulebant* cum aliis *ff. de re jud.* de cujus virtute leges quæ adduxi *ſub cap. inquiſitioni de appellat.* & *in Rubr.* & *in cap. penult. de Confirmat. utili, vel inutili.*

Unde cum collationes beneficiorum curatorum 8
debeant dari conſtitutis in jam dicta ætate, venit ſcire, quod juxta jus noſtrum per textum *in cap. licet Can. de elect. lib.* 6. & *commiſſa eodem*, debeat Parochus in curam animarum electus intra annum à tempore collati ſibi beneficii curati ordinem ſacrum Presbyteratus aſſumere, docent latè Rebuffus *in praxi tit. de non prom. intra annum*, Navarrus in *man. cap.* 25. *num.* 11. & *verſ.* 8. & *conſ.* 1. *in antiquis, alias* 12. *in novis de reſcriptis*, Sayrus in *floribus deciſionum*, ubi *quod ignorantia non excuſat*, Ojeda *de incompatibilit. benef. p.* 1. *cap.* 24. *n.* 19. Spino *de teſtam. gloſſa* 4. *princip. n.* 68. Zerola *in praxi Epiſcop. p.* 1. verſ. *dico quarto*, verb. *beneficia*, Azevedus *conſ.* 9. *num.* 25. Zenedus ad ſextum *collect.* 30 *num.* 1. verſ. & *quidem* Squillante *de oblig. Cleric. p.* 1. à n. 101. Moria *in emporio juris p.* 1. *tit.* 1. *quæſt.* 9. *num.* 45. † Ubi intelligit textum in 9
dicto cap. licèt Can. quod neceſſariò requirat ſententiam ad omnimodam privationem per gloſſam celebrem, verb. *juſto impedimento ceſſante*, *in dicto cap. commiſſa*, Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. Riccius *collect. deciſ.* 1088. Ugolinus *de officio Epiſcop. cap.* 25. §. 2. Gonzalez *ad reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 15. n. 17. Garcia *de benef. p.* 3. *cap.* 4. *num.* 3. & *à n.* 52. cum aliis Barboſa *de officio Parochi p.* 1. *cap.* 1. *n.* 1. & *in dicto cap. licèt Can.* & *dict. cap. commiſſa*, item & in *paſtor. dict. alleg.* 6. 82. 83. † Ubi reſolvit 10
cum Gonzalez *n.* 47. & ex aliis *ex dict. cap. licèt procedere*, in tantum quod ſi quis obtinens Parochialem, non promoveretur intra illud tempus ad

Sacerdotium, Parochia vacet ipſo jure; & docent
Rebuffus, Gonzalez, Ojeda, Petrus Gregor.
Azor. & alii citati, quos itidem ſequitur idem
Barboſa *de off. Parochi dict. cap. 5. num. 9.* quibus
addo Balboam *in cap. 4. de appellat.* aliud agens *à
num. 29. & 30.* ubi ait quod ſi non promoveatur
intra annum, ſit ipſo jure iterum vacans Eccleſia,
& per illius Collatorem, ſeu Patronum poſſit ite-
rum conferri: quo caſu extremus dies anni, ejuſ-
que lapſus ſit ſpectandus, etiam ſi certum ſit in
longiore decurſu anni ante illius finem ad Sacer-
dotium promoveri non poſſe, per textum *in d. cap.
commiſſa*, & Barboſa *in dict. c. n. 9.* cum aliis ait
ut vacet ipſo jure, ſi canonicè poſſideat.

11 Sed tunc obſtat textus *in dict. cap. cum in cun-
ctis §. inferiora*, verſ. *moniti*, juncto ibi: *removean-
tur, de elect.* quatenus videtur ut non imponat la-
tam ſententiam, ſed ferendam, juxta quæ tradit
Tiraquellus *in l. ſi unquam, verb. revertatur ex num.*
132. & licèt huic difficultati ſentiant nonnulli
prædictam deciſionem procedere jure antiquo; &
ſic neceſſarium fuiſſe, ut præcederet monitio; ali-
ter verò procedere jure noviori ſexti Decret. per
textum *in dict. cap. licèt Canon.* ex verbis ibi: *Nul-
lu etiam præmiſſa monitione ſint præſentis conſtitu-
tionis authoritate privati*: Tamen revera tenen-
dum eſt cum dicto Barboſa *dict. c. 5. ſub num. 10.*
agere Pontificem *in dicto §. inferiora*, non ſolum
de beneficiis, ſed etiam de Decanatu, & Archidia-
conatu; verùm *in dict. cap. licèt* non agere de præ-
dictis Dignitatibus, nec de omnibus curatis, ſed
ſolum de Parochialibus, ut patet ex verbis ibi:
Decernentes collationes de Parochialibus. Ob id-
que cum prædicta lex ſit pœnalis, debeat obtine-
re in ſolis Parochialibus; in reliquis autem bene-
ficiis etiam curatis manere ſalvam deciſionem
Pontificis *in dicto §. inferiora*, dum monitionem,
& Judicis ſententiam requirit, ut explicat bene
gloſſa *in dict. cap. licèt Can.* quatenus dicit textum
in dict. cap. licèt Can. non habere locum, & vires
in Decanis, Præpoſitis, Abbatibus, Prioribus, &
Archipresbyteris curam animarum, ſed non Paro-
chialem Eccleſiam habentibus, juxta quæ notavi
ſub cap. 1. hoc tit. quæſt. 1. Azor. *ſupra dict. p. 2. lib. 6.
cap. 8. quæſt. 3.* Boërius 119. *num. 7.*

12 Quo ſuppoſito, infero ad caſus nonnullos, in
quibus non habet locum rigor *dicti cap. licèt can.*
Primo in Eccleſiis etiam Parochialibus, ſi collegia-
tæ ſunt, ut probat in terminis textus *in dict. c. ſta-
tutum de elect. lib. 6.* eo quod unum mixtum, quale
eſt Eccleſia collegiata Parochialis non continetur
appellatione ſimplicis, quale eſt Parochialis, de
qua ſit mentio *in dict. cap. licèt Can.* argum. textus
in l. ſi ita ſcriptum ff. de liber. & poſth. gloſſa *in d. c.*
13 *ſtatutum*, verbo *collegiatis*. † Cum in generali
diſpoſitione beneficiorum non includantur ſæpè
beneficia qualificata; Gonzalez *ad regul. 8. Cancel.*
14 *gloſſa 9. num. 2.* † Sicut nec ſub ſimplici diſpoſi-
tione comprehenditur caſus qualificatus, Valaſcus
conſ. 51. num. 51. docent in terminis Selva *de be-
nef. 2. part. quæſt. 1. num. 6.* Rebuffus *ſupr. num. 27.*
Azor. *dict. c. 8 quæſt. 4.* Navarr. *conſ. 3. de temp. ord.*
Gonzalez *gloſſa 5. §. 7. num. 12.* Gallet. *in Margari-
ta caſuum conſcientiæ*, verbo *Sacerdos ultim.* qui-
bus addo Riccium *collect. 1988. in fine*, Rubeum
deciſ. 314.

15 Infero ſecundò ut obtinentes Dignitates, Ca-
nonicatus, vel alia beneficia ſacrum ordinem re-
quirentia, non incurrant privationem ipſo jure *di-
cti cap. licèt Canon.* ſi intra præfatum annum non
ſuſceperit ordinem requiſitum, & annexum ſuis
beneficiis, cum textus ille ſolum procedat in Pa-
rochialibus, ut jam dixi, & notat Squillante *de
obligat. Cler. p. 1. num. 102.*

Nec etiam porrigi ad Parochiales Eccleſias ac- 16
ceſſoriè unitas, ut reſolvunt Rebuffus *dict. tit. de
non prom. intra annum, n. 29.* verſ. *ideòqui poſſedit.*
Boërius *deciſ. 119. num. 7.* Azor. *dict. cap. 8. quæſt. 8.*
Barboſa *dicto cap. 5. de officio Parochi num. 32.
& 33.*

Infero tertiò ceſſare etiam diſpoſitionem *dict. c.* 17
licet Canon. quando Parochus electus, juſto impe-
dimento accidente, ſine culpa ipſius ordinem Pres-
byteratus recepturus, contigit, ut intra annum
non potuiſſet ordinari, ut docet textus *in d. c. com-
miſſa*, ibi: *Tibi non currit, ſi promoveri juſto impe-
dimento*: argum. eorum, quæ adduxi *in cap. illud
8. & 10. de præſcript.* de impedimento præſcribere
docent in terminis Rebuffus *ſuprà num. 49.* Navar
conſ. 1. alias 12. de reſcriptis. Tiraquel. *de retractu
§. 53. gloſſa 4. num. 14. & 22.* Caldas Pereira *de re-
nov. emphiteuſis quæſt. 6. num. 25.* cum aliis Barboſa
dict. cap. 5. num. 17.

Huic tamen reſolutioni videtur obſtare textus 18
in cap. quia diverſitatem de conceſ. præbendæ, ibi:
Etſi culpa ſua fuerit ſuſpenſus, quo probatur impe-
dito etiam culpabiliter tempus non currere, † qui 19
redditur difficilior ex textu *in cap. 1. hujus tituli*,
quatenus ex eo, & ex gloſſa ultima, ibi dicunt
Doctores nonnulli amittere beneficium qui prop-
ter juſtam cauſam ordinari non poteſt, præcedente
ſcilicet culpa ſua. † Sed reſpondetur quod ſi culpa 20
ad caſum impedimenti ſit ordinata, procedat li-
mitatio *dicti cap. licet*; quod ſi ſufficienter non ſit
ordinata, procedat tunc deciſio *dicti c. quia diver-
ſitatem.* † Et juxta hanc diſtinctionem exiſtimo 21
intelligendam eſſe deciſionem Sacræ Congreg.
in verbis ſequentibus: *Pœna Canonicis præſcrip-
ta eis, qui intra annum Sacerdotium non ſuſcepe-
runt non habet locum in Rectore, qui intra annum
à die adeptæ poſſeſſionis pacificæ, vel intra tempus
comparuit, & ſe promoveri petiit, offerens quan-
tum in eo erat ſe paratum ad ſuſcipiendum Sacer-
dotium; ſed Ordinarius noluit illum propter illi-
teraturam, vel aliam cauſam promovere*: ſic Fer-
nandez *in examine Theologiæ mor. p. 3. c. 13. §. 5.
num. 1.* Salzedus ad Bernard. Diaz *c. 55. in princ.* &
ſic Naldus *in ſumm. verbo Parochus num. 11.* Pe-
trus Gregor. *de re beneficiar. cap. 25. num. 9.*

Idem procedere dicunt ea generali regula *dicti* 22
cap. quia diverſitatem, de Epiſcopo, qui non po-
tuit, vel noluit ordines conferre, & de infirmo or-
dinaturo ignorante, & ſimilibus, dixerunt jam ci-
tati, Rebuff. Navar. Tiraquel. Pereira, & Barboſa
dict. num. 17. 18. 19. & 20. & cum aliis *in dict. cap.
commiſſa num. 6.*

Infero quartò, ut ceſſet diſpoſitio *dict. cap. licet* 23
Can. in caſu deciſionis Rotæ 3. *de pœnis in antiquis*
per verba ibi nota, quod tenens Capellaniam re-
quirentem Sacerdotium, non privatur Capellania
niſi monitus fecit quod non promoveatur intra
annum, quia *dict. cap. licèt*, eſt pœnale, nec debet
extendi, niſi caveatur, ut *in cap. ſtatutum dict. tit.
de elect.* ſequitur Riccius *dict. collect. 1988.* in verſ.
limita primo. † Et ſic Barboſa cum aliis *de off.* 24
Parochi, abſolutè docet *dict. c. 5. num. 33. & 34.* in
omnibus aliis beneficiis.

His ergo præhabitis notabis quod ille qui legi- 25
timè impeditus intra annum Presbyteratum non
recipit, teneatur, ceſſante impedimento, non expe-
ctare

ctare alium annum integrum, ſed tantum comple-
mentum partis anni, in qua legitimè impeditus
fuit ad promovendum acquirit, Nicolaus Garcia
p.11.de benef.c.5.n.120. Navar. *conſ.1. de tempor.*
ordin. in antiquis alias de integr. reſtit. in novis
*conſ.1.*Barboſa *in d.c.5.n.19.*cum Navarro, Sayro,
26 Garcia, & Galetio *in dict.cap. commiſſa n.* 7. † Et
addit ibi *num.22.*quod annus promotionis ad ſa-
cros ordines non computatur, quandocunque
Clericus legitimè impeditur, quominus Sacerdos
creetur; Azor. *inſtit. mor. p.2. dict. lib.6. cap.8.*
quæſt.2. verſ.annus hic, *& lib.7.cap.16. quæſt.11.*
Leſſius *de Juſtit.lib.2.cap.34.dubio* 19. *num.* 100.
27 † Et docet Sanchez *in præcept. Decalogi tom. 1.*
lib.4.c.22. num. 25. quod ſi ante annum finitum
diſpenſet Prælatus in illo anno ad aſſumendos or-
dines præfixo prorogando terminum, non incur-
ratur privationis pœna, tradit Barboſa *in dicto*
cap. commiſſa num. 5.
28 Quod ſi aliquis declaretur privatus beneficio
curato; eo quod intra annum ordines non recipit,
non poterit ea vice iterato beneficium eidem con-
ferri, juxta textum *in dict.cap.commiſſa*, ibi: *Nul-*
latenus ea vice poterit iterato conferri, ut tradunt
Tyraquel. *de retr.lin.§ 8.gloſſa 7. num.* 16. & *in l.*
Boves, *§. hoc ſermone limit.1.num.* 31. *ff. de verb.*
ſignif.
29 Unde notandum eſt, ut cum ad verba textus
noſtri, ibi: *Ad curam animarum* dicat Barboſa,
n.2.& 3. ea verba eſſe intelligenda de cura actuali,
& non habituali, probans cum Copro *Communium*
*concluſ.90.num.*78. Rota *in Vicent. Prior.2. Martii*
1622. coram Manzanedo, quia verba ſunt acci-
pienda in propria ſignificatione, *l. non aliter ff. de*
leg. 3. cum citatis à Moneta *de diſtribut.quotid.p.2.*
*quæſt.*11. *num.* 10. & à Cardinali Tuſcho *tom.* 2.
30 *lit. V, concluſ.* 101. † ideò dicendum eſt ſuprà
dicta juxta intellectum *dict.cap. licèt Can.* & *cap.*
commiſſa, declarari, ut procedant in ea Parochia-
li, quæ datur in titulum: nam illa, quæ datur in
commendam, debet Sacerdoti conferri, qui ſta-
tim poſſit per ſe ipſum eidem deſervire, ut pro-
bat expreſſè textus *in c. nemo deinceps de elect.lib.*
6. ubi cum aliis Barboſa, & *in dict.c.5.de offic.Pa-*
*rochi num.4.& in paſtor.3.alleg.59. num.*23. Azor.
31 *inſtit.mor.p.2.lib.6.cap.8. quæſt.*7. † Et compro-
batur, quia ſunt quædam beneficia, quæ non niſi
actu Presbyteris poſſunt conferri, ſeu præſentari,
veluti ſi à fundatore ita decernatur, ſeu conſuetu-
dine, ſtatuto, vel privilegio id requiratur, ut do-
cent Petrus de Bayſio *in direct.elect.cap.9.p.2. n.*
3. Petrus Gregorius citati à Garcia *de benef. dict.*
7.p.c.1. à num. 57.
32 Item declaratur ut non currat annus ad ſuſci-
piendum ordinem Presbiteratus ei Parocho, ſi il-
lud beneficium habuerit litigioſum quamdiu lis
pendeat, Tyraquellus *de retr.gloſſa* 10.§.1. *n.* 27.
33 Barboſa in *dict.cap.commiſſa num.*19. † quia ut do-
cent Caldas Pereira *de renov. emphyteuſ. quæſt.* 5.
*num.*31. Azor. *p.2.lib.7.c.*16. *quæſt.*11. *inſtitut. mor.*
Barboſa *de off. Parochi dict.c.5.num.*5. annus, intra
quem debet Parochus ordines recipere, incipit à
tempore ſuſcepti regiminis, & illius pacificæ poſ-
ſeſſionis, ut probat textus in *dict. c. commiſſ.* verſ.
34 *annus autem.* † Etenim pacificam poſſeſſionem
ille dicitur obtinere, qui nedum illam tenet bene-
ficii poſſeſſionem tituli, ſeu exercitii, & curæ, ſed
etiam bonorum, & fructuum beneficii, ſeu majo-
ris partis eorum, juxta gloſſam *dict.cap.* verbo *pa-*
cificam, verſ. *licèt poſſeſſionem*, Rebuf. *in tr. de pa-*
cific.poſſeſſor. n. 168. Menoch. *remedio* 3. *de reti-*
nenda num. 582. Garcia *de benef. dict.p.11. cap.5.*
*n.*123. Barboſa *dict.cap.5.num.* 6. † qui idem *in* 35
*dict. cap. commiſſa num.*18. addit ut non videatur
adeptus pacificam poſſeſſionem, qui ſtatim in ea
fuit turbatus, ſeu lis mota, & Garcia *dicto cap.5.*
*num.*118. interpretatur gloſſam *dicti cap. commiſſa*,
ibi: *Quod ſi incontinenti*, prædictæ gloſſæ *pacifi-*
cam, qualiter verbum incontinenti intelligi de-
beat; ad quod applicabis quæ generaliter dixi
ſub cap. litteras de reſtitution. ſpoliator. Vide infra
in verſ. verum.
Itaque Sancta Congregatio Concilii cenſuit 36
eandem relatam doctrinam ſub verbis ſequentibus
13. *Septemb.* 1631. ibi: *Sacra Congregatio Cardi-*
nalium Concilii Trid. interpretum reſpondit annum
de ſe promoveri faciendo ad ſacros ordines com-
putari a die habitæ poſſeſſionis, dummodo per
proviſum non ſteterit; quominus antea poſſeſſionem
perceperit, † refert idem Barboſa *de off. Parochi* 37
c.5. ſub dict. num. 5. quatenus porrigit ad obti-
nentes dignitates, Præbendas, aut portiones,
qui infra annum initiari tenentur his ordinibus,
quos hujuſmodi Præbendæ, ſeu Dignitates re-
quirunt.
Verùm ſi proviſus de Parochiali, poſſeſſionem 38
illius aliquamdiu, id eſt, ſaltem per duos menſes
obtinuit ſine litigio, tenetur infra annum ad Sa-
cerdotium promoveri; ſufficit ergo quod ſemel
pacificè inceperit poſſidere, quamvis poſtea lis ei
moveatur, juxta gloſſam *in dict.verb. pacificam in*
verſ. ſi autem poſſeſſionem, Staphileus *de litteris*
gratiæ tit. de qualit.& ſtatu benef. § *hujuſmodi*,
Sarnen. *in reg. de triennali quæſt.*53. verſ. *& ideò*,
Petrus Gregor. *de re benef.c.25.num.* 10. Barboſa
*dict.c.5.num.*8. ſic tenentes quidquid teneat Gar-
cia *dict.p.11.cap.5. num.*118. ubi *num.* 121. refert
Sacram Congreg. Epiſcopo Beron. ſic reſpondiſſe:
Obtinentes Parochialem Eccleſiam per proviſionem
Sedis Apoſtolicæ habentes liberum curæ exercitium,
& omnium bonorum fructuum, & p oventuum poſ-
ſeſſionem; licèt in limine adeptæ poſſeſſionis prædi-
ctæ, mota lis fuerit per aliquem in petitorio tenetur
ſe promoveri facere intra annum, lite pendente; &
iterum ſic; *Quod ſi beneficium eſſet litigioſum, &*
curam animarum haberet, tenebitur obtinens, ſa-
cros ordines ſuſcipere, ſi modo liberum habeat cu-
ræ exercitium, iterum refert idem Barboſa *in dict.*
cap. commiſſa num. 21.
Et in caſu particulari idem Garcia *de benef.3.p.* 39
cap.4.num.9. refert declaratum; quod ſi Parochus
eo morbi genere teneatur, ut ad functionem ſui
Sacerdotii, nec ad res Divinas per ſe obeundas,
minus idoneus eſſe videatur, non teneatur, duran-
te talis morbi genere, ſacris ordinibus ſe initiari
facere. † Ubique poteſt ſubhumari de eo, qui 40
licèt pacificè poſſederit, ſi intra annum, in cujus
toto diſcurſu, habet, ut queat ordinari, quod ad
id non teneatur ſi durante lis moveatur ſuper be-
neficio: argum. eorum, quæ dixi *in dict.c. illud* 8.
& cap. 10. *de præſcript. de impedito præſcribere*; ſi
quidem illius anni tempus adeſt pro Parocho elec-
to ordinando.
Quod intelligo procedere, niſi ipſe cùm non 41
habeat alios ordines ſacros, ita diſtulerit ad finem
anni, quod moraliter loquendo, nullo unquam
modo queat Sacerdos Præsbyter initiari; & tunc
temporis ei moveatur lis, juxta quæ dico *infra*
q. 2. à num. 1.
Et comprobatur, quia antequam annus ſit ex 42
toto

toto elapſus, jus eſt pœnes illum, qui vult renunciare, juxta tradita per Pariſium, *de reſignat. benef. lib. 3. quæſt. 2. num. 9.* eo quod Parochialem adeptus, ſi infra annum ſacerdos factus non eſt, tuta conſcientia poteſt cedere beneficio ſuo in ultimo die anni, cum adhuc jus in beneficio habeat, Rebuffus, *in pract. beneficiali tit. de non promotis intra annum num.* 48. Salzedus ad Bernard. Diaz. *in pract. cap. 55. litt. A, in fine,* verſ. *prædicta,* ſecundùm noviſſimam impreſſionem. Azor. *inſtit. moral. dict. p. 2. cap. 20. lib. 7. quæſt. 4.* quod procedit, ut ait Barboſa *in dict. cap. commiſſa num.* 3. cum Azorio *dict. p. 2. lib. 6. cap. 8. quæſt.* 10. verſ. *quæres,* dummodo abſque dolo, & fraude id faciat: & ſic diait *num.* 4. cum Pariſio *conſ.* 19. *volum.* 4. *n.* 24.

43 † quod ſi Clericus ille in ultima die anni mortuus fuerit, beneficium illius vacet per mortem: videbis eundem Barboſam, *in dicto cap. licèt numero* 8.

44 Ex his inquam pro complemento hujus quæſtionis dicendum eſt, quod annus ſtatutus ad promotionem ordinis ſacerdotalis ei, qui beneficium curatum obtinet, non currit à tempore impetrationis, ſive collationis, ſed à tempore pacificæ poſſeſſionis ipſius beneficii, ut dictum eſt, ut tenent Tyraquellus, *de retractu lignagier.* §. 1, *gloſſa* 10. *num.* 113. juncto §. 36. *gloſſa* 3. *num.* 5. Caldas Pereira *de renovat. emphiteuſ. quæſt.* 5. *n.* 31, Azor. *inſtitution. moral. p. 2. lib. 7. cap. 16. quæſt.* 11. Barboſa *in dicto cap. commiſſa, num.* 12. *& in dict. c.* 5. *de officio Parochi num.* 5. referens utrobique ſic cenſuiſſe ſacram Congregationem.

45 Secundò dicendum eſt quod licèt hujuſmodi beneficium vacans per non promotionem ad ſacerdotium intra annum, poſſit per alterum impetrari, poſſeſſio tamen in conſcientia non vacet, quouſque ſpolietur, ſecundùm Henricum, *in ſumma lib.* 10. *c.* 23. §. 5. *juncto commento litera V.* Garciam *de benefic. dict. p.* 11. *c.* 10. *n.* 34. Anton. Ricciul. *de jure perſon. extra gremium Eccleſ. exiſtent. lib. 7. c. 5. numero* 33. Barboſa *de officio Parochi dict. c. 5. num.* 12.

46 Tertio dicendum eſt juxta relata ſupra *in verſ. unde,* quod qui Eccleſiæ Parochiali habitu tantùm, & non actu Parochianos habenti præficitur, non teneatur lege, quæ lata eſt *in dicto cap. licèt canon. de elect. lib.* 6. ut intra annum debeat Præsbyter fieri, Rebuffus *in praxi beneficiali tit. de promotis intra annum n.* 34. Fredericus *conſ.* 183. Navarrus *conſ.* 4. *de præbendis in antiquis.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. c. 8. q. 9. & lib. 9. c. 3. quæſt.* 14. verſ. *quæſtionis dubia eſt,* Rota apud Farinac. *part.* 4. *ſua praxis crimin. deciſ.* 112. Anton. Ricciul. *de jure perſonarum extra gremium Eccleſ. exiſt.*

47 *lib. 1. cap. 14. num.* 2. † Ubi *num.* 4. ſubdit hujuſmodi Parochialem, habito reſpectu populi non obligare ad reſidentiam, nec ad ſacerdotium nec inducere incompatibilitatem.

48 Ad tertiam quæſtionis partem, reſpondeo non poſſe Epiſcopum conferre annum decimum quartum tantum agenti beneficium conjunctum curæ animarum, etiam jure antiquo; ſiquidem *in cap. cum in cunctis* §. *inferiora de elect.* de quo late dixi, *ſub cap. 1. & c. 3.* cum per Concilium Lateranen. fuerit ſtabilitum ſimilibus beneficiariis pertinere ætatem annorum 25. Et videtur colligi ex textu in *dicto cap. licèt can.* nam cum ibi, ut jam dixi, decernatur, ut intra annum Parochus electus fiat Presbyter, & ad Presbyteratum deſideretur prædicta ætas, ut diai in noſtra Rubrica, ſequitur, ut nullo modo poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut docent Azor, cum multis, *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. c. 6. q. 9.* verſ. *cæterùm.* † Nec probat contrarium 49
textus *in dicto cap. præterea 5. hoc tit.* quo Archidiacon. Monachus, & Innocent. quos refert Joannes Andreas, *in c. 1. hoc tit. lib. 6.* contrarium dixerunt; quia reſpondetur, quod etſi *in dict. cap. præterea,* conſtitutus in minoribus poſſit diſpenſativè ad regimen Eccleſiæ Parochialis aſſumi: tamen ibi ſubjungit, dum talis ſit; ut intra breve tempus fiat Presbyter, dicit Barboſa, *ibi num.* 2.

QUÆSTIO II.

An ſi Parocho electo, & pacificè poſſidenti, occurrat impedimentum in fine anni, quominus ordinari queat, excuſetur? Et an obtinens Parochialem inſufficientem ad victum, teneatur promoveri ad Sacerdotium intra annum? Et an Parochus, qui Parochiam ſuſcepit animo dimittendi, & non ſuſcipiendi Sacerdotium, poſſit fructus ſuos facere? Quid ſi animo ordinem ſuſcipiendi, & poſtea mutet voluntatem. Et an poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut promotus ad Parochialem Eccleſiam non aſſumat intra annum, & durante ſtudiorum tempore, quorum cauſa diſpenſat?

SUMMARIUM.

1 *Parochus electus, qui differt Presbyter ordinari in fine anni ipſi dato ad omnes ordines recipiendos, non excuſatur, niſi reſcripto,* num. 3.

2 *Potentia proxima, non verò remota in unoquoque actu deſideratur.*

4 *Impedimentum ſuperveniens tempore, quo actus fieri nequit, non excuſat.*

5 L. hoc in jure 10. l. ſi ita ſtipulatus eſſem de verbor. obligation.

6 *Conditio pendens ab arbitrio promittentis, habet pro ſe omnem terminum, ſecus ſi pendet à poteſtate alterius.*

7 *Parochus, qui obtinet Parochiam inſufficientem ad victum, non tenetur ordinari intra annum, ſed potius eam dimittere,* numero 8.

9 *Beneficium dicetur ſufficiens ad victum ex perſonæ qualitate, & locorum diverſitate.*

10 *Beneficiorum pluralitas poteſt tolerari propter eorum tenuitates.*

11 *Parochialem ſuſcipiens animo abſoluto, intra annum non ordinandi, tenetur fructus illius anni reſtituere; etiam ſi eſſet in animo dimittendi; ſecus in animo conditionali, aut dubio, ut exemplificatur,* n. 12.

13 *Beneficium ſimplex acceptans animo non ordinandi, qualem culpam contrahat? lethalem culpam, ut* n. 18.

14 *Parochialem acceptans animo Presbyter fieri, poſtea voluntatem mutans, fructus non amittit*

amittis perceptas illius temporis, quo ſanam habuit intentionem.

15 *Parochialem acceptans animo non ordinandi, & poſtea mutando illum, ordinatur, nullos tenetur fructus perceptos reſtituere.*

16 *Parochialem acceptans animo ordinandi, ſi poſt mutatam voluntatem poſſidens fructus beneficii percepit, verius eſt, ut illos teneatur reſtituere*, n. 17.

19 *Fructus percepti à non ordinatis, reſtituuntur Fabricæ, vel pauperibus.*

20 *Epiſcopus de jure antiquo diſpenſare valet cum Parocho, ne Præsbyter fiat cauſa ſtudiorum per ſeptennium, ſed intra annum tenetur ſubdiaconus fieri, ne à ſtatu recedat*, ut num. 21. *Et quid ex Tridentino*, num. 27. & 28.

22 *Epiſcopus præter caſus à jure expreſſos nequit diſpenſare cum Parocho, ut differat ordinari intra annum.*

23 *Epiſcopus nequit cogere Parochum, ut breviori tempore anni à jure aſſignati ordinetur; qui ſi porriget, liberat Parochum à pœna*, ut num. 24.

25 *Epiſcopus qui diſpenſavit cum Parocho, ut non ordinaretur cauſa ſtudiorum, nequit eam licentiam revocare.*

26 *Epiſcopus diſpenſans cum Parocho, ne ordinetur cauſa ſtudiorum, poteſt Vicarium conſtituere pro ſervitio Parochiæ, aſſignata portione.*

27 Cap. cum ex eo de elect. lib. 6. *deciſio num ſit revocata per Trid. Concil.* n. 28.

28 *Studii cauſa Parocho non datur licentia percipiendi fructus in abſentia.*

29 *Beneficiati cum onere recipiendi ordines ſacros intra annum, & reſidendi, queunt diſpenſatione Epiſcopi ſtudiorum cauſa ab hoc onere liberari quinquennio, dum ſtudeant in publico Gymnaſio* numero 30. *& de ratione*, num. 31.

39 *Litterati expediunt Reipublicæ.*

31 *Licentia de ſtando in ſcholis non expirat morte concedentis.*

1 AD primam quæſtionis partem, ut reſpondeas, adjunges quæ dixi, *ſuprà quæſt.* 1. a verſ. *verùm*, & videtur excuſari ea nempe ratione, quia etiam in fine anni, quamvis promoveri non potuiſſet; potuit tamen reſignare beneficium, vel impetrare reſcriptum ſummi Pontificis, ut omnes ordines ſuſciperet: ſic in terminis Rebuffus *tit. de promot. intra ann. num.* 48. Salzed. ad Beroard. Diaz *in praxi c.* 55. *littera C*, quod declarat Barboſa *de officio Parochi cap.* 5. *ſub n.* 12. procedere quando impedimentum eo tempore ſuperveniſſet, habito reſcripto præfato; non inquam admittit procedere ex potentia illa remota
2 ad renunciandum, vel permutandum. † Cum potentia proxima, non verò remota in unoquoque actu attendatur, per textum *in l. naturalem* §. 1. *in fine ff. de acquirenda rer. domin.* ibi: *Multa accidere poſſent, ut ex canon capiamus, l. quemadmodum* §. *item Labeo ff. ad leg. Aquil.* ibi: *Cum incertum ſit.*

3 Quo fit, ut ſi impedimentum ſuperveniat eo tempore, ſcilicet in fine anni quando ordinari nequit Præsbyteratus ordine in temporibus à jure & Concilio ſtabilitis juxta quæ latè dixi, *ſub tit. de temporib. ordin.* evenit ut non excuſetur, ſi in eo tempore impedimentum ſuperveniat, & nullum promotus impetraviſſet reſcriptum, ut ordinaretur extra tempora anni conſueta: docent in terminis idem Barboſa, *ſub dicto num.* 12. & Bellamera *deciſ.* 83. † Et confirmatur ex regula illa re- 4
ceptiſſima, quod impedimentum ſuperveniens tempore, quo actus fieri nequit, non excuſat; quam proſequuntur Decius *in cap. ex ratione* à *num.* 16. *de appell.* & faciunt quæ ibi tradit Barboſa *à n.* 29. *&* 30. Menochius *de arbitr. caſu* 118. *num.* 5. *& caſu* 153. *num.* 15. Gutierrez *lib.* 2. *Canonic. c.* 6. *n.* 11. verſ. *ſimiliter.*

Nec obſtant jura *in l. in hoc jure* 10. *& in l. ſi ita* 5
ſtipulatus eſſem, ff. de verb. obligat. quibus probatur ſtipulationem committi in eo tempore, quo Titius promittens in Italiam venire non poſſet; & ſic ut Doctores autumant ſpectandus ſit uſque ad ultimum diem termini.

Quia reſpondeo cum diſtinctione quod quando 6
conditio pendat ex arbitrio promittentis, totus terminus debet ſpectari, ut *in l. in illa* 8. *ff. de verb. oblig.* Verùm quoties pendet ab arbitrio, & poteſtate alterius, aut ex caſu fortuito; tunc non ſpectato ultimo die termini ex eo tempore, quo incipit, verum eſſe Titium ante Kalendas Maias venire non poſſe, committi ſtipulationem, ut explicant Ubaldus *in dicta c.* 4. *de appellat. num.* 9. Barboſa *dict. num.* 30. *in fine*, inſinuat Cumanus *in dicta l. hoc jure*; & ſic tantum abeſt, ut obſtent prædicta jura, *l. in hoc jure* 10. *& l. ſi ita ſtipulatus eſſem*, quod potius faciant pro corroborando caſu, de quo loquimur, qui revera pendet à facto Epiſcopi, & à diſpoſitione juris diſponentis, non niſi certis temporibus anni, conferendos eſſe ordines ſacros, & inter ordinem, & ordinem ſacrum, etiam reſpectu beneficii curati, dari tempus ſeparatum, juxta dicta, *ſub dicto tit. de temporibus ordinat.* & præcipuè *ſub. c.* 8. *&* 16.

Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpon- 7
deas præmittes quæ dixi *ſupra in cap.* 11. *de temporibus ordin. à quæſt.* 6. ubi *de tit. ad ordines*, & ubi dixi an beneficium tenue ſit titulus ſufficiens; quare nunc juxta materiam, *cap. licet canon. & cap. commiſſa de elect. lib.* 6. breviter reſpondeo cum Nicolao Garcia *de beneficiis* 2. *p. cap.* 5. *n.* 121. Barboſa *de officio Par. dict. cap.* 5. *n. fin.* quod obtinens Eccleſiam Parochialem inſufficientem ad victum, non teneatur ad Sacerdotium promoveri intra annum, † imo ſic etiam declaratum à ſacra 8
Congreg. Concilii, cum eſſet apud eam propoſitus caſus iſte; quæ cenſens non teneri, ſed tantum expedire, ut ſanctiſſimus declaret eum debere dimittere; ut quod ſanctitas ſua probavit hanc ſententiam, ut dimittat; & ſic prædicti Doctores docent textum *in dicto cap. licet Canon.* declaratum eſſe per textum *in cap.* 2. *Tridentini ſeſſ.* 21. *de reformat.* quatenus decernit ad ordines ſacros recipiendos ſuper beneficio Eccleſiaſtico ſufficienti ad victum prohibens poſſe promoveri ad ſacros ordines.

Et advertit Barboſa *hic, num.* 8. cum Gomezio 9
de ſpectativis num. 107. Flamin. Pariſio *lib.* 5. *de reſign. quæſt.* 6. *à num.* 131. Proſpero de Auguſta *in additionibus ad Quarantam in ſum. Bullarii*, verb. *beneficiorum reſign.* verſ. *octava cauſa*, Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *quæſt.* 8. *&* 9. Gonzalez *in regul.* 8. *Cancellariæ gloſſa* 15. *num.* 39. & Valerio Reginaldo *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tr.* 3. *num.* 285. quod ut dicatur beneficium ſufficiens erit unuſquiſque Judex ex perſonæ qualitate, & locorum diverſitate;

Digitized by Google

diverſitate: ſic ad verba textus noſtri ibi: *Qui*
proprios Sacerdotes non poſſint convenienter alere:
& ob id idem Barboſa *n.* 7. cum Zerola *in praxi*
10 *Epiſcop.p.*1.verb. *beneficia, pag.*50.*verſ.ſecundo,* †
notat ex verbis noſtri textus, ibi: *Niſi ita fuerint*
tenues, quod poteſt tolerari beneficiorum plura-
litas propter tenuitatem ipſorum, ut longius ago
in ſupra allegato cap.de multa 28.*de præbendis*, ubi
de incompatibilitate, quam hic Pontifex decernit,
ad unguem tractatur.

11 Ad tertiam quæſtionis partem Barboſa *in dicto*
*cap. commiſſa de elect.lib.*6.*num.*16. per verſ. *cæte-*
rùm ſi promoveri, ait quod obtinens beneficium
Parochiale abſque animo aſſumendi intra annum
Sacerdotium, teneantur fructus reſtituere: ſic cum
Sanchez *de matrim.diſp.*45.*in princ.* & cum Azor,
*inſtit.mor p.*2.*lib.*6.*cap.*8.*quæſt.*10.verſ. *quæres*, &
*c.*9.*quæſt.*1. & cum Mexia *in tract. taxa panis con-*
*cluſ.*6.*num.*108. & ſic prædicti, & Navarr. *de ora-*
*tione c,*21.*num.*44. Gutierrez *Canonic. lib,*2. *cap.*5.
*num.*50. Squillante *de oblig.Clericorum p.*1.*n.*103.
cum ſequen. dicunt teneri eum ad fructus percep-
tos intra annum reſtituendos, qui Parochialem
ſuſcipit animo eam dimittendi, & non ſuſcipien-
di Sacerdotium *ex dicto verſ. cæterum.*

12 Sed quidquid dicant Soto *de Juſtitia lib.* 10.
*quæſt.*5.*art.*6.*concluſ.*2. Sanchez *dict.diſp.*45.*n.*10.
exiſtimo intelligendum eſſe de eo, qui impetravit
Parochialem animo abſoluto non ſuſcipiendi or-
dines, alias inquam ſi animo dubio, & conditio-
nali, utpote ſi acceptet taliter ut ordinetur, niſi
aliud convenientius ſibi offeratur, ut in exemplo
quotidiano de fratre minore natu, qui Eccleſiam
ſuſcepit eo animo, ut ſi ſucceſſio fratris majoris
ſibi obveniret, vel Majoratus, beneficium dimittat;
quod probatur ex dicto verſ. *cæterùm* ibi: *Pro-*
moveri ad Sacerdotium non intendens, juncto verſ.
ipſam poſtmodum dimiſſurus, quibus magis patet, ut
non contraveniat qui tali animo dubio, & condi-
tionato recipit beneficium Parochiale; non
enim lex Canonica expoſcit, ut illud accipiens
habeat animum deliberatum ſuſcipiendi ordines
ſacros, ut beneficiarius ſuos fructus faciat, ſed ma-
gis requirere certum, & deliberatum animum non
ſuſcipiendi effectum, ut fructus non acquirat;
ſic docent, & explicant Garcia *de benef.*3.*p. c.*4.
*num.*40. Squillante *dict.* 1.*p.n.*107. & 108. Navarr.
*conſ.*17.*de Cler.non reſident.* & *in manuali cap.* 25.
*num.*118.*ante finem*, & *de oratione dict. c.*21. *n.* 45.
Barboſa *de off.Parochi dict.cap.*1.*ſub num.*14. Fer-
nandez *in examine Theologiæ moralis p.*3. *cap.* 13.
13 §. 5. *num.* 4. † & leges Thomam Sanchez *lib.* 7.
*de matrim.tota diſp.*45.*à num.*1. & *ibi à num.* 14.
ubi agit de dubio, qualis culpa ſit acceptare ſim-
plex beneficium animo non perſeverandi in ſtatu
Clericali, aut non aſcendendi ad ordines ſa-
cros.

14 Ad quartam quæſtionis partem, quid quando
quis Parochialem acceperit animo ſuſcipiendi or-
dinem ſacerdotalem Presbyteratus, & poſtea mu-
tata voluntate non ordinatur: & Barboſa *in dict.*
*c.commiſſa, de elect.lib.*6.*num.*24. dicit cum Azor.
*inſtit.mor. cap.*8.*quæſt.*10.verſ. *quæres* Paulo Comi-
tolo *reſponſorum moralium lib.*1.*quæſt.*79.*num.*2.
Sanchez *dict.lib.*7.*de matrim.dicta diſp.*45.*à n.* 1.
ut ſic recipiens beneficium, non teneatur fructus
perceptos, eo tempore, quo ſanam habuit intentio-
nem ordinandi, reſtituere; quamvis poſtea mutata
voluntate, minimè promoveatur intra annum ad
Sacerdotium; cujuſque dicti non reddit rationem;
ſic notat per gloſſam illius textus, *in verb. non in-*
tendens; ſed ea videtur eſſe; quia textus *in dict.* §.
cæterum, ſolum ad reſtitutionem obligavit illum,
qui accepit curatum, non intendens promoveri ad
Sacerdotium; & aliud eſſe in caſu noſtro, cum
revera intenderet Sacerdotem fieri: ſic docent
citati, & idem Barboſa *de off. Parochi dict.cap.*5.*ſub*
*num.*15. Eman. Rodriguez *in ſumm.tom.*1. *cap.*30.
*concluſ.*6.*num.*6. Leſſius *de Juſtitia lib,* 2. *cap.* 34.
dubio 26.*num.*134. Squillante *dict.p.*1.*num.*103. † 15
qui etiam reſolvit *num.* 106. à contrario ſenſu, ut
qui accepit curatum beneficium ſine intentione
aſſumendi Sacerdotium, & intra annum mutata
voluntate, promoveatur, non teneatur ad reſtitu-
tionem fructuum, quos percepit ante mutatem vo-
luntatem. Et ratio poteſt eſſe, quia iſte intra an-
num ſibi indultum, ut ordinetur, id fecit, volun-
tatem mutando, ratam habens acceptationem be-
neficii curati cum ſuis oneribus.

Dubium verò eſt, an teneretur ad fructus reſti- 16
tuendos ille, qui cum acceperit beneficium cura-
tum animo ordinandi, poſtea mutata voluntate,
nec promotus fuit ad ordines, & in eo interim poſt
voluntatem mutatam, adhuc poſſidens beneficium
fructus beneficii percepit: & in hoc dubio Navar.
*in manual.dict.cap.*25.*num.*118.*verſ.*10. Fr. Eman.
Rodrig. *ſumm.dict.cap.*30.*num.*6. *concluſ.*6. Leſ-
ſius *dict.lib.*2.*de Juſt.cap.*34.*num.*134. ob allatam
proximam rationem *num.præced.* dixerunt, ut non
teneretur ad reſtitutionem eorum fructuum.

Verùm Sotus *de Juſtit.dict.lib.*10. *concl.*1.*col.*1. 17
Jacobus de Graſſis *in aureis deciſ.*1.*p.lib.*2.*cap.* 97.
*num.*54. Cardinal. Tolet. *in inſtruct. Sacerdot.lib.*4.
*cap.*18.*num.*4. Gutierrez *Canon.quæſtion.lib.*2.*c.*5.
*num.*23. Squillante *dict.p.*1.*n.*104. Nicol. Garcia *de*
*benef.dict.p.*3.*c.*4.*num.*55. quibus aſſentior proba-
bilius docent negativam ſententiam, quia negari
non poteſt, ut hoc in caſu militet ratio textus *in d.*
cap.commiſſa §.*cæterùm*, cum ſit talis judicandus,
ac ſi ab initio non habatet intentionem, cum nec
etiam negari poſſit iſtum ſic beneficium accipien-
tem peccare mortaliter, & cum fraude beneficium
ipſum retinere, & percipere illius fructus, dum mu-
tato animo non ſe promovendi, retinet illud cau-
ſa lucrandi fructus tempore reſidui. Imò & po-
teris amplius urgere cum Barboſa *in dict.cap.com-*
*miſſa num.*9. & 10. ubi per verbum ibi: *Privatus*
exiſtit, notans quod beneficium Parochiale ipſo
jure vacat ex eo, quod quis infra annum ad Sacer-
dotium non promovetur, ut jam *ſub quæſt.* 1. dixi,
† addit inquam *dict. num.* 10. cum Navarro *dicto* 18
*cap.*25.*num.*117. & *in tr.de oratione cap.*22.*num.*46.
& Saizedo *ad Bernard. Diaz dict. c.* 55. *in praxi*
in princ. ut ideò teneatur in animæ judicio univer-
ſos fructus reſtituare, quos elapſo anno percepit;
quod videtur deſtruere dictum ſupra *ſub dict. verſ.*
ad quartam, in aliis autem beneficiis Gutierrez *ſu-*
*pra dict.cap.ſum num.*25. *Canon.p.*2. videtur tene-
re, ut beneficiati non teneantur ad reſtituendos
fructus; etſi fateatur talem beneficiatum peccare
ex animo: ipſum videbis latè agentem uſque *ad*
*num.*28. reddens rationem; quia pœna eſt ei, & non
extenditur ad obtinentes beneficia ſimplicia,
aut alia non curata, etiam ordines exigentia
cum *dict. cap. licèt Can.* & *dict, cap. commiſſa* tan-
tum loquatur de curatis, ut latè dixi *ſupra quæſt.* 1.
multa de præfatis dubiis ad textum noſtrum tra-
ctat abundè Nicolaus Garcia legendus *p.* 3. *de be-*
nef.toto cap. 4. † Ubi agit de obligatione ſuſci- 19
piendi ordines, ubi *num.*59. & *fin.* dixit fructus
perceptos

perceptos à non ordinatis in ordinibus requiſitis ſuorum beneficiorum, reſtituendos eſſe fabricæ, vel pauperibus, niſi in Canonicatibus, & aliis beneficiis habentibus in menſe Capitulari, cui pertinent.

20 Ad quintam quæſtionis partem, an poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut promotus ad curatum beneficium, non fiat Presbyter interim, dum ſtudet in ſcholis? Et de jure antiquo videtur, quod ſic, & probatur ex textu *in cap. cum ex eo 34. de elect.* quo habetur, ut Epiſcopi, & ejus Superiores poſſint diſpenſare cum electis ad Parochias, ut accepto Subdiaconatus ordine infra primum annum per ſeptennium ſtudeant: quibus elapſis, infra annum fiant Sacerdotes Presbyteri, niſi legitimè fuerint impediti; & quod aliter ſunt privati Parochiis, ut ibi colligunt, & tenent ordinarii relati à Barboſa *ibi num.* 1. quibus addo Ojedam *de incompatibilit. benefic. part.* 1. *cap.* 24. *numero* 19. Navar. *in manuali, dict. cap.* 25. *num.* 118. verſ. *poſt autem,* Petrum Gregor. *de re benef. cap.* 25. *num.* 9. Rebuffum *de privilegiis ſcholar. privilegio* 36. Monetam *de diſtribut. quotid. part.* 2. *quæſt.* 10. *n.* 4. Sanchez *de matr. lib.* 8. *diſp.* 1. *num.* 24. ubi quod talis Parochus, cum quo ſic diſpenſat Epiſcopus ne intra annum promoveatur, minime incurrit pœnam amiſſionis beneficii, de qua *in dicto cap. licet canon.*

21 Quod ſi dubites de ratione deciſionis *dicti cap. cum ex eo*, tam quoad prædictum ſeptennium, quam ut debeat ordinari etiam in primo anno ſic cauſa ſtudiorum diſpenſatus in ordine Subdiaconatus, eſt quæ ſubſequitur, de hoc caſu ultimo ipſe decidit Pontifex, ibi: *Ne ſicut à multis de Chriſti matrimonio ſublatis factum eſſe dignoſcitur à ſtatu retrocedere valeant clericali.* Et primi dubii ratio eſt ea; quia multi recuſabant Eccleſias Parochiales cum eo onere acceptare, & cum facultates aliunde non ſuppeterent, ſtudendi opportunitas auferebatur in maximum damnum Univerſalis Eccleſiæ, quæ viris litteratis noſcitur indigere, & eam expreſſit idem textus.

22 Unde inferens primò præter caſus à jure expreſſos qualis eſt iſte de ſtudiis peragendis, exiſtimo non poſſe Epiſcopum prorogare annum datum, & aſſignatum ad Sacerdotium recipiendum *in dicto cap. licet canon. & dict. cap. commiſſa,* quia cum ſic deciſum ſit à generali Concilio Lugdunenſi *in dicto cap. licet*, evenit, ut nullo modo Epiſcopus, aut Papæ Legatus poſſint diſpenſare, juxta gloſſam verb. *ætate, cap. cum dilectus* 32. *de elect. & cap. dilectus*, in verb. *cum ſe facultas de præbendis*: ſic communiter docent Doctores cum Decio *in cap. at ſi Clerici*, §. *de adulteriis, n.* 9. in verſ. *quarto fallit de judiciis*, Gutierrez *canon. libro* 1. *cap.* 5. *numero* 10. & confirmatur ex Trid. *ſeſſione* 7. *de reformat. cap.* 12. ubi facultates de non promovendo minimè ſuffragantur ultra annum.

23 Inferò ſecundò juxta mentem *dicti cap. licet canon.* non poſſe Epiſcopum reſtringere annum prædictum à jure conceſſum; imò nec monere, & nec cogere Rectorem Eccleſiæ Parochialis, ut intra brevius tempus Sacerdotium ſuſcipiat; quia cum annus ille à jure conceditur, non eſt cur ab Epiſcopo queat auferri, juxta regulam indultum *de reg. juris lib.* 6. ex quo in terminis notarunt Bonifacius *in Clem. unica num.* 45. *de officio Vicarii*, Rebuffus *dicto tit. de non promotis intra annum* *num.* 19. Petrus Gregorius *de re beneficiaria dict. cap.* 25. *num.* 8. *poſt medium*, Barboſa *de officio Parochi dict. c.* 5. *num.* 25. † ubi cum Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 22. *num.* 25. ait 24
quod ſi ante annum finitum, diſpenſat Prælatus in anno illo ad aſſumendos ordines præfixo, prorogando terminum, non incurratur pœna *dicti cap. licet*, & patet ex jam dictis, *ſub quæſtione* 1. cum eodem Barboſa *in dicto cap. licet numero* 5.

25 Infero tertiò, quod Epiſcopus, qui ſemel præſtitit licentiam ſtudenti Parocho, diſpenſando in ſeptennio, non poſſit eam diſpenſationem revocare ante illud tempus finitum, Sanchez *de matrim. dicto lib.* 8. *diſp.* 33. *num.* 12. Rebuff. *de privileg. ſcholaſticor. privilegio* 37. Barboſa *in dict. cap. cum ex eo num.* 7. idem *dict. cap.* 5. *de off. Parochi ſub num.* 22. circa medium per gloſſam *dicti cap* verb. *per ſeptennium.*

26 Infero quartò dicendum ex illo textu, quod Epiſcopus, qui licentiam præſtitit Parocho ad ſtudendum per ſeptennium, poſſit providere de Vicario idoneo Eccleſiæ, aſſignata ei proviſione, & ſtipendio ex fructibus beneficii: ita Doctores ibi; imò & Barboſa *num.* 5. in verbo, *ut per bonos & ſufficientes Vicarios*, ait ad Epiſcopum tantum non ad Parochum ſpectare talem deputare Vicarium illo ſeptennio, quo abeſt à reſidentia Parochus ſtudiorum cauſa, & tenet *de officio Parochi ſub dict. num.* 22. cum Sanchez *lib.* 3. *diſp.* 31. *numero* 11.

27 Dubium autem eſt, utrum deciſio *dict. cap. cum ex eo*, adhuc duret in praxi poſt deciſiones Tridentini Concilii; & videtur quod ſic, tum *ex cap.* 1. *in fine ſeſſ.* 5. *de reform.* dum generaliter inquit docentes, & ſtudentes ſacram ſcripturam, gaudere omnibus privilegiis à jure conceſſis de perceptione fructuum beneficiorum in abſentia. Secundò *ex cap.* 12. *ſeſſ.* 7. *de refor.* dum facultates de non promovendo ad annum adſtringens, excipit caſus à jure expreſſos; inter quos patet hunc de cauſa ſtudendi præcipuum eſſe, & expreſſum patet *in dict. cap. cum ex eo*, & notat gloſſa Marginalis *in dict. cap.* 12. *Trid.*

28 Sed contrarium dicendum eſt: nam cum jam hodie non admittantur ad Parochiales Eccleſias, niſi qui per concurſum magis idonei fuerint judicati; juxta quæ latè dico *in cap.* 29. *de præb. & ſub tit. de conceſſione Præbendæ*, & infra *in cap. penult. hoc tit.* ubi de his, in quibus debeat parochus inſtructus eſſe; ideò juſtè, & riè à Sacra Congreg. Cardinalium reſponſum fuit quoad Parochiales impetratas poſt confirmationem Concilii Trid. nullam licentiam dandam ad percipiendos fructus in abſentia ratione ſtudii, & in Parochialibus, eam referunt Petrus Henriquez *conſ.* 23. *num.* 4. Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 6. *num.* 251. Armend. *in addition. ad recopil. Legum Navar. lib.* 2. *tit.* 23. *l.* 2. §. 2. *ſub tit.* ſed an Parochi debeant reſidere in ſuis curatis, Ricius *in praxi rerum fori Eccleſiaſt. deciſ.* 502. *in* 1. *editione, aliàs reſolut.* 393. *in fine in* 2. *edit.* Sanctarellus *variar. quæſt.* 3. *n.* 25. & docet Barboſa *in dicto cap. cum ex eo num.* 2. & *in paſtorali p.* 3. *alleg.* 53. *num* 77. & *alleg.* 56. *n.* 30. & *de offic. Parochi p.* 1. *dict. cap.* 5. *ſub dict. num.* 22. *in fine*, dicens prædictam declarationem eſſe approbatam, cum Cardinalium authoritas in ſua ſacra Congregatione ſit approbata à Papa; & ſic infert ceſſaſſe diſpoſitionem *dicti cap. cum ex eo*;

improbans quandam interpretationem D. Ludovici Correa ſui Præceptoris, quam refert ab illo traditam *ſuper cap. ad finem ſeſſ. 23. de refor.* Et hæc opinio, quam ſequor in praxi videtur probari, *ex cap. 2. Trid. ſeſſ. 8. de reformatiane*, dum revocat omnia privilegia, ſeu exemptiones, quæ tollit reſidentiæ neceſſitatem, quod repetit *in dict. cap. 1. dicta ſeſſ. 21. ad finem.*

29 Verùm hodie, etiam non obſtanta prædicta doctrina in Parochia etiam decidendum eſt eam non procedere in aliis beneficiatis curam animarum non habentibus; quia iſti licèt ad reſidentiam adſtringantur: tamen ratione ſtudiorum poterunt abeſſe, ut docent Nicolaus Garcia *de beneficiis p. 3. cap. 2. n. 82. & 86.* Armendarua, *in addition. ad recopil. legum Navarra lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. n. 121.* Sanctarellus *variar. reſolut. q. 3. n. 23.* Barboſa *in paſtorali dicta p. 3. alleg. 56. n. 29. & in dicto cap. cum ex eo n. 9. de electiane, in gloſſa litterarum*, ibi: *& caveant Epiſcopi ne diſpenſent cum his, qui dociles non ſunt, & in cap. relatum 4. numera 7. de clericis non reſidens.* adducentes declarationem Sacræ Congreg. Sancti Concilii Trid. † qua cenſuit teneri Ordinarium dare

30 illis Beneficiatis prædictam licentiam; dummodo id ſtatus Eccleſiæ patiatur, & in publico, celebrique Gymnaſio Theologiæ, vel ſacris Canonibus ſtudeant, & minores ſint annis triginta; imò & idem Garcia *dicta cap. 2. n. 105.* Moneta *de diſtributione quotid. quaſt. 10. num. 14.* Armendar. *ſupra numero 99. & 102.* Barboſa *dicta allegat. 6. numera 31.* Sanctarellus *dict. quaſtione 3. num. 27.* dicunt quod prædicta licentia non ſuffragatur ultra quinquennium à die, quo cœpit ſtudere Beneficiatus. Et ratio cur in his beneficiis, & Canoniis aut dignitatibus Collegiatarum, ſive Cathedralium Eccleſiarum ſic procedat hodie ſine contradictione; Tridentini ea nempe eſt, quia in iſtis non ea ſufficientia, & idoneitas, ſicut in Parocho eligendo prærequiritur; quare tunc merito debet vivera ratio deciſionis *dicti c. cum ex eo*, eo quod expediat Reipublicæ, ut ſint in ea homines multum litterati, ut docent Rebuffus *in tract. nomin. q. 3.* latè Gonzalez *ad reg. 8. Cancel. §. 6. proœm. n. 3. & gloſſa 4. à n. 4.* Barboſa *in dicta cap. cum ex eo n. 3. & in paſtorali allegat. 56. n. 3.* ubi alios refert, & confirmari videtur *ex c. de multa, de prabendis*, quatenus incompatibilitas beneficiorum ſolet permitti cum valde litteratis hominibus.

31 Pro complemento notabis juxta gloſſam *dicti cap. cum ex ea*, in verb. *ſeptenuium*, ibi: *Sed nunquid*, quod licentia de ſtando in ſcholis ſtudendi cauſa, non expirat morte concedentis, ut docet ibi Barboſa *numero* 8. Franciſcus Molin. *de ritu nuptiarum, lib. 2. differentia 12. numero* 109. Romanus *ſingulari* 517. Didacus Perez *in l. 2. verſ. ſeu titulo 2. lib. 2. ordinam. col. 1. pagina* 199. Et cum abſolvitur textus iſte.

Ad Text. in Cap. Prætercea V. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Regimini Eccleſia aſſumi poteſt conſtitutus in minoribus, ſi alias eſt idoneus.*
2 *Parachialis olim non conferebatur, niſi Subdiacono ſaltem, hodie concedi poteſt Tonſurata, in ætate legitima conſtituta, &* numaro 4.
3 Cap. ſi pro clericis 8. da præb. lib. 6.
5 *Epiſcopus debet providere de beneficia, etiam curata illi, favore cujus Pontifex ſcribit, ut provideat, proviſus tamen debet recipera ordines requiſitos ad beneficium, quamvis in litteris non fiat mentio,* numero 6.

Textus iſte quatenus ſtatuit, ut conſtitutus in minoribus ordinibus, ſi alias eſt idoneus, poſſit diſpenſativè aſſumi ad regimen Parochialis Eccleſiæ, benè intelligitur ex adductis *ſupr. in c. pracedenti 4.* & ex his quæ dico *infr. in c. pen. & fin.* ubi de ſcientia, & habilitate nominati ad curam animarum. Et ad quæſtionem expendi textum hunc *in dict. cap. 4. quaſtione* 1, in verſ. *ad tertiam*, 1

† Cumque hic ut quis ad regimen Eccleſiæ Parochialis aſſumeretur, deberet eſſa jam Subdiaconus, niſi diſpenſativè, nondum in ſacris conſtitutus aſſumeretur, Tamen de jura noviori Canonico, ut colligitur, *ex cap. licet canon, & cap. commiſſa de elect.* de quibus dixi latè *ſub d. c. 4. hoc tit.* imò & per Tridentinum, juxta quæ ibi notavi, *q. 1. n. 1.* & in locis, quos ibi citavi, ſufficit ad obtinendum beneficium curatum, ſicut & ad alia beneficia curata ut quis ſit inſignitus prima tantum Tonſura; cum ea tamen differentia, ut ſit in ætate ad beneficia ſimplicia, & Capellanias annorum quatuordecim, ad Dignitates, Canonicatus, & beneficia curata in ea tamen ætate, quæ ad obtentionem cujuslibet beneficii, & Præbendæ Eccleſiaſticæ requiritur, juxta quæ latè dixi, *ſub cap. 1. & cap. 3. hoc tit.* 2

Nec præfatæ doctrinæ obſtat textus *in cap. ſi pro clericis 8. de prab. lib. 6.* quo videtur colligi, ut etiam non tonſurato, nec aliquo ordine inſignito poſſint beneficia conferri per verba, ibi: *Nec defectu ordinum in eiſdem litteris mentia habetur*; quia etſi plura ſcribentes diſputent circa intellectum illius textus *ibi*, ut refert Beroius *in c. ad aures num. 26. de reſcriptis.* Rebuſ. *tit. de forma mandati, § volentes,* verbo *pro expreſſis, verſ. 24.* & alii de quibus Rolandus *conſ. 47. lib. 1. numero* 57. reſpondeo prædicta verba intelligi de defectu materiali, vel ſimplici carentia ordinum ſacrorum non inquam de defectu formali, quaſi aliquid deficiat da jure neceſſarium: quo pacto reſpondet Barboſa *de off. Parochi p. 1. cap. 5. num. 3.* præter quæ adducit *in collect. dict. cap.* 8.

Quare dicendum eſt Parochialem Eccleſiam conferri poſſe ei, qui Sacerdos non eſt tempore promotionis; ſi tamen in ea ſit ætate, & alias idoneus, ut intra annum poſſit promoveri ad Sacerdotium 4

cerdotium, ſicut colligitur *ex cap. cum in cunctis, §. inferiora de electione, & ex cap. 2. de inſtit. lib. 6.* notant Rebuffus *in praxi tit. requiſita ad collationem bonam, num. 34.* Rochus *de Jure Patronatus,* verb. *honorificum, num. 24.* Roland. *conſ. 47. num. 59. lib. 1.* & dum tamen habeat primam Tonſuram, quæ ſufficit, & requiritur tempore proviſionis per textum *in cap. ex litteris de tranſact. ibi: nondum fuiſſe Tonſuratum,* ut docent, *ibi*: Abbas, & Rebuffus, *loco citato num. 33.* & patet ex dictis *ſub dicto cap. 4. quæſt. 1. num. 1.* & ibi notatis. Et ita ſancta Congregatio Concilii, teſte Garcia *de benefic. p. 7. num. 48.* cenſuit: *obtinentem beneficium curatum, eſſe Diaconum, vel Subdiaconum, ſed intra annum debere promoveri ad Sacerdotium,* juxta quæ late dixi *ſub dicto cap. 4.* expendendo jura *in dict. cap. licet, dict. cap. commiſſa de electione.*

5 Unde dixerunt Lapus, Abbas, Gemin. Joannes Andreas, Archidiac. Ancharanus, Butrius, Dominic. Monach. Franc. Vivianus *in rationali lib. 3. pag. 74.* Alagona *in compendio juris Can. pag. 385.* & Barboſa cum eis *in dicto cap. ſi pro clericis 8. de præb. in 6.* Azor. *inſtitut. moral. lib. 6. cap. 5. q. 9. verſ. nec obſtat, & cap. 8. quæſt. 13.* reſumentes prædictum textum quod ſi Papa ſeribit alicui ordinario, ut beneficio provideat alicui etiam curato, & talis providendus non habeat ordinem requiſitum, poſſit Epiſcopus illi providere de beneficio etiam curato.

6 Sed quod proviſus teneatur primis temporibus à jure ſtatutis accipere ordines, quos beneficium requirit quamvis in litteris non fuerit facta mentio, quod ordinem non habet; quia patet ex dictis ut intelligatur, quatenus debet eſſe Tonſuratus ſaltem; etſi propter naturam; & legem beneficii debeat recipere minores, aliuſve ordines ſacros.

Ad Text. in Cap. Quæris à nobis VI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordines recipere compelluntur Clerici illis annexos propter utilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ ubi beneficia habent: & quare,* num. 2.

1 EX textu noſtro Doctores communiter docent, quod Clerici propter utilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ, uti habent beneficia, compelluntur recipere ordines illis non annexos: ſic Barboſa cum multis ab eo relatis. Et confirmatur, quia ſi revera jus in Eccleſia fecerit, diverſus gradus beneficiorum, diverſos etiam ordines præciſè requirentium, juxta quæ jam adduxi ſupra *in cap. 1. cap. 3. cap. 4. & 5. hoc tit.* ratione quorum videatur, ut nullus Beneficiatus, ſeu Præbendatus, non habeat neceſſe ad alios ordines beneficio non prærequiſitos aſcendere, ut colliges ex præcitatis locis; tamen quia Navarrus *miſcellanea 44. in fine de oratione in nova editione, & conſ. 1. in fine ſub tit. de præbend. in utraque edit* Sanchez *de matrimonio lib. 7. diſp. 45. n. 18.* & Barboſa *hic,* cum eis ex gloſſa *utilitas,* quam notant, † ad id quod omnis, qui beneficium accipit, quamvis ſit ſimplex, debet habere animum actualem, vel virtualem, ſaltem disjunctive accipiendi ordines ſacros, ſi neceſſitas Eccleſiæ illud exegerit, vel renunciandi, aut dimittendi beneficium, ratione cujus juberetur ordinari: ſequitur dicendum, ut adveniente præfata noſtri textus utilitate, aut neceſſitate pro Eccleſiæ ſervitio, & ſolatio populi, poſſint compelli per ordinarium aſcendere ad alios ordines ſacros, juxta metam utilitatis, & neceſſitatis Eccleſiæ, cui inſerviunt, aut cui aſſignentur inſervire, alios caſus decidit littera hic, ubi videbis. Et facit pro doctrina hujus textus Trid. *in cap. 4. de reformatione ſeſſ. 21.* ubi quando Rector unus non ſufficit Eccleſiæ debet Epiſcopus agere, ut Rector alios advocet Sacerdotes, &c.

QUÆSTIO I.

An ſit culpa mortalis accipere beneficium ſimplex animo non perſeverandi in ſtatu Clericali, aut non aſcendendi ad ordines ſacros? Et an qui ſuſcipit primam Tonſuram, vel minoribus ordinibus initiatur animo non aſcendendi ad alios ordines?

SUMMARIUM.

1 *Beneficium ſimplex acceptans animo non aſcendendi ad ſacros ordines non peccat. Et quid ſi animo illud ad tempus retinendi, & fructibus fruendi,* n. 2. & 3.

3 *Nuptias celebrare liberè poteſt Beneficiatus in ſacris non ordinatus, dum tamen dimittat beneficium.*

4 *Ordines recipere majores non tenentur Beneficiatus; etſi neceſſitas, & utilitas Eccleſiæ premat; ſi tamen Epiſcopus ad id non compellat, non ſic in Curatis,* n. 5.

6 *Beneficium ſimplex acceptans requirens ordinem ſacrum animo non aſcendendi ad illum peccat lethaliter.*

7 *Beneficiarius acceptans beneficium animo non ordinandi, non eſt abſolvendus, donec, aut animum mutet, aut illud dimittat.*

8 *Ordo ſacer beneficio ſimplici, quando dicatur inhærere.*

9 *Munus aliquod accipiens curare debet eſſe habilis ad illud obeundum.*

10 *Beneficia, alia ſunt ſacerdotalia, quæ requirunt fundatione, ſtatuto, &c. Sacerdotalem ordinem, Diaconatum, vel Subdiaconatum,* & n. 12.

11 *Capellania quando dicatur Sacerdotalis actu, vel aptitudine.*

13 *Capellania non dicatur Sacerdotalis; eo quod habet onus celebrandi remiſſivè.*

14 *Tonſuram accipiens cauſa evadendi judicium ſæculare, peccat mortaliter.*

15 *Ordines minores ſuſcipiens animo non aſcendendi ad ſacros, probabilius eſt, ut tantum peccet venialiter contra aliquos* numero 17.

16 *Ordinis cujuslibet Eccleſiaſtici quæ litteratura requiratur;* n. 17.

19 *Illegitimus quoad ordines minores poteſt ab Epiſcopo diſpenſari.*

Ad Text. in Cap. Eam te. IV. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Indignus ſcientia, moribus, vel ætate, non debet aſſumi ad regimen Eccleſiæ.*
2 *Eccleſias duas habens, alteram dimittere cogitur, niſi ſint tenues.*
3 *Beneficiorum incompatibilitas remiſſivè.*
4 *Scientia beneficiandi qua remiſſivè. Et ad Curatum, n. 5.*

1 Littera textus noſtri videtur duplicem conclu-
ſionem aſſignare, cum in ejus principio uſ-
que ad verſ. *ſed etiam*, dicit, ut non debeat aſſumi
ad Regimen Eccleſiæ indignus ſcientia, moribus,
vel ætate; quare adjunges quæ ſupra ſcripſi, *ſub
tit. de ſcrutinio ordine faciendo*, ubi de examine
2 prærequiſito. † Secunda verò concluſio aſſigna-
tur, *ſub dict. verſ. ſed etiam*, ubi cum cavetur de in-
compatibilitate beneficiorum, de qua plura jura
loquuntur, quæ ſolent a ſcriptoribus congregari
in repetitione textus *in cap de multa 28. de præb.
& cap. dudum 52. de electione*, dicit Pontifex hic,
ut qui habet duas Eccleſias, alteram dimittere co-
gitur, niſi ita fuerint tenues in ſubſtantia, ut
proprios ſacerdotes non poſſint convenienter ale-
3 re. † Ex quibus ſeſe offerebat longè tractare, de
beneficiis, & officiis, in quibus datur, aut non, in-
compatibilitas. Verùm quia hujus tractationis pro-
pria ſedes eſt *in dict. cap. de multa de præbend.* ideo
4 ad ibi dicta te remitto. † Cumque etiam de ſcien-
tia beneficiandi hic eſſet operæ pretium tractare,
item adjunges quæ longè ſcribo *in cap. grave ni-
mis 29. eodem tit. de præbendis*. De ætate verò ad
obtinendum beneficium curatum, ſatis, & abundè
leges in dictis, *ſupra ſub cap. indecorum 3. hoc tit.
& ſub cap. 1*. Et videbis quæ dico infra *in cap. cum
ſit hoc tit.*

Igitur ut aliquid percipias de ſcientia, quam debet habere qui eligitur, ſeu nominatur ad curatum beneficium, videbis quæ dico infra *ſub dict. cap. cum ſit ars hoc tit.*

QUÆSTIO I.

An qui eligitur ad curatum beneficium debeat non ſolum eſſe in ætate annorum 25. verùm & quod ſit in ordine Presbyteratus inſignitus, vel intra quod tempus debeat eum ordinem recipere, ut per ſe adminiſtret? Et an Epiſcopo permitteretur de jure communi conferre beneficium curatum clerico annorum quatuordecim.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium curatum non datur, niſi conſtituto in ætate annorum 25. inceptorum cum obligatione dimittendi, & fructus reſtituendi, ſi aliter fiat, ut numero 2. fallit ut numero 3.*
3 *Beneficium, cui accessoriè Parochialis adeſt, obtineri poteſt in ætate minori 25. annorum.*
4 *Beneficium curatum non obtinetur, niſi ſaltem initiato prima Tonſura, quæ dicitur initium Clericatus.*
5 *Præſentatus ad beneficium, debet præciſè habere clericatum, ſed non ut tunc incederet in habitu Clericali, aliter tempore collationis, ut n. 6.*
7 *Conſtitutio Pii V. de habitu, & Tonſura, nùm obliget ipſum Papam?*
8 *Ordinari debet intra annum ille, cui conſtituto in ætate legitima, confertur curatum beneficium, alias privabitur per ſententiam, n. 9. alii tenent quod ipſo jure, n. 10. expenditur, n. 11.*
11 Cap. cum in cunctis §. inferiora de electione, cap. licet canon. de elect. lib. 6. cap. commiſſa eodem lib. 6. uſque ad finem. *Et de materia, q. 2.*
12 *Parochialis collegiata collata ei, qui Presbyter intra annum factus non fuit, non vacat ipſo jure, ut Parochialis ſimplex.*
13 *Beneficia qualificata non includuntur ſæpè ſub generali diſpoſitione beneficiorum.*
14 *Caſus qualificatus non comprehenditur ſub ſimplici diſpoſitione.*
15 *Dignitates, Canonicatus vel alia beneficia requirentia ætatem ad ſacerdotium non vacant ipſo jure; eo quod obtinens non ordinetur intra annum & n. 24. fallere videtur, n. 37.*
16 *Parochialis accessoriè unita, non vacat; eo quod obtinens non ordinetur intra annum.*
17 *Parochus, qui juſto impedimento, non potuit Presbyter fieri intra annum, non privatur ſuo curato beneficio, niſi culpa ſua ordinata ad impedimentum, ut n. 20. & 21.*
18 Cap. quia diverſitatem de conceſſion. præbend.
19 Cap. 1. de ætate ordinandorum.
23 *Capellania requirens ſacerdotium collata non ſacerdoti, non admittitur ipſo jure; eo quod non ordinatur intra annum, niſi monitus fecit, ut non promoveretur, idem in aliis beneficiis, n. 24.*
25 *Impedito Presbyter fieri intra annum, non datur integer alius annus, ſed tantum ea pars, in qua duravit impedimentum primi anni.*
26 *Annus promotionis ad ſacros ordines non computatur, quandocunque clericus legitimè impeditur, quominus fiat ſacerdos.*
27 *Privationis pœna non punitur non ordinatus, qui intra annum diſpenſatus eſt à Prælato ad alium terminum.*
28 *Beneficium curatum ablatum non ordinato intra annum, iterum ei non confertur.*
29 *Parochialis data in titulum, intra annum expoſcit ut Parochus ordinetur. Data verò in commendam, petit actu Presbyterum, numero 30.*
31 *Beneficia quædam ſunt, quæ conferri non poſſunt niſi actu Presbyteris.*
32 *Annus ad ordines recipiendos non currit, ſi Parochiale beneficium ſtet litigioſum in principio, ſecùs ſi poſt duos menſes, n. 38.*

33 Annus

33 *Annus, à quo debet Parochus ordines recipere incipit à tempore ſuſcepti regiminis, & pacifica poſſeſſionis*, & n. 36.

34 *Poſſeſſor beneficii pacificus, quando quis dicatur.*

35 *Poſſeſſor pacificus beneficii non videtur, qui ſtatim in ſua poſſeſſione fuit turbatus ſecus ſi pacificè poſſedit per duos menſes*, ut numero 38.

38 *Parochiæ habens liberum exercitium; etſi turbetur litigio, tenetur infra annum ordinari.*

39 *Parochus morbo tali laborans, ut nequeat ordinari intra annum, excuſatur; item ille, qui adhuc durante morbo, etſi liberetur ab eo, turbatur lite*, n. 40. *fallit* n. 41.

41 *Parochus differens ordinari in fine anni, quando jam Presbyter fieri nequit, privatur; etſi tunc ei moveatur lis.*

42 *Parochus intra annum non ordinatus queit, eo non tranſacto, renunciare beneficio in ultimo die anni, ſi ſine dolo faciat*, n. 43.

44 *Annus datus Parocho ad ordinandum, non incurrit à tempore impetrationis, ſive collationis, ſed pacifica poſſeſſionis.*

45 *Poſſeſſio beneficii curati non vacat; eo quod infra annum Parochus non ordinetur, etſi poſſit per alterum Parochialis impetrari.*

46 *Parochialis collata, qua habitu talis, eſt actu verò parochianos non habet, non vacat ob non ſuſceptum ordinem intra annum; non enim ea obligat ad reſidentiam*, n. 47.

48 *Epiſcopus nequit conferre beneficium conjunctum cura animarum agenti annos quatuordecim, etiam jure antiquo.*

49 Cap. præterea 5. de ætate ordinand.

1 AD primum difficultatis punctum, cum jam
ex adductis *ſub Rub. & ſub cap. 1. & 3. hujus
tituli*, ſatis ſuper ætate, quam debet habere habens
dignitatem cum cura animarum, dictum ſit;
ideò nunc breviter reſpondeo, ut qui vult obtinere
beneficia curata, debeat eſſe conſtitutus in
ætate 25. annorum inceptorum, juxta deciſionem
textus *in cap. cum in cunctis §. inferiora de elect.* ſic
docent Menochius *de recuperand. remedio* 15.
num. 442. Flamin. *de reſign. lib. 4. quæſt. 9. à num.* 14.
& quæſt. 11. à num. 14. Zenedus *p. 3. collect. 30. n. 1.*
Campanil. *in diverſorio juris Canon. Rub. 7. cap. 6.*
n. 29. Nicolaus Garcia *de beneficiis p. 7. cap. 4.*
n. 41. Zerola *in praxi Epiſcopali p. 1.* verb. *beneficia*
verſ. *ad Dignitates*, Riccius *in deciſ. Curia
Archiepiſc. Neapol.* 281. *n. 1. & deciſ. 349. p. 4.*
Leſſius *de juſtitia lib. 2. cap 34. n. 107.* Azor. *inſtit.
mor. p. 2. lib. 6. c. 5. quæſt. 1.* Filliucius *tom. 1. tr. 41.*
cap. 5. n. 24. Homobonus *de humana vita ſtatibus
p. 1. cap. 22.* Maſſobrius *in praxi habendi concurſum
requiſito 10. dub. 11. num. 17.* cum aliis Barboſa
2 *in paſtor. p. 3. alleg. 60. num. 81.* † idem Barboſa
cum infinitis aliis *de Parochis cap. 2. à num. 6.* ubi
ait, quod qui ante prædictos annos accipit beneficium
curatum, tenetur illud renunciare, & in
conſcientia fructus reſtituere, cum illius ſit incapax,
ubi dicens *n. 8.* quod Epiſcopus nequit in
3 ea ætate diſpenſare, † ait *n. 7.* hoc limitari in
habentibus Parochiales unitas, quibus ſufficit tantum
illa ætas, quam requirit beneficium, cui Parochialis
acceſſoriè reperitur unita, Garcia *de benef.
p. 12. cap. 2. num. 16.* Gonzalez *reg. 8. gloſſa 9. n.
4.* & alii, & dixi in locis citatis.

Ad ſecundam partem ut reſpondeam præmitto 4
ut qui ad beneficium curatum promoveri cupit,
debet eſſe inſignitus, ſaltem prima Tonſura, quæ
præambulum eſt cæterorum ordinum, & per quam
quis dicitur Clericus, & habilitatur ad beneficia,
& jura Eccleſiaſtica, & ad immunitates, quibus
fruuntur Clerici, juxta quæ longè dixi *ſub tit. de
temporib. ordinat. & ſub tit. de judic. & foro comp.* † 5
Unde bene Garcia *de benef. p. 7. cap. 1. ſub n. 39.*
dixit quod præſentatus ad beneficium, debet præciſè
habere Clericatum, ſed non requiri quod
tunc præſentatus incedat in habitu Clericali, ut
patet ex conſtitutione Pii V. de habitu, & Tonſura
per Clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones
obtinentes deferen. &c. † qua requiritur ut 6
tempore collationis beneficiorum, ſint actu Clerici
in habitu Clericali, & Tonſura incedentes, alias
collatio ſit nulla, ut patet *ibi*, in verſ. *in futurum*
† Et ſic habetur in præfata conſtitutione ſequentibus 7
verbis: *In futurum autem, non niſi actu Clericis
in habitu Clericali, & Tonſura, & militibus
infra dicendis in militari incedentibus ſuæ propriæ
militiæ, aut alia quæcunque beneficia Eccleſiaſtica,
etiam ſimplicia reſpective conferantur, aut
commendentur, aut penſiones, fructuſve, aut bona
Eccleſiaſtica reſerventur*: Et in fine ejus habetur
decretum irritans quidquid ſecus à quoquam,
quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit
attentari. Quam conſtitutionem expendunt
Vivaldus *in fine candelabri aurei*, Zechus *de caſibus
reſervatis, caſu 4.* Garcia *ſupra dict. cap. 1. à
num. 15.* ubi *num. 17.* refert ligare eam conſtitutionem,
& ipſum Papam, cum ſit in jure poſitum
ejus decretum, juxta quæ dixi *p. 5. de benef. c. 1.
n. 28.* niſi Papa ex certa ſcientia contra feciſſet
per leg. quidam conſu ebant cum aliis *ff. de re jud.*
de cujus virtuti leges quæ adduxi *ſub cap. inquiſitioni
de appellat. & in Rubr. & in cap. penult. de
Confirmat. utili, vel inutili.*

Unde cum collationes beneficiorum curatorum 8
debeant dari conſtitutis in jam dicta ætate, venit
ſcire, quod juxta jus noſtrum per textum *in cap.
licet Can. de elect. lib. 6. & commiſſa eodem*, debeat
Parochus in curam animarum electus intra annum
à tempore collati ſibi beneficii curati ordinem ſacrum
Presbyteratus aſſumere, docent latè Rebuffus
in praxi tit. de non prom. intra annum, Navarrus
*in man. c. p. 25. num. 11. & verſ. 8. & conſ. 1. in
antiquis, alias 12. in novis de reſcriptis*, Sayrus *in
floribus deciſionum*, ubi *quod ignorantia non excuſat.*
Ojeda *de incompatibilit. benef. p. 1. cap. 24. n. 19.*
Spino *de teſtam. gloſſa 4. princip. n. 68.* Zerola *in
praxi Epiſcop p. 1. verſ. dico quarto*, verb. *beneficia*,
Azevedus *conſ. 9. num. 25.* Zenedus ad ſextum *collect.
30 num. 1. verſ. & quidem* Squillante *de oblig.
Cleric. p. 1. à n. 101.* Moria *in emporio juris p. 1.
tit. 1. quæſt. 9. num. 45.* † Ubi intelligit textum *in* 9
dicto cap. licèt Can. quod neceſſariò requirat ſententiam
ad omnimodam privationem per gloſſam
celebrem, verb. *juſto impedimento ceſſante, in dicto
cap. commiſſa*, Azor. *inſtit. mor. p. 2. lib. 6. cap. 8.* Riccius
collect. deciſ. 1088. Ugolinus *de officio Epiſcop.
cap. 25. §. 2.* Gonzalez *ad reg. 8. Cancel. gloſſa 15.
n. 17.* Garcia *de benef. p. 3. cap. 4. num. 3. & à n. 52.*
cum aliis Barboſa *de officio Parochi p. 1. cap. 1. n. 1.
& in dicto cap. licèt Can & dict. cap. commiſſa*, item
& *in paſtor. dict. alleg. 61. 82 83.* † Ubi reſolvit 10
cum Gonzalez *n. 47.* & ex aliis *ex dict. cap. licèt
procedere*, in tantum quod ſi quis obtinens Parochialem,
non promoveretur intra illud tempus ad

Sacerdotium, Parochia vacet ipſo jure; & docent
Rebuffus, Gonzalex, Ojeda, Petrus Gregor.
Axor. & alii citati, quos itidem ſequitur idem
Barboſa *de off. Parachi dict. cap. 5. num. 9.* quibus
addo Balboam *in cap. 4. de appellat.* aliud agens à
num. 29. & 30. ubi ait quod ſi non promoveatur
intra annum, ſit ipſo jure iterum vacans Eccleſia,
& per illius Collatorem, ſeu Patronum poſſit ite-
rum conferri: quo caſu extremus dies anni, ejuſ-
que lapſus ſit ſpectandus, etiam ſi certum ſit in
longiore decurſu anni ante illius finem ad Sacer-
dotium promoveri non poſſe, per textum *in d. cap.
commiſſa*, & Barboſa *in dict. c. n. 9.* cum aliis ait
ut vacet ipſo jure, ſi canonicè poſſideat.

11 Sed nunc obſtat textus *in dict. cap. cum in cun-
ctis §. inferiora*, verſ. *moniti*, juncto ibi: *removean-
tur, de elect.* quatenus videtur ut non imponat la-
tam ſententiam, ſed ferendam, juxta quæ tradit
Tiraquellus *in l. ſi unquam*, verb. *revertatur ex num.*
132. & licèt huic difficultati ſentiant nonnulli
prædictam deciſionem procedere jure antiquo; &
ſic neceſſarium fuiſſe, ut præcederet monitio; ali-
ter verò procedere jure noviori ſexti Decret. per
textum *in dict. cap. licèt Canon.* ex verbis ibi: *Nul-
la etiam præmiſſa monitione ſint præſentis conſtitu-
tionis authoritate privati*: Tamen revera tenen-
dum eſt cum dicto Barboſa *dict. c. 5. ſub num.* 10.
agere Pontificem *in dicto §. inferiora*, non ſolum
de beneficiis, ſed etiam de Decanatu, & Archidia-
conatu; verùm *in dict. cap. licèt* non agere de præ-
dictis Dignitatibus, nec de omnibus curatis, ſed
ſolum de Parochialibus, ut patet ex verbis ibi:
Decernentes collationes de Parochialibus. Ob id-
que cum prædicta lex ſit pœnalis, debeat obtine-
re in ſolis Parochialibus; in reliquis autem bene-
ficiis etiam curatis manere ſalvam deciſionem
Pontificis *in dicto §. inferiora*, dum monitionem,
& Judicis ſententiam requirit, ut explicat bene
gloſſa *in dict. cap. licèt Can.* quatenus dicit textum
in dict. cap. licèt Can. non habere locum, & vires
in Decanis, Præpoſitis, Abbatibus, Prioribus, &
Archipresbyteris curam animarum, ſed non Paro-
chialem Eccleſiam habentibus, juxta quæ notavi
ſub cap. 1. hoc tit. quæſt. 1. Azor. *ſupra dict. p. 2. lib. 6.
cap. 8. quæſt. 3.* Boërius 119. *num.* 7.

12 Quo ſuppoſito, infero ad caſus nonnullos, in
quibus non habet locum rigor *dicti cap. licèt can.*
Primo in Eccleſiis etiam Parochialibus, ſi collegia-
tæ ſunt, ut probat in terminis textus *in dict. c. ſta-
tutum de elect. lib. 6.* eo quod unum mixtum, quale
eſt Eccleſia collegiata Parochialis non continetur
appellatione ſimplicis, quale eſt Parochialis, de
qua fit mentio *in dict. cap. licèt Can.* argum. textus
in l. ſi ita ſcriptum ff. de liber. & poſth. gloſſa *in d. c.*
13 *ſtatutum*, verbo *collegiatis.* † Cum in generali
diſpoſitione beneficiorum non includantur ſæpè
beneficia qualificata; Gonzalex *ad regal. 8. Cancel.*
14 *gloſſa 9. num. 2.* † Sicut nec ſub ſimplici diſpoſi-
tione comprehenditur caſus qualificatus, Valaſcus
conſ. 51. num. 51. docent in terminis Selva *de be-
nef. 1. part. quæſt. 1. num. 6.* Rebuffus *ſupr. num. 27.*
Azor. *dict. c. 8. quæſt. 4.* Navarr. *conſ. 3. de temp. ord.*
Gonzalez *gloſſa 5. §. 7. num. 12.* Galler. *in Margari-
ta caſuum conſcientiæ*, verbo *Sacerdos ultim.* qui-
bus addo Riccium *collect.* 1988. *in fine*, Rubeum
deciſ. 314.

15 Infero ſecundò ut obtinentes Dignitates, Ca-
nonicatus, vel alia beneficia ſacrum ordinem re-
quirentia, non incurrant privationem ipſo jure *di-
cti cap. licet Canon.* ſi intra præfatum annum non
ſuſceperit ordinem requiſitum, & annexum ſuis
beneficiis, cum textus ille ſolum procedat in Pa-
rochialibus, ut jam dixi, & notat Squillante *de
obligat. Cler. p. 1. num.* 102.

Nec etiam porrigi ad Parochiales Eccleſias ac- 16
ceſſoriè unitas, ut reſolvunt Rebuffus *dict. tit. de
non prom. intra annum, n. 29.* verſ. *ideò qui poſſedit.*
Boërius *deciſ. 119. num. 7.* Axor. *dict. cap. 8. quæſt. 8.*
Barboſa *dicto cap. 5. de officio Parochi num.* 32.
& 33.

Infero tertiò ceſſare etiam diſpoſitionem *dict. c.* 17
licet Canon. quando Parochus electus, juſto impe-
dimento accidente, ſine culpa ipſius ordinem Pres-
byteratus recepturus, contigit, ut intra annum
non potuiſſet ordinari, ut docet textus *in d. c. com-
miſſa*, ibi: *Tibi non currit, ſi promoveri juſto impe-
dimento:* argum. eorum, quæ adduxi *in cap. illud
8. & 10. de præſcript.* de impedimento præſcribere
docent in terminis Rebuffus *ſuprà num. 49.* Navar
conſ. 1. alias 12. de reſcriptis. Tiraquel. *de retractu
§. 53. gloſſa 4. num. 14. & 22.* Caldas Pereira *de re-
nov. emphiteuſis quæſt. 6. num. 25.* cum aliis Barboſa
dict. cap. 5. num. 17.

Huic tamen reſolutioni videtur obſtare textus 18
in cap. quia diverſitatem de conceſ. præbendæ, ibi:
Etſi culpa ſua fuerit ſuſpenſus, quo probatur impe-
dito etiam culpabiliter tempus non currere, † qui 19
redditur difficilior ex textu *in cap. 1. hujus tituli*,
quatenus ex eo, & ex gloſſa ultima, ibi dicunt
Doctores nonnulli amittere beneficium qui prop-
ter juſtam cauſam ordinari non poteſt, præcedente
ſcilicet culpa ſua. † Sed reſpondetur quod ſi culpa 20
ad caſum impedimenti ſit ordinata, procedat li-
mitatio *dicti cap. licet*; quod ſi ſufficienter non ſit
ordinata, procedat tunc deciſio *dicti c. quia diver-
ſitatem.* † Et juxta hanc diſtinctionem exiſtimo 21
intelligendam eſſe deciſionem Sacræ Congreg.
in verbis ſequentibus: *Pœna Canonicis præſcrip-
ta eis, qui intra annum Sacerdotium non ſuſcepe-
runt non habet locum in Rectore, qui intra annum
à die adeptæ poſſeſſionis pacificæ, vel intra tempus
comparuit, & ſe promoveri petiit, offerens quan-
tum in eo erat ſe paratum ad ſuſcipiendum Sacer-
dotium; ſed Ordinarius noluit illum propter illi-
teraturam, vel aliam cauſam promovere*: ſic Fer-
nandex *in examine Theologiæ mor. p. 3. c. 13. §. 5.
num. 1.* Salzedus ad Bernard. Diaz *c. 55. in princ.* &
ſic Naldus *in ſumm. verbo Parochus num.* 11. Pe-
trus Gregor. *de re beneficiar. cap. 25. num.* 9.

Idem procedere dicunt ex generali regula *dicti* 22
cap. quia diverſitatem, de Epiſcopo, qui non po-
tuit, vel noluit ordines conferre, & de infirmo or-
dinaturo ignorante, & ſimilibus, dixerunt jam ci-
tati, Rebuff. Navar. Tiraquel. Pereira, & Barboſa
dict. num. 17. 18. 19. & 20. & cum aliis *in dict. cap.
commiſſa num.* 6.

Infero quartò, ut ceſſet diſpoſitio *dict. cap. licet* 23
Can. in caſu deciſionis Rotæ 3. *de pœnis in antiquis*
per verba ibi nota, quod tenens Capellaniam re-
quirentem Sacerdotium, non privatur Capellania
niſi monitus fecit quod non promoveatur infra
annum, quia *dict. cap. licèt*, eſt pœnale, nec debet
extendi, niſi caveatur, ut *in cap. ſtatutum dict. tit.
de elect.* ſequitur Riccius *dict collect.* 1988. *in verſ.
limita primo.* † Et ſic Barboſa cum aliis *de off.* 24
Parochi, abſoluè docet *dict. c. 5. num. 33. & 34.* in
omnibus aliis beneficiis.

His ergo præhabitis notabis quod ille qui legi- 25
timè impeditus intra annum Presbyteratum non
recipit, teneatur, ceſſante impedimento, non expe-
ctare

ctare alium annum integrum, ſed tantum comple-
mentum partis anni, in qua legitimè impeditus
fuit ad promovendum acquirit, Nicolaus Garcia
p. 11. *de benef.c.*5.*n.*120. Navar. *conſ.*1. *de tempor.*
ordin. in antiquis alias de integr. reſtit. in novis
conſ. 1. Barboſa *in d.c.*5.*n.*19. cum Navarro, Soyro,
26 Garcio, & Goletio *in dict.cap. commiſſa n.* 7. † Et
addit ibi *num.* 22. quod annus promotionis ad ſa-
cros ordines non computatur, quandocunque
Clericus legitimè impeditur, quominus Sacerdos
creetur; Azor, *inſtit. mor. p.*2. *dict. lib.*6. *cap.* 8.
*quæſt.*2. verſ. *annus hic*, *& lib.*7. *cap.*16. *quæſt.*11.
Leſſius *de Juſtit.lib.*2.*cap.*34.*dubio* 19. *num.* 100.
27 † Et docet Sanchez *in præcept. Decalogi tom.* 1.
*lib.*4.*c.*22. *num.* 25. quod ſi ante annum finitum
diſpenſet Prælatus in illo anno ad aſſumendos or-
dines præfixo prorogando terminum, non incur-
ratur privationis pœna, tradit Barboſa *in dicto*
cap. commiſſa num. 5.
28 Quod ſi aliquis declaretur privatus beneficio
curato; eò quod intra annum ordines non recipit,
non poterit ea vice iterato beneficium eidem con-
ferri, juxta textum *in dict.cap. commiſſa*, ibi: *Nul-*
latenus ea vice poterit iterato conferri, ut tradunt
Tyraquel. *de retr. lin.* §. 8. *gloſſa* 7. *num.* 16. & *in l.*
Boves, §. *hoc ſermone limit.* 1. *num.* 31. *ff. de verb.*
ſignif.
29 Unde notandum eſt, ut cum ad verba textus
noſtri, ibi: *Ad curam animarum* dicat Barboſa,
*n.*2. *&* 3. ea verba eſſe intelligenda de cura actuali,
& non habituali, probans cum Capra *Communium*
*concluſ.*90.*num.*78. Rota *in Vicent. Prior.* 2. *Martii*
1622. coram Manzonedo, quia verba ſunt acci-
pienda in propria ſignificatione, *l. non aliter ff. de*
leg. 3. cum citatis à Moneta *de diſtribut. quotid. p.*2.
quæſt. 11. *num.* 10. & à Cardinali Tuſcho *tom.* 2.
30 *litt. V, concluſ.* 101. † ideò dicendum eſt ſuprà
dicta juxta intellectum *dict. cap. licèt Can.* & *cap.*
commiſſa, declarari, ut procedant in ea Parochia-
li, quæ datur in titulum: non illa, quæ datur in
commendam, debet Sacerdoti conferri, qui ſta-
tim poſſit per ſe ipſum eidem deſervire, ut pro-
bat expreſsè textus *in c. nemo deinceps de elect. lib.*
6. ubi cum aliis Barboſa, & *in dict. c.* 5. *de offic. Pa-*
*rochi num.*4. & *in paſtor.* 3. *alleg.* 59. *num.* 23. Azor.
31 *inſtit. mor. p.*2. *lib.*6. *cap.*8. *quæſt.*7. † Et compro-
batur, quia ſunt quædam beneficia, quæ nonniſi
actu Presbyteris poſſunt conferri, ſeu præſentari,
veluti ſi à fundatore ita decernatur, ſeu conſuetu-
dine, ſtatuto, vel privilegio id requiratur, ut do-
cent Petrus de Bayſio *in direct. elect. cap.* 9. *p.* 2. *n.*
3. Petrus Gregorius citati à Garcia *de benef. dict.*
7. *p. c.* 1. *à num.* 57.
32 Item declaratur ut non currat annus ad ſuſci-
piendum ordinem Presbiteratus ei Parocho, ſi il-
lud beneficium habuerit litigioſum quamdiu lis
pendeat, Tyraquellus *de retr. gloſſa* 10. §. 1. *n.* 27.
33 Barboſa *in dict. cap. commiſſa num.* 19. † quia ut do-
cent Caldas Pereiro *de renov. emphyteuſ. quæſt.* 5.
num. 31. Azor. *p.*2. *lib.*7. *c.*16. *quæſt.* 11. *inſtitut. mor.*
Barboſa *de off. Parochi dict. c.* 5. *num.* 5. annus, intra
quem debet Parochus ordines recipere, incipit à
tempore ſuſcepti regiminis, & illius pacificæ poſ-
ſeſſionis, ut probat textus *in dict. c. commiſſ.* verſ.
34 *annus autem.* † Etenim pacificam poſſeſſionem
ille dicitur obtinere, qui nedum illam tenet bene-
ficii poſſeſſionem tituli, ſeu exercitii, & curæ, ſed
etiam bonorum, & fructuum beneficii, ſeu majo-
ris partis eorum, juxta gloſſam *dict. cap.* verbo *pa-*
cificam, verſ. *licèt poſſeſſionem*, Rebuf. *in tr. de pa-*
cific. poſſeſſor. n. 168. Menoch. *remedio* 3. *de reti-*
nenda num. 582. Garcia *de benef. dict. p.* 11. *cap.* 5.
n. 123. Barboſa *dict. cap.* 5. *num.* 6. † qui idem *in* 35
dict. cap. commiſſa num. 18. addit ut non videatur
adeptus pacificam poſſeſſionem, qui ſtatim in ea
fuit turbatus, ſeu lis moto, & Garcia *dicto cap.* 5.
num. 118. interpretatur gloſſam *dicti cap. commiſſa*,
ibi: *Quod ſi incontinenti*, prædictæ gloſſæ *pacifi-*
cam, qualiter verbum incontinenti intelligi de-
beat; ad quod applicabis quæ generaliter dixi
ſub cap. litteras de reſtitution. ſpoliator. Vide infra
in verſ. verùm.
Itaque Sancta Congregatio Concilii cenſuit 36
eandem relatam doctrinam ſub verbis ſequentibus
13. *Septemb.* 1631. ibi: *Sacra Congregatio Cardi-*
nalium Concilii Trid. interpretum reſpondit annum
de ſe promoveri faciendo ad ſacros ordines com-
putari à die habitæ poſſeſſionis, dummodo per
proviſum non ſteterit, quominus antea poſſeſſionem
perceperit, † refert idem Barboſa *de off. Parochi* 37
c. 5. *ſub dict. num.* 5. quatenus porrigit ad obti-
nentes dignitates, Præbendas, aut portiones,
qui infra annum initiari tenentur his ordinibus,
quos hujuſmodi Præbendæ, ſeu Dignitates re-
quirunt.
Verùm ſi proviſus de Parochiali, poſſeſſionem 38
illius aliquamdiu, id eſt, ſaltem per duos menſes
obtinuit ſine litigio, tenetur infra annum ad Sa-
cerdotium promoveri; ſufficit ergo quod ſemel
pacificè inceperit poſſidere, quamvis poſtea lis ei
moveatur, juxta gloſſam *in dict. verb. pacificam in*
verſ. ſi autem poſſeſſionem, Stephanus *de litteris*
gratiæ tit. de qualit. & ſtatu benef. § *hujuſmodi*,
Sarnen. *in reg. de triennali quæſt.* 53. verſ. *& ideò*,
Petrus Gregor. *de re benef. c.* 25. *num.* 10. Barboſa
dict. c. 5. *num.* 8. ſic tenentes quidquid teneat Gar-
cia *dict. p.* 11. *cap.* 5. *num.* 118. ubi *num.* 121. refert
Sacram Congreg. Epiſcopo Beron. ſic reſpondiſſe:
Obtinentes Parochialem Eccleſiam per proviſionem
Sedis Apoſtolicæ habentes liberum curæ exercitium,
& omnium bonorum fructuum, & proventuum poſ-
ſeſſionem; licèt in limine adeptæ poſſeſſionis prædi-
ctæ, mota lis fuerit per aliquem in petitorio tenetur
ſe promoveri facere intra annum, lite pendente; &
iterum ſic; *Quod ſi beneficium eſſet litigioſum, &*
curam animarum haberet, tenebitur obtinens, ſa-
cros ordines ſuſcipere, ſi modo liberum habeat cu-
ræ exercitium, iterum refert idem Barboſa *in dict.*
cap. commiſſa num. 21.
Et in caſu particulari idem Garcia *de benef.* 3. *p.* 39
cap. 4. *num.* 9. refert declaratum; quod ſi Parochus
eo morbi genere teneatur, ut ad functionem ſui
Sacerdotii, nec ad res Divinas per ſe obeundas,
minus idoneus eſſe videatur, non teneatur, duran-
te talis morbi genere, ſacris ordinibus ſe initiari
facere. † Ubique poteſt ſubhumari de eo, qui 40
licèt pacificè poſſedent, ſi intra annum, in cujus
toto diſcurſu, habet, ut queat ordinari, quod ad
id non teneatur ſi durante lis moveatur ſuper be-
neficio: argum. eorum, quæ dixi *in dicto c. illud* 8.
& cap. 10. *de præſcript. de impedito præſcribere*; ſi
quidem illius anni tempus adeſt pro Parocho elec-
to ordinando.
Quod intelligo procedere, niſi ipſe cum non 41
habeat alios ordines ſacros, ita diſtulerit ad finem
anni, quod moraliter loquendo, nullo unquam
modo queat Sacerdos Præsbyter initiari; & tunc
temporis ei moveatur lis, juxta quæ dico *infra*
q. 2. *à num.* 1.
Et comprobatur, quia antequam annus ſit ex 42
ecto

toto elapſus, jus eſt pœnes illum, qui vult renunciare, juxta tradita per Pariſiom, *de reſignat. benef. lib. 3. quæſt. 2. num. 9.* eo quod Parochialem adeptus, ſi infra annum ſacerdos factus non eſt, tuta conſcientia poteſt cedere beneficio ſuo in ultimo die anni, cum adhuc jus in beneficio habeat, Rebuffus, *in pract. beneficiali tit. de non promotis intra annum num.* 48. Salzedus ad Bernard. Dioz. *in pract. cap. 55. litt. A, in fine,* verſ. *prædicta,* ſecundùm noviſſimam impreſſionem. Azor. *inſtit. moral. dict. p. 2. cap. 20. lib. 7. quæſt. 4.* quod procedit, ut ait Barboſa *in dict. cap. commiſſa num. 3.* cum Azorio *dict. p. 2. lib. 6. cap. 8. quæſt. 10.* verſ. *quæres,* dummodo abſque dolo, & fraude id faciat: & ſic dixit *num. 4.* cum Pariſio *conſ. 19. volum. 4. n. 24.*
43 † quod ſi Clericus ille in ultimo die anni mortuus fuerit, beneficium illius vacet per mortem: videbis eundem Barboſam, *in dicto cap. licèt numero 8.*

44 Ex his inquam pro complemento hujus quæſtionis dicendum eſt, quod annus ſtatutus ad promotionem ordinis ſacerdotalis ei, qui beneficium curatum obtinet, non currit à tempore impetrationis, ſive collationis, ſed à tempore pacificæ poſſeſſionis ipſius beneficii, ut dictum eſt, ut tenent Tyraquellus, *de retractu lignagier.* §. 1, *gloſſa* 10. *num.* 113. juncto §. 36. *gloſſa* 3. *num.* 5. Caldas Pereira *de renovat. emphiteuſ. quæſt. 5. n. 31.* Azor. *inſtitution. moral. p. 2. lib. 7. cap. 16. quæſt. 11.* Barboſa *in dicto cap. commiſſa, num.* 12. *& in dict. c. 5. de officio Parochi num.* 5. referens utrobique ſic cenſuiſſe ſacram Congregationem.

45 Secundò dicendum eſt quod licèt hujuſmodi beneficium vacans per non promotionem ad ſacerdotium intra annum, poſſit per alterum impetrari, poſſeſſio tamen in conſcientia non vacet, quouſque ſpolietur, ſecundùm Henricum, *in ſumma lib. 10. c. 23. §. 5. juncto commento litera V.* Garciam *de benefic. dict. p. 11. c. 10. n. 34.* Anton. Ricciul. *de jure perſon. extra gremium Ecclеſ. exiſtent. lib. 7. c. 5. numero 33.* Barboſa *de officio Parochi dict. c. 5. num.* 12.

46 Tertio dicendum eſt juxta relata ſupra *in verſ. unde,* quod qui Eccleſiæ Parochiali habitu tantùm, & non actu Parochianos habenti præficitur, non teneatur lege, quæ lata eſt *in dicto cap. licèt canon. de elect. lib. 6.* ut intra annum debeat Præsbyter fieri, Rebuffus *in praxi beneficiali tit. de promotis intra annum n.* 34. Fredericus *conſ.* 183. Navarrus *conſ. 4. de præbendis in antiquis.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. c. 8. q. 9. & lib. 9. c. 3. quæſt.* 14. verſ. *quæſtionis dubia eſt,* Rota apud Farinac. *part. 4. ſuæ praxis crimin. deciſ.* 112. Anton. Ricciul. *de jure perſonarum extra gremium Eccleſ. exiſt.*
47 *lib. 1. cap. 14. num. 2.* † Ubi *num. 4.* ſubdit hujuſmodi Parochialem, habito reſpectu populi non obligare ad reſidentiam, nec ad ſacerdotium aut inducere incompatibilitatem.

48 Ad tertiam quæſtionis partem, reſpondeo non poſſe Epiſcopum conferre annum decimum quartum tantum agenti beneficium conjunctum curæ animarum, etiam jure antiquo; ſiquidem *in cap. cum in cunctis § inferiora de elect.* de quo late dixi, *ſub cap. 1. & c. 3.* cum per Concilium Lateranen. fuerit ſtabilitum ſimilibus beneficioriis pertinere ætatem annorum 25. Et videtur colligi ex textu *in dicto cap. licèt can.* nam cum ibi, ut jam dixi, decernatur, ut intra annum Parochus electus fiat Presbyter, & ad Presbyteratum deſideretur prædicta ætas, ut dixi in noſtra Rubrica, ſequitur, ut nullo modo poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut docent Azor. cum multis, *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. c. 6. q. 9.* verſ. *cæterùm.*
† Nec probat contrarium 49
textus *in dicto cap. præterea 5. hoc tit.* quo Archidiacon. Monachus, & Innocent. quos refert Joannes Andreas, *in c. t. hoc tit. lib. 6.* contrarium dixerunt; quia reſpondetur, quod etſi *in dict. cap. præterea,* conſtitutus in minoribus poſſit diſpenſativè ad regimen Eccleſiæ Parochialis aſſumi: tamen ibi ſubjungit, dum talis ſit; ut intra breve tempus fiat Presbyter, dicit Barboſa, *ibi num.* 2.

QUÆSTIO II.

An ſi Parocho electo, & pacificè poſſidenti, occurrat impedimentum in fine anni, quominus ordinari queat, excuſetur? Et an obtinens Parochialem inſufficientem ad victum, teneatur promoveri ad Sacerdotium intra annum? Et an Parochus, qui Parochiam ſuſcepit animo dimittendi, & non ſuſcipiendi Sacerdotium, poſſit fructus ſuos facere? Quid ſi animo ordinem ſuſcipiendi, & poſtea mutet voluntatem. Et an poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut promotus ad Parochialem Eccleſiam non aſſumat intra annum, & durante ſtudiorum tempore, quorum cauſa diſpenſat?

SUMMARIUM.

1 *Parochus electus, qui differt Presbyter ordinari in fine anni ipſi dato ad omnes ordines recipiendos, non excuſatur, niſi reſcripto,* num. 3.

2 *Potentia proxima, non verò remota in unoquoque actu deſideratur.*

4 *Impedimentum ſuperveniens tempore, quo actus fieri nequit, non excuſat.*

5 L. hoc in jure 10. l. ſi ita ſtipulatus eſſem de verbor. obligation.

6 *Conditio pendens ab arbitrio promittentis, habet pro ſe omnem terminum, ſecus ſi pendet à poteſtate alterius.*

7 *Parochus, qui obtinet Parochiam inſufficientem ad victum, non tenetur ordinari intra annum, ſed potius eam dimittere,* numero 8.

9 *Beneficium dicetur ſufficiens ad victum ex perſonæ qualitate, & locorum diverſitate.*

10 *Beneficiorum pluralitas poteſt tolerari propter eorum tenuitates.*

11 *Parochialem ſuſcipiens animo abſoluto, intra annum non ordinandi, tenetur fructus illius anni reſtituere; etiam ſi eſſet in animo dimittendi; ſecus in animo conditionali, aut dubio, ut exemplificatur,* n. 12.

13 *Beneficium ſimplex acceptans animo non ordinandi, qualem culpam contrahat? lethalem culpam, ut* n. 18.

14 *Parochialem acceptans animo Presbyter fieri, poſtea voluntatem mutans, fructus non amittit*

amittit perceptos illius temporis, quo ſanam habuit intentionem.

15 *Parochialem accepiens animo non ordinandi, & poſtea mutando illum, ordinatur, nullos tenetur fructos perceptos reſtituere.*

16 *Parochialem accepians animo ordinandi, ſi poſt mutatam voluntatem poſſidens fructus beneficii percepit, verius eſt, ut illos teneatur reſtituere*, n. 17.

19 *Fructus percepti à non ordinatis, reſtituuntur Fabricæ, vel pauperibus.*

20 *Epiſcopus de jure antiquo diſpenſare valet cum Paracho, ne Præsbyter fiat cauſa ſtudiorum per ſeptennium, ſed intra annum tenetur ſubdiaconus fieri, ne à ſtatu recedat*, ut num. 21. *Et quid ex Tridentino*, num. 27. & 28.

22 *Epiſcopus præter caſus à jure expreſſos nequit diſpenſare cum Parocho, ut differat ordinari intra annum.*

23 *Epiſcopus nequit cogere Parochum, ut breviori tempore anni à jure aſſignati ordinetur; qui ſi porriget, liberat Parochum à pœna*, ut num. 24.

25 *Epiſcopus qui diſpenſavit cum Parocho, ut non ordinaretur cauſa ſtudiorum, nequit eam licentiam revocare.*

26 *Epiſcopus diſpenſans cum Parocho, ne ordinetur cauſa ſtudiorum, poteſt Vicarium conſtituere pro ſervitio Parochiæ, aſſignata portione.*

27 Cap. cum ex eo de elect. lib. 6. *deciſio nùm ſit revocata per Trid. Concil.* n. 28.

28 *Studii cauſa Parocho non datur licentia percipiendi fructus in abſentia.*

29 *Beneficiati cum onere recipiendi ordines ſacros intra annum, & reſidendi, queunt diſpenſatione Epiſcopi ſtudiorum cauſa ab hoc onere liberari quinquennio, dum ſtudeant in publico Gymnaſio* numero 30. & *de ratione*, num. 31.

39 *Litterati expediunt Reipublicæ.*

31 *Licentia de ſtando in ſcholis non expirat morte concedentis.*

1 AD primam quæſtionis partem, ut reſpondeas, adjunges quæ dixi, *ſuprà quæſt.* 1. a verſ. *verùm*, & videtur excuſari ea nempe ratione, quia etiam in fine anni, quamvis promoveri non potuiſſet; potuit tamen reſignare beneficium, vel impetrare reſcriptum ſummi Pontificis, ut omnes ordines ſuſciperet: ſic in terminis Rebuffus *tit. de promot. intra ann. num.* 48. Salzed. ad Bernard. Diaz *in praxi c.* 55. *littera C*, quod declarat Barboſa *de officio Parochi cap.* 5. *ſub n.* 12. procedere quando impedimentum eo tempore ſupervenisſet, habito reſcripto præfato; non inquam admittit procedere ea potentia illa remota
2 ad renunciandum, vel permutandum. † Cum potentia proxima, non verò remota in unoquoque actu attendatur, per textum *in l. naturalem* §. 1. *in fine ff. de acquirendo rer. domin.* ibi: *Multa accidere poſſunt, ut ex ea non capiamus*, *l. quemadmodum* §. *item Labeo ff. ad leg. Aquil.* ibi: *Cum incertum ſit.*

3 Quo fit, ut ſi impedimentum ſuperveniat eo tempore, ſcilicet in fine anni quando ordinari nequit Præsbyteratus ordine in temporibus à jure & Concilio ſtabilitis juxta quæ latè dixi, *ſub tit. de temporib. ordin.* evenit ut non excuſetur, ſi in eo tempore impedimentum ſuperveniat, & nullum promotus impetraviſſet reſcriptum, ut ordinaretur extra tempora anni conſueta: docent in terminis idem Barboſa, *ſub dicto num.* 12. & Bellamera *deciſ.* 83. † Et confirmatur ex regula illa re- 4
ceptiſſima, quod impedimentum ſuperveniens tempore, quo actus fieri nequit, non excuſat, quam proſequuntur Decius *in cap. ex ratione à num.* 16. *de appell.* & faciunt quæ ibi tradit Barboſa *à n.* 29. & 30. Menochius *de arbitr. caſu* 118. *num.* 5. & *caſu* 153. *num.* 15. Gutierrez *lib.* 2. *Canonic. c.* 6. *n.* 11. verſ. *ſimiliter.*

Nec obſtant jura *in l. in hoc jure* 10. & *in l. ſi ita* 5
ſtipulatus eſſem, ff. de verb. obligat. quibus probatur ſtipulationem committi in eo tempore, quo Titius promittens in Italiam venire non poſſet; & ſic ut Doctores autumant ſpectandus ſit uſque ad ultimum diem termini.

Quia reſpondeo cum diſtinctione quod quando 6
conditio pendet ex arbitrio promittentis, totus terminus debet ſpectari, ut *in l. in illa* 8. *ff. de verb. oblig.* Verùm quoties pendet ab arbitrio, & poteſtate alterius, aut ex caſu fortuito; tunc non ſpectato ultimo die termini ex eo tempore, quo incipit, verum eſſe Titium ante Kalendas Maias venire non poſſe, committi ſtipulationem, ut explicant Ubaldeſius *in dicto c.* 4. *de appellat. num.* 9. Barboſa *dict. num.* 30. *in fi. e*, inſinuat Cumanus *in dicta l. hoc jure*; & ſic tantum abeſt, ut obſtent prædicta jura, *l. in hoc jure* 10. & *l. ſi ita ſtipulatus eſſem*, quod potius faciant pro corroborando caſu, de quo loquimur, qui revera pendet à facto Epiſcopi, & à diſpoſitione juris diſponentis, non niſi certis temporibus anni, conferendos eſſe ordines ſacros, & inter ordinem, & ordinem ſacrum, etiam reſpectu beneficii curati, dari tempus ſeparatum, juxta dicta, *ſub dicto tit. de temporibus ordinat.* & præcipuè *ſub. c.* 8. & 16.

Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpon- 7
deas præmittes quæ dixi *ſupra in cap.* 11. *de temporibus ordin. à quæſt.* 6. ubi *de tit. ad ordines*, & ubi dixi an beneficium tenue ſit titulus ſufficiens: quare nunc juxta materiam, *cap. licet canon.* & *cap. commiſſa de elect. lib.* 6. breviter reſpondeo cum Nicolao Garcia *de beneficiis* 2. *p. cap.* 5. *n.* 121. Barboſa *de officio Par. dict. cap.* 5. *n. fin.* quod obtinens Eccleſiam Parochialem inſufficientem ad victum, non teneatur ad Sacerdotium promoveri intra annum, † imo reſtituunt declaratum à ſacra 8
Congreg. Concilii, cum eſſet apud eam propoſitus caſus iſte; quæ cenſens non teneri, ſed tantum expedire, ut Sanctiſſimus declaret eum debere dimittere; ait quod Sanctitas ſua probavit hanc ſententiam, ut dimittat; & ſic prædicti Doctores docent textum *in dicto cap. licet Canon.* declaratum eſſe per textùm *in cap.* 2. *Tridentini ſeſſ.* 21. *de reformat.* quatenus decernit ad ordines ſacros recipiendos ſuper beneficio Eccleſiaſtico ſufficienti ad victum prohibens poſſe promoveri ad ſacros ordines.

Et advertit Barboſa *hic, num.* 8. cum Gomezio 9
de ſpectativis num. 107. Flamin. Pariſio *lib.* 5. *de reſign. quæſt.* 6. *à num.* 131. Proſpero de Auguſta *in additionibus ad Quarantam in ſum. Bullarii*, verb. *beneficiorum reſign* verſ. *octava cauſa*, Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *quæſt.* 8. & 9. Gonzalez *in regul.* 8. *Cancellariæ gloſſa* 15. *num.* 39. & Valerio Reginaldo *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *tr.* 3. *num.* 285. quod ut dicatur beneficium ſufficiens erit unuſquiſque Judex ex perſonæ qualitate, & locorum diverſitate;

diverſitate: ſic ad verba textus noſtri ibi: *Qui proprios Sacerdotes non poſſint convenienter alere:* & ob id idem Barboſa *n. 7.* cum Zeſola *in praxi*
10 *Epiſcop.p.1.*verb. *beneficia, pag.50.*verſ.*ſecundo,* †
notat ex verbis noſtri textus, ibi: *Niſi ita fuerint tenues*, quod poteſt tolerari beneficiorum pluralitas propter tenuitatem ipſorum, ut longius ago in *ſupra allegato cap.de multa 28.de præbendis*, ubi de incompatibilitate, quam hic Pontifex decernit, ad unguem tractatur.

11 Ad tertiam quæſtionis partem Barboſa *in dicto cap. commiſſa de elect.lib.6.num.16.* per verſ. *caterùm ſi promoveri*, ait quod obtinens beneficium Parochiale abſque animo aſſumendi intra annum Sacerdotium, teneantur fructus reſtituere: ſic cum Sanchez *de matrim.diſp.45.in princ.* & cum Azor. *inſtit.mor.p.2.lib.6.cap.8.quæſt.10.verſ.quæres*, & *c.9.quæſt.1.* & cum Mexia *in tract. taxæ panis concluſ.6.num.108.* & ſic prædicti, & Navarr. *de oratione c.21.num.44.* Gutierrez *Canonic. lib.2. cap.5. num.50.* Squillante *de oblig.Clericorum p.1.n.103. cum ſequens.* dicunt teneri eum ad fructus perceptos intra annum reſtituendos, qui Parochialem ſuſcipit animo eam dimittendi, & non ſuſcipiendi Sacerdotium *ex dicto verſ. caterum.*

12 Sed quidquid dicant Soto *de Juſtitia lib.* 10. *quæſt.5.art.6.concluſ.2.* Sanchez *dict.diſp.45.n.10.* cautiſſimo intelligendum eſſe de eo, qui impetravit Parochialem animo abſoluto non ſuſcipiendi ordines, alias inquam ſi animo dubio, & conditionali, utpote ſi acceptet taliter ut ordinetur, niſi aliud convenientius ſibi offeratur, ut in exemplo quotidiano de fratre minore natu, qui Eccleſiam ſuſcepit eo animo, ut ſi ſucceſſio fratris majoris ſibi obveniret, vel Majoratus, beneficium dimittat; quod probatur ex dicto verſ. *caterùm* ibi: *Promoveri ad Sacerdotium non intendeas*, juncto verſ. *ipſam poſtmodum dimiſſurus*, quibus magis patet, ut non contraveniat qui tali animo dubio, & conditionato recipit beneficium Parochiale; non enim lex Canonica expoſcit, ut illud accipiens habeat animum deliberatum ſuſcipiendi ordines ſacros, ut beneficiatus ſuos fructus faciat, ſed magis requirere certum, & deliberatum animum non ſuſcipiendi effectum, ut fructus non acquirat: ſic docent, & explicant Garcia *de beneſ.3.p. c.4. num.40.* Squillante *dict.1.p.n.107.* & 108. Navarr. *conſ.17.de Cler.non reſident.* & *in manuali cap. 25. num.128.ante finem,* & *de oratione dict. c.21. n. 45.* Barboſa *de off.Parochi dict.cap.1.ſub num.14.* Fernandez *in examine Theologiæ moralis p.3. cap.13.*
13 *§. 5. num. 4.* † & leges Thomam Sanchez *lib. 7. de matrim.tota diſp.45.à num.1.* & *ibi à num. 14.*
ubi agit de dubio, qualis culpa ſit acceptare ſimplex beneficium animo non perſeverandi in ſtatu Clericali, aut non aſcendendi ad ordines ſacros.

14 Ad quartam quæſtionis partem, quid quando quis Parochialem acceperit animo ſuſcipiendi ordinem ſacerdotalem Presbyteratus, & poſtea mutata voluntate non ordinatur: & Barboſa in *dict. c.commiſſa, de elect.lib.6.num.24.* dicit cum Azor. *inſtit.mor. cap.8.quæſt.10.verſ.quæres* Paulo Comitolo *reſponſorum moralium lib.1.quæſt.79.num.2.* Sanchez *dict.lib.7.de matrim.dicta diſp.45.à n. 1.* ut ſic recipiens beneficium, non teneatur fructus perceptos, eo tempore, quo ſanam habuit intentionem ordinandi, reſtituere; quamvis poſtea mutata voluntate, minimè promoveatur intra annum ad Sacerdotium; cujuſque dicti non reddit rationem: ſic notat per gloſſam illius textus, *in verb. non intendeas*; ſed ea videtur eſſe; quia textus *in dict.§. caterum*, ſolum ad reſtitutionem obligavit illum, qui accepit curatum, non intendens promoveri ad Sacerdotium; & aliud eſſe in caſu noſtro, cum reveràintenderet Sacerdotem fieri: ſic docent citati, & idem Barboſa *de off.Parochi dict.cap.5.ſub num.15.* Emar. Rodriguez *in ſumm.tom.1. cap.30. concluſ.6.num.6.* Leſſius *de Juſtitia lib. 2. cap. 34. dubio 26.num.134.* Squillante *dict.p.1.num.103.* † 15
qui etiam reſolvit *num.* 106. à contrario ſenſu, ut qui accepit curatum beneficium ſine intentione aſſumendi Sacerdotium, & intra annum mutata voluntate, promoveatur, non teneatur ad reſtitutionem fructuum, quos percepit ante mutatam voluntatem. Et ratio poteſt eſſe, quia iſte intra annum ſibi indultum, ut ordinetur, id fecit, voluntatem mutando, ratam habens acceptationem beneficii curati cum ſuis oneribus.

Dubium verò eſt, an teneretur ad fructus reſti- 16
tuendos ille, qui cum acceperit beneficium curatum animo ordinandi, poſtea mutata voluntate, nec promotus fuit ad ordines, & in eo interim poſt voluntatem mutatam, adhuc poſſidens beneficium fructus beneficii percepit: & in hoc dubio Navar. *in manual.dict.cap.25.num.128.verſ.10.* Fr. Eman. Rodrig. *ſumm.dict.cap.30.num.6. concluſ.6.* Leſſius *dict.lib.2.de Juſt.cap.34.num.134.* ob allatam proximam rationem *num.præced.* dixerunt, ut non teneretur ad reſtitutionem eorum fructuum.

Verùm Sotus *de Juſtit.dict.lib.10. concl.1.col.1.* 17
Jacobus de Graſſis *in aureis deciſ.1.p.lib.2. cap. 97. num.54.* Cardinal. Tolet. *in inſtruct. Sacerdot.lib.4. cap.18.num.4.* Gutierrez *Canon.quæſtion.lib.2.c.5. num.23.* Squillante *dict.p.1.n.104.* Nicol. Garcia *de beneſ.dict.p.3.c.4.num.55.* quibus aſſentior probabilius docent negativam ſententiam, quia negari non poteſt, ut hoc in caſu militet ratio textus *in d. cap.commiſſa §.caterùm*, cum ſit talis judicandus, acſi ab initio non habuiſſet intentionem, cum nec etiam negari poſſit iſtum ſic beneficium accipientem peccare mortaliter, & cum fraude beneficium ipſum retinere, & percipere illius fructus, dum mutato animò non ſe promovendi, retinet illud cauſa lucrandi fructus tempore reſidui. Imò & poteris amplius urgere cum Barboſa *in dict.cap.commiſſa num.9.* & 10. ubi per verbum ibi: *Privatus exiſtit*, notans quod beneficium Parochiale ipſo jure vacat ex eo, quod quis infra annum ad Sacerdotium non promovetur, ut jam *ſub quæſt.* 1. dixi,
† addit inquam *dict. num.* 10. cum Navarro *dicto* 18
cap.25.num.117. & *in tr.de oratione cap.22.num.46.* & Salzedo *ad Bernard. Diaz dict. c. 55. in praxi in princ.* ut ideò teneatur in animæ judicio univerſos fructus reſtituere, quos elapſo anno percepit: quod videtur deſtruere dictum ſupra *ſub dict.verſ. ad quartam*, in aliis autem beneficiis Gutierrez *ſupra dict.cap.ſuum num.25.Canon.p.2.* videtur tenere, ut beneficiati non teneantur ad reſtituendos fructus; etſi fateatur talem beneficiatum peccare ex animo: ipſum videbis latè agentem uſque *ad num.28.* reddens rationem; quia pœna eſt ei, & non extenditur ad obtinentes beneficia ſimplicia, aut alia non curata, etiam ordines exigentia cum *dict.cap.licèt Can.* & *dict. cap. commiſſa* tantum loquatur de curatis, ut latè dixi *ſupra quæſt.1.* multa de præfatis dubiis ad textum noſtrum tractat abundè Nicolaus Garcia legendus *p. 3. de beneſ.tota cap. 4.* † Ubi agit de obligatione ſuſci- 19
piendi ordines, ubi *num.59.* & *fin.* dixit fructus

perceptos

perceptos à non ordinatis in ordinibus requiſitis ſuorum beneficiorum, reſtituendos eſſe fabricæ, vel pauperibus, niſi in Canonicatibus, & aliis beneficiis habentibus in menſe Capitulari, cui pertinent.

20 Ad quintam quæſtionis partem, an poſſit Epiſcopus diſpenſare, ut promotus ad curatum beneficium, non fiat Presbyter interim, dum ſtudet in ſcholis? Et de jure antiquo videtur, quod ſic, & probatur ex textu *in cap. cum ex eo* 34. *de elect.* quo habetur, ut Epiſcopi, & ejus Superiores poſſint diſpenſare cum electis ad Parochias, ut accepto Subdiaconatus ordine infra primum annum per ſeptennium ſtudeant: quibus elapſis, infra annum fiant Sacerdotes Presbyteri, niſi legitimè fuerint impediti; & quod aliter ſunt privati Parochiis, ut ibi colligunt, & tenent ordinarii relati à Barboſa *ibi num.* 1. quibus addo Ojedam *de incompatibilit. benefic. part.* 1. *cap.* 24. *numero* 19. Navar. *in manuali, dict. cap.* 25. *num.* 118. verſ. *poſt autem*, Petrum Gregor. *de re benef. cap.* 25. *num.* 9. Rebuffum *de privilegiis ſcholar. privilegio* 36. Monetam *de diſtribut. quotid. part.* 2. *quæſt.* 10. *n.* 4. Sanchez *de matr. lib.* 8. *diſp.* 1. *num.* 24. ubi quod talis Parochus, cum quo ſic diſpenſat Epiſcopus ne intra annum promoveatur, minimè incurrit pœnam amiſſionis beneficii, de qua *in dicto cap. licet canon.*

21 Quod ſi dubites de ratione deciſionis *dicti cap. cum ex eo*, tam quoad prædictum ſeptennium, quam ut debeat ordinari etiam in primo anno ſic cauſa ſtudiorum diſpenſatus in ordine Subdiaconatus, eſt quæ ſubſequitur, de hoc caſu ultimo ipſe decidit Pontifex, ibi: *Ne ſicut à multis de Chriſti matrimonio ſublatis factum eſſe dignoſcitur à ſtatu retrocedere valeant clericali.* Et primi dubii ratio eſt ea; quia multi recuſabant Eccleſias Parochiales cum eo onere acceptare, & cum facultates aliunde non ſuppeterent, ſtudendi opportunitas auferebatur in maximum damnum Univerſalis Eccleſiæ, quæ viris literatis noſcitur indigere, & eam expreſſit idem textus.

22 Unde inferens primò præter caſus à jure expreſſos qualis eſt iſte de ſtudiis peragendis, exiſtimo non poſſe Epiſcopum prorogare annum datum, & aſſignatum ad Sacerdotium recipiendum *in dicto cap. licet canon. & dict. cap. commiſſa*, quia cum ſic deciſum ſit à generali Concilio Lugdunenſi *in dicto cap. licet*, evenit, ut nullo modo Epiſcopus, aut Papæ Legatus poſſint diſpenſare, juxta gloſſam verb. *ætate*, *cap. cum dilectus* 32. *de elect. & cap. dilectus*, in verb. *cum ſe facultas de prævendis*: ſic communiter docent Doctores cum Decio *in cap. at ſi Clerici*, §. *de adulteriis*, *n.* 9. in Verſ. *quartò fallit de judiciis*, Gutierrez *canon. libro* 1. *cap.* 5. *numero* 10. & confirmatur ex Trid. *ſeſſione* 7. *de reformat. cap.* 12. ubi facultates de non promovendo minimè ſuffragantur ultra annum.

23 Inferò ſecundò juxta mentem *dicti cap. licet canon.* non poſſe Epiſcopum reſtringere annum prædictum à jure conceſſum; imò nec monere, & nec cogere Rectorem Eccleſiæ Parochialis, ut intra brevius tempus Sacerdotium ſuſcipiat; quia cum annus ille à jure conceditur, non eſt cur ab Epiſcopo queat auferri, juxta regulam indultum *de reg. juris lib.* 6. ex quo in terminis notarunt Bonifacius *in Clementina num.* 45. *de officio Vicarii*, Rebuffus *dicto tit. de non promotis intra annum*

num. 19. Petrus Gregorius *de re beneficiaria dict. cap.* 25. *num.* 8. *poſt medium*, Barboſa *de officio Parochi dict. c.* 5. *num.* 25. † ubi cum Sanchez *in præcepta Decalogi tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 22. *num.* 25. ait 24
quodſi ante annum finitum, diſpenſat Prælatus in anno illo ad aſſumendos ordines præfixo, prorogando terminum, non incurratur pœna *dicti cap. licet*, & patet ex jam dictis, *ſub quæſtione* 1. cum eodem Barboſa *in dicto cap. licet numero* 5.

Infero tertiò, quod Epiſcopus, qui ſemel præ- 25
ſtitit licentiam ſtudenti Parocho, diſpenſando in ſeptennio, non poſſit eam diſpenſationem revocare ante illud tempus finitum, Sanchez *de matrim. dicto lib.* 8. *diſp.* 33. *num.* 12. Rebuff. *de privileg. ſcholaſticor. privilegio* 37. Barboſa *in dict. cap. cum ex eo num.* 7. idem *dict. cap.* 5. *de off. Parochi ſub num.* 22. circa medium per gloſſam *dicti cap* verb. *per ſeptennium.*

Infero quartò dicendum ex illo textu, quod 26
Epiſcopus, qui licentiam præſtitit Parocho ad ſtudendum per ſeptennium, poſſit providere de Vicario idoneo Eccleſiæ, aſſignata ei proviſione, & ſtipendio ex fructibus beneficii: ita Doctores ibi; imò & Barboſa *num.* 5. in verbo, *ut per bonos & ſufficientes Vicarios*, ait ad Epiſcopum tantum non ad Parochum ſpectare talem deputare Vicarium illo ſeptennio, quo abeſt à reſidentia Parochus ſtudiorum cauſa, & tenet *de officio Parochi ſub dict. num.* 22. cum Sanchez *lib.* 3. *diſp.* 31. *numero* 11.

Dubium autem eſt, utrum deciſio *dict. cap. cum* 27
ex eo, adhuc duret in praxi poſt deciſiones Tridentini Concilii; & videtur quod ſic, tum *ex cap.* 1. *in fine ſeſſ.* 5. *de reform.* dum generaliter inquit docentes, & ſtudentes ſacram ſcripturam, gaudere omnibus privilegiis à jure conceſſis de perceptione fructuum beneficiorum in abſentia. Secundò *ex cap.* 12. *ſeſſ.* 7. *de refor.* dum facultates de non promovendo ad annum adſtringens, excipit caſus à jure expreſſos; inter quos patet hunc de cauſa ſtudendi præcipuum eſſe, & expreſſum patet *in dict. cap. cum ex eo*, & notat gloſſa Marginalis *in dict. cap.* 12. *Trid.*

Sed contrarium dicendum eſt: nam cum jam 28
hodie non admittantur ad Parochiales Eccleſias, niſi qui per concurſum magis idonei fuerint judicati; juxta quæ latè dico *in cap.* 29. *de præb. & ſub tit. de conceſſione Præbendæ*, & infra *in cap. penult. hoc tit.* ubi de his, in quibus debeat parochus inſtructus eſſe; ideò juſtè, & ritè à Sacra Congreg. Cardinalium reſponſum fuit quoad Parochiales impetratas poſt confirmationem Concilii Trid. nullam licentiam dandam ad percipiendos fructus in abſentia ratione ſtudii, & in Parochialibus, eam referunt Petrus Henriquez *conſ.* 23. *num.* 4. Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 6. *num.* 251. Armendariz *in addition. ad recopil. Legum Navar. lib.* 2. *tit.* 23. *l.* 2. §. 2. *ſub tit.* ſed an Parochi debeant reſidere in ſuis curatis, Riccius *in praxi rerum fori Eccleſiaſt. deciſ.* 502. *in* 1. *editione*, *alias reſolut.* 393. *in fine in* 2. *edit.* Sanctarellus *variar quæſt.* 3. *n* 25. & docet Barboſa *in dicto cap. cum ex eo num.* 2. & *in paſtorali p.* 3. *alleg.* 53. *num* 77. & *alleg.* 56. *n.* 30. & *de offic. Parochi p.* 1. *dict. cap.* 5. *ſub dict. num.* 22. *in fine*; dicens prædictam declarationem eſſe approbatam, cum Cardinalium authoritas in ſua ſacra Congregatione ſit approbata à Papa; & ſic infert ceſſaſſe diſpoſitionem *dicti cap. cum ex eo*;

improbans quandam interpretationem D. Ludovici Correa ſui Præceptoris, quam refert ab illo traditam *ſuper cap. ad finem ſeſſ. 23. de refor.* Et hæc opinio, quam ſequor in praxi videtur probari, *ex cap. 2. Trid. ſeſſ. 8. de reformatione*, dum revocat omnia privilegia, ſeu exemptiones, quæ tollit reſideatiæ neceſſitatem, quod repetit *in dict. cap. 1. dicta ſeſſ. 21. ad finem.*

29 Verùm hodie, etiam non obſtante prædicta doctrina in Parochis etiam decidendum eſt eam non procedere in aliis beneficiatis curam animarum non habentibus; quia iſti licèt ad reſidentiam adſtringantur: tamen ratione ſtudiorum poterunt abeſſe, ut docent Nicolaus Garcia *de beneficiis p. 3. cap. 2. n. 82. & 86.* Armendarus, *in addition. ad recopil. legum Navarra lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. n. 121.* Sanctarellus *variar. reſolut. q. 3. n. 23.* Barboſa *in paſtorali dicta p. 3. alleg. 56. n. 29. & in dicto cap. cum ex eo n. 9. de electione, in gloſſa litterarum*, ibi: *& caveant Epiſcopi ne diſpenſent cum his, qui dociles non ſunt, & in cap. relatum 4. numero 7. de clericis non reſident.* adducentes declarationem Sacræ Congreg. Sancti Concilii Trid.

30 † qua cenſuit teneri Ordinarium dare illis Beneficiatis prædictam licentiam; dummodo id ſtatus Eccleſiæ patiatur, & in publico, celebrique Gymnaſio Theologiæ, vel ſacris Canonibus ſtudeant, & minores ſint annis triginta; imò & idem Garcia *dicto cap. 2. n. 105.* Moneta *de diſtributione quotid. quaſt. 10. num. 14.* Armendar. *ſupra numero 99. & 102.* Barboſa *dicta allegat. 6. numero 31.* Sanctarellus *dict. quaſtione 3. num. 27.* dicunt quod prædicta licentia non ſuffragatur ultra quinquennium à die, quo cœpit ſtudere Beneficiatus. Et ratio cur in his beneficiis, & Canoniis aut dignitatibus Collegiatarum, ſive Cathedralium Eccleſiarum ſic procedat hodie ſine contradictione; Tridentini ea nempe eſt, quia in iſtis non ea ſufficientia, & idoneitas, ſicut in Parocho eligendo prærequiritur; quare nunc meritò debet vivere ratio deciſionis *dicti c. cum ex eo*, eo quod expediat Reipublicæ, ut ſint in ea homines multum litterati, ut docent Rebuffus *in tract. nomin. q. 3.* latè Gonzalez *ad reg. 8. Cancel. §. 6. proœm. n. 3. & gloſſa 4. à n. 4.* Barboſa *in dicto cap. cum ex eo n. 3. & in paſtorali allegat. 56. n. 3.* ubi alios refert, & confirmari videtur *ex c. de multa, de præbendis*, quatenus incompatibilitas beneficiorum ſolet permitti cum valde litteratis hominibus.

31 Pro complemento notabis juxta gloſſam *dicti cap. cum ex eo*, in verb. *ſeptennium*, ibi: *Sed nunquid*, quod licentia de ſtando in ſcholis ſtudendi cauſa, non expirat morte concedentis, ut docet ibi Barboſa *numero 8.* Franciſcus Molin. *de ritu nuptiarum, lib. 2. differentia 11. numero 109.* Romanus *ſingulari 517.* Didacus Perez *in l. 2. verſ. ſean tiudo 2. lib. 2. ordinam. col. 1. pagina 199.* Et cum abſolvitur textus iſte.

Ad Text. in Cap. Præterea V. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Regimini Eccleſia aſſumi poteſt conſtitutus in minoribus, ſi alias eſt idoneus.*

2 *Parochialis olim non conferebatur, niſi Subdiacono ſaltem, hodie concedi poteſt Tonſurato, in ætate legitima conſtituto, & numero 4.*

3 Cap. ſi pro clericis 8. de præb. lib. 6.

5 *Epiſcopus debet providere de beneficio, etiam curato illi, ſavore cujus Pontifex ſcribit, ut provideat, proviſus tamen debet recipere ordines requiſitos ad beneficium, quamvis in litteris non fiat mentio*, numero 6.

TExtus iſte quatenus ſtatuit, ut conſtitutus in minoribus ordinibus, ſi alias eſt idoneus, 1
poſſit diſpenſativè aſſumi ad regimen Parochialis Eccleſiæ, benè intelligitur ex adductis *ſupr. in c. præcedenti 4.* & ex his quæ dico *infr. in c. pen. & fin.* ubi de ſcientia, & habilitate nominati ad curam animarum. Et ad quæſtionem expendi textum hunc *in dict. cap. 4. quaſtione 1.* in verſ. *ad tertiam*,
† Cumque hic ut quis ad regimen Eccleſiæ Pa- 2
rochialis aſſumeretur, deberet eſſe jam Subdiaconus, niſi diſpenſativè, nondum in ſacris conſtitutus aſſumeretur, Tamen de jure noviori Canonico, ut colligitur, *ex cap. licet canon. & cap. commiſſa de elect.* de quibus dixi latè *ſub d. c. 4. hoc tit.* Imò & per Tridentinum, juxta quæ ibi notavi, *q. 1. n. 1.* & in locis, quos ibi citavi, ſufficit ad obtinendum beneficium curatum, ſicut & ad alia beneficia curata ut quis ſit inſignitus prima tantum Tonſura; cum ea tamen differentia, ut ſit in ætate ad beneficia ſimplicia, & Capellanias annorum quatuordecim, ad Dignitates, Canonicatus, & beneficia curata in ea tamen ætate, quæ ad obtentionem cujuslibet beneficii, & Præbendæ Eccleſiaſticæ requiritur, juxta quæ latè dixi, *ſub cap. 1. & cap. 3. hoc tit.*

Nec præfatæ doctrinæ obſtat textus *in cap. ſi pro clericis 8. de præb. lib. 6.* quo videtur colligi, ut etiam non tonſurato, nec aliquo ordine inſignito poſſint beneficia conferri per verba, ibi: *Nec defectu ordinum in eiſdem litteris mentio habetur*; quia etſi plura ſcribentes diſputent circa intellectum illius textus *ibi*, ut refert Beroius *in c. ad aures num. 26. de reſcriptis.* Rebuſ. *tit. de forma mandati, §. volentes*, verbo *pro expreſſis, verſ. 24.* & alii de quibus Rolandus *conſ. 47. lib. 1. numero 57.* reſpondeo prædicta verba intelligi de defectu materiali, vel ſimplici carentia ordinum ſacrorum non inquam de defectu formali, quaſi aliquid deficiat de jure neceſſarium: quo pacto reſpondet Barboſa *de off. Parochi p. 1. cap. 5. num. 3.* præter quæ adducit *in collect. dict. cap. 8.*

Quare dicendum eſt Parochialem Eccleſiam 4
conferri poſſe ei, qui Sacerdos non eſt tempore promotionis; ſi tamen in ea ſit ætate, & alias idoneus, ut intra annum poſſit promoveri ad Sacerdotium

cerdotium, ſicut colligitur *ex cap. cum in cunctis, §. inferiora de electione, & ex cap. 2. de inſtit. lib. 6.* notant Rebuffus *in praxi tit. requiſita ad collationem bonam, num. 34.* Rochus *de Jure Patronatus,* verb. *honorificum, num. 24.* Roland. *conſ. 47. num. 59. lib. 1.* & dum tamen habeat primam Tonſuram, quæ ſufficit, & requiritur tempore proviſionis per textum *in cap. ex litteris de tranſact.* ibi: *nondum fuiſſe Tonſuratum,* ut docent, *ibi*: Abbas, & Rebuffus, *loco citato num.* 33. & patet ex dictis *ſub dicto cap. 4. quæſt. 1. num. 1.* & ibi notatis. Et ita ſancta Congregatio Concilii, teſte Garcia *de benefic. p. 7. num. 48.* cenſuit: *obtinentem beneficium curatum, eſſe Diaconum, vel Subdiaconum, ſed intra annum debere promoveri ad Sacerdotium,* juxta quæ late dixi *ſub dicto cap. 4.* expendendo jura *in dict. cap. licet, dict. cap. commiſſa de electione.*

5 Unde dixerunt Lapus, Abbas, Gemin. Joannes Andreas, Archidiac. Ancharanus, Butrius, Dominic. Monach. Franc. Vivianus *in rationali lib. 3. pag. 74.* Alagona *in compendio juris Can. pag. 385.* & Barboſa cum eis *in dicto cap. ſi pro clericis 8. de prub.* in 6. Azor. *inſtitut. moral. lib. 6. cap. 5. q. 9.* verſ. *nec obſtat, & cap. 8. quæſt. 13.* reſumentes prædictum textum quod ſi Papa ſcribit alicui ordinario, ut beneficio provideat alicui etiam curato, & talis providendus non habeat ordinem requiſitum, poſſit Epiſcopus illi providere de beneficio etiam curato.

6 Sed quod proviſus teneatur primis temporibus à jure ſtatutis accipere ordines, quos beneficium requirit quamvis in litteris non fuerit facta mentio, quod ordinem non habet; quia patet ex dictis ut intelligatur, quatenus debet eſſe Tonſuratus ſaltem; etſi propter naturam; & legem beneficii debeat recipere minores, alioſve ordines ſacros.

Ad Text. in Cap. Quæris à nobis VI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Ordines recipere compelluntur Clerici illis annexos propter utilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ ubi beneficia habent: & quare,* num. 2.

1 EX textu noſtro Doctores communiter docent, quod Clerici propter utilitatem, & neceſſitatem Eccleſiæ, uti habent beneficia, compelluntur recipere ordines illis non annexos: ſic Barboſa cum multis ab eo relatis. Et confirmatur, quia ſi revera jus in Eccleſia fecerit, diverſus gradus beneficiorum, diverſos etiam ordines præciſè requirentium, juxta quæ jam adduxi ſupra *in cap. 1. cap. 3. cap. 4. & 5. hoc tit.* ratione quorum videatur, ut nullus Beneficiatus, ſeu Præbendatus, non habeat neceſſe ad alios ordines beneficio non prærequiſitos aſcendere, ut colliges ex præcitatis locis; tamen quia Navarrus *miſcellanea 44. in fine de oratione in nova editione, & conſ. 1. in fine ſub tit. de præbend. in utraque edit* Sanchez *de matrimonio lib. 7. diſp. 45. n. 18.* & Barboſa *hic,* cum eis ex gloſſa *militat,* quam notant, † ad id quod omnis, qui beneficium accipit, quamvis ſit ſimplex, debet habere animum actualem, vel virtualem, ſaltem disjunctive accipiendi ordines ſacros, ſi neceſſitas Eccleſiæ illud exegerit, vel renunciandi, aut dimittendi beneficium, ratione cujus juberetur ordinari: ſequitur dicendum, ut adveniente præfata noſtri textus utilitate, aut neceſſitate pro Eccleſiæ ſervitio, & ſolatio populi, poſſint compelli per ordinarium aſcendere ad alios ordines ſacros, juxta metam utilitatis, & neceſſitatis Eccleſiæ, cui inſerviunt, aut cui aſſignentur inſervire, alios caſus decidit littera hic, ubi videbis. Et facit pro doctrina hujus textus Trid. *in cap. 4. de reformatione ſeſſ. 21.* ubi quando Rector unus non ſufficit Eccleſiæ debet Epiſcopus agere, ut Rector alios advocet Sacerdotes, &c.

QUÆSTIO I.

An ſit culpa mortalis accipere beneficium ſimplex animo non perſeverandi in ſtatu Clericali, aut non aſcendendi ad ordines ſacros? Et an qui ſuſcipit primam Tonſuram, vel minoribus ordinibus initiatur animo non aſcendendi ad alios ordines?

SUMMARIUM.

1 *Beneficium ſimplex acceptans animo non aſcendendi ad ſacros ordines non peccat. Et quid ſi animo illud ad tempus retinendi, & fructibus fruendi,* n. 2. & 3.

3 *Nuptias celebrare liberè poteſt Beneficiatus in ſacris non ordinatus, dum tamen dimittat beneficium.*

4 *Ordines recipere majores non tenentur Beneficiatus; etſi neceſſitas, & utilitas Eccleſiæ premat; ſi tamen Epiſcopus ad id non compellat, non ſic in Curatis,* n. 5.

6 *Beneficium ſimplex acceptans requirens ordinem ſacrum animo non aſcendendi ad illum peccat lethaliter.*

7 *Beneficiarius acceptans beneficium animo non ordinandi, non eſt abſolvendus, donec, aut ordinem mutet, aut illud dimittat.*

8 *Ordo ſacer beneficio ſimplici, quando dicatur inhærere.*

9 *Munus aliquod accipiens curare debet eſſe habilis ad illud obeundum.*

10 *Beneficia, alia ſunt ſacerdotalia, quæ requirunt fundatione, ſtatuto, &c. Sacerdotalem ordinem, Diaconatum, vel Subdiaconatum,* & n. 12.

11 *Capellania quando dicatur Sacerdotalis actu, vel aptitudine.*

13 *Capellania non dicitur Sacerdotalis; eo quod habet onus celebrandi remiſſivè.*

34 *Tonſuram accipiens cauſa evadendi judicium ſæculare, peccat mortaliter.*

35 *Ordines minores ſuſcipiens animo non aſcendendi ad ſacros, probabilius eſt, ut tantum peccet venialiter contra aliquos numero* 17.

16 *Ordinis cujuslibet Eccleſiaſtici quæ litteratura requiratur;* n. 17.

19 *Illegitimus quoad ordines minores poteſt ab Epiſcopo diſpenſari.*

20 *Religionem ingrediens abſque animo aſcendendi ad ordines ſacros, peccat lethaliter.*

21 *Epiſcopus non peccat conferens tonſuram, ſeu ordines minores non habenti animum aſcendendi ad ſacros.*

1 AD primam difficultatis partem, ut reſpondeam, præmitto quæ dixi ſupra *in c.4.q.1.* in verſ. *inſera quarta*, & *in q.2.* verſ. *ad quartam in fine*, unde ſub diſtinctione reſpondeo quod ſi beneficio illi ſimplici ſic acceptato, non ſit ſacer ordo annexus, vacet culpa mortali qui illud recipit cum intentione nullius Sacri ordinis recipiendi, ſi habeat animum perſeverandi in ſtatu Clericali, ac ſatisfaciendi oneribus, ad quæ tale obligat beneficium; quia cum nullum jus obligat hunc beneficiarium ad ſuſcipiendos ordines ſacros, nec beneficium, eos petat, ſequitur ut non ſit peccati reus carens eo animo, ac ſubinde, ut nec venialiter peccet: ſic tenet Sanchez *de matrim. lib.7. diſp. 45. n. 17.* cum Navarro *in ſuma Latina cap. 25. n. 18.* Ludovico Lopez *p. 1. inſtruct. Sacerd. c. 256. col. 3.* verſ. *tam & alia munitiora*, Vega *in ſuma tom. 1. cap. 36. caſu* 23. Fr. Eman. Rodriguez *tom. 1. ſum. in 2. edit. cap. 30. n. 6. & n. 4.* & videntur ſentire Sotus *lib. 10. de Juſtit. quæſt. 5. art. 9. col. 4.* paulò ante *verſ. de penſionibus*, Gutterrez *Canonic. lib. 2. cap. 5.* à n. 24. & 25. ubi latè agens explicat ipſum Sotum.

2 Quòd ſi Beneficiatus accipiat illud beneficium, cui ſacer ordo annexus non eſt animo illud ad tempus retinendi, & ejus fructibus fruendi, poſteaque, eo deſerto, ad vitam ſecularem, aut conjugalem tranſeundi, dummodo eo animo accipiat, & retineat: ut velit ei ſufficienter inſervire, donec illud, mutato ſtatu, relinquat: videtur etiam dicendum quod non peccet mortaliter; eo quod nullo jure improbatur hunc habere animum ſub culpa mortali perſeverandi in ſtatu clericali.

3 † Cum jura liberum ei concedant tranſitum ad nuptias, modo beneficium relinquat, juxta textum *in cap. Joannes cap. diverſis de clerico conjugato*, ſic docent Navarr. *in cap. quando de conſ. diſt. 1. cap. 5. n. 52.* Sanchez *dicta diſp. 45. n. 19.* ubi cum multis ab eo relatis, *ſub n. 16.* exiſtimantibus contrahere culpam mortalem, admittit in hoc caſu contrahere prædictum Beneficiarium culpam venialem, eo quod negari non poſſit eſſe aliqualem debiti ordinis perverſionem; quia etſi beneficia ſint inſtituta ad ſuſtentandum clericum in ſtatu clericali, & ideo ordo pervertatur, & debitus finis: qua ratione abſolutè dixerint Navar. *miſcel. 45. de oratione n. 5. & lib. 5. conſ. de præbend. in 1. edit. conſ. 16. num. unico.* Flaminius *de reſignat. beneficior. lib. 4. q. ult. n. 42.* Gutierrez *dict. cap. 5. n. 26.* peccare; etſi non explicent utrum lethaliter, excepto Navarro dicente *in Miſcellanea 44. n. 2. de oratione*, & Toleto *lib. 3. ſumæ cap. 18. n. 4. & lib. 5. cap. 4. n. 5.* qui ſentiunt peccare lethaliter; ſed Sanchez eos non ſequitur, *dicta n. 19. in fine*, ex eo, ut non ſit tanti momenti animus ille, quod per eum incurrat Beneficiatus culpam lethalem: qui n. 20. cum Navarro *dicta miſcell. 45. in 1. edit. n. 6. verſ. 6. & verſ. 7.* idem procedere in accipiente penſionem Eccleſiaſticam animo ea fruendi ad tempus, & tranſeundi ad ſtatum conjugalem.

Hinc infero, quod etſi ſupra ſub principio textus noſtri dixerim, ut beneficiarius ſimplex poſſit
4 compelli per ſuum ſuperiorem ad recipiendos ordines ſacros, ad quos obligatus non eſt, ſtante neceſſitate, & utilitate. Tamen etiam ſi prædicta utilitas, & neceſſitas adſit, adhuc ſi non compellatur à ſuperiore, non teneatur illos recipere, cum ſatis ei ſit habere voluntatem abſolutam ſubeundi omnia onera ſuo beneficio annexa tempore, quo poſſederit, & disjunctivam aſſumendi ordines ſacros, ſi Epiſcopus juſſerit, cogente neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ, aut dimittendi beneficii: ita docent, Navarrus *lib. 3. conſ. de præb. conſ. 1. fin. & miſcellan. de orat. 44. in nova edit. in fine*, Sanchez *dict. diſp. 45. lib. 7. de matrim. n. 18.* quæ, meo videri, tuta ſunt, alias inquam multi acceptantes beneficia ſimplicia, quorum fructus percipiunt ad ſeculum poſtea redeundo, premerentur maximis ſcrupulis, ſi peccarent lethaliter, aut itidem tenerentur ad reſtitutionem.

Nec obſtant quæ ſupra adduxi *in dicta cap. 4. quæſt. 2.* in verſ. *ad tertiam*, & verſ. *ad quintam*, quia ibi dicta intelliguntur de acceptante beneficium Curatum modo ibi dicto, circa quod loquitur expreſsè textus *in cap. licet canon. & cap. commiſſa de electione, lib. 6.* cumque eorum deciſio ſit pœnalis, non eſt cur ad alia beneficia ſimplicia, & non curata extendatur, juxta *ibi* dicta. 5

In ſecundo verò caſu quid dicendum, an ſit culpa mortalis accipere beneficium ſimplex, cui eſt annexus ordo ſacer, aut retinere illud animo non aſcendendi ad ordinem illi beneficio annexum. Et reſpondeo culpam eſſe lethalem, quia jure naturali, divino, & humano accipiens officium, tenetur curare ſe eſſe habilem ad illud, ex textu *in l. idem juris, ff. ad leg. Aquil. cap. non eſt putanda 1. quæſt. 1.* tenent Sotus *dict. lib. 10. de Juſtitia, q. 5. art. 6. col. 4. paulo ante verſ. de penſionibus autem*, Joannes Gutierrez *dict. lib. 2. canon. cap. 5. n. 25.* Toletus *in ſuma lib. 5. c. 5. n. 5. & lib. 4. c. 18. n. 4.* 6

† Ubi addit eum abſolvendum non eſſe, donec aut animum mutet, aut beneficium dimittat, idem proſequitur Sanchez *ſuprà n. 14.* ex doctrina Navarri, *ubi ſupra in dicto cap. quando de conſecr. diſt. 1. cap. 21. n. 51. & in ſuma dict. c. 25. n. 118.* & ex Manuel Sa *in ſum. verb. beneficium, n. 39.* ubi refert tunc teneri aſſumere Sacerdotium intra annum. 7

Quod ſi dubites quando dicatur ordo ſacer beneficio ſimplici annexus? Reſpondeo breviter id beneficium dici habere ordinem Sacrum annexum quod obligat ad onus aliquod, petens ordinem Sacrum, quod autem non obligat ad miniſterium requirens ordinem Sacrum, non habere talem ordinem annexum, firmat Sanchez *de matrim. dicta lib. 7. diſp. 45. ſub n. 15.* itaque dixit Sotus *dict. q. 5. art. 6. column. 4. verſ. de aliis*, Sacrum ordinem requirere beneficium, cui eſt annexum Clericale obſequium, 8

† & reddit rationem Navarrus *in dict. cap. ſi quando cap. 21. n. 51.* cur teneatur accipiens tale beneficium aſcendere ad ordinem Sacrum; quia ſcilicet accipiens munus aliquod, debet curare eſſe habilem ad illud obeundum: & expendens Nicol. Garcia *de benef. p. 7. c. 1. à n. 40.* 9

† ubi poſtquam enumeraverit beneficia non ſacerdotalia, dicit eſſe alia Sacerdotalia, quæ requirunt de jure de conſuetudine, ſtatuto, vel privilegio, aut fundatione, quod ea obtinentes in Presbyteros ordinentur, aut in Diaconos, aut in Subdiaconos, tuncque dici annexum ordinem aptitudine, & attento tempore profeſſionis: & ſic dixit Sanch. *ubi ſupra dict. n. 15.* 10

† quod petente fundatore Capellaniæ, ut Capellanus tot faciat ſacra, tunc exigitur Ordo Sacerdotalis ad illam, ſolumque inter 11

Doctores

Doctores controverti, an is ordo actu exigatur in
Capellano eligendo, aut potius ſufficiat, ut poſtea
initietur. De quo puncto alibi expendo, interim
videbis latè agentes D. Garciam *in dicto cap.* 1. *à*
12 *num.* 56. † ubi dicit alia eſſe beneficia, quæ non
niſi actu Præsbyteris, vel alium ordinem haben-
tibus, provideri poſſunt ex ſundatione, conſue-
tudine, privilegio, ſtatuto, ut quando inſtitutio,
vel ſtatutum dicit quod non conferatur, niſi Præs-
bytero, vel quod conferatur Præsbytero: ubi *n.*
58. quando Capellanus debeat eſſe actu Sacerdos:
13 & ibi, *in* §. 1. *à num.* 75. † An Capellania ſit Sa-
cerdotalis ex eo ſolum, quod habeat onus cele-
brandi annexum, tractant Spino *in ſpeculo teſtam.*
gloſſa 4. *princ.* Guttierez *toto conſ.* 1. Zevallos *in*
pract. quæſt. 693. Lambertinus *de jure Patron. lib.*
2. *p.* 1. *q.* 7. *toto art.* 29. & poſt eos multi alii re-
centiores alibi referendi.

14 Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpon-
deam, præmitto quod breviter dixi ſupra in *cap.*
non eſt compos, de temporibus ordin. quæſt. 3. *in fine*,
in verſ. *ad ultimam*, ubi egi de dubio illo, an
peccent mortaliter qui ordinantur prima Ton-
ſura, cauſa tantum, evadendi judicium ſeculare:
& ibi adductis addo Ægidium Trullench. *de Sa-*
cram. Ordinis lib. 6. *cap. unico dubio* 11. *ſub* n. 10.
in verſ. *quare*, ubi dicit peccare mortaliter, qui
accipit coronam, vel quatuor minores ordines, ut
fugiat judicium ſeculare: ſic cum Barboſa *de offic.*
Epiſcop. p. 2. *allegat.* 2. *n.* 12. Ledeſma *in ſuma*
15 *part.* 7. *de ordine concluſ.* 3. † & addit cum
Diana valde probabile eſſe; imò probabilius exiſti-
mat non peccare mortaliter eum, qui ſuſcipit co-
ronam aut quatuor minores ordines animo non
aſcendendi ad alios ordines, ſed tantum ut gau-
16 deat privilegio fori & exemptione à tributis. †
Quia Trid. *in cap.* 4. *de reformat. ſeſſ.* 23. ſolum vult
oſtendere quid ipſa decentia, & illius ſtatus reve-
rentia poſtulet, cum non utatur verbis præcepti-
vis ſufficientibus ad obligationem peccati morta-
lis; non inquam intendit, ut ulterius progredi in-
tendat, ſed velle, ut ſufficiat in eo officio ſervire
Deo, ex ipſo Trident. *ibi c.* 11. in promovendis ad
quatuor minores ordines, ut ſaltem ſciant, & in-
telligant linguam Latinam. In aliis inquam, qui
ſint initiandi Subdiaconatu, Diaconatu requi-
rat Trid. ibi, *dict. ſeſſ. cap.* 12. linguam Latinam, &
cognitionem, quæ pertinet ad iſtos ordines. Et in
Præsbyteratu, & Sacerdotio, ibi, *cap.* 3. requirat
eam ſcientiam, qua poſſit populum docere neceſ-
ſaria ad ſalutem, ritequè adminiſtrare Sacramenta,
ut ibi, *cap.* 14. de quibus dico *ſub cap. penultim.*
hoc tit.

17 Unde ad difficultatem reſpondeo, quod etſi
Barboſa, Bannez, Ledeſma & Navarrus, quos citat
Diana 2. *p. tract.* 16. *miſcell.* 2. *reſ.* 22. in caſu prædi-
cto exiſtiment peccare mortaliter ex ratione dicti
cap. 3. Trid. dicentis, ut prima Tonſura non ordi-
nentur, qui Sacramentum Confirmationis non ſuſ-
ceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint,
quique legere, & ſcribere neſciant, & de quibus
probabilis conjectura non ſit eos, non ſecularis
judicii fugiendi fraude, ſed ut Deo fidelem cul-
tum præſtent, hoc vitæ genus elegiſſe: tamen ipſe
& Gaſpar Hurtado, *de Ordine diſ.* 22. Coninch *de*
Sacram. tom. 2. *diſp.* 20. *a.* 104. *&* 105. Villalobos
in ſuma tract. 11. *difficult.* 14. n. 2. & Sanchez
cum aliis *de matrim. diſp.* 31. *p.* 7. *n.* 17. ubi etſi
neget peccare mortaliter fatendo dari culpam non-
nullam, quando accipit primam Tonſuram animo
declinandi juriſdictionem fori ſecularis. † Ta- 18
men *num.* 16. abſolutè docet in caſu noſtri dubii:
quod qui initiatur prima Tonſura, aut minoribus
ordinibus, non tenetur habere animum aſcendendi
ad ordines ſacros, poſſeque abſque ea intentione
illis inſigniri probans ex eo, quia nullo jure cave-
tur in ordinando talis obligatio. † Deinde quia 19
poteſt Epiſcopus diſpenſare cum illegitimo
quoad ordines minores; qui tamen ad ordines
ſacros aſcendere nequit, *ex cap.* 1. *de filii Præsbyt.*
lib. 6. concludens, ut animus retrocedendi in ſic
ordinato, non ſit culpa mortalis, ſicut nec retro-
ceſſio. † Et reſpondit ad dubium de ingrediente 20
Religionem abſque animo aſcendendi ad ordines;
quia in iſto eſt diſpar ratio, cum teneatur ex ſta-
tuto, & vi Religionis aſcendere ad illos, ut in-
ſerviat Religioni. † Et ſic ſatis infert Sanchez *num.* 21
18. non peccare Epiſcopum conferentem Tonſu-
ram, aut ordines minores non habenti animum re-
cipiendi ſacros, contra Ledeſmam *de Sacram.*
Ordin. dubio 5. *concluſ.* 2. qui id probat *ex dict.*
cap. 4. *Trid. & cap. nullus de temporibus ordin. lib.*
6. quod non probant, ut ex ipſis juribus patet,
ſed bene facere Epiſcopos ſi eos non ordinent,
ſic Navarr. & Trullench. *ſuprà.*

Ad Text. in Cap. Ad aures. VII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Medici beatiores ſunt quoad ſeculum, quàm Advocati, habentque obligationem monendi infirmos, ut accipiant Sacram Euchariſtiam.*

2 *Medicus ſalariatus de publico, non debet petere præmium ab infirmis.*

PRo ampliatione hujus textus, quatenus agit 1
de Medico, addes quæ abundè dico *infra in*
cap. cum infirmitas de pœnit. & remiſſion. ubi de
obligatione, quam habet Medicus cum viſitat in-
firmos monendi eos, ut confiteantur, & recipiant
ſanctiſſimum Euchariſtiæ Viaticum: de quo pun-
cto, ac de aliis infert plura cum pluribus Zene-
dus omnino videndus *collect.* 863. *ad Decretales*,
& Barboſa *hic*, ubi nonnulla recolectans, dicit
n. 5. quòd Medici beatiores ſunt quoad ſeculum,
quam Advocati; quia eorum errores cooperit
terra. Et *num.* 6. quòd Medicus tenetur paupe-
rem gratis curare, ſicut Advocatus tenetur pro
miſerabilibus perſonis patrocinium ſuſcipere, de
quo dixi *ſub cap.* 14. *de Judiciis*, ubi plura *de offi-*
cio Advocatorum.

Et *num.* 8. ait, quod Medicus ſalariatus de pu- 2
blico, non debet petere præmium ab infirmis: de
quo caſu, & aliis adducit etiam alios Doctores
diſputantes, idem Zenedus *ſuprà* allegatus: Un-
de jam ad proprias noſtri textus difficultates.

QUÆSTIO I.

An Medicus propter eventum mortalitatis infirmi, impediatur ad ordines ſacros promoveri, ſi peritus, & ſollicitus eſt, ac traditiones artis Medicæ obſervet. Et an Medicus de publico ſtipendiatus fiat irregularis, ſi ex omiſſione curandi pereat infirmus. Et an Medicus effectus Sacerdos, poſſit ſine peccato mortali exercere artem Medicinæ? Et an Medicinæ ars ſit liberalis, & nobilis, ſicut Advocatiæ? Et an Medici teneantur, cum gradum Univerſitatis recipiunt, emittere fidei profeſſionem?

SUMMARIUM.

1 *Cap. ſententiam ſanguinis, ne Clerici, vel Monachi, infra,* num. 14. *& ſub* quæſtione 2.

2 *Judex procedens ad ſententiam ſanguinis, contrahit irregularitatem.*

3 *Irregularis fit qui delinquentem accuſat in cauſa ſanguinis, aut adverſus, illum teſtificatur, ſi ſequatur effectus, aut mutilationis.*

4 *Medicus etſi clericus in minoribus, non convenitur coram laico pro defectu ſuæ artis, ut* num. 19.

5 *Medicus aut Chirurgus periti curantes juxta regulas artis poſſunt; etſi infirmi mortantur, aut mutilentur, ordinari etiam in ſacris* n. 6. 7.

6 *Culpa non imputatur, ſi præter culpam operantis, caſus fortuitus contingat.*

7 *Chirurgus ſecularis liberatur ab irregularitate, ſi imponens debitam diligentiam, infirmus moriatur aduſtione, vel inciſione.*

8 *Medici liberius vivunt, cum impune hominem occidant.*

9 *Medicus ut non teneatur de morte infirmi, quæ præcavere, & admonere debeat ſed non pœna ordinaria,* n. 10.

11 *Negligentia diſſoluta eſt prope dolum.*

12 *Medici peritia quomodo cognoſcatur, quantaque fides ejus dicto præſtetur remiſſivè,* numero 13.

15 Cap. aliquantum diſt. 51. cap. ſi quis viduam diſt. 50. cap. fin. de homicidio.

16 *Medicus & Chirurgus ſecularis, quare ex morte infirmi irregulares non fiant, alii verò ſic.*

17 *Nullus efficitur irregularis, niſi expreſſè caveatur in jure.*

18 *Argumentum à paritate rationis non valet in materia odioſa.*

20 *Medicus ſtipendiatus, ſi ex negligentia infirmus moriatur num fiat irregularis?*

21 *Medicus ſtipendiatus, dicitur curia adſtrictus.*

22 *Medicus aſſalariatus non debet recedere à civitate abſque licentia priorum.*

23 *Medicus, qui pro ſtipendio ſe obligavit, Curare infirmos, num in quocunque eventu teneatur tempore peſtis, vel cum periculo propria vitæ, remiſſivè.*

24 *Medicus effectus ſacerdos exercet ſine peccato artem medicinæ, etiam ſi adſit in infirmo mortis periculum, dum modò non ſit per inciſionem, & aduſtionem,* n. 25. & 26.

27 *Clericus effectus Chirurgus, prohibetur uti officio cum aduſtione, vel inciſione ceſſat in caſu neceſſitatis, & peſtis, ſi non adeſt alius, qui munus exerceat,* n. 29.

30 *Religioſus Chirurgus, ſive Sacerdos exercendo officium citra mortis periculum cauſa pietatis, & gratis, non peccat. Sed num fiat irregularis ſi infirmus moritur,* numero 31. & 32.

32 *Clericus in minoribus conſtitutus exercens medicinam peritè, & ſine aduſtione, nec peccat, nec incurrit irregularitatem,* num. 33. & 34.

33 Cap. tua nos de homicidio, *& numero* 35. *&* 36.

34 *Irregularitas non incurritur à Medico, vel Chirurgo, curante cum inciſione, ſi abſque ejus culpa ægrotus moriatur.*

35 *Clericus in minoribus beneficium habens, ſi medicinam exerceat cum aduſtione, num fiat irregularis.*

36 *Monachus Chirurgus, qui aperuit in gutture apoſtema, eſt irregularis, ſi infirmus moriatur & hoc citra debitam diligentiam, ut* num. 37.

38 *Clericus nullus præponendus eſt ruptariis, Baliſtariis; & ſi Sacerdos, Diaconus, vel Subdiaconus ſit, non debet per aduſtionem, vel inciſionem curare, nec promovetur ad ordines, ſi conſcientiam habet læſam,* numero 40.

39 *Irregulares clerici aut Monachi, non ſunt, curantes infirmos diligenter, ſi moriantur, cum operam darent rei licitæ.*

41 *Irregularis fit qui infirmi curam habens, dederit ei aliquam potionem ſine mandato Medici, ex qua moriatur.*

42 *Irregularis fit qui ægrotum nimis anxioſum revolvit, ſi faciat, ut citius moriatur; eo quod cauſat mortis anticipationem,* n. 42.

43 *Medicina eſt ars liberalis ſicut Advocatia, & apud omnes in maximo honore habita, ut* n. 44. & 45.

44 *Advocati dicuntur nobiles.*

46 L. fin. ff. de jure immunitatis, l. ambitioſa ff. de decretis ab ordine faciendis.

47 *Chirurgia non eſt ars liberalis, ſed mechanica.*

48 *Medici antiquitùs ſua propria manu abſcindebant, ſed non hodie.*

49 *Medicus novus dicitur peſtis.*

50 *Scoti Medicos novos mittebant in Angliam, at ibi, ut in inimicos artem exercerent.*

51 *Medicus errans, debebat acrius puniri, quàm Advocatus.*

52 *Medicus non præfertur Legiſtæ nec Theologo, etiam ſi antiquior ſit,* n. 55.

53 *Judæi Doctorari prohibentur, ſed quandoque eis permittitur in medicina.*

54 *Medici prohibentur fieri legum Doctores.*

55 *Leges dicuntur ſacratiſſimæ per ora Principum divinitùs promulgatæ.*

56 *Infirmi ingratitudo circa Medicum, remiſſivè*

57 *Medici cum recipiunt gradum, tenentur facere profeſſionem fidei, & jurare in manibus Epiſcopi obſervare ſtatutum Pii V. exhortandi, ſcilicet infirmos ad Sacramenta*, num. 58.

1 AD primam quæſtionis partem videtur dicendum, quod Medicus propter eventum mortalitatis infirmi, impeditur ad ſacros ordines promoveri, etiam ſi peritus, & ſollicitus ſit, ac traditiones artis Medicæ obſervet; & ſic quod fiat irregularis per jura *in cap. tua nos, de homicidio, & in cap. ſententiam ſanguinis, ne Clerici, vel Monachi*, in verſ. *nec ullam Chirurgia*: quæ jura, etſi loquantur de Clericis, & Monachis, etiam in arte Chirurgiæ peritis eos irregulares declarant, ſi infirmi moriantur. Ergo videtur, ut quamvis Medicus, ſeu Chirurgus Laicus non ſit prohibitus ſuas artes exercere in jure: tamen quia ambarum arte poſſunt contingere mutilationes, & mortes, ſi de facto contingant, erit quilibet irregularis, taliter ut ob eventum mortalitatis, nullo modo abſque diſpenſatione queant aſcendere ad
2 ordines Sacros. † Et confirmari videtur ex textu *in dicto cap. ſententiam ſanguinis in 1. part.* & ex textu *in cap. Clericis ejuſdem tituli*, quibus cavetur judicem procedentem ad ſententiam ſanguinis; hoc eſt mortis, ſeu mutilationis, & eam exe-
3 quentem, contrahere irregularitatem. † Et confirmatur iterum ex textu *in cap. aliquantum diſt. 51. cap. ſi quis viduam 5. diſt. & cap. fin. de homicidio, lib. 6.* quibus probatur quod ſi quis aliquem delinquentem accuſat in cauſa ſanguinis, aut adverſus illum teſtificetur, ſi ſequatur effectus mortis, aut mutilationis, contrahit irregularitatem: ſic docent communiter Doctores, in prædictis juribus, ubi quod hæc appellatur irregularitas ex defectu perfectæ lenitatis; & negari non poteſt judicem, & teſtem procedendo juxta juris regulas, juſte facere; quemadmodum condemnari nequit Medicus, aut Chirurgus, qui peritus non deficit in ampliatione ſuæ artis; quia ſi nihilominus moriatur infirmus, & mutiletur, adhuc debet fieri irregularis, quominus aſcendat ad ordines ſacros propter defectum perfectæ lenitatis.

4 Et pro hac ſententia facit quod dicit Joannes Gallus *in quæſt. 150.* quem ſequitur Covarruu. *in Clementina ſi furioſus part. 2. § 4. ſub numero 3.* in verſ. *his omnibus*, quod Clericus in minoribus ordinibus conſtitutus Chirurgiæ artem exercens, poterit coram judice ſeculari conveniri pro negligentiis, & culpis commiſſis in ejus artis uſu. At ſic eſt quod talis Clericus gaudet foro Eccleſiæ, ſicut cæteri Clerici in Sacris conſtituti, ut latè dixi *ſub cap. 2.* & aliis *de Judic. & in cap. 1. cum aliis de foro competenti*, & percipitur ex relatis jam *in noſtro titulo, & in titulo de temporibus ordinat.* Ergo ex eo procedit, quia quocumque tempore ex morte, aut mutilatione fit reus, etiam ſi ſecundùm artem curaret, ſaltem quoad irregularitatem ortam ex defectu imperfectæ lenitatis.

5 Nihilominus dicendum eſt Medicum, aut Chirurgum peritos graduatos, & curantes juxta regulas artis Medicæ, ſi abſit negligentiæ culpa in applicando remedia in tempore opportuno, non contrahere irregularitatem, nec prohiberi etiam, ſi multi infirmi morerentur, aut mutilarentur, ad ſacros ordines promoveri; tum quia de iſtis nullo jure contrarium cavetur; tum quia ſic expreſſè diſpoſitum eſt hic in textu noſtro, & probatur *ex cap. hi qui arborem 50. diſtinctione*, & ex regula textus *in cap. unico de œconomo, cap. fin. de homicidio, l. in rebus ff. commodati, l. illicitas ff. de offic. Præſidis*, quibus probatur, † culpam non im- 6
putari, ſi præter culpam operantis, caſus fortuitus contingat, tradit gloſſa 1. *hic*, ubi in fine dicit: *Abſit, ut nobis imputetur quod præter culpam noſtram contingit*, probans ex textu *in cap. de occidendis 25. quæſt. 5.* & ex illo verſu,

Non eſt in Medico ſemper relevetur, ut æger.

Docent hanc concluſionem Doctores hic, Abbas, Antich, Zabarella *collect.* Bellamera, Joannes Andreas, Henriq. Innocent. Imola, Anan. Vivianus *in ration. primi libri Juris Pontificii pag. 105.* remiſſivè, Ximenez *in concordant. part. 1.* refertur ab Anton. Auguſtino *collect. 2. decretal. lib. 1. tit. 8. cap. 2.* Covarruv. ſupra *dict. num. 3. §. 4.* Simon. Majola *de irregularit. lib. 2. cap. 12. n.* . Sylveſter *in ſumma*, verb. *Medicus, num. 2.* Marianus Socinus *in cap. ad audientiam, n. 31. de homicidio*, Alvarus Pelagius *lib. 1. de planctu Eccleſiæ c. 48. ex columna 3.* Petrus Palaçio *de electis cap. 26. num. 6.* Felicianus *de cenſuris titulo de irregularit. cap. de ſpecie irregularit. quæ contrahitur ægrotos curando, pag. 449.* Barboſa *hic n. 1.* Villalobos *in ſum. dict. 1. part. tract. 21. diſ. 23. ſub numero 8.* † Ubi dum egit de irregularitate, quam contrahit 7
Monachus juxta textum *in dicto cap. tua nos, de homicidio*: de cujus intellectu dico infra *ſub q. 2.* relevat ab incurſione irregularitatis Chirurgum ſecularem, qui curando, & imponens debitam diligentiam, mortuus fuit infirmus ejus aduſtione, vel inciſione.

Et confirmatur ex illo dicto Joviniani Pontani 8
in Acheronte, quod refert Covarruv. *in dict. clem. ſi furioſus dict. §. 4. ſub dict. num. 3.* ibi: *Liberius Medici vivunt, ut quibus permiſſum ſit hominem impunè occidere; Medicos enim non modo lex abſolvit, verùm mercedem ſtatuit quoque eis.* † Et- 9
enim ut Medicus non teneatur de morte infirmi, aliquot ſunt neceſſaria. Primum ut ſit peritus in ea profeſſione, & arte, *l. illicitas, §. ſicuti, ff. de officio Præſid.* Secundum ut admoneat infirmum, ut præcaveat ab his, quæ ſibi ſunt nocumento futura, juxta textum *in dict. cap. tua nos*, ſed non tenetur ſemper, & continuò adeſſe ægroto, juxta Doctores *in d. c. tua nos*, ubi Ancharan. & Hoſtienſis, niſi ægrotus propter maximum ægritudinis periculum indigeret cuſtodiâ: nam tunc tenetur, vel præſens eſſe, vel admonere, ut diligenter cuſtodiatur, ut cenſet Hoſtienſ. *in ſum. hujus tituli de ætate ordin. §. Ordo*, verſ. *& poſtfacto*, quem refert, & ſequitur Ripa *tract. de peſte p. ultim. §. Medicorum n. 48.* quo in loco multa adducit de Medicis imperitis, an, & hi teneantur, ſi infirmus ob eorum culpam moriatur: tradit, & ſequitur Covarr. per textum *in dict. cap. tua nos, & cap. ſicut de homicid.* † Ubi Albericus exiſtimat Medicum imperitum, 10
cujus cauſa ægrotus mortem obierit, pœna extraordinaria puniendum fore *ex l. 3. §. 1. ff. de ſicariis*, & notat Ripa *in dict. §. Medicorum, & de Jure Regio, l. 6. tit. 8. p. 7.* & hoc dictum videtur ſatis colligi ex verbis textus noſtri ibi: *Tibi breviter reſpondemus, quod ſi ſuper præmiſſis conſcientia tua te remordeat ad majores ordines de noſtro conſilio, non aſcendas*, ubi gloſſa, verbo *remordeat* declarans ſi fortè imperitè medicinam dediſſet infirmis, vel ſi negli-

11 gentia fuerit, † quia diſſoluta negligentia prope dolum eſt, *ex l. fidejuſſor in 1. reſponſ. ff. mandati.*

12 Sed ſi dubites quomodo cognoſcatur Medici peritia, leges Petrum Rebuffum *in concord. Rubr,*
13 *de collat.* §. *præterea* in verb. *medecina pag.* 3.36. † Et quibus in caſibus Medicorum dicto, ſit fides adhibenda? Et quomodo, & quanta? optimè Maſcard. *de prob. concluſ.* 1034. ad quod applicabis de fide quæ præſtatur Matronis, & peritis in arte: quæ dixi *in c.* 4. *prob.* ubi etiam de Medicis nonnulla.

14 Unde non obſtant jura *in principis, & in* 1. *confirmat.* relata: nam ea expendo infra *in quæſt.* 2. loquuntur enim de Monacho, aut Clerico exercentibus artem medicam, aut chirurgam.

15 Non ſecunda confirmatio ex textu *in cap. aliquantum* 51. *diſt. cap ſi quis viduam* 50. *diſt. & c. fin. de homicidio*, quia ibi dicta procedunt in accuſatore ſollicitante ſententiam ſanguinis, vel teſte, cujus dictum fuit cauſa, ut delinquens mutilaretur, aut pateretur mortem, quia etſi iſti nec accuſando, nec teſtificando peccent; eo quod accuſator proſequeretuur ſuam, vel ſuorum injuriam licitam in judicio, non in vindictam, ſed in ſatisfactionem, qualiter omnes excuſant accuſatorem à peccato, & teſtis juridicè interrogatus à Judice in judicio, teneretur dicere verum, juxta quæ latè dixi *ſub cap.* 2. *de confeſſis*, & alibi: tamen quia eorum cauſa mutilatio, & mors contingit delinquenti ſeu accuſato, non effugiunt irregularitatis
16 notam, quod non ſic procedit in Medico, & Chirurgo ſeculari, qui ſi adhibuerint debitam diligentiam, & peritiam exercentes, eam artem, licitum quid operantur, ſiquidem mortes, & mutilationes, quæ ſolent infirmis contingere, accidunt præter intentionem, abſque eo, quod peccent, vel in ſe vel in cauſa, quod non eſt ſic in accuſatore, & teſte; eo quod ſaltem peccant in cauſa, materialiter, ſcilicet occaſionando mortem, & mutilationem delinquentis, aut accuſati. Et juxta hoc punctum, idem procedit in Judice ſeculari ſententiante, & exequente ſanguinis ſententiam, aut mutilationis. Etſi fortè dubites de hac reſponſione, faciliimè reſpondebis ex illa regula generali,
17 † Ut non ſit aliquis unquam irregularis, niſi expreſſè cautum ſit in jure, uti expreſſè Doctores
18 docent *in cap. is qui de ſent excomm. lib.* 6. † Sic, ut nec valeat argumentum à paritate rationis ſpecialiter, quia hæc eſt materia odioſa, ut docent Hoſtienſ. *in c. ſi celebrat. num.* 5. *de Clerico excommunic. miniſt.* Panormit. *in cap. ultim. num.* 8. *de Jure Patronatus*. Covarruu. *in* 4. *decret.* §. 8. *num.* 8. Caſtrus *lib.* 1. *de lege pœnali cap.* 7. *docum.* 3 Villalobos *in ſumm. p.* 1. *tr.* 21. *difficult.* 1. *num.* 6. & alii communiter.

19 Nec obſtat adductum pro tertia confirmatione in verſ. *& pro hac ſententia*, quia præterquam, quod Covarr, & Joannis Galli dictum non eſt certum, ut in praxi admittatur; eo quod Clericus in minoribus non amittit fori privilegium, niſi in caſibus, de quibus poteris latè videre quæ adduxi ſupra *in cap. cum non ab homine de judic.* & aliis in locis *in dict. verſ.* relatis, inde cum in jure non caveatur, quod ſi Medicus aut Chirurgus in minoribus conſtitutus, ſi delinquat in ſua arte, queat puniri à Judice Laico; ideò exiſtimo non pro quacumque ejus omiſſione poſſe puniri ab alio, quam à ſuo Judice Eccleſiaſtico, ex latè dictis *ſub tit. de jud. & foro compet.* in locis citatis, & ex adductis ſupra *in cap. Eccleſia ſancta Mariæ de Conſtitutione.*

Ad ſecundam quæſtionis partem, an Medicus 20
de publico ſtipendiatus fiat irregularis, ſi ex omiſſione curandi pereat infirmus? Sed ad hanc difficultatem, ſatis affirmativè poteris reſpondere ex dictis *ſupra*, pro primo dubio, & in terminis docent Henriquez in *ſum. lib.* 14. *de irregul. cap.* 12. §. 7. *in medio.* Barboſa *hic num.* 9. notans ad dictam gloſſam verb. *remordeat.* ibi: *Si fortè imperitè medicinam dediſſet infirmis.* † Ubi addit quòd talis 21
Medicus ſtipendiatus, dicitur Curiæ adſtrictus. † 22
Sicque dixerunt Avilea *in cap. Prætor* 54. in gloſſa *partiere num.* 4. Zenedus *dict. collect.* 163. ad textum noſtrum *ſub num.* 6. ut Medicus ſalariatus non debeat recedere de civitate abſque licentia Priorum. Et an Medicus conductus in Oppido, cenſeatur vicinus, tractat in terminis Burgos de Paz *in l.* 2. *Tauri num.* 410. *in fine*: quod dubium ſatis explanabis ex his, quæ dixi *in cap. quod* 9. *de foro comp. quæſt.* 2. *& ſub cap. fin. in princ.* per nonnullas quæſtiones: ubi qualiter vicinatas incolatus, & Domicilium acquiratur. † Et an Medicus, qui 23
pro ſtipendio ſe obligavit curare infirmos, in quocumque eventu, teneatur ad id in tempore peſtis, vel cum periculo propriæ vitæ, examinat Bannez 2.2. *D. Thom. quæſt.* 33. *art.* 3. *col.* 1222. *in fine*; quam quæſtionem poteris examinare per ea quæ ad aliud propoſitum dico *in cap. ſi propter ſterilitatem de locato.*

Ad tertiam quæſtionis partem, an Medicus ef- 24
fectus Sacerdos, poſſit ſine peccato mortali exercere artem medicinæ? Et in hoc dubio nonnulla omittendo, docet non peccare mortaliter, etiam ſi per multos annos exercuiſſet eam artem, Martinus de S. Joſeph. ſic probabiliter tenens *in monit Confeſſar. tom.* 1. *lib.* 1. *tr.* 11. *de Ordine n.* 2. cum Covarr. Sa, Molina, Henriquez, Sayro, Bonacina, & Cardinali; eo quod per textum noſtrum Pontifex Clemens III. reſpondit cuidam Canonico Coloniensi non incurriſſe irregularitatem; eo quod moreretur infirmus, quem medicaverat, latè dico infra *quæſt.* 2.

Sed Garcia *in ſumm. Theologiæ moralis tr.* 1. *dif-* 25
ficult. 2. *dub.* 7. *num.* 2. Machadus *tom.* 1. *lib.* 4. *de perfecto Confeſſore p.* 1. *tr.* 13. *dub.* 6. *n.* 1. & Diana *p.* 10. *tr.* 11. *reſ.* 49. Sylveſter, Navarrus, Roſella, Angelus Armilla, & Sanchez, quos citat, & ſequitur Caſtrus Palaus *tom.* 3. *tr.* 16. *diſp.* 4. *puncto* 3. §. 3. *num.* 3. exiſtimant veriorem eſſe contrariam ſententiam per textum *in cap. Clerici* 2. *de vita, & honeſt. Cleric.* & *c.* 1. *& ſequent ne Clerici, vel. Monachi*, quibus textibus generaliter Clericis, & Monachis prohibentur, & interdicuntur ſecularia officia exercere. Sed officium Medici, & Chirurgi, etiam citra inciſionem, & aduſtionem nimis ſæculare eſt, & ſtatui religioſo dedecens; ergo ex hac parte prohibitum cenſeri dicunt.

Et ſtando in hac ſententia, reſpondent ad tex- 26
tum noſtrum, dicendo nullum eſſe textum, quo exercitium Medicinæ, vel Chirurgiæ citra inciſionem, vel aduſtionem prohibeatur ſpecialiter, & expreſsè, negant verò non eſſe textum, quo ſub generalibus verbis prohibitum non ſit: & ad textum noſtrum dicunt verum eſſe, hoc officium non eſſe Clericis, & Religioſis prohibitum ob periculum mortis, ſicut eſt prohibitum cum exercetur per inciſionem, vel aduſtionem, ſed ob indecentiam; eaque de cauſa non inducere irregularit. morte ſequuta, ſi debita diligentia appoſita eſt; eam

amen

tamen inducere, cum per inciſionem, vel aduſtio-
27 nem exercetur. † Et ſic videntur tenere multi Doctores per ſextum *in dict. cap. ſenteutiam ſanguinis* 9. *ne Clerici, vel Monachi* in verſ. *nec ullam Chirurgia artem*, cujus verbis Pariſius *conſ.* 136. *à n.* 34. *volum.* 4. Henriquez *in ſum. lib.* 14. *de irregul. cap.* 11. §. 1 *Int. F*, Farinacius, Belletius, Camillus Borrellus, & Barboſa cum eis *ibi*, *n.* 3.
28 † dicunt quod Clericus ſacris initiatus, prohibetur ut officio Chirurgi cum aduſtione, vel inciſione. Et confirmatur ex his, quæ ſtatim dico de Monacho.

29 Notabis verò prædictam concluſionem cum ſua diſtinctione ad intellectum textus noſtri, ceſſare, quoties Clericus ſacris initiatus medeatur, incidendo, vel adurendo, urgente neceſſitate, v.g. tempore peſtis, quando non adeſt alius, qui hoc munus præſtet, ut reſolvunt Emanuel. Rodriguez, Henriquez, Sayrus, Avila, & Bonacina, quos ſequitur Barboſa *in dict. cap. tua nos, de homicidio ſub num.* 3. *in fine*, dicentes ſic curantem, non peccare, neo affici irregularitate; imò Diana *ſupra*
30 *dict. reſ.* 49. *in fine* dicit. † Religioſum, & Sacerdotem non peccare, ſi hoc officium citra mortis articulum exerceant cauſa pietatis, ac proinde gratis circa perſonas miſerabiles, vel cognatas; quia ſic exercitium non eſt officium ſeculare ſta-
31 tui Eccleſiaſtico, vel Religioſo dedecens: † imò Sayrus, Bellet. & Cardinalis, quos ſequitur idem Barboſa *in dict. cap. tua ſtatim in princ. dict. numero* 3. dicit Medico, vel Chirurgo in minoribus ordinibus conſtituto, ejuſdem artis perito intuitu pietatis artem ſuam exercenti, non imputari ad irregularitatem, ſi ex tali exercitatione fuerit ſequuta mors, dummodo faciat citra abſciſſionem, vel aduſtionem; ita ut ſi ægrotus decederet ex cauſa talis aduſtionis, vel abſciſſionis, licèt illi non imputetur ad peccatum; imputari tamen ad irregularitatem; & docent Abbas *in dict. cap. ſenteutiam ſanguinis n.* 23. Avila *de cenſur. p.* 7. *diſp.* 12. *ſect.* 1. *dub.* 2. Sanchez *in præcepta Decalog. lib.* 6. *cap.* 14. *n.* 16. Belletius *diſquiſit. Cleric. p.* 1. *tit. de diſciplina Cleric.* §. 5. *n.* 22.

32 De Clerico in minoribus conſtituto poteſt eſſe dubium; & quidem Panormit. *in d. cap. tua nos de homicid. colum. pen. & fin.* & Paulus Pariſius, quos refert Covaruu. *in dict. clem. ſi furioſus ſub d. n.* 3. *p.* 2. §. 4. tenent Clericum in minoribus conſtitutum beneficium Eccleſiaſticum habentem, irregularem eſſe, ſi ex Chirurgiæ officio, cui operam dat, aliquis mortem obierit abſque ejus culpa; quippe qui artem ſibi interdictam exerceat.
33 † Huncque eſſe verum intellectum *dict. cap. tua nos de hom.* ubi gloſſa, & Doctores ſubobſcurè tradiderunt; ſed illorum opinionem cenſet veram eſſe Covaruu. quoties ægrotus moriatur ex cauſa alicujus aduſtionis, vel inciſionis a Chirurgo illatæ: nam ſi Chirurgus nullam aduſtionem, nec inciſionem fecerit; & tamen ab alio vulneratus, aut alioqui ægrotus moriatur abſque culpa Chirurgi, vel ſi à Chirurgo aduſtus, aut inciſus, non ex occaſione inciſionis, vel aduſtionis, ſed ex ipſa gravi, vel lethali ægritudine mortem obierit, nullam contrahi irregularitatem probat Covar. *ex dicto c.*
34 *ſententiam, & ex cap. tua nos.* † Et ob id refert *ibi* in verſ. *hinc* cum Mariano Socino *in cap. ad audientiam*, & Cardinal. *in dict. cap. tua nos*, quod ſi Laicus, aut Clericus in minoribus Chirurgiam exercens juxta artis peritiam operam dando ex aliqua inciſione, ægrotus abſque ejus culpa periret, non eſſet cenſendus irregularis. & videbis quæ dico *infra quæſt.* 2. *verſ. ad quartam.*

Undeetiā Sanchez in præcepta Decalogi *tom.* 2. 35
lib. 6. *cap.* 14. *n.* 15. advertas nullum eſſe textum, qui hoc ipſum extendat ad conſtitutos in minoribus habentes beneficium: tamen cum Doctores alii communiter extendant prædictam doctrinam ad Clericos in minoribus habentes ſufficiens beneficium ad victum; eo quod omnia interdicta habentibus in ſacris conſtitutis cenſetur quoque interdicta habentibus beneficium ſufficiens ad victum, ideò ſic tenet in illis cum Navarro *in manuali cap.* 25. *n.* 112. *verſ.* 33. *& comento* 4. *de regul. n.* 28. imò, & ideo, verum eſſe dicit Barboſa *in dicto cap. ſententiam ſanguinis dict. n.* 3. *in fine*, cum Armilla *verb. irregularitas n.* 43. & Navar. *dict. cap.* 25. *n.* 110. Sanchez *ſupr. n.* 16. ut nec cauſa pietatis id liceat.

De Monacho autem exercente medicinam, vel 36
chirurgiam, loquitur expreſsè textus *in dicto cap. tua nos*, ubi probatur, quod declaratur irregularis Monachus, qui omni adhibita diligentia, aperuit apoſtema in gutture mulieris, quæ poſtea mortua eſt, ut docent Henriquez *in ſum. lib.* 14. *de irregul. cap.* 11. §. 1. Suarez *de cenſ. diſp.* 45. *ſect.* 60. *n.* 10. Sayrus *eodem tract. lib.* 7. *cap.* 2. *nu.* 7. Valer. Reginaldus *in praxi fori pœnit. lib.* 30. *n.* 114. Belletius *diſquiſit. Cler. p.* 1. *tit. de diſciplina Cleric.* §. 5. *n.* 22. Bonacina *de cenſ. diſp.* 7. *quæſt.* 4. *puncto* 5. *n.* 4. *& puncto* 7. *n.* 6. verſ. *ſecundus caſus.*

Sed cum hæc doctrina generaliter ſumpta im- 37
plicet ex dictis de Clerico in ſacris Chirurgo, aut Medico, de quo jam dixi quod ſi peritè, & abſque culpa curando, ægrotus moriatur, caret culpa, & nec contrahit irregularitatem; ideò etſi Doctores conentur illum textum multipliciter interpretari: nam quidam exiſtimant ibi non adhibuiſſe Monachum debitam diligentiam; quamvis Monachus ipſe crediderit eam adhibuiſſe; inter quos Leſſius *de Juſtit. lib.* 2. *c.* 9. *n.* 105. & alii *in dict. c. tua*: verùm Molina *de Juſt. tom.* 2. *diſp.* 75. *n.* 3. Covaruu. *in dict. Clem. ſi furioſus* §. 4. *n.* 3. Suarez *dict. diſp.* 45. & Bonacina *dict. punct.* 7. *n.* 9. verſ. *ſecundo reſponderi poteſt*; dicentes caſum *dicti cap. tua nos*, eſſe ſpecialiter expreſſum in jure, & conſequenter excipiendam à Doctrinā generaliter tradita, aut humani ibi denunciari Monachum irregularem, quia ille Monachus non aperuit apoſtema in gutture mulieris, quæ mortua fuit, urgente neceſſitate, cum mulier illa poſſet Chirurgos adire; tum quia Monachus non præſumitur peritus Chirurgiæ, & conſequenter quod in foro externo ſit præſumendus irregularis; & ſic bene Covarru. exponendo textum illum *ſub dict.* n. 3. ait, quod etſi Monachus fœminam ipſam admonuerit, ut à vento caveret, & ipſa vento exponens ſe ipſam, obierit mortem, nihilominus apparere, non alia ratione Monachum illum cenſeri irregularem, quam quod operam dederit rei illicitæ, non ſimpliciter, ſed ſibi, quia Chirurgus eſſe non poterat juxta doctrinam textus *in dict. c. ſententiam ſanguinis, ne Clerici, vel Monachi*, † inquit enim 38
textus ut nullus Clericus Ruptariis, vel Baliſtrariis, aut hujuſmodi viris ſanguinum præponatur, nec ullam Chirurgiæ artem Subdiaconus, Diaconus, vel Sacerdos exerceat, quæ aduſtionem, vel inciſionem inducit: bene expendit Villalobos ſupra *dict. p.* 1. *tr.* 21. *diſ.* 23. *n.* 6. legendus. Et iterum videbis quæ dico *infr. quæſt.* 2. pro intellectu *dicti cap. tua.*

Unde

39 Unde infero dicendum quod ſi Monachus, aut Clericus exerceret Medici artem, perituſque eſſet, ſed abſque ejus culpa caſu inf[illegible], & ægroti moriantur, non ſint irregulares, cum operam darent rei licitæ, & quæ non eſt ei interdicta, juxta textum noſtrum, quo conſulit Romanus Pontifex, quod,
40 † hic ad ordines non promoveatur, ſi is conſcientiam habet læſam alicujus culpæ, quaſi liberè permiſſum jure ſit ad ordines ſacros promoveri, ubi medicam artem abſque culpæ ſuſpicione exerceat, docent Cardinalis *in dict. c. tua nos colum*. 1. Covar. *in dicta elem. ſi furioſus dict. p*. 2. §. 4. *num*. 3. verſ. *ſic*, & idem, quæ reſolutio non implicatur *ex dict. cap. tua*, bene intellecto juxta diſtinctiones jam adductas.

41 Ex his infero ſecundò cum Covarruv. *ſupr*. in verſ. *ex his*, & verſ. *pari* eum irregularem eſſe, qui infirmi, & ægroti curam habens, dederit ei aliquam potionem abſque Medicorum mandato, aut contra eorum prohibitionem, ſi ægrotus moriatur ex hoc: ſic cum Innocent. & Doctoribus *in dict. cap. tua nos*, & Mariano Socino *in dict. cap. ad audientiam de homic. num*. 32.

42 Itemque pari ratione ſit irregularis, qui ægrotum in mortis articulo nimis anxium in aliud revolvat latus, ut citius moriatur; & ne magis crucietur mortis tormentis, ſic cum Socino *dicto num*. 32. Panormit. *in dict. cap. ſententiam ſanguinis ne Clerici, vel Monachi*, Villadiego *de irregular. cap. de percuſſore colum*. 5. poſt Speculatorem *de diſpenſatione* §. *juxta*, verſ. *quid ſi alius infirmus*, conducit Villalobos cum aliis *ſupra dict. tract*. 21. *dif*. 22. *num*. 17. Ubi dicit quod qui cauſat mortis anticipationem, ſeu mutilationem, maneat irregularis; quia licèt mortem non cauſet; aliquid tamen facit, ſine quo tam cito mors non eveniret: ſic cum Panorm. *in dict. cap. ſententiam*, D. Antonin. 3. *part. ſumm. cap*. 2. *titulo* 8. §. 5. & cum Speculatore, & Navarr. quod eſt commune.

43 Ad quartam quæſtionis partem, an medicina ſit liberas ars, & nobilis, ſicut advocatia? Exiſtimo dicendum eſſe liberalem, artem bonam, multum utilem, & nobilem, quod probo ex textu *in l*. 1. §. *Medicorum ff. de variis, & extraord. cognit*. dum ait eandem eſſe cauſam medicorum, & pro-
44 feſſorum juris. † Sed ſic eſt, quod Advocati, & Juris profeſſores dicuntur nobiles propter artem liberalem, admodum quam profitentur, juxta ea, quæ latè dixi *de Advocatorum officio in dict. cap. paſtoralis* 14. *de jud. quæſt*. 6. *num*. 6. & 8. ubi quod iſti æquiparantur militibus; eo quod eorum officium, & munus ſit dehoneſtatum aliquibus privilegiis militum. Deinde, quia in ſacra pagina dictum eſt illud, *honora Medicum propter neceſſitatem*, Eccleſiaſt. *cap*. 30. & facit textus *in l. Medicos cod. de profeſſorib. & Medicis lib*. 10. & applicabis quæ dixi infra *in cap. ex tenore* 11. *de foro comp. ſub q*. 5. *n*. 3. & 4. & *num*. 11. ubi de viduis Medicorum, & Tonſorum: ſic docent Tiraquellus *de nobilit. cap*. 44. *ſen* 31. *ferè per totum, & à num*. 333. Pineda *in vita Sancti Joannis Baptiſta lib*. 2. *art*. 3. *cap*. 3. *pag*. 284. Caſſaneus *in Cathalogo Gloria mundi p*. 10. *conſiderat*. 43. Barboſa *in paſtor. p*. 3. *alleg*. 91. *un*. 5. imò, & idem Tiraquel. *dict. cap*. 31. enumerat Sanctos quamplures, qui artem medicam exercuerunt a *num*. 81. & *ex num*. 103. qui Angeli, & *ex num*. 106. qui Reges, & *ex num*. 157. qui Imperatores, & *ex num*. 164. qui Pontifices, & *ex num*. 251. qui Philoſophi, & *ex num*. 319. enumerat ordine Alphabetico quam plurimos viros magnæ authoritatis, qui ſe medicinæ, ſcientiæ devoverunt; quibus apparet hujuſmodi ſcientiam fuiſſe apud omnes in maximo honore, & Briſon. *ſelect. lib*. 2. *c*. 3. explicat, unde primo ceperint Medici nobilitati.

Et in laudem Medicorum artis leges Cyrillum 45
lib. 7. *contra Julianum tom*. 2. S. Auguſtin. *in Pſalm*. 58. & 103. S. Ambroſium *ſermone* 28. *de Quadrageſima*, Chriſtum Dominum appellantea ſæpè Medicum. Etenim ut patet ex jam addicto ſcipturæ Eccleſiaſt. *cap*. 30. *Creavit Medicum Altiſſimus*, & quod à *Deo eſt omnis medela*; item quod *Altiſſimus creavit de terra medicinam, & vir prudens non abhorrebit illam*; & paulò poſt patet *ex illo cap*. verbum ſequens: *Fit in infirmitate tua, da locum Medico; etenim illum Dominus creavit, & non diſcedat à te, quia opera ejus ſunt neceſſaria*, & in hunc ſenſum videtur legendus D. Hieronym. *cap*. 8 ibi: *Nunquid Regina non eſt in Galaad? aut Medicus non eſt ibi?* & illud, quod eſt apud Matheum *cap*. 9. Marcum 2. Luc. 5. *Non eſt opus benevalentibus Medico, ſed malè habentibus, & non egent qui ſani ſunt Medico*: & confirmatur ex aliis ſacræ paginæ locis 2. *Paralip. cap*. 16. & 4. *Reg. cap*. 5. & *cap*. 20. & ex Joanne *cap*. 9. quos ponderat in laudem Medicorum, idem Barboſa *dicta alleg*. 91. *à num*. 10. ubi de Medicinæ præſtantia; quia *ſub num*. 8. & 9. probat cum Caſſaneo *in Catalogo Gloria mundi p*. 5. *conſiderat*. 24. *verſ*. 127. & *p*. 6. *conſiderat*. 12. & Tiraquello *de nobilit. dict. cap*. 31. *num*. 11. Boërio *deciſ*. 222. *num*. 11. Medicum Regis magnam conſequi Dignitatem, & apud noſtros Reges Hiſpanos videmus Prothomedicos eſſe in honore maximo; imò conſequuntur à Regibus Dignitates, & præmia filiis, & filiabus ſuis, præcipuè in Audientiis Regalibus.

Nec obſtant textus *in l. fin. ff. de Jure immunita-* 46
tis, ubi inter alios vilem, & mechanicam artem exercentes Jureconſultus, eos recenſiſſet, & textus *in l. ambitioſa ff. de decretis ab ordine faciend*. cum aliis, qui videntur probare medicinam liberalem artem non eſſe. † Quia ut reſpondeam 47
adverto partem medicinæ, aliam eſſe ſpeculativam in qua oportet fateri eam eſſe liberalem artem, ac nobilem, aliam eſſe Chirurgiam, & hanc eſſe illiberalem, ſeu Mechanicam, † eo quod Medici an- 48
tiquitùs, ſicut hodie Chirurgi, ſua propria manu exercebant, incidendo, aut abſcindendo, ut patet ex textu *in l. qua actione* §. *ultimo ff. ad leg. Aquil*. & ut multis aliis comprobat Briſſon. *dict. lib* 2. *c*. 4. & ſic quamvis propter alias partes, quæ ſpeculativam reſpiciunt ab Ulpiano, Medici reponerentur inter Philoſophos, Rectores, & Grammaticos *in l. ſedes in princ. ff. de excuſ. tutor*. tamen non immerito illo tempore, in quo Medici medendo exercebant etiam Chirurgiam, deſinebant, ut nobiles reputari: & hoc modo jura contraria intelligunt Barboſa *dict. alleg*. 91. *num*. 5. & 7. Tiraquellus *de nobilit. dicto cap*. 21. *num*. 523. ubi ſic diſtinguit; & exiſtimo prædicta diſtinctione componendos eſſe dicendi modos, quos referunt Boërius *deciſione* 323. *numero* 22. & 24. Nevizanus *in ſylva nuptial. lib*. 5. *ex num*. 75. Petrus Plaza *de delictis, cap*. 26. *num*. 3. Petrus Boizius *deciſ*. 1. *lituan. ex num*. 73. Caſſaneus *in Catalogo gloriæ mundi p*. 11. *conſideratione* 48. Tiraquel. *dict. cap*. 31. *ex num*. 81. adducentes plura in laudes Medicorum, & etiam adverſus ipſam medicinam, & ipſos Medicos.

Imò

49 Imò & adverſus Medicos juvenes plura con-
gerit videnda Mandoſ. *in praxi tit. de integr. c. 101.*
verſ. quid tandem dicam ex num. 11. & Albericus
in l. providendum in princ. cod. de poſtulando, ait
Medicum novum eſſe peſtem in Patria, & Petrus
Rebuffus *tom. 3. ad Leges Gallicas in tit. de Mater.*
poſſer. articulo 13. *gloſſa unica, num.* 13. inquit.
50 † Ideò Schotos Medicos juvenes in Angliam
mittere, ut ibi ſe exerceant in gravem inimico-
rum perniciem; quod idem refert Franciſcus Ben-
nius *de privil. Juris Conſultor. privil. 55. num. 4. p.*
51 3. † Et ſic optimè Andreas Alciatus *lib. 9. parer-*
gon. c. 8. commendat menti tenendum à Medicò
illud carmen

Dum jacet infirmus, Medicus ſit pignore fir-
mus.

Quod Medicus errans majori pœna puniatur,
quam Judex etiam errans, tradit Burgos de Paz
in l. 1. Tauri num. 26. ſed qualiter cum jam ſu-
pra dixerim ex Barboſa *hic, num.* 5. Medicos
eſſe beatiores quoad ſeculum, quàm Advocati,
quia eorum errores cooperit terra, ut dixit Aze-
dus *in l. 6. num. 3. titulo 16. lib. 2. novæ reco-*
pilat.

52 Horum occaſione poſſes hic dubitare, an Me-
dicus præferatur Legiſtæ? Et ſuppoſitis, quæ dixi
in cap. Clerici 8. de jud. An Canoniſta præferatur
Legiſtæ, ſeu Theologo? Ex quibus propter nobi-
lius objectum ſcientiæ; imò & per uſum praxis,
poſſis hanc quæſtiunculam reſolvere. Ideò nunc
in terminis leges Nicolaum Boërium *de authorit.*
magni Concilii n. 89. Coſmas *in prag. Sanct. tit. de*
collat. §. videlicet, in gloſſa, verb. *medicina, fo-*
lio 229. Nevizan. *in ſylva nupt. lib. 5. n. 87. pagi-*
na 529. Abbatem *in dict. cap. Clerici de jud. n.* 3.
latiſſimè Caſſaneum *in Cathalogo Gloriæ mundi*
p. 10. conſiderat. 25. Jacobum Bennium *dict. 3. p. d.*
53 *privileg.* 55. † qui *in privileg. 64. n.* 4. ait quod
quamvis Judæi doctorari prohibentur, quandoque
tamen eis conceſſum eſt, ut in medicina docto-
rentur, de quo Mandoſius *in praxi ſignat. Grat. in*
tit. de licent. Doctor. Et ſic videmus practicari
apud nos Hiſpanos, tam in univerſitate Valliſolet.
& Complutenſ. quàm in Salmantina, ubi ex pro-
feſſo Medicorum ars publicè dictatur, ac docetur.
54 † Sed quod Medici legum Doctores fiant, nun-
55 quam eis indulgetur, † quia leges ſunt ſacratiſſi-
mæ, & divinitùs per ora Principum promulgatæ,
teſte D. Auguſt. *in cap. quo Jure diſt.* 8. quod ſanè
Medicos oſtendit inferiores eſſe Legiſtis; & ſic
jam de facili ad propoſitum dubium quidquid ali-
qui ſcripſerint, dici debet ſemper Legiſtas præfe-
rendos eſſe Medicis, uti etiam in praxi videmus in
præcitatis univerſitatibus ſtylari, cum nunquam
prætextu antiquitatis graduatorum Medicorum,
ſit eorum aliquis, qui præferatur Legiſtis minus an-
tiquis in Doctoratus, ſeu licentiæ gradu, cum inte-
grum Legiſtarum gremium, ſemper Medicis, &
Chirurgis graduatis ſuis inſigniis incedentibus in
publicis actibus univerſitatis, præferantur in ſeſ-
ſione, & tranſitu.

56 Et ſi ſcire cupis quæ contingant de ingratitu-
dine infirmi circa Medicum, leges quæ ſcribit
Mandoſius relatus hic per Zeved. *num. 9. in fine,*
de integr. cap. 100.

57 Ad ultimam quæſtionis partem, an cum Medici
recipiunt gradum licentiæ, Doctoratus, ac Baca-
laureatus, teneantur fidei profeſſionem facere?
Sed quia affirmativè eſt reſpondendum, ut docet
Barboſa *in dict. alleg. 91. Paſtor. num.* 1. ubi etiam
dicit, quod quoties Medici ad gradus Doctoratus,
ſunt promovendi; ultra fidei profeſſionem per
ipſos faciendam, ſunt obligati jurare in manibus
Epiſcopi, vel Rectoris obſervare ſtatutum, † fa- 58
ctum per Pium V. Pontif. Maximum *in ſua conſtit.*
incipit *ſuper gregem Dominicum*, data *ſub die* 8.
Martii 1566. *anno* 1. *ſui Pontificatus* in confirma-
tionem antiquæ, & ſalutaris decretalis Innoc. III.
in Concilio generali, quæ habetur cap. cum infirmi-
tas de pœnit. & remiſſionibus, circa obligationem
Medicorum, ut exhortent infirmos ad recipienda
Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, ubi ibi
longè dico. Et ſic circa profeſſionem fidei, quam
facere Medici tenentur, longè poteris diſceptare,
ſi applices quæ latè dixi *in cap. 4. de Jurejur. q. fin.*
ubi de hac obligatione in Canonicis, & aliis Be-
neficiatis; & ſic non immoror.

QUÆSTIO II.

An Clericus in Sacris exercens Chirurgiam per inciſionem, vel aduſtionem ſit irregularis, morte ſequuta, licèt adhibeat neceſſariam diligentiam. Et an venæ inſectio, ſit Clericis, & Religioſis prohibita; ſic ut incurrant irregularitatem latam in cap. tua nos de homicidio? *Et an ſi vulneratus vulnere non lethali mortuus ſit Medici, vel propria in Curia, incurratur irregularitas. Et an Clericus in minoribus conſtitutus, poſſit exercere medicinam ſine alia diſpenſatione Pontificia?*

SUMMARIUM.

1 *Clericus in ſacris Chirurgiam exerceat, quando, morte ſequuta infirmi, incurrat irregularitatem, vel ab ea excuſetur?*

2 *Irregularitas ob homicidium caſuale, non incurritur, quando datur opera rei illicita, et ſi actio ſit ita periculoſa, ut peccet contra jus naturæ*, n. 3.

4 Cap. tua nos de homicidio *iterum expenditur*, n. 5. 6. 7. & 8.

6 *Satisfactio in jure datur propter aliquam culpam.*

7 *Miſericordia non ſupponit neceſſariò irregularitatem, ſed delictum.*

9 *Venæ inſectio non inducit irregularitatem, & quare*, n. 10.

11 *Medicus ſecularis non ſit; eo quod ex parvo vulnere contingat, ut vulneratus moriatur. Et quare* n. 12.

13 *Medicare licet Clericis in minoribus conſtitutis.*

14 *Clericus in minoribus ſi peritus eſt valet mederi cum circumſpectione, quid ſi ordinetur in ſacris, ſeu Beneficiarius fiat, & per aduſtionem*, n. 15.

16 *Clerici irregulares non ſiunt, ſi applicando plaſtrum maleficativam apoſtema, inde mors eveniat.*

17 *Irregularis Clericus non ſit, ſi ſecundùm peritiam artis jubenda inciſionem, & aduſtionem,*

nem, non ex ea, ſed ex gravitate infirmitatis infirmus moriatur.

18 *Monachus, & Clericus, quando non adeſt alius Chirurgus, in extrema neceſſitate, poſſunt mederi abſque metu irregularitatis, & quando adeſt ignorantia invincibilis*, numero 19.

20 *Medici Judæi, & infideles prohibentur curare Chriſtianos.*

22 *Judæi prohibentur agere cum Chriſtianis.*

1 AD primam difficultatis partem, ut abundè reſpondeas leges, & applicabis dicta ſupra *quæſt.*1.verſ. *ad tertiam*, de Medico effecto Sacerdote, & curante, an peccet mortaliter? Nunc autem agimus de Clerico in ſacris exercente Chirurgiam per inciſionem, vel aduſtionem, an ſit irregularis, morte ſequuta, licèt adhibeat neceſſariam diligentiam. Sed etſi ibi utrique caſui ſit ſcripta, clara, & diſtincta doctrina pro intelligentia textus noſtri, *cum cap. tua nos de homic. & cap. ſententiam ſanguinis ne Clerici, vel Monachi*: tamen placuit, & nunc addere quæ ſubſequuntur. Etenim dici videtur, ut Clericus Chirurgus in caſu prædicto, non incurrat irregularitatem; eo quod ea non incurritur ex opere illicito, etiam periculoſo, & de ſe tendenti ad homicidium, ſi adhibita fuit omnis diligentia, & ſic Coninch. *de Sacram. diſp.* 18. *dubio* 9. *num.* 80. Hurtad. *diſp.* 1. *de irregul. difficult.* 8. *num.* 88. Præpoſitus *in* 3. *p. quæſt.* 5. *de irregul. dubio* 10. *num.* 63. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 20. *cap.* 3. *num.* 64. & cum aliis Diana *p.* 4. *tract.* 2. *reſolut.* 20. in verſ. *ſed ego*, contra Cajetanum *in* 2. 2. *quæſt.* 64. *art.* 9. Sylveſtrum, *verbo homicidium* 2. *num.* 2. Cornejo *in* 3. *p. D. Thomæ tract.* 5. *de irreg. diſp.* 3. *dubio* 2. *concl.* 2. Avilam *p.* 7. *diſp.* 6. *ſect.* 1. *opin.* 3. ubi citat Covar. Sotum, Cordubam, Caſtrum, Medinam, Aragon. Navarrum, & contra Majolum *de irregul. lib.* 5. *cap.* 48. §. 3. Paludan. Gabrielem, Conradum, Felicianum, quos refert Tannerus, Villalobos *in ſumma tomo* 1. *tract.* 21. *dub.* 23. a. 3. Valentiam *tom.* 3. *diſp.* 2. *quæſt.* 3. *puncto* 3. Sanchez *de matri. tom.* 2. *lib.* 9. *diſp.* 32. a. 25.
2 & alios penès ipſos. † Dicunt enim non incurri irregularitatem ob homicidium caſuale, quando factum fuit, dando operam rei illicitæ, ſi adhibita fuerit debita diligentia: & addit Diana, quod
3 occidens in hoc caſu nunquam fiat irregularis, † niſi ipſa actio hic, & nunc ita ſit periculoſa, ut peccet contra jus naturæ præciſè ratione periculi occidendi, cui hic, & nunc ita operando ſe exponit ex ea ratione, quia prædicta irregularitas non incurritur, niſi intercedat culpa homicidii, cum ſit irregularitas ex homicidio caſuali, quæ excuſatur per diligentiam præſtitam; ſicque non dari voluntarium.

4 Et hæc ſic ſcripta ſententia, videtur ut non impugnetur per textum *in dict. cap. tua nos de homicid.* per quem tenendo, ut in noſtro caſu, ut talis Clericus Chirurgiam exercens, ſit irregularis quantumvis diligens fuerit, quia dat operam rei illicitæ, & prohibitæ, ut docent Navar. Covarrov. Corduba, quos citat, & ſequitur Avila *dict. p.* 7. *diſp.* 6. *ſect.* 1. *dub.* 2. Turrianus *de cenſuris lib.* 9. *diſput.* 68. *dubio* 1. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 10. *cap.* 4. *num.* 74. Bonacina *de cenſ. diſp.* 7. *quæſt.* 4. *punct.* 7. *num.* 6. Molina *de Juſt. tom.* 4. *tract.* 3. *diſp.* 75. *nu.* 3. Suarez *diſp.* 45. *de cenſ. ſect.* 4. *num.* 10. Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 21. *difficult.* 23. *num.* 8. Layman. *ſect.* 5. *tract.* 3. *p.* 3. *cap.* 10. *num.* 3. *Theolog. Moral.* Sayrus *lib.* 7. *diſp.* 5. *num.* 13. Diana *dict. p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 23. tamen ipſe expendendo *dict. cap. tua nos*, ſatis probabilem dicit primam ſententiam, & ſic ſatisfaciens cuidam fundamento, dicit textum *in dict. cap. tua nos*, potius confirmare illam ſententiam, cum ibi Pontifex dicat Monachum, de quo *ibi*, poſſe celebrare, ſi peritus omnem diligentiam adhibuerit, & culpa mulieris mors acciderit, non ſi è contra.

Sed huic intellectui videtur implicare idem textus, quatenus cum Monacho illo miſericorditer agit, quo ſignificatur Monachum peccaſſe; eo quod uſurpaverit officium ſibi prohibitum ex regula textus *in cap.* 1. *de corpore vitiatis*, ubi dicitur poſſe miſericorditer diſpenſari cum illo, qui in duello partem Digiti amiſerat; ita ut peracta pœnitentia, queat miniſtrare, cum præſertim talis antè Concilium Trid. non fuerit irregularis, ut docet Coninch. *de Sacram. diſp.* 18. *dub.* 9. *num.* 87. ubi tenet Monachum, de quo loquitur textus *in dict. c. tua nos*, non incurriſſe irregularitatem, nec aliter ibi determinari, benè expendit Præpoſitus *in* 3. *p. de irregul. quæſt.* 5. *dub.* 10. *num.* 86. dicens prædictum Monachum non incurriſſe irregularitatem homicidii caſualis. 5

Etſi interim replices ex verbis *dict. cap. tua*, ibi: *poſt ſatisfactionem*, & ibi: *miſericorditer*, quibus indicatur; ideò cum eo poſt ſatisfactionem miſericorditer actum fuiſſe, quia reus fuerit homicidii & mortis; ſed reſpondit idem Præpoſitus, quem refert Diana *ſuprà* ad litteram; verba ſimilis ſemper addi in jure, ut oſtendatur eſſe ſalutare præmittere aliquam ſatisfactionem propter aliqualem fortem culpam, quæ intervenerit, non quod id ſit plenè neceſſarium, quia illa verba non ſufficienter exponunt, & exprimunt irregularitatem; quam non conſtat aliunde incurri. † Tum etiam quia etſi non fuiſſet irregularis, poſſet adhuc Epiſcopus illum punire Monachum; eo quod alieno officio ſeſe immiſcuerit; & ſic fieri, ut miſericordia non ſupponat neceſſariò irregularitatem, ſed delictum propter quod poterat prohiberi exercitium ordinis; quod tamen ex miſericordia non prohibeatur; itaque Sotus *lib.* 5. *de Juſtit. quæſt.* 1. *art.* 9. dixit ſupra dictum Monachum, de quo *in dict. cap. tua nos*, non incurriſſe irregularitatem. Sed ipſe Diana adhuc ſtando pro prima ſententia, exiſtimat Monachum fuiſſe irregularem, quia ſic ſpecialiter expreſſum adeſt in jure per *dict. cap. tua nos*; & nec eſſe impedimento reatum de eo, qui commiſit homicidium caſuale quem liberabit ipſe cum aliis ab irregularitate propter diligentiam, quam adhibuit, cum non decernatur in jure. Tu inquam jungendo his, quæ dixi ſupra *dict. quæſt.* 1. verſ. *ad tertiam*, per totum, poteris in praxi obſervare quæ ibi jam addux. pro intellecto *dict. cap. tua*, cum *dict. cap. ſententiam ſanguinis*, & textu noſtro. 6 7

Et quia ad prædicta, & dicenda *numeris ſequentibus*, reducuntur quæ noviſſimè ſcribi. Diana p. 11. *tract.* 7. *reſ.* 9. dum egit de illo dubio, an Clericus olim Chirurgus, qui ſecundùm artis peritiam exercuit ſuam artem cum quodam infirmo, qui tamen mortuus eſt, inciderit in irregularitatem ex dictis juribus, & Doctoribus, & cum Gabalnio *de irregul. cap.* 4. *quæſt. conſect.* 11. *num.* 17. ideò non tranſcribo. 8

Ad ſecundam quæſtionis partem; etſi affirmativè reſpondeat Avila *p.* 2. *diſp.* 6. *ſect.* 1. *dub.* 10. *ante concluſionem* 3. ex eo quia venæ ſectio, videtur inciſio, quam prohibet textus *dict. c. tua nos de homicid.* 9

micid.

micid. quod idem tenet Bonacine *de cenſ. diſp.* 7.
quæſt. 4. *puncto* 5. *n.* 5. adverſus Molinam; ta-
men exiſtimo ex jam dictis affirmandum, quod non
10 fiat irreguleris, † quia venæ apertio, non eſt Chi-
rurgiæ ars, quæ in jure incurritur prohibita: unde
cum illic actus ad Chirurgos non ſpectet, ſed ad
tonſores & in pœnalibus, & odioſis non ſit, cur
extenſio juris fiat, evenit ut in hoc caſu non ve-
niat extenſio irreguleritatis, de qua *in dict. cap.
tua nos*, ad præſentem caſum, ut docent Diana
dict. p. 1. *tract.* 2. *reſ.* 24. Moline *de juſtitia tom.* 4.
tract. 3. *diſp.* 75. *n.* 4. & confirmatur ex dictis à
numero 1. *& dicta quæſtione* 1. verſ. *ad ter-
tiam.*

11 Ad tertiam quæſtionis partem, licèt pro affir-
mative ſententia faciat ea ratio, quia ſi vulnus il-
latum non fuiſſet, mors non accidiſſet; quare
non ſolum Medici, aut infirmi in Curia, ſed
ſimul etiam ipſa vulneratio fuit cauſa mortis, juxta
verba textus *in cap. audientiam de homicid.* ibi, *in
dorſo aliquantulum vulneravit*: quibus datur in-
telligi ſufficere parvum vulnus, ſi inde mors eve-
nenerit, ut docent Villalobos *in ſumma dicta part.*
1. *tract.* 21. *difficult.* 23. *n.* 9. Turrianus *de cenſuris
libro* 9. *diſp.* 64. *dub.* 1. Layman. *ſect.* 5. *tract.* 3. *part.*
3. *cap.* 10. *num.* 5. Henriquez *lib.* 14. *cap.* 14. *n.* 4. A-
vila *part.* 7. *diſp.* 6. *ſect.* 1. *n.* 5. *concluſ.* 2. Navarrus *in
manual. cap.* 223. Molina *tract.* 3. *de juſt. diſp.* 32.
n. 2. Gutierrez *in Canonic. quæſt. lib.* 2. *cap.* 6. *nu-
12 mero* 9. & alii; † Tamen verè, & probabiliter tene-
ri poteſt eam irregularitatem non incurri reſpec-
tu Medici ſecularis; quia, etſi vulnus ſit aliqua
occaſio: tamen revera non eſt cauſa mortis, cum
ſit parvum vulnus; & ſic potuit mori vulneratus
propter ejus negligentiam, etiam ſi ſimul adeſſet
in Medico curante, juxta deciſionem textus *in cap.
ſignificati el.* 2. *de homicidio*; & ob id Villalobos
ſuprà, & Coninch. *de Sacram. diſp.* 18. *dub.* 9.
n. 8. dicunt, quod ſi vulnus fuerit leve, non
incurrit in prædicto caſu vulnerans irregularita-
tem; & ſic in caſu, de quo loquimur tenent hanc
ultimam ſententiam Leſſius *de juſt. lib.* 2. *cap.* 9.
dub. 15. *num.* 12. Hurtad. *de regularit. diſp.* 2. *diffi-
cult.* 8. *n.* 31. Sotus *lib.* 5. *de juſt. quæſt.* 1. *art.* 9. Sil-
veſter. *verb. homicidium* 2. *quæſt.* 21. & dicit proba-
bilem Diana *dict. p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 10.

13 Ad quartam quæſtionis partem, ut reſpon-
deam, præmitto quæ dixi *ſupra dicta quæſt.* 1. ſub
verſ. *ad tertiam*, à verſ. *de clerico in minoribus*; &
ſic, ut ibi reſolvi, etſi negativè Petrus Conradus
de diſp. lib. 5. *cap.* 4. reſpondeat: tamen quia jam
in loco citato, dixi communiter à Doctoribus do-
ceri, licitum eſſe Clericis medicare in minoribus
conſtitutis; ſecus verò ſi ſint in ſacris, aut ſi be-
neficium competens habeant, ut jam explicavi;
non enim in Clericis minoribus reperitur prohi-
bitum, ut medicent infirmos, ſecundùm quod
dixi per textum *in cap. ſententiam ſanguinis*, *ne
Clerici, vel Monachi*, in quo prohibetur ars Chi-
rurgi, qui per aduſtionem, vel inciſionem curat,
docent Navarrus *conſ.* 3. *ne clerici, vel Monachi*,
Groſſius *in deciſion. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 66. *n.* 6. Ze-
rola *in praxi p.* 2. verbo *Medici*, Avila *de cenſur.*
p. 7. *diſp.* 6. *ſect.* 1. *dubio* 10. Paulus Squillante *de
obligat. clericor. p.* 2. *dubio* 17. *num.* 52. Diana *p.* 6.
tractat. 7. *miſcell. reſ.* 50. per textum *in cap.* 2.
de poſtul.

Unde iterum dico cum eodem Squillante, &
14 cum Diana clericum minorem, qui phyſicam
exercuerat tanquam peritus in arte cum omni cir-
cumſpectione, & diligentia neceſſaria; & cum
conſcientiam haberet quietam, & ſine remorſu,
poſſe ſine ulla irregularitatis diſpenſatione ad ſa-
cros ordines aſſumi, ita tamen, ut artem illam
amplius non exerceret; quia beneficiariis, nec ſa-
cris ordinationibus initiatis; hoc non eſt permiſ-
ſum fieri ſine ſpecifica diſpenſatione; etſi non
negetur, poſſe aliquando gratis, perſonis miſe-
rabilibus, & conſanguineis mederi, ut docent rela-
ti, & obſervat Novarius *de privileg. miſerab. per-
ſon. privileg.* 83. † Sed video quod idem Diane 15
p. 4. *tract.* 2. *dicta reſ.* 24. in verſ. *notandum*, docet
cum Moline *dict. tom.* 4. *tract.* 3. *diſp.* 75. *num.* 2.
contra Henriquez *lib.* 14. *ſum. cap.* 11. *num.* 1. cleri-
cos in minoribus, quamvis habeant beneficium,
poſſe exercere artem medicam, & Chirurgiam
abſcindendo, & adurendo ſecundùm artem: & hoc
idem extendit Molina ad Religioſos, ſi non ſint
Subdiaconi: quare, ut notant Avila, & Diana,
ubi ſupra, intellexit Felinus textum *in dicto cap.
tua nos, de homicid.* loqui de Religioſo ſacer-
dote.

Ex prædictis infero, quod Monachus, vel 16
clericus, qui applicat emplaſtrum mollificativum,
quo apoſtema ſeſe aperit, & mors inde ſequitur
ſine culpa, non incurrant irregularitatem; quia
in dicto cap. tua nos, agitur de ſciſſione, & aduſtio-
ne: ſic docent Molina *dicto tom.* 4. *tract.* 3. *diſ-
put.* 77. *n.* 4. Diana *dict. tract.* 2. *reſ.* 23. ſub verſ.
non deſinam. † Inferentes etiam, quod ſi ſecun- 17
dum peritiam artis jubeant inciſionem, & aduſtio-
nem, ſi mors inde ſequatur non incurrant irregula-
ritatem; quia pœna late contra facientes, non
ligat mandantes, nec conſentientes, niſi expri-
mantur & ſic Avila *p.* 7. *de cenſuris diſp.* 6. *tract.* 1.
dub. 14. *concluſ.* 5. Diana *ibi*, in verſ. *quarto*, dicunt
contra Suarez *de cenſur. diſp.* 47. *ſect.* 7. *n.* 4. quod
clericus, qui ſecundum artem abſcidit vel aduſſit;
quando mors eſt ſequuta propter morbi gravita-
tem, & non ex aduſtione, vel abſciſſione, non ſit
irregularis, † imò dicunt idem Molina *n.* 4. Tur- 18
rianus *de cenſur.* & Diana adnotans prædicta juxta
intellectum *dict. cap. tua nos*, in gratiam confeſſa-
riorum, quod actio de qua dixi *in hac quæſt.* à
num. 1. & *in dicta quæſt.* 1. verſ. *ad tertiam*, non
prohibeatur Monachis, & Clericis in ſacris in ex-
trema neceſſitate, quando non adeſt alius Chi-
rurgus, ut poteſt ſæpius accidere tempore peſtis:
† taliter ut ſi illam operentur extra hoc tempus 19
cum ignorantia invincibili prohibitionis illius
textus, non incurrant prædicti irregularitatem.

Pro complemento notandum eſt Medicos Ju- 20
dæos, & infideles prohiberi curare Chriſtianos
infirmos, ut patet, *ex conſt.* 3. *Paul.* 4. *incip. cum ni-
mis prædicend. Julii* 1555. apud Laertium Cherub.
in Bullario tom. 1. *p.* 720. *alias pag.* 549. Greg. XIII.
in conſtit. 68. *incipit. alias* 30. *Martii* 1581. apud
eundem Cherub. *tom.* 2. *pag.* 449. *alias* 338. *in novis
impreſſione*, Barboſa *in collect. deciſ.* verb. *Medicus
num.* 4. *deciſ.* 467. videbis Scortiam *in ſelectis con-
ſtit. epitom.* 131. † Quod notabis ad textum *in cap.
judæis, & aliis de judæis*, ubi habetur quæ prohi-
beantur judæis egere cum Chriſtianis. Et cum his
abſolvo lecturam hujus textus in veſpera ſancti
Petri Martyris, Patroni ſanctæ Inquiſitionis.

Digitized by Google

Ad Text. in Cap. Cum bonæ VIII. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Contumax citatus à judice, quando non comparendo talis dicatur, remiſſivè.*

2 *Suſpenſus ratione contumaciæ, in ea permanens per triennium, privatur beneficio obtento, nec aliud adipiſcitur.*

3 *Excommunicatus ultra annum, poteſt beneficiis privari. Sed quando* ſub quæſt. 1. à num. 1. & 2.

4 *Suſpenſus quando eligi poſſit ad beneficia remiſſivè.*

1 TExtus iſte cum habeat admodum ſimilem deciſionem, quam textus *in cap. 1. de Judic.* ubi de Colbudio Epiſcopo citato ad Judicium, & nolente comparere, cujus contumacia fuit punita excommunicationis ſententia, ſicut hic alia ſuſpenſionis contra Clericos beneficiatos, qui vocati non venerunt; ideò applicabis quæſtiones, quas ſub illo textu adduxit, ſcilicet *quæſtione* 12. 13,14.15.22 23.24.25.26. ex quibus plenè probatur, quando citatus à Judice, & non comparens dicatur contumax punibilis.

2 Et in verſ. *in qua triennio permanentes*, uſque ad finem textus decidit Pontifex, ut ſic ſuſpenſus ratione contumaciæ, permanens in ea per triennium, privetur à beneficio obtento, nec aliud adipiſci poſſit. Occaſione hujus deciſionis poteris etiam applicare quæ dixi *in dict. cap. 1. de Judiciis, quæſtione* 27.29.& 30. & propterus *quæſtione* 31. ubi dixi de quæſtione, an excommunicatus per annum inſordeſcens, à beneficio privatur? & à quo veniat privandus Epiſcopatu: & ibi *quæſt.* 32. an excommunicatus ex cauſa fidei, qui comparet, elapſo anno, ſit admittendus ad reſpondendum? Et ibi *quæſt. fin.* an inſordeſcens per annum, in excommunicatione puniatur ab Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis? Item hic applicabis quæ de eodem notavi *in cap. prout, & in cap. veritatis de dolo, & contum.* Et quæ adduxi latè *ſub cap. ad probandum* 24. *de ſententia, & re judicata*; item *in cap. intelleximus de judic. & in cap. 7. de prob.* & quæ notavi ſupra *in cap. illa quotidiana* 30. *de electione*: nam quibus in locis dicta ſint, & *in cap. paſtoralis, §. verum, de appellat.* contra excommunicatos iidem applicantur non malè contra ſuſpenſos inſordeſcentes per annum in ſuſpenſione; & quod debeant beneficiis privari: & alia nondum abſoluti de novo adipiſci; item in judicio comparere, ſeu jam ex-
3 communicati, vel ſuſpenſi appellare, &c. † Et ſic Barboſa *hic num.* 2. in verſic. *beneficiis, quæ habent non deferat ſpoliare*, notat cum gloſſa *verb. ſpoliare*, quod excommunicatus ultra annum poteſt beneficiis privari, ut per Abbatem *in dicto cap. 1. de Judic. num.* 25. *Alciat.* 78. Menoch. *de arbitrariis caſu* 416. *num.* 48. & 49. Et ſic jam videbis dicta de excommunicato propter contumaciam benè porrigi ad ſuſpenſum propter eandem cauſam. Hic poſſunt, præter ea, quæ adducit Barboſa, tractari de effectibus ſuſpenſionis, de quibus Suarez *de cenſuris diſput.* 15. *ſect.* 1. & 2. & *diſput.* 16. *ſect.* 1.2.3. & 4. & *diſp.* 27. *per totam*, Diana cum infinitis ad plures quæſtiones *p.* 5. *tract.* 10.

Ad quæſtionem, an eligere, ſeu eligi, poſſit ſuſpenſus ad beneficia? per hunc textum Balboa *in cap. Apoſtolicæ* 9. *de exception. à num.* 26. De qua videbis quæ notavi ſupra *in cap. cum dilectus de conſuet. cap. cum inter, & dict. cap. illa* 39. *de elect. & ſub quæſtione* 1. *in Rubr. ejuſdem tituli.* 4

QUÆSTIO I.

An qui manet ſuſpenſus, privetur beneficio? Et an ſuſpenſo ab officio, illicitè, conferatur beneficium? & an ſuſpenſus, qui abſolutionem obtinuit, poſſit retinere beneficium tempore ſuſpenſionis, ſibi collatum? & an ſuſpenſus ut privetur à beneficio, debeat per triennium eſſe contumax, tam in cauſa civili, quam criminali? vel ſufficiat ut per annum contumax perſeveret? Et per quot tempus, tranſacto tali tempore, debeat Judex eam ſpectare, ut illum privet à beneficio?

SUMMARIUM.

1 Cap. rurſus 35. cum aliis quæſt. 3. & num. 3. cap. veritatis de dolo, & contumacia, & num. 3. cap. fin. de pœnis, & num. 3. cap. excommunicamus 13. §. qui autem de hæreticis, & num. 3. cap. cum contumacia de hæret. lib. 6. & num. 3. *Trid.* cap. 3. ſeſſ. 25. & num. 3. & 16.

2 *Suſpenſus non privatur à beneficio ex ſola perſeverantia unius anni in excommunicatione, niſi crimen pœnam privationis mereatur, ut* num. 3. & 4.

3 *Excomunicatus per annum, ſolum cenſetur convictus.*

5 *Hæreſis ſuſpicio inducta ex excomunicatione per annum, non cauſat beneficii privationem, niſi à principio eſſet ſuſpectus*, n. 6.

7 *Inſordeſcens in excomunicatione per annum ob crimen, quod inducit privationem, ipſo jure dicitur privatus.*

8 *Inſordeſcens in excomunicatione lata ob aliam cauſam præter hæreſim, dicitur ſuſpectus leviter tantum.*

9 *Collatio beneficii ſuſpenſo facta, non eſt nulla, ſi ſit tantum ab officio; eſt tamen illicita,* ut numero 10. *eſt contra ſentiant aliqui*, numero 11.

10 Cap. fin. de Clerico excomm. miniſtrante.

11 *Privandus quando quis veniat beneficiis, ſi perſeveret in excomunicatione*, n. 13. & 14. *ubi expenduntur Canones de triennali, inſordeſcentia.*

15 *Annus ad hoc ut inſordeſcens ex cauſa fidei privetur beneficiis, debet eſſe completus*,

17 In

17 *Inſordeſcens per tres annos, privatur tanquam ſuſpectus de hæreſi, ſi ab auditore Cameræ abſolutionem obtinuit excommunicationis ab ipſa lata.*

18 *Inſordeſcens per annum, ut privetur, debet perſeverare eum pertinacia in contemptum Clavium, & præcedere ſententia declaratoria*, ut num. 20. & 22.

19 *Inſordeſcentia per annum, non probatur, niſi excommunicatus habuerit notitiam excommunicationis.*

20 *Inquiſitores proferunt ſententiam declaratoriam, quando inſordeſcentia excommunicationis proveniet ex cauſa hæreſis*, & ſub numer. 27. *Si aliter cognoſcant alii judices; imò, & laici*, ut ſub numer. 21.

23 *Privatio beneficii, ut inducatur ob inſordeſcentiam, pendet ab arbitrio judicis.*

24 *Inſordeſcens in excommunicatione, qualiter à confeſſario ſit examinandus, ut dicatur malè ſentire de fide*, & n. 26.

25 *Abſolutio inſordeſcentis in excommunicatione, debet etiam fieri ab excommunicatione Bullæ.*

27 *Confeſſarius debet inſordeſcentem monere de gravitate excommunicationis.*

28 *Annus inſordeſcentiæ computatur à die, quo quis fuit nominatim excommunicatus denunciatus.*

1 AD primam quæſtionis partem, videtur affirmativè reſpondendum per textum *in cap. rurſus 35. cum ſequent.* 11. *quæſt.* 3. ubi qui juſtè excommunicatus eſt, poteſt beneficio privari; imò & privari, lite nondum conteſtata, *cap. veritatis de dolo*; & ſic gloſſa fin. *hic*, & *in cap. contingit, de dolo, & contum*, ait tunc poſſe beneficiis privari ante excommunicationem obtentis, quando per integrum annum perſeverat in excommunicatione: ſic etiam gloſſa fin. *in dict. cap. rurſus*, ex ea ratione: nam qui tanto tempore perſeverat in excommunicatione, cenſetur de hæreſi ſuſpectus, *cap. fin. de pœnis, cap. excommunicamus* 13. §. *qui autem de hæret. cap. cum contumacia eodem lib.*6. & in Trid. *cap.*3. *ſeſſ.*25. *de reform.* ſed qui ſuſpectus eſt de hæreſi, niſi ſuam oſtenderit innocentiam, beneficiis privatur, *cap. ad abolendam*, verſ. *præſertim, & ſequent. de hæret.* ergo; & ita tenent Abbas *in cap.* 1. *de Judic. num.* 2. Felin. *num.* 8. Duennas *reg.* 153. Julius Clarus *lib.* 5. *ſentent.* §. *fin. quæſt.* 73. *num.* 6.

2 Tamen ut dixi breviter *in dict. cap.* 1. *de Judic. quæſt.* 31. *num.* 3. & 5. expendens prædicta jura, & reſolvens quæſtionem, per textum noſtrum dicendum eſt per ſolam perſeverantiam unius anni in excommunicatione, neminem beneficio privari ante excommunicationem obtento, ut colligitur ex textu noſtro in quo ad privationem beneficiorum expenditur perſeverantia triennii in excommunicatione, cumque privationis pœna imponenda non ſit, niſi in caſibus à jure expreſſis, ut oſtendit gloſſa fin. *in cap. fin. de Jure Patron*, argum. textus *in l. & ſi quis* 14. §. *Divus Marcus, ff. de Relig. & ſumptib. funer.* ſequitur ut ſola contumacia excommunicati per unum annum non privet illum à beneficio obtento, docent Ripa *in dict. cap.* 1. *de Judic. n.* 77. *Mantua* 52. *Berojus* 86. *Balboa* 78. relati à Covarruv. *in cap. Alma Mater part.* 1. §. 7. *n.* 10. Navarr. *in manuali cap.* 27. *n.* 23. Ugolinus *de cenſur. tab.* 1. *cap.* 14. §. 3. *numero* 5. Sayrus *lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 3. Henriquez *lib.* 13. *de excommunicatione, c.* 7. *n.* 5. & probatur ex *l.* 32. *tit.* 9. *part.* 1.

Nec obſtant jura *in dict. cap. rurſus cap. fin. de* 3
pœnis lib. 5. *cap. excommunicamus*, §. *qui autem de*
hæret. dict. cap. cum contumacia, quia *in dict. cap.*
rurſus, ſolum probatur excommunicatum per annum permanentem in excommunicatione, cenſeri
convictum, ſive cauſa civilis, ſive criminalis ſit;
ſed non inde ſequi indiſcriminatim, ut beneficio
privetur; quia etſi ex tranſcurſu unius anni, in excommunicatione inducatur quædam præſumpta
criminis confeſſio juris, & de jure, contra quam
probatio non admittitur: argum. textus *in cap. nullus de præſumpt.* tamen ſi crimen, vel cauſa, de
qua agitur, & ratione cujus excommunicatio
emanavit, talis ſit, ut privationem non mereatur:
tunc ex ſolo tranſcurſu unius anni non veniat beneficio privandus, ut advertunt Abbas *in dicto*
cap. 1. *de judiciis n.* 24. Berojus 86. Menochius
de arbitrariis lib. 2. *caſu* 416. † aliter verò eſſe, ſi 4
crimen, vel cauſa pœnam privationis mereatur,
quia tunc veniret ſic contumax à beneficiis privandus, quaſi de crimine convictus *ex dict. cap.*
cum contumacia de hæret. lib. 6. qui loquitur de
crimine hæreſis.

Unde non obſtant cætera citata jura, quibus 5
reſpondetur, quod is, qui per annum in excommunicatione perſeverat, ſive pro cauſa civili, ſive
criminali, eſt de hæreſi ſuſpectus, ut in dictis juribus tamen eam ſolam ſuſpicionem non ſufficere,
ut condemnetur tanquam hæreticus, ſed ſolum
ſufficere, ut procedatur contra illum, tanquam
contra ſuſpectum de hæreſi. † Secus verò eſſe, ſi 6
à principio eſſet ſuſpectus de hæreſi; quia tunc ſi
ad judicium vocatus non venerit, & contumax
per annum extiterit, rectè venit beneficio privandus juxta textum *in dict. cap. cum contumacia*,
& §. *qui autem*; eo quod tunc ſuſpicio hæreſis, ratione cujus fuit vocatus, augetur efficiens criminis illius vehementem præſumptionem, ratione
cujus legitimè punitur pœna criminis ordinaria,
docent Balboa *in dict. cap.* 1. *n.* 79. & 80. Gutierrez *lib.* 1. *quæſt. Canonic. cap.* 12. & *cap.* 20. bene expendit Catena *de officio inquiſit. part.* 2. *tit.* 8. *de*
inſordeſcente per annum in excommunicatione, ubi
§. 4. *à n.* 15. an ſit ſuſpectus de hæreſi, & §. 5.
an hæc ſuſpicio ſit levis, vehemens, vel violenta,
& §. 1. de tempore requiſito ad inſordeſcentiam,
& §. 11. *à n.* 6. de pertinacia requiſita ad inſordeſcentiam, qui ad ſolutionem prædictorum ju-
rium, *ibi* §. 3. *n.* 12. † diſtinguit dicens quod ſi 7
crimen, ob quod fuit excommunicatus, ſit ex illis, quæ inducunt privationem ipſo jure: tunc talis inſordeſcens, ſit illico privatus: tamen ſi delinquens ex tali inſordeſcentia veniat privandus; tunc
non ipſo jure ſit privatus, probans, *à num.* 8. inſordeſcentiam debere eſſe anni unius, de quo
latè ſunt videndi Marcus Alterius, *de cenſ. tom.* 1.
libro 2. *diſput.* 6. *cap.* 5. Mareſcot. *lib.* 2. *variar.*
cap. 35. *à numero* 60. Campanil. *in diverſ. juris*
Canon. Rub. 11. *cap.* 15. *numero* 30. & 31. Ricciullus, qui alios latiſſimè allegat *de jure perſon. libro* 4. *cap.* 7. *ferè per totum*, & alii. Alia
videbis infra *in dict. cap.* 1. *de judic. quæſt.* 32.
& 33. ubi de duabus quæſtionibus huic dubio
concernentibus. Et licèt hæc de excommunicato

inſordeſcente, videantur dici, non de ſuſpenſo inſordeſcente per annum: tamen currit prædicta doctrina ad textum noſtrum.

8 Unde infero quod inſordeſcens in excommunicatione lata ob aliam cauſam, quam hæreſis, ſit ſuſpectus leviter de hæreſi, ut docent Covar. in *cap. Alma mater* 1. §. 7. Simanchas *de Catholicis inſtit. tit.* 27. *n.* 4. Eymericus in *director. inquiſit. p.* 2. *q.* 47 Ubi Pegna, Salzed. ad Diaz *cap.* 118. n. 12. verſ. *tertio quod licet*, Marius Alterius *de cenſur. tom.* 1. *lib.* 2. *diſp.* 8. *cap.* 3. verſ. *circa hoc decretum*, Farin. qui alios latiſſimè allegat de hæreſi *q.* 192. n. 23. alii allegati per Sanctarellum *de hæreſi*, *c.* 4. *n.* 4. Genuenſ. *in praxi Epiſcopali cap* 68. *n.* 8. de quo dico alia *infra q.* 2.

9 Ad ſecundam quæſtionis partem, an ſuſpenſo ab officio, illicitè conſeratur beneficium, de qua ex textu noſtro legitimè poteſt diſputari, cum hic decernatur collationem beneficii factam ſuſpenſo per triennium in ſuſpenſione perſeveranti eſſe irritandam, ut illum ponderavit Diana *p.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 2. Reſpondeo illam collationem non eſſe nullam contra Avilam *de cenſ. p.* 3. *diſp.* 2. *dubio* 10. aſſerentem, ut dicta collatio ſit nulla, quam impugnat Cornejo *in* 3. *p. D. Thomæ*, *tract.* 5. *de ſuſpenſ. diſp.* 2. *dubio* 1. Diana *ſupra* in *fine*. Quod ſic tenendum exiſtimo etiam ſi Barboſa hic *n.* 6. *in gloſſa*, verbo *ſuſpenſi*, ex ea, notat cum Corraſio, Vivaldo, Lambertino, Ugolino, Flaminio, Azor. Leſſio, & Nicolao Garcia *de beneſ. p.* 7. *cap.* 14. *à num.* 1. quod ſuſpenſo ab officio, vel à beneficio non poſſunt beneficia conſerri; ſed quod ita ſit illorum incapax, ut proviſio illi facta ſit nulla; pro quo non facit textus *in cap. quia diverſitatem*, *de conceſ. Prabendæ*, de quo dicit Diana citatus, ut non faciat ad rem quod dico verum eſſe in eo, qui ſuſpenſus eſt ab officio tantum; verum ſi à beneficio, dico *infra q.* 2.

10 Tota ergo dubitatio eſt, an ſit licita, vel illicita; & quod illicita ſit, videtur probari ex allegata ponderatione textus noſtri, ubi ſi per triennium perſeveretur in ſuſpenſione, eſt irritanda. Deinde *ex cap. fin. de clerico excommun. miniſtrante* ubi decernitur abſolutè illicite conſerri beneficium ſuſpenſo ab officio; quia cum beneficium detur propter officium, illicitè datur ei, qui ab oficio clericali arcetur. Ex quo textu, etſi nonnulli contendant probare eam collationem eſſe irritam, ſolum colligitur eſſe irritandam, ut probat Suarez *de cenſur. diſt.* 26. *ſect.* 3. *n.* 8. qui reſpondet juribus contrariæ ſententiæ, tenent Layman *lib.* 1. *tract.* 5. *p.* 3. *cap.* 1. *n.* 3. poſt Coninch. Marcerus *de Sacram. in* 3. *part. q.* 24. *dub.* 2. & ſic addunt aliqui ſuſpenſo abſolute ab officio illicitè quamvis valdè conferti beneficium, argum. deducto à ſimili *dict. cap. ultim. de clerico excomm.*

11 Sed Acugna *in decretum Gratiani p.* 1. *diſt.* 71. *cap.* 3. *n.* 3. Hortado *de ſuſpenſione*, *difficult.* 8. dicunt non ſolùm validè, ſed etiam licitè conferri beneficium tali ſuſpenſo, id deducentes *ex cap. non eſt compos*, 14. *de temporib. ordin.* de cujus intellectu ibi dixi plura; eo quod argumentum à ſimili, præcipuè in materia odioſa, qualis eſt præſens materia, non ſit efficax; ſequitur Diana ſopra *dict. reſ.* 2. in verſ. *verum*, ſed mihi ſatis tuta videtur, & ſequenda ante dicta Suarea, & aliorum ſententia etiam ex textu noſtro; nempe ut licèt valeat collatio: tamen ſit illicita, cum ex perſeverantia triennali veniat ſic contumax privandus illo beneficio ſibi collato. De hac quæſtione videbis bene agentem Turrianum *de cenſur. lib.* 4. *diſp.* 39. *dub.* 2.

Ad tertiam quæſtionis partem pro vero intel- 12
lectu textus noſtri, ex cujus littera exiſtimarunt nonnulli perſeverantes contumaciter in excommunicatione, non eſſe privandos beneficiis, niſi poſt triennium, quaſi annus completus contumaciæ non ſufficiat in criminibus ultra fidei crimen; quia in illis, ut colligis ex dictis *ſupra*, in verſ. *ad primam*, non ſic rigorisè procedit ut in illis per jura ibi expoſita; & ob id Ripa *in dict. cap.* 1. *de judic. n.* 77. dixit in illo textu loqui Pontificem de plenitudine poteſtatis contra juris regulas, cum ex hoc textu, & aliis debeat præcedere contumacia triennalis beneficiorum privationem, ut ſenſit Decius *in dict. cap.* 1. *n.* 38.

Sed revera ego cum gloſſa hic in verbo *benefi-* 13
ciis, verſ. *ſpoliari*, qua cum aliis Barboſa *n.* 2. probat quod excommunicatus ultra annum in ea excommunicatione perſeverans, poteſt beneficiis privari, exiſtimo regulam juris, & praxis eſſe, ut qui contumaciter perſeverat in excommunicatione per annum completum, veniat beneficiis privandus, quibus addo Hoſtienſ. *hic num.* 7. Andream *n.* 10. Ricciul. *de jure perſonar. extra Eccleſiæ gremium exiſtens. lib.* 4. *cap.* 7. n. 1. Mar. Alter. *de cenſur. lib.* 2. *diſp.* 6. *cap.* 1. verſ. *ſecundo dubio*, Cardinal. Bellarm. *in ſuis notis ad Trid.* 25. *de reformat. cap.* 3. *in obſervat.* fin. Carena *de officio inquiſit. dict. p.* 2. §. 1. ubi expendens *à n.* 2. textum noſtrum ſolum narrat factum triennalis ſuſpenſionis; & quod hæc diſpoſitio locum etiam habeat in ſuſtinentibus excommunicationem, etiam per annum; ita ut dicatur in excommunicatione inſordeſcere: & ſic Hoſtienſ. *in ſuma de hæret.* §. *qualiter deprehenditur* n. 4.

Optimè dixit, quod licèt aliqui Canones lo- 14
quantur de his, qui per biennium, & triennium in excommunicatione perſeverant; ſatis tamen eſſe ſi per annum perſeverent, quia Canones illi ſolum narrant factum, ut de hoc textu dixit *ſupra*, Carena *dict. n.* 2. qui n. 4. ait jam dictum de anno requiſito, & ſufficienti eſſe intelligendum, ut procedat etiam ad eam contrahendam in cauſis fidei: videbis Sanctarel *de hæreſ.* cum pluribus,
cap. 4. *n.* 1. † Ubi quod hic annus in cauſis fidei, 15
debet eſſe completus, *ibi n.* 6. & plurimis ſequitur Farin. *dict. q.* 192. *n.* 36. ſic etiam Barboſa *dict. n.* 2. *in fine*, improbans Ripam, & Decium à communi recedentes, colligens textum noſtrum narraſſe trienniale factum, ſic tenens etiam cum Ricciulo Eymerico *in direct. inquiſit. p.* 2. *q.* 47. *poſt n.* 6. Capanil. *in divers. juris Canon. Rub.* 11. *cap.* 15. *n.* 30. verſ. *alterum*, & *cap.* 16. n. 17. qui ad probandum adducit textum *in cap. fin. de pœnis*, ubi quod ſufficeret ante biennium, dicens quod etſi loquatur de laico, fortius tamen ſit intelligendum de clerico, cum is magis parere teneatur, ut ſcribunt Turrecremata *in cap. miſſas totas n.* 1. *de conſecrat. diſt.* 1. Navarr. *in manuali cap.* 1. §. *ingratus* n. 4. *de pœnit. diſt.* 5. Videbis Bernardum *in praxi cap.* 119. n. 13. *in noviſſima editione*.

Pro complemento hujus dubii dico primo, an- 16
num inſordeſcentiæ debere eſſe continuum, & completum. Quo ſit, ut ſi quis per ſex menſes v. g. in excommunicatione extiterit; deinde obtenta abſolutione cum reincidentia poſt abſolutionem ſteterit in excommunicatione per alios ſex menſes

menſes, talis non poſſit dici in excommunicatione inſordeſcens; quia in hac materia, tempora non conjunguntur, Rota Rom. *deciſ.* 195. *in impreſſis poſt* 2. *volumen. conſ. Farin.* ubi etiam atteſtatur ita fuiſſe deciſum à Sacra Congreg. Concil. *in una Bonon. inſordeſcentiæ Seraphin.* 1285. *n.* 5. ubi in ſpecie reprobatur Decius *in conſ.* 45. *vol.* 1. qui contrarium tenuerat Ricciul. *de Jure perſonar. lib.* 4. *cap.* 8. *à n.* 1. benè Cardin. Bellarm. *in ſuis*
17 *notis ad Trid. dict. ſeſſ.* 25. *cap.* 3. *n.* 8. *in addit.* † Et in fine obſervat ubi atteſtatur Sacram Congregationem Concilii decidiſſe, non poſſe procedi contra eum, qui per tres annos ea iterat in excommunicatione lata ab Auditore Cameræ Apoſtolicæ, tanquam ſuſpectum de hæreſi, ſi in ſingulis annis in feſtis Paſchalibus ab eodem Auditore Cameræ abſolutionem obtinuit.

18 Dico ſecundò juxta intellectum textus noſtri requiri perſeverentiam cum pertinacia animi, quæ includat contemptum clavium taliter, ut ad probandam inſordeſcentiam, non ſufficiat probari ſola perſeverentia in excommunicatione per annum, niſi etiam probetur hic animus cum contemptu clavium: ſic Rota Rom. *deciſ.* 196. *n.* 2. *in impreſſis poſt* 2. *volum. conſil. Farin.* ubi ad hoc allegat Signorol. *conſ.* 33. *num.* 10. verſ. *præterea*, Decian. *conſ.* 14. *n.* 9. *volum.* 3. Ricciulus *de Jure perſonar. extra Eccleſ. grem. exiſt. lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 3. Carena
19 *ſupra* §. 2. *num.* 6. † qui etiam *n.* 7. & 9. probat quod, ad incurrendam hanc inſordeſcentiam, requiritur, ut excommunicatus habuerit notitiam excommunicationis; & quod alias nunquam poſſet dici inſordeſcere: ſi ex Ricciuculo *dict. n.* 4. & ex Rota Romana *deciſ.* 181. *n.* 2. & *ſequens. in impreſſis poſt* 2. *volum. conſil. Farinac.* legenda.

20 Imò idem Ricciul. *dict. cap.* 8. *n.* 12. *cum aliis* dicit, quod ad hoc, ut quis verè inſordeſcens dici poſſit; itaut ex illa inſordeſcentia agi poſſit ad juris effectus ab ea prodeuntes, videatur requiri quod ſuper inſordeſcentia ſequatur ſententia illius declaratoria; ſed ipſe, & Mariſcot. *var. lib.* 2. *cap.* 35. *num.* 60. dixerunt quod hæc declaratoria, cum agitur contra aliquem, uti de hæreſi ſuſpectum ob dictam inſordeſcentiam, debeat fieri de
21 Inquiſitore. † Et Carena *ſupra* §. 3. *num.* 13. & 14. ait inſordeſcentem poſſe puniri per Judicem Laicum per verba *cap.* 3. *Concilii Tridentien.* approbans doctrinam, quæ mandatur *in l.* 2. *tit.* 5. *lib.* 8. *recop.* dum mandat Judicibus ſecularibus, ut Laicos in excommunicatione ultra menſem perſeverantes, puniant, latè Azevedus *in dict. l.* Gutierrez *Can. lib.* 1. *cap.* 12 Salzed. *cap.* 118. *in praxi n.* 6. Marius Alterius *de cenſ. tom.* 1. *lib.* 2. *diſp.* 8. *cap.* 3. verſ. *hinc colligis*, cum aliis, quod intelligo de inſordeſcentibus extra cauſam hæreſis, cujus cognitio ſpectaret ad Laicum, ut dicit Carena videndus cum multis *ſupra* §. 4. dum agens de quæſtione, an inſordeſcens in excommunicatione, ſit de hæreſi ſoſpectus? *à num.* 15. ibi, & *à num.* 18. cum multis contra alios, quos refert *n.* 17. docet, ut quidquid ſit de jure, de conſuetudine tamen contra inſordeſcentes in excommunicatione lata ob aliam cauſam, quam hæreſis, Sanctum Officium non ſoleat procedere: ſic cum Pegna, Scaccia, Zechio, Graſſis, Lazario, & aliis.

22 Unde benè Barboſa hic *n.* 5. in verſ. *pro tanta* pertinacia, & contemptu, notat ex eodem Ricciulo *dict. c.* 8. *n.* 3. Signorolo *conſ.* 33. *dict. num.* 10. verſ. *præterea*, Rota *deciſ.* 132. *n.* 7. *p.* 1. *in recentior.* quod ut dicatur contracta inſordeſcentia ad effectum privationis beneficiorum, requiratur perſeverentia cum animi pertinacia, quæ includat contemptum clavium; quod exiſtimo intelligendum juxta declarationes *num. præced.*

Ad quartam quæſtionis partem, per quod tem- 23
poris ſpatium, elapſo anno, debeat Judex exſpectare excommunicatum, antequam ad declarationem, vel privationem beneficiorum procedat. In quo dubio, etſi Abbas *in dict. cap.* 1. *de judic. n.* 25. verſ. *fateor*, & ibi Andreas Alciatus *n.* 37. videantur ſentire per triennium expectandum eſſe ut colligere poſſunt ex deciſione textus noſtri: Tamen Salzed. *in praxi dict. cap.* 119. Jacobus Menoch. *de arbit. Judicum lib.* 2. *cent.* 5. *caſu* 116. *n.* 66. quos ſequitur Barboſa *hic n.* 4. dicunt hoc totum relinquendo eſſe Judicis arbitrio, ut ego etiam intelligo per jam adducta, juxta diſtinctionem criminum, & cauſarum, quarum ratione quis fuit excommunicatus.

Unde poteris hic inquirere, quo pacto debeat 24
ſe gerere Confeſſarius cum ex ſordeſcentibus? In quo dubio Ricciulus *de Jure perſonar. extra grem. Eccleſ. exiſt. cap.* 7. *n.* 17. Carena *de officio inquiſit. dict. p.* 2. *tit.* 8. §. 10. *n.* 48. & 49. dicunt, ut debeat animadvertere, an inſordeſcens in excommunicatione, catholicè ſentiat de clavibus Eccleſiæ; quia ſi non rectè ſentiat, tunc ſit utique habendus non ſolùm pro hæretico mentali, ſed etiam pro hæretico externo excommunicato in excommunicatione Cœnæ Domini: & qualiter hoc explicetur, invenies apud Sanchez *in ſum. lib.* 2. *c.* 8. *n.* 16. Filliucium *q. mor. tom.* 2. *tr.* 22. *c.* 6. *n.* 191. Layman,
in ſum. lib. 2. *tr.* 1. *c.* 14. *n.* 4. † Ubi bene declarat, 25
quando pura omiſſio ſit ſignum ſufficiens externum hæreſis; & expendens Carena *d. n.* 49. ait quod in præfato caſu non ſufficiat abſolutio ab excommunicatione, in qua inſorduit; ſed ulterius ſit abſolvendus ab excommunicatione Bullæ Cœnæ lata
in hæreticos. † Sed quod ubi inſordeſcens in in- 26
tellectu errorem non habuerit, interrogandus ſit de cauſa inſordeſcentiæ, an dicto tempore claves Eccleſiæ, verè conſumpſerit; prout de jure præſumi-
tur, † & quod tunc Confeſſarius debeat eum mo- 27
nere de gravitate excommunicationis, in qua erat incurſus, injungendo tandem Pœnitenti congruam ſatisfactionem pro qualitate & circumſtantiis prædictæ inſordeſcentiæ. Ego tamen in primo caſu quoties ſi inſordeſcens malè, & non catholicè ſentiat de clavibus Eccleſiæ, poſſem dicere non poſſe ſic inſordeſcentem illico abſolvi propter hæreſim contractam, niſi prius fuiſſent conſulti Domini Inquiſitores juxta ea, quæ alibi dico.

Quod ſi iterum dubites, quandonam annus in- 28
ſordeſcentiæ in excommunicatione incipiat, an à die incurſus excommunicationis, an potius à die, quo fuit declaratus excommunicatus? Ut benè & latè expendas adjungendo hic quæ latiſſimè adduxi *ſub cap. ad probandum* 24. *de ſent. & re jud.* ob id ex ibi adductis ad propoſitum noſtri dubii, breviter reſpondeo, dictum annum incipere à die quo quis fuit nominatim excommunicatus denunciatus, ut docent Sanctarellus cum multis ab eo relatis *de hæreſi cap.* 4. *num.* 6. Albertin. *in Rubrica de hæret. in* 6. *quæſt.* 13. *num.* 35. Riccius *in praxi variar. reſol. tom.* 3. *reſolut.* 216. Carena *ſupra* §. 1. *tit.* 8. *part.* 2. *num.* 5. & faciunt quæ dixi *in cap. intelleximus de judiciis*, & *in cap. paſtoralis*, §. *verum de appellat.* ubi quando excommunicatus vetetur agere in judicio, aut à ſententia appellare, &c.

QUÆSTIO II.

An ſuſpenſus à beneficio, valide accipiat aliud beneficium? Et an ſuſpenſus à beneficio, ſuſpendatur à jure collationis beneficii, confirmationis, electionis, &c. ſibi proveniente ratione beneficii, à quo ſuſpenſus eſt? Et an collatio beneficii facta excommunicato tolerato, ſit invalida? Et quid de ea, quæ facta eſt ſuſpenſo, vel interdicto? An excommunicatus, valide acceptet beneficium, ſi ante excommunicationem fuerit ei collatum? Et an excommunicatus ſit inhabilis ad recipiendas penſiones?

SUMMARIUM.

1 *Suſpenſus à beneficio, validè accipit titulum alterius beneficii, ſed non acquirit fructus ejus, Et de ratione,* n. 2. & 3.

4 *Suſpenſus à beneficio, non ſuſpenditur à jure collationis, confirmationis, ſeu electionis, & quare,* n. 5.

5 *Collatio electio, ſeu confirmatio, non ſunt actus Dominii, vel beneficii, ſed officii, & jurisdictionis, contra Præpoſitum,* numero 7.

6 *Epiſcopus a beneficiis ſuſpenſus, poteſt beneficia conferre.*

8 *Collatio beneficii fieri nequit excommunicato non tolerato, & contra aliquos, etiam tolerato, ut n.* 9.

10 *Excommunicato ignoranti excommunicationem, non rectè fit collatio beneficii, & electio; & ſi ſit valida, ut n.* 11.

12 *Excommunicatus, qui accepit beneficium, eique ſervitium præſtitit, queit accipere fructus congrua ſuſtentationis, non alios.*

13 *Excomunicatus, qui tunc accepit beneficium ſi poſtea illud legitimè obtinet, poteſt fructus ejus percipere, ſi inſervit per ſe, vel per alium.*

14 *Collatio beneficii facta ſuſpenſo, vel interdicto, non eſt nulla; etſi ſit illicita, & veniat annullanda, ut n.* 15. & 16.

16 *Suſpenſio, ſive ab officio, vel beneficio, etſi faciat inhabilem hominem ad collationem, non tamen eam irritat.*

17 *Collatio facta ſuſpenſo, aut interdicto, quare valeat, non ſic ea, quæ ſit excomunicato,* num. 18.

19 *Excomunicatus poteſt conferre alteri, ſed accipere collationem nequit.*

20 Cap. fin. de Clerico excommunicato.

21 *Acceptatio beneficii licet excomunicato, cui ante excomunicationem fuit facta illius collatio, quando ſcilicet acceptatio reſpicit tantum declarationem voluntatis, ut n.* 23.

22 *Collationis, & acceptationis actus deferunt, &* num. 25.

24 *Beneficium collatum excomunicato, ſi moriatur poſt abſolutionem, vacat de novo, ſi ante, non ita.*

25 *Collationis officium, eſt conferre verum jus alteri, acceptationis, non ſic.*

26 *Excomunicatus, qui ante excomunicationem obtinuit litteras ab beneficium vacaturum, poterit illud acceptare.*

27 *Canonicus antiquior excomunicatus, poteſt acceptare pinguiorem Prubendam, ſed non accipere ejus collationem.*

28 *Penſio ſpiritualis, & Eccleſiaſtica, nequit conferri excomunicato, ſecus penſio temporalis,* numero 29. & 30. *ubi qua ſit differentia.*

31 *Penſio temporalis aſſignatur laico, ut in ſtipendium, non ut beneficium, veluti pro patrocinio, pro pulſandis Campanis, aut aperiendo fores Eccleſiæ, ut* n. 32.

1 AD primam partem quæſtionis, quam poteris latius expendere ex dictis *ſupra q.* 1. *verſ. ad ſecundam*, de beneficio collato illi, qui ſuſpenſus eſt ab officio, videtur reſpondendum, ut nullo modo validè accipiat aliud beneficium, qui ſuſpenſus eſt à beneficio, quia hic militat ratio diverſa ab ea, quam adduxi *in dicta quæſt.* 1. *verſ. ad ſecundam*, de beneficio collato ei, qui ſuſpenſus eſt ab officio. Hic enim non congrue fiet, ſi ſemel ſuſpenſo ab uno beneficio, quod obtinuit, ei aliud de novo conſeratur; & ſic hanc tenent ſententiam Bonacina *de cenſur. diſput.* 3. *puncto* 3. *n.* 8. *in editione noviſſima*, Leſſius *de Juſtitia, lib.* 2. *cap.* 34. *dub.* 22. *n.* 116. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 18. *difficult.* 4. *n.* 6. ſic per textum *in cap. fin de Clerico excomm. miniſt. & per Clem.* 2. *de vita, & honeſt. Clericorum*, ubi dicitur nullam eſſe ipſo facto electionem, & probant ea ratione, quia inter effectus, quos producit ſuſpenſio à beneficio, eſt ille, nempe ut privetur fructibus beneficii, & per argum. textus *in l. oratio, ff. de ſponſalibus.*

2 Alii inquam docent prædictam collationem ſuſpenſo factam, non eſſe irritam, ſed eſſe irritandam: ſic Coninch. *de Sacram. diſp.* 15. *dub.* 2. *n.* 14. Gordonus *tom.* 1. *lib.* 7. *quæſt.* 13. *c.* 7. *n.* 38. Cornejo *in* 3. *part. D. Thom. tract.* 5. *de ſuſpenſ. diſputatione* 2. *dubio* 4. *quæſt.* 2. Layman. *lib.* 1. *tract.* 5. *part.* 3. *cap.* 1. *n.* 3. Mercerus *de Sacram. in* 3. *p. quæſt.* 24. *dubio* 3. Faber *de cenſuris in* 4. *ſentent. diſtinct.* 25. *quæſt.* 1. *diſp.* 6. *cap.* 1. *n.* 20. Diana *p.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 7. dicentes, quod jura pro contraria ſententia ad ſummum probant talem acquiſitionem eſſe irritandam, & non autem irritam: & pro hac ſententia videntur facere quæ adduxi *ſub dict. quæſt.* 1. *in dicto verſ. ad ſecundam*, ubi probavi non eſſe irritam, ſed tantum illicitam ad ſummum, collationem factam ſuſpenſo ab officio, cumque effectus ſuſpenſionis redundantes adverſus ſuſpenſum ab officio, redundent etiam adverſus ſuſpenſum à beneficio, ut tradit idem Villalobos *d. diſ.* 4. *n.* 4. & ipſe dicat *diſ.* 3. *n.* 5. quod qui ſuſpenſus eſt ab officio, non ſit privatus à beneficio, nec à perceptione fructuum: Sequitur ut in caſu noſtro ſimiliter procedat, ut qui ſuſpenſus eſt ab uno beneficio, non ſuſpendatur à collatione alterius ſibi dati.

3 Ego tamen ultra prædictos certantes Doctores in hoc dubio exiſtimo mediam eſſe viam eligendam; quia etſi revera fatear quod ille, qui abſolutè ſuſpenſus eſt à beneficio, abſque alia additione intelligatur ſuſpenſus ab omnibus beneficiis, ut ſentit Villalobos, *dict. diſ.* 4. *n.* 4. ut pote dicit de ſuſpenſo ab officio *dict. diſ.* 3. *n.* 4. Tamen

men in prædicto caſu cum debeat fieri diſtinctio inter titulum beneficii, & perceptionem fructus illius, dico non prohiberi collationem factam de novo beneficio, etſi illius fructus non fruatur ob dictam ſuſpenſionem: & hoc ſic intelligo cum Præpoſitu, *in 3. p. quæſt. 3. de ſuſpenſione dub. 2. n. 24.* qui dicens quod ſi quis ſolum ſuſpenditur à certo beneficio, non poteſt privari fructibus aliorum beneficiorum; & quod poteſt etiam alia beneficia recipere addit inſuper, ut videatur poſſe aliud beneficium recipere, quantum eſt ex parte cenſuræ, etiam quando ſimpliciter ſuſpenſus eſt à beneficio, quia optimè poteſt conſiſtere quod aliquis poſſit acquirere titulum, quamvis deberet privari fructibus, & de proventibus; & docet Tannerus, *tom. 4. diſp. 6. q. 10. dubia* 1. *n.* 137. quod ante judicis ſententiam, poteſt ſuſpenſus percipere fructus beneficii ſibi de novo collati & patet ex dictis, *n. ſeq.*

4 Ad ſecundam quæſtionis partem, an ſuſpenſus à beneficio, ſuſpendatur à jure collationis, beneficii confirmationis, ſive electionis? Et exiſtimo per jam dicta, ut non ſuſpendatur à præfatis; eo quod collatio, & electio non ſunt propriè beneficii fructus, quorum perceptio ſuſpenſo interdicta eſt, ut dixi, cum potius ſint actus officii: & qua juriſdictionis ratione beneficiis competentis;
5 & ſic gloſſa, *in cap. tranſmiſſam de elect. lib. 6.* † Dixit quod nec ſint actus Dominii, vel beneficii; prout beneficium eſt, ſed officii, & juriſdictionis. Quamobrem Canonia auctor cum ab utroque, tam beneficio, quàm jure eligendi, ſuſpendere vult, id ipſum exprimit, ut *in cap. cum in cunctis §. ult. de electione*: & ita hanc ſententiam docent Philippus Faber. *de cenſ. in 4. ſentent. diſt. 25. q. 1. diſp. 6. cap. 1. n. 29.* Mercerus *de Sacr. in 3. pag. quæſt. 24. dubio 3.* Coninch. *diſp. 15. dub. 2. n. 11.* Layman *lib. 1. tract. 5. p. 3. cap. 1. n. 4.* Hurtadus *de ſuſpenſ. difficult. 4. n. 9.* Cornejo *in 3. p. tract. 5. de ſuſpenſ. diſp. 2. dubio 4. q. 4.* Suarez *de cenſ. diſp. 25. ſect. 2. num* 14. *& diſp. 26. ſect. 4. num.* 5. cum aliis
6 † Diana *p. 5. tract. 10. reſ. 7.* in verſ. *verum*, ubi notat ex Mercero relato Epiſcopum à beneficio ſuſpenſum, poſſe beneficia conferre, quia hæc collatio non pertinet ad fructus Epiſcopatus; prout impropriè dixit gloſſa *in cap. cum olim de majoritate, & obed.* per quam etſi infra *in cap. 24. de re jud. ſub q. 2. n. 12.* retulerim collationem annumerari inter beneficii fructus; ſed ibi dictum intelligitur, prout hic.

7 Unde exiſtimo non eſſe audiendos Præpoſitum *in 8. p. quæſt. 3. de ſuſpenſ. dub. 2. n. 25.* Henriquez *lib. 13. cap. 32. n. 4.* Sayrum *lib. 4. cap. 6. n. 7.* Toletum *in ſumma cap. 43. lib. 1.* contrarium docentes, quia tale jus, eſt quidam proventus beneficii vacantis; quibus reſpondetur ex dictis; & quod in materia pœnali, qualis eſt hæc, non debet fieri extenſio, ut conſiderant Doctores noſtræ ſententiæ.

8 Ad tertiam quæſtionis partem præmittendo nonnulla, quæ dixi *ſub cap. ad probandum 24. de ſent. & re jud.* inter quæ an excommunicatus poſſit præſentare, ſeu beneficia reſignare, & alia conducibilia, nunc legitimè inquirimus de præſenti dubio; & licèt poſſet dici extravagantem Martini V. extendi etiam ad excommunicatum toleratum, quia illa nullum intendit præſtare favorem tolerato: cujus ratione nonnulli Doctores dixerint collationem beneficii factam excommunicato tolerato, eſſe invalidam. Tamen probabiliter poteſt dici, quod etſi prædicta ſententia certa ſit in excommunicato non tolerato juxta intellectum *dict. extravag.* ſecundum quæ dixi *in dict. cap. 24.* & per doctrinam textus *in cap. paſtoralis de Clerico excom.* dicentis generaliter collationem beneficii factam excommunicato invalidam eſſe, in tolerato autem affirmandum ſit talem collationem valere, ex dictis *ibi ſub quæſt.* 1. ubi explicui *dict. extravag. in verſ. ad ſecundam*, & in aliis quæſtionibus *ibi*. & probatur ex eo, quia ſi collatori excommunicato licitum eſt beneficium conferre tolerato, juxta *dict. extravag.* non minus, quam Sacramenta adminiſtrare, quomodo collatio illi facta erit nulla, cum illicitum ſit conferre beneficium inhabili. Et ſic tenet Hurtado *diſputation. 6. de excommunic. difficultate 2. num.* 6.

Adhuc verò quia ego *in dict. cap. ad probandum*, conſtitui differentiam inter excommunicatum actus exercentem juriſdictionis, & excommunicatum, cui datur poſſeſſio beneficii *ibi q.* 1 verſ. *ad ſextam n.* 26. & 27. ideo exiſtimo reſpectu excommunicati cui confertur beneficium, non valere collationem, etiam ſi toleratus ſit, quia reſpectu illius debet obſervari dicta extravagans nam etſi talem excommunicatum permittat nobis communicare; non tamen reddit illum habilem ad beneficia: ſic tenent Coninch. *de Sacram. diſput. 14. dubio 9. num.* 70. Avila *p. 2. de cenſur. cap. 6. diſp. 5. dub. 2. concl* 1. Raynadus *de monit. p. 2. cap. 2 n. 29.* Sanchez *in opuſculo tom. 1. lib. 2. cap. 2. dubio 10. n. 7.* Faber. *de cenſ. in 4. diſt. 15. quæſt. 1. diſp. 4. n. 193.* Villalobos *in ſum. tom. 1. tr. 17. difficult. 9. n. 5.* Turrianus *lib. 2. diſput. 16. lib. 1.* Cornejo *in 3. p. tr. 5 de excomm. diſp* 10 § 7 *dub.* 1. 9
† Dicentes id etiam procedere ſi excommunicatus, excommunicationem ignoret, ut quia oblitus eſt ſe incurriſſe, aut falsò putat ſe validè abſolutum; quia etſi ignorantia excuſet aliquem a peccato, tamen non reddit eum habilem ad aliquem actum, ad quem alias eſt, inhabilis. † Sed Diana 10
cum Leſſio, & aliis *dict. p. 5. tr. 9. reſ. 99. in fine*, contra illos dicit, quod ſi proviſus ignoret ſe excommunicatum ignorantia probabili, tunc electio & collatio beneficii, non ſit irrita: & Turrianus *lib. 2. diſp. 15. dub. 2.* ex Vaſquez, dixit abſolutè, quod collatio beneficii facta ab excommunicato tolerato, eſt valida; de quo dixi *ſub dicto cap. 24. de re jud.* de cujus ratione ibi *ſub dicto n. 26. & 27.* & ex aliis, non enim ex hoc conferens reportat commodum, ſicut illi confertur. 11

Unde notandum eſt cum Coninch. *ubi ſuprà*, & Suarez *de cenſur. diſp. 13. ſect. 1. n. 3.* quod ſi excommunicatus bona fide beneficium acceperit eique inſervierit; etſi poſtea re cognita teneatur illud relinquere; poſſit tamen retinere fructus, qui reſpondent congruæ ſuſtentationi ad quam jus habet, ſed non ad cæteros fructus, qui ſuperfluunt niſi taliter bona fide eos expendiſſet, ut inde ditior non fieret; ſecus ſi agnoviſſet ſuam inhabilitatem à principio. 12

Secundò notandum eſt cum Henriquez *in ſum. lib. 13. cap. 3. n. 3.* Diana ubi ſupra *ſub verſ. notandum*, quod ſi talis poſtea illud beneficium legitimè obtineat, poſſit eos fructus retinere, quia hoc beneficium euſque vacavit, & fructus beneficii vacantis debentur ſucceſſori. Verùm, ut hoc ſit probabile neceſſum eſſe, ut ipſe interim per ſe, vel per alium curaverit fieri omne officium illi beneficio debitum quia alias eſſet melioris condi- 13

tionis, qui invalidè, quàm qui validè beneficium
obtinuiſſet; quod ego intelligo, quoties beneficii
vacantis fructus debentur ſucceſſori, non ſi fabri-
cæ, aut alii tertio per aliquam ſpecialem ordina-
tionem, aut conſuetudinem.

14 Ad quartam quæſtiònis partem, an collatio be-
neficii facta ſuſpenſo, vel interdicto, ſit invalida?
ut dubium hoc diſſolvas, adjunges quæ dixi *ſupr.*
*ſub q.*1.in *verſ.ad ſecundam*, & verſ. *ad tertiam*:
etenim pro affirmativa ſententia ibi, fundamenta
colliges, & a ta ex dictis *q.præced.* ex quibus Avila
de cenſ.p.2.c.6.diſp.5.dub.4.poſt 3.concluſionem, no-
tat, ut quæ proximè dicta ſunt de collatione, vel
electione facta excommunicato, habeant etiam lo-
cum, ſi fiat ſuſpenſo, vel interdicto: hanc opinionem
dixit probabiliorem Diana *dict.p.5.tract.9.diſp.*100
& Coninch. *de Sacr. diſp.*14 *dub.*9.*n.*71. imò Bar-
boſa *hic n.* 6. Leſſius *de Juſt.lib.2.c.*34. *num.*116.
Garcia *de beneficiis p.*7. *c.* 14. *à n.* 1. Flaminius *de*
reſignat. lib. 2. *quæſt.* 6. *n.* 84. Azor. *inſtit. mor.*
*p.*2.*lib.*5.*cap.*7. *quæſt.*2. Ugolinus *de cenſur. tabula*
*de ſuſpenſ.cap.*6.§.7.*n.*4. & *cap.*8.§.6.*n.*1. Corra-
ſius *de beneficiis p.* 4. *cap.* 3. *num.* 2. Vivaldus *in*
Candelabro aureo tit. de ſuſpenſione n. 139. per
gloſſam hic verb. *ſuſpenſi*, quod ſuſpenſo ab offi-
cio, vel beneficio, non poſſunt beneficia confer-
ri; imò ita illorum eſſe incapacem, ut proviſio illi
facta ſit nulla.

15 Ego verò cum jam ſupra expenderim dictam
gloſſam, exiſtimo multum probabiliter, & securè
in caſu noſtro non eſſe judicandum ſic abſoluté,
ſicut dictum eſt de collatione facta excommunica-
to, etiam tolerato: nam inter illum, & ſuſpenſum,
vel interdictum, eſt non minima differentia, ut ex
ſerie cujuslibet materiæ conſtat, tum ex dictis ſu-
pra *dict. quæſt.* 2. verſ. *ad ſecundam*, & *ad tertiam*,
ubi probavi collationem factam ſuſpenſo ab offi-
cio & beneficio, non eſſe nullam omnino; etſi ut
illicita veniret irritanda, quod dixit Leſſius, *ubi*
16 *ſuprà*, ſatis eſſe probabile. † Nam etſi ſuſpen-
ſio, ſive ab officio, ſive à beneficio, faciat homi-
nem indignum collatione novi beneficii, & Ca-
nones velint eum privari; & ea ratione poſſit eſſe
inhabilis; verùm non ita inhabilem fore, ut col-
latio ſit ipſo jure irrita, quod teneatur benefi-
cium, etiam poſt ablatam ſuſpenſionem dimitte-
re, cùm id Canonibus Sacris nequeat probari:
ex quibus tantum (ut jam adverti ſupra) colli-
gitur collationem eſſe irritandam, ipſumque eſſe
privandum; ſicque in re tam dura, & difficili
non videantur extendendi textus contrariæ ſen-
tentiæ ad privationem latæ ſententiæ, & inhabi-
litatem abſolutam: ita Leſſius cum Suarez *de*
*cenſur.diſp.*26.*ſect.*3.*num.*7.& *diſp.*27.*ſect.*5.*n.*25.
quid quod dixit de ſuſpenſione, idem dicit de in-
terdicto reſpondens ad omnes Canones, qui pro
contraria ſententia adducuntur, quos jam expli-
cavi, *ſub dict.q.* 2. *in locis citatis*.

17 Quod ſi interroges de ratione differentiæ, quare
collatio, ſeu electio de beneficio facta excommu-
nicato, ſit ipſo jure nulla, & irrita; non ſic illa,
quæ fit ſuſpenſo, aut interdicto; reſpondeo, quod
etſi inter excommunicati, ſuſpenſi vel interdicti
pœnas, non videatur conſtitui differentia per tex-
tum *in cap.fin.de clerico excommunic. miniſtrante*,
cum ea tamen differentia, quod electio, quæ fit
de ſuſpenſo ad beneficium, non eſt ipſo jure irri-
ta, & nulla; ſed quod tantum veniat irritanda,
quia ille, qui eſt ſuſpenſus, non eſt inhabilis, ſed
tantum prohibitus, ut docent Abbas *in cap. vel*
non eſt compos, de tempor. ordination. Suarez *de*
*cenſur. dict. diſp.*26.*ſect.*3.*n.*8. Villalobos *in ſum.*
*p.*1. *tract.* 18. *diffic.*3. *n.*4. qui ſe remittit ad ea,
quæ dicit *ſub tract.*17.*difficult.*32. quod aliter eſt,
ut jam dixi hic *per dict. extravag. ad evitanda*, &
per textum *in dict. cap. paſtoralis de Clerico ex-*
commun. † Quibus, & aliis probatur collationem 18
factam excommunicato, nullam eſſe ipſo jure,
quia excommunicatus, ſemper cenſetur privatus,
& inhabilis, ad recipienda beneficia de novo,
non ſic ſuſpenſus, aut interdictus. † Tum ut dixi 19
ſub dicta verſ. ad tertiam, aliud eſt, ut excommu-
nicatus conferat, ſecundùm quæ dixi *ibi*, & *in*
toto cap. ad probandum 24. *de re jud.* aliud inquam,
quod excommunicatus accipiat collationem be-
neficii, ſive de novo collati, † imò Villalobos *in* 20
dictis locis, ait textum *in dicto cap. ultim. de Cle-*
rico excomm. loqui de excommunicato minori ex-
communicatione, dicens *dict.diffic.*32.*ſub num.*7.
dictam extravag. *ad evitanda*, comprehendere
etiam excommunicatum minori, quibus, nec etiam
favet.

Ad quintam quæſtionis partem, an excommu- 21
nicatus validè acceptet beneficium, ſi ante excom-
municationem fuerit ei collatum? Video in hoc
puncto Doctores diſcordantes, ſiquidem, qui
negativam docent ſententiam, ex eo eſt, quia ut
patet *ex cap. ſi tibi abſenti de præb. lib.*6. non mi-
nus dicunt quem acquirere jus in beneficium per
validam collationis acceptationem, quam per ip-
ſam collationem; ſed ſic eſſe, ut ipſa collatio facta
excommunicato, ſit omnino nulla, & invalida,
cum ſit illa incapax ad acquirendum jus in benefi-
cium; ergo, & ſimiliter acceptatio: ſic docent Hur-
tado *de excommunic.diſp.*6.*diſ.*3.*num.*8. Coninch.
de Sacram. diſp. 14. *dub.* 9. n. 97. Layman. *lib.*2.
*tract.*5.*p.*2.*c.*2.*quæſt.*3. *n.* 11. Raynaudus *de mo-*
*nit.p.*2. *cap.*2. *num.* 29. † Qui omnes conſtituunt 22
differentiam inter actum collationis factæ excom-
municato, aut actum acceptationis, objectioni-
bus contrariis reſpondendo. Sed alii inquam do-
cent, ut quamvis invalidetur collatio excommu-
nicato facta per textum *in cap. poſtulaſtis de cleri-*
co excomm. miniſt. non tamen acceptatio, quia *in eo*
cap. tantum, invalidatur actio, per quam acquiritur
jus ad beneficium; quod non ſic contingit per ac-
ceptationem, cum nullus ſibi conferat jus. Et
deinde quia acceptatio ſolum eſt declaratio pro-
priæ voluntatis qua certum eſt non privari per
excommunicationem ex regula textus *in l.ex facto*
§. ſi quis rogatus 2. *ff. ad Senat. conſ. Trebell.* præ-
ſertim cùm acceptatio ad factum potius, quàm
ad jus pertineat: ſic docent Covarruv. *lib.*3.*va-*
*riar.cap.*16 *num.*4. Leſſius *lib.*2.*de Juſt.cap.*34.*du-*
bio 22.*num.*118. Vaſquez *de excommunic. dubio* 6.
Toletus *in ſumma lib.* 1. *cap.*13.

Ego inquam utramque ſententiam admitto, ut
veram in ſuo ſenſu, quia ſi per acceptationem be-
neficii ab excommunicato factam acquirit excom-
municatus, jus in beneficio, tum revera juxta pri-
mam ſententiam, & text. *in dicto cap. ſi tibi ab-*
ſenti de præb. lib. 6. ſit nulla, & invalida talis ac-
ceptatio, ſicut & collatio: tamen ſi acceptatio reſ-
piciat tantum ad declarationem conſenſus, exiſti-
mo cum Diana *dict.part.*5.*tract.*9.*reſ.*102. in verſ.
nec valet ſecundam ſuſtineri ſententiam. † Et ſic ſi
poſt abſolutionem moriatur, illud beneficium va-
cat de novo, ſecus ſi moriatur antequam ſit abſo-
lutus, etiam poſt acceptationem; quia in hoc po-
ſteriori caſu, nondum beneficium acquiſiverat,
nec

nec vacat de novo; quod præſtat attendi, ut dicit
Diana, ad hoc ut ſciatur ad quem ejus collatio
pertineat, poſteriorem ſenteotiam ex dictis etiam
docent, & tenent Mercerus *de Sacr. in 3. quæſt* 21.
25 *dubio* 8. Turrianus *lib. 2. diſp.* 16. *dubio* 2. † Nec
prædicta diſtinctio turbatur ex eo quod collatio
ſufficiat ad declarationem conſenſus excommuni-
cati, ſicut dictum eſt de acceptatione; quia reſ-
pondeo proprium officium collationis, eſſe con-
ferre verum jus alteri; acceptationis inquam non
ſic, cum tantum ſit conditio requiſita, ut collatio
ſuum operetur effectum.
26 Unde infero quod ſi ille, qui ante excommuni-
cationem obtinuerit litteras ad beneficium vaca-
turum tempore, quo vacat ſit excommunicatus,
poſſit illud acceptare virtute Bullarum & accep-
tatio ſit valida; ita ut poſt abſolutionem non de-
ſideretur nova acceptatio, ſed ſola collatio, quia
litteræ ad beneficium vacaturum, non conferunt
jus ſine collatione, cum ſolum promittant collatio-
nem quæ ſieri nequit durante excommunicatio-
ne, nec opus eſſe, ut fiat poſtea, tenet Diana *ubi*
27 *ſupra circa finem*, in verſ. *ex quo*. † Ubi circa fi-
nem addit idem eſſe de antiquiori Canonico, qui
licèt ſit excommunicatus, poteſt validè acceptare
pinguiorem Præbendam, licèt collatio ſit ſuſpen-
dendo, donec abſolvatur.
28 Ad ultimam quæſtionis partem Theophilus
Raynaudus *de monit. p. 2. c. 2. num.* 29 Mercerus *de
Sacram. in 3. p. quæſt.* 21. *dubio* 8 Suarez *de cenſuris
diſp.* 13. *ſect.* 1. *num.* 9. *&* 10. Filliucius *tom.* 1. *tr.* 12.
cap. 5. *num.* 123. Villalobos *tom.* 1. *difficultat.* 9. *n.* 3.
tract. 17. *in ſumm.* cum abbate *in cap. conquerente,
de Clericis non reſidens.* Covarruu. *in pract. cap.* 36.
num. 10. Soto *de Juſtitia lib.* 10. *de Juſtitia quæſt.* 5.
art. 3. & Gordonus *in ſumm. tom.* 2. *lib.* 7. *quæſt* 9.
num. 45. dicunt quod excommunicatus, eſt etiam
29 inhabilis ad recipiendas penſiones. † Sed Avila
abſolutè dicit penſionem quamlibet etiam ſpiri-
tualem, quæ fundatur in titulo ſpirituali colla-
tam excommunicato eſſe validam: nam, ut ait
Præpoſitus *in 3. p. quæſt.* 2. *de excommunic. dub.* 11.
num. 64. excommunicatus non eſt ex natura rei in-
capax beneficii, vel penſionis, ſed de jure poſiti-
vo; ſed non datur textus in jure, per quem ex-
communicatus prohibitus ſit accipere penſionem,
ſicut datur circa beneficium, ex dictis *ſupra*; er-
go cum prædicta prohibitio ſit pœnalis, & ob id
odioſa, non eſt cur debeat extendi ad penſionem,
etiam ſpiritualem. Cum penſio etiam collata titu-
lo Eccleſiaſtico, non ſit beneficium, nec de ea diſ-
currendum, ſicut de beneficio ſine jure expreſſo
propter aliquam convenientiam inter beneficium,
& penſionem.
Ego tamen cum videam Doctores primæ ſen-
30 tentiæ, eam porrigere, etiam ad penſionem tem-
poralem, præſertim Covar. *ſupra num.* 2. Villalo-
bos *dict. num.* 3. *in fine*, Gigas *de penſ. quæſt.* 14. &
alii, exiſtimo ſub diſtinctione loquendum; nem-
pe ut reſpectu penſionis ſpiritualis, & Eccleſiaſti-
cæ, aut mixtæ, quæ etſi non ſit beneficium propriè
reducitur ad illud quodammodo dependenter, ſeu
conſequenter, ut bene cum multis explicat viden-
dus Garcia *de benef. p.* 1. *cap.* 5. *à num.* 1. ubi & *n.* 9.
quod communiter talis penſio aſſignatur alicui lo-
co beneficii, ut commodius ſuſtentetur, vel ex cau-
ſa reſignationis, ſeu ceſſionis. Tunc in hoc ſenſu
prima ſententia verificetur quemadmodum dice-
tur vera juxta ſpeciem textus *in dict. cap.* conque-
rente, ſi penſio daretur in titulum beneficii; vide-
licet dum extrahitur ex pingui beneficio, ut dein-
ceps ſit beneficium Eccleſiaſticum, quæ tunc
jam veniet propriè appellatione beneficii, ut
cum infinitis probat ipſe Garcia *n.* 5.
In ſecundo caſu crediderim cum Doctoribus 31
ſecundæ ſententiæ, ut quoties de fructibus bene-
ficii aſſignatur Laico aliqua penſio temporalis,
tunc ſi ea detur excommunicato, cum deficiat ſpi-
ritualitatis ratio, non ſit nulla, & irrita talis deno-
tatio, ſive collatio, ſecundùm quod erit vera ſe-
cunda Avilæ, & præpoſiti ſententia, quam pro-
bant, & tenent Gaſpar. Hurtard. *de excomm. diff.* 2.
Diana *dicta p.* 5. *tract.* 9. *reſ.* 103. Turrianus *lib.* 2.
diſp. 16. *dub.* 1. Vaſquez *de excomun. dub.* 6. *n.* 5.
Henriquez *lib.* 13. *cap.* 13. *num.* 2. Laiman *lib.* 2.
tract. 5. *p.* 2. *cap.* 2. *num.* 8. Cornejo *in 3. p. tract.* 5. *de
excommun. diff.* 10. §. 7. *dub.* 1. quia ut ait Garcia *d.
cap.* 1. *de benef. num.* 8. Gigas *de penſ. quæſt.* 67. *num.*
2. Mandoſius *de ſignatura gratiæ tit. de penſ. in
princ.* Duarenus *de benefic. lib.* 6. *cap.* 4. quia præ-
dicta penſio, quæ titulo ſeculari, & uti Laico aſ-
ſignatur in ſtipendium pro ſervitio temporali, pu-
ta pro Patrocinio, pro pulſandis Campanis, aut a-
periendo fores Eccleſiæ, vel alias pro remunera-
tione laborum, eſt propriè profana.

QUÆSTIO III.

An excommunicatus, cui facta eſt collatio beneficii, poſſit poſt abſolutionem retinere, vel acceptare illud ſine nova collatione? Et quid ſi cum eo fuerit ab Epiſcopo diſpenſatum? Et remiſſivè de aliis.

SUMMARIUM.

1 *Collatio nova debet fieri poſt abſolutionem de beneficio illi, cui excommunicatio, fuerat collatum, fallit ut* n. 4. & 5. *ſed non admittitur*, num. 10.

2 *Matrimonii contracti cum aliquo impedimento dirimenti, nullitas ſuppletur conſenſu novo.*

3 *Conſenſus præſtitus à principio, actus non convaleſcit ex poſt facto.*

4 *Impedimentum occultum non annullat collationem, ſi in nullius præjudicium cedat*, numero 5.

6 *Electus unus de duobus, non impeditus præfertur impedito.*

7 *Diſpenſatus, qui per acceptationem beneficii incurrerat inſtructionem, habilis redditur.*

8 *Electores ſemper cenſentur manere in priori voluntate, in electione ſcilicet, & præſentatione.*

9 *Irregulari collatum beneficium retinet illud poſt diſpenſationem.*

11 *Reſignare num debeat excommunicatus ſibi beneficium collatum.*

12 *Collator poterit ſecundo conferre beneficium ei, qui dum eſſet excommunicatus contulerat.*

13 *Retinere beneficium poteſt poſt abſolutionem excommunicatus, cui collatum fuerat illud cum declarationibus*, numero 14. 15. & 16.

16 *Collatio*

16 *Collatio facta à Papa excommunicata,nec Epiſ-*
copi diſpenſatione validatur.

1 AD primam quæſtionis partem, cui poteris
reſpondere ex jam adductis *ſub quaſt.* 2.
tam pro affirmativa,quàm pro negativa ſententia;
reſpondeo probabilius eſſe, ut poſt abſolutionem
egeat nova collatione; eo quod collatio facta in
tempore, quo erat excommunicatus, fuerit nulla,
& irrita.

2 Et confirmatur ex ſimili de matrimonio con-
tracto cum aliquo impedimento dirimenti: nam
cum ſit ipſo jure nullum, non ſufficit primus con-
ſenſus,quo fuit contractum, ſed requiritur alius
novus conſenſus, & quod partes illum de novo
3 manifeſtent. † Eſt enim regula, ut quoties con-
ſenſus requiritur eſſentialiter ad alicujus rei valo-
rem, ſi ille detur eo tempore in quo objectum eſt
incapax taliter eſt nullus talis præſtitus conſenſus
ut poſtea non convaleſcat, *ex reg. juris nuptias,*
ff. & cap. quod ab initio vitioſum eſt tractu tem-
poris non convaleſcit *de reg. Juris*, ſed ut jam
latè probavi excommunicatus dicitur inhabilis,ac
incapax, ut ei conferatur beneficium; ergo. Do-
cent hanc ſententiam Leſſius *de Juſt. & jure c.*34.
dubia 22. *num.*119. Ægidius Coninch. *de Sacram.*
*diſp.*19. *dub.*9. *n.*73. Hurtado *de excomm. diſp.*6.
difficult. 2.

4 Non reticeam quod idem Leſſius, & Conineh;
ſupra, & Thomas Sanchez *de matr. lib.*8. *diſp.*
7. *n.* 12. dixerint probabilem eſſe affirmativam
ſententiam cum limitationibus ſequentibus,nem-
pè, ſi impedimentum ſit occultum, alias actus
nullum haberet colorem ſed eſſet planè irritus in
5 foro externo. † Secundo, ut in nullius cedat
6 præjudicium, † nam ſi duo electi eſſent, tunc
foret præferendus, qui caret impedimento; eo
7 quod ipſe ſolus habet jus abſolutè. † Tertio,
ut ſi ſciens ſuum impedimentum acceptando col-
lationem beneficii, non ſolum impetret diſpen-
ſationem illius prioris impedimenti, ſed etiam il-
lius, quod incurrit per talem acceptationem,cum
ita acceptando collationem beneficii incurrat be-
neficium intruſionis, per quod fit inhabilis ad
idem beneficium; ſic ut egeat diſpenſatione hujus
impedimenti, qua obtenta, poſſit retinere bene-
ficium, & probat Leſſius, quem refert, & ſequi
videtur Diana *dict. tract.*9. *p.*5. *reſ.*101. ex eo quia
electio illa fuit valida, & efficax ex parte elegen-
tium, ſolumque requiri capacitatem ex parte ele-
cti; ergo ſimul atque fuerit capax, ſublato im-
pedimento acquiret jus, ex vi prioris actus,ſicut
cum quis acceptat in excommunicatione colla-
tionem ſibi factam ante excommunicationem,quia
ſublata ea, jus acquirit ex vi illius acceptationis
8 † item ex eo quod electores in priori voluntate
cenſentur manere, cum illam non revocaverint;
ergo vis electionis manet, ac proinde poterit
eam electionem, ſublato impedimento accepta-
9 re validè. † Et addit Diana hanc partem confir-
mari poſſe ex eo, quo tradunt plures de eo cui
in irregularitate beneficium eſt collatum, quem
docent poſſe retinere beneficium poſt diſpenſa-
10 tionem in irregularitate. † Ego inquam ma-
gis primæ ſententiæ aſſentior & licet has limita-
tiones admitterem in ſola electione, aut præ-
ſentatione; non inquam in collatione,quia in hac
intervenit cum ſuo actu conſenſus ipſe excom-
municatus in electione inquam,& præſentatione
quæ ſunt actus dimanantes ex toto ab electore,
ſeu Patrono, & durantibus iſtis in eadem volunta-
te, poterit qui dum erat excommunicatus inca-
pax poſt abſolutionem acceptare electionem,ſeu
præſentationem; quod non eſt æquè in collatio-
ne quæ in fieri,ſicut à collatore, dependet etiam
ab ipſo, cui confertur.

Unde Præpoſitus *quaſt.*2. *de excom, dubia* 11. 11
n. 65. primam ſequendo ſententiam, infert eum
cui in excommunicatione, beneficium eſt colla-
tum, debere illud reſignare, in manus collatoris
purè, & ſimpliciter cum virtute talis collationis
nullum jus acquiſierit. † quod poterit collator 12
ei ſecundo conferre; & ſic, ſi collatio pertinebat
ad Epiſcopum, ut ille poſſit iterato idem con-
ferre.

Ad ſecundam quæſtionis partem reſpondet 13
Barboſa hic *n.* 7. quod poteſt quis poſt abſolu-
tionem retinere beneficium, quod ſibi fuerat tem-
pore excommunicationis collatum, ſi cum eo ab
Epiſcopo fuerit diſpenſatum, ita probans *ex cap.*
poſtulaſti,& ibi gloſſa verb. *diſpenſatum de Clerica*
excommunicata miniſt. de quo plures refert Nico-
laus Garcia *de beneſ. part.* 7. *cap.* 13. *numero* 73.
& 74. & alios Ricciulus *de jure perſonarum ex-*
tra gremium Eccleſia exiſt. lib. 4. *cap.* 12. *& prae.*
numero 5. de qua reſolutione ſic abſolutè ſumpta
poteſt dubitari ex adductis *in hac quaſt. à nume-*
ro 1.

Imò idem Ricciul. *dict. cap.* 12. *n.* 6. declarat, 14
ut procedat in eodem Epiſcopo,qui contulit be-
neficium excommunicato ignoranter, & bona fi-
de. † Et *n.* 7. ut procedat etiam, ſi collatio non 15
ſpectet ad Epiſcopum, ſed ad inferiorem collato-
rem. † Et *n.* 9. limitat, ne procedat, quando 16
collatio eſſet facta per Papam; quia tunc non po-
terit inferior etiam diſpenſando ſe ingerere; re-
fert Barboſa *dict. n.*7. *in fine*, quibus addo Dia-
nam qui *dict. reſ.* 101. ante verſ. *ſed*, verbo *adde*,
dicit varios probabiliter ſentire, quod licèt per-
tineat ad alium, ſi juſtæ cauſæ ſubſint, & collator
non poſſit adiri ſine infamia, poſſit adiri Epiſco-
pus, ut titulum revalidet, & idem poſſit, quando
non poteſt Pontifex adiri cujus erat ſecundo con-
ferre.

Hic poſſes adjungere alias duas difficultates, 17
nempe, an collatio beneficii facta illiterato, ſit
nulla ante ſententiam Judicis, de quibus dico in-
fra *in cap. fin. quaſt.*1. verſ. *ad tertiam*, & verſ. *ad*
quartam, &c.

Ad Text. in Cap. A multis IX. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus ordinandus oportet, ut antea à ſexto menſe fuerit Subdiaconus ordinatus. Sed quid poſt Bullam Gregorii XIV.* numero 2. & 3.

3 *Epiſcopus ut conſecretur, debet prius ordinari Presbyter*, n. 6.

4 *Collatio ordinis Epiſcopalis, non Sacerdoti, num valeat*, & num. ſequentib.

5 Cap. 2. Trid. ſeſſ. 22. de reform.

7 *Ordo Epiſcopalis neceſſariò includit Presbyteratum.*

8 *Profeſſus*

8 *Profeſſus nondum nequit eligi in Abbatem.*
9 *Ordo Subdiaconatus annumeratur inter ſacros.*

1 TExtus iſte loquitur de ordine in quo debet eſſe inſignitus ille, qui eſt eligendus in Epiſcopum; cumque jam dixerim plura *ſub titulo de electione circa perſonas ſic eligendas*, & hic decidat Pontifex, quod quia jam hodie ſine dubio Subdiaconatus Ordo, ſit ſacer, juxta quæ adduxi ſupra *in Rubrica*, *& in cap. 1. & 3.* cum aliis; ideo nunc expendo oportere in Epiſcopum ordinandum in ſacro ordine antea ſaltem ſex menſium ſpatium conſtitutum fuiſſe ea concilio Trident. *ſeſſione 21. de reformatione cap. 2.* ut tradunt Franciſcus Leo *in Theſauro fori Eccleſiaſtici 1. parte, cap. 3. numero 9.* Campanillus *in diverſ. Juris, Canon. Rubrica 7. cap. 6. numero 45.* Ugolinus *de officio Epiſcopi 1. parte, cap. 1. §. 2. num. 1.* Didacus de Arroyo *de Sacram. cap. de Epiſcop. numero 6.*

Sed cum textus noſter videatur exegiſſe ordi-
2 nes ſacros, Diaconatus, & Præsbyteratus, ut patet *hi* in verſ. *ſacros* (inquit) ex textu *in cap. nullus diſt. 60.* imò & Bulla Gregor. XIV. publicatu 15. Maii 1590. etiam plurali numero utatur, dici videtur, ut ſic ordinandus, ſit ante ſex menſes ſacris ordinibus initiatus, quemadmodum, & ante Concilium diſpoſuerat textus *in cap. oſius 61. diſt.* ibi, *Sed non eligetur aliquis, niſi in ſacris ordinibus conſtitutus*, ut tradit Campanillus *in diverſ. Juris Canon. Rub. 11. cap. 7. n. 8.* Barboſa *de officio Epiſcopi part. 2. alleg. 1. n. 36. & 37.* ergo, etſi textus noſter in finalibus verbis admiſerit jam ſine dubio poſt Canones antiquos ad Epiſcopatum illum, qui promotus fuerit in ordine tantum Subdiaconatus, qui ſacer eſt, ſequitur ut ſi ſtandum Bullæ Gregorii XIV. relatæ ut poſteriori; & in hunc modum videtur loqui hic Barboſa *ſub n. 2. in fine.*

Verùm etſi gloſſa fin. *in cap. unico de Clerico*
3 *per ſaltum promoto*, D. Thomas *in 4. ſentent. diſt. 24.* Bosgon. *de irregularit. part. 5. Rubrica de Clerico per ſaltum promoto n. 5.* Sylveſter *verb. Ordo numero 1.* Emanuel. Sa, *eodem verbo numero 25.* Bonacina *de cenſur. extra Bullam diſput. 3. quæſtione 1. puncto 2. numero 7.* Salzed. ad Bernard. Diaz *cap. 24. addit. 1.* Henriquez *in ſumm. lib. 10. cap. 7. numero 3.* Azorius *inſtitut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 30. quæſtione 9.* Majolus *de irregularit. lib. 4. cap. 12. n. 3.* dicunt Epiſcopalem ordinem non ſuſcipere, qui Sacerdotio caret.
† Tamen exiſtimo, ut etſi Sacerdotium non præ-
4 ceſſerit, valida ſit ordinis Epiſcopalis collatio: nam præpoſteratio in collatione ordinum non vitiat, licèt executionem impediat, ut docent poſt Joannem Andream, Ancharar. & alios Rendina *promptuar. recep. ſentent. Rubric. 38. numero 6.* Fornar. *de Sacrament. Ordin. numero 5. cap. 6.* Campanillus *ſupra Rubric. 10. cap. unico, numero 3.* Covaruu. *lib. 3. variar. cap. 10. numero 16.* & Alzedus, quem ſequitur Barboſa, *dicta allegatione 1. numero 38. part. 2.* poſt gloſſam, & Doctores *in cap. ſolicitudo diſtinctione 52.* & ita juxta modum prædictum venit intelligendus idem Barboſa dum *in paſtorali parte 1. titul. 1. c. 3. ſub num. 44.* inter qualitates requiſitas, ut quis eligatur Epiſcopus, legitimè ponit in verſ. *tertio* illam quod in ſacro Præsbyteratus ordine antea ſaltem ſex menſium ſpatio fuerit conſtitutus. † 5
Ut ſtatuit Concil. Trid. *ſeſſ. 22. de reform. c. 2.* ubi idem Barboſa cum pluribus aliis tradit prædicta, & alia, qui textus illud non dicit, ſed quod ſit in ordine ſacro conſtitutus, quaſi, ut intelliges per dictam Bullam Gregorii XIV. oportere ſic eligendum eſſe omnibus ordinibus ſacris initiatus ante electionem ad Epiſcopatum, ſed prærequiri, ut omninò neceſſarium, cum ex dict. Trid. ſufficiat, ut ſit in ſacro ordine. † Quare etiam hodie 6
ex textu noſtro, qui Subdiaconatus ordine inſignitùs ſit jam in ordine ſacro perinde in eo ſolo ordine eligi non repugnare. Aliud utiquam videretur eſſe de Epiſcopo jam electo conſecrando, quia cum conſecratio ſpectet ad ipſum ordinem Epiſcopalem, tunc ſolus ordo Subdiaconi, aut Diaconi non ſufficeret, niſi & inſimul eſſet jam Præsbyter factus; ad tradita *in cap. tranſmiſſa de electione*: & ſic in terminis Becanus *de Sacrament. Ordinis quæſt. 3. num. 3. 4. & 5.* † Ubi probat 7
ordinem Epiſcopalem includere Præsbyteratum; etſi dicat ibi ſub verſ. *ſecunda objectio*, quod ſi aliquis ordinaretur Præsbyter, qui antea non fuiſſet Diaconus, eſſet verè ordinatus; quia reſpondet non eſſe ſimile, quia Præbyteratus non includit eſſentialiter Diaconatum, ſicut Epiſcopatus includit Præsbyteratum: quæ intelligo de Epiſcopo non ſolùm electo, ſed jam conſecrato.

Pro ampliatione hujus textus aplicabis quæ 8
notavi ſupra *in cap. cum in Magiſtrum 49. & in cap. 37. 38. 13. & 37. de electione*, ubi quod Monachus non profeſſus, nequit eligi in Abbatem ſumendo argumentum ad rationem, de qua hic, ut in ordine ſacro conſtitutus, non eligatur Epiſcopus. Videbis *in cap. ſeq. 10.*

Et ad verſ. ibi: *Hos ſiquidem ſolos primitiva* 9
Eccleſia legitur habuiſſe, & ibi: *In quo Subdiaconatus Ordo ſacer minimè dicebatur*, ſuper hoc notat Barboſa *hic num. 7.* ut videantur Marcus Anton. Capic. *in tractatu de perpetua conſt. Sacerdot. cap. 7.* Campanillus *in Rubrica Juris Canonici Rubrica 2. cap. 10.* de quo non loquor, cum ut ſupra dixi *in Rubrica, & in titulo de temporibus ordin.* Subdiaconatus ſit unus ex ſacris ordinibus abſque dubio aliquo ſed à quo tempore innuit textus noſter in verbis ibi: *Verùm cum hodie Subdiaconatus Ordo inter ordines ſacros computetur; ſicut Urbanus Papa II. ſub his verbis expreſſit, erubeſcant impii, & intelligant judicio Spiritus Sancti eos, qui in ſacris ordinibus Præsbyteratu, Diaconatu, Subdiaconatu, &c.*

QUÆSTIO

QUÆSTIO I.

An Laicus poſſit eligi in Epiſcopum? Et an cum quis eligitur, ſeu conſecratur Epiſcopus, debeat promittere continentiam vovere expreſſè, aut tacitè, cum ordinatur, ſicut facit qui ordinatur Diaconus, & Presbyter? Et an hæc obligatio ſit à natura ordinum ſacrorum, ſeu ex jure tantum Eccleſiæ? Et an ſacer ordo ante rationis uſum, aut poſt eum ante pubertatem, obliget ad continentiam; & ſic ut cælibatus ſit de ejus eſſentia?

SUMMARIUM.

1 *Eligi in Epiſcopum nunquam poteſt Laicus; quantumvis ſcientia polleat, & prudentia, niſi primo fuerit Oſtiarius,* ut numero 2. *vel niſi diſpenſatum eſſet,* ut numero 3. & 4.

2 *Epiſcopus fieri nequit, niſi qui ordines ſingulos, uſque ad Presbyteratum ſuſceperit.*

3 *Concil. Aurelianum* cap. 9. auth. de Sanctiſſimis Epiſcopis, §. damus autem licentiam, cap. neophitus 61. diſt.

4 *S. Nicolaus, S. Severus, D. Ambroſius, Martinus, & Auguſtinus Laici, ſive Neophiti, fuerunt electi in Epiſcopos, & Archiepiſcopos.*

5 *Epiſcopus, dum conſecratur non tenetur amplius votum Caſtitatis promittere, quàm quod emiſit in ordinibus ſacris.*

6 *Continere debet Epiſcopus, ut ſubditis, bonum præſtet exemplum.*

7 *Caſtitas omnibus eſt neceſſaria maximè Eccleſiæ Miniſtris.*

8 *Status conjugalis non habet repugnantiam cum miniſteriis Epiſcopalibus. Sed tantum ex quadam decentia; ſic ut non tranſeat in præceptum, ſecluſo Jure Eccleſiaſtico, latè à* num. 13.

9 *S. Dionyſius Areopagita, cum eſſet conjugatus fuit electus Epiſcopus Athenienſis à Divo Paulo.*

10 *Continentia in ſtatu Eccleſiaſtico, eſt accidens ex ſtatuto Eccleſiæ, &* n. 13.

11 *Subdiaconus tenetur ratione ordinis ad caſtitatem ſervandam; etſi expreſſè eam non promitteret, &* n. 12.

12 *Clerici ad ſacros ordines promoti, tacitè Caſtitatem ſervandam promittunt.*

13 *Orientalis Eccleſia non admiſit promittere Caſtitatem in ſuſceptione ſacrorum ordinum.*

14 *Matrimonium non Jure Divino, ſed tantum Eccleſiaſtico eſt prohibitum ſuſcipientibus ordinem ſacrum.*

15 *Matrimonii uſus eſt licitus jure naturali.*

16 *Ordo ſacer non dirimit matrimonium ratum jam celebratum.*

17 *Continentia in ordinandis, cæpit eſſe annexa ordini ſacro à* num. 388. *à Siricio Papa præcepta.*

18 *Cælibatus non Jure Divino, ſed Eccleſiaſtico adjunctus fuit ordini ſacro contra aliquos.*

19 *Papa diſpenſare queit cum promotis ad ſacros ordines, ut matrimonium contrahant.*

20 Cap. ad Monaſterium de ſtatu Regularium.

21 *Caſtitatis lex ſemper fuit convenientiſſima in Sacerdotibus.*

22 *Continentiam non tenetur obſervare, qui impubes fuerit ordinatus, niſi poſt pubertatem ratificet, ſaltem tacitè ordinationem ſuam. Et* numero 23. *quid ſi ſciret obligationem ibi.*

23 *Puer nondum pubes, ſed habens rationis uſum in ſacris ordinatus, obligatur ad caſtitatem.*

24 *Impubes ante uſum rationis ordinatus in ſacris, ſi pubes factus non ratificavit, poteſt contrahere matrimonium.*

25 *Ordinatus metu, quando teneatur ad continentiam?*

26 *Caſtitatis votum emiſſum ab ordinato in ſacris, qualiter differat à facto per profitentem Religionem, remiſſivè.*

27 *Continentiæ promiſſio, etiam à Clero juxta ſtatum Epiſcoporum, non obligabit minores ordines recipientes.*

AD primam quæſtionis partem, ſuppoſitis 1
quæ notavi ſupra *in Rubr. & tit. de elect.* ubi qui poſſint eligere, ſeu eligi; nunc pro materia textus noſtri, & quæ notavi *in cap. cum in cunctis* 7. eodem, ubi de qualitatibus eligendi ad Epiſcopatum, nunc breviter reſpondeo videri ex doctrina textus noſtri, quod nunquam poſſit eligi in Epiſcopum Laicus homo, quantumvis ſcientia, & prudentia polleat, ut habetur *in cap. hoc ad nos 59. diſt. & in cap. miramur, & in cap. ſtatuimus, §. his omnibus 61. diſt. & in cap. exigunt 12. q. 7.* & inquit Innocent. Papa in cap. *miſerum* diſt. 61. *Miſerum enim fieri Magiſtrum, qui nunquam fuit diſcipulus, eumque ſummum fieri Sacerdotem, qui in nullo gradu unquam obſequuſus fuerit Sacerdoti,* & Celeſtinus inquit in cap. *quid* 61. diſt. *Quid proderit per ſingula ſtipendia Clericos militaſſe, & omnem egiſſe in Dominicis Caſtris ætatem, ſi hi, qui futuri ſunt Sacerdotes ex Laicis requirantur, qui vacantes ſuculo omnem Eccleſiaſticum ordinem neſciunt;* & iterum alloquitur verbis ſequentibus: *Sacerdotium non debere inter cætera miniſteria in hoc vilius reputari; ut quod difficilius impletur, facilius imbuatur.* † Et ſic qui meretur aſſumi 2
Epiſcopus, non eſt ordinandus, niſi primo fuerit Oſtiarius, deinde Lector, poſtea Exorciſta; inde Acolytus; demùm vero Subdiaconus, & poſtea Presbyter, ut Cajus Pontifex conſtituit, teſte Damaſio.

Sed cum Concilium Aurelian. *in cap. 9. de Lai- 3
cis ad Epiſcopum aſſumendis,* cum quo concordat *auth. de Sanctiſſimis Epiſcop. §. damus autem licentiam,* loquens ſequentibus verbis: *Nullus ex Laicis abſque annua converſatione præmiſſa, Epiſcopus ordinetur; ita ut intra anni ipſius ſpatium à Doctis, & probatis viris diſciplinis, & regulis ſpiritualibus, plenius exſtruatur, aut cum ſupplenda eſt Clericalis penuria, præmiſſa ſex menſium converſatione.*

Et S. Nicolaus Laicus, fuerit in Epiſcopum 4
electus,

electus, & D. Severus ex Lanificio, fuerit in Ar-
chiepiſcopum aſſumptus, &Sanctux Ambroſius ex
Naophito fuerit Mediolanens. Archiepiſcopus fa-
ctus qui da ſe loquutus eſt ſequentibus verbis *in
cap.* Neophitus 61. diſtinctione: *Neophitus pro-
hibetur ordinari, ne extollatur in Superiorem; ſed
ſi non deeſt humilitas competens Sacerdotio, ubi cau-
ſa non hæret, vitium non imputatur; itaque ordi-
nationem meam occidentales Epiſcopi Judicio, orien-
tales etiam exemplo probarunt.* Ex quibus colli-
gitur laicos non prohiberi eligi in Epiſcopos, ut
referens Gratianus prædictos caſus, *in dicto cap.
ſtatuimus* §. *his omnibus diſtinctione* 61. loquitur
dicens quod quilibet laicus ex merito ſuæ per-
fectionis, Clericalem vitam tranſcendit; & quod
ejus poteſt rata haberi electio, *ex cap. Oſius cum
ſequent. dicta diſtinct.* 61. imò cum referat Barboſa
plura de Neophitis ordinandis, & eligandis ad be-
neficia *in paſtorali part.* 1. *gloſſa* 17. *per totum*, ubi
etiam loquitur de ſtatutis circa ſanguinis purita-
tem, quæ debet concurri in ordinandis, & aligen-
dis, omnino ibi videndus ipſe, *in dicto cap.* 3. *part.*
1. *tit.* 1. *ſub numero* 45. *&* 46. ait quod Martinus
Turon. Epiſcopus, & Auguſtinus Hyponen. &
alii ex Neophitis, fuerunt Epiſcopi conſtituti, di-
cens quod diſpenſatur cum Laicis, & Neophitis,
ut poſſint Epiſcopi fieri propter marita perſona-
rum, & Eccleſiarum utilitatem, val neceſſitatem,
ex cap. cum nobis in fine de elect. qui loquitur de
Subdiacono propter prædictam utilitatem, & ne-
ceſſitatem eligendo in Procuratorem Eccleſiæ, de
qua ibi, quod diſtinctiſſimum videtur. Unde in pra-
xi apud nos Hiſpanos raró aut nunquam videmus
non ordinatos laicos ad Epiſcopatum nominari per
Ragem; quantumvis probatæ vitæ ſint.

5 Ad ſecundam quæſtionis partem; etſi inter
dona, quibus Epiſcopus dabet pollere ſit unum
pudicitiæ, & caſtitatis, ut magis ſanctorum exem-
plis comprobat latè videndus Barboſa *in paſtorali
parte* 1. *titulo* 2. *gloſſa* 8. verbo *pudicum*: Tamen
non video quod in actu Conſecrationis, teneatur
axpreſsè, aut tacitè; emittere caſtitatis votum,
quo ſtrictius obligetur, quam eo, quod promit-
tit, quando ordinatur in ſacris.

6 Et ſic exiſtimo quod propter obligationem
Paſtoris, debet continere, ut ſubditis bonum
præſtet exemplum, juxta quod dicit Divus Au-
7 guſtinus Sarm. 249. de tempore. † *Omnibus*,
inquit, *caſtitas pernéceſſaria eſt, ſed maximè
Miniſtris Chriſti Altaris, quorum vita aliorum
debet eſſe eruditio, & aſſidua ſalutis prædicatio;
tales enim decet Dominum habere Miniſtros, qui
nulla contagione carnis corrumpantur, ſed potius
continentia caſtitatis ſplendeant, & totis honeſtis
fulgeant in populo exemplis.* Nec de novo aliud
votum ſacara continentiæ, præter quod facit,
cum ordinatus Subdiaconus, Diaconus, ac
Presbyter, ut dico quæſtionibus ſaquenti-
bus.

8 Quare atſi ſtatus Epiſcoporum ſit perfectior
religioſi, ut tradunt Doctores 2. 2. *quæſtione* 184.
articulo 7. cui tamen Juri Divino, & eſſentia-
liter annexa caſtitas eſt, ut probavit latè San-
chez *de matrim. lib.* 7. *diſputatione* 25. *num.* 8.
tamen caſtitatem illi ſoli annecti ratione ordinis
ſacri ſolo Jure Eccleſiaſtico, probat benè idem
Sanchez *dicto lib.* 7. *diſputatione* 27. *numero* 7.
ax eo quia ſtatus conjugalis, non habet repu-
gnantiam cum miniſteriis Epiſcopalibus, ſed tan-
tum ex quadam decentia, & honeſtate, oportet
Epiſcopum à conjugio abſtinere; quod ſecluſo
Jure Eccleſiaſtico non tranſit in præceptum; &
quia Divus Paulus 1. *Timoth.* 3. *& ad Titum* 1.
probat, ut oportet Epiſcopum eſſe unius uxoris
virum; (quod qualiter intelligatur, bene ex mul-
tis Barboſa *in paſtorali parte* 1. *titulo* 2. *gloſſa* 4.
per totam.) † Et ipſe Paulus elegit in Epiſco- 9
pum Dionyſium Areopagitam Athenienſem, ut
in ejus vita refertur; quem tamen conjugatum
fuiſſe conſtat *ex cap.* 17. *Actuum Apoſtol.* & Tu-
ronica Synod. 2. *Canone* 13. *&* 14. uxorem Epi-
ſcopi appellat Epiſcopum, & idem Sanchez
dict. lib. 7. *diſputatione* 28. *numero* 13. cum Le-
deſma, dixit Epiſcopo confirmato, nondum
tamen ad ſacrum ordinem promoto, & per
conſequens nac conſecrato nullo jure interdici
reſilire, & ad nuptias tranſire, ubi reddit ra-
tionem, quam trado inſra verſ. *ad quartam.*

Ad tertiam quæſtionis partem, an Subdiaco- 10
nus debeat continentiam vovere, cum ordinatur
expreſsè, aut tacitè? Et ut reſpondeam præmit-
to, ut non ſit de ſubſtantia ordinis Subdiacona-
tus, ſed tantum accidens ex ſtatuto Eccleſiæ, ut
dicunt D. Thomas 2. 2. *quæſtione* 88. *articulo* 11.
Bellet. *de diſciplina Clericali* §. 8. *numero* 9.
Barboſa *in paſtorali parte* 2. *allegatione* 15. *nu-
mero* 21. Rota *diverſ. parte* 1. *deciſione* 560. *nu-
mero* 10. *& deciſione* 361. *numero* 11. unde etſi
antiquitùs, & juxta verba textus noſtri ibi, niſi
qui ſe caſtè victurum promiſerit cogerentur pro-
movendi ad Subdiaconatus ordinem axpreſsè
polliceri, ut patet ex textu *in cap. nullum, cap.
præterea, cap. quando* 28. *diſtinctione*, ubi Do-
ctores. † Tamen poſtea ex Conſtitutione Mar- 11
tini Papæ, nemo ordinandorum tenetur hanc
continentiam expreſſis promittere verbis, ſed
tacitè, ut ſilentium ordinati pro conſenſu repu-
tetur, ſubdens ne promoveretur, aſſeverans ſe non
velle continentiæ voto ex promiſſione detineri
ex cap. Diaconus 27. *diſtinct. & cap. Diaconi* 28.
diſtinct. † Sic, ut cum Clerici ad Sacros ordi- 12
nes promoventur, tacitè caſtitatem promittere
cenſentur, hoc eſt non expreſsà, ſed facto ipſo;
nam licèt non voveant, at facto ipſo, & opere pro-
fitentur caſtitatem per Sacrorum ordinum ſuſ-
ceptionem, *cap. quando, cap. de his, & cap. præ-
terea* 28. *diſtinct.* Decianus *in cap. at ſi Clerici
numero* 227. *de Judiciis*, Alphonſ. Curpas *in re-
petit. textus in cap. oportebat* 79. *diſtinct.* verſic.
explicatur de Cardinalibus, articulo 1. *cap.* 16.
Monald. *conſ.* 69. *numero* 6. *libro* 2. quos refert
Carolus de Graff. *de effectibus Clerical. in prælu-
dio numero* 4. Franciſcus Mendoza *in libro* 1.
Regum, capit. 1. Michaël Medin. *de Sacr. Virg.
contin. libro* 5. *cap.* 2. Cardinalis Bellarm. *lib.* 1. *de
matrimonio cap.* 21. Azor. *inſtit. moral. parte* 1. *li-
bro* 13. *cap.* 12. *quæſt.* 6. Vaſquez *tom.* 3. *in tertia part.
diſputatione* 249. *cap.* 2. & 3. Sanchez *de matri-
monio lib.* 7. *diſputatione* 27. *numer.* 10. Baſilius
Pontius *in ſimili tractat. libro* 7. *cap.* 27. *nu-
mero* 7. Torreblanca *in pract. Juris ſpirit. li-
bro ſecundo, capit.* 15. *numero* 47. Barboſa *hic*

numero 4. & ſic jam hodie æqualiter, ſicut in ordinatione Diaconatus, & Presbyteratus, hoc tacitum votum emittitur, ſic, & in Subdiaconatus ordine; quia eſt ſacer ſine controverſia, ut ſupra dixi *hic*, & *in Rub. hujus tituli*, & *de temporibus ordin.*

13 Ad quartam quæſtionis partem, an continentia proveniat eſſentialiter ab ipſo ordine ex natura, & eſſentia ipſius, ut imperata jure Divino, aut ſit inducta jure Eccleſiaſtico? Et quia diſputat ex multis omnino videndus Sanch. *dict. lib. 7. de matrimonio diſp.* 17. plura jura expendens; etſi ipſa ibi exiſtimet *n.* 10. probabilius eam obligationem conſurgere immediatè, non ex conſtitutione Eccleſiæ, ſed ex voto Caſtitatis, quod Eccleſia ſuo præcepto annexuit ordinibus ſacris, quia quamvis Eccleſia neminem poſſit abſolutè cogere ad continentiam, quod ſit res meri conſilii, *cap. integritas 32. quæſtione* 2. at in ordine ſacro, quem confert, poteſt apponere conditiones, & leges juſtas illi ſtatui convenientes, qualis eſt, ut ad illum promotus, caſtitatem voveat, ſicut quilibet in rei ſuæ traditione poteſt legem apponere, *l. in traditionibus ff. de pactis*; & ſic etiam contingere, ſicut religionis approbatæ geſtatione, habitus profeſſorum, & exercitio actuum illis ſolis competentium inducitur tacita ſolemnis profeſſio ſic tenens, *ex cap. 1. 28. diſtinctione, & ex dict. cap. Diaconi, & ex cap. cum olim, de cleric. conjugat* probans à contrario ſenſu ex verbis ibi: *nos igitur attendentes quod Orientalis Eccleſia votum continentia non admittit*: ex quibus infert quod Eccleſia Occidentalis, quæ eſt Latina, habet id continentiæ votum ordinibus annexum, & appellari votum *in cap. unico de voto lib.* 6. & *in extravag. Joan. 22. antiqua de voto*, & in Concilio Tolet. 2. relato, *in dicto cap. de his diſtinctione* 28. & de hac ſententia contrariam improbantem adducit ex Theologis 26. Doctores, & ex Juriſperitis alios 25. cum aliquibus gloſſis relatorum capitum.

14 Verùm quod prædicta obligatio deſcendat à mero jure Eccleſiaſtico, poſitivo, & non de jure Divino probatur: nam quamvis ordo ſuapte natura, quandam afferat congruentiam, decentiamque Caſtitatis matrimonio repugnantem; non tamen ex ſe parit virtutem præcepti, ut eo ipſo quod Chriſtus Sacramentum ordinis inſtituerit, ſit ſacro ordine initiatis, matrimonium jure Divino interdictum: nam licèt ſit aliqualis traditio in ordine ſacro; non tamen eſt totalis, ſed ad cultum Dei, & Divinum officium, cui traditioni non repugnat matrimonium jure Divino,
15 cum tale præceptum nullibi reperiatur, † imò nec jure naturali, cum ex eo alioquin ſit licitus matrimonii uſus, & permiſſum Græcis; quando matrimonium eſt initum ante ordines, *ex dicto cap. cum olim de Clericis conjugat.* & Divo Gregorio *libro 1. epiſtola* 42. Subdiaconis Siciliæ conceſſit poſſe uti matrimonio ante ordines contracto.

16 Et confirmatur; quia ſi jure naturæ ordo ſacer pugnaret cum matrimonio, eſſentque incompatibilia, dirimeret utique ordo ſacer matrimonium ratum præcedens inſtar profeſſionis ſolemnis, cujus contrarium definitum eſt *in dicta extravag. antiqua Joannis 22. de voto*; deinde quia Trident. Concil. *Canon, 9. ſeſſione* 24. videtur apertè lex hæc de Clericorum celibatu vocari Eccleſiaſtica, & Calixtus primus *in cap. Presbyteris dicta diſtinct.* 27. appellat eam Eccleſiaſticam, ibi: *Contracta quoque matrimonia ab hujuſmodi perſonis disjungi juxta ſacrorum Canonum definitiones judicamus*: ſic idem Sanchez *dict. diſp.* 27. videndus *num. 5. & 6.* hanc comprobans cum 22. Theologis, & 14. Juriſperitis, qui *n.* 8. ſatisfacit fundamentis ſententiæ aſſerentium de jure Divino eſſe, quæ retulit ibi *numero 3. & 4.*

Quam ſententiam ego aptè probo *ex cap. plurimos 82. diſt.* ubi Siricius Papa circa annum 388. 17
inſtituit, ut continentia cepiſſet eſſe annexa ordini ſacro, ut dicit etiam gloſſa *in cap. cum in Prætorio*, verbo *qui Sacramentis 84. diſt.* quam poſtea confirmavit Innoc. Primus anno 408. ut videtur deduci *ex cap. propoſuiſti 88. diſt.* vel quod florere incepit à tempore Leonis I. qui ſedem Petri occupavit anno Chriſti 440. ut colligitur ex quadam ipſiuſmet epiſtola 83. *cap.* 4. ad Anaſtaſ. Epiſcopum Theſſalonienſem, cujus verba refert Marchinus *de Sacramento Ordinis, tract. 2. parte 6. cap. 8. difficult.* 5. † Et ſic ex multis aliis 18
jure Eccleſiaſtico hanc continentiæ legem latam eſſe probat Barboſa *in paſtorali cum multis dict. allegatione 15. part. 2. ſub num.* 3. ubi dicit falſam eſſe ſententiam eorum, qui aſſerunt celibatum ſacro ordini jure Divino adjunctum fuiſſe adeoque nulla poteſtate humana, etiam Papali diſpenſari poſſe, & aliis addo Belletium *diſquiſition. Clerical. parte 1. tit. de diſciplina Clericali §. 15. numer.* 61. Homobon. *de bonis vitæ humanæ ſtatibus parte 1. cap. 19. propè finem*, verſ. *quoad ſecundum.*

Unde evenit, ut doceant communiter Docto- 19
res, quod Papa diſpenſare poteſt, ut promoti ad ſacros ordines, matrimonium contrahant, ut docent Sotus *lib. 7. de Juſtitia, quæſtione 4. artic.* 2. verſ. *hoc patet in 4. ſentent. diſtinct. 38. quæſtione 1. articulo* 1. verſic. *dubium*, Abbas *in cap. cum olim numero 5. de Clericis conjugatis*, Henric. *in ſumma, lib. 10. cap. 14. §. 5 & §. 8.* Bellet. *dict. §. 8. numero* 41. Barboſa *dict. allegatione 15. numero* 23. qui à *numero* 24. ſatis explicat cum infinitis Pontificem poſſe diſpenſare cum Religioſo profeſſo, vel Moniali ſuper voto caſtitatis, & continentiæ, ut matrimonium contrahat: ſicut cum D. Thoma *in 4. diſtinct. 38. quæſtione 1. artic. 4. circa medium*, ubi Richard. *articulo* 9. Soto *quæſtione unica*, Durando *quæſtione* 2. Palud. *quæſtione 4. articulo 4. concluſione* 11. & aliis 22. DD. ex Theologis, & Juriſperitis, Sanchez *de matrim.* cum multis *diſp. 8. à num. 1. p.* 8. & in Decalogis *lib. 5. cap.* 2.

Nec obſtant verba textus *in cap. ad Monaſte-* 20
rium de ſtatu regularium, ibi: *Quia abdicatio poteſtatis, ſicut & cuſtodia caſtitatis à Deo eſt annexa regulæ monachali, ut contra eam, nec Summus Pontifex poſſit licentiam indulgere*: quibus verbis nonnulli contrariam docuerunt ſententiam, ut D. Thomas, quem citat Barboſa 2. 2. *quæſtione 83. articulo 10. & quæſtione 88. art.* 11. quia idem Barboſa *ſupra numero* 24. multis exemplis diſpenſationum comprobans, reſpondet cum Doctoribus prædicta verba textus illius intelligi in ſenſu compoſito, hoc eſt, durante ipſo Monachatu; ſecus in ſenſu diviſo faciendo ſcilicet

de

de Monacho, non Monachum, ut latius expendo in *dict. cap.* de cujus dubio iterum videbis latiſſimè cum infinitis eundem Thom. Sanch. *dict. lib. 7. de matrim. diſp.* 25. qui etiam latiſſimè agit *lib. 8. de matrim. diſp.* 8. an Pontifex poſſit diſpenſare in voto caſtitatis ordinis ſacri, ſeù profeſſionis, ubi explicat etiam *dict. cap. num.* 12. *& à n.* 6.

21 Sed quidquid ſit de varietate temporum, in quibus fuit prædicta lex caſtitatis lata, & de diſpenſationibus, quas retroactis temporibus, urgente nimia neceſſitate, ac boni publici utilitate, cum magnis Principibus Pontifices fecerunt, & propter eaſdem cauſas facere poſſunt in poſterum; ſemper convenientiſſima fuit in Clericis, Sacerdotibus, aut in ſacris caſtitatis, & continentiæ lex, ut ex teſtimoniis ſacrarum ſcripturarum; antiquorum Conciliorum, veterum Pontificum, Sanctorumque Patrum Græcorum, & Latinorum, illiſque magnopere continentiam expedire, ut docent Jodoc. Clitovæ *de cælibatu Sacerdotum*, Claudius Spencæ *de continentia Sacerdotum*, Marchinus *ſupr. de Sacram. Ordin. tract. 2. p. 6. cap.* 8. Cardin. Bellarm. *lib. 1. de Cleric. cap.* 19. Fr. Emen. Rod. *quæſt. regul. tom. 3. quæſt. 1. art.* 1. Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap.* 12. Torreblanca *de jure ſpirit. lib. 2. cap.* 15. & Sotus *de juſtit. lib. 9. quæſt. 6. art. 1. verſ. quoniam*, & Valentia *tom. 4. diſp. 9. quæſt. 5. punct.* 5. §. 3. qui §. 2. *verſ. cæterùm*. & idem Sotus *ſupra art. 2.* verſ. *probatur*, etiam referunt jam prætatam temporum varietatem, quibus imperata fuit caſtitas in Clericis; quæ adjuvatur etiam *ex tit. ne Clerici, vel Monachi* ſecularibus negociis ſe immiſceant, & *ex tota tit. de vita, & honeſtate Clericorum*, & *de Clericis conjug.*

22 Ad ultimam quæſtionis partem, an qui ordinatur ante rationis uſum, vel ante pubertatem, teneatur ad continentiam? Et quia cum multis agit longiſſimè legendus Thomas Sanchez *de matrim. tota diſp. 30. lib.* 7. qui referens primam affirmativam, & ſecundam mediam, ſequitur *à num.* 3. negativam ſententiam in primo caſu, & in ſecundo, etiam *à n.* 6. *&* 8. alias duas referens, eandem negativam amplectitur, niſi poſt pubertatem ſic ordinatus ratificet ordinem aſſumptum, habendo ratam promotionem ſuam, tum expreſsè, tum tacitè, non contradicendo, quia ſi tunc proteſtur, poſſet ad ſæculum regredi, & uxorem ducere, ut docent Abbas *in cap. unico de Clerico per ſaltum promoto*, ubi Joan. Andreas *n.* 5. & Hoſtienſ. *n.* 2. Sotus *in 4. diſt. 25. quæſt. 1. art. 2. concluſ.* 3. verſ. *quod ſi roges*, Rebuffus *in praxi benefic. de Clericis malè prom.* gloſſa *n.* 10. Squillante *de Cleric. oblig. p. 1. n.* 83. Bonacina *de matrim. quæſt. 3. punct. 9. n.* 8. Baſilius Pontius *eodem tract. lib. 7. cap. 29. n.* 15. † qui expreſsè
23 tenet quod puer, ſi ad uſum rationis perveniat, non reclamet, ſed conſcius obligationis continentiæ ſtatum ſequatur Eccleſiaſticum; tunc ex iſta tacita profeſſione, ſtatus cenſetur in prædictum onus conſenſiſſe, & conſequenter ab Eccleſia ad obſervantiam caſtitatis compelli poſſe, ut refert etiam Marchin. *dict. cap. 8. de Sacr. Ordin. diſ.* 10. *num.* 1. *&* 2. ubi tamen *n.* 4. *cum ſequent.* contra Mayol. Sanchez, & Squillante tenet impuberem, qui habens plenum uſum rationis, ſua voluntate ſacros ordines recepit; ſciens onus caſtitatis illis annexum voto caſtitatis, & Divini Officii teneri, † & Sanchez notat cum aliis, *ſupra dicta diſp.* 30.
24 integrum eſſe ordinato in caſibus, de quibus loquimur matrimonium inire, ſi nolit in eo ordine perſeverare, quia ad nullam continentiæ legem obligatur; qui *n.* 10. multis probat poſſe quandocumque ante pubertatem reſilire, vel ſtatim, ac pubertatem adeptus eſt; itaut neceſſe ſit, ratificet pubertatem adeptus; imò addit prædictum contradicendi tempus hodie durare ad annum 16. & ſtatim eo expleto, qui ibi tractat quando poſſit etiam reſilere poſt dictum annum 16. qui alia videnda expendit *uſque ad num.* 14.

Ad quæſtionem aliam, nempe, an ordinatus 25
metu, teneatur ad continentiæ votum? Sed quia longè diſputat idem Thomas Sanchez *dict. lib. 7. de matrim.* & cum multis aliis de vi, vel metu, cadenti in virum conſtantem, ut non teneatur ſic ordinatus ad caſtitatem, & continentiam contra multos affirmantes, ut teneatur, & ex multis id comprobat Barboſa, utramque etiam ſententiam referens; ideo hanc negativam comprobabis ex his, quæ adduxi de juramento facto metu *in cap. ſi vera, & cap. verum de jurejur.* nam ibi dicta ſerviunt ſolutioni hujus dubii. Et videbis quæ dixi *ſupra in Rub. de temporib. ordin. quæſt.* 3. verſ. *ad ultimam.*

Quod ſi inquiras, in quo conſiſtat ſolemnitas 26
voti continentiæ, quod in ſuſceptione Subdiaconatus emittitur, & qua ratione differat à voto caſtitatis ſolemni in approbata Religione; videbis Marchinum *de Sacram. ordin. dict. tract. 2. p. 6. cap. 8. diſ.* 7. & uberius diſputantem Thomas Sanchez *dict. lib. 7. de matrim. diſp.* 25. *&* 26.

Et an Epiſcopi interveniente ejus conſenſu, 27
ſtatuere, atque decernere poſſint, quod promoti ad minores ordines continerent, negativam partem tenet Angujanus *de legibus lib. 2. contr. 1. n.* 26. ubi reprobat, & reprehendit Archidiaconum *in cap. certè num. 12. quæſt.* 1. contra tenentem; ſed ſi abundè deſideras videre, & ſcire, leges Thom. Sanchez *dicto lib. 7. de matrimonio tota diſputatione* 31.

QUÆSTIO II.

An poſſit Eccleſia ſtatuere, ut initiati in minoribus, aut impoſterum initiandi, ſint ad matrimonium inhabiles, perdant vè privilegium clericale, ſi continere nolint? Et an teneatur voto initiatus minoribus ordinibus, exiſtimans votum caſtitatis illis annexum dirimere ſubſequens matrimonium? Et an conſtitutus in ſacris teneatur, ſi non caſte vixerit opere, aut mente Sacerdoti illam circunſtantiam detegere? Ubi de ratione, qua Clerici in ſacris tenentur ad continentiam, & caſtitatem?

SUMMARIUM.

1 *Caſtitatem obſervare nequit Eccleſia, præcipere jam ordinatis prima Tonſura, aut*

conſtitutis in minoribus ordinibus, ſecus non-dum initiatis, ut n. 2. & 4.

3 *Uxorem bis ducens, aut viduam ordinatus in minoribus amittit privilegium clericale.*

4 *Eccleſia poteſt ſtatuere votum caſtitatis, non-dum ordinatis.*

5 *Ordines minores non dirimunt, nec impediunt matrimonium, ſed ordines ſacri ſic.*

6 *Ordinatus in minoribus non peccat ſi matrimonium contrahat, etiam cum vidua*, n. 9. *ubi*, & n. 10. *an venialiter peccet ſi ſine cauſa contrahit cum ea.*

7 *Religioſus novitius intra annum Religionem egrediens, nec venialiter peccat.*

8 *Ordinatus in minoribus, ſi contrahat matrimonium cum virgine, adhuc gaudet duplici privilegio clericali.*

11 *Clericus nequit renunciare privilegio ſuo.*

12 *Ordines minores recipientes credendo obligari voto caſtitatis, verum eſt, ut nec voto ſimplici caſtitatis teneantur*, ut n. 13. *ſi recipiant invalidè ordines ſacros, non tenentur* n. 15.

14 *Religionem ingrediens, quam approbatam putabat, tenetur ſimplici caſtitatis voto, & quare* n. 24.

16 *Votum caſtitatis poſitivè reſpiciens, cum ordinatur illo, non tenetur, niſi ex præcepto Eccleſiæ*, ut n. 17.

17 *Votum abſque voluntate vovendi, non obligat voventem.*

18 *Ordinari volens, ſed non vovere caſtitatem, nequit matrimonium contrahere, ſi ordines ſacros ſic receperit, qui ad alia onera ordinum tenentur.*

19 *Ordinatus in ſacris ſcienter, etſi ignoret illis ordinibus eſſe annexum votum Caſtitatis, ad eam tenetur præcepto Eccleſiæ, quando ignorantia fuit invincibilis, ut numero* 21.

20 *Aſcendens ad ordinem ſacrum, ſcit ſe eligere alium ſtatum, & adſcribi militia Clericorum.*

22 *Ordines ſacros ignorans penitus recipere, non tenetur ad Caſtitatem in foro conſcientiæ nec qui ordinatus à non Epiſcopo, aut cum non habuit intentionem ſuſcipiendi ordinem Sacrum*, n. 23.

25 *Ordinatus in ſacris peccans contra Caſtitatem, tenetur in confeſſione ſacerdoti hanc circumſtantiam detegere, quam etiam tantum in mente retinuit.*

26 Cap. quia circa de bigamis, *& n.* 27.

27 *Clericus in ſacris caſtitatem non obſervans, qualiter in jure vocetur ſimplex fornicarius, ſeu puniatur, ut talis.*

28 Cap. Præsbyter 28. diſt.

29 *Cælibes debent eſſe Chriſto miniſtrantes.*

30 *Sacerdos eſt templum, & vas Chriſti Domini, ac Sacrarium Spiritus ſancti.*

31 *Manus, quæ alios mundat, debet eſſe munda.*

32 *Græci poſt ordines Sacros, quare non potuerint matrimonium inire, nec mortua uxore ante recepta cum alia contrahere.*

33 *Latini Clerici nunquam potuerunt matrimonium contrahere.*

34 *Victimas immolare Ethnici prohibebant eos, qui minimè puri ad immolandum accederent.*

AD primam difficultatis partem videtur ne- 1
gativè reſpondendum ex decreto Concil.
Tolet. 2. de quo *in cap. de his 28. diſt.* per verba ibi:
quibus autem voluntas propria interrogationis
tempore deſiderium nubendi perſuaſerit, licentiam ab Apoſtolo conceſſam auferre non poſſumus, deinde quia continentia præcipi nequit, ſed
ſuaderi *in cap. integritas diſt. 32. quæſt. 1.* tum etiam
quia ſi primæ Tonſuræ aut in minoribus initiatis
Eccleſia præciperet continentiam, eſſet ad vitam
longè arctiorem contra notata *in c. geſta diſt.* 74.
& ſic defendunt, & tenent Turrecremata *in dicto
cap. de his n.* 7. Sylveſter *matrimonium* 8. *quæſtione* 12. *ad finem*, Azor. *inſtitut. moral. cap.* 13
quæſtione 4. Vaſquez *de ordine diſputatione* 249.
cap. 4. num. 39. Barboſa *in dicto cap. de his*,
in verſicul. *quibus autem*, ubi notat quod Eccleſiæ integrum non eſt iis qui hactenus ad ordines minores provecti ſunt, conſcientiæ legem indicere. † Quod intelligo cum Turrecremata, & 2
Azor. & cum Baldo *in l. reſcripta n. 8. cod. de
precibus imperat. offer.* ut accipiatur de Clericis jam in minoribus promotis, ſic interpretantibus textum *in dict. cap. de his 28. diſt.*

Sed idem Azor, quem ſequitur Sanchez *lib.* 7. 3
de matrim. diſp. 31. ſub n. 4. in fine, dicit, ut poſſit Eccleſia hactenus initiatis præcipere caſtitatem
aut ut omni Clericorum privilegio deſtituantur,
& careant, ſicut etiam ſtatuit textus *in cap. unico
de Clericis conjugatis lib.* 6. Clericos ducentes uxorem bis, aut viduam deſtitui omni privilegio: quæ
doctrina, etſi vera, non implicat præfatæ reſolutioni. † Quod verò certum admitto cum eodem 4
Sanchez, eſt ut reſpectu nondum initiatorum
prima Tonſura, aut minoribus quatuor ordinibus
poſſit Eccleſia in poſterum conſtituere, ne ad primam Tonſuram, aut ordines minores promoveantur, niſi qui ſe voto caſtitatis ſolemni adſtrinxerint
ſicut præcepit de ordinibus ſacris, quia non tam
Eccleſia auferret tunc matrimonii ineundi poteſtatem, quam ipſi ſuo facto ea, ſe ipſos privarent
eligentes ſua ſponte ſtatum cui ad votum annexum eſt.

Differunt ergo ordines minores à ſacris in eo, 5
quod minores ordines, ſeu non ſacri, & a fortiori
prima Tonſura non dirimunt, imò nec impediunt
matrimonium ſubſequens, quia in tantum ordo
repugnat matrimonio, illudque impedit in quantum habet annexum votum continentiæ, ſed hoc
votum tantum pertinet ad ordinatos in ſacris juxta quæ dixi *quæſt. 1.* & dico infra *in verſ. ad quartam*, ergo cum tale votum non adſit reſpectu
ordinatorum in minoribus, ut probatur ex textu
in cap. ſi quis eorum diſt. 32. & *cap. 1. de Clerico
conjugato*, ſequitur dicendum tenent Navarrus *in
man. cap. 25. n.* 120. Sanchez *de matrim. dict. l. 7.
diſp. 31.* Bonacina cum aliis *de matr. q. 3. puncto 9.
n. 1.* Filliucius *tom. 1. tract. 10 p. 3. c. 4. n.* 129. Ægidius Trullench. *de Sacram. lib. 7. c. 9. dub. 13. n. 2.*

Unde infero initiatum minoribus non peccare 6
mortaliter, ſi matrimonium contrahat, quia nullo
jure illi prohibetur, imo quod nec peccet venialiter, ſi tum juſta cauſa accedat, & ducat uxorem,
quamvis viduam. † Sicut nec peccat novitius ve- 7
nialiter intra annum ex juſta cauſa egrediens, ut
dixit Sanchez *ſupra dicta diſputat 31. num.* 12.
nullam

nullam eſſe culpam, etiam ſi retrocedat abſque
cauſa ducendo unicam, & Virginem, quia non
eſt omnimoda, & perfecta retroceſſio, per quam
retrocedens conſtituatur in ſtatu, in quo eſt in-
8 capax exequendi munera illorum ordinum, † imò
ait quod poteſt illa exequi, & frui privilegio du-
plici Clericali, juxta textum *in dicto cap. unico, de
Cleric. conjug.* Sic cum Bannez 2. 2. *quæſt.* 12.
art. 1. pagina 673. §. *ſit tamen tertia concluſio*,
Covarruv. *in 4. part.*2. *cap.*6. §.3, *num.* 3. *in fine*,
Toledo *lib.*4. *ſumm. cap.*18. *num.*4. Azor. *lib.* 13.
9 *inſtit. moral. c.*14. *q.* 14. † Ubi addit non peccare,
quamvis ducat viduam, & Sylveſter, *verb. apo-
ſtaſia quæſt.*3. *num.*7. ait Clericum primæ Tonſu-
ræ ex parte deſertionis illius nullo modo pecca-
re; qui omnes ducuntur; quia ſic retrocedens
utitur jure ſuo; cum non faciat contra votum,
nec contra aliquod juris præceptum, Ægidius
Trullench. *ſupra ſub dicto num.*2. *ſub verſ. hinc ſit*,
dicit quod ſi abſque juſta cauſa retrocedat, ve-
nialiter peccet ſaltem quando ducit viduam; quia
reddit ſe incapacem ad obeunda munera illorum
ordinum; & hoc ſic tenet Sanchez legendus *n.*11.
& ante *à n.* 7.

10 Et prædicta doctrina vera eſt, etſi Angelus dict.
verbo *Apoſtaſia*, Tabiena *in eodem verb. quæſt.*10,
*n.*13. & Sylveſter *ſupra quæſt.*3. *num.*3. videantur
abſolutè loqui de retroceſſione abſque cauſa,
dum illam damnare videatur: nam ut dixi ex jam
relatis, & ex traditis à Sanchez, *dicta diſput.* 31.
n. 8. & 12 procedit etiam in eo, qui ſine cauſa
11 retrocedit, cum utatur jure ſuo. † Et ſic bene ipſe
*num.*13. impugnat Abbatem *in cap. tua in fine de
apoſtatis*, & Angelum verb. *Apoſtaſia, num.*3. qui
retroceſſionem factam, verbo damnant per do-
ctrinam textus *in cap. ſi diligenti de foro competen-
ti*, qui nihil ad rem facit, ut patet ex his, quæ *ibi* di-
xi, cum textus ille tantum loquatur, ut non poſ-
ſint Clerici renunciare fori privilegio; quia in to-
tius ſtatus Clericalis profeſſione eſt conceſſum;
item quia mirum eſt fas eſſe cuipiam facto ipſo Cle-
ricatum deſerere, ac Laicorum more vitam tradu-
cere; nefas autem, dicere ſe velle renunciare.

12 Ad ſecundam quæſtionis partem, etſi quidam
doceant recipientes ordines minores eo errore cre-
dentes, ut habeant annexum votum caſtitatis, ſicut
ordines ſacri, ac proinde non teneri non inire ma-
trimonium; ſed ſi meant eſſe validum, quia cum
in animo habuiſſent vovere caſtitatem, ligabun-
tur utique voto non ſolemni; quamvis id inten-
derint, ſed tantum ſimplici; eo quod in nullius
poteſtate ſit votum ſolemnizare, niſi in religionis
profeſſione, aut vera ordinis ſacri ſuſceptione *ex
cap. unico, de voto lib.* 6. ſentit Joannes Andreas
*in cap. Joannes de Cleric. conjug. num.*17. ibi, Ant.
n. 13. Ancharan. *n.* 8. *quæſt.* 2. Cardin. *quæſt.* 1.
n. 7. Imola *n.* 14. Caëta. *in repet. textus in cap. ad*
13 *limina* 30. *quæſt.*1. §.4. *quæſt.* 193. *n.* 463. † Ta-
men nec voto ſimplici caſtitatis, & continentiæ
illum teneri dicendum eſt; quia talis non habuit
intentionem per ſe vovendi; ſed quatenus
exiſtimabat votum eſſe annexum ordinibus mino-
ribus, & acceſſoriè ad illos, ſic tenent Filliucius,
& Bonacina, *ubi ſupra*, & Ægidius Trullench.
dict. num. 2. In verſ. *quod procedit* Sanchez *dicto
lib.*7. *de matrim. diſp.* 31. *n.* 5. verſ. *cæterùm*, qui
etiam hoc probat ex his, quæ latè ſcribit *dict. li-*
14 *bro* 7. *diſp.*27. & *ibi num.* 13. † Ubi dicens profi-
tentem in religione, quam putabat approba-
tam, cum non eſſet, teneri voto ſimplicis.

† Sed ſi reciperet invalidè ordinem ſacrum, nul- 15
lo voto teneri; eo quod in hoc caſu non facit per
ſe, & principaliter votum caſtitatis, ſed in
conſequentiam ordinis ſacri, cui Eccleſia il-
lud annexuit; ergo & multò melius in caſu
noſtro.

Dubium verò eſt an voto caſtitatis obligetur, 16
qui ad ordines ſacros accedit ſciens illis annexum
eſſe votum caſtitatis, ſed illud poſitivè reſpuit,
ſeu non vult ſe ad votum caſtitatis obligare: in
quo puncto breviter dico non teneri voti ratione
ad caſtitatem. † Cum votum abſque voluntate 17
vovendi, non ſubſiſtat, † teneri tamen ad caſtita- 18
tem ex ſtatuto Eccleſiæ, quæ præcipit obſervan-
tiam caſtitatis illi, qui voluit ordinari, & noluit
vovere, illumque facit inhabilem ad matrimonium,
taliter ut, ſi hic nubat, ſit matrimonium invalidum
& teneatur ad alia onera ſacro ordini annexa, ut
ad horas Canonicas: ſic docent Sanchez *dicto li-
bro* 7. *de matrim. diſp.*27 *num.*12. ubi cum multis
referens alios, ut etiam teneretur ex vi ſuſceptio-
nis ad votum, quia qui voluit ordinari in ſacris,
debuit velle ex voto caſtitatis obligari, docet etiam
Ægidius Trullench. *dicto dubio* 13. *de Sacrament.
lib.*7. *cap.* 9. *n.* 7. ex Bonacina, & Navarro, idem
Bonacina *de matrim. quæſt.*3. *puncto* 9. *n.* 11. idem
Ægidius *in præcepta Decalogi lib.* 2. *cap.* 2. *dub.*1.
num. 7. & 12.

Dubitatur ſecundò, an ignorans eſſe annexum 19
ordini ſacro caſtitatis votum, ſi ordinetur ſit nu-
bere prohibitus? In quo puncto exiſtimant multi,
quod ſi ſcienter ordinem ſacrum recipiens, igno-
ret prorſus votum annexum ordini, adhuc tenea-
tur ad caſtitatis obſervantiam, non ſolum ex Ec-
cleſiæ præcepto, ſed etiam ex vi voti; quia eo
ipſo quod ſciens, & volens, eſt ſacris ordinibus
initiatus; licèt ignoraverit votum annecti, emiſit
tacitè votum: nam qui unum ſciens, & prudens
fecit, & vult, facit, & vult ſubinde ei annexa, ut
ſcienter ſuſcipiens Prætoris munus voluntariè
quoque ſuſcipit onera officio annexa; licèt ea ig-
noret, † eo, vel maximè quod aſcendens ad ordi- 20
nem ſacrum, ſemper novit ſe alium ſtatum eligе-
re, & adſcribi militiæ Clericorum; qui ſaltem
virtualiter accedit intentione faciendi, quod facit
Eccleſia; & ſic conſequenter vovendi, ut Eccle-
ſia præſcribit; licèt ipſe ignoret quid Eccleſia ve-
lit, ac præcipiat: ſic ſuſtinent Cardinalis *in cap.
cum olim in fine de Cler. conjug.* ibi Imola *num.* 7.
Azor. *lib.*13. *mor. cap.*14. *quæſt.*10. quod nimis pla-
cet Sanchez *dict. diſp.* 27. *n.* 11. *in fine*, & tenent
Ægidius Trullench. *ſupra num.*11. Bonacina *dict.
quæſt.*3. *de matrim. n.*10. Hurtad. *in eodem tract.
diſp.*16. *difficult.* 2 *n.* 4 & alii contra Vaſquez *in
3. p. diſp.* 34. *n.* 98. idem Trullench. *in Decalog.
lib.*2. *cap.*2. *dubio* 1. *n.* 6. *in fine*, qui dicit *dict. n.*
6. quod hic caſus vix poſſit in Eccleſia Latina
contingere.

Ex dictis *ſub verſ. dubium* non improbabiliter 21
ſentiunt Vincentius Goffred. *in dicto cap. olim* Ab-
bas cum eis *ibi num.* 4. Monaldus, Roſella, &
Sylveſter, quos refert Sanchez *ſupra ſub n.* 10.
dicentes ut ſic ordinatus tantum teneatur ex ſola
Eccleſiæ conſtitutione, quando ignorantia fuit
invincibilis, quia votum eſt lex privata, quam
quiſpiam ſponte ſua ſibi imponit, ſed prorſus vo-
tum ignorans, caret voluntate vovendi, ac per con-
ſequens imponendi eam ſibi legem; ergo, & Nav.
in ſumm. Hiſpan. cap. 25. *n.* 108. ait teneri tunc
ſaltem ex Eccleſiæ conſtitutione, & Sylveſter

verb. *matrimonium* 8. *quæſt.* 12. *dicto* 2. dixit quod ſi ignorantia non ſit invincibilis, non excuſarit, & alia adducens ex aliis Sanchez n. 11. ait hæc procedere, quando quiſpiam novit ſe ad ſacros ordines promoveri, & continentiæ votum ignoravit
22 illis annexum: † quia ſi penitùs ignoravit ſe ordinem recipere ſacrum non cogi eum, ait, in foro conſcientiæ continentiam ſervare; eo quod non ſuſceperit ordinem voluntariè, cum fuerit ordinatus prorſus ignorans quid in eo fieret ſecundùm quæ latè ſcribit *dict. lib. 7. de matrimon. quæſtione 30. de infante ordinato propter eandem rationem*; ſed affirmat quod taliter ordinatus tenebitur in foro externo ad ſervandam caſtitatem.

23 Unde infero quod ſi ordinatus v. g. finxit ſe Epiſcopum, aut ordinatus non habuit intentionem ſuſcipiendi ordinem ſacrum, tunc ordinatus teneatur ad caſtitatis votum, etiam ſimplicis; eo quod ſuſcipiens ordinem ſacrum non vovet per ſe & expreſsè caſtitatem, ſed tantum implicitè, ſecundariò, & dependenter ab ordine ſacro; ſed qui talem ſuſcipiendi intentionem non habuit, aut nulliter ordinatus, nulliter voto adſtrictus eſt caſtitatis ratione ordinis, quem verè non ſuſcepit; ergo cum principale non ſubſiſtit, nec ſecundarium, & acceſſorium per accidens ei annexum: ita docent Coninch. *de Sacr. diſput.* 20. *dubio* 14. n. 133. Bonacina *dict. quæſt.* 3. *numer.* 8. Trullench. *in Decalog. dict. lib. 2. c. 2. dub.* .. n. 7. & *de Sacram. dict. cap. 8. lib. 7. dub.* 13. *n.* 5. San-
24 chez *dict. diſp.* 27. *num.* 13. † Alia adducens, ubi contra Joannem Andream, Dominicum, & Brunel. *in dicto cap. unico de voto*, dicentes ex regula textus *in c. quidam & cap. placet de converſ. conjug.* ſic ordinatum teneri ſaltem voto ſimplici reddens diſparitatis rationem inter factum Religioſum, de quo loquuntur illi textus, quia profitens eſſentialiter ex religione, tenetur ad caſtitatem, non ſic ordinatus, qui ut jam dixi *quæſt.* 1. & in *hac quæſt.* 2. tenetur tantùm ex ſtatuto Eccleſiæ, qui in hoc noſtro caſu non obligatur.

25 Ad tertiam quæſtionis partem, quia latè *ſub c. omnis utriuſque ſexus, de pœn.* dico de circumſtantiis à penitentibus neceſſariò in confeſſione explicandis; ideo breviter nunc dico quod qui contra caſtitatem peccat in ſacris inſignitus, tenetur Sacerdoti non ſolum detegere circumſtantiam ſui ſtatus, cum actuale carnis peccatum patravit, ſed etiam ſi cum mente tantum libidinoſa actui conſenſum præſtitit: argum. textus *in cap. qui viderit* 32. *quæſtione* 5. ex eo quia ratione voti Clericus fornicans committit ſacrilegium, docent Sanchez *de matrim. dicta lib. 7. diſputatione* 27. *num.* 9. cum multis Cenedus referens plures antiquiores ad decretales *collect.* 102. n. 2. Azor. *inſtit. mor. p. 1. lib. 13. cap. 2. & p. 3. lib. 3. cap. 17. quæſt.* 7. Sotus *in 4. diſt. 18. quæſt. 2. art. 4.* verſ. *enim vero*, cum aliis Barboſa *in paſtorali p. 2. alleg. 15. num.* 6. & 7. qui *ſub n.* 8. cum pluribus improbat Cardinalem, & alios quos refert Sanchez *dict. diſp.* 27. *num.* 21. aſſerentium concubitum clerici in ſacris inſigniti eſſe ſimplicem fornicationem per textum *in cap. quia circa de Bigamis*, ibi: *Cum eis tanquam ſimplici fornicatione notatis*, & per textum *in cap. Presbyter, 28. diſt.* ibi: *Presbyter ſi fornicatus fuerit, vel adulterium commiſerit*; qui cum multis dicit Sacrilegium committere, & teneri ſic in confeſſione explicare peccatum illud cum ſit circumſtantia ſpeciem peccati mutans, videbis Dianam, *p. 1. tract. 7. reſ. moral.* 4. Filliucium *in quæſt. mor. tom. 2. tract. 40. cap. 9. n.* 124. Leſſium *de juſt. lib. 2. cap. 40. dub. 6. n.* 40. Ægidium Coninch. *dicta diſp. 20. dub. 3. de Sacram. n.* 131.
† & juvat 26
textus *in dicta cap. de his 28. diſt.* ibi *ut ſacrilegi*, ut intelligit idem Barboſa ſupra *num.* 8. qui *num.* 9. reſpondet ad textum *in dict. cap. quia circa de bigamis*, dicens, ut ibi dicitur fornicatio ſimplex; non quia non ſit etiam ſacrilegium, ſed ut diſtinguatur ab aliis luxuriæ peccatis ſpecialiori qualitate, & ſubſtantia effectus, in quæ incidit aliquando Presbyter v. g. ab adulterio, ſtupro, vel inceſtu, ut tradit Azor. *inſt. mor. p. 3. lib. 3. cap. 17. quæſt. 7.* verſ. *in hac*.

Sed ad mentem dicti textus potius exiſtimo in 27
eo vocari ſimplicem fornicationem in ordine ad Bigamiam excludendam, quam non incurrit clericus Concubinarius ſuppoſito quod non habuit animum contrahendi matrimonium de facto; & ita vocetur ſimplex fornicatio ex parte affectus, ut diſtinguitur à copula, quæ ſit cum affectu maritali juxta textum *in cap. nuper de Bigamis*: ſic iterum expendit idem Barboſa *ſub dicta n.* 9. in verſ. *ſed melius*, ubi dicit, ut ibi non vocetur ſimplex ad excludendam malitiam contra Religionem; ob idque textum illum non vocare clericum illum ſimplicem fornicarium, ſed tanquam ſimplici fornicatione notatum: ſed iterum video ipſum Barboſam, *in dicta cap. quia circa num.* 3. admittere ut meliorem primam explicationem Azor. poſtquam retulerit ex Bellamera; ideo textum de ſimplici fornicatione egiſſe ad differentiam bigamiæ, & irregularitatis ex ea contractæ, de qua principaliter dubitabatur, an ſcilicet eam incurrerit Presbyter plures habens concubinas, meritoque negari à Pontifice; quia tanquam uxores ductæ non ſunt, ut requirit textus *in dict. cap. nuper*. Verùm Abbas *ibi*, *num.* 5. & Hoſtienſis illius textus, difficultatem ſentientes, adverterunt Pontificem ibi potius debuiſſe edicere triplici fornicatione notatis.

Non inquam obſtat textus *in dict. cap. Presby-* 28
ter 28. diſt. in relatis verbis; quia ea nihil aliud ſignificare videntur, niſi quod fornicatio clerici cum ſoluta, non eſt dicenda adulterium; prout nonnulli affirmabant, de quibus Menochius *de arbitr. cent. 5. caſu* 418. quia videbatur dari quoddam conjugium ſpirituale inter Clericum & Eccleſiam; imò dicebant dari ſtuprum cum inceſtu ſic Barboſa *dict. alleg.* 15. n. 10. & 11. Menochius *ſupra* Gutierrez *in Canonicis quæſt. lib. 2. cap. 7. à num.* 37.

Ad quartam quæſtionis partem reſpondebis 29
ex dictis ſupra ſub dict. q. 1. & ibi *in verſ. ad tertiam* verb. *ſed quidquid ſit* quare nunc breviter dico eam eſſe rationem, ut ordinatus in ſacris nequeat contrahere matrimonium juxta textum *in cap.* 1. & 2. qui clerici, vel voventes, *cap. unico de voto lib.* 6. & alibi, & noviſſimè in Trid. *ſeſſ. 24. can.* 9. tanquam de fide ex eo quia congruum eſt ut miniſtrantes Chriſto ſint cœlibes, ut tradit Ægidius Trullench. *de Sacr. dict. cap. 9. lib. 7. dub.* 3. *n.* 3.
† Cumque ſacerdos templum, & vas Domini, ac 30
Sacrarium Spiritus ſancti eſſe debeat, indignum erit dicere eum cubilibus, & immundiciis deſervire juxta D. Paulum *ad Rom.* 13. & *in cap. decernimus* 28. *diſt. cap. propoſuiſti cum ſequent.* 82. *diſt. cap* 1. & *per totam* 15. *quæſt.* 8. ex hoc noſtro textu, *cap. ut Clericorum de vita, & honeſt. clericor.* plura refert Benedictus Ægid. *de privilegiis honeſt. artic.* 5.

vit. 11. & ſic io illo ſacræ paginæ *Eſai* 52. dicitur, *mundamini qui fertis vaſa Domini.*

31 Et patet ex textu *in cap. neceſſe* 1. *q.* 1. ut munda debeat ſtudere, eſſe manus, quæ alios mundare debet, ut referunt Auguſtin. *ſerm.* 36. *ad Preſbit.* D. Chriſoſtom. *lib.* 6. *de ſacerdot. etenit.* textus *in c ap. Maximinianus* 81. *diſt.* aitſut qui ſancti non ſunt, ſancta tractare non poſſunt; & quod alieni effici debent à miniſterio, quod vivendo illicitè polluunt.

32 Etenim nunquam ſoit permiſſum in Eccleſia, etiam Græca, ordinatos in ſacris tranſire ad matrimonium *ex cap. ſi quis eorum diſt.* 32. & ſexta Synodo generali, ut multis probat Azor. *inſtit. moral. tom.* 1. *lib.* 13. *q.* 3. & 5. & ob id Greci poſt matrimonium initum ordinati in ſacris, non poſſunt, mortua uxore, validè tranſire ad ſecundas nuptias. † Ea enim eſt differentia inter

33 Grecos, & Latinos, quod Grecis licet poſt matrimonium contractum aſcendere ad ſacros ordines, & uti matrimonio. Latinis autem minimè, dixit Ægidius *lib.* 7. *de Sacram. c.* 1. *dub.* 5. *n.* 1. benè Sanchez *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 28. Azor. *tom.* 1. *lib.* 13. *cap.* 2. *quaſt.* 3. Bellarm. *lib.* 1. *de Clericis, cap.* 21. Bonacina *de matrim. quaſt.* 3. *punct.* 9. *num.* 13. Trullench. *dict. n.* 3. *in fine.*

Imò & Ethnici immolare victimas prohibebant

34 eos qui minimè puri, & integri ad immolandum accederent, unde Tribulus *lib.* 2.

Vos quoque abeſſe procul jubeo diſcedite ab aris
Queis dedit heſterna gaudia nocte venus,
Caſta placent ſuperis &c.

Et ſic Cicer. 2. *de legibus ad Divos* inquit, *adeunto Caſtè qui ſecus faxit Deus ipſe vindex erit*, & Demoth. *in oratione contra Timocratem*, ſic ait: *Ego enim arbitror, qui ſacras ædes ingrediatur qui cura Divinarum rerum præſit eum non modo ad certum aliquod dierum tempus caſtum eſſe debere, ſed per omne ſpatium ætatis ab iſtiuſmodi ſtudiis fuiſſe purum oportere,* tradit Barboſa *in paſtor dict. alleg.* 15. *p.* 2. *n.* 18. & 19. Videndi Carol. de Graſſ. *de effectibus Cleric. in præludio à n.* 25. & Thom. Doct. *conſ.* 147. *n.* 4.

Ad Text. in Cap. Tuam in Domino X. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Abbas eligi poteſt diſpenſativè, quamvis non ſit in ætate* 25. *annorum, neceſſitate urgente.*

2 *Prælatus religionis non eligitur aliquis, niſi profeſſus expreſſè in ea religione, in qua aſſumpſit habitum*, numero 3. *fallit*, numero 6.

4 *Prælati electio unius religionis ad aliam, eſt nulla, etiam ſi dignus non reperiretur in illa, qui poſſet eligi.*

5 *Abbatiæ beneficia adminiſtrationem habentia, ſolus Pontifex non profeſſis conferre poteſt.*

6 *Monachus in minoribus ordinibus poteſt eligi in Abbatem; quando alius nequit reperiri diſpenſativè, ne ſit contra juris regulam relatam* n. 7.

7 Cap. cum Monaſterium 13. de electione *n.* 6. & 8.

8 *Poſtulatio non profeſſi in Abbatem quando fiat?*

9 *Abbas eligi poteſt ſi Subdiaconus tantum eſt; non tamen conſecrari niſi jam ſit Preſbiter, ut accidit in Epiſcopo.*

10 *Abbas eſt potius nomen ſolitudinis, quàm honoris, aliter videtur n.* 11.

11 *Abbatia, vel Epiſcopatus ſuſcipi* non *debent de manu laici.*

12 *Novitius poteſt eligi ad Dignitatem Epiſcopalem.*

13 *Abbas eligi nequit Monachus infamis; etſi aliter videatur*, ſub numero 10. *in* fine.

14 *Abbas eligendus debet eſſe natus ex legitimo matrimonio.*

15 *Regulares omnes penitentiati in ſancto officio ſunt omnino inhabiles ad Dignitates; & Prælaturas; etſi penitentias compleverint.*

16 *Abbas eligendus non debet eſſe corpore vitiatus, ſimoniacus, homicida, Apoſtata, perjurus, prodigus, neophitus, ſeu patiens defectum aliquem animæ, ſeu Corporis.*

18 *Ordinator non debet preces Carnales recipere*

19 *Chriſtus Dominus aſpere loquutus fuit ad conſanguineos ſuos, quoties cum eis negotium interceſſit.*

20 *Sanguinis jure non ſucceditur in beneficiis, nec hereditario.*

21 *Collatio precibus ex carnali affectu, quando ſit ſimoniaca, remiſſivè.*

22 *Studere licitum eſt ſpe prommotionis habendæ in Eccleſia.*

DE ætate 25. annorum requiſita, ut Monachus in Abbatem eligi queat, dixi ſupra *ſub cap.* 1. *hoc tit.* Et quod qui eligitur in Abbatem & Prælatum ſuæ religionis, debeat eſſe profeſſus in ea; notavi ſupra per textus *in cap.* 13. 27. 37. 38. & 49. *de electione*: quare quod hic habetur exhorbitat à regula; ſed de ratione quare Abbas ex neceſſitate poteſt diſpenſativè eligi, quamvis in minoribus ordinibus conſtitutus, quod ait hic Barboſa in hoc textu fuiſſe diſpenſativè admiſſum, neceſſitate vigente, juxta declarationem gloſſæ hic, quæ bene propooit, & reſolvit. 1

Cumque regula juris ſit, ut eligendus in Abbatem, & Prælatum regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus juxta textum expreſſum in *cap. nullus*, ubi D.D. *de electione lib.* 6. Rebuffus *in tract. de pacificis poſſeſſor. num.* 180. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 2. *quæſt.* 12. Seraphinus *decif* 647. Layman. *in quaſt. canon. de Præl. Eccleſ. quæſt.* 190. in *fine*. Sigiſmundus à Bononia *de elect. dubio* 90. *à numer.* 2. Tamburin. *de Jure Abbatum tom.* 2. *diſp.* 50. *q.* 10. Barboſa *de jure Eccleſ.* cum aliis *p.* 1. *cap.* 17. *à n.* 31. 2
† Ubi cum multis aliis *num.* 33. ait quod debet emitti profeſſio expreſſa in ea religione, in qua aſſumitur, ſecundùm ea, quæ latè dico *ſub cap.* 4. 8. & 16. *de regularib.* † taliter ut ſi Religioſus eligatur in Abbatem, vel Prælatum alterius religionis talis electio ſit nulla, ut probat *Clem.* 1. *de elect.* ſic cum relatis, & aliis; imò Suarez *de religione tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 3. *n.* 11. *in fine*, ſubdit procedere etiam ſi dignus non reperiretur in illa religio- 3

ne, qui poſſit eligi: qua de re legere poteris *cap.*
21. *in Trid. ſeſſ.* 25. *de regularib.*
5 Et ſic Gonzalez *in regula* 8. *Cancellariæ in gloſſa* 8.
n. 78. ſubdit Sacram Congregationem *ſub die* 12.
Decembris 1585. cenſuiſſe neminem, præter Sum-
mum Pontificem poſſe conferre Abbatias, & be-
neficia, adminiſtrationem habentia, niſi profeſſis
juxtà Canones, & docet etiam Joannes Maria
Novar. *in Lucerna regular.* verb. *Abbatia nu-
mero* 2.
6 Sed cum Pontifex *in cap. cum Monaſterium* 13.
de electione, dicat quod poteſt poſtulari in Abba-
tem non profeſſus, ſi ex aliqua bona cauſa fiat ta-
lis poſtulatio, ut docent Præpoſitus *in cap. ſicut* 2.
n. 3. *diſt.* 48. Dominic. *in dicto cap. nullus*, Valerius
Reginald. *in praxi fori Eccleſiaſt. pœnit. lib.* 10.
tract. n. 3. *n.* 102. *in fine*; ideò bene Pontifex in
textu noſtro decidit, ut Monachus in minoribus
poſſit in Abbatem eligi abſque eo, ut aſcendat
ad majores, quando alius reperiri nequit, ut do-
cet cum multis Barboſa *hic n.* 1.
7 Nec obſtat dicere requiri eligendo in Abba-
tem, ut ſit Presbyter, ut docent Abbas *hic num.* 3.
& *in cap.* 1. *n.* 2. *eodem titulo*, de quo leges quæ
ibi adduxi, tam circa ætatem, quam ordinem,
debent habere, Abbas, Guardianus, ſeu Prior pro
monaſteriis eligendi, Angelus *in summ.* verbo *Ab-
bas*, Sylveſter *in eodem verbo, etiam n.* 1. Lælius
Zechius *de Repub. Eccleſ. cap.* 25. *n.* 3. Fr. Eman.
Rodriquez *quæſt. reg. tom.* 1. *quæſt.* 15. *art.* 2. Azor.
inſtitut. mor. p. 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *quæſt.* 1. Cardinalis
Tuſchus *tom.* 1. *litt. A, concluſ.* 4. *num.* 3. aut ſaltem
in ordinibus ſacris conſtitutus, ſi credimus Biaxio
de elect. p. 2 Ægidio *conſ.* 5. *n.* 21. *&* 22. Seraphi-
nó *deciſ.* 647. *n.* 3. argum. eorum quæ dixi ſupra
in cap. proximè præcedenti. Quia reſpondeo regu-
lam textus noſtri non eſſe univerſalem; imò excep-
tionem à regula; & ideo ſentiunt Doctores hic, &
Barboſa cum illis caſum textus noſtri procedere
diſpenſativè ſicut jam dixi *n. præd.* cum Gonzalez,
8 & aliis relatis à Barboſa *de Jure Eccleſiaſtico.* †
qui etiam ait *in dicto cap.* 13. *de electione* ex Rode-
rico à Cunha *in dict. cap. ſicut, num.* 18. poſtula-
tionem non profeſſi in Abbatem, de qua *in dict.
cap.* 13. procedere, dum tamen talis poſtulatio de-
beat peti à Papa, & non ab alio inferiore.
9 Et licèt Tamburinus *de Jure Abbat. dict. tom.* 2.
diſp. 5. *quæſt.* 12. quam ſequitur Barboſa *dicto c.* 17.
de Jure Eccleſiaſt. num. 34. dicat cum multis ve-
rius eſſe, ut eligendus Abbas, debeat jam eſſe
Presbyter, nec ſufficiat ut ſit Diaconus. Tamen
hanc difficultatem diſſolvo diſtinctione habita
in dicto cap. præced. circa electionem Epiſcopi, qui
poteſt eligi & confirmari, dum eſt Subdiaconus,
conſecrari nonniſi Presbyter; Quod ſi hanc par-
tem non admittas, cum in Abbate non ſubſequa-
tur conſecratio, fortius inquam admittes, ut ſine
diſtinctione poſſit Subdiaconus eligi, nulla habi-
ta diſtinctione, dum tamen ſit in ætate annorum
25. aptus, ut Presbyter fiat ut dixi *in dicto cap.*
1. *hoc tit.*
10 Et confirmari videtur; quia ut dicit Stephanus
Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 270. *num.* 26. Abbas
eſt potius nomen ſolicitudinis, quam honoris, &
gloſſa hic verbo *non aſcendat*, quam ſequuntur
Joan. Monach. *in cap. Inquiſitores num.* 1. *de hær.
lib.* 6. Archidiacon. *in cap. fraternitatem in medio*
71. *dict.* quatenus in ea dicitur Abbates non ha-
bere Dignitatem, ſed tantum officio potiri; ex eo
quod infamia notatus poſſit in Abbatem eligi.

Quod dictum Barboſa *hic* non admittit *num.* 2. 11
verſ. *cæterùm* per textum *in cap. ſi quis deinceps*
16. *quæſt.* 7. quatenus decidit de manu Laici Epi-
ſcopatum, vel Abbatiam ſuſcipi non debere, ubi
in fine dicit ſimiliter etiam de inferioribus Eccleſia-
ſticis Dignitatibus conſtituimus, ut firmat gloſſa
ultima *in cap. expoſuiſti de corpore vitiat.* Lapus
alleg. 84. Hieronymus Rodriguez *in compendio
q. regular. reſ.* 1. *num.* 29. Rendina *in promptuario
receptarum ſentent. tom.* 1. *tit.* 1. *num.* 1. † Utcum- 12
que tamen ſit Fr. Bartholom. de Bechis *in praxi ob-
ſervanda in admittendis ad religionis ſtatum No-
vitiis diſp.* 11. *dubio* 19. *num.* 2. & Sanchez *in præ-
cepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 4. *n.* 20. Barboſa
in dicto cap. nullus n. 3. dicunt, Novitium eligi
poſſe ad Dignitatem Epiſcopalem, ſic colligentes
ex dict. cap. nullus de elect. lib. 6.
Ex his colliges, quod etſi Oldradus *ex dicta* 13
gloſſa non aſcendat, conſ. 14. verſ. *& idem in mona-
ſteriis num.* 11. dicat poſſe eligi in Abbatem Mo-
nachum infamem, contrarium ſequendum eſſe,
ut docet bene Tamburin. *de jure Abbat. tom.* 1.
diſp. 20. Barboſa *hic n.* 6. & ſic bene cum eodem
Tamburino *dicta diſp.* 5. *quæſt.* 14. Campanillo *in
diverſ. juris Canon. Rub.* 11. *cap.* 13. *num.* 117. San-
chez *in præcepta Decalogi tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 16.
& 17. & cum aliis multis, tum *in cap.* 1. *de filiis
Presbyteror.* † & *de jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 17. 14
n. 33. docet ut eligendus in Abbatem, debeat eſſe
legitimè natus, ſicut qui eligitur ad alias Digni-
tates, & Prælaturas.
Imò, & Urbanus Papa VIII. in generali Con- 15
gregatione S. R. univerſalis inquiſitionis, *de an-
no* 1626. decrevit regulares omnes pœnitentiatos
à ſancto officio, ad Dignitates, & prælaturas,
omnino inhabiles eſſe, etiam ſi pœnitentias com-
pleverint, ut referunt Laurent. de Peirin. *tom.* 2.
privil. ſui ordinis minimor. in annot. ad conſtitut. 9.
Pauli V. & Tamburin. *dicta diſp.* 5. *q.* 21. Barboſa
hic n. fin. & *de jure Eccleſ. dict. cap.* 17. *n.* 37. qui
num. 36. & dixi, *ſub Rub. de elect.* dixit etiam, ut 16
Abbas eligendus, non ſit corpore vitiatus, ſimo-
niacus, homicida, apoſtata, perjurus (argum.
eorum, quæ dixi *in cap.* 10. *de judiciis à quæſt.* 27.)
& quod nec ſit prodigus, neophitus, vel patiens
defectum aliquem animi, ſeu corporis: de quibus
omnibus latè, & bene idem Barboſa *in dicto tract.
p.* 1. *c.* 19.
Ad alia de poteſtate Abbatum circa ordines, 17
dico infra *in cap. ſequenti*, & circa juriſdictionem
tractat Barboſa *in dicto c.* 17. *&* 19. cum infinitis
Doctoribus jam relatis, & quos ibi refert.
Et quia *in verſ.* hic *nullum*, & ibi *Non enim*, 18
probat cum multis Barboſa, quod ordinator non
debet preces carnales recipere, † probans ex mul- 19
tis Sacræ ſcripturæ locis Chriſtum Dominum aſ-
perè loquutum fuiſſe ad conſanguineos ſuos, quo-
ties interceſſit negotium cum eis, ut Marc. 10.
neſcitis quid petatis, Lucæ 2. *quid eſt quod me
quærebatis*, & Marci 3. *quæ eſt mater mea, aut fra-
tres mei.* Quod dictum poteſt extendi ex his, quæ
dixi de acceptatione perſonarum, *in cap. novit. de
judiciis q. fin.* & ex dictis *in c.* 4. *de foro comp.* ubi de
recuſatione propter conſanguinitatem, *ſub q.* 31.
† Et ex his, quæ dico, & Doctores docent per tex- 20
tum *in cap.* 1. *de prob.* ubi probatur, quod in bene-
ficiis, non ſucceditur jure ſanguinis, aut hæredita-
rio † imo idem Barboſa *hic n.* 4. cum Garcia, & 21
aliis, movet quæſtionem, quando collatio precibus
ex carnali affectu procedentibus, ſimoniaca ſit.

† Et

22 † Et notat *ibi n.5.* cum Suarez *de religione lib. 4. de ſimonia, cap.40.n.2.& 5*, ex dicta gloſſa *verb. ſimonia*, licitum eſſe ſtudere ſpe promiſſionis habendæ in Eccleſia, ut ſic per eam tenuit Coſmas *in præmio ſanctionum*, verbo *ſpem*, de quibus dico alibi.

Ad Text. in Cap. Cum contingat, VI. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Sacramenti ordinis Epiſcopus eſt ſolus Miniſter.*
2 *Tonſura prima ordinatus, recipit characterem, & alia privilegia competunt ei, & n. 3. remiſſive, qua dicitur ordo*, numero 4. & 10.
4 *Tonſuratus dicitur Clericus.*
5 *Tonſurati poſſunt exercere juriſdictionem Eccleſiaſticam, & eſſe Vicarii Epiſcoporum de jure; ſed quid hodie ex Urbano VIII. & Innocent. X.* n. 6.
7 *Percutiens tonſuratum, eſt excommunicatus, nec abſolvitur, niſi à Papa.*
8 *Clerici primæ Tonſuræ ſunt capaces ſpiritualium, quibus licèt Dignitates, & beneficia conferri, &* n. 9. *ubi de quodam modo conferendi à Papa.*
10 *Tonſura eſt ordo diſtinctus ab aliis.*

1 Aliquid dixi ſupra *ſub Rub.quaſt.* 1. in verſ. *notatur ſecunda*, ut privilegio Pontificio Abbates ordines conferant; & ſic faciendo argumento ex ibi dictis in verſ. *ad primam*, quod ſolus Epiſcopus eſt miniſter Sacramenti Ordinis, poteris ibi dicta, & *ſub cap.* 11. applicare ad materiam hujus capitis. Alia de Abbatibus *ſub cap.*1. *& cap. praced. hoc tit.*

2 Cum ergo ex verbis textus noſtri ibi: *À talibus Clericalis ordo confertur*, dicat Barboſa *hic n.* 6. cum multis, per primam Tonſuram conferri Ordinem Clericalem; & quod imprimit ea Characterem Sacrum in anima indelebilem; & quod prima Tonſura efficit ſic ordinatos verè; & realiter clericos; & quod hujuſmodi Tonſurati veniant appellatione Clericorum, & gaudeant omnibus privilegiis, & immunitatibus, quæ Clericis in Sacris conſtitutis conceduntur; & ſic liberentur à poteſtate ſeculari, & in Eccleſiaſtica conſti-
3 tuantur, † ideò adjunges hic quæ ſupra dixi *ſub Rub. hoc tit. & de temporib. ordin.* an prima Tonſura ſit ordo Clericalis; & quatenus ea ordinati gaudeant privilegiis Clericorum in Sacris, quoad forum Poli, & forum fori, nec conveniri debeant in ſeculari judicio, adjunges quæ longiſſimè dixi *in cap.7. & 10. de conſtit. in totatis; de judiciis*; præcipuè *cap.2.3.4.8.10.13. 17. & fin. & in titul. de foro compet.* præcipuè *ſub cap.*1. *&* 2. *cap.*5.8. *cap. cum ſit generale*, & in aliis, & *in cap. tuam de ordine cognit.* & multis in aliis capitibus *lib.*2. † Et
4 quod Tonſura ſit ordo Clericalis, & tonſuratus dicatur Clericus, leges ad quæſtiones Laram *de Capellan. lib.4.cap.5.* Garciam *de beneficiis p. 7. cap.* 1. ubi de Clericatu, & ordine, & ille de quæſt. an Capellania poſſit conferri Laico non tonſurato Videbis Covarruvium *in cap. 9, de teſtament. à numero* 4.

Et cum etiam dicant Segura Davalos *in directorio Inquiſitor.p.1.cap.*11. Torreblanca *in tract. de Magia cap. 6. n. 59.* quod prima Tonſura ordinati, poſſint exercere juriſdictionem Eccleſiaſticam, & Vicarios eſſe Epiſcoporum; ideò leges quæ dico infra *de Officio Vicarii.* † quod hodie ſit indultum ex Bulla Urbani VIII. innocentii X. & Alex VII. pro Eccleſiis Cathedralibus, ut poſſint reſiſtere, ne eligantur in Vicarios generales Epiſcopatuum Clerici in minoribus, ſed in Sacris conſtituti. † Et in verſ. *ordo* ibi: *Sed numquid qui tales percutiunt incidant in Canonem [illegible] a ſententia*, dic *quod ſic*; per quam Duennas *regula* 99. verſ. *amplia ſecundo*, Zenedo *collect.* 105. *n.* 4. Barboſa hic *n.* 10. notant, ut percutiens Clericum, etiam ſi ſit primæ Tonſuræ, eſt excommunicatus, & non niſi à Romano Pontifice poſſit abſolvi: adjunges plura, quæ dixi *ſub c. cum non ab homine* 10. *de judic cap. ad probandum* 24. *de re judic.* & dico latè *in cap.*10.17.19.23.24.26. 29.32 33. *&* 36. cum aliis *de ſentent. excomunic.* 5 6 7

Dicit etiam D. Marta *de votis noviſſimarum deciſ. voto* 14. *n.* 2. Clericos primæ Tonſuræ eſſe capaces ſpiritualium; cum eis in ſola prima Tonſura conſtitutis, queant beneficia, & Dignitates conferri, juxta quæ dixi ſupra *in cap.*1. *cap.*3. *cap.* 4. cum aliis hujus tituli, & *ſub tit. de temporibus ordinat.* & dico infra *ſub tit. de præb. de inſtitution. de conceſſione præbendæ*, & aliis; & ſic bene Flaminius *de reſignat. lib.6. quaſt.4. num.* 23. † & *lib. 4. quaſt. 2. n.* 59. affirmat, ut ſi Pontifex dicat conferimus tibi beneficium, quamprimum fueris charactere Clericali inſignitus ad talem collationem, ſufficiat ut habeat beneficiandus primam Tonſuram. De ratione characteris dico infra *ſub tit. de Sacramentis non iterandis.* 8 9

Item Barboſa ex gloſſa hic *Abbati*, & ibi: *Quidam dixerunt primam Tonſuram non eſſe ordinem, ſed eorum opinio corrigitur*: probans cum multis eſſe ordinem quidquid alii teneant; ideò leges plura, quæ adduxi contra Theologos dicentes eſſe tantum præambulum ad ordines, ut ſit etiam ordo diſtinctus ab aliis per textum *in cap.* 1. *Trid. ſeſſ.*23. & ibi, *cap.* 10. ſupra *ſub Rub & tit. de temporibus ordinat.* item, & ſub noſtro titulo. 10

QUÆ-

QUÆSTIO I.

An Abbates, qui ex textu noſtro poſſunt minores ordines conferre, propriè dicantur illi Rectores Eccleſiarum Parochialium, qui vulgò in Regno Galletiæ, & in aliis Regni partibus vocantur Abades, *ſeu illi, qui Dignitates in Eccleſiis Cathedralibus habent vel Dignitatem primam in Collegiatis, eo nomine nuncupati; ſeu illi, qui apud nos Hiſp. ſunt Abbas S. Iſidori Legion. Abbas* de Alcala la Real, *Abbas* de Ronçes Valles, *Abbas* de Arbas, *& alii hujus generis, ſeu illi, qui ſunt Abbates, Præpoſiti religionum Monachalium, ut S. Benedicti, S. Baſilii, S. Bernardi, aut Abbas Præmonſtraten. Et nunquid deciſio textus noſtri porrigatur ad Priores Eccleſiaſticos conventuum ordinum militarium Divi Jacobi, Divi Joannis Alcantaræ, aut Calatravæ, aut ad alios hujus generis conſiſtentes in alliis Regnis ultra hos Caſtellæ.*

SUMMARIUM.

1 *Abbates quidam dicuntur ſeculares, quidam regulares, Primi in quotuplici differentia,* n. 3. 4. 5. 6.

2 *Abbates ſæculares ſunt, qui obtinent beneficia Eccleſiaſtica cum titulo Abbatiæ.*

6 *Abbatis nomine raro condecorantur Clerici ſæculares.*

7 *Abbates Regulares ſunt in multiplici differentia &* n. 8. *qualiter ſuos ſubditos ordinent* num. ſeqq. & fin.

9 *Abbas vocatus Generalis inter regulares, fuit electus; eo quod ipſi ipſorumque Prælati fuerunt exempti à jurisdictione ordinaria.*

10 *Abbas Generalis ſubeſt Papæ.*

11 *Abbates quidam regulares ſuperiores aliis vocantur, cum habeant juriſdictionem Epiſcopalem, & aliquando exercent temporalem.*

12 *Abbates plures ex Apoſtolica ſedis privilegio habent privilegia Epiſcopalia, ut Mitræ, Baculi, & jus benedicendi in abſentia, Epiſcopi.*

13 *Abbas, etſi potiatur uſu Mitræ, nequit tamen benedicere more Epiſcoporum per viam.*

14 *Abbas qui habet jus ferendi Pontificalia, præfert aliis.*

15 *Abbas in proceſſionibus extra ſuam Eccleſiam, nequit uti Mitra, & Baculo, nec Baldachino,* n. 16.

17 *Abbates dicuntur habere, præter inſigna Epiſcoporum uſum Pontificalium, potius ad decorem ſuarum Eccleſiarum.*

18 *Abbas ex conſuetudine poteſt benedicere ſacras veſtes, & Pallas altaris, & omnia ſacra, ſi potiatur Apoſtolico privilegio, exceptis iis quibus unctio requiritur, niſi aliter appareat ex indulto,* n. 9.

20 *Abbates abſque privilegio Papæ, nequeunt conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia necnon altaria, lapides, & campanas, &c.*

21 *Abbas poteſtatem habens exercendi Epiſcopalia nequit Chriſma, conferre nec ſacros ordines.*

22 *Abbas qualiter ordines minores poſſit conferre ſubditis ſuis tantum, etiam Laicis,* n. 23. *quid hodie,* n. 25.

24 *Abbas, etſi Tonſuram ſubjectis Epiſcopi conferre, & minores ordines poſſet, hodie ex Trid. non item, niſi regularibus* numero 25.

26 *Abbas ordinando in minoribus ſubditos Epiſcopi; etſi illicite, non tamen nulliter, ut* numero 27.

27 *Abbates num cum dimiſſoriis poſſint ordinare ſubditos alienos ſæculares, vel regulares,* n. 28.

29 *Abbas non benedictus queit minores ordines ſuis ſubditis conferre.*

30 *Abbas nullius Diœceſis poteſt conferre ordines minores in ea, ſicut ſi ſit intra Diœceſim alterius.*

AD primam quæſtionis partem, ut reſpondeam, promittendum duxi dicere quod Abbates quidam dicuntur ſæculares; quidam verò regulares, juxta gloſſam & Doctores *in cap. cum ad Monaſterium de ſtatu Clericor. & in cap. tranſmiſſa* verb. *Abbatis de renunciat.* Mendaz de Caſtro *in praxi Luſitan. p. 2. lib. 2. cap. 1. num. 20.* cum Barboſa, Flamin. Pariſius *de reſign. benefic. lib. 2. quæſt. 1. n. 68.* Ojeda *de incompatibilit. benef. p. 1. cap. 5. n. 2.* Rebuffus *in praxi tit. ſecularia beneficia quotupl. num. 5.* Joannes Selva *in tract. de benefic. p. 1. cap. 5. num. 2.* 1

Itaque dicendum eſt Abbates ſeculares eſſe illos, qui beneficia Eccleſiaſtica obtinent cum titulo Abbatiæ *ex cap. cum de beneficio*, ubi gloſſa *in fine, de præb. lib. 6.* qui in multiplici ſtatu reperiuntur. † Nam quidam illorum ſunt qui in quibuſdam Eccleſiis cathedralibus inter cæteras Dignitates, locum habent, qui nec Pontificalibus inſignus utuntur, & nulli Canonicorum collegio præſunt, ſed tantum in choro, & comitiis locum aliquem Dignitatis obtinent; etſi antiquitùs primum in Collegiatis obtinerent, poſt quarum plurium reſumptionem incorporati ſunt inter alias Dignitates prædictarum Eccleſiarum Cathedralium. Etſi hodie in quolibet Hiſpaniæ Epiſcopatur minus conſervetur aliqua Eccleſia Collegiata, & in ſingulis, quæ extent, illa, qui primam in Capitulo, & choro ſedem habet, & prærogativam, appellatur Abbas, quorum aliqui in nonnullis Collegiatis habent paramenta, quaſi Epiſcopalia, ut Abbas *Lermæ*, *Ampudiæ*, &c. 2 3

Alii inquam ſunt, qui non ſolùm in Clericos, verùm etiam in Laicos, ſibi ſubjectos quaſi Epiſcopalem ſive Epiſcopalem juriſdictionem habent & exercent, ac pariter Pontificalia inſignia geſtant, nam utuntur Annullo, Mitra, & Baculo Doctorali, quorum Dignitas eſt Epiſcopali proxima, ex quorum numero apud nos ſunt Abbas D. Iſidor. Legionen. Abbas *de Alcala la Real*, Abbas *de Ronçes Valles*, & alii. 4

Alii

5 Alii verò complures extant Abbates ſeculares
in Hiſpania, utpote Galletiæ, Portugaliæ, qui
cum ſint tantum plebani, ſive Eccleſiarum Parochialium Rectores honorario *Abbatis* titulo paſſim decorantur, ut tangunt Abbas *in dicta cap. ex transmiſſa n. 5. de renunc.* Barboſa *de Jure Eccleſ. p.1. cap. 17. n. 19.* & Campanillus *in diverſ. Juris Canon. Rub. 7. cap. 6. n.* 100. ait prædicto titulo, etiam Neapoli decorari cunctos digniores
6 Clericos, † addens quam rariſſimè reperiantur
Clerici ſeculares, quibus nomen *Abbatis* verè competat, ſtrictè ſumpto vocabulo, & Barboſa *ſupra n. 20. & 21.* ponit alios Abbates ſeculares, qui vocantur Abbates Commendatarii, ex quorum numero eſſe illos, quibus cum prohibitum eſſet Abbatias regulares in titulum obtinere earum retentionem per viam perpetuæ commendæ licitam effecerunt, referens ex multis prædictas Abbatias cepiſſe commendari tempore Leonis IV ut colligitur *ex c. qui plures 21. quæſt. 1.* quas poſtea Clem. V. maximè exhorruit *in extravag. 2. de præb.* & quod iterum fuerunt introductæ ab Urban. VI. & Bonifacio IX. quas perpetuo ſequutus eſt Paul. II. Venetus: & colligens plura de hac materia Tamburin. *de Jure Abbatum tom. 1. diſp. 4. à n. 1.* dicit quod ex tunc uſque ad noſtra tempora fuerunt, & ſunt valdè in uſu.

Regulares Abbates, ſunt etiam in multiplici
7 differentia, quorum alii ſunt Abbates ſolo nomine, qui regulares ſubditos ſub ſe non habent; vel quia fortaſſis Monachi locum reliquerunt, vel quia Monaſterium eſt alio tranſlatum, vel alicui ſeculari Clerico commendatum, qui titulares Abbates vocantur, ac Pontificalibus inſignis utuntur de licentia tamen Abbatum localium, in quorum Eccleſiis ea exercere voluerint, qui etiam geſtant inſignia Prælatorum, ſicut Abbates habentes ſub ſe regulares ſubjectos, docent Abbas *conſ. 101. in quæſt. n. 1. verſ. nam Papa, lib. 1.* Tuſchus *tom. 1. lit. A, concluſ. 3. n. 21.* Barboſa *de Jure Eccleſ. cap. 17. n. 24.* qui dicit ut etiam habeant ſuffragia & liberam vocem in Capitulis, quamvis in alio Monaſterio ſub obedientia alterius Abbatis exiſtant.

8 Alii verò Abbates ſunt, qui ſub ſe tantum habent ſubditos regulares, quorum regimini, & gubernationi præfecti ſunt, ut agnoſcunt Doctores per textum *in dict. cap. cum ad Monaſterium verſ. Abbas*, ibi: *Cui omnes, & in omnibus reverenter obediant*, & *in cap. in ſingulis de ſtatu Monachor.*
† Et licèt olim iſtorum quilibet independenter ab
9 alio ſubditos ſui Monaſterii regeret; quia ſolis Epiſcopis locorum ſubditi erant, juxta *cap. Abbates, cap. ad Monaſteria quæſt. 2.* poſtea verò cum ab Epiſcoporum obedientia Apoſtolicis privilegiis ſe eximerent factum fuit, ut unum inter eos caput conſtitueretur, qui vocatur Abbas Generalis, & ſupremus in religione eorum, cui cæteri prædicti Abbates locorum, ſive conventuales ap-
10 pellati ſubduntur, † quia etiam Abbas Generalis, etſi nemini ſuæ religionis ſubdatur, ſubeſt tamen Papæ; ſicut alii omnes ſeculi Prælati Eccleſiaſtici: ſic Abbas Panormit. *in cap. ultimo num. 1. de regul.* Barboſa *dict. cap. 17. num. 23.* per multa quæ ſcribit *cap. 19. & in cap. 45.* Selva *de benef. p. 1. q. 2. n. 49.* Flamin Pariſius *de reſign. benef. lib. 7. q. 15.*
11 *n. 7.* † Alii verò ſunt, qui prædictorum majori Dignitate, & excellentia inſigniti, populum, & territorium proprium habent, in quo Epiſcopalem juriſdictionem, & aliquando temporalem exercent, ac locorum Ordinarii dicuntur, ut affirmat Barboſa *dict. cap. 17. n. 22.* ubi exemplificat in Abbatibus Caſſinenſibus, & Sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis Lateran. Inſulæ in mari Adriatico, prope Theatinam Diœceſim Cluniaenſi Ripolen. ordinis Sancti Benedicti in Cathalonia, Sancti Dioniſii Pariſienſis ejuſdem ordinis, & ex aliis.

Eſt igitur dicendum quod plurimi Abbates ha- 12
bent ex Apoſtolicæ ſedis privilegio inſignia Epiſcopalia (ſicut & alii Prælati inferiores Epiſcopis, gloſſa *in cap. Abbates de privil. lib. 6.*) ſcilicet uſum Mitræ, & Baculi Paſtoralis, ut patet *ex Apoſtolicæ eodem tit.* item & jus benedicendi in propriis Eccleſiis, quæ ad eos pertinent pleno jure, poſt Miſſarum ſolemnia, & Veſperas, & Matutinarum officia tantum; non autem alibi, nec alio tempore, niſi hoc ſpecialiter ſit eis ab Apoſtolica ſede conceſſum *ex dict. c. Abbates*, & dummodo tamen præſens non ſit Epiſcopus vel alius major Eccleſiæ Prælatus, *cap. denique 21. diſt. cap. miniſtrare 26. quæſt. 6. cap. cum ad celebrandas de conſecrat. diſt. 1.* videndi Tamburin. *de Jure Abbat. tom. 2. diſp. 2. quæſt. 7.* cum multis Barboſa *de officio Epiſcopi p. 5. alleg. 93. n. 9. ſecundùm Lugdunenſ. impreſſionem*; idem *de Jure Eccleſ. dict. cap. 17. à numero* 48. plura ſpecialia referens privilegia, qui
num. 51. † advertit quod licèt Abbas uſum Mitræ 13
& Baculi habeat, & ſolemniter benedicere poſſit; nihilominus non poſſit dare privatam benedictionem Epiſcoporum more per viam, ut reſpondit Sacra Congreg. *in una nullius provinciæ Burgen. 24. Auguſti* 1609. *& n. 52.* ut quod nec Baculo uti poſſit extra proprias Eccleſias, niſi ſpecialiter privilegio ei indultum fuiſſet: *& n. 55.* referens plures Abbates, qui privilegio ſedis Apoſtolicæ habent uſum Pontificalium prædictorum; & *n. 56. & 57.* referens Abbates Generales quorundam ordinum Monachalium, qui ex privilegio Summorum Pontificum habent facultatem deferendi Prælatorum regularium habitum; & quod nonnulli Abbates Generales, poſſint etiam, præſen-
te Epiſcopo, Mozettam deferre ait *n. 58.* † quod 14
Abbas habens jus deferendi Pontificalia; præcedit
non habentem, † & declarans *n. 59.* ait ex Sacra 15
Congregatione Abbatem in proceſſionibus extra ſuam Eccleſiam, & conventum non poſſe uti Mitra, & Baculo; non etiam ante ſe deferri facere, & ex eadem Congreg. in *Tornacen. 2. Au-*
guſti 1631 † Et quod nec Abbatibus liceat uti 16
Baldachino, niſi illis, quibus ſpecialiter ſedes Apoſtolica conceſſit, referens aliquas conceſſiones factas.

Item per textum *in c. ut Apoſtolicæ de privileg.* 17
lib. 6. docent Abbas *in cap. inter Monaſterium in fine de re jud.* Cardinalis Tuſchus *litt. A, concluſ. 9. n. 2.* quod Abbates præter inſignia Epiſcoporum, dicuntur habere uſum, & exercitium Pontificalium, potius ad decorem ſuarum Eccleſiarum, quam ad ſignificationem eorum, ad quæ in Epiſcopo fuerunt inſtituta; & ex multis alia adducens Barboſa, ait *à n. 61.* ut poſſint tales Abbates benedicere paramenta, & ornamenta Eccleſiarum ſibi tantum ſubjectarum, & ubi vigeret conſuetudo undecumque ad ſe venientia ſecus
è contra. † Et quod poteſt habita conſuetudine 18
benedicere ſacras veſtes, & Pallas altaris, non autem ſine ea; item ut Abbas, qui eſt benedictus, vel qui ex privilegio ſedis Apoſtolicæ habet, ut Pontificalia exercere poſſit, poteſt omnia ſacra

benedicere

benedicere, illis exceptis, in quibus unctio requi-
ritur ut EminentesCardinales Trid. interpretes di-
28 xerunt ſuper *dict. cap. 10. ſeſſ. 23.* † Quod verum
eſt, niſi aliter ex indulto Apoſtolico appareret, ut
patet ex ſequenti alia declaratione ſuper jam edi-
ta, ibi: *Abbates utcumque benedicti, benedicere
non poſſunt ea, in quibus Unctio requiritur, non ob-
ſtante, quominus idem munus prædictæ benedictio-
nis quoad ea, in quibus Unctio requiritur impendere
queant, ſi ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ privilegiis,
quibus idem Concilium nequaquam derogat, muniti
fuerint*: alia plura referunt Novarius *in Lucerna
regular.* verb. *benedicere*, *à n. 1.* Tamburinus *de
Jure Abbatum tom. 1. diſp. 23. quæſt. 2. uſque ad 14.*
29 † Dicentes abſque tali privilegio non poſſe Ab-
bates conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia
ſimilia vaſa Eccleſiaſtica, nec non altaria, & lapi-
des deſervientes ipſis altaribus, & campanas, ac
omnia alia, in quarum conſecratione requiritur
Unctio Chriſmatis idem Tamburinus refert ſpe-
cialia privilegia nonnullis conceſſa: alia plura re-
fert idem Barboſa de prædictis omnibus Abbati-
bus videnda *in collect. deciſ. 1.* cum aliis, *& in*
20 *Bullario* verb. *Abbas*, † imò Selius *in ſelectis Ca-
non. cap. 18. num. 10.* ait quod Abbas, qui habet
privilegium, ut ea omnia, quæ expectant ad Epiſ-
copum poſſit exercere; non poſſint tamen Chriſ-
ma conferre, nec ſacros ordines, cum ea, quæ ſunt
ordinis, requirant ſpeciale mandatum: & ſic de-
claratum à Sacra Congreg.

21 Ex quibus ita ſub compendio dictis jam patet
greſſus ad materiam noſtri textus, & difficulta-
tem propoſitam? Et ſuppoſito etiam, quod ut Ab-
bas poſſit conferre ordines minores, requirantur
tria; nempe quod ſit Presbyter, quod benedictio-
nem acceperit per manus impoſitionem ab Epiſ-
copo, aut benedici ſolitus, ſi eum Epiſcopus
benedicere negligat; tandem quod proprio Mo-
nacho conferat, ut tradunt Campanillus *in diver-
ſorio Juris Canon. Rub. 6. cap. 2. n. 9.* Rodericus
à Cunha *in commentar. cap. 1. diſt. 95. num. 6.* Bar-
boſa *in cap. 10. Trid. ſeſſ. 23. de reform. n. 6.* & hic
num. 5. per Trid. cum Franciſco Marco *deciſ.
delphin. 1082. n. 2. lib. 1.* & Piaſecio, qui deciſum
refert *in praxi nova Epiſcop. p. 1. cap. 1. num. 6. pagi-
na 26.* Barboſa *de Jure Eccleſ. dict. cap. 17. num. 67.
in fine*, cum Stephano Gratiano *tom. 5. diſcept. fo-
renſ. cap. 845. à princ.* à Cunha *in dicta c. 1. diſt. 95.
num. 6.*

22 Nunc dicendum eſt de jure communi Abbates
ordinum Monachalium S. Benedicti ordines poſſe
conferre ſuis ſubditis non ſolum Monachis, verùm
etiam Laicis, in quos ordinariam Eccleſiaſticam
habebant juriſdictionem, ut probat textus *in dict.
cap. Abbates de privileg. lib. 6.* Barboſa *in dict. c. 10.
Trid. n. 2.* & per illum textum reſolvunt Sylveſter
in ſumma verb. *ordo 3. num. 2.* Covarruv. *lib. 1.
variar. cap. 10. num. 10.* Rodolphus Cupers, *in repe-
tit. cap. oportebat 79. diſt. in §. Tonſura num. 6.* Re-
buffus *reſponſo 2.* Fuſcus *de viſit. lib. 2. cap. 15. nu-
mer. 93.* alii citati à Zenedo *ad Decretales coll. 105.
num. 1.* Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. tom. 4.
cap. 7. quæſt. 1. n. 1.* Sanchez *in conſ. moral. lib. 7.
cap. 1. dub. 19. à num. 5.* Flores de Mena *variar.
reſol. lib. 2. quæſt. 24. n. 14.* Riccius *in collect. deci-
ſion. 955. p. 4.* & alii relati à Barboſa hic *num. 2.* &
cum Navarro *conſ. 13. alias 14. in novis de privil.
num. 3. & num. 5.* ubi ampliat poſſe ſine Epiſcopi
examine.

23 Unde Baptiſta de Confertio *in collect. privile-
gior. ſolio 136.* Joannes Baptiſta Tyber. *in inſtruct.
pro ordinandis cap. 7. quæſt. 48. in fine.* Grilençon.
conſ. 142. n. 52. Aſcanius Tamburinus, *de jure
Abbatum tom. 2. diſp. 2. quæſt. 7. ex n. 3.* potuerunt
dicere, quod poſtquam Abbas benedictionis mu-
nus, & Sacerdotalem ordinem ſuſceperit, poſſit
Tonſuram, & minores ordines ſecularibus ſub-
jectis Epiſcopi Juriſdictioni conferre, ſi modo ip-
ſius Epiſcopi conſenſus accedat, itaquè pro ſe quiſ-
que ab eodem Epiſcopo litteras dimiſſorias impe-
traverint; itaut ſatis non ſit id generatim ab Epiſ-
copo fuiſſe conceſſum; ſed quod ſingulis hac con-
ceſſione ſit opus, poſſitque Abbas eoſdem ordi-
nes conferre aliis regularibus, qui dimiſſorias ſpe-
ciales ſuorum ſuperiorum, & ſpecialem conſenſum
Epiſcopi loci habuerint, ac prætereа aliis ſecu-
laribus, qui aliorum Epiſcoporum Juriſdictioni
ſubjecti ſint; dummodo ſuperiorum dimiſſorias
attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci,
in quo ordines hujuſmodi cupiunt ſuſcipere:
& ſic à ſancta Congreg. Concilii fuiſſe decretum
teſtantur adducti Doctores *ſub die ſeptima Sep-
tembr. 1593.*

Hodie autem videtur ex diſpoſitione Tridenti- 24
ni *in dict. cap. 20. ſeſſ. 23. de reform.* ut non liceat
Abbatibus, & aliis quibuſcumque, quantumvis
exemptis in poſterum intra finem alicujus Diœce-
ſis exiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel
exempti eſſe dicantur cuiquam, qui regularis
ſubditus non ſit Tonſuram, vel minores ordines
conferre, ut patet ex verbis ibi: *Abbatibus, ac
aliis quibuſcumque, quantumvis exemptis, non li-
ceat in poſterum intra fines alicujus Diœceſis conſi-
ſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti
eſſe dicantur cuiquam, qui regularis ſibi ſubditus
non ſit, Tonſuram, vel minores ordines conferre, non
obſtantibus quibuſcumque privilegiis, præſcriptio-
nibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorialibus*:
tenent Ludovicus Miranda *in manuali Præ-
lat. tom. 1. quæſt. 38. art. 9.* Portel. *in dubiis reg.* verb.
Abbas 2. Suarez *tom. 4. de relig. tractat. 8. lib. 2.
cap. 29. n. 19.* Tamburinus *de jure Abbat. tom. 2.
diſp. 2. quæſt. 7. n. 1.* Scipio de Rubeis *in aphoriſ-
mo Epiſcop.* verb. *Abbas, num. 13.* D. Rodericus à
Cunha ad textum *in dict. cap. 1. diſt. 95.* Marcel-
lus Vulpejus *in praxi judicior. Eccleſ. cap. 7. num.
8.* Donatus Anton. de Marinis *quotidian. reſo-
lution. cap. 1. num. 34.* Stephanus Gratianus *diſ-
cept. forenſ. tom. 4. cap. 791. num. 7.* Joannes
Baptiſta Fabris, *de Sacram. Ordin. in communi,
cap. 7. quæſt. 2.* Tannerus *tom. 4. diſp. 5. quæſt. 3. du-
bio 2. num. 27.* Campanillus *in diverſ. juris Rub. 6.
cap. 2. ante n. 7.* Hieronym. Rodericus *in compend.
quæſt. regul. reſ. 1. n. 23.* Homobonus *in conſulta-
tionibus tom. 1. p. 5. reſponſo 194.* Naldus *in ſumma,*
verb. *Abbas n. 3.* Litteratus *in ſum. part. 1. c. 48.
n. 4.* & Barboſa *hic* cum Azorio, & Quaranta,
ſub num. 2. & cum aliis *in dicto cap. 10. Trid. n. 1.
& 2. de officio Epiſcopi part. 2. alleg. 3. num. 11. & de
jure Eccleſ. dict. cap. 17. num. 66.* † Ubi *in verſ.* 25
quare, & cum Trid. utatur verbis *non liceat Ab-
batibus &c.* quæ irritant actum quoad valorem
ſubſtantialem, ſi illi non obſtante privilegii re-
nunciatione, ordines conferrent aliquibus, qui re-
gulares ſubditi non ſint, non ſolum illicitè, ſed
etiam invalidè ordinarent, cum Laurentio de
Peirin. *de Prælat. regul. tom. 2. quæſtione 3. cap. 7.
num. 23.* Suarez *de relig. tom. 4. lib. 2. cap. 29. nu-
mero 8.*

Sed quod talis ordinatio, etſi illicita ſit reſ- 26
pectu

pectu uſus ordinum, validam tamen eſſe exiſtimaverunt Lapus *alleg.* 138. Eman. Rodrig. *quæſt. reg. tom.* 1. *quæſt.* 18. *art.* 1. Molſeſ. *tom.* 1. *tract.* 2. *cap.* 2. *n.* 18. *in fine*, Ludovicus de San Juan *en ſu luz de Sacerdotes quæſt.* 3. *regul. art.* 1. *concl.* 2. Marcellus Vulpejus *in praxi judicior. fori Eccl. cap.* 7. *n.* 10. Sanchez *lib.* 7. *conſil. moral. cap.* 1. *dub.* 19. *n.* 17. Tamburinus *de Jure Abbat. tom.* 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 8. *n.* 1. Præpoſit. *in* 3. *p. quæſt. unica de ordine lib.* 13. *n.* 124. & multi alii, quos refert idem Barboſa *ſub num.* 68. dixerunt olim Sacram Congregationem Concilii cenſuiſſe, quod Abbates regulares habentes jus, Baculum, & Mitram deferendi, poſtquam ſacerdotalem ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, ut poſſent Tonſuras, & ordines minores ſecularibus Epiſcopi juriſdictioni, ſubjectis conferre; ſi modò ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & à dicto Epiſcopo
27 quiſque litteras impetrarit ſpecialiter. † Et quod poſſint etiam ipſi Abbates eoſdem ordines conferre aliis regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales ſuperiorum ſuorum, & ſpecialem Epiſcopi conſenſum habuerint; ac prætereà aliis ſecularibus, qui aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjecti ſint; dummodo ſuperiorum dimiſſorias attulerint & ſpecialem Epiſcopi loci conſenſum, ubi ordines ſuſcipere cupiunt: ſic Tamburin. *dict. quæſt.* 7. *ex n.* 3. Grilenzon. *conſ.* 142. *num.* 52. Præpoſit. *in* 3. *p. D. Thoma quæſt. unica de Sacram. Ordinis c.* 5. §. 2. Alcuinus *de poteſt. Abbat. cap.* 22. *num.* 18. Lezanus *in ſumma quæſt. regul. tom.* 1. *cap.* 18. *num.* 13. Veuerus *in examine Epiſc. lib.* 1. *cap.* 12. Guant. *in Enchiridion. Epiſc. verbo Abbat, num.* 34. Sanchez *dubio* 21. *à n.* 5. Ugolinus *de officio Epiſcop. cap.* 26. *num.* 19. Bonacina *de Sacram. Ordinis diſputatione* 8. *quæſtione unica puncto* 4. *num.* 19. Paulus Layman. *in quæſtion. Canonic. cap.* 17. *num.* 119. *& in ſumma Theolog. moral. libro* 5. *tract.* 9. *cap.* 9. *num.* 2. & ſic videtur in praxi poſſe ſuſtineri imò de facto ſic curari ab Abbatibus jam olim vidi, quibus non parum Epiſcopi nonnulli reſiſtunt: unde etſi Barboſa hic *ſub dicto numero* 2. circa finem hanc ſententiam non admittat, & ubi ſupra *de Jure Eccleſiaſtico*; ſed ibi *num.* 68. *in fine*, eam admittit dicendo adhuc eſſe litem ſub Judice; quia cum prædictum dubium proponeretur ex parte procuratoris generalis Cœleſtinorum in Romana Curia ſub die 22. Junii 1631. nondum declaratum fuiſſe, & ſic interim, quo apparet declaratio ſuper hoc dubio, hæc ultima opinio ſuſtineri queit, utpote non contraria menti Concilii; etſi *num.* 66. Barboſa dicat cum multis in favorem primæ ſententiæ ſæpius fuiſſe deciſum pro utraque parte, plures Doctores referens *in dict. cap.* 10. *Trident. diſp.* 5. *&* 6. ſed adhuc *quæſt. ſequenti* dico quid hodie declaratum eſt.

28 Unum ergo de jure notabis, poſſe Abbatem ordines minores ſuis ſubditis conferre licèt non ſit benedictus, ut tenent Sel *in ſelect. Canonic. cap.* 18. *num.* 9. atteſtans ita fuiſſe deciſum, *ſub die* 19. *Februarii* 1629. ita ex textu noſtro, & *cap. quoniam* 61. *diſt.* Barboſa *in dict. cap.* 10. *Trid. nu-*
29 *mero* 7. † qui *num.* 8. cum eodem Sel *num.* 21. refert deciſum 8. *Auguſti* 1621. non poſſe Abbatem alicujus Abbatiæ exemptæ; ordines in ea conferre; licèt ſit Epiſcopus, ſecus ſi Abbatia eſt nullius Diœceſis, quia habet populum, idem Barboſa *in Bullario* verb. *Abbas alicujus*, & in verbo *Abbas de jure*.

Ex quibus inquam ſigillatim poteris etiam reſ- 30
pondere dubiis propoſitis in quæſtione, non tantum de Abbatibus Regularium, ſed etiam de Abbatibus Secularibus, qui ſi habeant territorium, ſi ſint benedicti, & habeant jus Mitræ, Baculi, & Mozetæ, poſſint prædictos ordines conferre, ſaltem ſuis ſubditis, juxta Concilii mentem, & per regulam textus noſtri, ſecundùm quæ infra *quæſtione ſequenti* dico. Verumtamen, quia eſt jam de præfata quæſtione agitata, *à verſ. nunc dicendum*, nullum exiſtat dubium; eo quod jam per primæ ſententiæ aſſenſum definitum eſt, & per ea quæ dico infra *quæſtione* 2. & in terminis quam juriſdictionem habeant iſti Abbates, dico *quæſtione* 5. ubi quid de Prioribus militarium ordinum.

QUÆSTIO II.

An ſi Abbas Benedictinus contulit ordines minores, non ſibi ſubditis, qui poſtea alios ordines ſuſceperunt, & in illis miniſtrarunt, poſuerit ſic ordinatos ſub obligatione reiterandi ordines? Et an Abbates inſulati poſſint conferre ordines minores laicis ſibi non ſubditis ſi Epiſcopi licentia exiſtat? Et an Abbates conferentes Tonſuram, vel minores ordines aliis, quam ſuis ſubditis regularibus, incurrant ſuſpenſionem?

SUMMARIUM.

1 *Abbas Benedictinus nequit ordinare non ſibi ſubditos, nec alienos, etiam cum licentia Epiſcoporum ſecundùm aliquos* num. 2. *è contra* num. 3. *explicatur*, à numero 5. *Prima ſententia hodie eſt vera, ut* n. 7. & 8.

4 *Privilegium clauſum in corpore juris, nunquam cenſetur comprehenſum in derogatione, niſi fiat expreſſa mentio de illo.*

7 *Abbates Benedictini nequeunt ordinare Regulares non ſibi ſubditos, etiam de licentia ſuorum Prælatorum.*

8 *Dimiſſorias litteras jam nequeunt concedere Archiepiſcopi, & Epiſcopi pro ſuis ſubditis, vel regularibus, ut ordinentur ab Abbatibus Benedictinis ſub pœna ſuſpenſionis &c. vide*, n. 17.

9 *Ordinati ab Abbate Benedictino, ſi ſubditi non ſint, indigent diſpenſatione ad uſum ordinum, ut* n. 10.

11 *Ordinum minorum collatio, non eſt præcisè juriſdictionis actus, ſed functio Sacerdotalis officii.*

12 *Abbates ordinando alienos ſubditos; etſi non de jure faciant ex defectu juriſdictionis, tamen non quoad habitum ex defectu poteſtatis.*

13 *Abbas Tonſurans aliquem ceſſante privilegio, nihil facit.*

14 *Abbas inſulatus, num ordines queat conferre remiſſivè.*

15 *Abbates ordinantes non ſibi ſubditos, non incurrunt in ſuſpenſionem Trid.* ſeſſ. 10. c. 23.

quod loquitur tantum de dimiſſoriis concedentibus, excepto caſu; quando ſedet Epiſcopalis anno vacaverit, n. 16.

1 AD primam quæſtionis partem, ſuppoſitis quæ juxta Concilii mentem *ſupra* dixi *q.*1.*à verſ. nunc dicendum eſt de jure communi*, addo Dianam abandè agentem, *lib.*5.*reſ. mor. tract.*13. *reſ.*9. Ubi quod Abbas non potuerit ordinare non ſibi ſubditos, probans cum 46. Doctoribus, qui omnes dicunt non poſſe Abbates ordinare, niſi ſuos ſubditos regulares.

2 Quorum aliqui addunt magis explicando, nec alienos, etiam cum licentia Epiſcoporum, ut docet in ſpecie Seraphinus *part.*1.*deciſ.*985. aſſerens ita ſenſiſſe Rotam, & Felius *in ſelectis canon. cap.*19.*n.*8. teſtatur ita declaraſſe Sacram Congregationem Epiſcoporum, & regular. *in una Eugubina die* 3.*Novemb.* 1593. & *in una Camplan. die* 27.*Junii* 1631. quas etiam refert Barboſa *de jure Eccle-*
3 *ſiaſt. c.*17.*part.*1. *n.*67. † ſed idem Diana refert loco jam citato à verſ. *verum* alios 29. Doctores affirmantes, ut non obſtante derogatione Concilii *in cap.* 20 *ſeſſ.*23.*de reformat.* cujus litteram retuli *dicta quæſt.* 1. *poſſe* etiam poſt eam Abbates habentes jus deferendi Baculum, & Mitram, & poſtquam munus benedictionis acceperint ordines minores ſecularibus ſibi ſubditis conferre; dummodo ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & à dicto Epiſcopo quiſque litteras dimiſſorias impetrarit, teſtans ex Quaranta, Bonacina, Capucino, Azor. quos citat, & ſequitur Tamburin *de jure Abbatum tom.*2.*diſp.*2.*q.*7.*n.*2. quibus addens Aloyſium *dicta quæſt.* 1. relatos, & referens ad litteram Præpoſitum *in* 3.*p. D. Thom. quæſt. unica de Sacramento Ordinis dubio* 13.*num.*127. acerrimè loquentem pro hoc ſecundo dicto: concludit idem Diana cum Petro Hurtado de Menoça *in* 1.2. *Divi Thomæ de fide, Spe, & Charitate volum.* 1. *diſput.* 84.*ſect.*2. §. 25. agente de quadam quæſtione habente hinc, & inde Patronos, illum adduxiſſe illud Ovidii.

4 *Sæpè premente Deo fert Deus alter opem.*

Cumque juxta juris regolas ſupra *in dicta q.* 1. ego pro ſecunda ſententia, dum non appareret Pontificis declaratio, ſtiterim, adhuc idem nunc exiſtimarem; quia cum privilegium Abbatum ſit expreſſum, & inſertum in corpore juris: & patet ex textu noſtro *cap. quoniam diſt.*69.*cap. Abbates de privileg. lib.* 6. Et evincatur quod privilegium clauſum in corpore juris, nunquam cenſeatur comprehenſum in derogatione, ſed opus ſit, ut de illo efficiatur expreſſa mentio, ut tradunt Baſilius Pontius *de matrim. lib.*8.*cap.*19.*n.*16. Caſtrus Pulaus *tom.*1.*tract.*3.*diſp.*4.*puncto* 21.§.4.*n.*5. Suarez *de legib. lib.*8.*cap.*38.*n.*1. Salas *diſp.*17.*ſect.*14 *n.*73. Portel. *in dubiis regular.* verb. *privileg. n.*7. & 67. Sanchez *in opuſculo tom.* 2. *lib.* 7. *dubio* 19. *n.* 20. & cum 19. Doctoribus Diana *p.* 3. *tract.* 2. *reſ.* 1. ſequitur, ut Trid. *in dicto cap.* 10. *ſeſſ.* 23. per ſuam generalem revocationem, ibi: *Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis* non revocaverit juris antiqui ex textu noſtro diſpoſitionem, cum privilegium Abbatibus fuerit conceſſum *in Synodo* 17. *cap.* 14. ſed latè probat Hieronym. Zenedo *in quæſt. Canon. quæſt.* 1. *n.* 27. cum 20. Doctoribus decreta Concilii generalis non cenſeri derogata, niſi in ſpecie fiat eorum derogatio ergo.

Unde Marcellus Vulpelius *in praxi judiciali cap.*6.*n.*8. & 10. Heliſonius *in* 3.*p. tom.* 2. *quæſtione* 38.*art.*1. Layman. *lib.*5.*tract.*9. *n.* 1. & 2. Præpoſitus, Gavantus, Albinus, Molfeſius, Tamburinus, Zenardus, Venerus, Zerola, Lezana, Hibernus, Ugolinus, Zechius, Moſconus, & alii relati à Diana *dicta* 5. *p. reſ.* 93. in verſ. *ſed aliqui*, reſpondent ad declarationes adductas, & extantes pro prima ſententia, veluti ſi Abbates vellent ordines minores conferre ſicut ſuis ſubditis regularibus; *ita*, & alienis; non verò ſi id facerent cum licentia, & aſſenſu illorum, quibus ſubditi ſunt obtenta ad id ſpecialiter. † Et ad deciſionem jam relatam Seraphini, reſpondent Tyberius *de inſtruct. ordinand. cap.*7. *quæſt.*48. Tamburinus *tom.*2.*diſp.*2. *quæſt.*7. *n.*4. Dominos de Rota ibi loquutos fuiſſe, quando Abbates vellent conferre ordines minores ſine conſenſu Epiſcopi Diœceſani, non ſic præcedente eo; quia licèt Tridentinum *in dicto cap.* 10. aſſerat Abbatibus non licere, niſi ſuos ſubditos regulares, ordinare ex eo non ſequi, quod non poſſint ordinare alienos cum licentia ſuorum Epiſcoporum, ut patet *ex cap. fin. de temporib. ordin. lib.*6. qui ut obſervat gloſſa loquitur etiam de Abbatibus. Et confirmatur: nam ante Concilium Abbatibus non licebat, *ex dict. cap. Abbates de privileg. lib.* 6. ordinare, niſi ſuos ſubditos regulares, & etiam (quod hodie non poſſunt poſt Concilium *in dict. cap.* 10.) ſubditos laicos, in quibus juriſdictionem habebant, quaſi Epiſcopalem, & tamen hoc non obſtante, ordinabant ſubditos alienos de licentia ſuorum Prælatorum, ut docet gloſſa *in dicto c. quoniam diſt.* 69. verb. *monaſterium*, & ibi Turrecremata *n.* 9. Lapus *alleg.*138. cum aliis communiter; & ſic de jure, imò & abſque eo, quod obſtent Trid. & alia, quæ adducit in *Bullario*, verb. *Abbas poſtquam, in fine*, videtur bene ſuſtineri prædictam opinionem, dum a Pontifice aliter declaratum non fuerit. 5 6

7 Sed cum jam anno præterito 1641. *die* 23. *Novemb.* Sacra congregatio enim Cardinalium Concil. Trid interpretum facta remiſſione per ipſum Dianam dicti dubii cum fundamentis utriuſque ſententiæ diverſorum Doctorum eadem Sacra Congregatio, facto verbo cum ſanctiſſ. D. noſtro Urbano VII. partem negativam, & contra Abbates determinavit in verbis ſequentibus: *Utraque parte informante ore, & ſcriptis, ac rationibus hinc inde deductis maturè examinatis inhærendo deciſioni Rotæ Romanæ ſub die* 27. *Aprilis* 1592. *coram Bonæ memoriæ Cardinali Seraphino de ordine felicis Recordat. Clem. VIII. facta, necnon declarationibus eiſdem Sanctæ Congregationis dictæ deciſioni conformibus ſubſequutis cenſuit, improbata opinione contraria, Abbates regulares benedictos ejuſdem Congregationis Caſſinenſis, ſeu alterius Congregationis, vel ordinis, aut inſtituti habentes etiam jura Epiſcopalia, ſeu quaſi Epiſcopalia, uſumque Mitræ, Baculi; & benedicendi, ac facultatem primam Tonſuram, & minores ordines conferendi, non poſſe in dictam primam tonſuram, nec alios ordines minores, niſi ſuis ſubditis regularibus conferre non autem regularibus alterius congregationis, ordinis, vel inſtituti, etiam ſi habeant litteras dimiſſorias ſuorum Regularium, & conſenſum ordinariorum, intra quarum Diœceſum fines ipſi regulares ordinandi exiſtunt, & multominus perſonis ſecularibus, etiam habentibus litteras dimiſſorias à ſuis Ordinariis*; quam refert idem

Digitized by Google

idem Diana *p. 7. tract. 11. miſcel. reſ. 42.* in verſ. *die 23.*

8 Imò eadem declaratio etiam inhibuit Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Prælatis inferioribus, tam ſecularibus, quam regularibus, ut in futurum concedere non audeant ſupradictas litteras dimiſſorias hujuſmodi Abbatibus directas, nec ab iſtis recipi; quod ſi ſecus fiat, tam concedentes, quàm ordinantes à collatione ordinum ſuſpenſi remaneant, præter alias pœnas arbitrio ejuſdem Congregationis reſervatas: & refert idem Diana *in verſ. quam*, quod eam declarationem ad ſe delatam approbavit Sanctis D. N. *die 17. Januarii* 1642. & quod inviolabiliter obſervari juſſit; & ſic concludit Diana ex his corruere ea, quæ noviſſimè docuit P. Leo *de cenſ. reſ. 8. n. 18. & ſeq.* excuſans eum; eo quod non potuerit videre dictam declarationem.

9 Ad ſecundum punctum præſentis dubii, an Abbas ordinans regulares non ſubditos, aut laicos, ſic ordinatus debeat iterum ordinari de jure antiquo noſtri textus; imò juxta opinionem relatam circa intelligentiam *dicti cap. 10. Trid. ſeſſ. 23.* ante præfatam declarationem ſub judice nimis erat ex jam adductis hic, & in *dicta quaſt. 1.* fundamentis ad utramque partem ibi relatis. Itaque benè, & optimè agitans Pater Jacobus Granadus *de Sacrament. in 3. p. D. Thomæ, cont. 9. tract. 1. diſp. 6. n. 2. & tract. 1. de Sacram. in genere diſp. 4.* poſtquam dixerit quod ſi opinio ſit probabilis ad utramque partem circa receptionem Sacramenti Ordinis Sacri, aut cæterorum Sacramentorum validè, & ritè receptorum, ſeu è contra invalidè, & nulliter: tunc ſine dubio debeant ſub conditione reiterari, ne cederet in notabile detrimentum fidelium. † Sed hoc dictum temperat in reliquis or-
10 dinibus minoribus, dicens, ut non obligaret ſic recipientem, ad eos reiterandum, etiam ſub conditione, quia iſti ordines non ſunt ita neceſſarii, ut per Sacerdotalem poteſtatem ſuppleri non poſſint munera, propter quæ inſtituta ſunt; & quia propterea non habent aliquem actum omnino neceſſarium ad ſalutem fidelium, aut defectu cujus proveniat Eccleſiæ notabile damnum, cum aliunde homo ſit ordinatus juxta probabilem opinionem; ex quo prudenter ſibi poſſet perſuadere ordinem fuiſſe validum: ſic in terminis, cujus dictum adſtruitur ex dictis jam *ſuprà*, & *ſub dicta quaſt. 1.* nempe ut non obſtante privilegii hujus revocatione per Trid. in *dicto cap. 10.* ſi aliquis ſubditus ſecularis ordinaretur à ſupradictis Abbatibus, valeret quidem ordinatio; eſſet enim tantum illicita; non verò invalida, & conferret ordinatis characterem, non autem uſum ordinis, ut dicunt Sanchez *in opuſculo tom. 2. lib. 7. c. 1. dub. 19. n. 17.* Tamburinus *de jure Abbatum tom. 2. diſp. 2. q. 8. num. 1.* & alii relati ſupra *in locis citatis*, quos de novo refert Diana *dicto tract. 13 p. 5. reſ. 93.* ſub verſ. *quoad ſecundam*, legendos, ubi etiam adducit alios plures pro contraria ſententia; ſed demùm ibi adducit claram determinationem Sacræ Congregationis ſub ſequentibus verbis: *Quidam laicus, annis elapſis, primam Tonſuram ſuſcepit, & ordines minores ab Abbate Caſinienſi ejus in temporalibus, & Spiritualibus Superiore, credens illam habere poteſtatem, (ſed cum ſit contra diſpoſitionem dicti c. 10. Trid. ſeſſ. 23.) dubitatum fuit, an iſte indigeat diſpenſatione, vel neceſſe habeat, cupiens eſſe Clericus, ordinari iterum ad dictos ordines, tanquam nulliter ei collator. Et Congregatio Concilii ſic reſpondit, indiget diſpenſatione, ſed non neceſſe, ut iterum ordinetur.* Quam declarationem afferunt etiam Marçilla *lib. 2. tit. 11. c. 10. litt. L.* Gallemart. *in declar. Concilii, dict. ſeſſ. 23. c. 10. n. 1.* de qua etiam mentionem facit Præpoſitus *dicta quæſt. unica de Sacram. Ordin. dub. 13. num. 127.*

Et prædictam etiam opinionem docent Bonacina *in additionib. tom. 2. diſp. 3.* poſt tractatum de electione Summi Pontificis, ex eo, quia collatio minorum ordinum, non eſt actus juriſdictionis præcisè, ſed eſt functio Sacerdotalis officii: ſic probans ex textu noſtro; & addit quod in Concilio Trid. & in juribus antiquis, non irritatur collatio ordinum aliter facta, nec utuntur verbo *non poteſt*. Sed verb. *non licet*. Quæ loquendi forma prohibet collationem ordinum, ſed non irritat aliter factam; imò & Joannes Præpoſitus *in dicto cap. quoniam diſt. 49. num. 5.* & Lapus *alleg. 138.* in terminis ſic docet aſſerendo quoſdam laicos non ſubditos ordinatos ab Abbate Benedictino Characterem ordinum minorum recepiſſe, & validè fuiſſe ordinatos; licet illicitè. 11

Unde cum eis, & cum Diana dico quod, ſi non extaret declaratio Eminentiſſ. Cardinal. *ſuprà* relata de anno 1641. approbata ab Urbano Papa VIII. judicarem pro hac opinione in puncto juris; & quod non eſſet contra mentem, aut citra prædicti *cap. 10. Trid.* ut etiam tenet idem Diana *dicta reſ. 93. in fine*, quidquid in contrarium de hoc puncto de reiteratione ordinis, tenerent Suarez *de religione tom. 4. lib. 2. cap. 29. n. 8.* Laurentius de Peyrinis *de Prælatorum regular. tom. 2. q. 3. c. 7. n. 23.* & alii, quia ut ait Felinus *in cap. cum te de reſcriptis n. 8.* etſi Abbates non poſſint ordinare alienos ſubditos ex defectu juriſdictionis, ſed non quoad habitum ex defectu poteſtatis: & ſic quando illis tribuitur juriſdictio concurrit utraque poteſtas requiſita ad collationem ordinum, cum aſſerat poſſe Abbates ordinare alienos ſubditos ex licentia proprii Epiſcopi. 12

Addo verò cum Barboſa *in Bullario*, verbo *Abbas*, *ſic ceſſante Sanctam Congreg. Concilii ſub die 8. Maij* 1627. quod ſi Abbates, ceſſante privilegio, ac etiam benedictione, aliquem tonſuraverint; ille talis debeat denuo tonſurari quæ declaratio ut ex ſe videtur, non impugnat jam de jure adducta, cum loquatur in alio caſu diverſo. 13

Ad tertiam quæſtionis partem, an Abbates infulati, poſſint conferre ordines Laicis non ſibi ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat, ſatis, & abundè reſponſum leges ex adductis *ſub dicta quaſt. 1. & ſub hac 2. à num. 1.* 14

Ad quartam quæſtionis partem, an Abbates conferentes Tonſuram, vel minores aliis, quàm ſuis ſubditis regularibus, incurrant Tonſuram? Et in hoc puncto, non attenta relata declaratione approbata ab Urb. VIII. anno 1641. & 42. loquentes de jure, & juxta mentem Concilii Trid. Doctores diſcordare: nam Sayrus *de cenſ. lib. 4. c. 13. n. 5.* pro affirmativa alloquitur ex *d. c. 10. Trid. ſeſſ. 23.* dicens quod Abbas etiam regularis ſubditis Laicis Tonſuram, aut minores ordines conferens, aut eiſdem litteras dimiſſorias, ut ab aliis ordinentur ab officio, & beneficio per annum ipſo jure ſuſpenſus ſit. Sed verius eſt ut ſic ordines minores conferens nullam per Trid. *in dict. c. 10.* contrahat ſuſpenſionem, cum tantum Tridentin. loquatur non de Abbatibus ordinantibus, ſed de concedentibus 15

16 dimiſſorias,ut alii ordinent, † excepto caſu,quando Sedes Epiſcopalis per annum vacavit,ut conſtat ex verbis finalibus ejuſdem c.10. docent Bonacina *de cenſur. diſpu. 3. puncto ultimo,num.12.* idem videndus *tom. 3. diſp. 3. quæſt. 1. puncto 11.*
17 *n. 4.* Diana *p. 5. tract. 10. de ſuſpenſione reſ. 42.* † Et de pœna,quam hodie incurrunt, tam ordinantes, quàm ordinati dixi *ſupra* in verſ. *imò* deciſum jam *in dict.declaratione* anni 42.approbata ab Urbano VIII. Et quia noviſſimè Brunus *p. 2. tract. 7. cap. 3. de privilegiis Regul.* agit de quæſtione, *An Abbates non Benedicti, poſſint conferre primam Tonſuram,& ordines minores ſibi non ſubditis:* ubi diſtinguens inter iſtos Abbates non Benedictos, quia Epiſcopus recuſavit,& alios, & referens omnia ab eo tradita, Diana *part. 11. tract. 2. reſ. 30.* cum aliis, quæ ex dictis, & dicendis *ſub. quæſt. ſeq.* clareſcunt; ideò ad eos te remitto, &c.

QUÆSTIO III.

An Abbates Benedictini, aut alii, attento Concilii Trident. decreto, ſeſſ. 23. c. 10. taliter non poſſent dimiſſorias concedere ſuis ſubditis,ut eas concedentes in omni eventu incurrerent ſuſpenſionem, aut alias pœnas? An Novitii poſſint ſuſcipere ordines minores à ſuis Abbatibus regularibus? Et an Abbates conferentes ordines minores Novitiis, incidant in ſuſpenſionem? Et quid ſi concedant dimiſſorias Novitio? An aliqui Abbates poſſint hodie ſuis ſubditis conferre ordines majores? An Monachi Benedictini, incurrant ſuſpenſionem, ſi non utantur habitu præſcripto, in Clementina 1. §. ſi quis autem, de ſtatu Monachorum?

SUMMARIUM.

1 *Abbas quantumcumque exemptus, non poteſt Clericis ſecularibus dimiſſorias concedere, ſed tantum ſuis ſubditis regularibus aliter quid numero 4. in Abbatia nullius Diœceſis.*

2 *Dimiſſoriarum conceſſio, & ordinatio pari paſſu ambulant.*

4 *Declarationes duæ contrariæ circa ſuſpenſionem illatam, & revocatam Abbati dimiſſorias concedenti.*

5 *Dimiſſorias poſſunt concedere pro ſuis ſubditis regularibus ſuperiores ad Epiſcopum, in cujus territorio exiſtunt, & ad quemcumque alium, caſu, quo ordinarius ordines non faciat, dum ordinandus ab Epiſcopo ordinante, examinetur, n. 6.*

7 *Dimiſſoria conceſſa à ſuperioribus regularibus pro ordinandis ſubditis, debent continere cauſam abſentiæ proprii Epiſcopi. Et quare ordinationes non faciat, ut aliis dirigantur Epiſcopis; aliter eum puniuntur in officio, & in voto.*

8 *Examen Religioſi ordinandi in minoribus fit ab Abbate, qui eum ordinare poterat; ſicut in majoribus ordinibus, & n. 13.*

9 *Epiſcopi viciniores queunt ordines conferre ſubditis ſecularibus Abbatum, & aliorum inferiorum nullius Diœceſis.*

10 *Abbates concedentes dimiſſorias pro ſuis ſubditis ſecularibus, quam incurrant ſuſpenſionem.*

11 *Dimiſſorias concedere nequeunt Capitula Canonicorum; etſi territorium habeant immemorialem poſſeſſionem, & ſint judices ordinarii.*

12 *Interſtitia poſſunt diſpenſari ab Abbatibus in omnibus caſibus, in quibus poſſunt conferre ordines ſuis ſubditis regularibus.*

14 *Dimiſſorias pro Novitiis ordinandis, verius eſt, ut nequeant Abbates concedere, niſi ſpeciali privilegio,* n. 15. 16. & 17.

16 *Novitius, pendente anno approbationis, non habetur pro ſubdito quoad ordines ſuſcipiendos.*

18 *Abbates de facto ordinantes ſuos Novitios, nullam incurrunt ſuſpenſionem, ſed bene irregularitatem; ut* n. 19.

20 *Abbates dimiſſorias concedentes Novitiis, incurrunt ſuſpenſionem, utpotè eam incurrunt concedentes Monachis non ſubditis. Ubi quid de Novitio jam tonſurato,* n. 21.

21 *Novitius Tonſuratus, reputatur adhuc Clericus ſæcularis.*

22 *Abbates nequeunt conferre ordines ſacros ſubditis ſuis, quos, nec juvat privilegium Innocent. VIII. Abbati Ciſtercienſi.* à numero 23.

23 *Abbas Ciſtercien. & quatuor primi Coabbates jam non poſſunt conferre Subdiaconatum ex privilegio Innocent. VIII. ſuis ſubditis ut expenditur,* num. ſequentib.

28 *Privilegium Innocent. VIII. conceſſum Abbati Ciſtercienſi, & Coabbatibus quatuor, ſi hodie duraret, qualiter deberet practicari; eſt tamen revocatum, ut* n. 29.

30 *Papa poteſt Abbati cuilibet concedere facultatem ordinandi, etiam Presbyteratus ſuos ſubditos.*

31 *Abbates Benedictini debent uti habitu præſcripto* in Clementina 1. §. ſi quis de ſtatu Monachorum, *ſub pœna ſuſpenſionis, ut* num. 32.

33 *Abbas ſubditum nulliter profeſſum, non ordinet. Validè, & ſine licentia ordinans non ſubditum incurrit ſuſpenſionem.*

AD primam difficultatis partem video Riccium *collect. 1256. ad c. 10. dicti Tridentin. ſeſſ. 23. de Reformat.* docet ex Seraphino *deciſione 985. part. 1.* quod Abbas quantumcumque exemptus, non poteſt litteras dimiſſorias Clericis ſecularibus, ut ordinentur concedere, ſed regularibus tantum ſibi ſubjectis, ut tenuit etiam Rota 27. *Aprilis* 1592. coram Seraphino. † Et præſtat 2 rationem; quia conceſſio dimiſſorialium, & ordinatio pari paſſu ambulant ex Villalva *deciſ. 13.* ſed ipſe Riccius *in princ. dict. collect.* ait non licere Abbati cuiquam, qui regularis ſibi ſubditus, non ſit Tonſuram, vel minores ordines conferre, ergo; ſed de jure ex dictis ſupra *ſub q. 1. & 2.* tu cogita, verùm pro Riccio, videntur tenere Barboſa *in dict. cap. 10. Trid. n. 10.* Miranda, Emanuel Rodriguez

Google

driguez, & Azor. *inſtit.moral.part.2.lib.3.cap.49.*
3 *quæſt.*3.† Quod ampliat Sellius *in ſelectis Canon.*
*cap.*19.*n.*32. etiam ſi probetur Abbatiam eſſe
nullius Diœceſis, teſtans ita fuiſſe deciſum, *in*
Theatin. 10. *Septem.* 1621.
4 Video tamen noviſſimè aliam declarationem,
ſub die 18. *Junii* 1632. ad ſuplicationem Carthu-
ſiani Ordinis reſcribentem Priori Monaſterii S.
Stephani de Buſco, ut refert Eminent. Gyptiue,
adducit idem Barboſa *in Bullario*, verb. *Abbas con-*
cedere, qua cenſuit Sacre Congregetio revocan-
dam, & tollendam eſſe; prout revocavit ſuſpen-
ſionem, per quam prædicto Priori Carthuſienſi
Monaſterii S. Stephani de Buſco ab eadem prohi-
bitum fuit ſub die 21. Febrarii 1631. concedere
litteras dimiſſorielea ad ordines ſubditia propriis
ſæcularibus, uti etiem edducit, *in collect.* 1. *de-*
cıſ. verb. *Abbas.*
5 Hinc infertur poſſe Superiores regulares ſuis
ſubditis; item regnlaribus, quibus prædıti que-
litatibus requiſitis, ordines ſuſcipere, voluerint
litteras dimiſſorias concedere ed Epiſcopum ta-
men Diœceſanum; nempe illius Monaſterii, in
cujus familia ab iis ad quos pertinet irregularis po-
ſitus fuerit; etſi ordinarius abſuerit, vel non eſſet
habiturus Ordinationes ad quemcumque alium
6 Epiſcopum, † dum tamen ab eo Epiſcopo, qui
ordines contulerit, examinetur quoed doctrinam,
& dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtrie
conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo
Epiſcopus Diœceſanus, vel abſuturus, vel nul-
las ordinationes habiturus eſſet: ſic multi citati
per Barboſam, *de poteſtate Epiſcopi part*,2. *alleg.*7.
*n.*18. Campanillus *in diverſ.juris Canon. Rub.*12.
*cap.*13.*n.*37. Molſeſius *in ſumma Theologiæ mo-*
*ralis tract.*2.*cap.*2. *n.*23. Barboſa *in dict. cap.*10.
7 *Trid.n.*11.† Qui etiam dicunt, quod ſi ſuperio-
ribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente,
vel ordinationes non habente litteræ dimiſſoriæ
darentur in iis utique hujuſmodi cauſa ebſentiæ
Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non
habendarum, exprimenda ſit; ſic ut qui non ſece-
rint officii, & Dignatetis, ſeu adminiſtrationis, ac
vocis activæ, & paſſivæ privationem, ac alias
pœnas incurrunt, ut decrevit ſacra Congreg.
Epiſcopor. & Regul. *ſub die* 15. *Martii* 1596.
8 Notat Navarrus *conſ.*13.*alias* 14.*in novis de pri-*
vileg. quem refert Barboſa *hic ſub n.*3.& *in paſto-*
*rali part.*2.*alleg.*3. *num.*7. idem tenens, quod ex
quo per Trident. *in dict. cap.*10. Abbates poſſunt
quicumque exempti Tonſuram, & minores Ordi-
nes conferre regularibus ſuis ſubditis, tum regu-
lares ſubditi non ab Epiſcopis, ſed Abbatibus
examinandi ſunt; quia Concil. Trident. *ſeſſ.*25. *de*
*reformat.cap.*12. de ſolis ordinibus ſecris eſt intel-
ligendum.
9 Secundò notant Sel. *dict.cap.*19. *In ſelectis Ca-*
*non.num.*23.& Barboſa *in dicta cap.* 10. *Trid. n.*9,
ut liceat Epiſcopis vicinioribus ſine conſenſu, ſeu
litteris teſtimonialibus Abbatum & eliorum inſa-
riorum, conſerre Ordines ſubditis ſecularibus
ipſorum Abbatum, & aliorum inferiorum nullius
Diœceſis: & ſic deciſum referunt *ſub die* 22. *Fe-*
10 *bruar.* 1631. † Itaque ut reſolvas quam ſuſpen-
ſionem, aut pœnam incurrant Abbates conceden-
tes litteras dimiſſorias ſubditis ſuia ſecularibus,
aut regularibus, poteris abundè, & in praxi col-
ligere ea declaratione quam retuli *ſupra quæſt.* 2,
in verſ. *ſed cum jam*, & *in verſ. imò de anno* 1642.
Et videbis *ſupra n*, 4. verſ. *vides*, ubi aliter vide,
tur declaratum ex quadem ſpeciali decleratione
ibi edducta.
Tertiò notandum eſt Capitule Canonicorum 11
non poſſe dimiſſorias concedere *ex prædict. cap.*10.
Trid. etiam ſi territorium habent diſtinctum, &
exemptum ob immemorielem poſſeſſionem, &
ſint Judices Ordinarii, ut tredit deciſum Sellius
*dict.cap.*19.*ſelect.Canon.*5. *Junii* 1575. ſed docent
Stephanus Gratianus *diſcept.forenſ. cap.*112. Cam-
pen. *in diverſ.Juris Canon.Rub.*9. *cap.*8. *n.*4. Gri-
lenzon.*conſ.*142. *n.* 28.& 30. Ciarlin. *quæſt.forenſ.*
*lib.*1.*cap.*46. *n.*19. Barboſe *in dict. cap.* 10. *n.* 14.
& *in paſtor. p.*2. *alleg.* 7. *n.*8. non intrare diſpoſi-
tionem prædicti decreti contra Capitulum ordi-
narium, privativè ad Epiſcopum jus habentem
viſitandi, & congregandi Synodum, ut compro-
batur ea dictis ſupra *ſub cap.* 11. *de temporib. or-*
din. & inſra *lib.* 3. *de cap. ſede vac.*
Quartò notandum eſt, ut in omni caſu, quo 12
prædictis Abbatibus, licèt primam Tonſurem, &
minores ordines dare & conferre ſuis ſubditis re-
gularibus, illia etiam licitum ſit in interſtitiis diſ-
penſare, ut tradunt Sorb. *in compend. mendic.* ver-
bo *Ordines ſacri* verſ. *quando vero Abbates*, Cam-
panil. *in diverſ.juris Canon. Rub.*12. *cap.*13.*n.*42.
Barboſa *in paſtorali p.*2. *cap.* 18. *n.* 3. *in fine*, &
*alleg.*3. *n.* 6. & 7. † qui etiam *de jure Eccleſiaſt.* 13
part. 1.*cap.*17. *n.*69. addit cum Navarro *conſ.* 13.
alias 14. *in novis*, *ſub tit.de privileg.* tunc non
eſſe examinendos regulares ſubditos ab Epiſcopis,
ſed ab Abbatibus, non obſtante Concilii Trid.
diſpoſitione; & tenet Barboſa hoc idem hic etiam
cum Miranda *ſub n.* 3. *in fine*, alia tradit Barboſa
hic ſub n. 4. jam ſupra eaplicate *q.*1. & 2. idem
in Trid. *n.*4.
Ad ſecundam quæſtionis partem, an Novitii 14
poſſint recipere ordines minores à ſuis Abbati-
bus regularibus: in quo puncto Suarez *de reli-*
*gion. tract.*8.*lib.*2. *cap.*29.*n.*12. affirmetivam per-
tem ſequitur per gloſſam *convaluerint in cap. Ab-*
*bates de privileg.lib.*6. ubi refert eam eapreſsè te-
nere Rebuffum *in praxi part.* 1.*tit.de Cler.n.*18.† 15
Unde bene potuerunt affirmare Sanchez *in præ-*
*cepta Decalogi tom.*2.*lib.* 6. *cap.* 10. *in fine*, Joan.
Baptiſta Tyber. *inſtruct.pro ordinan. cap.*7. *q.* 50.
Bartholom. de Bechis *in praxi obſervanda in ad-*
mittendis ad religionis ſtatum diſp. 11. *q.* 8
*n.*3. verſ. *ſi verò.* Tamburinus *de jure tam.* 2. *diſp.*
2.*q.*27.*n.*2. poiſe ſuperiores regulares qui habue-
rint ſpeciale privilegium concedendi ſuis Mona-
chis litteras dimiſſorias ad quemcumque Epiſco-
pum; licèt in illo non eaprimatur concedere
etiam ſuis Novitiis, ut à quocumque Epiſcopo
ordinetur, ſicut cæteris Monachis profeſſis.
Tamen in dubio noſtro dicendum eſt Abba- 16
tes ea facultate non gaudere; præcipuè at-
tenta diſpoſitione Concilii *in dicto cap.* 10.
*ſeſſ.*23. cum Novitius non poſſit ſtrictè appellari
regularis; eo maximè, quia pendente probationis
anno, non habetur quoad ordines ſuſcipiendos
pro ſubdito Prælati religionis, juxta aliqua, quæ
dixi *ſub tit. de temporib. ordin.* & ibi, *ſub cap.* 11.
† Nec obſtat caſus adductus *n. præced.* in verſ. *unde*, 17
quie loquitur in dimiſſoriis, nec quod Novitii gau-
dent privilegiis Regularium ex hia, quæ dixi *ſub*
*cap.*1.*de fora camp.* & reſolvunt Molina *de Juſtit.*
*tract.*2.*diſp.*138. verſ. *præter hos*, Azor. *inſtit. mor.*
*p.*1.*lib.*12.*c.*2.*q.*2. Barboſa *in tract.de appellativa*
verborum utriuſque juris ſignif.appellat. 231. *n.*16.
quia eſt favor, qui duret, dum novitius eſt; alias

ſi exeat à religione,non item; quod non eſt ſimile dictum de noſtro caſu; eo quod ſi reciperet illos ordines, dum eſſe novitius, ſi fortè exiret,adhuc maneret in ſeculo ordinatus contra diſpoſitionem *dict. cap.* 10. *Trid.* docet etiam Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. dict. cap.* 17. *n.* 70. *in dicto cap.* 10. *Trid.* cum aliis *n.* 3.

18 Ad tertiam quæſtionis partem, quæ dependet à præcedenti, videtur reſponderi, quod Abbates regulares ſuis Novitiis nequeant ordines minores conferre: tamen ſi de facto contulerint, non maneant ob id ſuſpenſi; quia in iſto caſu non adeſt impoſita pœna expreſſa *in dict. cap.* 10. *Trid.* nec alibi: & ſic Sayrus *de cenſuris lib.* 4. *cap.* 13. *n.* 5. Henriquez *lib.* 13. *cap.* 38. *n.* 2. *in gloſſa lit. A*, imò & Suarez *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 29. *n.* 12. gloſſa *in dicto cap. Abbates*, verb. *convaluerim de privileg. in* 6. dixit nec peccare, quod ſequi videtur Diana *part.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 42. verſ. *notandum*, contra Bonacinam aſſerentem peccare ſupra dictos Abbates ordinantes novitios,ſed non incurrere ſuſpenſionem, ut dixit *in tract. de cenſ. diſp* 3. *puncto ultim. n.* 12. videndum *tam.* 3.
19 *diſp.* 3. *quæſt.* 1. *puncto* 11. *n.* 9. † Sed ego ex dictis quibus patet,ut nequeant eos ordinare, cum prædicti Novitii reſpectu ſuorum Abbatum regularium, habeantur, tanquam alii regulares non ſubditi, quos non poſſunt ordinare obſtante verò Trid. intellectu juxta novam declarationem Urbani VIII. Pontif. anni præteriti 1642. quam retuli *ſub dict. quæſt.* 2. in dicto verſ. *ſed cum iam*, & dict. verſ. *imo & ſic*: in hac parte exiſtimo cum Majolo *de irregularit. lib.* 4. *cap.* 2. *n.* 11. Abbates qui ordinant prædictos novitios manere irregulares. Quod maximè verum amplector poſt dictam declarationem; etſi ex jam ſupra adductis non æquè ſecure, cum dixerim *ſub quæſt. præced.* pœnam de qua *in dict. cap.* 10. *Trid.* imponi Abbatibus dimiſſorias dantibus, modo ibi expoſito, non de ordinantibus, & ipſe Majolus, nec Bonacina relati loquendo, ut loquuntur de tempore anteriori ad dictam declarationem, videtur non admitti de jure.

20 Ex his infero ad quartam quæſtionis partem an Abbates concedendo dimiſſorias novitiis,incidant in ſuſpenſionem; quam determinare videtur Diana *dicta part.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 43. *in fine*, per rationem, & Doctores, quos ſupra adduxi *ſub verſ. ad ſecundam* verb. *unde*. Tamen cum ille caſus diſtinctus ſit à caſu principali,de quo in dubio agitato *in dicto verſ. ad ſecundam*, ideò exiſtimo prædictos Abbates concedentes dimiſſorias Novitiis, incurrere, juxta Concilii mentem in ſuſpenſionem utpote incurrunt eas concedentes Monachis non ſubditis,& apertius attenta dict. declaratione anni
21 1642. Urban. VIII. relata *in dicta q.* 2. † Quare benè docuit Bonacina *de cenſ. diſp.* 3. *punct. ultim. n.* 13. Abbatem concedentem Novitio dimiſſorias ad ſuſcipiendos ordines, incurrere ſuſpenſionem, ſi novitius clericali tonſura initiatus jam ſit; quia hujuſmodi clericus nondum eſt Religioſus, & in hac parte præſumitur & reputatur clericus ſecularis, & quoad ordines ſuſcipiendos habetur pro non ſubdito. Video illum non ſic abſolutè admittere, ſi Abbas concederet dimiſſorias Novitio ad primam Tonſuram, dicens probabiliter exiſtimare, ut non ligetur ſuſpenſione; quia Concilium tantum loquitur de his, qui dimiſſorias concedunt clericis ſecularibus; & quod novitius carens prima Tonſura,non dicitur clericus; præſertim ſecularis,ſed tu reſolves etiam in hoc ultimo ex adductis ſupra, & *dict. quæſt.* 1. & 2.

Ad quintam quæſtionis partem, an aliqui Ab- 22
bates poſſint hodie ſuis ſubditis ordines majores conferre. † Video Doctores diſcordantes, quorum aliqui negant, quòd poſſint ordines majores conferre,tum per revocationem Trid. *in dicto cap.* 10. *ſeſſ.* 23. *de reform.* tum ex dictis ſupra juxta Trid. intellectum *quæſt.* 1. & 2. Et hujus ſententiæ Doctores ſunt Coninch. Layman. Nugnus, Fornarius, & cum eis Candidus *tom.* 4. *diſquiſ.* 4. *art.* 3. *dubio* 20. qui aſſerunt Abbates Ciſtercienſes ſui ordinis
Monachis ſubdiaconatum conferre non poſſe. † 23
Et notanter quoddam privilegium conceſſum ab Innoc. VIII. *anno* 1489. ut Abbas Ciſter. & quatuor primi Coabbates poſſint ordines Subdiaconatus, & Diaconatus conferre, ille nimirum quibuſcumque totius Ordinis, iſti ſuorum Monaſteriorum Religioſis, revocatum eſſe per Trid. *in dict. cap.* dixerunt Vivaldus,& Chamerota, quos refert Diana *part.* 7. *tract.* 9. *miſcel. reſ.* 42. *circa finem*. Et quia noviſſimè Brunus *de privilegiis Regul. part.* 2. *tract.* 7. *c.* 1. *cum ſequent.* agit de hoc dubio, & poſt eum Diana *part.* 11. *tract.* 2. *reſ.* 17. *à verſ. nota*, quamplura adducens, ubi videbis; ideo tu nunc lege hic, & *à n. ſeq.* recolligo.

Sed adhuc durare tale privilegium docent Phi- 24
libertus Marquinus Novarienſ. *tract. de Sacram. Ordin. part.* 2. *c.* 13. *n.* 9. qui contra Vivaldum, & Charemotam, dicit eam revocationem non probari, imò eos improbabiliter illud aſſerere, cum conſtet ex praxi, quæ etiam hodie permanet, & Caramuel *in regula S. Benedicti cap.* 62. *n.* 1626. ait *Aſſerunt communiter Theologi neminem præter Epiſcopos poſſe conferre ordines ſacros, illos inquam quos majores dicimus; contrarium tamen probabilius eſt, legitima praxi confirmante: nam Abbati Ciſtercienſ. & quatuor primis Coabbatibus, ſic conceſſum refert*, ab Innoc. VIII. referens quod hoc privilegium eſt in praxi, taliter ut ſuſpenſi, qui ad majores ordines ab his Abbatibus fuerunt promoti; & quod prædictum privilegium citant Victoria teſtis oculatus, Navarrus, *conſ.* 13. *lib.* 15. *de privilegiis*, Rodrig. *de regul. tom.* 1. *quæſt.* 18. *art.* 3. & 4. & amplexus eſt prædictam ſententiam Joannes Baptiſta Tyberius *in inſtruct. ordin. cap.* 6. *quæſt.* 37.

Ego inquam, etſi Diana *ſupra* non decidat 25
punctum hoc cum illud remittat ad ſacram Congregationem, & loquatur in ea nempe reſolutione, in qua, ut ſupra adduxi *ſub quæſt.* 2. ex ſacra Congreg. declaratum, & ab Urbano VIII. confirmatum anno 1642. nempe ut omnibus Abbatibus prohibitum ſit ordines conferre minores, niſi ſuis ſubditis; imò & nec dimiſſorias, ut ab aliis Prælatis ordinentur; & nec ſub hac declaratione revocatio præfati privilegii Innocent. VIII. fiat, cum illud fuerit conceſſum illi Abbati Ciſtercii, & qua-
tuor primis Coabbatibus. † Tamen de jure, & ex re- 26
vocatione Concilii, & ultimo ex dicta declaratione approbata ab Urbano VIII. exiſtimo admodum illam revocationem pollere; quia ſi de Jure Abbates quicumque illi ſint, ordines majores ſuis ſubditis conferre non potuerunt, evenit ut licèt Concilii revocatio, & prædicta Urbani VIII. declaratio approbata, tantum loquantur de ordinibus minoribus, quos tantum hodie conferre poſſint ſuis ſubditis, quod præfatum Innocentii privilegium, quantumvis loquatur in caſu diverſo, ceſſarit etiam, cum multum exorbitet à praxi

ordinaria

27 ordinaria Eccleſiæ. † Et ſic cum Diana *part.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 35. tenent relati *in verſ. ſequenti*, & addit *in fine dicta reſ.* quod ſi quis tentaret uti privilegio *dict. Innocent. VIII.* non ſolum graviter delinqueret, ſed nihil faceret probans noſtram ſententiam cum Averſa, Layman. Navarro infra relatis ex doctrina Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. ubi dicitur quod unuſquiſque a proprio Epiſcopo ordinetur, & *in cap.* 12. in verſ. *nec ſine diligenti examine ordinentur, privilegiis quibuſcumque excluſis.*

28 Quod ſi prædictum Innocentii privilegium duraret adhuc, & ſequeremur ſententiam Caramuël. & aliorum, utique cum eo eſſe dicendum ut ex quo illis quatuor coabbatibus conceditur ut etiam illud privilegium, nomine Monaſteriorum ſuorum veniant intelligendæ filiationes omnes; & ob id extendat ad Monaſteria Coabbatum, quibus præſunt authoritate extraordinaria, eveniret ut ob nimiam extenſionem, & privilegii communicationem circa ordinandos ſubditos Religioſos ordine Subdiaconatus & Diaconatus læderetur nimis

29 diſpoſitio juris, & Concilii. † Verùm interminis contra Præpoſitum *in* 3 *p. de Sacram. Ordin. quæſt. unica dub.* 13. *n.* 225. Rodriguez *tom.* 1. *q. regular. quæſt.* 8. *art.* 4. Vaſquez *in* 3. *p. D. Thom. diſput.* 243. *c.* 9. *n.* 38. fundantes ſe *in dicto cap. Trid.* in quo nihil cavetur de privilegio revocando quoad ordines ſacros, docent revocatum eſſe illud privilegium Innocent. VIII. & alia ſimilia privilegia. Averſa *de Sacram. Ordin. quæſt.* 3. *ſect.* 3. Layman. *lib.* 5. *tract.* 9. *cap.* 9. *n.* 4. Diana *p.* 8. *tract.* 1. *ſub reſ.* 35. à verſ. *ſed an dicta*, & verſ. *verum*, & dicunt ex navarro quod quamvis à Gregor. XIII. poſt Tridentinum ſint confirmata privilegia Ciſterſ. tamen cum reſtrictione, dummodo non adverſentur Tridentino *in dicto cap.* 10. videbis adducta *q.* 4.

30 Sed non nego poſſe Papam talem concedere facultatem Abbati cuilibet ex præfatis, non ſolum ad eos ordines; imò, & ad Præsbyteratum ut patet ex his, quæ noto, & dico infra *ſub quæſt.* 4. cum ago de quæſtioibus, *An poſſit Pontifex ſimplici Præsbyterio concedere poteſtatem conferendi ordines ſacros.* Et noviſſimè ad dicta adjunges quæ repetit idem Diana *dict. p.* 11. *tract.* 2. *reſ.* 40. ubi *An Abbates Benedictini poſſint conferre Diaconatum, & Subdiaconatum ſubditis ſuis?* Ubi impugnat Bruoum affirmantem *p.* 2. *tract.* 2. *cap.* 3. *propoſit.* 15.

31 Ad quintam quæſtionis partem; etſi videatur contra noſtrum inſtitutum; quia tamen eſt de Abbate Benedictino: Reſpondeo Monachos Benedictinos incurrere ſuſpenſionem *dict. Clem.* 1. §. *ſi qui autem*, ſi non utantur habitu præſcripto; dum tamen utantur habitu ſibi prohibito per modum habitus Ordinarii, ut docent Suarez *de cenſuris diſp.* 31. *ſect. n.* 10. Bonacina *de cenſuris*

32 *diſp.* 3. *puncto ultim. n.* 14. † Sed Diana *p.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 44. notans ad prædictam cenſuram incurrendam requiri non ſolum culpam mortalem, ſed etiam præſumptionem; quia *in textu dict. Clem.* dicitur *portare præſumpſerint*; quod importat dolum, & temeritatem, excuſat verò ab ea non ſolum illum, qui cum inadvertentia hujus prohibitionis Clem. habitum in ipſa prohibitum deſert; verum etiam eum, qui ſcienter eo utitur ab breve tempus.

33 Pro complemento totius noſtræ quæſtionis poſſes nunc dubitare, an Abbas privilegium habens conferendi Tonſuram, & minores ordines, poſſit ei, qui re ipſa ſibi ſobditus non eſt; eo quod profeſſionem invalidè emiſerit, quem tamen ſubditum putat. Sed quia hoc dubium poteris diſſolvere ex jam ſupra adductis *in cap. quoad tranſlationem, hoc tit. quæſt.* 11, ideo in terminis breviter cum Bonacina *de Sacram. in novis editione diſp.* 8. *quæſt. unica punct.* 4. *ante punct.* 5. *num.* 30. dico ut ſicut Epiſcopus alieno ſubdito conferens primam Tonſuram, ſine licentia ſui Ordinarii in aliena, vel etiam in propria Diœceſi incurrit ſuſpenſionem *cap. fin. de tempor. ordin. lib.* 6. cum Ledeſma, Azorio Fornario, & Rebuffo, & ſic de Abbatibus, idem dixit ut Abbates, & alii quicumque exempti litteras dimiſſorias aliis quam ſuis ſubditis regularibus concedentes ſuſpenſioni ſubiaceant, ut alibi cum aliis agnoſcit pro quo faciunt *dicta de Epiſcopo dict. quæſt.* 11.

QUÆSTIO IV.

An ſimplex Sacerdos ex conceſſione Pontificia, poſſit conferre ordines minores? Et an Pontifex poſſit ante conſecrationem concedere ſimplici Sacerdoti, ut conferat minores, & majores ordines? Et an poſſit diſpenſare, ut ſimplex Sacerdos conferat ordinem Subdiaconatus, aut Diaconatus? Et quid ut poſſit aliis ordinem Præsbyteratus conferre? Et an poſſit dare facultatem ut Diaconus alium Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum ordinet? Et an Pontifex diſpenſare queat, ut fæmina initietur prima Tonſura? Et an irregulares poſſint ordinari prima Tonſura ſine diſpenſatione prævia?

SUMMARIUM.

1 *Gloſſa verbo* Abbati *textus noſtri expenditur*; num. 4.

2 *Sacerdos ſimplex ſecundùm plures nequit à Pontifice diſpenſari, ut conferat primam Tonſuram, & minores ordines, in praxi aliter*, n. 4. & 6.

3 *Cardinales Præsbyteri ſecundùm Adrianum, nequeunt ordines minores conferre, & quare, ſed contra*, n. 5.

6 *Ordines minores, etſi ſint Sacramenta, nihilominus ex facultate Papæ queant conferri à ſimplici Sacerdote.*

7 *Simplex Sacerdos poteſt ex commiſſione Summi Pontificis nondum conſecrati conferre ordines Diaconatus, & Subdiaconatus, etiam in ratione Sacramenti; & licèt videatur aliter*, numero 8. *confirmatur* à numero 9. 10. & 11. *ubi* n. 13. *qualiter contingat.*

8 *Diaconatus ordo non legitur collatus à ſimplici Sacerdote ex commiſſione Papæ de Subdiaconatu aliqua teſtimonia ſequuntur*, n 9. *ſed ab Abbatibus ſic ut* n. 12.

11 *Subdiaconatus ordo legitur collatus à quibuſdam Abbatibus indulto Pontificio,*

QUÆSTIO I.

An Abbates, qui ex textu noſtro poſſunt minores ordines conferre, propriè dicantur illi Rectores Eccleſiarum Parochialium, qui vulgò in Regno Galletiæ, & in aliis Regni partibus vocantur Abades, *ſeu illi, qui Dignitates in Eccleſiis Cathedralibus habent vel Dignitatem primam in Collegiatis, eo nomine nuncupati; ſeu illi, qui apud nos Hiſp. ſunt Abbas S. Iſidori Legion. Abbas* de Alcala la Real, *Abbas* de Ronçes Valles, *Abbas* de Arbas, *& alii hujus generis, ſeu illi, qui ſunt Abbates, Præpoſiti religionum Monachalium, ut S. Benedicti, S. Baſilii, S. Bernardi, aut Abbas Præmonſtraten. Et nunquid deciſio textus noſtri porrigatur ad Priores Eccleſiaſticos conventuum ordinum militarium Divi Jacobi, Divi Joannis Alcantaræ, aut Calatravæ, aut ad alios hujus generis conſiſtentes in aliis Regnis ultra hos Caſtellæ.*

SUMMARIUM.

1 *Abbates quidam dicuntur ſeculares, quidam regulares, Primi in quotuplici differentia,* n. 3. 4. 5. 6.

2 *Abbates ſæculares ſunt, qui obtinent beneficia Eccleſiaſtica cum titulo Abbatia.*

6 *Abbatii nomine raro condecorantur Clerici ſæculares.*

7 *Abbates Regulares ſunt in multiplici differentia &* n. 8. *qualiter ſuos ſubditos ordinent* num. ſeqq. & fin.

9 *Abbas vocatus Generalis inter regulares, fuit electus; eo quod ipſi ipſorumque Prælati fuerunt exempti à juriſdictione ordinaria.*

10 *Abbas Generalis ſubeſt Papæ.*

11 *Abbates quidam regulares ſuperiores aliis vocantur, cum habeant juriſdictionem Epiſcopalem, & aliquando exercent temporalem.*

12 *Abbates plures ex Apoſtolica ſedis privilegio habent privilegia Epiſcopalia, ut Mitra, Baculi, & jus benedicendi in abſentia, Epiſcopi.*

13 *Abbas, etſi potiatur uſu Mitra, nequittamen benedicere more Epiſcoporum per viam.*

14 *Abbas qui habet jus ferendi Pontificalia, præfert aliis.*

15 *Abbas in proceſſionibus extra ſuam Eccleſiam, nequit uti Mitra, & Baculo, nec Baldachino,* n. 16.

17 *Abbates dicuntur habere, præter inſigna Epiſcoporum uſum Pontificalium, potius ad decorem ſuarum Eccleſiarum.*

18 *Abbas ex conſuetudine poteſt benedicere ſacras veſtes, & Pallas altaris, & omnia ſacra, ſi potiatur Apoſtolico privilegio, exceptis iis quibus unctio requiritur, niſi aliter appareat ex indulto,* n. 9.

20 *Abbates abſque privilegio Papæ, nequeunt conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia necnon altaria, lapides, & campanas, &c.*

21 *Abbas poteſtatem habens exercendi Epiſcopalia nequit Chriſma, conferre nec ſacros ordines.*

22 *Abbas qualiter ordines minores poſſit conferre ſubditis ſuis tantum, etiam Laicis,* n. 23. *quid hodie,* n. 25.

24 *Abbas, etſi Tonſuram ſubjectis Epiſcopi conferre, & minores ordines poſſet, hodie ex Trid. non item, niſi regularibus* numero 25.

26 *Abbas ordinando in minoribus ſubditos Epiſcopi; etſi illicite, non tamen nulliter, ut* numero 27.

27 *Abbates num cum dimiſſoriis poſſint ordinare ſubditos alienos ſaeculares, vel regulares,* n. 28.

29 *Abbas non benedictus queit minores ordines ſuis ſubditis conferre.*

30 *Abbas nullius Diœceſis poteſt conferre ordines minores in ea, ſicut ſi ſit intra Diœceſim alterius.*

AD primam quæſtionis partem, ut reſpon- 1
deam, promittendum duxi dicere quod
Abbates quidam dicuntur ſæculares; quidam vero regulares, juxta gloſſam & Doctores *in cap. cum ad Monaſterium de ſtatu Clericor. & in cap. tranſmiſſa* verb. *Abbatis de renunciat.* Mendez de Caſtro *in praxi Luſitan. p. 2. lib. 2. cap. 1. num. 20.* cum Barboſa, Flamin. Pariſius *de reſign. benefic. lib. 2, quæſt. 1. n. 68.* Ojeda *de imcompatibilit. benef. p. 1. cap. 5. n. 2.* Rebuffus *in praxi tit. ſecularia beneficia quotupl. num. 5.* Joannes Selva *in tract. de benefic. p. 1. cap. 5. num. 2.*

Itaque dicendum eſt Abbates ſeculares eſſe 2
illos, qui beneficia Eccleſiaſtica obtinent cum titulo Abbatiæ *ex cap. cum de beneficio*, ubi gloſſa *in fine, de præb. lib. 6.* qui in multiplici ſtatu reperiuntur. † Nam quidam illorum ſunt qui in qui- 3
buſdam Eccleſiis cathedralibus inter cæteras Dignitates, locum habent, qui nec Pontificalibus inſignis utuntur, & nulli Canonicorum collegio præſunt, ſed tantum in choro, & comitiis locum aliquem Dignitatis obtinent; etſi antiquitùs primum in Collegiatis obtinerent, poſt quarum plurium reſumptionem incorporati ſunt inter alias Dignitates prædictarum Eccleſiarum Cathedralium. Etſi hodie in quolibet Hiſpaniæ Epiſcopatur minus conſervetur aliqua Eccleſia Collegiata, & in ſingulis, quæ extant, illa, qui primam in Capitulo, & choro ſedem habet, & prærogativam, appellatur Abbas, quorum aliqui in nonnullis Collegiatis habent paramenta, quaſi Epiſcopalia, ut Abbas *Lerma*, *Ampudia*, &c.

Alii inquam ſunt, qui non ſolùm in Clericos, 4
verùm etiam in Laicos, ſibi ſubjectos quaſi Epiſcopalem ſive Epiſcopalem juriſdictionem habent & exercent, ac pariter Pontificalia inſignia geſtant, nam utuntur Annullo, Mitra, & Baculo Doctorali, quorum Dignitas eſt Epiſcopali proxima, ex quorum numero apud nos ſunt Abbas D. Iſidori Legionen. Abbas *de Alcala la Real*, Abbas *de Ronçes Valles*, & alii.

Alii

Alii verò complures extant Abbates ſeculares
5 in Hiſpania, utpote Galletiæ, Portugaliæ, qui
cum ſint tantum plebani, ſive Eccleſiarum Paro-
chialium Rectores honorario *Abbatis* titulo paſ-
ſim decorantur, ut tangunt Abbas *in dicto cap.*
ex transmiſſa n. 5. de renunc. Barboſa *de Jure Ec-*
cleſ. p.1. cap. 17. n. 19. & Campanillus *in diverſ.*
Juris Canon. Rub. 7. cap. 6. n. 100. ait prædicto ti-
tulo, etiam Neapoli decorari cunctos digniores
Clericos, † addens quam rariſſimè reperiantur
6 Clerici ſeculares, quibus nomen *Abbatis* verè
competat, ſtrictè ſumpto vocabulo, & Barboſa
ſupra n. 20. *&* 21. ponit alios Abbates ſeculares,
qui vocantur Abbates Commendatarii, ex quo-
rum numero eſſe illos, quibus cum prohibitum
eſſet Abbatias regulares in titulum obtinere ea-
rum retentionem per viam perpetuæ commendæ
licitam effecerunt, referens ex multis prædictas
Abbatias cepiſſe commendari tempore Leonis IV
ut colligitur *ex c. qui plures 21. quæſt. 1.* quas poſtea
Clem. V. maximè exhorruit *in extravag. 2. de præb.*
& quod iterum fuerunt introductæ ab Urban. VI.
& Bonifacio IX. quas perpetuo ſequutus eſt
Paul. II. Venetus: & colligens plura de hac ma-
teria Tamburin. *de Jure Abbatum tom. 1. diſp. 4.* à
n. 1. dicit quod ex tunc uſque ad noſtra tempora
fuerunt, & ſunt valdè in uſu.

Regulares Abbates, ſunt etiam in multiplici
7 differentia, quorum alii ſunt Abbates ſolo nomi-
ne, qui regulares ſubditos ſub ſe non habent; vel
quia fortaſſis Monachi locum reliquerunt, vel
quia Monaſterium eſt alio translatum, vel alicui
ſeculari Clerico commendatum, qui titulares Ab-
bates vocantur, ac Pontificalibus inſignis utun-
tur de licentia tamen Abbatum localium, in quo-
rum Eccleſia ea exercere voluerint, qui etiam
geſtant inſignia Prælatorum, ſicut Abbates haben-
tes ſub ſe regulares ſubjectos, docent Abbas *conſ.*
301. *in quæſt. n. 1.* verſ. *nam Papa, lib. 1.* Tuſchus
tom. 1. lit. A, concluſ. 3. n. 21. Barboſa *de Jure*
Eccleſ. cap. 17. n. 24. qui dicit ut etiam habeant
ſuffragia & liberam vocem in Capitulis, quamvis
in alio Monaſterio ſub obedientia alterius Abba-
tis exiſtant.

8 Alii verò Abbates ſunt, qui ſub ſe tantum ha-
bent ſubditos regulares, quorum regimini, & gu-
bernationi præfecti ſunt, ut agnoſcunt Doctores
per textum *in dict. cap. cum ad Monaſterium* verſ.
Abbas, ibi: *Cui omnes, & in omnibus reverenter*
obediant, & *in cap. in ſingulis de ſtatu Monachor.*
† Et licèt olim iſtorum quilibet independenter ab
9 alio ſubditos ſui Monaſterii regeret; quia ſolis
Epiſcopis locorum ſubditi erant, juxta *cap. Ab-*
bates, cap. ad Monaſteria quæſt. 2. poſtea verò cum
ab Epiſcoporum obedientia Apoſtolicis privile-
giis ſe eximerent factum fuit, ut unum inter eos
caput conſtitueretur, qui vocatur Abbas Genera-
lis, & ſupremus in religione eorum, cui cæteri
prædicti Abbates locorum, ſive conventuales ap-
10 pellati ſubduntur, † quia etiam Abbas Generalis,
etſi nemini ſuæ religionis ſubdatur, ſubeſt tamen
Papæ; ſicut alii omnes ſeculi Prælati Eccleſiaſti-
ci: ſic Abbas Panormit. *in cap. ultimo num. 1. de*
regul. Barboſa *dict. cap. 17. num. 23.* per multa quæ
ſcribit *cap. 19. & in cap. 45.* Selva *de benef. p. 1. q. 2.*
n. 49. Flamin. Pariſius *de reſign. benef. lib. 7. q. 15.*
11 *n. 7.* † Alii verò ſunt, qui prædictorum majo-
ri Dignitate, & excellentia inſigniti, populum, &
territorium proprium habent, in quo Epiſcopa-
lem juriſdictionem, & aliquando temporalem
exercent, ac locorum Ordinarii dicuntur, ut affir-
mat Barboſa *dict. cap. 17. n. 22.* ubi exemplificat
in Abbatibus Caſſinenſibus, & Sanctæ Mariæ
Tremitanæ Congregationis Lateran. Inſulæ in
mari Adriatico, prope Theatinam Diœceſim Clu-
nianenſi Ripolen. ordinis Sancti Benedicti in Ca-
thalonia, Sancti Dioniſii Pariſienſis ejuſdem or-
dinis, & ex aliis.

Eſt igitur dicendum quod plurimi Abbates ha- 12
bent ex Apoſtolicæ ſedis privilegio inſignia Epiſ-
copalia (ſicut & alii Prælati inferiores Epiſcopis,
gloſſa *in cap. Abbates de privil. lib. 6.*) ſcilicet
uſum Mitræ, & Baculi Paſtoralis, ut patet *ex Apo-*
ſtolicæ eodem tit. nem & jus benedicendi in propriis
Eccleſiis, quæ ad eos pertinent pleno jure, poſt
Miſſarum ſolemnia, & Veſperas, & Matutinarum
officia tantum; non autem alibi, nec alio tempo-
re, niſi hoc ſpecialiter ſit eis ab Apoſtolica ſede
conceſſum *ex dict. c. Abbates*, & dummodo tamen
præſens non ſit Epiſcopus vel alius major Eccle-
ſiæ Prælatus, *cap denique 21. diſt. cap. miniſtrare*
26. quæſt. 6. cap. cum ad celebrandas de conſecrat.
diſt. 1. videndi Tamburin. *de Jure Abbat. tom. 2.*
diſp. 2. quæſt. 7. cum multis Barboſa *de officio Epiſ-*
copi p. 5. alleg. 93. n. 9. ſecundùm Lugdunenſ. im-
preſſionem; idem *de Jure Eccleſ. dict. cap. 17. à nu-*
mero 48. plura ſpecialia referens privilegia, qui
num. 51. † advertit quod licèt Abbas uſum Mitræ 13
& Baculi habeat, & ſolemniter benedicere poſſit;
nihilominus non poſſit dare privatam benedictio-
nem Epiſcoporum more per viam, ut reſpondit
Sacra Congreg. *in una nullius provinciæ Burgen.*
24. Auguſti 1609. *& n.* 52. ut quod nec Baculo
uti poſſit extra proprias Eccleſias, niſi ſpeciali-
ter privilegio ei indultum fuiſſet: *& n.* 55. refe-
rens plures Abbates, qui privilegio ſedis Apoſto-
licæ habent uſum Pontificalium prædictorum; &
n. 56. & 57. referens Abbates Generales quo-
rundam ordinum Monachalium, qui ex privilegio
Summorum Pontificum habent facultatem defe-
rendi Prælatorum regularium habitum; & quod
nonnulli Abbates Generales, poſſint etiam, præſen-
te Epiſcopo, Mozettam deferre ait *n.* 58. † quod 14
Abbas habens jus deferendi Pontificalia, præcedit
non habentem, † & declarans *n.* 59. ait ex Sacra 15
Congregatione Abbatem in proceſſionibus ex-
tra ſuam Eccleſiam, & conventum non poſſe
uti Mitra, & Baculo; non etiam ante ſe deferri
facere, & ex eadem Congreg. *in Tornacen. 2. Au-*
guſti 1631 † Et quod nec Abbatibus liceat uti 16
Baldachino, niſi illis, quibus ſpecialiter ſedes
Apoſtolica conceſſit, referens aliquas conceſſio-
nes factas.

Item per textum *in c. ut Apoſtolicæ de privileg.* 17
lib. 6. docent Abbas *in cap. inter Monaſterium in*
fine de re jud. Cardinalis Tuſchus *litt. A, con-*
cluſ. 9. n. 2. quod Abbates præter inſignia Epi-
ſcoporum, dicuntur habere uſum, & exercitium
Pontificalium, potius ad decorem ſuarum Eccle-
ſiarum, quam ad ſignificationem eorum, ad quæ
in Epiſcopo fuerunt inſtituta; & ex multis alia
adducens Barboſa, ait à *n.* 61. ut poſſint tales
Abbates benedicere paramenta, & ornamenta
Eccleſiarum ſibi tantum ſubjectarum, & ubi vige-
ret conſuetudo undecumque ad ſe venientia ſecus
è contra. † Et quod poteſt habita conſuetudine 18
benedicere ſacras veſtes, & Pallas altaris, non au-
tem ſine ea; item ut Abbas, qui eſt benedictus,
vel qui ex privilegio ſedis Apoſtolicæ habet, ut
Pontificalia exercere poſſit, poteſt omnia ſacra
benedicere

Digitized by Google

benedicere, illis exceptis, in quibus unctio requi-
ritur ut EminentesCardioalesTrid.interpretes di-
18 xerunt ſuper dict. cap. 10. ſeſſ. 23. † Quod verum
eſt, oiſi aliter ex iodulto Apoſtolico appareret, ut
patet ex ſequenti alia declaratiooe ſuper jam edi-
ta, ibi: *Abbates utcumque benedicti, benedicere
non poſſunt ea, in quibus Unctio requiritur, non ob-
ſtante, quominus idem munus prædictæ benedictio-
nis. quoad ea, in quibus Unctio requiritur impendere
queant, ſi ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ privilegiis,
quibus idem Concilium nequaquam derogat, muniti
fuerint*: alia plura referuot Novarius *in Lucerna
regular.* verb. *benedicere*, à *n.* 1. Tamburinus *de
Jure Abbatum tom.*1.*diſp.*23.*quæſt.*2. *uſque ad* 14.
19 † Dicentes abſque tali privilegio non poſſe Ab-
bates cooſecrare Calices, Pateoas, Pixides, & alia
ſimilia vaſa Eccleſiaſtica, nec non altaria; & lapi-
des deſervientes ipſis altaribus, & campanas, ac
omnia alia, io quarum conſecratione requiritur
Unctio Chriſmatis idem Tamburinus refert ſpe-
cialia privilegia noonullis conceſſa: alia plura re-
fert idem Barboſa de prædictis omnibus Abbati-
bus videnda *in collect. decis.* 1. cum aliis, *& in*
20 *Bullario* verb. *Abbas*, † imò Solius *in ſelectis Ca-
non. cap.*18.*num.* 10. ait quod Abbas, qui habet
privilegium, ut ea omnia, quæ expectant ad Epiſ-
copum poſſit exercere; non poſſint tamen Chriſ-
ma conferre, nec ſacros ordines, cum ea, quæ ſunt
ordinis, requirant ſpeciale mandatum: & ſic de-
claratum à Sacra Congreg.
21 Ex quibus ita ſub compendio dictis jam patet
greſſus ad materiam noſtri textus, & difficulta-
tem propoſitam? Et ſuppoſito etiam, quod ut Ab-
bas poſſit conferre ordines minores, requirantur
tria; oempe quod ſit Presbyter, quod benedictio-
nem acceperit per manus impoſitionem ab Epiſ-
copo, aut benedici ſolitos, ſi eum Epiſcopus
benedicere negligat; tandem quod proprio Mo-
nacho cooferat, ut tradunt Campanillus *in diver-
ſorio Juris Canon. Rub.* 6. *cap.* 2. *n.* 9. Rodericus
à Cunha *in commentar. cap.* 1. *diſt.* 95. *num.* 6. Bar-
boſa *in cap.* 10. Trid. *ſeſſ.* 23. *de reform. n.* 6. & hic
num. 5. per Trid. cum Franciſco Marco *deciſ.
delphin.* 1082. *n.* 2. *lib.* 1. & Piaſecio, qui deciſum
refert *in praxi nova Epiſcop. p.* 1. *cap.* 1. *num.* 6. *pagi-
na* 26. Barboſa *de Jure Eccleſ. dict. cap.* 17. *num.* 67.
in fine, cum Stephano Gratiano *tom.* 5. *diſcept. fo-
renſ. cap.* 845. *à princ.* à Cunha *in dicto c.* 1. *diſt.* 95.
num. 6.
22 Nuoc dicendum eſt de jure communi Abbates
ordioum Monachaliom S. Benedicti ordioes poſſe
conferre ſuis ſubditis non ſolum Monachis, verùm
etiam Laicis, in quos ordioariam Eccleſiaſticam
habebant juriſdictionem, ut probat textus *in dict.
cap. Abbates de privileg. lib.* 6. Barboſa *in dict. c.* 10.
Trid. n. 2. & per illum textum reſolvunt Sylveſter
in ſumma verb. *ordo* 3. *num.* 2. Covarruv. *lib.* 1.
variar. cap. 10. *num.* 10. Rodolphus Cupers, *in repe-
tit. cap. oportebat* 79. *diſt.* in §. *Tonſura num.* 6. Re-
buffus *reſponſo* 2. Fuſcus *de viſit. lib.* 2. *cap.* 15. *nu-
mer.* 93. alii citati à Zenedo *ad Decretales coll.* 105.
num. 1. Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. tom.* 4.
cap. 7. *quæſt.* 1. *n.* 1. Sanchez *in conſ. moral. lib.* 7.
cap. 1. *dub.* 19. *à num.* 5. Flores de Mena *variar.
reſol. lib.* 2. *quæſt.* 24. *n.* 14. Riccius *in collect. deci-
ſion.* 955. *p.* 4. & alii relati à Barboſa hic *num.* 2. &
cum Navarro *conſ.* 13. *alias* 14. *in novis de privil.
num.* 3. *& num.* 5. ubi ampliat poſſe ſine Epiſcopi
examine.
23 Unde Baptiſta de Confertio *in collect. privile-
gior. folio* 136. Joannes Baptiſta Tyber. *in inſtruct.
pro ordinandis cap.* 7. *quæſt.* 48. *in fine.* Grilençon.
conſ. 142. *n.* 52. Aſcanius Tamburinus, *de jure
Abbatum tom.* 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 7. *ex n.* 3. potuerunt
dicere, quod poſtquam Abbas benedictioois mu-
nus, & Sacerdotalem ordinem ſuſceperit, poſſit
Tonſuram, & minores ordioes ſecularibus ſub-
jectis Epiſcopi Juriſdictioni conferre, ſi modo ip-
ſius Epiſcopi conſenſus accedat, itquè pro ſe quiſ-
que ab eodem Epiſcopo litteras dimiſſorias impe-
traveriot; itaut ſatis non ſit id generatim ab Epiſ-
copo fuiſſe conceſſum; ſed quod ſingulis hac con-
ceſſione ſit opus, poſſitque Abbas eoſdem ordi-
nes cooferre aliis regularibus, qui dimiſſorias ſpe-
ciales ſuorum ſuperiorum, & ſpecialem conſenſum
Epiſcopi loci habuerint, ac præterea aliis ſecu-
laribus, qui aliorum Epiſcoporum Juriſdictioni
ſubjecti ſiot; dummodo ſuperiorum dimiſſorias
attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci,
in quo ordines hujuſmodi cupiunt ſuſcipere:
& ſic à ſancta Congreg. Coocilii fuiſſe decretum
teſtantur adducti Doctores *ſub die ſeptima Sep-
tembr.* 1593.
Hodie autem videtur ex diſpoſitione Tridenti- 24
ni *in dict. cap.* 20. *ſeſſ.* 23. *de reform.* ut non liceat
Abbatibus, & aliis quibuſcumque, quantumvis
exemptis in poſterum iotra finem alicujus Diœce-
ſis exiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel
exempti eſſe dicaotur cuiquam, qui regularis
ſubditus noo ſit Tonſuram, vel minores ordines
cooferre, ut patet ex verbis ibi: *Abbatibus, ac
aliis quibuſcumque, quantumvis exemptis, non li-
ceat in poſterum intra fines alicujus Diœceſis conſi-
ſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti
eſſe dicantur cuiquam, qui regularis ſibi ſubditus
non ſit, Tonſuram, vel minores ordines conferre, non
obſtantibus quibuſcumque privilegiis, præſcriptio-
nibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabili-
bus*: tenent Ludovicus Miranda *in manuali Præ-
lat. tom.* 1. *quæſt.* 38. *art.* 9. Portel. *in dubiis reg.* verb.
Abbas 2. Suarez *tom.* 4. *de relig. tractat.* 8. *lib.* 2.
cap. 29. *n.* 19. Tamburinus *de jure Abbat. tom.* 2.
diſp. 2. *quæſt.* 7. *n.* 1. Scipio de Rubeis *in aphoriſ-
mo Epiſcop.* verb. *Abbas, num.* 13. D. Rodericus à
Cunha ad textum *in dict. cap.* 1. *diſt.* 95. Marcel-
lus Vulpejus *in praxi judicior. Eccleſ. cap.* 7. *num.*
8. Donatus Anton. de Marinis *quotidian. reſo-
lution. cap.* 1. *num.* 34. Stephanus Gratianus *diſ-
cept. forenſ. tom.* 4. *cap.* 791. *num.* 7. Joannes
Baptiſta Fabris, *de Sacram. Ordin. in communi,
cap.* 7. *quæſt.* 2. Tanoerus *tom.* 4. *diſp.* 5. *quæſt.* 3. *du-
bio* 2. *num.* 27. Campanillus *in diverſ. juris Rub.* 6.
cap. 2. *ante n.* 7. Hieronym. Rodericus *in compend.
quæſt. regul. reſ.* 1. *n.* 23. Homobonus *in conſulta-
tionibus tom.* 1. *p.* 5. *reſponſo* 194. Naldus *in ſumma*,
verb. *Abbas n.* 3. Litteratus *in ſum. part.* 1. *c.* 48.
n. 4. & Barboſa *hic* cum Azorio, & Quaranta,
ſub num. 2. & cum aliis *in dicto cap.* 10. Trid. *n.* 1.
& 2. *de officio Epiſcopi part.* 2. *alleg.* 3. *num.* 11. *& de
jure Eccleſ. dict. cap.* 17. *num.* 66. † Ubi *in verſ.* 25
quare, & cum Trid. utatur verbis *non liceat Ab-
batibus &c.* quæ irritant actum quoad valorem
ſubſtaotialem, ſi illi non obſtante privilegii re-
nunciatione, ordines conferreot aliquibus, qui re-
gulares ſubditi noo ſint, noo ſolum illicitè, ſed
etiam invalidè ordinarent, cum Laurentio de
Peirin. *de Prælat. regul. tom.* 2. *quæſtione* 3. *cap.* 7.
num. 23. Suarez *de relig. tom.* 4. *lib.* 2. *cap.* 29. *nu-
mero* 8.
Sed quod talis ordioatio, etſi illicita ſit reſ- 26
pectu

pectu uſus ordinum, validam tamen eſſe exiſtimaverunt Lapus *alleg.* 138. Eman. Rodrig. *quæſt. reg. tom.* 1. *quæſt.* 18. *art.* 1. Moiſeſ. *tom.* 1. *tract.* 2. *cap.* 2. *n.* 18. *in fine*, Ludovicus de San Juan *en ſu luz de Sacerdotes quæſt.* 3. *regul. art.* 1. *concl.* 2. Marcellus Vulpejus *in praxi judicior. fori Eccl. cap.* 7. *n.* 10. Sanchez *lib.* 7. *conſil. moral. cap.* 1. *dub.* 19. *n.* 17. Tamburinus *de Jure Abbat. tom.* 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 8. *n.* 1. Præpoſit. *in* 3. *p. quæſt. unica de ordine lib.* 13. *n.* 124. & multi alii, quos refert idem Barboſa *ſub num.* 68. diserunt olim Sacram Congregationem Concilii cenſuiſſe, quod Abbates regulares habentes jus, Baculum, & Mitram deferendi, poſtquam ſacerdotalem ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, ut poſſent Tonſuras, & ordines minores ſecularibus Epiſcopi juriſdictioni, ſubjectis conferra; ſi modò ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & à dicto Epiſcopo

27 quiſque litteras impetrarit ſpecialiter. † Et quod poſſint etiam ipſi Abbates eoidem ordines conferre aliis regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales ſuperiorum ſuorum, & ſpeciale m Epiſcopi conſenſum habuerint; ac præterea aliis ſecularibus, qui aliorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjecti ſint; dummodo ſuperiorum dimiſſorias attulerint & ſpecialem Epiſcopi loci conſenſum, ubi ordines ſuſcipere cupiunt: ſic Tamburin. *dict. quæſt.* 7. *ex n.* 3. Grilenzon. *conſ.* 142. *num.* 52. Præpoſit. *in* 3. *p. D. Thomæ quæſt. unica de Sacram. Ordinis c.* 5. §. 2. Alcuinus *de poteſt. Abbat. cap.* 22. *num.* 18. Lezanus *in ſumma quæſt. regul. tom.* 1. *cap.* 18. *num.* 13. Venerus *in examine Epiſc. lib.* 1. *cap.* 12. Guant. *in Enchiridion. Epiſc. verbo Abbas, num.* 34. Sanchez *dubio* 21. à *n.* 5. Ugolinus *de officio Epiſcop. cap.* 26. *num.* 19. Bonacina *de Sacram. Ordinis diſputatione* 8. *quæſtione unica puncto* 4. *num.* 19. Paulus Layman. *in quæſtion. Canonic. cap.* 17. *num.* 119. *& in ſumma Theolog. moral. libro* 5. *tract.* 9. *cap.* 9. *num.* 2. & ſic videtur in praxi poſſe ſuſtineri imò de facto ſic curari ab Abbatibus jam olim vidi, quibus non parum Epiſcopi nonnulli reſiſtunt: unde etſi Barboſa hic *ſub dicto numero* 2. circa finem hanc ſententiam non admittat, & ubi ſupra *de Jure Eccleſiaſtico*; ſed ibi *num.* 68. *in fine*, eam admittit dicendo adhuc eſſe litem ſub Judice; quia cum prædictum dubium proponeretur ex parte procuratoris generalis Cœleſtinorum in Romana Curia ſub die 22. Junii 1631. nondum declaratum fuiſſe, & ſic interim, quo apparet declaratio ſuper hoc dubio, hæc ultima opinio ſuſtineri queat, utpote non contraria menti Concilii; etſi *num.* 66. Barboſa dicat cum multis in favorem primæ ſententiæ ſæpius fuiſſe deciſum pro utraque parte, plures Doctores referens *in dict. cap.* 10. *Trident. diſp.* 5. *&* 6. ſed adhuc *quæſt. ſequenti* dico quid hodie declaratum eſt.

28 Unum ergo de jure notabis, poſſe Abbatem ordines minores ſuis ſubditis conferre licèt non ſit benedictus, ut tenent Sel *in ſelect. Canonic. cap.* 18. *num.* 9. atteſtans ita fuiſſe deciſum, *ſub die* 19. *Februarii* 1629. ita ex textu noſtro, *& cap. quoniam* 61. *diſt.* Barboſa *in dict. cap.* 10. *Trid. nu-*

29 *mero* 7. † qui *num.* 8. cum eodem Sel *num.* 21. refert deciſum 8. *Auguſti* 1621. non poſſe Abbatem alicujus Abbatiæ exemptæ; ordines in ea conferre; licèt ſit Epiſcopus, ſecus ſi Abbatia eſt nullius Diœceſis, quia habet populum, idem Barboſa *in Bullario* verb. *Abbas alicujus*, & in verbo *Abbas de jure*.

30 Ex quibus inquam ſigillatim poteris etiam reſpondere dubiis propoſitis in quæſtione, non tantum de Abbatibus Regularium, ſed etiam de Abbatibus Secularibus, qui ſi habeant territorium, ſi ſint benedicti, & habeant jus Mitræ, Baculi, & Mozetæ, poſſint prædictos ordines conferre, ſaltem ſuis ſubditis, justa Concilii mentem, & per regulam textus noſtri, ſecundùm quæ infra *quæſtione ſequenti* dico. Verumtamen, quia eſt jam de præfata quæſtione agitata, *à verſ. nunc dicendum*, nullum extat dubium; eo quod jam per primæ ſententiæ aſſenſum definitum eſt, & per ea quæ dico infra *quæſtione* 2. & in terminis quam juriſdictionem habeant iſti Abbates, dico *quæſtione* 5. ubi quid de Prioribus militarium ordinum.

QUÆSTIO II.

An ſi Abbas Benedictinus contulit ordines minores, non ſibi ſubditis, qui poſtea alios ordines ſuſceperunt, & in illis miniſtrarunt, poſuerit ſic ordinatos ſub obligatione reiterandi ordines? Et an Abbates inſulati poſſint conferre ordines minores laicis ſibi non ſubditis ſi Epiſcopi licentia exiſtat? Et an Abbates conferentes Tonſuram, vel minores ordines aliis, quam ſuis ſubditis regularibus, incurrant ſuſpenſionem?

SUMMARIUM.

1 *Abbas Benedictinus nequit ordinare non ſibi ſubditos, nec alienos, etiam cum licentia Epiſcoporum ſecundùm aliquos* num. 2. *è contra* num. 3. *explicatur*, à numero 5. *Prima ſententia hodie eſt vera, ut* n. 7. & 8.

4 *Privilegium clauſum in corpore juris, nunquam cenſetur comprehenſum in derogatione, niſi fiat expreſſa mentio de illo.*

7 *Abbates Benedictini nequeunt ordinare Regulares non ſibi ſubditos, etiam de licentia ſuorum Prælatorum.*

8 *Dimiſſorias litteras jam nequeunt concedere Archiepiſcopi, & Epiſcopi pro ſuis ſubditis, vel regularibus, ut ordinentur ab Abbatibus Benedictinis ſub pæna ſuſpenſionis &c. vide*, n. 17.

9 *Ordinati ab Abbate Benedictino, ſi ſubditi non ſint, indigent diſpenſatione ad uſum ordinum, ut* n. 10.

11 *Ordinum minorum collatio, non eſt præcisè juriſdictionis actus, ſed functio Sacerdotalis officii.*

12 *Abbates ordinando alienos ſubditos; etſi non de jure faciant ex defectu juriſdictionis, tamen non quoad habitum ex defectu poteſtatis.*

13 *Abbas Tonſurans aliquem ceſſante privilegio, nihil facit.*

14 *Abbas inſulatus, num ordines queat conferre remiſſivè.*

15 *Abbates ordinantes non ſibi ſubditos, non incurrunt in ſuſpenſionem Trid.* ſeſſ. 10. c. 23.

*quod loquitur tantum de dimiſſorias conce-
dentibus, excepto caſu; quando ſedes Epiſ-
copalis anno vacaverit*, n. 16.

1 AD primam quæſtionis partem, ſuppoſitis
quæ juxta Concilii mentem *ſupra* d. *q.* 1. à
verſ. nunc dicendum eſt de jure communi, addo
Dianam abundè agentem, *lib.* 5. *reſ. mor. tract.* 13.
reſ. 9. Ubi quod Abbas non potuerit ordinare non
ſibi ſubditos, probans cum 46. Doctoribus, qui
omnes dicunt non poſſe Abbates ordinare, niſi
ſuos ſubditos regulares.

2 Quorum aliqui addunt magis explicando, nec
alienos, etiam cum licentia Epiſcoporum, ut do-
cet in ſpecie Seraphinus *part.* 1. *deciſ.* 985. aſſerens
ita ſenſiſſe Rotam, & ſelius *in ſelectis canon. cap.*
19. *n.* 8. teſtatur ita declaraſſe Sacram Congregatio-
nem Epiſcoporum, & regular. *in una Eugubina
die* 3. *Novemb.* 1593. & *in una Camplan. die* 27. *Ju-
nii* 1631. quas etiam refert Barboſa *de jure Eccle-*
3 *ſiaſt. c.* 17. *part.* 1. *n.* 67. † ſed idem Diana refert
loco jam citato à verſ. *verum* alios 29. Doctores
affirmantes, ut non obſtante derogatione Conci-
lii *in cap.* 20 *ſeſſ.* 23. *de reformat.* cujus litteram re-
tuli *dicta quæſt.* 1. *poſſe* etiam poſt eam Abbates
habentes jus deferendi Baculum, & Mitram, &
poſtquam munus benedictionis acceperint ordi-
nes minores ſecularibus ſibi ſubditis conferre; dum-
modo ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & à dicto
Epiſcopo quiſque litteras dimiſſorias impetrarit,
teſtans ex Quaranta, Bonacina, Capucino, Azor.
quos citat, & ſequitur Tamburin *de jure Abbatum
tom.* 2. *diſp.* 2. *q.* 7. *n.* 2. quibus addens Aloyſiam *dicta
quæſt.* 1. relatos, & referens ad litteram Præpoſi-
tum *in* 3. *p. D. Thom. quæſt. unica de Sacramento Or-
dines dubio* 13. *num.* 127. acerrimè loquentem pro
hoc ſecundo dicto: concludit idem Diana cum
Petro Hurtado de Menoça *in* 1. 2. *Divi Thomæ de
fide, Spe, & Charitate volum.* 1. *diſput.* 84. *ſect.* 2.
§. 25. agente de quadam quæſtione habente
hinc, & inde Patronos, illum adduxiſſe illud
Ovidii.

Sæpè premente Deo fert Deus alter opem.

4 Cumque juxta juris regulas ſupra *in dicta q.* 1.
ego pro ſecunda ſententia, dum non apparerat
Pontificis declaratio, ſiterim, adhuc idem nunc
exiſtimarem; quia cum privilegium Abbatum ſit
expreſſum, & inſertum in corpore juris: & patet
ex textu noſtro *cap. quoniam diſt.* 69. *cap. Abbates de
privileg. lib.* 6. Et evincatur quod privilegium
clauſum in corpore juris, nunquam cenſeatur
comprehenſum in derogatione, ſed opus ſit, ut
de illo efficiatur expreſſa mentio, ut tradunt Ba-
ſilius Pontius *de matrim. lib.* 8. *cap.* 19. *n.* 16. Caſtrus
Pulaus *tom.* 1. *tract.* 3 *diſp.* 4. *puncto* 21. §. 4. *n.* 5. Sua-
rez *de legib. lib.* 8. *cap.* 38. *n.* 1. Salas *diſp.* 17. *ſect.* 14
n. 73. Portel. *in dubiis regular.* verb. *privileg. n.* 7.
& 67. Sanchez *in opuſcula tom.* 2. *lib.* 7. *dubia* 19.
n. 20. & cum 19. Doctoribus Diana *p.* 3. *tract.* 2.
reſ. 1. ſequitur, ut Trid. *in dicta cap.* 10. *ſeſſ.* 23.
per ſuam generalem revocationem, ibi: *Non obſ-
tantibus quibuſcumque privilegiis* non revocave-
rit juris antiqui ex textu noſtro diſpoſitionem, cum
privilegium Abbatibus fuerit conceſſum *in Syno-
do* 17. *cap.* 14. ſed latè probat Hieronym. Zenedo
in quæſt. Canon. quæſt. 1. *n.* 27. cum 20. Docto-
ribus decreta Concilii generalis non cenſeri
derogata, niſi in ſpecie fiat eorum derogatio
ergo.

Unde Marcellus Vulpeius *in praxi judiciali* 5
cap. 6. *n.* 8. & 10. Heliſonius *in* 3. *p. tom.* 2. *quæſtio-
ne* 38. *art.* 1. Layman. *lib.* 5. *tract.* 9. *n.* 1. & 2. Præ-
poſitus, Gavantus, Albinus, Molfeſius, Tam-
burinus, Zenardus, Venerus, Zerola, Lezana,
Hiberius, Ugolinus, Zechius, Moſconus. & alii
relati à Diana *dicta* 5. *p. reſ.* 93. in verſ. *ſed aliqui*,
reſpondent ad declarationes adductas, & extan-
tes pro prima ſententia, veluti ſi Abbates vellent
ordines minores conferre ſicut ſuis ſubditis regu-
laribus; ita, & alienis; non verò ſi id facerent
cum licentia, & aſſenſu illorum, quibus ſubditi
ſunt obtenta ad id ſpecialiter. † Et ad deciſio- 6
nem jam relatam Seraphini, reſpondent Tyberius
de inſtruct. ordinand. cap. 7. *quæſt.* 48. Tamburinus
tom. 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 7. *n.* 4. Dominos de Rota ibi
loquutos fuiſſe, quando Abbates vellent conferre
ordines minores ſine conſenſu Epiſcopi Diœce-
ſani, non ſic præcedente eo; quia licèt Tridentinum
in dicto cap. 10. aſſerat Abbatibus non licere, niſi
ſuos ſubditos regulares, ordinare ex eo non ſequi,
quod non poſſint ordinare alienos cum licentia
ſuorum Epiſcoporum, ut patet *ex cap. fin. de tem-
porib. ordin. lib.* 6. qui ut obſervat gloſſa loquitur
etiam de Abbatibus. Et confirmatur: nam ante
Concilium Abbatibus non licebat, *ex dict. cap.
Abbates de privileg. lib.* 6. ordinare, niſi ſuos ſub-
ditos regulares, & etiam (quod hodie non poſ-
ſunt poſt Concilium *in dict. cap.* 10.) ſubditos lai-
cos, in quibus juriſdictionem habebant, quaſi
Epiſcopalem, & tamen hoc non obſtante, ordi-
nabant ſubditos alienos de licentia ſuorum Præla-
torum, ut docet gloſſa *in dicto c. quoniam diſt.* 69.
verb. *monaſterium*, & ibi Turrecremata *n.* 9. La-
pus *alleg.* 138. cum aliis communiter; & ſic de jure,
imò & abſque eo, quod obſtent Trid. & alii, quæ
adducit *in Bullario*, verb. *Abbas poſtquam, in fine*,
videtur bene ſuſtineri prædictam opinionem, dum
à Pontifice aliter declaratum non fuerit.

Sed cum jam anno præterito 1641. *die* 23. *No-* 7
vemb. Sacra congregatio enim Cardinalium Con-
cil. Trid interpretum facta remiſſione per ipſum
Dianam dicti dubii cum fundamentis utriuſque
ſententiæ diverſorum Doctorum eadem Sacra
Congregatio, facto verbo cum ſanctiſs. D. noſtro
Urbano VII. partem negativam, & contra Ab-
bates determinavit in verbis ſequentibus: *Utraque
parte informante ore, & ſcriptis, ac rationibus
hinc inde deductis maturè examinatis inhærendo
deciſioni Rotæ Romanæ ſub die* 27. *Aprilis* 1592. *co-
ram Bonæ memoriæ Cardinali Seraphino de ordine
felicis Recordat. Clem. VIII. facta, necnon decla-
rationibus eiſdem Sanctæ Congregationis dictæ deci-
ſioni conformibus ſubſequutis cenſuit, improbata
opinione contraria, Abbates regulares benedictos
ejuſdem Congregationis Caſinenſis, ſeu alterius Con-
gregationis, vel ordinis, aut inſtituti habentes etiam
jura Epiſcopalia, ſeu quaſi Epiſcopalia, uſumque
Mitræ, Baculi; & benedicendi, ac facultatem
primam Tonſuram, & minores ordines conferendi,
non poſſe in dictam primam tonſuram, nec alios ordi-
nes minores, niſi ſuis ſubditis regularibus conferre
non autem regularibus alterius congregationis, or-
dinis, vel inſtituti, etiam ſi habeant litteras di-
miſſorias ſuorum Regularium, & conſenſum or-
dinariorum, intra quarum Diœceſum fines ipſi
regulares ordinandi exiſtunt, & multominus
perſonis ſecularibus, etiam habentibus litte-
ras dimiſſorias à ſuis Ordinariis*; quam refert
idem

idem Diana *p. 7. tract. 11. miſcel. reſ. 42. in verſ. die 23.*

8 Imò eadem declaratio etiam inhibuit Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Prælatis inferioribus, tam ſecularibus, quam regularibus, ut in futurum concedere non audeant ſupradictas litteras dimiſſorias hujuſmodi Abbatibus directas, nec ab iſtis recipi; quod ſi ſecus fiat, tam concedentes, quàm ordinantes à collatione ordinum ſuſpenſi remaneant, præter alias pœnas arbitrio ejuſdem Congregationis reſervatas: & refert idem Diana *in verſ. quam*, quod eam declarationem ad ſe delatam approbavit Sanctis D. N. *die 17. Januarii* 1642. & quod inviolabiliter obſervari juſſit; & ſic concludit Diana ex his corruere ea, quæ noviſſimè docuit P. Leo *de cenſ. reſ. 6 n. 18. & ſeq.* excuſans eum; eo quod non potuerit videre dictam declarationem.

9 Ad ſecundum punctum præſentis dubii, an Abbas ordinans regulares non ſubditos, aut laicos, ſic ordinatus debeat iterum ordinari de jure antiquo noſtri textus; imò juxta opinionem relatam circa intelligentiam *dicti cap. 10. Trid ſeſſ. 23.* ante præfatam declarationem ſub judice nimis erat ex jam adductis hic, & *in dicta quæſt. 1.* fundamentis ad utramque partem ibi relatis. Itaque benè, & optimè agitans Pater Jacobus Granadus *de Sacrament. in 3. p. D. Thomæ, contr. 9. tract. 1. diſp. 6. n. 2. & tract. 1. de Sacram. in genere diſp. 4.* poſtquam dixerit quod ſi opinio ſit probabilis ad utramque partem circa receptionem Sacramenti Ordinis Sacri, aut cæterorum Sacramentorum validè, & ritè receptorum, ſeu è contra invalidè, & nulliter: tunc ſine dubio debeant ſub conditione reiterari, ne cederet in notabile detrimentum fidelium. † Sed hoc dictum temperat in reliquis or-

10 dinibus minoribus, dicens, ut non obligaret ſic recipientem, ad eos reiterandum, etiam ſub conditione, quia iſti ordines non ſunt ita neceſſarii, ut per Sacerdotalem poteſtatem ſuppleri non poſſint munera, propter quæ inſtituta ſunt; & quia propterea non habent aliquem actum omnino neceſſarium ad ſalutem fidelium, aut defectu cujus proveniat Eccleſiæ notabile damnum, cum aliunde homo ſit ordinatus juxta probabilem opinionem; ex quo prudenter ſibi poſſet perſuadere ordinem fuiſſe validum: ſic in terminis, cujus dictum adſtruitur ex dictis jam *ſuprà*, & *ſub dicta quæſt. 1.* nempe ut non obſtante privilegii hujus revocatione per Trid. *in dicto cap. 10.* ſi aliquis ſubditus ſecularis ordinaretur à ſupradictis Abbatibus, valeret quidem ordinatio; eſſet enim tantum illicita; non verò invalida, & conferret ordinatis characterem, non autem uſum ordinis, ut dicunt Sanchez *in opuſculo tom. 2. lib. 7. c. 1. dub. 19.* n. 17. Tamburinus *de jure Abbatum tom. 2. diſp. 2. q. 8. num. 1.* & alii relati ſupra *in locis citatis*, quos de novo refert Diana *dicto tract. 13 p. 5. reſ. 93.* ſub verſ. *quoad ſecundam*, legendus, ubi etiam adducit alios plures pro contraria ſententia; ſed demùm ibi adducit claram determinationem Sacræ Congregationis ſub ſequentibus verbis: *Quidam laicus, annis elapſis, primam Tonſuram ſuſcepit, & ordines minores ab Abbate Caſinienſi ejus in temporalibus, & Spiritualibus Superiore, credens illum habere poteſtatem, (ſed cum ſit contra diſpoſitionem dicti c. 10. Trid. ſeſſ. 23.) dubitatum fuit, an iſte indigeat diſpenſatione, vel neceſſe habeat, cupiens eſſe Clericus, ordinari iterum ad dictos ordines, tanquam nulliter collatos. Et Congregatio Concilii ſic reſpondit, indiget diſpenſatione, ſed non neceſſe, ut iterum ordinetur.* Quam declarationem afferunt etiam Marçilla *lib. 2. tit. 11. c. 10. litt. L.* Gallemart. *in declar. Concilii, dict. ſeſſ. 23. c. 10. n. 1.* de qua etiam mentionem facit Præpoſitus *dicta quæſt. unica de Sacram. Ordin. dub. 13. num. 127.*

Et prædictam etiam opinionem docent Bona- 11
cina *in additionib. tom. 2. diſp. 3.* poſt tractatum de electione Summi Pontificis, ex eo, quia collatio minorum ordinum, non eſt actus juriſdictionis præcisè, ſed eſt functio Sacerdotalis officii: ſic probans ex textu noſtro; & addit quod in Concilio Trid. & in juribus antiquis, non irritatur collatio ordinum aliter facta, nec utuntur verbo *non poteſt*. Sed verb. *non licet*. Quæ loquendi forma prohibet collationem ordinum, ſed non irritat aliter factam; imò & Joannes Præpoſitus *in dicto cap. quoniam diſt. 49. num. 5.* & Lapus *alleg. 138.* in terminis ſic docet aſſerendo quoſdam laicos non ſubditos ordinatos ab Abbate Benedictino Characterem ordinum minorum recepiſſe, & validè fuiſſe ordinatos; licet illicitè.

Unde cum eis, & cum Diana dico quod, ſi non 12
extaret declaratio Eminentiſſ. Cardinal. *ſuprà* relata de anno 1641. approbata ab Urbano Papa VIII. judicarem pro hac opinione in puncto juris; & quod non eſſet contra mentem, aut citra prædicti *cap. 10. Trid.* ut etiam tenet idem Diana *dicta reſ. 93. in fine*, quidquid in contrarium de hoc puncto de reiteratione ordinis, tenerent Suarez *de religione tom. 4. lib. 2. cap. 29. n. 8.* Laurentius de Peyrinis *de Prælatorum regular. tom. 2. q. 3. c. 7. n. 23.* & alii, quia ut ait Felinus *in cap. eam te de reſcriptis n. 8.* etſi Abbates non poſſint ordinare alienos ſubditos ex defectu juriſdictionis, ſed non quoad habitum ex defectu poteſtatis: & ſic quando illis tribuitur juriſdictio concurrit utraque poteſtas requiſita ad collationem ordinum, cum aſſerat poſſe Abbates ordinare alienos ſubditos ex licentia proprii Epiſcopi.

Addo verò cum Barboſa *in Bullario*, verbo *Ab-* 13
bas, ſi ceſſante Sanctam Congreg. Concilii ſub die 8. Maij 1627. quod ſi Abbates, ceſſante privilegio, ac etiam benedictione, aliquem tonſuraverint, ille talis debeat denuò tonſurari quæ declaratio ut ex ſe videtur, non impugnat jam de jure adducta, cum loquatur in alio caſu diverſo.

Ad tertiam quæſtionis partem, an Abbates in- 14
ſulati, poſſint conferre ordines Laicis non ſibi ſubditis, ſi Epiſcopi licentia exiſtat, ſatis, & abundè reſponſum leges ex adductis *ſub dicta quæſt. 1. & ſub hac 2. à num. 1.*

Ad quartam quæſtionis partem, an Abbates 15
conferentes Tonſuram, vel minores aliis, quàm ſuis ſubditis regularibus, incurrant Tonſuram? Et in hoc puncto, non attenta relata declaratione approbata ab Urb. VIII. anno 1641. & 42. loquentes de jure, & juxta mentem Concilii Trid. Doctores diſcordare: nam Sayrus *de cenſ. lib. 4. c. 13. n. 5.* pro affirmativa alloquitur ex *d. c. 10. Trid. ſeſſ. 23.* dicens quod Abbas etiam regularis ſubditis Laicis Tonſuram, aut minores ordines conferens, aut eiſdem litteras dimiſſorias, ut ab aliis ordinentur ab officio, & beneficio per annum ipſo jure ſuſpenſus ſit. Sed verius eſt ut ſic ordines minores conferens nullam per Trid. *in dict. c. 10.* contrahat ſuſpenſionem, cum tantum Tridentin. loquatur non de Abbatibus ordinantibus, ſed de concedentibus

16 dimiſſorias, ut alii ordinent, † excepto caſu, quando Sedes Epiſcopalis per annum vacavit, ut conſtat ex verbis finalibus ejuſdem c. 10. docent Bonacina *de cenſur. diſput. 3. puncto ultimo, num.* 12. idem videndus *tom. 3. diſp. 3. quaſt. 1. puncto* 11.
17 *n.* 4. Diana *p. 5. tract. 10. de ſuſpenſione reſ.* 42. † Et de pœna, quam hodie incurrunt, tam ordinantes, quàm ordinati diai *ſupra* in verſ. *imò* deciſum jam *in dict. declaratione* anni 42. approbata ab Urbano VIII. Et quia noviſſimè Brunus *p. 2. tract. 7. cap. 3. de privilegiis Regul.* agit de quæſtione, *An Abbates non Benedicti, poſſint conferre primam Tonſuram, & ordines minores ſibi non ſubditis:* ubi diſtinguens inter iſtos Abbates non Benedictos, quia Epiſcopus recuſavit, & alios, & referens omnia ab eo tradita, Diana *part. 11. tract. 2. reſ.* 30. cum aliis, quæ ex dictis, & dicendis *ſub. quaſt. ſeq.* clareſcunt; ideò ad eos te remitto, &c.

QUÆSTIO III.

An Abbates Benedictini, aut alii, attento Concilii Trident. decreto, ſeſſ. 23. c. 10. *taliter non poſſent dimiſſorias concedere ſuis ſubditis, ut eas concedentes in omni eventu incurrerent ſuſpenſionem, aut alias pœnas? An Novitii poſſint ſuſcipere ordines minores à ſuis Abbatibus regularibus? Et an Abbates conferentes ordines minores Novitiis, incidant in ſuſpenſionem? Et quid ſi concedant dimiſſorias Novitio? An aliqui Abbates poſſint hodie ſuis ſubditis conferre ordines majores? An Monachi Benedictini, incurrant ſuſpenſionem, ſi non utantur habitu præſcripto,* in Clementina 1. §. ſi quis autem, de ſtatu Monachorum?

SUMMARIUM.

1 *Abbas quantumcumque exemptus, non poteſt Clericis ſecularibus dimiſſorias concedere, ſed tantum ſuis ſubditis regularibus aliter quid* numero 4. *in Abbatia nullius Diœceſis.*

2 *Dimiſſoriarum conceſſio, & ordinatio pari paſſu ambulans.*

4 *Declarationes duæ contrariæ circa ſuſpenſionem illatam, & revocatam Abbati dimiſſorias concedenti.*

5 *Dimiſſorias poſſunt concedere pro ſuis ſubditis regularibus ſuperiores ad Epiſcopum, in cujus territorio exiſtunt, & ad quemcumque alium, caſu, quo ordinarius ordines non faciat, dum ordinandus ab Epiſcopo ordinante, examinetur, n.* 6.

7 *Dimiſſoriæ conceſſæ à ſuperioribus regularibus pro ordinandis ſubditis, debent continere cauſam abſentiæ proprii Epiſcopi. Et quare ordinationes non faciat, ut aliis dirigantur Epiſcopis; aliter enim puniuntur in officio, & in voto.*

8 *Examen Religioſi ordinandi in minoribus fit ab Abbate, qui eum ordinare poterat; ſecus in majoribus ordinibus, & n.* 13.

9 *Epiſcopi viciniores nequeunt ordines conferre ſubditis ſecularibus Abbatum, & aliorum inferiorum nullius Diœceſis.*

10 *Abbates concedentes dimiſſorias pro ſuis ſubditis ſecularibus, quam incurrant ſuſpenſionem.*

11 *Dimiſſorias concedere nequeunt Capitula Canonicorum; etſi territorium habeant immemorialem poſſeſſionem, & ſint judices ordinarii.*

12 *Interſtitia poſſunt diſpenſari ab Abbatibus in omnibus caſibus, in quibus poſſunt conferre ordines ſuis ſubditis regularibus.*

14 *Dimiſſorias pro Novitiis ordinandis, verius eſt, ut nequeant Abbates concedere, niſi ſpeciali privilegio, n.* 15. 16. & 17.

16 *Novitius, pendente anno approbationis, non habetur pro ſubdito quoad ordines ſuſcipiendos.*

18 *Abbates de facto ordinantes ſuos Novitios, nullam incurrunt ſuſpenſionem, ſed bene irregularitatem; ut n.* 19.

20 *Abbates dimiſſorias concedentes Novitiis, incurrunt ſuſpenſionem, utpotè eam incurrunt concedentes Monachis non ſubditis. Ubi quid de Novitio jam tonſurato, n.* 21.

21 *Novitius Tonſuratus, reputatur adhuc Clericus ſæcularis.*

22 *Abbates nequeunt conferre ordines ſacros ſubditis ſuis, quos, nec juvat privilegium Innocent. VIII. Abbati Ciſterc ienſi. à nu*mero 23.

23 *Abbas Ciſtercien. & quatuor primi Coabbates jam non poſſunt conferre Subdiaconatum ex privilegio Innocent. VIII. ſuis ſubditis ut expenditur,* num. ſequentib.

28 *Privilegium Innocent. VIII. conceſſum Abbati Ciſtercienſi, & Coabbatibus quatuor, ſi hodie duraret, qualiter deberet practicari; eſt tamen revocatum, ut n.* 29.

30 *Papa poteſt Abbati cuilibet concedere facultatem ordinandi, etiam Presbyteratus ſuos ſubditos.*

31 *Abbates Benedictini debent uti habitu præſcripto* in Clementina 1. §. ſi quis de ſtatu Monachorum, *ſub pœna ſuſpenſionis, ut* num. 32.

33 *Abbas ſubditum nulliter profeſſum, non ordinet. Validè, & ſine licentia ordinans non ſubditum incurrit ſuſpenſionem.*

AD primam difficultatis partem video Riccium *collect.* 1256. *ad c.* 10. *dicti Tridentin. ſeſſ.* 23. *de Reformat.* docet ex Seraphino *deciſione* 985. *part.* 1. quod Abbas quantumcumque exemptus, non poteſt litteras dimiſſorias Clericis ſecularibus, ut ordinentur concedere, ſed regularibus tantum ſibi ſubjectis, ut tenuit etiam Rota 1
27. *Aprilis* 1592. coram Seraphino. † Et præſtat 2
rationem; quia conceſſio dimiſſorialium, & ordinatio pari paſſu ambulant ex Villalva *deciſ.* 13. ſed ipſe Riccius *in princ. dict. collect.* ait non licere Abbati cuiquam, qui regularis ſibi ſubditus, non ſit Tonſuram, vel minores ordines conferre, ergo; ſed de jure ex dictis ſupra *ſub q.* 1. & 2. tu cogita, verùm pro Riccio, videntur tenere Barboſa *in dict. cap.* 10. *Trid. n.* 10. Miranda, Emanuël Rodriguez

Google

driguez, & Azor. *inſtit. moral, part. 2. lib. 3. cap. 49.*
3 *quæſt. 3.* † Quod ampliat Sellius *in ſelectis Canon. cap. 19. n. 32.* etiam ſi probetur Abbatiam eſſe
nullius Diœceſis, teſtans ita fuiſſe deciſum, *in Theatin. 10. Septem.* 1621.

4 Video tamen noviſſimè aliam declarationem, *ſub die 18. Junii* 1632. ad ſuplicationem Carthuſiani Ordinis reſcribentem Priori Monaſterii S. Stephani de Buſco, ut refert Eminent. Gyptius, adducit idem Barboſa *in Bullario*, verb. *Abbas concedere*, qua cenſuit Sacra Congregatio revocandam, & tollendam eſſe; prout revocavit ſuſpenſionem, per quam prædicto Priori Carthuſianſi Monaſterii S. Stephani de Buſco ab eadem prohibitum fuit ſub die 21. Febrarii 1631. concedere litteras dimiſſoriales ad ordines ſubditis propriis ſæcularibus, uti etiam adducit, *in collect. 1. deciſ.* verb. *Abbas*.

5 Hinc infertur poſſe Superiores regulares ſuis ſubditis; item regularibus, quibus præditi qualitatibus requiſitis, ordines ſuſcipere, voluerint litteras dimiſſorias concedere ad Epiſcopum tamen Diœceſanum; nempe illius Monaſterii, in cujus familia ab iis ad quos pertinet irregularis poſitus fuerit; etſi ordinarius abfuerit, vel non eſſet habiturus Ordinationes ad quemcumque alium
6 Epiſcopum, † dum tamen ab eo Epiſcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus, vel abſuturus, vel nullas ordinationes habiturus eſſet: ſic multi citati per Barboſam, *de poteſtate Epiſcopi part. 2. alleg. 7. n. 18*, Campanillus *in diverſ. juris Canon. Rub. 12. cap. 13. n. 37.* Molſeſius *in ſumma Theologiæ moralis tract. 2. cap. 2. n. 23.* Barboſa *in dict. cap. 10.*
7 *Trid. n. 11.* † Qui etiam dicunt, quod ſi ſuperioribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente litteræ dimiſſoriæ darentur in iis utique hujuſmodi cauſa abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimenda ſit; ſic ut qui non fecerint officii, & Dignatatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis activæ, & paſſivæ privationem, ac alias pœnas incurrunt, ut decrevit ſacra Congreg. Epiſcopor. & Regul. *ſub die 15. Martii* 1596.

8 Notat Navarrus *conſ. 13. alias 14. in novis de privileg.* quem refert Barboſa *hic ſub n. 3.* & *in paſtorali part. 2. alleg. 3. num.* 7. idem tenens, quod ex quo per Trident. *in dict. cap.* 10. Abbates poſſunt quicumque exempti Tonſuram, & minores Ordines conferre regularibus ſuis ſubditis, tum regulares ſubditi non ab Epiſcopis, ſed Abbatibus examinandi ſunt; quia Concil. Trident. *ſeſſ. 25. de reformat. cap.* 12. de ſolis ordinibus ſacris eſt intelligendum.

9 Secundò notant Sel. *dict. cap. 19. in ſelectis Canon. num.* 23. & Barboſa *in dicto cap. 10. Trid. n. 9.* ut liceat Epiſcopis vicinioribus ſine conſenſu, ſeu litteris teſtimonialibus Abbatum & aliorum inferiorum, conferre Ordines ſubditis ſecularibus ipſorum Abbatum, & aliorum inferiorum nullius Diœceſis: & ſic deciſum referunt *ſub die 22. Fe-*
10 *bruar.* 1631. † Itaque ut reſolvas quam ſuſpenſionem, aut pœnam incurrant Abbates concedentes litteras dimiſſorias ſubditis ſuis ſecularibus, aut regularibus, poteris abundè, & in praxi colligere ex declaratione quam retuli *ſupra quæſt. 2. in verſ. ſed cum jam*, & *in verſ. imò de anno* 1642. Et videbis *ſupra n. 4. verſ. video*, ubi aliter videtur declaratum ex quadam ſpeciali declaratione ibi adducta.

11 Tertiò notandum eſt Capitula Canonicorum non poſſe dimiſſorias concedere *ex prædict. cap. 10. Trid.* etiam ſi territorium habent diſtinctum, & exemptum ob immemorialem poſſeſſionem, & ſint Judices Ordinarii, ut tradit deciſum Sellius *dict. cap. 19. ſelect. Canon. 5. Junii* 1575. ſed docent Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. cap.* 112. Campan. *in diverſ. Juris Canon. Rub. 9. cap. 8. n. 4.* Grilenzon. *conſ. 142. n. 28. & 30.* Ciarlin. *quæſt. forenſ. lib. 1. cap. 46. n. 19.* Barboſa *in dict. cap. 10. n. 14.* & *in paſtor. p. 2. alleg. 7. n. 8.* non intrare diſpoſitionem prædicti decreti contra Capitulum ordinarium, privativè ad Epiſcopum jus habentem viſitandi, & congregandi Synodum, ut comprobatur ex dictis ſupra *ſub cap. 11. de temporib. ordin.* & infra *lib. 3. de cap. ſede vac.*

12 Quartò notandum eſt, ut in omni caſu, quo prædictis Abbatibus, licèt primam Tonſuram, & minores ordines dare & conferre ſuis ſubditis regularibus, illis etiam licitum ſit in interſtitiis diſpenſare, ut tradunt Sorb. *in compend. medic.* verbo *Ordines ſacri verſ. quando vero Abbates*, Campanil. *in diverſ. juris Canon. Rub. 12. cap. 13. n. 42.* Barboſa *in paſtorali p. 2. cap. 18. n. 3. in fine*, &
13 *alleg. 3. n. 6. & 7.* † qui etiam *de jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 17. n. 69.* addit cum Navarro *conſ. 13. alias 14. in novis, ſub tit. de privileg.* tunc non eſſe examinandos regulares ſubditos ab Epiſcopis, ſed ab Abbatibus, non obſtante Concilii Trid. diſpoſitione: & tenet Barboſa hoc idem hic etiam cum Miranda *ſub n. 3. in fine*, alia tradit Barboſa *hic ſub n. 4.* jam ſupra explicata *q. 1. & 2.* idem in Trid. *n. 4.*

14 Ad ſecundam quæſtionis partem, an Novitii poſſint recipere ordines minores à ſuis Abbatibus regularibus: in quo puncto Suarez *de religion. tract. 8. lib. 2. cap. 29. n. 12.* affirmativam partem ſequitur per gloſſam *convaluerint in cap. Abbates de privileg. lib. 6.* ubi refert eam expreſsè te-
15 nere Rebuffum *in praxi part. 1. tit. de Cler. n. 18.* † Unde bene poſuerunt affirmare Sanchez *in præcepta Decalogi tom. 2. lib. 6. cap. 10. in fine*, Joan. Baptiſta Tybet. *inſtruct. pro ordinan. cap. 7. q. 50.* Bartholom. de Bechis *in praxi obſervanda in admittendis ad religionis ſtatum diſp. 11. q. 8 n. 3. verſ. ſi verò.* Tamburinus *de jure tom. 2. diſp. 2. q. 27. n. 2.* poſſe ſuperiores regulares qui habuerint ſpeciale privilegium concedendi ſuis Monachis litteras dimiſſorias ad quemcumque Epiſcopum; licèt in illo non exprimatur concedere etiam ſuis Novitiis, ut à quocumque Epiſcopo ordinetur, ſicut cæteris Monachis profeſſis.

16 Tamen in dubio noſtro dicendum eſt Abbates ea facultate non gaudere; præcipuè attenta diſpoſitione Concilii *in dicto cap. 10. ſeſſ. 23.* cum Novitius non poſſit ſtrictè appellari regularis; eo maximè, quia pendente probationis anno, non habetur quoad ordines ſuſcipiendos pro ſubdito Prælati religionis, juxta aliqua, quæ dixi *ſub tit. de temporib. ordin.* & ibi, *ſub cap. 11.*
17 † Nec obſtat caſus adductus *n. præced.* in verſ. *unde*, quia loquitur in dimiſſoriis, nec quod Novitii gaudent privilegiis Regularium ex his, quæ dixi *ſub cap. 1. de foro comp.* & reſolvunt Molina *de Juſtit. tract. 2. diſp.* 138. verſ. *præter hos*, Azor. *inſtit. mor. p. 1. lib. 12. c. 2. q. 2.* Barboſa *in tract. de appellativa verborum utriuſque juris ſignif. appellat. 231. n. 16.* quia eſt favor, qui durat, dum novitius eſt; alias

27 ordinaria Eccleſiæ. † Et ſic cum Diana *part.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 35. tenent relati *in verſ. ſequenti*, & addit *in fine dictæ reſ.* quod ſi quis tentaret uti privilegio *dict. Innocent. VIII.* non ſolum graviter delinqueret, ſed nihil faceret probans noſtram ſententiam cum Averſa, Layman. Navarro infra relatis ex doctrina Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. ubi dicitur quod unuſquiſque a proprio Epiſcopo ordinetur, & *in cap.* 12. in verſ. *nec ſine diligenti examine ordinentur, privilegiis quibuſcumque excluſis.*

28 Quod ſi prædictum Innocentii privilegium duraret adhuc, & ſequeremur ſententiam Caramuël. & aliorum, utique cum eo eſſe dicendum ut ex quo illis quatuor coabbatibus conceditur ut etiam illud privilegium, nomine Monaſteriorum ſuorum veniant intelligendæ filiationes omnes; & ob id extendat ad Monaſteria Coabbatum, quibus præſunt authoritate extraordinaria, eveniret ut ob nimiam extenſionem, & privilegii communicationem circa ordinandos ſubditos Religioſos ordine Subdiaconatus & Diaconatus læderetur nimis

29 diſpoſitio juris, & Concilii. † Verùm interminis contra Præpoſitum *in 3 p. de Sacram. Ordin. quæſt. unica dub.* 13. *n.* 225. Rodriguez *tom.* 1. *q. regular. quæſt.* 8. *art.* 4. Vaſquez *in* 3. *p. D. Thom. diſput.* 243. *c.* 9. *n.* 38. fundantes ſe *in dicto cap. Trid.* in quo nihil cavetur de privilegio revocando quoad ordines ſacros, docent revocatum eſſe illud privilegium Innocent. VIII. & alia ſimilia privilegia. Averſa *de Sacram. Ordin. quæſt.* 3. *ſect.* 3. Layman. *lib.* 5. *tract.* 9. *cap.* 9. *n.* 4. Diana *p.* 8. *tract.* 1. *ſub reſ.* 35. à verſ. *ſed an dicta*, & verſ. *verum*, & dicunt ex navarro quod quamvis à Gregor. XIII. poſt Tridentinum ſint confirmata privilegia Ciſterſ. tamen cum reſtrictione, dummodo non adverſentur Tridentino *in dicto cap.* 10. videbis adducta *q.* 4.

30 Sed non nego poſſe Papam talem concedere facultatem Abbati cuilibet ex præfatis, non ſolum ad eos ordines; imò, & ad Præsbyteratum ut patet ex his, quæ noto, & dico infra *ſub quæſt.* 4. cum ago de quæſtionibus, *An poſſit Pontifex ſimplici Præsbyterio concedere poteſtatem conferendi ordines ſacros.* Et noviſſimè ad dicta adjunges quæ repetit idem Diana *dict. p.* 11. *tract.* 2. *reſ.* 40. ubi *An Abbates Benedictini poſſint conferre Diaconatum, & Subdiaconatum ſubditis ſuis?* Ubi impugnat Brunum affirmantem *p.* 2. *tract.* 2. *cap.* 3. *propoſit.* 15.

31 Ad quintam quæſtionis partem; etſi videatur contra noſtrum inſtitutum; quia tamen eſt de Abbate Benedictino: Reſpondeo Monachos Benedictinos incurrere ſuſpenſionem *dict. Clem.* 1. §. *ſi qui autem*, ſi non utantur habitu præſcripto; dum tamen utantur habitu ſibi prohibito per modum habitus Ordinarii, ut docent Suarez *de cenſuris diſp.* 31. *ſect. n.* 10. Bonacina *de cenſuris*

32 *diſp.* 3. *puncto ultim. n.* 14. † Sed Diana *p.* 5. *tract.* 10. *reſ.* 44. notans ad prædictam cenſuram incurrendam requiri non ſolum culpam mortalem, ſed etiam præſumptionem; quia *in textu dict. Clem.* dicitur *portare præſumpſerint*; quod importat dolum, & temeritatem, excuſat verò ab ea non ſolum illum, qui cum inadvertentia hujus prohibitionis Clem. habitum in ipſa prohibitum defert; verum etiam eum, qui ſcienter eo utitur ab breve tempus.

33 Pro complemento totius noſtræ quæſtionis poſſes nunc dubitare, an Abbas privilegium habens conferendi Tonſuram, & minores ordines, poſſit ei, qui re ipſa ſibi ſubditus non eſt; eo quod profeſſionem invalidè emiſerit, quem tamen ſubditum putat. Sed quia hoc dubium poteris diſſolvere ex jam ſupra adductis *in cap. quoad tranſlationem, hoc tit. quæſt.* 11. ideo in terminis breviter cum Bonacina *de Sacram. in novis editione diſp.* 8. *quæſt. unica punct.* 4. *ante punct.* 5. *num.* 30. dico ut ſicut Epiſcopus alieno ſubdito conferens primam Tonſuram, ſine licentia ſui Ordinarii in aliena, vel etiam in propria Diœceſi incurrit ſuſpenſionem *cap. fin. de tempor. ordin. lib.* 6. cum Ledeſma, Azorio Fornario, & Rebuffo, & ſic de Abbatibus, idem dixit ut Abbates, & alii quicumque exempti litteras dimiſſorias aliis quam ſuis ſubditis regularibus concedentes ſuſpenſioni ſubjaceant, ut alibi cum aliis agnoſcit pro quo faciunt *dicta de Epiſcopo dict. quæſt.* 11.

QUÆSTIO IV.

An ſimplex Sacerdos ex conceſſione Pontificia, poſſit conferre ordines minores? Et an Pontifex poſſit ante conſecrationem concedere ſimplici Sacerdoti, ut conferat minores, & majores ordines? Et an poſſit diſpenſare, ut ſimplex Sacerdos conferat ordinem Subdiaconatus, aut Diaconatus? Et quid ut poſſit alius ordinem Præsbyteratus conferre? Et an poſſit dare facultatem ut Diaconus alium Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum ordinet? Et an Pontifex diſpenſare queat, ut fœmina initietur prima Tonſura? Et an irregulares poſſint ordinari prima Tonſura ſine diſpenſatione prævia?

SUMMARIUM.

1 *Gloſſa verbo* Abbati *textus noſtri expenditur*; num. 4.

2 *Sacerdos ſimplex ſecundùm plures nequit à Pontifice diſpenſari, ut conferat primam Tonſuram, & minores ordines, in praxi aliter*, n. 4. & 6.

3 *Cardinales Præsbyteri ſecundùm Adrianum, nequeunt ordines minores conferre, & quare, ſed contra*, n. 5.

6 *Ordines minores, etſi ſint Sacramenta, nihilominus ex facultate Papæ queant conferri à ſimplici Sacerdote.*

7 *Simplex Sacerdos poteſt ex commiſſione Summi Pontificis nondum conſecrati conferre ordines Diaconatus, & Subdiaconatus, etiam in ratione Sacramenti; & licèt videatur aliter*, numero 8. *confirmatur* à numero 9. 10. & 11. *ubi* n. 13. *qualiter contingat.*

8 *Diaconatus ordo non legitur collatus à ſimplici Sacerdote ex commiſſione Papæ de Subdiaconatu aliqua teſtimonia ſequuntur*, n 9. *ſed ab Abbatibus ſic ut* n. 12.

11 *Subdiaconatus ordo legitur collatus à quibuſdam Abbatibus indulto Pontificio.*

13 *Papa de poteſtate ordinaria non diſpenſat, ut ſimplex Sacerdos conferat Subdiaconatus, & Diaconatus ordines, ſed de abſoluta.*

14 *Sacerdos ſimplex ex Papæ commiſſione, poterit Præsbyteratus ordinem conferre, ut n.* 15. 16. & 21.

16 *Coreſpiſcopi ordinabant Lectores, & Subdiaconos, &c.*

17 *Coreſpiſcopi non erant Epiſcopi veri erant verò majores Præsbyteris.*

18 *Coreſpiſcopi erant Præsbyteri, quibus credebantur res præcipuè temporales, & cura pauperum, & eleemoſinarum, & aliqua miniſteria Epiſcopalia.*

19 *Coreſpiſcopi erant quidam Præsbyteri, qui in pagis habitabant, ubi loco Epiſcoporum curam animarum exercebant.*

20 *Coreſpiſcoporum nomen, & officium ceſſavit, quia ſe ingerebant uſurpatione, & ambitione in officiis Epiſcopalibus, ordines, & conſecrationem præſtanda.*

21 *Papa diſpenſat, ut Præsbyter queat adminiſtrare Sacramentum Confirmationis.*

22 *Diaconus potius eſt, ut nequeat etiam de conceſſione Papæ alium in Diaconum ordinare, & idem de Subdiacono,* num. 25. *etſi non improbabiliter alii, ut* numero 23. & 24.

26 *Fœmina nequit tonſurari, etiam ex Pontificia diſpenſatione, & quare* n. 26. *contra Baldanum, & Hurtadum affirmativam docentes, etiam quad ordines minores, ut* numero 18.

29 *Irregularis nequit tonſurari ſecundùm veriorem ſententiam, ut* n. 30.

1 CUm ea gloſſa in verbo *Abbati*, in verſ. *etiam Præbyteria hoc licet*, hic in textu noſtro notet Barboſa *n.* 9. quod licet ſimplici Sacerdoti primam Tonſuram conferre; & ea alia ſimilis gloſſa *in cap. quoniam diſt.* 69. verb. *Lectoris* cum Archidiacono *in cap. pſalmiſta n.* 2. *in fine, diſt.* 23. Innocentio *in textu noſtro n.* 1. & Hoſtienſi *n.* 2. ideo etſi jam per uſum Eccleſiæ contrarium obſervetur; imò harum gloſſarum, & prædictorum opinionem admittendam non eſſe, doceat Sotus *in 4. ſentent. diſt.* 25. *quæſt.* 1. *art.* 1. *ad* 2. *argum.* quem refert idem Barboſa *in paſtorali p.* 2. *alleg.* 3, *n.* 15. ideo rectè de præſcriptis quæſtionibus hic nunc dubitamus circa Præsbyterum, cui ex diſpenſatione Pontificia committitur facere ordines minores, ſive majores.

2 Ad primam difficultatis partem, multi negant, quòd poſſit Pontifex diſpenſare, ut ſimplex Sacerdos Præsbyter poſſit conferre primam Tonſuram, & minores ordines ex eo, quod poteſtas conferendi minores ordines conſiſtit in charactere Epiſcopali, ſed ſimplex Sacerdos non habet characterem Epiſcopalem, ergo & ex eo, quia commiſſio, ſeu licentia Pontificis, non tribuit ſimplici Sacerdoti majorem poteſtatem, quam antea habebat, ſed ſimplex Sacerdos ſine tali, commiſſione, nequit prædictos ordines conferre ergo nec

3 cum ea. † Itaque cenſet Adrianus *in 4. quæſt. de Sacram. Confirmat. art.* 3. §. *ſecundo principaliter* novum eſſe quod dicitur à Præsbyteris Cardinalibus nullomodo ordines minores, nec majnres verè conferri poſſe; eo quod exiſtimat ex Divina inſtitutione ſolum Epiſcopnm eſſe Miniſtrum hujus Sacramenti, & minores ordines Sacramenta eſſe; ac proinde nec Eccleſiam poſſe hoc miniſterium alteri committere; quia circa Miniſtri inſtitutionem à Deo factam, Eccleſia nihil poteſt immutare; quod aliter dici fore, ſi illa poteſtas procederet à jure poſitivo, & Major, *in 4. diſt.* 7. *quæſt. unica* §. *ſecundo argumento*, exiſtimat minores ordines eſſe Sacramenta: de quo *ſub Rub. de temporibus ordin.* & ſic addit Adrian. erraſſe Gregorium committendo miniſterium ordinis ſimplicibus Sacerdotibus.

In praxi verò contraria ſententia eſt tenenda 4
tum ea doctrina textus noſtri, & aliorum, qua Abbatibus, non Epiſcopis, data eſt licentia conferendi primam Tonſuram, & ordines minores; deinde ex Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 10. *de reformat.* & ex jam citata declaratione Sacræ Congreg. 1641. approbata ab Urbaoo VIII. anno 1642. cujus litteram retuli ſupra *ſub quæſt.* 2. † Deinde quia ſic 5
hodie videmus, ſicut antiquitus Præsbyteros Cardinales, non Epiſcopos primam Tonſuram, & ordines minores conferre, ut probavi jam ſupra *in Rub. de temporibus ordin. quæſt.* 2. verſ. *notandum*, taliter, ut talis facultas non cenſeatur eis derogata per dict. Trid. decretum, nec per relatam declarationem, ut probat cum infinitis Diana *p.* 5. *tr.* 2. *reſ.* 5. contra Anaſtaſium Germonium affirmantem *in tract. de indultis Cardinal.* §. *tam ratione n.* 20. & contra Sanchez affirmantes Cardinales in ſuis titulis poſſe exercere ea, quæ ſunt juriſdictionis, non ea, quæ ſunt ordinis; & ſic Barboſa *in c.* 9. *dict. ſeſſ.* 23. *n.* 3. & *de poteſtate Epiſc. p.* 2. *alleg.* 5. teſtatur Rotam ſic ſenſiſſe *in una Germon.* 13. *Decemb.* 1582. & ſic reſpondet Diana *p.* 8. *tr.* 2. *reſ.* 33. hoc probari *ex dict. c.* 10. *Trid.* quo præcipitur Abbatibus, & aliis quibuſcumque exemptis intra fines alicujus Diœceſis exiſtentibus, ne ulli niſi ſibi ſubdito regulari, primam Tonſuram, aut ordines minores conferant; & ſic talis facultas Cardinalibus exemptis non auferetur. † Et ſic fieri, ut licèt mino- 6
res ordines ſint Sacramenta, ſed non negari poſſe ex commiſſione Summi Pontificis, Præsbytero committi ordines miniſtrare non jure ordinario, ſed eatraordinatio, & patebit ex dictis infra *in c.* 1. *de Sacra Unctione*, & *in c.* 1. & 2. *de ſacram. non iterand.* ubi dico ſimplici Sacerdoti poſſe à Papa committi Confirmationis Sacramentum exercere, & jam ſi ſolus Miniſter illius ſit tantum Epiſcopus. Et hanc noſtram ſententiam communiter docent Doctores, inter quos in terminis D. Thomas *in 4. diſt.* 25. *q.* 1. *art.* 2. *ad* 3. Palud. *ea dict. quæſt.* 1. *art.* 2. Scotus *diſt.* 24. *quæſt. unic.* §. *de tertio.* Sylveſter *verbo ordo* 3. *quæſt.* 7. Covartuv. *lib.* 1. *var. c.* 10. *n.* 9. & 10. Richard. *in 4. dict.* 25. *art.* 1. *quæſt.* 2. quorum ſententiam ſupponit Trid. *in dict. c.* 10. & colligitur *ex c.* 1. *de ordinatis ab Epiſcopo, qui renunciavit Epiſcopatui*; & ſatis probatur ex his, quæ adduxi ſupra *in dict. verſ. notandum.*

Ad ſecundam quæſtionis partem breviter reſ- 7
pondeo, poſſe ſimplicem Sacerdotem ea commiſſione Summi Pontificis, nondum conſecrati, non ſolum minores ordines, ſed etiam majores ordines Subdiaconatus, & Diaconatus conferre etiam in ratione Sacramenti; quia hæc authoritas non convenit Pontifici ratione conſecrationis Epiſcopalis, ſed ratione ſummæ juriſdictionis, quam habat in Eccleſiam; eo quod obtineat eam ſupremam poteſtatem, poſita legitima electione, etiam ante conſecrationem Epiſcopalem: ſic docent in terminis Joannes Præpoſit. *in 3. p. D. Thom. quæſt. unic. de ſacram.*

cram. Ordinis dub. 13. *n.* 122. Diana *p.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 37. & comprobatur ex adductis *ſupra*, & ex his, quæ dico *in dubiis ſequentibus.*

8 Ad tertiam, & quartam difficultatis partem, quæ eiſdem ferè fundamentis diſſolvuntur, videtur ut nequeat ſimplex Sacerdos ex licentia, & commiſſione Papæ conferre ordines Subdiaconatus, & Diaconatus, & primo de ordine Subdiaconatus probant D. Thomas *in* 4. *diſt.* 25. Richard. *ibi art.* 1. *quæſt.* 7. eo quod ſit communis ſententia teſtatur Navarrus apud Layman. *lib.* 5. *tract.* 9. *c.* 9. *num.* 4. quam tenent Sayrus *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 8. *n.* 8. Candidus *tom.* 4. *diſp.* 4. *art.* 3. *dubio* 17. Azorius *tom.* 2. *inſt. mor. cap.* 48. *lib.* 3. *quæſt.* 16. Molfeſius *in ſumma tom.* 1. *tract.* 2. *cap.* 2. *n.* 3. & alii multi eo quod ordo iſte, eſt Sacramentum imprimens characterem, cujus proprius Miniſter, eſt

9 Epiſcopus. † De ordine Diaconatus idem etiam docent relati, & in terminis Turrianus *in annotation. ad Concil. Nicænum n.* 54. imo, & Gransdua *in* 3. *p. D. Thom. controv.* 9. *tract.* 2. *diſp.* 2. *n.* 5. ubi dicit quod ſi quis petat ulterius, an Pontifex concedere poſſit ſimplici Sacerdoti poteſtatem ordinandi Diaconos, reſpondet, ſi conſtaret id factum fuiſſe à Summo Pontifice, conſequenter diceret id potuiſſe, ſed non invenire teſtimonium ſufficiens, quia privilegia, quorum auctores, quos ipſe citat meminerunt, agunt de Subdiaconatu; & quia licèt in Subdiaconatu liceret, non inquam in Diaconatu, cujus eſt major excellentia; eo quod ſit ordo ſacratior Diaconatu, ac proinde petat ju-

10 re potiori Epiſcopum, ut Miniſtrum. † Et ſic reſolutivè cum multis Barboſa legendus *in cap. quarto* 4. *de conſuetudine n.* 4. & 5. dicit, ut licèt minores ordines poſſint conferri ex delegatione Pontificis à ſimplici ſacerdote, ſed majores vigore factæ delegationis non item, ſed ab Epiſcopis ſolum: ſic cum D. Thoma, Covarruv. Fr. Eman. Azor. & ipſe *in paſtor. p.* 2. *alleg.* 3. *n.* 4. quidquid Abbas dixerit *ibi n.* 4. tamen ipſe Barboſa *in d. cap. quarto n.* 5. *circa finem*, dicit, ut non ſit improbabile quoad Subdiaconum; & Diaconum, poſſe ſummum Pontificem delegare ſimplici ſacerdoti poteſtatem conferendi eos ordines, adducens Vaſquez, Victoriam, & alios, & Bullam Innocent. VIII. jam relatam.

11 Ego tamen dico, ut poſſit Papa talem commiſſionem indulgere ſimplici Sacerdoti in utroque ordine, utpote de facto præſtitit Innoc. VIII quibuſdam illis Abbatibus, quos retuli, *ſupra q.* 3. a verſ. *ad quintam*, docent Granadus, *in* 3. *part. tract.* 2. *diſp.* 2. *n.* 3. & 4. quem ad litteram refert Diana *dict. part.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 34. cum Victoria *in ſumma quæſt.* 216. Ledeſma *in tract.* 1. *de ordine circa finem*, Henriquez *in ſumm. cap.* 23. §. 2. *in comment. litt. C*, Rodriguez *tom.* 2. *ſumma cap.* 14. imò & Navarrus relatus à Granado, dixit ante Tridentinum conceſſum fuiſſe a multis Pontificibus cuidam Abbati privilegium ordinandi Subdiaconos, & Joannes Præpoſitus *in* 3. *p. dict. quæſt. unica de Sacram. ordin. dubio* 14. *n.* 120. dicit Patrem Victoriam aſſerere ſe vidiſſe Bullam Pontificis concedentis quibuſdam Abbatibus ordinis Ciſtercienſis, ut poſſent conferre Subdiaconatum (quæ quidem Bulla eſt jam relata *quæſt.* 3. Innocent. VIII.) & ulterius refert accepiſſe ore à Reverendo Domino Daſſignias, Abbas de Nicelda in Brabantia Gallicana ſe vidiſſe Reverendiſſimum eorum Generalem uno die conferentem Sacrum Subdiaconatus ordinem quinque Religioſis. Monaſterii Cambronenſis in Hannonia ordinis Ciſtercienſis.

De Diaconatus ordine docent in ſpecie Vaſquez 12
in 3. *part. Divi Thom. tom.* 3. *diſp.* 243. *cap.* 9. *n.* 38. Opatovius *de Sacram. tract. de ordine diſp.* 5. *n.* 14. Ochogavia *de Sacram. Ordinis quæſt. unica dubio* 13. *num.* 122. Doctus Caramuel *in comment. ad regulam Sancti Benedicti c.* 92. *num.* 1626. Averſa *de Sacram. ordin. quæſt.* 3. *ſect.* 3. qui dicit, ut admiſſa commiſſione de Subdiaconatu, ſit ſimilis, & par ratio de Diaconatu, ſupponendo utrumque eſſe verè Sacramentum, & inſtitutum à Chriſto, quia adhuc uterque ordo manet infra Sacerdotium, & de utroque eſſe poterat ſufficiens convenientia, ut à Sacerdote ex commiſſione conferri valeat: proſequitur idem Diana *dicta part.* 8. *reſ.* 35. cum relato Caramuel, qui adducit prædictam Bullam Innocentii VIII. de anno 1489. ut Abbas Ciſter. & quatuor primi Coabbates conferant ordines Subdiaconatus, & Diaconatus; illa nimirum, quibuſcumque Religioſis ſui ordinis, iſti ſuorum Monaſteriorum Religioſis, referentes etiam prædictum privilegium eſſe in praxi, hodieque ſupereſſe, qui ad majores ordines ab his Abbatibus fuerunt promoti, eandem Bullam refert Rodriguez *tom.* 2. *quæſt. regul.* Vaſquez *ſupra*, & idem Diana *dicta* 8. *p. tract.* 1. *ſub reſol.* 34. dicens quod ſibi retulit, & affirmavit quidam Religioſus Monaſterii de Vauceves ejuſdem ordinis Generales prædictam habere poteſtatem, & confirmatur, cum Chriſti Domini Vicarius diſpenſando non ſit exiſtimandus erraſſe; eo quod ſit res gravis, nec ſit ſcripturæ locus, quo probari queat, præfatam poteſtatem denegari Pontifici, ſicut patet ex noſtro textu, & *ex dicto cap.* 10. *Trid.* circa ordines minores, ut jam longè probavi, & dicit Granadus *in* 3. *p. dicto tractatu* 2. *diſput.* 2. *numero* 3. & 4.

Unde non obſtat authoritas D. Thomæ *in* 4. 13
dict. diſt. 25. & aliorum ſupra Doctorum, qui dum negant poſſe Pontificem committere ſimplici ſacerdoti, ut conferre poſſit ordinem Subdiaconatus, majori ratione id negent de Diaconatu; ſiquidem præcipua ratio à Divo Thoma relata, ea nempe eſt, ut refert Diana *dicta reſ.* 35. ſub verſ. *ſed affirmativam, in fine*, quia omnes majores ordines habent immediatam relationem ad Corpus Chriſti; quam hic generaliter non admittunt Doctores noſtræ ſententiæ; quia ratio non probat id de Diaconatu, & Subdiaconatu, ſed tantum de Sacerdotio: deinde quia, ut dicunt idem Granadus, & Diana *dicta reſ.* 34. *in fine*, Divum Thomam, & alios tantum loquutos fuiſſe de poteſtate ordinaria, & generali magis, quæ ex decretis juris Canonici conſtat, ſecundum quam Pontifex nequit talem concedere poteſtatem, ut ſimplex ſacerdos concedat ordines majores; bene autem de poteſtate abſoluta. Et applicabis quæ notavi *ſupr. in Subdiaconatu in c.* 9. *hoc tit.* Et ad has difficultates adjunges quæ dixi etiam ex novis Doctoribus *in dict. Rub. de temporib. ordin. quæſt.* 2. verſ. *notandum.*

Ad quintam quæſtionis partem, an poſſit ſim- 14
plex ſacerdos ex commiſſione Papæ ordinem Presbyteratus conferre? Videtur negativè reſpondendum, tum ex jam citata authoritate Divi Thomæ, ut *num. præced.* explicui; quæ etſi non claudat Subdiaconatum, & Diaconatum, claudit enim ſacerdotium, propter immediatam relationem ad Corpus Chriſti, tum quia cum hujus ſacramenti

cramenti Ordinarius Miniſter ſit Epiſcopus, ſequitur ut non debeat ſane hoc miniſterium in ordinatione Presbyteratus extendi ad alium per commiſſionem abſque ſolido antiquitatis fundamento; & ſic Averſa *de Sacram. Ordinis quæſt.* 3. *ſect.* 3. ait, ut debeat eſſe extra dubitationem quod non poſſit ſacerdoti non Epiſcopo committi ordinario alterius ſacerdotis, ſeu collatio ordinis Sacerdotalis: unde Granadus *in* 3. *p. D. Thomæ controv.* 9. *tract.* 2. *diſp.* 2. *n.* 4. obſervant nullum Doctorem, quem ipſe legerat dubitare de hac re: docent etiam hanc ſententiam expreſsè Candidus *tom.* 4. *diſp.* 4. *art.* 3. *dub.* 17. & alii communiter. Et confirmari videtur, tum ex his, quæ dixi ſupra *in dicta Rub. de temporibus ordin. dicta q.* 2. verſ. *notandum*, quam ex exemplis, & Bullis adductis *in hac quæſt.* ſub verſ. *ad tertiam*, & *quartam*, ubi tantum de prima Tonſura, minoribus ordinibus, ac de Subdiaconatu, & Diaconatu fit mentio; non ſic de Presbyteratu & ſic Barboſa *in c. quanta de conſuetudine ſub num.* 5. probat cum aliis 11. Doctoribus, dicens hanc ſententiam quoad ſacerdotium eſſe receptiſſimam.

15 Adhuc verò exiſtimo abſque expreſſa juris Divini determinatione, non eſſe negandam Pontifici maximo, committendi ſimplici Sacerdoti facultatem conferendi ordinem Presbyteratus, ſicut dictum eſt de aliis Sacris Ordinibus; deinde probo ex decreto Eugenii IV. dum ait: *ordinarius hujus Sacramenti* (Ordinis nempe) *eſt Epiſcopus*, quo indicat, non Epiſcopum poſſe ex commiſſione eſſe miniſtrum Sacramenti Ordinis; ac proinde omnium Ordinationum; quia omnes ſunt Sacramenta, & non ſit major ratio unius, quàm alterius.

16 Deinde ex Concilio Antiocheno *Canone* 10. quo cum concedatur Corepiſcopis, ut ordinarent Lectores, & Subdiaconos; atque Exorciſtas; & ibi addat verba ſequentia: *Nec Presbyterum, nec Diaconum audeant ordinare*; præter conſcientiam Epiſcopi, ut habet quædam tranſlatio, evenit ut à contrario ſenſu ſciente Epiſcopo, bene poſſint iſtos ordines conferre.

17 Ergo cum probabile ſit illos Corepiſcopos non fuiſſe Epiſcopos, ut patet ex Joanne 3. *epiſt. unica in medio in* 2. *tom. Concil.* quatenus ait Corepiſcopos veros non eſſe Epiſcopos, nec fuiſſe, quod ab uno tantum ordinati eſſent, & Damaſcenus *epiſt.* 4. dum dicit eos non eſſe Epiſcopos, quia minus, quam à tribus ſunt ordinati: & *in Canone* 20. Concilii Antioch. quod cum oppoſitum docere videatur, dum ait de Corepiſcopis; quamvis manuum impoſitionem perceperint Epiſcoporum; & ut Epiſcopi ſint conſecrati: tamen reſpondet Vaſq. *in* 3. *part. diſput.* 238. *cap. ultimo*, ubi de hoc diſputat per illa verba: *& ut Epiſcopi ſint conſecrati*, potius denotari non fuiſſe veros Epiſcopos; quia particula *ut* diminuit, de quorum officio, & dignitate; & quod illi eſſent minores Epiſcopis, ſed Presbyteris aliquo modo ſu-
18 periores, ſcribit cum multis. † Videndus Barboſa *de jure Eccleſ. p.* 1. *cap.* 16. *num.* 1. ubi *num.* 6. poſt multa concludit, Corepiſcopos ex Eccleſiæ inſtitutione, nihil aliud fuiſſe, quàm Presbyteros, quibus crederentur res præcipuè temporales, & cura Pauperum, & eleemoſynarum, & aliqua
19 miniſteria Epiſcopalia, † qui *num.* 2. ait quod illi ſolum erant quidam Presbyteri, qui in pagis, aut oppidis loco Epiſcoporum curam animarum exercebant, veluti Parochi. Vicarii Foranei officio fungentes, † quorum ambitione creſcente cum gere- 20
rent ſe pro Epiſcopis, & ſuo officio non contenti auderent majores ordines conferre, & omnia Epiſcopalia exercere aliquando conſecrationem, quæ Epiſcoporum eſt propria extorquerent; ideo meritò, ut docent Antonius Ricciulus *Eccleſ. lucubrat. lib.* 2. *c.* 1. Contardus Brunus *de ceremon. lib.* 1. *cap.* 4. Carrança *in ſumm. Concilior. in Damaſ. epiſt.* 4 *pag.* 77. Boll. *in œconom. Canon. claſſ.* 3. *cap.* 2. §. 4. Henriquez *in ſumm. lib.* 10. *c.* 13. §. 2. quos refert Barboſa *ſupra dict. n.* 6. *& in paſtor. p.* 1. *tit.* 1. *c.* 6. *n.* 2. eorum ordo ab Eccleſia damnatus eſt *in cap. Corepiſcopi diſt.* 68. videndus eſt Ayala *de Eccleſiaſt. traditum. p.* 1. *conſid.* 4. ubi ex profeſſo rem iſtam tractat: aliqua dico *infra quæſt.* 2. verſ. *num poſſint*.

21 Itaque noſtram ſententiam docent in terminis Doctores antiqui Innocent. *in cap.* 4. *de conſecrat. n.* 4. Panormit. *n.* 3. Angel. verb. *ordo* 2. *num.* 2. & Aureolus apud Capreolum *in* 4. *diſt.* 25. *quæſt.* 1. *art.* 1. Vaſquez *dict. tom.* 3. *in* 3. *p. diſp.* 243. *cap.* 4. *n.* 40. Ochogavia *de Sacram. Ordin. tract. unica quæſt.* 7. *n.* 11. Hurtadus *tract. de Sacram. Ordin. difficult.* 18. & alii per gloſſam *in c. pervenit diſt.* 95. & Diana increpat Granadum *part.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 36. eo quod dixerit ſe nullum legiſſe Doctorem, qui dubitaret de ſua ſententia: & notat *ibi, in fine*, quod licèt commiſſio hujus miniſterii Sacerdoti, non Epiſcopo fiat ab homine, ſcilicet ſtatuto Eccleſiæ, aut Summi Pontificis voluntate, ſed poteſtatem committendi hoc miniſterium jure Divino Pontifici ſummo, & Eccleſiæ convenire, ſicut de poteſtate committendæ Confirmationis Presbytero, dico infra *ſub titul. de Sacra Unctione* §. 1.

22 Ad ſextam quæſtionis partem, quam Diana remittit judicio ſummi Pontificis *dict. p.* 8. *tract.* 1. *reſol.* 38. negativè reſponderunt Sylveſter verb. *ordo* 3. *quæſt.* 7. Victoria *in ſumm. n.* 233. & D. Thom. *in* 3. *p. quæſt.* 38. *art.* 1. *ad* 3. quorum ratio poteſt eſſe, quia qui Presbyter non eſt, nequit ordines conferre, ut jam in hoc textu dixi de Abbatibus, qui ut queant etiam ordines minores conferre, debent inter alia eſſe Presbyteri; ergo & ratione potiori debet procedere in caſu noſtro, quo dubitamus, an poſſit Pontifex dare facultatem, ut Diaconus alium Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum ordinet.

23 Sed contrarium tenuit gloſſa *in cap. quanta de conſuetudine*, quam refert ipſe Diana, & cum perlegerim, video nullo modo loqui in hoc caſu: tamen poteſt juvari eo fundamento; quia etſi qui alium ordinat, & illum ad Eccleſiaſticum ordinem elevat, eundem debeat in dignitate ſuperare; ideò cum Diaconus ſuperet Subdiaconum in ea, & Subdiaconus alios in minoribus conſtitutos, ſequitur, quod Diaconus queat aliquem ex commiſſione Pontificis ordinare Subdiaconum. † Ex quod 24
poſſit alium in Diaconum ordinare æqualem in eodem ordine, quo ordinans eſt inſignitus, probatur; quia ex ea parte, qua Diaconus ordinaturus, factus eſt a Papa ad id delegatus eſt alio in Diaconum ab eo ordinando ſuperior, licèt in ordine convenirent ambo, cum non ex vi ſui ordinis, ſed poteſtate ſibi commiſſa ordinet. Et confirmatur, quia, etſi ad conſecrationem Epiſcopi requirantur alii tres conſecrantes, ex commiſſione Pontificis poterit unus id facere, ſed tam conſecrans, quam conſecratus ſunt ejuſdem ordinis, & dignitatis ergo. † Mihi verò prima opinio eſt plauſibilior 25
tum

tum quia requiritur, ut ordinaturus ſit Preabyter; tum quia id etiam requiritur in Epiſcopo alium conſecrante, juxta quæ dixi *ſupra ſub cap. Archiepiſcopus de temporib. ord. quæſt.* 2. in verſ. *ad ſecundam.*

26 Ad ſeptimam quæſtionis partem, an Pontifex diſpenſare queat, ut fœmina ordinetur prima Tonſura, ſuppoſito quod dixi *ſupra ſub Rub. hujus tit.* nempe quod fœmina non eſt capax hujus Sacramenti, poſſes nunc reſpondere. Sed quia caſus hujus dubii magis ſpectat ad textum *in cap. dilecta, de majorit. & obed.* ideò ad ibi dicta te remitto; & ſic nunc breviter referam Doctores negantes Marchinua *de Sacram. Ordinis tract.* 1. *p.* 4. *c.* 1. *n.* 17. Candidus in *eodem tract. diſquiſit.* 4. *art.* 5. *dubio* 4. Tannerus *tom.* 4. *diſp.* 7. *quæſt.* 3. *dubio* 1. *n.* 7. Leo *de cenſuris recollect.* 2. *num.* 58. Laiman. *lib.* 4. *tract.* 6. *cap.* 6. *num.* 2. Ochogavia *de Sacram. tract. unico de ordine quæſt.* 8. *num,* 4. Vaſquez *in*
27 3. *part. Divi Thomæ tom.* 3. *diſp.* 145. *cap.* 2. † quorum rationes etiam refert Diana *dicta p.* 8. *tract.* 1. *reſ.* 39. à verſ. *ſed difficu tat.* ex eo quia, cum prima Tonſura, tendat ad Sacerdotium, & illo ſit incapax mulier; ſequitur ut quamvis prima Tonſura, & alii minores ordines ſint ſacramentalia, & non Sacramentum (de quo dixi *ſub Rub. de temp. ordin.*) quod nequeat etiam diſpenſatione Pontificia tonſurari, tum quia prima Tonſura nihil aliud eſt, quam conſecratio, & deputatio perſonæ ad eum ſtatum, ex quo ad Eccleſiaſticos Ordines, & gradus aſcendi poſſit, quorum incapax eſt mulier; & hoc etiam ſi diceremur, quod prima Tonſura tantum eſt præparatio quædam ad ordines, & ad miniſterium aliquod, ſeu functionam publicam: & faciunt dicta ſupra *ſub Rubrica,* in verſ. *ad ſecundam,* ibi *eſt omnium;* quod verum, & ſecurum eſt.

28 Non reticeam contrarium docere Paludanum *in* 4. *diſt.* 25. *quæſt.* 3. Hurtadus *de Sacram. Ordin. difficult.* 20. illa ex eo, quod prima Tonſura non eſt Sacramentum, ſed ſacramentale, & ſacramentalia ſunt ab Eccleſia inſtituta, ergo. Iſte dum obſervat cum Paludano poſſe ex diſpenſatione Summi Pontificis fœminas validè primâ Tonſurâ initiari, etiamſi ea tribuatur maſculis, tanquam prævium ad ordinationem, quia hæc ordinatio eſt ex ſola inſtitutione Eccleſiæ, & non repugnat fœminam eſſe capacem illius, quod in maſculis eſt præparatio prævia; quamvis non ſit capax ejus, ad quod eſt præparatio in maſculis, qui addit ob eandem rationem poſſe ea diſpenſatione Pontificis fœminam ordinari quatuor ordinibus minoribus, ſi non eſſent ex Chriſti inſtitutione, ſed tantum ea inſtitutione Eccleſiæ, & Ludovicus Caſpenſis *in curſu Theol. tom.* 2. *tract.* 27. *diſp.* 3. *ſect.* 3. *n.* 20. ait ſubjectum capax ordinum eſt vir, non fœmina, ſed ex diſpenſatione Romani Pontificis poſſunt fœminæ primâ Tonſurâ initiari; quia hæc ordinatio eſt ex ſola inſtitutione Eccleſiæ, idem dicens de quatuor minoribus ordinibus in ſententia eorum, qui dicunt non eſſe verè Sacramenta ex inſtitutione Chriſti, ſed tantùm Eccleſiæ; & ob id aliqui apud Sanctum Thom. 3. *part. in addit. quæſt.* 40. *art.* 1. dixerunt ſexum virilem eſſe quidem de neceſſitate præcepti, ſed non de neceſſitate Sacramenti; quod nec ipſe ſequitur, nec ego; etſi Diana *ſupra* vocet hanc ſententiam probabilem, quod tantum in prima Tonſura poſſes admittere per ea, quæ dixi *ſupra in Rubr. de temporibus ordin.* in verſ. *ex his,* dum egi de dubio, *An omnes ordines ſint Sacramenta.* Hic poteris adjicere aliud dubium, an fœmina poſſit excommunicare, de qua idem Diana *dicta reſ.* 39. à verſ. *ſed hic,* & ego *ſub cap. novit de judiciis,* ut *in Rub. hoc tit.* notavi ſub verſ. *eſt omnium, quæſt.* 2. verſ. *ad ſecundam.*

Ad ultimam quæſtionis partem, an irregulares 29
poſſint initiari primâ Tonſurâ ſine propriâ diſpenſatione; etſi non multum ſpectet ad textum noſtrum, adhuc dependet à dubio jam deducto, num prima Tonſura ſit ordo, & juxta eorum ſententiam, qui dicunt ordinem non eſſe, ſed officium, aut diſpoſitionem præviam ad cæteros ordines, ut ſenſerunt D. Thom. *in* 3. *p. quæſt.* 40. *art.* 2. Vaſquez *tom.* 5. *diſp.* 236. *cap.* 1. *n.* 9. & *diſp.* 237. *cap.* 2. Bellarminus *lib.* 1. *de Cleric. cap.* 11. Martinus Formarius *tract. de ordine cap.* 7. *num.* 1. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 9. *cap.* 1. *n.* 13. Hurtado *de ordine diſ.* 2. ſed Canones dicunt irregularem non eſſe capacem ordinum; ergo cum prima Tonſura non ſit ordo, ſequitur, ut irregularis non ſit privatus à receptione primæ Tonſuræ; non enim tonſuratus habet peculiare officium, ad Euchariſtiæ celebrationem directum, ſicut cæteri ordines. † Nihi- 30
lominus verius dicendum eſt, ut irregularis tonſurari nequeat ex diſpoſitione juris, qua redditur homo inhabilis ad recipiendam primam Tonſuram: ſic docent in terminis Suarez *tom.* 5. *diſp.* 40. *ſect.* 1. *n.* 2. Præpoſitus *in p. D. Thomæ quæſt.* 5. *de irregul. dub.* 3. *n.* 12. Avila *de cenſ. p.* 7. *diſp.* 2. *dubio* 6. *concl.* 1. Diana *p.* 4. *tract.* 2. *reſ.* 88. Alia dico de irregulari *ſub tit. de filiis Presbyt.* & ibi *cap.* 14.

QUÆSTIO V.

Epiſcopus, an poſſit non Epiſcopo facultatem committere ordines conferendi, ſeu Corepiſcopo? Et an Abbates qui Ordinarii ſunt, & habent Juriſdictionem, quaſi Epiſcopalem, poſſint omnia, quæ ſunt Juriſdictionis, ſicut Epiſcopi in ſuo territorio?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus non poteſt non Epiſcopo concedere poteſtatem ordines conferendi.*
2 *Epiſcopus, etſi habeat majorem poteſtatem circa corpus myſticum Chriſti non ſic circa verum, quam habent alii Sacerdotes.*
3 *Coreſpicopi, ſicut nec ordinare, ſic nec confirmare, conſecrare Eccleſias, altaria, aut Virgines, nec pœnitentes publicè in Miſſa reconciliare poſſunt.*
4 *Abbates veniunt appellatione Prelatorum etiam ſi ſint Commendatarii, dum perpetui ſint.*
5 *Abbatia in multis æquiparatur Epiſcopatui.*
6 *Abbas in Eccleſiis ſibi ſubjectis, dicitur Ordinarius, ſicut Epiſcopus.*
7 *Alienatio rerum Abbatiæ requirit Abbatis conſenſum, ſicut requirit in rebus Epiſcopi alienandis.*
8 *Abbas eſt Sponſus Eccleſiæ ſuæ, quæ, eo mortuo, dicitur vidua, ſicut quæ fuit Epiſcopi.*

Abbates

Digitized by Google

9 *Abbates poſt Epiſcopos, obtinent in Eccleſia primam Dignitatem, & in Conciliis.*

10 *Abbates ſunt præ aliis honorandi, cum habeant Dignitatem, & cum Prælatis multa communia, ſi habeant curam, & conventum,* numero 11.

12 *Abbatia, inſpecta ejus origine, eſt potius nomen ſollicitudinis, quam honoris.*

13 *Abbates, qui habent juriſdictionem poſſunt regulariter ea, quæ in ſua Diœceſi Epiſcopi.*

14 *Abbates qui habent juriſdictionem, quaſi Epiſcopalem, tenent etiam jus privativè viſitandi, & Synodum congregandi, & dimiſſorias concedendi Clericis ſibi ſubditis.*

15 *Abbates juriſdictionem habentes in Hiſpania, qui intelligantur?*

16 *Abbas juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habens judicatur extra Diœceſin Epiſcopi.*

17 *Epiſcopus nequit viſitare territorium habentes, qui illud habet inteclusum in ſuo territorio, etiam ſicut Legatus Papæ.*

18 *Abbati habenti juriſdictionem, quaſi Epiſcopalem, competunt, præterea, quæ ſunt ordinis omnia alia, ſicut Epiſcopo, & diſpenſare.*

19 *Abbas poteſt dare Epiſcopo licentiam exercendi Pontificalia in ſuo territorio.*

20 *Abbas Abbatiæ exemptæ, etſi ſit Epiſcopus, nequit ordines conferre, niſi Abbatia ſit nullius Diœceſis.*

21 *Abbas in Eccleſiis ſibi ſubjectis poteſt impertiri ſolemnem benedictionem, ſicut Epiſcopus.*

22 *Abbas poteſt Synodum, & conſtitutiones facere; prout facit Epiſcopus, ſi provinciam habeat.*

23 *Abbas poteſt vocari ad Concilium generale, ſeu Provinciale, ſicut Epiſcopus citari, & in eo vocem habere deciſivam.*

24 *Abbas poteſt conferre beneficia curata, & concurſum facere de vacantibus, & etiam alii inferiores, ſi habeant jus congregandi Synodum, &* n. 25.

26 *Abbates queunt interponere authoritatem in permutationibus, & reſignationibus beneficiorum ſimplicium, unire Eccleſias, & commendare,* n. 27.

28 *Epiſcopus nequit viſitare Parochias, nec perſonas curam habentes, nec Sacramenta exercentes Abbatum, & regularium ſuperiorum juriſdictionem habentium.*

29 *Abbas poteſt dare indulgentias ſolitas dari, commendatitias litteras ſubditis, & exercere per alium quæ ſunt ordinis Epiſcopalis.*

30 *Abbas qui habet Baculum, & uſum Mitræ dum ſolemniter celebrat debet habere ſuos Miniſtros Clericos aſſiſtentes, ſed non duos Diaconos, aſſiſtentes ſicut Epiſcopus habet.*

31 *Abbas poteſt uti Bireto nigro ſub Mitra, ſed non alterius coloris, nec Baldachino.*

32 *Abbas poteſt dare licentiam Prædicatoribus, ad prædicandum in ſuo territorio & eos examinare.*

33 *Abbas debet incedere in Eccleſia in habitu decenti, & non camerali.*

34 *Abbas non debet aſſociari in ſua domo, nec excipi cum vadit ad celebrandum pontificaliter.*

35 *Abbas in Eccleſia Epiſcopo ſubjecta, debet in ea Eccleſia ſedere in loco inferiori ipſi, & ſine ornatu, vel à ſiniſtris Epiſcopi.*

36 *Abbatibus permittitur cognoſcere de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, & aſſiſtere matrimoniis contrahendis.*

37 *Abbas poteſt denunciationes matrimoniales remittere etiam, ſi ſit Commendatarius, ut* n. 58. *alii contra,* n. 39.

38 *Abbas Commendatarius dicitur Ordinarius, ſicut titularis.*

40 *Abbas Commendatarius habens juriſdictionem ſeparatam in ſuo territorio, poteſt diſpenſare ſuper illegitimitate ad quatuor ordines minores.*

41 *Abbates titulares intra terminos ſui territorii poſſunt approbare Confeſſarios ad audiendas confeſſiones ſecularium.*

42 *Abbates num habeant poteſtatem diſpenſandi, & abſolvendi conceſſam Epiſcopis per c. 6.* Trid. ſeſſ. 24. *ſub lite eſt, ut* numero 43. & 44.

45 *Abbates regulares exempti, num diſpenſandi & abſolvendi habeant poteſtatem per Trid.* cap. 6. ſeſſ. 24.

46 *Capitulum, ſede vacante, num habeat diſpenſandi, & abſolvendi facultatem juxta terminos Trid.* ſeſſ. 24. cap. 6.

47 *Abbas teneatur reſidere in collegiata, in qua titulatus eſt, etſi aliam habeat ſedem in Cathedrali, aliàs fructus non lucratur.*

48 *Abbas abſente Epiſcopo, in collegiata ab ordinario exempta, ac Sedi Apoſtolicæ ſubjecta Divinis ſolemniter intereſſe poteſt, & Canonicos aſſumere ad ſibi aſſiſtendum, juriſdictionem in eos exercendo, ſicut Epiſcopus in ſuos.*

49 *Abbas nequit in ſua collegiata Eccleſia ſupprimere Præbendas, etiam tenues, eas reducendo ad pauciorem numerum.*

50 *Abbates plures diſtincti, qui ſunt in eodem loco habentes diſtinctum Clerum, debent in proceſſionibus incedere quiſque cum ſuo Clero & loco.*

51 *Abbatum plura jura qui referant?*

52 *Abbates poſſunt eſſe executores ultimarum voluntatum.*

53 *Abbates alii etiam præter communes ſunt, qui dicuntur eremi Cultores ſic dicti, quia ſtante perſecutione Tyrannorum ſeſe in ſpeluncis abdebant.*

54 *Archimandritæ Abbates eremi dicti ſunt, quaſi Principes eorum, qui Cavernas habitabant, vel Principis greges, qui ſolent ſub ſe alios habere Abbates, ut* numero 55.

56 *Abbas ſimplex nonnunquam Epiſcopus nominatur.*

AD primam difficultatis partem ex dictis à *quæſt.* 1. jam breviter reſpondendum eſt, ut 1
cum Miniſter proprius Sacramenti Ordinis ſit Epiſcopus, nec alius inferior, niſi ex privilegio juris, ut Abbates, de quibus dixi, vel ex diſpenſatione Pontificia, ut *ſupr. ſub quæſt.* 4. ſequitur nunc dicendum cum Reginaldo *tom.* 2. *lib.* 30. *tr.* 1. *c.* 5. *n.* 25. & Diana *p.* 8. *tr.* 1. *reſ.* 33. *in fine*, Epiſcopum non poſſe committere non Epiſcopo poteſtatem conferendi ordines, etiam minores; etſi
committat nihil fieri, † quia licèt habeat pleniſſi- 2
mam

mam poteſtatem circa Corpus Chriſti myſticum, circa Corpus tamen Chriſti verum non habet majorem poteſtatem, quàm alius Sacerdos; quia ergo poteſtas conferendi ordines ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum, juxta illud, quod dicitur *in cap. ex litteris de exceſſibus Prælator.* ut Pontificale officium ſine altaris miniſterio, non valeat adimpleri, non poteſt alteri committi, quàm Sacerdoti, qui ſolus habet poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verùm; ergo.

3 Num poſſint Epiſcopi committere ordinationes Corepiſcopis? reſpondebis negativè ex adductis *ſupra dicta quæſtione 4.* à verbo *deinde*, ſub verſic. *ad quintam*; qui etſi ordines minores poſſent conferre, & ſecundum aliquos Subdiaconatum; ſed hoc tantùm ex conceſſione Pontificia, & Conciliari, ut probat Barboſa *de jure Eccleſiaſt. cap. 16.* cum multis dicentibus *ſub numer. 2.* quod illi cum eſſent tanquam Presbyteri, non poterant confirmare, conſecrare Eccleſias, altaria, aut Virgines, nec pœnitentes publicè in Miſſa reconciliare, ordineſve majores conferre, ut expreſsè eiſdem prohibet textus *in cap. quamvis, & in cap. Eccleſiis 68. diſtinct.* etſi cætera poſſent, ut quilibet Epiſcopus, videbis Cardinal. Bellarm. *in controverſ. Cathol. tom. 2. controverſ. 5. lib. 1. de Clericis cap. 17.* videndus Henriquez *in ſumma lib. 10. cap. 23. §. 2. juncta littera F.* Petr. Gregor. *ſyntagm. juris part. 2. lib. 15. cap. 12. num. 47.* Vaſquez *tom. 3. in 3. part. diſputatione 238. num. 68.* Filliu. *tom. 2. tract. 9. de Sacram. Ordin. cap. 5. num. 42.* D. Rodericus de Acunna *in dicto cap. quamvis num. 2.* Moneta *de conſervat. cap. 5. num. 42.* Ricciolus *Eccleſiaſt. lucubrat. lib. 2. cap. 5.* etenim ordinandi poteſtatem, quam habebant, erat ex commiſſione Pontificia, ut docent Theologi, & probat cum multis Vaſquez *dicto tom. 3. diſputatione 243. cap. 4.* & ex Concilio Antiocheno *canone* 10. de quo in loco citato *quæſtione* 4.

4 Ad ſecundam quæſtionis partem, ut reſpondeam, præmitto dicendum, quod Abbates veniunt Prælatorum appellatione juxta verba textus *in cap. decernimus de judiciis*, ibi: *Sed Epiſcopi, Abbates, Archiepiſcopi, & alii Eccleſiarum Prælati cap. præſenti de officio ordin. lib. 6. cap. ut Apoſtolicæ de privil. lib. 6.* ubi Doctores, Suarez *de religione tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 2.* Tamburin. *de Jure Abbat. & Prælat. tom. 1. diſput. 1. quæſt. 3.* etiamſi ſint Commendatarii, dummodo ſint perpetui, Tamburin. *dicta quæſt. 3. num. 4.* cum aliis Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. part. 1. tractat. 17. num. 4.* ubi
5 *à numero 5.* ait cum aliis multis, † quod Abbatia in multis æquiparatur Epiſcopatui, in tantum, ut nec comprehendatur Dignitas Abbatialis; prout nec Epiſcopatus ſub nomine Dignitatis in
6 odioſis. † Etenim Abbas in Eccleſiis ſibi ſubjectis dicitur ordinarius ſicut Epiſcopus & ideo poteſt eſſe Judex in cauſis ſuarum ſubjectarum.
7 † Et ſicut in alienatione bonorum Eccleſiæ requiritur conſenſus Epiſcopi, item & Abbatis in alienatione bonorum Eccleſiæ ſubjectæ ſuæ Abbatiæ, Angelus Aretinus *conſ. 99. in princ.* Tuſchus *littera A, concluſione 11. numero 3.* Bar-
8 boſa cum aliis *ſupra numero 9. & 10.* † ubi *numero 8.* dicit quod Abbas eſt ſponſus Eccleſiæ ſuæ, & eo mortuo, Eccleſia viduata dicatur; prout in Epiſcopali, & omnibus habentibus Dignitatem cum adminiſtratione; Tuſchus *ſupra*
littera A, concluſione 5. numer. 6. † Obtinent 9
ergo Abbates poſt Epiſcopos Dignitatem primam in Eccleſia; ſic ut in ſacris generalibus Conciliis immediatè poſt Epiſcopos ipſis: deinde aliis etiam Prælatis locus debeatur, Panormitan. *in dicto cap. decernimus de judic. numer. 2.* Campegius *de Conciliis cap. 15. numero 17.* Caſtaldus *in praxi ceremon. lib. 1, ſect. 9. cap. 1. num. 3.* videndus Narbona de ætate ad omnes humanos
actus anno 25. *quæſt. 57. numer. 3.* † Sunt enim 10
præ aliis honorandi, quia habent Dignitatem, & cum Prælatis multa communia, *cap. hac conſtitutione de officio deleg. lib. 6. gloſſa in cap. à Subdiacono 93. diſtinctione, cap. ut Apoſtolicæ de privileg. lib. 6.* cum multis Barboſa *dict. cap. 17.*
numer. 3. † ubi intelligit hæc, quando Abbas cu- 11
ram habet, & Conventum, ſeu præeminentiam in Choro, aut adminiſtrationem perpetuam cum Juriſdictione: ſic Tamburin. ex Rota *tom. 3. de jure Abbat. deciſione 5. numer. 7. & deciſione 9.*
numer. 3. † Nam Abbatia inſpecta, ejus ori- 12
gine eſt potius ſolitudinis nomen, quàm honoris, gloſſa verb. *Abbatem in cap. accedens 50. diſtinctione*, Rota *dicta deciſ. 9. numer. 8.* gloſſa verbo *non aſcendat in cap. unam hoc titulo*, ubi Innocent. *In fine*, Abbas *numer. 3. verſ. in co.*
Unde jam reſpondeo Abbates, qui ordinarii 13
ſunt, & habent Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, habere quoad ea, quæ ſunt Juriſdictionis poſſe regulariter omnia ea, quæ Epiſcopi in ſua Diœceſi, juxta gloſſam, quam ibi commendant Boniſac. & reliqui *in clementina 1.* verbo *proprii de rebus Eccleſiæ*, non alienandis, & dicit ſolemnem Navarr. *conſ. 5. de ſponſ. numero 4.* Seraphinus *deciſione* 1052. & 1386. Sanchez *de matrim. lib. 8. diſputatione 2. numero 12, ad finem, verſ. ſecundo quia*, & in præcepta Decalogi *tom. 1. lib. 2. cap. 13. numero 4. & 5.* Mendez de Caſtro *in praxi Luſitana part. 2. lib. 2. cap. 1. numer. 20.* Sigiſmund à Bononia *de elect. dubio 51. numer. 4.* Tamburinus *de jure Abbat. tom. 1. diſput. 1. quæſtione 3. & tom. 2. diſputatione 1, quæſtion. 5. numer. 7.* † qui *diſputatione 11.* 14
quæſtione 26. num. 2. Campanill. *in diverſ. Juris Canonic. Rubric. 9. cap. 8. numer. 4.* Barboſa *de poteſtat. Epiſcopi part. 2. allegation. 7. numer. 8.* dicunt poſſe hujuſmodi Abbates ordinarios privative quoad Epiſcopum, habentes jus viſitandi, ac Synodum Congregandi Clericis ſæcularibus ſibi ſubditis litteras dimiſſorias concedere. † 15
Et video quod extra Abbates Benedictinos, Ciſter. & alios regulares, de quibus *ſupra à quæſtione 1.* in noſtra Hiſpania computentur ſequentes Abbates: de Covarruv. *de Alcala la Real, de Medina de el Campo de Lerma*, de *Olivares*, ut refert Barboſa *de jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 17. numer. 94.* & alii: De quibus etiam videbis Oviedo *in praxi regular. part. 2. tractatu 1. quæſtione 2. cap. unico numer. 72.* & exiſtimo reduci ad eos Abbatem Sancti Iſidori legionem.
Unde dicendum eſt quod Abbas quilibet præ- 16
fatam Juriſdictionem habetur perinde, ac ſi eſſet extra Epiſcopi Diœceſim, ut docent Seraphinus, *deciſione* 1072. Riccius *collect. 1256. ad*
cap. 10. Trident. *ſeſſione 23. de reform.* † Dicentes 17
in hoc caſu non poſſe Epiſcopum illud territo-

rium viſitare, etiam tanquam ſedis Apoſtolicæ
delegatum; idem Seraph. *in deciſione* 459. Ric-
28 cius citatus, qui addit deciſum eſſe in Rota Ro-
mana in una Urbanaten. Juriſdictionis 11. 31.
Maij 1601. coram Seraphino, ut patet ex ejus
deciſione 1386. competere Abbati habenti Ju-
riſdictionem, quaſi Epiſcopalem, prætereа,
quæ ſunt ordinis ea omnia, quæ poſſunt compe-
tere Epiſcopo in ſuo territorio, & diſpenſare
in cæteris omnibus caſibus, in quibus poteſt Epiſ-
copus, Flores de Mena *variar. reſ. lib.* 3. *quæſtio-
ne* 24. *numero* 18. Gambarus *de officio, & pote-*
29 *ſtate legati de latere lib* 10. *numero* 432. † &
poſſe dare alieno Epiſcopo Pontificalia exercen-
di, Flores *ſupra num.* 27. qui *numero* 23. dicit
poſſe viſitare ſuos ſubditos, ſed non ab Epiſco-
po ſedis Apoſtolicæ Delegato, virtute decreti
Concilii Trid. *ſeſſion.* 23. *de reformat. cap.* 9. quia
ſecundùm illum limitatur Concilium in habente
Epiſcopalem Juriſdictionem, Barboſa, *dicto*
20 *cap.* 17. *num.* 108. & 109. † qui *num.* 120. refert
deciſum ex Sacra Congreg. Concilii, quod Ab-
bas alicujus Abbatiæ exemptæ non poteſt in ea
ordines conferre; licet ſit Epiſcopus, ſecus
ſi Abbatia eſt nullius, quia habet popu-
lum.

21 Secundo infero, quod Abbas in Eccleſiis ſibi
ſubjectis poteſt impertiri ſolemnem benedictio-
nem, ſicut Epiſcopus, ut fuit deciſum in Rota
in una Salmant. Juriſdictionis 3. Junii 1580.
coram Seraphino, pro qua ex textus, *in cap.
Abbates de privileg libro* 6. Riccius *ſupra dicta
collect.* 1256. in verſi *ſecunda infero.*

22 Infero tertio poſſe ſynodum, & conſtitutio-
nes ſynodales facere; prout facit Epiſcopus, di-
xerunt Flores *ſupradicta quæſtione* 24. *numer.* 9.
Balbus *de præſcript.* 1. *part.* 5. *partis quæſtione* 11.
Rota de ſynoda part. 2. *à num.* 40. quod intelligunt
Barboſa *dicta cap.* 17. *numer.* 104. Nicolaus Gar-
cia *de benef. part.* 9. *cap.* 2. *numer.* 131. in Abbate
habente provinciam; quia hunc ſolum celebrare
poſſe ſynodum, cenſuit Sancta Congregatio
Concilii ſub die 17. Auguſti 1616. etſi alias pro-
batur habuiſſe jus Congregandi ſynodum, poſſit
bene concurſum facere, ut deciſum fuiſſe ab ea-
dem Sacra Congreg. Garcia refert loco citato,
23 † imo dicunt Campegius, *in tractatu de Conci-
liis cap.* 7. *à numer.* 1. Flores *dicta quæſtione* 24.
numer. 28. Barboſa *numer.* 105. cum aliis per
textum *in cap. convenientibus* 1. *quæſtione* 7. poſſe
ſicut Epiſcopum ad Concilium Generale, ſeu
Provinciale vocari & citari, & in eo vocem ha-
bere deciſivam Juriſdictionis ratione, licet con-
trarium teneant Jacobat *de Concil. libro* 2. *articu-
lo* 2. *à numer.* 38. Albanus *in eodem tractat.
part.* 1. *cap.* 6. *numer.* 3. & quando Abbas teneatur
accedere ad ſynodum, quando non; Seraphinus
in deciſ. 190.

24 Quarto, ut poſſint tales Abbates beneficia,
etiam curata conferre per textum *in cap.* 2. *& fin.*
& *ibi* gloſſa 16. *quæſtione* 4. Pariſius *conſ.* 35. *nu-
mer.* 8. & 9. *libr.* 4. Flores de Mena *dicta quæſtione*
24. *numer.* 21. ubi quod poteſt coram ſe vel ejus
Vicario de curatis vacantibus concurſum facere;
imo docent Riccius *in praxi Eccleſ. deciſione* 424.
in 1. *editione*, alias *reſ.* 361. in 2. *edit. Maſobr.* in
ſua praxi habendi concurſum, *requiſito* 1. *dubio* 8.
25 11 & 12. & *requiſito* 2. *dubio* 4. † quod etiam
inferiores alii poſſint id efficere; ſi habeant jus
congregandi ſynodum, † & idem Flores, *dicta* 26
quæſtione 24. *num.* 28. & alii, quos adducit Bar-
boſa *in paſtorali part.* 3. *allegatione* 69. *ex num.* 4.
dicunt poſſe prædictos Abbates interponere au-
thoritatem in permutationibus, & reſignationi-
bus beneficiorum ſimplicium. † Et quod poſ- 27
ſint unire Eccleſias, & eas commendare, Flo-
res de Mena *dict. quæſtione* 24. *variar. numero* 15.
& 16.

Infero quinto, quod ubi Abbas, & alii ſu- 28
periores regulares habent juriſdictionem tempo-
ralem in Parochianos, non poſſit Epiſcopus vi-
ſitare Parochias, nec perſonas curam animarum,
& Sacramenta exercentes, ut fuiſſe in Rota re-
ſolutum, tradunt Seraphin. *deciſione* 1067. in
una Civitaten. juriſdictionis 12. Februarii 1594.
& Riccius *dicta collect.* 1256. *ſuper dict. cap.* 10.
Trident. in fine. † Imo Barboſa *de Jure Eccleſiaſt.* 29
dicto cap. 17. *numero* 111. & 112. docet cum mul-
tis, ut poſſit dare indulgentias, quæ ſolitæ ſunt
dari, & dare commentatitias ſuis Clericis, &
exercere per alium ea, quæ ſunt ordinis Epiſco-
palis per textum *in cap. accedentibus de exceſſibus
Prælator.* Flores de Mena *numero* 12. ſaltem ex
conſuetudine, idem Barboſa *part.* 3. *in paſtor.
allegatione* 88. *ex num.* 17. † Et quod Abbas, 30
ſeu Prior habens uſum Mitræ, & Baculi, dum
ſolemniter celebrat, debeat habere ſuos Mini-
ſtros, Diaconum ſcilicet, & Subdiaconum
cantaturos in Miſſa Epiſtolam, & Evangeli-
um, & unum Capellanum cum Pluviali, qui
aſſiſtat ad librum, & aliquos Clericos, & Mi-
niſtros, qui aſſiſtant cum Cotta, ſed non ha-
bere duos Diaconos aſſiſtentes, ſicut habet Epi-
ſcopus quando celebrat: ſic ex Sacra Congre-
gat. deciſum in firmana 28. Januarii 1606. †
Ubi etiam fuit deciſum uti poſſe Birreto Nigro 31
ſub Mitra, non autem alterius coloris, nec poſſe
uti Baldachino, ut tradit Novarius *in lucerna
regular.* verbo *Abbas num.* 16. † Et quod poſſit 32
dare licentiam Prædicatoribus ad prædicandum
in ſuo territorio, & eos examinare, & appro-
bare, Flores de Mena *dicta quæſtione* 24. *nu.* 19.
† Et Barboſa *in dicto cap.* 17. *num.* 113. tradit ex 33
S. Rit. Congregat. in Sancti Severini 9. Maij
1609. ut debeat incedere in Eccleſia in habitu
decenti, & non Camerali. † Et *numer.* 114. 34
quod non debet aſſociari in ſua Domo, nec ex-
cipi, cum vadit ad Pontificaliter celebrandum,
quia ceremoniale de Epiſcopis loquens in hoc
caſu non comprehendit Abbates ex dicta Sacra
Congregat. Rit. in Hiſpaniar. S. Joannis de Pen-
na 11. Decemb. 1613. quæ in alia Aquilona 18.
Martii 1617. † dicit quod in Eccleſia ſuæ Juriſ- 35
dictioni ſubjecta, debet Abbas, præſente Epiſ-
copo ſedere in ſede inferiori Epiſcopo, & ſine
ornatu, vel apud Epiſcopum à ſiniſtris, vel à
conſpectu Epiſcopi in loco tamen inferiori raſpe-
ctu ſedis Epiſcopi.

Infero ſexto per deciſionem textus *in cap. ac-* 36
cedentibus de exceſſibus Prælator. & per deciſ.
Rotæ 10. Collect. a Farinac. quam refert Ric-
cius, *dict. collect. cap.* 10. Trident. *ſeſſione* 23. ut
permittatur Abbati cognoſcere de cauſis ma-
trimonialibus, ac criminalibus; & quod poſſit
matrimoniis contrahendis aſſiſtere, & intereſſe
virtute Trident. Concilii *ſeſſione* 24. *cap.* 1. tenent
Sanchez *de matrim. libr.* 3. *diſputatione* 28. *nu-
mero* 6. Gutiarraz *eodem tractat. cap.* 66. *num.* 6.
Baſilius

Digitized by Google

Baſilius Pontius *de impedimentis matrim. cap.* 26.
§.6. verſ. *idem quod* Tamburinus *de jure Abbat.*
tom.2.diſputatione 8. *quæſt.*1. Barboſa *in paſt. p.* 2.
37 *allegat.*32.*num.*122. & alii. † Et Sayrus in *deciſ.*9.
tit. de ſponſalibus, Riccius *dicta collect.* 1256. ait,
quod poteſt Abbas denunciationes matrimoniales
remittere virtute ejuſdem Trid. *ſeſſion.*24. *cap.*1.
ut cum multis reſolvunt idem Barboſa *dicta alle-*
gatione 32. Tamburinus *dict. tom.*2. *diſp.*8. *q.*4.
Molin. *de ritu nuptiar. lib.* 2. *differentia* 11.n.60.
Flores de Mena *dict. quæſt.*24. *variar.* n. 26. Ste-
phanus Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 83. *num.* 15.
38 Sanchez *de matrim. lib.*3. *diſp.*7. *num.*4. † qui ut
refert, & ſequitur idem Barboſa *de jure Eccleſ.*
*dicto cap.*17. *num.* 97. extendunt hoc ad Abbates
commendatarios ex eo quia quidquid poteſt titu-
laris ratione Dignitatis, poteſt illius commenda-
tarius, cum ille Ordinarius dicatur ex gloſſa per
textum in *dict. cap. Ordinarii de officio ordinarii*
*lib.*6. *juncto cap cum Eccleſiarum Prælatis eodem*
tit. in antiquis, in terminis idem Tamburin. *dict.*
*diſp.*8.*quæſt.*5. Gonzalez in *reg.*8. *Cancel. gloſſa* 5.
§.8.*num.*28. Ledeſma in *ſumm.p.*1.ubi *de Sacram.*
*matrim.cap.*6.*concl.*7.*dubio* 1.verſ. *ſigeſe lo ſegun-*
39 *do*, Barboſa *dict. alleg.*32. *num.*32. † Sed in hoc
ultimo contrarium docent Armendar. in *addit. ad*
*recopil. Legum Navarræ lib.*4.*tit.*15.*l.*1. *de matri-*
mon. in declarat. n. 22. Franciſcus Leo *in Theſau-*
*ro fori Eccleſ. cap.*9. *p.*2. *num.*55. exiſtimantes, &
deciſum dictos Abbates commendatarios in eo-
rum Abbatiis, in quibus habent jura Epiſcopalia,
remittere non poſſe dictas denunciationes ſine
40 ſpeciali conceſſione Apoſtolica. † Verùm Bar-
boſa *dicto cap.*17.*lib.*1.*de Jure Eccleſiaſt.num.*119.
refert declar. S. Congreg. in Concil. nullius Op-
pidi de Pignoral. 18. Novemb. 1628. ut Abbas
commendatarius habent juriſdictionem quaſi E-
piſcopalem in ſuo territorio ſeparato, poſſit diſ-
penſare ſuper illegitimitate ad quatuor minores
ordines.

41 Septimò infero, poſſe hujuſmodi Abbates ti-
tulares intra ſuos terminos territorii approbare
confeſſarios ad audiendas confeſſiones ſecula-
rium, Valerius Reginaldus in *praxi foro pœnit.*
*lib.*1. n. 128. Campand. *in diverſorio Juris. Can.*
*Rub.*12.*cap.*13 Barboſa *in Paſtor. alleg.*25. *num.*5.
Tamburin. *de Jure Abbat. dict. tom.*2. *diſp.*10. *quæ-*
ſtione 11. & Suarez *tom.*4. *in* 3. *part. diſp.*28 *ſect* 5.
numero 3. ubi teſtatur eſſe in uſu poſitum, ac ſe
vidiſſe plures hujuſmodi Abbates in ſuo diſtrictu
confeſſarios approbantes, & exponentes, quibus
42 nunquam hoc interdictum fuit. † Et idem refe-
rens Barboſa *dicto cap.* 17. *num.* 96. *ſub numero*
99. adducit Doctores inter ſe pugnantes: nam
quidam dicunt prædictos Abbates habere faculta-
tem diſpenſandi, & abſolvendi, conceſſam Epiſ-
copis per Concil. Trid. *ſeſſ.*24. *de reform. cap.*6.
inter quos Flores de Mena *dicta quæſtione* 24. *va-*
*riar. lib.*3. *numero* 18. Sayrus, *in Clavi Regia li-*
bro 6. *cap.*11. n. 83. Avila *de cenſur. part.* 7. *diſ-*
putat. 10. *dub.* 6. Sanchez *in præcepta Decalogi*
43 *tom.*1. *lib.*2. *cap.* 11. *n.* 5. † Sed contrariam ſen-
tentiam alii multi docent, & referunt deciſum à
Sacra Congreg. Nicolaus Garcia *de beneſ. part.*7.
*cap.*11. *n.* 13. & 17. Armendar. *in addit. ad reco-*
*pilat. leg. Navarræ lib.*1.*tit.*18.*l.*7.*de irregular. in*
declarat. n. 9. & 10. ipſe Barboſa in *paſtorali di-*
*cta p.*2.*alleg.*39. *n.* 17. Bonacina *de cenſur. diſp* 7.
*q.*5. *puncto* 1. *n.* 6. Marius Alter. *de cenſur. tom.*2.

*diſput.*8. *de ſuſpenſione cap.*3. verſ. *ſed hic* Suarez
*tom.*4. *de pœnit. diſp.*30. *ſect.*2. *numero* 6. & *tom.*5.
*de cenſur. diſput.*41. *ſect.* 2. *numero* 7. Toletus *in-*
*ſtruct. Sacerd. lib.*1. *cap.* 83. *num.*5. *ad finem*, Ze-
rodus *ad ſext. Decretal. collect.*4. *num.*5. Riccius
in praxi fori Eccleſ. deciſione 537. *num.*1. *in* 1. *edit.*
aliàs reſ. 555. *in* 2. *edit.* & probant ex eo, quia
Trident. *in dicto cap.*6. *ſeſſione* 24. hac in parte de-
rogat juri communi, ſicque limitari, ut potius
nomine Epiſcopi intelligatur ſecundum propriam
illius ſignificationem, de illis tantùm, qui ſunt
conſtituti in Dignitate Epiſcopali, non ſi inferio-
res ſint, ut Abbates, ſeu alii Prælati inferiores ju-
riſdictionem habentes ordinariam, & quaſi Epiſ-
copalem, qui non gaudent prædicta facultate diſ-
penſandi, & abſolvendi Epiſcopis conceſſa per
*dict. cap.*6. *Trident.* † Et Barboſa *ibi numero* 7. 44
cum multis, ait, Abbates, & Prælatos inferiores
habentes juriſdictionem ordinariam, etiam nul-
lius Diœceſis, non gaudere facultate abſolvendi,
& diſpenſandi in eo *capite* 6. *Trid.* conceſſa. † Ta- 45
men *ibi numer.*8. cum aliis multis probat Superio-
res Conventuales religionum exemptarum, gau-
dere erga Religioſos ſibi ſubditos facultate ab-
ſolvendi, & diſpenſandi in ea *cap. conceſſa*, quia
ſic datum fuit eis à Pio V. in conſtit. ſua, incipit
Romanus, ſub die 21. Junii 2571 hujus dicti refert
20. Doctores, qui alios referunt: tamen in hoc
ultimo contrarium docent Suarez *tom.*5. *diſput.*4.
ſect. 2. Petrus de Ledeſma *in ſumma tom.*2. *tract.*1.
*cap.*6. *poſt concluſ.*20. *dif.*3. Garcia *de beneſic. ſuprà*
*cap.*11. *numero* 13. & 20. Armendar. Lezana, &
Regin. quos refert citatus Barboſa *in fine dicto*
numero 8. † ubi *numero* 4. tradit diſcordantes Do- 46
ctores, an Capitulum ſede vacante gaudeat diſ-
poſitione illius textus, de quo videbis nonnulla,
quæ dixi ſub *cap.*4. *de judiciis in quæſtionibus fi-*
nalibus.

Infero octavo, quod Abbas tenetur reſidere in 47
Collegiata, in qua eſt intitulatus, & eſt caput,
quod procedit, quamvis aliam habeat ſedem in
Cathedrali; quia non excuſatur; itaut ſi non reſi-
deat in Collegiali lucretur fructus, & diſtributio-
nes in illa, Seraphin. *deciſione* 1452. Riccius *dicta*
*collect.*1256. *ad cap.*10. *Trident. ſeſſ.*23. in verſic. *in-*
fero quarto. Et Barboſa *de jure Eccleſiaſt. dicto*
*cap.*17. *numero* 116. refert ex Sacra Rit. Congreg.
Declin. Alexandrina Sancti Petri in Brogolio 7.
Februarii 1604. † quod poſſit Abbas, abſente ve- 48
ro Epiſcopo in ſeculari Eccleſia collegiata, & ab
ordinario exempta, ac Sedi Apoſtolicæ imme-
diatè ſubjecta Divinis ſolemniter intereſſe ſuos
Canonicos aſſumere ad ſibi aſſiſtendum, & ean-
dem in eos juriſdictionem exercere, quam Epiſ-
copus exercet in ſuos.

Sed Nicolaus Garcia *de beneficiis dicta part.* 12. 49
*cap.*2. *numero* 75. refert à Sancta Congreg. deci-
ſum non poſſe Abbatem Eccleſiæ Collegiatæ
exemptæ ſupprimere præbendas, quarum fructus
ſimul cum diſtributionibus quotidianis non ſuffi-
ciunt pro ſuſtendando Canonicorum numero,
etiam ex conſenſu Capituli, eas ad pauciorem
numerum reducendo cum hoc ſpectet ad Epiſco-
pum cum conſenſu tamen Capituli, ſi ipſa colle-
giata inſignis ſit, quod ultimum applicabis ad ea,
quæ notavi in *cap. cum acceſſiſſent de conſtitut.*
& *ibi in cap. cum M. ferr.* † Et Barboſa *in dicto* 50
*c.*17. n. 117. etiam refert à Sancta Congreg. Rit.
in Nucerna Gualdi 19. Januarii 1613. declaratum

quod quando ſunt plures Abbates in eodem loco, habentes clerum diſtinctum, debeant in proceſſionibus incedere quiſque cum ſuo Clero, & in ſuo loco.

51 Multa alia de Abbatibus prædicta, & de juriſdictione eorum referunt jam citati, item, & de Prælatis Epiſcopo inferioribus Tamburin. *de Jure Abbat.* per tres tomos latiſſimè Flores de Mena *quæſt. unica lib.3.* Azor. *inſt. moral.p.2. lib. 2. cap.19.* Anton. Faber *in praxi, & Theorica benef. tit. de major. & minor. benef. à n. 54.* Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.7. c.6 ex n. 92.* Sebaſtian. Cæſar *in relect. de Eccleſ. Hierarchia p. 2. diſp.13.§.2.* Portel. *in dubiis reg.* verb. *Abbas* Scipio de Rubeis, & poſt illum Gabantus in aphoriſ. Epiſcop. eodem verbo Hieron. Roderic. *in compendio q. regul. reſol.1.* Donatus Anton. de Marinis *quotid. reſolut. cap. 1. per totum.* Orſel. *in examine apum*, verb. *Abbas* Card. Tuſch. *tom. 1. lit. A, à concluſ.3.* verb. *Abbas* Flamin. Pariſius *de reſignat. benef. lib. 2. quæſt. 1.* Alvarus Pelag. *de planctu Eccleſiæ lib.2.cap.23.* Petrus Gregor. *Syntagm. Juris p.2. lib. 15. cap.13.* de Abbatibus plura dicit Barboſa diverſis in locis *collect. & in Paſtorali* item, & *de jure Eccleſ. ſub dict. cap.17.p.1.* idem in diverſis etiam locis Concilii, & *in Bullario* verb. *Abbas* & *collect. deciſion.* omnino legen-

52 dus utrobique *à deciſ. 1.* † Et notant Flores de Mena *dict. quæſt. 24. n. 22.* & Covarruv. *in cap. Joannes de teſtament. n. 1.* ubi latè dico, & *in c.3. de executoribus teſtam.* Barboſa *in dict. c.17.n.107.* ut Abbates dicti poſſint eſſe executores ultimarum voluntatum ad pias cauſas, quemadmodum Epiſcopus, quia hoc eſt actus juriſdictionis: ſic etiam tenet Mendez à Caſtro *in praxi Luſitana part.2. lib. 2. cap. 1. n. 20. in fine.*

53 Quare pro complemento de Abbatibus noto, quod etſi huc uſque diximus de dignitate, & poteſtate, tam Abbatum regularium, quàm ſæcularium circa id, quod poſſunt, tam ad ſpiritualia, quàm temporalia, juriſdictionis, & circa ordinis poteſtatem, dicendo quoſdam eſſe Abbates ſæculares, quoſdam regulares, ut diſtinxi *ſub quæſt. 1.* tamen eſſe etiam alios, qui nuncupantur Abbates vulgò dicti *Eremi cultores*, ex eo, quia ſtante tyrannorum perſecutione ſe ſe in ſpelunca abde-

54 bant, † qui nominati ſunt Archimandritæ, quaſi Principes eorum qui Cavernas habitabant, vel Principia Greges, ut vocantur *in l. nos reddentes, §. omnes cod. de ſumma Trinit.* Tamburin. *de jure Abbat. tom.1. diſput.2. quæſt.3. num.1.* Pitianus *de probat. lib.2. cap.31. num.3.* Sebaſtian. Cæſar *in relect. Eccleſiaſt. hierarch. part.2. diſp.13.§.2.* Barboſa *de jure Eccleſiaſt. part. 1. cap. 17. num. 16.* ubi

65 ex inſcriptione *cap. diſpenſationes*, † ubi gloſſa *1. quæſt. 7.* ait quod iſti ſolent ſub ſe alios habere

56 Abbates, † quamvis hoc nomine *Abbas*, etiam ſimplex, & non unquam Epiſcopus nominetur.

Ad Text. in Cap. Intelleximus XII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Religioſus, qui ſe transfert de una religione ad aliam, eſt recipiendus à fratribus primis ſi ſuſtinere non potuit illam arctiorem, ad quam ſe tranſtulit*, n. 3.

2 *Teſtis varii materiæ remiſſivè.*

CUm textus iſte potius pertineat ad materiam textus *in cap. licèt de regularibus*, ubi de 1
illo religioſo, qui ſe transfert de una Religione ad aliam, & per multa, quæ ibi adduco notabilia, & adduxi *ſub cap. in præſentia 8. de prob.* adeò hic alia non addo: & adjunges nonnulla *conducibilia declaratione Prælatorum*, quæ dixi *ſub tit. de electione in diverſis Capitibus*, ubi reperies quando ex gremio alterius religionis, poteſt in Prælatum aliquis Monachus eligi ad aliam; & de dubiis, quæ occurrere poterant, adjunges quod tradit gloſſa hic, breviter opponens, & diſſolvens.
† Et applicabis quæ de teſte vario dixi ſub *cap. 10.* 2
de probation. à quæſt.1. & quæ notavi *in cap. literas 13. de præſumpt.* ad notandam inhabilitatem, quam debebat contrahere ad prælaturas ſuæ religionis, aut Eccleſiæ, qui eam derelinquens ad aliam tranſiens ſtrictiorem, poſtea reddit ad priorem.

Etenim Barboſa hic multis comprobans deci- 3
ſionem textus noſtri, *n. 1. in n. 2.* cum Silveſtro verbo *religio 4. q.5.* quem refert, & ſequitur Fr. Ludovicus Miranda *in manuali Prælatorum tom. 1. quæſt.31. art.18.* advertit quod habens licentiam à ſuo Prælato tranſeundi ad aliam religionem, ſi non invenit arctiorem ſe recipientem, aut non potuit ipſius auſteritatem, & rigorem ſuſtinere, vel alia quacunque de cauſa ante profeſſionem velit revertere, teneantur fratres prioris religionis eundem recipere.

Ad Text. in Cap. Accepimus XIII. hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Titulus neceſſarius ad ordines remiſſivè.*

2 *Ordinans aliquem ſine titulo, & ejus ſucceſſor tenentur alere ſic ordinatum. Et quid ſi Epiſcopus ordinans renunciavit Epiſcopatui*, n. 3.

4 *Appoſi conſuetum, habetur pro appoſito; etſi non ſit expreſſum.*

5 *Ordinatus ſacris ordinibus, præſumitur habilis ad beneficia ſimplicia.*

6 *Dignus reputatus ad unam dignitatem, ſi ad aliam eligatur, debet etiam tunc dignus reputari.*

7 *Fidei*

7 *Fidei profeſſionem tenetur facere iterum qui aſſumptus eſt ad novam Dignitatem.*
8 *Examen Beneficiati, num à ſucceſſore Epiſcopo repetatur*, remiſſivè.
9 *Minus idonei ordinandi non ſunt.*

1 HUjus textus materia, quatenus agit de titu-
lo ad accipiendos ordines ſacros, neceſſario
ſatis, & abundè manet explicatus *ſupr. ſub c. quod
tranſlatione 11. de tempor. ordin.* ubi dixi de bene-
ficio, ſeu patrimonio, & aliis, quæ debet habere
in ſacris ordinandus, & à quo Epiſcopo debeat
2 ordinari? † Ubi etiam adduxi, quod hic Barboſa
dicit *ſub n. 2. & 3.* comprobans cum multis, nempe
ut Epiſcopus tenetur alere Clericos in ſacris ordi-
nibus ab ipſo ſine titulo ordinatos, item & quod
eo mortuo teneatur ſucceſſor; ibi enim dixi qua-
3 liter hæc intelligantur. † & quid ſi Epiſcopus
qui ordinavit, renunciavit, num ſucceſſor tenea-
tur? & negant Bonacina *de Sacr. diſp. 8. quæſt. unic.
punct. 5. n. 1.* verſ. *reſpondeo* Henriquez, & Ugo-
linus, quos refert Barboſa *in paſtor. p. 2. alleg. 20.
n. 33.* optimè Campanilus *in diverſ. Juris Ca-
non. Rub. 8. cap. 5. n. 2.*
4 Et quatenus hic notat Barboſa in verſ. *facimus
in litteris noſtris apponi n. 4.* quod habetur pro
appoſito id, quod apponi conſuevit; licèt non
ſit expreſſum, ut per Turrium *deciſ. 223. n. 9. &
10.* ideò applicabis quæ dixi de clauſula aſſueta ap-
5 poni, *ſub Rub. de fide inſtrument.* † Et in verſ. ibi:
Quod obtinendum Eccleſiaſticum beneficium, qua-
tenus cum multis notat Barboſa *hic n. 8.* ut ex
ipſo, quod aliquis ſit admiſſus, & ordinatus Sa-
cris ordinibus, præſumatur habilis, & idoneus
ad beneficia ſimplicia; ita ut novo examine opus
non ſit: ſic cum Gonzalez *ad regul. 8. Cancel.
gloſſa 4. n. 84.* Belletio *diſquiſit. Cleric. part. 1.
tit. de diſciplina Clericali §. 4. n. 43.* & cum aliis,
& cum Abbate, *n. 5. & 6.* & Felino *n. 1. in
fine in cap. fin. de præſumpt.* ideo applicabis ad hunc
6 caſum, quæ dixi *in eo dict. cap. fin.* † Et ad idem
quod notat gloſſa hic in verſ. *reputare* verb. *not.
quod, qui reputatur dignus in una Dignitate, ſi
poſtea eligatur ad alteram, etiam tunc dignus debet
reputari* Caputaquen *deciſ. 367. lib. 2.* Riccius
*in praxi fori Eccleſ. 419. in prima edit. & in res
356 in 2. edit.* Campan. *in diverſorio juris Ca-
non. Rub. 5. cap. 3. n. 8.* Barboſa *de poteſtate E-
piſcopi ſub alleg. 60. n. 89.* quem infra refero *in
cap. fin. hoc tit.*
7 De intellectu hujus textus dixi *in cap. 4. de jure
jur. quæſt. 4. n. 18.* ubi agens de illo examinando,
qui iterum aſſumitur ad dignitatem expendi do-
ctrinam hujus capitis: occaſione ejus, quod ibi
dixi à *n. 14.* nempe quod aſſumptus ad novam
Dignitatem, tenetur iterum facere fidei profeſ-
ſionem. *Et in cap. quemadmodum 25. de jure jur.*
ubi expendens à *n. 44.* verſ. *ad quartam, ibi
quæſtione 5.* an mores, quos quia approbavit
valeat eos reprobare, uſque *ad n. 49.* ubi
videbis, ibi *ſub numero 47.* expendi textum
hunc.
8 Et quia poteris adjicere aliam ſingulariſſimam
quæſtionem, an qui prævio examine, aut per
concurſum, Parochus ad aliquem Eccleſiam
electus eſt, poſſit iterum ab Epiſcopo electore,
aut ſucceſſore in Epiſcopatu, ſeu à viſitatore,
dum viſitat examinari? Dico *infra ſub cap. fin.
hoc tit.* & poteſt hic per verba ibi: *ac ideo poſt
examinationem, &c.*

Et quatenus ex verbis ibi: *licet cum aliis ſe-* 9
quentibus agitur de diligentia adhibenda, ne
minus idonei ordinentur; ideo applicabis quæ
adduxi *ſupra in cap. 4. hoc tit.* & quæ dico *in-
fra cap. ſequenti, & c. fin.*

Ad Text. in Cap. Cum ſit ars. XIV. hoc tit.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Litterati debent eſſe qui præficiuntur in Eccleſia.*
2 *Radii ſolis, & ſtella, ſunt qui ad regimen Eccleſiarum ordinantur, & præficiuntur.*
3 *Miniſtri Eccleſiæ ſatius eſt, ut pauci boni habeantur, quam multi mali.*
4 *Epiſcopus per ſe, vel per alios debet ſe diligenter inſtituere de inſtituendis in Sacerdotium ſuper divinis officiis, & Sacramentis ritè miniſtrandis.*
5 *Presbyter qua idoneitate debeat pollere præ cæteris ordinatis in Eccleſia* remiſſivè.

CUm textus iſte pertineat ad idoneitatem; 1
quam debent habere illi qui ſunt promo-
vendi ad Sacerdotium, vel ad regimen Eccleſia-
rum; ideo applicabis quæ dixi *ſupra ſub tit. de
ſcrutinio in ordine faciendo, & ſupra in c. 4. hoc tit.*
cumque juſtum ſit, ut præficiendi in Eccleſia
ſint litterati juxta ea, quæ notavi, *ſupra in cap.
cum in cunctis 7. de electione*, & in aliis capitibus
illius tit. *& in cap. 29. de præb. & Dignit.* ut
docent etiam Gigas *conſ. 3. ex n. 15. &
conſ. 144. numero 1.* Zenedus *ad decret. collect. 56.
numero 4.* Azevedus *in l. 31. n. 1. tit. 3. lib. 1. recop.*
& cum aliis hic Barboſa *n. 2.* † qui *num. 4.* 2
cum Daniel Venator. *in analyſi methodica juris
Pontificii lib. 4. tit. 14. axioma 3.* Bellet. *diſquiſit.
Clerical. p. 1. titulo de diſciplina Clericali, §. 15.
n. 36.* ait quod in Eccleſia ſic ordinandi radii
ſolis, & ſtellæ ſunt, *authentica habitia*, & ibi
Baldus *n. 12. cod. ne filius pro patre*, Mendoſius
in regula 10. Cancell. quæſt. 15. numero 3. † Et 3
quod in noſtro textu ſancitus eſt paucos bonos,
quam multos malos habere Miniſtros ex dicto
Daniel. & Bell. † Et textus noſter, & cum mul- 4
tis idem Barboſa *ſub n. 1.* dicant, quod Epiſ-
copus per ſe, vel per alios diligenter debet ſe in-
ſtruere, & informare de promovendis in Sacer-
dotium ſuper Divinis officiis, & Sacramentis
ritè miniſtrandis, † ideo benè ultra quæ dixi *ſub* 5
dicto cap. 4. & in dicto titulo de ſcrutin. in ordine
faciendo, adjunges hic tractatum de idoneitate,
& ſpeciali ſcientia, qua debet pollere ultra or-
dinatos in minoribus, & in majoribus Subdiaco-
natus, & Diaconatus ille, qui Presbyter ordina-
tur, quia ratione officii Sacramenta adminiſtrat,
& alia Divina peragit, ut Parochus officia in Ec-
cleſia.

QUÆSTIO I.

An Sacerdotis Præsbyteri officium ſit idem in Eccleſia exercere, ac ille, qui habet in Parochiis animarum curam? Et in quo conſiſtat utriuſque obligatio?

SUMMARIUM.

1 *Sacerdos dicitur quaſi Sacrum dans, cujus nomen comprehendit etiam Epiſcopos.*

2 *Præsbyter dicitur, qui etiam habet curam animarum poſt Epiſcopum, quod nomen poteſt etiam convenire ſimplici Clerico.*

3 *Diaconus, & ſubdiaconus Sacerdotis nomine continentur, præſertim, ubi agitur de favorabili, non in odioſis.* n. 4.

5 *Præsbyteri officium proprie eſt conficere Sacramentum corporis, & Sanguinis Domini; ideo in Sacrificio offerre, ſuper populum orare, à peccatis abſolvere, benedicere dona Dei, baptizare, alia Sacramenta miniſtrare, & prædicare.*

6 *Præsbyteris competit Sacrorum adminiſtratio jure Divino, & omnia ordinis competunt, Sacerdotibus exceptis, quæ ſolis Epiſcopus reſervantur.*

7 *Ordinis poteſtas eſſentialiter non diſtinguitur à Charactere Sacerdotali, niſi ſecundum actus diverſos.*

8 *Sacerdotes in ordine recipiunt Characterem Sacerdotalem.*

9 *Corporis Chriſti diſpenſandi poteſtas, eſt penes Sacerdotem, qui ex cauſa neceſſitatis poteſt illam diſpenſare Diacono.*

10 *Præsbyteri ſoli conficiunt Sacramentum pœnitentiæ, & habent poteſtatem nimis dimittendi peccata.*

11 *Ordinis ſola poteſtas in Præsbytero non ſufficit ad abſolvendum, cum ultra requiratur Juriſdictionis*, & n. 13.

12 *Præsbyter cætera Sacramenta adminiſtrat præter ordinum collationem, & confirmationem.*

13 *Sacerdos adminiſtrans Sacramenta confiſus in ſolo Charactere valide faciat, præter pœnitentiæ, & matrimonii Sacramentum, item ordinum, & confirmationis.*

14 *Præsbyterorum, veluti de eorum inſtitutione, & conſecratione, qui ſcribant.*

15 *Parochus ex officio habet præterea, quæ competunt Sacerdoti adminiſtrare Sacramentum pœnitentiæ, & aſſiſtere matrimonio contrahendo.*

16 *Parochorum onus magnum, qui & majorem ſcientem debent habere, quàm alii ad effectus, de quibus* n. 17. & 18. *quod & vix Angelicis humeris ſuſtinetur*, dicto numero 17.

18 *Parochis incumbit ſcire ea quæ ſunt de neceſſitate ſalutis ad docendum ſubditos, ut articulos fidei Decalogum &c. & differentiam inter mortalia, & alia peccata, ut valeat pœnitentibus conſilia præſtare ſalutaria.*

19 *Parochus eo ipſo, quod obtinet beneficium Parochiale conſecratur approbatus ad audiendas confeſſiones, ſi illud actu habeat.*

20 *Parochus debet eſſe præditus Sacris litteris, cum ejus munus peculiare, ſit prædicare, & magis, quam alii Sacerdotes, quibus etiam incumbit* n. 21. & n. 25.

22 *Parochus diebus Dominicis, & aliis feſtivis, tenetur officia ſua miniſtrare, & prædicare ſolum quando convenit*, n. 27.

23 *Parochi, & Concionatores, qualiter Chriſtum prædicare debeant, qui tenentur abſtinere à prædicatione errorum, & qui ſapiunt hæreſim, & à ſcandalis.*

24 *Parochiani jam non tenentur præcepto, accedere ad propriam Parochiam ad audiendum prædicari verbum divinum*, & n. 19.

25 *Parochi poſſunt munus prædicationis per alios adimplere*, n. 26.

28 *Prædicatio à Parocho facienda pro officio ſuo adimplendo, non requiritur in forma.*

29 *Parochus poteſt admonere Parochianos, ut eant ad Parochiam ad audiendum verbum Dei, ſed non illos compellere.*

30 *Sacerdotis officium eſt in educationem ſubditorum, quod requirit ſufficientem ſcientiam.*

AD primam difficultatis partem, ut reſpon- 1
deam, dico, quod Sacerdos dicitur quaſi ſacrum dans, *cap. Cleros diſt.* 21. cujus nomen in ſacris Canonibus, non ſolum comprehendit propriè, & verè inferiores Præsbyteros, ſed etiam Epiſcopos, refert Barboſa *de Jure Eccleſiaſt. p.* 1. *c.* 34. *à n.* 2. † Ubi *à n.* 4. ait quod Præsby- 2
ter dicitur, qui etiam curam animarum habet poſt Epiſcopum, vel ſaltem ordinem ſacerdotalem; & quod latè ſumpto vocabulo, poteſt hoc nomen convenire ſimplici Clerico, ut tenent plures, quos ipſe citat *in tract. de appellativa verbor. utriuſque juris ſignificatione, appellat.* 127. *n.* 1. † Et quod 3
ſic Diaconus, vel Subdiaconus Sacerdotis nomina continentur juxta textum *in cap.* 1. *in fine*, 15. *quæſt.* 5. *c. ſi quiſpiam* 81. *diſt. cap. Subdiaconus* 77. *diſt. c.* 2. *de cohabit. Clericor. & mulierum*, ubi gloſſa verbo *Sacerdotum*, præſertim ubi de re favorabili agitur juxta ea, quæ dixi *in c.* 7. & 10. *de conſtit. in c.* 2. 3. 4. 8. 13. 17. & alius *de judiciis in c.* 1. 5. 8. & *in cap. ſi diligenti*, & aliis *de foro comp.*
† Non inquam in odioſis, quia tunc fiet inter- 4
pretatio pro ſolo Præbytero, ut notat Panormit. *in dict. cap.* 2. *de cohabit. Cleric.* Barboſa *ſupra*, & patet ex ſpeciali deciſione textus noſtri.

Unde jam dico quod Præsbyteri officium pro- 5
priè eſt conficere Sacramentum corporis, & ſanguinis Domini, & Deo in ſacrificio offerre, ſuper populum orare, à peccatis obſolvere, & benedicere dona Dei, baptizare etiam, & alia Sacramenta populis miniſtrare, & denique verbum Dei prædicare, ut habetur *in cap. perlectis, diſt.* 25. oſtendunt Torreblanca *de jure ſpirituali lib.* 2. *c.* 12. *n.* 35. Machad. *de perfecto Confeſ. tom.* 1. *lib.* 4. *tract.* 9. *o.* 1. *docum* 3. Vaſquez *de Sacram. Ordin. diſp.* 236. *cap.* 10. *n.* 106. Sebaſtianus Cæſar *in Eccleſiaſtica Hierarchia p.* 3. *diſp.* 8. §. 9. Petrus Bollo *in œconomia Canon. Claſſi* 1. *cap.* 2. §. 10. *verſ. Sacerdotalem p.* 55. D. Roderic. à Cunna *in c. Præsbyter* 4. *diſt.* 23. Hugo de Sancto Victore *de Sacr. lib.* 2. *p.* 3. *c.* 12. non longè à princ. & ſub fine, Barboſa *de jure Eccleſ. dict. c.* 34. *à n.* 22. † Ubi *num.* 23. 6
dicit prædicta omnia officia Divino Jure conve-
nire

nire Sacerdotibus ex officio, aliis vero, tanquam
Præsbyterorum Coadjutoribus. Et ſic concludit,
quod exceptis aliis, quæ docuit ſolis Epiſcopis
reſervari, reliqua ordinis miniſteria omnia com-
petere Sacerdotibus ex Chriſti Domini inſtitutio-
ne, ut probat textus *in c.1. §. una de ſum. Trinit.
& fide Cathol.Concil.Trid.ſeſſ.13.c.1.* ibi: *Succeſſo-
ribus in Sacerdotio*, ubi idem Barboſa, & probat
textus optimus *in extravag.* quia quorundam verſ.
item quia Clavet, de verb. *ſignif.* Joannis 22. &
comprobant D. Thom. *in addition.ad 3. p. q.* 19.
Turrecremata *in ſum. de poteſt. Eccleſ.lib.1.c.93.
n.4.& 13.* Victoria *de Clavibus n.* 18. Petrus Soto
de inſtruct. Sacerdot. ubi *de Sacr. Euchariſt. lectu-
ra* 13.

7 Et confirmatur ex illo Theologorum axioma,
quod poteſtas ordinis eſſentialiter non diſtingui-
tur à charactere ſacerdotali, niſi ſecundùm actus
diverſos conſecrationem ſcilicet, aut remiſſionem
peccatorum, ut docent D. Thom. *in 4. diſt.* 18. &
colligitur ex dictis à Navarro *in manuali cap.* 22.
8 *n.* 17. † Sed Sacerdotes recipiunt in ordine
characterem ſacerdotalem, Concil. Trid. *ſeſſ.*23,
cap.4.Can.5. Vivald. *in Candelabra aureo*, ubi *de
Sacram.Ordin. n.* 18. Henriquez *in ſum. lib.*10,
*c.*14 §.2.& alii. Ergo neceſſariò fateri oportet Sa-
cerdotes in ſuo ordine recipere characterem, alia
tradit, & refert videnda ipſe Barboſa *dict. cap.*34.
9 à *n.* 25. † Ubi à *n.* 28. multis comprobat,
quod jure Divino propria poteſtas ad diſpenſan-
dum Chriſti corpus, eſt penes Sacerdotem,
qui poterit illam ex cauſa neceſſitatis Diacono
10 diſpenſare. † Et *n.* 30. quod ſoli Præsbyteri
conficiunt Sacramentum pœnitentiæ, & habent
poteſtatem miniſterialem dimittendi peccata,
11 etiam ſi rei ſint peccati lethalis. † Et *n.* 36. quod
ſola ordinis poteſtas non ſufficit ad abſolvendum,
quia ulterius requiritur poteſtas juriſdictionis, ut
infra dico *in cap.2. de officio Ordinarii*, & *cap.om-*
12 *nis*, utriuſque ſexus de pœnit. † Cæteraque Sa-
cramenta ex officio adminiſtrat, præter ordinum
collationem, & Sacramenti Confirmationis, ut
ſuis locis dico.

13 Et ſic notabis per verba Trid. *ſeſſ.23.cap.*14. ibi:
*Præsbyteri omnes, ut ſaltem Dominicis diebus, &
feſtis ſolemnibus miſſas celebrent; ſi autem habue-
rint curam animarum, ita frequenter id faciant,
quod ſuo muneri ſatisfaciant*, & ex eo *cap.* colligunt
Homobonus *de bonis de examine Eccleſiaſt. part.*1.
tract.4. cap.14. quæſt. 133. Molfeſius *in ſumma theo-
log. moral. tract.3. cap.14. n.16.* cum multis Bar-
boſa *in paſtorali p.2. alleg.24. n.22. & dicto c.34.
n.* 46. *& 47.* Bonacina *de Sacram. diſp.4. quæſt.
ultim. puncto 7. n.* 3. quod ſi in ſolo Charactere,
confeſſus Sacerdos prædicta omnia exercere vo-
luerit, rata habebuntur, & valida, præter pœni-
tentiæ, & matrimonii Sacramenta, in quibus cum
Charactere requiritur Juriſdictio, etiam de eſſen-
tia; quod etiam tu extendes ad poteſtatem confe-
rendi ordines ſecundum jam *dict. in c. cum contin-
git hoc tit.* item, & adminiſtrandum Sacramen-
tum Confirmationis, ut dico infra *ſub tit. de Sa-
cra Unctione* aliqua *ſupr. in cap. quant.5. de conſue-
tudine.*

14 Alia de Præsbyteris, eorumque inſtitutione,
conſecratione, poteſtate, & officio ſcribunt Ma-
chado *in ſuo perfecto confeſſore tom.2. lib.4. p.1. tr.9.*
Caſtaldus *in praxi cæremon. lib.2. ſect.14. cap.* 8.
Sebaſtian. Cæſar. *de Eccleſiaſt. Hierarchia p.* 3.
*diſp.*8. Calganatus *de jure public. lib.3. tit.*23. vaſq.
de ordine diſp.236. cap.9. à *n.* 96. Petrus Gregor.
in Syntagm. Juris p.2. lib. 16. *cap.*8. Gulierm. Du-
rand. *in rationabili Divinorum Officiorum lib.* 2.
cap. 8.

Ex his jam ad ſecundam partem noſtri dubii, 15
breviter dico, quod ad Præsbyteros Parochos ha-
bentes curata beneficia, pertinent, non ſolum
omnia dicta de Præsbytero Sacerdote, ſed etiam
ratione officii pertinet Sacramentum pœnitentiæ
adminiſtrare *ex dict. cap. omnis utriuſque ſexus*, &
aſſiſtere matrimonio contrahendo, juxta diſpoſi-
tionem textus *in cap.* 1. Trid. *ſeſſ.*24. *de reform.* de
quorum ſingulis ſacramentis à Parocho adminiſ-
trandis, benè cum multis agit Barboſa *de officio
Parochi p.2. cap.*17.18.19.20.21. *&* 22. ubi de Bap-
tiſmi, pœnitentiæ, ſacræ Communionis matri-
monii, & extremæ Unctionis adminiſtratione
illi competenti agit abundè ibi legendus pro ex-
tenſione textus noſtri.

Tamen juxta brevem enodationem, dico, quod 16
beneficia in Parochis exigunt majorem quandam
peritiam, quam quæ in cæteris beneficiatis requi-
ritur ex noſtro textu, Gonzalez *ad regul.8. Cancel.
gloſſa 4.* à *n.* 71. Barboſa *per textum hic in paſtor.
alleg.60. n.80. p.3.* qui dum egerit de eſſentia or-
dinandorum, & beneficiendorum juxta nonnulla
quæ etiam adduxi *ſub d. tit. de Scrutinio in ordine
faciendo & c.* 3. *& 4. hoc tit.* addit cum Soto *in
4. diſt.25. art.4. concl.* 3. verſ. *& per hoc* & cum D.
Thom. *in 4. diſt.* 17 in ſecundo ſcripto, & ex Trid.
ſeſſ 24. de reform. c.4. magnum eſſe Parochorum
onus, † Et vix Angelicis humeris ſuſtinendum; 17
ita ut eam depoſcat ſcientiam quæ ad finem, mo-
reſque pertineat, & ſalutarem doctrinam traden-
dam ſatis ſit, vel ut ſufficiat tanta, qua plebem ſi-
bi commiſſam paſcere valeant ſalutaribus verbis,
atque exemplis, quod omnibus neceſſarium eſt
ad ſalutem, eos admonendo brevibus quidem, &
dilucidis verbis de vitiis quæ declinare, vitare-
que ac virtutibus, quas ſectari eos oportet, ut
æternam evadant pœnam, atque cœleſtem glo-
riam adipiſcantur.

Imò & clarius D. Thom. & Sotus jam citati cu- 18
ratorum obligationem ſcribunt ſequentibus ver-
bis: *Qui verò Parochiæ*, in poſterum præficitur, ut
idoneus habeatur ea ſcire debet, quæ plebi ſunt
cognitu neceſſaria, nempe illa, quæ ſunt de neceſ-
ſitate ſalutis, videlicet ut docere ſuos ſubditos,
ſciat fidei articulos, & Decalogum, atque ordinaria
peccata, quæ ei per confeſſionem deteguntur, ut
quæ pœnitentibus ſalutaria conſilia præſtare va-
leat, credens cum D. Thoma loco citato, tantum
debere eſſe in eo ſcientiam, qua diſtinguere noſ-
cat peccatum, atque inter mortale, & veniale: cujus
occaſione poſſumus hic adjungere, quæ de ſcien-
tia Confeſſarii ſolent communiter ſcribere Docto-
res *in dicto c. omnis utriuſque ſexus de pœnit.* & re-
miſſionibus, de quo interim videbis, † quæ tradit 19
Barboſa cum multis *in c.15. ſeſſ.23.* Trid. *de reform.
ibi à n.* 17. ubi probat, quod obtineos benefi-
cium Parochiale, eo ipſo cenſetur approbatus ad
audiendas confeſſiones, ſi illud actu habeat; ſic ut
non ſufficiat habuiſſe, ut docent Suarez *tom.* 4.
diſp.28. ſect.4. n. 20. Vivaldus *in Candelabro au-
reo*, ubi *de confeſ. n.27. concl.2.* Henriquez *lib.* 3.
de pœnit. cap.6. §.3. in fine, Torreblanca *de Jure Spi-
rit. lib.14. cap.2.* à *n.* 18. Fagundez *in præcepto* 2.
lib.7. cap.2. n.38. Hurtado *de pœnit. diſp.10. diſ-
ficult.* 16. verſ. *hac. autem*, & alii, alia plura addu-
cit videnda idem Barboſa *ſub dict. cap.* 15. à *n.* 18.

de quibus dico *in dicto cap. omnis*, & addo Ægidium Trullenc. *de Sacram.cap.9.lib.4. dub.* 7. & ibi *ſub* 9. *n.*4. & in Bulla Cruciata *lib.*1.§.7.*cap.*1. *dubia* 1. *n.* 6. Filliucius *tomo* 1. *tr.*7. *a.* 40. Villalobos *in ſum. p.* 1. *tract.*9. *difficult.*55. *n.* 5. ubi hanc ſententiam judicat valde probabilem quidquid dicat Rodriguez *in addition. ad Bull.*§.9. *n.* 4.

20 Etiam addit D. Thomas, ubi ſupra, & ſecum cum eo quod debet qui curatum habet, eſſe præditus ſacris litteris, cum ejus ſit peculiare munus prædicare, & cum Barboſa, *de jure Eccleſiaſt.* loquens tantum de Præsbytero, nondum Parocho,
21 *diſt. part.* 1. *cap.* 34. *n.* 22. † Dixerit quod officium prædicandi competit Præsbyteris ratione officii Sacerdotalis, ut ſane ſolent probare jura omnia, quæ prædicandi facultatem aliis Præsbyteris Sacerdotibus præſtent. Et conſequenter evenit, ut ex majori obligatione Sacerdotes curati ad talem in ſuis Parochiis prædicationem teneantur.

22 Sed qualis debeat eſſe, & quibus diebus, videbis ex *cap.2.ſeſſ* 5. Trid. *de reform. & ſeſſ.* 22. *c.*8. *& ſeſſ.*23.*cap.*1. in verbis ibi: *Cum præcepto Divino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt oves ſuas cognoſcere, pro his Sacrificium offerre, verbique Divini prædicatione Sacramentorum adminiſtratione, & bonorum omnium operum exempla paſcere paupetam, aliarumque miſerabilium perſonarum curam paternam agere, & in cætera munia paſtoralia incumbere*: & licèt ibi loquatur de Epiſcopis, inferios tamen intelligit omnia etiam de curatis. Et *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 4. ibi: *Moneatque Epiſcopulum, diligenter teneri unumquemque Parochiæ ſuæ intereſſe, ubi commodè id fieri debet ad audiendum verbum, & ſeſſ.* 24. *c.* 7. ita ſtatuit de Parochis: *Nec non inter Miſſarum ſolemnia, aut Divinorum celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita eadem vernacula lingua ſingulis diebus feſtis, vel ſolemnibus explanent, eademque in omnium cordibus poſt poſitis inutilibus quæſtionibus, atque eos in lege Domini inſerere ſtudeant.*

23 Ut verò efficacius id exequantur Parochi, inſtabunt ſcite monita Sancti Franciſci Xaverii, quæ refert ad litteram ex Turſalino *lib.*6. Barboſa alia plura congerens *de officio Parochi dicto c.* 14. *n.* 4. dum dixit ſequentia: *Non ipſum, ſed Chriſtum Crucifixum Concionator prædicet, Concionatoris præcipuum munus eſt auditori delictorum ſuarum, quam maximum incutere dolorem, & certiſſimis, ſempiterniſque infernorum ſupliciis ante oculos propoſitis, eum à flagitiis deterre Satanæ quoque artes, atque inſidias aperire, ea demum pro concione ferere quæ vulgò quoque imperiti diligentia potius, quam admiratia excipiat*: Debent enim Concionatores abſtinere à prædicatione errorum, & præſertim quæ ſapiunt hæreſim, & à ſcandalis deſiminandis, ſicut; S. Concil. Trid. *dict. ſeſſ.* 5. *cap.* 2. *de reform.* Concionatoribus, potiſſimum regularibus præcepit.

24 Et licèt Concil. Trid. *in dict. c.*4. *ſeſſ.*24. dicat ut unuſquiſque pro audienda prædicatione, teneatur ſuæ Parochiæ intereſſe, ut ibi habent expoſitores: tamen Zorola *in praxi Epiſcop p.*1 verbo *prædicatio verſ. ad* 4. Barboſa *in paſtor. p.*3. *alleg.*76. *n.* 34. dicunt obligationem audiendi verbum Divinum in propria Parochia eſſe derogatam per generalem conſuetudinem, & idem Barboſa *dict. cap.* 14. *n. fin.* expendit verbum *tenetur*, de quo uſus eſt Trid. *in dict. cap.*4. † & à *n.* 5. cum Trullench. *in Decalog. lib.*4.*cap.*1. *dubia* 8. *n.* 12. Toletus *in ſum. lib.*5.*cap.* 5. *n.* 9. expendunt *dict. cap.* 4. Trid. ut licèt, dicat illud eſſe proprium perſonale Parochi munus, ut patet *ex Sacra Congreg. Concil. cap.* 2. ibi: *Curatores veliat manus prædicationis obire non debent impedeti.* † Tamen poterunt per alios officio ſuo ſatisfacere, ut patet ex verbis *dict. cap.* 4. ibi: *In aliis autem Eccleſiis ſcilicet prædicationis manus per parochos, ſive eis impeditis per alios ab Epiſcopo impenſis eorum, qui eos præſtare, vel tenentur, vel ſolent deputandos in civitate, aut quacumque parte Diœceſis cenſebunt expedire.* 25 26

Pro complemento hujus puncti dico breviter cum Machado *de perfecto confeſ. lib.*4.*p.*2.*tract.*3. *docum.*2. *n.*1. quod etſi teneantur juxta Concilii mentem in præcitatis locis omnibus diebus feſtivis concionari, ſed non ad id præcisè teneri, niſi in illis tantum diebus, in quibus Parochi judicent convenire ad ſalutem Parochianorum. 27

Nec requiritur in forma prædicatio; quia ut ait Azor. *inſt. mor p.*1 *lib.*7.*cap.*3.*quæſt.* 7. adimplevit interpretando, vel de Sacris Canonibus, vel de ſancto Evangelio, quod in Divino miſſæ officio recitatur, vel cantatur. † Et idem Barboſa *dict. cap* 14. *n.* 12, *&* 13. ait quod poteſt Parochus admonere Parochianos, ut eant in Parochiam diebus feſtivis ad audiendum verbum Dei, ſed non eſt compellere, nec propter id excommunicare; imo, & nec Ordinarius eos mulctare, multa alia de Prædicatoribus dico *infra in c. ex injuncta* 12. *de hære*. 28 29

Ad ſecundam quæſtionis partem, in quo conſiſtat utriuſque, tam Præsbyteri ſimplicis, quam curati obligatio: & in quo diſtinguatur, patet *ex dictis*, & ex his, quæ dico *in quæſtione ſequenti*, etenim prædictorum obligatio nimis ſuadetur *ex dict. gloſſa hic; ars artium*, in verſ. *quia animæ ſunt pretioſiores omnibus aliis rebus, & corporibus*: pro quo facit deciſio textus *in cap. cum infirmitas de pænit. & remiſſionibus*, applicando etiam, quæ adduxi *in c. ad aures* 7. *hoc tit.* de quo dictorio Barboſa hic *n. fin.* & cum multis *axiom.* 26. *n.* 1. Tuſchus *tom.* 2. *lit. A, concl.* 333. Cardinal. Mantica *de tacitis & ambiguis convent. tom.*2.*lib.*13. *titul.*8. *n.* 10. Maſcardus *de prob. concl.* 117. *n.* 5. Surdus *deciſ.* 196. *n.* 12. Gutierrez *in repet. leg. nemo poteſt ff. de leg.* 1. *n.* 486. Menochius *de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 152. *n.* 4. Tyraquellus *de pia cauſa in præf. n.* 9. Cardoſus *in praxi Judicum, & Advocatorum*, verbo *anima* 1. nam ſi Sacerdotum officium ſit in educationem ſubditorum quid mirum ſi talis ſcientia in eis requiratur, qualem jam oſtendimus. 30

CUÆ-

QUÆSTIO II.

An Parochi, ſeu Præsbyteri, teneantur rudimenta fidei Chriſtianæ docere, & explanare ſuis Parochianis? Et an nulliter ordines ſuſcipiat ille, qui non fuerat ſanæ mentis.

SUMMARIUM.

1 *Parochorum, & Sacerdotum obligatio, eſt curare, ut ſnbditi ſciant rudimenta fidei.*

2 *Abſolvi non debent negligentes ſcire pater noſter, ave Maria, credo, & decem præcepta.*

3 *Parochus tenetur ſaltem Dominicis diebus docere pueros Parochia fidei rudimenta, doctrinam Chriſtianam, obedientiam erga Deum, & parentes &c. Et hoc per ſe, vel per alios Miniſtros, ſi impediuus fuerit,* n.4. & 5.

5 *Parochus campana ſono curabit à prandio diebus feſtis, pueros convocare ad audiendam doctrinam Chriſtianam. Quid ubi ſunt Magiſtri ſcholæ,* numero 15. & 16.

6 *Parochus debet ſæpè admonere parentes, propinquos, tutores, & alios, quorum curæ ſunt, ut mittant pueros ad Parochias diebus feſtivis, vel ſaltem Dominicis, ut diſcant doctrinam Chriſtianam.*

7 *Parochi curabunt promulgare indulgentias Pii V. & Pauli pro parentibus, & propinquis, puerorum ſatis, ut ſic facilius invitentur eos mittere ad audiendam, doctrinam.*

8 *Parochus nimium negligens in edocenda doctrina Chriſtiana, peccabit mortaliter,* & n. 9. & 10.

Epiſcopus poterit aſſignare partem fructuum Parochi negligentis in edocendo doctrinam pueros alteri, qui hoc miniſterium adimpleat loco ipſius.

10 *Parochus quidam fuit ſuſpenſus ab officio ſua cura per ſex menſes; eo quod rudimenta fidei ſuos Parochianos non docebat.*

11 *Parochus mulctis, & pœnis poteſt cogere pueros in caſu notabilis contumaciæ ad diſcendam doctrinam Chriſtianam, aliter* n. 12. *Et quid de præſulibus in noſtra Hiſpania,* num. 13.

14 *Parochus non in particulari, ſed in communi tenetur docere in propriis Eccleſiis per ſe aut per alios Doctrinam Chriſtianam.*

15 *Parochus in locis ubi ſunt Magiſtri ſcholæ, qui diligenter pueros erudiunt in Doctrina Chriſtiana tantum in Quadrageſima Dominicis diebus convocant ſono Campana pueros & fideles.*

17 *Epiſcopus ſolum per viam praecepti pœnalis non ſub peccato, & cenſuris poterit compellere Parochos negligentes ad docendam Doctrinam.*

18 *Irregularitas ad ordines, oritur ex eo, quod quis ſit furioſus, vel mentè captus, etiamſi que mentis delirio, continuo paſſus* n.19.20. & 21.

19 *Fatuus demens vel furioſus dici poteſt, qui paſſus mentis delirium ad ſanam mentem redit.*

20 *Actus omnes facti præſumuntur dementia tempore, cum probatur ſemel aliquem fuiſſe dementem, vel furioſum, etiam ſi demens haberet lucida intervalla* n. 21.

21 *Paſſiones animi vehementer ſemper durare præſumuntur.*

22 *Ordinatus in dementia, vel furore, qualiter dicatur nulliter ordinatus remiſſivè.*

AD primam difficultatis partem, ſuppoſito, 1
quod Chriſtiani, & fideles omnes accedentes ad uſum rationis, tenentur fidei articulos contentos in Symbolo fidei explicitè, ſeu implicitè ſcire juxta, quæ jam dixi *in Rub. & tit. ſup. de fide Cathol. & ſumm. Trinit.* Et ſuppoſitis quæ jam addidi *ſup. ſub quæſt. 1.* hujus textus; ideò rectè nunc inquirimus de alia obligatione, ad quam Parochus
tenetur quilibet. † Et ſic cum Ludovicus Veja 2
reſponſ. caſuum conſcientiæ p.3. caſu 27. verſ. *tandem* dicat, ut non ſit abſolvendus qui, vel ob negligentiam, vel ob verecundiam, *Pater noſter, Ave Maria, Credo, & decem Præcepta* addiſcere non curat; imò ex Navarro *de reſtit. lib.2. cap.4. n.*109. dicat, ut debeant omnes ſcire ſub peccato mortali fidei rudimenta, ſeu articulos, vel eos ſaltem, quos ſolemni ritu Eccleſia celebrat, veluti orationem Dominicam, Præcepta Eccleſiæ, & ſacramenta, & contra nolentes addiſcere, debeat in aliquibus adeſſe obligatio docendi, & hoc nullis aliis hominibus proximis incumbat, quam Presbyteris, Sacerdotibus, atque curatis; ideò benè hic de hoc puncto inquirimus, etiam juxta dictum D. Thomæ, & Soti relati *ſupr. quæſt.* 1.

Etenim per Trident. *ſeſſ.*24. *cap.* 4. verſ. *idem* 3
etiam, & *in cap.2. ſeſſ.5. de quibus ſub dict. quæſt.* 1. patet quod Parochus teoetur Dominicis ſaltem diebus docere pueros Parochiæ fidei rudimenta, ac doctrinam Chriſtianam, & obedientiam erga Deum, & Parentes; item & mores bonos. † Et
hoc ſic admonet Sancta Synodus, ut exequatur 4
per ſe, vel per alios idoneos Miniſtros, ſi impeditus fuerit pro ſuorum ſubditorum, & ſua capacitate ſalutaribus verbis docent Trullenc. *in expoſit. Decalogi lib.1. cap.1. dubio 4. à n.7.* Machado *de perfecto Confeſſore cura de Alma lib.4. p.2. tract.3. docum.2. n.4.* Ugolinus *de officio Epiſcopi c.* 16. §. 4. *n.* 1. Zerola *in praxi Epiſcopi p.*1. verbo *Doctrina Chriſtiana* Poſſevinus *de officio Curati cap.* 4. *de Doctrina Chriſtiana*, Barboſa *de officio Parochi p. 1. cap.15. n.1.* idem *de poteſt. Epiſcop.* cum aliis *p.3. alleg. 76. à n.* 37.

Unde docent Tuſcus *de viſit. lib.1. cap.4. n.* 17. 5
& lib. 2. c. 3. n. 12. Aloyſius Riccius *in deciſione Curiæ Archiep. Neapol. p.1. deciſ. 22. n. 2. in fine*, pertinere ad officium Parochi, Parochianos ſuos in prædicta doctrina erudire; & ob id, ut effectum ſortiatur, refert citatus Trullenc. ſtatutum Sancti Caroli Borrom. in ſuo Concilio Provinc. 1. *tit. de fidei initiis ſeſſ.24. c.4.* ut Parochus campanæ ſono curet à prandio Diebus feſtis pueros convoca-
re ad audiendam doctrinam Chriſtianam. † Et 6
Barboſa *de off. parochi dicto cap.* 15. *n.* 7. dicit quod Parochus debet ſæpè admonere Parentes propinquos, tutores, & alios, quorum curæ ſunt pueri.

pueri commendati, ut eos mittant ad Parochias omnibus diebus feſtis, vel ſaltem Dominicis ad
7 doctrinam Chriſtianam addiſcendam. † Et ut facilius ad id peragendum parentes, & alii ſuperius enumerati, inclinentur poſt explicatam hujus rei neceſſitatem, & utilitatem, ipſe Parochus indulgentias, quas Pius V. & Paulus illis, qui huic pietatis operi cooperabuntur, conceſſit, quorum tenorem retulit ad litteram idem Barboſa *n. 8. & 9.* quarum una incipit *ex debita*, alia *ex credita*; de quibus leges Scortiam *in ſuis conſtitut.* Piaſetius retulit primam datam ſub die 6. Octob. 1572. *in ſua praxi Epiſcop. p. 2. cap. 3. num. 19.*

8 Etenim Parochus peccabit mortaliter, ſi nimium negligens fuerit in hujuſmodi Doctrina Chriſtiana edocenda, ut docent Emanuel. Sa verb. *Parochus n. 2.* Fernandez *in examine Theol. mor. p. 4. c. 15.*
9 *§. 5. n. 7.* imò, † & quod poterit Epiſcopus conſtito ſibi de ejus negligentia, vel inſufficientia ex fructibus ipſius Eccleſiæ aſſignare partem congruam fructuum alteri, qui hoc miniſterium loco ipſius adimpleat, ut colligit Piaſecius *dict. p. 2. c. 3. n. 16.* ex ipſo dicti Concilii decreto *ſeſſ. 5. c. 2. de*
10 *reform.* † imò & Riccius in Curia Archiep. Neap. *p. 1. dict. deciſ. 22.* ait fuiſſe ſuſpenſum ab officio ſuæ curæ quendam Parochum per ſex menſes; eo quod rudimenta fidei ſuos Parochianos non docebat.

11 Quod ſi dubites, an poſſit Parochus mulctis, & pœnis, ſaltem in caſu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere pueros ad diſcendam doctrinam Chriſtianam, etiam ſi hoc fieri noluerint in Oppidis, villis, & aliis locis extra civitatem: & quidquid Zerola *ubi ſupr.* verbo *Doctrina* §. 3. teneat per Trid. *dict. ſeſſ. 24. c. 4.* ad id non poſſe quia Trid. verb. ibi: *Etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellent*, loquuntur de compulſione illorum, quorum intereſt eam docere, ut dixi, & non de compulſione puerorum, ſeu parentum ipſorum.
12 † Tamen Campanil. *in diverſ. Juris Can. Rub. 12. c. 14. num. 8.* Caſtro Palao *de fide tr. 4. diſp. 1. puncto 11. num. 3.* Sanchez *in præcepta Decalogi lib. 2. c. 3. num. 15.* Trullench. *dict. dubio 4. n. 8.* Homobonus *de examine Cler. tr. 11. c. 12. quæſt. 26. n. 38.*
13 Barboſa *in paſtor. dict. alleg. 76. num. 38.* † & idem de officio Parochi *dict. c. 25. n. 6.* ut verius dicunt his noſtris temporibus (prout in Hiſpania receptum eſt) poſſe Præſulem cenſuris compellere ſubditos, ut diſcant Doctrinam Chriſtianam.

14 Pro complemento notabis, quod etſi Parochi teneantur ſuas oves docere doctrinam Chriſtianam, ſed non teneri in particulari quemlibet fidelem docere, ſed ſufficere in communi in propriis Eccleſiis hæc docere per ſe ipſum quilibet Parochus, aut per alium, ut docent Trullench. *ſup. dict. dubio 4. num. 9.* Petrus Ledeſma *in ſumm. tom. 2.*
15 *tr. 1. c. 3. poſt 7. concl.* verſ. *Iududaes*, † & ego addo, quod etſi prædicta Concilii obligatio, ſit ſaltem in diebus anni Dominicis, tamen in hac Caſtella, ubi plures Magiſtri ſcholarum ſunt diligentiſſimè docentes pueros omnia rudimenta doctrinæ Chriſtianæ, etiam per interrogationes, & reſponſiones legitimè eſt introducta conſuetudo, ut Parochi prædictam convocationem ad ſonum campanæ non faciant in toto anni tempore præterquam in Dominicis, & aliis aliquibus diebus Quadrageſi-
16 mæ. † Sed non ob id excuſabuntur Parochi locorum, & provinciarum ſterilium, ac remotarum exequenda mandata Trid. in hoc.

Iterum notabis, quod etſi Epiſcopus queat compellere Parochos, ut doceant pueros modo dicto, 17
ſed non poterit eis præcipere ſub peccati mortalis pœna eam comminando Parochis doctrinam Chriſtianam ſic non docentibus; tantùm enim poterit illos per viam præcepti pœnalis Parochos obſtringere, adducit idem Barboſa *dict. cap. 15. ſub n. 3.* per declarationem ex Bergom. Epiſcop. Sanct. Congregation. Epiſcoporum ſub die 22. Novembris 1592.

Ad ſecundam partem quæſtionis, quæ non mul- 18
tum congruit litteræ textus noſtri, & de qua poſſem fortè aptius agere *infra in tit. de corpore vitiatis*; etſi ibi de alio vitio corporis agatur; quia tamen ea littera textus noſtri poteſt hic applicari, cum de ſubjecto ad Sacerdotium idoneo egerimus; ideò ſuppoſitis quæ ſupra egi *in cap. non eſt compos de temporib. ord.* breviter dico, quod cum irregularitas oriatur, ex eo quod quis ſit furioſus, vel mente captus; itaut omnes fatui, dementes, & furioſi irregulares eſſe dicantur, ut dicunt Franciſcus Tondutus *var. quæſtione part. 1. quæſtione 53. à numero 9.* Nicolaus Plovius *in tractatu de irregularitat. reg. 1.* & alii communiter, † quod 19
non ſolùm procedit in eo, qui tempore promotionis erat mente captus, verum etiam in illo, qui alias mentis delirium continuum paſſus eſt; itaut verè fatuus, demens, vel furioſus dici potuerit; quamvis poſtea ad ſanam mentem rediiſſet per textum *in cap. meritum 33. diſtinctione*, in illis verbis: *Nec illum, qui in furiam aliquando verſus inſanivit*, & hoc ſic ſtatutum propter vitandum ſcandalum, ne iterum ad furiam, vel inſaniam
redeat. † Etenim quando probatum eſt aliquem 20
ſemel dementem fuiſſe, vel furioſum, omnes actus poſtea facti dementiæ tempore, vel furoris, Gratianus *diſcept. forenſ. cap. 843. num. 36.* & nominatim in furioſo, quamvis haberet lucida intervalla, cujus actus præſumuntur facti tempore furoris, Maſcard. *de probat. concluſion. 824. numer. 4.* Pariſius *de reſignatione benefic. gloſſa 2. numer. 20.* Barboſa *in cap. cum inter 21. num. 10. de electione. & in cap. fin. num. 13. de ſucceſſ. ab inteſt.* cum pluribus Tondutus *ſupra num. 8.* qui cum Maſcard. *de probation. concluſione 825. numero 2.*
reddit rationem, † quia paſſiones animi vehe- 21
mentes ſemper durare præſumuntur. † Unde 22
quidmirum ſi de hac qualitate deberet ordinator inquirere, ut adimpleret cum requiſitis textus noſtri; alias inquam ſic ordinatum, nulliter ordines recipere, videtur teneri idem Tondutus eo ſaltem modo quo de ordinato per metum, aut vim dixi *ſupra ſub Rubrica de temporibus ordinationum.*

Ad Text. in Cap. Cum ſin hoc titulo.

PRÆMISSUM.

SUMMARIUM.

1 *Scientiæ defectus dejicit jam promotum, etiamſi ſit Epiſcopus, qui poteſt ex defectu ab Epiſcopatu dejici.*
2 *Scientiæ defectus ſufficit ad cedendum.*
3 *Illiterati ſunt incapaces beneficiorum, & connumerantur inter irregulares.*

4 Litera

4 *Litteratura de Jure Divino, requiritur nd ordines, & ad beneficia, & qua requiritur infra* ſub num. 6. *remiſſivè.*

5 *Illiternus dicitur, qui prima grammatica rudimenta non didicit.*

7 *Ordinari non poſſint regulares parum ſcientes Linguam latinam.*

1 PRobat textus iſte quod defectus ſcientiæ dejicit jam promotum, etiam ſi Epiſcopus ſit, ut patet ex littera textus noſtri; itaut amoveatur ab executione Pontificalium, & ab adminiſtratione Eccleſiæ, ut probat Barboſa cum antiquis *n.* 1. & 2. cum Flaminio *de reſign. lib.* 5. *quæſt.* 3. *n.* 8. dicens per textum hic defectum ſcientiæ præſtare legitimam cauſam deponendi quem ab Epiſcopa-
2 tu, † & *num.* 6. ex gloſſa hic verb. *defectum*,
3 quod ſcientiæ defectus ſufficit ad cedendum, † etenim illiterati ſunt incapaces beneficiorum juxta textum *in cap. illiteratus* 36. *diſt. cap. pænitentes* 55. *diſt.* quia ſunt irregulares; itaut inter irregulares connumerentur ex litteraturæ defectu, Flamin. *de reſign. lib.* 5. *quæſt.* 3. *num.* 89. Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 4. *num.* 41. Nicolaus Garcia *de benef. p.* 7. *cap.* 7. omnino legendus cum infinitis, ubi agit de litteratura, & ſcientia, tum ad ordines, tum & ad beneficia neceſſaria, de qua applicabis quæ dixi *ſupra in titulo de Scrutinio in ordine faciendo*, ubi de examine ad ordines; item, & quæ dixi *in cap. cum in cunctis*, & alibi *de elect.* & *dicta infra in cap. grave nimis* 29. *de prabend. & Dignit.* & quæ dixi *ſupra in cap.* 4. & 5. *item & in cap. praced.* ubi de ſcientia prærequiſita in
4 Presbytero, & animarum cura. † Ratio horum eſt, quia litteratura de Jure Divino requiritur ad ordines, & ad beneficia Flamin. *ſupra lib.* 4. *quaſt.* 4. *num.* 7. Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap. quaſt.* 4. Carolus de Graſſ. *in præludio de effect. Clericor. num.* 64. Barboſa cum aliis *hic num.* 4. & *in paſtorali parte* 2. *alleg.* 46. *num.* 12. & *ante numero* 20. & *infra quaſtione* 1. *ſub numero* 23.

5 Quod ſi dubites quis propriè dicatur illiteratus reſpondebis cum Flamin. *dicto lib.* 4. *quaſt.* 4. *à num.* 2. & *lib.* 5. *quaſt.* 3. *de renunciatione à num.* 70. Carolo de Graſſis *dicto praludio à num.* 235. Campanil. *in diverſ. Juris Canon. Rub.* 5. *c.* 5. *num.* 2. Barboſa per verba textus hic: *Nunquam de grammatica didiciſſe*, illiteratum dici, qui prima
6 grammaticæ rudimenta non didicit, † de litteratura igitur, ſeu ſcientia in beneficiando neceſſaria, agunt Doctores per textum *in dicto cap. cum in cunctis de electione*, & *in dicto cap. grave nimis* 29. *de Prabend. in Clementina* 1. *de atate, & qualitate ordin. & in cap.* 28. *ſeſſ.* 24. *de reform.* De qua etiam ſunt videnda Capitula Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 4. 11. 12. 13. 14. & Concilium Provinc. Mediolan. 4. ſub Carolo Borroem. Corraſius *de benefic.* 3. *p. c.* 5. Duarenus *lib.* 4. *cap.* 2. Petr. Gregor. *cap.* 37. *à numero* 3. *de benefic.* Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſa* 4. *à num.* 60. Gabriel Vaſquez 3. *p. tom.* 3. *diſp.* 246. *cap.* 6. Azor. *inſt. moral.* 2. *p. lib.* 6. *cap.* 6. Leſſius *de Juſtitia lib.* 2. *cap.* 34. *dubio* 24. Sotus *in* 4. *diſt.* 25. *quaſt.* 1. *artic.* 2. Sylveſter *in ſumma* verb. *Clericus* 2. § 1. alii quam plures relati à Garcia *dicto cap.* 7. *p.* 7. *n.* 3. & à Barboſa *in pradictis locis*, qui *in cap. fin. de temporibus ord. lib.* 6. *n.* 3. cum Flamin. & Rebuffo probat quod illiterati non poſſunt ordinari.

Præterea, quæ noto *ſupra à num.* 1. videnda 7
pro exornatione hujus textus adjunges quæſtiones, de quibus egi *ſupra in c. ad aures* 5. *de temporibus ordin. ſub quaſtione* 1. *à num.* 1. ubi an regulares parum ſcientes Linguam Latinam poſſint ordinari?

QUÆSTIO I.

An litterati in aliquo modo poſſint ordinari, aut beneficiari? Et an Epiſcopus poſſit diſpenſare cum illiterato habente aliquod principium grammatica ad ordines? Ubi nonnulla de illiteratis. An collatio beneficii facta imperito, aut illiterato, ſit nulla ipſo Jure? Et an facta irregulari, ſit irrita ante Judicis ſententiam?

SUMMARIUM.

1 *Illiterati penitùs fieri non poſſunt Clerici, quia comparantur cacis, & ſunt nulli in Eccleſia*, n. 2. & *ſolent aſini nuncupari*, num. 3. & 4.

3 *Illiterati ſunt magis quàm homicida.*

4 *Illiterati non veniunt appellatione hominum, ſed jumentorum.*

5 *Mundus totus per litteratos illuminatur, quia bis, & Eccleſia regitur.*

6 *Litterati dicuntur radii ſolis, & ſtella, quos ſemper amat Eccleſia, illiſque favet, & privilegia plura conceſſerit.*

7 *Litterati ratione ſcientia, qua ſunt decorati, praſumuntur à vitiis abſtinere.*

8 *Ignorantia eſt mater omnium errorum.*

9 *Scientia eſt mater omnium virtutum.*

10 *Litteratura ea requiritur ad beneficia, qua ordini, cui eſt annexum beneficium, &* num. 34.

11 *Scientia ad ſimplex beneficium, & ſcire, nempe rudimenta fidei, & legere, ſcribere, & quod aliquantulum Linguam latinam intelligat, ut poſſit eſſe aptus ad recitandum officium, & non cantare,* numero 12. 13. & 14.

12 *Scientia major requiritur in beneficiando, quam tonſurando.*

13 *Gloſſa* in clementina 1. de conceſſ. Præbendæ lib. 6.

14 *Cantus requiritur in eo, qui habet beneficium ſervitorum in Canonicatibus, Portionibus, & curatis, de quo, non multum curatur.*

15 *Illiteratus omninò eſt irregularis, & incapax ad beneficia. Et quis talis dicatur, non ſi aliquid ſcit, ut* n. 37.

16 *Ordinandus quilibet, cui obeſt defectus ſcientia, & litteratura requiſita, numeratur inter irregulares juxta ſingulos ordines.*

17 *Illiteratus probatur ex eo, quod nunquam legit librum, nec intravit ſcholas, nec Doctorem audivit.*

18 *Peccat qui non habet ſcientiam ſufficientem ad*

ad officium, quod appetivit.

19 *Epiſcopus non diſpenſat cum omninò illiteratis ad ordines, ſecus ſi aliquid grammatica ſciant ſi adeſt ſpes majoris ſcientiæ*, n. 20. *diſtinguitur*, num. 21. & 22. & à numero 28.

21 *Epiſcopus poteſt arbitrari, nùm magis expediat Eccleſiæ, ſi ordines conferat ei, qui etſi adhuc linguam latinam non intelligit; eſt tamen bona indolis, & pro ætate docilis*, numero 36.

23 *Papa diſpenſare quid cum omnino illiterato ad ordines*, *ut* numero 24. *contra aliquos hic.*

24 *Scientia, quæ in ordinandis requiritur, procedit non ex neceſſitate Sacramenti, ſed præcepti.*

25 *Anachoritæ aliquot, qui ſine ſcientia ordinati fuerunt, Presbyteri referuntur.*

26 *Charitas eſt legis plenitudo, &* numero 39.

27 *Oſeæ Propheta* cap. 34. *ibi*: Conticuit populus, *relatam ſub* num. 23. *explicatur.*

28 *Sciens parum ſine ſpe plus proficiendi, dicitur habilis ad beneficia non requirentia ſcientiam, vel magnam curam* n. 29.

30 *Collatio beneficii facta prorſus illiterato, eſt nulla ipſo jure* n. 31. *non ſic ſi fiat illi, qui non pollet ſcientiâ ad id requiſita, ut* n. 32. & 33.

31 *Illiteratus prorſus inhabilis ad beneficia videtur dici eſſe, qui legere, & ſcribere latine neſcit* num. 35. *non ſic, qui aliquid ſcit,* numero 36.

32 Cap. 3. Trid. ſeſſ. 7. de reformation. cum cap. 4. ſeſſ. 22. infra n. 36. & n. 42.

33 *Scientiæ defectus competentis reddit collationem injuſtam, non tamen nullam, ſi non reddit prorſus illiteratum.*

35 *Collatio beneficii facta eis, qui nihil penitus latine callent, ſi ſciant legere, eſt valida, ſaltem de conſuetudine, & praxi antiqua.*

36 Cap. 4. Trid. ſeſſ. 22. in fine.

37 *Irregularitas, quæ reddit illiteratum inhabilem ad beneficium, intelligitur de illo qui prorſus eſt ignarus.*

38 *Parochi, & habentes animarum curam; etſi non ſint eminentes, & multum litterati, ſi tamen nec rudes, nec ignorari habiles creduntur contra teſtes aliud dicentes.*

39 *Illiterati, qui alias bonæ vitæ, honeſtæ ſunt, tollerari poſſunt in beneficiis jam obtentis, dum ex longo uſu ſcient exercere, vel ſi charitatis perfectio ſcientiæ defectum ſuppleat.*

40 *Collatio facta beneficii prorſus illiterato, ſi poſtea litteras adiſcat, redditur valida ſecundum aliquos. Alii docent invalidam eſſe.*

41 *Induſtria, & conſilium requiritur in Curatis, & in Canonicatibus.*

42 *Illiteratus minur, cui facta eſt collatio, ſi non curat poſtea acquirere neceſſariam ſcientiam peccat mortaliter, ſed non amittit fructus,* num. 43.

44 *Collatoribus dantibus beneficia indignis, quæ pœna ſit appoſita remiſſivè.*

45 *Collatio beneficii facta irregulari, eſt irrita, & nulla ipſo jure ante judicis ſententiam ſecundùm aliquos, non ſic ſecundùm alios*, num. 46.

46 *Irregularis num poſſit retinere beneficium impetratam, & fructus in conſcientia percipere*, n. 47.

AD primam quæſtionis partem, ut reſpondeam præmitto dicendum quod penitus 1
illiterati non poſſunt fieri Clerici, *cap. præcipimus* 34. *diſt. cap. illiteratos, & ibi gloſſa* 38. *diſt. cap. ſi quis* 77. *diſt. cap. fin. de temporib. ordin. lib. 6. & in textu noſtro*, ubi Doctores communiter, Gutierrez *canon. lib.* 1. *cap.* 26. *n.* 37. Menoch. *de arbitrar. caſu* 425. Thomas Velaſcus *tom.* 1. *alleg.* 9. *à n.* 7. Patianus *de probat. lib.* 3. *cap.* 34. *n.* 79. cum multis
aliis Barboſa *part.* 2. *allegat.* 46. *num.* 5. quia illi 2
comparantur cæcis, & ſunt nulli in Eccleſia Dei *cap. poſt tranſlationem*, §. *item ſi quis de renunciatione, cap. Congregato*, & *ibi* Bold. *n.* 4. *de elect.* qui in ea placere non poſſunt *cap. illiteratos* 36. *diſt. cap. ignorantia* 28. *diſt. cap. quia frater* 7. *quæſtione* 1.

Et Aſini nuncupari ſolent, Joannes Mona- 3
chus *in cap. ex eo de electione, & in cap. ſicut n.* 10. *de verb. ſignif. lib.* 6. qui ſunt magis, quam homicidæ, Flamin. *de reſignat. lib.* 5. *quæſt.* 3. *num.* 90. Thomas *act. de ludo ſcholarium quæſt.* 8. *num.* 28.
† imò ait Gomez *in regula de annali quæſt.* 47. *in* 4
fine, quod non veniunt appellatione hominum, ſed jumentorum.

Unde cum Eccleſia Dei indigeat litteratis viris, 5
quibus rogatur, & ſuſtineatur juxta textum *in cap. ſuper ſpecula de præb. dict. c. cum ex eo de elect.* ubi DD. Redoanus *de ſpoliis quæſt.* 9. §. *ultimo* Bellet. *diſquiſit. Cleric. p.* 1. *tit. de diſciplina Clericor.* §. 4. *num.* 8. per quos totus mundus illuminatur, *cap. fin. de Magiſt. dict. cap. cum ex eo* ubi gloſſa verbo *viris litteratis* in extravag. execrabilis de Præb. Flamin. *lib.* 4. *cap.* 11. *n.* 17. Carolus de Graſſis *in*
prælud. n. 88. † Et ob idque dicantur radii ſolis, 6
& ſtellæ, *auth. habita, cod. ne filius pro patre, & ibi* Bold. *n.* 22. Mondoſius *in reg.* 8. *Cancel. quæſt.* 15. *n.* 3. & Eccleſia ſemper illos amet, *cap. Epiſc.* 41. *diſt.* 1. latè Marcus Anton. Genuen. *in pract. Eccleſ. quæſt.* 621. ac illis faveat, Flamin. *d. lib.* 5. *q.* 3. *a.* 78. Multaque privilegia conceſſerit Carolus de Graſ.
dict. prælud. n. 89. † quia ratione ſcientiæ, quâ 7
ſunt decorati præſumuntur abſtinere à vitiis *cap. cum à juventute*, §. *præterea de præſum.* ubi videbis quæ dixi; ideo fit ut penitus illiteratus ordinari nequeat, ut jam *n. præced.* patet. Et num bene-
ficiari? dico *infra in verſ. ad ſecundam*, † & fa- 8
cit, quia ignorantia eſt mater omnium errorum *cap. ignorantia cap. ſi Laicus* 38. *diſt. cap. etſi cum*
pridem §. *pro defectu de renunciat.* † Sicut ſcientia 9
eſt mater omnium virtutum, *cap. præſentium* 1. *q.* 1. Joannes Machad. *in tract. de perfect. conf. lib.* 1. *p.* 3. *tract.* 17. *docum.* 12. *num.* 1. ibi: *de donde reſulta que el derecho preſume que los eſtudioſos, y letrados ſon virtuoſos*, & facit textus *in cap. ex ſtudiis, dict. cap. cum in juventute, cap. fin. de præſumpt.* applicando quæ, *ibi*, ſcripſit Barboſa *dicta alleg.* 46. *p.* 2. *ſub num.* 3. & 4. Menochius *de præſumpt. lib.* 6. *q.* 61. *n.* 20.

Quibus enim ſuppoſitis jam ad difficultatem 10
reſpondeo, quod cum ad beneficia obtinenda requiratur litteratura, & ſcientia, quæ requiritur ad ordinem, cui quodlibet beneficium fuerit annexum, ut docent Ojeda *de incompatib. p.* 1. *c. fin. n.* 38.

Azor.

Azor. inſtit.moral.dicta 2.p. lib.6.c.6. quæſt.7. cum
aliis Nicolaus Garcia dicta 7. cap. 7. num.11. per
declarationes Sanctæ Congreg. quas ipſe refert
p.6. cap.2. num.244. & de ſcientia ſingulis ordini-
bus prærequiſita, jam ſuprà dixerim ſub dicto tit.
de Scrutinio in ordine faciendo, & in cap. 4. cap.
11 præced.hoc tit. † imò quod ſi beneficium ſit ſim-
plex, nec alicui ordini annexum, tum ſufficiat
ea ſcientia, quæ ad primam Tonſuram prærequi-
ritur, ut dixi in dict.tit. juxta intellectum Trid. in
cap.4. ſeſſ.23. ſcilicet quod ſciat fidei rudimenta,
& legere, & ſcribere; & quod aliquantulum lin-
guam latinam intelligat, ut poſſit eſſe aptus ad
officium recitandum, ſic Ojeda ſuprà num. 39.
Pariſius de reſignat.benefic lib.4. quæſt.fin. num.30.
dicens quod obtinentes ſimplicia beneficia, ſuf-
ficit, ut ſciant, & poſſint recitare horas Canoni-
cas, ad quas tenentur, nec non conſtruere, &
intelligere, ut addit Gonzalez dict.gl.4. num. 73.
Azor.ſupra dict.c.6.q.2. & 3. quod ſcire debent, &
latine legere & intelligere ut preces honorarias re-
citare poſſint. Gennenſ. in praxi c.119.in manu pa-
12 ſtor. cap.37. num.3. † imò & gloſſa in Clem.1. de
de conceſſ. Præb. verb. putamus, quam ibi ſequuntur
Imola, Card. & Abbas num.1. Franchis in cap. ſi
Pauper de præb. lib.6. ſub num.2. Gomez. de expe-
ctativ.num.79. Sindun.de officio Eccleſiaſt.p.6.c.16.
Henriquez lib.9.cap.31.ſub §.8. Piaſecius in praxi
Epiſcop.p.2. cap.5.n.20. Rota deciſ.625. noviſſimè.
Farin.Navarrus de oratione, miſcell.43. num. 3. &
in cap. ſi quando de reſcript. exception. 13. num. 13.
13 † addunt, ut ſciant cantare; ergo dicendum eſt
majorem ſcientiam requiri ad beneficium ſimplex
quàm ad ſolam primam Tonſuram. Et dictum
cantu limitant Alex. Moneta de diſtribution.p. 2.
quæſt.19.num.35. Ojeda num.28.ſupra Garcia p.7.
14 dict.cap.7. num.4. & 5. † Intelligentes gloſſam
illam ut cantus requiratur in beneficio ſervitorio,
modo requirat perſonale ſervitium, & non poſſit
per ſubſtitutum deſerviri; quamvis nec in his, ut
in Dignitatibus, Canonicatibus, Portionibus, &
curatis multùm ſoleat curari de cantu, nec in eo
fieri examen, quia uſu, & exercitio addiſci ſolet;
quod ſufficit ad exercendum officium; ſic Garcia
ſupra num.6. cum Gomezio loco citato, & Domi-
nico in dicto cap. ſi Pauper.

15 Itaque reſolutio in puncto noſtri dubii, ea
nempe erit, quod omnino illiteratus, eſt irregu-
laris, & incapax ad beneficia ut colligitur ex di-
ctis, & tunc revere ille talis dicitur illiteratus, qui
prima grammaticæ rudimenta non didicit, Rota
Rom. diverſ. part.2. deciſ. 16. num. 3. Carol. de
Graſ.in præl. de effect.cleric. à num.237. Flamin.
de reſignat.dict.quæſt.4.à num.2.& quæſt.3.à n.70.
Campanil. in diverſ.juris canon.Rub.5.cap.5.num.1.
vel qui legere, & ſcribere Latinè neſcit, Azor.
dict.cap.6.quæſt.3.Garcia dict.cap.7.num.15.Caſtro
Palao in opere morali tom.2.tract.13.diſp.4 punct.6.
num.9. Barboſa cum multis aliis dicta alleg. 46.
16 n. 10. † Ubi ſic tenentes probat cum Sanchez
in opuſc.morali lib.7.cap.1.dubio 45.à num.3. inter
irregulares numerari quemlibet ordinandorum,
cui obeſt defectus ſcientiæ, & litteraturæ prære-
quiſitæ, ſecundùm exigentiam cujuslibet ordinis,
veluti, ſi ordinatus ad primam Tonſuram neſciat
legere, & ſcribere, ut jam dixi; ordinatus da aliis
quatuor minoribus latinam linguam non intelligat
Subdiaconus, & Diaconus, qui latinà non ſit, &
quæ legit, minime intelligit, Sacerdos ordinatus
quæ non benè legit contenta in Miſſa, nec medio-
criter ſaltim intelligit. Et poſſes addere quæ ſupr.
ſcripſi in cap.præcedenti de requiſitis in Præsbytero
videbis Garcia dict. cap.7. num.19. Gonzalez dict.
gloſſa 4.num.41. Flamin.dict. quæſt 3 num.89. Ve-
laſc. alleg 9.num 11. Avilam de cenſ.p.7. diſp 4 du-
bio 1. Tolet.in ſumm.cap.58.verſ.irregulares ex de-
fectu animæ Rebuff.in tract.de pacific.poſſeſſ.n.226.
Vivald.in Candelabro aureo p.2.tit.de irregular.§.1.
& alios per textum in cap. præcipimus verb. igno-
rantem litteras 36 diſt. & per textum noſtrum † 17
Et addit Flamin. dict.lib.5.de reſign. quæſt.3.n.85.
quem illiteratum ex eo probari, quia numquam
legit librum, non intravit ſcholas, nec aliquem
Doctorem audivit, ut etiam refert, & ſequitur
hic Barboſa ſub num.2. † Et his addo, quod 18
peccat is, qui non habet ſcientiam ſufficientem
ad illud officium, quod appetivit, ut docent Ja-
cob.de Graff.cap.11. num.23 & cum eo Barboſa
dicta allegat.46. num.4. per textum in cap. non eſt
putandum in fine 1. quæſt. 1. quia culpa eſt immiſ-
ceri ſe rei ad ſe non pertinenti, cap. non ſine culpa
de reg. juris, l.culpa eſt ff. eodem.

Ad ſecundam quæſtionis partem, diſtinctione 19
loquendum eſt; quia ſi ordinandus eſt omnino il-
literatus, ut jam dixi, non poterit Epiſcopus diſ-
penſare, nec ad primam Tonſuram, nec in ſcien-
tia requiſita ad alios ordines minores, quia cum
de jure, & ex Concilio Trid. in locis relatis, ad
quemlibet ordinem ſit determinatus ſcientiæ, ſeu
litteraturæ gradus, ſequitur, ut nequeat Epiſco-
pus ſupplere defectum ordinandi in hac parte; eo
quod eſſet in lege Superioris diſpenſare, juxta
quæ longè dixi in cap.12. de judic. ſic docent San-
chez lib.7.in opuſculo mor.cap.1. dub.45.num 2 &
num.14. Rebuff. in praxi tit. de Clericis à quibus,
& quomodo creentur num.28. Bernard. in pract.
cap.21. Navarr.in dicto cap. ſi quando de reſc.except.
13.num.7. Salcedus ad Bernard. Diaz cap.22. verſ.
diſpenſare.

Quod ſi ordinandus aliquod principium gram- 20
maticæ habuerit, aut modicum quid ſciat, &
oſtendat ſpem addiſcendi in futurum poſſe epiſco-
pum diſpenſare cum eo; quia minor ſcientia, ſuf-
cit quando adeſt ſpes addiſcendi in futurum dicunt
Rebuffus de pacificis poſſeſſoribus num.215. & dict.
num.28. Menochius de arbitr.caſu 425.num.58. † 21
Dum ait poſſe Epiſcopum arbitrari magis expedi-
re Eccleſiæ ſi ordines conferat ei, qui, etſi adhuc
latinam linguam non intelligit; eſt tamen bonæ
indolis, & pro ætate docilis, Sanchez dict. lib.7.
cap.1.dub.45.num.13. Lotterius de re benefic.lib.2.
quæſt.50.num.23.& 24.Marc.Alter. de cenſ.tom.2.
diſp.16.de ſuſpenſ. cap.1.verſ. ſecundo in fine, Gon-
zalez ad regul.8. Cancel.gloſſa 4.à num.80.cum aliis
Barboſa dict.alleg 46.p.3.num.13. † Itaque quod
dixerunt Rebuff. de pacificis poſſeſſor. num. 264.
Flamin.lib.5.de reſignat. quæſt 4. num. 2. Joannes 22
Machado lib.1.p.3.tract.17.dict.docum.12. num.5.
ubi citat Villobos contrarium tenentem, ut illi-
teratus ſit omnino indiſpenſabilis, quoad ordines
intelligatur ſub prædicta diſtinctione.

Dubitabis an Papa cum omnino illiterato, poſ- 23
ſit ad omnes ordines diſpenſare? & videtur quod
non, tum ex præſuppoſitis jam relatis de ne-
ceſſitate litteraturæ; tum quia literatura de jure
Divino requiritur ad ordines, ut probatur ex illo
Oſeæ Prophetæ cap.34. ibi: Conticuit Populus eo
quod non habueris ſcientiam, quia ſcientiam repu-
liſti, repellam te, ne ſacerdotio fungaris mihi, re-
fert Sanchez dicto dub 45.n.2. in medio, poſt alios

Jacob. de Graſſ. *in aureis deciſ.p.2.lib.1.c.11 n 22.*
Petrus Greg. *in praxi benef c.37.n.5. ad finem* Ber-
nard. *in pract.c.21. n.6.* Vivaldus *tit. de irreg.n.97.*
Azor. *p.2. inſtit. mor.l.6.c.6.q.5. columna* 685. Fla-
min. *dict.l.5. de reſign.q 4 n.7.* Carol. de Graſ. *in tr.*
de effect. Cler. in præl.n.64. Thomas Valaſc. *tom* 1.
*dict. alleg.9. n.*12. argum. textus eum vulgatis *in* §.
naturalis inſtit. de Jure perſonarum.

24 Adhuc verò exiſtimo poſſe Pontificem cum
illiterato diſpenſare, argumentorum, quæ adduxi
ſuprà in c. cum contingat hoc tit. ſub q. fin. Secun-
do, quia ſcientia, quæ in ordinandis requiritur, pro-
cedit, non ex neceſſitate Sacramenti, ſed præcepti:
ſic enim ordinatus recipit characterem, Bernard.
dict.c.21.n.21. verſ. ſi autem careat. Jacob. de Graſ-
ſis *in aureis deciſ.p.2. lib.1.c.11.n.19.* Thom. Val.
dict. alleg.9. n.30. Sanchez *dict. lib.7. opuſ. moral*
lib.7.c.1. dubio 45.num.1. † Et comprobatur exem-
25 plis ſequentibus, ut de Anachoreta ad ſacerdotium
per Sanctum Flavinianum Epiſcopum Macedo-
nicum: de Sancto Antonio Anachoreta pariter ad
ſacerdotium promoto, cujus meminit Auguſtinus
lib 1. de doctrina Chriſt. in prol. de ſpordone etiam
ad Epiſcopum Cypri, de quo Caſſiodor. *tripartita*
hiſtoriæ lib.1.c.10. & 11. quorum meminit Maiol.
de irregularis. cap.32. lib.1.n.5. & 6. ubi *ſub n.10.*
refert aliud exemplum de Sanctulo Præsbytero,
qui nec prima elementa litterarum, nec legis, de-
cem præcepta, cum calleret; Præsbyter tamen
26 erat. † Et quod habuit excuſatorem ſuæ littera-
turæ Gregorium dicentem plenitudinem legis,
charitatem eſſe, iodeque eundem ſanctulum totam
legem ſervaſſe in dilectione Dei, ac proximi.

27 Nec obſtat allegatum ſcripturæ fundamentum:
nam ut probant Lotterios *de re benef.d. lib.2.q.50.*
à n.17. Barboſa *dicta alleg.46. ſub n.12.* quia quod
per illum dicunt Doctores jure Divino reprobatur
aliquod defectus litteraturæ non eſt referendum
ad jus naturale Divinum, æternum, atque immuta-
bile, ſed ad jus Divinum poſitivum, & ex cauſa
diſpenſabile.

Dubitabis ſecundo, an omnino illiteratus, ſit
28 indiſpenſabilis per Epiſcopum ad beneficia; Et
Caſtrus Palaus *in opere morali tom.2. tract.13.*
diſp. 4. puncto 6. num. 12. ait nequaquam poſſe
cum eo diſpenſare ad beneficium, ſi prorſus illi-
teratus eſt. Verùm ſi in illo illiterato ſit bona ſpes
addiſcendi; quia propter eam multa contra juris
regulas diſponuntur, ut affirmat Alciatus *de præ-*
ſumpt. regula 2. præſumpt. 3. & lib.1. de verbor.
ſignif, pag. 16. quem refert Thomas Actius *de*
ludo ſchachorum quæſt.8. princip.num.82. ex Inno-
cent. & Jaſone, tum poterit diſpenſare quod in-
telligunt, dum ſciat aliquod principium gramma-
ticæ, aut modicum; quod ſciat, & oſtendat ſpem
addiſcendi, ut etiam dicit idem Caſtr. Palao.
† Imo Garcia, *dicta part.7. de benefic. cap.7. ſub*
29 *num.7.* refert *deciſ.16.diverſ. part.2.* in una portio-
nis de Amarita 27. Januarii 1576. coram D. Cantu-
cio, ubi dicitur quod parum ſciens, etiam ſine ſpe
plus proficiendi, dicitur habilis ad beneficia non
requirentia ſcientiam, vel magnam curam, ut
per Imolam *num.7.* Bonifac. *num.49. in clem.1. de*
ætate, & qualit. & ſic quod parum conſtruens,
eſt habilis ad beneficium ſimplex.

Ad tertiam quæſtionis partem, an collatio be-
30 neficii facta imperito, ſeu illiterato, ſit nulla ipſo
Jure; Et in hac difficultate, eſt etiam diſtinguen-
dum: nam ſi loquimur de prorſus illiterato, &
qui nullas didicit litteras, reſpondeo collationem

factam eſſe nullam ipſo jure: ſic in terminis te-
nent poſt Innocent, & Felin. Flamin. *de reſign.*
lib.5. quæſt.3. num.90. Valerius Reginaldus *in praxi*
fori pænit. lib.30. tract.3. num. 69. Leſſius *de Juſt.*
lib.2. cap.34. n.129. Campan. *in diverſ. Juris Canon.*
Rub.11. cap. 14. n.5. Azor. *inſtit. moral. part.2. lib.6.*
c.6 q.7. Menochius *de arbit. caſu* 425. Carolus de
Graſſ. *de effectib. Cleric. in præludio n.71.* Et ſecun-
dum hoc ſunt intelligendi Abbas, Rebuffus. Oje-
da. Salced. Corraſius. Quintana, Duennas, Ugoli-
nus, Mandoſius, Vega, & aliis, quos refert, & ſequi-
tur Garcia, *dict. p.7. c.7. à n.13. de beneficiis,* quate-
nus abſolutè de imperito, & illiterato prædictam
concluſionem ſcribunt, ut ipſe probat, ibi, *n.15.*
Barboſa *hic n.3.* † Et Caſtrus Palao *in opere morali* 31
tom.1. tract.13. diſp 4. puncto num 6. ubi *n.9.* exiſti-
mat illiteratum eſſe ſolùm illum, qui legere; &
ſcribere latine neſcit: & de iſtis prorſus illiteratis
ſentiunt Doctores, ut collatio beneficiorum eis
facta, ſit invalida, & irrita per text. & gloſſ. *in c.1.*
diſt.36. & in c. præcipimus diſt.34. de quibus dico
cum Barboſa *in paſtor. alleg.63. num.1.* Carolo de
Graſ. *in præludio n.72.* Flamin. *quæſt.3.n.25.* Ojeda
de incomp. benef.p.1.c.24. n.28. ut non ſint benefi-
ciorum capaces.

Huic tamen reſolutioni non obſtat Trid. Con- 32
cil. *ſeſſ.7. de reform.c.3.* ibi: *Omnino irritetur,* quia in-
telligitur de illis, qui non ſunt penitus illiterati, ſed
beneficium acquirunt, requiſitâ ad illud benefici-
um, ſcientiâ carentes; in quibus collatio facta, non
omnino irrita, ſed venit irritanda: ſic Barboſa *dict.* 33
alleg.63. num.2. † Garcia *ſupra num.14.* Ubi ſub
dicto num. 15. ait quod licet de effectu ſcientiæ
competentis, reddat collationem injuſtam; non
tamen nullam, ſi non reddit prorſus illiteratum:
ſic comprobans ex textu noſtro, & ex Trid. *c.3.*
cum Navar. *de oratione miſcel.40. n.8. & miſcel.33.*
n.7. † Ubi ait Alex. III. *in cap. cunctis de elect.* 34
etiam requirere tantam litterarum ſcientiam ad
omnia beneficia, quanta eſt ad illa bene gerenda
neceſſaria, ad hoc, ut illorum collatio, ſit bene
facta cuilibet, non quoad hoc, ut ſit valida, † qui 35
etiam *in dicto cap. ſi quando, except.* 13. *n.8.* dixit
collationem beneficiorum factam eis, qui nil pe-
nitus latinè callent, modo ſciant legere, eſſe va-
lidam ſaltim de conſuetudine, & praxi antiqua,
& nova: alia refert idem Garcia *à num.16.* id. m
tenens de prorſus illiterato, Gonzalez *ad regul 8.*
Cancel. gloſſa 4. num.47. declarat, *num.48.* ut ſolùm
concluſio procedat in eo, qui nunquam litteras
didicit; ſic ut prorſus illas ignoret, quia ille di-
citur prorſus illiteratus, qui non habet aliqua prin-
cipia, in quo nobiſcum conveniat, de quo Franch.
in cap. de temporib. ord. lib.6. n.2.

Sed his obſtat Trid. *in dict. cap.4 ſeſſ.22. de re-* 36
form. in fine, qui irritam pronunciat omnem provi-
ſionem illi factam, qui ætatem, & cæteras habilita-
tes integrè non habuerit, quo poteſt colligi nul-
lam eſſe collationem factam, tam prorſus illitera-
to, quàm illi, qui integram non habet litteratu-
ram pro qualitate collati ſibi beneficii. Et com-
probatur ex eo quia illiteratus, & imperitus eſt
irregularis ex *dict. cap. illiteratos 36. diſt.* Suarez *de*
cenſ. diſp.51. ſect 1. a n.8. Avila *de cenſ.7.p. diſp.4.*
dubio 1. Gonzalez *dicta gloſſa 4. num.41.* Sed reſ-
pondeo ad locum Trid. quod etſi videatur peni-
tùs contrariari alio Trid. *cap 3.* relato *dicta ſeſſ.7.*
quatenus præcipiens, ut beneficia perſonis dignis,
& habilibus conferantur, in finalibus verbis pro-
rumpit in verba ſequentia: *Aliter autem facta*

cap.4.

collatio, & proviſio omnino irritetur: tamen *dict. cap.* 4. intelligi de illiterato omnino, in quo nullum cedit Epiſcopi, & Superioris arbitrium; ad quod ut aliis verbis expendit Barboſa *dicta allegat.* 63. *num.* 4. ſic reſpondens intelligit *dict. cap.* 3. *ſeſſ.* 7. de illo, qui aliquam habet litteraturam, modo jam relato, in qua poteſt dari Superioris arbitrium, ut
37 jam dixi. † Et ſic non obſtat adductum in confirmationem, quia irregularitas quæ illiteratum reddit incapacem ad collationem, intelligitur de eo qui prorſus ignarus eſt; unde quidquid abſolutè dicant Suarez, & alii citati, quando improviſo adeſt aliqua litteratura, quemadmodum morum defectus non facit eum verè, & propriè irregularem: ita Garcia *de benef. dict. p.* 7. *c.* 7. *n.* 19.

38 Unde dixit Rota *deciſ.* 23. *num.* 3. *p* 1. recentiſſim. & *num.* 7. quam ſequitur Barboſa *dict. alleg.* 64. *n.* 4. *in fine*, ut non ſit neceſſe, quod Rectores habentes animarum curam, non ſint eminentes, & excellentes litterati, ſi idonei in litteris fuerint, & non rudes, nec ignari, ſubdens minus credi teſtibus dicentibus Sacerdotem inhabilem ad Sacramenta
39 miniſtranda, quàm dicentibus eum habilem. † Et ſic Campanillus *in diverſorio Juris Rub.* 5. *c.* 5. *num.* 3. bene dixit quod illiterati, qui aliàs bonæ, & honeſtæ vitæ ſunt ob cauſam, quoad obtenta tollerari poſſunt, ſcilicet ſi ex longo uſu, & rerum experientiâ, ſciant rectè exercere omnia ad ſuum officium ſpectantia, vel ſi charitatis perfectio, ſcientiæ defectum ſuppleat.

40 Unum tamen, & alterum dixit Gonzalez *in reg.* 8. *Cancel. gloſſa* 4. *num.* 49. cum Salcedo *dict. c.* 21. *num.* 6. nempe quod licet collatio facta prorſus illiterato, ſit à principio nulla; ſi tamen poſtea addiſcat litteras, & is, qui contulit non pœniteat, priſtina collatio tacita quadam collatione ſuperveniente, reviviſcat; ſed hæc declaratio non eſt cur in jure admittatur; quia quod ab initio vitioſum eſt, ex poſt facto, non convaleſcit; & quia ex non pœnitentia, ſeu ex taciturnitate ſola non poteſt induci collatio, Selua *de benef.* 3. *p. q.* 10. *caſu* 2. *num.* 15. Sylveſter verb. *beneficium* 3. *q.* 19. cum aliis Garcia *de benef. dict. p.* 7. *c.* 7. *ſub n.* 20. ſub verſ. *ſecundo*, per ea, quæ ipſe dicit de collatione facta excommunicato, *dict. p.* 7. *c.* 13. *n.* 88. de quo dixi plura *ſub c.* 1. ad probandum 24. *de ſent. & rejud.* & ex his, quæ latè dixi *ſupr. hoc tit. in c. cum. bona* 8. *& ibi ſub q.* 2. & 3. ubi de alio bene dubio. per quod hæc difficultas componitur.

41 Tertium dictum in noſtro dubio principali, intelligatur de beneficiis curatis, ſeu canonicatibus, ubi requiritur induſtria, & conſilium ſecus autem in beneficio ſimplici: ſic Gonzalez *ſupr. n.* 50. cum Rota *deciſ.* 13. *n.* 5 *de probat.* in antiquis Staphileus in forma 9. ſpectativ. *n.* 23. Rota *deciſ.* 13. *n.* 4. *p.* 2. *diverſ.* quia id non admittit Garcia *dict. cap.* 7. *lib.* 7. *de benef. n.* 20. *in fine*, nam etiam ad beneficium ſimplex, videtur illiteratus, inhabilis, ut patet ex dictis *ſupr. à n.* 1.

42 Pro complemento notabis juxta intellectum *d. c.* 3. *ſeſſ.* 7. Trid. ubi non eſt irrita, ſed venit irritanda collatio facta minus litterato; quod nun curet poſtea, & inter ea acquirere neceſſariam ſcientiam, & addiſcere, nec faciat quam primo commodè potuerit, peccet mortaliter juxta Navarri mentem *in dict. c. ſi quando de reſcript. except.* 18. *ſub n.* 4. Salced. ad Bernard. Diaz *in pract. dict. c.* 21. *litt. H*, Barboſa *dict. alleg.* 63. *ſub n.* 3. ita ut aliàs teneatur illud dimittere, idem Navar. *dict. n.* 4. & 8. & *conſ.* 8 *n.* 4. *de Præb.* Azor. *inſtit. mor. lib.* 10. 1. *p. c.* 13. *q.* 16. Quientana Duennas *lib.* 1. *de benef. c.* 6. *n.* 18. Garcia *dict. c.* 7. *de benef. n.* 21. Flamin. *de reſignat. lib.* 3. *q.* 18. *n* 20. & 21. Carol. de Graff. *in prælud. n.* 70. *de effect. Cleric.* Campanil. *dict. Rub.* 5. *diverſ. Juris Canon. c.* 14. *n.* 5. qui dicunt, ut teneatur reſtituere fructus interea perceptos, † quod non admittit idem 43
Garcia *n.* 23. ex eo, quia ratione tituli illos facit ſuos de quo videbis *ſub. dict. c.* 8. *hoc. tit. & in dict. c.* 24. *de re jud.* applicando *ibi* dicta.

De pœna, quæ imponitur collatoribus, qui dant 44
beneficia indignis, dicit cum multis Garcia *dicto c.* 7. *p.* 7. *à n.* 24. ſed ampliùs noto *ſub tit. de elect. & ibi in c. cunctis, & aliis*, item & *in c.* 39. *de præbendis.*

Ad quartam quæſtionis partem, an collatio be- 45
neficii facta irregulari, ſit irrita & invalida ipſo jure ante Judicis ſententiam? Videtur ex dictis in verſ. *ad tertiam*, huic difficultati reſponderi, ut ſit valida quoties loquimur de vera irregularitate; quemadmodum contingit in prorſus illiterato, & inhabili ad ordines, & beneficia ex fundamentis *ibi* dictis, & ex adductis de beneficio collato excommunicato, non tolerato, vel ſuſpenſu *in dict. c. ad aures hoc tit. ſub dict. q.* 2. Et in terminis docent Suarez *de cenſ. diſp.* 40. *ſect.* 2. *n.* 30. 36. & 41. Sayrus *lib.* 6. *q. n.* 21. Avila *p.* 7. *diſp.* 2. *dub.* 6. & alii penes ipſo, quia beneficium datur propter exercitium ordinis; ergo qui per irregularitatem non poteſt ordines exercere, incapax eſt beneficii, docet etiam Tambur. *de cenſ. lib.* 8. *diſp.* 58. *dub.* 2. ita ut ejus collatio irrita ſit, nonminus, ac ſi daretur purè ſæcularibus ordinibus carentibus. † Sed Sylveſter verb. *excommuni-* 46
catio n. 4. Diana *p.* 4. *tr.* 2. *reſ* 79 & reddens rationem fundamentiſque contrariis reſpondendo Petr. Cornejo *in* 3. *p. D. Thom. tr.* 5. *irregul. diſp.* 5. *dubio* 2. *q.* 1. dicunt ſatis probabilem eſſe Sylveſtri ſententiam aſſerentis collationem beneficii factam irregulari eſſe validam, illumque ſolùm indigere diſpenſatione ſuper irregularitate, non tamen nova collatione beneficii; & ſic poſſe facere fructus ſuos in conſcientiâ ex ea ratione, † quia ſic irregularis poteſt reti- 47
nere beneficium, quod impetravit poſt irregularitatem incurſam, cum in utroque caſu militet eadem ratio privationis exercitii ordinis: & faciunt quæ adduxi *ſupra in dict. c.* 8. *q.* 2. verſ. *ad quartam*, in verb. *ego vero*, ubi etſi antea à verſ. *ad tertiam*, dixerim collationem factam excommunicato non tolerato, eſſe nullam, tamen non ſic de facta [illegible] ſuſpenſu per fundamenta ibi tradita, quæ videntur facere pro hac parte.

QUÆSTIO II.

An poſſint Epiſcopi aliquoties examinare Parochos curam animarum exercentes, quid de Vicariis perpetuis? Et an poſſint ad libitum reexaminare ſimplices Sacerdotes approbatos ad confeſſiones? Et an regulares ſemel examinati, poſſint in eadem Diœceſi ab eodem Epiſcopo, vel ſaltem ſucceſſore iterum examinari? Et an qui reputatur dignus ad unam Dignitatem, ſi eligatur ad aliam, debeat tunc, etiam dignus reputari?

SUMMARIUM.

1 *Examinare de novo Epiſcopus, ſeu ejus ſucceſſor*

nequit Parochos ſemel approbatos, niſi ex probata cauſa ineptitudinis, ut n. 6. 7. 8. 9. & 10.

2 *Parochi idoneitatem ſcire incumbit Epiſcopo, item, & Miniſtri.*

3 *Viſitare poteſt Epiſcopus ſingulis annis Parochorum vitam, & mores, & proſpicere, an Cura animarum recta exerceatur*, n. 4.

5 *Declaratio Sanctæ Congreg.* 1628. *ſuper reexaminandis Parochis, intelligitur*, n. 10.

6 *Examinati ſimplices Sacerdotes ad curam animarum, poſſunt quandoque ab Epiſcopo reexaminari, & rejici latè à* n. 13.

7 *Malus nemo præſumitur, niſi contrarium probetur.*

8 *Mores, quos ſemel approbavi nequeo reprobare.*

9 *Parochus, ex quo ſemel talis eſt nominatus, & electus, in perpetuum habilis eſt reputatus ad obtentionem ſui beneficii. Et quis dicatur imperitus ſub* n. 12.

10 *Epiſcopus ad reexaminandum Parochos, quo temperamento uti debeat?*

11 *Epiſcopi qui ſolebant ſuos reexaminare Parochos, &* n. 12.

12 *Epiſcopus poteſt unum, aut alterum Parochum reexaminare, quando defectus ſcientiæ, talis eſt, ut nequeat celari.*

13 *Epiſcopi poſſunt reexaminare Sacerdotes ſemel per ſe approbatos.*

14 *Epiſcopatus ſucceſſor poteſt ad libitum revocare licentias, & approbationes præſtitas à ſuo prædeceſſore*, n. 16. 17. & 18.

15 *Approbatus ad ordines, ſeu ad beneficia, poteſt ſuſpendi, ſi in viſitatione repertus ſit inhabilis.*

16 *Epiſcopus quilibet in conſcientia pro viribus, debet contendere, & iterum examinare quoſcumque Confeſſarios, ſi rationabiliter Judicet expedire.*

18 *Confeſſarii non examinati, quando approbati fuerunt, poſſunt ab Epiſcopo ſuſpendi, & examinari.*

19 *Regulares ſemel approbati ab Epiſcopo ad audiendas confeſſiones ſecularium verius videtur ut reexamini poſſit ab ejus ſucceſſore.*

20 Clem. dudum de ſepultueis, num. 23. 26. & 29.

Extravagans ſuper cathedram de ſepulturis, n. 23. 26. & 29.

Etravagans frequens Joan. 22. & numer. 23. 26. & 29.

Etravagans inter cunctas de privilegiis, & n. 23. 26. & 29.

22 Breve Epiſcopo Cordub. tranſmiſſum ab Urbano VIII. pro examinandis ab ejus ſucceſſoribus ſemel ad confeſſiones approbatos regulares.

23 Cap. 15. Trid. ſeſſ. 23. & n. 24. 25. & 26.

26 *Præſentatio regularis examinati pro audiendis confeſſionibus regularium ſemel facta liberat Religioſum eſſe præſentandum coram Epiſcopo ſucceſſore*, n. 29.

27 *Epiſcopus qui ſemel approbavit regulares ad confeſſiones audiendas, non vocat illos iterum ad examen, ſucceſſor ejus, poteſt eos reexaminare.*

28 *Epiſcopi qui ſemel approbarunt abſolutè regulares ad audiendas confeſſiones nequeunt licentias revocare, nec eos ſuſpendere.*

29 *Approbatio per examen ad confeſſiones in Religioſis non eſt eadem cum præſentatione de jure requiſita in illis coram ſucceſſore.*

30 *Epiſcopus poteſt ſuſpendere Religioſum à ſe approbatum pro confeſſionibus ſi ſcandaloſè vivat, ſeu delictum committat.*

31 *Regularibus facultas conceſſa pro confeſſionibus ad beneplacitum, poteſt quandoque ab illo revocari*, n. 33.

32 *Facultas juriſdictionis, ſeu ad confeſſiones lata regularibus ſub conditione ceſſat, non exiſtente conditione, & poteſt cum cauſa limitari ad tempus, & ad certum locum.*

34 *Epiſcopus uno tempore nequit adimere facultatem audiendi confeſſiones omnibus ſimul unius conventus Confeſſariis.*

35 *Confeſſarii ſeculares ad certum genus perſonarum, ſeu ad limitatum tempus ab ordinario approbati, non poſſunt etiam per Bullam Cruciatam audire confeſſiones, ultra licentiam ſibi datam.*

36 *Religioſus ſemel, & generaliter in una Diœceſi approbatus ad confeſſiones, ſi recedat, & iterum redeat, non tenetur quærere novam licentiam, & approbationem, niſi idem Epiſcopus, vel ejus ſucceſſor revocet facultatem, ut* n. 37.

37 *Epiſcopus, vel ejus ſucceſſor poteſt revocare præſtitam licentiam ad confeſſiones, niſi qui ſemel approbatus eſt ſit Parochus.*

38 *Approbatus ſemel à proprio Epiſcopo, ſi Diœceſim mutet, indiget novi approbatione alterius Epiſcopi, in cujus Diœceſi verſatur, etiam ſi ſit Religioſus, ut* n. 39.

39 *Religioſus ſemel approbatus ad confeſſiones in uno Epiſcopatu, indiget jam novâ approbatione in alio Epiſcopatu ex Urbano VIII. anno 1628. & ex Innocent X. anno 1648.*

40 *Approbatus ab Epiſcopo, quem ſcit non eſſe idoneum, ad confeſſiones non cenſetur approbatus.*

41 *Epiſcopus poteſt approbare quemcumque Sacerdotem ad confeſſiones abſque examine.*

42 *Licentia delegata audiendi confeſſiones, non expirat, mortuo, vel amoto delegante, niſi Epiſcopus ad tempus, ſeu ad tempus vitæ ſuæ, ſeu beneplacitum*, n. 43.

44 *Approbatio ſemel facta cum cauſa, poteſt ab Epiſcopo revocari, etiam ſimpliciter conceſſa, & ſine cauſa, ſi ad tempus, ſeu ad beneplacitum concedatur.*

45 *Revocandi licentiam confitendi cauſa juſta erit, veluti ſi confeſſarius abjuret de vehementi*, & n. 46.

46 *Abjurans de levi in Sancto Officio, non illico ideo ſuſpenditur ab adminiſtratione Sacramentorum, etiam pœnitentiæ, non ſi de vehementi.*

47 *Examinatus ſemel ad unum beneficium, de jure non eſt examinandus ad aliud ſimile.*

48 *Dignus qui reputatur ad unam Dignitatem; talis habetur ad aliam ſimilem*, n. 51. 52. & 53.

49 Cap. 13. Trid. ſeſſ. 7. & num. ſeqq.

50 *Examinatus ad beneficium ſimplex, ad aliud, etiam majus non examinatur iterum, non ſic ſi aſcendat ad Parochiam, & quare;* n. 51. 52. & 53. *quid in praxi?* n. 54. & 55. & n. 64.

51 *Examen novum requiritur quoad Parochialem in permutationibus, quæ fiunt de beneficii*

neficio ſimplici, & curato.

53 *Examinatus ſemel ad unum Canonicatum, ſeu Dignitatem in Collegiali non indiget novo examine, ſi transferat ad aliam Eccleſiam collegialem.*

56 *Examen ad beneficium ſimplex, non requiritur in eo, quid ad ordinem competens fuit examinatus.*

57 *Examinandi non ſunt de litteratura Diaconi, Subdiaconi, & Præsbyteri admittendi ad Canonicatus Eccleſiæ Cathedralis, ordinem Sacrum requirentes, ſecus ſi in Sacris Ordinatis non ſunt* n. 58.

59 *Canonicus recipiendus in uno Canonicatu, ad quem fuit examinatus ad alium transferens, non eſt de novo examinandus.*

60 *Examinandus non eſt iterum proviſus à Papa Romæ informa gratioſa, ſi adjunctum ordinem accipere intendit.*

61 *Examen novum non requiritur in permutationibus faciendis.*

62 *Examen licet non requiratur, quando de uno, ad aliud ſe transfert beneficium ſimile, ſecus ſi diſſimile ſit.*

63 *Examen novum requiritur in Portionario aſcendente ad Canonicatum in aliquibus Eccleſiis, ubi ſic ſolent aſcendere.*

64 *Examen novum requiritur ad Parochialem in permutatione cum ſimplici beneficio.*

65 *Examen nam requiratur novum, cum de inferiori. Eccleſia ad celebrationem aſſumitur; etſi beneficia non ſint diſſimilia*, n. 66.

67 *Examen novum requiritur quando Parochus vult aſcendere ad aliam Parochiam per concurſum.*

68 *Examen ad Parochialem omnino exigitur etiam ſi ſe offerens ad aliam ſit Paſtor, aut licentiatus, etiam ſi eſſet famoſiſſimus Doctor.* num. 69.

70 *Epiſcopus poteſt procedere ad executionem litterarum proviſi in forma dignum ad examinationem, etiam ſi per duas vices examinatus fuerit rejectus, dum tamen fiat admiſſio in ea ſex menſes à die Datar. litterarum.*

71 *Appellatio ab examine requiſito in beneficiis non admittitur ad effectum vitandi examen, ſed non tollitur à mala relatione, gravamine, vel reprobatione examinatorum, ut* num. 72.

1 AD primam quæſtionis partem, invenio Doctores inter ſe pugnantes, quoſdam negantes, alios affirmantes; eo quod poſſit eos iterum ad examen vocare, docent Ægidius Trullenc. *in Bulla Cruciata lib.* 1. §. 7. *cap.* 1. *dub.* 1. *n* 3. Joannes Sanctius *in ſelectis diſp.* 50. *per totam*, & *à n.* 11. qui ecertime eam defendit, & *ibi à n.* 15. poſt jacta fundamenta, dicit ſe nullum inveniſſe Doctorem, qui dixerit non poſſe Epiſcopum Parochos examinare, ſed tantùm docere, ut non valeat revocare generaliter eorum approbationem.

2 † Item quia Epiſcopo incumbit ſcire idoneitatem Parochi ſibi ſubditi nam licèt tempore ſibi collati beneficii capax, & idoneus viſus fuerit ex poſt facto vocando alteris poteſt reddi ineptus. Ergo cum incumbat Epiſcopo inquirere de idoneitate Miniſtri poterit Parochum iterum examinare; eſt enim fundamentum ſufficientiæ & variable, immutabile, qualis eſt ſufficientia, & boni mores cumque ſucceſſori fas ſit derogare, ſeu mutere leges, & facta prædeceſſoris quid mirum ut queat vocare ad examen Parochos univerſos?

3 Deinde juvatur à prædicta, ſententia ex diſpoſitione Trid. *c.* 8. *ſeſſ.* 21. quo conſtat ut queat viſitare Epiſcopus ſingulis annis Parochorum vitam, & mores; quod videtur deſiderare, ut fiat per examen, non tantùm teſtium, ſed in propria Parochi perſona; quia cum Concilium, *ibi*, dicat, ut debeat Epiſcopus viſitare beneficia curata,

4 † & proſpicere, an cura animarum rectè exerceatur; quod non niſi prævio novo examine, non rectè intelligetur; quia animatum cura non præcipuè ſita eſt in eo à quod Parochus Sacramenta patentibus miniſtret, ſed in eo, quod rectè miniſtret; ſed ſi non perquirat de Parochi ſcientia, nequaquam ſcire poterit, num rectè miniſtrentur Sacramenta, vel non, præcipue pœnitentiæ, quare videtur præciſum novum examen, ut poſſit Epiſcopus adimplere Concilu mentem *in d. c.* 8.

5 Et hanc ſententiam tenet Diana, *p.* 4. *tract.* 4. *miſcell. reſ.* 59. *in fine* ex doctrina Barboſæ referentis declarationem Sacræ. Congreg. Concil. in una Placentina 6. Auguſti 1628. quæ cenſoit, ut poſt electionem, & collationem ſibi Parochialis, non exiſtimet Parochus ſe non amplius de doctrina, & litteratura rationem redditurum, cum ſit liberum Epiſcopis, tam in viſitatione, quam extra iterum examinare ſuper doctrina, & litteratura Parochos approbatos ab anteceſſore tempore proviſionis, nec non ſuperveniente rationabili cauſa, & ſuſpicione ignorantiæ, poſſe examinare ad effectum *cap.* 6. *ſeſſ.* 21. *de reformat.* & ob eandem declarationem ſinprobat Reginald. *in praxi fori pænit tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 16. *n.* 201. Homobon. *de benis in examine Eccleſia p.* 3. *tract.* 15. *c.* 9 *q.* 31. *reſ.* 1.

6 † ubi ſic ait *ſucceſſori in Epiſcopatu*, integrum eſt omnes, quamvis ſimpliciter, & abſolutè approbatos, generatim ad examen advocare; & quos idoneos non invenerit rejicere; ſed quoad Parochos Epiſcopum eos ad novum examen vocare non poſſe, &c. quamvis ex nova cauſa ob demerita à munera eos ſuſpendere, & aliquando punire integrum ſit: vide, *infra* in verſ. *ad ſecundam*.

7 Ego inquam adhuc exiſtimo non poſſe legitimè nec debere ex voto ſuæ voluntatis Epiſcopum, qui Parochos approbavit, nec ejus ſucceſſorem, vocare generatim omnes Parochos ſuæ Diœceſis ad novum examen; imo nec dum viſitat per Epiſcopatum; tum quia nemo præſumitur malus, niſi contrarium probetur.

8 † Tum quia mores, quos ſemel approbavi, reprobare ne, ueo ex reg. textus *in cap. dudum de præſcript.* & *ex cap. unic. de ſcrut. in ordine faciendo, ex l. ſervos ff. de manumiſſis teſtam.* & *ex l. quoties* 2. *ff. de his, qua in teſtam, cap. inter dilectos de fide inſtrum. l. ſi uxor*, §. *fin cod. de teſtibus, l. quod ſi nolit.* §. *in factum, ff. de edilitio edicto*, de quo Oldrad. *conſ.* 18. & ex regula juris: *dubia in meliorem partem ſunt interpretanda*, faciunt nonnulla notata *ſupra in cap. præced.* & *in cap. penult.* & *fin. de præſumpt.* tum quia ut ait Leſſius *lib de Juſtitia c.* 29. *n.* 4. valde eſſet temerarium ſuſpicari de aliquo abſque indiciis de deperditis moribus.

9 † Et ob id idem judicare de Parocho jam ſemel examinato, & idoneo reputato cum Parochus per examen ad Parochialem radicitus abſolutè, & non limitate pro aliquo videlicet tempore, ſed in perpetuum habilis ſit judicatus, & litteratus ad obtentionem, & adminiſtrationem ſui beneficii Curati.

10 Quæ dico cum temperamento poſſe, ac de-
bere Epiſcopum uti de tali reexaminatione, etiam
ſi ſit ſucceſſor: nam ex dicta declaratione, quam
refert Diana ex Barboſa, quem citat, *de officio*
Parochi c. 2. ibi non inveni) & ei aſſentiendo ex
ea, ut dixi colligitur non ad libitum, & generali-
ter ſed tantùm quando ſupervenit cauſa rationa-
bilis, & ſuſpicio ignorantiæ. Quod ego intelligo,
veluti ſi dum Epiſcopus viſitat teſtibus, acquirit,
ſeu aliis clamoribus, vel delationibus notitiam
ineptitudinis Parochi in adminiſtrando Sacramen-
ta, ſeu alia officia Parochi peragendo; & ſic exclu-
11 dimus illam vocationem generalem. † Et in hoc
ſenſu exempla, quæ referunt Sanctius, & Diana
de Domino D. Adrea Pacheco Epiſcopo Segnb. D.
Joan. Manuel Epiſcopo ſagunt, & D. Caſtillo Epiſ-
copo Colagurit. & ante omnes Jean. Rivera Ar-
chiepiſcopo Valent. ut teſtatur Trulench. *in dicta*
Bulla dub. 1. *n.*3. exiſtimo eſſe intelligenda; imo vi-
ros admodum prudentes, & Doctos non aliter
practicaſſe, & cum prædicto temperamento por-
rigo negativam ſententiam, Reginald. Homobon.
ſupra, & Ludovici de San Joan. *in ſum. q. de Sa-*
cram. pænit. art. 2. *lib.* 3. Plura alia tradit legenda
Sanctius *d. diſp.* 50. & ſunt etiam intelligenda Hen-
riquez *ſumma lib. 6. c.* 6. *n*, 6. Ochogavia *tract.* 2.
de confeſ. q. 40. *n.* 7. Vaſq. *tom. de pænit. q.* 93. *art.* 3.
12 *dub.* 5. *n.* 1. † Quæ diſtinctio patet ex adductis per
eundem Sanctium, *d. diſp.* 50. *n.* 3. ubi dicit, ut poſſit
Epiſcopus unum, vel Alterum Parochum exami-
nare quando defectus ſcientiæ adeo ſit notus, quod
vel nullatenus poſſit celari, vel errores admiſſi à
Parocho id oſtenderent, taliter, ut poſſint ſic inep-
ptos Parochos ab officio ſuſpendere coadjutorem
aſſignando juxta literam Trid. *d. ſeſſ.* 21. *cap.* 6. alia
plura dicens, ubi Barboſa n 4. etenim, *ibi*, in fine
cum Riccio *in praxi p.* 4. *reſ.* 547. dicit imperitos ad
hunc effectum eſſe illos, qui inhabiles ſunt ad ex-
plorandā ea, quæ incumbunt muneri, ac oneri
beneficii, quod habent, & ſecundum Dignitatem,
tum, & officium, ad quod aſſumuntur. De Vicariis
inquam perpetuis, examinandis etiam Regularium
ab Epiſcopo dico, *infra in c* 3. *de offic. Vicarii q.* 1.
verſ. ad ſecundam in verſ. & ex his.

13 Ad ſecundam quæſtionis partem, an ſemel exa-
minati poſſint in eadem Diœceſi ab eodem Epiſ-
copo, vel ſaltem à ſucceſſore iterum examinari Sa-
cerdotes ſimplices? Ad quam difficultatem, ſuppo-
ſitis quæ dixi de Parochis *à n.* 1. nemini dubium
poteſt eſſe, ut poſſint examinari; imo, & quod
poſſit Epiſcopus, qui licentias confitendi præſtitit.
14 † Et melius ejus ſucceſſor revocare, de ſucceſſori-
bus, eſt quotidiana praxis, qui cum intrant ad Epiſ-
copatus gubernium, ſolent primo præſtitas licen-
tias, & approbationes ſimiles à ſuis prædeceſſori-
bus factis, revocare. Et ratio de utruque eſt, quia
tales approbati confeſſarii, ſunt tanquam Epiſcopi
delegati ad voluntatem, & beneplacitum ejus
cumque dare ſubditos; in quibus illi confeſſarii
poſſunt exercere confeſſionis munus, dependeat
ab ipſo Epiſcopo; quantumvis ratione Sacerdoti-
& Præsbyteratus illam facultatem de jure habeant
in habitu, præter caſus neceſſitatis extremæ; ſecun-
dum quæ dico *in cap. omnis utriuſque ſexus de pæ-*
nit. ideo fit, ut ad placitum, tam prædeceſſoris Epiſ-
copi, quam ſucceſſoris ſecundo examinari queant.
15 † Et ſic abſoluta. Sel in ſelectis Canonicis, *c.* 11.
num. 18. atteſtans fuiſſe deciſum à Rota ſub die 9.
Novemb. 1619 Barboſa *in d. c.* 4 *ſeſſ.* 2 1. *n.* 4. dicen-
tes approbatum ad ordines, ſeu beneficia ab Epiſ-
copo competente, poſſe ab inferiore ſuſpendi ob
imperitiam, ſi ille in viſitatione repertus ſit igna-
rus. † Et faciunt quæ docet Sanctius *in ſelectis* 16
diſp. 48. *n.* 47. & 48. qui dum de regularibus loqui-
tur, dicit, quod tenetur Epiſcopus quilibet in con-
ſcientia pro viribus contendere, iterum examinare
quoſcumque Confeſſarios, ſi rationabiliter judi-
cat id expedire, † Sel. *in ſelectis Canon. cap.* 14. 17
refert deciſum in Cæſar. Auguſt. 7. Septemb. 1625.
ut ſequitur Barboſa in Trid. *ſeſſ.* 23. *c.* 15. *n.* 43. ap-
probationem obtentam per Sacerdotem ſæcula-
rem, vel regularem, poſſe ab ordinario ſucceſſore
pro ſuæ conſcientiæ ſecuritate uſque ad novum
examen ſuſpendi. † Et idem Barboſa *n.* 40. cum 18
Sel *d. cap.* 14. *n.* 17. refert deciſum, ut ſi confeſſarii
non fuerunt examinati, quando approbati extite-
runt poſſint ab Epiſcopo ſuſpendi, & examinari
ex Sacra Congreg. Epiſcop. & Regul. in Verce-
len 3. Julii 1615. alia tradit videnda idem Barboſa
cum multis, *in paſtorali alleg.* 25. *& ibi à n.* 41. alia
ex propoſito dico *ſub q. proxime ſequenti de Regu-*
laribus, quibus melius intelliges hoc dubium.

Ad tertiam quæſtionis partem, an id procedat 19
in regularibus ſemel approbatis per ordinarium
Epiſcopum, ad Confeſſiones etiam laicorum au-
diendas, & quia magis quam alii Doctores egerit
de hoc dubio Joannes Sanctius *in ſelectis diſp.* 48.
omnino videndus, qui plures declarationes refe-
rens Cardinalium inter ſe contrarias *à n.* 1. dicet eſſe
tot, ut exiſtimat cum Suarez *tom.* 3. *de pænit. diſp.*
28. *ſect.* 6. *n.* 10. Salas *de legib. diſp.* 2. *ſect.* 9. n. 51. *in*
ſecundo argum. conſtare non poſſe cui ſtandum opi-
nioni earum; ideo poſtea *à n.* 16. interponens
ſuum judicium, ait, ut Epiſcopus de novo adveniens
in propriam Diœceſim, habeat jus compellendi re-
gulares ad examen pro prædicationibus, & confeſ-
ſionibus, tam mendicantes, quàm non mendican-
tes; quantumvis ab anteceſſore ſint examinati, &
Conſtitutione Gregorii XIII. & ſic tenendum eſt, ut
poſſit Epiſcopus ſucceſſor pro majori quiete con-
ſcientiæ ſuæ iterum examinare Regulares ab Epiſ-
copo ſuo anteceſſore prævio examine approba-
tos ad perſonarum ſæcularium confeſſiones audien-
das, etſi minus idonei reperti fuerint reprobare: ita
fuiſſe reſolutum tenet Sel *in dict. c.* 14. n. 27. in Al-
banen. 5. Februarii 1628. & in alia ſub die 7. Janua-
rii 1630. & ita decidere S. Congreg. Epiſcop. &
Regular. ſub die 23. Novemb. 1629. ſequitur Bar-
boſa *in dict. c.* 15. *Trid. ſeſſ.* 23. *n.* 44.

Sed obſtat dicere quod Regulares ex ſola uni- 20
ca examinatione, manent approbati ſemper ad au-
diendas confeſſiones ex mente textus *in clem. du-*
dum de ſepulturis à clem. 5. *edita, & extravag. ſuper*
cathedram ejuſdem tituli ſuper commun. à Bonifac.
VIII. & extravag. frequens inter communes à
Joannes 22. *extravag. inter cunctas de privileg.* à Be-
nedicto XI. quæ non videntur revocatæ ab aliquo
decreto, quod contineatur in corpore juris, † ad- 21
huc verò dicendum eſt, ut ſucceſſor in Epiſcopatu,
poſſit vocare etiam generatim approbatos omnes,
quamvis ſimpliciter, & quos idoneos minimè inve-
nerit, rejicere, ut docent Miranda *in man. Prælat.*
tom. 1. *q.* 45. *art.* 7. *concl. ultim.* Ugolinus *de poteſt.*
Epiſcop. c. 20. *n.* 4. & 5. Barboſa *ibi alleg.* 25. *n.* 49.
cum multis Diana *p.* 3. *tract.* 2. *reſ.* 27. Campanil. *in*
diverſ. Juris Canon. Rub. 12. *c.* 13. *n.* 70. Torreblanca
de jure ſpirit. lib 14. *cap.* 3. *à n.* 6. † qui *n.* 24. refert 22
S. D. Urbani VIII. breve Epiſcopo Cordub. tranſ-
miſſum, quo declaratur Regulares in civitate Cor-
duben à prædeceſſoribus Epiſcopis examinatos, &
appro-

approbatos ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, ab Epiſcopo ſucceſſore pro majori conſcientiæ ſuæ quiete, poſſe iterum examinari, ac ſi minus idonei reperti fuerint reprobari, docet etiam Sanctius *dict. diſp.* 48 *n.* 18. & ante *diſp.* 40 *n.* 15. Ut ergo plenè de hac difficultate poſſis diſputare leges noviſſimè Dianam *p.* 11. *tr.* 2. *reſ.* 12. dum ait en quæſtiona, *An non obſtante Concilio Trid. Regulares teneantur ſe ſubjicere examini Epiſcoporum?* Et negativam ſententiam referens ex Patre Bruno *de privileg. Regul. tr.* 5. *c.* 2. *prop.* 1. vidatur ſequi affirmativa ex Patre Mando *in Bulla c. uc. diſp.* 22. *c.* 2. *n.* 43. qui dicit ex dicto Trid. revocatas eſſe, *Clem. dudum de ſepult. & extravag. ſtatim citandas bene probans*, illum vidabis latè loquentem, & plura alia adducentem de Regularibus *in eo tract. Miſcell.* ubi licèt explicit *dict. Clem. & extravagantes*, non illum repeto, cum de illis ſatis hic loquar.

23 Nec obſtant *dict. Clem. dubium*, & allegatæ extravagantes; quia licèt non ſint revocatæ aliquo decreto, quod continetur in corpore juris, ſed ſunt revocatæ per diſpoſitionem Trid. *in d. c.* 15. *ſeſſ.* 23. *de reform.* obi traditur nova forma, ad hoc, ut poſſint Regulares confeſſiones auſcultare; quæ alloquitur, verbis ſequentibus; *Quamvis Præſbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſolvendi poteſtatem accipiant, decernit S. Synodus nullum, & etiam regularem poſſe confeſſiones ſæcularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus judicetur &c. Et ibi privilegiis, & conſuetudine quacumque etiam immemoriali, non obſtantibus*, & potius ſi advertes quod *dict. Clem. dudum de ſepulturis*, & cæteræ extravagantes ſolùm exigerent præſentatiooem Regularium coram Epiſcopo fieri nullam de examine mentionem facientes, ut maniſeſtum fiet intuentibus illas Suarez *de pænit. diſp.* 24 *ſect.* 6. *n.* 14. Sanctius *d. diſp.* 48. *ſub. n.* 16. & Trid. requirere examen: videbis Barboſam cum multis *in dict. Clem. dudum* latè alloquentem.

24 Sed adhuc facit pro Regularibus non levis conſideratio, nampe quod cum diſpoſitio *dict. Clem. dudum.* aliud diſtinctum decernat, quam apparet expoſci à Trid. *in dict. c.* 15. & Greg. XIII. *in conſtit. ſua Kalend. Martii* 1572. decreverit ſtandum eſſe diſpoſitioni juris communis, & Sacri Coocil. Trid. *dict. c.* 15. *ſeſſ.* 23. ſed *dict. Clem. dudum cum aliis extravag.* loquitur tantùm de præſentatione, quam de ſe ipſis debent facere Regulares nihil de examine, & approbatione loquens ad dictas ſæcularium confeſſiones audiendas; ergo cum Trid. de illo examine loquatur, ſequitur ut non revocet *d. Clem. dudum* imò Navarrus *in man c.* 27. *n.* 164. *in fine*, Fr. Eman. Rodrig. *q. Reg. tom.* 1. *q.* 59. *art.* 1. *in addit. ad explic. Bullæ cruciatæ* §. 9. *n.* 30. Ludovic. Mirand. *ſup. q.* 45. *art.* 6. dixerunt formam datam *in dict. Clem. dudum de ſepult.* circa Confeſſarios Regularium coram Epiſcopis, & ordinariis faciendam præſentationem oullatenus eſſe per Concilium Trid. revocatam, & derogatam; quin potius per ipſum confirmatam, & approbatam, & eidem quam maximè conformem.

25 Tamen video contrarium ſequi ex uſu quotidiano, docent poſt Pariſ. Chochier. *de juriſdictione Ordinarii in exemptos p.* 2. *q.* 45. *n.* 8. Hermoſilla ad Greg. Lopez *ad l.* 53. *gloſſa* 6. *n.* 32. *tit.* 5. *p.* 5. quod verius ſibi videtur Barboſa *dict. alleg.* 25. *n.* 47. quia hæc approbatio, non eſt gratia, ut poſſit pendere à voluntate concedentibus, ſed tantùm authenticum inſtrumentum ſufficientiæ talis perſonæ; & quod teſtimonium ſemel datum non poſſit revocari, ita cum Corduba *in addit. ad compen.* verbu *abſolutio* §. 16. verb. *præſentatio*, Vega *tom.* 1. *c.* 62. *caſu* 8. Villalobos *in ſumm. tr.* 9. *diffic.* 73.

26 Adhuc enim noo videntur prædicti *c.* 15. Trid. verba ita clara, quod poſt unam examinationem queant Epiſcopi, tam Clericos ſæculares, quàm Regulares ſemel approbatos vocare iterum ad examen; ergo poſtquam ſemel fuerint ipſi Regulares examinati, & approbati ab Epiſcopo, non eſt cur debeant amplius examinari, cum id Concilium non advertat; ſed nihilominus receſſuri non ſumus à *ſuprà* jam dicta ſententia: nam etſi Regulares ipſi nullam velint æquiparationem admittere inter ipſos & prædictos Clericos ſæculares ſemel approbatos eo videlicet, quod ſcientia confeſſariorum ſit perempta ob curſum temporis, ex quo non fuere examinati; & quod Regulares ad id non poſſint compelli quia ex Jure illorum, approbatio irrevocabilis eſt, in quo manifeſte errant, cum jura, in quibus poſſint fundari aliud dicunt; ſcilicet *in dicta Clem. Dudum & in extravag. ſuper Cathedram*; & *inter cunctas*, ubi nihil de examine, & approbatione cavetur, ſed tantùm de præſentatione habenda coram Epiſcopo: ſic ex eorum decretis apertè colligi non poſſe approbatiooem ſemel comparatam medio tempore, futuram eſſe perpetuam in regularibus, ſed tantùm ad ſummum inferri præſentationem ſemel factam, eſſe irrevocabilem, nec poſſe ſucceſſorem Epiſcopi compellere regulares ſemel præſentatos coram anteceſſore ad reiterandam præſentationem: ita docet longè videndus Sanctius *d. diſp.* 48. *n.* 20. videndus *à n.* 17. qui *n.* 21. addit nec *ex dicta Clem. Dudum*, & *extravag.* deduci præſentationem ſolam factam à Regularibus eſſe perpetuam; cum *ibi* ſolùm dicatur Regulares noo teneri ad ſe præſentandum coram Epiſcopis in territorio, quorum miniſterium pœnitentiæ fuerit celebrandum; quod aliud debet eſſe in eorum ſucceſſoribus, quibus competit novum jus, ſcilicet cognoſcendi oves etiam à prædeceſſoribus Epiſcopis approbatas, ſic cum Ægidio Coninch. *de Sacrament diſp.* 8. *dub.* 7. *num.* 57.

27 Ego proprius accedendo exiſtimo diſtinguendum, nempe quod ſi loquamur de Epiſcopo ſemel approbante, nequeat iterum vocare ad examen Regulares, quos jam ad confeſſiones approbaverit ſecus in ſucceſſoribus Epiſcopis, ut probo ex conſtitution. Pii V. quæ non fuit revocata *à præd. cap.* 15. *Concilii*, ut declaravit Sancta Congreg. Cardin. relata per conſult. *in ſumm. titul.* 17. *c.* 5. circa illam quæſtionem. *An Epiſcopus qui approbavit*, poſſit non ſolùm ſæculares, ſed etiam Regulares examinare iterum, & indignos reprobare? Quæ loquitur in ſequentibus verbis: *Congregatio Concilii cenſuit Regulares ad audiendas in civitate, & Diœceſi ſæcularium confeſſiones ſemel ab Epiſcopo, prævio examine approbatos, iterum ab eodem Epiſcopo non eſſe examinandos, Cæterum à ſucceſſore poſſe utique examinari juxta Conſtitutionem Pii. V. editam* 8. *Idus Auguſti, Pontificatus ſui anno* 6. *quæ fel. rec. Gregor. XIII. non eſt revocata per reductionem privilegiorum Regularium ad terminos Concilii*, eam referunt Farin. *in dict. Trid. Concilio*, Sanctius *dicta diſp.* 48 *ſub. n.* 1. Fagundez *in quinque præcepta Eccleſiæ p.* 2. *lib.* 7. *c.* 2. *n.* 20. Fr. Emanuel. Rod. *in Bulla Cruc. dict.* §. 9. *n.* 32. & *quæſt. regul. tom.* 1. *q.* 59. *art.* 4. Ludovic. de Cruce *in expoſit. Bullæ diſp. cap.* 2.

dub. 9 *n.*2. Trullenq. *in ſimili expoſitione lib.*1. §.7.
*c.*1. *dub.* 7. *n.* 10. Lezane *in ſumm. c.* 18. *n.* 7.
28 . Unde jam patet quod iidem Epiſcopi ſemel
approbantes Regulares ad confeſſiones, non poſ-
ſint eorum licentias revocare, nec ſuſpendere, ſi
ſimpliciter,& abſolutè eos approbaverint,ut docet
idem Fr. Eman. *dict.*§ 9.*n*.3. & 39. Henriquez *in
ſum. lib.* 6. Miranda *dict. tom.* 1. *q.* 45. *art* 7. niſi
ex nova cauſa , eaque ad confeſſiones pertinenti
ipſas , ut tenent Gavent. *in manuali Epiſcoporum*,
verb. *Confeſſor.n.*23. & 24. Peirinis *de privileg. mi-
nor. tom.*1.*conſt.*2.*Sixti IV.*§.11.*n.*45. Lezane *in ſum.
q.Regul.c.*19. *à n.*7. Diana *p.reſol.moral. tr.* 21. *re-
ſol.*22. & *p.*4.*reſ.*20. Marchinus *tr. de tempor.peſtil.
p.*5.*c.*4.*n.*9.& Barboſa *dict. alleg.*25.*n.* 20.ubi refert
aliam declarationem Illuſtris Cardinal. Negot.
Epiſcop. & Regul. Romæ 20. Novembr. 1615. &
alias declarationes refert ipſe Barboſa *de jure Ec-
cleſ.lib.*1.*c* 43.*à n.* 206. cum multis, & prædictam
Antonius Marin Epiſcop. Hoſtienſ. Cardinal. Gal-
lus 5. *Theat.ſecr.* Marcellus Vulpei *in praxi c.* 35.
n. 26. & Lezana *dict. c.* 18. *n.* 9.
29 Quare in hoc puncto non debent audiri Sotus
in 4. *diſt.* 18.*q.*4.*art.*3.*columna*9. Henriquez *lib* 6.
*c.*6. *n.*6. Vaſquez *tom de pœnit.q.*93. *art.*3.*dubio* 5.
Ledeſma 3. *p. ſumm. c.*13. *poſt decimum dubium* §.
la primera difficultad *folio* 240. Vega *in ſum. p.*1.
*c.*62.*caſu* 4 & 17. Obandus *in* 4. *diſt.* 17. *poſit.*24.
& 25. Vivaldus *p.* 1.*de abſolut.folio* 121.Ludovicus
Lopez 2.*p c.*2.*de clavib.* Joennes de la Cruz *de ſta-
tu Religioſ.lib.*6.*c.*6. *concl.*4. *folio* 157. Villalobus *in
ſumm.*1.*p.tr.*9.*diffic.*53. LLIImas *in ſumma p.* .*c.*7.
folio 70. Ludovicus de S. Joan. 1.*p ſumm. tr.de pœ-
nit* 4.*q.*9.*art.*3.*dubio* 2 & 3.*folio* 511.Sa verbo *præ-
dicare n.* 7. loquens de examinatione ad prædican-
dum, Cariol. *de caſibus reſervatis p.*1. *ſect.*2. *art.*8.
folio 165. & *art.* 3. *folio* 147. Chapiavile *de caſibus
reſervatis q.*2.*difficult.* 3. *folio* 21. aſſerentes eppro-
bationes , & præſentationes Regularium eſſe per-
petuas ex dictis decretis *clem. Dudum*, & *extravag.
ſuper Cathedram*, & *inter cunctas* ſumentes plores
ex his Doctoribus pro eodem approbationem per
examen, & præſentationem; cum tameo diverſiſſi-
ma ſint, & rantum de præſentatione loquantur &
fatetur Suarius *dict. tom.*3 .*de pœnit.diſp.* 28. *ſect.* 6.
*n.*14.alia molta repetit. idem Sanctius *dict. diſp.*48.
n. 16.17. & 18. quorum dictum poteſt habere lo-
cum reſpectu Epiſcopi approbantis ex *ſuprà* rela-
ta declaratione; dum nova cauſe de novo superve-
nit ; & hoc reſpectu tantùm Regolarium propter
dictam declarationem; quæ ſi non eſſet,nec aliæ,
ſimiles,exiſtimarem idem, quod dictum de ſecun-
do examine reſpectu Clericorum ſecularium, pro-
cedere etiam reſpecto prædictorum Religinſorum
cum littera Tridentini de utriuſque loquatur æqua-
liter , ut ex ea patet : letè progreditur idem San-
ctius videndus cum multis *à n.* 23. ubi *à n.* 25. ex-
pendit prædictas Clem. & extravagantes,quatenus
per eas conceditur Religioſis tanta facultas , ac Pa-
rochis , nam quod ex littera conſtat in verſ. *per
hujuſmodi* , eſt , ut per eas non intendat Papa con-
cedere Religioſis amphorem facultatem , quam
Eccleſiarum curatis ; quod non eſt idem ; imò etſi
prædictos Regolares vellent contrarii æquare Pa-
rochis tunc etiam poteris recurrere ad dicta de hoc
puncto reſpectu Parochorum, qui etiam,ut *ibi* dixi
poſſunt ſecundo examinari , *ſuprà à n.* 1.
30 Ex his jam recurres ad aliquas declarationes pro
prædictæ quæſtionis exornatione , prima poſſe
Epiſcopum utcumque Regulares à ſemetipſo ap-
probatos ſuſpendere, aut repellere à confeſſionibus
audiendis, ſi illi cum ſcandalo , aut àlias inhoneſtè
vivant, vel aliquod delictum committant; propter
quod ratiooabili ipſius Epiſcopi judicio, in quo
tantum conſcientia ipſius onerata erit , videantur à
confeſſionibus ſuſpendi, cum præcipua Miniſtri
qualitas , ſit integritas,vitæ ac morum honeſtas, &
ea cauſa ad miniſterium confeſſionis pertineat , ſic
aſſerit Aldanus *in compendio Canonic. reſol. lib.* 1.
*tit.*13.*n.* 4. referens ita decidiſſe Sacram Congreg.
Epiſcop. & Regul. in Oriolan. 30. Auguſti 1630.
Barboſa *in d. c.*15. *Trid. n.*46. legendus toto *n.*45.
Secunda quod facultas Regularibus ad audien- 31
dos confeſſiones ed beneplecitum per ordinarios
conceſſa , poſſit qoandocumque revocare , ut te-
neot Sel *in ſelectis Can.c.*14.*n.*17.& cum eo barboſa
*in dict. c.*15. *Trid. n.*40. referentes ſic decidiſſe Sa-
cram Congreg.Papien.12. Martii 1619. & optimè
Gutier. *canon.lib.*1 .*c.*17.& 18. Suar.*tom.*3.*diſp.*28.
*ſect.*7.*dub* 6. Fr.Eman. *q. Regul. tom.*1.*q.*59 *art.*8.
Miranda *ſup.n.*45 .*art.* 10 *conc.*1.cum Barb. Homob.
*de examine Eccleſiaſtico tr.*8. *c.*2.*q.*7.*in princip.* verſ.
ſecunde. Ugolin. *de officio Epiſcopi c* 20.*n.*6 Barboſa.
*eodem tract.dicta alleg.*25. *n.*52.Zerol. *quæſt. Ca-
nonic.lib.*1.*q.*38.*n.*20.& 21.Diana *p.*3.*tr.*2 *reſ* 25.
Lezana *in ſumm.quæſt.Regul.c.*18.*n.*8.Fagundez *in
quinque Eccleſiæ præcepta p.*2. *lib.*7. *c.*2.*n.*17. † D- 32
xerunt juriſdictionem à jure , vel è Papa Regula-
ribus tributam reſtringi , ſeu dilatari per ipſam ap-
probationem ordinarii ; juſta enim atque legitima
cauſa exiſtente , limitando eam ad certum locum,
tempus, ſeu perſonas ; imo quod quando fuit licen-
tia data ſub conditione illa, non impleta, ceſſat ; &
ſic amplius dicit contra Fr. Emenuel Zerolam,Fr.
Joan.de la Cruz, idem Barboſ. *dict.alleg.* 25. *à dicto
n.*53.in verſ. *unde*, quatenus dixerunt ſemel appro-
batum eb aliquo Epiſcopo, minimè eſſe poſtea ab
eodem examinandum ; quod etſi poſſet admitti in
approbatione ſimplici, non inquam in data ſub
conditione ad tempus,locum,aut perſonas, ſeu alio
modo conditionata ; imo & in ſimplici juſta ſub-
ſiſtente cauſa , & ad confeſſiones ipſas pertinente ,
ut tradunt jam relati , & Sylveſter verb. *Confeſ.*2.
*n.*11.Henriq. Fagund. Suar. & Barboſa Cumeis,cum
eliis idem Barb. *in d. c.*15 .*Trid.ſeſſ.*23.*n.*48.quâ leges
cum multis,& cum declarationibus ibi *n.*45. † Qua- 33
tenus probat approbationem ab Epiſcopo obtinen-
tes ad certum tempus, eo elapſo, non poſſe confeſ-
ſiones audire abſque nova Epiſcopi ipſius licentia.
Tertia quod Epiſcopi , locorumque ordinarii 34
nullomodo adimere poſſunt facultatem eudiendi
confeſſiones omnibus ſimul unius Conventus
Regularibus confeſſariis , ut docet Barboſa *dicto*
c.5. *Trid.n.*47. cum Aldan. *in compendio Canon.re-
ſolut. tit.*13.*n.*13. atteſtante Sanctam Congregatio-
nem Epiſcop. ſic coofuiſſe die 2. Decemb. 1615.
Quarta ut confeſſarii ſeculares ad certum ge- 35
nus perſonarum , ſeu ad limitatum tempos ab or-
dinario approbati ad confeſſiones audiendas , mi-
nimè poſſint, etiam vigore Bullæ Cruciatæ, pœni-
tentium confeſſiooes audire, ultra facultatem ipſis
ab ordinario conceſſam , tradunt Selius *in ſelectis
canon. dict.c.*14. *n.*17. qui dicit ſic deciſum à Sacra
Congreg. in Cæſar Auguſtana 7.Septembr. 1625.
Barboſa *in dict. c.* 15. *Trid. ſeſſ.* 23. *n.*42.
Quinta quod Religioſus , qui ſemel fuit gene- 36
raliter approbatus, ſi recedat à Diœceſi, in qua fuit
generaliter approbatus , & poſtea iterum redeat ,
non teneatur novam quærere approbationem , &
licentiam, etiam ſi iterum mutati fuerint Epiſcopi
in

in illa Diœceſi, ut docent Nugnus *in addition.ad tertiam partem q.8.art.3. dub* 1. *concl.*2. Zerola *in praxi de Sacr.panit.c.*16.*q.*2.verſ.*quinto ſi verò*: ſic Barboſa cum eis, & cum Heuriquez *dict.alleg.*25. *n.*44. Benevent.*in praxi Sacr pœnit.c.*16.*q.*2. verſ. *quinto ſi verò* Joannes Valerius verb.*abſolutio differentia* §.*n.*19. verſ. & *obſerva.* Tamburin. *de Jure Abbat. tom.*2. *diſp.*6.*q.*14 *n.*2. Fagundez *in præcepta lib.*7.*c.*2.*n.*14. Bartholom. à Sancto Fauſto *tr. de pœnit.lib* 6.*q.*54.

37 Hoc tamen limitandum eſt modo Epiſcopus facultatem non revocet, quia ille, vel ejus ſucceſſor poteſt juſta de cauſa revocare approbationem, ſeu facultatem modo approbatus non habeat beneficium Parochiale; quia hic habet approbationem à jure, & facultatem annexam beneficio; quamvis aliquando poſſit ſuſpendi, ut docent Suarez *tom.*4. *diſp.*18.*ſect.*1. & 8. Benevent. & Reginald, citati *d. lib.*1.*n.*201. Fagundez *dict.c.*2.*n.*31. idem Barboſa *dict. alleg.*25.*n.* 44. cum Boſſio.

38 Sexta quod ſi ſemel approbatus à proprio Epiſcopo, ejus Diœceſim mutet, indiget novâ approbatione alterius Epiſcopi, in cujus Diœceſi modo verſatur; quia uſu receptum eſt, & à Sacra Congreg deciſum, ut qui fuit in uno Epiſcopatu approbatus, ſi ad alium Epiſcopatum tranſeat, iterum approbetur ab Epiſcopo loci, in cujus territorium transfertur ut docent Jacob.de Graff.*lib* 2. *Apend. c.*5.*n.*13. Bartholom. à Sancto Fauſto *dicto lib.* 6. *q.*54. Beja *in reſponſ.caſuum conſcient. p.*4 *caſu* 20. Zerola *in praxi fori pœnit.c.*16. *q.*8. Ugulinus *de*
39 *poteſt. Epiſcopi p.*1.*c.*7. §.2.*n.*8. † Et licèt Bruno Cagſaing.*de privileg. Reg.p.*1.*tr.*5.*c.*2.*prop.*2. *affirmet* ut Religioſus approbatus in una Diœceſi, poſſit ubique locorum confeſſiones audire, longe probans: tamen noviſſimè Diana illius referens fundamenta, impugnat cum Vaſquez: & aliis, ex Emin. Card.Lugo *de pœnit.*21. *ſect.*2.*n.*29. quid adduxit decretum Urban. VIII. editum anno 1628. quo revocavit omnia privilegia, & licentias audiendi confeſſionne ſine approbatione ab Epiſcopo Diœceſano; & ſic improbat contrariam ſententiam, & inſuper, & ex alio Brevi Sanct. Innocent. X. die 14. Maii 1648. poſtea confirmat 1653. Maii 27.

Alia dicit Barboſa cum multis *dict. alleg.* 25. *in*
40 *paſtor.ibi n.*40.41. & 42. ut approbatus ab Epiſcopo abſque judicio, ſciente non eſſe idoneum, non cenſeri approbatum, & quod Ordinarius non ſolum debet interius judicare idoneum Confeſſarium
41 ſed etiam exterius approbare. † Et quod poteſt Epiſcopus approbare quemcumque Sacerdotem ad confeſſiones audiendas abſque ullo examine, ut patet *ex dict.c.*15. *Trid.ſeſſ.*23.

Septima, quod licentia delegata audiendi con-
42 feſſiones non expiret, mortuo, vel amoto delegante quia eſt quædam gratia: ſic docent Sotus *in* 4. *diſt.*18.*q.*4.*art.*3.*col.* Graſſis *in deciſ. aureis lib.*1. *c.*13.*n.*46.Sanchez *de matrimon.lib.*8 *diſp.*28.*n.*74. & 80. Zenedus *Canon.lib.*1.*q.*38.*n.*20. & 21.Fagundez *dicta p.*2.*lib.*7.*n.*34. Campavillus *in diverſ. Juris Canon. Rub.*12.*c.*13.*n.*69. Lezana *in ſuis q.regul.c.*18.*n.*10.cum aliis, Barboſa *dict.alleg.*25.*n.*43. & Henriquez *in ſum. lib.* 6. *c.* 6. §.7. *in fine.* † Ubi
43 etiam, limitat niſi Epiſcopus ad tempus tantùm unius anni approbaſſet, aut ad tempus vitæ ſuæ vel ad ſuum beneplacitum.

Nunc ergo pro abundantiori intellectu dubii
44 jam relati in verſ. *ad tertiam*, ubi agens de dubio, an approbatio ſemel ab Epiſcopis Sacerdotibus ſæcularibus ſimpliciter impenſa, poſſit ad libitum revocari, quoties Epiſcopi voluerint addo Vivaldum dicentem ad nutum eſſe revocabilem *in Candelabro aureo*, ubi *de conf.n* 27. *concl.*2. ſed quod non poſſint ſine cauſa approbata licentiam ſemel datam revocare: bene tamen cum ea dicunt Henriquez *lib.*3.*de pœnit. c.*6.§.6. Suarez *diſp.*26 *ſect.*7. *n.*7. quos refert, & ſequitur Fagundez *dicto lib* 7. *c.*2.*n.*61. ubi *n.*93. reſolvit ſi approbatio fuit facta ab Epiſcopo uſque ad beneplacitum ſuum, validam & licitam eſſe revocationem illius ſine ulla cauſa factam. Quod ſi non fuit conceſſa hoc modo, ſed ſimpliciter, vel ad tempus, vel in perpetuum invalidam eſſe omnino revocationem ſine cauſa factam.

Quod ſi dubites qualis ſit cauſa juſta reſpon- 45
deo ex dictis *ſuprà*, ut ſit illa, quæ ad confeſſiones ipſas ſpectaverit; prout etiam erit, ſi contigerit Confeſſarium abjurari de vehementi; quia amplius ad audiendas confeſſiones non debet admitti, ut reſolvit Laurent. de Franchis *in controv. inter Epiſc. & Regular.pag.*279. *in reſponſ. ad.*4. † Ubi etiam 46
refert in Sacra Congregatione Generalis inquiſitionis fuiſſe deciſum, die 6. Martii 1596. Sacerdotem abjurantem de levi, non eſſe impeditum exercere omnes ordines, & Sacramenta miniſtrare, ac fidelium etiam ſæcularium confeſſiones audire, ſecus in abjurante de vehementi, ut tradit Barboſa *in paſtor. dict. alleg.* 25. *ſub dict.n.*57. in verſ. *cauſa autem.* Alia pleraque poſſem hic innectere, quæ à prædictis Doctoribus poteris recolligere, & multas quæſtiones circa approbationes, & reprobationes Confeſſariorum ſæcularium, & Regularium, videbis apud Bartholom.de S.Fauſto *dicto lib.*6.*q.*101. cum multis ſequentibus.

Ad ultimam quæſtionis partem, quæ non ſic 47
propria; etſi conducat, breviter reſpondeo, quod de jure examinatus ad unum beneficium, non ſit iterum examinandus ad aliud ſimile, † ex eo, ut 48
ait gloſſa *in c.accepimus hoc tit.* verb. *reputare*, qui reputatur dignus in una dignitate, ſi poſtea eligitur ad alteram, etiam tunc dignus debet reputari; & ſic de jure videtur, ut docent Capuaq. *deciſ.*3 *c.*7. *lib.*2 Aloyſius Riccius *in praxi fori Eccl. deciſ.* 419. *ni* 1.*edit.* & *reſ.*356.*in* 2. *editione*, Campanillus *in diverſ. Juris Canon. Rub.*5 *c.*3. *n.*8.*prope finem*; & ita de jure communi advertunt Campanillus *dicto loco*, Barboſa *in dict.c.ſub n.*5. in fine comprobans ex ſtylo curiæ, qui ſtatim ait ex diſpoſitione Trid. ait examini ſemper eſſe ſubjiciendum quod hic in partibus vel ubi per concurſum examen fit, dicit locum habere: ita ille, ubi non allegat locum, in qua ſeſſ. ſit.

Sed cum ego viderim locum correſpondentem 49
Trid. ad hoc punctum *in ſeſſ.*7. *de reform.c.*13. cujus verba ſequentia ſunt: *Præſentati, ſeu electi vel nominati à quibuſvis Eccleſiaſticis perſonis, etiam, & ſedis Apoſtolicæ Nunciis ad quævis Eccleſiaſtica beneficia non inſtituentur, nec confirmentur, nec admittantur, etiam prætextu cujuslibet privilegii, ſeu conſuetudinis etiam ab immemoriali tempore præſcriptæ, niſi prius fuerint à locorum ordinariis examinati, & idonei reperti, & nullo apellationis remedio ſe tueri poſſit, quominus examen ſubire teneatur, & in præſentatis tamen electis, ſeu nominatis ab univerſitatibus, ſeu collegiis generalium ſtudiorum exceptis*; ideò operæ pretium eſt tractare, etſi breviter, an omnibus de novo receptis ad beneficia quælibet debeant de novo etiam examinari, nullis beneficiis exceptis, juxta prima Concilii verba.

Etenim

50 Etenim generaliter ait Gonzal. *in regula* 8. *Can-*
*cel. gloſ.*34.*n.*74. quod examinandi ſunt de novo
recepti Beneficiarii, & per ordinarium appro-
bandi in quolibet aſcenſu. Quare Rota in Cata-
guritana De Ornillos 12. Octobris 1587. coram
Cardin. Pamphili. Sen. & in alia Calagurit. indulti
de Vilbao 12. Januarii 1598 coram Seraphino in
impreſſis *deciſ.*1253. ut refert Barboſa *in dict. Trid.*
*cap.*13. dixit examen, de quo in prædicto capite
requiri in beneficiis receptivis in quolibet aſcenſu,
nec ſufficere, quod ſemel ſic examinatus in aſcen-
ſu ad dimidiam portionem, quia novum exa-
men requiritur; ubi de dimidia; aſcendit ad in-
51 tegram. † Et Garcia *de beneficiis part.*9. *cap.*2.
*num.*162. cum aliis dixit examen novum requiri
quoad Parochialem in permutationibus, quæ fiunt
de beneficio ſimplici, & curato, licet non ſit ne-
ceſſarius concurſus.

52 Adhuc verò, etſi prædicta verba ſint; quia ta-
men loquuntur in caſu diverſo, quando nempe
beneficiatus aſcendit de beneficio uno ſimplici
ad aliud ſimile; ideo dicendum, ut non requira-
tur illud examen novum; quia ille revera non
aſcendit, ſeu quaſi adoptat, ſeu eligit aliud be-
neficium loco primi, vel ſi ambo retineat, non
mutat obligationis ſpeciem; quia quantumvis
unum beneficium ſimplex ſit pauperius in reddi-
tibus, quam ſecundum, ad quod de novo nomi-
natus, eligitur, ſeu præſentatur, in rei veritate non
mutat ea tranſmutatio ſpeciem obligationis ex
Reg. à Juris trita, quod magis, & minus, non
mutent ſpeciem: bene Doctores docent id etiam
porrigendo ad Canonicatum, vel dignitatem,
Gonzalez *ſupra dicta gloſſa* 4.*n.*84. Riccius *in praxi*
*fori Eccleſ. deciſ.*419. *in prima edit.* & alii jam re-
lati, Barboſa *in dicto cap.*13. *Trid. num.* 18. *& in*
53 *paſtorali alleg.*60. *num.*89. † Ubi expendit in eo
qui ſemel examinatus, & approbatus, fuit ad Ca-
nonicatum, & Dignitatem in Collegiata, non
amplius ſit examinandus ad ſimilem Canonica-
tum, vel Dignitatem in alia Collegiata, idemque
procedere reſpectu Eccleſiarum, Cathedralium,
Maſſobrius *in ſua praxi habendi concurſum prælu-*
dio 3.*dub.*3.*n.*30. Humobonus *de examine Eccleſ.*
*tract.*2. *cap.*3.*q.*31. *in fine*; & ſic ſervari in curia,
referunt.

54 Et licét Campanillus jam *ſupra* adductus *dict.*
*cap.*3. *num.*8. *prope finem*, & Maſſobr. *dict. dub.*3.
*n.*32. & Barboſa *in dict. Trid. cap.*13. *dict.n.*18. *in*
fine ex Rota apud Seraphinum, *deciſ.* 1323. dicant
verius eſſe hic in partibus, ut requiratur novum
exameo, Juxta mentem *dict. cap.*13. *Trid.* etſi de
jure communi attento, *dict. cap. accepimus hoc tit.*
non ſit iterum examinandus, *ex deciſ.* Paleoti 83.
& Caputaq. 367. *lib.*2. ex eo, quia ex aſcenſione
ad aliud beneficium, quæratur novus titulus, juxtà
Concil. Oldradi 18. referens, prædicta deciſio Ro-
tæ apud Seraphin. declarationem Illuſtris D. D.
Cardin. ut ſit de novo examinandus novus bene-
ficiatus in quolibet aſcenſu; & ſic ex ea réferat
Barboſa reſolutum fuiſſe *ſupra dict.n.*89. *alleg.*60.
in una Cæſar-Auguſtana coram Cardin. Pamphiln
Sen. de anno 1587. addens, ut ſciat primum eſſe
verum de ſtylo Curiæ; ſecundum vero aſſum-
ptum ex Camp. & Seraph. in partibus ſibi locum
55 habere, † Tamen ego adhuc reſideo in adducta
reſolutione ex *dict. cap. accepimus*; ex ratione, &
fundamento adducto.

56 Et amplius ex eo probo, quia ut docent Ni-
colaus Garcia *de beneficiis dict.*9. *part. cap.*3. *nu-*
mero 15. Maſſobr. *dicto praxi habendi concurſum*
regula 10. *dubio* 10. *num.*1. *&* 2. Homobonus *de*
examine Eccleſ. dicto tract. 2. *cap.*3. *quæſt.*35. *in fine*
Barboſa *dict. Trid. cap. num.*11. & ſub *dicta alle-*
gat. 60. *num.*89. non poteſt Epiſcopus de novo
ſubjicere examini ſimplici beneficio illum, quem
jam examinaverat pro ordinis ſacri promotione;
quia ut jam dixi *ſub cap.*34. *&* 3. *hoc tit.* examen
pro ordinibus etiam minoribus eſt competens ad
obtentionem ſimplicis beneficii; & nihilomi-
nus videmus tali ordinato addi aliam qualitatem
aſcenſionis.

Ulterius confirmatur, quia ut refert deciſum 57
Nicolaus Garcia *de benef. part.*6.*cap.*2.*num.*234. &
Barboſa *in dicto cap.*13. *Trid. ſeſſ.*7. *num.*22. exami-
nandi non ſunt de litteratura illi, qui ſubdiaconi,
vel Diaconi, aut Presbyteri ſunt, petuntque ad-
mitti ad Cathedralis Eccleſiæ Canonicatus, qui
cum ordinem ſacrum, quem ipſi habent, requi-
ront ſibi in forma dignum collatos. † Sed ſi non- 58
dum fuerint ordinati in Sacris, erunt examinandi
ad videndum, an illi habeant adjumenta, doctri-
næ quæ ex præſcripto Sancti Concilii Trident.
neceſſaria ſunt illi Sacro Ordini, qui annexus fue-
rat illi Canonicatui, quem conſequi velint. † Et 59
ſic refert deciſum ipſe Barboſa, *in dicto cap.*13.
*num.*23. ut Canonicatus ſemel ab examinatoribus
urbis examinatus & idoneus repertus, ſi eo di-
miſſo, alium Canonicatum obtinuerit, non ſit
iterum examinandus tenuit Aidanus *in compend.*
*Canon. reſol. lib.*2. *tit.*5. *num.* 10. qui refert ſic fuiſſe
reſolutum in Januen. 6. Julii 1592.

Item quia proviſus à Papa Romæ in forma 60
gratioſa de ſimplici beneficio Sacrum ordinem
annexum habente, non debet rurſus ab Epiſcopo
examinari, ſi adjunctum ordinem annexum ha-
bente, non debet rurſus ab Epiſcopo examinari,
ſi adjunctum ordinem ſuſcipere intendit, ut te-
nent Homob. *de Bonis de examine Eccleſ. dict.*
*tract.*2. *quæſt.*53. *in fine.* Campanil. *in diverſ. juris*
*Canon. Rub.*5. *cap.*3. *num.*26. † Et ſic etiam, ut 61
tenent Barboſa *dicto cap.* 13. *Trident. ſeſſione* 7.
*num.*9. Flamin. Pariſius *de reſignat. benefic. lib.*8.
*q.*9.*n.*95. non erit novum examen neceſſarium in
proviſionibus faciendis ex cauſa permutationis.

Unde jam poteſt videri reſpectu beneficiorum 62
ſimplicium, Canonicatuum, aut Dignitatum ſimi-
lium nullum examen requiri, quoties quis de uno
ad aliud ſe transfert; ut cum multis reſolvit idem
Barboſa *in paſtor. p.*3. *dict. alleg.*89. *in fine*, ſecus ta-
men quando ſeſe offert diſſimilitudo, veluti ſi quis
aſcenderet ad beneficium ſuperius, & diſſimile,
quia tunc debet denuo examinari pro litteratura
juxta conditionem Dignitatis majoris, vel minoris:
ita Barboſa *dict. alleg.*69.*n.*90. † Et ob id benè idem 63
*in dict. cap. Trid. n.*4. Garcia *de beneficiis dict. p.*9.
*c.*3.19. dixerunt examen novum requiri in quo-
libet aſcenſu, qui fit in aliquibus Eccleſiis, occur-
rente vacatione canonicatus, ad quem ſolet inſtitui
antiquus Portionarius, & ad Portionem antiquior
Beneficiarius, & ad beneficium antiquior ſpectans,
ut referunt reſolutum. † Et ob id admittendi ſunt 64
D. Nicolaus Garcia *dict. p* 2. *lib.*9. *à n.*162. Barboſa
*in dict. Trid. c.*13. *ſeſſ.*7. dicentes examen novum
quoad Parochialem requiri in permutationibus,
quæ fiunt de beneficio ſimplici, & curato, licet non
ſit neceſſarius concurſus; quia adeſt diſſimilitudo:
quo pacto ſunt intelligendi Doctores, qui admit-
tunt novum examen, quoties quis de novo aſcen-
dit de uno beneficio ad aliud.

Referunt

Google

65 Referunt tamen deciſum de ſtylo Curiæ Azor.
inſtit.mor.p.2.lib.6.c.6.q.9. Barboſa *dict. alleg.*60.
*num.*90. quod ſi quis promoveatur ad ſimile be-
neficium, in Eccleſia tamen, vel loco am-
pliori, majorive, aut nobiliori, vel celebratiori,
ſit iterum examinandus; quod ego abſque cauſa
non admitterem, præcipue in beneficiis ſimplici-
bus, Canonicatibus, Dignitatibus, ſeu Portionibus.
66† Sed libenter admitto cum eiſdem, quando in
priori examine minus idoneè, & aptè reſpondit,
aut creditur eum poſt examen, ſe negligenter in
ſtudio litterarum geſſiſſe, & oblitum eſſe ejus, quod
ante didicerat, aut ſi alii ſint Candidati, qui unà
cum eo beneficium petunt; & comprobo ex ad-
ductis *ſupra* ſub verſ. *ad primam*, *ad ſecundam*, *ad
tertiam*, ubi quando ex cauſa poſſunt ſemel appro-
67bati ad confeſſiones denuo examinari. † Quod
fallit etiam ex adductis in promotionibus ad cu-
rata beneficia per concurſum; quia tunc id proce-
dit; eo quod ſunt alii coppoſitores, inter quos
agitur de commutativa juſtitia, quis eorum magis
dignus ſit; quia, etſi aliquis prætenſorum, aut om-
nes ſint Parochi aliarum Eccleſiarum ſimilium,
æqualiumque, erunt omnes denuo examinandi
juxta quæ dixi *in c.*29. *de præb. & dignit.* aliqua *in
cap.quia propter*, & aliis *de elect.* ubi etiam de re-
quiſitis examinibus, & de obligatione examinato-
68rum † Et tantum ad Parochialem Eccleſiam
prærequiritur examen; quod ſi ſe offerat Doctor.
aut Licentiatus in Theologia, vel jure Canonico, &
in publica univerſitate graduatus, non excuſetur
ab examine, quando petit provideri de aliqua
Eccleſia Parochiali ut docent Nicolaus Garcia *p.*2.
*de benefic. cap.*5. *num.*103. Zenedus *collect.*15. *ad
decret.n.*5. Gonzalez *ad regul.* 8. *Cancel. gloſſa* 4.
*n.*90 Proſpero de Auguſt. *in additionib. ad Quaran-
tam in ſumm. Bullar.* verbo *benefic. Paroch. collatio
quæſt.*1. Zerola *in praxi Epiſcop. p.*2. verb. *Doctor*
§.2. Ugolinus *de poteſt. Epiſcopi cap.*50. §.6. & 10.
*num.*6. & *in eodem tract.* Barboſa *dicta allegat.* 60.
*num.*88. cum aliis, & *in dicto cap.*13. *Trid.ſeſſ.*7. *de
reform.num.fin.* Leſſius *de Juſtitia lib.*2.*cap.*34.*n.*83
Flamin. *de reſignat.benef. lib* 8. *quæſt.*9. *à num.*83.
Lambertin. *de Jure Patron.p.*1.*lib.*2.*quæſt.*11.*art.*3.
*num.*5. Rebuffus *de privileg. ſcholar. privileg.* 86.
*num.*4. referentes deciſum. † Quod procedit etiam 69
ſi eſſet famoſiſſimus Doctor, qui cum maximo
applauſu per plures legerit annos, juxta ea, quæ
tradunt Fuſcus *de viſit. lib.*2.*cap.*5. *num.*10. etiam
ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi, Flamin. *dict. q.*9.
*num.*89.

Pro complemento notabis cum Aldano *in com-* 70
*pendio Canonic. reſolut.lib.*2.*tit.*5. quia atteſtatur de-
ciſum, & reſolutum in nullius 19. Novem. 1628.
Barboſa *in dicto cap.*13.*ſeſſ.*7. quod Epiſcopus po-
teſt procedere ad executionem litterarum Apoſto-
licarum ad favorem illius, qui eas obtinuit in forma
dignum cum clauſula, *Si per diligentem examina-
tionem illum idoneum repereris*; etiam ſi per duas
vices, tanquam non idoneus ab examine fuerit
rejectus, non tamen ut talis renunciatus, ſi tertia
vice fuerit admiſſus, & approbatus, dummodo
infra ſex menſes à die datæ litterarum examen
ſubjerit, quod tene memoriæ, eo quod ſæpius
contingit in praxi.

Poſtremo notabis per verba dicti Trid. Concilii 71
*c.*13. *ſeſſ.*7. *de reform.* ibi, *Et nullius appellationis
remedio*, quod à neceſſitate præfati examinis requi-
ſiti, vel primo ad beneficia, quæ à prætenſoribus
intenduntur, vel denuo, non detur, nec admittatur
appellatio ad effectum evitandi examen: argum.
eorum, quæ dixi *in c.*11. *de appell.* docent in terminis
Barboſa cum multis *ibi n.*25. Uberius *in paſtorali
alleg.*72.*n.*124. Nicol. Garcia *de benef.dict.p.*9.*c.*2.
*n.*242. Gonzalez *in dict.reg.*8. *Cancel.gloſſa* 9.§.1.*in
annotation. contra nullitates n.* 184. Azevedus *ad
leg.*1. *num.*4.*tit.*16.*lib.*3.*recop.* Maſobr. *in ſua praxi
habendi examinis concurſum Reg.*5. *dub.*5. & ad-
dunt idem Gonzalez *num.* 186. Barboſa *in dicto
cap.*13. *num.*26. Maſobr. *dicto dubio* 5. *num.* 5.
Gregorius XV. *deciſ.*515. & 538. Rota *deciſ.*10. 72
*part.*2. *diverſ.* † ut non tollatur appellatio à mala
relatione, & gravamine, ac reprobatione exami-
natorum. Et cum his finem impono expoſitioni
hujus noſtri textus, & *tit. de ætate, & Qualitate
ordin.* die 25: Maii anni 1658. in ipſa die, quo ce-
lebratur feſtivitas ſolemniſſima Aſcenſionis Do-
mini noſtri Jesu-Christi ad Cœlos de hoc
mundo, quem precor, ut ſit in ejus laudem, &
ſanctiſſimæ ejus Matris Virginis Mariæ.

Finis Partis Primæ *hujus* Tractatus
de Officiis & Sacris Eccleſiæ.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google